

תּוֹרָה

תִּקְעוּ תּוֹכָחָה

תּוֹרָה ח

מֵהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא

לִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן (תִּנְיָנָא)

וְגִלְוִים לָהּ הַתְּפִלּוֹת, הַמְפֹרָשִׁים
וּמַאֲמָרֵי לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת,
הַסּוֹבְבִים עַל הַתּוֹרָה

מַהֲדוּרָה מְיֻחֶדֶת
לְלוֹמְדֵי הַתּוֹרָה הַחֲצִנִּית

בָּרוּךְ ה' אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גּוֹאֵל

אַשְׁרֵי תְמִימֵי דֶרֶךְ הַהֹלְכִים בְּתוֹרַת ה׳

תורה

תקעו תוכחה

תורה ח׳

מהספר הקדוש והנורא

ליקוטי מוהר״ן (תנינא)

ונלווים לה התפילה

וכלל מאמרי ליקוטי ההלכות

ויתר הביאורים הסובבים עליה

מהדורה מיוחדת ללומדי התורה הזמנית

התודה והברכה
למכון תורת הנצח, בראשות הרה"ח ר' נתן בורשטיין שליט"א,
על אדיבותם בנתינת ה"ליקוטי הלכות" המהודר שבהוצאתם,
לזיכוי הרבים

התורה הזמנית הינה התורה שהולכים עימה אלפי אנשי שלומינו בארץ ובתפוצות כפי רצון רבינו הקדוש

"דַּבֵּר עִמָּנוּ כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁרְצוֹנוֹ חָזָק מְאֹד שֶׁנִּגְלֶה. דְּהַיְנוּ לַיְלָךְ תְּחִלָּה אֵיזֶה זְמַן עִם תּוֹרָה פְּלוֹנִית בְּעֶרֶךְ ב' אוֹ ג' חֲדָשִׁים, דְּהַיְנוּ שֶׁיִּהְיוּ כָּל עֲבוֹדָתוֹ וְהִלּוּכוֹ בִּידִיעַת ה' עַל פִּי הַנֶּאֱמַר בְּאוֹתָהּ הַתּוֹרָה, וְכָל תְּפִלָּתוֹ וְשִׂיחָתוֹ יִהְיֶה לְזַכּוֹת לְהַגִּיעַ לְמַה שֶׁנֶּאֱמַר בְּאוֹתָהּ הַתּוֹרָה, וְכֵן יִתְנַהֵג אֵיזֶה זְמַן. וְאַחַר כָּךְ יֵלֵךְ אֵיזֶה זְמַן עִם תּוֹרָה אַחֶרֶת, וְכֵן אַחַר כָּךְ, עַד שֶׁיִּגְמֹר לַיְלָךְ עִם כָּל הַתּוֹרוֹת. וְדַבֵּר כַּמָּה פְּעָמִים מִזֶּה. אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֹּאחַז בָּזֶה" (שיחות הר"ן רצז)

יו"ל ע"י

ארגון "תמימי דרך"

שע"י ע"ר 'נחלת חן'

לעי"נ

הרה"ח ר' אלעזר ב"ר שלמה יהודה ז"ל

ומרת איטא בת ר' דוב בעריש ע"ה

ולהצלחת וישועת

הרה"ח ר' בנימין יעקב נתן בן איטא הי"ו וויצהנדלר

ובני בית בכל מילי דמיטב

תוכן העניינים

מבוא ..... ה

שיחות וסיפורים על התורה ..... ט

ליקוטי מוהר"ן ..... מב

ליקוטי מוהר"ן - מהדורת פסוק לי פסוקך ..... נא

קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש ..... עג

פרפראות לחכמה ..... פא

ליקוטי הלכות

השכמת הבוקר ה' ..... צד

ציצית ה' ..... קא

ציצית ז' ..... קטו

קריאת התורה ו' ..... קכג

בית הכנסת ו' ..... קמט

נטילת ידים ד' ..... קסב

ברכת הריח ד' ..... קסט

יום טוב ג' ..... רט

חול המועד ד' ..... ריד

סוכה ו' ..... רכח

מתנות כהונה ב' ..... רלו

דברים היוצאים מן החי ב' ..... רלח

מאכלי עכו"ם ב' ..... רמד

עבודת אלילים א' ..... רנא

מעונן ומנחש ב' ..... רנט

קרחה וכתובת קעקע ב' ..... רסג

כבוד רבו ות"ח ג' ..... רסז

ספר תורה ד' ..... רעז

חדש ב' ..... רצב

ערלה ג' ..... רצז

פריה ורביה ואישות ה' ..... שח

אישות ב' ..... שכד

נזקי שכנים ד' ..... שכח

שותפים בקרקע ד' ..... שלה

שותפין ג' ..... שמב

שלוחין ה' ..... שמז

גניבה ד' ..... שעט

קיצור ליקוטי מוהר"ן השלם.....שפז
פרפראות לחכמה על הש"ס.....שצג
יקרא דשבתא.....ת
זמרת הארץ.....תו
ביאור הליקוטים.....תז
עצות המבוארות.....תיא
מי הנחל.....תיג
ליקוטי תפילות.....תיד
תפילות מבעל "ביאור הליקוטים".....תכה
סדר זמני כתיבת התורות.....תל

מבוא

ברוך ה' אשר לא השבית לנו גואל

ברוך שהחיינו וקיימנו והגענו לזאת התורה.

ימים וזמנים, שבועות וחודשים, שנים שנים של הליכה עם התורות הקדושות ציפו וקיוו לזמן ולשעה המכוננת הזאת.

והנה זה בא!

היום הגדול בו יחלו המוני התלמידים הנלבבים, חסידי לב בשר, תמימי דרך די בכל אתר ואתר, לילך ולעסוק להגות ולעיין - כל חד לפום דרגא דיליה - ב'אם כל התורות', בתורה הכוללת "תקעו תוכחה' בליקוטי תנינא ח', התורה האחרונה והראשונה במעלה אשר הואיל רעיא מהימנא לגלות לעם סגולה לפני עלותו בסערה השמיימה.

בתורה הזאת הולך ומתברר הסוד הגדול, שעיקר תכלית ויעוד התורות הקדושות שגילה הנחל נובע מקור חכמה, לשמש כאמצעי וכלי חיפוש לבקש ולמצוא ולקבל בהם את רוח קודשו רוח נבואתו של המנהיג האמיתי איש אשר רוח בו, אשר יוציאם ואשר יביאם אל מקומם ומנוחתם אל שלימות האמונה הטהורה בו יתברך.

כאן בלב התורה אנו מתוועדים לאזהרה כמין צוואה של רועה ישראל המפציר בצאן מרעיתו לפני גניזתו 'לחפש ולבקש מאד אחרי מנהיג אמיתי להתקרב אליו' וכלשונו הקדוש: **"אֲבָל בֶּאֱמֶת צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אַחַר מַנְהִיג אֱמִתִּי כָּזֶה, וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מְאֹד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְמַנְהִיג אֱמִתִּי, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה אֱמִתִּית בִּשְׁלֵמוּת".**

אכן, התורה הנוראה הזאת לא היתה אמורה להיגלות כלל - לולי תושייתו ועוז רוחו של אותו תלמיד נבחר ונאמן.

היה זה באומאן, בראש השנה האחרון של רבינו הק' בהאי עלמא, ח"י ימים לפני העלתו בסערה השמימה.

בעיצומו של יומו הראשון של חג לעיתותי ערב - הזמן בו היה רגיל רבינו הק' להכין עצמו בכוחות וביגיעות ומסירות נפש נוראים לאמירת התורה - ועתה היה ישוב על כסאו חלוש 'וְהוּא מְחֻלָּל מִפְּשָׁעֵנוּ מְדֻכָּא מֵעֲוֹנֹתֵינוּ', וכפי שמתאר מוהרנ"ת זי"ע את מה שהתחולל באותם שעות מאויימות:

"..וְאָז בְּאוֹתוֹ רֹאשׁ־הַשָּׁנָה בָּעֵת שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְהָכִין עַצְמוֹ לוֹמַר תּוֹרָה הִתְחִיל לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו חֻלְיוֹ הַהוֹסְט בְּהִתְגַּבְּרוּת גָּדוֹל מְאֹד וְהִתְחִיל לִפְלֹט דָּם הַרְבֵּה עַל־יְדֵי הַהוֹסְט מַה שֶּׁלֹּא הָיָה כֵּן זְמַן רַב, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁהַהוֹסְט לֹא פָּסַק מִמֶּנּוּ כָּל יְמֵי חָלְיוֹ, שֶׁנִּמְשַׁךְ יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ שָׁנִים אֲבָל לֹא הָיָה הַהוֹסְט כִּי־אִם עִם לֵחוֹת אֲבָל לֹא עִם דָּם.

"וְהִתְגַּבֵּר עָלָיו הַהוֹסְט עִם יְצִיאַת דָּם הַרְבֵּה מְאֹד, וְהָיָה פּוֹלֵט דָּם הַרְבֵּה כְּמוֹ קִלּוּחַ מַיִם מַמָּשׁ אֲשֶׁר לֹא יֵאָמַן, כִּי יִסָּפֵר כִּי נִתְמַלְאוּ כַּמָּה כֵּלִים מִדָּמוֹ וְהָיוּ לוֹ הֶקָאוֹת הַרְבֵּה, וְאָמַר שֶׁמֵּעוֹלָם לֹא הָיוּ לוֹ הֶקָאוֹת כִּי־אִם אָז בְּאוֹתוֹ הָעֵת. וְתֹקֶף הִתְגַּבְּרוּת הַחוֹלַאַת אָז הָיָה בִּלְי שִׁעוּר עַד שֶׁכִּמְעַט הָיָה נִסְתַּלֵּק אָז.

"וְנִמְשַׁךְ כַּמָּה שָׁעוֹת עַד שֶׁנַּעֲשָׂה לַיְלָה, וְנִמְשַׁךְ גַּם לְתוֹךְ הַלַּיְלָה אֵיזֶה שָׁעוֹת, וַאֲנַחְנוּ כְּבָר הָיִינוּ עוֹמְדִים מוּכָנִים בְּבֵית אַחֵר וְהָיִינוּ מְצַפִּים שֶׁיִּכָּנֵס וְיֹאמַר תּוֹרָה. וְהָיִינוּ שָׁם אֲנָשִׁים רַבִּים מְאֹד כַּמָּה מֵאוֹת אֲנָשִׁים, הֵן אוֹרְחִים אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהָיוּ אָז רַבִּים מְאֹד כַּמָּה מֵאוֹת, חוּץ שְׁאָר אַנְשֵׁי הָעִיר שֶׁבָּאוּ גַּם־כֵּן לִשְׁמֹעַ תּוֹרָה מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ. וְהָיוּ עֵינֵינוּ כָּלוֹת כָּל הַיּוֹם שֶׁיִּכָּנֵס, וְהָיָה שָׁם דֹּחַק גָּדוֹל שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לְסַבֵּל, וְכִמְעַט הָיְתָה סַכָּנוֹת נְפָשׁוֹת מִגֹּדֶל הַדֹּחַק, וְנִמְשַׁךְ לְתוֹךְ הַלַּיְלָה וַעֲדַיִן לֹא נִכְנַס מֵחֲמַת הִתְגַּבְּרוּת הַחוֹלַאַת מְאֹד.

"אַחַר־כָּךְ שָׁלַח לִקְרֹא אוֹתִי וּבָאתִי אֵלָיו, וּכְבָר הָיוּ נֵרוֹת דּוֹלְקִים בְּחַדְרוֹ וּקְצַת אֲנָשִׁים עוֹמְדִים לְפָנָיו הַיְנוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָחִיו רַבִּי יְחִיאֵל זַ"ל וְעוֹד מְעַט אֲנָשִׁים. וְשָׁאַל אוֹתִי מַה לַּעֲשׂוֹת כִּי אִי אֶפְשָׁר לוֹ לוֹמַר תּוֹרָה. וְהִתְחַלְתִּי לְדַבֵּר עִמּוֹ הֲלֹא גַּם כְּשֶׁבָּאתֶם מִלְּמַבָּרְגּ הָיָה גַּם־כֵּן בִּלְתִּי דֶּרֶךְ הַטֶּבַע שֶׁתֹּאמְרוּ אָז תּוֹרָה, כִּי גַּם אָז הָיָה חַלָּשׁ מְאֹד, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן

אֲמַרְתֶּם תּוֹרָה אָז הַרְבֵּה בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה. וְעוֹד כַּיּוֹצֵא בָּזֶה דִּבַּרְתִּי עִמּוֹ. עָנָה וְאָמַר אִם־כֵּן אֶמְסֹר נַפְשִׁי. וְהֵרִים יָדָיו כִּמְדַבֵּר הֲרֵינִי מוּכָן לִמְסֹר נַפְשִׁי בְּשִׁבִיל לוֹמַר תּוֹרָה".

ואמנם כן, התורה הזאת שנאמרה מפיו של ראש בני ישראל במסירות נפש עילאית שלא נודע כמותה, בכלות כל הכוחות ובהקזת דם התמצית, וכל זאת מתוך תשוקת יוקדת ועזה כמוות של תלמיד המשתוקק לקבל תורה מפי רבו, פועמת בה ביותר ויותר רוח קודשו ונבואתו של איש האלקים, והיא נמצאת וקרובה נגלית ומאירה לכל מי שתר ומחפש ודורש ומבקש אחריה בכל נימי לבו ובכל כוחות נפשו.

בתורה זו, שבה גם מגלה רבינו הק' לראשונה את הסוד הגדול של ענין הצירופים והתיקונים הנוראים הנעשים על ידי ריבוי הבתים, כשנתוספת אפילו נפש אחת אל הקיבוץ הקדוש של הרועה הגדול, זה הזמן לאזור חלצינו ולהגביר חילים לקבץ וליסד חבורות קטנות וגדולות לקבוע עיתים וזמנים שיתאספו יחד ללמד את דברי התורה הזאת כסדר, לסלסל ולחפש ולמצוא בה את רוחו אורו של רוח אפינו משיח ה'.

ובטוחים אנו בכוחו של רועה שבעה שעצם ההליכה עם התורה הזאת והתפילה וההלכות שעליה יחד עם ריבוי השיחה וההתבודדות בצוותא חדא של כלל קיבוצי אנשי הבעל תפילה, יפיחו רוח חיים וימצאו מזור ותיקון ויעלו ארוכה ומרפא לכל תחלואי הדור והדורות.

וכל לימוד ולימוד וכל הליכה והליכה וכל חיפוש וחיפוש ילכו ויצמיחו את קרן הישועה ויחישו את התגלות וביאת משיחנו נצר מחלציו יצא, אשר ברוחו הגדולה יחפש ויבקש ויסלסל בתורתו הק', וינגן וישמיע את צלילי הזמר והשיר חדש הגנוז בפנימיותם, שיר הפלאות, 'שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה', השיר והזמר אשר יהיה הגן עדן כל הצדיקים.

"**וְאֶזְכֶּה** לְשַׁעְבֵּד כָּל קוֹמַת גּוּפִי וְיָדַי וְרַגְלַי אֵלֶיךָ, לִבְלִי לַעֲשׂוֹת בָּהֶם שׁוּם דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נוֹגֵעַ לַעֲבוֹדָתְךָ, רַק עֵינַי וְאָזְנַי וּפִי וְלִבִּי וְדַעְתִּי וּמַחֲשַׁבְתִּי וְיָדַי וְרַגְלַי וּרְמַ"ח אֵבָרַי וּשְׁסָ"ה גִּידַי וְכָל חוּשַׁי וְכֹחִי, כֻּלָּם יִהְיוּ מְדֻבָּקִים וּמְקֻשָּׁרִים אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת בְּקֶשֶׁר אַמִּיץ וְחָזָק, וּמְשֻׁעְבָּדִים לַעֲבוֹדָתְךָ בֶּאֱמֶת לְעוֹלְמֵי עַד וּלְנֶצַח נְצָחִים, עַד שֶׁאֶזְכֶּה לִשְׁמֹעַ לֶעָתִיד קוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, אֲשֶׁר יִתְנַגֵּן עַל שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם נִימִין.

"אַשְׁרֵי אָזְנַיִם שֶׁיִּשְׁמְעוּ זֹאת, אַשְׁרֵי הַמְחַכִּים וְהַמְצַפִּים וְהַמְקַוִּים לָזֶה, אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב, שֶׁיִּזְכֶּה לְהָצִיץ מִן הַחֲרַכִּים לִרְאוֹת וְלִשְׁמֹעַ מְחוֹל הַצַּדִּיקִים בָּעֵת שֶׁיִּתְנַגֵּן לִפְנֵיהֶם הַשִּׁיר הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ לְעוֹלְמֵי עַד".

כמעשהו הראשונה הבאנו את התורה וכל הליקוטי הלכות הסובבים את התורה, אשר הם הלכות הכי ארוכות מכלל הלכות, ומספר הדפים הם יותר מ130... וכן שאר המפרשים פרפראות לחכמה וביאור הליקוטים ועוד כפי אשר תחזינה עיניכם, כן בשיחות וסיפורים לוקט לקט רחב מכלל השיחות השייכות לתורה.

הוספנו גם הפעם את התורה מהמדורה המיוחדת 'פסוק לי פסוקך', וכן את הקיצור ה'ליקוטי מוהר"ן המשולש' שלוקט וחובר ע"י הרה"ח ר' יואל משי זהב שליט"א, וכן הוספנו את 'קיצור ליקוטי מוהר"ן השלם והמפואר' שלוקט וחובר ע"י הרה"ח ר' גבריאל פאפנהיים שליט"א ויו"ל ע"י מכון מאירת עינים.

אנו תפילה לאבינו בשמים, שחפץ זה בידינו יצליח להאיר את רוח הקודש של המנהיג האמיתי בכל העולם כולו, ולהשיב את כולם לאמונה שלימה האמיתית.

שיחות וסיפורים על התורה

תורה ח

מַאֲמַר "תִּקְעוּ-תְּרוּעָה", סִימָן ח', נֶאֱמַר בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה תקע"א [שחל ביום שבת וראשון (פל"ח)]: (חיי מוהר"ן נט)

בְּהַתּוֹרָה "תִּקְעוּ תְּרוּעָה" (לקוטי תנינא בסימן ח') מוּבָא: לְעִנְיַן גֹּדֶל עֹצֶם הַמַּעֲלָה כְּשֶׁזּוֹכִין שֶׁנִּתְוַסֵּף נֶפֶשׁ אֶחָד לְהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְרַבִּין הַבָּתִּים שֶׁל הַתְּפִלָּה אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחֲשֹׁב. כִּי אִיתָא בְּסֵפֶר יְצִירָה (פרק ד משנה יב): שְׁתֵּי אֲבָנִים בּוֹנוֹת שְׁנֵי בָּתִּים, שָׁלֹשׁ אֲבָנִים בּוֹנוֹת שִׁשָּׁה בָּתִּים, אַרְבַּע - עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בָּתִּים, חָמֵשׁ - מֵאָה וְעֶשְׂרִים, שֵׁשׁ - שִׁבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. וְהִנֵּה מְבָאֵר לְךָ הַכֹּלָל בָּזֶה, כְּדֵי שֶׁתֵּדַע חֶשְׁבּוֹן עִצֹּם רִבּוּי הַבָּתִּים בְּבֵרוּר, וְתָבִין גְּדֻלּוֹת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ וּמַעֲלַת הַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כַּמָּה וְכַמָּה בָּתִּים בְּלִי שִׁעוּר וָעֵרֶךְ נִתְוַסְּפִין וְנִתְרַבִּין כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף נֶפֶשׁ אֶחָד לְהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל. וְהוּא, שֶׁכָּל מַה שֶּׁנִּתְוַסֵּף אֶבֶן אַחַת, אֲזַי נִתְרַבִּין הַבָּתִּים כְּמִסְפַּר כְּפוּלּוֹת שֶׁל כָּל מִסְפַּר הָאֲבָנִים הָאֵלּוּ, בְּכָל הַמִּסְפָּר שֶׁל כָּל הַצֵּרוּפִים שֶׁהֵם הַבָּתִּים הַקּוֹדְמִים.

לְמָשָׁל, בְּתְחִלָּה הָיוּ שְׁתֵּי אֲבָנִים, וְהָיוּ בּוֹנִים שְׁנֵי בָּתִּים. הַיְנוּ כִּי מִן הַתֵּבָה שֶׁל שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֵין נַעֲשִׂין מִמֶּנָּה כִּי-אִם שְׁתֵּי צֵרוּפִים. לְמָשָׁל, א"ב אֵין יְכוֹלִין לְצָרְפָן כִּי-אִם בִּשְׁנֵי צֵרוּפִים, הַיְנוּ א"ב ב"א. וּכְשֶׁנִּתְוַסֵּף עוֹד אֶבֶן הַיְנוּ אוֹת ג', וְנַעֲשָׂה תֵּבָה שֶׁל שָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת כְּגוֹן אב"ג, אֲזַי נִתְרַבִּין הַבָּתִּים כְּפִי כְּפוּלּוֹת מִסְפַּר אֵלּוּ הָאֲבָנִים שֶׁהֵם שָׁלֹשׁ בְּכָל הַמִּסְפָּר שֶׁל הַבָּתִּים הָרִאשׁוֹנִים. דְּהַיְנוּ כְּפִי כְּפוּלּוֹת מִסְפָּר שָׁלֹשׁ שֶׁהוּא מִסְפַּר הָאֲבָנִים שֶׁל עַכְשָׁו בְּמִסְפַּר הַבָּתִּים הַקּוֹדְמִים שֶׁהֵם שְׁנַיִם, הַיְנוּ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים שְׁנַיִם שֶׁהִיא שִׁשָּׁה. וְעַל-כֵּן שָׁלֹשׁ אֲבָנִים בּוֹנוֹת שִׁשָּׁה בָּתִּים. וְכֵן אַחַר-כָּךְ כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף עוֹד אוֹת אַחַת וְנַעֲשָׂה תֵּבָה שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת כְּגוֹן אבג"ד, אֲזַי נִתְרַבִּין הַבָּתִּים כְּמִסְפַּר אַרְבַּע פְּעָמִים שִׁשָּׁה שֶׁהוּא עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה. וּכְשֶׁנִּתְוַסֵּף עוֹד אוֹת אֶחָד וְנַעֲשָׂה תֵּבָה שֶׁל חָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, אֲזַי נִתְרַבִּין הַבָּתִּים כְּמִסְפַּר חָמֵשׁ פְּעָמִים עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה שֶׁהוּא מֵאָה וְעֶשְׂרִים. וְכֵן כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף עוֹד אוֹת אֶחָד וְנַעֲשָׂה תֵּבָה שֶׁל שֵׁשׁ

אוֹתִיּוֹת, אֲזַי נִתְרַבִּין הַבָּתִּים כְּמִסְפַּר שֵׁשׁ פְּעָמִים מֵאָה וְעֶשְׂרִים שֶׁהוּא שִׁבְעַ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים.

וְכֵן לְעוֹלָם, שֶׁכָּל מַה שֶּׁנִּתְרַבָּה אוֹת אֶחָד נִתְרַבּוּ הַבָּתִּים כְּפִי כְּפוּלוֹת כָּל מִסְפַּר הָאֲבָנִים הָאֵלּוּ הַנִּמְצָאִים עַתָּה בְּמִסְפַּר כָּל הַבָּתִּים שֶׁנִּבְנוּ מֵהָאֲבָנִים שֶׁהָיוּ מִקֹּדֶם, וְהָבֵן הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּפַרְדֵּס שָׁם מִבֹּאָר עִנְיָן זֶה. וְדַעַת לְנָבוֹן נָקֵל לְהָבִין הַטַּעַם מִי שֶׁיָּבִין הֵיטֵב מַהוּת הַצֵּרוּפִים, וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה. וּמִזֶּה תָּבִין לְעִנְיַן הַנְּפָשׁוֹת הַנַּ"ל כַּנַּ"ל.

וְהֵא לְךָ הַחֶשְׁבּוֹן מִמִּסְפַּר כַּמָּה אוֹתִיּוֹת שֶׁנִּקְרָאִים אֲבָנִים וְכֵן לְעִנְיַן הַנְּפָשׁוֹת הַנַּ"ל:

ב' אֲבָנִים בּוֹנוֹת שְׁתֵּי בָּתִּים 2

ג' פְּעָמִים ב' שִׁשָּׁה בָּתִּים 6

ד' פְּעָמִים שִׁשָּׁה כ"ד בָּתִּים 24

ה' פְּעָמִים כ"ד ק"ך 120

ו' פְּעָמִים ק"ך - תש"ך 720

ז' פְּעָמִים תש"ך 5040

ח' פְּעָמִים מִסְפַּר הַנַּ"ל 40320

ט' פְּעָמִים מִסְפַּר הַנַּ"ל.....362880

י"ד 3628800

י"א 39916800

י"ב.....479001600

י"ג.....6227020800

נִמְצָא, שֶׁמִּשְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה אֲבָנִים נַעֲשִׂים שִׁשָּׁה אֲלָפִים וּשְׁנֵי מֵאוֹת וְשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים מִילְיָאן וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וּשְׁמוֹנָה מֵאוֹת (6.227.020.800). וְעַל-פִּי דֶּרֶךְ זֶה תַּחֲשֹׁב לְעוֹלָם. וְהָבֵן הֵיטֵב עַד הֵיכָן הָרִבּוּי מַגִּיעַ, כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף אֶבֶן אֶחָד עַל הָאֲבָנִים, הֵינוּ נֶפֶשׁ אֶחָד עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַנְּפָשׁוֹת שֶׁהָיוּ כְּבָר. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנוּ לִשְׁמֹחַ בְּאֵלּוּ הַבָּתִּים אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר: "וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי" (ישעיה נ"ו), כַּמּוּבָן בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לָזֶה. וְעַיֵּן בְּסֵפֶר לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּעִנְיַן זֶה עַל מַאֲמָר בְּסוֹטָה (דף לז:): "אֵין לְךָ כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה שֶׁלֹּא נִכְרְתוּ עָלֶיהָ אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה בְּרִיתוֹת שֶׁל שֵׁשׁ

מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים" וְכוּ', עַד "עַרְבָא וְעַרְבָא דְעַרְבָא" וְכוּ' (אבן העזר הלכות פריה ורביה הלכה ה' אות י"ב ובהלכות ציצית הלכה ז' אות ד'). וְעַיֵּן שָׁם בְּפֵרוּשׁ רַשְׁ"י וְתוֹסָפוֹת שָׁם וְהַגָּהוֹת מַהַרְשַׁ"ל. וְהֵא לְךָ הַחֶשְׁבּוֹן בְּקִצּוּר מִמִּסְפָּר הַבְּרִיתוֹת הַנַּ"ל:

אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה פְּעָמִים שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים, עוֹלֶה עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה מִילְיָאן וּתְשַׁע מֵאוֹת וְשִׁבְעִים אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת (28,970,400). תַּתְרַי"ג פְּעָמִים כָּל הַנַּ"ל, כִּי עַל כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה מִתַּתְרַי"ג [שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה] מִצְווֹת נִכְרְתוּ כָּל הַבְּרִיתוֹת הַנַּ"ל, עוֹלֶה: (17,758,855,200). וּלְמָאן-דְּאָמַר עַרְבָא וְעַרְבָא דְעַרְבָא, צְרִיכִין לְכְפֹּל עוֹד שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים כְּכָל הַנַּ"ל, כַּמּוּבָן שָׁם בְּפֵרוּשׁ רַשְׁ"י וְתוֹסָפוֹת עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב, עוֹלֶה: (10,718,357,055,960,000). וּזְכֹר הֵיטֵב שֶׁהֵם שִׁבַּע עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת צִיפְּעֹר (סְפָרוֹת), שֶׁהוּא מִסְפָּר גָּדוֹל וּמְפֻלָּג מְאֹד מְאֹד אֲשֶׁר אֵין לְשַׁעֵר. כִּי הֵם יוֹתֵר מֵעֶשְׂרֶת אֲלָפִים פְּעָמִים מִילְיָאן. וְאִם יָדַעְתָּ מִסְפַּר הַמִּילְיוֹן שֶׁהוּא מִילְיָאן פְּעָמִים מִילְיָאן, אֲשֶׁר נוֹדַע לְבַעֲלֵי חֶשְׁבּוֹן אֲשֶׁר אִם יִהְיֶה הָאָדָם חֲמִשָּׁה עָשָׂר אֶלֶף שָׁנִים וְיוֹתֵר אֵינוֹ מַסְפִּיק לִסְפֹּר מִסְפַּר הַזֶּה אֶחָד לְאֶחָד, אֲפִלּוּ לַחֶשְׁבּוֹן שֶׁיְכוֹלִים לִסְפֹּר מִסְפַּר מֵאָה בְּמִינוּט [בְּדַקָּה] אַחַת. וְדָבָר זֶה מְבֹאָר לְכָל הָרוֹצֶה לָבוֹא לַחֶשְׁבּוֹן הַזֶּה. וְזֶה יָדוּעַ שֶׁעַל מִילְיָאן אֶחָד אֵין צְרִיכִין לְסַדֵּר וּלְצָרֵף רַק מִסְפַּר שְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת צִיפְּעֹר [סְפָרוֹת], וְכָאן בְּמִסְפַּר כְּפוּלוֹת הַבְּרִיתוֹת הַנַּ"ל עוֹלֶה חֶשְׁבּוֹן עַד בְּמִסְפַּר שִׁבַּע עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת, שֶׁזֶּה הַמִּסְפָּר גָּדוֹל וְעָצוּם וְרַב מְאֹד. כִּי הוּא עֶשְׂרֶת אֲלָפִים פְּעָמִים מִילְיָאן, וְעוֹד שִׁבַּע מֵאוֹת וּשְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה פְּעָמִים מִילְיָאן, מִלְּבַד כַּמָּה וְכַמָּה אֲלָפִים פְּעָמִים מִילְיָאן שֶׁבִּשְׁאָר הַחֶשְׁבּוֹן.

וְעַתָּה בּוֹא וּרְאֵה וְהָבֵן, שֶׁאַחַר כָּל עִצָּם רִבּוּי הַבְּרִיתוֹת שֶׁהִתְחַיֵּב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עַל כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה, אֲפִלּוּ לְמָאן דְּאָמַר עַרְבָא דְעַרְבָא, אַף-עַל-פִּי-כֵן, כְּשֶׁמְּקָרְבִין נֶפֶשׁ אַחַת לַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל עֶשְׂרִים מִיִּשְׂרָאֵל עוֹלִים הַבָּתִּים בְּכִפְלֵי כְּפָלַיִם כַּמָּה פְּעָמִים יוֹתֵר מִכָּל עִצָּם מִסְפַּר רִבּוּי הַבְּרִיתוֹת הַנַּ"ל. דֹּק עַיֵּן וְתִשְׁכַּח עַל-פִּי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בַּמִּסְפָּר הָעוֹלֶה מֵהַצְּרוּפִים הַנַּעֲשִׂים מִשְּׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה נְפָשׁוֹת. וְאַחַר-כָּךְ תַּחֲשֹׁב אַרְבַּע עֶשְׂרֵה פְּעָמִים, וְאַחַר-כָּךְ חֲמֵשׁ-עֶשְׂרֵה פְּעָמִים, עַד שֶׁבָּאִין לְחֶשְׁבּוֹן שֶׁמִּמִּסְפַּר עֶשְׂרִים נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל נִצְטָרְפִין צְרוּפִים תִּשַׁע-עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת צִיפְּעֹר. כִּי עוֹלֶה לְסַךְ:

(2,432,902,005,471,040,000). הֲרֵאִיתָ אָחִי, כַּמָּה וְכַמָּה עוֹלֶה מִסְפַּר הַצְּרוּפִים מֵעֶשְׂרִים נְפָשׁוֹת שֶׁהֵם כִּפְלֵי כִּפְלַיִם מִמִּסְפַּר הַבְּרִיתוֹת הַנַּ"ל. וּכְשֶׁמּוֹסִיפִין עֲלֵיהֶם עוֹד נֶפֶשׁ אֶחָד, שֶׁאָז נִכְפָּל עֶשְׂרִים וְאַחַת פְּעָמִים בְּכָל הַנַּ"ל. מִכָּל-שֶׁכֵּן וְכָל-שֶׁכֵּן עוֹד אֶחָד וְעוֹד אֶחָד. עֲמֹד מַרְעִיד וּמִשְׁתּוֹמֵם כַּמָּה וְכַמָּה אַלְפֵי אַלָּפִים וְרִבֵּי רִבְבוֹת בָּתִּים נַעֲשִׂים מֵהַצְּרוּפִים, מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחֲשֹׁב, כַּמּוּבָן בְּסֵפֶר יְצִירָה לְעִנְיַן צֵרוּפֵי אוֹתִיּוֹת.

וְעַל-יְדֵי-זֶה יָכוֹל לָצֵאת יְדֵי הָעַרְבוּת וְכָל עֹצֶם מִסְפַּר רִבּוּי הַבְּרִיתוֹת הַנַּ"ל. וְהַכֹּל בְּכֹחַ הַצַּדִּיקִים הָאֱמִתִּיִּים הַמַּפְלָגִים בְּמַעֲלָה הָעוֹסְקִים בְּעִנְיַן הַבָּתִּים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁכֵנִים שֶׁנִּתְוַסְּפִין עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר עַל פָּסוּק: "וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי" (ישעיה ל"ג) בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח' עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב, וּבְמָה שֶׁפָּתַבְנוּ בַּהֲלָכוֹת הַנַּ"ל. שִׂים לִבְּךָ הֵיטֵב וְתָשׁוּב וְתִתְפַּלֵּא, תִּסְמֹר שְׂעָרוֹת רֹאשְׁךָ, וְאַרְכְּבוֹתֶיךָ דָּא לְדָא יִהְיוּ נָקְשָׁן, מֵאֵימַת גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית, וּמֵאֵימַת גְּדֻלַּת הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים הָאֱמִתִּיִּים, וְכַמָּה גֹּדֶל הַזְּכוּת שֶׁל הַזּוֹכֶה לַחֲסוֹת בְּצֵל כַּנְפֵיהֶם וְלִהְיוֹת נִמְנֶה עִם נְדִיבֵי עַם ה' שֶׁל הַקִּבּוּץ שֶׁלָּהֶם. מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מִי שֶׁזּוֹכֶה לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם עַד שֶׁמְּבִיאוֹ לִידֵי מַעֲשֶׂה שֶׁיַּעֲסֹק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה בֶּאֱמֶת וּבְתָמִימוּת עַד שֶׁיִּתְוַסֵּף גַּם כֵּן עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ. אַשְׁרֵיהֶם אַשְׁרֵי חֶלְקָם. "עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹקִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ" (ישעיהו ס"ד).

וּבָזֶה תּוּכַל לְהָבִין מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בַּמִּשְׁנָה: "עָתִיד הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא לְהַנְחִיל לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק שַׁ"י [שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַעֲשָׂרָה] עוֹלָמוֹת" (עקצין פרק ג'). וְהַדָּבָר נִפְלָא וְנִשְׂגָּב מִדַּעַת הָאָדָם, אֵיךְ יִתְרַבּוּ אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רִבְבוֹת עוֹלָמוֹת כָּל-כָּךְ עַד שֶׁיַּגִּיעַ לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק שַׁ"י עוֹלָמוֹת? כִּי מִימוֹת עוֹלָם עַד הַסּוֹף בְּוַדַּאי נִמְצָאִים צַדִּיקִים רַבִּים מְאֹד, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב: "אֶסְפְּרֵם מֵחוֹל יִרְבּוּן" (תהלים קל"ט). וְגַם כְּתִיב: "וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים" (ישעיה ס'). כִּי בְּוַדַּאי כָּל יִשְׂרָאֵל יִזְדַּכּוּ וְיִהְיוּ בִּכְלַל צַדִּיקִים. אַךְ עַל-פִּי חֶשְׁבּוֹן הַנַּ"ל, שֶׁל עֹצֶם מִסְפַּר הַבָּתִּים שֶׁנַּעֲשִׂים עַל-יְדֵי הַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּכָל פַּעַם שֶׁנִּתְוַסֵּף עֲלֵיהֶם שָׁכֵן אֶחָד, עַל-יְדֵי-זֶה יַעֲלוּ לְעוֹלָמוֹת רַבִּים עַד אֵין מִסְפָּר. אַף עַל-פִּי שֶׁבְּוַדַּאי בְּכָל עוֹלָם וְעוֹלָם בְּוַדַּאי יֵשׁ בּוֹ אַלְפֵי אַלָּפִים וְרִבֵּי רִבְבוֹת בָּתִּים, אַף-עַל-פִּי-כֵן עֹצֶם מִסְפַּר הַבָּתִּים הַנַּ"ל עַל יְדֵי הַצְּרוּפִים הַנַּ"ל מִמְּאָה נְפָשׁוֹת וּמֵאֶלֶף וּמִיּוֹתֵר וְכוּ' וְכוּ', עוֹלֶה עַד אֵין חֵקֶר וְאֵין מִסְפָּר, מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחֲשֹׁב. עַד שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה מֵהֶם

שֵׁ"י עוֹלָמוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וּבְכָל עוֹלָם וְעוֹלָם יִהְיוּ אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רִבֵּי רִבָבוֹת בָּתִּים. שִׁים לִבְּךָ הֵיטֵב לְכָל זֶה וְהָבֵן הֵיטֵב, כִּי דַּעַת לְנָבוֹן נָקֵל. וְהָעִקָּר שֶׁתִּהְיֶה בֶּאֱמֶת וּבְתָמִימוּת.

(הַתּוֹרָה הַנַּ"ל אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן שֶׁהָיָה סָמוּךְ לְהִסְתַּלְּקוּתוֹ. כִּי נִסְתַּלֵּק בְּחֹל-הַמּוֹעֵד שֶׁל סְכּוֹת שֶׁאַחֲרָיו. וְזֹאת הַתּוֹרָה הִיא הַתּוֹרָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל יְמֵי חַיָּיו הַקְּדוֹשִׁים. וְשָׁם מְדַבֵּר מֵעִנְיַן תּוֹכָחָה. כִּי עִקַּר הַתּוֹכָחָה שֶׁל גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים הִיא סָמוּךְ לְמִיתָתָן, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י עַל פָּסוּק: "אֵלֶּה הַדְּבָרִים" וְכוּ' (דברים א'). גַּם שָׁם מְדַבֵּר מֵעִנְיַן מִלְחֶמֶת עוֹג וְכוּ', שֶׁזֶּה בְּחִינַת: "אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וְכוּ' אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת סִיחוֹן וְאֶת עוֹג" וְכוּ' (שם)):

וְדַע אָחִי הַמְעַיֵּן, שֶׁבְּעִנְיַן הַשִּׁיר חָדָשׁ שֶׁיִּתְעָר לָעָתִיד הַמְבֹאָר בְּמַאֲמָר זֶה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁשָּׁם גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיְרָאוֹת, שֶׁזֶּה בְּחִינַת קוֹל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי שֶׁמּוֹסִיף וְנוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹמְעִין תּוֹכַחְתּוֹ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מָשִׁיחַ, בְּחִינַת (בראשית מ"ט) "וְיִהְי לְמַס עֹבֵד" עַיֵּן שָׁם, יֵשׁ בְּכָל אֵלֶּה סוֹדוֹת עֲמֻקִּים וּגְבוֹהִים מְאֹד, סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת רָזִין דְּרָזִין נוֹרָאִים מְאֹד, כַּמּוּבָן מֵרַבֵּנוּ זַ"ל הַקָּדוֹשׁ בִּשְׁעָה שֶׁהִזְכִּיר הַפָּסוּק: "בָּרוּךְ ה' אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל" וְכוּ' (רות ד'). וְשָׁמַעְתִּי שֶׁמִּתְנוֹעֲתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת זַ"ל אָז, וּמְנִעִימוּת הַקּוֹל וְהַנִּגּוּן שֶׁאָמַר פָּסוּק זֶה, הָיָה נִרְאֶה כְּנוֹתֵן בְּעַצְמוֹ גַּם-כֵּן שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ שֶׁנָּתַן לָהֶם גּוֹאֵל כָּזֶה, לַעֲסֹק בְּתִקּוּן וּגְאֻלַּת נַפְשׁוֹתָם וּבְהַמְשָׁכַת רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ עַל-יְדֵי הַמְשָׁכַת תִּקּוּנִים נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים כָּאֵלֶּה. וְאָז בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה הַזֶּה סִפֵּר מֵעִנְיַן הַנִּגּוּן וְהַשִּׁיר שֶׁיִּהְיֶה הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים, כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (לקמן רס"ז). וְהַמּוּבָן הָיָה, שֶׁזֶּה שַׁיָּךְ לִבְחִינַת הַשִּׁיר הֶחָדָשׁ הַמְבֹאָר בְּמַאֲמָר זֶה. וְעַיֵּן עוֹד מִזֶּה בַּסֵּפֶר פַּרְפְּרָאוֹת לְחָכְמָה עַל מַאֲמָר זֶה: (חיי מוהר"ן מג)

אָמַר: יֵשׁ לִי שׂוֹנֵא כָּזֶה, שֶׁלֹּא מְקָרֵר אַפּוֹ וַחֲמָתוֹ מִמֶּנִּי בְּאֹפֶן אַחֵר, רַק כְּשֶׁרוֹאֶה אֶת דָּמִי ("אִיךְ האָב אַזוֹי אַ שׂוֹנֵא וואס עֶר קִילְט זִיךְ אַנְדֶערְש נִיט אִין מִיר, סַיידִין עֶר וֵייט מַיין בְּלוּט"). וְלֹא גִּלָּה מִי הוּא הַשּׂוֹנֵא הַזֶּה. וְזֶה אָמַר בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן, אַחַר שֶׁאָמַר הַתּוֹרָה "תִּקְעוּ תוֹכָחָה" (לקוטי תנינא, סימן ח'), שֶׁאָז יָצָא מִמֶּנּוּ דָּמִים הַרְבֵּה, כִּמְבֹאָר בְּסֵפֶר 'חַיֵּי מוֹהַרַ"ן' וִ'יְמֵי מוֹהַרַנַ"ת'. (שם קכג)

קֹדֶם שֶׁיֵּצֵא מִבַּרְסֶלֶב לְאוּמַאן לְהִסְתַּלֵּק שָׁם, בְּעֵת שֶׁיָּצָא מִפֶּתַח הַבַּיִת וְלַחוּץ לָעֲלוֹת עַל הָעֲגָלָה, עָמַד אֵצֶל הַמְּזוּזָה וְהִנִּיחַ יָדוֹ עַל הַמְּזוּזָה. עָנָה וְאָמַר לְהָעוֹלָם: תִּרְאוּ לְהִתְקַבֵּץ יַחַד וּלְהִתְפַּלֵּל יַחַד, כִּי אִם תִּתְפַּלְּלוּ בְּכַוָּנָה אוּלַי תּוּכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ אוֹתִי לְכָאן עוֹד הַפָּעַם: (שם קפז)

יוֹם שֵׁנִי כ"ד אִיָּר בְּאוּמַאן... דִּבֵּר עִמִּי מֵעִנְיַן מְקוֹם יְשִׁיבָתוֹ, וְאָמַר, שֶׁאוּמָּן טוֹב לְפָנָיו מְאֹד; אִם יִרְצֶה לֵישֵׁב בְּאֵיזֶה מָקוֹם, יוֹתֵר טוֹב לְפָנָיו פֹּה. וְאָמַר, שֶׁגַּם לְעִנְיַן הִסְתַּלְּקוּתוֹ, כְּשֶׁיִּמָּלְאוּ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו לְאָרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים, טוֹב גַּם-כֵּן פֹּה, כִּי בְּאוּמָּן הָיָה קְדֻשַּׁת הַשֵּׁם גָּדוֹל מְאֹד, כִּי נֶהֶרְגוּ רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת, אֲשֶׁר מִכָּל זֶה נִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ, כַּיָּדוּעַ (עי' ליקו"מ ח"א סי' פ', וסי' ר"ס), גַּם רַבִּים מֵתוּ מַמָּשׁ עַל קִדּוּשׁ-הַשֵּׁם, כִּי הָעַכּוּ"ם רָצוּ שֶׁיְּמִירוּ דָּתָם, וְהֵם מֵתוּ עַל קִדּוּשׁ-הַשֵּׁם, וְגַם הַנְּפָשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁנֶּהֶרְגוּ סְתָם, הִיא גַּם-כֵּן קְדֻשַּׁת הַשֵּׁם, כַּיָּדוּעַ (עי' זוהר בראשית לח:-לט. מא. וח"ב דף רמו:). וְכַמָּה מִיתוֹת מְשֻׁנּוֹת שָׁהָיוּ אָז, וְכַמָּה גְּמוּלֵי מֵחָלָב וְיוֹנְקֵי שָׁדַיִם שֶׁנֶּהֶרְגוּ לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת, אֲשֶׁר כָּל זֶה הִיא קְדֻשַּׁת-הַשֵּׁם. וְהֵם (הַיְנוּ אֵלּוּ הָרְשָׁעִים הַמְּפָרְסָמִים הַנִּמְצָאִים פֹּה הַרְבֵּה) הֵם מִן הַסּוֹסְפִיתָא (= פסולת), עַל-כֵּן הֵם אֶפִּיקוֹרְסִים כָּאֵלֶּה, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן גַּם בֵּינֵיהֶם יֵשׁ וְכוּ' (הַיְנוּ כִּי גַּם בְּתוֹךְ הַסּוֹסְפִיתָא יֵשׁ גַּם-כֵּן אֵיזֶה נִיצוֹצוֹת יְקָרוֹת שֶׁעֲדַיִן לֹא נִזְדַּכְּכוּ, כַּיָּדוּעַ (עי' ע"ח שער ט', פ"ב)). וְאַחַר-כָּךְ סִפֵּר לִי חֲלוֹם מֵעִנְיַן הַחֲתֻנָּה: אֵין חָתָן אֵיזֶה דֶּרֶר, אֵיזֶה בָּחוּר אֵיזֶה דֶּרֶר, כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (חיי"מ סעיף צ"ג). וְאָמַרְתִּי לוֹ אָז: אֲבָל הֲלֹא אִם עוֹזְרִין לְבַעַל-בְּחִירָה, כַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת וְכוּ' פּוֹעֲלִין בָּזֶה. הֵשִׁיב: בְּוַדַּאי! זֶה אֵין צְרִיכִין לוֹמַר. (וְהַפְלֵיג בְּתֻנּוּעוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, שֶׁבְּוַדַּאי כֵּן הוּא, שֶׁפְּעֻלָּה זֹאת בְּוַדַּאי יְקָרָה מְאֹד בְּלִי שִׁעוּר, כְּשֶׁזּוֹכִין לִפְעֹל עִם הַבַּעַל-בְּחִירָה לְנַתְּקוֹ מִמְּקוֹמוֹ.) אַךְ אָמַר: זֶה שָׁכַחְתָּ מַה שֶּׁמְּבַלִּין הַזְּמַן. וְכַוָּנָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה הָיְתָה, שֶׁבְּוַדַּאי אִם יִפְעֲלוּ עִם הַבַּעַל-בְּחִירָה, בְּוַדַּאי יָקָר בִּלִי שִׁעוּר, אֲבָל צְרִיכִין לְבַלּוֹת זְמַן הַרְבֵּה עַל זֶה לַעֲסֹק עִמּוֹ, וְהַדָּבָר תָּלוּי בְּסֻפֵּק אִם יִפְעֲלוּ עִמּוֹ, כִּי לְבַעַל-בְּחִירָה קָשֶׁה מְאֹד לַעְזֹר וְכוּ', וּבְזֶה הַזְּמַן הָיוּ יְכוֹלִים לְהַעֲלוֹת אֲלָפִים וְרִבְבוֹת נְשָׁמוֹת הַמֵּתִים, וְכַנִּזְכָּר-לְעֵיל שֶׁנָּקַל לַעְזֹר לַאֲלָפִים וְכוּ', עַל-כֵּן הוּא מְסֻפָּק בָּזֶה הַרְבֵּה, וְעִקַּר בְּחִירָתוֹ בָּזֶה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לָתֵת עֵצוֹת בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת "הוֹסִיף מֹשֶׁה יוֹם אֶחָד מִדַּעְתּוֹ" וְכַנִּזְכָּר-לְעֵיל. וְכִמְדֻמֶּה שֶׁדִּבֵּר אָז, שֶׁעוֹלֶה עַל דַּעְתּוֹ לְהַרְחִיק נְדֹד מֵאִתָּנוּ חַס וְשָׁלוֹם, אַךְ צַר לוֹ, שֶׁמִּתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד אַחַר הָרֹאשׁ-הַשָּׁנָה, כִּי בְּכָל הַקַּיִן הַזֶּה שֶׁהָיָה בְּאוּמָּן, הָיָה מִתְגַּעְגֵּעַ וּמִשְׁתּוֹקֵק מְאֹד, שֶׁיִּהְיֶה שָׁם עִם הַקִּבּוּץ שֶׁלּוֹ בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה. וּבָרוּךְ הַחוֹמֵל

דִּלִּים, אֲשֶׁר נִתְגּוֹלְלוּ רַחֲמָיו עַל מִדּוֹתָיו, וּבְאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ חָמַל עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִתְרַחֵק מֵאִתָּנוּ וְנִשְׁאַר עִמָּנוּ בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה וְכָל יְמֵי הַקַּיִץ, וְגַם שָׁמַעְנוּ תּוֹרָה נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה הַזֶּה (הוא תו' ח' בליקו"מ ח"ב), שֶׁהוּא רֹאשׁ-הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן, וְגַם נִסְתַּלֵּק בִּמְדִינָתֵנוּ בְּאוּמָין וְנִשְׁאַר הַשְׁאָרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה עִמָּנוּ לְעוֹלְמֵי עַד וּלְנֵצַח נְצָחִים. מַה נָּשִׁיב לַה' כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלֵינוּ: (שם קצז)

שָׁמַעְתִּי מֵאִישׁ אֶחָד מֵאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ כְּשֶׁנָּסַע עִמּוֹ מֵאוּמַאן לְטִירָהאוּוִיצָע בְּקַיִץ תק"ע הַנַּ"ל, הָיָה מְדַבֵּר עִמּוֹ מֵעִנְיַן עַצְמוֹ, וְאָמַר: תָּמֵהַּ אֲנִי, כְּמוֹ שֶׁאֵין לָנוּ חֵלֶק בָּעוֹלָם הַזֶּה כְּלָל. אַף-עַל-פִּי-כֵן בְּכָל מָקוֹם שֶׁאָנוּ בָּאִין יֵשׁ לָנוּ מָקוֹם וְהַכֹּל שֶׁלָּנוּ. וְשָׁאַל לוֹ: הֲלֹא לְהָעוֹלָם יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק בָּכֶם? הֵשִׁיב לוֹ וְדִבֵּר עִמּוֹ כַּמָּה דִּבּוּרִים, וּבְתוֹךְ דְּבָרָיו עָנָה וְאָמַר: הַמַּנְהִיגִים הַמְפֻרְסָמִים שֶׁל עַכְשָׁו, הַקְּטַנִּים בַּמַּעֲלָה אֵינָם מַשִּׂיגִים וְיוֹדְעִים כְּלָל מָה אֲנִי עוֹשֶׂה בְּאוּמַאן. אִלּוּ הָיוּ יוֹדְעִים גֹּדֶל יְקָר תִּפְאֶרֶת הַחִדּוּשִׁין וְהַצַּדּוּפִים וְהַשִּׁיעֲשׁוּעִים הַנַּעֲשִׂים בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע, וְהַתְּפִלּוֹת הָעוֹלִים בְּכָל פַּעַם וּפַעַם, וּבְכָל פַּעַם נַעֲשִׂים צַדּוּפִים וְחִדּוּשִׁים יְקָרִים וְנִפְלָאִים בְּיוֹתֵר. וְהֶאֱרִיךְ מְאֹד וְהִפְלִיג בְּצַחוּת לְשׁוֹנוֹ דְּבָרִים נוֹרָאִים כְּאֵלּוּ.

וְתֹכֶן הַדְּבָרִים הַיּוֹצֵא מִכְּלַל דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, כִּי בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵם נִקְרָאִים בְּחִינַת אַבְנֵי קֹדֶשׁ בִּבְחִינַת: "תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ" וְכוּ' (איכה ד'). וְהִנֵּה שְׁתֵּי אֲבָנִים בּוֹנוֹת שְׁתֵּי בָּתִּים, שָׁלֹשׁ אֲבָנִים בּוֹנוֹת שִׁשָּׁה בָּתִּים, אַרְבַּע בּוֹנוֹת עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בָּתִּים וְכוּ', כִּדְאִיתָא בְּסֵפֶר יְצִירָה. וְהַבָּתִּים הֵם בְּחִינַת "כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה" (ישעיה נ"ו). נִמְצָא בְּכָל פַּעַם שֶׁנִּתּוֹסֵף אֶבֶן אֶחָד, הַיְנוּ נֶפֶשׁ אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, נַעֲשָׂה צִרּוּף אֵחֵר לְגַמְרֵי, וְנִתְחַדֵּשׁ הַצִּרּוּף לְגַמְרֵי, וְנַעֲשִׂים בָּתִּים חֲדָשִׁים לְגַמְרֵי. כִּי מִקֹּדֶם שָׁהָיָה רַק שְׁתֵּי אֲבָנִים, הָיוּ הַצִּרּוּפִים וְהַבָּתִּים בְּחִינַת הַבָּתִּים הַנַּעֲשִׂים עַל-יְדֵי שְׁתֵּי אֲבָנִים. אֲבָל עַכְשָׁו שֶׁנִּתּוֹסֵף אֶבֶן, אֲזַי נַעֲשִׂים בָּתִּים אֲחֵרִים חֲדָשִׁים לְגַמְרֵי. וְכֵן נִתּוֹסְפִים וְנִתְחַדְּשִׁים בָּתִּים חֲדָשִׁים יְקָרִים וְנִפְלָאִים בְּכָל פַּעַם שֶׁנִּתּוֹסֵף אֶבֶן אֶחָד, וְכָל פַּעַם שֶׁנִּתּוֹסֵף אֶבֶן בְּיוֹתֵר נִתְרַבִּין הַבָּתִּים בְּיוֹתֵר, כַּמּוּבָא שָׁם בְּסֵפֶר יְצִירָה, עַד שֶׁשִּׁשָּׁה אוֹתִיּוֹת בּוֹנוֹת כַּמָּה מֵאוֹת בָּתִּים וְיוֹתֵר מִזֶּה, עַד שֶׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחְשֹׁב. וְעַל פִּי זֶה רְאֵה וְהָבֵן וְהַבֵּט, גֹּדֶל הַשִּׁיעֲשׁוּעִים וְהַצַּדּוּפִים וְהַחִדּוּשִׁים וְהַתְּפִלּוֹת הַיְקָרִים וְנִפְלָאִים

וְנוֹרָאִים הַנַּעֲשִׂים בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה עַל-יְדֵי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל [עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הָאֱמִתִּי הָעוֹסֵק לְקַבֵּץ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַכְנִיסָם וּלְקָרְבָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה]. וְדַע שֶׁיֵּשׁ אֲבָנִים, בְּחִינַת נְפָשׁוֹת, שֶׁהֵם מְשֻׁלָּכִים בַּחוּצוֹת, בְּחִינַת "תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת", אֲבָל כְּשֶׁנִּתְוַסְּפִין אֲבָנִים וְנַעֲשִׂין בָּתִּים חֲדָשִׁים כַּנַּ"ל, אֲזַי מַכְנִיסִין בְּתוֹךְ אֵלּוּ הַבָּתִּים אֶת הָאַבְנֵי קֹדֶשׁ שֶׁהָיוּ מְשֻׁלָּכִין בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, כִּי נִכְנָסִין וְנֶאֱסָפִין בְּתוֹךְ אֵלּוּ הַבָּתִּים הַחֲדָשִׁים שֶׁנַּעֲשׂוּ כַּנַּ"ל וְהֶבֶן [וְעַיֵּן בְּהַתּוֹרָה "תִּקְעוּ תּוֹקָחָה" מֵעִנְיַן הַבָּתִּים עַיֵּן שָׁם (לקוטי תנינא סימן ח' ובליקוטי הלכות נזקי שכנים ד' יד).

עָנָה וְאָמַר: זֶה זְמַן רַב שֶׁיֵּשׁ לִי חֵלֶק בִּתְפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל. כִּי הֲלֹא רָאוּי לָהֶם לְהַצַּדִּיקִים לְהִסְתַּכֵּל בְּעַצְמָן מִי הוּא זֶה שֶׁמִּתְפַּלֵּל, וְעִם מִי מִתְפַּלְּלִין. הֲלֹא גַּם כָּל הַתְּנוּעוֹת שֶׁעוֹשֶׂה מִי שֶׁעוֹשֶׂה, אֵיזֶה תְּנוּעָה בְּעָלְמָא בִּתְפִלָּה, וַאֲפִלּוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, הַכֹּל עַל יָדֵי [וְאָמַר, שֶׁעְנְיָן זֶה הוּא סוֹד מִסּוֹדוֹת נִסְתָּרִים שֶׁלּוֹ]:

אָמְנָם לֹא בֵּאֵר רַבֵּנוּ זַ"ל מַה שַּׁיְּכוּת עִנְיָן זֶה הַנַּ"ל לְאוּמָן דַּוְקָא. אַךְ כְּפִי הַמְבֹאָר לְעֵיל מְעַט מִזֶּעִיר מַה שֶּׁרְמֵז לָנוּ קְצָת מֵעִנְיָן יְשִׁיבָתוֹ בְּאוּמָן, כִּי יֵשׁ שָׁם קְדֻשַּׁת הַשֵּׁם מִנְּפָשׁוֹת רַבּוֹת שֶׁנֶּהֱרְגוּ שָׁם - עַל-פִּי זֶה יְכוֹלִין לְהָבִין מְעַט מִזֶּעִיר קְצָת עִנְיָן הַנַּ"ל, כִּי הֲרִיגַת יִשְׂרָאֵל חַס וְשָׁלוֹם, זֶה בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת "תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ," וְכוּ'. אֲבָל עֲדַיִן הַדְּבָרִים סְתוּמִים וַחֲתוּמִים מְאוֹד, וְאֵין אִתָּנוּ יֹדֵעַ עַד מָה. אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהַשִּׂיג בְּאַחֲרִית הַיָּמִים מַעֲלַת גְּדֻלַּת רַבֵּנוּ זַ"ל, וְסוֹד הַנְּהָגוֹתָיו אֲשֶׁר פָּעַל וְעָשָׂה בָּזֶה הָעוֹלָם, דְּבָרִים נִפְלָאִים וּמְכֻסִּים מִבְּנֵי-אָדָם, וְנֶעֱלָמִים מִדַּעַת אֱנוֹשִׁי מְאוֹד. וְהַכֹּל לְמַעַן שְׁמוֹ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ יִתְבָּרַךְ. וְאָמַר אָז: "אַשְׁרֵיכֶם שֶׁיֵּשׁ לָכֶם רַב כָּזֶה, אֲנִי מְקַנֵּא אֶתְכֶם, עַכְשָׁו כְּבָר קָשֶׁה מְאוֹד שֶׁיִּתְקָרֵב עוֹד אֶחָד"! (שם רה)

אָמַר בְּבֵית רנ"נ שֶׁיָּשַׁב שָׁם בִּשְׁכֵנוּת, עָנָה וְאָמַר: מֵעוֹלָם לֹא יָשַׁבְתִּי בִּשְׁכֵנוּת, וְעַתָּה אֲנִי שָׁכֵן, רָאוּי שֶׁיִּתְבַּטֵּל הַחוֹלַאַת שֶׁלִּי. וְאָז אָמַר פָּסוּק זֶה: "וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי" (ישעיה ל"ג), בְּדִבְרֵי צַחוּת שֶׁקּוֹרִין "וועְרְטִיל". הַיְנוּ שֶׁמֻּחֲמֶת שֶׁהוּא שָׁכֵן רָאוּי שֶׁלֹּא יִהְיֶה חוֹלֶה. וְנִתְבַּהֲלוּ הַשּׁוֹמְעִים וְנִפְלָא בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד. כִּי כְּשֶׁיָּצָא מִפִּיו הַדִּבּוּר הַקָּדוֹשׁ, יָצָא בְּכָל מִינֵי חֵן אֱמֶת וְקָדוֹשׁ מְאֹד. אַחַר-כָּךְ, זָכִינוּ לִשְׁמֹעַ תּוֹרָה נוֹרָאָה בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה עַל-זֶה, וְהוּא מְחֻבָּר לְהַשִּׂיחָה

שֶׁל הַבָּתִּים הַנַּ"ל. וְעַיֵּן לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח' אוֹת ז', וְאִם עֵינֵי שֵׂכֶל לְךָ, תָּבִין מְעַט עַד הֵיכָן הָיָה מַגִּיעַ שִׂיחוֹתָיו וְדִבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים, בִּפְרָט דִּבְרֵי צַחוּת שֶׁלּוֹ:
(שם רז)

מְרֻמָּז בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (חַיֵּי מוֹהַר"ן סִימָן רז) עַל עִנְיַן יְשִׁיבָתוֹ בְּאוּמַאן, שֶׁזֶּה בְּחִינַת: וּבַל יֹאמַר שָׁכַן חָלִיתִי וְכוּ', דְּהַיְנוּ כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף אֶבֶן אַחַת, דְּהַיְנוּ נֶפֶשׁ אֶחָד שֶׁחוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה וְנִתְקָרֵב לַה' יִתְבָּרַךְ, אֲזַי נִתְרַבִּין הַבָּתִּים עַד אֵין קֵץ. וְאָמַר אָז רַבֵּנוּ זַ"ל (שָׁם סִימָן רה), שֶׁעַל יְדֵי זֶה מַכְנִיסִין לִפְנִים גַּם הַנְּפָשׁוֹת שֶׁהָיוּ מֻשְׁלָכִין בַּחוּץ בִּבְחִינַת (אֵיכָה ד): תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת. כִּי עַכְשָׁו כְּשֶׁנִּתְרַבִּין מְאֹד הַבָּתִּים, אֲזַי מְמֵילָא נִכְנָסִין גַּם הֵם לִפְנִים וְכוּ' וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת סָפָה, שֶׁעַכְשָׁו נִתְרַחֵב גְּבוּל הַקְּדֻשָּׁה גַּם בַּחוּץ. וְכָל זֶה עַל יְדֵי הָאֲבָנִים שֶׁהֵם הַנְּפָשׁוֹת שֶׁנִּתּוֹסְפוּ בַּעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, כִּי עַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה נִתּוֹסְפוּ כַּמָּה נְפָשׁוֹת שֶׁהֵם אֲבָנִים וְאָז נִתְרַבִּין הַבָּתִּים מְאֹד גַּם בַּחוּץ עַד שֶׁמְּמֵילָא נִכְנָסִין הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה. (ליקוטי הלכות בשר וחלב ג ד)

כְּבָר מְבֹאָר בְּדִבְרֵינוּ שֶׁאָמַר אָז בְּעֵת שֶׁגָּלָה סוֹד הַהַקְדָּמָה הַנּוֹרָאָה שֶׁל רִבּוּי הַבָּתִּים וְכוּ', שֶׁאָמַר אָז שֶׁעַל־יְדֵי עֹצֶם רִבּוּי הַבָּתִּים, עַל־יְדֵי זֶה גַּם הַנְּפָשׁוֹת שֶׁהֵם בַּחוּץ לְגַמְרֵי עֲדַיִן, כּוֹנְסִים אוֹתָם גַּם־כֵּן לִפְנִים, לְתוֹךְ רִבּוּי הַבָּתִּים הַנַּ"ל שֶׁנִּבְנִים מִמֵּילָא גַּם סְבִיבָם מֵעֹצֶם רִבּוּיָם. (שם פריה ורביה ה יב)

כְּשֶׁיָּצָא רַבֵּנוּ מִבְּרֶסְלֶב לָדוּר בְּאוּמַאן, יָצָא עִמּוֹ גַּם רַבִּי אַהֲרֹן הָרַב מִבְּרֶסְלֶב, כְּדֵי לָדוּר עִמּוֹ בְּאוּמַאן, כִּי רָצָה לְהִיוֹת סָמוּךְ וְקָרוֹב לְרַבֵּנוּ, וְאָכֵן הָיָה אֵצֶל רַבֵּנוּ כָּל יְמֵי אוֹתוֹ הַקַּיִץ. כְּשֶׁקָּרְבוּ יְמֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, קִבֵּל רַבֵּנוּ מִכְתָּב מִתּוֹשָׁבֵי הָעִיר בְּרֶסְלֶב, וּבוֹ שָׁטְחוּ טַעֲנוֹתֵיהֶם לִפְנֵי רַבֵּנוּ: הֱיוֹת שֶׁעַתָּה מַגִּיעִים יְמֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְאֵין לָהֶם רַב בְּקְהִלָּתָם, כִּי רַבִּי אַהֲרֹן נָסַע מֵהֶם כַּנַּ"ל, וְכָתְבוּ אֶת טַעֲנָתָם לְרַבֵּנוּ: מֵילָא אִיר זָענְט אַוֶּועקְגֶעפָאהְרֶן - קֶעגָען מִיר אַייךְ גָאהְרְנִישְׁט זָאגֶן, אָבֶּער אִיר הָאט צוּגֶעגָעבֶּען דָּעם רַב אוֹיךְ? מִיר דַאהְרְפֶן הָאבֶּן אַ רַב!" "מֵילָא שֶׁאַתֶּם נִסַּעְתֶּם מֵהָעִיר (וַעֲזַבְתֶּם אוֹתָהּ) - אֵין בְּפִינוּ זְכוּת טַעֲנָה עַל כָּךְ, אוּלָם מַדּוּעַ לְקַחְתֶּם עִמָּכֶם גַּם אֶת רַב הָעִיר? הֲלֹא בְּנֵי הָעִיר נִצְרָכִים לָרַב!" וְעַל כֵּן מְבַקְּשִׁים הֵם מֵרַבֵּנוּ, שֶׁיִּרְאֶה לִשְׁלֹחַ אֲלֵיהֶם בַּחֲזָרָה אֶת רַבִּי אַהֲרֹן. רַבֵּנוּ הֶרְאָה אֶת הַמִּכְתָּב לְרַבִּי אַהֲרֹן, וְרַבִּי אַהֲרֹן נָעֲנָה וְאָמַר לוֹ: "אִיךְ וויל

אָבֶּער זַיין דָּא בַּיי אַייךְ אוֹיף רֹאשׁ הַשָּׁנָה!" - אֲבָל הֲרֵי רוֹצֶה אֲנִי לִהְיוֹת כָּאן אֶצְלְכֶם עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה!" הֵשִׁיב לוֹ רַבֵּנוּ: "אָבֶּער זֵיי זֵינָען דָּאךְ גֶעֶרעכט!" - "וַהֲרֵי הֵם צוֹדְקִים!". שָׁאַל רַבִּי אַהֲרֹן אֶת רַבֵּנוּ: "וָועל אִיךְ פָּארְן?" - "הַאִם אֶסַע בַּחֲזָרָה? עָנָה לוֹ רַבֵּנוּ: "קֶענְסְט נִישְׁט אוֹיסְמָאלְן דֶעם וָואס אִיךְ וָועל הָאבֶּן אַז דוּ וָועסְט נִישְׁט זַיין בַּיי מִיר רֹאשׁ הַשָּׁנָה!" "אֵינְךְ יָכוֹל לְצַיֵּר לְךְ אֶת הַצַּעַר שֶׁיִּהְיֶה לִי, כְּשֶׁלֹּא תִּהְיֶה אֶצְלִי עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה!" נַעֲנָה רַבִּי אַהֲרֹן וְאָמַר: "וָועל אִיךְ בְּלַייבְּן דָּא!" - "אִם כֵּן אֶשָּׁאֵר כָּאן" אָמַר לוֹ רַבֵּנוּ שֵׁנִית: "זַיי זַיינָען דָּאךְ אָבֶּער גִּירֶעכְט!" - "וַהֲרֵי הֵם צוֹדְקִים!" שָׁאַל שׁוּב: "אִם כֵּן אֶסַע?" עָנָה לוֹ רַבֵּנוּ שׁוּב כַּנַ"ל, וְכָךְ הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים, כִּי כָּךְ הָיָה דַּרְכּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ מֵעוֹלָם לִבְלִי לְצַוּוֹת שׁוּם צִוּוּי בְּדָוְקָא לַעֲשׂוֹת כָּךְ אוֹ כָךְ, בִּשְׁבִיל לְהַשְׁאִיר לָאָדָם אֶת הַבְּחִירָה. וְהֶחְלִיט רַבִּי אַהֲרֹן בְּעַצְמוֹ וְנָסַע חֲזָרָה לְעִירוֹ בְּרִסְלֶב. בְּדַרְכּוֹ חֲזָרָתוֹ פָּגַשׁ אֶת מוֹהַרַנ"ת וְאֶת רַבִּי נַפְתָּלִי כְּשֶׁהֵם נוֹסְעִים אֶל רַבֵּנוּ לִהְיוֹת אֶצְלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּכְשֶׁרָאוּהוּ שְׁאָלוּהוּ בְּתִמְיהָה: "וּואוּ פָּארְסְטוּ אַוועק אִיצְטֶער?" - "לְהֵיכָן אַתָּה נוֹסֵעַ בִּזְמַן כָּזֶה?" וְסִפֵּר לָהֶם אֶת סִבַּת נְסִיעָתוֹ וּכְכָל הַמַּעֲשֶׂה הַנַ"ל, וְתָמְהוּ עָלָיו: "כָּעֵת לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה נוֹסְעִים מֵרַבֵּנוּ?" וּמָחוּ בְּפָנָיו, שֶׁאֵין נָכוֹן הַדָּבָר לִבְלִי לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ בִּימֵי רֹאשׁ-הַשָּׁנָה. וְאָמְרוּ לוֹ בִּפְלִיאָה: וָואס? אוּנְז, אֲפִלּוּ דֶער רֶבִּי וָאל אוּנְז טְרַייבְּן מִיט דְרוּקְעס - וָואלְטְן מִיר אַוועק גֶעפָּארְן פּוּן דֶעם רֶבִּי'נְס רֹאשׁ הַשָּׁנָה?! " "מַה? אֲנַחְנוּ, אֲפִלּוּ הָיָה רַבֵּנוּ מְגָרְשֵׁנוּ עִם עֲצִים עָבִים (הַנִּקְרָאִים דְּרוּקְעס) - וְכִי הָיִינוּ נוֹסְעִים מֵהָ'רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבֵּנוּ?!". וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא הוֹעִילוּ דִּבּוּרֵיהֶם אֵלָיו, וְהִמְשִׁיךְ רַבִּי אַהֲרֹן וְנָסַע לְדַרְכּוֹ, וְלֹא הָיָה אֵצֶל רַבֵּנוּ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

וְהִנֵּה בְּנוֹסָף לְהָרַב רַבִּי אַהֲרֹן הָיָה חָסֵר גַּם אִישׁ אֶחָד מֵאַנְשֵׁי רַבֵּנוּ שֶׁהָיָה אִישׁ פָּשׁוּט מְאֹד (גָּאר אַ פּראסטער מָענְטש) וְהָיָה דָּר בָּעִיר וִוינִיצָע, וְגַם הוּא לֹא בָּא אָז עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבְאוֹתוֹ עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה (הִיא הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹנָה לְחַיָּיו הַקְּדוֹשִׁים) דִּבֵּר רַבֵּנוּ הַרְבֵּה מֵעִנְיַן הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ אֶצְלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאָמַר אָז: "אַהֲרַ'לֶע אִיז נִישְׁט דָּא - אוּן בָּעַרְלֶע אִיז נִישְׁט דָּא" - "אַהֲרֹן אֵינֶנּוּ - וּבָעַרְ'לֶע אֵינֶנּוּ". וְכַוָּנָתוֹ הָיְתָה לְהַדְגִּישׁ שֶׁכְּשֵׁם שֶׁאִישׁ גָּדוֹל כְּמוֹ רַבִּי אַהֲרֹן רַבָּה שֶׁל בְּרִסְלֶב לֹא בָּא עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כָּךְ גַּם הָאִישׁ הַפָּשׁוּט הַנַ"ל רַבִּי דֹּב (הַמְכֻנֶּה בָּעַר'לֶע) גַּם הוּא לֹא בָּא, וְהַיְנוּ שֶׁכְּלַפֵּי גֹּדֶל הָעִנְיָן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁנֵיהֶם שָׁוִים, כְּקָטָן כְּגָדוֹל לְעִנְיַן הֶכְרֵחַ הַצְּרוּפִים הַנַּעֲשִׂים מֵהַהִתְקַבְּצוּת אֶצְלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּכְפִי הַמּוּבָן מִדִּבְרֵי הַתּוֹרָה "תִּקְעוּ - תּוֹכֵחָה"' שְׁגִלָּה אָז בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן לִימֵי חַיָּיו. וְאָמַר אָז שֶׁעַל רַבִּי אַהֲרֹן יֵשׁ רַחֲמָנוּת גָּדוֹל שֶׁבָּאֱמֶת כֵּן

רָצָה לִהְיוֹת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְעוֹד דִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ"ל הַרְבֵּה דִּבּוּרִים מִגְּדֻלַּת הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ אֶצְלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהֵבִינוּ תַּלְמִידָיו שֶׁכַּוָּנָתוֹ שֶׁיִּתְקַבְּצוּ לִמְקוֹם גְּנִיזָתוֹ גַּם אַחֲרֵי הִסְתַּלְּקוּתוֹ כַּמּוּבָא בְּחַיֵּי מוֹהַרַ"ן ת"ו.

וּבַתּוֹרָה הַנַּ"ל שָׁאָמַר רַבֵּנוּ בְּאוֹתוֹ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אָמַר שֶׁעַל יְדֵי שֶׁנִּתְוַסֵּף שָׂכָר אֶחָד בָּא רְפוּאָה וְנִצּוֹל הַצַּדִּיק מֵהַחוֹלַאַת, עַיֵּן שָׁם. וְאָמְרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁבְּאָמְרוֹ זֹאת רִמֵּז רַבֵּנוּ עַל מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי אַהֲרֹן הָרַב מִבְּרֶסְלֶב שֶׁלֹּא הָיָה אָז עִמָּהֶם, וְלֹא הָיָה 'שָׂכָר' יַחַד עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהָיוּ אֵצֶל רַבֵּנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכָאַב לְרַבֵּנוּ חֶסְרוֹנוֹ שֶׁלּוֹ (וְגַם שֶׁל עוֹד אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁלֹּא הִגִּיעַ כַּנַּ"ל) וְאִלּוּ הָיָה נִשְׁאַר רַבִּי אַהֲרֹן אֵצֶל רַבֵּנוּ עַל יְמֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה - הָיָה יָכוֹל רַבֵּנוּ לְהִתְרַפְּאוֹת וְלֹא הָיָה מִסְתַּלֵּק - "דָּער רֶבִּי הָאט אָנְגֶעוואונְקֶען אִין דָּער תּוֹרָה אַז וָוען רֶבִּי אַהֲרֹן דָּער רַב זָאל וָוען זַיין אוֹיף רֹאשׁ הַשָּׁנָה - וָואלְט דָּער רֶבִּי גֶעקֶענְט הָאבֶּן אַ רְפוּאָה, און עֶר וָואלְט נִישְׁט נִסְתַּלֵּק גֶעוָוארֶן".

וְהִנֵּה בָּזֶה מוּבָן גַּם כִּי כְּשֶׁאָמַר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לְרַבִּי אַהֲרֹן "קֶענְסְט נִישְׁט אוֹיסְמָאלְן דֶּעם וָואס אִיךְ וֶועל הָאבֶּן אַז דוּ וָועסְט נִישְׁט זַיין בַּיי מִיר רֹאשׁ הַשָּׁנָה" - "אֵינְךָ יָכוֹל לְצַיֵּר לְךָ אֶת הַצַּעַר שֶׁיִּהְיֶה לִי, כְּשֶׁלֹּא תִּהְיֶה אֶצְלִי עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה" הִתְכַּוֵּן לְרָמֹז גַּם עַל עִנְיָן זֶה, שֶׁרְפוּאָתוֹ תְּלוּיָה בְּדָבָר זֶה, אַךְ לְמַעַן הַבְּחִירָה לֹא רָצָה לוֹמַר לוֹ זֹאת בְּמִפֹּרָשׁ: (שיש"ק החדש א-רג)

כָּל יְמֵי הַקַּיִץ הַנַּ"ל הָיָה מְצַפֶּה מְאֹד שֶׁנִּהְיֶה שָׁם בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה, כִּי הָעִקָּר הוּא אֶצְלוֹ רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, וְאָמַר שֶׁכָּל עִסְקוֹ הוּא רֹאשׁ-הַשָּׁנָה. וּבִימֵי חַג הַשָּׁבוּעוֹת נִתְקַבְּצוּ לְשָׁם גַּם-כֵּן הַרְבֵּה מֵאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ, וְהָיוּ סְבוּרִים שֶׁיֹּאמַר תּוֹרָה כַּאֲשֶׁר הָיָה מִנְהָגוֹ בְּכָל חַג הַשָּׁבוּעוֹת, אֲבָל לֹא אָמַר אָז שׁוּם תּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת הַנַּ"ל, וְאָמַר אָז, שֶׁאֵין אַתֶּם חוֹטְאִים כָּל כָּךְ כַּמְבֹאָר לְעֵיל (חיי מוהר"ן רב). אֲבָל בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה אָמַר תּוֹרָה נִפְלָאָה שָׁם בְּאוּמָאן, וְהִיא "תִּקְעוּ" (בלקוטי תנינא סימן ח'), הַמַּתְחִיל: "אַף עַל פִּי שֶׁתּוֹכָחָה דָּבָר גָּדוֹל". וּבְרֹאשׁ-הַשָּׁנָה בְּיוֹם א', שֶׁחָל אָז בְּשַׁבָּת קֹדֶשׁ, אַחַר אֲכִילַת סְעֻדַּת שַׁחֲרִית שֶׁאָז הָיָה דַּרְכּוֹ לְהַתְחִיל לְהָכִין עַצְמוֹ לוֹמַר תּוֹרָה, כִּי אֲמִירַת הַתּוֹרָה בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה וּבְשָׁבוּעוֹת הָיְתָה תָּמִיד בֵּין הַשִּׁמְשׁוֹת שֶׁל יוֹם הַשֵּׁנִי, הֵינוּ שֶׁהִתְחִיל בְּסוֹף יוֹם א' דְּיוֹם-טוֹב וְנִמְשַׁךְ הַרְבֵּה לְתוֹךְ לֵיל ב'.

וְאָז בְּאוֹתוֹ רֹאשׁ-הַשָּׁנָה בְּעֵת שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְהָכִין עַצְמוֹ לוֹמַר תּוֹרָה. הִתְחִיל

לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו חֲלִי הַהוֹסְט (שיעול, שחפת) בְּהִתְגַּבְּרוּת גָּדוֹל מְאֹד, וְהִתְחִיל לִפְלֹט דָּם הַרְבֵּה עַל-יְדֵי הַהוֹסְט מַה שֶּׁלֹּא הָיָה כֵּן זְמַן רַב. כִּי אַף-עַל-פִּי שֶׁהַהוֹסְט לֹא פָּסַק מִמֶּנּוּ כָּל יְמֵי חָלְיוֹ, שֶׁנִּמְשַׁךְ יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ שָׁנִים, אֲבָל לֹא הָיָה הַהוֹסְט כִּי-אִם עִם לֵחוֹת, אֲבָל לֹא עִם דָּם. וְהִתְגַּבֵּר עָלָיו הַהוֹסְט עִם יְצִיאַת דָּם הַרְבֵּה מְאֹד, וְהָיָה פּוֹלֵט דָּם הַרְבֵּה, כְּמוֹ קִלּוּחַ מַיִם מַמָּשׁ. אֲשֶׁר לֹא יְאֻמַּן כִּי יִסָּפֵר, כִּי נִתְמַלְּאוּ כַּמָּה כֵּלִים מִדָּמוֹ. וְהָיָה לוֹ הֲקָאוֹת הַרְבֵּה, וְאָמַר שֶׁמֵּעוֹלָם לֹא הָיוּ לוֹ הֲקָאוֹת כִּי-אִם אָז בְּאוֹתוֹ הָעֵת (עיין בביאור הליקוטים תורה זו, אות ח"י). וְתֹקֶף הִתְגַּבְּרוּת הַחוֹלַאַת אָז הָיָה בְּלִי שִׁעוּר עַד שֶׁכְּמַעַט הָיָה נִסְתַּלֵּק אָז. וְנִמְשַׁךְ כַּמָּה שָׁעוֹת עַד שֶׁנַּעֲשָׂה לַיְלָה, וְנִמְשַׁךְ גַּם לְתוֹךְ הַלַּיְלָה אֵיזֶה שָׁעוֹת.

וַאֲנַחְנוּ כְּבָר הָיִינוּ עוֹמְדִים מוּכָנִים בְּבֵית אַחַר, וְהָיִינוּ מְצַפִּים שֶׁיִּכָּנֵס וְיֹאמַר תּוֹרָה. וְהָיִינוּ שָׁם אֲנָשִׁים רַבִּים מְאֹד כַּמָּה מֵאוֹת אֲנָשִׁים, הֵן אוֹרְחִים אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהָיוּ אָז רַבִּים מְאֹד כַּמָּה מֵאוֹת, חוּץ שֶׁאָר אַנְשֵׁי הָעִיר שֶׁבָּאוּ גַּם-כֵּן לִשְׁמֹעַ תּוֹרָה מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ. (בביאור הליקוטים סימן קנ"ה: "בְּהַרְאֹשׁ-הַשָּׁנָה בִּימֵי חַיָּיו הַקְּדוֹשִׁים בָּאוּ אֵלָיו לְאוּמָן עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן לְעֶרֶךְ חֲמֵשׁ אוֹ שֵׁשׁ מֵאוֹת אֲנָשִׁים, וּבִלְשׁוֹן בְּנֵי-אָדָם בְּדָרְךְ "אוּמְדָּנָא", הָיָה מַרְגְּלָא לְפוּמַיְהוּ לוֹמַר: שֶׁבָּאוּ אֵלָיו אָז בְּעֶרֶךְ אֶלֶף אֲנָשִׁים! - כֵּן שָׁמַעְתִּי מֵאָבִי (= רַבִּי נַחְמָן מִטּוּלְטְשִׁין) בְּשֵׁם מוֹהַרְנַ"ת זַ"ל". עיי"ש.).

וְהָיָה עֵינֵינוּ כָּלוֹת כָּל הַיּוֹם שֶׁיִּכָּנֵס, וְהָיָה שָׁם דְּחַק גָּדוֹל שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לְסִבֹּל, וְכִמְעַט הָיְתָה סַכָּנוֹת נְפָשׁוֹת מִגֹּדֶל הַדְּחַק, וְנִמְשַׁךְ לְתוֹךְ הַלַּיְלָה וַעֲדַיִן לֹא נִכְנַס מֵחֲמַת הִתְגַּבְּרוּת הַחוֹלַאַת מְאֹד. אַחַר-כָּךְ שָׁלַח לִקְרֹא אוֹתִי וּבָאתִי אֵלָיו, וּכְבָר הָיוּ נֵרוֹת דּוֹלְקִים בְּחַדְרוֹ, וּקְצַת אֲנָשִׁים עוֹמְדִים לְפָנָיו, הַיְנוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָחִיו רַבִּי יְחִיאֵל זַ"ל וְעוֹד מְעַט אֲנָשִׁים. וְשָׁאַל אוֹתִי מַה לַּעֲשׂוֹת, כִּי אִי אֶפְשָׁר לוֹ לוֹמַר תּוֹרָה. וְהִתְחַלְתִּי לְדַבֵּר עִמּוֹ: הֲלֹא גַּם כְּשֶׁבָּאתֶם מִלְּעִמְבֶּרְג הָיָה גַּם-כֵּן בִּלְתִּי דֶּרֶךְ הַטֶּבַע שֶׁתֹּאמְרוּ אָז תּוֹרָה, כִּי גַּם אָז הָיָה חַלָּשׁ מְאֹד, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן אֲמַרְתֶּם תּוֹרָה אָז הַרְבֵּה בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה. וְעוֹד כַּיּוֹצֵא בָּזֶה דִּבַּרְתִּי עִמּוֹ. עָנָה וְאָמַר: אִם-כֵּן אֶמְסֹר נַפְשִׁי. וְהֵרִים יָדָיו כִּמְדַבֵּר הֵרִינִי מוּכָן לִמְסֹר נַפְשִׁי בִּשְׁבִיל לוֹמַר תּוֹרָה. וְשָׁלַח אוֹתִי לַעֲשׂוֹת לוֹ מָקוֹם שָׁם לְהַעֲמִיד הַכִּסֵּא סָמוּךְ לַפָּתַח. כִּי אוּלַי יִהְיֶה הַהֶכְרֵחַ לְהוֹצִיאוֹ בָּאֲמְצַע חַס וְשָׁלוֹם, וְכֵן עָשִׂינוּ. וְאַחַר-כָּךְ נִכְנַס בַּחֲלִישׁוּת גָּדוֹל מְאֹד, וְעָלָה וְיָשַׁב עַל הַכִּסֵּא הַגָּבוֹהַ שֶׁעָשׂוּ בִּשְׁבִיל אֲמִירַת הַתּוֹרָה וְיָשַׁב קְצָת. וְאַחַר-כָּךְ אָמַר תּוֹרָה נִפְלָאָה הַנַּ"ל בְּקוֹל נָמוּךְ. וּכְשֶׁהִתְחִיל לוֹמַר לֹא הָיָה שׁוּם דֶּרֶךְ הַטֶּבַע שֶׁיּוּכַל לִסַּיֵּם, כִּי

כִּמְעַט לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְדַבֵּר אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד מֵעִצָּם חֻלְשָׁתוֹ, מִכָּל-שֶׁכֵּן לוֹמַר תּוֹרָה גְּבוֹהָה וּגְדוֹלָה כָּזוֹ. אַךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָיָה בְּעֶזְרוֹ, וְגָמַר כָּל הַתּוֹרָה בִּשְׁלֵמוּת בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם עַד הַסּוֹף. רַק סִיּוּם הַפְּרוּשׁ עַל הַפָּסוּק "תִּקְעוּ" לֹא אָמַר אָז, רַק אַחַר יוֹם-כִּפּוּר. גַּם הָיָה שָׁם דַּחַק גָּדוֹל וְרַעַשׁ גָּדוֹל בְּעֵת אֲמִירַת הַתּוֹרָה, כִּי מִגֹּדֶל רִבּוּי הָעָם לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהַשְׁקִיטָם לְגַמְרֵי, מַה שֶּׁלֹּא הָיָה כֵּן בְּשׁוּם פַּעַם. כִּי תָּמִיד בְּכָל עֵת שֶׁאָמַר תּוֹרָה, הָיוּ שׁוֹתְקִים וְשׁוֹקְטִים כֻּלָּם כַּנָּהוּג, אֲבָל אָז אַף-עַל-פִּי שֶׁהִשְׁקִיטוּם וְהִשְׁתִּיקוּ אוֹתָם בִּתְחִלָּה כַּנָּהוּג, אַף עַל-פִּי-כֵן בְּכָל פַּעַם נִתְעוֹרְרוּ בְּאֶמְצַע מֵעִצָּם הַדַּחַק שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לְסָבֹל. וְכַמָּה אֲנָשִׁים הָיוּ בְּסַכָּנָה אָז וְכִמְעַט שֶׁנָּפְלוּ חֲלָשׁוֹת וְיָצְאוּ בִּמְהֵרָה לַחוּץ. וְאַף-עַל-פִּי-כֵן זָכִינוּ שֶׁגָּמַר אָז כָּל הַתּוֹרָה בַּאֲרִיכוּת גָּדוֹל מְאֹד, אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה זֹאת: (שם ריט)

רַבִּי לֵוִי יִצְחָק שָׁמַע מֵרַבִּי אַבְרָהָם בֶּן רַבִּי נַחְמָן, שֶׁבְּעֵת שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ אֶת הַתּוֹרָה "תִּקְעוּ - תּוֹכֵחָה" שֶׁבְּסִימָן ח' בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא, אָמְרָה בְּקוֹל נָמוּךְ, וְהָיָה שָׁם דַּחַק וְרַעַשׁ גָּדוֹל מִגֹּדֶל רִבּוּי הָעָם שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לְהַשְׁקִיטָם לְגַמְרֵי כַּמִּסְפָּר בְּחַיֵּי מוֹהַר"ן סִימָן רי"ט. וְגַם אֶת מוהרנ"ת דָּחֲפוּ הָרַבֵּה וְהָיָה עַל גּוּפוֹ דַּחַק אֲנָשִׁים, וְהִשְׁתַּדֵּל כָּל הָעֵת רַק שֶׁתִּתְהַיֶּינָה אָזְנָיו פּוֹנוֹת אֶל עֵבֶר רַבֵּנוּ זַ"ל. אַחַר כָּךְ כְּשֶׁשְּׁאָלוּהוּ אוֹדוֹת הַדַּחַק אָמַר: עִם הַגּוּף אֵינִי יוֹדֵעַ מָה נַּעֲשָׂה, אֲבָל הָאָזְנַיִם - שָׁמַרְתִּי שֶׁתִּהְיֶינָה אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל. וְאֶת הִירְשׁ בָּעֶר, אֶחָד מִשִּׁלְשֶׁת הָאֶפִּיקוֹרְסִים שֶׁהָיוּ בְּאוּמָן, אוֹתוֹ לֹא דָּחֲקוּ מֵחֲמַת שֶׁיִּרְאוּ מִמֶּנּוּ, כִּי הָיָה קָרוֹב לְמַלְכוּת וְאָדָם נִכְבָּד, וְהוּא עָמַד כָּל הָעֵת לְיַד רַבֵּנוּ וְשָׁמַע הֵיטֵב אֶת הַתּוֹרָה, וְגַם הָיָה לוֹ זִכָּרוֹן טוֹב, וּמֵחֲמַת זֶה חָזַר מוֹהַרְנַ"ת אַחַר כָּךְ גַּם עִמּוֹ עַל פְּרָטִים רַבִּים מִתּוֹךְ הַתּוֹרָה, וְאַחַר כָּךְ הֵבִיא מוֹהַרְנַ"ת אֶת הַתּוֹרָה לִפְנֵי רַבֵּנוּ בִּכְתָב עַל מְנַת לְהַשְׁלִימָהּ וּלְתַקְּנָהּ. (שיש"ק החדש ג-תשא)

רַבִּי לֵוִי יִצְחָק שָׁמַע מֵרַבִּי אַבְרָהָם בֶּן רַבִּי נַחְמָן, שֶׁרַבֵּנוּ הָיָה נִזְהָר לְבַלִּי לוֹמַר לְהָאֶפִּיקוֹרְסִים תּוֹרָה, וּמֵעֵת שֶׁנִּכְנַס רַבֵּנוּ לָגוּר בְּאוּמַאן הִצְלִיחַ רַבֵּנוּ כָּל כָּךְ לְהַשְׁפִּילָם וּלְהַכְנִיס בָּהֶם מְעַט אֱמוּנָה, עַד שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן כְּבָר הָיָה נִמְצָא בָּהֶם אָז קְצָת רֵיחַ שֶׁל אֱמוּנָה וּכְבָר הִתְפַּלְּלוּ בְּמִנְיָנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ וְהָיוּ אֵצֶל רַבֵּנוּ בְּעֵת אֲמִירַת תּוֹרָתוֹ. וּכְבָר הָיָה בָּהֶם כָּזֶה רֵיחַ שֶׁל אֱמוּנָה, שֶׁכְּשֶׁבָּאָה הַמְשָׁרֶתֶת שֶׁל הִירְשׁ בֶּער לִקְרֹא לוֹ שֶׁיֵּלֵךְ לִשְׁתּוֹת תֵּה קֹדֶם תְּקִיעַת שׁוֹפָר

- עָנָה וְאָמַר לָהּ: פַּאר דִי תְּקִיעוֹת וָועל אִיךְ נִישְׁט טְרִינְקָען קֵיין טַיי!" "קֹדֶם הַתְּקִיעוֹת לֹא אֶשְׁתֶּה תֵּה!" (שם א-תרכח-ט)

אָמַר: "יֵשׁ לִי שׁוֹנֵא כָּזֶה, שֶׁלֹּא מְקָרֵר אֶת אַפּוֹ וַחֲמָתוֹ מִמֶּנִּי בְּאֹפֶן אַחֵר, רַק כְּשֶׁרוֹאֶה אֶת דָּמִי" - "אִיךְ הָאבּ אֶזוֹי אַ שׁוֹנֵא וָואס עָר קִילְט זִיךְ אַנְדֶערְשְׁט נִיט אִין מִיר, סַיידָן עָר זֶהעט מַיין בְּלוּט". וְלֹא גִּלָּה מִי הוּא הַשּׁוֹנֵא הַזֶּה, וְזֶה אָמַר בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן, אַחַר שֶׁאָמַר הַתּוֹרָה "תִּקְעוּ תּוֹכֵחָה", בְּלִקּוּטֵי-מוֹהֲר"ן תִּנְיָנָא, סִימָן ח', שֶׁאָז יָצָא מִמֶּנּוּ דָּמִים הַרְבֵּה, כַּמְבֹאָר בַּסֵּפֶר חַיֵּי מוֹהֲר"ן (רי"ט), וִימֵי מוֹהַרְנַ"ת (נב). (חיי מוהר"ן כת"י, שיש"ק החדש ג-תשב)

יֵדַע הַמְּעַיֵּן אֵיךְ שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל מָסַר נַפְשׁוֹ מַמָּשׁ בַּאֲמִירַת הַמַּאֲמָר הַזֶּה, וְהַכֹּל לְטוֹבַת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וְגַם זֶה מְבֹאָר בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל (אוֹת י"ב) שֶׁכָּתַב שָׁם: "כִּי זֶה הַבַּעַל כֹּחַ וְכוּ' הוּא בְּחִינַת צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו כִּי הוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל", וְכֵן עִנְיַן הַדָּמִים שֶׁיָּצְאוּ מִמֶּנּוּ מְרֻמָּז שָׁם (בָּאוֹת ו') בְּעִנְיַן (אֵיכָה ד) "תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת" שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ-זִכְרוֹנָם-לִבְרָכָה (מִדְרַשׁ רַבָּה שָׁם), שֶׁזֶּה אָמַר יִרְמְיָה שֶׁהָיָה מִתְאוֹנֵן עַל הַדָּמִים שֶׁיָּצְאוּ מֵהַצַּדִּיק יֹאשִׁיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וְכוּ', וְכֵן פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם, וְעָלָיו אָמַר גַּם כֵּן "רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ ה'" וְכוּ', וְזֶה מוּבָא שָׁם גַּם כֵּן (בְּסוֹף אוֹת יו"ד), וְהַכֹּל קִבֵּל עַל עַצְמוֹ ז"ל בִּשְׁבִיל תִּקּוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהֵם בְּחִינַת אַבְנֵי קֹדֶשׁ הַנַּ"ל, לְקַבֵּץ אוֹתָם מִבְּחִינַת הַ"רֹאשׁ כָּל חוּצוֹת", וּלְהַכְנִיסָם לְתוֹךְ בְּחִינַת הַבָּתִּים דִּקְדֻשָּׁה, כַּמְבֹאָר שָׁם (בָּאוֹת ו') שֶׁהוּא בְּחִינַת "אָכֵן חֳלָיֵינוּ הוּא נָשָׂא", וּדְבָרִים כָּאֵלּוּ אִי אֶפְשָׁר לְהַאֲרִיךְ בָּהֶם, וְהַמֵּבִין יָבִין מִדַּעְתּוֹ "כָּל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשַּׁעַר בְּלִבֵּה": (פרפראות לחכמה תורה זו)

שָׁמַעְתִּי מֵאָבִי ז"ל בְּשֵׁם מוֹהַרְנַ"תְ ז"ל, עַל אוֹדוֹת הַדִּינָא קַשְׁיָא שֶׁנִּתְגַּלָּה אָז מֵאִתּוֹ, בְּרֹאותוֹ בְּמִכְשׁוֹל אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו בַּהֲלָעָטָה.

(ביאור הליקוטים סימן זה אות ה)

מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה בְּאוֹתוֹ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהִבְחִין רַבֵּנוּ בְּאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁדָּאַג לְעַצְמוֹ וְהֵכִין לוֹ לִפְנֵי נְטִילַת יָדַיִם לַסְּעֻדָּה מְעַט דְּבַשׁ עִם הַחַלָּה לִבְרֹכַת

הַמּוֹצִיא, נַעֲנָה וְאָמַר רַבֵּנוּ: "אַזוֹי וִוי קִינְדֶערלַאךְ! הַמּוֹצִיא מִיט הָאנִיג!" - "כְּמוֹ יְלָדִים! הַמּוֹצִיא עִם דְּבַשׁ!" - כְּאוֹמֵר שֶׁזֶּה מִנְהָג יְלָדִים קְטַנִּים, לְהָכִין לְעַצְמָם חֲלָה עִם דְּבַשׁ מֵחֲמַת שֶׁחוֹשְׁשִׁים שֶׁאַחַר כָּךְ לֹא יִשָּׁאֵר לָהֶם.

(שיש"ק החדש ג-תשג)

מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ, שֶׁעִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה הוּא לְהַמְשִׁיךְ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁזֶּה עִקַּר הַכֹּל... וּבִשְׁבִיל זֶה צְרִיכִין לִרְאוֹת וּלְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מֵה' יִתְבָּרַךְ לִזְכּוֹת לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר... וְיוֹתֵר מִמַּה שֶּׁפָּתוּב שָׁם דִּבֵּר עִמִּי פֶּה אֶל פֶּה. וְהִזְהִיר מְאֹד לִכְתֹּב זֶה הָעִנְיָן הֵיטֵב שֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ מֵה' יִתְבָּרַךְ מְאֹד וּלְחַפֵּשׂ הַרְבֵּה לִזְכּוֹת לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת. כְּדֵי לִזְכּוֹת לְבֵרוּר הַמְּדָמֶה עַל-יְדֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק. כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ' כַּנַּ"ל. (ליקוטי הלכות ברכות הריח ד לא-לב)

כְּבָר כָּתַבְנוּ מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר שֶׁרַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה קֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ שֶׁאָז אָמַר זֹאת הַתּוֹרָה הַנּוֹרָאָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן וְאָז אַחַר אֲמִירַת הַתּוֹרָה הַנַּ"ל הִזְהִיר אוֹתִי בְּיוֹתֵר לִכְתֹּב אַזְהָרָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת, שֶׁצְּרִיכִין לְזָהֵר בְּנַפְשׁוֹ מְאֹד מְאֹד לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ הַרְבֵּה אַחֲרֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. כִּי עִקַּר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא עִקַּר הַיַּהֲדוּת נִמְשָׁךְ עַל יָדוֹ דַּיְקָא וְכוּ' וְכַנַּ"ל. (שם שלוחין ה ד)

רַבִּי לֵוִי יִצְחָק שָׁמַע מֵרַבִּי אַבְרָהָם בֶּן רַבִּי נַחְמָן עַל אוֹדוֹת הַמְּבֹאָר בְּתוֹרָה זוֹ (אות ח) מֵעִנְיַן שָׁבוּעוֹת, [מִקַּבָּלַת הַתּוֹרָה וְה' דְּ'הַשִּׁשִּׁי' הַנֶּאֱמָר בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וּמִדְּרָשַׁת חֲזַ"ל (שַׁבָּת פח:) שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד שִׁשָּׁה בְּסִיוָן], שֶׁאָמַר מוֹהַרְנַ"ת: "דֶּער רֶבִּי הָאט אוּנְז אָפְּגֶעגֶעבֶּן פַּאר שָׁבוּעוֹת" - "רַבֵּנוּ הֶחֱזִיר לָנוּ עֲבוּר שָׁבוּעוֹת". הַיְנוּ שֶׁמִּפְּנֵי שֶׁבְּחַג הַשָּׁבוּעוֹת הַקּוֹדֶם לָזֶה לֹא אָמַר רַבֵּנוּ תּוֹרָה, עַל כֵּן כְּשֶׁאָמַר אַחַר כָּךְ תּוֹרָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הִזְכִּיר עִנְיָן זֶה שֶׁל שָׁבוּעוֹת, וְהֶחְזִיר וּמָלֵא בָּזֶה כִּבְיָכוֹל אֶת הֶחָסֵר. (שיש"ק החדש ג-תשז)

לְשׁוֹן רַבֵּנוּ בְּאָמְרוֹ עַל הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הָעוֹמֶדֶת לְסַטְרָא אַחְרָא בְּצַוָּארוֹ, בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ, הָיָה "וִוי אַ בֵּיין אִין הָאלְדְז" (כְּמוֹ עֶצֶם בַּגָּרוֹן). וְהִדְגִּישׁ אֶת

הַלָּשׁוֹן הַמּוּבָא שָׁם בְּאוֹת י"ב "וּמַחְיֵהּ בְּקַרְסָלֵּהּ וּקְטַלֵּהּ" - וְזֶה סִיֵּם אָז אֶת אֲמִירַת הַתּוֹרָה, וְהֵינוּ שֶׁסִּיֵּם אֶת אֲמִירַת תּוֹרָתוֹ הָאַחֲרוֹנָה דְּוָקָא בְּכָךְ שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ, רַבָּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים, שֶׁהוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, הָרַג וְהִכְנִיעַ אֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲקֵב דְּסִטְרָא אַחֲרָא עַל יְדֵי קוֹל הַנִּגּוּן.

וְאָמְרוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁמַּאֲמָר זֶה שֶׁהָיָה הַמַּאֲמָר הָאַחֲרוֹן שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ, וַאֲשֶׁר אָמְרוּ סָמוּךְ וְנִרְאֶה לְפִטִירָתוֹ, הוּא הַסִּיּוּם וְהַחוֹתָם שֶׁל כְּלַל עִנְיְנֵי רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם, כִּי רַבֵּנוּ הוּא ה'בַּעַל כֹּחַ' הָעוֹמֵד בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסִּטְרָא אַחֲרָא, וְהוּא אֲשֶׁר עוֹד יַכְנִיעַ אוֹתָם בְּתַכְלִית וְיַעֲמֹד לָהֶם כְּעֶצֶם בְּצַוָּארָם, בִּבְחִינַת 'בְּצַוָּארוֹ יָלִין עֹז' עַל יְדֵי דִּבְרֵי תּוֹרוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, עַד שֶׁנִּרְאֶה עַיִן בְּעַיִן אֵיךְ שֶׁיִּתְקַיֵּם 'וּמַחְיֵהּ בְּקַרְסָלֵּהּ וּקְטַלֵּהּ'. וְהִנֵּה רַבֵּנוּ ז"ל הִסְתַּלֵּק בְּיוֹם אֶשְׁפִּיזָא דְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר 'וּמַחְיֵהּ בְּקַרְסָלֵּהּ וּקְטַלֵּהּ'. גַּם אָמְרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל פִּי הַמְּבֹאָר בְּפָנִים שֶׁהִכְנִיעַ עֲקֵב דְּסִטְרָא אַחֲרָא עַל יְדֵי קוֹל הַנִּגּוּן עַיֵּן שָׁם, שֶׁעַל יְדֵי דֶּרֶךְ זוֹ שֶׁל תּוֹכָחָה עִם רֵיחַ טוֹב, עַל יְדֵי זֶה דַּיְקָא מַכְנִיעִים אֶת הַבְּחִינָה שֶׁל עֲקֵב דְּסִטְרָא אַחֲרָא. (שם תשח-תשט)

אָמַר: אֲנִי אָשִׁיר שִׁיר לָעֲתִיד שֶׁזֶּה יִהְיֶה הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים (אָמַר הַמַּעְתִּיק: עַיֵּן בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן בְּהַתּוֹרָה "בֹּא אֶל פַּרְעֹה" (חלק א' סימן ס"ד), וּבְלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא בְּהַתּוֹרָה "תִּקְעוּ תּוֹכָחָה" (סימן ח')): (חיי מוהר"ן רסו-ב)

אָמַר: הָעוֹלָם לֹא טָעֲמוּ אוֹתִי כְּלוּם עֲדַיִן. אִלּוּ הָיוּ שׁוֹמְעִין רַק תּוֹרָה אַחַת שֶׁאֲנִי אוֹמֵר עִם הַנִּגּוּן וְהָרִקּוּד שָׁלָה, הָיוּ כֻּלָּם בְּטֵלִים בִּבְטוּל גָּמוּר. הֵינוּ כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, אֲפִלּוּ חַיּוֹת וַעֲשָׂבִים וְכָל מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, הַכֹּל הָיוּ מִתְבַּטְּלִין בִּכְלוּת הַנֶּפֶשׁ מִגֹּדֶל עֹצֶם הַתַּעֲנוּג הַמְּפֻלָּא וְהַמְּפֻלָּג מְאֹד מְאֹד. וְאֶפְשָׁר לַהֲבִינוֹ, כִּי מִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ נִגּוּן וְרִקּוּד, הִנֵּה מִי שֶׁמְּנַגֵּן, מִטְּבַע הַנִּגּוּן שֶׁנִּמְשָׁךְ נֶפֶשׁ הַשּׁוֹמֵעַ אַחַר הַנִּגּוּן וּמִתְבַּטֵּל בִּכְלוּת הַנֶּפֶשׁ אַחַר תְּנוּעוֹת הַנִּגּוּן, כְּפִי כָּל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁל הַנִּגּוּן, כְּפִי מַה שֶּׁיֵּשׁ כֹּחַ לְאוֹתָהּ הַתְּנוּעָה לְשַׁבֵּר וּלְעוֹרֵר הַנֶּפֶשׁ לְהַמְשִׁיכָהּ אַחֲרֶיהָ. מִכָּל-שֶׁכֵּן מִי שֶׁיָּכוֹל לְרַקֵּד שֶׁיִּהְיֶה הָרִקּוּד מְכֻוָּן מַמָּשׁ כְּפִי תְּנוּעַת הַנִּגּוּן. כִּי יֵשׁ תְּנוּעוֹת בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר שֶׁשַּׁיָּךְ לְתְנוּעוֹת הַנִּגּוּן, שֶׁאֵצֶל זֹאת הַתְּנוּעָה צְרִיכִין לְנַעְנֵעַ בְּרֹאשׁוֹ אוֹ לְכִפֹּל עַצְמוֹ, וְכַיּוֹצֵא בְּשִׁאָר אֵיבָרִים וּבְרַגְלַיִם, שֶׁצְּרִיכִין לַעֲשׂוֹת תְּנוּעָה בְּגוּפוֹ וּבְרַגְלָיו כְּפִי תְּנוּעוֹת הַנִּגּוּן מְכֻוָּן מַמָּשׁ. וּבְפָרָט מִי שֶׁמְּנַגֵּן נִגּוּן עִם דִּבּוּרִים וְשִׁיר, שֶׁמְּסַדֵּר שִׁיר

וְדִבּוּרִים עִם תְּנוּעַת הַנִּגּוּן, שֶׁהַשִּׁיר וְהַדִּבּוּרִים שַׁיָּכִים בְּכִוּוּן גָּדוֹל לְהַנִּגּוּן שֶׁמִּשְׁקַל הַשִּׁיר מְכָוָּן מַמָּשׁ כְּפִי נְעִימוּת הַנִּגּוּן, וְגַם הָרִקּוּד מְכָוָּן מַמָּשׁ כְּפִי נְעִימוּת הַנִּגּוּן וּמִשְׁקַל הַשִּׁיר כִּי כֻּלּוֹ אֶחָד מַמָּשׁ. כְּשֶׁזּוֹכִין לִשְׁמֹעַ נִגּוּן כָּזֶה, עִם שִׁיר וְדִבּוּרִים וְעִם רִקּוּד כָּזֶה שֶׁכֻּלָּם שַׁיָּכִים זֶה לָזֶה בְּכִוּוּן גָּדוֹל מַמָּשׁ, כִּי הַדִּבּוּרִים דְּהַיְנוּ הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן וְהָרִקּוּד כֻּלּוֹ אֶחָד מַמָּשׁ, כְּשֶׁזּוֹכִין לִשְׁמֹעַ זֹאת, אֲזַי מִתְבַּטְּלִים מַמָּשׁ בְּכֹלּוֹת הַנֶּפֶשׁ מִגֹּדֶל עֹצֶם הַתַּעֲנוּג הַמְפֻלָּא. וְזֶהוּ הַתַּעֲנוּג הַגָּדוֹל מִכָּל הַתַּעֲנוּגִים וְאֵין תַּעֲנוּג גָּדוֹל מִזֶּה. וּמִי שֶׁלֹּא טָעַם זֹאת אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל מִתַּעֲנוּג. אַשְׁרֵי עַיִן רָאֲתָה זֹאת, כִּי גַּם בָּעוֹלָם הַבָּא אֵין הַכֹּל זוֹכִין לִשְׁמֹעַ וְלִרְאוֹת זֹאת רַק "מִי שֶׁטָּרַח בְּעֶרֶב שַׁבָּת" וְכוּ' (עבודה זרה ג.). וְאֵלּוּ הָעוֹמְדִים סְבִיבוֹ אֵין יְכוֹלִין וְיוֹדְעִין מַה לַּעֲשׂוֹת, רַק יֵשׁ לָהֶם כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ וְהִשְׁתּוֹקְקוּת נִפְלָא מֵעֹצֶם הַתַּעֲנוּג, וְהוּא עוֹמֵד בָּאֶמְצַע וְעוֹשֶׂה כַּנַּ"ל (וְהֶבֵן הָעִנְיָן הֵיטֵב כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר זֹאת בִּכְתָב. וּמִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ נִגּוּן וְרִקּוּד יוּכַל לִשְׁמֹעַ מְעַט בְּלִבּוֹ עֹצֶם נְעִימוּת עִנְּג וְהִשְׁתּוֹקְקוּת הַנַּ"ל בְּכֹלּוֹת הַנֶּפֶשׁ מַמָּשׁ עַד שֶׁמִּתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי וְהָבֵן).

גַּם כָּל מִי שֶׁסָּמוּךְ וּמְקֹרָב יוֹתֵר נַעֲשָׂה אֶצְלוֹ כָּל הַתְּנוּעוֹת מִמֵּילָא, כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ בַּמָּשָׁל הַנַּ"ל, שֶׁמִּי שֶׁסָּמוּךְ יוֹתֵר אֶל הַנִּגּוּן וְהָרִקּוּד וּמֵבִין בְּיוֹתֵר, נַעֲשִׂין אֶצְלוֹ מִמֵּילָא כָּל הַתְּנוּעוֹת שֶׁל הַנִּגּוּן וְהָרִקּוּד מֻחָמָת גֹּדֶל הַתַּעֲנוּג. כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ, שֶׁכְּשֶׁאָדָם שׁוֹמֵעַ נִגּוּן וְרִקּוּדִים, מֻחָמַת הַתַּעֲנוּג שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחַר הַנִּגּוּן הוּא עוֹשֶׂה אַחֲרָיו גַּם-כֵּן אוֹתָן הַתְּנוּעוֹת וְהוּא מְנַגֵּן וּמְרַקֵּד גַּם-כֵּן קְצָת, כִּי נַעֲשָׂה אֶצְלוֹ מִמֵּילָא תְּנוּעוֹת הַנִּגּוּן וְהָרִקּוּד. כְּמוֹ כֵן כְּשֶׁמְּקֹרָב יוֹתֵר אֶל הַקְּדֻשָּׁה, כָּל מַה שֶּׁסָּמוּךְ יוֹתֵר אֶל הַתּוֹרָה וְהַנִּגּוּן וְהָרִקּוּד הַנַּ"ל, נַעֲשָׂה גַּם-כֵּן אֶצְלוֹ הַתְּנוּעוֹת שֶׁל כָּל הַנַּ"ל שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה מִמֵּילָא. כָּל זֶה שָׁמַעְתִּי בְּעַצְמִי.

אַחַר-כָּךְ שָׁמַעְתִּי בִּשְׁמוֹ שֶׁאָמַר בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן: יֵשׁ לִי נִגּוּן לְזַמֵּר לֶעָתִיד לָבוֹא, שֶׁהוּא יִהְיֶה הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים (כנ"ל סימן רסו-ב). וְזֶה יֵשׁ לוֹ שַׂיָּכוּת לַשִּׂיחָה הַנַּ"ל שֶׁשָּׁמַעְתִּי בְּעַצְמִי. וְעַיֵּן בְּהַתּוֹרָה "תִּקְעוּ תּוֹכָחָה" בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא (סימן ח') שֶׁאָמַר סָמוּךְ לְהִסְתַּלְּקוּתוֹ, שָׁם מְדַבֵּר מֵהַנִּגּוּן שֶׁל שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם נִימִין וְכוּ'. וְעַיֵּן בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל יוֹם הַשִּׁשִּׁי מֵהַשִּׁבְעָה בָּעטֶלְיֹרֵס.

וּבִלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז שָׁמַעְתִּי שֶׁאָמַר בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "זַיי זָאלְן מִיךְ הֶערְן אַיין תּוֹרָה מִיט דֶעם נִגּוּן אִין מִיט אַיין טַאנְץ וָואלְט דִי גַאנְצֶע וָועלְט אוֹיס גִיגַאנְגֶען" [אִלּוּ הָיוּ שׁוֹמְעִין רַק תּוֹרָה אַחַת שֶׁאֲנִי אוֹמֵר עִם הַנִּגּוּן וְהָרִקּוּד שֶׁלָּהּ הָיוּ כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ מִתְבַּטְּלִין בִּכְלוֹת הַנֶּפֶשׁ]. וְחָזַר וְשָׁאַל "וָואס הָאב אִיךְ גִיזָאגְט"

[מָה אָמַרְתִּי] וְהֵשִׁיב לוֹ הָרַב רַבִּי נָתָן זַ"ל שֶׁאָמַר כְּכָל הַנַּ"ל. וְאָמַר לוֹ רַבֵּנוּ זַ"ל "וָואס מֵיינְסְטוּ דוּא" [מָה אַתָּה סוֹבֵר] אֲפִלּוּ חַיּוֹת וַעֲשָׂבִים וְכוּ' כְּכָל הַנַּ"ל:
(שם שמ)

שָׁמַעְתִּי מֵהָרַב רַבִּי נָתָן זַ"ל, שֶׁעִקַּר סוֹד זֶה הַנִּגּוּן שֶׁיִּהְיֶה הַקִּבּוּל שָׁכָר שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים מֵרָמָז בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא בְּמַאֲמָר תִּקְעוּ תּוֹכָחָה סִימָן ח' שֶׁנֶּאֱמַר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן שֶׁל יְמֵי חַיָּיו זַ"ל, כִּי אָז דִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ"ל מֵעִנְיָן זֶה.
(פרפראות לחכמה סימן סד)

בְּיוֹם רְבִיעִי ה' אִיָּיר [תק"ע] בָּא [רבינו] לְאוּמָן וְנִתְאַכְסֵן בְּבֵית רַבִּי נַחְמָן נָתָן שֶׁנִּפְטַר בַּשָּׁנָה הָעֲבָרָה סָמוּךְ לְשָׁבוּעוֹת... בַּיּוֹם רִאשׁוֹן אִסְרוּ־חַג דְּשָׁבוּעוֹת נִכְנַס לְבֵית רַבִּי יוֹסֵף שְׁמוּאֵל שֶׁשָּׁכַר לוֹ הַדִּירָה אֶצְלוֹ, וַאֲנִי שָׂכַרְתִּי הַדִּירָה אֶצְלוֹ וְעַד אוֹתוֹ הַיּוֹם הָיִיתִי אֶצְלוֹ בְּאוּמָן. בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם אִסְרוּ־חַג הַנִּזְכָּר לְעֵיל נָסַעְתִּי לְבֵיתִי, וְלֹא נִתְעַכַּבְתִּי הַרְבֵּה וְחָזַרְתִּי וּבָאתִי לְאוּמָן כִּי רַבִּי נַפְתָּלִי שָׁלַח אֵלַי אִגֶּרֶת בִּפְקֻדָּתוֹ שֶׁאָבוֹא לְשָׁם. וּבָאתִי בְּסָמוּךְ לְשָׁם וְנִתְעַכַּבְתִּי עַד אַחַר שַׁבַּת נַחֲמוּ. וְקֹדֶם שַׁבַּת נַחֲמוּ יָצָא מִבֵּית רַבִּי יוֹסֵף־שְׁמוּאֵל הַנַּ"ל וְנִכְנַס לְבֵית אַחֵר (הֵינוּ לְבֵית הַלּוּקַטְשֶׁר) שָׁשָּׁם נִסְתַּלֵּק בְּשָׁלוֹם... אַחַר שַׁבַּת נַחֲמוּ נָסַעְתִּי לְבֵיתִי. בְּיוֹם שְׁלִישִׁי דְּסִלְיחוֹת בָּאתִי לְאוּמָן עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיָשַׁבְתִּי שָׁם עַד שֶׁנִּסְתַּלֵּק בְּשָׁלוֹם וְזָכִיתִי לַעֲמֹד בִּשְׁעַת הִסְתַּלְקוּתוֹ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא. וּכְבָר מְבֹאָר מְעַט מֵעִנְיַן הִסְתַּלְקוּתוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר (חַיֵּי מוֹהַר"ן). (ימי מוהרנ"ת נ נא)

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן שֶׁהָיָה בְּאוּמָן שָׁחָל בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ אָז, נֶחֱלַשׁ מְאֹד בְּאוֹתוֹ יוֹם, דְּהַיְנוּ בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ רִאשׁוֹן דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְהִתְחִיל לָצֵאת דָּרָךְ פִּיו דָּם הַרְבֵּה. וְהוּא הָיָה מִתְיָרֵא מְאֹד כְּשֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ דָּם עַל יְדֵי הַהוֹסְט, בִּפְרָט עַתָּה שֶׁיָּצְאוּ מִמֶּנּוּ דָּמִים הַרְבֵּה בְּלִי שִׁעוּר וְהָיָה חַלָּשׁ מְאֹד. וְדַרְכּוֹ הָיְתָה תָּמִיד לוֹמַר תּוֹרָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְעֵת עֶרֶב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל יוֹם שֵׁנִי, וּכְבָר נִתְאַסְּפוּ כָּל הָעוֹלָם לַבַּיִת הַגָּדוֹל שֶׁהָיָה מוּכָן שֶׁיֹּאמַר בּוֹ תּוֹרָה וְהָיָה שָׁם הֹמֶק גָּדוֹל מְאֹד מֵרִבּוּי הָעָם וְכֻלָּם הָיוּ עוֹמְדִים וּמְצַפִּים שֶׁיִּכָּנֵס לוֹמַר תּוֹרָה. וְהָיוּ עֵינֵיהֶם כָּלוֹת עַד הָעֶרֶב וַעֲדַיִן לֹא נִכְנַס מֵעֹצֶם חֻלְשׁוּתוֹ שֶׁהָיָה כָּבֵד עַד שֶׁכִּמְעַט שֶׁנִּגְוַע.

בְּתוֹךְ שֶׁהָיִינוּ עוֹמְדִים שָׁם וּמְצַפִּים אַף עַל פִּי כֵן אוּלַי יָבוֹא וְגַם אֲנִי הָיִיתִי בְּתוֹךְ הַקִּבּוּץ שָׁם, שָׁלַח לִקְרֹא אוֹתִי לָבוֹא אֶצְלוֹ וְנִכְנַסְתִּי אֵלָיו וְהִתְחִיל לְקַבֵּל לְפָנַי מַה לַּעֲשׂוֹת. וְהוּא זְכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה הָיָה יוֹשֵׁב, וְסַף שֶׁל נְחשֶׁת עִם דָּם הַרְבֵּה עָמַד עַל יֶרְכוֹ וְהוּא יָשַׁב אֶצְלוֹ עַל מִטָּתוֹ וְכִמְעַט שֶׁהָיָה הַסַּף מָלֵא דָּם. וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִמִּי מַה לַּעֲשׂוֹת בְּעִנְיַן אֲמִירַת הַתּוֹרָה. וּבְתְחִלָּה הֵשַׁבְתִּי לוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת מֵאַחַר שֶׁאִי אֶפְשָׁר. אַךְ הוּא זְכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה הֵשִׁיב שֶׁיֵּשׁ רַחֲמָנוּת עַל הָעוֹלָם שֶׁבָּאוּ בִּיסוּרִים וּטְרָחוֹת וְכוּ' כְּאֵלֶּה. וְגַם כָּל יְמֵי הַקַּיִץ הָעָבַר הָיָה מְצַפֶּה עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה שֶׁיֹּאמַר תּוֹרָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמָיִן. וְהֵבַנְתִּי שֶׁכָּסְפּוֹ מְאֹד שֶׁאַף עַל פִּי כֵן יֹאמַר תּוֹרָה.

וְהִתְחַלְתִּי לְדַבֵּר עִמּוֹ וְאָמַרְתִּי לוֹ הֲלֹא כְּשֶׁבָּאתֶם מִלֶּמְבֶּרְג הֱיִיתֶם גַּם כֵּן חֲלוּשׁ מְאֹד מְאֹד וְלֹא הָיָה שׁוּם דֶּרֶךְ הַטֶּבַע שֶׁתֹּאמְרוּ תּוֹרָה וְאַף עַל פִּי כֵן הָיָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֶזְרְכֶם וַאֲמַרְתֶּם תּוֹרָה הַרְבֵּה. כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבַּרְתִּי עִמּוֹ עוֹד, עַד שֶׁהֵשִׁיב לִי "אִם כֵּן אֶמְסֹר נַפְשִׁי", כְּאוֹמֵר כְּפִי דְּבָרֶיךָ אֲנִי מוּכָן לוֹמַר תּוֹרָה וַאֲנִי מוֹסֵר נַפְשִׁי עַל זֶה. כִּי בֶּאֱמֶת הָיְתָה מְסִירַת נֶפֶשׁ עָצוּם אָז שֶׁיֹּאמַר תּוֹרָה בַּחֲלִישׁוּת כָּזֶה שֶׁהָיָה כְּמַעַט שֶׁיִּגְוַע בְּכָל עֵת.

אַךְ צִוָּה עָלַי לְהַעֲמִיד הַכִּסֵּא שֶׁיֹּאמַר עָלָיו תּוֹרָה, לְהַעֲמִידָהּ סָמוּךְ לַפֶּתַח כְּדֵי שֶׁאִם יָבוֹא לִידֵי סַכָּנָה עַל יְדֵי אֲמִירַת הַתּוֹרָה וְיִהְיֶה נֶחְלָשׁ מְאֹד שֶׁנּוּכַל לְהוֹצִיאוֹ מְהֵרָה מִשָּׁם. כִּי הָעוֹלָם הָיָה הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, וְהָיָה שָׁם הֹדֶק גָּדוֹל מְאֹד בְּלִי שִׁעוּר. וְאָמַרְתִּי לוֹ שֶׁקָּשֶׁה לְשַׁנּוֹת לְהַעֲמִיד הַכִּסֵּא בְּמָקוֹם אַחֵר מֵהַמָּקוֹם שֶׁהוּעֲמָדָה שָׁם מִקֹּדֶם מֵחֲמַת גֹּדֶל הַהֹדֶק מֵהָעוֹלָם שֶׁהֵם עוֹמְדִים צְפוּפִים וּדְחוּקִים מְאֹד. הֵשִׁיב אִם לֹא תַּעֲמִיד הַכִּסֵּא סָמוּךְ לַפֶּתַח בְּוַדַּאי לֹא אֶכְנֹס לוֹמַר תּוֹרָה. וְתֵכֶף נִכְנַסְתִּי לְשָׁם וְעָשִׂיתִי שָׁם רַעַשׁ גָּדוֹל וְהִכְרַחְתִּי אֶת הָעוֹלָם לְהִתְפַּזֵּר עַד שֶׁנַּשָּׂאנוּ אֶת הַכִּסֵּא מִמָּקוֹם שֶׁהָיְתָה עוֹמֶדֶת שָׁם תְּחִלָּה אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר צִוָּה עָלַי דְּהַיְנוּ סָמוּךְ לַפֶּתַח.

וְאַחַר כָּךְ הוֹדִיעוּ לוֹ וְנִכְנַס הוּא זְכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה וְיָשַׁב עַל הַכִּסֵּא וַאֲנַחְנוּ עָמַדְנוּ אֶצְלוֹ. וְהַבַּיִת הָיָה מָלֵא אֲנָשִׁים הַרְבֵּה מְאֹד וְהָיָה שָׁם הֹדֶק גָּדוֹל שֶׁהָיָה קָשֶׁה מְאֹד לְסַבֵּל כְּמַעַט שֶׁעָמַד אֶחָד עַל חֲבֵרוֹ וְהָיָה שָׁם רַעַשׁ גָּדוֹל מִגֹּדֶל הַהֹדֶק שֶׁהָיָה מִן הַנִּמְנָע לְסַבֵּל. וּקְצָתָם לֹא יָכְלוּ לְסַבֵּל וְהֻכְרְחוּ לָצֵאת שֶׁלֹּא יִשָּׁאֲרוּ חֲלָשׁוֹת. וְרֻבָּם כְּכֻלָּם סָבְלוּ הַהֹדֶק הַגָּדוֹל בְּלִי שִׁעוּר.

וְהוּא זְכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה בְּעֹצֶם חֻלְשׁוּתוֹ יָשַׁב עַל הַכִּסֵּא בֵּין רִבּוּי עָם כָּזֶה וְיָשַׁב קְצָת כְּדַרְכּוֹ. וְאַחַר כָּךְ פָּתַח פִּיו הַקָּדוֹשׁ וְהִתְחִיל לוֹמַר תּוֹרָה. אֲבָל אָמַר בְּקוֹל

נָמוּךְ מִמַּה שֶּׁהָיָה רָגִיל לוֹמַר תָּמִיד. וְלֹא הָיָה שׂוּם דֶּרֶךְ הַטֶּבַע שֶׁיִּגְמֹר תּוֹרָה אֲרֻכָּה כָּזֹאת בַּחֲלִישׁוּת כָּזֶה. אַךְ בַּעַל הָרַחֲמִים אֲשֶׁר מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדוֹר וָדוֹר חָמַל עָלֵינוּ וְעַל כְּלַל יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹת וְעָמַד בְּעֶזְרוֹ עַד שֶׁגָּמַר הַתּוֹרָה בְּנֵם נִפְלָא. אַךְ סִיּוּם הַתּוֹרָה אֵיךְ הִיא מְרֻמֶּזֶת בַּפָּסוּק "תִּקְעוּ" שֶׁהִתְחִיל בּוֹ לֹא סִיֵּם אָז עַד אַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁאָז סִיֵּם הַפָּסוּק עַל פִּי הַתּוֹרָה הַזֹּאת לְפָנַי. וְהַתּוֹרָה שֶׁאָמַר אָז הִיא הַתּוֹרָה "תִּקְעוּ תּוֹכָחָה" בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא בְּסִימָן ח' עַיֵּן שָׁם. וְאַחַר כָּךְ צִוָּה לְנַגֵּן נִגּוּן כְּדַרְכּוֹ תָּמִיד, וְאַחַר כָּךְ הָלַךְ מִשָּׁם לְחַדְרוֹ. וְכָל הַלַּיְלָה אַחַר כָּךְ הוּא לֵיל שֵׁנִי דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָיָה חָלוּשׁ וּמְסָכָּן מְאֹד מְאֹד וְהָלְכוּ לִקְרוֹת אֶת הַדּוֹקְטוֹר וְלֹא אִסְתַּיַּע מִלְּתָא שֶׁיָּבוֹא. וְאָמַר שֶׁהִיא טוֹבָה גְּדוֹלָה שֶׁלֹּא בָּא הַדּוֹקְטוֹר. וְאָמַר כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לָחוּס עַל חַיָּיו לֹא יַנִּיחַ שֶׁיָּבוֹא דּוֹקְטוֹר אֵלָיו. וְאַף עַל פִּי שֶׁיָּכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ יְצִוֶּה לִקְרֹא דּוֹקְטוֹר, אַף עַל פִּי כֵן לֹא יַנִּיחוּ שֶׁיָּבוֹא דּוֹקְטוֹר אֵלָיו וַאֲנִי לֹא הָיִיתִי אָז אֲצִלוֹ כְּשֶׁאָמַר דִּבּוּרִים אֵלּוּ, וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא הָיִיתִי מַסְכִּים בְּשׂוּם אֹפֶן שֶׁיִּקְרְאוּ דּוֹקְטוֹר אֵלָיו. אַךְ נִמְנוּ וְרַבּוּ עָלַי וְקָרְאוּ דּוֹקְטוֹר עַל כָּרְחִי בְּעֶרֶב סָכּוֹת וְקָרוֹב הַדָּבָר שֶׁהַדּוֹקְטוֹר קֵרֵב הִסְתַּלְקוּתוֹ: (שם נב)

בְּיוֹם שֵׁנִי דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לֹא נִכְנַס לְהִתְפַּלֵּל עִם הָעוֹלָם יַחַד כְּדַרְכּוֹ תָּמִיד בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְכֵן בְּאוֹתוֹ רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן הִתְפַּלֵּל עִמָּנוּ יַחַד וְאָכַל עִמָּנוּ עַל שֻׁלְחָן אֶחָד בַּבַּיִת שֶׁבָּחֲרוּ לָזֶה. אַךְ בְּיוֹם שֵׁנִי דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לֹא נִכְנַס אֲפִלּוּ לְהִתְפַּלֵּל עִמָּנוּ רַק הִתְפַּלֵּל בְּחַדְרוֹ שֶׁהָיָה סָמוּךְ לְשָׁם, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא אָכַל עִמָּנוּ יַחַד.

וְעֹצֶם חֻלְשׁוּתוֹ בְּכָל אֵלּוּ הַיָּמִים אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר וְאַף עַל פִּי כֵן דִּבֵּר עִם הָעוֹלָם, וְדִבֵּר עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַה שֶּׁהָיָה צָרִיךְ, וְכֻלָּם קִבְּלוּ רְשׁוּת מִמֶּנּוּ אַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְדִבֵּר עִם כָּל אֶחָד הַרְבֵּה כְּדַרְכּוֹ תָּמִיד. עַד שֶׁלֹּא עָלָה עַל דַּעְתָּם שֶׁיִּסְתַּלֵּק בְּסָמוּךְ כִּי אִם הָיָה עוֹלֶה עַל דַּעְתָּם זֹאת לֹא הָיוּ נוֹסְעִים מִמֶּנּוּ. וַאֲפִלּוּ בְּנוֹתָיו וַחֲתָנוֹ שֶׁיִּחְיוּ כֻּלָּם נָסְעוּ מִשָּׁם אַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה כִּי לֹא עָלָה עַל דַּעְתָּם שֶׁיַּגִּיעַ הִסְתַּלְקוּתוֹ כָּל כָּךְ מְהֵרָה. אַף עַל פִּי שֶׁבֶּאֱמֶת אִם הָיִינוּ מְשִׂימִים לֵב קְצָת הָיִינוּ רוֹאִים בְּעֵינֵינוּ שֶׁהוּא סָמוּךְ מְאֹד לְהִסְתַּלְקוּתוֹ וְשֶׁהוּא חַי בְּנֵס בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע. וְהוּא זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה בְּעַצְמוֹ הֵעִיר לְבָבֵנוּ פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר וְהוֹדִיעַ לָנוּ בְּכַמָּה לְשׁוֹנוֹת שֶׁסָּמוּךְ מְאֹד שֶׁיִּגְוַע, אַךְ בַּעֲוֹונוֹתֵינוּ הָרַבִּים לֹא שַׂמְנוּ לִבֵּנוּ לָזֶה וְהָיָה נִדְמֶה בְּעֵינֵינוּ שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה

זֹאת לִקַּח מֵהָעוֹלָם אוֹר צַח וְכוּ' וְכוּ' כָּזֶה בַּיָּמִים הָאֵלֶּה, וְעַל יְדֵי זֶה אִבַּדְנוּ מַה שֶּׁאִבַּדְנוּ מַה שֶּׁהָיִינוּ יְכוֹלִים לִשְׁמֹעַ מִמֶּנּוּ עוֹד. אַךְ בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲשֶׁר חָמַל עָלֵינוּ בְּחַסְדּוֹ וְזָכִינוּ מִקֹּדֶם לִשְׁמֹעַ מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דַּי לְהַחֲיוֹת כָּל הָעוֹלָם לְדוֹרֵי דּוֹרוֹת.

וְהִנֵּה הָיָה רָחוֹק מְאֹד לִכְתֹּב הַתּוֹרָה הַזֹּאת מֵחֲמַת שֶׁאֲמָרָהּ בְּקוֹל נָמוּךְ וְהָיָה אָז רַעַשׁ גָּדוֹל וּבִלְבּוּל בְּשָׁעַת אֲמִירַת הַתּוֹרָה מַה שֶּׁלֹּא הָיָה כֵּן בְּשׁוּם תּוֹרָה שֶׁאָמַר בְּחַיָּיו. אַךְ אַף עַל פִּי כֵן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו חִזֵּק אֶת לְבָבִי לָשׂוּם לֵב הֵיטֵב לִדְבָרָיו וְחָזַרְתִּי הַתּוֹרָה עִם הַחֲבֵרִים שֶׁתָּפְסוּ קְצָת וּבְפָרָט עִם ר"ד שֶׁהָיָה תַּפְסָן נִפְלָא. וְסִדַּרְנוּ בֵּינֵינוּ רֹב הַתּוֹרָה וְכָתַבְתִּי מַה שֶּׁזָּכַרְנוּ וְהֵבֵאתִי לְפָנָיו אַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְתִקֵּן מַה שֶּׁחִסַּרְנוּ בָּהּ וְגַם חָזַר עִמָּנוּ מַה שֶּׁלֹּא זָכַרְנוּ כְּלָל עַד שֶׁגָּמַרְתִּי אוֹתָהּ קֹדֶם יוֹם הַכִּפּוּרִים וְהָיָה רְצוֹנִי לְהַרְאוֹת אוֹתָהּ לְפָנָיו עוֹד הַפַּעַם קֹדֶם יוֹם הַכִּפּוּרִים וְלֹא אִסְתַּיַּע מִלְּתָא. גַּם נִכְסַפְתִּי מְאֹד לְדַבֵּר עִמּוֹ פָּנִים אֶל פָּנִים עַל אוֹדוֹתַי וְלֹא יָכֹלְתִּי לְהָעִז פָּנַי לְדַבֵּר עִמּוֹ מֵחֲמַת גֹּדֶל חֲלִישׁוּתוֹ וּשְׁאָרֵי מְנִיעוֹת: (שם נג)

בְּעִנְיַן אוֹתוֹ 'ר"ד' שֶׁהָיָה 'תַּפְסָן נִפְלָא', כִּלְשׁוֹן מוֹהַרְנַ"ת - יֵשׁ בָּזֶה שְׁתֵּי גְּרָסָאוֹת: יֵשׁ אוֹמְרִים: שֶׁזֶּה הָיָה רַבִּי דּוֹב חַיָּה'לְעס שֶׁהָיָה לַמְדָן עָצוּם; וְיֵשׁ אוֹמְרִים: שֶׁזֶּה הָיָה רַבִּי דָּוִד מִלַּאדִיז'ין הַדַּיָּן, הַמְכוּנָה רַבִּי דָּוִד מַלְכָּה'ס.
(שיש"ק החדש ג-תש)

בַּיּוֹם שֶׁאַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא יוֹם שְׁלִישִׁי בְּשַׁבָּת בַּבֹּקֶר נִכְנְסוּ אֵלַיּוֹ הָעוֹלָם וְהָיָה בְּדִיחָא דַּעְתֵּהּ וְדִבֵּר עִם הָעוֹלָם בְּפָנִים שׂוֹחֲקוֹת וַאֲנִי עָדַיִן לֹא הִתְפַּלַּלְתִּי אָז. וְאַחַר שֶׁגָּמַרְתִּי תְּפִלַּת שַׁחֲרִית נִכְנַסְתִּי גַּם כֵּן אֵלָיו וְהוּא הָיָה עֲדַיִן מְדַבֵּר עִם הָעוֹלָם בְּפָנִים שׂוֹחֲקוֹת. וְאַנְשֵׁי טֶפְּלִיק עָמְדוּ אָז לְפָנָיו וְחִזֵּק אוֹתָם הַרְבֵּה וְכֵן דִּבֵּר עִם כֻּלָּנוּ בְּאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה.

וְאַחַר כָּךְ יָצָאתִי מֵחֶדֶר שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב שָׁם לַחֶדֶר הַשֵּׁנִי וְעָמַדְתִּי שָׁם עִם אָחִיו רַבִּי יְחִיאֵל זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה וְעִם עוֹד אַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ. וַאֲנִי הָיִיתִי מְצַפֶּה מְאֹד לְהַרְאוֹת עוֹד הַפַּעַם אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים שֶׁכָּתַבְתִּי מֵהַתּוֹרָה שֶׁאָמַר אָז בְּאוֹתוֹ רֹאשׁ הַשָּׁנָה אַךְ הָיָה לִי בּוּשָׁה וְלֹא יָכֹלְתִּי לְהָעִז פָּנַי נֶגְדּוֹ לְהַטְרִיחוֹ בָּזֶה. וּבִקַּשְׁתִּי מֵאָחִיו רַבִּי יְחִיאֵל הַנַּ"ל שֶׁיְּחַזֵּק אוֹתִי בָּזֶה וְחִזֵּק אוֹתִי הַרְבֵּה

עַד שֶׁנִּתְגַּבַּרְתִּי וְנִכְנַסְתִּי אֶצְלוֹ זְכָרוֹנוֹ לִבְרָכָה. וְצִוָּה לִסְגֹּר הַדֶּלֶת וְעָמַדְתִּי לְפָנָיו אֲנִי לְבַדִּי וְהוּא יָשַׁב עַל כִּסֵּא בְּאֶמְצַע הַבַּיִת וְהֶרְאֵיתִי לוֹ הַקּוּנְטְרֵסִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל וְרָאָה אוֹתָם הֵיטֵב וְתִקֵּן לִי כָּל מַה שֶּׁטָּעִיתִי אוֹ חִסַּרְתִּי שָׁם, גַּם הָיָה אָז כַּמָּה עִנְיָנִים שֶׁלֹּא זְכַרְתִּים וְלֹא כְּתַבְתִּים כְּלָל, כְּמוֹ עִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעִנְיַן הָרֵאָה הַמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל שֶׁלֹּא הָיָה נִכְתָּב אָז עֲדַיִן כְּלָל כִּי נִשְׁכַּח מִמֶּנִּי הָעִנְיָן. וְהוּא חָזַר עִמִּי כָּל זֶה וְסִדֵּר לִי הַכֹּל כְּתִקּוּנוֹ בְּפָנִים יָפוֹת בְּפָנִים מַסְבִּירוֹת בְּאַהֲבָה בְּשִׂמְחָה בְּהִתְקָרְבוּת גָּדוֹל.

וְאַחַר כָּךְ אַחַר שֶׁגָּמַר לַחֲזֹר עִמִּי כָּל הַתּוֹרָה הַנַּ"ל. עָנָה וְאָמַר "וְעַתָּה הַמִּקְרָא". הַיְנוּ שֶׁעֲדַיִן לֹא פֵּרַשׁ לָנוּ פֵּרוּשׁ הַפָּסוּק תִּקְעוּ עַל פִּי הַתּוֹרָה הַנַּ"ל. כִּי בִּשְׁעַת אֱמִירַת הַתּוֹרָה הִתְחִיל מֵהַפָּסוּק תִּקְעוּ. אַךְ כְּשֶׁגָּמַר הַתּוֹרָה לֹא סִיֵּם לְפָרֵשׁ הַמִּקְרָא הַזֶּה עַל פִּי הַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְעַתָּה אַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים זָכִיתִי שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ הִתְעוֹרֵר לְפָרֵשׁ לִי הַפָּסוּק הַזֶּה כַּנִּזְכָּר לְעֵיל, וְתֵכֶף אָמַר לִי תּוֹרָה נוֹרָאָה וּפֵרַשׁ לִי כָּל הַפָּסוּק עַל פִּי הַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְזֶה הָיָה הַסִּיּוּם מֵאֲמִירַת תּוֹרָתוֹ בְּחַיָּיו. כִּי אַחַר כָּךְ לֹא אָמַר עוֹד שׁוּם תּוֹרָה.

מָה אָשִׁיב לַה' וְכוּ' שֶׁזָּכִיתִי לִשְׁמֹעַ מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ תּוֹרָה בָּעֵת הַהִיא וְקֵרַב אוֹתִי אָז בְּהִתְקָרְבוּת גָּדוֹל, וְדִבֵּר הַרְבֵּה מִנִּפְלְאוֹת תּוֹרָתוֹ וּמִסֵּדֶר הַבִּנְיָן הַנּוֹרָא שֶׁל תּוֹרָתוֹ. אֵיךְ הִיא מְקֻשֶּׁרֶת וּנְבְנִית וּמְסֻדֶּרֶת בְּסֵדֶר נִפְלָא, וְתָפַס אָז אֶת הַפָּסוּק "וַיַּרְא מְנוּחָה כִּי טוֹב" וְכוּ' הַמּוּבָא בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל וּפֵרַשׁ שָׁם מְנוּחָה זוֹ נְבוּאָה וְכוּ', וְאָמַר אָז כָּאן חוֹטְפִין זֶה הָעִנְיָן וּמַתְחִילִין לְקַשֵּׁר הַבִּנְיָן מִכָּאן מֵעִנְיַן נְבוּאָה וְכוּ' וְזֶה אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר כִּי אִם לַבָּקִי הֵיטֵב בְּדַרְכֵי תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה. וְאַחַר כָּךְ יָצָאתִי מִלְּפָנָיו וְהָלַכְתִּי תֵּכֶף לִכְתֹּב כָּל זֶה בַּאֲר הֵיטֵב. וְהוּא זְכָרוֹנוֹ לִבְרָכָה יָשַׁב עֲדַיִן בַּחֶדֶר הַנַּ"ל וְדִבֵּר עִם הַרְבֵּה אֲנָשִׁים וְהַכֹּל בְּשִׂמְחָה בְּפָנִים שׂוֹחֲקוֹת.

וְאָז בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהוּא אַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים הָיָה צָרִיךְ לָצֵאת מִדִּירָה זֹאת לְהַדִּירָה שֶׁיָּשַׁב בָּהּ קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה. כִּי בְּאוּמָּין יָשַׁב בְּקַיִץ זֶה בְּכַמָּה דִּירוֹת, בִּתְחִלָּה נִכְנַס בְּבֵית רַבִּי נַחְמָן נָתָן מִן ד' אִיר עַד אַחַר שָׁבוּעוֹת. וְאַחַר כָּךְ יָצָא מִשָּׁם וְיָשַׁב בְּבֵית רַבִּי יוֹסֵף שְׁמוּאֵל. מִשָּׁם יָצָא וְנִכְנַס לְבֵית אַחֵר סָמוּךְ לְשַׁבַּת נַחֲמוּ. וּבְכָל זֶה יֵשׁ הַרְבֵּה לְסַפֵּר וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ. וְאַחַר כָּךְ קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה יָצָא מִזֶּה הַבַּיִת לְבֵית רַבִּי נַחְמָן נָתָן לְפִי שָׁעָה לִהְיוֹת שָׁם מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד אַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים, מֵחֲמַת שֶׁשָּׁם הוּטַב בְּעֵינָיו לְהִתְפַּלֵּל וְלוֹמַר תּוֹרָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְלֹא יָצָא מִשָּׁם עַד יוֹם הַנַּ"ל שֶׁהוּא יוֹם אַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים.

וְנִשְׁתַּהֶה שָׁם עַד אַחַר חֲצוֹת וְאַחַר כָּךְ יָצָא מִשָּׁם וְנִכְנַס לַבַּיִת הַנַּ"ל שֶׁיֵּשֵׁב שָׁם קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְשָׁם נִסְתַּלֵּק.

כְּשֶׁחָזַר וְנִכְנַס לַבַּיִת הַנַּ"ל, וְהִתְחַלְנוּ לְסַדֵּר לְהַעֲמִיד לוֹ כְּלֵי הַבַּיִת כָּרָאוּי, וְרָצִינוּ לְהַעֲמִיד לוֹ מִטָּתוֹ וּבְכָל מָקוֹם שֶׁרָצִינוּ לְהַעֲמִיד לוֹ לֹא הוּטַב בְּעֵינָיו עַד שֶׁמָּצָאתִי מָקוֹם לִקַּח הַקַּאמָאדָע מֵהַמָּקוֹם שֶׁעָמְדָה שָׁם וּלְהַעֲמִיד שָׁם הַמִּטָּה. וְזֶה הַמָּקוֹם הוּטַב בְּעֵינָיו וְהֶעֱמַדְנוּ שָׁם מִטָּתוֹ וְאַחַר כָּךְ נִסְתַּלֵּק עַל אוֹתָהּ הַמִּטָּה בְּמָקוֹם זֶה וְהֵבַנְתִּי כַּוָּנָתוֹ לְמַפְרֵעַ שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה הָיָה מְדַקְדֵּק כָּל כָּךְ עַל מָקוֹם עֲמִידַת מִטָּתוֹ. כִּי נְקֻדַּת הַמָּקוֹם שֶׁנִּסְתַּלֵּק שָׁם הָיָה מוּכָן וּמְזֻמָּן מִשָּׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת מִכְּבָר לָזֶה כַּאֲשֶׁר הֵבִנּוּ מִדְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁאָמַר בְּיוֹם שֶׁקֹּדֶם הִסְתַּלְּקוּתוֹ וְכוּ' כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר.

וְתֵכֶף כְּשֶׁנִּכְנַס בְּבַיִת זֶה לֹא הָרְאָה עוֹד פָּנִים שׂוֹחֲקוֹת. וְאָז חָזַרְתִּי וְהָרְאֵיתִי לוֹ מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי מֵהַתּוֹרָה הַזֹּאת שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ בְּזֶה הַיּוֹם, וְהִבִּיט בָּהּ וְשָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ עוֹד מַה שֶּׁנִּסְתַּפַּקְתִּי שָׁם וְהֵשִׁיב לִי וּבֵאֵר לִי הֵיטֵב אֲבָל הַכֹּל בַּחֲלִישַׁת כֹּחַ. וּבְכָל אֵלּוּ הַיָּמִים הָיָה חָלוּשׁ מְאֹד וַאֲנִי הָיִיתִי טָרוּד אָז בִּכְתִיבַת הַתּוֹרָה כִּי מֻחֲמֶת שֶׁתִּקֵּן לִי הַרְבֵּה וְכוּ' הָכְרַחְתִּי לַחֲזֹר וּלְהַעְתִּיקָהּ וּלְסַדְּרָהּ מֻחְדָּשׁ וּמֻחֲמַת זֶה לֹא הָיִיתִי רָגִיל לִהְיוֹת לְפָנָיו כָּל כָּךְ מִיּוֹם שְׁלִישִׁי הַנַּ"ל עַד חֲמִישִׁי. וְהוּא זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה שָׁאַל עָלַי בְּכָל עֵת הֵיכָן אֲנִי. גַּם הָיָה סְבָרָא אֶצְלִי לִסַּע לְבֵיתִי עַל סָכוֹת כִּי לֹא רָצִינוּ לְהַעֲלוֹת עַל דַּעְתֵּנוּ שֶׁיִּסְתַּלֵּק אָז אַף עַל פִּי שֶׁרָאִינוּ חֻלְשׁוּתוֹ הַגְּדוֹלָה וְכַנִּזְכָּר לְעֵיל. אֲבָל רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ לֹא כָּלִים וְחוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח, וְחָמַל עָלַי וְעַל כָּל הַתְּלוּיִים בָּזֶה וְסִבֵּב סִבּוֹת בְּרַחֲמָיו לְמַעֲנִי וְעִכֵּב אוֹתִי שָׁם עַד שֶׁזָּכִיתִי לִהְיוֹת אֵצֶל הִסְתַּלְּקוּתוֹ הַנּוֹרָא.

(ימי מוהרנ"ת נה)

הַקֶּשֶׁר וְהַחִבּוּר שֶׁל הַתּוֹרוֹת שֶׁלּוֹ הוּא כְּעֵין בִּנְיָן וַאֲרִיגָה מַמָּשׁ, שֶׁבַּתְּחִלָּה הוּא מְחַבֵּר וּמְקַשֵּׁר אֵלּוּ שְׁנֵי הַדְּבָרִים יַחַד, וְאַחַר כָּךְ הוּא מְחַבֵּר וּמְקַשֵּׁר דָּבָר שְׁלִישִׁי לְהַשְּׁנֵי בְּכַמָּה קְשָׁרִים חֲזָקִים, וְכֵן מִשְּׁלִישִׁי לָרְבִיעִי וְכֵן לְהַלָּן וְכוּ', אַךְ עַל פִּי רֹב חוֹזֵר בְּכָל פַּעַם לַחֲזֹר וּלְקַשֵּׁר אֵלּוּ הָאַרְבָּעָה דְּבָרִים יַחַד, כִּי בַּתְּחִלָּה אֵין הַקֶּשֶׁר שֶׁלָּהֶם יַחַד רַק מִזֶּה לָזֶה, דְּהַיְנוּ מֵהָרִאשׁוֹן לַשֵּׁנִי, וּמֵהַשֵּׁנִי לִשְׁלִישִׁי, וּמִשְּׁלִישִׁי לָרְבִיעִי, אֲבָל עֲדַיִן אֵין קֶשֶׁר לְהָרְבִיעִי בְּהָרִאשׁוֹן אֲבָל אַחַר כָּךְ מֵבִיא פָּסוּק אוֹ מַאֲמַר רַז"ל אוֹ שְׁאָר רְאָיָה אַחֶרֶת שֶׁעַל יְדֵי זֶה מְקַשְּׁרָם יַחַד, עַד שֶׁמְּחַבֵּר בְּקֶשֶׁר הָדֵק הֵיטֵב כָּל אֵלּוּ הַד' דְּבָרִים יַחַד, וְאַחַר כָּךְ חוֹזֵר וּמְקַשֵּׁר

עוֹד כַּמָּה דְּבָרִים זֶה לָזֶה, וְיַחַד כֻּלָּם הוּא מְקַשֵּׁר לְהַחְבּוּר וְהַקֶּשֶׁר הָרִאשׁוֹן וּבְתְחִלָּה אֵין קֶשֶׁר לִשְׁנֵי הַחֲבִילוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הָאֵלּוּ, כִּי אִם עַל יְדֵי אֵיזֶה קֶשֶׁר שֶׁיֵּשׁ בֵּין דָּבָר אֶחָד מֵהַחֲבִילָה הַשְּׁנִיָּה לְדָבָר אֶחָד מֵהַחֲבִילָה הָרִאשׁוֹנָה, אֲבָל אַחַר כָּךְ הוּא חוֹזֵר לְקַשְּׁרָם בִּרְאָיוֹת וּדְרָכִים נִפְלָאִים שֶׁמַּמְשִׁיךְ קוֹרוֹת לְקַשֵּׁר הַבִּנְיָן מִשְּׁלִישִׁי שֶׁבָּרִאשׁוֹן לָרְבִיעִי שֶׁבַּשֵּׁנִי, וּמִשָּׁם לַשֵּׁנִי שֶׁבַּשְּׁלִישִׁי, וְאַחַר כָּךְ מֵחֲבִילָה שְׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית גַּם כֵּן כָּךְ, וְכֵן לְהַלָּן, וְאַחַר כָּךְ מְקַשְּׁרָם כֻּלָּם יַחַד בְּדֶרֶךְ נִפְלָא וְכָל זֶה הָעִנְיָן שָׁמַעְתִּי וְהֵבַנְתִּי מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ לְמָחֳרַת יוֹם כִּפּוּר תקע"א שֶׁקֹּדֶם הִסְתַּלְּקוּתוֹ וַעֲדַיִן צְרִיכִים לְהַרְחִיב הַדִּבּוּר בָּזֶה, וּלְהָבִיא לָזֶה דֻּגְמָא מִכַּמָּה תּוֹרוֹת וּמַאֲמָרִים שֶׁבָּזֶה הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ, כְּדֵי שֶׁתָּבִין עִנְיָן זֶה הֵיטֵב וְתָבִין מְעַט דַּרְכֵי הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה: (חיי מוהר"ן שפט)... וְכִמְדָמֶה לִי שֶׁהַשִּׂיחָה הַזֹּאת נֶאֱמְרָה לְעִנְיַן קֶשֶׁר הָעִנְיָנִים שֶׁבַּמַּאֲמָר תִּקְעוּ תּוֹכָחָה הַנַּ"ל שֶׁנֶּאֱמַר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה תקע"א וְתַשְׁלוּם פֵּרוּשׁ הַפָּסוּק תִּקְעוּ וְכוּ' לֹא נִגְמַר עַד לְמָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁאָז הָיָה שִׂיחָה הַנַּ"ל וְעַיֵּן יְמֵי מוֹהַרְנַ"ת מְבֹאָר בְּיוֹתֵר:

(הקדמת פרפראות לחכמה)

סָמוּךְ לְהִסְתַּלְּקוּתוֹ, בְּעֵת הִתְגַּבְּרוּת הַחוֹלַאַת שֶׁהָיָה לוֹ וְהָיָה חָלוּשׁ מְאֹד, וְכִמְעַט שֶׁנִּגְוַע בְּכָל עֵת, וְהָיִינוּ עוֹמְדִים לְפָנָיו, וְהוּא זַ"ל הָיָה יוֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא חָלוּשׁ מְאֹד וְהָיָה מְיֻסָּר בְּיִסּוּרִים גְּדוֹלִים מְאֹד. וְהָיָה מְדַבֵּר עִמָּנוּ בְּדֶרֶךְ קְבָלָנָא עַל גֹּדֶל יִסּוּרָיו. בְּתוֹךְ כָּךְ סָתַם יָדָיו בְּחָזְקָה, וְעָשָׂה אֲגְרוֹף, וְנִעֲנַע בְּאֲגְרוֹף יָדָיו בְּכֹחַ, כְּאוֹמֵר, אַף-עַל-פִּי-כֵן כֹּחִי חָזָק בְּקִרְבִּי מְאֹד, וְאִי אֶפְשָׁר לְצַיֵּר זֹאת בִּכְתָב. וְהַמּוּבָן מִדְּבָרָיו, שֶׁגַּם בְּעֹצֶם חֻלְשַׁת הַגּוּף, עֲדַיִן כֹּחוֹ חָזָק וְאַמִּיץ, וַעֲדַיִן כֹּחוֹ הוֹלֵךְ וּמִתְגַּבֵּר לִגְמֹר הַכֹּל כִּרְצוֹנוֹ בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

(חיי מוהר"ן רכג)

גַּם פַּעַם אַחַת כְּשֶׁהָיָה שׁוֹכֵב וְגוֹנֵחַ גְּנִיחוֹת הַרְבֵּה מְאֹד מִגֹּדֶל חֻלְשׁוּתוֹ, אַחַר כָּךְ אָמַר אֵין זֶה שַׁיָּךְ אֵלַי כְּלָל, רַק אֶחָד עוֹמֵד וּמַכֶּה וְהוּא בְּמָקוֹם שֶׁהוּא (שם רכד) (כְּאוֹמֵר שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּחָזְקָה בָּעִנְיָן שֶׁלּוֹ לִגְמֹר דַּיְקָא עַל יְדֵי הַיִּסּוּרִים הַגְּדוֹלִים הַנַּ"ל מַה שֶּׁרוֹצֶה לִגְמֹר) וּכְבָר נִתְבָּאֵר גַּם בְּמָקוֹם אַחֵר (שיחות הר"ן קמא, חיי מוהר"ן קסב רכה) שֶׁכְּבָר הִבְטִיחַ רַבֵּנוּ זַ"ל בְּחַיָּיו וְיִחֵד עַל זֶה שְׁנֵי עֵדִים כְּשֵׁרִים, שֶׁכְּשֶׁיִּסְתַּלֵּק וַיָּבֹאוּ עַל קִבְרוֹ וַיֹּאמְרוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים הַיְדוּעִים לָנוּ בִּשְׁבִיל תִּקּוּן לְמִקְרֶה לַיְלָה חַס וְשָׁלוֹם, אָז יַנִּיחַ רַבֵּנוּ זַ"ל אֶת עַצְמוֹ לָאָרֶךְ וְלָרֹחַב וּבְוַדַּאי

יוֹשִׁיעַ לְזֶה הָאָדָם, וְאָמַר שֶׁבְּהַפְּאוֹת יוֹצִיא אוֹתוֹ מֵהַגֵּיהִנֹּם אֲפִלּוּ אִם יִהְיֶה אוֹתוֹ הָאָדָם אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה אֲפִלּוּ אִם עָבַר מַה שֶּׁעָבַר, רַק שֶׁמַּעֲתָּה יְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ שֶׁלֹּא יָשׁוּב עוֹד לְאִוַּלְתּוֹ חַס וְשָׁלוֹם. וּבַלַּיְלָה שֶׁקֹּדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ אָמַר בְּפֵרוּשׁ לְאַנַ"שׁ הָעוֹמְדִים לְפָנָיו, מַה לָּכֶם לִדְאוֹג מֵאַחַר שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם, וּמָה הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלֹּא הִכִּירוּ אוֹתִי כְּלָל הֵם מְצַפִּין עַל תִּקּוּנִים שֶׁלִּי מִכָּל שֶׁכֵּן אַתֶּם וְכוּ' כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (שם. קצא) וּכְבָר גִּלָּה דַּעְתּוֹ בְּפֵרוּשׁ וּבְרֶמֶז שֶׁכָּל מַה שֶּׁעָסַק עִם אַנַ"שׁ הַמְקֻרָבִים אֵלָיו, הוּא - אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וְאֵת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה, וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשְׁ"י אַף עִם הַדּוֹרוֹת הָעֲתִידִין לָבוֹא (שם רכה שיחות הר"ן רט). וְנִשְׁמָע מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ שֶׁאָמַר בְּאוֹמַן, כְּצֵאתִי אֶת הָעִיר אֶפְרֹשׂ אֶת כַּפַּי (הֵינוּ כְּאוֹמֵר שֶׁאַחַר הִסְתַּלְקוּתוֹ אָז יַעֲסֹק בִּשְׁלֵמוּת תִּקּוּנֵי הַתְּפִלָּה לִגְמֹר אֶת שֶׁלּוֹ כִּרְצוֹנוֹ) (חיי מוהר"ן רכו).

וְקֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן הַנַ"ל סִפֵּר עִם אַנַ"שׁ מֵעִנְיַן הִסְתַּלְקוּתוֹ, וְאָז הָיוּ אַנַ"שׁ מִתְאַנְחִים לְפָנָיו מְאֹד כְּאוֹמְרִים מַה נַּעֲשֶׂה וְעַל מִי יַעֲזֹב אוֹתָנוּ, וְהֵשִׁיב רַק אַתֶּם תַּחְזִיקוּ עַצְמְכֶם בְּיַחַד אָז תִּהְיוּ אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים, וְלֹא כְּשֵׁרִים בִּלְבַד אֶלָּא אֲפִלּוּ צַדִּיקִים וְטוֹבִים תִּהְיוּ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לִי בְּוַדַּאי שֶׁיִּהְיֶה כִּרְצוֹנִי כַּאֲשֶׁר רָצִיתִי מִכְּבָר, כִּי בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גָּמַרְתִּי וְאָגְמֹר כִּרְצוֹנוֹ בְּוַדַּאי בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם, אִיךְ הָאב אוֹיס גִיפִירט אִין וֶועל אוֹיס פִירִין. וְאָמַר שֶׁכָּל מִי שֶׁגַּע וְיִתְחַבֵּר לְאֶחָד מֵאַנַ"שׁ בְּוַדַּאי יִהְיֶה אִישׁ כָּשֵׁר בֶּאֱמֶת וְלֹא אִישׁ כָּשֵׁר לְבַד אֶלָּא אֲפִלּוּ צַדִּיק גָּמוּר כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רוֹצֶה וְכוּ' (שם ריח). וּבְעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן הַנַ"ל דִּבֵּר הַרְבֵּה מִגֹּדֶל מַעֲלַת יְקָרַת הַבָּאִים אֵלָיו זַ"ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאָמַר בְּפֵרוּשׁ, מָה אֹמַר לָכֶם אֵין דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה. דְּהֵינוּ לִהְיוֹת אֲצִלּוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְכוּ'. וְאָמַר שֶׁכָּל עִסְקוֹ הוּא רַק רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהִפְלִיג אָז מְאֹד מְאֹד בְּגֹדֶל הָאַזְהָרָה לִהְיוֹת אֲצִלּוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (שם רכ). גַּם בַּקַּיִץ הַזֶּה נִשְׁמַע מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה פְּעָמִים שֶׁסִּפֵּר בְּשֶׁבַח מַעֲלַת קְדֻשַּׁת הַבַּיִת חַיִּים שֶׁבְּאוֹמַן, כִּי מָנְחִים שָׁם קְדוֹשִׁים הַרְבֵּה אֲלָפִים וּרְבָבוֹת, וְהָיָה שָׁם קִדּוּשׁ ה' הַרְבֵּה מְאֹד וְכָל פַּעַם אָמַר בְּפֵרוּשׁ לִפְנֵי אַנַ"שׁ שֶׁטּוֹב לִשְׁכֹּב שָׁם מֵחֲמַת שֶׁהָיָה שָׁם קִדּוּשׁ ה' הַרְבֵּה מְאֹד, וּכְבָר מְבֹאָר מִזֶּה בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים (חיי מוהר"ן [קנא] [קצא] קצז [רה] ריז, ימי מוהרנ"ת ח"א מו מט נח סו).

גַּם מְבֹאָר בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים (הלכות שלוחין ה ברכת הריח ד) מַה שֶּׁהִזְהִיר רַבֵּנוּ זַ"ל מְאֹד לְהָרַ"ר נָתָן זַ"ל בְּעֵת שֶׁעָסַק לְהַעְתִּיק הַמַּאֲמָר הַנַ"ל, שֶׁיִּזָּהֵר מְאֹד

לְהַעֲתִּיק הֵיטֵב מַה שֶּׁמְּבֹאָר שָׁם בְּאוֹת ח' שֶׁצְּרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׂ מְאֹד אַחַר מַנְהִיג אֲמִתִּי לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, כִּי עַל יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁלּוֹ בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ, עַל יְדֵי זֶה כָּל הַמִּתְקָרְבִים אֵלָיו זוֹכִין לְבֵרוּר הַמְּדַמָּה וְלִשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה אֲמִתִּית דִּקְדוּשָּׁה וְכוּ', וְשֶׁצְּרִיכִין לְזָהֵר מְאֹד מִלְּהִתְקָרֵב לְמַנְהִיג שֶׁל שֶׁקֶר חַס וְשָׁלוֹם וְכוּ' כַּמְּבֹאָר בְּפָנִים, וְעַיֵּן בִּלְקוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה' שֶׁהֵאֵרִיךְ שָׁם לְבָאֵר, שֶׁעִקַּר הַכַּוָּנָה הוּא שֶׁצְּרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ רוּחַ נְבוּאָה שֶׁל הַצַּדִּיק הַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁכְּבָר זָכָה לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְהוּא בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ וְיוֹשֵׁב אֶצְלוֹ בְּסָמוּךְ לוֹ מַמָּשׁ, אַף עַל פִּי כֵן לִפְעָמִים נֶחְשַׁךְ אֶצְלוֹ אוֹר הַצַּדִּיק, עַל כֵּן גַּם אָז צְרִיכִין לְזָהֵר מְאֹד לְחַפֵּשׂ אַחַר אוֹר קְדֻשַּׁת הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ וְכֵן גַּם אַחַר הִסְתַּלְּקוּת הַצַּדִּיק צְרִיכִין לֵדַע וּלְהַאֲמִין כִּי עֲדַיִן הוּא חַי, כִּי (בְּרָכוֹת י"ח) צַדִּיקִים בְּמִיתָתָם קְרוּיִים חַיִּים, וְלֹא מֵת וְנִסְתַּלֵּק כִּי אִם מִסְטָרָא דִּלָּן, וּצְרִיכִין לְזָהֵר וּלְהִזָּהֵר אָז בְּיוֹתֵר לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ הַגָּנוּז בְּתוֹךְ סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים וּבֵין תַּלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים וְכוּ' עַיֵּן שָׁם שֶׁהֵאֵרִיךְ בָּזֶה בִּדְבָרִים נִפְלָאִים...

הִנֵּה יָדוּעַ כִּי רַבֵּנוּ ז"ל עָסַק כָּל יָמָיו לְהַכְנִיס אֱמוּנָה בְּיִשְׂרָאֵל בִּפְרָט בְּסוֹף יָמָיו עָסַק הַרְבֵּה לְדַבֵּר בָּזֶה, וְהָיָה מִתְאַנֵּחַ וְצוֹעֵק מְאֹד בְּקוֹלוֹת מְשֻׁנּוֹת וַאֲנָחוֹת וּזְעָקוֹת גְּדוֹלוֹת עַל הַכְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת שֶׁעָתִיד לְהִתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם רַחֲמָנָא לְצַלַּן כַּמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (שִׂיחוֹת הָרַ"ן סִימָן לה לו), אֲשֶׁר בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים בְּיָמֵינוּ אֵלֶּה פָּשְׂתָה הַנֶּגַע הַמְסַפַּחַת הַזֹּאת בִּמְדִינוֹת אֲחֵרוֹת, וּכְבָר הָיוּ אָז בְּאוּמַן קְצָת אֲנָשִׁים קַלֵּי עוֹלָם שֶׁנִּלְכְּדוּ גַּם כֵּן בְּמִצּוּדָה הַזֹּאת וְרַבֵּנוּ ז"ל הָיָה לוֹ קְצָת עֵסֶק עִמָּהֶם, הַגַּם שֶׁלֹּא הָיָה בְּדַרְכּוֹ וּכְוֹחַ וְתוֹכָחָה, אַךְ אַף עַל פִּי כֵן קְצָת מֵהֶם נִמְשְׁכוּ מְאֹד אַחַר רַבֵּנוּ ז"ל וְנִתְבַּטְּלוּ וְנִכְנְעוּ לְפָנָיו מְאֹד, עַד שֶׁאָמְרוּ בְּפֶה מָלֵא שֶׁאִם לֹא הָיָה נִסְתַּלֵּק רַבֵּנוּ ז"ל בְּקֵרוּב הַזְּמַן כָּל כָּךְ מִישִׁישָׁבְתּוֹ בְּאוּמַן אֲזַי הָיוּ גַּם הֵם חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה וְכוּ' כַּמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר. גַּם הָיָה עוֹסֵק רַבֵּנוּ ז"ל הַרְבֵּה לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל בִּשְׁמִירַת הַבְּרִית כַּמְּבֹאָר בִּדְבָרָיו ז"ל הַרְבֵּה מִזֶּה, גַּם גִּלָּה תִּקּוּן לְפָגָם הַבְּרִית עַל יְדֵי מִקְרֶה לַיְלָה חַס וְשָׁלוֹם, הַיְנוּ הַעֲשָׂרָה קַפִּיטִיל תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה שֶׁהֵם הַתִּקּוּן לְדָבָר זֶה, וְאָמַר שֶׁגַּם אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ כְּשֶׁיָּבוֹאוּ עַל קִבְרוֹ וְיֹאמְרוּ שָׁם אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטִיל תְּהִלִּים אָזַי יִשְׁתַּדֵּל בְּטוֹבָתָם כַּנַ"ל, וְאָמַר שֶׁהוּא תִּקּוּן הַכְּלָלִי...

וְרָמַז לָנוּ בְּהַשִּׂיחוֹת הַנַ"ל וּבְמַאֲמָר הַנַ"ל, שֶׁזֶּה עֵסֶק יְשִׁיבָתוֹ בְּאוּמַן, וְהַטִּלְטוּלִים אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלָיו שָׁם מִדִּירָה לְדִירָה וְכוּ', וְגֹדֶל הַיִּסּוּרִים וּמְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ

שֶׁהָיוּ לוֹ שָׁם, בִּפְרָט בְּאֵלּוּ הַיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים שֶׁהָיוּ סָמוּךְ לְהִסְתַּלְקוּתוֹ וְכִמְבֹאָר קְצָת מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר (עֵין יְמֵי מוֹהַרְנַ"ת נח) וְכֵן הַהִסְתַּלְקוּת בְּעַצְמוֹ וּגְנִיזָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהָיָה בְּשָׁם, הַכֹּל הָיָה בִּשְׁבִיל לְגָמֵר הַתִּקּוּנִים הַנַ"ל, וְלַעֲסֹק שָׁם בְּתִקּוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וּלְזַכּוֹתָם לִבְחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית וְלִשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כַּמְבֹאָר בִּפְנִים... עַל כֵּן צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ בְּיוֹתֵר אַחַר הַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. אַךְ עִקַּר זְמַן הַקִּבּוּץ אֵלָיו הוּא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כַּמְבֹאָר לְעֵיל מַה שֶּׁהִזְהִיר עַל זֶה הַרְבֵּה בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן, כִּי אָז הַזְּמַן שֶׁל הַמְשָׁכַת כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַ"ל בְּיוֹתֵר.

וְזֶה גַּם כֵּן בְּחִינַת מַה שֶּׁהִזְכִּירָנוּ לְעֵיל שֶׁהִזְהִיר לְאַנַ"שׁ שֶׁיַּחֲזִיקוּ עַצְמָן בְּיַחַד וְכוּ', כִּי אַף עַל פִּי שֶׁעִקַּר תִּקּוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל תָּלוּי רַק בְּהַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַבַּעַל כֹּחַ הַגָּדוֹל הַנַ"ל, אַף עַל פִּי כֵן גַּם עִקַּר כֹּחַ הַצַּדִּיק תָּלוּי בְּקִדָּשַׁת הַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּמַאֲמַר רַזַ"ל (בְּרָכוֹת לב) כְּלוּם נָתַתִּי לְךָ גְּדֻלָּה אֶלָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, וְכִמְבֹאָר גַּם בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בַּמַּאֲמָר 'לַשָּׁמֶשׁ' סִימָן מ"ט בְּלִקּוּטֵי הָרִאשׁוֹן, וּבְסִימָן קס"ו כְּשֶׁהָעוֹלָם אֵצֶל הַצַּדִּיק וְכוּ'. בִּפְרָט זֶה הָעֵסֶק שֶׁצָּרִיךְ לַעֲסֹק בְּתִקּוּן נַפְשׁוֹתָם בְּעַצְמָם, שֶׁצְּרִיכִין לָזֶה אִיזֶה אִתְעָרוּתָא דִלְתַתָּא גַּם מֵהֶם עַצְמָם עַל כָּל פָּנִים, שֶׁהוּא עַל יְדֵי מַה שֶּׁבָּאִין אֶל הַצַּדִּיק בִּכְדֵי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל בְּטוֹבַת נַפְשָׁם, וְהָעִקָּר הוּא עַל יְדֵי מַעֲלַת הַקִּבּוּץ שֶׁמִּתְקַבְּצִין הַרְבֵּה נְפָשׁוֹת בְּיַחַד שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְרַבִּין הַצְּרוּפִין וְהַבָּתִּים מְאֹד, עַד שֶׁגַּם הַנְּפָשׁוֹת הַנִּשְׁפָּכִין בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת חַס וְשָׁלוֹם נִכְלָלִין גַּם כֵּן בְּהַבָּתִּים הַנַ"ל וּמְקַבְּלִין תִּקּוּן כַּמְבֹאָר לְעֵיל בְּשִׂיחָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה. וְעִקַּר רִבּוּי הַצְּרוּפִין הוּא עַל יְדֵי שֶׁמַּחֲזִיקִין עַצְמָן בְּיַחַד, שֶׁאָז הֵם בְּחִינַת תֵּבָה אַחַת שֶׁל הַרְבֵּה אוֹתִיּוֹת שֶׁנִּצְטָרְפִין מִמֶּנָּה צְרוּפִין הַרְבֵּה מְאֹד כַּנַ"ל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם הָיוּ אֵלּוּ הָאוֹתִיּוֹת מִתְחַלְּקִין לְכַמָּה תֵּבוֹת קְטַנּוֹת, שֶׁאָז לֹא הָיָה רִבּוּי צְרוּפִים כָּל כָּךְ כְּמוֹ לְמָשָׁל שְׁתֵּי תֵּבוֹת שֶׁל שָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת אֵזַי יֵשׁ שִׁשָּׁה צֵרוּפִים לְכָל תֵּבָה וְלֹא יוֹתֵר, אֲבָל תֵּבָה אַחַת שֶׁל שִׁשָּׁה אוֹתִיּוֹת אֵזַי יֵשׁ לָהּ תש"ך צֵרוּפִים כַּנַ"ל. וּמִזֶּה תָּבִין מַעֲלַת הָאַחְדוּת שֶׁל רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַל כֵּן כְּשֶׁיַּחֲזִיקוּ עַצְמָם בְּיַחַד וְיִהְיוּ נִקְרָאִים עַל שְׁמוֹ זַ"ל, אֲזַי בְּנָקֵל לוֹ יוֹתֵר גַּם אַחַר הִסְתַּלְקוּתוֹ זַ"ל לְהִשְׁתַּדֵּל בְּתִקּוּן נַפְשׁוֹתָם עַד שֶׁיִּהְיוּ אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים וְצַדִּיקִים כַּנַ"ל.

וּכְבָר מְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (פְּרִפְרָאוֹת לַחָכְמָה ח"א סִימָן ס"א) שָׁזֶּה אָנוּ רוֹאִין בְּחוּשׁ גַּם כֵּן, שֶׁעִקַּר קִיּוּם קֶשֶׁר הָאַחְדוּת שֶׁבֵּין כְּלַל אַנַ"שׁ הַנִּקְרָאִים עַל שְׁמוֹ זַ"ל, הוּא רַק עַל יְדֵי הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּתְקַבְּצִין רֻבָּם כְּכֻלָּם עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמַן,

וּמִי יוֹדֵעַ גַּם עַכְשָׁו גְּדֹל הַתִּקּוּנִים הַנִּפְלָאִים וְהַשַּׁעֲשׁוּעִים הַגְּדוֹלִים מְאֹד וְהַצְּרוּפִין הַחֲדָשִׁים וְהַנִּפְלָאִים וְנוֹרָאִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה עַל יְדֵי הַקִּבּוּץ הַנַ"ל, בִּפְרָט כִּי אָז הַזְּמַן מְסֻגָּל לְכָל הַתִּקּוּנִים הַנַ"ל בְּיוֹתֵר כַּנַ"ל.

(פרפראות לחכמה תורה זו)

אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ הָכְרַחְתִּי לְהִתְעַכֵּב בְּאוּמָין כְּדֵי לְסַדֵּר חֶלְקַת הָעִזְבּוֹן בֵּין יוֹרְשָׁיו... וְסָמוּךְ לְבִיאָתִי לְבֵיתִי לְנֶעמִירוֹב, נָסַעְתִּי לְפֹה בְּרֶסְלַב, וְהָיִיתִי בְּכָאן עַל שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, וּבְסָעֻדָּה שְׁלִישִׁית אָמַרְתִּי לִפְנֵי הָעוֹלָם כָּל הַתּוֹרָה הַנּוֹרָאָה "תִּקְעוּ-תוֹכָחָה" (ליקו"מ ח"ב, סי' ח'), שֶׁאָמָרָהּ בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן בְּאוּמָין, וְכָל הַשּׁוֹמְעִים - רְעָדָה אֲחָזָתַם מֵעֹצֶם נִפְלְאוֹת הַחִדּוּשִׁים שֶׁשָּׁמְעוּ מִפִּי, כִּי כְּבָר מְבֹאָר (ליקו"מ יט, א, ט; סז, ח; קכ; קצב; ועוד) שֶׁאֵינוֹ דּוֹמֶה הַשּׁוֹמֵעַ מִפֶּה לִרְואֶה בְּסֵפֶר, בִּפְרָט אָז, שֶׁהָיָה סָמוּךְ לִשְׁמִיעָתִי מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ; וְאַחַר-כָּךְ חָזַרְתִּי לְבֵיתִי: (ימי מוהרנ"ת ח"א עא)

בְּיוֹם שִׁשִּׁי, עֶרֶב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, פָּרָשַׁת וַיַּקְהֵל-פְּקוּדֵי [תקפ"ב], בָּאתִי לְאָדֳעס, וְאוֹתוֹ הַשַּׁבָּת הָיָה פָּרָשַׁת פָּרָה, וַעֲדַיִן לֹא הֵאִיר הַשֶּׁם עֵינַי לִמְצֹא רֶמֶז מַה שַּׁיָּכוּת יֵשׁ לְפָרָשַׁת פָּרָה לְהַנְּסִיעָה לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, אַךְ בְּלֵיל-שַׁבָּת הֵאִיר הַשֶּׁם עֵינַי, וּבָא עַל דַּעְתִּי חִדּוּשִׁים נָאִים עַל עִנְיַן פּוּרִים וּפָרָשַׁת פָּרָה, שֶׁהָיִיתִי עוֹסֵק בְּעִנְיָן זֶה כַּמָּה שָׁבוּעוֹת, עַל-פִּי הַתּוֹרָה "תִּקְעוּ-תוֹכָחָה" (ליקו"מ ח"ב, תו' ח'), וּכְבָר כָּתַבְתִּי קְצָת (ליקו"ה הל' בה"ר ד, ד-י, טז) מֵעִנְיַן פּוּרִים וּפָסַח, אֲבָל מֵעִנְיַן אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת וּפָרָשַׁת פָּרָה לֹא זָכִיתִי עֲדַיִן לִכְתֹּב, וְעִנְיַן פָּרָשַׁת פָּרָה הָיוּ שָׁם דְּבָרִים נָאִים מֵעִנְיַן עֵץ אָרֶז וְאֵזוֹב, שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּדֻלּוֹת וְקַטְנוּת יַחַד, שֶׁזֶּה עִקַּר שְׁלֵמוּת הָעֲנָוָה, בְּחִינַת: "בִּמְקוֹם גְּדֻלָּתוֹ שָׁם אַתָּה מוֹצֵא עַנְוָתָנוּתוֹ" (מגילה לא.), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מֹחִין דְּגַדְלוּת וּמֹחִין דְּקַטְנוּת, שֶׁשְּׁנֵיהֶם נִכְלָלִים יַחַד, וְנִכְנָסִין כֻּלָּם בְּיַחַד בַּלַּיְלָה שֶׁל פֶּסַח, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאָדָם, כִּי אָז זוֹכֶה לֵידַע מִכֹּחוֹ לַעֲמֹד נֶגֶד כָּל הַתַּאֲוֹוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה עָנָו בֶּאֱמֶת, כִּי בְּעִנְיַן הָעֲנָוָה טוֹעִים הָעוֹלָם הַרְבֵּה, כְּמוֹ שֶׁשָּׁמַעְנוּ מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ, זִכְרוֹנוֹ-לִבְרָכָה, כַּמְבֹאָר בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא (סי' כב; וע"ע בח"א סי' קמ"ז, ובח"ב סי' ל"ח, וסוף סי' ע"ב) כִּי הָאָדָם צָרִיךְ לֵידַע וְכוּ', וְזֶה מְרֻמָּז בְּהַתּוֹרָה "תִּקְעוּ" הַנִּזְכָּר-לְעֵיל (בסעיף ב'), שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, שֶׁעִקַּר תַּאֲוַת נְאוּף הוּא עַל-יְדֵי מֹחִין דְּקַטְנוּת וְכוּ', וּכְבָר כָּתַבְתִּי מִזֶּה (בליקו"ה הַנִּזְכָּר-לְעֵיל) לְעִנְיַן פּוּרִים, אֲבָל לֹא זָכִיתִי לְגָמֹר

הָעִנְיָן בִּשְׁלֵמוּת לְעִנְיַן פָּרָשַׁת פָּרָה וְאַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת, וּשְׁאָר עִנְיָנֵי פֶּסַח וּפוּרִים וּסְפִירַת הָעֹמֶר; הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנִי לְגָמְרוֹ וּלְכָתְבוֹ, כַּאֲשֶׁר הוּא עֲזָרַנִי תָּמִיד בַּחֲסָדָיו הָעֲצוּמִים מְאֹד, תְּהִלָּה לְאֵל חַיָּי. וְשָׁם יֵשׁ שַׂיָּכוּת קְצָת לְעִנְיַן אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כַּמְבֹאָר בְּסוֹף הַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר-לְעֵיל, שֶׁכָּל עִנְיַן הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעָר לֶעָתִיד הוּא שִׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת, וְהַשְׁגָּחָה הוּא הַהַנְהָגָה שֶׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכוּ':

(שם ח"ב נז)

בְּ'שָׁבוּעוֹת הַגָּדוֹל', שֶׁהָיָה נִקְרָא בְּפִי אַנַ"שׁ 'דֶּער גְּרוֹיסֶער שָׁבוּעוֹת', שֶׁהָיָה כַּנִּרְאֶה בִּשְׁנַת תקצ"ג, הִגִּיעַ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל רַבִּי שִׁמְעוֹן תַּלְמִידוֹ וְשַׁמָּשׁוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ, אַחֲרֵי עֶשֶׂר שָׁנִים שֶׁשָּׁהָה שָׁם, וּבָא יַחַד עִם בְּנוֹ, כְּדֵי לִמְצֹא לוֹ זִוּוּג בְּחוּץ לָאָרֶץ, כִּי קָשֶׁה הָיָה לוֹ לִמְצֹא אֶת זִוּוּגוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּמוֹהַרְנַ"ת אָמַר אָז לִפְנֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶת הַתּוֹרָה "תִּקְעוּ - תּוֹקָחָה" שֶׁבִּלְקוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח' וְאֶת הַהֲלָכָה עָלֶיהָ כְּדַרְכּוֹ, וֶהֱיוֹת שֶׁהַתּוֹרָה זוֹ הִיא הָאַחֲרוֹנָה שֶׁנֶּאֶמְרָה עַל יְדֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּחַיִּים חִיּוּתוֹ כַּנּוֹדָע, וּמְגַדֵּל חוֹלַאַתּוֹ וַחֲלִישׁוּתוֹ נֶאֶמְרָה אָז בְּקוֹל שָׁקֵט וְנָמוּךְ, וְהָיָה רַעַשׁ גָּדוֹל וּבִלְבּוּל

בִּשְׁעַת אֲמִירַת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר כִּמְעַט שֶׁלֹּא שָׁמְעוּהָ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ - עַל כֵּן עֲבוּר רֹב אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּתוֹכָם הָיְתָה אָז תּוֹרָה זוֹ כְּתוֹרָה חֲדָשָׁה - 'אַזוֹי ווי אַ נַייַע תּוֹרָה' שֶׁכֵּן אַף שֶׁהָיוּ כָּאָמוּר בִּשְׁעַת אֲמִירַת הַתּוֹרָה, מִכָּל מָקוֹם כִּמְעַט וְלֹא שָׁמְעוּהָ וְכַנַ"ל, וּמָה גַּם שֶׁעַתָּה הִרְחִיב וְחִדֵּשׁ אוֹתוֹתֶיהָ כָּאָמוּר עוֹד מֵהִלְכוֹתָיו.

כְּשֶׁשָּׁמַע רַבִּי שִׁמְעוֹן אֶת דִּבּוּרֵי מוֹהַרְנַ"ת, יָצָא מִכֵּלָיו מֵרֹב הִתְפַּעֲלוּת ('ער האט דֶערהֶערט די תּוֹרָה') עַד שֶׁפָּנָה לְרַבִּי יִצְחָק חֲתַן הַמַּגִּיד מִטְּרָהוּוִיץ (הַמְּכֻנֶּה רַבִּי איצֶ'ה דֶער מַגִּיד'ס) וְאָמַר לוֹ: "! "אַיְיךְ הַאב גִּיקְלֶעְרְט אָז עֶר איז אָ תַּלְמִיד - אַיְיךְ זָעָה אָז עֶר איז גָּאר דֶער רַבִּי אָלַיין"! - "חָשַׁבְתִּי שֶׁמּוֹהַרְנַ"ת הוּא תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ, כָּעֵת אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהוּא מַמָּשׁ הָרַבִּי בְּעַצְמוֹ"! . וְאָמַר לוֹ עוֹד: "אִיךְ בִּין דָּאךְ אַ מֵבִין אוֹיף אַ 'גּוּטֶן אִידֶן', אִיךְ הָאב אַוֶועק גֶעוָארְפֶן אָלֶע גוּטֶע אִידֶן אוּן זִיךְ מְקָרֵב גִּיוֶוען צוּ אַ אִינְגֶל [אִיךְ בִּין גֶעקוּמֶען צוּם רֶבִּי'ן פַּאר דִּי חֲפָּה] זָאג אִיךְ אַייךְ, אַז הַיְינְט אִיז רַבִּי נָתָן דֶער מַנְהִיג הַדּוֹר!" - "אֲנִי הֵרֵי 'מֵבִין' בְּעִנְיַן 'יְהוּדִי טוֹב' (כְּלוֹמַר: רַבִּי וְאַדְמוֹ"ר), שֶׁהֵרֵי עָזַבְתִּי אֶת כָּל מִפְרְסְמֵי הַדּוֹר וְהִתְקָרַבְתִּי לְרַבֵּנוּ עוֹד כְּשֶׁהָיָה יֶלֶד [לִפְנֵי כְּנִיסָתוֹ לַחֻפָּה], וּבְכֵן אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם שֶׁכַּיּוֹם רַבִּי נָתָן הוּא הוּא מַנְהִיג הַדּוֹר!"

גַּם שְׁאַר אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הִתְפַּעֲלוּ אָז מְאֹד מִמּוֹהַרְנַ"ת, וְהִתְלַחֲשׁוּ בֵּינָם לְבֵין עַצְמָם אוֹדוֹת גְּדֻלַּת מוֹהַרְנַ"ת, בְּאָמְרָם גַּם כֵּן "סְ'אִיז דָאךְ דָּער רֶבִּי אַלַיין!" "הֲרֵי זֶהוּ הָרַבִּי בְּעַצְמוֹ!". וּכְשֶׁהִבְחִין מוֹהַרְנַ"ת אֵיךְ שֶׁמִּתְלַחֲשִׁים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּדִבּוּרִים כָּאֵלֶּה - צָעַק מְנַהֵמַת לִבּוֹ: "אִיךְ וֵוייס אַז אִיךְ בִּין נִישְׁט דָּער רֶבִּי! אִיךְ וֵוייס אַז אִיךְ בִּין נִישְׁט דָּער רַבִּי".

וּבְעֵת סְעוּדָה שְׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבָּת בְּעֵת שֶׁזִּמְּרוּ הַזְּמִירוֹת וְהִגִּיעוּ לַתֵּבוֹת "לְבַר נַטְלִין וְלָא עָאלִין, הֲנֵי כַּלְבִּין דַּחֲצִיפִין" - הֵחֵל מוֹהַרְנַ"ת לִצְעֹק אָז בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "כֶּלֶב אַרוֹיס! כֶּלֶב אַרוֹיס!" "כֶּלֶב הַחוּצָה! כֶּלֶב הַחוּצָה!" וְהוּא מְבֹאָר עַל פִּי הַכָּתוּב (יְשַׁעְיָה נו יא) "וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה, וְהֵמָּה רוֹעִים וְכוּ'.

(שיש"ק החדש ב-שיט)

כְּשֶׁהָיָה פַּעַם רַבִּי אֶפְרַיִם בֶּן רַבִּי נַפְתָּלִי בָּעִיר חַארְקוֹב לְרֶגֶל מִסְחָרוֹ, שֶׁהָיָה סוֹחֵר בְּזָהָב, רָאָהוּ אֶחָד מִידִידָיו עוֹמֵד בָּרְחוֹב כְּשֶׁדְּמָעוֹת בְּעֵינָיו, נִגַּשׁ אֵלָיו וּשְׁאָלוֹ: רַבִּי אֶפְרַיִם, אֵיזוֹ צָרָה אֵרְעָה לָכֶם? שְׁמָא הִפְסַדְתֶּם בְּמִסְחַרְכֶם סְכוּם כֶּסֶף רַב? עָנָהוּ בִּלְשׁוֹן רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ-לִבְרָכָה בְּפֵרוּשׁוֹ בְּתוֹרָה ח' שֶׁבִּלְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק ב': "מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל כַּמָּה הֵוֵי בְּתִלְתָּא פַּרְסָא" - קְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל יְהוּדִי תָּלוּי בִּשְׁלֹשָׁה מוֹחִין, עַיִן שָׁם. וּבָכָה עַל זֶה שֶׁצָּרִיךְ לְסַחֵר בְּמִסְחָר בְּרְחוֹבוֹת הָעִיר, שֶׁצָּרִיךְ לְהִזָּהֵר וְלִשְׁמֹר הֵיטֵב הַמֹּחַ שֶׁלֹּא יִפָּגֵם הַמֹּחַ חָלִילָה, וְעַל זֶה עָמַד וּבָכָה. וּכְשֶׁשְּׁאָלוֹ הַלָּה שׁוּב: אִם כֵּן לָכוּ לְאֵיזֶה פִּנָּה אוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וְשָׁם תִּבְכּוּ כִּרְצוֹנְכֶם. עָנָה לוֹ רַבִּי אֶפְרַיִם: שָׁמַּחֲמַת שָׁרַבֵּנוּ אָמַר (ליקו"מ ח"ב, סי' קכ"ד) שֶׁתֵּכֶף כְּשֶׁנִּתְעוֹרֵר הָאָדָם בְּאֵיזֶה הִרְהוּר תְּשׁוּבָה צָרִיךְ לְנַצְלוֹ בּוֹ בַּמָּקוֹם, וְלַעֲשׂוֹת עִמּוֹ תֵּכֶף דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, עַל-כֵּן לֹא אָבָה לְדַחוֹתוֹ, וְהוֹצִיא כְּסוּפָיו מִכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל אַף בְּאֶמְצַע הַשּׁוּק. [וּרְאֵה הַסִּפּוּר בְּסִגְנוֹן אַחֵר, בְּחֵלֶק א' סִימָן תרע"ח]:

(שיש"ק הישן ה-קמט)

תַּתְחִיל מֵחָדָשׁ לַעֲסֹק בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל וְתַלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּקִבִּיעוּת בְּכָל יוֹם, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ, כִּי מָה אֹמַר לְךָ אָחִי יְדִידִי, בְּכָל עֵת שֶׁאֲנִי לוֹמֵד אוֹתָם אֲנִי מְטַיֵּל עַצְמִי בְּגַן עֵדֶן. כִּי אֲנִי אֶתְמוֹל לָמַדְתִּי הַתּוֹרָה "תִּקְעוּ" וְהִלְכוֹת חֹל הַמּוֹעֵד הֲלָכָה ד' בְּחֵלֶק ג', בַּלַּיְלָה צָעַקְתִּי אֶפְשָׁר מֵאָה פְּעָמִים לְעַצְמִי הֲנִהְיָה כַּדָּבָר הַגָּדוֹל אוֹ הַנִּשְׁמָע כָּמוֹהוּ, הַכֹּל מָה אוּכַל לִכְתֹּב לְךָ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְעַל פְּנֵי הַכְּתָב.

(מכתבי רבי נתן בן רבי יהודה יא מיום ג בא תרלו)

עַל יְדֵי אַהֲבָה שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵינוּ אָנוּ יְכוֹלִין לְקַשֵּׁר עַצְמֵנוּ לְהַקְבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל וְתַלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְכָל אֶחָד מֵאִתָּנוּ צָרִיךְ לִרְאוֹת שֶׁלֹּא יִהְיֶה הוּא הַגּוֹרֵם לְהַפְרִיד אַהֲבָה שֶׁבֵּינֵינוּ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה חָס וְשָׁלוֹם נִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף, שֶׁלֹּא יִהְיֶה חָס וְשָׁלוֹם הַשָּׂטָן מְרַגֵּד בֵּינֵינוּ, וּצְרִיכִין אָנוּ לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה מְאֹד עַל הַשָּׁלוֹם וְאַהֲבָה, כִּי לֹא דָבָר רֵק הוּא הַשָּׁלוֹם וְאַהֲבָה שֶׁלָּנוּ, כִּי אָנוּ יְכוֹלִין לְהִתְוַעֵד יַחַד לְהַזְכִּיר אֵיזֶה דִּבּוּרִים מֵרַבֵּנוּ זַ"ל וְתַלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ, כִּי לְפִי שֶׁאֲנִי לָמַדְתִּי הַיּוֹם בַּלַּיְלָה הִלְכוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה הֲלָכָה ו' עַל פִּי הַתּוֹרָה תִּקְעוּ תּוֹכָחָה אֵין אֲנִי יוֹדֵעַ אֵיךְ יֵשׁ לָנוּ פְּנַאי לַחֲשֹׁב בָּזֶה הָעוֹלָם וּבִפְרָט חָס וְשָׁלוֹם מַחְלֹקֶת. דִּבְרֵי אוֹהֲבְךָ בֶּאֱמֶת. נָתָן מִבְּרֶסְלֶב. (שם קמג)

לְפִי שֶׁלָּמַדְתִּי בַּלַּיְלָה הַזֶּה הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ד' עַל הַתּוֹרָה תִּקְעוּ ג', אֵין אֲנִי יוֹדֵעַ עַל מָה שֶׁאֵין אָנוּ מְרַקְּדִים בָּרְחוֹבוֹת וּבַשְּׁוָקִים, וְאִם הָיִיתָם פֹּה הַלַּיְלָה הָיִיתִי מְנַשֵּׁק אֶתְכֶם מִכַּף רָגֶל וְעַד רֹאשׁ שֶׁזְּכִיתֶם לִהְיוֹת נִקְרָאִים עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ"ל וְתַלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ וּמֵחֲמַת זֶה רוֹדְפִים אֶתְכֶם הַתתקע"ד דּוֹרוֹת וּתְעַיְּנוּ בַּהֲלָכָה זֹאת מֵאוֹת ל"ה עַד אוֹת ל"ח וְתִרְאוּ אֵיךְ שֶׁאָנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹחַ כַּמָּה פְּעָמִים בְּיוֹם אֶחָד. דִּבְרֵי אוֹהֲבְכֶם בֶּאֱמֶת. נָתָן מִבְּרֶסְלֶב.

(שם קמח מיום ג תולדות תרמג)

עִקַּר לְתַכְלִית מָתַי יְכוֹלִין לִזְכּוֹת, רַק עַל יְדֵי זֶה לֵילֵךְ עִם אֵיזֶה תּוֹרָה אֲשֶׁר נַפְשׁוֹ נִמְשָׁךְ לָהּ, וְלִהְיוֹת הִתְבּוֹדְדוּת עִמָּהּ, וְלוֹמַר הַתְּפִלָּה הַרְבֵּה פְּעָמִים עִם הַהֲלָכוֹת הַשַּׁיָּכִים אֵלֶיהָ, שֶׁזֶּה אֵין לְמַעְלָה מִמֶּנָּה. וַאֲנִי הוֹלֵךְ כָּעֵת עִם הַתּוֹרָה "תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה" שֶׁהִיא כְּלָלְיוֹת גָּדוֹל, הַתּוֹרָה אַחֲרוֹנָה, וּמִן הַסְּתָם כָּלוּל בָּהּ כָּל הַהַשָּׂגוֹת, וְדַי לַמֵּבִין. וְעִקַּר הַכֹּל כִּי שָׁם הִבְטִיחַ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אֲשֶׁר הַסִּטְרָא אַחֲרָא תִּהְיֶה מְכֹרַחַת לְהָקִיא הַכֹּל עִם עַצְמוּת חִיּוּתָהּ מַמָּשׁ, וְשָׁם מְדַבֵּר גַּם מֵעִנְיַן אֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר הִיא כָּעֵת גַּם כֵּן בֵּין הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְכוּ'.

(מכתב ר' מתתיהו הכהן ברזסקי, שארית ישראל קיא)

מוֹהֲרַנַ"ת זַ"ל בְּגַדֶּל הַרְגָּשׁוֹתָיו בְּקְדֻשַּׁת וְהַשָּׂגוֹתָיו שֶׁל רַבֵּנוּ זלל"ה בְּחַיֵּי אדומו"ר, וּבִפְרָט כְּפִי הַנִּרְאֶה מוּבָן שֶׁלְּאַחַר הִסְתַּלְקוּת שֶׁל רַבֵּנוּ זלל"ה חָפַר וּמָצָא בְּאֵר מַיִם חַיִּים בְּכָל פַּעַם בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר גָּדֵל קְדֻשַּׁת הַשָּׂגוֹתָיו שֶׁל אדומו"ר זלל"ה, כִּי הָיָה מְקַיֵּם בִּפְשִׁיטוּת מַה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל בְּרֹאשׁ

הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ תוֹכָחָה סִימָן ח' ח"ב שֶׁזֶּה הַתּוֹרָה הוּא כְּמוֹ צַוָּאָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל קֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ בְּחִינַת אֵלֶּה הַדְּבָרִים שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ קֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י דִּבְרֵי תוֹכָחָה, וְכֵן יַעֲקֹב אָבִינוּ גַּם כֵּן כַּיָּדוּעַ. וְשָׁם בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת כָּתוּב בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: אֲבָל בֶּאֱמֶת צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאוֹד מְאוֹד אַחַר מַנְהִיג אֱמִתִּי כָּזֶה וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מְאוֹד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְמַנְהִיג אֱמִתִּי כָּזֶה כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה אֱמִתִּית בִּשְׁלֵמוּת וְכוּ. וַאֲנִי מְדַיֵּק תָּמִיד אֵלּוּ הַתֵּבוֹת "אֲבָל בֶּאֱמֶת צְרִיכִין" שֶׁכָּתוּב שָׁם, בִּשְׁנֵי אֲפָנִים, אֹפֶן אֶחָד שֶׁאֱמֶת מְחַיֵּב לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ צַדִּיק כָּזֶה. וְאֹפֶן ב' הוּא כָּךְ שֶׁצְּרִיכִין לְבַקְּשׁוֹ בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ שֶׁלֹּא יִטְעֶה אָדָם אֶת עַצְמוֹ, כִּי שָׁם לְקַמָּן מוּבָא מִבְּרוּר הַמְּדַמֶּה, וְעוֹד שֶׁיָּדוּעַ שֶׁהָאֱמֶת נַעֲשֶׂה עֲדָרִים עֲדָרִים וְכָל אֶחָד חוֹשֵׁב בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא כְּבָר לְהָאֱמֶת שֶׁמִּזֶּה נִמְשָׁךְ שֶׁחַס וְשָׁלוֹם נִתְקָרֵב לְמִפְרָסָם שֶׁל שֶׁקֶר בְּחִינַת נְבִיאֵי שֶׁקֶר הַמּוּבָא בַּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל עַיֵּן שָׁם, אַךְ אֲפִלּוּ בְּאֵלּוּ שֶׁמְּקָרְבִין לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה אֱמֶת וְתוֹרָתוֹ אֱמֶת, צְרִיכִין גַּם כֵּן בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּזַכֵּהוּ לֵילֵךְ בְּדַרְכּוֹ עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ רַבֵּנוּ זַ"ל הָיָה לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. (טובות זכרונות ח)

מְבֹאָר בַּתּוֹרָה (בְּסִעִיף א') כִּי קוֹל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי הוּא בִּבְחִינַת "כַּשּׁוֹפָר הָרֵם קוֹלֶךָ" (יְשַׁעְיָה נח, א) כַּשּׁוֹפָר הוּא רָאשֵׁי-תֵּבוֹת פָּשׁוּט כָּפוּל שָׁלוֹשׁ רָבוּעַ וְכוּ, עַיֵּן שָׁם. הֵינוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צִוָּה לַנָּבִיא שֶׁיְּשַׁמֵּשׁ מוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל, יוֹכִיחֵם בְּאֹפֶן כָּזֶה שֶׁיִּתְעַר עַל-יְדֵי-זֶה הַשִּׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, וְיִתְהַוֶּה עַל יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ רֵיחַ טוֹב. וּבָזֶה מוּבָן בְּיוֹתֵר צִוּוּי הַתּוֹכֵחָה בִּלְשׁוֹן "כַּשּׁוֹפָר". וְזֶה גַּם כֵּן מַה שֶּׁאָמַר וּבֵאֵר רַבֵּנוּ זַ"ל קֹדֶם אֶת הַכָּתוּב: "אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן - וָאִירָא" (בְּרֵאשִׁית ג, י) - וְיֵשׁ לִלְמֹד מִזֶּה שֶׁאֲפִלּוּ בַּחֲטָאִים הַגְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר, דֶּרֶךְ הַתּוֹכֵחָה הוּא רַק בְּדֶרֶךְ רַחְמָנוּת, וּלְהַכְנִיס רֵיחַ טוֹב בְּהַשּׁוֹמֵעַ, שֶׁכֵּן הָיָה תּוֹכַחְתּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה כְּשֶׁהוֹכִיחַ אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁעַל-יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ עוֹרֵר בּוֹ רֵיחַ טוֹב, שֶׁעַל יָדוֹ זָכָה לִירָאָה בִּבְחִינַת אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן - וָאִירָא, כַּמְבֹאָר בִּפְנִים: (ר' לוי יצחק בנדר מעדני מלך ב)

כְּשֶׁפָּנָתָה פַּעַם זוּגָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶפְרַיִם (- בַּעַל הַמְחַבֵּר הַסֵּפֶר "עֹנֶג-שַׁבָּת", הַמְכֻנֶּה רַבִּי אֶפְרַיִמְל) וְשָׁאֲלָה אֶת בַּעֲלָהּ רַבִּי אֶפְרַיִם: "מִשּׁוּם-מַה נֶחְלַשְׁתָּ כָּאן בְּאֶרֶץ-

יִשְׂרָאֵל"? אָמַר לָהּ: "חָלִילָה! חָלִילָה!" בְּהַטְעִימוֹ אֶת הַכָּתוּב (ישעיה ל"ג, כ"ד): "וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי" - שֶׁחָלִילָה לוֹמַר שֶׁמַּחֲמַת שְׁכֵנוּתוֹ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל נֶחֱלָה. - וְהוּא עַל-פִּי הַמְבֹאָר בְּלִקּוּטֵי- מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ח', אוֹת ו':

(שיש"ק היישן ד-תקכה)

מַאֲמָר תִּקְעוּ תּוֹכֵחָה שֶׁבְּלִקּוּטֵי מוֹהַר"ן (ח"ב סִימָן ח') נֶאֱמַר כַּיָּדוּעַ בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן לִימֵי חַיָּיו שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, וְהָיוּ אוֹמְרִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁמַּאֲמָר זֶה הוּא כְּעֵין צַוָּאָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ שֶׁצִּוָּנוּ בְּמַאֲמָר זֶה אֵיךְ לְהִתְנַהֵג אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ, וְהֵינוּ שֶׁנִּזְהַר וְנַקְפִּיד בְּיוֹתֵר עַל אַהֲבַת הַחֲבֵרִים, וְלֶאֱהֹב אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְשֶׁנִּזְהַר לִבְלִי לְהַבְאִישׁ רֵיחוֹ שֶׁל שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, וְשֶׁכָּל דִּבּוּרֵינוּ אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי יִהְיֶה בִּבְחִינַת "נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ", וְשֶׁנִּזְהַר בִּבְחִינַת הַתּוֹכֵחָה שֶׁבֵּין אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, וְנִשְׁתַּדֵּל בְּדִבּוּרֵינוּ עִם חֲבֵרֵינוּ, שֶׁיִּתְגַּלֶּה וְיִתְרוֹמֵם רֵיחוֹ הַטּוֹב, אַף כְּשֶׁנִּרְאֶה בּוֹ חֶלִילָה שׁוּם חִסָּרוֹן. וְשֶׁיִּתְעוֹרֵר לְטוֹבָה עַל-יְדֵי קוֹל הַדִּבּוּרִים כְּשֶׁנִּדַּבֵּר כָּל אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ. וּבָזֶה נוֹכַל לְהַמְשִׁיךְ בֵּינֵינוּ וּבְכָל הָעוֹלָם אֶת אוֹרוֹ וְדַעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל: (שם ו-רפה)

טו: **לקוטי** תקעו תוכחה ח **מוהר"ן תנינא**

הַשָּׁנָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּלְמִיד, בְּחִינַת דְּרִי מַטָּה, הוּא בְּחִינַת נָעוֹר, בְּחִינַת: וְאֶרְאֶה אֶת ה', בְּחִינַת: מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, בְּחִינַת: הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר. וְזֶה: וְהָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר יָשָׁן, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ נָעוֹר, כַּנַּ"ל. נִזְדַּעְזֵעַ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְנִנְעַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. נִנְעַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר – זֶה בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת בֵּן בְּתַלְמִיד, כִּי צָרִיךְ לִכְלֹל בֵּן בְּתַלְמִיד. לְהָרְאוֹת לִבְחִינַת בֵּן בְּחִינַת הַהַשָּׁגָה שֶׁל הַתַּלְמִיד, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ יִרְאָה כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ: וְנִנְעַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הַיְנוּ שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּן, בְּחִינַת שָׁנָה כַּנַּ"ל, נִכְלָל בִּבְחִינַת תַּלְמִיד, שֶׁהִשָּׂגָתוֹ בְּחִינַת נָעוֹר כַּנַּ"ל. **אָמַר לוֹ: מַה זֶּה, יְהוֹשֻׁעַ** – מָה דַּיְקָא, זֶה בְּחִינַת הַשָּׁנָה שֶׁל בְּחִינַת בֵּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת מָה כַּנַּ"ל. זֶה בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת תַּלְמִיד בְּבֵן, כִּי הַתַּלְמִיד צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל בִּבְחִינַת בֵּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת מָה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ יִרְאָה כַּנַּ"ל. וְזֶה (דברים י): מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה. מָה דַּיְקָא, כִּי צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל בִּבְחִינַת מָה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ יִרְאָה כַּנַּ"ל. וְזֶה: **מַה זֶּה, יְהוֹשֻׁעַ** – הַיְנוּ שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הֵבִיא אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לִבְחִינַת הַשָּׁגָה שֶׁל מָה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּלְמִיד, נִכְלָל בִּבֵן כַּנַּ"ל. **מִפְּנֵי מָה נִזְדַּעְזַעְתָּ. אָמַר לוֹ: מָאוֹר גָּדוֹל רָאִיתִי בַּיָּם** – שֶׁרָאָה אוֹר גָּדוֹל בְּיָם הַחָכְמָה. **אָמַר לוֹ: שָׁמָא עֵינָיו שֶׁל לִוְיָתָן רָאִיתָ** וְכוּ', – לִוְיָתָן זֶה בְּחִינַת מַלְכוּת, בְּחִינַת: לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ, כָּלָם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן וְכוּ' כַּנַּ"ל. הַיְנוּ שֶׁהִשִּׂיב לוֹ, שֶׁרָאָה עֵינָיו שֶׁל לִוְיָתָן. דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁבְּחִינַת מַלְכוּת מְלֻכְלָכֶת וּמְקֻבָּץ כָּל הַטִּנְּפוֹת שֶׁל כָּל בָּאֵי עוֹלָם, שֶׁכֻּלָּם עֵינֵיהֶם תְּלוּיוֹת וּמְצַפִּין עַל פַּרְנָסָה, וּמַלְכוּת, בְּחִינַת לִוְיָתָן, מְקֻבָּץ כָּל אֵלּוּ הַטִּנְּפוֹת וְנִכְנָם עִמָּהֶם לְיָם הַחָכְמָה לְקַבֵּל מִשָּׁם פַּרְנָסָה. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְדַּעְזֵעַ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כִּי נָפַל עָלָיו יִרְאָה, מֵחֲמַת שֶׁנִּכְנַם בְּיָם הַחָכְמָה, שֶׁשָּׁם נִתְגַּלָּה בְּחִינַת מַלְכוּת, שֶׁבָּא לְקַבֵּל פַּרְנָסָה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת עֵינָיו שֶׁל לִוְיָתָן כַּנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נוֹפֵל יִרְאָה, כִּי מַלְכוּת הוּא מְקוֹר הַיִּרְאָה, כַּנַּ"ל:

וְזֶה: וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם וְכוּ'. **שְׁנָתַיִם יָמִים** – זֶה בְּחִינַת תְּקוּפוֹת הַיָּמִים, תְּקוּפוֹת הַשָּׁנִים הַנַּ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ אָרֹךְ, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן; שֶׁשָּׁם סֵדֶר הַזְּמַנִּים הוּא בְּחִינַת מַקִּיפִים כַּנַּ"ל, שֶׁהֵם כָּל הַתַּעֲנוּגִים וְהַשַּׂשּׂוּעִים שֶׁל עוֹלָם הַבָּא כַּנַּ"ל. וּפַרְעֹה זֶה בְּחִינַת יוֹבֵל, כְּמוֹבָא בְּזֹהַר (ויקא דף ר"י:), דְּכָל נְהוֹרִין אִתְפָּרְעִין וְאִתְגְּלָן מִנֵּהּ: (וְהַשְׁאֵר לֹא בָּאר)

וְזֶה בְּחִינַת קְבוּרַת מֹשֶׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמַּקִּיפִים, שֶׁהֵם טְמוּנִים מֵעֵין כָּל. וְזֶה: עֲלוּנִים נִדְמֶה לָהֶם לְמַטָּה וְתַחְתּוֹנִים נִדְמֶה לָהֶם לְמַעְלָה, הָאֱמֶת בִּקְבוּרַת מֹשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (סוטה יד), זֶה בְּחִינַת **כֹּל** הַנַּ"ל, בְּחִינַת: כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, שֶׁצָּרִיךְ הַצַּדִּיק שִׁעוּבָּהּ לְאֵלּוּ הַמַּקִּיפִים הַנַּ"ל שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בְּחִינַת כֹּל כַּנַּ"ל, לְהָרְאוֹת לָעֲלִיּוֹנִים שֶׁהֵם לְמַטָּה, שֶׁאָנֹכִי יוֹדֵעַ בְּכָל בִּידִיעָתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת: מָה חָמִית וְכוּ'; וּלְהָפֵךְ, תַּחְתּוֹנִים נִדְמֶה לָהֶם לְמַעְלָה, כִּי הֵם מַשִּׂיגִים, שְׁמֹלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, בְּחִינַת: וְאֶרְאֶה אֶת ה': **עוֹד** יֵשׁ בָּזֶה דְּבָרִים נֶעְלָמִים הַרְבֵּה, **וְלֹא בְּאֵר** רַק קְצָת, קְצָת רָאשֵׁי־פְּרָקִים. כִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה עָנֵו (במדבר יב), וַעֲנָוָה גְּדוֹלָה מְכֻלָּם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (ע"ז כ:). וְיֵשׁ עוֹד צְרוּף שֶׁל חֲנָבָה, שֶׁהוּא מֻרְמָז בַּפָּסוּק (דברים לד): וַיְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מָלֵא רוּחַ חָכְמָה כִּי סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת יָדָיו עָלָיו, בְּסוֹפֵי־תֵּבוֹת יֵשׁ צְרוּף חֲנֻכָּה, כִּי בָּזֶה הַפָּסוּק מֻרְמָז כָּל הַבְּחִינוֹת שֶׁל הַמַּאֲמָר הַנַּ"ל: "מָלֵא" זֶה בְּחִינַת: וּמִלְּאוּ אֶת הָאָרֶץ, הַמְבֹאָר לְעֵיל, וְכֵן "רוּחַ חָכְמָה" – כִּי סָמַךְ מֹשֶׁה יָדָיו וְכוּ', כָּל זֶה מְבֹאָר לְעֵיל בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל. גַּם בְּעִנְיַן הַיִּרְאָה; כִּי יֵשׁ חָמֵשׁ גְּבוּרוֹת שֶׁהֵם חָמֵשׁ אֵימוֹת, שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (שבת עז:), וְיֵשׁ אֶלֶף וְת"ה (ארבע מאות וחמשׁ) גְּבוּרָאן, הַמּוּבָא בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ (נשא דף קלז:), שֶׁנִּכְלָלִים הַגְּבוּרוֹת זֶה בָּזֶה עַד אֶלֶף וְת"ה. וְכָל אֵלּוּ הַדְּבָרִים לֹא בֵּאַר כְּלָל, כִּי אִם הַדְּבָרִים נֶאֱמְרוּ וְכוּ':

הַתּוֹרָה הִוא תְּדַבֶּרֶת מִכָּל הָעֲשָׂר סְפִירוֹת: שֶׁפַע הַבָּתָּר, חָכְמָה וּבִינָה, יְצִירָה, גַּם יִרְאָה. גַּם אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (כתובות צז): הַמּוֹנֵעַ הֲלָכָה מִפִּי תַּלְמִיד, כְּאִלּוּ מוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ חֶסֶד, וּפוֹרֵק מִמֶּנּוּ יִרְאַת־שָׁמַיִם. גַּם בֵּן וְתַלְמִיד – בֵּן, אִיתָא בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ (יתרו דף צט:): מָה שְׁמוֹ, דָּא חָכְמָה. מָה שֵׁם בְּנוֹ, דָּא תִּפְאֶרֶת. תַּלְמִידִים הֵם לְמוּדֵי ה', דָּא נֶצַח הוֹד. כֹּל, דָּא יְסוֹד, וּמַלְכוּת הַנַּ"ל. וְזֶה הִיא אֲבָרִים הַפְּנִימִיִּים. וְיֵשׁ סְפִירוֹת שֶׁמְּדַבֵּר מֵהֶם בְּמָה פְּעָמִים. (אַשְׁרֵי אָזְנַיִם שֶׁכָּךְ שׁוֹמְעוֹת. אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ וְכוּ'):

ח

תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּנוּ, כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפַּט לֵאלֹקֵי יַעֲקֹב (תהלים פ"א):

א **אַף־עַל־פִּי** שֶׁתּוֹכָחָה הוּא דָּבָר גָּדוֹל, וּמִצְוָה עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ, כְּשֶׁרוֹאֶה בּוֹ שֶׁאֵינוֹ מִתְנַהֵג כַּשּׁוּרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא יט): הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עֲמִיתֶךָ, אַף־עַל־פִּי־כֵן לָאו כָּל אָדָם רָאוּי לְהוֹכִיחַ. כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא (ערכין טז:): תָּמֵהַּ אֲנִי, אִם יֵשׁ בַּדּוֹר הַזֶּה מִי שֶׁיָּכוֹל לְהוֹכִיחַ. וְאִם רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר זֹאת בְּדוֹרוֹ, כָּל־שֶׁכֵּן בְּדוֹר הַזֶּה שֶׁל עַכְשָׁו. כִּי כְּשֶׁהַמּוֹכִיחַ אֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ, אֲזַי לֹא דַּי שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל בְּתוֹכָחָתוֹ, אַף גַּם הוּא מַבְאִישׁ רֵיחַ שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת הַשּׁוֹמְעִים תּוֹכָחָתוֹ. כִּי עַל־יְדֵי תּוֹכָחָתוֹ הוּא מְעוֹרֵר הָרֵיחַ רַע שֶׁל הַמַּעֲשִׂים רָעִים וּמִדּוֹת רָעוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים שֶׁהוּא מוֹכִיחָם. כְּמוֹ כְּשֶׁמַּנִּח אֵיזֶה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ רֵיחַ שֶׁאֵינוֹ טוֹב, כָּל זְמַן שֶׁאֵין מְזִיזִין אוֹתוֹ הַדָּבָר, אֵין מַרְגִּישִׁין הָרֵיחַ רַע, אֲבָל כְּשֶׁמַּתְחִילִין לְהָזִיז אוֹתוֹ הַדָּבָר, אֲזַי מְעוֹרְרִין הָרֵיחַ רַע; כְּמוֹ־כֵן עַל־יְדֵי תּוֹכָחָה שֶׁל מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ, עַל־יְדֵי־זֶה מְזִיזִין וּמְעוֹרְרִין הָרֵיחַ רַע שֶׁל הַמַּעֲשִׂים רָעִים וּמִדּוֹת רָעוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים שֶׁמּוֹכִיחָם, וְעַל־כֵּן הוּא מַבְאִישׁ רֵיחָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַחֲלִישׁ אֶת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלָּהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִפְסָק הַשֶּׁפַע מִכָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בְּאִלּוּ הַנְּשָׁמוֹת. כִּי עִקַּר יְנִיקַת הַנְּשָׁמָה הוּא מֵהָרֵיחַ. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (ברכות מג:): מִנַּיִן שֶׁמְּבָרְכִין עַל הָרֵיחַ, שֶׁנֶּאֱמַר: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ. אֵיזֶהוּ דָּבָר שֶׁהַנְּשָׁמָה נֶהֱנֵית מִמֶּנּוּ וְלֹא הַגּוּף, הֱוֵי אוֹמֵר: זֶה הָרֵיחַ. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי זֶה הַמּוֹכִיחַ, שֶׁהוּא מַבְאִישׁ רֵיחָם, עַל־יְדֵי־זֶה נֶחֱלֶשֶׁת הַנְּשָׁמָה, שֶׁיְּנִיקָתָהּ מֵהָרֵיחַ כַּנַּ"ל,

וּמִמֵּילָא נִפְסָק הַשֶּׁפַע מִכֹּל הָעוֹלְמוֹת הַתְּלוּיִים בָּהֶם. **אֲבָל** כְּשֶׁהַמּוֹכִיחַ רָאוּי לְהוֹכִיחַ, אֲזַי אַדְרַבָּא, הוּא מוֹסִיף וְנוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת עַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ. כִּי הַתּוֹכָחָה צְרִיכָה לִהְיוֹת בִּבְחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל מַעֲשֵׂה הָעֶגֶל, שֶׁעַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ נָתַן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת (שה"ש א): נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ, הַנֶּאֱמָר עַל מַעֲשֵׂה הָעֶגֶל. עָזֹב לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא נָתַן, כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשׁ רַשִׁ"י שָׁם וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה בַּגְּמָרָא (שבת פח:), כִּי עַל־יְדֵי תּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה עַל מַעֲשֵׂה הָעֶגֶל הוֹסִיף וְנָתַן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא. כִּי עִקַּר הַנְּשָׁמָה הִיא מֵהָרֵיחַ כַּנַּ"ל, כִּי עַל־יְדֵי קוֹל הַמּוֹכִיחַ שֶׁהוּא רָאוּי, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא נוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא כַּנַּ"ל: **כִּי** יֵשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא וּמְזוֹנָא דְּגוּפָא, וְעַל־יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, כִּי עַל־יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא, דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, עַל־יְדֵי־זֶה מַגְדִּילִין אֶת בְּחִינַת עָקֵב דְּסִטְרָא־אָחֳרָא, בִּבְחִינַת (תהלים מא): אוֹכֵל לַחְמִי הִגְדִּיל עָלַי עָקֵב. כִּי עַל־יְדֵי הָאֲכִילָה נִתְחַזְּקִין הָעֲקָבִים וְהָרַגְלַיִן, בִּבְחִינַת (שבת קנב): דֹּךְ בְּכַבֵּי וְתִשְׁכַּח בְּנַגְרֵי. וְאָז כְּשֶׁנִּתְגַּדֵּל, חַס וְשָׁלוֹם, עָקֵב דְּסִטְרָא־אָחֳרָא, עַל־יְדֵי־זֶה נֶחֱלָשׁ, חַס וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת עָקֵב דִּקְדֻשָּׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת (משלי כב): עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת ה', שֶׁהִיא בְּחִינַת רֵיחַ, בִּבְחִינַת (ישעיה יא): וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת ה', שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא. וְהַתִּקּוּן לָזֶה הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת קוֹל, כִּי בְּחִינַת קוֹל הוּא מַשָּׂקָה אֶת הַגָּן, שֶׁשָּׁם גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהָרֲאוֹת, בִּבְחִינַת (בראשית ב): וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן וְכוּ' – זֶה בְּחִינַת קוֹל, בִּבְחִינַת (תהלים צג): נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם; וְזֶה בְּחִינַת (בראשית ג): אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וָאִירָא. כִּי זֶה הַקּוֹל מַשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גְּדֵלִים שָׁם כָּל הָרֵיחוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת יִרְאָה כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא כַּנַּ"ל. כִּי עַל־יְדֵי זֶה הַקּוֹל נִכְנָע בְּחִינַת עָקֵב דְּסִטְרָא־אָחֳרָא, כִּי זֶה הַקּוֹל הוּא בְּחִינַת (שם כו): הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו. וְעַל־כֵּן זָכָה יַעֲקֹב לִבְחִינַת הָרֵיחַ, בִּבְחִינַת (שם): רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה, הַנֶּאֱמָר בְּיַעֲקֹב, וְהוּא מְכַנִּיעַ עָקֵב דְּסִטְרָא־אָחֳרָא, בִּבְחִינַת (שם כח): וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו. וְזֶה הַקּוֹל הוּא בְּחִינַת קוֹל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי, בִּבְחִינַת (ישעיה נח): הָרֵם כַּשּׁוֹפָר קוֹלֶךָ וְהַגֵּד לְעַמִּי פִּשְׁעָם וְכוּ'. כִּי הַמּוֹכִיחַ שָׁרְצוֹנָה לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְהַגִּיד לָהֶם פִּשְׁעָם וְחַטָּאתָם, הוּא צָרִיךְ לָזֶה הַקּוֹל, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַבְאִישׁ רֵיחָם עַל־יְדֵי שֶׁמְּעוֹרֵר עֲוֹנוֹתֵיהֶם כַּנַּ"ל. עַל־כֵּן צָרִיךְ לָזֶה הַקּוֹל, כִּי עַל־יְדֵי זֶה הַקּוֹל הוּא מוֹסִיף וְנוֹתֵן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב, כִּי עַל־יְדֵי זֶה הַקּוֹל גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת, כִּי זֶה הַקּוֹל מַשְׁקֶה אֶת הַגָּן וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ: הָרֵם כַּשּׁוֹפָר קוֹלֶךָ – **כַּשּׁוֹפָר** דַּיְקָא, כִּי זֶה הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת: וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן, הוּא בְּחִינַת קוֹל הַנִּגּוּן שֶׁל הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעָרֵר לֶעָתִיד, כְּשֶׁיְּחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט, כָּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, מְרֻבָּע. וְזֶהוּ **כַּשּׁוֹפָר** – רָאשֵׁי־תֵבוֹת: **פָּ**שׁוּט, **כָּ**פוּל, **שָׁ**לוּשׁ, **רָ**בוּעַ – שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁלֶּעָתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה הַקּוֹל דַּיְקָא הוּא יָכוֹל לְהוֹכִיחַ. וְזֶהוּ: הָרֵם כַּשּׁוֹפָר קוֹלֶךָ – כַּשּׁוֹפָר דַּיְקָא, כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת: מוֹשְׁכִין עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד, הַנֶּאֱמָר בַּמּוֹכִיחַ הָרָאוּי, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (תמיד כח): הַמּוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם, מוֹשְׁכִין עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד, שֶׁנֶּאֱמַר: מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרֵי חֵן יִמְצָא, כִּי חוּט שֶׁל חֶסֶד זֶה בְּחִינַת שֶׁנִּקְלַע וְנִשְׂזָר וְנַעֲשָׂה חוּט מֵהַנִּימִין, שֶׁעַל אֵלּוּ הַנִּימִין (שֶׁקּוֹרִין סְטְרִינְס) יִתְנַגֵּן הַנִּגּוּן וְהַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁהֵם ע"ב נִימִין כְּנֶגֶד שֵׁם י' י"ק יק"ו יקו"ק, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל וְכוּ', כְּמוּבָא בַּתִּקּוּנִים (תי' ב"א), שֶׁהוּא עוֹלֶה בְּלוֹ ע"ב. וְעַל אֵלּוּ הַנִּימִין יִתְנַגֵּן הַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁלֶּעָתִיד כְּשֶׁיְּחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ, בִּבְחִינַת (תהלים פט): עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה, שֶׁאָז יִתְעַר שִׁיר פָּשׁוּט וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת חוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, הַנֶּאֱמָר בַּמּוֹכִיחַ הָרָאוּי, הַיְנוּ בְּחִינַת הַחוּט הַנַּעֲשֶׂה מֵהַנִּימִין הַנַּ"ל, שֶׁעֲלֵיהֶם יִתְנַגֵּן הַשִּׁיר הַזֶּה כְּשֶׁיִּהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בִּבְחִינַת: עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה, כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ: מוֹשְׁכִין עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד – זֶה בְּחִינַת הַהַמְשָׁכָה, שֶׁמּוֹשְׁכִין וּפוֹשְׁטִין אֶת הַנִּימִין, כְּדֵי לְנַגֵּן עֲלֵיהֶם שִׁיר הַנַּ"ל. נִמְצָא שֶׁעַל־יְדֵי קוֹל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי, הוּא נוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת כַּנַּ"ל:

ב **אַךְ** לָבוֹא לָזֶה, לִבְחִינַת קוֹל הַנַּ"ל, הוּא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה. כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים (כמבואר בפ"ב דאבות), וְעִקַּר הָרַחֲמִים תְּלוּי בִּדְעַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה יא): לֹא יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי, כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה' כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים. כִּי לֶעָתִיד יִגְדֹּל הַדַּעַת, וְאָז לֹא יִהְיֶה שׁוּם הֶזֵּק וַאֲבָרִיוּת, כִּי יִתְפַּשֵּׁט הָרַחֲמָנוּת עַל־יְדֵי הַדַּעַת, כִּי עִקַּר הָרַחֲמִים תְּלוּי בִּדְעַת. וְלִפְעָמִים, כְּשֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא יוֹנֶקֶת מִן הָרַחֲמָנוּת, אֲזַי הֵם מַמְשִׁיכִין לְעַצְמָן הָרַחֲמָנוּת, וַאֲזַי נִתְמַעֵט הָרַחֲמָנוּת אֶצְלָנוּ. וַאֲפִלּוּ מְעַט הָרַחֲמָנוּת שֶׁנִּשְׁאָר הוּא בְּבְחִינַת אַכְזָרִיּוּת, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן הָרַחֲמָנוּת, נִתְקַלְקֵל הָרַחֲמָנוּת וְנַעֲשָׂה אַכְזָרִיּוּת, כִּי רַחֲמֵי רָשָׁעִים אַכְזָרִי (משלי יב). וְעַל־כֵּן גַּם מְעַט הָרַחֲמָנוּת הַנִּשְׁאָר אֶצְלָנוּ הוּא בְּבְחִינַת אַכְזָרִיּוּת, כִּי נִתְקַלְקֵל עַל־יְדֵי שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן הָרַחֲמָנוּת, חַס וְשָׁלוֹם, כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (איכה ד): גַּם תַּנִּים חָלְצוּ שַׁד – זֶה בְּחִינַת רַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא־אָחֳרָא, בְּחִינַת: כְּשֹׁד מְשַׁדֵּי (ישעיה יג), כִּי שַׁדַּי הוּא בְּחִינַת רַחֲמָנוּת דִּקְדֻשָּׁה, בְּבְחִינַת (בראשית מג): וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה, שֶׁהוּא שִׁדּוּד הַמַּעֲרָכוֹת. וְעַל־יְדֵי שֹׁד מְשַׁדֵּי, בְּחִינַת הָרַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא־אָחֳרָא, בְּחִינַת: גַּם תַּנִּים חָלְצוּ שַׁד – עַל־יְדֵי־זֶה: בַּת עַמִּי לְאַכְזָר, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן הָרַחֲמָנוּת, עַל־יְדֵי־זֶה גַּם מְעַט הָרַחֲמָנוּת הַנִּשְׁאָר אֶצְלָנוּ הוּא בְּחִינַת אַכְזָרִיּוּת כַּנַּ"ל, וְנַעֲשָׂה אַכְזָרִיּוּת, נִפְגָּם בְּחִינַת: עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁנִּתְקַלְקֵל הָרַחֲמָנוּת וְנַעֲשָׂה אַכְזָרִיּוּת, נִפְגָּם הַדַּעַת, בִּבְחִינַת: כָּל הַפּוֹעֵם, חֲכָמָתוֹ מִסְתַּלֶּקֶת מִמֶּנּוּ (פסחים סו:); וַאֲזַי נִקְטָן הַדַּעַת וְנַעֲשֶׂה בִּבְחִינַת מֹחִין דְּקַטְנוּת, וַאֲזַי הֵם יוֹנְקִים, חַס וְשָׁלוֹם, מִפְּגַם הַדַּעַת, בִּבְחִינַת (בראשית ג): וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם. הַיְנוּ דַּעַת דְּסִטְרָא־אָחֳרָא, שֶׁיּוֹנֵק עַל־יְדֵי נְפִילַת הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁנִּפְגַּם עַל־יְדֵי אַכְזָרִיּוּת וְגַעַס כַּנַּ"ל. וּמִזֶּה בָּא, חַס וְשָׁלוֹם, תַּאֲוַת נְאוּף, כִּי הַמֹּחַ הוּא מְחִצָּה פְּרוּסָה בְּפָנֵי הַתַּאֲוָה זוֹ, כִּי אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה אֶלָּא־אִם־כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ־שְׁטוּת (סוטה ג); אֲבָל כְּשֶׁהַמֹּחַ וְהַדַּעַת שָׁלֵם, הוּא מָגֵן בְּפָנֵי הַתַּאֲוָה הַזֹּאת. כִּי יֵשׁ שְׁלִשָּׁה מֹחִין, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד הוּא בְּחִינַת מְחִצָּה פְּרוּסָה בְּפָנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה; וּמֵאֵלּוּ הַשְּׁלִשָּׁה מֹחִין

טז: **לקוטי** תקעו תוכחה ח **מוהר"ן תנינא**

נִמְשָׁךְ שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת, כִּי יֵשׁ שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת, בִּבְחִינַת מַה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה עַל פָּסוּק (בראשית כא): אִם תִּשְׁקֹר לִי וּלְנִינִי וּלְנֶכְדִּי – עַד כָּאן רַחֲמֵי הָאָב עַל הַבֵּן (ב"ר ויירא פ' נ"ד והובא בפרש"י שם), שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת, וְהֵם נִמְשָׁכִין מִשְּׁלֹשָׁה מוֹחִין, כִּי מֹחַ הַבֵּן – מִמֹּחַ הָאָב (תקון י"ח). וְזֶה בְּחִינַת שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בַּיּוֹם, כִּי כָּל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה הוּא בְּחִינַת מֹחַ מְיֻחָד מֵאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה מוֹחִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת הַתְּלוּיִים בְּמֹחַ, כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים בְּנ"ל. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהַדַּעַת נִפְגָּם, חַס וְשָׁלוֹם, בְּנ"ל, מַזִּה בָּא, חַס וְשָׁלוֹם, תַּאֲוַת נְאוּף בְּנ"ל. וַאֲזַי כְּשֶׁנִּפְגָּם הָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת, אֲזַי אִי אֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְאָז הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, וּכְשֶׁהַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, אָז הַסִּטְרָא־אָחֳרָא בּוֹלַעַת אֶת הַתְּפִלָּה, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי עִקַּר יְנִיקַת הַסִּטְרָא־אָחֳרָא הִיא מִבְּחִינַת דִּינִים, שֶׁהֵם מֹחִין דְּקַטְנוּת, בְּחִינַת אֱלֹקִים, כַּיָּדוּעַ, וְעַל־כֵּן הֵם נֶאֱחָזִין, חַס וְשָׁלוֹם, בִּתְפִלָּה וּ שֶׁהִיא בְּחִינַת דִּין, וּבוֹלְעִין אוֹתָהּ, חַס וְשָׁלוֹם:

ג **וְאָז** כְּשֶׁהַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, אָז צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין. כְּמוֹ פִּינְחָס בְּעֵת שֶׁקִּנֵּא עַל מַעֲשֵׂה זִמְרִי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קו): וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל; וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (סנהדרין מד): שֶׁעָשָׂה פְּלִילוֹת עִם קוֹנוֹ; הַיְנוּ תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, כִּי קִנֵּא עַל מַעֲשֵׂה זִמְרִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת (איוב לא): כִּי הִיא זִמָּה וְהוּא עָוֹן פְּלִילִים; הַיְנוּ שֶׁהוּא עָוֹון שֶׁצְּרִיכִין לָזֶה תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּלִילִים, בְּחִינַת: וַיַּעֲמֹד פִּנְחָס וַיְפַלֵּל. כִּי כְּשֶׁיֵּשׁ פִּגּוּם תַּאֲוַת נְאוּף, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁאָז הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, וְהַסִּטְרָא־אָחֳרָא בּוֹלַעַת אוֹתָהּ, חַס וְשָׁלוֹם, אָז צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, שֶׁיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, כְּמוֹ בְּעֵת שֶׁהָיָה מַעֲשֵׂה זִמְרִי, שֶׁהֵצִרָךְ פִּינְחָס לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין. כִּי כְּשֶׁזֶּה הַבַּעַל־כֹּחַ מִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, וַאֲזַי הַסִּטְרָא־אָחֳרָא רוֹצָה לִבְלֹעַ אוֹתָהּ, כִּי הִיא בּוֹלַעַת תָּמִיד הַתְּפִלּוֹת שֶׁהֵם בִּבְחִינַת דִּין בְּנ"ל. וַאֲזַי כְּשֶׁהִיא רוֹצָה לִבְלֹעַ זֹאת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, אֲזַי זֹאת הַתְּפִלָּה הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ, בִּבְחִינַת (שם מא): בְּצַוָּארוֹ יָלִין עֹז; הַיְנוּ הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַטֶּה עֹז, הִיא עוֹמֶדֶת לוֹ בְּצַוָּארוֹ, בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ, וַאֲזַי הוּא מְכֻרָּח לְתֵּן הֶקָאוֹת, הַיְנוּ שֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא מְכֻרָּח לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁל הַדַּעַת וְהָרַחֲמָנוּת וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁבָּלַע, בִּבְחִינַת (שם ב): חַיִל בָּלַע וַיְקִאֲנּוּ; וְלֹא דַי שֶׁהוּא מֵקִיא וּמוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלַע, אַף גַּם הוּא מְכֻרָּח לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא עַצְמוּת הַחִיּוּת שֶׁלּוֹ מַמָּשׁ, בִּבְחִינַת: מִבִּטְנוֹ יוֹרִישֶׁנּוּ אֵל, הַיְנוּ שֶׁמּוֹצִיא וּמַקִּיא עַצְמוּת חִיּוּתוֹ מַמָּשׁ. וְזֶהוּ בְּחִינַת גְּרִים שֶׁמִּתְגַּיְּרִים, שֶׁהֵם הָיוּ תְּחִלָּה מַעֲצְמוּת הַסִּטְרָא־אָחֳרָא מַמָּשׁ, וְעַכְשָׁו חוֹזְרִין אֶל הַקְּדֻשָּׁה. כִּי הַסִּטְרָא־אָחֳרָא מְכֻרָּח לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא עָצֶם חִיּוּתוֹ מַמָּשׁ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת גֵּרִים בְּנ"ל, וְזֶהוּ בְּחִינַת (תהלים קו): מַטֵּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח ה' מִצִּיּוֹן רְדֵה בְּקֶרֶב אֹיְבֶיךָ. בְּקֶרֶב דַּיְקָא, בְּחִינַת: מִבִּטְנוֹ יוֹרִישֶׁנּוּ אֵל, כִּי מַטֵּה עֹז, הַיְנוּ הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ"ל, הִיא יוֹרֶדֶת בְּקִרְבּוֹ מַמָּשׁ, כִּי עַל־יָדָהּ הוּא מוֹצִיא וּמֵקִיא עַצְמוּת חִיּוּתוֹ מַמָּשׁ, מִקִּרְבּוֹ וּמִבִּטְנוֹ, בְּחִינַת: מִבִּטְנוֹ יוֹרִישֶׁנּוּ אֵל, בְּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (שם ער): אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם, שֶׁבְּרַתָּ רָאשֵׁי תַּנִּינִים עַל הַמָּיִם; כִּי עַל־יְדֵי מַטֵּה עֹז הַנַּ"ל, הוּא מְשַׁבֵּר רָאשֵׁי תַּנִּינִים עַל הַמָּיִם. הַיְנוּ הַסִּטְרָא־אָחֳרָא וְהַנַּחַשׁ, שֶׁהָיְתָה יוֹנֶקֶת מִן הָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת, שֶׁהִיא בְּחִינַת: כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים, בְּחִינַת: וְהַנַּחַשׁ הָיָה עָרוּם, בְּנ"ל. וְעַל־יְדֵי מַטֵּה עֹז הַנַּ"ל, הַיְנוּ הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, בְּחִינַת פִּינְחָס, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מוֹצִיא קְדֻשַּׁת הַדַּעַת וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁבָּלַע, וּמְשַׁבֵּר רָאשֵׁי תַּנִּינִים עַל הַמָּיִם בְּנ"ל. כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, בְּחִינַת: וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל – הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַנָּחָשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְכֻרָּח לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא הַכֹּל בְּנ"ל, וְזֶהוּ צְרוּף: **וַיְפַלֵּל** – רָאשֵׁי־תֵבוֹת: **וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַּרְעֹה יְהִי לְתַנִּין** (שמות ז). כִּי צְרִיכִין לְהַשְׁלִיךְ מַטֵּה עֹז, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל, לְהַתַּנִּין, בְּבְחִינַת: וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַּרְעֹה יְהִי לְתַנִּין. שֶׁמַּשְׁלִיכִין בְּכַוָּנָה הַמַּטֶּה עֹז לִפְנֵי הַסִּטְרָא־אָחֳרָא, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לְהַתַּנִּין, הַיְנוּ כְּדֵי שֶׁיִּבְלַע הַתַּנִּין אֶת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת. כִּי עַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלַע, כִּי הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ בְּנ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת: וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ – מַה שְּׁמוּעָה שָׁמַע וּבָא, קְרִיעַת יַם־סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק (זבחים קטז). כִּי עֲמָלֵק טִמֵּא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּפֶגֶם תַּאֲוַת נְאוּף, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים כה): אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדָּרֶךְ, בְּחִינַת מִקְרֵה־לַיְלָה, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁבָּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת עֲמָלֵק. כִּי עֲמָלֵק יוֹנֵק מִבְּחִינַת הַדַּעַת, בִּבְחִינַת (במדבר כד): רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמָלֵק, שֶׁזֶּה בְּחִינַת: וְהַנַּחַשׁ הָיָה עָרוּם בְּנַ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּא, חַס וְשָׁלוֹם, טֻמְאַת הַתַּאֲוָה הַזֹּאת בְּנַ"ל, וְזֶה בְּחִינַת **מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק**. וְהִתְגַּבּוּר לָזֶה הוּא בְּחִינַת **קְרִיעַת יַם־סוּף**, בְּחִינַת: אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם, שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַּנִּינִים עַל הַמָּיִם. הַיְנוּ בְּחִינַת מַטֵּה עֹז הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ מֵימֵי הַדַּעַת, שֶׁבָּלַע מִן הַקְּדֻשָּׁה בְּנַ"ל. וְעַל־יְדֵי־זֶה: **וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ**, הַיְנוּ בְּחִינַת גֵּרִים, כִּי עַל־יְדֵי מַטֵּה עֹז הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְרִיעַת יַם־סוּף, בְּחִינַת אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם וְכוּ', שֶׁהוּא מְתַקֵּן וּמַכְנִיעַ מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק בְּנַ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים, בְּחִינַת וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ. כִּי מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ גַּם עַצְמוּת חִיּוּתוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת גֵּרִים בְּנַ"ל:

ד **וְזֶה** בְּחִינַת רָעָמִים. כִּי עַל־יְדֵי גֵּרִים שֶׁנַּעֲשִׂין עַל־יְדֵי מַטֵּה עֹז הַנַּ"ל, עַל־יְדֵי שֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא מְכֻרָּחַ לְהַחֲזִיר כָּל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלְעָה, עִם עַצְמוּת חִיּוּתָהּ בְּנַ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל בְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ בִּבְחִינַת (תהלים צו): הָבוּ לַה' מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים, הָבוּ לַה' כָּבוֹד וָעֹז. וְזֶה בְּחִינַת רְעָמִים, בִּבְחִינַת (שם כט): אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים, ה' עַל מַיִם רַבִּים. מַיִם רַבִּים, זֶה בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת, בְּחִינַת (ישעיה יא): כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה' כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים, הַיְנוּ בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת, שֶׁיּוֹצְאִין מִן הַסִּטְרָא־אָחֳרָא וְחוֹזְרִין אֶל הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים, וְנִתְגַּדֵּל בְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת רְעָמִים, בְּחִינַת: אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים. כִּי הָרַעַשׁ וְהַפִּרְסוּם שֶׁנִּתְפָּרְסַם בְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הַגֵּרִים, זֶה בְּחִינַת רְעָמִים, שֶׁהֵם קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל. כִּי אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (ברכות נט): מַאי רְעָמִים עֲנָנֵי דְּשָׁפְכֵי מַיָּא לְהַדָּדֵי. עֲנָנֵי דְּשָׁפְכֵי מַיָּא, זֶה בְּחִינַת הַסִּטְרָא־אָחֳרָא, שֶׁהִיא בְּחִינַת (איכה ג):

לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן תִּנְיָנָא
תְּקִיעוּ תוֹכָחָה ח
יז

סִבַּת בְּעָנָן לְךָ מֵעֲבֹר תְּפִלָּה. הֵינוּ הַקְּלִפּוֹת הַמַּעֲכְבִים אֶת הַתְּפִלָּה – כְּשֶׁחוֹזְרִים וְשׁוֹפְכִים מֵימֵי הַדַּעַת שֶׁבָּלְעוּ, זֶה בְּחִינַת: עֲנָנִי דְּשָׁפְכִי מַיָּא; וְאָז נִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּבְחִינוֹת: וּכְבוֹד ה' נִרְאָה בֶּעָנָן (שמות טז), וְזֶהוּ בְּחִינַת רָעָמִים כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן צְרוּף גֶּרִים הוּא רֹאשֵׁי־חֻבּוֹת: רַעַם גְּבוּרָתוֹ מִי יִתְבּוֹנָן (איוב כו), כִּי גֵּרִים הֵם בִּבְחִינַת רָעָמִים כַּנַּ"ל:

ה **וְעַל־יְדֵי** הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד, עַל־יְדֵי־זֶה בָּא הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה. כִּי הַנְּבוּאָה בָּאָה מִבְּחִינַת שָׁרְשֵׁי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׁבְעִים נֶפֶשׁ, בִּבְחִינַת (דברים י): **בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ** – רָאשֵׁי־תֵבוֹת **נָבִיא**. וְשֹׁרֶשׁ הַנַּפְשׁוֹת הוּא בְּחִינַת כָּבוֹד, בִּבְחִינַת (בראשית מט): בְּסֹדָם אַל תָּבֹא נַפְשִׁי, וּבִקְהָלָם אַל תֵּחַד כְּבֹדִי. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד שֶׁהוּא בְּחִינַת שֹׁרֶשׁ הַנַּפְשׁוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה בָּא הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה. וְזֶה בְּחִינַת (שבת צב): אֵין הַנְּבוּאָה שׁוֹרָה אֶלָּא עַל חָכָם, גִּבּוֹר וְעָשִׁיר; כִּי כָּל בְּחִינוֹת אֵלּוּ הֵם בִּבְחִינַת כָּבוֹד, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשֵׁךְ הַנְּבוּאָה. **חָכָם** – בִּבְחִינַת (משלי ג): כָּבוֹד חֲכָמִים יְנְחָלוּ. **גִּבּוֹר** – בִּבְחִינַת (תהלים כד): מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, ה' עִזּוּז וְגִבּוֹר. **עָשִׁיר** – בִּבְחִינַת (בראשית לא): וּמֵאֲשֶׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה אֶת כָּל הַכָּבֹד הַזֶּה. וְזֶה בְּחִינַת (ברכות ג): אוֹי לִי שֶׁהֶחֱרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי, וְשָׂרַפְתִּי אֶת הֵיכָלִי, וְהִגְלֵיתִי אֶת בָּנַי לְבֵין אֻמּוֹת הָעוֹלָם. **הֶחֱרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי** – זֶה בְּחִינַת פֶּגֶם הַתְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נו): כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה. **וְשָׂרַפְתִּי אֶת הֵיכָלִי** – זֶה בְּחִינַת פֶּגֶם הַכָּבוֹד, בְּחִינַת (תהלים כט): וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד. **וְהִגְלֵיתִי אֶת בָּנַי** – זֶה בְּחִינַת בְּטוּל הַנְּבוּאָה שֶׁבָּאָה מִנַּפְשׁוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת: **בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ** מִצְרַיְמָה. כִּי גָּלוּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת בְּטוּל הַנְּבוּאָה, שֶׁבָּאָה מִנַּפְשׁוֹתָם כַּנַּ"ל:

ו **וְזֶה** בְּחִינַת רְפוּאָה, כִּי כָּל בְּחִינוֹת הַנַּ"ל הֵם בְּחִינַת רְפוּאָה. כִּי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד הַנַּ"ל זֶה בְּחִינַת זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ, בִּבְחִינַת (ישעיה ס): וּכְבוֹד ה' עָלַיִךְ יִזְרָח; וְעַל־יְדֵי זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ בָּא רְפוּאָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (ב"ב טז): אִלְמָלֵי יוֹנָה אִדְּלֵי קְצִירֵי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מלאכי ג): וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא. כִּי רוּחַ־נְבוּאָה שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט עַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד, זֶה בְּחִינַת הָרְפוּאָה הַבָּאָה עַל־יְדֵי זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ, בִּבְחִינַת (משלי יח): רוּחַ אִישׁ יְכַלְכֵּל מַחֲלֵהוּ. וְעִקַּר הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵהּ הָעֲנָנִים, שֶׁהֵם הַסְּטָרָא־אָחֳרָא וְהַקְּלִפּוֹת, כָּלִים וְהוֹלְכִים, וְאָז נַעֲשִׂין גֶּרִים, וְנִתְגַּלֶּה הַכָּבוֹד כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת סְלִיחַת הֶעָוֹן, שֶׁבָּא עַל־יְדֵי רִבּוּי הַתְּפִלּוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת, שֶׁעַל־יְדֵהּ בָּא רְפוּאָה. כִּי הֶעָוֹן הוּא בְּחִינַת עָנָן, שֶׁמַּחֲשִׁיךְ אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ. כִּי טֶבַע הָעֲוֹנוֹת הֵם בְּחִינַת חֹשֶׁךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נט): וְהָיָה בְּמַחֲשַׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם; וְזֶה בְּחִינַת הַחוֹלָאַת, כִּי עִקַּר הַחוֹלָאַת בָּאָה מֵעֲוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (שבת נה): אֵין יִסּוּרִין בְּלֹא עָוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר: וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים עֲוֹנָם; כִּי הָעֲוֹנוֹת הֵם בְּחִינַת עֲנָנִים, שֶׁמַּחֲשִׁיכִים־אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵהּ הִתְפַּלָּה הָרְפוּאָה. וְעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה נִתְכַּפְּרִין הָעֲוֹנוֹת, כִּי הִיא בִּמְקוֹם קָרְבָּן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נו): וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי, וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי, עוֹלוֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם. וּכְשֶׁנִּתְכַּפְּרִין הָעֲוֹנוֹת, זֶה בְּחִינַת שֶׁהָעֲנָנִים כָּלִים וְהוֹלְכִים, בִּבְחִינַת (שם מד): מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכָעָנָן חַטֹּאתֶיךָ וְכוּ'; וְאָז הוּא בְּחִינַת זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁמִּשָּׁם הָרְפוּאָה, כִּי עִקַּר הַחוֹלָאַת הִיא בְּחִינַת הָעֲוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת עָנָן וַחֹשֶׁךְ, שֶׁמַּחֲשִׁיךְ אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת רְפוּאָה; וּכְשֶׁנִּסְלָח הָעֲוֹן, הוּא בְּחִינַת שֶׁהָעָנָן כָּלָה, וְאָז הַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת, וְאָז בָּא רְפוּאָה כַּנַּ"ל. וְכָל זֶה בָּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה, שֶׁהִיא מְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת כַּנַּ"ל. וְעִקַּר הַתְּפִלָּה, שֶׁעַל־יְדֵהּ נִסְלָח הָעֲוֹן וְנִצּוֹלִין מֵהַחוֹלָאַת, הוּא בָּא עַל־יְדֵי שְׁנֵּתוֹסֵף שֶׁכֵּן מִישְׂרָאֵל, כִּי כָּל מַה שֶּׁנְּתוֹסֵף שֶׁכֵּן מִישְׂרָאֵל, נִתְרַבָּה וְנִתְגַּדֵּל הַתְּפִלָּה בִּמְאֹד מִמְּאֹד. וְזֶה בְּחִינַת הַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁנִּתְקַבְּצִין וְנִתְרַבִּין בְּיוֹתֵר נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בִּיחַד, נִתְרַבָּה וְנִתְגַּדֵּל בְּיוֹתֵר מְאֹד מְאֹד בֵּית הַתְּפִלָּה. כִּי שָׁלֹשׁ אֲבָנִים בּוֹנוֹת שִׁשָּׁה בָּתִּים, אַרְבַּע אֲבָנִים בּוֹנוֹת עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בָּתִּים, חָמֵשׁ – מֵאָה וְעֶשְׂרִים בָּתִּים וְכוּ', עַד שֶׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחֲשֹׁב, כִּדְאִיתָא בְּסֵפֶר יְצִירָה. נִמְצָא שֶׁכָּל מַה שְּׁנִּתּוֹסֵף אֶבֶן אַחַת, נִתְרַבִּין הַבָּתִּים בְּיוֹתֵר מְאֹד מְאֹד בִּכְפָלֵי כְּפָלַיִם כַּנַּ"ל. וְהַנְּפָשׁוֹת הֵם בְּחִינַת אֲבָנִים, בִּבְחִינַת (איכה ד): תִּשְׁתַּפַּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ וְכוּ', וְהַבָּתִּים זֶה בְּחִינַת: כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה. נִמְצָא שֶׁכָּל מַה שְּׁנִּתּוֹסֵף וְנִתְרַבָּה נֶפֶשׁ אַחַת לְהִתְקַבֵּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, נִתְרַבָּה וְנִתְגַּדֵּל מְאֹד בֵּית הַתְּפִלָּה, כִּי עַכְשָׁו, כְּשֶׁנִּתּוֹסֵף עוֹד נֶפֶשׁ אֶחָד לְהִתְקַבֵּץ, נַעֲשִׂין צוּרוֹפִים אֲחֵרִים חֲדָשִׁים הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, כִּפְלֵי כִּפְלַיִם כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁנִּתּוֹסֵף שֶׁכֵּן מִישְׂרָאֵל, כְּגוֹן בִּמְקוֹם שֶׁדָּרִים שָׁם יְהוּדִים, כְּשֶׁנִּתּוֹסֵף עֲלֵיהֶם עוֹד שֶׁכֵּן מִישְׂרָאֵל, אָז נִתְרַבָּה וְנִתְגַּדֵּל הַתְּפִלָּה בְּמְאֹד מְאֹד, כִּי נִתּוֹסֵף נֶפֶשׁ אַחַת לְהַקִּבּוּץ כַּנַּ"ל. וְעַל־יְדֵי רִבּוּי הַתְּפִלָּה, עַל־יְדֵי־זֶה סְלִיחַת הֶעָוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת רְפוּאָה כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (ישעיה לג) **וְלֹא יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי**; כִּי עַל־יְדֵי שְׁנִּתּוֹסֵף שֶׁכֵּן, עַל־יְדֵי־זֶה נִצּוֹלִין מֵהַחוֹלָאַת כַּנַּ"ל, כִּי: **הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נְשׂוּא עָוֹן** – כִּי עַל־יְדֵי הַשֶּׁכֵן נִתְרַבָּה הַתְּפִלָּה, וְאָז הוּא בְּחִינַת נְשִׂיאוּת עָוֹן כַּנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה בָּא רְפוּאָה, וְנִתְבַּטֵּל הַחוֹלָאַת כַּנַּ"ל: [**וְדַע**, שֶׁלִּפְעָמִים הוּא בְּחִינַת נְשֹׂא־עָוֹן עַל־יְדֵי הַקִּבּוּץ כַּנַּ"ל, וְלִפְעָמִים הוּא חַס וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת (שם נג): אָכֵן חֳלָיֵנוּ הוּא נָשָׂא; כִּי כְּשֶׁאֵין בְּנֵי הַקִּבּוּץ זַכָּאִים, אֵין זוֹכִים לִבְחִינַת נְשׂוּא־עָוֹן, וְאָז הַצַּדִּיק מַכְרָח לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ יִסּוּרִין בְּשִׁבְיל יִשְׂרָאֵל. וְאֵין נִצּוֹלִים מֵחוֹלָאַת רַק הָעוֹלָם, אֲבָל לֹא הַצַּדִּיק, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הוּא מְקַבֵּל יִסּוּרִים בְּשִׁבְיל יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת: אָכֵן חֳלָיֵנוּ וְכוּ'; אֲבָל כְּשֶׁהֵם זַכָּאִים וּתְפִלָּתָם הַגּוּנָה, אָז הוּא בְּחִינַת: הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נְשׂוּא עָוֹן, וְאָז נִצּוֹל גַּם הַצַּדִּיק מֵחוֹלָאַת, בִּבְחִינַת: וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי, הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נְשׂוּא עָוֹן, כַּנַּ"ל]:

ז **וְעַל־יְדֵי** הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר וְנִתְתַּקֵּן בְּחִינַת כִּסֵּא הַמֶּרְכָּבָה, בִּבְחִינַת (הושע יב): וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה; כִּי עִקַּר תִּקּוּן וּבֵרוּר הַמֶּרְכָּבָה הוּא כְּשֶׁהוּא בְּיַד הַנְּבִיאִים, וּכְשֶׁנִּתְתַּקֵּן הַמֶּרְכָּבָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה הָאֱמִתִּיוֹת דְּקְדֻשָּׁה, וְנִתְבַּטֵּל אֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת. כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה תְּלוּיָה בִּכְסֵא הַמֶּרְכָּבָה, כִּי בַּמֶּה שֶׁהַשֵּׂכֶל מֵבִין אֵין שַׁיָּךְ אֱמוּנָה,

יז: **לקוטי** תִּקְעוּ תוֹכָחָה ח **מוֹהַר"ן תִּנְיָנָא**

וְעִקַּר אֱמוּנָה הִיא רַק בְּמָקוֹם שֶׁהַשֵּׂכֶל נִפְסָק וְאֵינוֹ מֵבִין הַדָּבָר בְּשִׂכְלוֹ, שָׁם צְרִיכִין אֱמוּנָה, וּכְשֶׁאֵינוֹ מֵבִין הַדָּבָר בְּשִׂכְלוֹ, אֲזַי נִשְׁאָר רַק בִּבְחִינַת כֹּחַ הַמְדַמֶּה, וְשָׁם צְרִיכִין אֱמוּנָה. נִמְצָא שֶׁעִקַּר הָאֱמוּנָה הִיא בִּבְחִינַת הַמְדַמֶּה, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר וְנִתְתַּקֵּן הַמְדַמֶּה, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּיוּת דִּקְדֻשָּׁה כַּנַּ"ל. כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת בִּנְבוּאָה, וְהֵם כְּנֶגֶד עֲשָׂרָת הַדִּבְּרוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ח): פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה' זוֹ נְבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (שבת קלח:). וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי נְבוּאָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת, בְּחִינַת עֲשָׂרָת הַדִּבְּרוֹת, זוֹכִין לֶאֱמוּנָה כְּהַשֵּׂם יִתְבָּרַךְ, לְהַאֲמִין שֶׁהַכֹּל בָּרָא ה' בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת. נִמְצָא שֶׁעִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ־נְבוּאָה:

ח **וְעַל־כֵּן** צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אַחֲרֵי מַנְהִיג אֲמִתִּי לְהִתְקָרֵב אֵלָיו. כִּי כָּל מַנְהִיג וּמַנְהִיג יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ־נְבוּאָה, וְגַם עַכְשָׁו, שֶׁבְּטֵלָה הַנְּבוּאָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיֶה לְהַמַּנְהִיג בְּחִינַת רוּחַ אַחֶרֶת, מַה שֶּׁאֵין נִמְצָא בְּשְׁאָר הֶהָמוֹן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה לִהְיוֹת מַנְהִיג, כִּי בִּלְא זֶה, מִפְּנֵי מַה יִזְכֶּה זֶה דַּיְקָא לִהְיוֹת מַנְהִיג וְלֹא אַחֵר. אַךְ בֶּאֱמֶת כָּל מַנְהִיג וּמַנְהִיג שֶׁל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ אַחֶרֶת, כִּי הַמַּנְהִיג הוּא בְּחִינַת (במדבר כז): אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ, אֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וַאֲשֶׁר יְבִיאֵם, כִּי הַמַּנְהִיג הַמּוֹצִיא וְהַמֵּבִיא אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּוַדַּאי יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ אַחֶרֶת, אֲשֶׁר מַחֲמַת זֶה נַעֲשָׂה הוּא דַּיְקָא מַנְהִיג לְיִשְׂרָאֵל. וְזֶה הָרוּחַ אַחֶרֶת שֶׁיֵּשׁ לְהַמַּנְהִיג הוּא בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, רוּחַ־נְבוּאָה. אַף־עַל־פִּי שֶׁעַכְשָׁו אֵין נִמְצָא רוּחַ־נְבוּאָה, רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ מַמָּשׁ, אַף־עַל־פִּי־כֵן בְּוַדַּאי יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ אַחֶרֶת, הַנִּמְשָׁךְ מִן הַקְּדֻשָּׁה, מַה שֶּׁאֵין נִמְצָא בְּשְׁאָר הֶהָמוֹן, שֶׁזֶּהוּ גַּם־כֵּן בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ. אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ מַמָּשׁ לְיַדַּע עֲתִידוֹת, אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא בְּבְחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, רוּחַ־נְבוּאָה. וְעַל־יְדֵי בְּחִינַת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁיֵּשׁ לְהַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ־נְבוּאָה, עַל־יְדֵי־זֶה כָּל הַמִּתְקָרְבִים אֵלָיו נִתְחַזֵּק וְנִתְתַּקֵּן אֶצְלָם הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּיוּת דִּקְדֻשָּׁה. כִּי כָּל מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב לַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי, עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּתוֹ אֵלָיו נִתְתַּקֵּן וְנִתְבָּרֵר אֶצְלוֹ בְּחִינַת הַמְדַמֶּה, עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ־נְבוּאָה שֶׁל הַמַּנְהִיג. כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַמְדַמֶּה הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ־נְבוּאָה כַּנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי תִּקּוּן הַמְדַמֶּה נִתְתַּקֵּן וְנִתְבָּרֵר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כַּנַּ"ל. עַל־כֵּן כָּל הַמִּתְקָרְבִים לְמַנְהִיג אֲמִתִּי, זוֹכִין לֶאֱמוּנָה יְשָׁרָה דִּקְדֻשָּׁה: **אֲבָל** בֶּאֱמֶת צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אַחַר מַנְהִיג אֲמִתִּי כַּזֶּה, וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מְאֹד מֻכְרָח שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְמַנְהִיג אֲמִתִּי, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה אֲמִתִּיוּת בִּשְׁלֵמוּת. כִּי בְּשֶׁמִּתְקָרְבִין, חַס וְשָׁלוֹם, לְמַנְהִיג שֶׁל שֶׁקֶר, עַל־יְדֵי־זֶה בָּאִין, חַס וְשָׁלוֹם, לֶאֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת. כִּי מַנְהִיג שֶׁל שֶׁקֶר הוּא בְּחִינַת נְבִיא הַשֶּׁקֶר, בְּחִינַת (מלכים־א כב): רוּחַ שֶׁקֶר; וְעַל־יְדֵי־זֶה אַדְרַבָּא, נִתְקַלְקֵל הַמְדַמֶּה, וּבָאִים לֶאֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת. כִּי עִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה הִיא עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ־נְבוּאָה שֶׁיֵּשׁ לְהַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל. אֲבָל בִּלְא בְּחִינַת נְבוּאָה אֵין הַמְדַמֶּה בָּרוּר וּמְתֻקָּן, וַאֲזַי הַמְדַמֶּה מְעָרֵב וּמְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם בֶּאֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת. וְזֶה בְּחִינַת וַהֲמַת הַנָּחָשׁ. כִּי עֲרוּב וּבִלְבּוּל הַמְדַמֶּה, שֶׁמְּעָרֵב וּמְבַלְבֵּל בֶּאֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת, זֶה בְּחִינַת וַהֲמַת הַנָּחָשׁ. כִּי כָּל הַמְנַחֲשִׁים וְהַסּוֹתְמִים בָּלָם הֵם עַל־יְדֵי כֹּחַ הַמְדַמֶּה, שֶׁאֵינוֹ מְבָרֵר וּמְתַקֵּן, שֶׁמְּעָרֵב וּמְבַלְבֵּל אוֹתָם בֶּאֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת שֶׁל שְׁטוּת וְשֶׁקֶר שֶׁהֵם וַהֲמַת הַנָּחָשׁ. וְעַל־כֵּן יִשְׂרָאֵל שֶׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי, פָּסְקָה זֹהֲמָתָן (שבת קמו), כִּי שָׁם זָכוּ כֻּלָּם לְנְבוּאָה, עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, רַבָּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים, שֶׁהָיָה מְנַהִיג הָאֲמִתִּי שֶׁלָּהֶם. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר וְנִתְתַּקֵּן הַמְדַמֶּה אֶצְלָם, וְזָכוּ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בַּה'. וְעַל־כֵּן פָּסְקָה זֹהֲמָתָן, וַהֲמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהוּא אֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת, כִּי זָכוּ לִשְׁלֵמוּת אֱמוּנָה הַיְשָׁרָה דִּקְדֻשָּׁה עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְדַמֶּה, שֶׁזָּכוּ עַל־יְדֵי רוּחַ־נְבוּאָה כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת ה דְּהַשֵּׁשׁ, הַנֶּאֱמָר בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (שבת פח), שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד שִׁשָּׁה בְּסִיוָן, שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה. כִּי עִקַּר חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, דְּהַיְנוּ לֵידַע שֶׁהָעוֹלָם מְחֻדָּשׁ וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בִּרְצוֹנוֹ, הוּא תָּלוּי בֶּאֱמוּנָה, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁכָּל אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן הָאֱפִּיקוֹרְסִים כּוֹפְרִים בָּזֶה, מֵחֲמַת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין זֹאת בְּשִׂכְלָם. כִּי עִקַּר חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא רַק עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, כִּי אָנוּ מַאֲמִינִים בַּה' שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם מֵהֶדֶשׁ. כִּי בֶּאֱמֶת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הָיָה עַל־יְדֵי בְּחִינַת אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים לג): וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה. נִמְצָא שֶׁעִקַּר חִדּוּשׁ הָעוֹלָם תָּלוּי בֶּאֱמוּנָה, וְעַל־כֵּן הָיָה הָעוֹלָם תָּלוּי עַד קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כִּי אָז זָכוּ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה עַל־יְדֵי רוּחַ־נְבוּאָה כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן אָז נִתְגַּלָּה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי עִקַּר חִדּוּשׁ הָעוֹלָם תָּלוּי בֶּאֱמוּנָה כַּנַּ"ל:

ט **וְעַל־יְדֵי** אֱמוּנָה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד. כִּי הִתְקַבְּצוּת הַחֲסִידִים, שֶׁעַל־יָדָם יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בִּבְחִינוֹת (תהלים פט): כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה, הוּא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, בִּבְחִינַת (שם צב): לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת. אֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת – זֶה בְּחִינַת הָאֱמוּנָה, שֶׁהִיא תְּלוּיָה בְּכֹחַ הַמְדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת לַיְלָה, בְּחִינַת חֲלוֹם לַיְלָה, שֶׁבָּא עַל־יְדֵי הַמְדַמֶּה. וְעַל־יְדֵי־זֶה: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ, הֵיְנוּ בְּחִינַת חֶסֶד הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יָדוֹ יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (איכה ג): חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ – הֵיְנוּ אֱמוּנָתְךָ, שֶׁהִיא אֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת: חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים, בְּחִינַת: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וְכוּ' כַּנַּ"ל:

י **וּכְשֶׁיִּהְיֶה** חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד, אָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל־יְדֵי נִפְלָאוֹת, הֵיְנוּ עַל־יְדֵי הַשְׂגָּחָה לְבַד, שֶׁהִיא בְּחִינַת נִפְלָאוֹת, שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ הַטֶּבַע. כִּי חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד הוּא בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי עִקַּר אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת (תהלים קיא): כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ וְכוּ'. כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י עַל פָּסוּק: בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה פָּתַח בִּבְרֵאשִׁית, מִשּׁוּם כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ הָאֻמּוֹת הָעוֹלָם: לִסְטִים־אַתֶּם וְכוּ', עַל־כֵּן פָּתַח בִּבְרֵאשִׁית, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ בָּרָאָה וְכוּ'. נִמְצָא שֶׁעִקַּר אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי כֹּחַ מַעֲשָׂיו, עַל־יְדֵי

לִקּוּטֵי תְּקִעוּ תּוֹכָחָה ח מוֹהַר"ן תִּנְיָנָא יח

שֶׁיּוֹדְעִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם. וְלָעָתִיד יְחַדֵּשׁ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּבְחִינָה זוֹ שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי אָז יִתְגַּלֶּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל, וְאָז יְחַדֵּשׁ כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְעִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא, שֶׁשָּׁם הוּא הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, בִּבְחִינַת (דברים יא): תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה; וְלָעָתִיד, שֶׁיְּחַדֵּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל, אָז יִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה לְבַד, כְּמוֹ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְאָז יִתְבַּטֵּל הַטֶּבַע לְגַמְרֵי, וְיִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה לְבַד, שֶׁהוּא בְּחִינַת נִפְלָאוֹת, שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע. וְאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ, בְּחִינַת (תהלים צח): שִׁירוּ לַה' שִׁיר חָדָשׁ, כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה; הֵינוּ הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד, שֶׁהוּא נִגּוּן שֶׁל הַשְׁגָּחָה, בְּחִינַת נִפְלָאוֹת, כִּי אָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת. כִּי יֵשׁ נִגּוּן שֶׁל בְּחִינַת דֶּרֶךְ הַטֶּבַע, וְזֶה בְּחִינַת (שם יט): הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל, וּמַעֲשֵׂי יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּגּוּן וְהַשִּׁיר שֶׁל דֶּרֶךְ הַטֶּבַע, שֶׁל תְּכוּנוֹת הַשָּׁמַיִם. הֵינוּ בְּחִינַת הַשִּׁירִים וְהִשְׁבָּחוֹת שֶׁמְּשַׁבְּחִין לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַהַנְהָגָה שֶׁל עַכְשָׁו, שֶׁמְּנַהֵג הָעוֹלָם בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, אֲבָל לָעָתִיד יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ שֶׁל בְּחִינַת נִפְלָאוֹת, בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה, כִּי אָז יִהְיֶה הַהַנְהָגָה עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה לְבַד. וְשִׁיר הֶחָדָשׁ הַזֶּה שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד, הוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט, כָּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, מְרֻבָּע, שֶׁעוֹלֶה ע"ב, בְּחִינַת חֶסֶד, שֶׁעַל־יָדוֹ יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לָעָתִיד, בְּחִינַת: עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. וְשִׁיר הַזֶּה הוּא בְּחִינַת קוֹל הַנַּ"ל, שֶׁהוּא מַשְׁקֶה אֶת הַגַּן, שֶׁעַל־יְדֵי קוֹל הַזֶּה יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ, בִּבְחִינַת: הֶרֶם **כַּשּׁוֹפָר** קוֹלֶךָ וְהַגֵּד וְכוּ', כַּנַּ"ל. נִמְצָא שֶׁעַל־יְדֵי תְּפִלָּה זוֹכִין לַבְּחִינוֹת קוֹל הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּאִין לַבְּחִינוֹת קוֹל הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ כַּנַּ"ל. כִּי עַל־יְדֵי תְּפִלָּה הַנַּ"ל נַעֲשִׂין גֵּרִים, וְנִתְגַּלֶּה הַבְּכוֹר, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְפַּשֵּׁט הַבְּוּאָה. וְעַל־יְדֵי בְּוּאָה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לָעָתִיד. וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא בְּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, הֵינוּ בְּבְחִינַת הַשְׁגָּחָה כְּמוֹ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְאָז יִתְעַר הַשִּׁיר שֶׁל הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת, וְשִׁיר הַזֶּה הוּא בְּחִינוֹת קוֹל הַנַּ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת: וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעֳמָה, וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל, וַיְהִי לְמַס עֹבֵד (בראשית מט). **מְנוּחָה** זֶה בְּחִינַת נְבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּבָרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה (ירמיה מה): וּמְנוּחָה לֹא מָצָאתִי – זוֹ נְבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (מבילתא פ' בא הובא בפירש"י שם). **וְאֶת הָאָרֶץ** – הֵינוּ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. **וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל** – זֶה בְּחִינַת נִגּוּן, בְּחִינַת שִׁיר חָדָשׁ הַנַּ"ל, בְּחִינַת: בַּפַּחַץ יְשָׁאוּ, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (ערכין יא): אֵין יְשָׁאוּ אֶלָּא לָשׁוֹן שִׁירָה, שֶׁנֶּאֱמַר: שְׂאוּ זִמְרָה וְתֵנוּ תֹף; וְעַל־יְדֵי הַנִּגּוּן, בְּחִינַת שִׁיר חָדָשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הֶרֶס כַּנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ, בְּחִינַת (איכה ד): רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ ה'. וְזֶהוּ: וַיְהִי לְמַס עֹבֵד – זֶה בְּחִינַת מָשִׁיחַ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (רות ד): בָּרוּךְ ה' אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל וְכוּ' וַתִּקָּרֵאנָה שְׁמוֹ **עוֹבֵד**. וְזֶה בְּחִינַת לְמַס – בְּחִינַת מִסְמוֹס, שֶׁמְּמַסְמְסִין בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ רֵיחַ, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הָרֵיחַ נוֹדָף. כִּי עַל־יְדֵי בְּחִינוֹת הַנַּ"ל נִתְתַּקֵּן הָרֵיחַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ כַּנַּ"ל:

יא **וְזֶה** בְּחִינַת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, כִּי בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה אָז הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין וּמִשְׁפָּט, כִּי הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹקִים הוּא, וְעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין כָּל הַחִיּוּת שֶׁל הַסִּטְרָא־אָחֳרָא, שֶׁיִּנָּק מִדַּעַת וּמִתְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל. וְזֶה בְּחִינַת (תהלים פא): כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא, מִשְׁפָּט לֵאלֹקֵי יַעֲקֹב. חֹק לְשָׁנָא דִּמְזוֹנָא, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה עַל פָּסוּק זֶה (ביצה טו), הֵינוּ שֶׁמּוֹצִיאִין כָּל הַמָּזוֹן וְהַחִיּוּת מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא, כִּי הוּא מֻכְרָח לְהוֹצִיא וּלְהַקִּיא הַכֹּל עַל־יְדֵי בְּחִינַת מִשְׁפָּט לֵאלֹקֵי יַעֲקֹב, הֵינוּ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין וּמִשְׁפָּט, שֶׁהִיא בִּבְחִינַת מַטֵּה עֹז, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַקִּיא כָּל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלַע מִן הַדַּעַת וּמִתְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת תִּשְׁרֵי, בְּחִינַת: אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בָעָזְךָ יָם, שָׁבַרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם (תהלים עד), **יָם שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים** – רָאשֵׁי־תֵבוֹת הוּא צָרוּף **תִּשְׁרֵי**. וְאָז, כְּשֶׁמַּחְזִיר קְדֻשַּׁת הַדַּעַת שֶׁבָּלַע, אָז הַדַּעַת וְהַמּוֹחַ בְּשִׁלְמוּת. וְזֶהוּ בְּחִינַת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה; רֹאשׁ דַּיְקָא, בְּחִינַת תְּקוּן הָרֹאשׁ וְהַמּוֹחַ עַל־יְדֵי מַטֵּה עֹז הַנַּ"ל. וּכְשֶׁמּוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא מַה שֶּׁבָּלַע, אָז מוֹצִיאִין גַּם עֲצָמוּת חִיּוּתוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינוֹת גֵּרִים. וְזֶהוּ בְּחִינַת תִּשְׁרֵי, בְּחִינַת (שמות כג): וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם **אֶת נֶפֶשׁ** הַגֵּר **כִּי** גֵּרִים הֱיִיתֶם וְכוּ' – סוֹפֵי־תֵבוֹת **תִּשְׁרֵי**. וְעַל־יְדֵי גֵּרִים נִתְגַּלֶּה הַבְּכוֹר, וְנִתְפַּשֵּׁט הַבְּוּאָה, וְנִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְנִתְכַּפֵּל אֱמוּנוֹת כְּפוּלוֹת. וְזֶה בְּחִינוֹת תְּקִיעָה, תְּרוּעָה, שְׁבָרִים. **תְּקִיעָה** זֶה בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד, בִּבְחִינַת (ישעיה כב): וּתְקֻעָתִיו יָתֵד בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְהָיָה לְכִסֵּא כָבוֹד. **תְּרוּעָה** זֶה בְּחִינַת רוּחַ־נְבוּאָה, בִּבְחִינַת (במדבר כג): ה' אֱלֹקָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ, וְתַרְגּוּמוֹ: וּשְׁכִינַת מַלְכֵיהוֹן בְּהוֹן: הֵינוּ הַשְׁרָאַת הַשְּׁכִינָה, בְּחִינַת נְבוּאָה. **שְׁבָרִים** זֶה בְּחִינַת בְּטוּל אֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת, בִּבְחִינַת (שמות כג): שַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבֹתֵיהֶם, (כמובא בתי' י"ח ובתי' י"א), הֵינוּ בְּחִינַת בְּטוּל אֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת וְתִקּוּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּחִינַת (תהלים קמה): עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ. וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם. וְזֶה בְּחִינַת תִּשְׁרֵי. כִּי בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם (ר"ה י), וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם יִהְיֶה בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה, וְזֶה בְּחִינַת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, בִּבְחִינַת: תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְכוּ'. וְאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ כַּנַּ"ל, וְזֶה בְּחִינוֹת תִּשְׁרֵי, בִּבְחִינַת (שה"ש ד): תָּבוֹאִי תְּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה:

יב **וְזֶה** בְּחִינַת הָרָאָה. כְּשֶׁמַּזִּיג הָרָאָה בְּשִׁלְמוּת, נִמְצָאִין בָּהּ כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ"ל, כִּי זֶה הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ"ל, שֶׁמְּחַפְּלֵל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשָּׁה מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא, בְּחִינַת: וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל, הוּא בְּחִינַת צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו, כִּי הוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל. וְזֶה בְּחִינַת הָרָאָה, בִּבְחִינַת (משלי כה): כְּצִנַּת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר כֵּן צִיר נֶאֱמָן לְשֹׁלְחָיו; וְצִנָּה וּקְרִירוּת הוּא בְּחִינַת הָרָאָה, כִּי הָרָאָה מְקָרֵר חֲמִימוּת הַגּוּף. כִּי אִלְמָלֵא כַּנְפֵי רָאָה דְּנָשְׁבֵי עַל לִבָּא, חֲיֵי לִבָּא אוֹקִיד כָּל גּוּפָא (תקון י"ג, דף כו:). **שְׁלֵמוּת הַדַּעַת** הַנַּ"ל הוּא בִּבְחִינַת הָרָאָה, כִּי עִקַּר הַדַּעַת וְהַמּוֹחִין הוּא עַל־יְדֵי שְׁמִנּוּנִית הַגּוּף. כִּי הַשֵּׂכֶל דּוֹלֵק כְּמוֹ נֵר עַל־יְדֵי שְׁמִנּוּנִית הַגּוּף, וְהָרָאָה הִיא מַעֲלָה שְׁמִנּוּנִית הַגּוּף אֶל הַמּוֹחַ עַל־יְדֵי הַנְּשִׁימָה שֶׁל הָרָאָה. גַּם עַל־יְדֵי הַנְּשִׁימָה נִתְקַנִּים כָּל הַשְׁמָנוּנִית שֶׁל הַגּוּף, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר קִיּוּם הַשֵּׂכֶל. וְעַל־כֵּן

יח: **לִקּוּטֵי** תּוֹרָה ח תִּקְעוּ תּוֹכָחָה **מוֹהַר"ן תִּנְיָנָא**

נִקְרָאִין הַמַּחַן נְשָׁמָה, בְּבְחִינַת (איוב לב): וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵם; כִּי עִקַּר הַמּוֹחַ וְהַדַּעַת – עַל־יְדֵי הַנְּשִׁימָה בְּנַ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (משלי ט): נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם. כִּי הַשֵּׂכֶל הוּא נֵר דּוֹלֵק עַל־יְדֵי הַשְׂמָנוּנִית שֶׁבַּגּוּף, שֶׁמִּתְקַיְּמִין וְעוֹלִין אֶל הַמּוֹחַ עַל־יְדֵי הַנְּשִׁימָה שֶׁל הֶרְאָה. וְנִמְצָא שֶׁעִקַּר קִיּוּם הַדַּעַת – עַל־יְדֵי הֶרְאָה. **גְּרִים** הַנַּ"ל זֶה בְּחִינַת: הֶבֶל נָחַת הֶבֶל סָלַק, הַנֶּאֱמָר בְּהֶרְאָה, כַּמּוּבָא (בת"ז תי' ס"ט דף צו). כִּי יֵשׁ הֲבָלִים בָּעוֹלָם, שֶׁהֵם בְּחִינַת (ירמיה י נא): הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתֻּעִים, הֵינוּ הֲבָלֵי עוֹלָם שֶׁל שְׁטוּת. וּכְשֶׁמְּקַבְּלִין אֵלּוּ הֲבָלִים וּמַכְנִיסִין אוֹתָם בְּתוֹךְ תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם הֲבָלִים דִּקְדֻשָּׁה, זֶה בְּחִינַת גְּרִים. כִּי מֵהֶבֶל מַעֲשֶׂה תַּעְתֻּעִים נַעֲשֶׂה הֶבֶל דִּקְדֻשָּׁה שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, שֶׁזֶּה הוּא בְּחִינַת גְּרִים. וְזֶה בְּחִינַת: הֶבֶל נָחַת הֶבֶל סָלַק, הַנֶּאֱמָר בְּהֶרְאָה, שֶׁמְּקַבְּלִין הֶבֶל וּמוֹצִיאִין הֶבֶל, הֵינוּ בְּחִינַת גְּרִים הַנַּעֲשִׂין עַל־יְדֵי שֶׁמְּקַבְּלִין הֲבָלִים שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁהֵם בְּחִינַת הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתֻּעִים, וּמַעֲלִין אוֹתָן לִבְחִינַת הֶבֶל דִּקְדֻשָּׁה עַל־יְדֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה בְּנַ"ל. **הִתְנַּפְּלוּת הַכָּבוֹד** הַנַּ"ל זֶה בְּחִינַת (משלי ג): כַּבֵּד אֶת ה' מֵהוֹנֶךָ – אַל תִּקְרֵי מֵהוֹנֶךָ, אֶלָּא מִגְּרוֹנֶךָ, וְהַגְּרוֹן יוֹצֵא מֵהֶרְאָה. **הִתְפַּשְּׁטוּת הַנְּבוּאָה** הַנַּ"ל, זֶה בְּחִינַת הָרוּחַ שֶׁל בְּנֵי רְאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ־נְבוּאָה, בְּחִינַת (שמואל־ב כג): רוּחַ ה' דִּבֶּר בִּי. **תִּקּוּן הַמַּדָּמָה** הוּא בְּבְחִינַת הֶרְאָה, כִּי שֵׁנָה וְדִמְיוֹן הוּא חֲלוּי בְּהֶרְאָה, כִּי עִקַּר שֵׁנָה וְדִמְיוֹן הוּא עַל־יְדֵי קַר וָלַח. וְעַל־כֵּן בְּעֵת הַנְּשָׁמִים אוֹ נוֹפֵל שֵׁנָה עַל הָאָדָם, וְהֶרְאָה הִיא קַר וָלַח, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּא שֵׁנָה וְדִמְיוֹן, הֵינוּ הַדִּמְיוֹנוֹת הַבָּאִין לְאָדָם בְּעֵת הַשֵּׁנָה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת כֹּחַ הַמַּדָּמָה. **חִדּוּשׁ הָעוֹלָם** בְּבְחִינַת הֶרְאָה, זֶה בְּחִינַת (תהלים קד): תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרְאוּ וּתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה, בְּחִינַת הָרוּחַ שֶׁל בְּנֵי־רְאָה. וְהַחִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא בְּבְחִינַת **הַשְׁגָּחָה**, בְּחִינַת **אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל**, וְזֶה בְּחִינַת הֶרְאָה, בְּבְחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (חולין סט): לָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ רְאָה שֶׁמְּאִירָת אֶת הָעֵינַיִם – זֶה בְּחִינַת: תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ וְכוּ', הַנֶּאֱמָר בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה בְּנַ"ל. **נְגוֹן וְשִׁיר חָדָשׁ** הַנַּ"ל בִּבְחִינַת הֶרְאָה, זֶה בְּחִינַת: קָרֵא בְגְרוֹן אַל תַּחְשֹׂךְ, כַּשֹּׁפָר הָרֵם קוֹלֶךָ. וְהַגְּרוֹן הוּא הֶרְאָה בְּנַ"ל, וְשָׁם הוּא בְּחִינַת הַנְּגוֹן בְּנַ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת **כַּשֹּׁפָר** וְכוּ' בְּנַ"ל. **תִּקּוּן הֶרְיַח וְהַיְרָאָה, שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא**, שֶׁנִּתְתַּקֵּן עַל־יְדֵי כָּל בְּחִינוֹת הַנַּ"ל, הוּא בִּבְחִינַת הֶרְאָה, כִּי צָרוּף הֶרְאָה הוּא סוֹפֵי־תֵּבוֹת: **ה' רֹעִי לֹא אֶחְסָר** (תהלים כג). ה' רֹעִי לֹא אֶחְסָר, זֶה בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, וְזֶהוּ: לֹא אֶחְסָר – בְּחִינַת (שם לד): כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו, הֵינוּ בְּחִינַת יִרְאָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת רֵיחַ, שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא בְּנַ"ל:

וְזֶה פֵּרוּשׁ מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה עַל עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן: **אָמַר: מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל בַּת תִּלְתָּא פַּרְסֵי, אֵזִיל וְאַעֲקַר טוּרָא בַּת תִּלְתָּא פַּרְסֵי, וְאַשְׁדֵּי עֲלַיְיהוּ. טוּרָא** זֶה בְּחִינַת הַתְּפִלָּה, בִּבְחִינַת: וַהֲבִיאוֹתִים־אֶל הַר קָדְשִׁי, וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי. וְזֶהוּ בַּת תִּלְתָּא פַּרְסֵי, כִּי הַתְּפִלָּה נִמְשֶׁכֶת גַּם־כֵּן מִשָּׁלֹשׁ הַמּוֹחִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת, שֶׁמַּשָּׁם נִמְשָׁךְ שָׁלְשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת, שֶׁהֵם בְּחִינוֹת שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בַּיּוֹם בְּנַ"ל. הֵינוּ שֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא שַׁיָּיךְ לָהּ יְנִיקָה מִן הַדַּעַת, חַם וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת עוֹג, הִיא רוֹצָה לַעֲקֹר, חַם וְשָׁלוֹם, תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, לְהַמְשִׁיכָם אֲלֵיהֶם וּלְבִלְעָם, חַם וְשָׁלוֹם, בְּנַ"ל. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר: וְאַשְׁדֵּי עֲלַיְיהוּ, כִּי עִקַּר רְצוֹנוֹ הוּא רַק לְהַמְשִׁיךְ אֲלֵיו תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל לְהִתְאַחֵז בָּהֶם, אֲבָל אַחַר־כָּךְ בְּשֶׁהֵם אֶצְלוֹ, חַם וְשָׁלוֹם, אֲזַי מְרַצֶּה לַחֲזֹר וּלְהַשְׁלִיכָם עַל יִשְׂרָאֵל, כִּי מֵאַחַר שֶׁכְּבָר יָנַק מֵהֶם, אֲזַי אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא מֵעַצְמוֹ מַחֲזִיר וּמַשְׁלִיכָם לְיִשְׂרָאֵל, עַדְיַן הֵם פְּגוּמִים, עַל־יְדֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְנִיקָה מֵהֶם, כִּי רַחֲמֵי רָשָׁעִים אַכְזָרִי בְּנַ"ל. וְעַל־כֵּן בְּשֶׁהוּא יוֹנֵק, חַם וְשָׁלוֹם, מֵהֶרְהֲמָנוּת וּמִתְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא נוֹתְנָם מֵעַצְמוֹ לְיִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי־כֵן הֵם פְּגוּמִים עַל־יְדֵי אֲחִיזָתוֹ בָּהֶם בְּנַ"ל. וְזֶה שֶׁאָמַר: וְאִשְׁדֵּי עֲלַיְיהוּ, כִּי אַחַר־כָּךְ שֶׁיַּעַקְרֵם וְיִבְלָעֵם, חַם וְשָׁלוֹם, הוּא רוֹצֶה לַחֲזֹר וּלְהַשְׁלִיכָם לְיִשְׂרָאֵל, כִּי בְּבַר הֵם פְּגוּמִים עַל־יְדוֹ בְּנַ"ל. [כִּי מֵאַחַר שֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא לֹא נִבְנַעַת, רַק מַעֲצָמָהּ הִיא מַחֲזֶרֶת לְיִשְׂרָאֵל, עַל־כֵּן הֵם פְּגוּמִים; אֲבָל כְּשֶׁמּוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ בְּעַל־כָּרְחוֹ עַל־יְדֵי מַפָּה עֹז בְּנַ"ל, אֲזַי הַסִּטְרָא־אָחֳרָא נִבְנַעַת לְגַמְרֵי, וְאָז חוֹזֵר הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה בִּשְׁלֵמוּת, וְהֵבֵן – נִרְאֶה לִי]. **אָזַל עָקַר טוּרָא בַּת תִּלְתָּא פַּרְסֵי וְאוֹתְבֵהּ בְּרִישֵׁהּ** – הֵינוּ שֶׁהִתְנַּבֵּר וְעָקַר תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת טוּרָא בַּת תִּלְתָּא פַּרְסֵי בְּנַ"ל. **וְאוֹתְבֵהּ בְּרִישֵׁהּ** – שֶׁהִמְשִׁיךְ הַתְּפִלּוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינוֹת דַּעַת וְרַחֲמִים, לְתוֹךְ הָרֹאשׁ וְהַמּוֹחַ שֶׁלּוֹ, שֶׁזֶּה בְּחִינוֹת: וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם, בַּנַּ"ל. **אֵיתֵי קוּמְצָא** – זֶה **אַצַּוְוארֵהּ. בָּעָא לְמִשְׁלְפֵהּ, מְשַׁכְּוֹהּ שַׁנֵּהּ לְהַאי גִּיסָא וּלְהַאי גִּיסָא. מֹשֶׁה כַּמָּה חֲוִי, עֲשַׂר אֲמִין. שְׁקַל נָרֶא בַּת עֲשַׂר אַמִּין, וּשְׁוַר עֲשַׂר אַמִּין, וּמַחְיֵהּ בְּקַרְסֻלֵּהּ, וּקְטַלֵהּ** (ברכות נד:):

כִּי עוֹג הָיָה אֲחִיזָתוֹ בְּיָמִין, כַּמּוּבָא (זוהר חוקת דף קפה), וְהָיָה יוֹנֵק מִבְּחִינַת הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה, כִּי מִסִּטְרָא דִּימִינָא מֹחָא חִוָּרָא בְּכִסְפָּא (תו"ז דף קיח), וְעַל־כֵּן רָצָה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל. וְזֶה שֶׁאָמַר: מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל בַּמָּה חֲוִי, תִּלְתָּא פַּרְסֵי. **מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל** – זֶה בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַמַּחֲנֶה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת (דברים כג): וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ. וְעִקַּר קְדֻשַּׁת מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי שְׁמִירָה מֵהַאֲוָוֹת נְאוּף, מִבְּחִינַת מִקְרֵה־לַיְלָה, חַם וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בַּפָּרָשָׁה. וְעִקַּר הַשְׁמִירָה מֵהַאֲוָוֹת זוֹ הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינוֹת תְּלָתָא פַּרְסֵי, הֵינוּ תְּלַת מִחַן, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד הוּא מְחִצָּה פְּרוּסָה בִּפְנֵי הָאַוָּה זוֹ בְּנַ"ל. וְזֶהוּ: **מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל בַּמָּה חֲוִי, תִּלְתָּא פַּרְסֵי** – הֵינוּ עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּהְיוּ קְדוֹשִׁים מֵהַאֲוָוֹת זוֹ, מִמִּקְרֵה־לַיְלָה, חַם וְשָׁלוֹם, הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת תְּלָתָא פַּרְסֵי, הֵינוּ תְּלַת מִחַן, שֶׁהֵם מְחִצָּה פְּרוּסָה בִּפְנֵי הַהַאֲוָה הַהִיא בְּנַ"ל. אֵזִיל וְאַעֲקַר טוּרָא בַּת תִּלְתָּא פַּרְסֵי, וְאַשְׁדֵּי עֲלַיְיהוּ. טוּרָא זֶה בְּחִינַת הַתְּפִלָּה, בִּבְחִינַת: וַהֲבִיאוֹתִים־אֶל הַר קָדְשִׁי, וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי. וְזֶהוּ בַּת תִּלְתָּא פַּרְסֵי, כִּי הַתְּפִלָּה נִמְשֶׁכֶת גַּם־כֵּן מִשָּׁלֹשׁ הַמּוֹחִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ שָׁלְשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת, שֶׁהֵם בְּחִינוֹת שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בַּיּוֹם בְּנַ"ל. הֵינוּ שֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא שַׁיָּיךְ לָהּ יְנִיקָה מִן הַדַּעַת, חַם וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת עוֹג, הִיא רוֹצָה לַעֲקֹר, חַם וְשָׁלוֹם, תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, לְהַמְשִׁיכָם אֲלֵיהֶם וּלְבִלְעָם, חַם וְשָׁלוֹם, בְּנַ"ל. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר: וְאִשְׁדֵּי עֲלַיְיהוּ, כִּי עִקַּר רְצוֹנוֹ הוּא רַק לְהַמְשִׁיךְ אֲלֵיו תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל לְהִתְאַחֵז בָּהֶם, אֲבָל אַחַר־כָּךְ בְּשֶׁהֵם אֶצְלוֹ, חַם וְשָׁלוֹם, אֲזַי מְרַצֶּה לַחֲזֹר וּלְהַשְׁלִיכָם עַל יִשְׂרָאֵל, כִּי מֵאַחַר שֶׁכְּבָר יָנַק מֵהֶם, אֲזַי אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא מֵעַצְמוֹ מַחֲזִיר וּמַשְׁלִיכָם לְיִשְׂרָאֵל, עַדְיַן הֵם פְּגוּמִים, עַל־יְדֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְנִיקָה מֵהֶם, כִּי רַחֲמֵי רָשָׁעִים אַכְזָרִי בְּנַ"ל. וְעַל־כֵּן בְּשֶׁהוּא יוֹנֵק, חַם וְשָׁלוֹם, מֵהֶרְהֲמָנוּת וּמִתְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא נוֹתְנָם מֵעַצְמוֹ לְיִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי־כֵן הֵם פְּגוּמִים עַל־יְדֵי אֲחִיזָתוֹ בָּהֶם בְּנַ"ל. וְזֶה שֶׁאָמַר: וְאִשְׁדֵּי עֲלַיְיהוּ, כִּי אַחַר־כָּךְ שֶׁיַּעַקְרֵם וְיִבְלָעֵם, חַם וְשָׁלוֹם, הוּא רוֹצֶה לַחֲזֹר וּלְהַשְׁלִיכָם לְיִשְׂרָאֵל, כִּי בְּבַר הֵם פְּגוּמִים עַל־יְדוֹ בְּנַ"ל. [כִּי מֵאַחַר שֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא לֹא נִבְנַעַת, רַק מַעֲצָמָהּ הִיא מַחֲזֶרֶת לְיִשְׂרָאֵל, עַל־כֵּן הֵם פְּגוּמִים; אֲבָל כְּשֶׁמּוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ בְּעַל־כָּרְחוֹ עַל־יְדֵי מַפָּה עֹז בְּנַ"ל, אֲזַי הַסִּטְרָא־אָחֳרָא נִבְנַעַת לְגַמְרֵי, וְאָז חוֹזֵר הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה בִּשְׁלֵמוּת, וְהֵבֵן – נִרְאֶה לִי]. **אָזַל עָקַר טוּרָא בַּת תִּלְתָּא פַּרְסֵי וְאוֹתְבֵהּ בְּרִישֵׁהּ** – הֵינוּ שֶׁהִתְנַּבֵּר וְעָקַר תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת טוּרָא בַּת תִּלְתָּא פַּרְסֵי בְּנַ"ל. **וְאוֹתְבֵהּ בְּרִישֵׁהּ** – שֶׁהִמְשִׁיךְ הַתְּפִלּוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינוֹת דַּעַת וְרַחֲמִים, לְתוֹךְ הָרֹאשׁ וְהַמּוֹחַ שֶׁלּוֹ, שֶׁזֶּה בְּחִינוֹת: וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם, בַּנַּ"ל. **אֵיתֵי קוּמְצָא** – זֶה

לִקּוּטֵי ט

בְּחִינוֹת תְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהִיא בִּבְחִינַת קְמוּץ וְדִין, בְּחִינוֹת מַטֶּה עֹז הַנַּ"ל. וּנְקֻבּוּהָ – זֶה בְּחִינַת: נָקְבָה בְמַטָּיו רֹאשׁ פְּרָזָיו (חבקוק ג). כִּי עַל־יְדֵי תְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת קְמוּץ וְדִין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בִּבְחִינַת מַטֵּה עֹז, עַל־יָדָהּ מְשַׁבְּרִין וּמַכְנִיעִין אוֹתוֹ כַּנַּ"ל. כִּי הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית־הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ, בִּבְחִינַת: בְּצַוָּארוֹ יָלִין עֹז. וְזֶהוּ: **וְנָחַת אַצַּוָּארֵהּ** – שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בְּצַוָּארוֹ, בִּבְחִינַת בְּצַוָּארוֹ יָלִין עֹז, כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ: **בְּעָא לְמִשְׁלֵפָהּ** – כִּי הוּא מֻכְרָח לְהוֹצִיא וּלְהַקִּיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁל הַתְּפִלּוֹת וְהַדֵּעָה שֶׁבָּלַע, בִּבְחִינַת: חַיִל בָּלַע וַיְקִאֻנּוּ כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ **מְשָׁכְוֹהָ שִׁנָּהּ** וְכוּ' – כִּי לֹא דַי שֶׁהוּא מַקִּיא וּמוֹצִיא קְדֻשַּׁת תְּפִלַּת יִשְׂרָאֵל וְכוּ', אַף גַּם מִפִּטְנוֹ יוֹרִישֵׁנוּ אֵל; הַיְנוּ שֶׁמַּכְרָח לְהוֹצִיא עַצְמוּת חִיּוּתוֹ מַמָּשׁ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת גֵּרִים. וְזֶהוּ בְּחִינַת: מְשָׁכְוֹהָ שִׁנָּהּ, בְּחִינַת: מֵעָיו עָשֹׂת שֵׁן (שה"ש ה), הַיְנוּ שֶׁמַּכְרָח לְהוֹצִיא עַצְמוּת חִיּוּתוֹ מִתּוֹךְ קִרְבּוֹ וּמֵעָיו, בִּבְחִינַת: מִפִּטְנוֹ יוֹרִישֵׁנוּ אֵל, בְּחִינַת: רְדֵה בְקֶרֶב אוֹיְבֶיךָ, כַּנַּ"ל. **מֹשֶׁה כַּמָּה חֲוֵי, עֲשַׂר אַמִּין – מֹשֶׁה** הוּא בְּחִינַת נְבִיאָה, כִּי מֹשֶׁה רַבָּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים. וְזֶה בְּחִינַת עֲשַׂר אַמִּין, בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבִיאָה. כִּי עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עֹז הַנַּ"ל שֶׁעַל־יָדוֹ נִתְגַּלָּה הַכָּבוֹד כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִנְבִיאָה כַּנַּ"ל. **שָׁקַל נַרְגָּא בַּת עֲשַׂר אַמִּין – נַרְגָּא** זֶה בְּחִינַת כְּלֵי־מְלָאכָה שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְזֶהוּ: **בַּת עֲשַׂר אַמִּין** – בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם, שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּלֵי־מְלָאכָה שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כִּי עַל־יְדֵי נְבִיאָה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, שֶׁהֵם כְּלֵי־מְלָאכָה שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כִּי עַל־יְדֵי אֱמוּנָה מַאֲמִינִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת כַּנַּ"ל. וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד, וְאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ הַנַּ"ל. וְזֶהוּ: **וּשְׁוַר עֲשַׂר אַמִּין** – זֶה בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁלֶּעָתִיד, שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט וְכוּ', שֶׁהוּא יוּד אוֹתִיּוֹת, בְּחִינַת עֲשַׂר אַמִּין. וְזֶהוּ: **וּשְׁוַר** – זֶה בְּחִינַת (שה"ש ב): מְדַלֶּג עַל הֶהָרִים, מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת. הָרִים וּגְבָעוֹת הֵם בְּחִינַת רֵיחוֹת, בִּבְחִינַת (שם ח): אֵלֶיךָ לִי אֶל הַר הַמּוֹר וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה, הַיְנוּ הָרֵיחוֹת הַגִּדֵּלִים בָּהֶן עַל־יְדֵי קוֹל הַנִּגּוּן, שֶׁהוּא מַשִּׂקָה אֶת הַגָּן כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת: מְדַלֶּג עַל הֶהָרִים מְקַפֵּץ וְכוּ' – זֶה בְּחִינַת הַנִּגּוּן הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יָדוֹ גְּדֵלִים הָרֵיחוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָרִים וּגְבָעוֹת. וְזֶהוּ: מְדַלֶּג וְכוּ' – זֶה בְּחִינַת הַמְּהוּת שֶׁל הַנִּגּוּן, שֶׁקּוֹרִין "מָאסִין", שֶׁהֵם נַעֲשִׂין עַל־יְדֵי דִּלּוּג וּקְפִיצָה עַל הַנִּימִין שֶׁבַּכִּנּוֹר. וְזֶהוּ בְּחִינַת וּשְׁוַר עֲשַׂר אַמִּין, הַיְנוּ בְּחִינַת הַנִּגּוּן הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת: מְדַלֶּג עַל הֶהָרִים וְכוּ' כַּנַּ"ל, כִּי עַל־יְדֵי בְּחִינוֹת הַנַּ"ל זוֹכִין לָזֶה הַנִּגּוּן. וְזֶה הַנִּגּוּן הוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַנַּ"ל, בְּחִינַת קוֹל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא מַכְנִיעַ עֲקֹב דְּסִטְרָא־אָחֳרָא, וְזֶהוּ: **וּמַחֲיֵהּ בְּקָרְסֻלֵּהּ וּקְטַלֵּהּ** – שֶׁהַכֹּחַ וְהַכְנָעַת עֲקֹב דְּסִטְרָא־אָחֳרָא עַל־יְדֵי בְּחִינַת קוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא מַכְנִיעַ עֲקֹב דְּסִטְרָא־אָחֳרָא, בִּבְחִינַת: וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו, כַּנַּ"ל:

וְזֶה פֵּרוּשׁ: **תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר.** תִּקְעוּ – זֶה בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד, בְּחִינַת: וּתְקַעְתִּיו יָתֵד בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְהָיָה לְכִסֵּא כָבוֹד. **בַּחֹדֶשׁ** – זֶה בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת שִׁיר

מוֹהַר"ן תִּנְיָנָא י

חָדָשׁ הַנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת **שׁוֹפָר,** בְּחִינַת הֶרֶם כַּשֹּׁפָר קוֹלֹךְ בַּנַּ"ל. וְהָרֶדֶר מְפָרֵשׁ אֵיךְ זוֹכִין עַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד, שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקְעוּ, לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת שִׁיר חָדָשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר – וְזֶהוּ: **בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּנוּ. בַּכֶּסֶא** – זֶה בְּחִינַת נְבוּאָה, בְּחִינַת (בראשית יח): הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת נְבוּאָה, בְּחִינַת (עמוס ג): כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹקִים דָּבָר, כִּי אִם גָּלָה סוֹדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים. **לְיוֹם חַגֵּנוּ** – הוּא רֹאשׁ־הַשָּׁנָה. זֶה בְּחִינַת אֱמוּנָה, שֶׁנִּתְתַּקֵּן עַל־יְדֵי תִּקּוּן כֹּחַ הַמַּדָּמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת חַג, בִּבְחִינַת (ישעיה מד): וּבַמְּחוֹגָה יְתָאֲרֵהוּ. יְתָאֲרֵהוּ – הַיְנוּ תְּאָרִים וּשְׁבָחִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת כֹּחַ הַמַּדָּמָה, כִּי כָּל הַתְּאָרִים וְהַשְּׁבָחִים שֶׁאָנוּ מַדִּמִּין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הֵם בְּחִינַת הַמַּדָּמָה. כִּי בִּפְנִימִיּוּת הַשֵּׂכֶל הוּא יִתְבָּרַךְ מְפֻשָּׁט לְגַמְרֵי מִכָּל הַשְּׁבָחִים וְהַתְּאָרִים. נִמְצָא שֶׁכָּל הַשְּׁבָחִים וְהַתְּאָרִים הֵם בְּחִינַת הַמַּדָּמָה. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהַמַּדָּמָה מְבָרֶר וּמְתַקֵּן, אָז יְכוֹלִים לְסַדֵּר שְׁבָחִים וּתְאָרִים לוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּשֶׁאֵין הַמַּדָּמָה מְתֻקָּן, אֲזַי אֵין יוֹדְעִים כְּלָל לְתָאֵר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּבְיָכוֹל, בְּשְׁבָחִים וּתְאָרִים, כִּי כָּל הַשְּׁבָחִים וְהַתְּאָרִים הֵם בִּבְחִינַת הַמַּדָּמָה בַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת חַג, בְּחִינַת וּבַמְּחוֹגָה יְתָאֲרֵהוּ. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה. כִּי עִקַּר רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, שֶׁאָז הוּא חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם, הוּא תְּלוּי בֶּאֱמוּנָה כַּנַּ"ל. וְזֶה: **בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּנוּ** – כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַמַּדָּמָה וְהָאֱמוּנָה הִיא עַל־יְדֵי נְבוּאָה כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, עִקַּר רֹאשׁ־הַשָּׁנָה תָּלוּי בְּסִינַי, שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל. וְעַל־יְדֵי תִּקּוּן הַמַּדָּמָה וְהָאֱמוּנָה, שֶׁנִּתְתַּקֵּן עַל־יְדֵי נְבוּאָה, בְּחִינַת: בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּנוּ – עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת שִׁיר חָדָשׁ הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ"ל, כַּנַּ"ל:

ט

אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרִוחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ (יחזקאל א):

אִיתָא בְּתִקּוּנֵי זֹהַר (תיקון י"ג, דף כח:): כֵּיצַד עֲרָקִין דִּלְבָּא מִתְנַהֲגִין בְּתַר רוּחָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב: אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה הָרִוחַ לָלֶכֶת וְכוּ', דְּהַיְנוּ הָרִוחַ הַיּוֹצֵא מִכַּנְפֵי הָרָאָה. כִּי אוֹלַמְלָא כַּנְפֵי רָאָה דְּנָשְׁבִין עַל לִבָּא, הַוֵי לִבָּא אוֹקִיד כָּל גּוּפָא (שם בתיקון). כִּי עַל־יְדֵי הָרִוחַ מְכַבִּין הַנֵּר וּמַדְלִיקִין הַנֵּר, כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ, שֶׁלִּפְעָמִים נִכְבֶּה הַנֵּר עַל־יְדֵי הָרִוחַ הַמְנַשֵּׁב, וְלִפְעָמִים מַדְלִיקִין הַנֵּר שֶׁנִּכְבֶּה עַל־יְדֵי הָרִוחַ שֶׁמְּנַשְּׁבִין בּוֹ, כִּי כִּבּוּי הַנֵּר הוּא עַל־יְדֵי שֶׁנּוֹפֵל עַל הַנֵּר עַפְרוּרִיּוֹת, וְנִפְרָדִין חֶלְקֵי הָאֵשׁ, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִיסּוֹד הָאֵשׁ, וְאֵינָם יְכוֹלִים לִבְעֹר, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁמְּנַפְּחִין בּוֹ, אֲזַי הָרִוחַ מְנַפֵּחַ מִן הַנֵּר הָעַפְרוּרִיּוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה חוֹזְרִים וְנִתְחַבְּרִים וְנִתְקַשְּׁרִים חֶלְקֵי הָאֵשׁ וּמִתְחִילִין לְדְלֹק. [וְכֵן לִפְעָמִים מְכַבִּין הַנֵּר עַל־יְדֵי הָרִוחַ, שֶׁמְּנַפֵּחַ

ספר ליקוטי מוהר"ן

מוגה ע"פ מהדורת תקפ"א
ומסודר באופן מיוחד
המקל על הגרסא והעיון
השינון והזכרון

ליקוטי תורה ח תקעו תוכחה מוהר"ן תנינא דף טז.

ח

תקעו תוכחה

"תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֵּסֶא לְיוֹם חַגֵּינוּ,
כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹקֵי יַעֲקֹב".
(תהלים פא)

א. אַף עַל פִּי שֶׁתּוֹכָחָה הוּא דָּבָר גָּדוֹל,
וּמוּטָל עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהוֹכִיחַ אֶת חֲבֵירוֹ,
כְּשֶׁרוֹאֶה בּוֹ שֶׁאֵינוֹ מִתְנַהֵג כַּשּׁוּרָה,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (ויקרא יט) "הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עֲמִיתֶךָ" –
אַף עַל פִּי כֵן, לְאוֹ כָּל אָדָם רָאוּי לְהוֹכִיחַ;
כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: (ערכין טז:)
'תָּמֵהַּ אֲנִי, אִם יֵשׁ בַּדּוֹר הַזֶּה מִי שֶׁיָּכוֹל לְהוֹכִיחַ',
וְאִם רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר זֹאת בְּדוֹרוֹ –
כָּל שֶׁכֵּן בַּדּוֹר הַזֶּה שֶׁל עַכְשָׁיו.

כִּי כְּשֶׁהַמּוֹכִיחַ אֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ –
אֲזַי לֹא דַּי שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל בְּתוֹכַחְתּוֹ,
אַף גַּם הוּא מַבְאִישׁ רֵיחַ שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת הַשּׁוֹמְעִים תּוֹכַחְתּוֹ,
כִּי עַל יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ,
הוּא מְעוֹרֵר הֶרְיחַ רַע שֶׁל הַמַּעֲשִׂים רָעִים וּמִדּוֹת רָעוֹת
שֶׁל הָאֲנָשִׁים שֶׁהוּא מוֹכִיחָם.

כְּמוֹ כְּשֶׁמּוֹנֵחַ אֵיזֶה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ רֵיחַ שֶׁאֵינוֹ טוֹב,
כָּל זְמַן שֶׁאֵין מְזִיזִין אוֹתוֹ הַדָּבָר,
אֵין מַרְגִּישִׁין הָרֵיחַ רַע,
אֲבָל כְּשֶׁמַּתְחִילִין לְהָזִיז אוֹתוֹ הַדָּבָר,
אֲזַי מְעוֹרְרִין הָרֵיחַ רַע –
כְּמוֹ כֵן, עַל יְדֵי תּוֹכָחָה שֶׁל מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ,
עַל יְדֵי זֶה מְזִיזִין וּמְעוֹרְרִין הָרֵיחַ רַע שֶׁל הַמַּעֲשִׂים רָעִים
וּמִדּוֹת רָעוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים שֶׁמּוֹכִיחָם,
וְעַל כֵּן, הוּא מַבְאִישׁ רֵיחָם.

וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מַחֲלִישׁ אֶת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלָּהֶם,
וְעַל יְדֵי זֶה נִפְסָק הַשֶּׁפַע מִכָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים
בְּאֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת;
כִּי עִיקַּר יְנִיקַת הַנְּשָׁמָה –
הוּא מֵהֶרְיחַ,
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל: (ברכות מג:)
'מִנַּיִן שֶׁמְּבָרְכִין עַל הָרֵיחַ?
שֶׁנֶּאֱמַר: "כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ",
אֵיזֶהוּ דָּבָר שֶׁהַנְּשָׁמָה נֶהֱנֵית מִמֶּנּוּ וְלֹא הַגּוּף?
הֱוֵי אוֹמֵר: זֶה הָרֵיחַ';
וְעַל כֵּן, עַל יְדֵי זֶה הַמּוֹכִיחַ, שֶׁהוּא מַבְאִישׁ רֵיחָם –
עַל יְדֵי זֶה נֶחְלֶשֶׁת הַנְּשָׁמָה, שֶׁיְּנִיקָתָהּ מֵהָרֵיחַ, כַּנַּ"ל,
וּמְמֵילָא נִפְסָק ◇ הַשֶּׁפַע מִכָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בָּהֶם. טז.

אֲבָל כְּשֶׁהַמּוֹכִיחַ רָאוּי לְהוֹכִיחַ –
אֲזַי אַדְרַבָּא, הוּא מוֹסִיף וְנוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת
עַל יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ;
כִּי הַתּוֹכָחָה צְרִיכָה לִהְיוֹת בְּבְחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה,
שֶׁהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל מַעֲשֵׂה הָעֶגֶל,
שֶׁעַל יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ נָתַן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב,
בְּבְחִינַת (שיר השירים א) "נֶרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ",
הַנֶּאֱמָר עַל מַעֲשֵׂה הָעֶגֶל,
'עָזֹב' לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא: "נָתַן",
כְּמוֹ שֶׁפֵּירֵשׁ רַשׁ"י שָׁם,
וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל בַּגְּמָרָא: (שבת פח:)
כִּי עַל יְדֵי תּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה עַל מַעֲשֵׂה הָעֶגֶל –
הוֹסִיף וְנָתַן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב,
שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא,
כִּי עִיקַּר יְנִיקַת הַנְּשָׁמָה הִיא מֵהָרֵיחַ, כַּנַּ"ל;
כִּי עַל יְדֵי קוֹל הַמּוֹכִיחַ שֶׁהוּא רָאוּי –
עַל יְדֵי זֶה הוּא נוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת,
שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, כַּנַּ"ל.

דף טז. **ליקוטי** תורה ח תקעו תוכחה **מוהר"ן תנינא**

כִּי יֵשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא וּמְזוֹנָא דְּגוּפָא,
וְעַל יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא –
נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא;
כִּי עַל יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא,
דְּהַיְינוּ עַל יְדֵי אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה –
עַל יְדֵי זֶה מְגַדְּילִין אֶת בְּחִינַת עֶקֶב דְּסִטְרָא אַחֲרָא,
בְּבְחִינַת (תהלים מא) "אוֹכֵל כַּלַּחְמִי הִגְדִּיל עָלַי עָקֵב",
כִּי עַל יְדֵי הָאֲכִילָה –
נִתְחַזְּקִין הָעֲקַבְיִים וְהָרַגְלַיִן,
בְּבְחִינַת (שבת קנב) 'דּוֹק בְּקָבֵי וְתִשְׁכַּח בְּנַגְרֵי'.

וְאָז, כְּשֶׁנִּתְגַּדֵּל חַם וְשָׁלוֹם עֶקֶב דְּסִטְרָא אַחֲרָא –
עַל יְדֵי זֶה נֶחֱלָשׁ חַם וְשָׁלוֹם בְּחִינַת עֶקֶב דִּקְדוּשָׁה,
שֶׁהוּא בְּחִינַת (משלי כב) "עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת ה'",
שֶׁהִיא בְּחִינַת רֵיחַ,
בְּבְחִינַת (ישעיה יא) "וְהַרִיחוֹ בְּיִרְאַת ה'",
שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא.

וְהַתִּיקוּן לָזֶה:
הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת קוֹל;
כִּי בְּחִינַת קוֹל הוּא מַשְׁקֶה אֶת הַגָּן,
שֶׁשָּׁם גְּדִילִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיְרָאוֹת,
בְּבְחִינַת (בראשית ב) "וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן",
"נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן וְכוּ", זֶה בְּחִינַת קוֹל,
בְּבְחִינַת (תהלים צח) "נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם";
וְזֶה בְּחִינַת (בראשית ג) "אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַגָּן וָאִירָא",
כִּי זֶה הַקּוֹל מַשְׁקֶה אֶת הַגָּן,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה גְּדִילִים שָׁם כָּל הָרֵיחוֹת,
שֶׁהֵם בְּחִינַת יִרְאָה, כַּנַּ"ל,
שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, כַּנַּ"ל.

כִּי עַל יְדֵי זֶה הַקּוֹל –
נִכְנָע בְּחִינַת עֶקֶב דְּסִטְרָא אַחֲרָא,
כִּי זֶה הַקּוֹל הוּא בְּחִינַת (שם כז) "הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב";
וְעַל כֵּן, זָכָה יַעֲקֹב לִבְחִינַת הָרֵיחַ,
בְּבְחִינַת (שם) "רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה",
הַנֶּאֱמָר בְּיַעֲקֹב;
וְהוּא מַכְנִיעַ עֶקֶב דְּסִטְרָא אַחֲרָא,
בְּבְחִינַת (שם כה) "וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו".

וְזֶה הַקּוֹל –
הוּא בְּחִינַת קוֹל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי,
בְּבְחִינַת (ישעיה נח) "הָרֵם כַּשּׁוֹפָר קוֹלֶךָ",
וְהַגֵּד לְעַמִּי פִּשְׁעָם וְכוּ";
כִּי הַמּוֹכִיחַ שֶׁרוֹצֶה לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל,
וּלְהַגִּיד לָהֶם פִּשְׁעָם וְחַטֹּאתָם –
הוּא צָרִיךְ לָזֶה הַקּוֹל,
כְּדֵי שֶׁלֹּא יַבְאִישׁ רֵיחָם עַל יְדֵי שֶׁמְּעוֹרֵר עֲוֹונוֹתֵיהֶם, כַּנַּ"ל,
עַל כֵּן צָרִיךְ לָזֶה הַקּוֹל,
כִּי עַל יְדֵי זֶה הַקּוֹל הוּא מוֹסִיף וְנוֹתֵן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב,
כִּי עַל יְדֵי זֶה הַקּוֹל גְּדִילִים כָּל הָרֵיחוֹת,
כִּי זֶה הַקּוֹל מַשְׁקֶה אֶת הַגָּן וְכוּ', כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ: "הָרֵם כַּשּׁוֹפָר קוֹלֶךָ" –
"**כַּשּׁוֹפָר**" דַּיְיקָא,
כִּי זֶה הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן,
שֶׁהוּא בְּחִינַת "וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן" –
הוּא בְּחִינַת קוֹל הַנִּיגּוּן שֶׁל הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד,
כְּשֶׁיְּחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ,
שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט, כְּפוּל, מְשׁוּלָּשׁ, מְרוּבָּע,
וְזֶהוּ "**כַּשּׁוֹפָר**" –
רָאשֵׁי תֵּיבוֹת: **פָּ**שׁוּט, **כָּ**פוּל, **שָׁ**לוּשׁ, **רָ**בוּעַ,
שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁלָּעָתִיד,
שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה הַקּוֹל דַּיְיקָא – הוּא יָכוֹל לְהוֹכִיחַ,
וְזֶהוּ: "הָרֵם כַּשּׁוֹפָר קוֹלֶךָ",
"**כַּשּׁוֹפָר**" דַּיְיקָא, כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת 'מוֹשְׁכִין עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד',
הַנֶּאֱמָר בַּמּוֹכִיחַ הָרָאוּי,
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל: (תניד כה)
'הַמּוֹכִיחַ אֶת חֲבֵירוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם –
מוֹשְׁכִין עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד,
שֶׁנֶּאֱמַר: "מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרֵי זֹךְ יִמְצָא";

ליקוטי תורה ח תקעו תוכחה **מוהר"ן תנינא** דף טז.

כִּי 'חוּט שֶׁל חֶסֶד' –
זֶה בְּחִינַת שֶׁנִּקְלָע וְנִשְׂזָר וְנַעֲשָׂה 'חוּט' מֵהַנִּימִין,
שֶׁעַל אֵלּוּ הַנִּימִין (שֶׁקּוֹרִין סְטִירִינֶ"ס) –
יִתְנַגֵּן הַנִּגּוּן וְהַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁל לֶעָתִיד,
שֶׁהֵם ע"ב נִימִין,
כְּנֶגֶד שֵׁם י' י"ק יק"ו יקו"ק,
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'שִׁיר פָּשׁוּט כְּפוּל וְכוּ',
כְּמוּבָא בַּתִּיקּוּנִים (תקון נא)
שֶׁהוּא עוֹלֶה כּוֹלּוֹ ע"ב;
וְעַל אֵלּוּ הַנִּימִין –
יִתְנַגֵּן הַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁלֶּעָתִיד, כְּשֶׁיְּחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ,
בִּבְחִינַת (תהלים פט) "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה",
שֶׁאָז 'יִתְעַר שִׁיר פָּשׁוּט וְכוּ';
וְזֶהוּ בְּחִינַת 'חוּט שֶׁל חֶסֶד' הַנַּ"ל,
הַנֶּאֱמָר בַּמּוֹכִיחַ הָרָאוּי,
הַיְינוּ, בְּחִינַת הַ'חוּט' הַנַּעֲשָׂה מֵהַנִּימִין הַנַּ"ל,
שֶׁעֲלֵיהֶם יִתְנַגֵּן הַשִּׁיר הַזֶּה כְּשֶׁיִּהְיֶה חִידּוּשׁ הָעוֹלָם,
בְּחִינַת "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה", כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ: 'מוֹשְׁכִין עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד' –
זֶה בְּחִינַת הַהַמְשָׁכָה שֶׁמּוֹשְׁכִין וּפוֹשְׁטִין אֶת הַנִּימִין
כְּדֵי לְנַגֵּן עֲלֵיהֶם שִׁיר הַנַּ"ל.

נִמְצָא, שֶׁעַל יְדֵי קוֹל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי –
הוּא נוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת, כַּנַּ"ל.

כ. אַךְ לָבֹא לָזֶה, לִבְחִינַת קוֹל הַנַּ"ל –
הוּא עַל יְדֵי תְּפִלָּה.

כִּי עִיקַּר הַתְּפִלָּה –
הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים.

וְעִיקַּר הָרַחֲמִים – תָּלוּי בַּדַּעַת,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (ישעיה יא)
"לֹא יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי,
כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה', כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים",
כִּי לֶעָתִיד, יִגָּדֵל הַדַּעַת,
וְאָז לֹא יִהְיֶה שׁוּם הֶיזֵק וַאֲכָזָרִיּוּת,
כִּי יִתְפַּשֵּׁט הָרַחֲמָנוּת עַל יְדֵי הַדַּעַת,
כִּי עִיקַּר הָרַחֲמִים תָּלוּי בַּדַּעַת.

וְלִפְעָמִים, כְּשֶׁהַסִּטְרָא אַחֲרָא יוֹנֶקֶת מִן הָרַחֲמָנוּת –
אֲזַי הֵם מַמְשִׁיכִין לְעַצְמָן הָרַחֲמָנוּת,
וַאֲזַי נִתְמַעֵט הָרַחֲמָנוּת אָצְלֵינוּ,
וַאֲפִילּוּ מְעַט הָרַחֲמָנוּת שֶׁנִּשְׁאָר –
הוּא בִּבְחִינַת אַכְזָרִיּוּת;
כִּי עַל יְדֵי שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן הָרַחֲמָנוּת,
נִתְקַלְקֵל הָרַחֲמָנוּת, וְנַעֲשָׂה אַכְזָרִיּוּת,
כִּי "רַחֲמֵי רְשָׁעִים אַכְזָרִי", (משלי יב)
וְעַל כֵּן, גַּם מְעַט הָרַחֲמָנוּת הַנִּשְׁאָר אָצְלֵינוּ,
הוּא בִּבְחִינַת אַכְזָרִיּוּת,
כִּי נִתְקַלְקֵל, עַל יְדֵי שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן הָרַחֲמָנוּת ח"ו, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (איכה ד) "גַּם תַּנִּים זָוְקלוּ שַׁד",
זֶה בְּחִינַת רַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא אַחֲרָא,
בְּחִינַת "כְּשַׁד מִשַּׁדַּי", (ישעיה יג)
כִּי "שַׁדַּי" הוּא בְּחִינַת רַחֲמָנוּת דִּקְדוּשָּׁה,
בִּבְחִינַת (בראשית מג) "וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים",
שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה,
שֶׁהוּא שִׁידּוּד הַמַּעֲרָכוֹת;
וְעַל יְדֵי "שַׁד מִשַּׁדַּי",
בְּחִינַת רַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא אַחֲרָא,
בְּחִינַת "גַּם תַּנִּים זָוְקלוּ שַׁד" –
עַל יְדֵי זֶה: "בַּת עַמִּי לְאַכְזָר",
כִּי עַל יְדֵי זֶה שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן הָרַחֲמָנוּת,
עַל יְדֵי זֶה גַּם מְעַט הָרַחֲמָנוּת הַנִּשְׁאָר אֶצְלֵינוּ,
נִכְנָם {נִפְגָּם}, וְנַעֲשָׂה אַכְזָרִיּוּת, כַּנַּ"ל.

וְעַל יְדֵי זֶה שֶׁנִּתְקַלְקֵל הָרַחֲמָנוּת וְנַעֲשָׂה אַכְזָרִיּוּת –
נִפְגָּם הַדַּעַת,
בִּבְחִינַת 'כָּל הַפּוֹעֵם חָכְמָתוֹ מִסְתַּלֶּקֶת מִמֶּנּוּ', (פסחים סו:)
וַאֲזַי נִקְטָן הַדַּעַת,
וְנַעֲשָׂה בִּבְחִינַת מוֹחִין דְּקָטְנוּת,

וַאֲזַי הֵם יוֹנְקִים חֵם וְשָׁלוֹם מִפְּגַם הַדַּעַת,
בְּבְחִינַת "וְהַנָּזוֹשׁ הָיָה עָרוּם",
הַיְינוּ דַּעַת דְּסִטְרָא אַחֲרָא,
שֶׁיּוֹנֵק עַל יְדֵי נְפִילַת הַדַּעַת דִּקְדוּשָׁה,
שֶׁנִּפְגַּם עַל יְדֵי אַכְזָרִיּוּת וָכַעַס, כַּנַּ"ל.

וּמִזֶּה בָּא חֵם וְשָׁלוֹם תַּאֲוַות נִיאוּף,
כִּי הַמּוֹחַ הוּא מְחִיצָה פְּרוּסָה בְּפְנֵי תַּאֲוָה זוֹ,
כִּי 'אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵירָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת';
(סוטה ג)
אֲבָל כְּשֶׁהַמּוֹחַ וְהַדַּעַת שָׁלֵם –
הוּא מֵגֵן בְּפְנֵי הַתַּאֲוָה הַזֹּאת.

כִּי יֵשׁ שְׁלֹשָׁה מוֹחִין,
וְכָל אֶחָד וְאֶחָד הוּא בְּחִינַת מְחִיצָה פְּרוּסָה בְּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה.

טז: ◇ וּמֵאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה מוֹחִין –
נִמְשָׁךְ שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת,
כִּי יֵשׁ שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת,
בְּבְחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל עַל פָּסוּק (בראשית בא)
"אִם תְּשַׁקֵּר לִי וּלְנֵינִי וּלְנֶכְדֶּי":
'עַד כָּאן רַחֲמֵי הָאָב עַל הַבֵּן', (ב"ר פרשה נד)
שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת,
וְהֵם נִמְשָׁכִין מִשְּׁלֹשָׁה מוֹחִין,
כִּי 'מוֹחַ הַבֵּן מִמּוֹחַ הָאָב'. (תקון יח)

וְזֶה בְּחִינַת שָׁלֹשׁ תְּפִילוֹת בַּיּוֹם,
כִּי כָּל תְּפִילָה וּתְפִילָה –
הוּא בְּחִינַת מוֹחַ מְיוּחָד מֵאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה מוֹחִין,
שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת הַתְּלוּיִם בַּמּוֹחַ,
כִּי עִקַּר הַתְּפִילָה הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, כַּנַּ"ל.

וְעַל כֵּן, כְּשֶׁהַדַּעַת נִפְגָּם חֵם וְשָׁלוֹם, כַּנַּ"ל –
מִזֶּה בָּא חֵם וְשָׁלוֹם תַּאֲוַות נִיאוּף, כַּנַּ"ל;
וַאֲזַי, כְּשֶׁנִּפְגָּם הָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת –
אֲזַי אִי אֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים,
וְאָז הַתְּפִילָה בִּבְחִינַת דִּין,
וּכְשֶׁהַתְּפִילָה בִּבְחִינַת דִּין –
אָז הַסִּטְרָא אַחֲרָא בּוֹלַעַת אֶת הַתְּפִילָה חֵס וְשָׁלוֹם;
כִּי עִיקַּר יְנִיקַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא הִיא מִבְּחִינַת דִּינִים,
שֶׁהֵם מוֹחִין דְּקַטְנוּת,
בְּחִינַת אֱלֹקִים, כַּיָּדוּעַ,
וְעַל כֵּן הֵם נֶאֱחָזִין חֵם וְשָׁלוֹם בִּתְפִילָה זוֹ,
שֶׁהִיא בְּחִינַת דִּין,
וּבוֹלְעִין אוֹתָהּ חֵם וְשָׁלוֹם.

ג. וְאָז, כְּשֶׁהַתְּפִילָה בִּבְחִינַת דִּין –
אָז צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל,
שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִילָה בִּבְחִינַת דִּין,
כְּמוֹ פְּנֻחָם בְּעֵת שֶׁקִּנֵּא עַל מַעֲשֵׂה זִמְרִי,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל",
וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל: (סנהדרין מד)
'שֶׁעָשָׂה פְּלִילוֹת עִם קוֹנוֹ',
הַיְינוּ תְּפִילָה בִּבְחִינַת דִּין,
כִּי קִנֵּא עַל מַעֲשֵׂה זִמְרִי,
שֶׁהוּא בְּחִינַת "כִּי הִוא זַמָּה וְהוּא עָוֹן פְּלִילִים",
הַיְינוּ שֶׁהוּא עָוֹן שֶׁצְּרִיכִין לָזֶה תְּפִילָה בִּבְחִינַת דִּין,
שֶׁהוּא בְּחִינַת "פְּלִילִים",
בְּחִינַת "וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל".

כִּי כְּשֶׁיֵּשׁ פְּגַם תַּאֲוַות נִיאוּף חֵם וְשָׁלוֹם,
שֶׁאָז הַתְּפִילָה בִּבְחִינַת דִּין,
וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא בּוֹלַעַת אוֹתָהּ חֵם וְשָׁלוֹם –
אָז צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל,
שֶׁיִּתְפַּלֵּל תְּפִילָה בִּבְחִינַת דִּין,
כְּמוֹ בְּעֵת שֶׁהָיָה מַעֲשֵׂה זִמְרִי,
שֶׁהוּצְרַךְ פִּינְחָס לְהִתְפַּלֵּל תְּפִילָה בִּבְחִינַת דִּין.

כִּי כְּשֶׁזֶּה הַבַּעַל כֹּחַ מִתְפַּלֵּל תְּפִילָה בִּבְחִינַת דִּין,
וַאֲזַי הַסִּטְרָא אַחֲרָא רוֹצָה לִבְלוֹעַ אוֹתָהּ,
כִּי הִיא בּוֹלַעַת תָּמִיד הַתְּפִילוֹת שֶׁהֵם בִּבְחִינַת דִּין, כַּנַּ"ל,
וַאֲזַי כְּשֶׁהִיא רוֹצָה לִבְלוֹעַ זֹאת הַתְּפִילָה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ,
שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין –

ליקוטי תורה ח תקעו תוכחה **מוהר"ן תנינא** דף טז:

אֲזַי זֹאת הַתְּפִלָּה הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ,
בִּבְחִינַת (שם מא) "בְּצַּוָּארוֹ יָלִין עֻזּוֹ",
הַיְינוּ הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל,
שֶׁהוּא בְּחִינַת מַטֵּה עֹזּוֹ,
הִיא עוֹמֶדֶת לוֹ "בְּצַּוָּארוֹ", בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ,
וַאֲזַי הִיא מוּכְרַח לִיתֵּן הֶקָּאוֹת,
הַיְינוּ, שֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא מוּכְרָח לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא
כָּל הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל הַדַּעַת וְהָרַחֲמָנוּת וְהַתְּפִלּוֹת, שֶׁבָּלַע,
בִּבְחִינַת (שם ס) "זַיִל בָּלַע וַיְקִיאֶנּוּ".

וְלֹא דַּי שֶׁהוּא מַקִּיא וּמוֹצִיא כָּל הַקְּדוּשָׁה שֶׁבָּלַע –
אַף גַּם הוּא מוּכְרָח לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא עַצְמוּת הַחַיּוּת שֶׁלּוֹ מַמָּשׁ,
בִּבְחִינַת "מִבִּטְנוֹ יוֹרִישֶׁנּוּ אֵל",
הַיְינוּ, שֶׁמּוֹצִיא וּמַקִּיא עַצְמוּת חַיּוּתוֹ מַמָּשׁ.

וְזֶהוּ בְּחִינַת גֵּרִים שֶׁמִּתְגַּיְּרִין,
שֶׁהֵם הָיוּ תְּחִילָּה מֵעַצְמוּת הַסִּטְרָא אָחֳרָא מַמָּשׁ,
וְעַכְשָׁיו חוֹזְרִין אֶל הַקְּדוּשָׁה;
כִּי הַסִּטְרָא אָחֳרָא מוּכְרָח לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא עֶצֶם חַיּוּתוֹ מַמָּשׁ,
שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת גֵּרִים, כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת (תהלים קי) "מַטֵּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח ה' מִצִּיּוֹן,
רְדֵה בְּקֶרֶב אוֹיְבֶיךָ",
"בְּקֶרֶב" דַּיְיקָא,
בְּחִינַת "מִבִּטְנוֹ יוֹרִישֶׁנּוּ אֵל";
כִּי מַטֵּה עֻזּוֹ, הַיְינוּ הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל –
הִיא יוֹרֶדֶת בְּקִרְבּוֹ מַמָּשׁ,
כִּי עַל יָדָהּ הוּא מוֹצִיא וּמַקִּיא עַצְמוּת חַיּוּתוֹ מַמָּשׁ
מִקִּרְבּוֹ וּמִבִּטְנוֹ,
בְּחִינַת "מִבִּטְנוֹ יוֹרִישֶׁנּוּ אֵל", כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (שם עד) "אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם,
שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם",
כִּי עַל יְדֵי מַטֵּה עֻזּוֹ הַנַּ"ל –
הוּא מְשַׁבֵּר "רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם",
הַיְינוּ הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְהַנָּחָשׁ,
שֶׁהָיְתָה יוֹנֶקֶת מִן הָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת, שֶׁהִיא בְּחִינַת
"כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים",
בְּחִינַת "וְהַנָּזוֹשׁ הָיָה עָרוּם", כַּנַּ"ל;
וְעַל יְדֵי מַטֵּה עֻזּוֹ הַנַּ"ל,
הַיְינוּ הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, בְּחִינַת פִּינְחָס –
עַל יְדֵי זֶה הוּא מוֹצִיא קְדוּשַׁת הַדַּעַת וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁבָּלַע,
וּמְשַׁבֵּר "רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם", כַּנַּ"ל;
כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ,
שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין,
בְּחִינַת "וַיִּתְעַמֵּד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל" –
הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַנָּחָשׁ,
וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מוּכְרָח לְהָקִיא, וּלְהוֹצִיא הַכֹּל, כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ צִירוּף "**וַיְפַלֵּל**" –
רָאשֵׁי תֵּיבוֹת: "וְ**הַ**שְׁלֵךְ **לְ**פָנַי **פַּ**רְעֹה **יְ**הִי **לְ**תַנִּין", (שמות ז)
כִּי צְרִיכִין לְהַשְׁלִיךְ מַטֵּה עֻזּוֹ, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל,
לְהַתַּנִּין,
בִּבְחִינַת "וְהַשְׁלֵךְ לְפָנַי פַּרְעֹה יְהִי לְתַנִּין",
שֶׁמַּשְׁלִיכִין בְּכַוָּנָה הַמַּטֶּה עֻזּוֹ לִפְנֵי הַסִּטְרָא אָחֳרָא,
כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לְהַתַּנִּין,
הַיְינוּ, כְּדֵי שֶׁיִּבְלַע הַתַּנִּין אֶת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת,
כִּי עַל יְדֵי זֶה מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ כָּל הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁבָּלַע,
כִּי הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת "וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ",
מַה שְּׁמוּעָה שָׁמַע וּבָא?
קְרִיעַת יַם סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, (זבחים קטז)
כִּי עֲמָלֵק טִימֵּא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּפֶגֶם תַּאֲוַת נִיאוּף,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (דברים כה) "אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדָּרֶךְ",
בְּחִינַת מִקְרֶה לַיְלָה חַם וְשָׁלוֹם,
שֶׁבָּא עַל יְדֵי בְּחִינַת עֲמָלֵק;
כִּי עֲמָלֵק יוֹנֵק מִבְּחִינַת הַדַּעַת,
בִּבְחִינַת (כמדבר כד) "רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמָלֵק",
שֶׁזֶּה בְּחִינַת "וְהַנָּזוֹשׁ הָיָה עָרוּם", כַּנַּ"ל,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה בָּא חַם וְשָׁלוֹם טוּמְאַת הַתַּאֲוָה הַזֹּאת, כַּנַּ"ל,
וְזֶה בְּחִינַת 'מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק'.

וְהַתִּיקוּן לָזֶה:
הוּא בְּחִינַת 'קְרִיעַת יַם סוּף',
בְּחִינַת "אַתָּה **פּוֹרַרְתָּ** בְּעָזְּךָ יָם,
שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי **תַּנִּינִים** עַל **הַמָּיִם**",
הַיְינוּ בְּחִינַת מַטֵּה עֹז הַנַּ"ל,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ מֵימֵי הַדַּעַת שֶׁבָּלַע מִן הַקְּדוּשָׁה,
כַּנַּ"ל.

וְעַל יְדֵי זֶה: "**וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ**",
הַיְינוּ בְּחִינַת גֵּרִים;
כִּי עַל יְדֵי מַטֵּה עֹז הַנַּ"ל,
שֶׁהוּא בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף,
בְּחִינַת "אַתָּה **פּוֹרַרְתָּ** בְּעָזְּךָ יָם וְכוּ'",
שֶׁהוּא מְתַקֵּן וּמַכְנִיעַ מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, כַּנַּ"ל –
עַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים,
בְּחִינַת "**וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ**",
כִּי מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ גַּם עֲצָמוּת חִיּוּתוֹ, **יז.**
שֶׁהוּא בְּחִינַת גֵּרִים, כַּנַּ"ל.

ד. וְזֶה בְּחִינַת רָעָמִים.

כִּי עַל יְדֵי גֵּרִים שֶׁנַּעֲשִׂין עַל יְדֵי מַטֵּה עֹז הַנַּ"ל,
עַל יְדֵי שֶׁהַסִּטְרָא אַחֲרָא מוּכְרַחַת לְהַחֲזִיר כָּל הַקְּדוּשָׁה
שֶׁבָּלְעָה, עִם עֲצָמוּת חִיּוּתָהּ, כַּנַּ"ל –
עַל יְדֵי זֶה נִתְרַבָּה וְנִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ,
בִּבְחִינַת (תהלים צו) "**הָבוּ לַה'** מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים,
הָבוּ לַה' כָּבוֹד וָעֹז".

וְזֶה בְּחִינַת רָעָמִים,
בִּבְחִינַת (שם כט) "**אֵל** הַכָּבוֹד **הִרְעִים**,
ה' עַל מַיִם רַבִּים",
"מַיִם רַבִּים" –
זֶה בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת,
בְּחִינַת (ישעיה יא) "**כִּי** מָלְאָה **הָאָרֶץ** דֵּעָה **אֶת ה'**,
כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים",
הַיְינוּ בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת, שֶׁיּוֹצְאִין מִן הַסִּטְרָא אַחֲרָא
וְחוֹזְרִין אֶל הַקְּדוּשָׁה,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים,
וְנִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ,
שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת רָעָמִים,
בְּחִינַת "**אֵל** הַכָּבוֹד הִרְעִים".

כִּי הָרַעַשׁ וְהַפָּרְסוּם שֶׁנִּתְפָּרְסֵם כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ
עַל יְדֵי הַגֵּרִים –
זֶה בְּחִינַת רָעָמִים,
שֶׁהֵם קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל;
כִּי אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל: (ברכות נט)
'מַאי רָעָמִים?
עָנְנֵי דְּשָׁפְכֵי מָיָא דְּמַלְכָּא',
'עָנְנֵי דְּשָׁפְכֵי מָיָא' –
זֶה בְּחִינַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא,
שֶׁהִיא בְּחִינַת ◇ (איכה ג) "סַכּוֹתָ בֶּעָנָן לָךְ מֵעֲבוֹר תְּפִלָּה";
הַיְינוּ, הַקְּלִיפּוֹת הַמְּעַכְּבִים אֶת הַתְּפִלָּה,
כְּשֶׁחוֹזְרִים וְשׁוֹפְכִים מֵימֵי הַדַּעַת שֶׁבָּלְעוּ –
זֶה בְּחִינַת 'עָנְנֵי דְּשָׁפְכֵי מָיָא',
וְאָז נִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ,
בִּבְחִינוֹת "וּכְבוֹד **ה'** נִגְרָאָה **בֶּעָנָן**", (שמות טז)
וְזֶהוּ בְּחִינַת רָעָמִים, כַּנַּ"ל.

וְעַל כֵּן, צִירוּף **גֵּרִים** –
הוּא רָאשֵׁי תֵּיבוֹת: "**ר**ַ'עַם **ג**ָּ'בוּרוֹתָיו **בִּ**'י **י**ִ'תְבּוֹנָן", (איוב כו)
כִּי גֵּרִים הֵם בִּבְחִינַת רָעָמִים, כַּנַּ"ל.

ה. וְעַל יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד –
עַל יְדֵי זֶה בָּא הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה.

כִּי הַנְּבוּאָה בָּאָה מִבְּחִינַת שָׂרְשֵׁי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל,
שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׁבְעִים נֶפֶשׁ,
בִּבְחִינַת (דברים י) "**בְּ**'שִׁבְעִים **נֶ**'פֶשׁ **יָ**'רְדוּ **אֲ**'בוֹתֶיךָ",
רָאשֵׁי תֵּיבוֹת: **נְבִיא**;

ליקוטי תורה ח תקעו תוכחה **מוהר"ן תנינא** דף יז.

וְשׁוֹרֶשׁ הַנְּפָשׁוֹת –
הוּא בְּחִינַת כָּבוֹד,
בִּבְחִינַת (בראשית מט:) "בְּסוֹדָם אַל תָּבֹא נַפְשִׁי,
וּבִקְהָלָם אַל תֵּחַד כְּבוֹדִי";
וְעַל כֵּן, עַל יְדֵי הִתְנַגְּלוּת הַכָּבוֹד,
שֶׁהוּא בְּחִינַת שׁוֹרֶשׁ הַנְּפָשׁוֹת –
עַל יְדֵי זֶה בָּא הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה.

וְזֶה בְּחִינַת (שבת צב) 'אֵין הַנְּבוּאָה שׁוֹרָה אֶלָּא עַל חָכָם,
גִּבּוֹר וְעָשִׁיר',
כִּי כָּל בְּחִינוֹת אֵלּוּ הֵם בְּבְחִינַת כָּבוֹד,
שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הַנְּבוּאָה;
'חָכָם' –
בִּבְחִינַת (משלי ג) "כָּבוֹד יְנַחֲלוּ";
'גִּבּוֹר' –
בִּבְחִינַת (תהלים כד) "מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, ה' עִזּוּז וְגִבּוֹר";
'עָשִׁיר' –
בִּבְחִינַת (בראשית לא) "וַיַּאַשֵּׁר לְאָבִינוּ עָשָׂה אֵת כָּל הַכָּבוֹד הַזֶּה".

וְזֶה בְּחִינַת (ברכות ג) 'אוֹי לִי שֶׁהֶחֱרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי,
וְשָׂרַפְתִּי אֶת הֵיכָלִי,
וְהִגְלֵיתִי אֶת בָּנַי לְבֵין אוּמּוֹת הָעוֹלָם'.
'הֶחֱרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי' –
זֶה בְּחִינַת פְּגַם הַתְּפִלָּה,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (ישעיה נו) "כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה".

'וְשָׂרַפְתִּי אֶת הֵיכָלִי' –
זֶה בְּחִינַת פְּגַם הַכָּבוֹד,
בְּחִינַת (תהלים כט) "וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלו אֹמֵר כָּבוֹד".

'וְהִגְלֵיתִי אֶת בָּנַי' –
זֶה בְּחִינַת בִּיטּוּל הַנְּבוּאָה שֶׁבָּאָה מִנַּפְשׁוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
בְּחִינַת "בִּשְׁבָעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיְמָה";
כִּי גָּלוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל –
הוּא בְּחִינַת בִּיטּוּל הַנְּבוּאָה, שֶׁבָּאָה מִנַּפְשׁוֹתָם, כַּנַּ"ל.

ו. וְזֶה בְּחִינַת רְפוּאָה,
כִּי כָּל בְּחִינוֹת הַנַּ"ל הֵם בְּחִינַת רְפוּאָה;
כִּי הִתְנַגְּלוּת הַכָּבוֹד הַנַּ"ל –
זֶה בְּחִינַת זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ,
בִּבְחִינַת (ישעיה ס) "וּכְבוֹד ה' עָלַיִךְ זָרָח";
וְעַל יְדֵי זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ – בָּא רְפוּאָה,
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל: (עבא בתרא מז:)
'אִידְּלֵי יוֹמָא – אִידְּלֵי קְצִירֵי',
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (מלאכי ג) "וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי,
שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא";
כִּי רוּחַ נְבוּאָה שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט עַל יְדֵי הִתְנַגְּלוּת הַכָּבוֹד –
זֶה בְּחִינַת הָרְפוּאָה, הַבָּאָה עַל יְדֵי זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ,
בִּבְחִינַת (משלי יח) "רוּחַ אִישׁ יְכַלְכֵּל מַחֲלֵהוּ".

וְעִיקַּר הִתְנַגְּלוּת הַכָּבוֹד –
הוּא עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל;
שֶׁעַל יָדָהּ, הָעֲנָנִים, שֶׁהֵם הַמְּטָרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִיפּוֹת,
כְּלִים וְהוֹלְכִים,
וְאָז נַעֲשִׂין גֵּרִים,
וְנִתְגַּלָּה הַכָּבוֹד, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת סְלִיחַת הֶעָוֹן,
שֶׁבָּא עַל יְדֵי רִיבּוּי הַתְּפִלּוֹת,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה הַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת,
שֶׁעַל יָדָהּ בָּא רְפוּאָה;
כִּי הֶעָוֹן, הוּא בְּחִינַת עָנָן,
שֶׁמַּחְשִׁיךְ אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ,
כִּי מֵבֵא הָעֲוֹנוֹת הֵם בְּחִינַת חֹשֶׁךְ,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (ישעיה כט) "וְהָיָה בְּמַוְשָׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם";
וְזֶה בְּחִינַת הַחוֹלַאַת,
כִּי עִיקַּר הַחוֹלַאַת בָּאָה מֵעֲוֹנוֹת,
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל: (שבת נה)
'אֵין יִסּוּרִין בְּלֹא עָוֹן,
שֶׁנֶּאֱמַר: "וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים עֲוֹנָם";
כִּי הָעֲוֹנוֹת הֵם בְּחִינַת עֲנָנִים, שֶׁמַּחְשִׁיכִים אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ,
שֶׁעַל יָדָהּ הָרְפוּאָה.

וְעַל יְדֵי הַתְּפִלָּה –
נִתְכַּפְּרִין הָעֲוֹנוֹת,
כִּי הַתְּפִלָּה מְכֻפֶּרֶת, כִּי הִיא בִּמְקוֹם קָרְבָּן,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (ישעיה נו) "וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי,
וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי, עוֹלוֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם".

וּכְשֶׁנִּתְכַּפְּרִין הָעֲוֹנוֹת –
זֶה בְּחִינַת שֶׁהָעֲנָנִים כָּלִים וְהוֹלְכִים,
בִּבְחִינַת (שם מד) "מָחָיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאותֶיךָ
וְכוּ'",
וַאֲזַי הוּא בְּחִינַת זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁמְּשָׁם הָרְפוּאָה;
כִּי עִיקַּר הַחוֹלַאַת הִיא בְּחִינַת הֶעָוֹן,
שֶׁהוּא בְּחִינַת עָנָן וְחשֶׁךְ,
שֶׁמַּחֲשִׁיךְ אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת רְפוּאָה;
וּכְשֶׁנִּמְחָל הֶעָוֹן –
הוּא בְּחִינַת שֶׁהֶעָנָן כָּלֶה,
וְאָז הַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת, וַאֲזַי בָּא רְפוּאָה, כַּנַּ"ל;
וְכָל זֶה, בָּא עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה,
שֶׁהִיא מְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת, כַּנַּ"ל.

וְעִיקַּר הַתְּפִלָּה שֶׁעַל יָדָהּ נִמְחָל הֶעָוֹן וְניצוֹלִין מֵהַחוֹלַאַת –
הִיא בָּא עַל יְדֵי שֶׁנִּתּוֹסֵף שָׂכָר מִישְׂרָאֵל;
כִּי כָּל מַה שֶׁנִּתּוֹסֵף שָׂכָר מִישְׂרָאֵל –
נִתְרַבָּה וְנִתְגַּדֵּל הַתְּפִלָּה בְּמֵאַד מְאֹד.

וְזֶה בְּחִינַת הַקִּיבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
כִּי כָּל מַה שֶׁנִּתְקַבְּצִין וְנִתְרַבִּין בְּיוֹתֵר נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיַחַד –
נִתְרַבָּה וְנִתְגַּדֵּל בְּיוֹתֵר מְאֹד מְאֹד בֵּית הַתְּפִלָּה,
כִּי 'שָׁלֹשׁ אֲבָנִים –
בּוֹנוֹת שִׁשָּׁה בָּתִּים,
אַרְבַּע אֲבָנִים –
בּוֹנוֹת עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בָּתִּים,
חָמֵשׁ –
מֵאָה וְעֶשְׂרִים בָּתִּים וְכוּ',
עַד שֶׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחֲשׁוֹב',
כִּדְאִיתָא בְּסֵפֶר יְצִירָה.

נִמְצָא, שֶׁכָּל מַה שֶׁנִּתּוֹסֵף אֶבֶן אַחַת –
נִתְרַבִּין הַבָּתִּים בְּיוֹתֵר מְאֹד מְאֹד, בְּכִפְלֵי כִפְלַיִם, כַּנַּ"ל;
וְהַנְּפָשׁוֹת, הֵם בְּחִינַת אֲבָנִים,
בִּבְחִינַת (איכה ד) "תְּשִׁתַּפַּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ וְכוּ'";
וְהַבָּתִּים, זֶה בְּחִינַת "כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה";
נִמְצָא, שֶׁכָּל מַה שֶׁנִּתּוֹסֵף וְנִתְרַבָּה נֶפֶשׁ אַחַת
לְהַקִּיבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל –
נִתְרַבָּה וְנִתְגַּדֵּל מְאֹד בֵּית הַתְּפִלָּה,
כִּי עַכְשָׁיו, כְּשֶׁנִּתּוֹסֵף עוֹד נֶפֶשׁ אֶחָד לְהַקִּיבּוּץ –
נַעֲשִׂין צִירוּפִים אֲחֵרִים חֲדָשִׁים,
הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, כִּפְלֵי כִפְלַיִם כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים, כַּנַּ"ל.

וְעַל כֵּן, כְּשֶׁנִּתּוֹסֵף שָׂכָר מִישְׂרָאֵל,
כְּגוֹן בְּמָקוֹם שֶׁדָּרִים שָׁם יְהוּדִים,
כְּשֶׁנִּתּוֹסֵף עֲלֵיהֶם עוֹד שָׂכָר מִישְׂרָאֵל –
אֲזַי נִתְרַבָּה וְנִתְגַּדֵּל הַתְּפִלָּה בִּמְאֹד מְאֹד,
כִּי נִתּוֹסֵף נֶפֶשׁ אַחַת לְהַקִּיבּוּץ, כַּנַּ"ל;
וְעַל יְדֵי רִיבּוּי הַתְּפִלָּה –
עַל יְדֵי זֶה סְלִיחַת הֶעָוֹן,
שֶׁהוּא בְּחִינַת רְפוּאָה, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (ישעיה לג) "וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן זָלִיתִי",
כִּי עַל יְדֵי שֶׁנִּתּוֹסֵף "שָׁכֵן" –
עַל יְדֵי זֶה נִיצוֹלִין מֵהַחוֹלַאַת, כַּנַּ"ל;
כִּי: "הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נְשׂוּא עָוֹן",
כִּי עַל יְדֵי הַ"שָּׁכֵן" –
נִתְרַבָּה הַתְּפִלָּה,
וַאֲזַי הוּא בְּחִינַת נְשִׂיאַת עָוֹן, כַּנַּ"ל,
וְעַל יְדֵי זֶה בָּא רְפוּאָה,
וְנִתְבַּטֵּל הַחוֹלַאַת, כַּנַּ"ל.

(וְדַע, שֶׁלִּפְעָמִים הוּא בְּחִינַת "נְשׂוּא עָוֹן" עַל יְדֵי הַקִּיבּוּץ, כַּנַּ"ל,
וְלִפְעָמִים הוּא ח"ו בְּחִינַת (שם נג) "אָכֵן זְוָלֵינוּ הוּא נָשָׂא";
כִּי כְּשֶׁאֵין בְּנֵי הַקִּיבּוּץ זְכָאִים –
אֲזַי אֵין זוֹכִים לִבְחִינַת "נְשׂוּא עָוֹן",

ליקוטי תורה ח תקעו תוכחה **מוהר"ן תנינא** דף יז:

וְאָז הַצַּדִּיק מוּכְרָח לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ יִסּוּרִין, בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל,
וְאֵין נִיצוֹלִים מֵחוֹלַאַת, רַק הָעוֹלָם,
אֲבָל לֹא הַצַּדִּיק חַס וְשָׁלוֹם,
כִּי הוּא מְקַבֵּל יִסּוּרִים בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל,
בְּחִינַת "אָכֵן חֳלָיֵינוּ וְכוּ".

אֲבָל כְּשֶׁהֵם זָכְאִים, וּתְפִילָתָם הֲגוּנָה –
אָז הוּא בְּחִינַת "הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נְשׂוֹא עָוֹן",
וְאָז נִיצוֹל גַּם הַצַּדִּיק מֵחוֹלַאַת,
בִּבְחִינַת "וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי,
הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נְשׂוֹא עָוֹן", כַּנַּ"ל.)

ז. וְעַל יְדֵי הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה –
עַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרֵר וְנִתְתַּקֵּן בְּחִינַת כֹּחַ הַמְדַמֶּה,
בִּבְחִינַת (הושע יב) "וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה",
כִּי עִיקַּר תִּיקּוּן וּבֵירוּר הַמְדַמֶּה –
הוּא כְּשֶׁהוּא בְּיַד הַנְּבִיאִים;
וּכְשֶׁנִּתְתַּקֵּן הַמְדַמֶּה –
עַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה הָאֱמִתִּיּוּת דִּקְדוּשָׁה,
וְנִתְבַּטֵּל אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת.

כִּי עִיקַּר הָאֱמוּנָה –
תְּלוּיָה בְּכֹחַ הַמְדַמֶּה,
כִּי בַּמֶּה שֶׁהַשֵּׂכֶל מֵבִין אֵין שַׁיָּךְ אֱמוּנָה,
וְעִיקַּר ◇ אֱמוּנָה הִיא רַק בְּמָקוֹם שֶׁהַשֵּׂכֶל נִפְסָק,
וְאֵינוֹ מֵבִין הַדָּבָר בִּשְׂכְלוֹ,
שָׁם צְרִיכִין אֱמוּנָה;
וּכְשֶׁאֵינוֹ מֵבִין הַדָּבָר בִּשְׂכְלוֹ –
אָז נִשְׁאָר רַק בִּבְחִינַת כֹּחַ הַמְדַמֶּה,
וְשָׁם צְרִיכִין אֱמוּנָה.

נִמְצָא, שֶׁעִיקַּר הָאֱמוּנָה –
הִיא בִּבְחִינַת הַמְדַמֶּה;
וְעַל כֵּן, עַל יְדֵי הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרֵר וְנִתְתַּקֵּן הַמְדַמֶּה –
עַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה הָאֱמִתִּיּוּת דִּקְדוּשָׁה, כַּנַּ"ל.

כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת בִּנְבוּאָה,
וְהֵם כְּנֶגֶד עֲשָׂרֶת הַדִּבְּרוֹת,
שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַדְרֵיגוֹת שֶׁל נְבוּאָה,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (דברים ה) "פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה' עִמָּכֶם",
"דִּבֶּר ה'" – זוֹ נְבוּאָה,
כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל; (שבת קלח:)
וְעַל כֵּן, עַל יְדֵי נְבוּאָה,
שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַדְרֵיגוֹת,
בְּחִינַת עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת –
זוֹכִין לֶאֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
לְהַאֲמִין שֶׁהַכֹּל בָּרָא ה' בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת;
נִמְצָא, שֶׁעִיקַּר תִּיקּוּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה –
הִיא עַל יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה.

ח. וְעַל כֵּן, צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אַחֲרֵי מַנְהִיג אֲמִתִּי
לְהִתְקָרֵב אֵלָיו.

כִּי כָּל מַנְהִיג וּמַנְהִיג יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה;
וְגַם עַכְשָׁיו, שֶׁבָּטֵל הַנְּבוּאָה,
אַף עַל פִּי כֵן, בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיֶה לְהַמַּנְהִיג בְּחִינַת (במדבר יד)
"רוּחַ אַחֶרֶת",
מַה שֶּׁאֵין נִמְצָא בְּשׁוּם הֲמוֹן,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה זָכָה לִהְיוֹת מַנְהִיג;
כִּי בְּלֹא זֶה, מִפְּנֵי מַה יִּזְכֶּה זֶה דַּיְיקָא לִהְיוֹת מַנְהִיג וְלֹא אַחֵר? יז:

אַךְ בֶּאֱמֶת, כָּל מַנְהִיג וּמַנְהִיג שֶׁל יִשְׂרָאֵל –
יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת "רוּחַ אַחֶרֶת",
כִּי הַמַּנְהִיג הוּא בְּחִינַת (במדבר כז) "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ,
אֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וַאֲשֶׁר יְבִיאֵם";
כִּי הַמַּנְהִיג, הַמּוֹצִיא וְהַמֵּבִיא אֶת יִשְׂרָאֵל,
בְּוַודַּאי יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת "רוּחַ אַחֶרֶת",
אֲשֶׁר מֵחֲמַת זֶה נַעֲשָׂה הוּא דַּיְיקָא מַנְהִיג לְיִשְׂרָאֵל.

וְזֶה ה"רוּחַ אַחֶרֶת" שֶׁיֵּשׁ לְהַמַּנְהִיג –
הוּא בְּחִינַת רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, רוּחַ נְבוּאָה;

דף יז: **ליקוטי** תורה ח תקעו תוכחה **מוהר"ן תנינא**

אַף עַל פִּי שֶׁעַכְשָׁיו אֵין נִמְצָא רוּחַ נְבוּאָה, רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, מַמָּשׁ,
אַף עַל פִּי כֵן, בְּוַודַּאי יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת "רוּחַ אֱלֹהִים"
הַנִּמְשָׁךְ מִן הַקְּדוּשָׁה,
מַה שֶּׁאֵין נִמְצָא בִּשְׁאָר הֶהָמוֹן,
שֶׁזֶּהוּ גַּם כֵּן בְּחִינַת רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ,
אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ מַמָּשׁ, לְיַדַּע עֲתִידוֹת,
אַף עַל פִּי כֵן, הוּא בִּבְחִינַת רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, רוּחַ נְבוּאָה.

וְעַל יְדֵי בְּחִינַת הָרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ שֶׁיֵּשׁ לְהַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי,
שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה –
עַל יְדֵי זֶה, כָּל הַמִּתְקָרְבִים אֵלָיו,
נִתְחַזֵּק וְנִתְתַּקֵּן אֶצְלָם הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּיּוּת דִּקְדוּשָׁה;
כִּי כָּל מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב לַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי –
עַל יְדֵי הִתְקָרְבוּתוֹ אֵלָיו,
נִתְתַּקֵּן וְנִתְבָּרֵר אֶצְלוֹ בְּחִינַת הַמְּדָמֶּה,
עַל יְדֵי בְּחִינַת הָרוּחַ נְבוּאָה שֶׁל הַמַּנְהִיג,
כִּי עִיקַּר תִּיקוּן הַמְּדָמֶּה,
הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, כַּנַּ"ל,
וְעַל יְדֵי תִּיקוּן הַמְּדָמֶּה –
נִתְתַּקֵּן וְנִתְבָּרֵר הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כַּנַּ"ל;
עַל כֵּן, כָּל הַמִּתְקָרְבִים לְמַנְהִיג אֲמִתִּי –
זוֹכִין לֶאֱמוּנָה יְשָׁרָה דִּקְדוּשָׁה.

אֲבָל בֶּאֱמֶת, צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד
אַחַר מַנְהִיג אֲמִתִּי כָּזֶה,
וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מְאֹד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב
לְמַנְהִיג אֲמִתִּי,
כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה אֲמִתִּיּוּת בִּשְׁלֵימוּת.

כִּי כְּשֶׁמִּתְקָרְבִין חַס וְשָׁלוֹם לְמַנְהִיג שֶׁל שֶׁקֶר –
עַל יְדֵי זֶה בָּאִין חַס וְשָׁלוֹם לֶאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת;
כִּי מַנְהִיג שֶׁל שֶׁקֶר הוּא בְּחִינַת נְבִיא הַשֶּׁקֶר,
בְּחִינַת "רוּחַ שֶׁקֶר", (מלכים א כב)
וְעַל יְדֵי זֶה, אַדְרַבָּא, נִתְקַלְקֵל הַמְּדָמֶּה,
וּבָאִים לֶאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת.

כִּי עִיקַּר תִּיקוּן הָאֱמוּנָה –
הִיא עַל יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁיֵּשׁ לְהַמַּנְהִיג אֲמִתִּי,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה,
וְעַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה, כַּנַּ"ל;
אֲבָל בְּלֹא בְּחִינַת נְבוּאָה –
אֵין הַמְּדָמֶּה בָּרוּר וּמְתוּקָן,
וַאֲזַי הַמְּדָמֶּה מְעָרֵב וּמְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם בֶּאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת.

וְזֶה בְּחִינַת זוֹהֲמַת הַנָּחָשׁ,
כִּי עֵירוּב וּבִלְבּוּל הַמְּדָמֶּה,
שֶׁמְּעָרֵב וּמְבַלְבֵּל בֶּאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת –
זֶה בְּחִינַת זוֹהֲמַת הַנָּחָשׁ;
כִּי כָּל הַמְּנַחֲשִׁים וְהַקּוֹסְמִים,
כּוּלָּם הֵם עַל יְדֵי כֹּחַ הַמְּדָמֶּה שֶׁאֵינוֹ מְבוֹרָר וּמְתוּקָן,
שֶׁמְּעָרֵב וּמְבַלְבֵּל אוֹתָם בֶּאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת שֶׁל שְׁטוּת וְשֶׁקֶר,
שֶׁהֵם זוֹהֲמַת הַנָּחָשׁ.

וְעַל כֵּן, 'יִשְׂרָאֵל, שֶׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי –
פָּסְקָה זוֹהֲמָתָן', (שבת קמו)
כִּי שָׁם זָכוּ כּוּלָּם לְגַבֵּי מֹשֶׁה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, רַבָּן שֶׁל
כָּל הַנְּבִיאִים,
שֶׁהָיָה מַנְהִיג הָאֲמִתִּי שֶׁלָּהֶם,
וְעַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרֵר וְנִתְתַּקֵּן הַמְּדָמֶּה אֶצְלָם,
וְזָכוּ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵימָה בַּה';
וְעַל כֵּן 'פָּסְקָה זוֹהֲמָתָן',
זוֹהֲמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהוּא אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת,
כִּי זָכוּ לִשְׁלֵימוּת אֱמוּנָה הַיְשָׁרָה דִּקְדוּשָׁה
עַל יְדֵי בֵּירוּר הַמְּדָמֶּה,
שֶׁזָּכוּ עַל יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת "ה'" דְּ"הַשִּׁשִּׁי", הַנֶּאֱמָר בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי",
וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל: (שבת פח)
שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד שִׁשָּׁה בְּסִיוָן,
שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה,

ליקוטי תורה ח תקעו תוכחה **מוהר"ן תנינא** דף יח.

כִּי עִקַּר חִידּוּשׁ הָעוֹלָם,
דְּהַיְינוּ, לְיַדַּע שֶׁהָעוֹלָם מְחוּדָּשׁ,
וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בִּרְצוֹנוֹ –
הוּא תָּלוּי בֶּאֱמוּנָה.

כִּי עַל יְדֵי שֶׂכֶל –
אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין חִידּוּשׁ הָעוֹלָם,
וְעַל כֵּן הָאֶפִּיקוֹרְסִים כּוֹפְרִים בָּזֶה,
מֵחֲמַת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין וְאֵת בַּשֵּׂכֶל;
כִּי עִקַּר חִידּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא רַק עַל יְדֵי אֱמוּנָה,
כִּי אָנוּ מַאֲמִינִים בַּה',
שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם מֵחָדָשׁ;
כִּי בֶּאֱמֶת חִידּוּשׁ הָעוֹלָם –
הָיָה עַל יְדֵי בְּחִינַת אֱמוּנָה,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (תהלים לג) "וְכָל מַעֲשֵׂה‍ֽוּ בֶּאֱמוּנָה".

נִמְצָא, שֶׁעִיקַּר חִידּוּשׁ הָעוֹלָם –
תָּלוּי בֶּאֱמוּנָה,
וְעַל כֵּן, הָיָה הָעוֹלָם תָּלוּי, עַד קַבָּלַת הַתּוֹרָה,
כִּי אָז זָכוּ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵימָה, עַל יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה, כַּנַּ"ל;
וְעַל כֵּן, אָז הַיְינוּ נִתְגַּלָּה חִידּוּשׁ הָעוֹלָם,
כִּי עִקַּר חִידּוּשׁ הָעוֹלָם תָּלוּי בֶּאֱמוּנָה, כַּנַּ"ל.

מ. וְעַל יְדֵי אֱמוּנָה –
יִהְיֶה חִידּוּשׁ הָעוֹלָם לָעָתִיד.

כִּי הִתְקַבְּצוּת הַחֲסָדִים,
שֶׁעַל יָדָם יִהְיֶה חִידּוּשׁ הָעוֹלָם,
בְּבְחִינוֹת (תהלים פט) "כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה" –
הוּא עַל יְדֵי אֱמוּנָה,
בִּבְחִינַת (שם צב) "לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת",
"אֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת" –
זֶה בְּחִינַת הָאֱמוּנָה,
שֶׁהִיא תְּלוּיָה בְּכֹחַ הַמַּדְמֶה, שֶׁהוּא בְּחִינַת לַיְלָה,
בְּחִינַת חֲלוֹם לַיְלָה, שֶׁבָּא עַל יְדֵי הַמַּדְמֶה;
וְעַל יְדֵי זֶה: "לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ",
הַיְינוּ, בְּחִינַת חֶסֶד הַנַּ"ל,
שֶׁעַל יָדוֹ יִהְיֶה חִידּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (איכה ג) "וַיְזָדְּשֵׁם לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ",
"רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ", הַיְינוּ אֱמוּנָה –
עַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה חִידּוּשׁ הָעוֹלָם,
בְּחִינַת "וַיְזָדְּשֵׁם לַבְּקָרִים",
בְּחִינַת "לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וְכוּ", כַּנַּ"ל.

י. וּכְשֶׁיִּהְיֶה חִידּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד –
אָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל יְדֵי נִפְלָאוֹת;
הַיְינוּ, עַל יְדֵי הַשְׂגָּחָה לְבַד,
שֶׁהִיא בְּחִינַת נִפְלָאוֹת, שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע.

כִּי חִידּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד –
הוּא בִּבְחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל;
כִּי עִקַּר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת (תהלים קיא) "כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ וְכוּ",
כְּמוֹ שֶׁפֵּירֵשׁ רַשִׁ"י עַל פָּסוּק: "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים
אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ",
וּפֵירֵשׁ רַשִׁ"י שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה פָּתַח בְּ"בְּרֵאשִׁית",
מִשּׁוּם "כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם",
כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ הָאוּמוֹת הָעוֹלָם:
לִסְטִים אַתֶּם וְכוּ',
עַל כֵּן פָּתַח בְּ"בְּרֵאשִׁית",
כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ בָּרָאָהּ וְכוּ';
נִמְצָא, שֶׁעִיקַּר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל –
הוּא עַל יְדֵי "כֹּחַ מַעֲשָׂיו",
עַל יְדֵי שֶׁיּוֹדְעִין ◇ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם. יח.

וְלֶעָתִיד, יְחַדֵּשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ,
בִּבְחִינָה זוֹ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
כִּי אָז יִתְגַּלֶּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל,
וְאָז יְחַדֵּשׁ כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ בִּבְחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְעִיקַר קְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא –
שֶׁשָּׁם הוּא הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד,
בִּבְחִינַת (דברים יא) "תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ,
מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה";
וְלָעָתִיד, שֶׁיְּחַדֵּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ בִּבְחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
כַּנַּ"ל –
אָז יִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה לְבַד,
כְּמוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
וְאָז יִתְבַּטֵּל הַטֶּבַע לְגַמְרֵי,
וְיִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה לְבַד,
שֶׁהִיא בְּחִינַת נִפְלָאוֹת, שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע.

וְאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ,
בְּחִינַת (תהלים צח) "שִׁירוּ לַה' שִׁיר חָדָשׁ, כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה",
הַיְינוּ, הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד,
שֶׁהוּא נִיגּוּן שֶׁל הַשְׁגָּחָה,
בְּחִינַת "נִפְלָאוֹת",
כִּי אָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְ"נִפְלָאוֹת".

כִּי יֵשׁ נִיגּוּן שֶׁל בְּחִינַת דֶּרֶךְ הַטֶּבַע,
וְזֶה בְּחִינַת (שם יט) "הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל,
וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ",
שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּיגּוּן וְהַשִּׁיר שֶׁל דֶּרֶךְ הַטֶּבַע,
שֶׁל תְּכוּנוֹת הַשָּׁמַיִם;
הַיְינוּ, בְּחִינַת הַשִּׁירִים וְהַשְׁבָּחוֹת שֶׁמְּשַׁבְּחִין לַהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
עַל הַהַנְהָגָה שֶׁל עַכְשָׁיו,
שֶׁמְּנַהֵג הָעוֹלָם בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע.

אֲבָל לֶעָתִיד יִתְעַר "שִׁיר חָדָשׁ",
שֶׁל בְּחִינַת "נִפְלָאוֹת", בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה,
כִּי אָז יִהְיֶה הַהַנְהָגָה עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה לְבַד;
וְשִׁיר הֶחָדָשׁ הַזֶּה שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד –
הוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט, פָּשׁוּל, מְשׁוּלָּשׁ, מְרוּבָּע,
שֶׁעוֹלֶה ע"ב, בְּחִינַת חֶסֶד,
שֶׁעַל יָדוֹ יִהְיֶה חִידּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד,
בְּחִינַת "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה";

וְשִׁיר הַזֶּה הוּא בְּחִינַת קוֹל הַנַּ"ל, שֶׁהוּא מַשְׁקֶה אֶת הַגָּן,
שֶׁעַל יְדֵי קוֹל הַזֶּה יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ,
בִּבְחִינַת "הָרֵם **כַּשּׁוֹפָר** קוֹלֶךָ וְהַגֵּד וְכוּ", כַּנַּ"ל.

נִמְצָא, שֶׁעַל יְדֵי תְּפִלָּה –
זוֹכִין לַבְּחִינוֹת הַנַּ"ל:
שֶׁעַל יְדֵי זֶה בָּאִין לַבְּחִינוֹת קוֹל הַנַּ"ל,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ, כַּנַּ"ל;
כִּי עַל יְדֵי תְּפִלָּה הַנַּ"ל נַעֲשִׂין גֵּרִים,
וְנִתְגַּלָּה הַכָּבוֹד,
וְעַל יְדֵי זֶה נִתְפַּשֵּׁט הַנְּבוּאָה,
וְעַל יְדֵי נְבוּאָה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה,
וְעַל יְדֵי אֱמוּנָה יִהְיֶה חִידּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד,
וְחִידּוּשׁ הָעוֹלָם, הוּא בִּבְחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
הַיְינוּ, בִּבְחִינַת הַשְׁגָּחָה כְּמוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
וְאָז יִתְעַר הַשִּׁיר שֶׁל הַשְׁגָּחָה וְ"נִפְלָאוֹת",
וְשִׁיר הַזֶּה הוּא בְּחִינוֹת קוֹל הַנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת "וַיַּרְא בְּנוּחָהּ כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ כִּי נָעֲמָה,
וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל, וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד", (בראשית מט)
"**מְנוּחָה**" –
זֶה בְּחִינַת נְבוּאָה;
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּבָרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה: (ירמיה מה)
"וּמְנוּחָה לֹא מָצָאתִי" – זוֹ נְבוּאָה,
כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל. (מכילתא פרשת בא)

"**וְאֶת הָאָרֶץ**" –
הַיְינוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

"**וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל**" –
זֶה בְּחִינַת נִיגּוּן,
בְּחִינַת "שִׁיר זְדָשׁ" הַנַּ"ל;
בְּחִינַת "בַּכְּתַף יִשָּׂאוּ",
וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל: (ערכין יא.)
'אֵין "יִשָּׂאוּ" אֶלָּא לָשׁוֹן שִׁירָה,
שֶׁנֶּאֱמַר: "יִשְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תוֹף".

ליקוטי תורה ח תקעו תוכחה **מוהר"ן תנינא** דף יח.

וְעַל יְדֵי הַנִּיגּוּן,
בְּחִינַת "שִׁיר זְדָדִישׁ" –
עַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הָרֵיחַ, כַּנַּ"ל,
שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ,
בְּחִינַת (איכה ד) "רוּחַ אַפֵּנוּ מְשִׁיחַ ה'";
וְזֶהוּ: "וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד" –
זֶה בְּחִינַת מָשִׁיחַ,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (רות ד)
"בָּרוּךְ ה' אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּואֵל וְכוּ',
וְתִקָּרֵאנָה שְׁמוֹ **עוֹבֵד**".

וְזֶה בְּחִינַת "**לְמַס**" –
בְּחִינַת מִסְמוּם שֶׁמְּמַסְמְסִין בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ רֵיחַ,
כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הָרֵיחַ נוֹדָף,
כִּי עַל יְדֵי בְּחִינוֹת הַנַּ"ל,
נִתְתַּקֵּן הָרֵיחַ,
שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ, כַּנַּ"ל.

יא. וְזֶה בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה.
כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה –
אָז הַתְפִּלָּה בִּבְחִינַת דִּין וּמִשְׁפָּט,
כִּי "הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹקִים הוּא",
וְעַל יְדֵי זֶה מוֹצִיאִין כָּל הַחַיּוּת שֶׁל הַסִּטְרָא אַחֲרָא,
שֶׁיְּנַק מִדַּעַת וּמִתְּפִילּוֹת יִשְׂרָאֵל.

וְזֶה בְּחִינַת (תהלים פא) "כִּי זֹאת לְיִשְׂרָאֵל הוּא,
מִשְׁפָּט לֵאלֹקֵי יַעֲקֹב",
"זֹאת" – לִישָׁנָא דִּמְזוֹנָא,
כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל עַל פָּסוּק זֶה, (ביצה טז)
הַיְנוּ, שֶׁמּוֹצִיאִין כָּל הַמָּזוֹן וְהַחַיּוּת מִן הַסִּטְרָא אַחֲרָא,
כִּי הוּא מוּכְרָח לְהוֹצִיא וּלְהַקִּיא הַכֹּל,
עַל יְדֵי בְּחִינַת "מִשְׁפָּט לֵאלֹקֵי יַעֲקֹב";
הַיְנוּ, עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין וּמִשְׁפָּט,
שֶׁהִיא בִּבְחִינַת מַטֵּה עוֹז,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה הוּא מַקִּיא כָּל הַקְּדוּשָׁה שֶׁבָּלַע מִן הַדַּעַת
וּמִתְּפִילּוֹת יִשְׂרָאֵל, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת תִּשְׁרֵי,
בְּחִינַת "אַתָּה הוֹרַרְתָּ בְּעָוְלָךְ יָם,
שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַּנִּינִים עַל הַמָּיִם", (תהלים עד)
"לָ֭ם שִׁ֣בַּרְתָּ רָ֭אשֵׁי **תַּ**נִּינִֽים" –
רָאשֵׁי תֵּיבוֹת, הוּא צִירוּף **תִּשְׁרֵי**.

וְאָז, כְּשֶׁמַּחֲזִיר קְדוּשַׁת הַדַּעַת שֶׁבָּלַע –
אָז הַדַּעַת וְהַמּוֹחַ בִּשְׁלֵימוּת;
וְזֶהוּ בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה,
רֹאשׁ דַּיְיקָא,
בְּחִינַת תִּיקּוּן הָרֹאשׁ וְהַמּוֹחַ עַל יְדֵי מַטֵּה עוֹז הַנַּ"ל.

וּכְשֶׁמּוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא מַה שֶׁבָּלַע –
אָז מוֹצִיאִין גַּם עַצְמוּת חַיּוּתוֹ,
שֶׁהוּא בְּחִינוֹת גֵּרִים;
וְזֶהוּ בְּחִינַת תִּשְׁרֵי,
בְּחִינַת (שמות כג) "וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת נֶפֶשׁ הַגֵּר
כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם וְכוּ",
סוֹפֵי תֵּיבוֹת: **תִּשְׁרֵי**.

וְעַל יְדֵי גֵּרִים –
נִתְגַּלָּה הַכָּבוֹד,
וְנִתְפַּשֵּׁט הַנְּבוּאָה,
וְנִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה,
וְנִתְבַּטֵּל אֱמוּנוֹת פּוֹזְבִיּוֹת;
וְזֶה בְּחִינוֹת תְּקִיעָה, תְּרוּעָה, שְׁבָרִים.
תְּקִיעָה –
זֶה בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד,
בִּבְחִינַת (ישעיה כב) "וּתְקַע בְּתִי יָתֵד בִּמְקוֹם נֶאֱמָן,
וְהָיָה לְכִסֵּא כָבוֹד".

תְּרוּעָה –
זֶה בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה,
בִּבְחִינַת (במדבר כג) "ה' אֱלֹקָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ",
וְתַרְגּוּמוֹ: 'וּשְׁכִינַת מַלְכֵּיהוֹן בְּהוֹן',
הַיְנוּ, הַשְּׁרָאַת הַשְּׁכִינָה, בְּחִינַת נְבוּאָה.

שְׁבָרִים –
זֶה בְּחִינַת בִּיטּוּל אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת,
בְּבְחִינַת (שמות כג) "שַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבוֹתֵיהֶם",
הַיְינוּ בְּחִינַת בִּיטּוּל אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת;
וְתִיקוּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה,
בְּחִינַת (תהלים קמה) "עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ".

וְעַל יְדֵי אֱמוּנָה –
זוֹכִין לְחִידּוּשׁ הָעוֹלָם,
וְזֶה בְּחִינַת תְּשָׁרֵי,
כִּי 'בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם'. (ראש השנה יז)

וְחִידּוּשׁ הָעוֹלָם –
יִהְיֶה בְּבְחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
בְּחִינַת הַשְּׂגָחָה,
יח: וְזֶה בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה,
בְּבְחִינַת "תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ,
מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְכוּ".

וְאָז יִתְעַר "שִׁיר חָדָשׁ", כַּנַּ"ל,
וְזֶה בְּחִינוֹת תְּשָׁרֵי,
בְּבְחִינַת (שיר השירים ד) "תָּבוֹאִי תְשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה".

יב. וְזֶה בְּחִינַת הָרֵיאָה;
כְּשֶׁמָּזֶג הָרֵיאָה בִּשְׁלֵימוּת –
נִמְצָאִין בָּהּ כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ"ל.

כִּי זֶה הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל,
שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִילָה בִּבְחִינַת דִּין,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה מוֹצִיא כָּל הַקְּדוּשָׁה מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא,
בְּחִינַת "וַיַּעֲמוֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל" –
הוּא בְּחִינַת "צֵיר נָאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו",
כִּי הוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל;
וְזֶה בְּחִינַת הָרֵיאָה,
בְּבְחִינַת (משלי כה) "כְּצִנַּת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר –
כֵּן צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו",
וְצִנָּה וּקְרִירוּת, הוּא בְּחִינַת הָרֵיאָה,
כִּי הָרֵיאָה מְקָרֵר חֲמִימוּת הַגּוּף,
כִּי 'אִלְמָלֵא כַּנָּפֶיהָ רֵיאָה דְּנָשְׁבִין עַל לִבָּא –
חֲוַי לִבָּא אוֹקִיד כָּל גּוּפָא'. (תיקון יג, דף כח.)

שְׁלֵימוּת הַדַּעַת הַנַּ"ל הוּא בְּבְחִינַת הָרֵיאָה –
כִּי עִיקַּר הַדַּעַת וְהַמּוֹחִין,
הוּא עַל יְדֵי שַׁמְנוּנִית הַגּוּף,
כִּי הַשֵּׂכֶל דּוֹלֵק כְּמוֹ נֵר, עַל יְדֵי שַׁמְנוּנִית הַגּוּף,
וְהָרֵיאָה, הִיא מַעֲלָה שַׁמְנוּנִית הַגּוּף אֶל הַמּוֹחַ,
עַל יְדֵי הַנְּשִׁימָה שֶׁל הָרֵיאָה;
גַּם, עַל יְדֵי הַנְּשִׁימָה נִתְקַיֵּים כָּל הַשַּׁמְנוּנִית שֶׁל הַגּוּף,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה עִיקַּר קִיּוּם הַשֵּׂכֶל,
וְעַל כֵּן נִקְרָאִין הַמּוֹחִין נְשָׁמָה,
◇ בְּבְחִינַת (איוב לב) "וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּחַיֵּנִם",
כִּי עִיקַּר הַמּוֹחַ וְהַדַּעַת עַל יְדֵי הַנְּשִׁימָה, כַּנַּ"ל;
וְזֶה בְּחִינַת (משלי כ) "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם",
כִּי הַשֵּׂכֶל הוּא "נֵר" דּוֹלֵק עַל יְדֵי הַשַּׁמְנוּנִיּוּת שֶׁבַּגּוּף,
שֶׁמִּתְקַיְּמִין וְעוֹלִין אֶל הַמּוֹחַ עַל יְדֵי הַנְּשִׁימָה שֶׁל הָרֵיאָה;
נִמְצָא, שֶׁעִיקַּר קִיּוּם הַדַּעַת עַל יְדֵי הָרֵיאָה.

גָּרִים הַנַּ"ל –
זֶה בְּחִינַת 'הֶבֶל נָחִית הֶבֶל סָלִיק',
הַנֶּאֱמָר בָּהָרֵיאָה, כַּמּוּבָא, (בתקוני זוהר תקון סט דף קה:)
כִּי יֵשׁ הֲבָלִים בָּעוֹלָם
שֶׁהֵם בְּחִינַת (ירמיה י נא) "הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתֻּעִים",
הַיְינוּ, הַבְלֵי עוֹלָם שֶׁל שְׁטוּת,
וּכְשֶׁמְּקַבְּלִין אֵלּוּ הֲבָלִים,
וּמַכְנִיסִין אוֹתָם בְּתוֹךְ תּוֹרָה וּתְפִילָה,
וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם הֲבָלִים דִּקְדוּשָׁה –
זֶה בְּחִינַת גָּרִים;
כִּי מֵ"הֶבֶל מַעֲשֵׂה תַּעְתֻּעִים" –
נַעֲשָׂה הֶבֶל דִּקְדוּשָׁה, שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִילָה,
שֶׁזֶּה הוּא בְּחִינַת גָּרִים;
וְזֶה בְּחִינַת 'הֶבֶל נָחִית הֶבֶל סָלִיק', הַנֶּאֱמָר בָּהָרֵיאָה,
שֶׁמְּקַבֶּלֶת הֶבֶל וּמוֹצִיאַת הֶבֶל,

ליקוטי תורה ח תקעו תוכחה **מוהר"ן תנינא** דף יח:

הֵיינוּ בְּחִינַת גְּרִים,
הַנַּעֲשִׂין עַל יְדֵי שֶׁמְּקַבְּלִין הֶבְלִים שֶׁל הָעוֹלָם,
שֶׁהֵם בְּחִינַת "הֶבֶל הַבְּלִים אָמַר קֹהֶלֶת הַכֹּל הָבֶל",
וּמַעֲלִין אוֹתָן לִבְחִינַת הֶבֶל דִּקְדוּשָּׁה עַל יְדֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה,
כַּנַּ"ל.

הִתְנַגְּלוּת הַכָּבוֹד הַנַּ"ל –
זֶה בְּחִינַת (משלי ג) "כַּבֵּד אֶת ה' מֵהוֹנֶךָ",
'אַל תִּקְרֵי: "מֵהוֹנֶךָ", אֶלָּא: 'מִגְּרוֹנֶךָ'',
וְהַגָּרוֹן, יוֹצֵא מֵהֲרֵיאָה.

הִתְפַּשְּׁטוּת הַנְּבוּאָה הַנַּ"ל –
זֶה בְּחִינַת הָרוּחַ שֶׁל כְּנָפֵי רֵיאָה,
שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה,
בְּחִינַת (שמואל ב כב) "רוּחַ ה' דִּבֶּר בִּי".

תִּיקוּן הַמְּדָמֶּה הוּא בִּבְחִינַת הֲרֵיאָה –
כִּי שֵׁינָה וְדִמְיוֹן הוּא תָּלוּי בְּהֲרֵיאָה;
כִּי עִיקַּר שֵׁינָה וְדִמְיוֹן הוּא עַל יְדֵי קַר וָלַח,
וְעַל כֵּן, בְּעֵת הַנְּשָׁמִים – אָז נוֹפֵל שֵׁינָה עַל הָאָדָם,
וְהָרֵיאָה, הִיא קַר וָלַח,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה בָּא שֵׁינָה וְדִמְיוֹן,
הֵיינוּ הַדִּמְיוֹנוֹת הַבָּאִין לָאָדָם בְּעֵת הַשֵּׁינָה,
שֶׁזֶּה בְּחִינַת כֹּחַ הַמְּדַמֶּה.

חִידּוּשׁ הָעוֹלָם בִּבְחִינַת הֲרֵיאָה –
זֶה בְּחִינַת (תהלים קד) "תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן,
וּתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה",
בְּחִינַת הָרוּחַ שֶׁל כְּנָפֵי רֵיאָה.

וְהַחִידּוּשׁ הָעוֹלָם –
הוּא בִּבְחִינַת הַשְׁנָּחָה,
בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל;
וְזֶה בְּחִינַת הֲרֵיאָה,
בִּבְחִינַת מַה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל: (חולין מט)
'לְמָה נִקְרָא שְׁמָהּ רֵיאָה?
שֶׁמְּאִירַת אֶת הָעֵינַיִם',
זֶה בְּחִינַת "תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ וְכוּ",
הַנֶּאֱמָר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְׁנָּחָה, כַּנַּ"ל.

נִיגּוּן וְשִׁיר חָדָשׁ הַנַּ"ל בִּבְחִינַת הֲרֵיאָה –
זֶה בְּחִינַת "קְרָא בְגָרוֹן אַל תַּחְזִיק, כַּשּׁוֹפָר הָרֵם קוֹלֶךָ",
וְהַגָּרוֹן הוּא הֲרֵיאָה, כַּנַּ"ל,
וְשָׁם הוּא בְּחִינַת הַנִּיגּוּן הַנַּ"ל,
שֶׁהוּא בְּחִינַת "**כַּשּׁוֹפָר** וְכוּ", כַּנַּ"ל.

תִּיקּוּן הֲרֵיחַ וְהַיְרָאָה,
שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא,
שֶׁנִּתְתַּקֵּן עַל יְדֵי כָּל בְּחִינוֹת הַנַּ"ל,
הוּא בִּבְחִינַת הֲרֵיאָה –
כִּי צִירוּף רֵיאָה,
הוּא סוֹפֵי תֵּיבוֹת: "**ה**' רוֹעִי **לֹא** אֶחְסָר"; (תהלים כג)
"ה' רוֹעִי לֹא אֶחְסָר" –
זֶה בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא,
וְזֶהוּ: "**לֹא** אֶחְסָר",
בְּחִינַת (שם לד) "כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו",
הֵיינוּ, בְּחִינַת יִרְאָה,
שֶׁהִיא בְּחִינַת רֵיחַ,
שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, כַּנַּ"ל.

וְזֶה פֵּירוּשׁ מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל עַל עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן:
'אָמַר: מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל כַּמָּה חֲזֵי?
תִּלְתָּא פַּרְסֵי;
אִיזִיל וְאֵיעֲקַר טוּרָא בַּת תִּלְתָּא פַּרְסֵי,
וְאַשְׁדֵּי עֲלַיְיהוּ;
עֲקַר טוּרָא בַּת תִּלְתָּא פַּרְסֵי,
וְאוֹתְבֵיהּ אַרֵישֵׁיהּ,
אַיְיתֵי עֲלֵיהּ קוּמְצָיָא וּנְקַבְיהּ,
וְנָחֵית עֲלֵיהּ אַצַּוְּוארֵיהּ;
בָּעָא לְמִשְׁלְפֵיהּ –
מְשִׁכוּהָ שִׁינֵּיהּ לְהַאי גִּיסָא, וּלְהַאי גִּיסָא;

דף יח: **ליקוטי** תורה ח תקעו תוכחה **מוהר"ן תנינא**

מֹשֶׁה כַּמָּה חֲוֵי?
עָשָׂר אַמִּין,
שָׁקַל נַרְנָא בַּת עָשָׂר אַמִּין,
וְשָׁוַוער עָשָׂר אַמִּין,
וּמַחְיֵיהּ בְּקַרְסוּלֵיהּ, וְקַטְלֵיהּ'. (ברכות נד:)

כִּי עוֹג הָיָה אֲחִיזָתוֹ בְּיָמִין, כַּמּוּבָא, (זוהר חקת דף קפד)
וְהָיָה יוֹנֵק מִבְּחִינַת הַדַּעַת דִּקְדוּשָׁה,
כִּי 'מִסְטָרָא דִּימִינָא מוֹחָא חִוָּרָא כְּכַסְפָּא', (תיקון ע, דף קכט)
וְעַל כֵּן רָצָה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל.

וְזֶה שֶׁאָמַר: 'מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל כַּמָּה חֲוֵי?
תְּלָתָא פַּרְסֵי',
'מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל' –
זֶה בְּחִינַת קְדוּשַׁת הַמַּחֲנֶה שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
בְּחִינַת (דברים כג) "וְהָיָה מַזֶּנֶיךָ קָדוֹשׁ";
וְעִיקַּר קְדוּשַׁת מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל –
הוּא עַל יְדֵי שְׁמִירָה מִמַּאֲוַות נִיאוּף,
מִבְּחִינַת מִקְוֶה לְיִלָּה חַם וְשָׁלוֹם,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בַּפָּרָשָׁה;
וְעִיקַּר הַשְׁמִירָה מִתַּאֲוָה זוֹ –
הוּא עַל יְדֵי בְּחִינוֹת 'תְּלָתָא פַּרְסֵי',
הַיְנוּ תְּלַת מוֹחִין,
שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד הוּא מְחִיצָה פְּרוּסָה בִּפְנֵי תַּאֲוָה זוֹ, כַּנַּ"ל;
וְזֶהוּ: 'מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל כַּמָּה חֲוֵי? **תְּלָתָא פַּרְסֵי**',
הַיְנוּ, עִיקַּר הַקְּדוּשָׁה שֶׁל 'מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל',
שֶׁיִּהְיוּ קְדוּשִׁים מִתַּאֲוָה זוֹ, מִמִּקְרֵה לַיְלָה חַם וְשָׁלוֹם –
הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת 'תְּלָתָא **פַּרְסֵי**',
הַיְנוּ תְּלַת מוֹחִין,
שֶׁהֵם מְחִיצָה פְּרוּסָה בִּפְנֵי הַתַּאֲוָה הַהִיא, כַּנַּ"ל.

'אִיזִיל וְאֵיעֲקַר טוּרָא בַּת תְּלָתָא פַּרְסֵי,
וְאַשְׁדֵּי עֲלַיְיהוּ'.
'טוּרָא' –
זֶה בְּחִינַת הַתְּפִילָה,
בִּבְחִינַת "וְהַבִּיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי,
וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי";
וְזֶהוּ: 'בַּת תְּלָתָא פַּרְסֵי',
כִּי הַתְּפִלָּה נִמְשֶׁכֶת גַּם בֵּן מִנ' הַמּוֹחִין,
שֶׁהֵם בְּחִינַת מְחִיצוֹת פְּרוּסוֹת,
שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת,
שֶׁהֵם בְּחִינוֹת שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בְּיוֹם, כַּנַּ"ל.

הַיְנוּ, שֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא שֶׁיֵּשׁ לָהּ יְנִיקָה מִן הַדַּעַת ח"ו,
בְּחִינַת 'עוֹג' –
הִיא רוֹצָה לַעֲקוֹר חַם וְשָׁלוֹם תְּפִילוֹת יִשְׂרָאֵל,
לְהַמְשִׁיכָם אֲלֵיהֶם, וּלְבוֹלְעָם חַם וְשָׁלוֹם, כַּנַּ"ל;
וְזֶהוּ שֶׁאָמַר: 'וְאַשְׁדֵּי עֲלַיְיהוּ',
כִּי עִיקַּר רְצוֹנוֹ הוּא רַק לְהַמְשִׁיךְ אֵלָיו תְּפִילוֹת יִשְׂרָאֵל,
לְהִתְאַחֵז בָּהֶם,
אֲבָל אַחַר כָּךְ, כְּשֶׁהֵם אֶצְלוֹ חַם וְשָׁלוֹם –
אֲזַי מְרוֹצָה לַחֲזוֹר וּלְהַשְׁלִיכָם עַל יִשְׂרָאֵל;
כִּי מֵאַחַר שֶׁכְּבָר יָנַק מֵהֶם,
אֲזַי, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מַעֲצִמּוֹ מַחֲזִיר וּמַשְׁלִיכָם לְיִשְׂרָאֵל –
עֲדַיִן הֵם פְּגוּמִים, עַל יְדֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְנִיקָה מֵהֶם,
כִּי "רַזְמֵי רְשָׁעִים אַכְזְרִי", כַּנַּ"ל,
וְעַל כֵּן, כְּשֶׁהוּא יוֹנֵק ח"ו מֵהָרַחֲמָנוּת וּמִתְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל –
אַף עַל פִּי שֶׁהוּא נוֹתְנָם מֵעַצְמוֹ לְיִשְׂרָאֵל,
אַף עַל פִּי כֵן, הֵם פְּגוּמִים עַל יְדֵי אֲחִיזָתוֹ בָּהֶם, כַּנַּ"ל.

וְזֶה שֶׁאָמַר: 'וְאַשְׁדֵּי עֲלַיְיהוּ',
כִּי אַחַר כָּךְ, שֶׁיַּעֲקְרֵם וְיִבְלָעֵם חַם וְשָׁלוֹם –
הוּא רוֹצֶה לַחֲזוֹר וּלְהַשְׁלִיכָם לְיִשְׂרָאֵל,
כִּי כְּבָר הֵם פְּגוּמִים עַל יָדוֹ, כַּנַּ"ל.
(כִּי מֵאַחַר שֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא לֹא נִכְנַעַת,
רַק מַעֲצָמָהּ הִיא מַחֲזֶרֶת לְיִשְׂרָאֵל –
עַל כֵּן הֵם פְּגוּמִים;
אֲבָל כְּשֶׁמּוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ בְּעַל כָּרְחוֹ עַל יְדֵי מַטֵּה עוֹז, כַּנַּ"ל –
אֲזַי הַסִּטְרָא אַחֲרָא נִכְנַעַת לְגַמְרֵי,
וְאָז חוֹזֵר הַכֹּל אֶל הַקְּדוּשָׁה בִּשְׁלֵימוּת, וְהָבֵן.
נִרְאֶה לִי.)

'אָזַל עֲקַר טוּרָא בַּת תְּלָתָא פַּרְסֵי,
וְאוֹתְבֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ' –

הַיְינוּ, שֶׁהִתְגַּבֵּר וְעָקַר תְּפִילוֹת יִשְׂרָאֵל,
שֶׁהֵם בְּחִינַת 'טוֹרָא בַּת תְּלָתָא פַּרְסֵי', כַּנַּ"ל;
'וְאוֹתָבֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ' –
שֶׁהִמְשִׁיךְ הַתְּפִילוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינוֹת דַּעַת וְרַחֲמִים,
לְתוֹךְ הָרֹאשׁ וְהַמּוֹחַ שֶׁלּוֹ,
שֶׁזֶּה בְּחִינוֹת "וְהַגָּוָזֹשׁ הָיָה עָרוּם", ◇ כַּנַּ"ל.

'אֲיִתֵי קוּמְצָיָא' –
זֶה בְּחִינוֹת הַתְּפִילָה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ,
שֶׁהִיא בִּבְחִינַת קוֹמִין וְדִין,
בְּחִינוֹת מַטֵּה עוֹז הַנַּ"ל.

'וּנְקַבּוּהָ' –
זֶה בְּחִינַת "נָקְבָה תָּ בְּמַטָּיו רֹאשׁ פְּרָזָיו", (חבקוק ג)
כִּי עַל יְדֵי הַתְּפִילָה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת קִימִין וְדִין,
שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל,
שֶׁהוּא בִּבְחִינַת מַטֵּה עוֹז –
עַל יָדָהּ מְשַׁבְּרִין וּמַכְנִיעִין אוֹתוֹ, כַּנַּ"ל,
כִּי הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ,
בִּבְחִינַת "בְּצַּוָּארוֹ יָלִין עֻוָּז";
וְזֶהוּ: **'וְנָחֵית אַצַּוָּארֵיהּ'** –
שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בְּצַוָּארוֹ,
בִּבְחִינַת "בְּצַּוָּארוֹ יָלִין עֻוָּז", כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ: **'בָּעָא לְמִישְׁלַף יָדֵיהּ'** –
כִּי הוּא מוּכְרָח לְהוֹצִיא וּלְהָקִיא כָּל הַקְּדוּשׁוֹת
שֶׁל הַתְּפִילוֹת וְהַדַּעַת שֶׁבָּלַע,
בִּבְחִינַת "חַיִל בָּלַע וַיְקִיאֵנּוּ", כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ: **'מָשְׁכוּהָ שִׁינֵּיהּ וְכוּ'** –
כִּי לֹא דַּי שֶׁהוּא מַקִּיא וּמוֹצִיא קְדוּשַׁת תְּפִילַת יִשְׂרָאֵל וְכוּ',
אַף גַּם "מִבִּטְנוֹ יוֹרִישֶׁנּוּ אֵ"ל",
הַיְינוּ, שֶׁמּוּכְרָח לְהוֹצִיא עַצְמוּת חִיּוּתוֹ מַמָּשׁ,
שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת גֵּרִים;
וְזֶהוּ בְּחִינַת 'מָשְׁכוּהָ שִׁינֵּיהּ',
בְּחִינַת "מֵעָיו עָשְׂתָ שֵׁן", (שיר השירים ה)

הַיְינוּ, שֶׁמּוּכְרָח לְהוֹצִיא עַצְמוּת חִיּוּתוֹ מִתּוֹךְ קִרְבּוֹ וּ"מֵעָיו",
בְּבְחִינַת "מִבִּטְנוֹ יוֹרִישֶׁנּוּ אֵ"ל",
בְּחִינַת "יְרֻדֵּהוּ בְּקֶרֶב אוֹיְבֶיךָ", כַּנַּ"ל.

'מִשֶּׁה כַּמָּה חֲוֵי? עֶשֶׂר אַמִּין' –
'מֹשֶׁה' הוּא בְּחִינַת נְבוּאָה, **יט.**
כִּי 'מֹשֶׁה רַבָּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים',
וְזֶה בְּחִינַת 'עֶשֶׂר אַמִּין',
בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַדְרֵיגוֹת שֶׁל נְבוּאָה;
כִּי עַל יְדֵי מַטֵּה עוֹז הַנַּ"ל,
שֶׁעַל יָדוֹ נִתְגַּלָּה הַכָּבוֹד, כַּנַּ"ל –
עַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לִנְבוּאָה, כַּנַּ"ל.

'שָׁכַל נַרְגָּא בַּת עֶשֶׂר אַמִּין' –
'נַרְגָּא', זֶה בְּחִינַת כְּלֵי מְלָאכָה שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית,
וְזֶהוּ: **'בַּת עֶשֶׂר אַמִּין'**,
בְּחִינַת 'עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת' שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם,
שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּלֵי מְלָאכָה שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית;
כִּי עַל יְדֵי נְבוּאָה –
זוֹכִין לֶאֱמוּנָה,
שֶׁהִיא בְּחִינַת 'עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת',
שֶׁהֵם כְּלֵי מְלָאכָה שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית;
כִּי עַל יְדֵי אֱמוּנָה –
מַאֲמִינִים בְּחִידּוּשׁ הָעוֹלָם,
שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל בַּ'עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת', כַּנַּ"ל.

וְעַל יְדֵי אֱמוּנָה –
זוֹכִין לְחִידּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד,
וְאָז יִתְעַר "שִׁיר זְוָדֵשׁ" הַנַּ"ל,
וְזֶהוּ: **'וְשָׁוֵור עֶשֶׂר אַמִּין'** –
זֶה בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁלֶּעָתִיד,
שֶׁהוּא 'שִׁיר פָּשׁוּט וְכוּ',
שֶׁהוּא יו"ד אוֹתִיּוֹת, בְּחִינַת 'עֶשֶׂר אַמִּין'.

וְזֶהוּ: **'וְשָׁוֵור'**,
זֶה בְּחִינַת (שה"ח ג) "מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים, מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת",

"הָרִים" ו"גְּבָעוֹת", הֵם בְּחִינַת רֵיחוֹת,
בִּבְחִינַת (ש"ה ד) "אֵלֵךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר
וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה",
הַיְינוּ, הָרֵיחוֹת הַנִּגְדֵּילִים בְּגַן עַל יְדֵי קוֹל הַנִּגּוּן,
שֶׁהוּא מַשְׁקֶה אֶת הַגָּן, כַּנַּ"ל;
וְזֶה בְּחִינַת "מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים מְקַפֵּץ וכו'",
זֶה בְּחִינַת הַנִּגּוּן הַנַּ"ל,
שֶׁעַל יָדוֹ נִגְדֵּילִים הָרֵיחוֹת,
שֶׁהֵם בְּחִינַת "הָרִים" ו"גְּבָעוֹת".

וְזֶהוּ: "מְדַלֵּג וכו'" –
זֶה בְּחִינַת הַמִּדּוֹת שֶׁל הַנִּגּוּן, שֶׁקּוֹרִין (מָאסי"ן),
שֶׁהֵם נַעֲשִׂין עַל יְדֵי דִּילוּג וּקְפִיצָה עַל הַנִּימִין שֶׁבַּכִּנּוֹר,
וְזֶהוּ בְּחִינַת 'וְשָׁוֹר עָשֹׂר אֲמִין',
הַיְינוּ בְּחִינַת הַנִּגּוּן הַנַּ"ל,
שֶׁהוּא בְּחִינַת "מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים וכו'", כַּנַּ"ל;
כִּי עַל יְדֵי בְּחִינוֹת הַנַּ"ל –
זוֹכִין לָזֶה הַנִּגּוּן.

וְזֶה הַנִּגּוּן –
הוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַנַּ"ל,
בְּחִינַת "קוֹל יַעֲקֹב",
שֶׁהוּא מַכְנִיעַ עָקֵב דְּסִטְרָא אַחֲרָא,
וְזֶהוּ: 'וּמַחֲיֵיהּ בְּבִרְכּוּלֵיהּ וְקַטְלֵיהּ',
שֶׁהַכָּה וְהִכְנִיעַ עָקֵב דְּסִטְרָא אַחֲרָא,
עַל יְדֵי בְּחִינַת קוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ"ל,
שֶׁהוּא בְּחִינַת "קוֹל יַעֲקֹב",
שֶׁהוּא מַכְנִיעַ עָקֵב דְּסִטְרָא אַחֲרָא,
בִּבְחִינַת "וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו", כַּנַּ"ל.

וְזֶה פֵּירוּשׁ: "תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר".

"תִּקְעוּ" –
זֶה בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד,
בְּחִינַת "וְתִקְעוּתִיו יָתֵד בְּמָקוֹם נֶאֱמָן,
וְהָיָה לְכִסֵּא כָבוֹד".

"בַּחֹדֶשׁ" –
זֶה בְּחִינַת חִידּוּשׁ הָעוֹלָם,
בְּחִינַת "עֹשֶׂה זָדוֹן" הַנַּ"ל;
וְזֶהוּ בְּחִינַת "שׁוֹפָר" –
בְּחִינַת "הָרֶם כַּשּׁוֹפָר קוֹלֶךָ", כַּנַּ"ל.

וְהָדַר מְפָרֵשׁ אֵיךְ זוֹכִין עַל יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד,
שֶׁהוּא בְּחִינַת "תִּקְעוּ",
לִבְחִינַת חִידּוּשׁ הָעוֹלָם,
בְּחִינַת "עֹשֶׂה זָדוֹן",
שֶׁהוּא בְּחִינַת "בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר";
וְזֶהוּ: "**בַּכֶּסֶא לְיוֹם זַגֵּינוּ**",
"**בַּכֶּסֶא**" –
זֶה בְּחִינַת נְבוּאָה,
בְּחִינַת (בראשית יח) "הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם
אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה",
שֶׁזֶּה בְּחִינַת נְבוּאָה,
בְּחִינַת (עמוס ג) "כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹקִים דָּבָר,
כִּי אִם גָּלָה סוֹדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים".

"**לְיוֹם זַגֵּינוּ**" –
הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה,
זֶה בְּחִינַת אֱמוּנָה,
שֶׁנִּתְתַּקֵּן עַל יְדֵי תִּיקּוּן כֹּחַ הַמְדַמֶּה,
שֶׁהוּא בְּחִינַת חַג,
בִּבְחִינַת (ישעיה מד) "וּבְמִוזוֹגָתָהּ יְתָאֲרֵהוּ",
"יְתָאֲרֵהוּ", הַיְינוּ תְּאָרִים וּשְׁבָחִים,
שֶׁהֵם בְּחִינַת כֹּחַ הַמְדַמֶּה.

כִּי כָּל הַתְּאָרִים וְהַשְּׁבָחִים שֶׁאָנוּ מְדַמִּין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ –
הֵם בִּבְחִינַת הַמְדַמֶּה,
כִּי בְּפַנִּימִיּוּת הַשֵּׂכֶל, הוּא יִתְבָּרַךְ מוּפְשָׁט לְגַמְרֵי
מִכָּל הַשְּׁבָחִים וְהַתְּאָרִים,
נִמְצָא, שֶׁכָּל הַשְּׁבָחִים וְהַתְּאָרִים –
הֵם בִּבְחִינַת הַמְדַמֶּה;
וְעַל כֵּן, כְּשֶׁהַמְדַמֶּה מְבוֹרָר וּמְתוּקָן –
אָז יְכוֹלִים לְסַדֵּר שְׁבָחִים וּתְאָרִים לוֹ יִתְבָּרַךְ,

ליקוטי תורה ח תקעו תוכחה מוהר"ן תנינא דף יט.

כִּי כְּשֶׁאֵין הַמְּדַמֶּה מְתוּקָן –
אֲזַי אֵין יוֹדְעִים כְּלָל לְתָאֵר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כִּבְיָכוֹל
בְּשִׁבָּחִים וּתְאָרִים,
כִּי כָּל הַשְּׁבָחִים וְהַתְּאָרִים הֵם בִּבְחִינַת הַמְּדַמֶּה, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת חַג,
בְּחִינַת "וּבַמְּזוּזָה יְתָאֲרֵהוּ";
וְעַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה,
שֶׁהִיא בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה,
כִּי עִיקַּר רֹאשׁ הַשָּׁנָה,
שֶׁאָז הוּא חִידּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי 'בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם' –
הוּא תָּלוּי בֶּאֱמוּנָה, כַּנַּ"ל;
וְזֶה: "**בַּכֵּסֶא לְיוֹם חַגֵּינוּ**" –
כִּי עִיקַּר תִּיקּוּן הַמְּדַמֶּה וְהָאֱמוּנָה הִיא עַל יְדֵי נְבוּאָה,
כַּנַּ"ל.

וְעַל כֵּן, רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה –
עִיקַּר רֹאשׁ הַשָּׁנָה תָּלוּי בְּסִיוָון, שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה, כַּנַּ"ל.

וְעַל יְדֵי תִּיקּוּן הַמְּדַמֶּה וְהָאֱמוּנָה,
שֶׁנִּתְתַּקֵּן עַל יְדֵי נְבוּאָה,
בְּחִינַת "בַּכֵּסֶא לְיוֹם חַגֵּינוּ" –
עַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת חִידּוּשׁ הָעוֹלָם,
בְּחִינַת "עֲטִיר זְרִדְשׁ" הַנַּ"ל,
שֶׁהוּא בְּחִינַת "בַּזְּרִדְשׁ שִׁוָּרָר".

וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד,
בְּחִינַת "תִּקְעוּ", כַּנַּ"ל,
כִּי עַל יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד –
זוֹכִין לְהִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה וְכוּ', כַּנַּ"ל.

וּכְלַל כָּל הַבְּחִינוֹת הָאֵלּוּ –
נַעֲשִׂין עַל יְדֵי בְּחִינַת "**כִּי זוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹקֵי יַעֲקֹב**",
שֶׁהוּא בְּחִינַת מַטֵּה עוֹז הַנַּ"ל, כַּנַּ"ל,
שֶׁעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ"ל,
כַּנַּ"ל.

בארבעת מכון 'פסוק לי' פסקד' ניתן להשיג בטל' 02-990-66-46

וְעִקַּר קְדֻשַּׁת הַבַּיִת הַמְקֻדָּשׁ שֶׁמַּמְשִׁיכִין בַּחֲנֻכָּה, הוּא לִזְכּוֹת לַדַּעַת הַקָּדוֹשׁ לְיַדֵּעַ וּלְהוֹדִיעַ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים, וְלִזְכּוֹת לָצֵאת עַל־יְדֵי־זֶה מֵעֲוֹנוֹת, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הָרַחֲמָנוּת עַל יִשְׂרָאֵל [וְעַיֵּן לְעֵיל אוֹת ג-ד], וּלְהַמְשִׁיךְ הָאָרַת הַדַּעַת הַקָּדוֹשׁ לְבָנִים וְתַלְמִידִים לְדוֹרוֹת לָנֶצַח, וְלִזְכּוֹת עַל־יְדֵי־זֶה לְהַשָּׂגַת הַמַּקִּיפִין הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהֵם עִקַּר שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין עַל־יְדֵי הַדְּלָקַת הַשָּׁמֶן הַקָּדוֹשׁ שֶׁל נֵר חֲנֻכָּה, וְלִזְכּוֹת עַל־יְדֵי־זֶה לְפַרְנָסָה קְדוֹשָׁה הַנִּמְשֶׁכֶת מֵרָצוֹן הָעֶלְיוֹן, שֶׁיְּכוֹלִין לִזְכּוֹת עַל יָדָהּ בִּשְׁעַת הָאֲכִילָה לְהָאָרַת הָרָצוֹן הַמַּפְלִג, שֶׁיִּכְסֹף וְיִשְׁתּוֹקֵק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרָצוֹן מֻפְלָג בְּלִי שִׁעוּר. וּמֵאֵלּוּ יָבִין הָאָדָם שֶׁחֲנֻכָּה בָּזֶה אוֹ אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת כִּי אִם עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְרַב וּמַנְהִיג שֶׁהוּא רַחֲמָן אֲמִתִּי [עַיֵּן לְעֵיל אוֹת ד], אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִמְצֹא אוֹתוֹ. (מוֹעֲדֵי ה' - חֲנֻכָּה ד)

יט. כְּשֶׁמַּעֲנִים וּמְדַבְּרִים מֵאֱיזֶה חִדּוּשׁ שֶׁחִדְּשׁוּ צַדִּיקֵי אֱמֶת, עַל־יְדֵי־זֶה נוֹפֵל יִרְאָה. (יִרְאָה וַעֲבוֹדָה כט)

לִיקוּטֵי עֵצוֹת מֵהֲדוּרָא בַּתְרָא

הָרַבִּי וְהֶחָכָם אֱמֶת שֶׁבַּדּוֹר, עַל־יְדֵי שֶׁעוֹסֵק לְדַבֵּר עִם תַּלְמִידָיו וּלְהַכְנִים בָּהֶם דַּעְתּוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָסִים הַמַּקִּיפִים שֶׁלּוֹ לִפְנִים, הַיְנוּ שֶׁזּוֹכֶה לְהַשִּׂיג בְּכָל עֵת הַשָּׂגוֹת וִידִיעוֹת חֲדָשׁוֹת. וְהַמַּקִּיפִין שֶׁלּוֹ הֵם בְּחִינַת לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן שֶׁל כָּל עוֹלָם הַזֶּה, כִּי הֵם בְּחִינַת שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם הַבָּא, בְּחִינַת תַּכְלִית הַיְדִיעָה, בְּחִינַת שֶׁפַע הַכֶּתֶר. (צַדִּיק נה)

תּוֹרָה ח
תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר – תּוֹכָחָה

קִיצוּר לִיקוּטֵי מוֹהַרַ"ן

א. אַף־עַל־פִּי שֶׁתּוֹכָחָה הוּא דָּבָר גָּדוֹל, וּמָטֵל עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ כְּשֶׁרוֹאֶה בּוֹ שֶׁאֵינוֹ מִתְנַהֵג כַּשּׁוּרָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן לָאו כָּל אָדָם רָאוּי לְהוֹכִיחַ, כִּי עַל־יְדֵי תּוֹכָחָה שֶׁל מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ, לֹא דַּי שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל בְּתוֹכַחְתּוֹ, אַף גַּם הוּא מַבְאִישׁ רֵיחַ שֶׁל אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת הַשּׁוֹמְעִים תּוֹכַחְתּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַחֲלִישׁ נִשְׁמָתָם וּמַפְסִיק הַשֶּׁפַע מִכָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בָּהֶם:

ב. קוֹל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי הוּא מַחֲזִיק כֹּחַ הַנְּשָׁמָה:

ג. עַל־יְדֵי תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָה, עַל־יְדֵי־זֶה נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא:

ד. עַל־יְדֵי תְּפִלָּה בִּשְׁלֵמוּת הָרָאוּי, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לָבֹא לִבְחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד, וְאָז הוּא רָאוּי לְהוֹכִיחַ, כִּי הוּא מוֹסִיף וְנוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת עַל־יְדֵי קוֹל תּוֹכַחְתּוֹ:

ה. עַל־יְדֵי שֶׁנִּתּוֹסֵף שָׂכֵן לְקִבּוּץ יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי־זֶה בָּא רְפוּאָה וּסְלִיחַת עֲוֹנוֹת:

ו. עַל־יְדֵי תְּפִלָּה בִּשְׁלֵמוּת, נַעֲשִׂין גֵּרִים וְנִתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ: גַּם זוֹכִין לְהִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה. גַּם זוֹכִין לֶאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת:

ז. עַל־יְדֵי שֶׁזּוֹכִין לְהִתְקָרֵב לְמַנְהִיג אֱמִתִּי, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְנִתְבַּטְּלִין אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיוֹת. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ מְאֹד אַחֲרֵי מַנְהִיג אֱמֶת לְהִתְקָרֵב אֵלָיו כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בַּה' שֶׁהוּא יְסוֹד הַכֹּל.

וְאַל תִּרַמֵּי בְּנַפְשָׁךְ שֶׁבְּנָקֵל אַתָּה יָכוֹל לִזְכּוֹת לָזֶה לְהִתְקָרֵב לְמַנְהִיג אֱמֶת, רַק בֶּאֱמֶת אַתָּה צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אַחֲרָיו, וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לִזְכּוֹת לִמְצוֹא מַנְהִיג אֱמֶת לְהִתְקָרֵב אֵלָיו כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי יֵשׁ מַנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר, וּכְשֶׁמִּתְקָרְבִים אֲלֵיהֶם, אֲזַי אַדְרַבָּא בָּאִים חַס וְשָׁלוֹם לֶאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיוֹת, עַל־כֵּן צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ מְאֹד אַחַר מַנְהִיג אֱמִתִּי, וּלְבַקֵּשׁ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְאֹד עַל זֶה, כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה:

ח. עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לַצַּדִּיק הָאֱמֶת, נִפְסָק זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ. וּלְהֵפֶךְ חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי מַנְהִיג שֶׁל שֶׁקֶר חַס וְשָׁלוֹם, מִתְגַּבֵּר הַזֶּהֲמָא:

ט. עַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹכִין לַחֲסָדִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד, וְיִתְבַּטֵּל הַטֶּבַע, וְיִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת:

י. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נַעֲשִׂין כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ"ל, הֵינוּ שֶׁזּוֹכִין לְהוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא כָּל הַחִיּוּת שֶׁבָּלְעָה מִקְּדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה בִּשְׁלֵמוּת שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. גַּם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה זוֹכִין שֶׁיִּתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי גֵּרִים. גַּם זוֹכִין לַנְּבוּאָה, וְלֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְנִתְבַּטְּלִין אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיוֹת, וְזוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעָתִיד:

ליקוטי עצות

א. אַף־עַל־פִּי שֶׁתּוֹכָחָה הוּא דָּבָר גָּדוֹל, וּמֻטָּל עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ כְּשֶׁרוֹאֶה בּוֹ שֶׁאֵינוֹ מִתְנַהֵג כַּשּׁוּרָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן לַאו כָּל אָדָם רָאוּי לְהוֹכִיחַ.

כִּי עַל־יְדֵי תּוֹכָחָה שֶׁל מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ, לֹא דַּי שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל בְּתוֹכַחְתּוֹ, אַף גַּם הוּא מַבְאִישׁ רֵיחַ שֶׁל אִלּוּ הַנְּשָׁמוֹת הַשּׁוֹמְעִים תּוֹכַחְתּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַחֲלִישׁ אֶת נִשְׁמָתָם, וּמַפְסִיק הַשֶּׁפַע מִכָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בָּהֶם.

כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם כִּי אִם מִי שֶׁיָּכוֹל לְהוֹסִיף וְלִתֵּן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת עַל־יְדֵי שֶׁהוּא מוֹכִיחָם, שֶׁזֶּה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם כְּשֶׁזּוֹכֶה לִבְחִינַת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגַּן־עֵדֶן, שֶׁמִּשָּׁם גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְכָל הַיְרָאוֹת, שֶׁהוּא קוֹל הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד וְכוּ' [עַיֵּן בִּפְנִים].

אַתָּה הַמְעַיֵּן, אַל יְבַהֲלוּךָ רַעְיוֹנֶיךָ, כִּי לְמַעְלָה הַזֹּהַר הָרָבֶּה שֶׁיְּדַבֵּר כָּל אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, וּבֵאֵר בִּפְרוּשׁ שֶׁכָּל אָדָם צָרִיךְ לַעֲסֹק בָּזֶה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר לְעֵיל [תּוֹרָה ז תְּנִנָּא אוֹת ד], וְכָאן אָמַר שֶׁאֵין כָּל אָדָם רָאוּי לְהוֹכִיחַ.

אַךְ הָעִנְיָן מְבֹאָר הֵיטֵב לְמִי שֶׁמֵּבִין הֵיטֵב פֵּרוּשׁ הַדְּבָרִים בִּפְשִׁיטוּת. כִּי לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, לְדַבֵּר אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ בְּכָל יוֹם מֵהַתַּכְלִית וּמַה יִּהְיֶה הַסּוֹף מֵאִתָּנוּ וְכוּ', זֶה צָרִיךְ בְּוַדַּאי כָּל אָדָם לְקַיֵּם אֲפִלּוּ אָדָם פָּשׁוּט לְגַמְרֵי כַּנַּ"ל. אֲבָל תּוֹכָחָה שֶׁהַזֹּהַר כָּאן הוּא עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי, כִּי הוּא כְּשֶׁמּוֹכִיחַ אֶת הָאָדָם וּמַזְכִּיר לוֹ עֲוֹנוֹתָיו, שֶׁאוֹמֵר לוֹ: לָמָּה עָשִׂיתָ עֲבֵרָה פְּלוֹנִית אוֹ מַעֲשֶׂה הָרָעָה הַזֹּאת חַס וְשָׁלוֹם, וְזֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְזָהֵר שֶׁלֹּא לְהַזְכִּיר מַעֲשִׂים רָעִים שֶׁלָּהֶם, כִּי יָכוֹל לְהַחֲלִישׁ נִשְׁמָתָם עַל־יְדֵי־זֶה, עַל־יְדֵי שֶׁמְּעוֹרֵר הָרֵיחַ רַע, עַל־יְדֵי שֶׁמַּזְכִּיר עֲוֹנוֹתֵיהֶם.

וְזֶה עִקַּר הַפֵּרוּשׁ שֶׁל תּוֹכָחָה כְּמוֹ שֶׁמָּצִינוּ בְּרַשׁ"י עַל פָּסוּק דִּבְרֵי קֹהֶלֶת שֶׁכָּתַב: 'כָּל מָקוֹם שֶׁמָּצִינוּ דְּבָרִים אֵינוֹ אֶלָּא דִּבְרֵי תּוֹכָחָה' וְכוּ', גַּם כָּתַב בְּפָרָשַׁת דְּבָרִים: 'שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּכָמָּה צַדִּיקִים שֶׁלֹּא הוֹכִיחוּ אֶלָּא סָמוּךְ לַמִּיתָה וְכוּ', וְכֵן מֹשֶׁה' וְכוּ'. וְהִנֵּה, לְכְאוֹרָה הַדָּבָר תָּמוּהַּ, כִּי הֲלֹא מֹשֶׁה בְּוַדַּאי הוֹכִיחַ וְאָמַר מוּסָר לְיִשְׂרָאֵל הַרְבֵּה מִקֹּדֶם, שֶׁהַזְהִיר אוֹתָם מְאֹד לִשְׁמֹר אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה. אַךְ עִקַּר פֵּרוּשׁ תּוֹכָחָה הוּא מַה שֶּׁהַזְכִּיר עֲוֹנוֹתֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (דְּבָרִים א א) "בַּמִּדְבָּר בָּעֲרָבָה" וְגוֹ', וּפֵרֵשׁ רַשׁ"י שֶׁהֵם הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהִכְעִיסוּ' וְכוּ' וְזֶהוּ עִקַּר שֵׁם תּוֹכָחָה, וְתוֹכָחָה בָּזֹאת לֹא הוֹכִיחָם כִּי אִם סָמוּךְ לַמִּיתָה, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא הָיָה מוֹכִיחָם בִּבְחִינַת הַקּוֹל הַנַּ"ל שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה מְעוֹרֵר רֵיחַ טוֹב כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּפְנִים, אַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הוֹכִיחָם לְהַזְכִּיר עֲוֹנוֹתֵיהֶם כִּי אִם קֹדֶם מוֹתוֹ. וְעַיֵּן עוֹד מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר (עַיֵּן לִיקּוּטֵי הֲלָכוֹת סֵפֶר תּוֹרָה ב, טז; עֵרֶלָה ד, טז). (תּוֹכָחָה כ)

ב. עַל־יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא, דְּהַיְנוּ תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, וְנִפְגָּם הַיְרָאָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת רֵיחַ טוֹב, שֶׁהִיא עִקַּר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא. (אֲבִילָה יז)

ג. עַל־יְדֵי שֶׁמְּקַבְּלִין תּוֹכָחָה מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁיָּכוֹל לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל בָּרָאוּי [כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּכְּנִים], עַל־יְדֵי־זֶה מַגְבִּירִין מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא עַל מְזוֹנָא דְּגוּפָא. (אֲבִילָה יח)

ד. הַמּוֹחַ וְהַדַּעַת שֶׁל אָדָם הוּא מֻגָּן בִּכְּנֵי תַּאֲוַת נְאוּף. כִּי יֵשׁ שְׁלֹשָׁה מוֹחִין בָּאָדָם,
וְכָל אֶחָד וְאֶחָד הוּא בְּחִינַת מְחִצָּה פְּרוּסָה בִּכְּנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה, כִּי עִקַּר הִתְגַּבְּרוּת הַתַּאֲוָה הַזֹּאת הוּא עַל־יְדֵי רוּחַ שְׁטוּת. עַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם לֵידַע וְלִזְכֹּר זֹאת, שֶׁבְּכָל פַּעַם שֶׁרוֹצִים לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו הִרְהוּרִים אֵלּוּ חַם וְשָׁלוֹם, יִבְרַח מִיָּד מֵהָרוּחַ שְׁטוּת אֶל הַדַּעַת, וְיִפְרֹם מְחִצּוֹת הַמּוֹחִין בִּכְּנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה כְּמוֹ מְחִצָּה מַמָּשׁ, כִּי הַדַּעַת הָאֲמִתִּי מֻגָּן בִּכְּנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה כְּמוֹ מְחִצָּה מַמָּשׁ. וְהָבֵן זֹאת, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר זֹאת, רַק כָּל אֶחָד יָבִין מֵעַצְמוֹ אֵיךְ לִבְרֹחַ וּלְהַסְתִּיר דַּעְתּוֹ מֵהָרוּחַ שְׁטוּת הַנַּ"ל, וּלְהַמְשִׁיךְ עַצְמוֹ אֶל הַדַּעַת שֶׁהִיא בְּחִינַת מְחִצָּה פְּרוּסָה בִּכְּנֵיהֶם כַּנַּ"ל. (בְּרִית סא)

ה. עַל־יְדֵי כַּעַס וְאַכְזָרִיּוּת, נִפְגָּם הַדַּעַת, וְעַל־יְדֵי־זֶה בָּא תַּאֲוַת נְאוּף חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲזַי הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, וַאֲזַי הַסִּטְרָא־אַחֲרָא יוֹנְקִים מִמֶּנָּה, וַאֲזַי צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְתַקֵּן הַכֹּל [עַיֵּן בִּכְּנִים]. (בְּרִית סב)

ו. עִקַּר הַתְּפִלָּה הֵם רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְעִקַּר הָרַחֲמָנוּת וְהַעֲשָׂה כַּעַס וְאַכְזָרִיּוּת וְנִקְטָן יוֹנֶקֶת מֵהָרַחֲמָנוּת חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲזַי נִפְגָּם הָרַחֲמָנוּת וְנַעֲשֶׂה כַּעַס וְאַכְזָרִיּוּת וְנִקְטָן הַדַּעַת - אֲזַי מִתְגַּבֵּר תַּאֲוַת נְאוּף חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲזַי הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, וְאָז הַסִּטְרָא־אַחֲרָא יוֹנֶקֶת מֵהַתְּפִלָּה, וְאָז צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא כָּל חִיּוּתָהּ וּמְתַקֵּן הַכֹּל וְכוּ', וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים, וְנִתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדַמֶּה, וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לְעָתִיד וְכוּ' [וְעַיֵּן בִּכְּנִים]. (תְּפִלָּה פנ)

ז. עַל־יְדֵי הַשָּׂכֵן שֶׁנִּתּוֹסֵף לְהַקְבִּיץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּגוֹן כְּשֶׁיֵּשׁ קִבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁעוֹסְקִין
בִּתְפִלָּה, כְּשֶׁנִּתּוֹסֵף עֲלֵיהֶם עוֹד נֶפֶשׁ אֶחָד, אֲזַי נִתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל מְאֹד מְאֹד בֵּית הַתְּפִלָּה, כִּי נִתְרַבִּין הַצְּרוּפִים קְדוֹשִׁים מְאֹד מְאֹד, וְנִבְנִין בָּתִּים הַרְבֵּה מְאֹד בַּקְּדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחֲשֹׁב, וְנַעֲשִׂים מִזֶּה שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים וְנִפְלָאִים לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְחָלִין וְנִסְלָחִין הֶעָוֹנוֹת, וְנִמְשָׁךְ רְפוּאָה. (תְּפִלָּה פד)

ח. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִין לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּכֹחַ גָּדוֹל בְּיוֹתֵר, וּלְקַשֵּׁר תְּפִלָּתוֹ
לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְהוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא כָּל הַחִיּוּת שֶׁבְּלֵעָה מִקְּדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל, כָּל הַתְּפִלּוֹת וְהָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת שֶׁבְּלֵעָה, הַכֹּל מֻכְרָחַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא מִקְּרְבָּהּ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל,

וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין שֶׁיִּתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי גֵּרִים שֶׁמִּתְגַּיְּרִין, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִגְבוּאָה, וְלֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְנִתְבַּטְּלִין אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, וְזוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּטוּל הַטֶּבַע, שֶׁיִּתְנַהֵג הָעוֹלָם בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת לְבַד, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְקוֹל הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, שֶׁהוּא עִקַּר תַּעֲנוּג עוֹלָם הַבָּא. (מוֹעֲדֵי ה' - רֹאשׁ הַשָּׁנָה י)

ט. כָּל מַנְהִיג אֲמִתִּי שֶׁבְּכָל דּוֹר יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, וְגַם עַכְשָׁו שֶׁבָּטֵל הַנְּבוּאָה
וְאֵין לוֹ רוּחַ נְבוּאָה מַמָּשׁ, אַף־עַל־פִּי־כֵן בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיֶה לְהַמַּנְהִיג 'רוּחַ אַחֶרֶת' דִּקְדֻשָּׁה, מַה שֶּׁאֵין לְשׁוֹאֵר הֶהָמוֹן, שֶׁהִיא בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, רוּחַ נְבוּאָה.

וְעַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁל הַצַּדִּיק הַמַּנְהִיג הָאֱמֶת, עַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בֵּרוּר הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הוּא בְּפִי בֵּרוּר הַמַּדְמֶה. עַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְחַפֵּשׂ מְאֹד אַחֲרֵי מַנְהִיג אֲמִתִּי לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, דְּהַיְנוּ לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת עוֹלָמוֹ יֵשׁ מֵאַיִן הַמְּחֻלָּט, כִּי חִדּוּשׁ הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בְּשׁוּם שֵׂכֶל כִּי אִם בֶּאֱמוּנָה שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי צַדִּיק הָאֱמֶת כַּנַּ"ל.

וְאַל תִּדְמִי בְּנַפְשֵׁךְ שֶׁבְּקַל אַתָּה יָכוֹל לִזְכּוֹת לָזֶה לְהִתְקָרֵב לְמַנְהִיג אֲמִתִּי, כִּי בֶּאֱמֶת צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אַחֲרָיו, וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא מַנְהִיג אֲמִתִּי, שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה עַל יָדוֹ, כִּי יֵשׁ מַנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר, וּכְשֶׁמִּתְקָרְבִים אֲלֵיהֶם, אֲזַי אַדְרַבָּא בָּאִים לֶאֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, עַל־כֵּן צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ מְאֹד אַחַר מַנְהִיג אֲמִתִּי כַּנַּ"ל, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה עַל יָדוֹ שֶׁהוּא עִקַּר הַכֹּל, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהַנִּגּוּן וְהַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד כְּשֶׁיִּתְחַדֵּשׁ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת עוֹלָמוֹ, שֶׁהוּא הַנִּגּוּן שֶׁיִּתְנַגְּנוּ עַל שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם נִימִין, שֶׁמִּשָּׁם גִּדְלִים כָּל הָרֵיחוֹת טוֹבוֹת וְכָל הַיִּרְאוֹת, שֶׁזֶּה הַנִּגּוּן הוּא עִקַּר קִבּוּל הַשָּׂכָר שֶׁל הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבוֹא, אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לָזֶה. (צַדִּיק צח)

י. עִקַּר הָאֱמוּנָה שְׁלֵמָה זוֹכִין עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה, שֶׁזּוֹכִין לְהַאֲמִין בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא יְסוֹד הַכֹּל וְכָל הָעוֹלָם תָּלוּי בָּזֶה. [עַיֵּן לְעֵיל בְּאוֹת ט]. (אֱמֶת וֶאֱמוּנָה מד)

יא. עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיק הָאֱמֶת, נִפְסָק זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ. וּלְהֶפֶךְ, עַל־יְדֵי מַנְהִיג שֶׁל שֶׁקֶר, מִתְגַּבֵּר הַזֶּהֱמָא חַס וְשָׁלוֹם. (צַדִּיק צט)

ליקוטי עצות מהדורא בתרא

א. עֲמָלֵק יוֹנֵק מִפְּנֵם הַדַּעַת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּא חַם וְשָׁלוֹם טֻמְאַת פְּנֵם הַבְּרִית, שֶׁזֶּה עִקַּר טֻמְאַת עֲמָלֵק. (מוֹעֲדֵי ה' פּוּרִים ג)

ב. שֹׂרֶשׁ הַנְּפָשׁוֹת הוּא בְּחִינַת כָּבוֹד. וְעַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד, הַיְנוּ עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה בָּא הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה. וְעַל־כֵּן 'אֵין הַנְּבוּאָה שׁוֹרָה אֶלָּא עַל חָכָם, גִּבּוֹר וְעָשִׁיר' (שַׁבָּת צב), כִּי כָּל אֵלּוּ הֵם בְּבְחִינַת כָּבוֹד, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הַנְּבוּאָה. (כָּבוֹד ד)

ג. עִקַּר הַחוֹלַאַת בָּא מֵעֲוֹנוֹת, כִּי הָעֲוֹנוֹת הֵם בְּחִינַת עֲנָנִים שֶׁמַּחֲשִׁיכִים אֶת אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁעַל יָדָהּ הָרְפוּאָה, וְעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה נִתְכַּפְּרִין עֲוֹנוֹת וְהָעֲנָנִים כָּלִים וְהוֹלְכִים בְּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה מד) "מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ" וְכוּ', וַאֲזַי הוּא בְּחִינַת זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁמִּשָּׁם הָרְפוּאָה. (רְפוּאָה ו)

ד. קְרִיעַת יַם סוּף הוּא בְּבְחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁבִּבְחִינַת דִּין שֶׁמִּתְפַּלֵּל הַבַּעַל כֹּחַ הַגָּדוֹל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מֻכְרַחַת הַסְּטָרָא אָחֳרָא לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא מִבִּטְנָהּ וְקִרְבָּהּ כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעָה, אַף גַּם מֻכְרַחַת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא עֲצְמוּת חִיּוּתָהּ מַמָּשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים וְנִתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבָא עַל־יְדֵי־זֶה הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה בָּעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה, וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, וְלִבְחִינַת הַהַנְהָגָה שֶׁל הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת, וְלִבְחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד. (מוֹעֲדֵי ה' נִיסָן וּפֶסַח וּפְסִידָה וְשָׁבוּעוֹת ז)

ה. עִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא רַק בְּמָקוֹם שֶׁהַשֵּׂכֶל נִפְסָק וְאֵינוֹ מֵבִין הַדָּבָר בְּשִׂכְלוֹ - שָׁם צְרִיכִין אֱמוּנָה. וּכְשֶׁאֵינוֹ מֵבִין הַדָּבָר בְּשִׂכְלוֹ, אֲזַי נִשְׁאָר רַק בְּחִינַת הַמְּדָמֶּה. נִמְצָא שֶׁעִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא בְּבְחִינַת הַמְּדָמֶּה; וּכְשֶׁהַמְּדָמֶּה אֵינוֹ מְבֹרָר וּמְתֻקָּן, עַל־יְדֵי־זֶה בָּא לֶאֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת שֶׁהֵם עִקַּר זֻהֲמַת הַנָּחָשׁ. וְעִקַּר בֵּרוּר הַמְּדָמֶּה וְתִקּוּן הָאֱמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִי אֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, רוּחַ נְבוּאָה. (אֱמֶת וֶאֱמוּנָה יז)

ו. עִקַּר רֹאשׁ הַשָּׁנָה תָּלוּי בְּסִיוָן, שֶׁהוּא זְמַן קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, בְּחִינַת: 'תְּחִלַּת נִבְרָא הָעוֹלָם', וְכָל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד שִׁשִּׁי בְּסִיוָן שֶׁקִּבְּלוּ הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (שַׁבָּת פח) [עַיֵּן פָּנִים]. (מוֹעֲדֵי ה' רֹאשׁ חֹדֶשׁ ה)

ז. חִדּוּשׁ הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בְּשׂוּם שֵׂכֶל כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, כִּי אָנוּ מַאֲמִינִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם וְחִדֵּשׁ אוֹתוֹ בִּרְצוֹנוֹ, כִּי בֶּאֱמֶת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הָיָה עַל־יְדֵי בְּחִינַת אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לג): "וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה".

וְעִקַּר הִתְקַבְּצוּת הַחֲסָדִים שֶׁעַל יָדָם יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד, הוּא גַּם־כֵּן רַק עַל־יְדֵי אֱמוּנָה. (אֱמֶת וֶאֱמוּנָה יח)

ח. עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא, שֶׁשָּׁם הִיא הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד. וְלֶעָתִיד, שֶׁיִּתְחַדֵּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, אָז יִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה לְבַד, וְתִתְבַּטֵּל הַטֶּבַע לְגַמְרֵי. (אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל ג)

ט. יֵשׁ נִגּוּן שֶׁל בְּחִינַת דֶּרֶךְ הַטֶּבַע, שֶׁזֶּה בְּחִינַת (תְּהִלִּים יט) "הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל" וְכוּ', הַיְנוּ בְּחִינַת הַשִּׁירִים וְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁמְּשַׁבְּחִין לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַהַנְהָגָה שֶׁל עַכְשָׁו, שֶׁמַּלְבִּישׁ כְּבְיָכוֹל אוֹר הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל פִּי רֹב בְּהַנְהָגַת הַטֶּבַע שֶׁל תְּכוּנַת הַשָּׁמַיִם.

אֲבָל לֶעָתִיד תִּתְבַּטֵּל הַטֶּבַע לְגַמְרֵי, וְיִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה לְבַד שֶׁהוּא בְּחִינַת נִפְלָאוֹת, וְאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ בָּעוֹלָמָא, וְשִׁיר הַזֶּה הוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ וּמְרֻבָּע, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַנִּגּוּן הַנִּפְלָא שֶׁיִּתְנַגֵּן לֶעָתִיד עַל ע"ב נִימִין, שֶׁזֶּה יִהְיֶה קִבּוּל שִׁכְרָם שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים וַהֲחַסִידִים. וְהַקּוֹל שֶׁל הַנִּגּוּן וְהַשִּׁיר הַזֶּה הוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגַּן־עֵדֶן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גְּדֵלִים שָׁם כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיְרָאוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, וְהוּא גַּם בֵּן בְּחִינַת מָשִׁיחַ - עֵין פָּנִים. (נְגִינָה ב)

י. תְּקִיעָה - הוּא בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ; תְּרוּעָה - הוּא בְּחִינַת הִתְפַּשְּׁטוּת הַנְּבוּאָה שֶׁבָּא עַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד; שְׁבָרִים - הוּא בְּחִינַת בְּטוּל אֱמוּנוֹת כָּזְבִיּוֹת, וְתִקּוּן הָאֱמוּנָה וְהַבִּטָּחוֹן דִּקְדֻשָּׁה; וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד, וּלְהַהַנְהָגָה שֶׁל הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת, וּלְבְחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד. וְכָל זֶה כָּלוּל בְּעִנְיַן תִּשְׁרֵי, וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל הַקְּדֻשׁוֹת שֶׁבָּלָעָה, אַף גַּם עַצְמוּת חִיּוּתָהּ מַמָּשׁ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת גֵּרִים. וְכָל הַנַּ"ל כָּלוּל גַּם־כֵּן בְּעִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְתִשְׁרֵי. (מוֹעֲדֵי ה' אֱלוּל, רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם כִּפּוּר, סֻכּוֹת וְכוּ' ד)

יא. יֵשׁ הַבְּלִים בָּעוֹלָם שֶׁהֵם בְּחִינַת 'הֶבֶל הֲמָה מַעֲשֵׂה תַּעֲתוּעִים' (יִרְמְיָה י, נא), הַיְנוּ הַבְּלֵי עוֹלָם שֶׁל שְׁטוּת, וּכְשֶׁמְּקַבְּלִים אֵלּוּ הַהֲבָלִים וּמַכְנִיסִים אוֹתָם בְּתוֹךְ תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְנַעֲשָׂה מֵהֶם הֲבָלִים דִּקְדֻשָּׁה, זֶה בְּחִינַת גֵּרִים. וְעַל־יְדֵי הַנְּשִׁימָה שֶׁל הָרֹאשׁ שֶׁמְּקַבֶּלֶת הֶבֶל וּמוֹצִיאָהּ הֶבֶל, שֶׁזֶּה בְּחִינַת 'הֶבֶל נָחִית הֶבֶל סָלִיק' (תִּקּוּנֵי זֹהַר צו.) הַנֶּאֱמָר בְּהָרֹאשׁ, וּכְשֶׁזּוֹכִין לְהוֹצִיא כָּל הַבְּלֵי הַנְּשִׁימָה, רַק עַל־יְדֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה וַהֲבָלִים דִּקְדֻשָּׁה, זֶה בְּחִינַת גֵּרִים מַמָּשׁ, כִּי מְקַבְּלִין אֶת הַהֲבָלִים שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁהֵם בְּחִינַת "הֶבֶל הֲמָה מַעֲשֵׂה תַּעֲתוּעִים", וּמַעֲלִין אוֹתָם לִבְחִינַת הֶבֶל דִּקְדֻשָּׁה עַל־יְדֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה. (תַּלְמוּד תּוֹרָה יג)

יב. עִקַּר קְדֻשַּׁת מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי שְׁמִירָה מִתַּאֲוַות נְאוּף וּמִמַּקֵּרֶה לַיְלָה חַס וְשָׁלוֹם. (בְּרִית ד)

יג. כָּל הַשְּׂבָחִים וּתְאָרִים שֶׁאָנוּ מְדַמִּין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הֵם בִּבְחִינַת הַמְדַמֶּה, כִּי בִּפְנִימִיּוּת הַשֵּׂכֶל הוּא יִתְבָּרַךְ מֻפְשָׁט לְגַמְרֵי מִכָּל הַשְּׂבָחִים וְהַתְּאָרִים. וְעַל־כֵּן בְּשֶׁאֵין הַמְדַמֶּה מְבָרֵר וּמְחַקֵּק, אֲזַי אֵין יוֹדְעִין כְּלָל לְהָאֵר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּבְכִיכוֹל בִּשְׂבָחִים וּתְאָרִים, רַק כְּשֶׁהַמְדַמֶּה מְבָרֵר וּמְחַקֵּק, אָז יְכוֹלִים לְסַדֵּר שְׂבָחִים וּתְאָרִים אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל הַשְּׂבָחִים וְהַתְּאָרִים הֵם בִּבְחִינַת הַמְדַמֶּה כַּנַּ"ל. (תְּפִלָּה ט)

תּוֹרָה ט
אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה הָרוּחַ

קִיצּוּר לִיקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן

א. עַל־יְדֵי מָרָה שְׁחֹרָה, אֵין יְכוֹלִין לִבְעוֹר וּלְהִתְלַהֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וּמַנְהִיגֵי הַדּוֹר הָאֲמִתִּיִּים, הֵם מְגָרְשִׁין הַמָּרָה שְׁחֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם מִתְלַהֲבִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ:

ב. לִפְעָמִים בּוֹעֵר הָאָדָם בְּיוֹתֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חוּץ מִן הַמִּדָּה, וְגַם זֶה אֵינוֹ טוֹב, כִּי זֶה מְבְּחִינַת רוּחַ סְעָרָה, וְזֶה נִקְרָא הֲרִיסָה, וּצְרִיכִין לְהַכְנִיעַ זֹאת, רַק לִרְאוֹת שֶׁיִּבְעַר וְיִתְלַהֵב הַלֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמִדָּה בְּמֶזֶג הַשָּׁוֶה:

לִיקּוּטֵי עֲצוֹת

א. עֲצֵבוּת וּמָרָה שְׁחֹרָה הִיא בְּחִינַת עַפְרוּרִיּוּת שֶׁנּוֹפֵל עַל לֵב אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֵין יָכוֹל לִבְעֹר וּלְהִתְלַהֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וּמַנְהִיגֵי הַדּוֹר הָאֲמִתִּיִּים הֵם מְנַשְּׁבִין בְּרוּחָם הַקָּדוֹשׁ וּמְנַפְּחִים הָעַפְרוּרִיּוּת שֶׁהִיא הַמָּרָה שְׁחֹרָה מִלֵּב יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם מַלְהִיבִים לְבָבוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. (שִׁבְחֵי כו)

פרפראות לחכמה

מַאֲמַר תִּקְעוּ-תוֹכָחָה נֶאֱמַר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה תקע"א שֶׁחָל אָז בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ וּבְיוֹם א':

אוֹת א: מוֹשְׁכִין עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד וְכוּ'. יֵשׁ לוֹמַר דְּרוּשָׁה לוֹמַר שֶׁמּוֹשְׁכִין וּפוֹשְׁטִין עָלָיו אֶת הַחוּט שֶׁנִּקְלַע וְנִשְׁזָר מֵע"ב נִימִין שֶׁהֵם גִּימַטְרִיָּא חֶסֶד, וַעֲלֵיהֶם יִתְנַגֵּן הַשִּׁיר שֶׁלְּעָתִיד כְּשֶׁיְּחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים פ"ט) עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה וְכוּ':

שָׁם, מֵעִנְיַן הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגַּן שֶׁשָּׁם גְּדָלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְכוּ' אֶפְשָׁר לוֹמַר שֶׁזֶּה סוֹד מַה שֶּׁאָמְרוּ רַז"ל (יְרוּשַׁלְמִי יוֹמָא פ"ד ה"ה) שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים:

שָׁם אוֹת ג: וַיְכַלֵּ"ל רָאשֵׁי תֵּבוֹת וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַּרְעֹה יְהִי לְתַנִּין וְכוּ'. נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּרוּשָׁה לוֹמַר, כִּי יָדוּעַ שֶׁגְּלוּת מִצְרַיִם הָיָה עַל חֵטְא עֵץ הַדַּעַת שֶׁהָיָה עַל יְדֵי שֶׁיָּנַק הַנָּחָשׁ מִן הָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת שֶׁזֶּה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג) וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם שֶׁמְּזֶה בָּא חַס וְשָׁלוֹם תַּאֲוַת נְאוּף, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַז"ל (עֵין יַעֲקֹב רְאוּבֵנִי בְּרֵאשִׁית לט:) עַל אָדָם הָרִאשׁוֹן עַצְמוֹ שֶׁפָּגַם בָּזֶה שֶׁלֹּא הִמְתִּין בְּזִוּוּגוֹ עַד שַׁבָּת וְכוּ', וְכֵן אַחַר כָּךְ בָּאוּ שֵׁדִים וְחִמְּמוּ אוֹתוֹ וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל, וְאַחַר כָּךְ גָּבַר הַפֶּגָם הַזֶּה מְאֹד בְּפָרָט בְּדוֹר הַמַּבּוּל וְכוּ', וְגָלוּת מִצְרַיִם הָיָה לְתַקֵּן אֶת הַדּוֹרוֹת הָהֵם כַּמְּבֹאָר בְּכִתְבֵי הָאֲרִיזַ"ל, וְהַתִּקּוּן הָיָה עַל יְדֵי בְּחִינַת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַטֵּה עֻזּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה וְזֶה שֶׁצִּוָּה עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְהַשְׁלִיךְ הַמַּטֶּה לִפְנֵי פַּרְעֹה וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ נָחָשׁ וְתַנִּין, לְרַמֵּז שֶׁהַנָּחָשׁ בָּלַע אֶת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין וְאַחַר כָּךְ נֶחְזַר הַנָּחָשׁ לְמַטֶּה, וַיִּבְלַע מַטֵּה אַהֲרֹן אֶת מַטּוֹתָם, לְרַמֵּז שֶׁזּוֹ הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין תַּעֲמֹד בְּצַוָּארָם עַד שֶׁיִּהְיוּ מְכֻרָּחִים לְהַחֲזִיר כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעוּ וְכוּ', וְכֵן אַחַר כָּךְ בְּקִרְיַעַת יַם סוּף שֶׁאָז הָיָה גְּמַר הַכְנָעַת מִצְרַיִם, הָיָה גַּם כֵּן עַל יְדֵי בְּחִינַת הַמַּטֶּה עֹז בְּחִינַת (תְּהִלִּים ע"ד) אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם וְכוּ', וְכֵן אֵצֶל מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק נֶאֱמַר (שְׁמוֹת י"ז) וּמַטֵּה הָאֱלֹקִים בְּיָדִי וְכוּ'. וְזֶה (שְׁמוֹת י"ח) וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ שֶׁשָּׁמַע קְרִיעַת יַם סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק וּבָא וְנִתְגַּיֵּר, כִּי עַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים כַּמְּבֹאָר בְּפָנִים:

שָׁם, מְבֹאָר שֶׁקְּרִיעַת יַם סוּף הוּא בְּחִינַת תִּקּוּן לְמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, וְעַיֵּן שְׁמוּאֵל א' ט"ו וַיַּחְמֹל שָׁאוּל וְהָעָם עַל אֲגָג, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶּׁהַסִּטְרָא אַחֲרָא יָנְקָה מִבְּחִינַת הָרַחֲמָנוּת, עַד שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִפְגַּם הָרַחֲמָנוּת וְנַעֲשָׂה אַכְזָרִיּוּת (שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶּׁדָּרְשׁוּ רַז"ל (יַלְקוּט שִׁמְעוֹנִי שָׁם) עַל עִנְיָן זֶה בְּעֶצְמוֹ כָּל הַמְּרַחֵם עַל אַכְזָרִים לְבַסּוֹף נִתְאַכְזֵר וְכוּ'), וְעַל יְדֵי זֶה בְּעֶצְמוֹ מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר קְלִפַּת עֲמָלֵק שֶׁיּוֹנֵק מִבְּחִינַת הַדַּעַת. וְזֶה שֶׁכָּתוּב שָׁם וַיֹּאמֶר שָׁאוּל מֵעֲמָלֵקִי הֲבֵיאוּם אֲשֶׁר חָמַל הָעָם וְכוּ' וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲלֹא אִם קָטֹן אַתָּה בְּעֵינֶיךָ רֹאשׁ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָתָּה וְכוּ' וַיִּשְׁלָחֲךָ ה' בְּדָרֶךְ וַיֹּאמֶר לֵךְ וְהַחֲרַמְתָּ אֶת הַחַטָּאִים אֶת עֲמָלֵק וְכוּ', וּפֶרֶשׁ רַשִׁ"י בְּשֵׁם הַתַּרְגּוּם יוֹנָתָן, רֹאשׁ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָתָּה, שִׁבְטָא דְּבִנְיָמִין עָבַר בֵּימָא בְּרֵישׁ כָּל עַמָּא וְכוּ'. כִּי עַל יְדֵי קְרִיעַת יַם סוּף זוֹכִין בְּשִׁלְמוּת לִבְחִינַת מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק לִלְחֹם בּוֹ עַד כַּלּוֹתָם וְכוּ'. וְעַיֵּן מִדְרָשׁ רַבָּה וַיְרָא פָּרָשָׁה מ"ט, זֶה שֶׁהוּא עוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּבָה אֵין אוֹמְרִים לוֹ וְכוּ' אֶלָּא בֹּא וּקְרַב עֲשֵׂה קָרְבָּנֵינוּ וּמִלְחֲמוֹתֵינוּ. מְבֹאָר עַל פִּי הַנַּ"ל שֶׁלִּפְעָמִים צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת דִּין, וּתְפִלָּה זוֹ הִיא בְּחִינַת מִלְחָמָה כַּמּוּבָן. וְעַיֵּן עוֹד בְּמִדְרַשׁ רַבָּה וַיֵּצֵא פָּרָשָׁה ס"ח מֵעִנְיַן הַתַּנִּין שֶׁל נְבוּכַדְנֶצַּר שֶׁהִכְנִיעוּ דָּנִיֵּאל עַיֵּן שָׁם, נָטַל תֵּבֶן וְהִטְמִין לְתוֹכוֹ מַסְמְרִים וְהִשְׁלִיךְ לְפָנָיו וּבָלָעוֹ וְנָקְבוּ מַסְמְרִים אֶת בְּנֵי מֵעָיו הֲדָא הוּא דִכְתִיב (יִרְמְיָה נ"א) וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ, עַיֵּן שָׁם, מְכֻנָּן מַמָּשׁ לְעִנְיַן הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין הַנַּ"ל:

שָׁם אוֹת ו: רוֹצֶה לוֹמַר תֵּבָה בַּת ג' אוֹתִיּוֹת כְּגוֹן אֲשֶׁר יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ שִׁשָּׁה צֵרוּפִים שֶׁהֵם אֲשֶׁר שְׁאָר רָשָׁא רֹאשׁ שֶׁרֵא אֵרֶשׁ וְכַיּוֹצֵא בְּכָל תֵּבָה בַּת ג' אוֹתִיּוֹת. ד' אֲבָנִים בּוֹנוֹת כ"ד בָּתִּים הֵינוּ תֵּבָה בַּת ד' אוֹתִיּוֹת יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת מִמֶּנָּה כ"ד צֵרוּפִים כִּי כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף הָאוֹת הָרְבִיעִית נִתְוַסְּפוּ הַצֵּרוּפִים אַרְבָּעָה

פְּעָמִים נֶגֶד הַקּוֹדְמִים, דְּהַיְנוּ שֶׁמִּתְחִלָּה שֶׁהָיָה רַק ג׳ אוֹתִיּוֹת הָיוּ בּוֹנֶן שִׁשָּׁה צְרוּפִים, וְעַכְשָׁו שֶׁנִּתּוֹסֵף אוֹת הָרְבִיעִית וְנַעֲשׂוּ אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת בְּיַחַד הֵם בּוֹנֶן ד׳ פְּעָמִים שִׁשָּׁה שֶׁהֵם כ״ד צְרוּפִים וְגַם כֵּן כְּפִי הַנַּ״ל וְעַל כֵּן בְּשֵׁם אד״ני יֵ״שׁ בּוֹ כ״ד צְרוּפִים כַּיָּדוּעַ. חֲמִשָּׁה אֲבָנִים דְּהַיְנוּ תֵּבָה בַּת חֲמִשָּׁה אוֹתִיּוֹת בּוֹנִים חֲמֵשׁ פְּעָמִים כ״ד צְרוּפִים שֶׁהֵם מֵאָה וְעֶשְׂרִים צְרוּפִים, וְעַל כֵּן בְּשֵׁם אֱלֹקִים יֵ״שׁ בּוֹ מֵאָה וְעֶשְׂרִים צְרוּפִים כַּיָּדוּעַ. שִׁשָּׁה אֲבָנִים הֵיְינוּ תֵּבָה בַּת שִׁשָּׁה אוֹתִיּוֹת הֵם בּוֹנִים שִׁשָּׁה פְּעָמִים ק״כ שֶׁהֵם תש״כ צְרוּפִים שֶׁבְּתֵבַת בְּרֵאשִׁית. שִׁבְעָה אֲבָנִים הַיְנוּ תֵּבָה בַּת שִׁבְעָה אוֹתִיּוֹת בּוֹנִים שִׁבְעָה פְּעָמִים תש״כ צְרוּפִים. וְכֵן עוֹד לְהַלָּן עַד שֶׁמִּשְּׁלשָׁה עָשָׂר אֲבָנִים נַעֲשׂוּ שִׁשָּׁה אֲלָפִים וּשְׁנֵי מֵאוֹת וְשִׁבְעָה עֶשְׂרִים מִילְיָאן וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וּשְׁמוֹנָה מֵאוֹת צְרוּפִים. וְכֵן עוֹד לְהַלָּן כְּשֶׁנִּתּוֹסֵף עוֹד אֶבֶן אֶחָד עַל הי״ג הַנַּ״ל נִתּוֹסֵף הַצְּרוּפִים י״ד פְּעָמִים כְּכָל הַנַּ״ל, וְכֵן עוֹד לְהַלָּן עַד שֶׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַפֶּה לַחֲשׁוֹב, כָּל זֶה מְבֹאָר בְּסֵפֶר יְצִירָה לְעִנְיַן צְרוּפֵי אוֹתִיּוֹת מַמָּשׁ.

וְרַבֵּנוּ ז״ל בֵּאֵר גַּם כֵּן עִנְיָן זֶה לְעִנְיַן מַעֲלַת הַקִּבּוּץ הָקָדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל לִדְבַר מִצְוָה, וְעַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמְרוּ רז״ל (תּוֹרַת כֹּהֲנִים וַיִּקְרָא כ״ו) אֵינוֹ דּוֹמֶה מְרֻבִּין הָעוֹשִׂין מִצְוָה לְמוּעָטִין הָעוֹשִׂין מִצְוָה (וְעַיֵּן בָּזֶה בְּמִגְלַּת עֲמָקוֹת אֹפֶן קצז) וְרַבֵּנוּ ז״ל בֵּאֵר עִנְיָן זֶה הָעִקָּר לְעִנְיַן תִּקּוּן הַתְּפִלָּה, כִּי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים אֲבָנִים בְּחִינַת (אֵיכָה ד) תְּשׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, וּצְרִיכִין לְהַכְנִיס אוֹתָם לְתוֹךְ בְּחִינַת בַּיִת שֶׁהֵם בָּתֵּי הַתְּפִלָּה, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה נ״ו) כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה. וְעַל יְדֵי שֶׁנִּתּוֹסֵף עוֹד שָׁכֵן אֶחָד לְהַקִּיבּוּץ הָעוֹסְקִים בְּתִקּוּנֵי הַתְּפִלָּה, עַל יְדֵי זֶה נִתְרַבִּין בָּתֵּי הַתְּפִלָּה בְּרִבּוּי גָּדוֹל וּמְפֻלָּג מְאֹד מְאֹד כַּנַּ״ל. וְעַל יְדֵי רִבּוּי הַתְּפִלָּה עַל יְדֵי זֶה הוּא סִלּוּחוֹת עָוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת רְפוּאָה וְכוּ׳ כַּמְּבֹאָר בִּפְנִים.

וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּרוּשָׁה לוֹמַר שֶׁעַל יְדֵי הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁמִּתְפַּלֵּל הַבַּעַל כֹּחַ הַגָּדוֹל שֶׁעַל יְדֵי זֶה מְכֻרְחַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשׁוֹת שֶׁבָּלְעָה אַף גַּם מְכֻרַחַת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא עַצְמוּת הַחִיּוּת שֶׁלָּהּ מַמָּשׁ שֶׁזֶּה בְּחִינַת גֵּרִים שֶׁמִּתְגַּיְּרִין, שֶׁזֶּה בְּחִינַת עֲנָנֵי דְּשָׂפְכֵי מַיָּא כְּמְבֹאָר בְּאוֹת ד׳, שֶׁהַקְּלִפּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲנָנִים הַמַּעֲכְּבִים אֶת הַתְּפִלָּה הֵם מַחֲזִירִים מֵימֵי הַדַּעַת שֶׁבָּלְעוּ וְכוּ׳. וְאֶפְשָׁר שֶׁזֶּה בְּעַצְמוֹ גַּם כֵּן עִנְיַן הָעֲנָנִים שֶׁמְּבֹאָר כָּאן שֶׁהֵם בְּחִינַת הָעֲוֹונוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת חֹשֶׁךְ שֶׁמַּחֲשִׁיכִים אֶת אוֹר הַשֵּׁמֶשׁ שֶׁעַל יָדָהּ הָרְפוּאָה, הַיְנוּ שֶׁמּוֹנְעִים הָאָרַת זְרִיחַת אוֹר כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁעַל יְדֵי זֶה בָּא הִתְפַּשְּׁטוּת הַנְּבוּאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הָרְפוּאָה וְעַל יְדֵי הַתְּפִלָּה נִתְכַּפְּרִין הָעֲוֹונוֹת, וְהָעִקָּר הוּא עַל יְדֵי רִבּוּי וּשְׁלֵמוּת הַגְּדֻלַּת הַתְּפִלָּה שֶׁנַּעֲשָׂה עַל יְדֵי שֶׁנִּתּוֹסְפִין וְנִתְרַבִּין הַשָּׁכֵנִים, הַיְנוּ עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין הַנַּ״ל שֶׁעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים. נִמְצָא שֶׁנִּתּוֹסְפִין שְׁכֵנִים עַל יִשְׂרָאֵל, כִּי גַּם הַגֵּרִים הָאֵלּוּ שֶׁנִּתְקָרְבוּ אֶל הַקְּדֻשָּׁה עַל יְדֵי תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין הַנַּ״ל יֵשׁ בָּהֶם גַּם כֵּן מִבְּחִינַת חֶלְקֵי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת אַבְנֵי קֹדֶשׁ וְכֵן הַבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה הֵם גַּם כֵּן בִּבְחִינַת גֵּרִים, כַּמּוּבָא בְּמִדְרַשׁ קֹהֶלֶת רַבָּה א כ״ה מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁבָּאת לִפְנֵי ר׳ אֶלְיעֶזֶר לְהִתְגַּיֵּר וּפֵרְשׁוּ שָׁם לְקַבֵּל תְּשׁוּבָה (וְכַמּוּבָא בְּכָבֵד לְעֵיל מַעֲנָיָן זֶה), כִּי כְּבָר הָיוּ מְשֻׁקָּעִים כָּל כָּךְ בְּיַד הַסִּטְרָא אַחֲרָא עַד שֶׁכִּמְעַט שֶׁנִּטְמְעוּ בֵּין הָעַכּוּ״ם וְהָיוּ נֶאֱבָדִין לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם וְעַכְשָׁו חָזְרוּ וְנִתְקָרְבוּ לִקְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל.

וְכֵן כָּל הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הַיּוֹצְאוֹת מִבֶּטֶן הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת, עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת חֶלְקֵי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת אַבְנֵי קֹדֶשׁ רַק שֶׁהָיוּ מְשֻׁלָּכִין בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, כִּי הָיוּ נִטְבָּעִים וּמְשֻׁקָּעִים אֵצֶל הַחִיצוֹנִים שֶׁהֵם הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת רַחֲמָנָא לִצְלַן וְעַכְשָׁו יָצְאוּ מִשָּׁם וְחָזְרוּ וְנִתּוֹסְפוּ אֶל הַקְּדֻשָּׁה בִּבְחִינַת שְׁכֵנִים, וְעַל יְדֵי זֶה נִשְׁלְמָה הַתְּפִלָּה מְאֹד, כִּי נִתְרַבּוּ בָּתֵּי הַתְּפִלָּה בְּרִבּוּי עָצוּם וּמְפֻלָּג מְאֹד עַד שֶׁעַל יְדֵי זֶה נַעֲשָׂה סְלִיחַת עֲוֹונוֹת, וְאָז כָּל הָעֲנָנִים שֶׁהֵם הַקְּלִפּוֹת וְהַחִיצוֹנִים שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל יְדֵי הָעֲוֹונוֹת כָּלִים וְהוֹלְכִים לְגַמְרֵי בִּבְחִינַת מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכָעָנָן חַטֹּאתֶיךָ, וְאָז הוּא בְּחִינַת זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁמְּשָׁם הָרְפוּאָה כַּנַּ״ל: שָׁם: וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי וְכוּ׳ (יְשַׁעְיָה ל״ג). הַיְנוּ כִּי עַל יְדֵי שֶׁנִּתְקָרֵב אֶל הַקִּבּוּץ הַנַּ״ל בִּבְחִינַת שָׁכֵן, עַל יְדֵי זֶה הוּא נִצּוֹל מִיְּסוּרִים וְחוֹלַאַת שֶׁבָּא עַל יְדֵי עֲוֹונוֹת, כִּי (שָׁם) הָלֹא הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נְשָׂא עָוֹן, עַל יְדֵי שֶׁנִּתְרַבָּה וְנִתְגַּדְּלָה הַתְּפִלָּה עַל יְדֵי הַשָּׁכֵן הַנַּ״ל, וּמְמֵילָא גַּם הַשָּׁכֵן זוֹכֶה בֵּינֵיהֶם לִסְלִיחַת עָוֹון וְנִצּוֹל מֵחוֹלַאַת אָמְנָם כְּשֶׁאֵין בְּנֵי הַקִּבּוּץ זַכָּאִים, אָזַי אֵין זוֹכִין לִבְחִינַת נְשׂוּא עָוֹון הַיְנוּ כִּי בְּוַדַּאי הַבְּחִירָה חָפְשִׁית וְהַצַּדִּיק פּוֹעֵל בִּתְפִלָּתוֹ שֶׁהַסִּטְרָא אַחֲרָא מְכֻרַחַת לְהוֹצִיא מִבִּטְנָהּ כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעָה, וְעַל

יְדֵי זֶה נִתּוֹסְפִין שְׂכֵנִים וְנִתְרַבִּין בָּתֵּי הַתְּפִלָּה, עַד שֶׁכָּל הָעֲווֹנוֹת נִתְכַּפְּרִים, וְכָל הָעֲנָנִים כָּלִים וְהוֹלְכִין וְזוֹכִין לְזִרְיחַת הַשֶּׁמֶשׁ וְעַל יְדֵי זֶה בָּא רְפוּאָה אַף עַל פִּי כֵן חַס וְשָׁלוֹם כְּשֶׁאֵין בְּנֵי הַקְּבוּץ זַכָּאִים אֲזַי נוֹתְנִין כֹּחַ עַל יְדֵי זֶה חַס וְשָׁלוֹם לִבְחִינַת הָעֲנָנִים וְהַקְּלִפּוֹת לְהִתְגַּבֵּר, וְאָז הָיוּ בָּאִין עֲלֵיהֶם יִסּוּרִים וְחוֹלַאַת חַס וְשָׁלוֹם אַךְ הַצַּדִּיק מְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ יִסּוּרִים בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה הֵם נִצּוֹלִין מֵחוֹלַאַת, וְהַצַּדִּיק חוֹלֶה חַס וְשָׁלוֹם בִּשְׁבִילָם בִּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה נ"ג) אָכֵן חֳלָיֵינוּ הוּא נָשָׂא וְכוּ', וּכְתִיב שָׁם וַעֲוֹנֹתָם הוּא יִסְבֹּל.

וּבָזֶה מְיֻשָּׁב מַה שֶּׁרוֹאִין לִפְעָמִים שֶׁמִּתְקַבְּצִין אֵצֶל הַצַּדִּיק קִבּוּץ גָּדוֹל וּמִתְפַּלְּלִין בְּיַחַד שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְרַבִּין בָּתֵּי הַתְּפִלָּה בְּרִבּוּי גָּדוֹל מְאֹד, עַד שֶׁזּוֹכִין עַל יְדֵי זֶה כָּל הַקִּבּוּץ לִסְלִיחַת עֲווֹנוֹת, וְגַם הַשְּׂכֵנִים הַנִּתְוַסָּף עֲלֵיהֶם זוֹכֶה לָזֶה, וְעַל יְדֵי זֶה בָּא רְפוּאָה וְנִצּוֹלִין מֵחוֹלַאַת וְאִם כֵּן הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא הָרֹאשׁ שֶׁל כָּל הַקִּבּוּץ וְשֶׁל כָּל בָּתֵּי הַתְּפִלָּה שֶׁנִּתְרַבּוּ עַל יְדֵי זֶה, בְּוַדַּאי הָיָה צָרִיךְ לְקַבֵּל רְפוּאָה שְׁלֵמָה עַל יְדֵי זֶה וּלְהַנָּצֵל מִכָּל מִינֵי יִסּוּרִין וְחוֹלְאִים רַחֲמָנָא לִצְלַן. אַךְ אִם הָיוּ בְּנֵי הַקִּבּוּץ וּתְפִלָּתָם הֲגוּנָה בְּוַדַּאי הָיָה גַּם הַצַּדִּיק נִצּוֹל מֵחוֹלַאַת, אַךְ אִם אֵינָם זַכָּאִים אֲזַי הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ דַּיְקָא אֵינוֹ נִצּוֹל מֵחוֹלַאַת עַל יְדֵי הַקִּבּוּץ, כִּי אַדְרַבָּא הוּא מְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ יִסּוּרִין בִּשְׁבִיל הַצָּלַת יִשְׂרָאֵל. כָּךְ נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לְפָרֵשׁ, אֲמָנָם מִפְּשִׁיטוּת הַלָּשׁוֹן נִרְאֶה, שֶׁהַצַּדִּיק קוֹרֵא לְעַצְמוֹ שָׁכֵן בִּשְׁעַת הַקִּבּוּץ כִּי עוֹשֶׂה עַצְמוֹ כְּשִׁרְיַיִם, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עִקַּר הַקִּבּוּץ כִּי כֻּלָּם נִתְקַבְּצוּ אֵלָיו לְהִתְפַּלֵּל בַּעֲבוּרָם וְלַעֲסֹק בְּתִקּוּנָם, אַף עַל פִּי כֵן הוּא עוֹשֶׂה עַצְמוֹ כְּשָׁכֵן בִּבְחִינַת (שְׁמוֹת כ"ה) וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם, בְּפָרָט כִּי בֶּאֱמֶת הוּא רָחוֹק מְאֹד מִמַּדְרֵיגַת כֻּלָּם רַק שֶׁמּוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ אֲלֵיהֶם וְנַעֲשֶׂה שָׁכֵן אֶצְלָם בִּשְׁבִיל טוֹבַת הַקִּבּוּץ, וְגַם מֵחֲמַת כִּי עִקַּר תּוֹסֶפֶת הַשְּׂכֵנִים הוּא רַק עַל יָדוֹ, עַל כֵּן נִקְרָא הוּא גַּם כֵּן שָׁכֵן, וְאִם כֵּן, וּמַה אִם כָּל הַקִּבּוּץ זוֹכֶה עַל יָדוֹ לִבְחִינַת כַּפָּרַת עֲווֹנוֹת וּלְהִנָּצֵל מֵחוֹלַאַת וְיִסּוּרִין, מִכָּל שֶׁכֵּן הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ בְּוַדַּאי הָיָה נִצּוֹל מִיִּסּוּרִין וְחוֹלַאַת עַל יְדֵי זֶה, רַק שֶׁזֶּה תָּלוּי בְּאִם בְּנֵי הַקִּבּוּץ זַכָּאִים כֵּנַ"ל:

שָׁם אוֹת יוּד: וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מ"ט) וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְכוּ'. עַיֵּן מִדְרַשׁ רַבָּה וַיְחִי פָּרָשָׁה צ"ו, שֶׁדָּרַשׁ שָׁם יִשָּׂשכָר חֲמוֹר גָּרֶם וְכוּ', פֵּרוֹתָיו שֶׁל יִשָּׂשכָר גַּסִּין הָיוּ וְכוּ' וְהָרִבָּה גֵּרִים הָיוּ בָּאִין וּמִתְגַּיְּרִין וְכוּ', וְעַל יְדֵי גֵּרִים בָּא הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד וְעַל יְדֵי זֶה בָּא הִתְפַּשְּׁטוּת הַנְּבוּאָה כַּמְּבֹאָר שָׁם בָּאוֹת הַנ"ל וּבְאוֹת ד' ה', וְזֶה שֶׁנִּסְמַךְ לָזֶה וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְכוּ' כַּמְּבֹאָר בְּפִנִּים:

הַמַּאֲמָר הַזֶּה נֶאֱמַר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה תקע"א כַּנַ"ל, וְהוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאֲחָרוֹן מִימֵי חַיָּיו וְסָמוּךְ לְהִסְתַּלְּקוּתוֹ, וּמַתְחִיל לְדַבֵּר בּוֹ מְעַנְיֵן תּוֹכָחָה וְכוּ', וְאַחַר כָּךְ מְבָאֵר בּוֹ מַאֲמַר רַזַ"ל מַעֲנְיֵן מִלְחֶמֶת עוֹג, וּבְכָל זֹאת יֵשׁ דְּבָרִים נִפְלָאִים וַעֲמֻקִּים מְאֹד כַּמּוּבָן קְצָת מִמַּה שֶׁנֶּאֱמַר אֵצֶל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה (דְּבָרִים א) אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וְכוּ' אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת סִיחֹן וְכוּ' וְאֶת עוֹג וְכוּ' וְרַזַ"ל דָּרְשׁוּ עַל זֶה (דְּבָרִים רַבָּה נ"ד) לְפִי שֶׁהֵן דִּבְרֵי תוֹכָחוֹת מְלַמֵּד שֶׁלֹּא הוֹכִיחָן אֶלָּא סָמוּךְ לַמִּיתָה וְכוּ', וְכֵן יְהוֹשֻׁעַ וְכֵן שְׁמוּאֵל וְכֵן דָּוִד וְכוּ'.

וּבְכָל יְמֵי הַקַּיִץ הַקּוֹדֵם לָזֶה הָיָה מְצַפֶּה מְאֹד עַל עִנְיַן הַקִּבּוּץ שֶׁיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו זַ"ל שָׁם עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי הָעִקָּר הוּא אֶצְלוֹ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאָמַר שֶׁכָּל עִסְקוֹ הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וּבִימֵי חַג הַשָּׁבוּעוֹת נִתְקַבְּצוּ לְשָׁם גַּם כֵּן הָרִבָּה מֵאַנַ"שׁ וְהָיוּ סְבוּרִים שֶׁיֹּאמַר לִפְנֵיהֶם תּוֹרָה כַּאֲשֶׁר הָיָה מִנְהָגוֹ בְּכָל חַג הַשָּׁבוּעוֹת, אֲבָל לֹא אָמַר אָז שׁוּם תּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת הַנַ"ל וְאָמַר אָז דִּבְרֵי צַחוּת עַל עִנְיַן זֶה כַּמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (עַיֵּן חַיֵּי מוֹהַרַ"ן, נְסִיעָתוֹ וִישִׁיבָתוֹ בְּאוּמַן סִימָן יח) (וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי מֻרְמָז זֶה גַּם כֵּן בְּסוֹף הַמַּאֲמָר שֶׁכָּתַב שָׁם, וְעַל כֵּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה עִקַּר רֹאשׁ הַשָּׁנָה תָּלוּי בְּסִיָּון וְכוּ' הֵיינוּ שֶׁרָמַז שֶׁגַּם הָעִנְיָן שֶׁל סִיָּון שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁזּוֹכִין עַל יְדֵי זֶה לְתִקּוּן הָאֱמוּנָה הוּא בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכֵן עִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם תָּלוּי בְּסִיָּון, עַל דֶּרֶךְ שֶׁדָּרְשׁוּ רַזַ"ל (שַׁבָּת פח) עַל הָא דְּהַשְׁתָּא, שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד שֶׁשָּׁה בְּסִיָּון שֶׁקִּבְּלוּ הַתּוֹרָה כַּמְּבֹאָר בְּפִנִּים לְעֵיל אוֹת ח, וְעַל כֵּן בֶּאֱמֶת בִּתְפִלַּת רֹאשׁ הַשָּׁנָה אוֹמְרִים אַתָּה נִגְלֵיתָ וְכוּ', וּמַזְכִּירִין פְּסוּקִים הַרְבֵּה מִמַּתַּן תּוֹרָה כִּי קְשׁוּרִים וּכְלוּלִים זֶה בָּזֶה).

וְאַחַר כָּךְ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שָׁחָל אָז בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ וּבְיוֹם א, אָמַר אָז מַאֲמָר תִּקְעוּ תּוֹכָחָה הַנַ"ל בַּלַּיְלָה שֶׁאַחַר יוֹם א' שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה דְּהֵינוּ מוֹצָאֵי שַׁבַּת קֹדֶשׁ, וַאֲמָרוֹ בְּמִסְירַת נֶפֶשׁ בִּפְעַל מַמָּשׁ, כִּי בְּיוֹם א' שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַנַ"ל הִתְגַּבֵּר עָלָיו הַחוֹלַאַת שֶׁלּוֹ מְאֹד מְאֹד וְיָצְאוּ מִמֶּנּוּ דְּמִים הַרְבֵּה מִפִּיו כְּמוֹ קִלּוּחַ מַיִם מַמָּשׁ וְנִתְמַלְּאוּ כַּמָּה כֵּלִים מִדָּמוֹ וְהָיוּ לוֹ אָז

הֲקָאוֹת הַרְבֵּה וְכוּ', וְתִקֵּף הַהִתְגַּבְּרוּת הַחוֹלַאַת אָז הָיָה בְּלִי שִׁעוּר שֶׁכְּמֵעַט שֶׁנִּגְוַע וְנִסְתַּלֵּק וְנִמְשַׁךְ כָּךְ עַד כַּמָּה שָׁעוֹת בַּלַּיְלָה וְכַמָּה מֵאוֹת אֲנָשִׁים שֶׁנִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו זַ"ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה לְבַד מֵאַנְשֵׁי הָעִיר הַרְבֵּה מְאֹד, וְכֻלָּם הָיוּ עוֹמְדִים וּמְצַפִּים וּמְיַחֲלִים שֶׁיִּכְנֹס רַבֵּנוּ זַ"ל אֲלֵיהֶם לוֹמַר תּוֹרָה, וְלֹא הָיָה שׁוּם אֹפֶן לָזֶה מֵחֲמַת הִתְגַּבְּרוּת הַחוֹלַאַת שֶׁלּוֹ וְאַחַר כָּךְ שָׁלַח רַבֵּנוּ זַ"ל לִקְרֹא לְהָרַ"ר נָתָן זַ"ל שֶׁיִּכְנֹס אֵלָיו, וְדִבֵּר עִמּוֹ מִזֶּה וְשָׁאַל אוֹתוֹ מָה לַעֲשׂוֹת, כִּי אִי אֶפְשָׁר לוֹ כָּעֵת לוֹמַר תּוֹרָה, אַךְ שֶׁיֵּשׁ לוֹ רַחֲמָנוּת גָּדוֹל מְאֹד עַל אֲנָשִׁי הַקִּבּוּץ שֶׁנִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו קִבּוּץ גָּדוֹל כָּל כָּךְ וּבְטִרְחוֹת וִיגִיעוֹת כָּאֵלֶּה וְכֻלָּם עוֹמְדִים וּמְשְׁתּוֹקְקִים מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי תּוֹרָה מִפִּיו הַקְּדוֹשָׁה, וְהֵבִין הר"ר נָתָן זַ"ל שֶׁרְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל הוּא שֶׁיְּחַזֵּק אוֹתוֹ בְּעִנְיָן זֶה שֶׁיִּכְנֹס אֶל בֵּית הַקִּבּוּץ וְיֹאמַר לִפְנֵיהֶם תּוֹרָה, וְהִתְחִיל לְחַזֵּק אוֹתוֹ בְּעִנְיָן זֶה וְכוּ'. עָנָה רַבֵּנוּ זַ"ל וְאָמַר, אִם כֵּן אֶמְסֹר נַפְשִׁי. וְהֵרִים יָדָיו כְּמְדַבֵּר וְאוֹמֵר, הֲרֵינִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לִמְסֹר נַפְשִׁי בְּשִׁבְיל זֶה לוֹמַר תּוֹרָה. וְצִוָּה לְהַעֲמִיד הַכִּסֵּא שֶׁלּוֹ סָמוּךְ לַפֶּתַח, כִּי אוּלַי יִהְיֶה הַהֶכְרֵחַ לְהוֹצִיאוֹ בְּאֶמְצַע חַס וְשָׁלוֹם, וְאַחַר כָּךְ נִכְנַס בַּחֲלִישׁוּת גָּדוֹל מְאֹד, וְיָשַׁב עַל כִּסְאוֹ בִּשְׁתִיקָה קְצָת כְּדַרְכּוֹ, וְאַחַר כָּךְ אָמַר תּוֹרָה נִפְלָאָה הַנַּ"ל בְּקוֹל נָמוּךְ. וּכְשֶׁהִתְחִיל לוֹמַר, לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְדַבֵּר כִּמְעַט אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד מֵעֹצֶם חֻלְשׁוּתוֹ, אַךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָיָה בְּעֶזְרוֹ וְגָמַר כָּל הַמַּאֲמָר הַנַּ"ל בִּשְׁלֵמוּת, רַק סִיּוּם הַפְּרוּשׁ עַל הַפָּסוּק תִּקְעוּ וְכוּ' לֹא אָמַר אָז עַד אַחַר יוֹם כִּפּוּר וְכוּ'. וְאַחַר אֲמִירַת הַתּוֹרָה הִתְגַּבֵּר עָלָיו הַחוֹלַאַת שֶׁלּוֹ בְּיוֹתֵר וְכוּ' כַּמְּבֹאָר כָּל זֹאת בַּאֲרִיכוּת בְּסֵפֶר חַיֵּי מוֹהַרַ"ן (יְמֵי מוֹהַרַנַ"ת)

וַאֲנִי רָשַׁמְתִּי הָעִנְיָן בְּקִצּוּר, בִּכְדֵי שֶׁיֵּדַע הַמְעַיֵּן אֵיךְ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל מָסַר נַפְשׁוֹ מַמָּשׁ בַּאֲמִירַת הַמַּאֲמָר הַנַּ"ל, וְהַכֹּל לְטוֹבַת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וְגַם זֶה מְבֹאָר בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל אוֹת יב שֶׁכָּתַב שָׁם, כִּי זֶה הַבַּעַל כֹּחַ וְכוּ' הוּא בְּחִינַת צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו כִּי הוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבְיל יִשְׂרָאֵל, וְכֵן עִנְיַן הַדְּמִים שֶׁיָּצְאוּ מִמֶּנּוּ מְרֻמָּז בָּאוֹת ו' בְּעִנְיָן (אֵיכָה ד) תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת שֶׁאָמְרוּ רַזַ"ל (מִדְרַשׁ רַבָּה שָׁם), שֶׁזֶּה אָמַר יִרְמְיָה שֶׁהָיָה מִתְאוֹנֵן עַל הַדְּמִים שֶׁיָּצְאוּ מֵהַצַּדִּיק יֹאשִׁיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וְכוּ' וְכֵן פֶּרֶשׁ רַשִׁ"י שָׁם, וְעָלָיו אָמַר גַּם כֵּן רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ ה' וְכוּ', וְזֶה מוּבָא שָׁם גַּם כֵּן בְּסוֹף אוֹת יוּד, וְהַכֹּל קִבֵּל עַל עַצְמוֹ זַ"ל בִּשְׁבִיל תִּקּוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהֵם בְּחִינַת אַבְנֵי אֵבֶן"ל, לְקַבֵּץ אוֹתָם מִבְּחִינַת רֹאשׁ כָּל חוּצוֹת וּלְהַכְנִיסָם לְתוֹךְ בְּחִינַת הַבָּתִּים דִּקְדֻשָּׁה כַּמְּבֹאָר שָׁם בְּאוֹת ו' שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶבֶן חָלְיֵנוּ הוּא נָשָׂא. וּדְבָרִים כָּאֵלּוּ אִי אֶפְשָׁר לְהַאֲרִיךְ בָּהֶם, וְהַמֵּבִין יָבִין מִדַּעְתּוֹ כָּל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשַּׁעֵר בְּלִבֵּה.

גַּם סָמוּךְ לְהִסְתַּלְּקוּתוֹ בְּעֵת הִתְגַּבְּרוּת הַחוֹלַאַת עָלָיו זַ"ל מְאֹד מְאֹד וְכִמְעַט שֶׁנִּגְוַע בְּכָל עֵת, סִפֵּר עִם אַנַ"ש מִגְּדֶל יִסּוּרָיו, וּבְתוֹךְ כָּךְ סָתַם יָדָיו בְּחָזְקָה וְעָשָׂה אֶגְרוֹף וְנִעְנַע בְּאֶגְרוֹף יָדוֹ בְּכֹחַ וְהַמּוּבָן מִדְּבָרָיו שֶׁגַּם בְּעֹצֶם חֲלִישׁוּת הַגּוּף עֲדַיִן כֹּחוֹ חָזָק וְאַמִּיץ, וַעֲדַיִן כֹּחוֹ הוֹלֵךְ וּמִתְגַּבֵּר לִגְמֹר הַכֹּל כִּרְצוֹנוֹ בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם. גַּם פַּעַם אַחַת כְּשֶׁהָיָה שׁוֹכֵב וְגוֹנַחַ גְּנִיחוֹת הַרְבֵּה מְאֹד מְגֹדָּל חֲלִישׁוּתוֹ, אַחַר כָּךְ אָמַר אֵין זֶה שַׁיָּךְ אֵלַי כְּלָל, רַק אֶחָד עוֹמֵד וּמַכֶּה וְהוּא בְּמָקוֹם שֶׁהוּא (כְּאוֹמֵר שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּחָזְקָה בָּעִנְיָן שֶׁלּוֹ לִגְמֹר דַּיְקָא עַל יְדֵי הַיִּסּוּרִים הַגְּדוֹלִים הַנַּ"ל מַה שֶּׁרוֹצֶה לִגְמֹר) וּכְבָר נִתְבָּאֵר גַּם בְּמָקוֹם אַחֵר (חַיֵּי מוֹהַרַ"ן שָׁם מא) שֶׁכְּבָר הִבְטִיחַ רַבֵּנוּ זַ"ל בְּחַיָּיו וְיִחֵד עַל זֶה שְׁנֵי עֵדִים כְּשֵׁרִים, שֶׁכְּשֶׁיִּסְתַּלֵּק וַיָּבֹאוּ עַל קִבְרוֹ וַיֹּאמְרוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטִיל תְּהִלִּים הַיְדוּעִים לָנוּ בְּשִׁבְיל תִּקּוּן לְמִקֶּרֶה לַיְלָה חַס וְשָׁלוֹם, אָז יַגִּיחַ רַבֵּנוּ זַ"ל אֶת עַצְמוֹ לָאָרֹךְ וְלָרֹחַב וּבְוַדַּאי יוֹשִׁיעַ לְזֶה הָאָדָם, וְאָמַר שֶׁבְּהַפְּאוֹת יוֹצִיא אוֹתוֹ מֵהַגִּיהִנֹּם אֲפִלּוּ אִם יִהְיֶה אוֹתוֹ הָאָדָם אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה אֲפִלּוּ אִם עָבַר מַה שֶּׁעָבַר, רַק שֶׁמַּעֲתָּה יְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ שֶׁלֹּא יָשׁוּב עוֹד לְאִוַּלְתּוֹ חַס וְשָׁלוֹם. וּבַלַּיְלָה שֶׁקָּדַם הִסְתַּלְּקוּתוֹ אָמַר בְּפֵרוּשׁ לְאַנַ"שׁ הָעוֹמְדִים לְפָנָיו, מַה לָּכֶם לִדְאֹג מֵאַחַר שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם, וּמָה הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלֹּא הִכִּירוּ אוֹתִי כְּלָל הֵם מְצַפִּין עַל תִּקּוּנִים שֶׁלִּי מִכָּל שֶׁכֵּן אַתֶּם וְכוּ' כַּמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (עַיֵּן חַיֵּי מוֹהַרַ"ן שָׁם סִימָן ז) וּכְבָר גִּלָּה דַּעְתּוֹ בְּפֵרוּשׁ וּבְרֶמֶז שֶׁכָּל מַה שֶּׁעָסַק עִם אַנַ"שׁ הַמְקֹרָבִים אֵלָיו, הוּא - אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וְאֶת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה, וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י אַף עִם דּוֹרוֹת הָעֲתִידִין לָבוֹא. וְנִשְׁמָע מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ שֶׁאָמַר בְּאוּמָן, כְּצֵאתִי אֶת הָעִיר אֶפְרֹשׂ אֶת כַּפַּי (הַיְנוּ כְּאוֹמֵר שֶׁאַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ אָז יַעֲסֹק בִּשְׁלֵמוּת תִּקּוּנֵי הַתְּפִלָּה לִגְמֹר אֶת שֶׁלּוֹ כִּרְצוֹנוֹ).

וְקָדַם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן הַנַּ"ל סִפֵּר עִם אַנַ"שׁ מֵעִנְיַן הִסְתַּלְּקוּתוֹ, וְאָז הָיוּ אַנַ"שׁ מִתְאַנְחִים

לְפָנָיו מְאֹד כְּאוֹמְרִים מַה נַּעֲשֶׂה וְעַל מִי יַעֲזֹב אוֹתָנוּ, וְהַשִּׁיב רַק אַתֶּם תַּחְזִיקוּ עַצְמְכֶם בְּיַחַד אָז תִּהְיוּ אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים, וְלֹא כְּשֵׁרִים בִּלְבַד אֶלָּא אֲפִלּוּ צַדִּיקִים וְטוֹבִים תִּהְיוּ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לִי בְּוַדַּאי שֶׁיִּהְיֶה כִּרְצוֹנִי כַּאֲשֶׁר רָצִיתִי מִכְּבָר, כִּי בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גְּמַרְתִּי וְאֶגְמֹר כִּרְצוֹנוֹ בְּוַדַּאי בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם, אִיךְ קָאבּ אוֹיס גִּיפִירְט אִין וֶועל אוֹיס פִּירִין. וְאָמַר שֶׁכָּל מִי שֶׁיִּגַּע וְיִתְחַבֵּר לְאֶחָד מֵאַנַ"שׁ בְּוַדַּאי יִהְיֶה אִישׁ כָּשֵׁר בֶּאֱמֶת וְלֹא אִישׁ כָּשֵׁר לְבַד אֶלָּא אֲפִלּוּ צַדִּיק גָּמוּר כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רוֹצֶה וְכוּ'. וּבְעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן הַנַ"ל דִּבֵּר הַרְבֵּה מִגֹּדֶל מַעֲלַת יִקְרַת הַבָּאִים אֵלָיו זַ"ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאָמַר בְּפֵרוּשׁ, מָה אֹמַר לָכֶם אֵין דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה. דְּהַיְנוּ לִהְיוֹת אֲצִלּוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְכוּ'. וְאָמַר שֶׁכָּל עִסְקוֹ הוּא רַק רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהִפְלִיג אָז מְאֹד מְאֹד בְּגֹדֶל הָאַזְהָרָה לִהְיוֹת אֲצִלּוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. גַּם בַּקַּיִץ הַזֶּה נִשְׁמַע מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה פְּעָמִים שֶׁסִּפֵּר בְּשֶׁבַח מַעֲלַת קְדֻשַּׁת הַבַּיִת חַיִּים שֶׁבְּאוּמַן, כִּי מָנְחִים שָׁם קְדוֹשִׁים הַרְבֵּה אֲלָפִים וּרְבָבוֹת, וְהָיָה שָׁם קִדּוּשׁ ה' הַרְבֵּה מְאֹד וְכָל פַּעַם אָמַר בְּפֵרוּשׁ לִפְנֵי אַנַ"שׁ שֶׁטּוֹב לְפָנָיו לִשְׁכֹּב שָׁם מֻחְמֶּת שֶׁהָיָה שָׁם קִדּוּשׁ ה' הַרְבֵּה מְאֹד, וּכְבָר מִבֹּאָר מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר.

וּפַעַם אֶחָד בְּקַיִץ תק"ע שֶׁקִּדֵּם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַנַ"ל סִפֵּר עִם אֶחָד מֵאַנַ"שׁ מִגֹּדֶל יִקְרַת תְּפֶאֶרֶת הַחִדּוּשִׁים וְהַצִּרּוּפִין וְהַשַּׁעֲשׁוּעִין הַנַּעֲשִׂים בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע עַל יְדֵי יְשִׁיבָתוֹ בְּאוּמַן וְהַתְּפִלּוֹת הָעוֹלִין בְּכָל פַּעַם עַל יְדֵי זֶה וְכוּ'. וְתֹכֶן דְּבָרָיו הָיוּ כִּי יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים אַבְנֵי קֹדֶשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב תִּשְׁתַּפַּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ, וּמִבֹּאָר בְּסֵפֶר יְצִירָה מֵעֶנְיָן שְׁתֵּי אֲבָנִים בּוֹנוֹת שְׁתֵּי בָּתִּים, ג' אֲבָנִים בּוֹנוֹת שִׁשָּׁה בָּתִּים וְכוּ' וְכוּ' כַּמְּבֹאָר לְעֵיל, וְהַבָּתִּים הֵם בְּחִינַת כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה, נִמְצָא כְּשֶׁיֵּשׁ קִבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל אָזַי בְּכָל פַּעַם וּפַעַם שֶׁנּוֹסֵף אֶבֶן אֶחָד, הַיְנוּ נֶפֶשׁ אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, נַעֲשֶׂה צְרוּף אַחַר לְגַמְרֵי וְנִתְחַדֵּשׁ הַצֵּרוּף לְגַמְרֵי, וְגַם נַעֲשִׂים בָּתִּים חֲדָשִׁים לְגַמְרֵי. כִּי מִקֹּדֶם שֶׁהָיָה רַק שְׁתֵּי אֲבָנִים, הָיוּ בּוֹנִים רַק שְׁתֵּי בָּתִּים, וְכָל בַּיִת רַק מִצֵּרוּף ב אֲבָנִים. וְעַכְשָׁו שֶׁנּוֹסֵף אֶבֶן אֶחָד אָזַי נַעֲשִׂים בָּתִּים אֲחֵרִים חֲדָשִׁים לְגַמְרֵי, וְכָל בַּיִת מִצֵּרוּף מִג' אֲבָנִים. וְכֵן נוֹסְפִין וְנִתְחַדְּשִׁין בָּתִּים חֲדָשִׁים וְיִקָּרִים וְנִפְלָאִים בְּכָל פַּעַם שֶׁנּוֹסֵף עוֹד אֶבֶן אֶחָד, וְכָל פַּעַם שֶׁנּוֹסֵף אֶבֶן בְּיוֹתֵר נִתְרַבִּין הַבָּתִּים בְּיוֹתֵר וְכוּ' עַד שֶׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחֲשֹׁב כַּנַ"ל. וְעַל פִּי זֶה רְאֵה וְהָבֵן וְהַבֵּט גֹּדֶל הַשַּׁעֲשׁוּעִים וְהַצִּרּוּפִים וְהַחִדּוּשִׁים וְהַתְּפִלּוֹת הַיְקָרִים וְהַנִּפְלָאִים וְהַנּוֹרָאִים הַנַּעֲשִׂים בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה עַל יְדֵי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל (הַיְנוּ עַל יְדֵי הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הָעוֹסֵק לְקַבֵּץ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וּלְהַכְנִיסָם וּלְקָרְבָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה). וְדַע שֶׁיֵּשׁ אֲבָנִים בְּחִינַת נְפָשׁוֹת שֶׁהֵם מֻשְׁלָכִים בַּחוּצוֹת בְּחִינַת תִּשְׁתַּפַּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ כָּל חוּצוֹת, אֲבָל כְּשֶׁנִּתּוֹסְפִין אֲבָנִים וְנַעֲשִׂין בָּתִּים חֲדָשִׁים כַּנַ"ל אֲזַי מַכְנִיסִים בְּתוֹךְ הַבָּתִּים הָאֵלּוּ אֶת הָאַבְנֵי קֹדֶשׁ שֶׁהָיוּ מֻשְׁלָכִים בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, כִּי נִכְנָסִין וְנִתְאַסְפִין בְּתוֹךְ אֵלּוּ הַבָּתִּים הַחֲדָשִׁים שֶׁנַּעֲשׂוּ כַּנַ"ל וְהָבֵן. עָנָה וְאָמַר זֶה זְמַן רַב שֶׁיֵּשׁ לִי חֵלֶק בִּתְפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּ' כַּמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר, כָּל זֹאת הָעִתַּק מִסֵּפֶר חַיֵּי מוֹהַרַ"ן (שָׁם כא) (וְכָתַב עַל זֶה הָרַ"ר נָתָן זַ"ל אָמְנָם לֹא בֵּאֵר רַבֵּנוּ זַ"ל מַה שֶּׁיָּכוּת עִנְיָן זֶה הַנַ"ל לְאוּמַן דַּיְקָא, אַךְ בְּכָפִי הַמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר מִמַּה שֶׁרָמַז לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל מֵעִנְיָן יְשִׁיבָתוֹ בְּאוּמַן, כִּי הָיָה שָׁם קִדּוּשׁ ה' הַרְבֵּה מִנְּפָשׁוֹת רַבּוֹת שֶׁנֶּהֱרְגוּ שָׁם וְכוּ' עַל פִּי זֶה יְכוֹלִין לְהָבִין קְצָת רָמְזוֹ הָעִנְיָן הַנַ"ל, כִּי הֲרֵיגַת יִשְׂרָאֵל חַס וְשָׁלוֹם זֶהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת תִּשְׁתַּפַּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת אֲבָל עֲדַיִן הַדְּבָרִים סְתוּמִים וְהַחְתוּמִים מְאֹד מְאֹד וְאֵין אוֹתָנוּ יוֹדֵעַ עַד מָה וְכוּ' עַיֵּן שָׁם) וְגַם בַּקַּיִץ הַנַ"ל יָשַׁב בְּאוּמַן בִּשְׁכֻנּוּת, עָנָה וְאָמַר מֵעוֹלָם לֹא יָשַׁבְתִּי בִּשְׁכֻנּוּת, עַתָּה אֲנִי שָׁכֵן, רָאוּי שֶׁיִּתְבַּטֵּל הַחוֹלַאַת שֶׁלִּי, וְאָז אָמַר פָּסוּק זֶה (יְשַׁעְיָה ל"ג) וּבֵל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי, בְּדָרֶךְ דִּבְרֵי צַחוּת שֶׁקּוֹרִין וועךטיל וכוּ', אַחַר כָּךְ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִכְלַל זֶה הַפָּסוּק בְּמַאֲמָר תִּקְעוּ תוֹכָחָה הַנַ"ל. וְהוּא מְחֻבָּר לַהַשִּׁיחָה הַנּוֹרָאָה שֶׁל הַבָּתִּים הַנַ"ל עַיֵּן שָׁם בְּאוֹת ו', וְהַבֵּט וְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב עַד הֵיכָן הָיוּ מַגִּיעִין שִׂיחוֹתָיו וְדִבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים וּבְכָרְט דִּבְרֵי צַחוּת שֶׁלּוֹ (גַּם זֶה הָעִתַּק מִסֵּפֶר חַיֵּי מוֹהַרַ"ן).

גַּם מִבֹּאָר בְּמָקוֹם אַחֵר מַה שֶּׁהִזְהִיר רַבֵּנוּ זַ"ל מְאֹד לְהָרַ"ר נָתָן זַ"ל בְּעֵת שֶׁעָסַק לְהַעְתִּיק הַמַּאֲמָר הַנַ"ל, שֶׁיִּזָּהֵר מְאֹד לְהַעְתִּיק הֵיטֵב מַה שֶּׁמְּבֹאָר שָׁם בְּאוֹת ח' שֶׁצְּרִיכִין לְחַפֵּשׂ מְאֹד אַחַר מְנַהֵיג אֲמִתִּי לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, כִּי עַל יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁלּוֹ בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ, עַל יְדֵי זֶה כָּל הַמִּתְקָרְבִים אֵלָיו זוֹכִין לְבֵרוּר הַמְּדָמֶה וּלְשִׁלְמוּת הָאֱמוּנָה אֲמִתִּית דִּקְדוּשָּׁה וְכוּ', וְשֶׁצְּרִיכִין לְזָהֵר מְאֹד מִלְּהִתְקָרֵב לְמַנְהִיג שֶׁל שֶׁקֶר חַס וְשָׁלוֹם וְכוּ' כַּמְּבֹאָר בְּפָנִים, וְעַיֵּן בִּלְקוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה' שֶׁהֵאֵרִיךְ שָׁם לְבָאֵר, שֶׁעִקַּר הַכַּוָּנָה הוּא שֶׁצְּרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ רוּחַ נְבוּאָה שֶׁל הַצַּדִּיק הַמַּנְהִיג

הָאֲמִתִּי, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁכָּבָר זָכָה לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְהוּא בְּחַיִּים חֲיוּתוֹ וְיוֹשֵׁב אֶצְלוֹ בְּסָמוּךְ לוֹ מַמָּשׁ, אַף עַל פִּי כֵן לִפְעָמִים נֶחְשַׁךְ אֶצְלוֹ אוֹר הַצַּדִּיק, עַל כֵּן גַּם אָז צְרִיכִין לְזָהֵר מְאֹד לְחַפֵּשׂ אַחַר אוֹר קְדֻשַּׁת הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ וְכֵן גַּם אַחַר הִסְתַּלְקוּת הַצַּדִּיק צְרִיכִין לֵדַע וּלְהַאֲמִין כִּי עֲדַיִן הוּא חַי, כִּי (בְּרָכוֹת י״ח) צַדִּיקִים בְּמִיתָתָם קְרוּיִים חַיִּים, וְלֹא מֵת וְנִסְתַּלֵּק כִּי אִם מִסְטָרָא דִּלָּן, וּצְרִיכִין לְזָהֵר וּלְהִזְדָּרֵז אָז בְּיוֹתֵר לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ הַנָּגוּז בְּתוֹךְ סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים וּבֵין תַּלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים וְכוּ' עַיֵּן שָׁם שֶׁהֵאֲרִיךְ בָּזֶה בְּדְבָרִים נִפְלָאִים:

אָמַר הַמְּחַבֵּר, עַיֵּן בְּסוֹף הַמַּאֲמָר בְּפֵרוּשׁ מַאֲמַר רַז״ל (בְּרָכוֹת נד:) מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל כְּמָה וְכוּ', שֶׁעִקַּר קְדֻשַּׁת מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל הוּא עַל יְדֵי שְׁמִירָה מִתַּאֲוַת נַאוּף חַס וְשָׁלוֹם בְּחִינַת מִקְרֶה לַיְלָה חַס וְשָׁלוֹם, וְעִקַּר הַשְׁמִירָה מִתַּאֲוָה זוֹ הוּא עַל יְדֵי הַתְּלַת מוֹחִין שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ ג׳ מִינֵי רַחֲמָנוּת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַג׳ תְּפִלּוֹת שֶׁבַּיּוֹם, וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא שֵׂיחַ לָהּ יְנִיקָה מִן הַדַּעַת חַס וְשָׁלוֹם בְּחִינַת עוֹג, הֵיא רוֹצָה לַעֲקֹר חַס וְשָׁלוֹם תְּפִלַּת יִשְׂרָאֵל וּלְהַמְשִׁיכָם אֲלֵיהֶם וּלְבוֹלְעָם חַס וְשָׁלוֹם, וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁיִּהְיֶה לוֹ אֲחִיזָה בִּתְפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אָז הוּא מֵרָצֶה לַחֲזֹר וּלְהַשְׁלִיכָם עַל יִשְׂרָאֵל וְכוּ' עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן גַּם בְּאוֹת ב׳ שֶׁכְּשֶׁהַדַּעַת נִפְגָּם חַס וְשָׁלוֹם עַל יְדֵי שֶׁיּוֹנֶקֶת הַסִּטְרָא אַחֲרָא מִן הָרַחֲמָנוּת שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִקְטָן הַדַּעַת וְנַעֲשֶׂה בִּבְחִינַת מוֹחִין דְּקַטְנוּת, וְאָז הֵם יוֹנְקִים חַס וְשָׁלוֹם מִפְּגַם הַדַּעַת שֶׁזֶּה בְּחִינַת וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם וּמִזֶּה בָּא חַס וְשָׁלוֹם תַּאֲוַת נַאוּף (שֶׁזֶּה בְּחִינַת מִקְרֶה לַיְלָה חַס וְשָׁלוֹם שֶׁבָּא עַל יְדֵי בְּחִינַת עֲמָלֵק כַּמְבֹאָר בָּאוֹת ג׳), וְאָז אִי אֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְאָז הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, וְאָז הַסִּטְרָא אַחֲרָא נֶאֱחֶזֶת חַס וְשָׁלוֹם בִּתְפִלָּה זוֹ שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין וּבוֹלַעַת אוֹתָהּ חַס וְשָׁלוֹם. וְעַיֵּן שָׁם בְּאוֹת ג׳ שֶׁאָז צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא רוֹצֶה לִבְלֹעַ אוֹתָהּ, וַאֲזַי זֹאת הַתְּפִלָּה עוֹמֶד בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ בִּבְחִינַת (אִיּוֹב מא) בְּצַוָּארוֹ יָלִין עֹז, וְאָז הַסִּטְרָא אַחֲרָא מָכְרַחַת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשׁוֹת שֶׁל הַדַּעַת וְהָרַחֲמָנוּת וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁבָּלְעָה בִּבְחִינַת (אִיּוֹב כ) חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ מִבִּטְנוֹ יוֹרִשֶׁנּוּ אֵל, כִּי הִיא מָכְרַחַת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא גַּם עַצְמוּת חִיּוּתָהּ מַמָּשׁ, וְזֶה בְּחִינַת גֵּרִים שֶׁמִּתְגַּיְּרִין, וְעַל יְדֵי זֶה בָּא הִתְגַּלּוּת הַבְּחִינָה, וְעַל יְדֵי זֶה בָּא הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה וְנִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְּעָתִיד, שֶׁאָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת וְנִתְבַּטֵּל הַטֶּבַע לְגַמְרֵי, וְאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ, וְהַשִּׁיר הַזֶּה הוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁעַל יְדֵי זֶה מַכְנִיעִין הָעֶקֶב דְּסִטְרָא אַחֲרָא שֶׁנִּתְגַּדֵּל עַל יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא, וְזוֹכִין לִבְחִינַת הָרֵיחַ בְּחִינַת יִרְאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשִׁמְתָא וְכוּ' בְּחִינַת מָשִׁיחַ וְכוּ' כַּמְבֹאָר בְּפָנִים.

וְהִנֵּה הַגַּם כִּי בְּוַדַּאי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל הַנַּ״ל עוֹמְדִים בְּרוּם רוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וּמִי יוֹדֵעַ עַד הֵיכָן הַדְּבָרִים מַגִּיעִין, אַף עַל פִּי כֵן אָמַרְתִּי לְקָרֵב אֶל הַשֵּׂכֶל קְצָת גַּם לַאֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים כְּעֶרְכֵּנוּ הִנֵּה יָדוּעַ כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל עָסַק כָּל יָמָיו לְהַכְנִיס אֱמוּנָה בְּיִשְׂרָאֵל בִּפְרָט בְּסוֹף יָמָיו עָסַק הַרְבֵּה לְדַבֵּר בָּזֶה, וְהָיָה מִתְאַנֵּחַ וְצוֹעֵק מְאֹד בְּקוֹלוֹת מְשֻׁנּוֹת וַאֲנָחוֹת וּזְעָקוֹת גְּדוֹלוֹת עַל הַכְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת שֶׁעָתִיד לְהִתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם רַחֲמָנָא לְצַלַּן כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (שִׂיחוֹת הַר״ן סִימָן לה לו), אֲשֶׁר בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים בְּיָמֵינוּ אֵלֶּה פָּשְׂתָה הַנֶּגַע הַמְסַסַּחַת הַזֹּאת בְּמִדִּינוֹת אֲחֵרוֹת, וּכְבָר הָיוּ אָז בְּאוֹמַן קְצָת אֲנָשִׁים קַלֵּי עוֹלָם שֶׁנִּלְכְּדוּ גַּם כֵּן בְּמִצּוּדָה הַזֹּאת וְרַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה לוֹ קְצָת עֵסֶק עִמָּהֶם, הַגַּם שֶׁלֹּא הָיָה בְּדָרְכּוֹ וְכוּחַ וְתוֹכָחָה, אַךְ אַף עַל פִּי כֵן קְצָת מֵהֶם נִמְשְׁכוּ מְאֹד אַחַר רַבֵּנוּ זַ״ל וְנִתְבַּטְּלוּ וְנִכְנְעוּ לְפָנָיו מְאֹד, עַד שֶׁאָמְרוּ בְּפֶה מָלֵא שֶׁאִם לֹא הָיָה נִסְתַּלֵּק רַבֵּנוּ זַ״ל בְּקֵרוּב הַזְּמַן כָּל כָּךְ מִישִׁיבָתוֹ בְּאוֹמַן אָז הָיוּ גַּם הֵם חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה וְכוּ' כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר. גַּם הָיָה עוֹסֵק רַבֵּנוּ זַ״ל הַרְבֵּה לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְירַת הַבְּרִית כַּמְבֹאָר בִּדְבָרָיו זַ״ל הַרְבֵּה מִזֶּה, גַּם גִּלָּה תִּקּוּן לְפִגָּם הַבְּרִית עַל יְדֵי מִקְרֶה לַיְלָה חַס וְשָׁלוֹם, הֵינוּ הַעֲשָׂרָה קַפִּיטֵל תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה שֶׁהֵם הַתִּקּוּן לְדָבָר זֶה, וְאָמַר שֶׁגַּם אַחַר הִסְתַּלְקוּתוֹ כְּשֶׁיָּבוֹאוּ עַל קִבְרוֹ וְיֹאמְרוּ שָׁם אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֵל תְּהִלִּים אָז יִשְׁתַּדֵּל בְּטוֹבָתָם כַּנַ״ל, וְאָמַר שֶׁהוּא תִּקּוּן הַכְּלָלִי.

וְהִנֵּה רוֹאִין בְּחוּשׁ שֶׁדַּרְכּוֹ אֵלּוּ הָאֶפִּיקוֹרְסִים הָרוֹצִים לְהַתְעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְדַעְתָּם הָרָעָה שֶׁל כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת חַס וְשָׁלוֹם, אָז בַּתְּחִלָּה אֵינָם מְגַלִּים רִשְׁעָתָם כָּל כָּךְ, כִּי יוֹדְעִים קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם

מַאֲמִינִים בְּנֵי מַאֲמִינִים, עַל כֵּן תְּחִלַּת דִּבְרֵיהֶם מַתְחִילִין מִבְּחִינַת רַחֲמָנוּת, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם רַחֲמָנוּת עַל יִשְׂרָאֵל וְרוֹצִים לְהַכְנִיס בָּהֶם גַּם הַשְׂכָּלָה טִבְעִית לִהְיוֹת מְלֻמָּדִים בְּלִשּׁוֹנוֹת הָעַכּוּ"ם וּבְקִיאִים בְּטִבְעֵי הָעוֹלָם וְהַנְהָגוֹתָיו וְכוּ', וּמְכַנִּים זֹאת רַק בְּשֵׁם רַחֲמָנוּת, שֶׁאוֹמְרִים לָהֶם בְּפֵרוּשׁ, שֶׁרְצוֹנָם שֶׁיַּחֲזִיקוּ בֶּאֱמוּנַת יִשְׂרָאֵל בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, רַק שֶׁיִּהְיוּ מְלֻמָּדִים גַּם בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ לְטוֹבָתָם. וּלְהַבְדִּיל כְּמוֹ שֶׁבִּקְדֻשָּׁה עִקַּר הָרַחֲמָנוּת עַל הָאָדָם הוּא לְהָאִיר לוֹ הַדַּעַת הָאֲמִתִּי שֶׁזֶּה בְּחִינַת (תְּהִלִּים מא) אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל וְכַמְבֹאָר בַּמַּאֲמָר כִּי מֵרַחֲמָם יְנַהֲגֵם סִימָן ז', כְּמוֹ כֵן זֶה לְעָמַת זֶה מְכַנִּין הֵם גַּם כֵּן בְּשֵׁם רַחֲמָנוּת מַה שֶּׁרוֹצִים לְהַשְׂכִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל. וְכֵן כָּל דַּרְכֵי הַסִּטְרָא אָחְרָא הַכֹּל עַל יְדֵי הִתְלַבְּשׁוּת תְּחִלָּה בְּרַחֲמָנוּת, וּבֶאֱמֶת (מִשְׁלֵי יב) רַחֲמֵי רְשָׁעִים אַכְזָרִי, כִּי הֵם בְּוַדַּאי כַּוָּנָתָם רַק לְהָרַע חַס וְשָׁלוֹם, אַךְ אֲפִלּוּ הָרַחֲמָנוּת שֶׁנִּשְׁאָר אֵצֶל יִשְׂרָאֵל נִפְגָּם עַל יְדֵי זֶה וְנַעֲשָׂה אַכְזָרִיּוּת, וְעַל יְדֵי זֶה נִקְטַן הַדַּעַת, וְאָז הֵם יוֹנְקִים מִפְּגַם הַדַּעַת בִּבְחִינַת וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם, וְאָז מְגַלִּים קְלוֹנָם בְּיוֹתֵר שֶׁרוֹצִים לְהַטּוֹת אֶת לֵב יִשְׂרָאֵל לְדַעְתָּם הָרָעָה מַמָּשׁ חַס וְשָׁלוֹם שֶׁבֶּאֱמֶת הוּא רוּחַ שְׁטוּת מַמָּשׁ וּמִזֶּה בָּא חַס וְשָׁלוֹם תַּאֲוַת נְאוּף וּמִקְרֶה לַיְלָה (וְעַיֵּן בְּהַשִּׂיחוֹת (בְּסוֹף סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת) סִימָן ק"ו אֱמוּנָה הוּא בְּחִינַת אוֹר וְכוּ'), וְאָז אֵין הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים רַק בִּבְחִינַת דִּין כַּמְבֹאָר בִּפְנִים.

וּבְדֶרֶךְ הִשְׂתַּלְשְׁלוּת נִמְשָׁךְ מִזֶּה מַה שֶּׁבְּנֵי אָדָם מְזַלְזְלִין בַּתְּפִלָּה וְאֵינָם מְקַיְּמִין מַה שֶּׁאָמְרוּ רַז"ל (אָבוֹת ב) אַל תַּעַשׂ תְּפִלָּתְךָ קֶבַע אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְהֵם פּוֹגְמִים בָּזֶה, כִּי תְּפִלָּתָם הוּא רַק שֶׁרוֹצִים לְפַטֵּר אֶת עַצְמָם מִמַּה שֶּׁהַדִּין מְחַיֵּב אוֹתָם לְהִתְפַּלֵּל, וְעַל כֵּן הֵם מִתְפַּלְּלִין בִּבְחִינַת תְּפִלַּת קֶבַע וּבְלִי כַּוָּנָה מֵעִקָּר הַלֵּב בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְזֶה נִמְשָׁךְ מִמַּה שֶּׁגָּבְרוּ הַפְּגָמִים כָּל כָּךְ עַד שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לִהְיוֹת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים רַק בִּבְחִינַת דִּין כַּנַּ"ל, וְאָז בּוֹלַעַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא כָּל הַתְּפִלּוֹת הָאֵלּוּ חַס וְשָׁלוֹם, וְאָז צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין כִּפְשׁוּטוֹ בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים קו) וַיַּעֲמֹד פִּנְחָס וַיְפַלֵּל שֶׁעָשָׂה פְּלִילוֹת עִם קוֹנוֹ, וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא רוֹצֶה לְבַלֵּעַ גַּם זֹאת הַתְּפִלָּה אַךְ מֵחֲמַת שֶׁיָּצְאָה מִבַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, הִיא עוֹמֶדֶת לְהַסִּטְרָא אַחֲרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ, עַד שֶׁמְּכְרַחַת עַל יְדֵי זֶה לְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעָה כַּנַּ"ל, וְעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁכִים כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל.

וְהִנֵּה הָעִנְיָן הַזֶּה הוּא אֵצֶל הַבַּעַל כֹּחַ מְסִירַת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ כַּמּוּבָן בְּפָנִים בָּאוֹת י"ב הַנַּ"ל וּבֶאֱמֶת מְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ עַל קְדֻשַּׁת הַשֵּׁם הוּא גַּם כֵּן בִּבְחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, וְכַמּוּבָן בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וּבְכִתְבֵי הָאֲרִיזַ"ל, שֶׁזֶּה סוֹד הַבְּרוּרִים הַגְּדוֹלִים שֶׁנַּעֲשִׂים גַּם עַכְשָׁו, עַל יְדֵי שֶׁמַּזְכִּירִין זְכוּת הָעֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת שֶׁמָּסְרוּ גּוּפָם לַמַּלְכוּת דְּסִטְרָא אַחֲרָא, בְּשִׁבִיל לְבָרֵר בְּרוּרֵי נִיצוֹצֵי הַקְּדֻשָּׁה מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא עַד עוֹלָם שֶׁזֶּה בְּחִינַת (אִיּוֹב ב) חַיִל בָּלַע וְיקִיאֶנּוּ הַנַּ"ל, וְכִמְבֹאָר גַּם כֵּן בְּלִקּוּטֵי הַלָּכוֹת הִלְכוֹת עֲכּוּ"ם, וּבְהִלְכוֹת חֹל הַמּוֹעֵד הֲלָכָה ד', וְשָׁם מִבֹּאָר שֶׁזֶּה גַּם כֵּן סוֹד מִיתַת הַצַּדִּיקִים בְּחוּץ לָאָרֶץ וְכוּ' עַיֵּן שָׁם. (וְעַיֵּן בְּסֵפֶר וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה פֶּרֶק ט"ז מֵעִנְיַן הַבְּרוּרִים הַגְּדוֹלִים שֶׁנַּעֲשָׂה עַל יְדֵי מִיתַת הַצַּדִּיקִים בִּפְרָט עַל יְדֵי עֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם). אַךְ לֹא מַדְרֵגוֹת כָּל הַנְּפָשׁוֹת שָׁוִין, וְלֹא בְּחִינַת כָּל הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ שָׁוִין, וְיֵשׁ שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם וְכוּ' וְאַף עַל פִּי כֵן גַּם הֵם צְרִיכִין תִּקּוּן עֲדַיִן כַּיָּדוּעַ, וְעַל כֵּן עִקַּר הַתִּקּוּן עַל יְדֵי זֶה הַבַּעַל כֹּחַ הַגָּדוֹל שֶׁיֵּשׁ מְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ בְּכָל עֵת גַּם בַּחַיִּים חִיּוּתוֹ בְּכַמָּה וְכַמָּה בְּחִינוֹת, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר כְּלָל וְאֵינָם יְדוּעִים לָנוּ כְּלָל כִּי גָּבְהוּ דְּרָכָיו מִדְּרָכֵינוּ וְכוּ', וְהוּא עוֹסֵק בָּזֶה לְגַמֵּר הַתִּקּוּן לְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת מִבֶּטֶן הַסִּטְרָא אַחֲרָא שֶׁבָּלָעָם, בִּפְרָט עַל יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית חַס וְשָׁלוֹם שֶׁזֶּה בְּחִינַת חַיִל בָּלַע וַיְקִיאֶנּוּ הַנַּ"ל, שֶׁמְּרָמָז בּוֹ הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁמְּסֻגָּל לָזֶה כַּמּוּבָא בִּתְפִלַּת תִּקַּע בְּשׁוֹפָר וְכוּ', כִּי הוּא גּוֹמֵר וּמַשְׁלִים הַתִּקּוּן שֶׁנַּעֲשָׂה עַל יְדֵי הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ שֶׁל הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבְּכָלַל יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּהֱרְגוּ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם מַמָּשׁ, וְהַתִּקּוּנִים שֶׁנַּעֲשִׂים עַל יְדֵי בְּחִינַת הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ שֶׁלּוֹ וְעַל יְדֵי הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁלּוֹ, וְאָז הַסִּטְרָא אַחֲרָא מְכְרַחַת לְהָקִיא כָּל קְדֻשַּׁת הַדַּעַת וְהָרַחֲמָנוּת וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁבָּלָעָה (שֶׁזֶּה בְּחִינַת אֵיזִיל וְאַעֲקַר טוּרָא וְכוּ' וְאַשְׁדֵּי עֲלַיְהוּ, כִּי כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֲחִיזָה חַס וְשָׁלוֹם בַּהֲתְפִלּוֹת אָזֵי מְמַלְּאָה הֵם פְּגוּמִים אַף שֶׁמַּחֲזִירִים לְיִשְׂרָאֵל, וְהֵיְנוּ כַּנַּ"ל כִּי נִמְשָׁךְ מִזֶּה בִּלְבּוּל הַתְּפִלָּה וְזִלְזוּלָהּ חַס וְשָׁלוֹם כַּנַּ"ל), וַאֲזַי בְּוַדַּאי נַעֲשִׂים שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה עַל יְדֵי הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהֵם בְּחִינַת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁעוֹלִים בְּכָל פַּעַם וּמִצְטָרְפִין אֶל הַקְּדֻשָּׁה, וְכֵן עַל יְדֵי

הַתְּפִלּוֹת שֶׁעוֹלִין בְּכָל פַּעַם עַל יְדֵי שֶׁמּוֹצִיאִין מֵהַסְּטָרָא אַחֲרָא כָּל הַתְּפִלּוֹת שֶׁבָּלְעָה, בִּפְרָט עַל יְדֵי הַשְּׁכֵנִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁנִּתְרַבִּים בְּכָל פַּעַם וְנִצְטָרְפִין אֶל הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְרַבִּין בָּתֵּי הַתְּפִלָּה בְּרִבּוּי גָּדוֹל מְאֹד כַּנַּ"ל, וְעוֹלִים צְרוּפִים חֲדָשִׁים וְנִפְלָאִים וּבְרִבּוּי גָּדוֹל מְאֹד, וּתְפִלּוֹת יְקָרוֹת וּקְדוֹשׁוֹת בְּכָל עֵת וּבְכָל רֶגַע, וְנִשְׁלָמָה הַתְּפִלָּה בְּכָל פַּעַם בְּיוֹתֵר גַּם אֵצֶל כְּלַל יִשְׂרָאֵל וְכַמּוּבָן בַּהֲשִׁיחוֹת הַנַּ"ל.

וְרָמַז לָנוּ בְּהַשִּׂיחוֹת הַנַּ"ל וּבְמַאֲמָר הַנַּ"ל, שֶׁזֶּה עִסְקָ יִשְׂיבָתוֹ בְּאוּמַן, וְהַטִּלְטוּלִים אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלָיו שָׁם מְדֵירָה לְדֵירָה וְכוּ', וְגַדֶּל הַיִּסּוּרִים וּמְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ שֶׁהָיוּ לוֹ שָׁם, בִּפְרָט בְּאֵלּוּ הַיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים שֶׁהָיוּ סָמוּךְ לְהִסְתַּלְּקוּתוֹ וְכִמְבֹאָר קְצָת מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר (עֵין יְמֵי מוֹהַרַנַ"ת סִימָן נ"ח) וְכֵן הַהִסְתַּלְּקוּת בְּעַצְמוֹ וּגְנִיזָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהָיָה בְּשָׁם, הַכֹּל הָיָה בִּשְׁבִיל לְגַמֵּר הַתְּקוּנִים הַנַּ"ל, וְלַעֲסֹק שָׁם בְּתִקּוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וּלְזַכּוֹתָם לִבְחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית וְלִשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כַּמְּבֹאָר בִּפְנִים, שֶׁעַל יְדֵי הַתְּקוּנִים הַנַּ"ל זוֹכִין לִשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְּעָתִיד, שֶׁיִּהְיֶה בִּבְחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּתְבַּטֵּל הַטֶּבַע וְיִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַשְׂגָּחָה וְנִפְלָאוֹת, שֶׁבָּזֶה תָּלוּי עִקַּר הַכְנָעַת דַּעַת הָאֶפִּיקוֹרְסִים הַנַּ"ל שֶׁכָּל חָכְמָתָם בְּנוּיָה עַל חָכְמַת הַטֶּבַע גַּם עַל יְדֵי זֶה נִתְבַּטְּלִין כָּל הָאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִצַּד זֶהֳמַת הַנָּחָשׁ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית ג) וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם בְּחִינַת הַדַּעַת דְּסִטְרָא אָחֳרָא הַנַּ"ל וְגַם מִשָּׁם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת כָּל הַמְנַחֲשִׁים וְהַקּוֹסְמִים, בְּחִינַת אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת כַּמְּבֹאָר בְּאוֹת ח', וְעַל יְדֵי הִתְפַּשְּׁטוּת הַנְּבוּאָה שֶׁזּוֹכִין עַל יְדֵי כָּל הַנַּ"ל, עַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדַמֶּה וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וְיָשָׁרָה עַל כֵּן צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ בְּיוֹתֵר אַחַר הַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. אַךְ עִקַּר זְמַן הַקִּבּוּץ אֵלָיו הוּא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כַּמְּבֹאָר לְעֵיל מַה שֶּׁהַזְּהִיר עַל זֶה הַרְבֵּה בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן, כִּי אָז הַזְּמַן שֶׁל הַמְשָׁכַת כָּל הַתְּקוּנִים הַנַּ"ל בְּיוֹתֵר כַּמְּבֹאָר בְּאוֹת י"א.

וְזֶה גַּם כֵּן בְּחִינַת מַה שֶּׁהִזְכִּירָנוּ לְעֵיל שֶׁהִזְהִיר לְאַנַ"ש שֶׁיַּחֲזִיקוּ עַצְמָן בְּיִחַד וְכוּ', כִּי אַף עַל פִּי שֶׁעִקַּר תִּקּוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל תָּלוּי רַק בְּהַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַבַּעַל כֹּחַ הַגָּדוֹל הַנַּ"ל, אַף עַל פִּי כֵן גַּם עִקַּר כֹּחַ הַצַּדִּיק תָּלוּי בִּקְדֻשַּׁת הַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּמַאֲמַר רַז"ל (בְּרָכוֹת לב) כְּלוּם נָתַתִּי לְךָ גְּדֻלָּה אֶלָּא בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל, וְכִמְבֹאָר גַּם בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בַּמַּאֲמָר 'לַשָּׁמֶשׁ' סִימָן מ"ט בְּלִקּוּטֵי הָרַאשׁוֹן, וּבְסִימָן קס"ו כְּשֶׁהָעוֹלָם אֵצֶל הַצַּדִּיק וְכוּ'. בִּפְרָט זֶה הָעֵסֶק שֶׁצָּרִיךְ לַעֲסֹק בְּתִקּוּן נַפְשׁוֹתָם בְּעַצְמָם, שֶׁצְּרִיכִין לָזֶה אִיזֶה אִתְעָרוּתָא דִלְתַתָּא גַּם מֵהֶם עַצְמָם עַל כָּל פָּנִים, שֶׁהוּא עַל יְדֵי מַה שֶּׁבָּאִין אֶל הַצַּדִּיק בִּכְדֵי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל בְּטוֹבַת נַפְשָׁם, וְהָעִקָּר הוּא עַל יְדֵי מַעֲלַת הַקִּבּוּץ שֶׁמִּתְקַבְּצִין הַרְבֵּה נְפָשׁוֹת בְּיַחַד שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְרַבִּין הַצְּרוּפִין וְהַבָּתִּים מְאֹד, עַד שֶׁגַּם הַנְּפָשׁוֹת הַנִּשְׁפָּכִין בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת חַס וְשָׁלוֹם נִכְלָלִין גַּם כֵּן בְּהַבָּתִּים הַנַּ"ל וּמְקַבְּלִין תִּקּוּן כַּמְּבֹאָר לְעֵיל בְּשִׂיחָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה. וְעִקַּר רִבּוּי הַצְּרוּפִין הוּא עַל יְדֵי שֶׁמַּחֲזִיקִין עַצְמָן בְּיַחַד, שֶׁאָז הֵם בְּחִינַת תִּבָּה אַחַת שֶׁל הַרְבֵּה אוֹתִיּוֹת שֶׁנִּצְטָרְפִין מִמְּנָה צְרוּפִין הַרְבֵּה מְאֹד כַּנַּ"ל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם הָיוּ אֵלּוּ הָאוֹתִיּוֹת מִתְחַלְּקִין לְכַמָּה תֵּבוֹת קְטַנּוֹת, שֶׁאָז לֹא הָיָה רִבּוּי צְרוּפִים כָּל כָּךְ כְּמוֹ לְמָשָׁל שְׁתֵּי תֵּבוֹת שֶׁל שָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת אָז יֵשׁ שִׁשָּׁה צֵרוּפִים לְכָל תֵּבָה וְלֹא יוֹתֵר, אֲבָל תֵּבָה אַחַת שֶׁל שִׁשָּׁה אוֹתִיּוֹת אָז יֵשׁ לָהּ תש"ך צֵרוּפִים כַּנַּ"ל. וּמִזֶּה תָּבִין מַעֲלַת הָאַחְדוּת שֶׁל רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַל כֵּן כְּשֶׁמַּחֲזִיקִין עַצְמָם בְּיַחַד וְיִהְיוּ נִקְרָאִים עַל שְׁמוֹ ז"ל, אָז בְּנָקֵל לוֹ יוֹתֵר גַּם אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ ז"ל לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתִקּוּן נַפְשׁוֹתָם עַד שֶׁיִּהְיוּ אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים וְצַדִּיקִים כַּנַּ"ל.

וּכְבָר מְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (פְּרִפְרָאוֹת לַחָכְמָה ח"א סִימָן ס"א) שֶׁזֶּה אָנוּ רוֹאִין בְּחוּשׁ גַּם כֵּן, שֶׁעִקַּר קִיּוּם קֶשֶׁר הָאַחְדוּת שֶׁבֵּין כָּל אַנַ"ש הַנִּקְרָאִים עַל שְׁמוֹ ז"ל, הוּא רַק עַל יְדֵי הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּתְקַבְּצִין רֻבָּם בְּכָלָם עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמַן, וּמִי יוֹדֵעַ גַּם עַכְשָׁו גָּדֵל הַתִּקּוּנִים הַנִּפְלָאִים וְהַשַּׁעֲשׁוּעִים הַגְּדוֹלִים מְאֹד וְהַצְּרוּפִין הַחֲדָשִׁים וְהַנִּפְלָאִים וְנוֹרָאִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה עַל יְדֵי הַקִּבּוּץ הַנַּ"ל, בִּפְרָט כִּי אָז הַזְּמַן מְסֻגָּל לְכָל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל בְּיוֹתֵר כַּנַּ"ל. וְעֵין מִדְּרָשׁ רַבָּא וַיִּקְרָא פָּרָשָׁה ד' עֹשֶׂו שֵׁשׁ נְפָשׁוֹת הָיוּ לוֹ, וְנִקְרָאִים נְפָשׁוֹת הַרְבֵּה עַל שֵׁעוֹבְדִין אֱלָהוּת הַרְבֵּה, וְיַעֲקֹב שִׁבְעִים נֶפֶשׁ וְנִקְרָאִין נֶפֶשׁ עַל שֶׁעוֹבְדִין לְאֶלוֹק אֶחָד וְעַל כֵּן הֵם הָרֹב וְכוּ' עַיֵּן שָׁם. הֵינוּ כַּנַּ"ל כִּי עִקַּר מַעֲלַת הָרִבּוּי הוּא כְּשֶׁנִּצְטָרְפִין וְנִכְלָלִין בְּאֶחָד, וְכִמְשַׁל הָאוֹתִיּוֹת הַנַּ"ל. כָּל זֹאת כָּתַבְתִּי לְהָפִיס דַּעְתּוֹ שֶׁל הַמְּעַיֵּן לְהָבִין קְצָת רְמָזִים מֵהַשִּׂיחוֹת הַנַּ"ל וּמִמַּאֲמָר

הַנַּ״ל גַּם בְּשֶׁכָּל הַפְּשׁוּט וְהַנָּמוּךְ מְאֹד, אָמְנָם בְּוַדַּאי יֵשׁ בְּכָל עִנְיָנִים הַנַּ״ל רָזִין דְּרָזִין עֲמֻקִּין וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד עַיִן לֹא רָאֲתָה וְכוּ׳. וְעַיֵּן נִפְלָאוֹת רַבּוֹת עַל פִּי מַאֲמָר זֶה בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת בְּמָקוֹמוֹת רַבִּים מִדְּבָרָיו זַ״ל, בִּפְרָט בְּהִלְכוֹת צִיצִית הֲלָכָה ז׳ וּבְהִלְכוֹת בִּרְכוֹת הֲרֵיחַ וְהוֹדָאָה הֲלָכָה ד׳ וּבְהִלְכוֹת חֹל הַמּוֹעֵד הַנַּ״ל וּבְהִלְכוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה וּבְהִלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת הֲלָכָה ו׳ וּבְהִלְכוֹת סֵפֶר תּוֹרָה וּמְזוּזָה הֲלָכָה ד׳ וּבְהִלְכוֹת שְׁלוּחֵין הַנַּ״ל וּבְהִלְכוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה הֲלָכָה ה׳:

וְדַע עוֹד אָחִי הַמְעַיֵּן, שֶׁבְּעִנְיַן הַשִּׁיר חָדָשׁ שֶׁיִּתְעַר לְעָתִיד הַמְּבֹאָר בְּמַאֲמָר זֶה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן שֶׁשָּׁם גְּדָלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיְנָאוֹת שֶׁזֶּה בְּחִינַת קוֹל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי שֶׁזֶּה יְסוֹד כָּל הַמַּאֲמָר הַנַּ״ל כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּאוֹת א׳ מֵעִנְיַן הַשִּׁיר וְהַקּוֹל הַנַּ״ל, וְאַחַר כָּךְ בְּאוֹת ב׳ מַתְחִיל לְבָאֵר אֵיךְ זוֹכִין לָבוֹא לְהַקּוֹל הַנַּ״ל, וְזֶה הַקּוֹל הוּא מוֹסִיף וְנוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶּה בְּחִינַת מָשִׁיחַ בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מ״ט) וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד הַמְּבֹאָר בְּאוֹת יו״ד, יֵשׁ בְּכָל אֵלֶּה סוֹדוֹת עֲמֻקִּים וּגְבוֹהִים מְאֹד סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת רָזִין דְּרָזִין גְּבוֹהִים וַעֲמֻקִּים וְנוֹרָאִים מְאֹד כַּמּוּבָן מֵרֻמָּזָיו הַקְּדוֹשִׁים בְּשָׁעָה שֶׁהַזְכִּיר הַפָּסוּק (רוּת ב) בָּרוּךְ ה׳ אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל וְכוּ׳, וְשָׁמַעְתִּי שִׁמּוּתְנוּעוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת זַ״ל אָז, וּמִנְּעִימַת הַקּוֹל וְהַנִּגּוּן שֶׁאָמַר פָּסוּק זֶה, הָיָה נִרְאֶה כְּנוֹתֵן בְּעַצְמוֹ גַּם כֵּן שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁנָּתַן לָהֶם גּוֹאֵל כָּזֶה לַעֲסֹק בְּתִקּוּן וּגְאֻלַּת נַפְשׁוֹתָם, וּבְהַמְשָׁכַת רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ עַל יְדֵי הַמְשָׁכַת תִּקּוּנִים נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים כָּאֵלֶּה. וְאָז בָּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה סֵפֶר מֵעִנְיַן הַנִּגּוּן וְהַשִּׁיר שֶׁיִּהְיֶה הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים בְּמָבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (חֵיי מוֹהַר״ן סִימָן מ״ד ש״מ):

וְהַמּוּבָן הֵיטֵב שֶׁזֶּה שֶׁיִּדְּ לִבְחִינַת הַשִּׁיר חָדָשׁ הַמְּבֹאָר בְּמַאֲמָר זֶה, וְגַם הִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בְּעִנְיַן קִבְרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוּל בֵּית פְּעוֹר, וְכִפֶּר עַל עָוֹון פְּעוֹר שֶׁהָיָה כָּלוּל מִפֶּגֶם הַבְּרִית עַל יְדֵי בְּנוֹת מוֹאָב, וּפֶגֶם אֱמוּנָה עַל יְדֵי עָוֹון פְּעוֹר, וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם נִקְבַּר שָׁם דַּיְקָא, בִּכְדֵי לַעֲסֹק גַּם אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ בְּתִקּוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְבָרֵר בְּרוּרִים קְדוֹשִׁים מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא וּלְהַעֲלוֹתָם מִבְּחִינַת שְׁמָד לְרָצוֹן שֶׁזֶּה בְּחִינַת גֵּרִים כַּמְּבֹאָר בְּלִקּוּטֵי הָרֹאשׁוֹן סִימָן רט״ו (וְעַיֵּן גַּם כֵּן מַה שֶׁכָּאן שָׁם בָּזֶה), עַד שֶׁאַחַר כַּמָּה דּוֹרוֹת בָּאָה רוּת בַּת בִּתּוֹ שֶׁל בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב וְנִתְגַּיְּרָה, וּמִמֶּנָּה יָצָא דָּוִד שֶׁרָוָה לְהִשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְחִבֵּר כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים, וּמִמֶּנּוּ יְסוֹד הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַזַ״ל (מוֹעֵד קָטָן טז:) עַל פָּסוּק (שְׁמוּאֵל ב) הוּקַם עָל וְנָאֲמַר בּוֹ (תְּהִלִּים קי״ח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים, כִּי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת אֲבָנִים כַּנַּ״ל, וּבְהָאֶבֶן הַקָּדֻשָּׁה הַזֶּה שֶׁהוּא נֶפֶשׁ דָּוִד רָצוּ הַבּוֹנִים לִמְאֹס בּוֹ, כִּי רָצוּ לְפַסֵּל אוֹתוֹ מִלִּבְנוֹת בְּקִהַל יִשְׂרָאֵל וּלְהַצְטָרֵף עִמָּהֶם, אֲפִלּוּ רַק בְּבְחִינַת שָׁכֵן עַל כָּל פָּנִים לִהְיוֹת מָתָר בְּבַת יִשְׂרָאֵל כִּשְׁאָר בְּנֵי גֵּרִים, וְשֶׁיִּהְיוּ נִבְנִין מִמֶּנּוּ בָּתֵּי יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים, וּלְבַסּוֹף הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה, כִּי בּוֹ תָּלוּי יְסוֹד וְתִקּוּן כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וּבְנִין כָּל הַבָּתִּים הַקְּדוֹשִׁים הַנַּעֲשִׂים עַל יְדֵי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶּׁבְּאַרְנוּ לְעֵיל בְּעִנְיַן הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא יְסוֹד כָּל הַקִּבּוּץ, וְיסוֹד כָּל בִּנְיַן הַבָּתִּים שֶׁנַּעֲשִׂין וְנִבְנִין עַל יְדֵי זֶה וְקוֹרֵא אֶת עַצְמוֹ שָׁכֵן כַּנַּ״ל. וְאָצֶל דָּוִד הַמֶּלֶךְ הָיָה כַּמָּה וְכַמָּה סְפֵקוֹת וִיגִיעוֹת, עַד שֶׁנִּתְקַבֵּל לְשָׁכֵן עַל כָּל פָּנִים לִכְלַל קְהַל יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כָּךְ רָאוּ וְנִתְגַּלָּה לַכֹּל שֶׁהוּא יְסוֹד כָּל הַבִּנְיָן דִּקְדֻשָּׁה וּמִמֶּנּוּ יֵצֵא מָשִׁיחַ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶּׁמְּבֹאָר בְּמַאֲמָר זֶה מֵעִנְיַן הַגֵּרִים שֶׁנַּעֲשִׂים עַל יְדֵי הִתְפַּלְּלָה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁעוֹמֶדֶת לְהַסִּטְרָא אַחֲרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ עַד שֶׁמְּכִרַחַת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא גַּם עַצְמוּת חִיּוּתָהּ מַמָּשׁ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַגֵּרִים, שֶׁזֶּה מַמָּשׁ בְּחִינַת הָעִנְיָן שֶׁל קִבְרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה מוּל בֵּית פְּעוֹר (כַּמּוּבָן בָּזֶה הַקָּדוֹשׁ וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר לְעֵיל), וְשָׁם עוֹסֵק לַעֲשׂוֹת גֵּרִים כַּנַּ״ל.

וְאַחַר כָּךְ מְבֹאָר שָׁם בְּאוֹת וָא״ו מֵעִנְיַן רִבּוּי הַבָּתִּים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁנִּבְנִין עַל יְדֵי שֶׁנִּתּוֹסְפִין שְׁכֵנִים לְהַקִּיבּוּץ, שֶׁזֶּה בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת עִנְיַן הַגֵּרִים שֶׁנִּתּוֹסְפִין עַל כְּלַל יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל, וְעַל יְדֵי זֶה נִתְרַבִּין הַצַּדִּיקִים כָּךְ וְנִבְנִין בָּתֵּי הַתְּפִלָּה בְּרִבּוּי גָּדוֹל וּבִשְׁלֵמוּת כָּזֶה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶׁהַיְלֵד הָרִאשׁוֹן שֶׁנּוֹלַד לִרוּת נֶאֱמַר בּוֹ (רוּת ד) וַתִּקְרֶאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם וְכוּ׳ הַשְּׁכֵנוֹת דַּיְקָא כַּנַּ״ל (וְכַמּוּבָא גַּם בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת) לֵאמֹר יֶלֶד בֵּן לְנָעֳמִי (דַּיְקָא שֶׁמְּרַמֶּזֶת עַל מַדְרֵגָה עֶלְיוֹנָה מְאֹד בְּחִינַת הָא עִלָּאָה בְּחִינַת בִּינָה כַּמְּבֹאָר בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ) וְתִקְרֶאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד שֶׁהוּא בְּחִינַת (מַלְאָכִי ג) בְּנוֹ הָעוֹבֵד אוֹתוֹ הַמְּבֹאָר בְּמַאֲמָר תִּקְעוּ אֱמוּנָה סִימָן ה״א, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּמַדְרֵגָה גְּבוֹהָה כָּזוֹ שֶׁהוּא בִּבְחִינַת בֵּן לְנָעֳמִי, אַף עַל פִּי

כֵּן יַעֲבֹד אֶת ה' בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ עָצוּם כָּזֶה בְּכָל עֵת וּבְכָל רֶגַע, וְעַל כֵּן עַל יָדוֹ יִהְיֶה גְּמַר יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ דָּוִד וּמָשִׁיחַ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הוּא אֲבִי יִשַׁי אֲבִי דָּוִד וְכוּ' וְעַיֵּן בְּמִדְרַשׁ רוּת בְּסוֹפוֹ שֶׁדָּרַשׁ שָׁם הַפָּסוּק (תְּהִלִּים מ) אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי, שִׁירָה הָיִיתִי צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁבָּאתִי, וְאֵין אָז אֶלָּא שִׁירָה שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ט"ו) אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה, בְּכָלָל לֹא בָּא הָיִיתִי וּבָאתִי, הֵינוּ כַּנַּ"ל, כִּי אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה מְרֻמָּז עַל הַשִּׁיר שֶׁיָּשִׁיר לֶעָתִיד כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַז"ל (סַנְהֶדְרִין צא:) שֶׁר לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא יָשִׁיר, וְזֶה נֶאֱמַר אַחַר קְרִיעַת יַם סוּף עַל יְדֵי בְּחִינַת מַטֵּה עֹז הַנַּ"ל, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁכִין כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל עַד שֶׁזּוֹכִין לִבְחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר דָּוִד לְאַחַר שֶׁנִּתְבָּרְרָה נִשְׁמָתוֹ מִמָּקוֹם רָחוֹק כָּזֶה עַד אֲשֶׁר הָיָה בִּכְלָל לֹא יָבוֹא, שֶׁלֹּא רָצוּ לְצָרֵף אוֹתוֹ גַּם בִּבְחִינַת שָׁכֵן אֶל קְהַל יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כָּךְ הִנֵּה בָּאתִי וְנִתְקָרְבְתִּי אֶל הַקְּדוּשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְזֶה נַעֲשָׂה רַק עַל יְדֵי בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁכִין כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל, עַד בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, עַל כֵּן צָרִיךְ אֲנִי גַּם כֵּן לוֹמַר שִׁירָה בִּבְחִינַת אָז יָשִׁיר. וּבֶאֱמֶת עִנְיָן זֶה בְּעֻצְמוֹ שֶׁל הַבְּרוּרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל בְּחִינַת הַגֵּרִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁכֵנִים, עַד שֶׁלִּפְעָמִים נִתְבָּרֵר מֵהֶם נִיצוֹץ הַקָּדוֹשׁ כָּזֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת רֹאשׁ פִּנָּה כַּנַּ"ל, הוּא גַּם כֵּן בִּבְחִינַת נִפְלָאוֹת, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמַר דָּוִד אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה מֵאֵת ה' הָיְתָה זֹּאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ (תְּהִלִּים קי"ח) וְעַיֵּן בְּהַשִּׂיחָה הַנִּפְלָאָה מֵעִנְיָן נִפְלָאוֹת רִבּוּי הַצְּרוּפִים וְהַבָּתִּים וְכוּ' שֶׁהָיָה בְּקִיץ תק"ע הַנַּ"ל, שֶׁמִּתְחִיל שָׁם מֵעִנְיָן שֶׁאָמַר תָּמֵהַּ אֲנִי כְּמוֹ שֶׁאֵין לָנוּ שׁוּם חֵלֶק בָּעוֹלָם הַזֶּה כְּלָל (שֶׁזֶּה בְּחִינַת שֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם אֲפִלּוּ לִהְיוֹת שָׁכֵן), אַף עַל פִּי כֵן בְּכָל מָקוֹם שֶׁאָנוּ בָּאִים יֵשׁ לָנוּ מָקוֹם וְהַכֹּל שֶׁלָּנוּ:

נִשְׁמַט שָׁם בִּפְנִים אוֹת א' כִּי עִקַּר יְנִיקַת הַנְּשָׁמָה הוּא מֵהָרֵיחַ וְכוּ', כִּי יֵשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא וּמְזוֹנָא דְּגוּפָא, וְעַל יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא נָחֲלַשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא וְכוּ' אָמַר הַמְּחַבֵּר בָּזֶה מוּבָן דִּבְרֵי רַז"ל בִּבְרָכוֹת מב: וְהוּא אוֹמֵר עַל הַמַּגְמָר אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְבִיאִין אֶת הַמַּגְמָר אֶלָּא לְאַחַר הַסְּעֻדָּה, וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י שֶׁהֵיוּ רְגִילִין לְהָבִיא אַחַר הַסְּעוּדָה עֲצֵי בְּשָׂמִים וְכוּ' לְרֵיחַ טוֹב, הֵינוּ כַּנַּ"ל כְּדֵי לְחַזֵּק אֶת הַנְּשָׁמָה עַל יְדֵי הָרֵיחַ וּלְהַגְבִּיר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא עַל מְזוֹנָא דְּגוּפָא (אַחַר כָּךְ מָצָאתִי כְּעֵין זֶה בְּסֵפֶר חֶסֶד לְאַבְרָהָם מַעְיָן רְבִיעִי עַיִן יַעֲקֹב נָהָר כב עַיִן שָׁם):

שָׁם אוֹת חי"ת, כִּי בֶּאֱמֶת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת אֱמוּנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ל"ג) וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה וְכוּ' וְעַל יְדֵי אֱמוּנָה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד וְכוּ'. עַיֵּן אוֹתִיּוֹת דְּרַבִּי עֲקִיבָא אוֹת ה"א, אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמִדַּת אֱמוּנָה בָּרָאתִי אֶת הָעוֹלָם, וּבְמִדַּת אֱמוּנָה אֲנִי מַנְהִיגוֹ, וּבְמִדַּת אֱמוּנָה אֲנִי עָתִיד לְחַדְּשׁוֹ:

שָׁם אוֹת יוד, וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב (בְּרֵאשִׁית מט) זֶה בְּחִינַת נְבוּאָה וְכוּ' וְאֶת הָאָרֶץ הֵינוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְשָׁם אוֹת יא תְּרוּעָה זוֹ בְּחִינַת נְבוּאָה וְכוּ' וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ (בְּמִדְבַּר כג) וְתַרְגּוּמוֹ וּשְׁכִינַת מַלְכֵּיהוֹן בְּהוֹן וְכוּ'. אָמַר הַמְּחַבֵּר, בָּזֶה יֵשׁ לְהָבִין קְצָת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַז"ל (יוֹנָה א) וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה, לְפִי שֶׁאֵין הַשְׁכִּינָה וְהַנְּבוּאָה אֶלָּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. הֵינוּ כַּנַּ"ל כִּי מֵאַחַר שֶׁעִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי בְּחִינַת נְבוּאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְׁרָאַת הַשְׁכִּינָה, עַל כֵּן שָׁם דַּיְקָא עִקַּר הַנְּבוּאָה, וְעַל כֵּן בֶּאֱמֶת מִבֹּאר פֹּה לְעֵיל אוֹת הֵא שֶׁגְּלוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת בְּטוּל הַנְּבוּאָה, כִּי מֵאַחַר שְׁנִתְגָּרְשִׁין וְגוֹלִין מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּץ לָאָרֶץ זֶה בְּחִינַת בְּטוּל הַנְּבוּאָה שֶׁעִקָּרָהּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל. וּמֵחֲמַת שֶׁעִקַּר הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה בָּא עַל יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכְּבוֹד שֶׁנַּעֲשָׂה עַל יְדֵי הַגֵּרִים שֶׁנַּעֲשִׂין עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין וְכוּ', שֶׁעַל יְדֵי זֶה בָּא סִלּוּחַת עֲוֹנוֹת בִּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה ל"ג) וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי וְכוּ' הֵינוּ כַּנַּ"ל.

וְהִנֵּה עִנְיַן יוֹנָה הַנַּ"ל שֶׁבָּרַח תַּרְשִׁישָׁה וְכוּ' (יוֹנָה א): וַיְהִי סַעַר גָּדוֹל בַּיָּם וְכוּ' וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שָׂאוּנִי וַהֲטִילֻנִי אֶל הַיָּם וְיִשְׁתֹּק הַיָּם מֵעֲלֵיכֶם וְכוּ' וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיְטִלֻהוּ אֶל הַיָּם וְכוּ' וַיַּמֶן ה' דָּג גָּדוֹל לִבְלֹעַ אֶת יוֹנָה וְכוּ' וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל ה' אֱלֹקָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה וְכוּ' מְבֻאָר שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי וְכוּ', וְכָל הַתְּפִלָּה שָׁם, וַיֹּאמֶר ה' לַדָּג וַיָּקִיא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבָּשָׁה וְכוּ'. וּכְבָר נֶאֱמַר עַל עִנְיָן זֶה סוֹדוֹת נִפְלָאוֹת בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ וּבְתִקּוּנִים כַּיָּדוּעַ, וְאִי לָאו דְּמִסְתְּפִינָא הֲוָה אֲמִינָא שֶׁזֶּה סוֹד הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁמִּתְפַּלֵּל הַבַּעַל כֹּחַ הַגָּדוֹל, וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא בּוֹלַעַת אוֹתָהּ חַס וְשָׁלוֹם, וְהַתְּפִלָּה

הַזֹּאת עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ, וַאֲזַי הוּא מְכַרְחַת לִתֵּן הֶקְאוֹת בִּבְחִינַת (איוב כ) חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ מִבִּטְנוֹ יוֹרִשֶׁנּוּ אֵל, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַגֵּרִים שֶׁמִּתְגַּיְּרִין עַל יְדֵי זֶה, וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים ע"ד) אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם וְכוּ' וְעַל יְדֵי זֶה בָּא יִתְרוֹ וְנִתְגַּיֵּר וְכוּ'. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר יוֹנָה גַּם כֵּן בִּתְפִלָּתוֹ (יוֹנָה ב) מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי שָׁוְא חַסְדָּם יַעֲזֹבוּ, וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י שֶׁמְּלָחִים שֶׁל הַסְּפִינָה הַזֹּאת נִתְגַּיְּרוּ. וּבְזֹהַר פִּקּוּדֵי רל: מִבֹּאר, שֶׁכָּל אוֹתָן שֶׁהָיוּ בַּסְּפִינָה הַזֹּאת כְּשֶׁרָאוּ שֶׁהַדָּג פָּלַט אֶת יוֹנָה לַיַּבָּשָׁה לְעֵינֵיהֶן דְּכָלְהוּ אָתוּ לְגַבֵּה וְאִתְגַּיְּרוּ כּוּלְהוּ וְכוּ' הֲדָא הוּא דִּכְתִיב מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי שָׁוְא חַסְדָּם יַעֲזֹבוּ וְכוּ' עַיֵּן שָׁם. וְזֶה מוּבָן בְּיוֹתֵר עַל פִּי מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל בְּאוֹת י"ב שֶׁבְּחִינַת גֵּרִים זֶה בְּחִינַת הֶבֶל נָחִית הֶבֶל סָלִיק וְכוּ'. וְעַיֵּן זֹהַר וַיַּקְהֵל קצ"ט שֶׁמְּפָרֵשׁ שָׁם כָּל הָעִנְיָן עַל חוֹלַאַת הָאָדָם וּמִיתָתוֹ וְכוּ': וְנוּנָא דְּבָלַע לֵהּ דָּא אִיהוּ קִבְרָא וְכוּ' וְזִמְיָנָא קָלָא חֲדָא לְאִתְעָרָא בְּבֵי קִבְרֵי וְיֵימָא (יְשַׁעְיָה כ"ו) הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר וְכוּ', אֵימָתַי יְהֵא דָּא בְּזִמְנָא דִּיתְעַבַּר מַלְאַךְ הַמָּוֶת מֵעַלְמָא דִּכְתִיב (שָׁם כ"ה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וְכוּ', כְּדֵין כְּתִיב וַיֹּאמֶר ה' לַדָּג וְיָקִיא אֶת יוֹנָה וְכוּ' כְּדֵין כָּל קִבְרַיָּא יְקִיאוּן לְאִינּוּן מֵיתַיָּא דִּבְהוֹן וְכוּ' עַיֵּן שָׁם.

וּבָזֶה מִבֹּאר בְּיוֹתֵר מַה שֶּׁפָּתַבְנוּ לְעֵיל, כִּי עִקַּר מִיתַת הַצַּדִּיקִים וּגְנִיזָתָם בַּסֵּתֶר הוּא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁבּוֹלַעַת אוֹתָהּ וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה דַּיְקָא מָכְרַחַת לִתֵּן הֶקְאוֹת. וְעַיֵּן בְּקְרַנַיִם מַאֲמָר ג, נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן יוֹנָה בֶּן אֲמִתַּי הַנַּ"ל, יוֹנָה בְּמִלּוֹאוֹ (קֹהֶלֶת יוד וָו נוּן הה) בְּגִימַטְרִיָּא נֶצַח וְכוּ', הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וְכוּ'. וּמִזֶּה תָּבִין גַּם כֵּן לְעִנְיַן הַמְּבֹאָר לְעֵיל מִגְּנִיזָתָן שֶׁל הַצַּדִּיקִים זַ"ל בִּפְרָט וְכוּ'. וְעַיֵּן זֹהַר וַיַּקְהֵל ר"כ, בְּהַאי זִמְנָא דְּאִתְעָרוּ מֵיתֵי עָלְמָא וְכוּ' יְקוּמוּן חַיִּלִין חַיִּלִין כָּלְהוּ עַל אַרְעָא דְּגָלִיל וְכוּ' בְּגִין דְּאִיהוּ חוֹלְקִיָּה דְּיוֹסֵף וְכוּ' עַיֵּן שָׁם. מְרֻמָּז שָׁם גַּם כֵּן כִּי עִקַּר הַגְּאֻלָּה וּתְחִיַּת הַמֵּתִים יִהְיֶה בִּזְכוּת עַצְמוֹת יוֹסֵף וְכוּ' בְּחִינַת קֶבֶר הַצַּדִּיק כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב גַּם בַּגְּאֻלָּה הָרִאשׁוֹנָה (שְׁמוֹת י"ג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. וּבִתְחִלָּה כְּתִיב אֶצְלוֹ (בְּרֵאשִׁית נ) וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם דַּיְקָא, עַד אֲשֶׁר אַחַר כָּךְ בִּיצִיאָתָן מִמִּצְרַיִם הֶעֱלוּ אֶת עַצְמוֹתָיו וְכוּ', כִּי יְרִידַת יוֹסֵף לְמִצְרַיִם יֵשׁ לוֹמַר שֶׁהָיְתָה גַּם כֵּן בִּבְחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, וְעַל כֵּן בָּאֱמֶת עִקַּר קְרִיעַת יַם סוּף בְּחִינַת אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם וְכוּ', אָמְרוּ רַזַ"ל שֶׁהָיָה בִּזְכוּת אַרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף וְכוּ'. וְעַיֵּן זֹהַר פִּקּוּדֵי ר"ל מִבֹּאר דְּיוֹסֵף קָא אָתֵי וְכוּ', וְעַיֵּן זֹהַר וַיַּקְהֵל קצז, יוֹנָה מֵחֵילָא דְּאֵילָנוּ קָאָתֵי, אֵילָנוּ סָלִיק יוֹנָה נָחִית וְכוּ', שֶׁהֵבִיא שָׁם בְּמִקְדָּשׁ מֶלֶךְ בְּשֵׁם הָאֲרִיזַ"ל שֶׁאֵלָּיהוּ נָתַן לְיוֹנָה הַחֵלֶק שֶׁהָיָה בּוֹ מִנִּשְׁמַת יוֹסֵף. וְכֵן יָדוּעַ מַה שֶּׁאָמְרוּ רַזַ"ל (מִדְרָשׁ שׁוֹחֵר טוֹב כו) עַל יוֹנָה בֶּן אֲמִתַּי שֶׁהוּא בֶּן הַצָּרְפִית וְהוּא עָתִיד לִהְיוֹת מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, עַיֵּן תּוֹסָפוֹת בָּבָא מְצִיעָא קיד דִּבּוּר הַמַּתְחִיל מַהוּ שֶׁיְּסַדְּרוּ, וְעַיֵּן קְרַנַיִם מַאֲמַר ג' הַנַּ"ל בְּפָרָשַׁת אֶלִיעֶזֶר שָׁם, וּבְיַלְקוּט חָדָשׁ עֵרֶךְ אֵלִיָּהוּ וֶאֱלִישָׁע אוֹת יב לט:

בְּעִנְיַן מַה שֶּׁמְּבֹאָר שָׁם בָּאוֹת ב' ג' שֶׁלִּפְעָמִים אִי אֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְאָז הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין וְכוּ' וְדַיְקָא עַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין תִּקּוּנִים נִפְלָאִים עַיֵּן שַׁבָּת פט: מַה שֶּׁעִקַּר הַצָּלַת יִשְׂרָאֵל לֶעָתִיד יִהְיֶה רַק עַל יְדֵי תְּפִלָּתוֹ שֶׁל יִצְחָק דַּיְקָא שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין כַּיָּדוּעַ, וְזֶה שֶׁכָּתוּב (בְּיַשַׁעְיָה ס"ג) הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וְכוּ', וְכָתוּב (שָׁם) הַמּוֹן מֵעֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ אֵלַי הִתְאַפָּקוּ (הֵינוּ שֶׁנִּפְגַּם כִּבְיָכוֹל בְּחִינַת רַחֲמָנוּת) וְזֶה (שָׁם) כִּי אַבְרָהָם לֹא יָדָעֲנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּירֵנוּ, כִּי אַבְרָהָם וְיִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת חֶסֶד וְרַחֲמִים, וְעַל יָדָם אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל הַצָּלָה כָּעֵת רַק עַל יְדֵי יִצְחָק שֶׁזֶּה בְּחִינַת אַתָּה ה' אָבִינוּ וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַזַ"ל בְּשַׁבָּת שָׁם, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר יִצְחָק הָא קְרֵבַת נַפְשִׁי קָדָמָךְ, כִּי מְסִירוּת נֶפֶשׁ עַל קִדּוּשׁ ה' עַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ בְּיוֹתֵר שִׁלְמוּת הַתְּפִלָּה עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל יְדֵי זֶה בְּחִינַת סְלִיחַת עֲוֹנוֹת כַּמְּבֹאָר לְעֵיל. וְאָפְשָׁר שֶׁזֶּהוּ שֶׁאָמְרוּ רַזַ"ל (בְּרָכוֹת ו:) לְהֵיוֹת זָהִיר בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה דַּיְקָא, מֵחֲמַת שֶׁתְּפִלַּת הַמִּנְחָה תִּקֵּן יִצְחָק. וְעַיֵּן בִּפְרִי עֵץ חַיִּים שַׁעַר חַג הַמַּצּוֹת פֶּרֶק ז' עַל פָּסוּק (יְשַׁעְיָה נ"ב) חִנָּם נִמְכַּרְתֶּם וְלֹא בְכֶסֶף תִּגָּאֲלוּ, כִּי הַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה בְּעֶתִּיד יִהְיֶה מִבְּחִינַת זֶהָב בְּחִינַת יִצְחָק דִּין קָשֶׁה וְכוּ', וּמוּבָא שָׁם גַּם כֵּן מַאֲמַר רַזַ"ל שֶׁבַּגְּמָרָא שַׁבָּת הַנַּ"ל, וְעַיֵּן שָׁם גַּם כֵּן לְעֵיל מִזֶּה מַה שֶּׁדָּרְשׁוּ עַל פָּסוּק (יְשַׁעְיָה א) לָכוּ נָא וְנִנָּכְחָה וְכוּ' לְכוּ אֶל אֲבוֹתֵיכֶם וְיוֹכִיחוּ וְכוּ', מוּבָן גַּם כֵּן קְצָת לְפִי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁבְּמַאֲמָר זֶה הַנַּ"ל:

* * *

שַׁיָּךְ לַהַקְדָּמָה שֶׁל סֵפֶר לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן הַקָּדוֹשׁ: הַקֶּשֶׁר וְהַחִבּוּר שֶׁל הַתּוֹרוֹת שֶׁלּוֹ הוּא כְּעֵין בִּנְיָן וַאֲרִיגָה

מַמָּשׁ, שֶׁבַּתְּחִלָּה הוּא מְחַבֵּר וּמְקַשֵּׁר אֵלּוּ שְׁנֵי הַדְּבָרִים יַחַד, וְאַחַר כָּךְ הוּא מְחַבֵּר וּמְקַשֵּׁר דָּבָר שְׁלִישִׁי לְהַשְּׁנֵי בְּכַמָּה קְשָׁרִים חֲזָקִים, וְכֵן מִשְּׁלִישִׁי לָרְבִיעִי וְכֵן לְהַלָּן וְכוּ', אַךְ עַל פִּי רֹב חוֹזֵר בְּכָל פַּעַם לַחֲזֹר וּלְקַשֵּׁר אֵלּוּ הָאַרְבָּעָה דְּבָרִים יַחַד, כִּי בַּתְּחִלָּה אֵין הַקֶּשֶׁר שֶׁלָּהֶם יַחַד רַק מִזֶּה לָזֶה, דְּהַיְנוּ מֵהָרִאשׁוֹן לַשֵּׁנִי, וּמֵהַשֵּׁנִי לִשְׁלִישִׁי, וּמִשְּׁלִישִׁי לָרְבִיעִי, אֲבָל עֲדַיִן אֵין קֶשֶׁר לְהָרְבִיעִי בְּהָרִאשׁוֹן אֲבָל אַחַר כָּךְ מֵבִיא פָּסוּק אוֹ מַאֲמַר רַז"ל אוֹ שְׁאָר רְאָיָה אַחֶרֶת שֶׁעַל יְדֵי זֶה מְקַשְּׁרָם יַחַד, עַד שֶׁמְּחֻבָּר בְּקֶשֶׁר הָדֵק הֵיטֵב כָּל אֵלּוּ הַד' דְּבָרִים יַחַד, וְאַחַר כָּךְ חוֹזֵר וּמְקַשֵּׁר עוֹד כַּמָּה דְּבָרִים זֶה לָזֶה, וְיַחַד כֻּלָּם הוּא מְקַשֵּׁר לְהַחִבּוּר וְהַקֶּשֶׁר הָרִאשׁוֹן וּבְתְחִלָּה אֵין קֶשֶׁר לִשְׁנֵי הַחֲבִילוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הָאֵלּוּ, כִּי אִם עַל יְדֵי אֵיזֶה קֶשֶׁר שֶׁיֵּשׁ בֵּין דָּבָר אֶחָד מֵהַחֲבִילָה הַשְּׁנִיָּה לְדָבָר אֶחָד מֵהַחֲבִילָה הָרִאשׁוֹנָה, אֲבָל אַחַר כָּךְ הוּא חוֹזֵר לְקַשְּׁרָם בִּרְאָיוֹת וּדְרָכִים נִפְלָאִים שֶׁמַּמְשִׁיךְ קוֹרוֹת לְקֶשֶׁר הַבְּנָיָן מִשְּׁלִישִׁי שֶׁבָּרִאשׁוֹן לָרְבִיעִי שֶׁבַּשֵּׁנִי, וּמִשָּׁם לַשֵּׁנִי שֶׁבַּשְּׁלִישִׁי, וְאַחַר כָּךְ מֵחֲבִילָה שְׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית גַּם כֵּן כָּךְ, וְכֵן לְהַלָּן, וְאַחַר כָּךְ מְקַשְּׁרָם כֻּלָּם יַחַד בְּדֶרֶךְ נִפְלָא וְכָל זֶה הָעִנְיָן שָׁמַעְתִּי וְהֵבַנְתִּי מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ לְמָחֳרַת יוֹם כִּפּוּר תקע"א שֶׁקֹּדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ וַעֲדַיִן צְרִיכִים לְהָרְחִיב הַדִּבּוּר בָּזֶה, וּלְהָבִיא לָזֶה דְּגְמָא מִכַּמָּה תּוֹרוֹת וּמַאֲמָרִים שֶׁבָּזֶה הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ, כְּדֵי שֶׁתָּבִין עִנְיָן זֶה הֵיטֵב וְתָבִין מְעַט דַּרְכֵי הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה: (חיי מוהר"ן שפט)

אָמַר הַמְּחַבֵּר, מִתֹּךְ שֶׁיֵּשׁ לְהַקְדָּמָה עַד כָּאן הֶעְתַּקְתִּי כָּל זֶה מִגּוּף כְּתִיבַת יַד קָדֹשׁ הָרַב ר' נָתָן זַ"ל בְּעַצְמוֹ, וְהַמּוּבָן מִזֶּה כִּי רְצוֹנוֹ הָיָה לְהַרְחִיב הַדִּבּוּר בָּזֶה כַּנַ"ל, אַךְ לֹא אִסְתַּיְּעָא מִלְּתָא גַּם מוּבָן מִזֶּה כִּי רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זַ"ל הָיָה גַּם כֵּן שֶׁהָעוֹסְקִים בְּלִמּוּד סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים יַגְדִּילוּ וְיַעֲמִיקוּ דַּעְתָּם לְהָבִין הֵיטֵב נִפְלְאוֹת דְּרָכִים הַנִּפְלָאִים שֶׁיֵּשׁ בְּכָל מַאֲמָר וּמַאֲמָר, וְנִפְלְאוֹת הַקֶּשֶׁר וְהַחִבּוּר שֶׁיֵּשׁ בֵּין כָּל עִנְיָן וְעִנְיָן מֵהָעִנְיָנִים הַמְּבֹאָרִים בְּכָל מַאֲמָר וּמַאֲמָר, לָכֵן אָמַרְתִּי לְמַלֹּאות קְצָת רְצוֹנָם הַקָּדוֹשׁ וּלְבָאֵר קְצָת בָּזֶה...

בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן חי"ת בְּמַאֲמָר תִּקְעוּ תּוֹכָחָה (בְּרֵאשִׁית מ"ט) וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְאֶת הָאָרֶץ וְכוּ', מְנוּחָה זֶה בְּחִינַת נְבוּאָה וְכוּ' וְאֶת הָאָרֶץ הַיְנוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי עַל יְדֵי בְּחִינַת נְבוּאָה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְּעָתִיד שֶׁיִּהְיֶה בִּבְחִינַת הַשְּׂגָחָה וְנִפְלָאוֹת בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְדִלֵּג כָּל הַבְּחִינוֹת הָאֶמְצָעִיּוֹת, הַיְנוּ מַה שֶּׁעַל יְדֵי הִתְקָרְבוּת הַגֵּרִים נַעֲשִׂין בְּחִינַת רְעָמִים, הַיְנוּ בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד שֶׁעַל יְדֵי זֶה בָּא הִתְפַּשְּׁטוּת הַנְּבוּאָה. וְכֵן אַחַר כָּךְ שָׁקַל נַרְגָּא וְכוּ' שֶׁפֵּרֵשׁ עַל הָאֱמוּנָה בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְכֵן חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְּעָתִיד, שֶׁכָּל זֶה בָּא עַל יְדֵי בְּחִינַת נְבוּאָה וְדִלֵּג בְּחִינוֹת הָאֶמְצָעִיּוֹת, הַיְנוּ מַה שֶּׁעַל יְדֵי הַנְּבוּאָה נִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַ"ל וְכֵן אַחַר כָּךְ בְּבֵאוּר הַפָּסוּק (תְּהִלִּים פא) תִּקְעוּ זֶה בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד וְכוּ', בְּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר זֶה בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וּבְחִינַת הַשִּׁיר חָדָשׁ וְכוּ' וְדִלֵּג כָּל הַבְּחִינוֹת הָאֶמְצָעִיּוֹת, וְתַנָּא וַהֲדַר מְפָרֵשׁ אֵיךְ נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד וְכוּ' בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וּבְחִינַת הַשִּׁיר חָדָשׁ וְזֶה (שָׁם) בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּינוּ הַיְנוּ מַה שֶּׁעַל יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד בָּא הִתְפַּשְּׁטוּת הַנְּבוּאָה שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה שֶׁזֶּה בְּחִינַת בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּינוּ, וְעַל יְדֵי זֶה בָּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וּבְחִינַת הַשִּׁיר חָדָשׁ, וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין בִּבְחִינַת (שָׁם) חק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט וְכוּ' וְכִמְדָמֶה לִי שֶׁהַשִּׂיחָה הַזֹּאת נֶאֱמְרָה לְעִנְיַן קֶשֶׁר הָעִנְיָנִים שֶׁבַּמַּאֲמָר תִּקְעוּ תּוֹכָחָה הַנַ"ל שֶׁנֶּאֱמַר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה תקע"א וְתִשְׁלוּם פֵּרוּשׁ הַפָּסוּק תִּקְעוּ וְכוּ' לֹא נִגְמַר עַד לְמָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁאָז הָיָה שִׂיחָה הַנַ"ל

וְעַיֵּן יְמֵי מוֹהַרַנ"ת מְבֹאָר בְּיוֹתֵר: (הקדמה)

* * *

שָׁמַעְתִּי מֵהָרַב רַבִּי נָתָן זַ"ל, שֶׁעִקַּר סוֹד זֶה הַנִּגּוּן שֶׁיִּהְיֶה הַקִּבּוּל שָׁכָר שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים מְרֻמָּז בִּלְקוּטֵי תִּנְיָנָא בְּמַאֲמָר תִּקְעוּ תּוֹכָחָה סִימָן ח' שֶׁנֶּאֱמַר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן שֶׁל יְמֵי חַיָּיו זַ"ל, כִּי אָז דִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ"ל מֵעִנְיָן זֶה. (סימן סד)

סֵפֶר
לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת
עַל שֻׁלְחָן עָרוּךְ

מוּסָד מוּסָד עַל הִתְגַּלּוּת נִפְלָאוֹת חִדּוּשֵׁי תּוֹרָתוֹ שֶׁל

אַדְמוֹ"ר רַבֵּנוּ נַחְמָן אוֹר הָאוֹרוֹת

זֵכֶר צַדִּיק וְקָדוֹשׁ לִבְרָכָה

עֲלֵיהֶם יָסַדְתִּי אִמְרוֹתַי, עַל פִּי פְּקֻדָּתוֹ — דְּרָנָא וְדִרְנָא מִכָּל מָקוֹם שֶׁהוּא, יִהְיֶה

זַ"ל, לְבָאֵר וּלְחַדֵּשׁ בְּכָל הֲלָכָה וַהֲלָכָה — מִי שֶׁיִּהְיֶה, וְכֻלָּם מְיֻסָּדִים עַל אֲדָנֵי פַּז,

מִכָּל אַרְבַּע חֶלְקֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, לְמִצְוָא — עַל־פִּי הַהַקְדָּמוֹת שֶׁקִּבַּלְתִּי מִמֶּנּוּ זַ"ל,

סְמָךְ וְעֵינַיִן וְטַעַם בְּכָל הֲלָכָה וַהֲלָכָה בְּדַרְכּוֹ — מִפִּיו וּמִפִּי כִּתְבֵי הַקְּדוֹשִׁים, הֲלֹא הֵמָּה

חָכְמַת הָאֱמֶת, בְּדֶרֶךְ חָכְמָה וּמוּסָר הַשְׂכֵּל — כְּתוּבִים בִּסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר כְּבָר

וְעִצּוֹת נִפְלָאוֹת וְנוֹרָאוֹת וְהִתְחַזְּקוּת עֲצוּם — נִתְפַּשְׁטוּ בְּיִשְׂרָאֵל. אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֲזוּ בָּהֶם

וְנִשְׁגָּב עַד אֵין סוֹף וְאֵין תַּכְלִית, שֶׁיִּתְחַזֵּק — לְעוֹלָם לֹא יָמוּט עַדֵּי יִבָּנֶה חָרְבוֹת אֲרִיאֵל

כָּל אָדָם לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל — כַּעֵת יֹאמַר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל

(נוסח שער דפוס ראשון)

מֵאֵת תַּלְמִידוֹ הָרַב הַנָּאוֹן הַצַּדִּיק

בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא אִישׁ חַי רַב פְּעָלִים

מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ רַבִּי נָתָן זצוק"ל

28 **לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת** הִלְכוֹת הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר הֲלָכָה ה **אֹרַח חַיִּים**

וְזֶהוּ: פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סוטה מט:): זֶה הַלּוֹמֵד תּוֹרָה עַל מְנַת לְלַמֵּדָהּ, הֵינוּ כַּנַּ"ל, שֶׁמְּלַמֵּד תּוֹרָתוֹ לַאֲחֵרִים לְקָרְבָם לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ: צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ - שֶׁצּוֹפָה הִלּוּךְ בֵּיתוֹ אֵיךְ יִתְנַהֵג לְעוֹלָם בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא תִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, שֶׁיִּהְיֶה נִשְׁאָר הַשְׁאָרַת חָכְמָתוֹ לְדוֹרֵי דּוֹרוֹת לָנֶצַח. כִּי: וְלֶחֶם עַצְלוּת לֹא תֹאכֵל, כִּי לַחְמוֹ וְתוֹרָתוֹ אֵינוֹ לֶחֶם עַצְלוּת, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הָיָה זָרִיז מְאֹד בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־כֵּן: קָמוּ בָּנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ - הֵם הַתַּלְמִידִים שְׁנִקְרָאִים בָּנִים שֶׁקֵּרְבָם לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ - זֶה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מַסְכִּים עַל זֶה, כִּי חָפֵץ בָּזֶה שֶׁיִּקָּרֵב כֻּלָּם אֵלָיו, כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא. וְעַל־כֵּן: רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה, וְכַנַּ"ל:

יט. **וְזֶהוּ** (בראשית לו, ט): וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי - שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הֵם בְּחִינַת מַשְׁפִּיעַ וּמְקַבֵּל, בְּחִינַת שֵׂכֶל עֶלְיוֹן וְשֵׂכֶל תַּחְתּוֹן, בְּחִינַת הָרֵב וְהַתַּלְמִיד. כִּי הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא הָרֵב, נִקְרָא 'שֶׁמֶשׁ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קהלת א, ה): "וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ", וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (קדושין עב:): 'עַד שֶׁלֹּא שָׁקְעָה' וְכוּ'. וְהַ"יָּרֵחַ' בְּחִינַת הַתַּלְמִיד, שֶׁמְּקַבֵּל הָאוֹר מֵרַבּוֹ כְּמוֹ הַלְּבָנָה מֵהַחַמָּה. וְאַחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים - זֶה בְּחִינַת הַנְּפָשׁוֹת הָרְחוֹקוֹת שֶׁמִּקָּרְבִים אוֹתָם לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁהֵם נְפָשׁוֹת קְדוֹשׁוֹת מְאֹד, אַךְ הָיוּ תְּחִלָּה בְּעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת וְעָלוּ מִשָּׁם, בִּבְחִינַת אַחַד עָשָׂר סְמָמְנֵי הַקְּטֹרֶת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים, בְּחִינַת (דניאל יב, ג): "וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים". וְכֻלָּם מִשְׁתַּחֲוִים לִי - כִּי הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל מַמְשִׁיךְ שִׂכְלִיּוֹת כְּאֵלֶּה, עַד שֶׁכָּל הַגְּדוֹלִים וְהַקְּטַנִּים וְכָל הָרְחוֹקִים רוֹצִים לְהִתְקָרֵב, וְכֻלָּם צְרִיכִים לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ. כִּי כְּבָר מִבְּאָר לְעֵיל, שֶׁגַּם בְּהַצְּמִיחִים בְּעַצְמָן יֵשׁ בְּחִינַת שֵׂכֶל עֶלְיוֹן וְשֵׂכֶל תַּחְתּוֹן, כִּי יֵשׁ בָּהֶם כְּמָה וְכַמָּה מַדְרֵגוֹת, וְיֵשׁ בָּהֶם בְּחִינַת רַב וְתַלְמִיד, שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ וְכוּ'. וְכֻלָּם צְרִיכִים לְהַכְנִיעַ וּלְהַשְׁתַּחֲוֹת וּלְהִתְבַּטֵּל לִפְנֵי הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר, בְּחִינַת יוֹסֵף, כִּי הוּא מַכְנִיס הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת בְּכֻלָּם, וְכַנַּ"ל:

הֲלָכָה ה

יִתְגַּבֵּר כַּאֲרִי לַעֲמֹד בַּבֹּקֶר שֶׁיְּהֵא הוּא מְעוֹרֵר הַשַּׁחַר (שֻׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים סִימָן א'):

א. **עַל־פִּי** הַתּוֹרָה 'תִּקְעוּ תּוֹכָחָה' בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח', עַיֵּן שָׁם כָּל הַתּוֹרָה מֵרֵישָׁא לְסֵיפָא. וְהַיּוֹצֵא לָנוּ מִשָּׁם בְּקִצּוּר לְעִנְיָנֵנוּ, שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן הוּא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הַבַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, כְּמוֹ פִּנְחָס בְּעֵת שֶׁהָיָה מַעֲשֶׂה זִמְרִי וְכוּ'.

כִּי כָּל הַקְּלִקּוּלִים, חַס וְשָׁלוֹם, הֵם עַל־יְדֵי בְּחִינַת "וְהִנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם" וְכוּ' (בראשית ג, א), שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֵּר תַּאֲוַת נְאוּף, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי קִלְקוּל הַמֹּחַ. כִּי הַדַּעַת שֶׁמַּמַּחַ שֶׁכָּלוּל מִשְּׁלֹשָׁה מֹחִין, הוּא בְּחִינַת שֶׁלֹּשׁ מְחִיצוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי הַתַּאֲוָה הַזֹּאת, אַךְ כְּשֶׁהַסִּטְרָא אַחֲרָא יוֹנֵק מֵהָרַחֲמָנוּת, שֶׁהוּא הַדַּעַת וְכוּ', אֲזַי נִקְטָן הַדַּעַת וְכוּ', וּמְשָׁם הִתְגַּבְּרוּת הַתַּאֲוָה הַזֹּאת, חַס וְשָׁלוֹם, וְאָז הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת־דִּין, וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא רוֹצָה לְבוֹלְעָהּ, חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲזַי צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין וְכוּ'.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים וְנִתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ נְבוּאָה וְכוּ', וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֶרֶת הָאֱמוּנָה לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁעִקָּרוֹ נִתְגַּלָּה עַל־יְדֵי מַתַּן תּוֹרָה שֶׁאָז זָכוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לִרְוֹחַ נְבוּאָה וְכוּ'.

וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לָעָתִיד, **בִּבְחִינַת** (תהלים צב, ג): "לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת", בְּחִינַת (איכה ג, כג): "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ". וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא בִּבְחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא לְגַלּוֹת הַהַשְׁגָּחָה וְכוּ'. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַשִּׁיר חָדָשׁ שֶׁל נִפְלָאוֹת וְכוּ', שֶׁהוּא בְּחִינַת הָקוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ, בְּחִינַת יִרְאָה, עַל מְזוֹנָא דְּגוּפָא וְכוּ', **בִּבְחִינַת** (בראשית כה, כו): "וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו" וְכוּ'; ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב, כִּי נוֹרָא הוּא מְאֹד:

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר הֲלָכָה ה אֹרַח חַיִּים טו

ב. **וְכָל** זֶה הוּא בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשֵּׁנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים, בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁמְּבָרְכִין בְּכָל יוֹם עַל הִתְעוֹרְרוּת הַשֵּׁנָה: 'הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים'.

כִּי עִקַּר בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשֵּׁנָה נִמְשָׁךְ בְּשָׁרְשׁוֹ מִכָּל בְּחִינַת הַתְּקוּנִים הַנַּ"ל, כִּי הַשֵּׁנָה הוּא עַל-יְדֵי הִתְעַטְּפוּת הַמֹּחִין וּבִלְבּוּלָם, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת: "וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם", שֶׁכָּרוּךְ אַחַר הַמֹּחַ עַל-יְדֵי חֻטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן וְכוּ', שֶׁכָּל אָדָם צָרִיךְ לִלְחֹם הַרְבֵּה עִם הַמְּחֻשָּׁבוֹת שֶׁבַּמֹּחַ, לְבָרְרָם מֵאֲחִיזַת 'הַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם', וּמֵחֲמַת זֶה צְרִיכִין לִשְׁנָה, שֶׁכְּשֶׁהַמֹּחַ מִתְבַּלְבֵּל, שֶׁהוּא עַל-יְדֵי מִלְחָמָה זֹאת, אֲזַי צְרִיכִין לִישֵׁן, שֶׁהוּא נַיְחָא לַמֹּחִין, וְאָז 'סְטָרָא אַחֲרָא שַׁרְיָא עַל יְדוֹהִי' (שׁוֹרֵר עַל יָדָיו) (זֹהַר וַיִּשְׁלַח קסט:), כִּי עִקַּר הִתְגַּבְּרוּתוֹ הוּא עַל-יְדֵי הִסְתַּלְּקוּת הַמֹּחִין כַּנַּ"ל.

וְאָז עִקַּר הַתִּקּוּן עַל-יְדֵי הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל - שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה-בִּבְחִינַת-דִּין וְכוּ', שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מוֹצִיא כָּל הַדַּעַת וְהַמֹּחִין וְכוּ' מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא, וְנִתְגַּלּוּ מֵימֵי הַדַּעַת, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה יא, ט): "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים" וְכוּ', שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשֵּׁנָה, עַל-יְדֵי שֶׁהוֹצִיאוּ הַדַּעַת מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא, וְחָזַר לִמְקוֹמוֹ בְּהִתְחַדְּשׁוּת נֹפֶלָא, בִּבְחִינַת: "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים" וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן עִקַּר תִּקּוּן הַשֵּׁנָה הוּא עַל-יְדֵי קְרִיאַת-שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה, שֶׁצְּרִיכִין לְקָרוֹתָהּ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּכַוָּנַת הָאֲרִ"י זַ"ל (שַׁעַר הַכַּוָּנוֹת דְּרוּשֵׁי הַלַּיְלָה דְּרוּשׁ ז), כִּי קְרִיאַת-שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה-בִּבְחִינַת-דִּין, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת ה.): 'כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת-שְׁמַע עַל מִטָּתוֹ כְּאִלּוּ אוֹחֵז חֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדוֹ'. וְהָעִקָּר לְקַשֵּׁר עַצְמוֹ לְצַדִּיקֵי הַדּוֹר, בְּחִינַת בַּעֲלֵי כֹּחַ הַנַּ"ל, שֶׁיְּכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה-בִּבְחִינַת-דִּין.

וְעַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל לְהִתְגַּבֵּר לָקוּם בַּחֲצוֹת, כִּי עִקַּר קִיּמַת חֲצוֹת הוּא עַל-יְדֵי כֹּחַ הַצַּדִּיקִים הַנַּ"ל שֶׁיְּכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל הִתְפַּלֵּל-בִּבְחִינַת-דִּין, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הַהוּא שֶׁלְּהוֹבָא דְּאֶשָּׁא דְּבָטְשׁ בְּגַדְפּוֹהִי דְּתַרְנְגוֹלָא וְכוּ' (שֶׁלְּהֶבֶת הָאֵשׁ הַזּוֹ שֶׁבּוֹעֶטֶת בְּכַנְפֵי הַתַּרְנְגוֹל) (זֹהַר לֶךְ לְךָ עז:), שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה קָמִים בַּחֲצוֹת וּמְקוֹנְנִים עַל חֻרְבַּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. וְכָל הַקִּינוֹת הֵם בִּבְחִינַת תְּפִלָּה-בִּבְחִינַת-דִּין, כִּי בְּכִיָּה וְקִינוֹת הֵם בְּחִינַת דִּינִים, עַל-כֵּן טוֹעֲנִים שָׁם הַרְבֵּה עִם הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, וְעוֹשִׂים פְּלִילוֹת עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים (יְשַׁעְיָה סג, טו-יז): "לָמָּה תַתְעֵנוּ ה' מִדְּרָכֶיךָ, תַּקְשִׁיחַ לִבֵּנוּ מִיִּרְאָתֶךָ וְכוּ', אֱיֵה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ, הֲמוֹן מֵעֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ אֵלַי הִתְאַפָּקוּ", וְכֵן הַרְבֵּה.

וְזֶה שֶׁאוֹמְרִים אַחַר-כָּךְ (תְּהִלִּים כד, ז): "וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד" וְכוּ'. כִּי עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה-בְּחִינַת-דִּין הַנַּ"ל, שֶׁהוּא תִּקּוּן הַמֹּחַ, בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשֵּׁנָה כַּנַּ"ל, עַל-יְדֵי-זֶה מוֹצִיא הַנְּפָשׁוֹת וְהַנִּצּוֹצוֹת שֶׁבָּלַע וְכוּ', עַד שֶׁעוֹשִׂין בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה וְגֵרִים וְכוּ'. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב בַּכַּוָּנוֹת (פְּרִי-עֵץ-חַיִּים שַׁעַר תִּקּוּן חֲצוֹת פֶּרֶק ב): שֶׁבַּחֲצוֹת לַיְלָה הָרִאשׁוֹן בְּעֵת הַשֵּׁנָה, אָז בְּחִינַת הַמַּלְכוּת יוֹרֶדֶת בָּעוֹלָמוֹת הַתַּחְתּוֹנִים, בְּעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת מִשָּׁם כָּל הַנְּפָשׁוֹת וְהַנִּצּוֹצוֹת שֶׁנָּפְלוּ וְיָרְדוּ לְשָׁם וְכוּ', עַד שֶׁבַּחֲצוֹת לַיְלָה הִיא שׁוֹאֶגֶת - (תְּהִלִּים מב, ב): "כְּאַיָּל תַּעֲרֹג" וְכוּ'. הֵינוּ כָּל הַנַּ"ל, כִּי הַכֹּל נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים בַּעֲלֵי כֹּחַ הַנַּ"ל, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת (שָׁם קג, כ): "גִּבּוֹרֵי כֹחַ עוֹשֵׂי דְבָרוֹ" וְכוּ'.

וְעַל-יְדֵי אֵלּוּ הַנְּפָשׁוֹת וְכוּ' שֶׁעוֹלִין, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד וְכוּ'. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים תֵּכֶף אַחַר הַקִּינוֹת, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת הַתְּפִלָּה-בִּבְחִינַת-דִּין כַּנַּ"ל, אוֹמְרִים אַחַר-כָּךְ (שָׁם כד, ז): **שְׂאוּ** שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְכוּ' וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד וְכוּ'. כִּי אָז עִקַּר הִתְגַּלּוּת כְּבוֹדוֹ עַל-יְדֵי שֶׁקָּמִים בַּחֲצוֹת, עַל-יְדֵי 'הַהוּא שַׁלְהוֹבָא דְּאֶשָּׁא דְּבָטֵשׁ בְּגַדְפּוֹי דְּתַרְנְגוֹלָא' וְכוּ', וְאוֹמְרִים הַקִּינוֹת עַל חֻרְבַּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מֵהַתְּפִלָּה-בִּבְחִינַת-דִּין שֶׁל בַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, שֶׁעַל-יְדֵי כָּל זֶה מִתְרַבֶּה וּמִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן מִתְפַּלְּלִין אָז עַל זֶה הַרְבֵּה וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד כַּמָּה פְּעָמִים.

וְזֶהוּ: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד וְכוּ'. שֶׁאֵין לוֹ פֵּרוּשׁ כְּלָל, מַהוּ עִנְיַן הַשְּׁאֵלָה הַזֹּאת? וּמִי הוּא הַשּׁוֹאֵל? וּמִי הוּא הַמַּשִׁיב? אַךְ הַכֹּל הוּא עִנְיַן הַנַּ"ל, שֶׁהַסִּטְרָא

אַחֲרָא, בְּחִינַת ׳הַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם׳, מִתְגַּבֵּר בְּכָל פַּעַם מְאֹד לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי שֶׁרוֹצֶה לִינֹק מֵהַדַּעַת, וּמִתְגַּבֵּר בַּתַּאֲוָה הַנַּ״ל, וּמְבַטֵּל וּמְבַלְבֵּל הַתְּפִלָּה וְכוּ׳, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת הַעֲלָמַת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּמוֹ שֶׁעַל־יְדֵי הַתִּקּוּן הַנַּ״ל שֶׁמּוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא חִיּוּתָהּ וְכוּ׳ - נִתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, כֵּן לְהֶפֶךְ, חַס וְשָׁלוֹם, כְּשֶׁהֵיוּ הֵם מִתְגַּבְּרִין הָיָה מִתְעַלֵּם כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְעַל־כֵּן אַחַר חֲצוֹת שֶׁמַּתְחִילִין לַעֲסֹק בְּתִקּוּן הַנַּ״ל עַל־יְדֵי גִּבּוֹרֵי כֹּחַ הַנַּ״ל, אֲזַי אוֹמְרִים: **שְׂאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם** - שֶׁהֵם הַשְׁעָרִים וְהַפְתָחִים שֶׁל הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַשְׁעָרִים וְהַפְתָחִים שֶׁבְּדַעַת הָאָדָם, שֶׁכֻּלָּם יִהְיוּ נִפְתָּחִין וְיָבֹא בָּהֶם מֶלֶךְ הַכָּבוֹד - שֶׁיִּתְגַּלֶּה אֱלֹקוּתוֹ וּכְבוֹדוֹ בָּעוֹלָם בִּכְלָל, וּבִפְרָטִיּוּת בְּמֹחַ וּבְלֵב כָּל הָאָדָם, שֶׁכֻּלָּם יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ אֶת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ.

וַאֲזַי תֵּכֶף שׁוֹאֵל מִי שֶׁשּׁוֹאֵל, שֶׁהֵם הַמַּחֲשָׁבוֹת הָרָעוֹת וְהַזָּרוֹת שֶׁבְּלֵב הָאָדָם הַנִּמְשָׁכִין מִמָּקוֹם שֶׁנִּמְשָׁכִין, מִבְּחִינַת ׳וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם׳ הַנַּ״ל, שֶׁפִּתָּה לְאָדָם וְחַוָּה וּלְכָל הַפְּרוּכִים אֲחֲרָיו, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית דַּף נב.): ׳רִי לְחִוְיָא קַדְמָאָה דְּקָטִיל לְאָדָם וּלְכָל דָּרִין דְּאָתֵין אֲבַתְרֵיהּ׳. וְהֵם שׁוֹאֲלִים: **מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד?** - כִּי נִדְמֶה לָהֶם שֶׁכְּבָר הֶעֱלִימוּ כְּבוֹדוֹ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹתוֹ שֶׁיָּבֹא בְּדַעְתֵּנוּ וּבְלִבֵּנוּ וּבְכָל הָעוֹלָם.

וְאָז מְשִׁיבִין לָהֶם מִיָּד: **ה׳ עִזּוּז וְגִבּוֹר, ה׳ גִּבּוֹר מִלְחָמָה** - ׳עִזּוּז וְגִבּוֹר׳ דַּיְקָא, **גִּבּוֹר מִלְחָמָה** דַּיְקָא, שֶׁמְּזַכִּירִין עַתָּה רַק תֹּקֶף גְּבוּרָתוֹ וְעֻזּוֹזוֹ, הַיְנוּ בְּחִינַת גְּבוּרוֹת וְתֹקֶף הַתְּפִלָּה, בִּבְחִינַת דִּין וּגְבוּרָה הַנַּ״ל שֶׁל הַבַּעֲלֵי כֹּחַ כַּנַּ״ל, שֶׁהֵם מוֹסִיפִין כֹּחַ בִּגְבוּרָה שֶׁל מַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (אֵיכָה רַבָּה א, לג), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קח, יד): ״בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה חָיִל״. הַיְנוּ שֶׁעַל־יְדֵי עִזּוּז גְּבוּרַת הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר גְּבוּרַת הַמִּלְחָמָה, בְּחִינַת: **ה׳ גִּבּוֹר מִלְחָמָה** - שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא כָּל חִיּוּתָהּ, כָּל הַנְּפָשׁוֹת וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַבֶּה וּמִתְגַּדֵּל וּמִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד לְעֵין כֹּל.

וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים תֵּכֶף אַחַר־כָּךְ עוֹד הַפַּעַם: **וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד**, עַד שֶׁמְּסַיְּמִין בְּפִרוּשׁ - **ה׳ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה.** כִּי בְּוַדַּאי יִגְמֹר אֶת שֶׁלּוֹ וְיִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ לְעֵין כֹּל, וְהַכֹּל עַל־יְדֵי בְּחִינַת ׳עִזּוּז וְגִבּוֹר׳ וְכוּ׳, עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין וּגְבוּרָה הַנַּ״ל:

ג. **וְעַל־יְדֵי** הַכָּבוֹד נִמְשָׁךְ נְבוּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה שֶׁכָּלוּל מִכָּל הָעֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה מִתְבָּרֵר הַמְּדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וְזֶהוּ בְּחִינַת עֶסֶק הַתּוֹרָה שְׁצָרִיכִין לַעֲסֹק אַחַר חֲצוֹת, שֶׁאָז עִקַּר הַזְּמַן הַמֻּבְחָר לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, כַּמּוּבָא. כִּי עֶסֶק הַתּוֹרָה אֵין זֶה בְּחִינַת הַמְשָׁכַת רוּחַ נְבוּאָה הַנַּ״ל, כִּי כָּל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה כְּלוּלִים בַּתּוֹרָה כַּנַּ״ל.

וְעַל־יְדֵי הַתּוֹרָה, בְּחִינַת נְבוּאָה, זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּים צב, ג): ״לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת״, בְּחִינַת (אֵיכָה ג, כג): ״חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ״ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם. וְזֶה נַעֲשֶׂה בְּכָל יוֹם, כִּי אוֹר הַבֹּקֶר בּוֹקֵעַ וְזוֹרֵחַ בְּכָל יוֹם אַחַר חֶשְׁכַּת לַיְלָה, עַל־יְדֵי כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ״ל.

כִּי כְּמוֹ שֶׁהוּא בִּכְלָלִיּוּת בְּעִנְיַן חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁנִּקְרָא ׳יוֹם׳, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי תִּקּוּן הָאֱמוּנָה בַּלַּיְלָה, בַּגְּלוּת שֶׁדּוֹמֶה לְלַיְלָה, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְחַזְּקִין אֶת עַצְמָן בֶּאֱמוּנָה בְּתֹקֶף חֶשְׁכַּת לַיְלָה שֶׁהוּא הַגָּלוּת, וְהַכֹּל בִּכְחַ הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת, בַּעֲלֵי כֹּחַ הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וּכְמוֹ כֵן נַעֲשֶׂה בִּפְרָטִיּוּת בְּכָל יוֹם, שֶׁעַל־יְדֵי הַתִּקּוּנִים הַנַּ״ל שֶׁמַּמְשִׁיכִין עַל־יְדֵי קִיּמַת חֲצוֹת וְעֶסֶק הַתּוֹרָה אָז וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה מֵאִיר אוֹר הַבֹּקֶר, שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת בֹּקֶר, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ אוֹר בֹּקֶר בְּכָל יוֹם, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת: ״לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת״, בְּחִינַת: ״חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ״, שֶׁנֶּאֱמַר עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם,

וְכִפְשׁוּטוֹ נֶאֱמַר עַל לַיְלָה וּבֹקֶר מַמָּשׁ, כִּי שְׁנֵיהֶם אֶחָד וְכַנַּ"ל.

וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כְּפִי מַה שֶּׁזָּכָה לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק הָאֱמֶת הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, וְלַעֲסֹק בְּכֹחוֹ בַּתִּקּוּנִים הַנַּ"ל, לָקוּם בַּחֲצוֹת וְכוּ' כַּנַּ"ל, כְּמוֹ־כֵן יִזְכֶּה לְאוֹר בֹּקֶר, לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְאָז יַגִּיד חַסְדּוֹ וְטוּבוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁגָמַל עִמּוֹ וְכוּ', בְּחִינַת: "לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת" וְכוּ', כַּנַּ"ל:

ד. **וְעַל־יְדֵי־זֶה** נִמְשַׁךְ הַשִּׁיר חָדָשׁ הַנַּ"ל, בְּחִינַת (תְּהִלִּים צח, א): "מִזְמוֹר שִׁירוּ לַה' שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה" וְכוּ'. וּמִשָּׁם כָּל הַשִּׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁאוֹמְרִים בַּבֹּקֶר בְּתִפְלַּת שַׁחֲרִית, כִּי כָּל הַשִּׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁל עַכְשָׁיו - נִמְשָׁכִין מִקּוֹל הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעָר לֶעָתִיד.

וְזֶה בְּחִינַת (אִיּוֹב לח, ז): "בְּרֹן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר", בְּחִינַת הָרְנּוֹת וְהַתִּשְׁבָּחוֹת שֶׁנִּתְעוֹרְרִין בְּכָל יוֹם בַּבֹּקֶר, שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַבֹּקֶר שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ', שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ (שָׁם): "וְרִיעִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים", כִּי כָּל זֶה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּחִינַת "בְּנֵי אֱלֹהִים", שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין וּגְבוּרָה דִּקְדֻשָּׁה, הֵינוּ עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים גִּבּוֹרֵי כֹּחַ הַנַּ"ל, שֶׁיְּכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרֵר הַשִּׁיר שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁמִּשָּׁם הוּא בְּחִינַת 'בְּרֹן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר', וְכַנַּ"ל:

ה. **וְזֶהוּ** יִתְגַּבֵּר כַּאֲרִי לַעֲמֹד בַּבֹּקֶר וְכוּ' - 'יִתְגַּבֵּר' דַּיְקָא, כִּי צָרִיךְ הִתְגַּבְּרוּת גָּדוֹל לָזֶה, כִּי עִקַּר הִתְעוֹרְרוּת הַשָּׁנָה נִמְשָׁךְ מִגְּבוּרוֹת, מִבְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בְּחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כַּנַּ"ל.

וְזֶה שֶׁיִּהְיֶה הוּא מְעוֹרֵר הַשַּׁחַר - בְּחִינַת (תְּהִלִּים נז, ט): "עוּרָה כְבוֹדִי עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר", הֵינוּ לְעוֹרֵר הַנִּגּוּן הַנַּ"ל שֶׁמְּזַמֶּרֶת אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר בַּבֹּקֶר, עַל־יְדֵי כֹּחַ הַצַּדִּיקִים הַנַּ"ל, עַל־יְדֵי שֶׁהֵם מְגַלִּים כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'עוּרָה כְבוֹדִי עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר'. אַשְׁרֵי! אַשְׁרֵי! מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק בָּזֶה!

וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקֵי אֱמֶת בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ בִּשְׁבִיל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, לֹא בִּשְׁבִיל כְּבוֹד עַצְמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם:

ו. **וְזֶה** בְּחִינַת נְטִילַת יָדַיִם שַׁחֲרִית כְּשֶׁקָּם מִשְּׁנָתוֹ. כִּי הַמַּיִם טְהוֹרִים שֶׁל הַנְּטִילָה נִמְשָׁכִין עַל־יְדֵי בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת הַדַּעַת שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה יא, ט): "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה' כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים" וְכוּ', וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִין הַמַּיִם הָאֲלוּ שֶׁל הַנְּטִילָה כְּשֶׁקָּם מִשְּׁנָתוֹ. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לִטֹּל אֶת הַיָּדַיִם דַּיְקָא, כִּי עִקַּר הַכֹּחַ וְהַחִזּוּק צְרִיכִין לִיתֵּן לְהַיָּדַיִם, כְּדֵי שֶׁהֵם יִתְגַּבְּרוּ עַל הָעֲקֵב דְּסִטְרָא אַחֲרָא, בִּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה, כו): "וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו", 'וְיָדוֹ' דַּיְקָא.

כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'יָדַיִם', בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה מח, יג): "אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ וִימִינִי" וְכוּ'. וְעַל־כֵּן נִקְרֵאת הָאֱמוּנָה בְּחִינַת 'יָדַיִם', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה" וְכוּ', כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה לְהַאֲמִין בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאַיִן, בְּחִינַת יָדַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה מח, יג): "אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ וִימִינִי" וְכוּ', וּלְהַאֲמִין בְּהַתּוֹרָה וּמִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁצְּרִיכִין לַעֲשׂוֹת בַּיָּדַיִם. וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַנְּגוּן הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'יָדַיִם', בְּחִינַת (שְׁמוּאֵל-א טז, טז): "וְנִגֵּן בְּיָדוֹ וְטוֹב לָךְ". וְעַל־יְדֵי כָּל זֶה מְקַבְּלִין כֹּחַ יְדֵי יַעֲקֹב לְהַכְנִיעַ עֵקֶב עֵשָׂו, בִּבְחִינַת 'וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו', 'וְיָדוֹ' דַּיְקָא כַּנַּ"ל. וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי מֵימֵי הַדַּעַת שֶׁנִּתְגַּלֶּה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, שֶׁבָּהֶם אָנוּ מְטַהֲרִין אֶת הַיָּדַיִם אַחַר הַשֵּׁנָה, וְעַל־כֵּן מְטַהֲרִין אֶת הַיָּדַיִם דַּיְקָא וְכוּ', וְכַנַּ"ל:

ז. **וְזֶה** בְּחִינַת 'יְאַר צַיֶּיט', שֶׁהוּא הַיּוֹם שֶׁמֵּת בּוֹ אֲבִיו אוֹ אִמּוֹ, שֶׁאוֹמְרִים אָז קַדִּישׁ (יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שעו, סְעִיף ד בְּרֵמ"א), וּמִתְעַנְּיִן בּוֹ (אֹרַח חַיִּים סִימָן תקסח, סְעִיף ח). כִּי אָז עוֹסְקִין הַבָּנִים לְתַקֵּן וּלְהַעֲלוֹת נֶפֶשׁ אֲבִיהֶם וְאִמָּם שֶׁמֵּתוּ, וְהַמִּיתָה הִיא בְּחִינַת שֵׁנָה, וּכְשֶׁמִּתְקָנִים וּמַעֲלִין

אוֹתָם - זֶה בְּחִינַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים, שֶׁהִיא בְּחִינַת הִתְעוֹרְרוּת הַשָּׁנָה, בְּחִינַת (דניאל יב, ב): "וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ", בְּחִינַת: "וּמַקִּים אֶמּוּתָן לִישֵׁנֵי עָפָר". וְעַל־כֵּן בִּרְכַּת 'מְחַיֵּה הַמֵּתִים' מַתְחִילִין: 'אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי', כִּי עִקַּר תְּחִיַּת הַמֵּתִים שֶׁהִיא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת 'אַתָּה גִּבּוֹר' וְכוּ'. [וְכַמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (הלכות יום טוב הֲלָכָה ג' אות ג; וַעֲבוֹדַת אֲלִילִים הֲלָכָה א' אות ז), שֶׁבְּכָל הַתְּפִלּוֹת צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ כֹּחַ הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בִּרְכַּת 'אַתָּה גִּבּוֹר' וְכוּ'].

וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים אָז קָדִישׁ, כִּי קָדִישׁ הוּא שֶׁבַח נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, כַּמּוּבָא, כִּי תֵּבֵל כָּל גְּזִירִין דְּפַרְזְלָא וְכוּ', (שׁוֹבֵר כָּל מַעֲוֹלֵי הַבַּרְזֶל) כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תְּרוּמָה קכט:). כִּי הַקָּדִישׁ נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, וְעַל־כֵּן מַתְחִילִין בּוֹ: **בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִּרְעוּתֵיהּ**, הֵינוּ בְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁאָנוּ מַאֲמִינִים שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם כִּרְצוֹנוֹ. וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵיהּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁאָז יִגְלֶה מַלְכוּתוֹ לְעֵין כֹּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (זכריה יד, ט): "וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא" וְכוּ'.

וְזָהוּ אָמַן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְכוּ', לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד הַנַּ"ל, שֶׁהוּא לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים הַבָּנִים הַשָּׁבַח הַנּוֹרָא הַזֶּה בִּשְׁבִיל נֶפֶשׁ אֲבִיהֶם וְאִמָּם - לְהַעֲלוֹתָם וּלְתַקְּנָם, כִּי עִקַּר תִּקּוּנָם הוּא בִּבְחִינַת תְּחִיַּת הַמֵּתִים, חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה נִתְעוֹרֵר עַל־יְדֵי שֶׁבַח הַנּוֹרָא שֶׁל הַקָּדִישׁ, שֶׁהוּא שִׁיר הַנַּ"ל שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁהוּא הָאֹשֶׁר הַמְקֻוֶּה, כִּי אָז יַכִּירוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְיֵדְעוּ מַה שֶּׁפָּעֲלוּ יִשְׂרָאֵל הַכְּשֵׁרִים וְהַצַּדִּיקִים בַּעֲבוֹדָתָם, אַשְׁרֵי הַמְּחַכֶּה לָזֶה:

ח. **וְעַל־כֵּן** מִתְעַנִּין בְּיוֹם הֲיָאר־צַייט - לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְּגוּפָא עַל־יְדֵי הַתַּעֲנִית, כִּי עַל־יְדֵי כָּל הַנַּ"ל זוֹכִין לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְּגוּפָא לְגַבֵּי מְזוֹנָא דִּנְשִׁמְתָא, כַּמְבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, ☜ עַיֵּן שָׁם הַתּוֹרָה הַנַּ"ל מִתְּחִלָּתוֹ לְסוֹפוֹ, וְאָז תָּבִין דִּבְרֵינוּ בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ:

ט. **וְעַל־כֵּן** נוֹהֲגִין זֹאת בְּכָל שָׁנָה בַּיּוֹם שֶׁמֵּת בּוֹ אָבִיו אוֹ אִמּוֹ, כִּי תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה שֶׁמִּסְתַּבֵּב הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וּמַקִּיף הַגַּלְגַּלִּים בְּכָל שָׁנָה הוּא בְּחִינַת "תְּקוּפוֹת הַיָּמִים", כִּי כְּמוֹ שֶׁבְּכָל יוֹם יֵשׁ יוֹם וְלַיְלָה עֶרֶב וּבֹקֶר, כְּמוֹ־כֵן בְּכָל־לְיוֹת הַשָּׁנָה יֵשׁ קַיִץ וָחֹרֶף, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת יוֹם וָלַיְלָה. כִּי בַּחֹרֶף - הַלֵּילוֹת אֲרֻכִּים, וְנֶחֱשָׁב לְגַבֵּי קַיִץ לִבְחִינַת לַיְלָה, וְהַקַּיִץ - שֶׁבּוֹ הַיָּמִים אֲרֻכִּים, הוּא בִּבְחִינַת יוֹם לְגַבֵּי הַחֹרֶף. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים עד, טז): "לְךָ יוֹם אַף לְךָ לָיְלָה וְכוּ', אַתָּה הֲצַבְתָּ גְּבֻלוֹת אָרֶץ, קַיִץ וָחֹרֶף אַתָּה יְצַרְתָּם". וְכָל סִבּוּב הַשָּׁנָה הוּא בִּבְחִינַת סִבּוּב הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה עֶרֶב וָבֹקֶר, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶשְׁכַּת הַגָּאלָה שֶׁדּוֹמֶה לְלַיְלָה, וְאוֹר הַגְּאֻלָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת בֹּקֶר, בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא לַיְלָה, כְּנֶגֶד חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר יוֹם, כַּמּוּבָן לְמַשְׂכִּיל, שֶׁכָּל הַנַּ"ל הֵם בִּבְחִינָה אַחַת.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁמִּסְתַּבֵּב שָׁנָה עַל נֶפֶשׁ הַמֵּת - צְרִיכִין הַבָּנִים לַעֲסֹק בְּתִקּוּנוֹ בְּגִמַר הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת סִבּוּב לַיְלָה וְיוֹם, שֶׁבָּהֶם נַעֲשָׂה בְּחִינַת תִּקּוּן שֶׁל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר יוֹם שֶׁבָּא אַחַר חֶשְׁכַּת לַיְלָה, עַל־יְדֵי שֶׁהִתְחַזְּקוּ בֶּאֱמוּנָה בְּכָל תֹּקֶף הַחֹשֶׁךְ שֶׁל הַלַּיְלָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַגָּלוּת, בְּחִינַת הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁזֶּה הַמֵּת שֶׁהָיָה בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְעַכְשָׁיו הוּא צָרִיךְ לַעֲלוֹת לִמְקוֹמוֹ לְכָל הַבְּחִינוֹת הַנַּ"ל שֶׁהֵם בִּבְחִינַת אוֹר כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן אָז עוֹסְקִין הַבָּנִים בְּתִקּוּנוֹ עַל־יְדֵי הַקָּדִישׁ וְכוּ' וְכַנַּ"ל.

גַּם בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה יֵשׁ רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, שֶׁאָז עִקַּר כָּל הַתְּקוּנִים, וְכַמְבֹאָר הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, כִּי מֵרֹאשׁ־הַשָּׁנָה נִמְשָׁכִין הַתְּקוּנִים הַנַּ"ל עַל כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ, וְעַל־כֵּן בְּכָל הַתְּחָלַת שָׁנָה שֶׁל נֶפֶשׁ הַמֵּת, שֶׁהוּא בְּיוֹם הַיָּאר־צַייט, צְרִיכִין לַעֲסֹק בַּתִּקּוּנִים הַנַּ"ל וְכַנַּ"ל:

י. **כִּי** עַל הַבָּנִים חָל הַתִּקּוּן, כִּי עִקַּר הוּא הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁצְּרִיכִין לְתַקְּנוֹ עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַּ"ל.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר הֲלָכָה ה אֹרַח חַיִּים יז

וְהַדַּעַת הוּא בְּחִינַת רַחֲמָנוּת שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵאָב לְבֵן, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם עַל מַאֲמָר רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה נד, ב): ׳עַד כָּאן רַחֲמֵי הָאָב עַל הַבֵּן׳. וְזֶהוּ (יְשַׁעְיָה לח, יט): ״אָב לִבָּנִים יוֹדִיעַ אֶל אֲמִתֶּךָ״, כִּי הַדַּעַת וְהָרַחֲמָנוּת הֵם בְּחִינָה אַחַת כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן הַבֵּן דַּיְקָא עוֹסֵק בְּתִקּוּן אֲבוֹתָיו, כִּי הוּא צָרִיךְ לְתַקֵּן הַדַּעַת הַנִּמְשָׁךְ מֵאָב לַבֵּן שֶׁמְּשָׁם נוֹלָד, שֶׁהַכֹּל נִתְקַן עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַנְּגוּן וְהַשִּׁיר שֶׁל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא עִקַּר הַתִּקּוּן, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה בָּא הָאָדָם לָעוֹלָם.

וּבִשְׁבִיל זֶה עִקַּר הַחִיּוּב וְהַמִּצְוָה לְהַשְׁאִיר בָּנִים אֲחֲרָיו, הַכֹּל בִּשְׁבִיל תִּקּוּן הַדַּעַת הַנַּ״ל, שֶׁהוּא תִּקּוּן הָאֱמוּנָה שֶׁמִּתְבָּרֶרֶת מִדּוֹר לְדוֹר, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים ק, ה): ״וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ״, בְּחִינַת (שָׁם קמה, ד): ״דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ״ וְכוּ׳, בְּחִינַת (שָׁם קיט, צ): ״לְדֹר וָדֹר אֱמוּנָתֶךָ כּוֹנַנְתָּ אָרֶץ״, שֶׁעִקַּר קִיּוּם הָעוֹלָם מִדּוֹר לְדוֹר, בְּחִינַת ״כּוֹנַנְתָּ אָרֶץ וַתַּעֲמֹד״, הוּא רַק בִּשְׁבִיל בְּרוּר הָאֱמוּנָה שֶׁמִּתְבָּרֶרֶת מִדּוֹר לְדוֹר, בְּחִינַת ״לְדוֹר וָדוֹר אֱמוּנָתֶךָ״ וְכַנַּ״ל.

בָּרוּךְ ה׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

יא. **וְזֶהוּ** מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (בְּרָכוֹת טו.): **כָּל הַנִּפְנֶה, וְנוֹטֵל יָדָיו, וּמַנִּיחַ תְּפִלִּין, וְקוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע, וּמִתְפַּלֵּל, כְּאִלּוּ קִבֵּל עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם שְׁלֵמָה**; הַנִּפְנֶה - וְדוֹחֶה הַמּוֹתָרוֹת, זֶה בְּחִינַת הַכְנָעַת וּבִטּוּל מְזוֹנָא דְּגוּפָא, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַמּוֹתָרוֹת. וְנוֹטֵל יָדָיו - זֶה בְּחִינַת נְטִילַת יָדַיִם הַנַּ״ל עַל־יְדֵי מֵימֵי הַדַּעַת. וּמַנִּיחַ תְּפִלִּין - זֶה בְּחִינַת דַּעַת וּמֹחִין שֶׁזּוֹכִין עַכְשָׁיו עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הַנַּ״ל, שֶׁהוֹצִיא הַדַּעַת מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְקוֹרֵא קְרִיאַת־שְׁמַע - זֶה בְּחִינַת תִּקּוּן הָאֱמוּנָה שֶׁנַּעֲשָׂה עַל־יְדֵי־זֶה כַּנַּ״ל.

וּמִתְפַּלֵּל - כִּי עַכְשָׁיו הוּא תִּקּוּן הַתְּפִלָּה בִּשְׁלֵמוּת, כִּי אַחַר־כָּךְ, אַחַר שֶׁהֻכְרַח לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת דִּין, כְּדֵי לְהוֹצִיא הַדַּעַת מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא כַּנַּ״ל, אַחַר־כָּךְ מְתַקֵּן תִּקּוּן הַתְּפִלָּה כְּתִקּוּנוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת רַחֲמִים וְדַעַת, שֶׁזֶּה עִקַּר תִּקּוּן הַתְּפִלָּה כַּנַּ״ל, כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה לְהַמְשִׁיךְ חֲסָדִים, לְעוֹרֵר בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת ״עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה״ (תְּהִלִּים פט, ג), לְעוֹרֵר הַשִּׁיר שֶׁל חֶסֶד שֶׁיִּתְעַר אָז, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת רִבּוּי הַשִּׁירוֹת וְהִשְׁבָּחוֹת שֶׁאוֹמְרִים בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה וְכַנַּ״ל.

וַאֲזַי הוּא מְקַבֵּל עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם שְׁלֵמָה בְּרַוַּחַי, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְשִׁיךְ בְּחִינַת הַתִּקּוּן שֶׁל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ וּמֶמְשַׁלְתּוֹ וְכוּ׳ בִּשְׁלֵמוּת. כִּי עִקַּר הִתְגַּלּוּת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ יִהְיֶה אָז, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (זְכַרְיָה יד, ט): ״וְהָיָה ה׳ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא״ וְכוּ׳, וּכְתִיב (תְּהִלִּים צז, א): ״ה׳ מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ״; (שְׁמוֹת טו, יח): ״ה׳ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד״, וְכֵן הַרְבֵּה, שֶׁנֶּאֱמַר עַל הִתְגַּלּוּת מַלְכוּתוֹ לֶעָתִיד, וּמִשָּׁם אָנוּ מַמְשִׁיכִין קַבָּלַת עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם שְׁלֵמָה עַתָּה כְּפִי עֲבוֹדָתֵנוּ, שֶׁהַכֹּל בִּשְׁבִיל זֶה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בְּזֶה הָעוֹלָם הַמַּעֲשֶׂה דַּיְקָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה כָּל אֶחָד כְּפִי חֶלְקוֹ לְהַשִּׁיר וְכוּ׳ שֶׁל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא חֶלְקוֹ לָעוֹלָם הַבָּא:

יב. **וְעַל־כֵּן** הָיָה עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם בַּחֲצוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (שְׁמוֹת יא, ד): ״כַּחֲצֹת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרָיִם״. כִּי עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם הָיָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, בְּחִינַת (שָׁם ז, ט): ״וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַּרְעֹה יְהִי לְתַנִּין״ וְכוּ׳, כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן הָיָה עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, כִּי אָז מִתְעוֹרֵר כֹּחַ הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, כַּנַּ״ל.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת ג.): ׳מִכְדֵי, מֹשֶׁה לֹא יָדַע חֲצוֹת אֵימַת, דָּוִד הֵיכִי יָדַע? אֶלָּא דָּוִד סִימָנָא הֲוֵי לֵיהּ, כִּי כִּנּוֹר הָיָה תָּלוּי לְמַעְלָה מִמִּטָּתוֹ שֶׁל דָּוִד׳ וְכוּ׳. כִּי בִּימֵי מֹשֶׁה עֲדַיִן לֹא נִשְׁלַם בִּשְׁלֵמוּת הַתִּקּוּן שֶׁל הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן הָיָה עֲדַיִן אַחֲרָיָה גְּלוּת, וְעַל־כֵּן לֹא הָיָה יוֹדֵעַ עֲדַיִן לְכַוֵּן הֵיטֵב בְּחִינַת חֲצוֹת אֵימַת, שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַתְּפִלָּה הַנַּ״ל כַּנַּ״ל, אֲבָל דָּוִד הוּא מְשִׁיחַ, שֶׁהוּא יְזִכֶּה לְזֹאת הַתְּפִלָּה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה שֶׁאָז אַחֲרָיָה גְּלוּת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (תְּהִלִּים מה, ד): ״חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר״ וְכוּ׳, עַד ״עַמִּים תַּחְתֶּיךָ יִפְּלוּ בְּלֵב אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ״. וְכֵן הַפָּסוּק (שָׁם קי, ב): ״מַטֵּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח ה׳ מִצִּיּוֹן״ וְכוּ׳, שֶׁמֵּבִיא שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל

ריבוי הבתים

אַחַר יוֹם כִּפּוּר עוֹשִׂין סְכּוֹת, זֶה בְּחִינַת שֶׁנִּתְרַחֵב גְּבוּלֵי הַקְּדֻשָּׁה מְאֹד גַּם בַּחוּץ עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה, עַד שֶׁהַכֹּל נִכְנָס אֶל הַקְּדֻשָּׁה. וְעַל זֶה מְרַמְּזִ הַסָּפָה, כִּי עַד עַכְשָׁו עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה הָיְתָה רַק בִּפְנִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת שֶׁשָּׁם עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה בִּבְחִינַת 'בְּרֵאשִׁית', שֶׁהוּא הַתְּחָלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'רֹאשׁ בַּיִת', כִּי עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת דַּיְקָא שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּל הַקְּדֻשָּׁה, כִּי בַּחוּץ הוּא בְּחִינַת שְׁלִיטַת הַחִיצוֹנִים חַס וְשָׁלוֹם. אֲבָל עַכְשָׁו אַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים כְּבָר נִתְפַּשְּׁטָה הַקְּדֻשָּׁה גַּם שָׁם עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה, וְעַל-כֵּן עוֹשִׂין סְכּוֹת בַּחוּץ, לְהוֹרוֹת שֶׁגַּם שָׁם נַעֲשׂוּ מְחִיצוֹת הַקְּדֻשָּׁה, בִּבְחִינַת (זְכַרְיָה ט, ז) וְנִשְׁאָר גַּם הוּא לֵאלֹהֵינוּ. גַּם אֵין צְרִיכִין עַכְשָׁו לִשְׁמוֹר כָּל כָּךְ עַצְמוֹ לְהַסְתִּיר בְּתוֹךְ מְחִיצוֹת הַבַּיִת, כִּי עַכְשָׁו נִכְנָע הַסִּטְרָא אַחֲרָא בִּמְקוֹמָהּ.

וְעַל-כֵּן אָנוּ עוֹשִׂין מְחִיצוֹת עֲרָאי, שֶׁהֵם מְחִיצוֹת הַסָּפָה שֶׁהֵם פְּתוּחוֹת מִלְּמַעְלָה וּמִן הַצְּדָדִין, כִּי אֵין צְרִיכִין רַק שְׁתַּיִם כְּהִלְכָתָן וּשְׁלִישִׁית אֲפִילּוּ טָפַח, כִּי אָנוּ מַרְאִין שֶׁהַקְּדֻשָּׁה מִתְפַּשֶּׁטֶת בְּכָל מָקוֹם, כִּי בְּכָל מְקוֹמוֹת מֻמְשַׁלְתּוֹ. וְעַל-כֵּן אֵין אָנוּ צְרִיכִין רַק מְחִיצוֹת עֲרָאי כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה אֵיזֶה גְּבוּל וְצִמְצוּם בָּעָלְמָא, אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵין אָנוּ יְרֵאִים מֵהֶם עַכְשָׁו כְּלָל, כִּי עַכְשָׁו הַכֹּל שָׁלְנוּ עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְהַפְּכוּ כָּל מְקוֹמוֹת הַחִיצוֹנִים אֶל הַקְּדֻשָּׁה. וְעַל-כֵּן סְכּוֹת הוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית לג, יז) "וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה" כַּמּוּבָא, כִּי בְּיַעֲקֹב נֶאֱמַר (שָׁם כח, יד): "וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה צָפוֹנָה וָנֶגְבָּה", בְּחִינַת נַחֲלָה בְּלִי מְצָרִים, שֶׁזֶּה בְּחִינַת סָפָה שֶׁהַקְּדֻשָּׁה מִתְפַּשֶּׁטֶת גַּם בַּחוּץ, כִּי הַכֹּל נִכְנָס אֶל הַקְּדֻשָּׁה עַכְשָׁו עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁאָז זוֹכִין לַעֲלוֹת לִבְחִינַת 'אַיֵּה' וְכוּ', כַּנַּ"ל:

גַּם זֶה מְרֻמָּז בְּדִבְרֵי רַבֵּינוּ זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (חַיֵּי מוֹהַר"ן סִימָן רז) עַל עִנְיַן יְשִׁיבָתוֹ בְּאוּמַאן, שֶׁזֶּה בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה לג, כד) "וּבֵל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי" וְכוּ', דְּהַיְנוּ כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף אֶבֶן אַחַת, דְּהַיְנוּ נֶפֶשׁ אֶחָד שֶׁחוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה וְנִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲזַי נִתְרַבִּין הַבָּתִּים עַד אֵין קֵץ. וְאָמַר אָז רַבֵּינוּ זַ"ל, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מַכְנִיסִין לִפְנִים גַּם הַנְּפָשׁוֹת שֶׁהָיוּ מְשֻׁלָּכִין בַּחוּץ בִּבְחִינַת (אֵיכָה ד, א) "תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת". כִּי עַכְשָׁו כְּשֶׁנִּתְרַבִּין מְאֹד הַבָּתִּים אֲזַי מְמַלְּאִ נִכְנָסִין גַּם הֵם לִפְנִים וְכוּ' וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת סָפָה, שֶׁעַכְשָׁו נִתְרַחֵב גְּבוּל הַקְּדֻשָּׁה גַּם בַּחוּץ כַּנַּ"ל. וְכָל זֶה עַל-יְדֵי הָאֲבָנִים שֶׁהֵם הַנְּפָשׁוֹת שֶׁנִּתְוַסְּפוּ בַּעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, כִּי עַל-יְדֵי הַתְּשׁוּבָה נִתְוַסְּפוּ כַּמָּה נְפָשׁוֹת שֶׁהֵם אֲבָנִים וְאָז נִתְרַבִּין הַבָּתִּים מְאֹד גַּם בַּחוּץ עַד שֶׁמְּמַלְּאִ נִכְנָסִין הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה וְכוּ', כַּנַּ"ל:

וְעַל-כֵּן בְּסָכּוֹת מַקְרִיבִין שִׁבְעִים פָּרִים כְּנֶגֶד שִׁבְעִים אֻמּוֹת, כִּי עַכְשָׁו אָנוּ יְכוֹלִים לְהַכְנִיסָם הַכֹּל לִפְנִים אֶל הַקְּדֻשָּׁה עַל-יְדֵי רִבּוּי הַבָּתִּים שֶׁנִּתְוַסְּפוּ עַל-יְדֵי הָאֲבָנִים וְכוּ', כַּנַּ"ל, שֶׁעַל זֶה רָמַז מִצְוַת סָפָה שֶׁנִּתְרַבִּין מְחִיצוֹת הָרְבֵּה גַּם בַּחוּץ כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן לֶעָתִיד יִתְנַסֵּ הָעַכּוּ"ם בְּמִצְוַת סָפָה דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (עֲבוֹדָה זָרָה דַּף ג.), כִּי עַל-יְדֵי סָפָה יְכוֹלִין לְהַכְנִיסָם כֻּלָּם אֶל הַקְּדֻשָּׁה בִּבְחִינַת 'וְנִשְׁאַר גַּם הוּא לֵאלֹהֵינוּ' וְכוּ', כַּנַּ"ל: (בשר וחלב ג אות ג).

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת צִיצִית הֲלָכָה ה אֹרַח חַיִּים מג

וְעַל־כֵּן נִמְכָּר יוֹסֵף לַיִּשְׁמְעֵאלִים, כִּי יוֹסֵף הוּא בְּחִינַת ׳צִיצִית׳, כַּמּוּבָא בִּפְרֵי־עֵץ־חַיִּים (ציצית פרק ד׳) עַל פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית מח, ד): ״הִנֵּה בְנֵךְ יוֹסֵף בָּא אֵלֶיךָ״, שֶׁהוּא סוֹד צִיצִית, עַיֵּן שָׁם.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִפְרֹד הַחוּטִין (אֹרַח חַיִּים סִימָן ח׳ סְעִיף ד׳), כִּי הַצִּיצִית הֵם בְּחִינַת הָרוּחַ חַיִּים הַנִּמְשָׁךְ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת, שֶׁמִּשָּׁם הִשְׁתַּלְשְׁלוּת הָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת, שֶׁמֵּהֶם אֲחִיזַת כָּל הַמִּדּוֹת, שֶׁשָּׁם נֶאֱחָזִין כָּל הָרְשָׁעִים בְּהֶרַע שֶׁל הַמִּדּוֹת, וְעַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת מִצְוַת צִיצִית זוֹכִין לְשׁוֹרֶשׁ הָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת שֶׁבִּקְדֻשָּׁה - שֶׁהֵם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הֲוָי״ה, וּמַפְרִידִין הֶרַע מֵהָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַשְׁפִּילִין הָרְשָׁעִים עַד אֶרֶץ, כַּמְבֹאָר שָׁם בְּמַאֲמָר הַנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁמַּפְרִידִין הַחוּטִין שֶׁל הַצִּיצִית, כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה ״יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן״ (תְּהִלִּים צב, י) - כָּל הָרְשָׁעִים הַנֶּאֱחָזִים בְּהֶרַע שֶׁל הָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת ׳עֵשָׂו אִישׁ שָׂעִיר׳ (בְּרֵאשִׁית כה, יא), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מְנָחוֹת מג.): שֶׁצָּרִיךְ לְפָרְדָן כִּי צוֹצִיתָא דְּאַרְמַאי, וּפָרַשׁ רַשִׁ״י: ׳כִּשְׁעָרוֹת שֶׁל נָכְרִים׳ וְכוּ׳, כִּי הַצִּיצִית הֵם בְּחִינַת ׳שְׁעָרוֹת׳ וּמַכְנִיעִין ״עֵשָׂו אִישׁ שָׂעִיר״ שֶׁהוּא ״כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר״, ׳כְּטַלִּית׳ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁמַּפְרִידִין הַצִּיצִית כִּי צוֹצִיתָא דְּאַרְמַאי - מַפְרִידִין אֲחִיזַת ׳עֵשָׂו אִישׁ שָׂעִיר׳ שֶׁאֲחִיזָתוֹ בְּשַׁעֲרוֹת בַּנַּ״ל, שֶׁמִּשָּׁם אֲחִיזַת כָּל הָרְשָׁעִים, כִּי עַל־יְדֵי הַצִּיצִית נִפְרָדִין הָרְשָׁעִים וְנוֹפְלִים, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים צב, י): ״כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ, יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן״, בִּבְחִינַת (שָׁם קמז, ו): ״מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אָרֶץ״, רָאשֵׁי תֵבוֹת: אֹ״שׁ מַ״יִם רִ״וּחַ עָ״פָר וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם:

הֲלָכָה ה

עִנְיַן צִיצִית עַל־פִּי הַתּוֹרָה ״תִּקְעוּ - ג״ בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא בְּסִימָן ח׳, עַיֵּן שָׁם כָּל הַתּוֹרָה הַיטֵב, מִתְחִלָּתָהּ לְסוֹפָהּ:

א. וְזֶה בְּחִינַת צִיצִית, כִּי צִיצִית הוּא בְּחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד שֶׁנִּקְלָע וְנִשְׂזָר מִן הַשִּׁבְעִים וּשְׁתַּיִם נִימִין, שֶׁעֲלֵיהֶם יִתְנַגֵּן הַשִּׁיר שֶׁל חֶסֶד שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד (תִּקּוּנֵי זֹהַר דַּף נא:), **שֶׁזֶּהוּ הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁשָּׁם גְּדָלִים כָּל הַיְרָאוֹת וְכָל הָרֵיחוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי הַקּוֹל הַזֶּה יָקִיץ כָּל הַמּוֹכִיחַ לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְקַלְקֵל בְּתוֹכַחְתּוֹ, אַדְרַבָּא, יִתֵּן וְיוֹסִיף רֵיחַ טוֹב בִּנְשָׁמָתָם עַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ בְּקוֹל הַזֶּה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהוֹכִיחָן עַל מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל, שֶׁעַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ הוֹסִיף וְנָתַן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת** (שִׁיר־הַשִּׁירִים א, יב): **״נַרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״ - ׳עֵגֶב לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא נָתַן׳ וְכוּ׳** (שַׁבָּת פח:), עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב.

וּמְחוּט שֶׁל חֶסֶד הַזֶּה נִמְשָׁךְ אוֹר חוּטֵי הַצִּיצִית הַקְּדוֹשִׁים, כִּי חוּטֵי הַצִּיצִית בְּכֻלָּם עוֹלִים שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם, כַּמּוּבָא (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים שַׁעַר הַצִּיצִית פֶּרֶק ה). כִּי הֵם שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם חוּטִין שֶׁכָּל חוּט כָּפוּל מִשְּׁנַיִם, כִּי צְרִיכִין לִהְיוֹת שְׁזוּרִין, וּשְׁנֵי פְּעָמִים שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם הוּא שִׁשִּׁים וְאַרְבָּעָה, וְהַשְּׁמִנָּה חוּטִים בְּעַצְמָם, סַךְ הַכֹּל עוֹלֶה שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם, כְּמִנְיַן ׳חֶסֶד׳ הַנַּ״ל, הֵינוּ כִּי חוּטֵי הַצִּיצִית נִמְשָׁךְ קְדֻשָּׁתָם מֵאוֹר הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל, שֶׁנִּקְלָע וְנִשְׂזָר מִשִּׁבְעִים וּשְׁתַּיִם נִימִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַסְּטָרִינְיס (הַמִּיתָּרִים), שֶׁעֲלֵיהֶם יִתְנַגֵּן הַשִּׁיר שֶׁל חֶסֶד שֶׁל לָעָתִיד בַּנַּ״ל, וְכַמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם.

כִּי צִיצִית הֵם בְּבְחִינַת תּוֹכָחָה, שֶׁמּוֹכִיחִין אֶת הָאָדָם שֶׁיִּקִּיצוּ מִצְוָתָיו יִתְבָּרֵךְ וְלֹא יָתוּר אַחַר תַּאֲוֹת לִבּוֹ וְעֵינָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּצִיצִית (בְּמִדְבַּר טו, לט): ״וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה׳ וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם״ וְכוּ׳, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מְנָחוֹת מג.): ׳לְפִי שֶׁתְּכֵלֶת דּוֹמָה לַיָּם, וְיָם דּוֹמֶה לָרָקִיעַ וְרָקִיעַ דּוֹמֶה לְכִסֵּא הַכָּבוֹד׳ וְכוּ׳. נִמְצָא, שֶׁהַצִּיצִית נִתְּנוּ כְּדֵי לְהַזְכִּיר וּלְהוֹכִיחַ אֶת הָאָדָם שֶׁלֹּא יָתוּר אַחַר לִבּוֹ וְעֵינָיו, רַק יָקִיצוּ אֶת כָּל מִצְוֹת ה׳ וְכוּ׳, הֵינוּ כַּנַּ״ל, כִּי חוּטֵי הַצִּיצִית הֵם בְּבְחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַמּוֹכִיחַ - שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יָכוֹל לְהוֹכִיחַ וּלְהוֹסִיף רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת וְכוּ׳, כַּנַּ״ל:

ב. כִּי צִיצִית הֵם בְּבְחִינַת כְּנוֹר שֶׁל דָּוִד, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר (דַּף כה:). וְזֶהוּ בְּחִינַת הַקָּדוֹשׁ וּבַתְּקוּנִים תִּקּוּן י׳ (דַּף כה:). וְזֶהוּ בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה כד, טז): ״מִכְּנַף הָאָרֶץ זְמִירוֹת שָׁמַעְנוּ״, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סוֹף סִימָן ח׳). ״מִכְּנַף הָאָרֶץ״ דַּיְקָא,

שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּנָפֵי הַצִּיצִית, מִשָּׁם דַּיְקָא הֵם כָּל הַזְּמִירוֹת וְהַשִּׁירוֹת, בְּחִינַת: "זְמִירוֹת שָׁמָעְנוּ", כִּי חוּטֵי הַצִּיצִית הֵם בְּחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל שֶׁעֲלֵיהֶם יִתְנַגֵּן הַשִּׁיר הַנַּ"ל, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַזְּמִירוֹת וְהַשִּׁירוֹת, כִּי גַּם כָּל הַזְּמִירוֹת וְהַשִּׁירוֹת וְהַנִּגּוּנִים שֶׁל עַכְשָׁיו כֻּלָּם נִמְשָׁכִין מֵהַשִּׁיר הַנַּ"ל, שֶׁהוּא שִׁיר שֶׁלָּעָתִיד שֶׁיִּתְנַגֵּן עַל הַחוּט שֶׁל שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם נִימִין הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת חוּט שֶׁל צִיצִית כַּנַּ"ל:

ג. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת תְּכֵלֶת שֶׁבַּצִּיצִית, כִּי תְּכֵלֶת 'כּוּרְסְיָא דְּדִינָא' (כִּסֵּא הַדִּין). כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תִּקּוּנִים קלט.). כִּי עִקַּר הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַנִּגּוּן שֶׁלֶּעָתִיד כַּנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת חוּט שֶׁל צִיצִית כַּנַּ"ל, נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כַּמְבֹאָר הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּכֵלֶת שֶׁבְּצִיצִית שֶׁהוּא 'כּוּרְסְיָא דְּדִינָא', בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ"ל, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַצִּיצִית, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (מִשְׁלֵי לא, כה): **עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן** - עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ - זֶה בְּחִינַת צִיצִית שֶׁנִּמְשָׁכִין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁנִּקְרָאת 'מַטֵּה עֹזּוֹ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִגְדָּל כְּבוֹדוֹ וַהֲדָרוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְזֶהוּ: עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ - דְּהַיְנוּ צִיצִית כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה: **וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן** - זֶה רֶמֶז עַל בְּחִינַת הַנִּגּוּן הַנַּ"ל שֶׁיִּתְעֹרֵר לֶעָתִיד בְּיוֹם אַחֲרוֹן שֶׁאָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה (תְּהִלִּים קכו, ב). וְזֶה הַנִּגּוּן הוּא בְּחִינַת 'צִיצִית', וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי צִיצִית, בְּחִינַת: עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ, עַל־יְדֵי זֶה: **וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן** - כִּי יִזָּכֶה לְהַשִּׁיר שֶׁלֶּעָתִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂחוֹק וְשִׂמְחָה, בְּחִינַת "אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ" וְכוּ', כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (שָׁם צג, א): "ה' מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ, לָבֵשׁ ה' עֹז" וְכוּ'. 'לְבוּשׁ עוֹז' זֶה בְּחִינַת צִיצִית שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַמַּטֶּה עֹזּוֹ, כַּנַּ"ל, וְעִקַּר אוֹר הַלְּבוּשׁ הַזֶּה יִתְגַּלֶּה לֶעָתִיד כְּשֶׁיִּתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ, בְּחִינַת: "ה' מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ ה' עֹז", כִּי אָז בְּמָלְכוֹ לֶעָתִיד יִתְעַר הַשִּׁיר הַזֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'לְבוּשׁ עוֹז', בְּחִינַת צִיצִית, בְּחִינַת חוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, כַּנַּ"ל:

ד. **וְעִקַּר** הַצִּיצִית הֵם לְתַקֵּן הַבְּגָדִים (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן סט ק:), כִּי שֹׁרֶשׁ הַצִּיצִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּגּוּן הַנַּ"ל, בְּחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְרוּחַ נְבוּאָה וְעַל־יְדֵי־זֶה מְתַקְּנִים וּמְבָרְרִים הַמַּדְמֶה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, וְעַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה נִתְגַּלֶּה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי חִדּוּשׁ הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בְּשִׂכְלָ כִּי אִם בֶּאֱמוּנָה לְבַד וְכוּ', וְעַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד, וְאָז יִתְעַר הַשִּׁיר הַזֶּה, שֶׁהוּא שִׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת חוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ הַצִּיצִית כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי חוּט הַזֶּה שֶׁהוּא חוּטֵי הַצִּיצִית שֶׁנִּמְשָׁכִין בְּשָׁרְשָׁן מִבְּרוּר וְתִקּוּן הַמַּדְמֶה, עַל־יְדֵי־זֶה מְתַקְּנִים אֶת הַבְּגָדִים וְהַלְּבוּשִׁים.

כִּי כָּל הַבְּגָדִים וְהַמַּלְבּוּשִׁים נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת הַמַּדְמֶה, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבוּשׁ הַשֵּׂכֶל, וְעַל־כֵּן כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם יָכוֹל לְהִתְדַּמּוֹת לְאָדָם אַחֵר עַל־יְדֵי שִׁנּוּי מַלְבּוּשָׁיו עַד שֶׁיִּטְעוּ בּוֹ וְלֹא יַכִּירוּהוּ - כֵּן יְכוֹלִין עַל־יְדֵי הַמַּדְמֶה לְטָעוֹת לְשַׁנּוֹת אֶת הַשֵּׂכֶל, לְהַפֵּךְ אֶת הַשֵּׂכֶל מִסְּבָרַת הָאֱמֶת לִסְבָרָא שֶׁל שֶׁקֶר, עַד שֶׁאֵין מַכִּירִין אֶת עַצְם אֲמִתַּת הַשֵּׂכֶל הָאֱמֶת. כִּי הַמַּדְמֶה, כְּשֶׁאֵינוֹ מְבָרָר - הוּא מַלְבִּישׁ וּמַסְתִּיר אֶת הַשֵּׂכֶל עַד שֶׁאֵין מַכִּירִים אֶת עַצְם הַשֵּׂכֶל הָאֱמֶת, כִּי הַמַּדְמֶה הוּא לְבוּשׁ הַשֵּׂכֶל כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִתְגַּבֵּר מְאֹד לְבָרֵר אֶת הַמַּדְמֶה, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא עַל־יְדֵי בֵּרוּר הַמַּדְמֶה, כַּמְבֹאָר הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לִזְכּוֹת לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק אֲמִתִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה עַל יָדוֹ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהוּא יְסוֹד הַכֹּל, כִּי עִקַּר בֵּרוּר הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל יָדוֹ זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ - רוּחַ נְבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עַיֵּן שָׁם, שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות ציצית הלכה ה אֹרַח חַיִּים מד

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עַיֵּן שָׁם. וּכְשֶׁזּוֹכִין לְבִרּוּר הַמַּדָּמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְשִׁיר שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל, שֶׁמְּשָׁם נִמְשָׁכִין הַצִּיצִית כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן תּוֹלִין הַצִּיצִית בַּבְּגָדִים - לְתַקֵּן אֶת הַבְּגָדִים, כִּי הַבְּגָדִים הֵם בְּבְחִינַת כֹּחַ הַמַּדָּמָה שֶׁהוּא לְבוּשׁ הַשֵּׂכֶל, כַּנַּ״ל:

ה. **כִּי** מְבֹאָר בְּסוֹף הַתּוֹרָה הַנַּ״ל עַל פָּסוּק (תְּהִלִּים פא, ד): ״לְיוֹם חַגֵּנוּ״, שֶׁכָּל הַתַּאֲרִים וְהַשְׁבָּחִים שֶׁאָנוּ מְשַׁבְּחִין וּמְפָאֲרִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הֵם בִּבְחִינַת הַמַּדָּמָה, כִּי בִּפְנִימִיּוּת הַשֵּׂכֶל הוּא יִתְבָּרַךְ מְרוֹמָם וְנַעֲלֶה מִכָּל הַתַּאֲרִים וְהַשְׁבָּחִים, וְעִקַּר כָּל הַשְׁבָּחִים וְהַתַּאֲרִים הֵם רַק בִּבְחִינַת הַמַּדָּמָה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְכָל הַתַּאֲרִים וְהַשְׁבָּחִים שֶׁהֵם בִּבְחִינַת הַמַּדָּמָה, כֻּלָּם הֵם בִּבְחִינַת לְבוּשִׁין דְּמַלְכָּא, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קד, א): ״הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ״, שֶׁכָּל הַתַּאֲרִים וְהַשְׁבָּחִים שֶׁמְּשַׁבְּחִין וּמְפָאֲרִין וּמְכַבְּדִין וּמְגַדְּלִין אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ׳הוֹד וְהָדָר׳, זֶהוּ בְּחִינַת לְבוּשִׁין, בְּחִינַת: ״הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ״, כִּי ׳רַבִּי יוֹחָנָן קָרָא לְמָאנֵיהּ מְכַבְּדוּתָא׳ (שַׁבָּת קיג:). נִמְצָא, שֶׁהַלְּבוּשִׁין הֵם בְּחִינַת ׳כָּבוֹד׳, הַיְנוּ בְּחִינַת הַכָּבוֹד וְהֶהָדָר וְהַשֶּׁבַח שֶׁמְּכַבְּדִין וּמְשַׁבְּחִין וּמְפָאֲרִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּשְׁבָחִים וּתְאָרִים, שֶׁכָּל זֶה הוּא בִּבְחִינַת כֹּחַ הַמַּדָּמָה, כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת לְבוּשִׁין שֶׁהֵם נִקְרָאִים ׳כָּבוֹד׳ כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַשְׁבָּחִים וְהַתַּאֲרִים שֶׁהֵם בִּבְחִינַת הַמַּדָּמָה - מַעֲלִין אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, כִּי כְּלָלְיוּת כָּל הָעוֹלָמוֹת הֵם בְּחִינַת לְבוּשִׁין דְּמַלְכָּא, כַּיָּדוּעַ (עֵץ־חַיִּים שַׁעַר א׳ עֲנַף ה), כִּי הַמַּדָּמָה, שֶׁמְּשָׁם הַשְׁבָּחִים וְהַתַּאֲרִים הוּא בְּחִינַת לְבוּשִׁין, בְּחִינַת לְבוּשׁ הַשֵּׂכֶל כַּנַּ״ל.

וְכָל הַבְּגָדִים הַנִּשְׁמָרִים נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת הַמַּדָּמָה, שֶׁהוּא לְבוּשׁ הַשֵּׂכֶל כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי אוֹר הַצִּיצִית שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, שֶׁעַל־יְדֵי תְּפִלָּתוֹ־בִּבְחִינַת־דִּין - מְבָרֵר הַמַּדָּמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְשִׁיר שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל, שֶׁמְּשָׁם שֹׁרֶשׁ הַצִּיצִית כַּנַּ״ל - עַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַצִּיצִית הַלְּלוּ אָנוּ מְתַקְּנִין אֶת הַבְּגָדִים שֶׁנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת הַמַּדָּמָה, כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה בַּכֹּחַ הַזֶּה לְבָרֵר גַּם אֶצְלֵנוּ אֶת בְּחִינַת כֹּחַ הַמַּדָּמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבְּגָדִים, כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה לְהַאֲמִין בִּשְׁלֵמוּת בְּיִחוּדוֹ וְאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וּבְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ׳, שֶׁזֶּהוּ יְסוֹד הַכֹּל, וְכַמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סִימָן ד׳) שֶׁצִּיצִית מְסֻגָּל לֶאֱמוּנָה, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן מְבֹאָר בְּתִקּוּנִים תִּקּוּן י׳ (דַּף כה:): ׳חֲמִשָּׁה קְשָׁרִים לָקֶבֶל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, לָקֶבֶל חֲמִשָּׁה נִימִין דִּכְנוֹר דְּדָוִד׳ וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן קָבְעוּ פָּרָשַׁת צִיצִית בִּקְרִיאַת־שְׁמַע (בְּרָכוֹת יב:), וְעַל־כֵּן לוֹקְחִין הַצִּיצִית בִּשְׁעַת קְרִיאַת־שְׁמַע (אֹרַח חַיִּים סִימָן כד, סָעִיף ב). כִּי צִיצִית - תִּקּוּן הַבְּגָדִים, תִּקּוּן הַמַּדָּמָה, הֵם בִּבְחִינַת אֱמוּנָה, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי בֵּרוּר הַמַּדָּמָה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּה תְּלוּיָה בְּצִיצִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה׳״ וְכוּ׳, כִּי עִקַּר קִיּוּם כָּל הַתּוֹרָה תְּלוּיָה בֶּאֱמוּנָה שֶׁהוּא יְסוֹד הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, פו): ״כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה״, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מַכּוֹת כד.): ׳בָּא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אַחַת - (חֲבַקּוּק ב, ד) וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה׳:

ו. **וְעַל־כֵּן** עִקַּר הַתְּחָלַת קַבָּלַת עֹל תּוֹרָה וּמִצְוֹת הוּא עַל־יְדֵי צִיצִית, כִּי הַתִּינוֹק כְּשֶׁמַּתְחִילִין לְחַנְּכוֹ בְּמִצְוֹת, הַמִּצְוָה רִאשׁוֹנָה שֶׁמְּחַנְּכִין אוֹתוֹ הִיא מִצְוַת צִיצִית (סִפְרֵי מב.), וְכֵן בְּכָל יוֹם בַּבֹּקֶר כְּשֶׁקָּמִים מִשְּׁנָתוֹ - הַמִּצְוָה רִאשׁוֹנָה שֶׁמַּתְחִילִין לְקַיֵּם הִיא צִיצִית. כִּי צִיצִית הוּא בְּחִינַת תִּקּוּן וּבֵרוּר הַמַּדָּמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּגָדִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרְרָה הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא יְסוֹד וְשֹׁרֶשׁ כָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת כַּנַּ״ל. כִּי בְּכָל יוֹם בַּבֹּקֶר יוֹצְאִין אוֹר הַצִּיצִית, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּים צב, ג): ״לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת״, כְּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת קִימַת חֲצוֹת לַיְלָה - לְאוֹנֵן וּלְקוֹנֵן עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וּלְהִתְגַּבֵּר לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, כִּי קִימַת חֲצוֹת לְהִתְאַבֵּל עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ זֶה

בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כִּי אֵלּוּ הַקָּמִים בַּחֲצוֹת נִקְרָאִים: ״גִּבּוֹרֵי כֹחַ עוֹשֵׂי דְּבָרוֹ״ וְכוּ׳ (תְּהִלִּים קג, כ), כִּי עִקַּר הִתְעוֹרְרוּת הַשֵּׁנָה בַּחֲצוֹת לַיְלָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת גְּבוּרוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַתַּרְנְגוֹל שֶׁנִּקְרָא ׳גֶּבֶר׳, שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַהוּא *שַׂלְהוֹבָא דְּאֵשָׁא דְּבַטְּיָשׁ בְּגַוְ־דְּפוֹהֵי (זֹהַר לֶךְ־לְךָ עז: וְעוֹד), כַּיָּדוּעַ - שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מֵהַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְבָרֵר הַמַּדְמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁנָה, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה זוֹכֶה לְקוֹל הַשִּׁיר הַנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן בְּחֲצוֹת לַיְלָה נִמְשָׁךְ הָאָרָה מִקּוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כִּנּוֹר שֶׁל דָּוִד שֶׁמְּנַגֵּן מֵאֲלָיו בַּחֲצוֹת עַל־יְדֵי רוּחַ צְפוֹנִית שֶׁמְּנַשֵּׁב בּוֹ (בְּרָכוֹת ג:), ׳רוּחַ צְפוֹנִית׳ זֶה בְּחִינַת גְּבוּרוֹת, שֶׁמְּשָׁם מְנַגֵּן מֵאֲלָיו כִּנּוֹר שֶׁל דָּוִד, כִּי עִקַּר הַשִּׁיר שֶׁל כִּנּוֹר שֶׁל דָּוִד נִמְשָׁךְ מֵהַשִּׁיר הַנַּ״ל שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳רוּחַ צְפוֹנִית׳ וְכַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרְרִין מִן הַשֵּׁנָה בַּחֲצוֹת לַיְלָה, כִּי הַשִּׁיר הַזֶּה נִמְשָׁךְ מִתִּקּוּן וּבִרּוּר הַמַּדְמֶה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁנָה, וְעַל־כֵּן יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְעוֹרֵר וּלְהָקִיץ מִן הַשֵּׁנָה, כִּי עִקַּר הִתְגַּבְּרוּת הַשֵּׁנָה הוּא רַק מֵחֻמַּת הַמַּדְמֶה שֶׁאֵינוֹ מְזַכֵּךְ וּמְבָרֵר כָּרָאוּי, אֲבָל מִי שֶׁזּוֹכֶה לְבָרֵר הַמַּדְמֶה כָּרָאוּי - אֵין צָרִיךְ לְהַרְבּוֹת בְּשֵׁנָה, וְגַם מְעַט הַשֵּׁנָה שֶׁלּוֹ הוּא בְּקֹדֶשׁ גְּדוֹלָה, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי כִּנּוֹר שֶׁל דָּוִד שֶׁמְּנַגֵּן מֵאֲלָיו עַל־יְדֵי רוּחַ צְפוֹנִית כַּנַּ״ל, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדְמֶה, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרְרִין מֵהַשֵּׁנָה, כִּי עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמַּדְמֶה נִתְבַּטֵּל הַשֵּׁנָה.

וְאָז עוֹמְדִין מִשְּׁנָתָן וּמְקוֹנְנִין עַל חׇרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל־יְדֵי הַקִּינוֹת עַל חׇרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ מְקַבְּלִין כֹּחַ מֵהַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין. כִּי הַקִּינוֹת עַל חׇרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ זֶהוּ בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, כִּי הָאֲבֵלוּת וְהַקִּינוֹת הֵם בְּחִינַת דִּין, כַּיָּדוּעַ, וְגַם כָּל לְשׁוֹן שֶׁל הַקִּינוֹת הוּא בְּדָרְךָ וְכוּחַ וְתַרְעוֹמוֹת, כִּבְיָכוֹל, עַל שֶׁהִכָּה אוֹתָנוּ כָּל־כָּךְ וְהֶחֱרִיב אֶת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְהִגְלָנוּ בֵּין הָעַכּוּ״ם וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים שָׁם: ״אַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרָתֶךָ וְכוּ׳, לָמָּה תַּתְעֲנוּ ה׳ מִדַּרְכֶיךָ וְכוּ׳ (יְשַׁעְיָה סג, יז), הֲמָאֹס מָאַסְתָּ אֶת יְהוּדָה וְכוּ׳, מַדּוּעַ הִכִּיתָנוּ וְכוּ׳ (יִרְמְיָה יד, יט), לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ, זְכוֹר ה׳ מָה הָיָה לָנוּ״ (אֵיכָה פֶּרֶק ה), וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה הַרְבֵּה - שֶׁכָּל לְשׁוֹנוֹת כָּאֵלּוּ הֵם בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלַּת פְּנֻחָס שֶׁעָשָׂה פְּלִילוֹת עִם קוֹנוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. כִּי אָנוּ צְרִיכִין לְהִתְאַבֵּל עַל חׇרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְחׇרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ זֶהוּ בְּחִינַת פְּגָם וְחׇרְבַּן הַדַּעַת, כִּי ׳כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דֵּעָה כְּאִלּוּ נִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת לג.), וְכַמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל כַּמָּה פְּעָמִים (סִימָנִים יג, פא, ועוד). כִּי מְחִיצוֹת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ הֵם בְּחִינַת מְחִיצוֹת הַדַּעַת, בְּחִינַת מְחִיצוֹת פְּרוּסוֹת שֶׁל הַמּוֹחִין הַמְּגִנִּים בִּפְנֵי תַּאֲוַת נאוּף, וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ חׇרְבִים הִתְגַּבְּרָה הַסִּטְרָא אָחֳרָא, בְּחִינַת: ״וְהַנֶּחָשׁ הָיָה עָרוּם״ וְכוּ׳ (בְּרֵאשִׁית ג, א), עַד שֶׁגָּרְמָה חׇרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא פְּגַם הַדַּעַת, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לָזֶה תְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְקוּם בַּחֲצוֹת לְהִתְאַבֵּל וּלְקוֹנֵן עַל חׇרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי הַקִּינוֹת הֵם בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, כְּדֵי לְקַבֵּל מֵהַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, כְּדֵי לְהוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל הַחִיּוּת שֶׁבָּלְעָה, בִּבְחִינַת (אִיּוֹב כ, טו): ״חַיִל בָּלַע וַיְקִיאֶנּוּ״ וְכוּ׳, כְּדֵי לְתַקֵּן הַדַּעַת וְכוּ׳.

וְאָז עוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה הוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, כִּי כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה כְּלוּלָה בַּעֲשָׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. כִּי עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל זוֹכִין לִבְחִינַת רוּחַ נְבוּאָה - שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵסֶק הַתּוֹרָה אַחַר חֲצוֹת לַיְלָה, וְכָל זֶה כְּדֵי לְבָרֵר הַמַּדְמֶה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן הוּא דָּבָר גָּדוֹל לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה בַּלַּיְלָה דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (רַמְבַּ״ם הִלְכוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה ג, יג): ׳אֵין אָדָם זוֹכֶה לְכִתְרָהּ שֶׁל תּוֹרָה אֶלָּא בַּלַּיְלָה׳, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (אִיכָה ב, יט): ״קוּמִי רוֹנִי בַּלַּיְלָה״, כִּי עִקַּר עֵסֶק הַתּוֹרָה הוּא בְּשֶׁכֶל בְּרוּר הַמַּדְמֶה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין הַמַּדְמֶה כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן עִקַּר עֵסֶק הַתּוֹרָה הוּא בַּלַּיְלָה - כִּי לַיְלָה הִיא בְּחִינַת מַדְמֶה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁנָה, וְאָז צְרִיכִין לְבָרֵר הַמַּדְמֶה עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, כַּנַּ״ל.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת צִיצִית הֲלָכָה ה אֹרַח חַיִּים מה

וְעַתָּה הוּא אַחַר חֲצוֹת לַיְלָה, שֶׁאָז נִתְעוֹרֵר כִּנּוֹר שֶׁל דָּוִד עַל־יְדֵי הָרוּחַ צְפוֹנִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר הַנִּ״ל שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדַמֶּה כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן אָז הַזְּמַן לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, כְּדֵי לְבָרֵר הַמְּדַמֶּה, כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, בְּחִינַת: ״וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת״ כַּנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין שֶׁיִּהְיֶה נִמְשָׁךְ הַחוּט שֶׁל חֶסֶד, בִּבְחִינַת: ״לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת״ (תְּהִלִּים צב, ג), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

וְעַתָּה מַה נִּמְלְצוּ דִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל שֶׁאָמְרוּ (חֲגִיגָה יב:): ׳כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בַּלַּיְלָה מוֹשְׁכִין עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד בַּיּוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים מב, ט): ״יוֹמָם יְצַוֶּה ה׳ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירֹה עִמִּי״׳. כִּי עַל־יְדֵי עֵסֶק הַתּוֹרָה בַּלַּיְלָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהוּא כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּרוּר הָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַשִּׁיר הַנִּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳חוּט שֶׁל חֶסֶד׳ שֶׁעָלָיו יִתְנַגֵּן הַשִּׁיר הַזֶּה כַּנַּ״ל, וְזֶהוּ בְּחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנִּמְשָׁךְ עָלָיו בַּיּוֹם כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד שֶׁזּוֹכֶה הַמּוֹכִיחַ הֶהָגוּן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְזֶה הַחוּט שֶׁל חֶסֶד שֶׁנִּמְשָׁךְ בַּיּוֹם עַל־יְדֵי עֵסֶק הַתּוֹרָה בַּלַּיְלָה, זֶהוּ בְּחִינַת אוֹר חוּטֵי הַצִּיצִית שֶׁהֵם תִּקּוּן הַבְּגָדִים שֶׁהֵם בִּבְחִינַת הַמְּדַמֶּה, הַיְנוּ בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּרוּר הָאֱמוּנָה, שֶׁהוּא יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, כַּנַּ״ל:

ז. **כִּי** כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ כְּלוּלָה בִּבְחִינַת בְּגָדִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ט, ח): ״בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים״, שֶׁזֶּה נֶאֱמַר עַל כְּלָלִיּוּת קִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת ׳בְּגָדִים לְבָנִים׳, בְּחִינַת ׳חֲלוּקָא דְּרַבָּנָן׳, שֶׁהוּא לְבוּשׁ הַנִּשְׁמָה שֶׁזּוֹכֶה כָּל אֶחָד בָּעוֹלָם הַבָּא כְּפִי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁזָּכָה לְסַגֵּל בָּעוֹלָם הַזֶּה (זֹהַר נֹחַ, סה.). וְעִקַּר תִּקּוּן הַבְּגָדִים הוּא עַל־יְדֵי צִיצִית, וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שַׁבָּת קנג.): ״בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים״ - ׳אֵלּוּ צִיצִית׳, כִּי צִיצִית הוּא כְּלָלִיּוּת קִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת ׳בְּגָדִים לְבָנִים׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״לְמַעַן תִּזְכְּרוּ״ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל.

כִּי עַל־יְדֵי צִיצִית, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם בְּחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁל הַמּוֹכִיחַ הָאֱמֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא נוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת, שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁמּוֹכִיחָן עַל הָעֲבֵרוֹת שֶׁעָשׂוּ - אֵינוֹ מְעוֹרֵר הָרֵיחַ רַע שֶׁל הָעֲבֵרוֹת, אַדְרַבָּא, הוּא זוֹכֶה עַל־יְדֵי קוֹל תּוֹכַחְתּוֹ שֶׁגַּם הָעֲבֵרוֹת יִתְהַפְּכוּ לְזָכְיוֹת, וְיִתְּנוּ וְיוֹסִיפוּ רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת, בִּבְחִינַת (שַׁבָּת פח:): ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״ (שִׁיר הַשִּׁירִים) - ׳עָזְבוּ׳ לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא ׳נָתַן׳ כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת צִיצִית, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַתּוֹכָחָה הַנַּ״ל, בִּבְחִינַת: ״וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם וְכוּ׳, וְלֹא תָתוּרוּ״ וְכוּ׳, שֶׁהַצִּיצִית מוֹכִיחִין אֶת הָאָדָם שֶׁיַּעֲשֶׂה מִצְוֹת ה׳ וְלֹא יָתוּר אַחַר תַּאֲוֹוֹת לִבּוֹ וְכוּ׳.

אַבָּל עַל־יְדֵי תּוֹכָחָה יְכוֹלִין לִפְעָמִים לִפֹּל יוֹתֵר, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי יְכוֹלִין לְעוֹרֵר חַס וְשָׁלוֹם עַל־יְדֵי־זֶה הָרֵיחַ רַע שֶׁל הַמַּעֲשִׂים רָעִים שֶׁעָשָׂה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נֶחְלֶשֶׁת הַנְּשָׁמָה בְּיוֹתֵר, כַּמְבֹאָר בְּתַחְלַת הַתּוֹרָה הַנַּ״ל. וְכֵן אָנוּ רוֹאִין בְּחוּשׁ, שֶׁלִּפְעָמִים כְּשֶׁאָדָם מוֹכִיחַ אֶת עַצְמוֹ וּמַתְחִיל לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ מַעֲשִׂים הָרָעִים שֶׁעָשָׂה, שֶׁאָז שְׁכִיחַ הַרְבֵּה שֶׁנּוֹפֵל עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ מְאֹד, וְיֵשׁ שֶׁנִּפְלוּ מְאֹד עַל־יְדֵי־זֶה, וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁאֵינָהּ כָּרְאוּי שֶׁמַּחֲלֶשֶׁת כֹּחַ הַנְּשָׁמָה עַל־יְדֵי שֶׁמְּעוֹרְרִין הָרֵיחַ רַע שֶׁל הָעֲוֹנוֹת, כַּמְבֹאָר שָׁם.

וְעַל־כֵּן אֵין מִי שֶׁיּוּכַל לְהוֹכִיחַ, לֹא אֶת עַצְמוֹ וּמִכָּל שֶׁכֵּן אֲחֵרִים כִּי אִם כְּשֶׁיִּקָּשֵׁר עַצְמוֹ לְצַדִּיקֵי הַדּוֹר הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת ׳מֹשֶׁה׳, שֶׁיְּכוֹלִים לְהוֹכִיחַ בְּקוֹל הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהוּא קוֹל הַשִּׁיר הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹסִיפִין וְנוֹתְנִים רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת כַּנַּ״ל. כִּי עִקַּר הַתּוֹכָחָה צְרִיכָה לִהְיוֹת בִּבְחִינַת הַשִּׁיר שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל, דְּהַיְנוּ לְהַטּוֹת כְּלַפֵּי חֶסֶד, שֶׁהוּא בְּחִינַת ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי״ הַנֶּאֱמָר בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (בְּסִימָן רפב), עַיֵּן שָׁם כָּל הָעִנְיָן, שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לִמְצֹא בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה זְכוּת וּנְקֻדָּה טוֹבָה, וְכֵן בַּחֲבֵרוֹ, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים לז, י): ״וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע״ וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא נִכְנָס בֶּאֱמֶת בְּכַף זְכוּת וְיָכוֹל לִזְכּוֹת לִתְשׁוּבָה.

עַל־כֵּן כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְהוֹכִיחַ, אֲפִלּוּ אֶת עַצְמוֹ - צָרִיךְ לְדַקְדֵּק מְאֹד שֶׁלֹּא יַפִּיל אֶת עַצְמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, יוֹתֵר, עַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ, שֶׁלֹּא יַחֲלִישׁ אֶת דַּעְתּוֹ וְנִשְׁמָתוֹ עַל־יְדֵי שֶׁיִּזְכֹּר אֶת מַעֲשָׂיו הָרָעִים, עַד שֶׁיּוּכַל לִפֹּל לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־כֵּן צָרִיךְ לְדַקְדֵּק לְהַטּוֹת כְּלַפֵּי חֶסֶד - לְחַפֵּשׂ לְמְצֹא בְּעַצְמוֹ עַל כָּל פָּנִים אֵיזֶה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְהַתּוֹכָחָה תִּהְיֶה בְּדֶרֶךְ חֶסֶד - לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְלִבְטֹחַ בְּרַחֲמָיו הָעֲצוּמִים, שֶׁיֵּשׁ אֶצְלוֹ חֶסֶד כָּזֶה, שֶׁגַּם כָּל מַעֲשָׂיו הָרָעִים יְכוֹלִין לְהִתְהַפֵּךְ לְזְכֻיּוֹת, אֲפִלּוּ אִם הִרְבָּה לִפְשֹׁעַ מְאֹד מְאֹד יָמִים וּשָׁנִים הַרְבֵּה, אַף־עַל־פִּי־כֵן חַסְדֵי ה׳ כִּי לֹא תָמְנוּ וְלֹא כָלוּ רַחֲמָיו לְעוֹלָם, כִּי עִם ה׳ הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְּדוּת וְכוּ׳ (תְּהִלִּים קל, ז).

הַכְּלָל, שֶׁעִקַּר הַתּוֹכָחָה תִּהְיֶה בְּאֹפֶן שֶׁיְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ, שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְעוֹרֵר לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְהַתְחִיל מֵעַתָּה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא שֶׁיְּקַלְקֵל, חַס וְשָׁלוֹם, יוֹתֵר, עַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ, שֶׁיִּפֹּל, חַס וְשָׁלוֹם, יוֹתֵר, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ מֵחֶמֶת שֶׁנֶּחְלֶשֶׁת נִשְׁמָתוֹ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְתוֹכָחָה כָּזֹאת אֵין זוֹכִין כִּי אִם עַל־יְדֵי צַדִּיקֵי הַדּוֹר שֶׁהֵם בִּבְחִינַת ׳מֹשֶׁה׳, שֶׁזּוֹכִין לִבְחִינַת שִׁיר שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל, כַּנַּ״ל:

וְזֶהוּ בְּחִינַת צִיצִית הַקְּדוֹשִׁים שֶׁזָּכְנוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כְּדֵי לִזְכֹּר מִצְוֹתָיו וְשֶׁלֹּא נָתוּר אַחַר לִבָּנוּ וְכוּ׳, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת תּוֹכָחָה כַּנַּ״ל, כִּי עַל־יְדֵי צִיצִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳חוּט שֶׁל חֶסֶד׳ הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁל הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת ׳מֹשֶׁה׳, שֶׁעַל־יְדֵי תּוֹכַחְתָּם נוֹתְנִין רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת, בִּבְחִינַת: ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״, שֶׁאֲפִלּוּ הַמַּעֲשִׂים רָעִים נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת וְנוֹתְנִין רֵיחַ טוֹב כַּנַּ״ל. וְעִקַּר רֵיחַ הַטּוֹב שֶׁל הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת נִרְגָּשׁ בְּהַבְּגָדִים (זֹהַר בִּלְק קפו.), שֶׁהֵם בְּחִינַת לְבוּשִׁין שֶׁל הַנְּשָׁמָה, בְּחִינַת ׳חֲלוּקָא דְּרַבָּנָן׳, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הָעֲבֵרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, נַעֲשִׂים ׳בְּגָדִים צוֹאִים׳ (זְכַרְיָה ג, ג), חַס וְשָׁלוֹם. וּ׳בְּגָדִים צוֹאִים׳ זֶה בְּחִינַת רֵיחַ רַע שֶׁל הַמַּעֲשִׂים רָעִים, שֶׁהָרֵיחַ נִמְשָׁךְ בְּהַבְּגָדִים דַּיְקָא, כִּי כְּפִי עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל אָדָם - כֵּן הַלְּבוּשִׁין שֶׁלּוֹ לְטוֹב אוֹ לְהֶפֶךְ, וְעִקַּר הוּא הָרֵיחַ כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי מַעֲשִׂים רָעִים, חַס וְשָׁלוֹם, הַלְּבוּשִׁין שֶׁלּוֹ מַעֲלִין רֵיחַ רַע, בְּחִינַת ׳בְּגָדִים צוֹאִים׳ כַּנַּ״ל. וּלְהֶפֶךְ, עַל־יְדֵי מִצְוֹת צִיצִית שֶׁהֵם תִּקּוּן הַבְּגָדִים עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת תּוֹכָחָה הָרְאוּיָה הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַבְּגָדִים וְהַלְּבוּשִׁין מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב, בְּבְחִינַת (שִׁיר־הַשִּׁירִים ד, יא): ״וְרֵיחַ שַׂלְמוֹתַיִךְ כְּרֵיחַ לְבָנוֹן״. וְזֶה שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (רש״י שָׁם): ״וְרֵיחַ שַׂלְמוֹתַיִךְ״ - ׳רֵיחַ הַמִּצְוֹת הַתְּלוּיוֹת בִּבְגָדִים כְּגוֹן צִיצִית׳ וְכוּ׳, כִּי צִיצִית הוּא בְּבְחִינַת תּוֹכָחָה הַטּוֹבָה הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַעֲלֶה רֵיחַ טוֹב, וְעִקַּר רֵיחַ בְּבְגָדִים - שֶׁהֵם הַלְּבוּשִׁין הַנַּעֲשִׂין כְּפִי עֲבוֹדָתוֹ כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ״וְרֵיחַ שַׂלְמוֹתַיִךְ״ דַּיְקָא, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ (תְּהִלִּים מה, ט): ״מֹר וַאֲהָלוֹת קְצִיעוֹת כָּל בִּגְדֹתַיִךְ״, ׳בִּגְדֹתֶיךָ׳ דַּיְקָא, כִּי הַבְּגָדִים מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (יְרוּשַׁלְמִי פֵּאָה פ״א ה״א): ׳אַל תִּקְרֵי בִּגְדֹתָיִךְ אֶלָּא בְּגִידוֹתַיִךְ, כָּל הַבְּגִידוֹת שֶׁלָּךְ מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב׳, הַיְנוּ כַּנַּ״ל, וְזֶהוּ בְּחִינַת (שִׁיר־הַשִּׁירִים א, יב): ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״ - ׳עָזַב לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא נָתַן׳ (שַׁבָּת פח:), שֶׁגַּם הַמַּעֲשִׂים רָעִים וְהַבְּגִידוֹת מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ: ׳אַל תִּקְרֵי בִּגְדֹתָיִךְ אֶלָּא בְּגִידוֹתָיִךְ׳, כִּי בִּגְדֹתָיִךְ וּבְגִידוֹתָיִךְ שְׁנֵיהֶם אֶחָד, כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי בְּחִינַת רֵיחַ הַטּוֹב שֶׁל בִּגְדֹתָיִךְ, שֶׁזֶּהוּ עַל־יְדֵי בְּחִינַת צִיצִית שֶׁהוּא עִקַּר תִּקּוּן הַבְּגָדִים, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא גַּם כָּל הַבְּגִידוֹת מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב, כִּי הַצִּיצִית הֵם בְּחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָעֲוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת, וְזוֹכִין לִבְחִינַת ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״, שֶׁגַּם הַמַּעֲשִׂים רָעִים יַעֲלוּ רֵיחַ טוֹב, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת חוּט שֶׁל צֶמֶר שֶׁהָיָה מַלְבִּין עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (יוֹמָא סח:). ׳חוּט׳ דַּיְקָא (עַיֵּן שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ד, יב), כִּי הוּא בְּחִינַת חוּטֵי הַצִּיצִית, בְּחִינַת ׳חוּט שֶׁל חֶסֶד׳ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָעֲוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת, בִּבְחִינַת ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״ כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ (יְשַׁעְיָה א, יח): ״לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר ה׳ אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִי כְּתוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ״ - שֶׁמִּשָּׁם לָמְדוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל שֶׁהֵיוּ תּוֹלִין חוּט בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וְכוּ׳. וְזֶהוּ: ״לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה״ דַּיְקָא, ׳וְנִוָּכְחָה׳ זֶהוּ בְּחִינַת תּוֹכָחָה, כִּי רַק הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לְהוֹכִיחַ אוֹתָנוּ בְּרַחֲמִים, כִּי הוּא מוֹכִיחַ אוֹתָנוּ בְּבְחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה,

עַד שֶׁהָעֲוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לְזְכֻיּוֹת, בִּבְחִינַת ׳חוּט שֶׁל חֶסֶד׳ הַנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ״וְאִם יַאֲדִימוּ כַּתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ״, שֶׁהוּא בְּחִינַת חוּטֵי הַצִּיצִית כַּנַּ״ל. וְכֵן הַצַּדִּיקִים הַמִּתְדַּבְּקִים בְּמִדּוֹתָיו וְיוֹדְעִים חַסְדֵּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ - הֵם לְבַד יְכוֹלִים לְהוֹכִיחַ, כִּי הֵם מוֹכִיחִים בִּבְחִינַת הַתּוֹכָחָה הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹסִיפִין רֵיחַ טוֹב וְכוּ׳, כַּנַּ״ל:

ח. **וְזֶהוּ** מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (רֹאשׁ־הַשָּׁנָה יז:): ׳מְלַמֵּד שֶׁנִּתְעַטֵּף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּשְׁלִיחַ צִבּוּר וְסִדֵּר לְפָנֵי מֹשֶׁה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים׳ וְכוּ׳, כִּי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים שֶׁגִּלָּה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְמֹשֶׁה אַחַר חֵטְא הָעֶגֶל - זֶהוּ בְּחִינַת שֶׁגִּלָּה לוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ דַּרְכֵי טוּבוֹ וְרַחֲמָיו וַחֲסָדָיו, הַמְרֻבִּים שֶׁהוּא מוֹחֵל עֲוֹנוֹת בְּרַחֲמָיו וַחֲסָדָיו, בְּחִינַת (שְׁמוֹת לד, ז): ״נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע״ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן גִּלָּה לוֹ מְעַטֶּף בְּצִיצִית - כִּי חוּט שֶׁל צִיצִית הוּא בְּחִינַת ׳חוּט שֶׁל חֶסֶד׳ הַנַּ״ל, שֶׁעַל יָדוֹ מְחִילַת כָּל הֶעָוֹנוֹת, עַד שֶׁהָעֲוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לְזְכֻיּוֹת וְנוֹתְנִין רֵיחַ טוֹב כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ שֶׁמִּתְעַטְּפִין בְּצִיצִית בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בִּכְנִיסָתוֹ, כִּי עִקַּר סְלִיחַת עֲוֹנוֹת הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת צִיצִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳חוּט שֶׁל חֶסֶד׳ הַנַּ״ל:

ט. **נִמְצָא,** שְׁצִיצִית הוּא בְּחִינַת ׳חוּט שֶׁל חֶסֶד׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן שֶׁשָּׁם גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כז, כב): ״הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב״, וְעַל־כֵּן נֶאֱמַר בְּיַעֲקֹב (שָׁם כז, כז): ״רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה״ וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. וְעַתָּה בֹּא וּרְאֵה נִפְלָאוֹת ה׳, כִּי שָׁם בִּמְקוֹמוֹ בְּהַפָּרָשָׁה הַנַּ״ל מְבֹאָר בְּבֵאוּר שֶׁהָרֵיחַ הַטּוֹב שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יְדֵי קוֹל יַעֲקֹב הַנַּ״ל - זֶה הָרֵיחַ נִתְגַּלָּה בַּבְּגָדִים דַּיְקָא, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת צִיצִית שֶׁהֵם תִּקּוּן הַבְּגָדִים עַל־יְדֵי הַחוּט הַנַּ״ל כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב שָׁם אַחַר שֶׁאָמַר ״הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב״ וְכוּ׳, נֶאֱמַר: ״וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו״ וְכוּ׳ - ״רֵיחַ בְּגָדָיו״ דַּיְקָא, כִּי עִקַּר הָרֵיחַ שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יְדֵי בְּחִינַת ״קוֹל יַעֲקֹב״ הוּא בַּבְּגָדִים, בִּבְחִינַת ״וְרֵיחַ שַׁלְמוֹתַיִךְ״ וְכוּ׳, כִּי ״קוֹל יַעֲקֹב״ הוּא בְּחִינַת ׳חוּט שֶׁל חֶסֶד׳, שֶׁהוּא חוּט שֶׁל צִיצִית, שֶׁהוּא תִּקּוּן הַבְּגָדִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת ׳חֻלּוּקָא דְּרַבָּנָן׳, לְבוּשִׁין דִּנְשָׁמָתָא, שֶׁנּוֹתֵן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב וְכוּ׳, כַּנַּ״ל:

י. **כִּי** הַבְּגָדִים שֶׁלָּבַשׁ יַעֲקֹב אָז - הֵם הָיוּ בִּגְדֵי אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁעָשָׂה לָהֶם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אַחַר הַחֵטְא (פִּרְקֵי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פֶּרֶק כד), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, כא): ״וַיַּעַשׂ ה׳ אֱלֹקִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם״. וּמֵאֵלּוּ הַבְּגָדִים שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְאָדָם - מִשָּׁם נִמְשְׁכִין כָּל הַבְּגָדִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְכָל הַבְּגָדִים שֶׁבָּעוֹלָם כְּלוּלִים בְּמִצְוַת צִיצִית שֶׁתִּלְוִיָּה בַּבְּגָדִים, שֶׁהוּא חִיּוּת וְשֹׁרֶשׁ וְתִקּוּן כָּל הַבְּגָדִים שֶׁבָּעוֹלָם. כִּי אַחַר הַחֵטְא עָשָׂה לָהֶם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּגָדִים שֶׁהֵם בְּחִינַת ׳צִיצִית׳, שֶׁהֵם כְּלָלִיּוּת הַבְּגָדִים דִּקְדֻשָּׁה, כִּי עִקַּר תִּקּוּנָם עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַבְּגָדִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת צִיצִית, כִּי אָדָם הָרִאשׁוֹן פָּגַם בַּאֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה הִגְבִּיר מְזוֹנָא דְּגוּפָא, שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּחִינַת (שָׁם): ״וְהִנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״, שֶׁהַתִּקּוּן לְזֶה הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ קוֹל הַנַּ״ל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת ״אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וָאִירָא״ (בְּרֵאשִׁית ג, י) הַנֶּאֱמָר שָׁם.

וְזֶהוּ שֶׁמְּדַקְדֵּק עַתָּה הֵיטֵב סִיּוּם הַפָּסוּק - ״כִּי עֵירֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא״, הֵינוּ שֶׁאָמַר אָדָם הָרִאשׁוֹן: כִּי עֵירֹם אָנֹכִי עַתָּה, כִּי עַכְשָׁיו אַחַר הַחֵטְא הִרְגִּישׁ שֶׁהוּא עֵירֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם פָּסוּק ז): ״וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּים הֵם״, כִּי מִקֹּדֶם לֹא הָיוּ צְרִיכִים לְמַלְבּוּשִׁים כְּלָל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ב, כה): ״וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרֻמִּים״ וְכוּ׳. כִּי קֹדֶם הַחֵטְא שֶׁעֲדַיִן לֹא נִפְגַּם הַדַּעַת - הָיוּ יְכוֹלִים לְהַכִּיר אֶת בּוֹרְאָם יִתְבָּרַךְ בִּפְנִימִיּוּת הַדַּעַת, וְלֹא הָיוּ צְרִיכִים לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי לְבוּשִׁים דַּיְקָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂכָחִים וּתְאָרִים הַבָּאִים עַל־יְדֵי הַמַּדָּמָה, כִּי הָיוּ מַכִּירִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַיִן בְּעַיִן, כְּמוֹ שֶׁיִּהְיֶה לֶעָתִיד וְכוּ׳, שֶׁיִּקָּיֵם (יְשַׁעְיָה ל, כ): ״וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ וְלֹא יְכֻנֶּה עוֹד מוֹרֶיךָ״, שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְהִתְלַבֵּשׁ כְּבֵיכוֹל בְּכַנְפֵי הַלְּבוּשִׁים. אֲבָל אַחַר הַחֵטְא שֶׁפָּגְמוּ בַּדַּעַת וְנִתְגָּרְשׁוּ מִגַּן עֵדֶן, וְאֵין יוֹדְעִין דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים, עַתָּה עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי בְּחִינַת מַלְבּוּשִׁים, שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ דֶּרֶךְ כַּמָּה לְבוּשִׁין,

שֶׁהֵם בְּחִינַת הַשְׁבָחִים וְהַתְּאָרִים, שֶׁצְּרִיכִין דַּיְקָא לְסַלֵּק הַדַּעַת וּלְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, וּלְהַרְבּוֹת בְּדִבּוּרֵי אֱמוּנָה, שֶׁהֵם כָּל הַיְשׁוּרוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וּתְפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים.

כִּי עַכְשָׁיו אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמַּדְמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבוּשִׁין נִתְתַּקְּנִין עַל־יְדֵי הַצִּיצִית, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ: ״אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן״, זֶה בְּחִינַת צִיצִית כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ שֶׁפֵּ״ר: ״כִּי עֵירֹם אָנֹכִי״, ״עֵירֹם״ דַּיְקָא, כִּי עַכְשָׁיו אֲנִי צָרִיךְ לְבוּשִׁים כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן חָמַלְתָּ עָלַי בְּחַסְדֶּיךָ וְהִמְשַׁכְתָּ עָלַי אוֹר הַצִּיצִית שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַנַּ״ל, בְּחִינַת ״אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן״ וְכוּ׳.

וְאָז אַחַר הַחֲטְא, שֶׁעָסַק הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְתַקְּנָם - עָשָׂה לָהֶם לְבוּשִׁים, בְּחִינַת: ״וַיַּעַשׂ ה׳ אֱלֹקִים וְכוּ׳ וַיַּלְבִּישֵׁם״, הַיְנוּ שֶׁהִמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם אוֹר הַצִּיצִית, שֶׁהֵם עִקַּר תִּקּוּן הַלְּבוּשִׁים דִּקְדֻשָּׁה, כִּי עִקַּר תִּקּוּנָם עַל־יְדֵי צִיצִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הָרֵיחַ הַטּוֹב וְנִכְנָע מְזוֹנָא דְּגוּפָא׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת ״עֵקֶב עֶשְׂוּ׳. וְאֵלּוּ הַבְּגָדִים לָבֵשׁ יַעֲקֹב אָז, כִּי יַעֲקֹב תִּקֵּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כִּי ׳שׁוּפְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב מֵעֵין שׁוּפְרֵיהּ דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן׳ (בְּבָא מְצִיעָא פד.), כִּי הוּא הַמְשִׁיךְ הַקּוֹל הַנַּ״ל, בִּבְחִינַת ״הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב״, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הֶעֱלוּ הַבְּגָדִים רֵיחַ טוֹב, בְּחִינַת ״וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו״ וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה הִכְנִיעַ וּבִטֵּל אֶת מַאֲכָלֵי עֵשָׂו, שֶׁהֵם בְּחִינַת ׳מְזוֹנָא דְּגוּפָא׳, וְהֵבִיא הוּא מַטְעַמִּים לְאָבִיו ״כַּאֲשֶׁר אֹהֵב״ מִפְּקוּדִין דַּעֲשֵׂה, וְלֹא ״כַּאֲשֶׁר שָׂנֵא״ מִפְּקוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן כא, נא.). כִּי מַאֲכָלֵי יַעֲקֹב הֵם בְּחִינַת ׳מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא׳ שֶׁהִגְבִּיר אָז עַל ׳מְזוֹנָא דְּגוּפָא׳, כִּי יַעֲקֹב זָכָה לְהַגְבִּיר הָרֵיחַ הַטּוֹב עַל־יְדֵי ״הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב״, בְּחִינַת: ״רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה״ וְכוּ׳, כַּנַּ״ל:

יא. **וְזֶה** בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ט, כג): ״וַיִּקְחוּ שֵׁם וָיֶפֶת אֶת הַשִּׂמְלָה וַיָּשִׂימוּ עַל שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם״ - ׳דָּא צִיצִית׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן יח, לז.), וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סִימָן ד׳), כִּי נֹחַ שָׁתָה מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלָה (בְּרֵאשִׁית ט, כא), וְאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (נֹחַ עג. וְעוֹד), שֶׁפִּגַּם נֹחַ הָיָה בִּבְחִינַת הַפֶּגֶם שֶׁל חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כִּי חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה בְּחִינַת הַפֶּגֶם הַמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁלְּפָעָמִים הַסִּטְרָא אָחֳרָא יוֹנֶקֶת מִן הָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת: ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה עַל־יְדֵי ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״ כַּמְבֹאָר בַּתּוֹרָה, שֶׁאָז מִתְגַּבֵּר ׳מְזוֹנָא דְּגוּפָא׳. כִּי כְּשֶׁמַּכְנִיעִין וּמְבַטְּלִין מֵהַדַּעַת אֲחִיזַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא, בְּחִינַת ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״, עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, נִתְתַּקֵּן הַכֹּל - עַד שֶׁזּוֹכִין לְהַנְּגוּן הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת חוּט שֶׁל צִיצִית, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְרֵיחַ הַבְּגָדִים, בְּחִינַת ׳מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא׳ וְכַנַּ״ל. וּלְהֵפֶךְ, כְּשֶׁאֵין זוֹכִין לְתַקֵּן וּלְהַכְנִיעַ בְּחִינַת אֲחִיזַת ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״, אָז מִתְגַּבֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, ׳מְזוֹנָא דְּגוּפָא׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. וְאָז כְּשֶׁאֵין זוֹכִין לְתַקֵּן זֹאת עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, אֲזַי הַמַּדְמֶה אֵינוֹ מְבָרֵר, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה, כְּמֹבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל.

וְנֹחַ, אַף־עַל־פִּי שֶׁהָיָה צַדִּיק גָּדוֹל, אַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן לֹא זָכָה לְתַקֵּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כִּי אִיתָא, שֶׁנֹּחַ לֹא הִתְפַּלֵּל כָּרָאוּי עַל בְּנֵי דּוֹרוֹ, כַּמְבֹאָר בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ (זֹהַר נֹחַ סו:; וַיֵּרָא קו:) מֵעִנְיַן נֹחַ וְאַבְרָהָם וּמֹשֶׁה, שֶׁנֹּחַ לֹא הִתְפַּלֵּל כְּלָל, וְאַבְרָהָם הִתְפַּלֵּל עַל דּוֹרוֹ, אֲבָל לֹא כְּמֹשֶׁה שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְעִקַּר הַתְּפִלָּה שֶׁל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְתַקֵּן הַכֹּל, הִיא הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל חִיּוּתָהּ וְכוּ׳, עַד שֶׁנִּתְתַּקֵּן הַכֹּל כַּנַּ״ל, שֶׁלְּזֹאת הַתְּפִלָּה צָרִיךְ הַצַּדִּיק מְסִירַת נֶפֶשׁ מְאֹד, וְעַל־כֵּן נִקְרָא זֶה הַצַּדִּיק ׳צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו׳ - עַל שֶׁהוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

וְנֹחַ לֹא מָסַר נַפְשׁוֹ כְּמֹשֶׁה, וְלֹא זָכָה לְהַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, עַל־כֵּן לֹא הִצִּיל אֶת בְּנֵי דּוֹרוֹ, וְלֹא הוֹצִיא מִימֵי הַדַּעַת מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא, עַל־יְדֵי־זֶה בָּא מַבּוּל וְשָׁטַף אֶת הָעוֹלָם. כִּי לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל מַיִם הַזִּידוֹנִים שֶׁהוּא הַסִּטְרָא אָחֳרָא הָרוֹצֶה

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות ציצית הלכה ה — אֹרַח חַיִּים מז

לִשְׁטֹף אֶת הָעוֹלָם, חָס וְשָׁלוֹם, וּלְהוֹצִיא מִשָּׁם מִימֵי הַדַּעַת - זֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁהִיא בְּחִינַת ׳מַטֵּה עֹז׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא קָרְיַעַת יַם סוּף, בְּחִינַת (תְּהִלִּים עח, יג): ״אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם, שָׁבַרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם״ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עַיֵּן שָׁם. וּמַחֲמַת שֶׁנִּחַ לֹא מָסַר נַפְשׁוֹ וְלֹא הִתְפַּלֵּל הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין - עַל־יְדֵי־זֶה לֹא תִקֵּן בִּשְׁלֵמוּת הַכֹּחַ הַמְדַמֶּה כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן הָיָה הַפְּגָם שֶׁלּוֹ עַל־יְדֵי הַיַּיִן שֶׁשָּׁתָה וְנִשְׁתַּכֵּר בּוֹ:

יב. **כִּי** יַיִן מֵבִיא שִׁנָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּחַ הַמְדַמֶּה, וְעַל־כֵּן יַיִן יֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי כֹּחוֹת, בְּחִינַת (יוֹמָא עו.): ׳זָקָה - מְשַׁמְּחוֹ, לֹא זָקָה - מְשַׁמְּמוֹ׳, בְּחִינַת יַיִן הַמְשַׁמֵּחַ וְיַיִן הַמְּשַׁכֵּר, כִּי הַשִּׁכְרוּת שֶׁל יַיִן זֶה בְּחִינַת בִּלְבּוּל הַמְדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְדַבֵּר דִּבְרֵי שְׁטוּת וְשִׂגָּעוֹן, שֶׁזֶּהוּ נִמְשָׁךְ מֵהַמְדַמֶּה שֶׁהוּא מְבֻלְבָּל, כַּיָּדוּעַ. וְעַל־כֵּן יֵשׁ בְּהַיַּיִן שְׁנֵי כֹּחוֹת הַנַּ״ל, בְּחִינַת ׳זָקָה׳ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְהָעֻקָּר הוּא כְּפִי תִּקּוּן הַבְּרִית, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סימן כט אות ח׳).

וְעִקַּר תִּקּוּן הַבְּרִית הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל חִיּוּתָהּ, כָּל הַדַּעַת וְכוּ׳ שֶׁבָּלְעָה, וְחוֹזְרִים וְנִתְתַּקְּנִים הַמּוֹחִין, שֶׁהֵם הַמְּחִיצוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי פֻּגַּם הַבְּרִית, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְתִקּוּן הַבְּרִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְאָז עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל שֶׁהִיא בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית, עַל־יְדֵי־זֶה הַמְדַמֶּה מִבְרָר וּמִתְקַן, וְאָז כְּשֶׁשּׁוֹתֶה יַיִן הוּא בְּבְחִינַת ׳זָקָה - נַעֲשֶׂה רֹאשׁ׳ (שָׁם בְּגֶמָרָא יוֹמָא), ׳זָקָה - מְשַׁמְּחוֹ׳, בְּחִינַת ׳יַיִן הַמְשַׁמֵּחַ, כִּי נִתְרוֹמֵם דַּעְתּוֹ עַל־יְדֵי הַיַּיִן וְזוֹכֶה לְשִׂמְחָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן הַנַּ״ל שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְדַמֶּה שֶׁמְּשַׂמֵּחַ כָּל הַשִּׂמְחוֹת, בְּחִינַת (תְּהִלִּים צב, ד): ״עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נֵבֶל וְכוּ׳ כִּי שִׂמַּחְתַּנִי ה׳ בְּפָעֳלֶךָ״ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן אֵין אוֹמְרִים שִׁיר אֶלָּא עַל הַיַּיִן (בְּרָכוֹת לה.).

וְהַכְּלָל, כִּי הַיַּיִן הוּא בִּבְחִינַת שֵׁנָה, בְּחִינַת כֹּחַ הַמְדַמֶּה, כִּי טֶבַע הַיַּיִן שֶׁמֵּבִיא שֵׁנָה וּמִתְגַּבֵּר כֹּחַ הַמְדַמֶּה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַשִּׁכְרוּת - שֶׁנִּסְתַּלֵּק דַּעְתּוֹ עַל־יְדֵי שְׁתִיַּת הַיַּיִן כְּמוֹ בְּשָׁעַת שֵׁנָה וְנִשְׁאָר רַק הַמְדַמֶּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְדַבֵּר דִּבְרֵי שְׁטוּת עַל־יְדֵי בִּלְבּוּל הַמְדַמֶּה, כִּי בְּרוֹב בְּנֵי אָדָם הַמְדַמֶּה אֵינוֹ מְבֻרָר, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְדַבֵּר דִּבְרֵי שְׁטוּת וְשִׂגָּעוֹן בְּשָׁעַת הַשִּׁכְרוּת, כְּמוֹ הָאָדָם בְּשָׁעַת שֵׁנָה שֶׁמְּבֻלְבָּל אוֹתוֹ הַמְדַמֶּה בִּבְלְבּוּלִים, שֶׁהֵם הַחֲלוֹמוֹת הַמְבֻלְבָּלִים שֶׁל רֹב בְּנֵי אָדָם, שֶׁהֵם בָּאִים מִבִּלְבּוּל הַמְדַמֶּה בְּשָׁעַת שֵׁנָה. אֲבָל הַצַּדִּיק שֶׁזּוֹכֶה לְתַקֵּן הַמְדַמֶּה כַּנַּ״ל, אֲזַי גַּם הַחֲלוֹמוֹת שֶׁלּוֹ בְּרוּרִים צוֹדְקִים וַאֲמִתִּיִּים, בִּבְחִינַת: ׳חֲלוֹם עַל־יְדֵי מַלְאָךְ׳ (בְּרָכוֹת נה:), כִּי הוּא זוֹכֶה לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁמְּבֻרָר הַמְדַמֶּה. וְעַל־כֵּן בְּשָׁעַת הַשֵּׁנָה בְּעַצְמוֹ הוּא מְקַבֵּל בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת חֲלוֹם עַל־יְדֵי מַלְאָךְ, כִּי הַחֲלוֹם הוּא בְּחִינַת נְבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת נז: וּבְזֹהַר וַיֵּשֶׁב קפג.), בְּחִינַת (בְּמִדְבַּר יב, ח) ״בַּחֲלוֹם אֲדַבֶּר בּוֹ״. וּלְהֶפֶךְ, מִי שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לְבֻרַר הַמְדַמֶּה - נֶאֱחָזִים כַּמָּה בִּלְבּוּלִים בְּהַמְדַמֶּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְבַלְבְּלִים הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְהַקְּלִפּוֹת אוֹתוֹ בְּשָׁעַת שֵׁנָה בַּחֲלוֹמוֹת מְבֻלְבָּלִים, בִּבְחִינַת חֲלוֹם עַל־יְדֵי שֵׁד שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בִּלְבּוּל הַמְדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

וְעַל־כֵּן הַיַּיִן שֶׁמֵּבִיא שֵׁנָה וּדְמְיוֹן - יֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי בְּחִינוֹת אֵלּוּ, שֶׁמִּי שֶׁזּוֹכֶה לְבֻרַר הַמְדַמֶּה אֲזַי הַיַּיִן בְּקֻדְשָׁה, בִּבְחִינַת בְּרוּר הַמְדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת יַיִן הַמְשַׁמֵּחַ, כִּי עַל־יְדֵי בֵּרוּר הַמְדַמֶּה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַנְּגוּן הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׂמְחָה, בְּחִינַת (תְּהִלִּים צב, ד): ״עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נֵבֶל וְכוּ׳ כִּי שִׂמַּחְתַּנִי ה׳״, כִּי מִשָּׁם כָּל הַשִּׂמְחוֹת כַּנַּ״ל. אֲבָל כְּשֶׁאֵין הַמְדַמֶּה מְבֻרָר, אֲזַי הַיַּיִן בִּבְחִינַת בִּלְבּוּל הַמְדַמֶּה, שֶׁהוּא שִׁכְרוּת מַמָּשׁ, בְּחִינַת יַיִן הַמְשַׁכֵּר, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה יט, יד): ״כְּהִתָּעוֹת שִׁכּוֹר בְּקִיאוֹ״, כִּי טֶבַע הַשִּׁכּוֹר שֶׁנּוֹתֵן הֶקְאוֹת, כִּי כְּשֶׁהַיַּיִן בְּקֻדְשָׁה שֶׁהוּא נִמְשָׁךְ מֵהַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, אֲזַי הַסִּטְרָא אָחֳרָא מְכַרַחַת לְיתֵּן הֶקְאוֹת, בִּבְחִינַת (אִיּוֹב כ, טו): ״חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ״ - לְהָקִיא כָּל הַדַּעַת וְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעָה וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, אֲבָל כְּשֶׁאֵין הַיַּיִן בְּקֻדְשָׁה - אֲזַי הוּא בְּעַצְמוֹ מֻכְרָח לְיתֵּן הֶקְאוֹת:

יג. **וְעַל־כֵּן** נֹחַ שֶׁלֹּא זָקָה לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת דִּין כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן כְּשֶׁבָּא אֶל הַיַּיִן - נִשְׁתַּכֵּר בּוֹ, כִּי לֹא נִתְבָּרֵר הַמְדַמֶּה בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַיַּיִן בְּבְחִינַת יַיִן הַמְשַׁכֵּר, כִּי שִׁכְרוּת הוּא בִּלְבּוּל הַמְדַמֶּה כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן הָיָה הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי בְּחִינַת צִיצִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וַיִּקְחוּ שֵׁם וַיִּפֶּת אֶת הַשִּׂמְלָה" - 'דְּא צִיצִית' כַּנַּ"ל (בְּאוֹת יא), כִּי צִיצִית הוּא בְּחִינַת חוּט שֶׁל חֶסֶד, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן הַנַּ"ל שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּרוּר הַמַּדְמֶה כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה תִּקְנוּ פְּגַם נֹח שֶׁפָּגַם בְּהַמַּדְמֶה עַל־יְדֵי הַשִּׂכְרוּת, כִּי הֵם הִמְשִׁיכוּ בְּחִינַת תִּקּוּן הַמַּדְמֶה עַל־יְדֵי הַצִּיצִית שֶׁנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת תִּקּוּן הַמַּדְמֶה, כַּנַּ"ל:

יד. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת יַיִן שֶׁל נְסָכִים שֶׁעֲלֵיהֶם אוֹמְרִים שִׁיר, כִּי 'אֵין אוֹמְרִים שִׁיר אֶלָּא עַל הַיַּיִן' (בְּרָכוֹת לה.), כִּי כָּל הַקָּרְבָּנוֹת הֵם בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדְמֶה, כִּי הַקָּרְבָּנוֹת בָּאִים מִבְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמְּדַמֶּה, כִּי הַבְּהֵמָה יֵשׁ לָהּ כֹּחַ הַמְּדַמֶּה שֶׁהוּא כֹּחַ הַבַּהֲמִיּוּת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָנִים כה, נד). וְעַל־כֵּן מְבִיאִין בְּהֵמָה לְקָרְבָּן כְּדֵי לְבָרֵר הַמְּדַמֶּה, כִּי מִבְּחִינַת הַמְּדַמֶּה - מִשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הָעֲוֹנוֹת, כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן כה בְּסוֹפוֹ). וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהָבִיא בְּהֵמוֹת לְקָרְבָּנוֹת כְּדֵי לְתַקֵּן וּלְבָרֵר הַמְּדַמֶּה. וְעַל־כֵּן מְבִיאִין אָז יַיִן לִנְסָכִים וְאוֹמְרִים עֲלֵיהֶם שִׁיר, כִּי הַיַּיִן הוּא בִּבְחִינַת שָׁנָה, בְּחִינַת מְדַמֶּה. וְעַל־יְדֵי הַיַּיִן לִנְסָכִים, שֶׁהוּא יַיִן דִּקְדֻשָּׁה, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הַמְּדַמֶּה בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַשִּׁיר שֶׁלְּעָתִיד כַּנַּ"ל שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַשִּׁירוֹת כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁאוֹמְרִים עַל הַיַּיִן דַּיְקָא, כִּי עִקַּר הַשִּׁיר עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת יַיִן, כַּנַּ"ל:

טו. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת כּוֹס יַיִן שֶׁל קִדּוּשׁ וְשֶׁל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְשֶׁל הַבְדָּלָה. שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת 'אֵין אוֹמְרִים שִׁיר אֶלָּא עַל הַיַּיִן' כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת לה.). כִּי עִקַּר קְדֻשַּׁת שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב הוּא עַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה שֶׁנִּתְגַּלָּה אָז בְּתוֹסְפוֹת אוֹר גָּדוֹל. כִּי שַׁבָּת הוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם. שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַקִּדּוּשׁ שֶׁאוֹמְרִים 'וַיְכֻלּוּ' - שֶׁמַּעִידִין שֶׁהִשְׁלִים יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה וְשָׁבַת בְּשַׁבָּת.

וְכֵן יוֹם טוֹב הוּא גַּם כֵּן בְּחִינַת שַׁבָּת - שֶׁמַּעִיד עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם. כִּי כָּל הַיָּמִים טוֹבִים הֵם 'זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם' (פְּסָחִים קיז:), וְאָז בִּשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם נִתְגַּלָּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לְכָל בָּאֵי עוֹלָם עַל־יְדֵי הַנִּפְלָאוֹת וְהַנִּפְלָאוֹת נוֹרָאוֹת מְאֹד, אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמְעוּ וְלֹא נִרְאוּ מֵעוֹלָם, אֲשֶׁר עָשָׂה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ בִּשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם וּקְרִיעַת יַם סוּף וּמַתַּן תּוֹרָה וְכוּ' וְכוּ'. נִמְצָא, שֶׁשַּׁבָּת וְיוֹם טוֹב מוֹרִים עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה עִקַּר הָאֱמוּנָה, שֶׁבָּזֶה תָּלוּי עִקַּר הַיְּהֲדוּת, עִקַּר קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל.

וּמִי שֶׁכּוֹפֵר בָּזֶה, חַס וְשָׁלוֹם, כָּל שֶׁהוּא, הוּא אֶפִּיקוֹרוֹס גָּמוּר, וְאֵין לוֹ חֵלֶק בֵּאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא בְּתוֹרַת מֹשֶׁה. [וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה כַּאן מִגֹּדֶל גְּנוּתָם שֶׁל הָעוֹסְקִים בַּסְּפָרִים, שֶׁיְּסוֹדָם בָּנוּי עַל־פִּי סְבָרַת הָאֶפִּיקוֹרְסִים וְהַכּוֹפְרִים הַמְּפֻרְסָמִים שֶׁכּוֹפְרִים בָּזֶה, יִמַּח שְׁמָם וְזִכְרָם, (כְּמוֹ אֲרִיסְטוֹ הַיַּיִן הַכּוֹפֵר הַמְּפֻרְסָם וַחֲבֵרָיו, יִמַּח שְׁמָם), וְאֵיךְ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת לַעֲסֹק בַּסְּפָרִים הַמְּבִיאִים סְבָרוֹתָיו הָרָעוֹת וְהַזָּרוֹת? מֵאַחַר שֶׁהוּא הוּא הָאֶפִּיקוֹרוֹס וְהַכּוֹפֵר הַגָּמוּר הַכּוֹפֵר בְּתוֹרַת מֹשֶׁה וּבְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי. וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת כָּל אֵלּוּ הָעוֹסְקִים בְּאֵלּוּ הַסְּפָרִים - יוֹצְאִים מִן הַדָּת לְגַמְרֵי. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשֵׁזְבָן].

וְעַל־כֵּן בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב שֶׁעִקַּר קְדֻשָּׁתָם עַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה שֶׁנִּתְגַּלָּה אָז, שֶׁזֶּה עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה, עַל־כֵּן אָז אוֹמְרִים שִׁיר עַל הַיַּיִן, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקִּדּוּשׁ, כִּי בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב נִדְחֶה זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ. וְאָז הַמְּדַמֶּה מְבֹרָר וּמְתֻקָּן, וְאָז הַיַּיִן בִּקְדֻשָּׁה, בִּבְחִינַת יַיִן הַמְשֻׁמָּח. וְאָז נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַיַּיִן, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְדַמֶּה, בִּבְחִינַת אֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁזֶּה עִקַּר הַמְשָׁכַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. וְעַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה זוֹכִין לַשִּׁיר כַּנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקִּדּוּשׁ, שֶׁהוּא גַּם כֵּן בִּבְחִינַת הַשִּׁיר שֶׁאוֹמְרִים עַל הַיַּיִן דַּיְקָא, כַּנַּ"ל:

טז. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת כּוֹס שֶׁל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן - כִּי אָנוּ צְרִיכִין לְהַעֲלוֹת וּלְבָרֵר אֲכִילָתֵנוּ שֶׁתִּהְיֶה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, שֶׁזֶּה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַשִּׁיר כַּנַּ"ל, כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן עִקַּר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן הוּא עַל־יְדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ח, י): "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה" וְכוּ'. כִּי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי 'כֹּחַ מַעֲשָׂיו', בְּחִינַת "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים" וְכוּ' - אָמַר ר' יִצְחָק לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַתְחִיל אֶת הַתּוֹרָה וְכוּ', כַּמְבֹאָר כָּל זֶה שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת צִיצִית הֲלָכָה ה אֹרַח חַיִּים מח

וּמְבֹאָר שָׁם, שֶׁאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם לָעֲתִיד הֵם בְּחִינָה אַחַת, שֶׁמִּשָּׁם נִתְעוֹרֵר הַשִּׁיר הַנִּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, וְעַל־כֵּן אַחַר הָאֲכִילָה שֶׁאָנוּ צְרִיכִין לְבָרֵךְ הָאֲכִילָה שֶׁתִּהְיֶה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, עַל־כֵּן אָנוּ מְבָרְכִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה שֶׁהוּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרֵר הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד כְּשֶׁיִּתְחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ בִּבְחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְעַל־יְדֵי הִתְעוֹרְרוּת הַשִּׁיר הַזֶּה זוֹכִין לְהַגְבִּיר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא עַל מְזוֹנָא דְּגוּפָא.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן עַל כּוֹס יַיִן, בִּבְחִינַת ״אֵין אוֹמְרִים שִׁיר אֶלָּא עַל הַיַּיִן״, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְעוֹרֵר הַשִּׁיר הַנִּ״ל כְּדֵי לִזְכּוֹת לִבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא. כִּי אִם עַל־יְדֵי הַיַּיִן דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרֵר הַשִּׁיר הַנִּ״ל, כַּנַּ״ל:

יז. **וְעַל־כֵּן** יַעֲקֹב אָבִינוּ כְּשֶׁהֵבִיא הַמַּטְעַמִּים לְאָבִיו, שֶׁרָצָה לְהַגְבִּיר בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, בְּחִינַת רֵיחַ כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית כז, כה): ״וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיִּשְׁתְּ״. וְאָז דִּיְקָא (שָׁם): ״וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו״. כִּי עַל־יְדֵי הַיַּיִן דִּיְקָא נִתְעוֹרֵר הַשִּׁיר הַנִּ״ל, בִּבְחִינַת ״אֵין אוֹמְרִים שִׁיר אֶלָּא עַל הַיַּיִן״, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרֵר הָרֵיחַ טוֹב, שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, כַּנַּ״ל:

יח. **וְעַל־כֵּן** חָם שֶׁקִּלְקֵל בִּשְׁעַת הַשִּׁכְרוּת שֶׁל נֹחַ (פְּסוּק כד), כִּי חָם הוּא בְּחִינַת הַיֵּצֶר הָרָע - זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁרוֹצֶה לְהִתְגַּבֵּר בִּשְׁעַת הַשִּׁכְרוּת דִּיְקָא, בִּשְׁעַת בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה, שֶׁהוּא זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן יח, לז.), שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר אֲחִיזָתוֹ.

עַל־כֵּן כְּשֶׁהַקִּיץ נֹחַ מִיֵּינוֹ וְיָדַע אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן - כִּי יָדַע כָּל כַּוָּנָתוֹ עַד הֵיכָן הַדָּבָר מַגִּיעַ, שֶׁכָּל כַּוָּנַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא כְּדֵי לְהַגְבִּיר זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה, חָם וְשָׁלוֹם, נִתְבַּלְבְּלָה הֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּדֵי לְהִתְגַּבֵּר עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם.

וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת הָיְתָה אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כְּבוּשָׁה תַּחַת יַד כְּנַעַן כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים - שֶׁהוּא מִזַּרְעוֹ שֶׁל חָם, עַל־כֵּן נֹחַ שֶׁהֵבִין כָּל זֹאת, בְּחִינַת וַיֵּדַע אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן - עַל־כֵּן קִלֵּל אֶת חָם: אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו - ״עֶבֶד׳ דַּיְקָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְגַּבְּרוּת הַשִּׁנָּה הַבָּא מִבִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה, כִּי ״עֶשְׂרָה קַבִּין שִׁנָּה יָרְדוּ לָעוֹלָם תִּשְׁעָה נָטְלוּ עֲבָדִים״ (קִדּוּשִׁין מט:), הַיְנוּ שֶׁנֹּחַ קִלֵּל אוֹתוֹ בַּמָּה שֶׁקִּלְקֵל וּפָגַם, שֶׁיִּהְיֶה נִמְשָׁךְ עָלָיו הָעַבְדוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁנָּה, בְּחִינַת בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה שֶׁנִּמְשָׁךְ מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁנִּתְקַלֵּל: ״אָרוּר אַתָּה״, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אָרוּר כְּנַעַן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן יח, לז.) שֶׁהֵם בְּחִינָה אַחַת, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶהוּ בָּרוּךְ ה׳ אֱלֹהֵי שֵׁם וִיהִי כְּנַעַן עֶבֶד לָמוֹ - ״בָּרוּךְ ה׳ אֱלֹהֵי שֵׁם״, שֶׁמִּמֶּנּוּ יָצְאוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מְיַחֲדִים שְׁמוֹ תָּמִיד וּמְגַלִּין אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וּמַאֲמִינִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְעַל־כֵּן לָהֶם מַגִּיעַ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן: וִיהִי כְּנַעַן עֶבֶד לָמוֹ - שֶׁכְּנַעַן יִכָּנַע וְיִתְבַּטֵּל לִפְנֵיהֶם, הַיְנוּ שֶׁהִתְגַּבְּרוּת שֶׁעֲתִידִין יִשְׂרָאֵל בְּנֵי שֵׁם לִכְבּשׁ אֶת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל מִתַּחַת יַד כְּנַעַן, וּכְנַעַן יִפֹּל לִפְנֵיהֶם וְיִהְיֶה עֶבֶד לָהֶם, שֶׁכָּל זֶה הַפְּךְ כַּוָּנַת חָם, שֶׁרָצָה לְהַגְבִּיר הַמַּדְמֶה הַמְבַלְבֵּל כְּדֵי לְהִתְגַּבֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, עַל קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּרוּר הַמַּדְמֶה כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן קִלְלוֹ בַּמָּה שֶׁפָּגַם - שֶׁבּוֹ בְּעַצְמוֹ תִּדְבַּק הַזֹּהֲמָא, בְּחִינַת עַבְדוּת וְשִׁנָּה, וְיִשְׂרָאֵל יִכְבְּשׁוּ אֶת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל מִיָּדוֹ וְיִגְלוּ אֱלֹקוּתוֹ לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, בְּחִינַת בָּרוּךְ ה׳ אֱלֹהֵי שֵׁם, כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשׁ רַשׁ״י שָׁם, שֶׁעֲתִיד לִשְׁמֹר הַבְטָחָתוֹ לְזַרְעוֹ לָתֵת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן וְכוּ׳, הַיְנוּ כַּנַּ״ל. כִּי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הִיא בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדְמֶה, שֶׁהוּא הַפְּךְ זֶהֱמַת חָם וּכְנַעַן, שֶׁהֵם בְּחִינַת עַבְדוּת וְשִׁנָּה הַרְבֵּה הַבָּא מִבִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה הַנַּ״ל, הַיְנוּ שֶׁהִתְגַּבֵּא שֶׁלֹּא תִּתְקַיֵּם מַחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה שֶׁל חָם, שֶׁהוּא הַיֵּצֶר הָרַע וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא, כִּי עֲתִידִין יִשְׂרָאֵל בְּכֹחַ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לִכְבּשׁ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְיִגְלוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, וְכַנַּ״ל:

יט. **וְזֶה** בְּחִינַת הָעֲשָׂרָה קְשָׁרִים שֶׁבְּכָל אֶחָד מֵהַצִּיצִית, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד הָעֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה שֶׁהוּא בְּרוּר הַמְרַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקְנִין הַבְּגָדִים, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת הַצִּיצִית, כַּנַּ״ל:

כ. **וְזֶה** שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן י׳; כו.), וּבִכְתָבִים (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, תְּפִלָּה פֶּרֶק ד׳) שֶׁצִּיצִית הֵם כְּנֶגֶד פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה, עַיֵּן שָׁם שֶׁחוֹשֵׁב אֵיךְ מִתַּקְנִין וּמַעֲלִין הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת בְּעוּבְדָא וּבְמִלּוֹלָא. וּמְבֹאָר שָׁם, שֶׁצִּיצִית כְּנֶגֶד עוֹלָם הַיְצִירָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם, כִּי צִיצִית הֵם בְּחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל, שֶׁעָלָיו יִתְנַגֵּן הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן שֶׁלָּעָתִיד, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַזְּמִירוֹת וְהַשִּׁירוֹת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה:

כא. **וְעַל־כֵּן** הֵם אַרְבַּע צִיצִיּוֹת כְּנֶגֶד אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַוָּ״ה (שַׁעַר הַכַּוָּנוֹת דְּרוּשֵׁי הַצִּיצִית א), שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט, כְּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, מְרֻבָּע, שֶׁעוֹלֶה ע״ב, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁלָּעָתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת חוּט שֶׁל חֶסֶד, שֶׁהוּא בְּחִינַת חוּטֵי הַצִּיצִית כַּנַּ״ל, כִּי מִצְוַת צִיצִית הוּא בִּבְחִינַת פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, כִּי מִתְחִלָּה לוֹקְחִין אַרְבָּעָה חוּטִין פְּשׁוּטִים - זֶה בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט, וְאַחַר־כָּךְ מַכְנִיסִין אוֹתוֹ לְתוֹךְ הַכָּנָף וְכוֹפְלִין אוֹתָן - זֶה בְּחִינַת שִׁיר כָּפוּל, אַחַר־כָּךְ קוֹשְׁרִין אוֹתָן וְכוֹרְכִין אוֹתָן וַאֲזַי הֵם מְשֻׁלָּשִׁין, בְּחִינַת שְׁלִישׁ גָּדִיל וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי עָנָף (מְנָחוֹת לט.) - וְזֶהוּ בְּחִינַת שִׁיר מְשֻׁלָּשׁ, וְכֵן צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת בְּכָל הָאַרְבַּע כַּנְפוֹת. וְעַל־יְדֵי הָאַרְבַּע צִיצִיּוֹת שֶׁבְּאַרְבַּע כַּנְפוֹת, נִמְשָׁךְ בְּחִינַת שִׁיר מְרֻבָּע. נִמְצָא, שֶׁבְּמִצְוַת צִיצִית מְרֻמָּז בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, כִּי מִשָּׁם שֹׁרֶשׁ הַצִּיצִית, כַּנַּ״ל:

כב. **וְזֶה** בְּחִינַת הַט״ל כְּרִיכוֹת שֶׁהֵם עוֹלִין ה׳ אֶחָד, כַּמּוּבָא (שֻׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים יא, ד), כִּי עִקַּר הַצִּיצִית הוּא בִּשְׁבִיל לְהַמְשִׁיךְ שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת ה׳ אֶחָד, כִּי זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה, וְכַמּוּבָא בְּתִקּוּנִים (דף כה.): שֶׁצִּיצִית הוּא בְּחִינַת אֱמוּנַת הַיִּחוּד, בְּחִינַת שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, כַּנַּ״ל:

כג. **וְעַל־כֵּן** הַצִּיצִית הֵם ל״ב חוּטִין, זֶה בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה שֶׁמַּתְחֶלֶת בְּבֵ׳ דִּבְרֵאשִׁית וּמְסַיֶּמֶת בְּלָ׳, כִּי צִיצִית הוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, שֶׁהוּא כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה מִבְּרֵאשִׁית עַד לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן מַתְחֶלֶת הַתּוֹרָה: **בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ** - לְהוֹדִיעַ, שֶׁעִקַּר הַתְחָלַת וְיסוֹד קִיּוּם כָּל הַתּוֹרָה הוּא עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁמַּאֲמִינִים שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ יֵשׁ מֵאַיִן הַמֵּחְלָט, שֶׁזֶּהוּ יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, בְּחִינַת (מִכְּפוֹת כד.): 'בָּא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אַחַת - וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה' (חֲבַקּוּק ב, ד), בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה" כַּנַּ״ל. וְזֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַצִּיצִית כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן הֵם ל״ב חוּטִים כְּנֶגֶד כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה מִבְּרֵאשִׁית עַד לִ' דִּלְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְכַנַּ״ל:

כד. **וְהִנֵּה** מִבֹּאָר לְעֵיל, שֶׁעַל־יְדֵי צִיצִית מַמְשִׁיכִין בְּחִינַת תּוֹכֵחָה הַטּוֹבָה שֶׁל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כ, טז): "הִנֵּה הוּא לָךְ כְּסוּת עֵינַיִם וְכוּ׳ וְאֶת כָּל וְנָכֳחַת", כְּסוּת עֵינַיִם זֶה צִיצִית, שֶׁהוּא תִּקּוּן הַמַּלְבּוּשׁ וְהַכְּסוּת, בְּחִינַת (שְׁמוֹת כב, כו): "כִּי הִוא כְסוּתֹה לְבַדָּהּ" - דָּא צִיצִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית כג:). וְזֶהוּ, 'כְּסוּת עֵינַיִם', כִּי צִיצִית הֵם בְּחִינַת עֵינַיִם, כִּי עַל שֵׁם זֶה נִקְרָאִים 'צִיצִית' - לְשׁוֹן 'מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים', כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י שָׁם בְּפָרָשַׁת צִיצִית, וְכַמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֱמוּנָה" (פִּסְקָן ד), עַיֵּן שָׁם. וְזֶהוּ, "הִנֵּה הוּא לָךְ כְּסוּת עֵינַיִם", זֶה צִיצִית כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה "וְאֵת כֹּל וְנָכֳחַת" - זֶה בְּחִינַת תּוֹכֵחָה, כִּי עַל־יְדֵי צִיצִית זוֹכִין לַתּוֹכֵחָה הַטּוֹבָה שֶׁל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ וּלְשָׂרָה אָמַר הִנֵּה נָתַתִּי אֶלֶף כֶּסֶף לְאָחִיךְ הִנֵּה הוּא לָךְ כְּסוּת עֵינַיִם וְכוּ׳ - כִּי לְקִיחַת שָׂרָה לְבֵית פַּרְעֹה וּלְבֵית אֲבִימֶלֶךְ, זֶה סוֹד בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁהַסִּטְרָא אַחֲרָא רוֹצֶה לִבְלֹעַ אוֹתָהּ, אֲבָל עַל־יְדֵי כֹּחוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, עַל־יְדֵי־זֶה הַתְּפִלָּה עוֹמֶדֶת בְּצַוָּארָהּ שֶׁל הַסִּטְרָא אָחֳרָא, וַאֲזַי מֻכְרַחַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא לִיתֵּן הֶקְאוֹת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא כָּל חִיּוּתָהּ שֶׁבָּלְעָה מִן

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות ציצית הלכה ה — אוֹרַח חַיִּים מט

הַקְּדֻשָּׁה, בִּבְחִינַת (איוב כ, טז): "חֵיל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ מִבִּטְנוֹ יוֹרִשֶׁנּוּ אֵל" וכו', כַּמְבֹאָר שָׁם הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת לְקִיחַת שָׂרָה לְבֵית פַּרְעֹה וַאֲבִימֶלֶךְ, שֶׁהוּא מְקוֹם הַסִּטְרָא אָחֳרָא, שָׂרְצוּ לְכַבֵּשׁ לַעֲצָמָן אֶת הָאִשָּׁה יִרְאַת ה', שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה, וְכָל זֶה הָיָה מֵחֲמַת תַּאֲוַת נאוף שֶׁהִתְגַּבְּרָה בָּהֶם שֶׁנִּמְשָׁךְ מִזֶּהֲמַת הַנָּחָשׁ, עַד שָׂרְצוּ לִשְׁלוֹט גַּם עַל הַצַּדֶּקֶת שָׂרָה, אִשָּׁה יִרְאַת ה' (משלי לא, ל), לְהַטִּיל בָּהּ זֻהֲמָא, חַס וְשָׁלוֹם.

אֲבָל שָׂרָה הָיְתָה צַדֶּקֶת גְּדוֹלָה מְאֹד וְהָיְתָה בַּעֲלַת כֹּחַ גָּדוֹל, עַד שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁשָּׁלְטוּ בָּהּ הַדִּינִים עַד שֶׁנִּלְקְחָה לְבֵיתָם, אַף־עַל־פִּי־כֵן הִתְגַּבְּרָה בְּכֹחַהּ הַגָּדוֹל עַד שֶׁלֹּא יָכְלוּ לִשְׁלוֹט בָּהּ כְּלָל, אַדְרַבָּה, הִיא שָׁלְטָה בָּהֶם וְהֵבִיא עֲלֵיהֶם מַכּוֹת גְּדוֹלוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית יב, יז): "וַיְנַגַּע ה'" וכו'. וְהוֹצִיאָה מֵהֶם נְצוֹצוֹת קְדוֹשׁוֹת הַרְבֵּה שֶׁבָּלְעוּ מִקֶּדֶם מֵהַקְּדֻשָּׁה, בִּבְחִינַת (קהלת ח, ט): "עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בָּאָדָם לְרַע לוֹ" כַּמּוּבָא (לקוטי תורה לך לך), שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁהוּא גַּם כֵּן בְּחִינָה זוֹ מַמָּשׁ שֶׁהֵם רוֹצִים לְבָלְעָהּ, אֲבָל עַל־יְדֵי גֹּדֶל כֹּחוֹ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ - אֵין יְכוֹלִים לִינֹק מִמֶּנָּה, אַדְרַבָּה, הֵם מוֹצִיאִים מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא, עַל־יְדֵי־זֶה כָּל נְצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלְעוּ וכו' כַּנַּ"ל, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת אִשָּׁה יִרְאַת ה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (משלי לא, ל): "אִשָּׁה יִרְאַת ה' הִיא תִתְהַלָּל". וְכַמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה "וַיִּסַּב אֱלֹקִים" (סימן סב) מִקְרָא זֶה עַל עִנְיַן שָׂרָה שֶׁנִּלְקְחָה לְבֵית פַּרְעֹה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוֹצִיאָה מִשָּׁם כָּל נְצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה, בְּחִינַת "תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ" וכו', עַיֵּן שָׁם.

וְזֶהוּ הִנֵּה נָתַתִּי אֶלֶף כֶּסֶף לְאָחִיךְ - זֶה בְּחִינַת הַנְּצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהֻכְרְחוּ לְהוֹצִיא וּלְהַחֲזִיר אֶל הַקְּדֻשָּׁה, לִיתֵּן לְאַבְרָהָם כֶּסֶף וּרְכוּשׁ וְהוֹן רַב, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת נְצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהוּכְרְחוּ לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא וּלְהַחֲזִיר אֶל הַקְּדֻשָּׁה, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא שָׂרְצוּ לִשְׁלוֹט בְּשָׂרָה וכו' כַּנַּ"ל, כִּי הִיא בִּבְחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁמּוֹצִיאָה מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל נְצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה וכו', כַּנַּ"ל.

וְעַתָּה מְחַבֵּר וּמְיַשֵּׁב הַמִּקְרָא הֵיטֵב סוֹפוֹ לְרֹאשׁוֹ, כִּי עַל־פִּי פְּשׁוּטוֹ אֵין מְיַשֵּׁב כְּלָל פֵּרוּשׁ הַמִּקְרָא הַזֶּה, כִּי מַה שַּׁיְכוּת יֵשׁ עִנְיַן 'כְּסוּת עֵינַיִם' לְהָאֶלֶף כֶּסֶף? וְגַם רַשִׁ"י ז"ל בְּעַצְמוֹ דָּחַק עַצְמוֹ מְאֹד בְּפֵרוּשׁ הַמִּקְרָא הַזֶּה, כַּמְבֹאָר לַמְעַיֵּן שָׁם. אֲבָל עַתָּה עַל־פִּי הַנַּ"ל מִבֹּאָר הֵיטֵב קֶשֶׁר הַמִּקְרָא הַזֶּה, כִּי עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁהִיא מוֹצִיאָה הַקְּדֻשָּׁה מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא, שֶׁהִיא בְּחִינַת לְקִיחַת שָׂרָה לְבֵית אֲבִימֶלֶךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוֹצִיאָה כָּל נְצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה מִשָּׁם, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת חוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת צִיצִית, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ **וּלְשָׂרָה אָמַר הִנֵּה נָתַתִּי אֶלֶף כֶּסֶף לְאָחִיךְ** - שֶׁהֶכְרַחְתִּי לְהוֹצִיא הַנְּצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים הַכְּלוּלִים בְּכֶסֶף וְזָהָב, [כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סימן נו)], וּלְהַחֲזִירָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה לְאַבְרָהָם. **הִנֵּה הוּא לָךְ כְּסוּת עֵינַיִם** - זֶה צִיצִית, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת צִיצִית כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ **וְאֶת כֹּל וְנֹכָחַת** - כִּי עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת הַתּוֹכֵחָה הַטּוֹבָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתּוֹכֵחָה שֶׁל מֹשֶׁה וכו', כַּנַּ"ל:

כה. **וְזֶה** בְּחִינַת (אסתר ח, ט): **וְהָעִיר שׁוּשַׁן צָהֳלָה וְשָׂמֵחָה. וּמָרְדֳּכַי יָצָא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וְחוּר** וכו' - כִּי גְּדֻלַּת מָרְדְּכַי, שֶׁהוּא הַנֵּס הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא מְאֹד שֶׁל פּוּרִים, הַכֹּל הָיָה עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין אֶת עֲמָלֵק, שֶׁהוּא הָמָן הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ, כַּמְבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק וכו', עַיֵּן שָׁם.

וְעַל־כֵּן הָיָה עִקַּר הַנֵּס עַל־יְדֵי שֶׁנִּלְקְחָה אֶסְתֵּר לְבֵית הַמֶּלֶךְ, כִּי לִקִּיחַת אֶסְתֵּר לְבֵית אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ זֶהוּ בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת לִקִּיחַת שָׂרָה לְבֵית אֲבִימֶלֶךְ וּפַרְעֹה כַּנַּ"ל, רַק שָׁם הָיָה רַק לְפִי שָׁעָה קַלָּה, כִּי אָז לֹא הָיָה קְטָרוּג וְדִין גָּדוֹל כָּל־כָּךְ כְּמוֹ בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם בְּלִיַּעַל הָמָן הָרָשָׁע, יִמַּח־שְׁמוֹ, שֶׁהוּא עֲמָלֵק, שֶׁהוּא זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ בְּעַצְמוֹ, אֲשֶׁר הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ לוֹחֵם עִמּוֹ תָּמִיד בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות

יז, טו): "מִלְחָמָה לַה' בַּעֲמָלֵק מִדּוֹר דּוֹר". וּמֵחֲמַת תֹּקֶף הַדִּין שֶׁהִתְגַּבְּרָה זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ מְאֹד, שֶׁהוּא הָמָן הָרָשָׁע, יִמַּח־שְׁמוֹ, כַּנַּ"ל - עַל־כֵּן הַכְּרָחָה אֶסְתֵּר שֶׁתִּהְיֶה נִתְפֶּשֶׂת לְבֵית הַמֶּלֶךְ. וְגַם הוּא לֹא נָגַע בָּהּ, כַּמּוּבָא בַּתִּקּוּנִים (תִּקּוּן כא, נז:; וּבְזֹהַר כִּי תֵצֵא רעו). וּבְגַדְלָ כֹּחָהּ הוֹצִיאָה מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל הַקְּדֻשׁוֹת וְהַנִּצוֹצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, עַד שֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא, שֶׁהוּא הָמָן וּבֵיתוֹ - נָפְלוּ בְּמַפָּלָה שֶׁאֵין לָהּ תְּקוּמָה.

וְנָתַן כָּל בֵּיתוֹ וּרְכוּשׁוֹ לְמָרְדְּכַי הַיְהוּדִי, שֶׁכָּל זֶה הָיָה עַל־יְדֵי הַצַּדֶּקֶת אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֶסְתֵּר ח, ב): וַתָּשֶׂם אֶסְתֵּר אֶת מָרְדְּכַי עַל בֵּית הָמָן - וְעַל־יְדֵי־זֶה עָלוּ כָּל נִצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים הַמְלֻבָּשִׁים בְּהָעֲשִׂירוּת שֶׁהָיָה כָּבוּשׁ אֵצֶל הַסִּטְרָא אָחֳרָא אֵצֶל הָמָן וּבֵיתוֹ, יִמַּח־שְׁמָם, כֻּלָּם חָזְרוּ וְעָלוּ אֶל הַקְּדֻשָּׁה לְמָרְדְּכַי הַיְהוּדִי, שֶׁכָּל זֶה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁעָמְדָה בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהֶם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַפֶּלֶת הָמָן־עֲמָלֵק כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת לְקִיחַת אֶסְתֵּר לְבֵית הַמֶּלֶךְ, כַּנַּ"ל לְעִנְיַן שָׂרָה.

וְעַל־כֵּן הָיָה הַנֵּס עַל־יְדֵי נִדּוּד הַשָּׁנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ו, א): בַּלַּיְלָה הַהוּא נָדְדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ - שֶׁאָז הִתְחִיל עִקַּר תֹּקֶף הַנֵּס, כִּי נִדּוּד הַשָּׁנָה זֶה בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, כִּי כְּשֶׁהַמְּדַמֶּה מְבֹרָר הֵיטֵב - אֵין צְרִיכִין לִישֵׁן, כִּי עִקַּר הַשָּׁנָה הוּא בִּשְׁבִיל לְבָרֵר הַמְּדַמֶּה, אֲבָל כְּשֶׁהַמְּדַמֶּה מְבֹרָר - אֵין צָרִיךְ שֵׁנָה, וְעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְקִיחַת אֶסְתֵּר לְשָׁם כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדַמֶּה, כַּמְבֹאָר בַּתּוֹרָה הַנַּ"ל כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן הָיָה אָז נִדּוּד הַשָּׁנָה, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ מִבְּרוּר הַמְּדַמֶּה כַּנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה תֹּקֶף הַנֵּס, כִּי עִקַּר הַנֵּס שֶׁל פּוּרִים הוּא לְהַכְנִיעַ עֲמָלֵק שֶׁהוּא עִקַּר הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת, כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (לקוטי תִּנְיָנָא סִימָן יט), וּלְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (שָׁם) עַל פָּסוּק (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה" הַנֶּאֱמָר בְּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, שֶׁעִקַּר מַפָּלַת עֲמָלֵק הוּא עַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־כֵּן הָיָה עִקַּר מַפָּלַת הָמָן־עֲמָלֵק עַל־יְדֵי נִדּוּד הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר מַפָּלַת עֲמָלֵק וְהָמָן כַּנַּ"ל. וְעַל־יְדֵי כָּל זֶה זוֹכִין לְאוֹר הַצִּיצִית כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ וּמָרְדָּכַי יָצָא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת (אֶסְתֵּר ח, טו־טז) - זֶה בְּחִינַת צִיצִית שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן תְּכֵלֶת, שֶׁהֵם עִקַּר תִּקּוּן וְנוֹי כָּל הַמַּלְבּוּשִׁי כְּבוֹד, הֵינוּ שֶׁאָז נִתְגַּלָּה עַל מָרְדְּכַי אוֹר הַצִּיצִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וְחוּר וְכוּ', כִּי עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין הַנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַפָּלַת הָמָן, וְנִתְגַּלָּה הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וְכוּ', עַד שֶׁזּוֹכִין לַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הַצִּיצִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וְחוּר וְכוּ', כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ לַיְהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְכוּ', וְהָעִיר שׁוּשָׁן צָהֳלָה וְשָׂמֵחָה (אֶסְתֵּר ח, טו־טז) - בְּחִינַת תִּקּוּן הַשִּׂמְחָה שֶׁל הַפּוּרִים, כִּי עִקַּר הַשִּׂמְחָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת חוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וְכוּ', בְּחִינַת צִיצִית כִּי הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, הוּא בְּחִינַת הַנִּגּוּן שֶׁלְּעָתִיד, שִׂמְּשָׁם כָּל הַשִּׂמְחוֹת כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מְגִלָּה יג.): 'אֶסְתֵּר חוּט שֶׁל חֶסֶד מְשׁוּךְ עָלֶיהָ', כִּי זָכְתָה לְחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, כַּנַּ"ל:

כו. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת סְעֻדַּת פּוּרִים, שֶׁאָז מִצְוָה לֶאֱכֹל וּלְהִרְבּוֹת בִּסְעֻדָּה (אֹרַח חַיִּים סִימָן תרצה). כִּי עַל־יְדֵי בְּחִינַת חוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל נִתְתַּקֵּן הָאֲכִילָה בִּבְקָדְשָׁהּ, כִּי זוֹכִין שֶׁתִּהְיֶה הָאֲכִילָה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא עַל־יְדֵי הֲרִיחַ הַטּוֹב שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַנִּגּוּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת חוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת 'מָרְדְּכַי', כִּי עַל שֵׁם זֶה נִקְרָא 'מָרְדְּכַי' - עַל שֵׁם רֵיחַ הַטּוֹב, בְּחִינַת "מָר דְּרוֹר" שֶׁהוּא רֹאשׁ לְכָל הַבְּשָׂמִים וְהָרֵיחוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ל, כג): "וְאַתָּה קַח לְךָ בְּשָׂמִים רֹאשׁ מָר דְּרוֹר" (חֹלִין קלט:). וְכֵן אֶסְתֵּר נִקְרֵאת הֲדַסָּה (מְגִלָּה י:) - בְּחִינַת הֲדַס, שֶׁמַּעֲלֶה רֵיחַ טוֹב, כִּי הֵם זְכוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, שֶׁהוּא קוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ"ל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שִׂמְּשָׁם כָּל הָרֵיחוֹת כַּנַּ"ל, כִּי עַל־יְדֵי הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן נִכְנַע הָמָן־עֲמָלֵק שֶׁהוּא זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ, בְּחִינַת עֵקֶב עֵשָׂו, כִּי אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (חֹלִין קלט:): 'הָמָן מִן הַתּוֹרָה מִנַּיִן? שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ג, יא): "הֲמִן הָעֵץ" וְכוּ'. נִמְצָא, שֶׁהוּא עִקַּר זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע, וְהַכְנָעָתוֹ וּמַפָּלָתוֹ -

עַל־יְדֵי הַקּוֹל הַנַּ״ל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת פְּסוּק ״אֶת קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וָאִירָא״, שֶׁנִּסְמַךְ בַּפָּרָשָׁה לְפָסוּק ״הֶמֶן הָעֵץ״, כַּמְבֹאָר שָׁם. כִּי בְּחִינַת ״אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי״ וְכוּ׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַנַּ״ל הוּא תִּקּוּן אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נוֹפֵל הֶמְן שֶׁאֲחִיזָתוֹ מִשָּׁם, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא, וְזוֹכִין לִבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַקּוֹל הַנַּ״ל שֶׁמִּשָּׁם גְּדֶלִים כָּל הָרֵיחוֹת כַּנַּ״ל, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי מֶרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר הִיא הֲדַסָּה, שֶׁנִּקְרָאִין עַל שֵׁם הָרֵיחַ הַטּוֹב, כַּנַּ״ל:

כז. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת **וְרִבִּים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ מִתְיַהֲדִים** וְכוּ׳ (אֶסְתֵּר ט, יז), דְּהֵינוּ שֶׁנִּתְגַּיְּרוּ גֵּרִים הַרְבֵּה, כִּי כָּל זֶה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עַיֵּן שָׁם:

כח. **וְעַל־כֵּן** הַגֵּרִים שֶׁמִּתְגַּיְּרִין הֵם בָּאִים תַּחַת כְּנָפֵי הַשְׁכִינָה (זֹהַר בְּרֵאשִׁית יג.), שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּנָפֵי מְצָוָה, דְּהֵינוּ צִיצִית, כִּי צִיצִית הֵם בְּחִינַת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנִּמְשָׁךְ מֵהַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁמִּשָּׁם הַגֵּרִים, וְכַנַּ״ל בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם:

כט. **וְזֶה** בְּחִינַת הַסְּמִיכוּת שֶׁל כָּל סֵדֶר ״שְׁלַח לְךָ״ (בְּמִדְבַּר יג, טו) שֶׁשָּׁם כְּתוּבָה פָּרָשַׁת צִיצִית בְּסוֹפָהּ (שָׁם טו, לח), כִּי הַמְרַגְּלִים פָּגְמוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַנְּגוּן הַנַּ״ל, אֲבָל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּגֹדֶל כֹּחוֹ הַנַּ״ל זָכָה לִפְעוֹל אֵצֶל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַד שֶׁמָּחַל לָהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (יג, ד): - וַיֹּאמֶר ה׳ סְלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ. וְאַזַי חוֹזֵר וְנִמְשָׁךְ בְּחִינַת הַנְּגוּן הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״, בְּחִינַת סְלִיחַת עֲוֹנוֹת כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן נִסְמַךְ מִיַּד לָזֶה פָּרָשַׁת נְסָכִים (שָׁם פֶּרֶק טו) דְּהֵינוּ לְנַסֵּךְ יַיִן עַל הַקָּרְבָּנוֹת וְאָז עִקַּר הַשִּׁיר, כִּי ׳אֵין אוֹמְרִים שִׁיר אֶלָּא עַל הַיַּיִן׳, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַמְשָׁכַת הַשִּׁיר וְהַנְּגוּן הַנַּ״ל שֶׁאוֹמְרִים אוֹתוֹ עַל הַיַּיִן דַּיְקָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן וּבְרוּר הַמְּדָמֶּה, בְּחִינַת יַיִן הַמְשֻׁמָּח, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן נִסְמַךְ לָזֶה פָּרָשַׁת חֵלָה שֶׁהוּא בְּחִינַת בִּיאַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר טו, יח): ״בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ״ וְכוּ׳ - שֶׁנִּתְחַיְּבוּ תֵּכֶף בִּכְנִיסָתָם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשַׁ״י שָׁם, כִּי עִקַּר הַנְּגוּן הַנַּ״ל נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל, שֶׁהוּא תִּקּוּן הַמַּאֲכָל וְהַמָּזוֹן לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְּגוּפָא וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת חַלָּה - לְתַקֵּן הַמַּאֲכָל לְתַקֵּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁחָטָא בַּאֲכִילָה וְהִגְבִּיר בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא, וְהַתִּקּוּן עַל־יְדֵי חַלָּה שֶׁחַיְּבִין בִּכְנִיסָתָן לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל דַּיְקָא שֶׁמִּשָּׁם הַנְּגוּן הַנַּ״ל. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה יז, ח): ׳הִיא קִלְקְלָה חַלָּתוֹ שֶׁל עוֹלָם לְפִיכָךְ תַּפְרִישׁ חַלָּה׳, נִמְצָא, שֶׁחַלָּה הוּא תִּקּוּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, הֵינוּ תִּקּוּן פֶּגֶם הָאֲכִילָה, פֶּגֶם מְזוֹנָא דְּגוּפָא וְכַנַּ״ל, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁמַּפְרִישִׁין חַלָּה - זוֹכִין שֶׁיִּהְיֶה הַלֶּחֶם שֶׁהוּא הַמָּזוֹן בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, בִּבְחִינַת אֲכִילַת הַצַּדִּיקִים, בְּחִינַת (מִשְׁלֵי יג, כה): ״צַדִּיק אוֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ״.

וְעַל־כֵּן נִסְמַךְ אַחַר־כָּךְ פָּרָשַׁת קָרְבַּן עֲבוֹדָה־זָרָה, שֶׁהוּא תִּקּוּן פֶּגֶם הָאֱמוּנָה, כִּי עִקַּר הַנְּגוּן הַנַּ״ל נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי תִּקּוּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כַּנַּ״ל, וְאַחַר־כָּךְ נִסְמַךְ פָּרָשַׁת מְקוֹשֵׁשׁ מֵעְנִין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת קֹדֶשׁ - וְכָלוּל מִכָּל הַיָּמִים וְהַזְּמַנִּים הַמְקֻדָּשִׁים, שֶׁכֻּלָּם בִּבְחִינַת הַמְשָׁכַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וְכַנַּ״ל. וְאַחַר־כָּךְ נִסְמַךְ פָּרָשַׁת צִיצִית כִּי כָּל זֶה כָּלוּל בְּמִצְוַת צִיצִית כַּנַּ״ל.

וְזֶה שֶׁכָּתַב אַדְמוֹ״ר זַ״ל (סִימָן קנט) שֶׁ״וַיֹּאמֶר יְיָ סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ״ (בְּמִדְבַּר יד, כ) רָאשֵׁי תֵּבוֹת ׳כּוֹסִי׳, כִּי הַצַּדִּיקִים יְכוֹלִין לְסִלּוֹחַ עֲוֹנוֹת עַל־יְדֵי שְׁתִיָּתָם יַיִן, עַיֵּן שָׁם. הֵינוּ כַּנַּ״ל, כִּי הוּא מַמְשִׁיךְ עַל־יְדֵי שְׁתִיַּת יַיִן בְּחִינַת תִּקּוּן וּבְרוּר הַמְּדָמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַנְּגוּן הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ סְלִיחַת עֲוֹנוֹת וְכַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן נִסְמַךְ אַחַר פָּרָשָׁה זֹאת פָּרָשַׁת נְסָכֵי יַיִן, וְכַנַּ״ל:

הִלְכוֹת צִיצִית הֲלָכָה ו׳ נִכְלָל בְּהִלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם שַׁחֲרִית הֲלָכָה ד׳ (אוֹת ח).

הֲלָכָה ז

א. **עַל־פִּי הַתּוֹרָה ״תִּקְעוּ־תּוֹכָחָה״ הַנַּ״ל** (בְּהִלְכוֹת הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר הֲלָכָה ה׳) יִתְבָּאֵר עִנְיַן צִיצִית. וְהִנֵּה כְּבָר בֵּאַרְנוּ קְצָת עִנְיַן צִיצִית עַל־פִּי הַתּוֹרָה הַנַּ״ל בְּהִלְכוֹת צִיצִית הֲלָכָה ה׳,

100 לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות ציצית הֲלָכָה ז אֹרַח חַיִּים

וְשָׁם מִבְאָר גַּם כֵּן עִנְיַן הִתְעוֹרְרוּת הַשָּׁנָה וְקִימַת חֻצּוֹת עַל־פִּי זֶה, וְכַאן נֶאֶמְרוּ וְנִשְׁנוּ בִּשְׁבִיל דְּבָרִים שֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ בָּהֶם. וְהִנֵּה מִבְּאָר שָׁם, שֶׁ**צִּיצִית הֵם בְּחִינַת הַ"חוּט שֶׁל חֶסֶד" שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ** וְכוּ', ☜ עַיֵּן שָׁם בְּאֲרִיכוּת. עַתָּה עֵינַיְתִּי וּמָצָאתִי בְּחַסְדּוֹ יִתְבָּרְךְ בְּעִנְיַן צִיצִית עַל־פִּי הַתּוֹרָה הַנַּ"ל עוֹד כַּמָּה דְּבָרִים כָּהֵמָּה.

ב. **כִּי** מִבְּאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל בְּאוֹת ו', שֶׁעִנְיַן הַתִּקּוּנִים הַנַּעֲשִׂים עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין וְכוּ', הֵם בְּחִינַת רְפוּאָה שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי סְלִיחַת עֲוֹנוֹת וְכוּ' שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַשְּׁלֵמָה שֶׁמִּתְפַּלְּלִין הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּתוֹסְפוֹת שְׁכֵנִים הַרַבֶּה - כִּי עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְוַסֵּף אֶל הַקִּבּוּץ עוֹד שָׁכֵן מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁמִּתְפַּלֵּל עִמָּהֶם, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַבִּין הַבָּתִּים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַתְּפִלָּה עַד אֵין קֵץ וְכוּ', כִּי שֵׁלֹשׁ אֲבָנִים בּוֹנוֹת שִׁשָּׁה בָּתִּים, אַרְבַּע - עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע, חָמֵשׁ - מֵאָה וְעֶשְׂרִים וְכוּ' וְכוּ', עַד מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְכוּ' (סֵפֶר יְצִירָה פֶּרֶק ד), עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב הֵיטֵב מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם בָּזֶה עַל פָּסוּק (יְשַׁעְיָה לג, כד): "וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי" וְכוּ'. נִמְצָא, שֶׁהַתְּפִלָּה בְּתוֹסְפוֹת שְׁכֵנִים שֶׁמִּתְרַבִּין עַל יָדָהּ בָּתִּים הַרַבֶּה בְּלִי שִׁעוּר, הִיא בְּחִינָה אַחַת עִם הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, כַּמּוּבָן לַמְעַיֵּן שָׁם.

וְיֵשׁ לְבָאֵר קְצָת בָּזֶה, כִּי מִבְּאָר שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ - הוּא מוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל הַדַּעַת וְכָל הַתְּפִלּוֹת וְכָל הַנִּצּוֹצוֹת וְהַנְּפָשׁוֹת וְכוּ' שֶׁבָּלְעָה הַסִּטְרָא אָחֳרָא תְּחִלָּה, בִּבְחִינַת (אִיּוֹב כ, טו): "חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ" וְכוּ'. וְעַתָּה נוֹכַל לוֹמַר שֶׁאֵלּוּ הַנְּפָשׁוֹת שֶׁהוֹצִיא הַבַּעַל כֹּחַ הַזֶּה מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא - הֵם הֵם הַנְּפָשׁוֹת הַנִּתְוַסְּפִים אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ בִּבְחִינַת תּוֹסְפוֹת שְׁכֵנִים הַנַּ"ל, שֶׁעַל יְדֵיהֶם נִתְרַבִּין וְנִתְגַּדְּלִין הַבָּתִּים שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה מְאֹד מְאֹד, כִּי בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁהָיוּ אֵלּוּ הַנְּפָשׁוֹת נִבְלָעִין בֵּין הַסִּטְרָא אָחֳרָא - בְּוַדַּאי הָיוּ רְחוֹקִים מִתְּפִלָּה, וְעַכְשָׁיו כְּשֶׁהוֹצִיא אוֹתָם הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא, אֲזַי הֵם מִתְקָרְבִים אֶל הַקְּדֻשָּׁה וְנִתְוַסְּפִים אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל הָעוֹסְקִים בִּתְפִלָּה בְּכַוָּנָה וְנַעֲשִׂים שְׁכֵנִים אֲלֵיהֶם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַבִּין הַבָּתִּים עַד אֵין חֵקֶר וְכוּ', עַד שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָסִין וְנִתְכַּנָּסִין לְתוֹךְ אֵלּוּ הַבָּתִּים כָּל שְׁאָר הַנְּפָשׁוֹת הַנִּדָּחִים הָרְחוֹקִים מְאֹד מְאֹד, שֶׁהֵם בְּחִינַת (אֶיכָה ד, א): "תְּשִׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת" וְכוּ', כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵינוּ בָּזֶה כַּמָּה פְּעָמִים (חֵי מוֹהַרַ"ן סִימָן רה, וְעוֹד), עַיֵּן שָׁם.

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת צִיצִית, כִּי צִיצִית הוּא בְּחִינַת קִבּוּץ נִדָּחִים, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה יא, יב): "וּנְפוּצוֹת יְהוּדָה יְקַבֵּץ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ", שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה **מְקַבְּצִין הַצִּיצִית וְלוֹקְחִין אוֹתָם בַּיָּדַיִם אֹצֶל וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ** (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, שַׁעַר הַקְּרִיאַת־שְׁמַע פֶּרֶק ג), הֵינוּ כִּי קְדֻשַּׁת מִצְוַת צִיצִית נִמְשֶׁכֶת מֵהַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ כָּל הַתִּקּוּנִים הַנֶּאֱמָרִים שָׁם, שֶׁזֶּהוּ בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל תּוֹסְפוֹת שְׁכֵנִים וְכוּ' כַּנַּ"ל. כִּי צִיצִית מְקֻבָּץ נִדָּחִים. מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, שֶׁזֶּהוּ בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת הַתְּפִלָּה בְּתוֹסֶפֶת שְׁכֵנִים הָרַבֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְקַבְּצִין כָּל הַנִּדָּחִים לְתוֹךְ רִבּוּי הַבָּתִּים מְאֹד שֶׁנַּעֲשִׂין עַל־יְדֵי אֵלּוּ הַשְּׁכֵנִים, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים קמז, ב): "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה' נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס" וְכַנַּ"ל, כִּי כָּל הַנִּדָּחִים מִתְכַּנְּסִין לְתוֹךְ רִבּוּי הַבָּתִּים הַנַּ"ל שֶׁמְּהֵם נִבְנִית יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, וְכַמְבֹאָר בִּדְבָרֵינוּ מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר (הִלְכוֹת נִזְקֵי שְׁכֵנִים הֲלָכָה ד, יד):

ג. **כִּי** עַל־יְדֵי קִבּוּץ הַנְּפָשׁוֹת הַנַּ"ל אֶל הַקְּדֻשָּׁה נַעֲשִׂין לְבוּשִׁין קְדוֹשִׁים, בִּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה מט, יח): "שְׂאִי סָבִיב עֵינַיִךְ וּרְאִי כֻּלָּם נִקְבְּצוּ בָאוּ לָךְ חַי אָנִי נְאֻם ה' כִּי כֻלָּם כָּעֲדִי תַלְבָּשִׁי" וְכוּ', הֵינוּ בְּחִינַת צִיצִית שֶׁמְּקֻבָּץ נִדָּחִים, שֶׁהֵם עִקַּר הַלְּבוּשִׁין הַקְּדוֹשִׁים. וְזֶהוּ בְּחִינַת (שָׁם נב, א): "עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי עֻזֵּךְ צִיּוֹן", כִּי הַלְּבוּשִׁים קְדוֹשִׁים בְּחִינַת צִיצִית נַעֲשִׂין עַל־יְדֵי הַמַּטֶּה־עוֹז שֶׁהוּא הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת הַתְּפִלָּה בְּתוֹסֶפֶת שְׁכֵנִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְקַבְּצִים כָּל הַנִּדָּחִים, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת צִיצִית כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן בְּאֶמֶת אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (שַׁבָּת לב:) עַל פָּסוּק (זְכַרְיָה ח, כג): **וְהֶחֱזִיקוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מִכָּל לְשׁוֹנוֹת הַגּוֹיִם בִּכְנַף אִישׁ יְהוּדִי** וְכוּ'. שֶׁעַל־יְדֵי מִצְוַת צִיצִית זוֹכִין שֶׁיִּתְאַחֲזוּ בּוֹ מִכָּל הַשִּׁבְעִים לְשׁוֹנוֹת

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות ציצית הֲלָכָה ז אֹרַח חַיִּים נא

לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. כִּי צִיצִית הוּא בְּחִינַת קִבּוּץ נִדָּחִים - שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנְּפָשׁוֹת שֶׁל בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה וְהַגֵּרִים שֶׁמִּתְגַּיְּרִין עַל־יְדֵי הִתְפַּלְּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם עַל פָּסוּק: ״מִבִּטְנוֹ יוֹרִישֻׁנוּ אֵל״ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶה שֶׁנִּסְמַךְ מִקְרָא: אֲשֶׁר יַחֲזִיקוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים וְכוּ׳ **בִּכְנַף** וְכוּ׳ לְמִקְרָאוֹת שֶׁלְּמַעְלָה שֶׁמְּדַבְּרִים שָׁם שֶׁהַגֵּרִים יִתְוַסְּפוּ עַל קִבּוּץ יִשְׂרָאֵל לְהִתְפַּלֵּל עִמָּם יַחַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בִּזְכַרְיָה סִימָן ח׳ (פָּסוּק כ, כא): **וַאֲשֶׁר יָבֹאוּ עַמִּים וְכוּ׳; וְהָלְכוּ יוֹשְׁבֵי אַחַת אֶל אַחַת לֵאמֹר נֵלְכָה הָלוֹךְ לְחַלּוֹת אֶת פְּנֵי ה׳ וּלְבַקֵּשׁ אֶת ה׳ צְבָאוֹת אֵלְכָה גַּם אֲנִי וְכוּ׳**, וְאַחַר־כָּךְ נִסְמַךְ מִיַּד: **בַּיָּמִים הָהֵמָּה אֲשֶׁר יַחֲזִיקוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים וְכוּ׳ בִּכְנַף** וְכוּ׳, הַיְנוּ כַּנַּ״ל, כִּי תּוֹסְפוֹת גֵּרִים בְּחִינַת שְׁכֵנִים אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ לְהִתְפַּלֵּל וּלְחַלּוֹת עִמָּהֶם אֶת פְּנֵי ה׳, הוּא בְּחִינַת צִיצִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת (פָּסוּק כג): **אֲשֶׁר יַחֲזִיקוּ מִכֹּל לְשֹׁנוֹת הַגּוֹיִם בִּכְנַף״** וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן נִסְמְכוּ זֶה לָזֶה וְכַנַּ״ל.

ד. **וְעַיֵּן** מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּהִלְכוֹת פְּרִיָה וְרִבְיָה הֲלָכָה ו׳, עַל־פִּי עִנְיַן הַנּוֹרָא הַזֶּה שֶׁל תּוֹסֶפֶת הַשְּׁכֵנִים אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ, עַיֵּן שָׁם בְּאוֹת י״ב י״ג, מִבְּאֹר שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לָצֵאת רִבּוּי הַבְּרִיתוֹת שֶׁהִתְחַיֵּב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי אֵין לְךָ מִצְוָה שֶׁלֹּא נִכְרְתוּ עָלֶיהָ אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה בְּרִיתוֹת שֶׁהוּא בָּרוּךְ בְּכֻלָּם וּבָרוּךְ בִּפְרָט וְכוּ׳ - לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת, כַּמְבֹאָר בְּסוֹטָה בִּפְרָק ׳אֵלּוּ נֶאֱמָרִים׳ בְּדַף ל״ז עַמּוּד ב׳, עַד שֶׁמַּסְקוּ שָׁם, שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הִתְחַיֵּב אֶת עַצְמוֹ מִצַּד הָעֲרָבוּת בְּעֵד שֵׁשׁ מֵאוֹת אֲלָפִים וְכוּ׳ מִיִּשְׂרָאֵל - אַלְפֵי אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת בְּרִיתוֹת, כַּמְבֹאָר שָׁם בְּסוֹף הַסֻּגְיָא: ׳עַרְבָא וְעַרְבָא דְּעַרְבָא אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ׳, וְעַיֵּן שָׁם בַּתּוֹסְפוֹת (ד״ה ׳אָמַר רַב מְשַׁרְשְׁיָא׳) וּבְהַגָּהוֹת רַשַׁ״ל עִצֹּם רִבּוּי רְבָבוֹת הַבְּרִיתוֹת. וּבֵאַרְנוּ בְּהִלְכוֹת פְּרִיָה וְרִבְיָה הַנַּ״ל, שֶׁכָּל זֶה זוֹכִין לְקַיֵּם וְלָצֵאת יְדֵי חוֹבוֹת הָעֲרֵבוּת עַל־יְדֵי שֶׁמְּקָרְבִין נֶפֶשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת שָׂכָר, אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַבִּים הַבָּתִּים עַד אֵין חֵקֶר יוֹתֵר וְיוֹתֵר מֵעֹצֶם רִבּוּי הַבְּרִיתוֹת הַנַּ״ל.

וְכָל זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי צִיצִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת קִבּוּץ נִדָּחִים, בְּחִינַת תּוֹסֶפֶת הַשְּׁכֵנִים הַנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת אַרְבָּעָה חוּטִין שֶׁבְּכָל אֶחָד מֵהַצִּיצִית שֶׁכּוֹפְלִין אוֹתָם וְנַעֲשִׂין שְׁמוֹנָה, וְכָל אֶחָד מֵהֶחוּטִין צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה שָׁזוּר, וְעַל־כֵּן הֵם שִׁשָּׁה עָשָׂר [כַּמְבֹאָר בַּכַּוָּנוֹת מִזֶּה (רְאֵה לְעֵיל הִלְכוֹת צִיצִית הֲלָכָה ג׳ אוֹת ב)], וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת הַבְּרִיתוֹת הַנַּ״ל, כַּמְבֹאָר בְּהַגְּמָרָא הַנַּ״ל בְּעִנְיַן הַבְּרִיתוֹת. וְזֶה לְשׁוֹנָם: ׳תָּנוּ רַבָּנָן, בָּרוּךְ בְּכֻלָּל בָּרוּךְ בִּפְרָט וְכוּ׳ - לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת חֲרֵי כַּאן אַרְבַּע, אַרְבַּע וְאַרְבַּע חֲרֵי כַּאן שְׁמוֹנָה, שְׁמוֹנָה חֲרֵי שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה, וְכֵן בִּסִינֵי וְכוּ׳. וְכָל זֶה מִרֻּמָּז בְּמִצְוַת צִיצִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת קִבּוּץ נִדָּחִים מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ עַל־יְדֵי הָאַרְבַּע צִיצִיּוֹת שֶׁבְּאַרְבַּע כַּנְפוֹת הַטַּלִּית כַּנַּ״ל, כִּי בְּכָל אֶחָד מֵהַצִּיצִית מֻרָּמָז בְּחִינַת הַבְּרִיתוֹת הַנַּ״ל, שֶׁבְּתְחִלָּה הֵם אַרְבָּעָה, בְּחִינַת אַרְבָּעָה חוּטִין שֶׁבַּצִּיצִית, ׳אַרְבַּע וְאַרְבַּע חֲרֵי כַּאן שְׁמוֹנָה׳, בְּחִינַת כְּפִילוּת הָאַרְבָּעָה חוּטִין שֶׁנַּעֲשִׂין שְׁמוֹנָה, ׳שְׁמוֹנָה וּשְׁמוֹנָה - חֲרֵי שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה׳ בְּחִינַת שְׁזִירַת הַחוּטִין שֶׁנַּעֲשִׂין שִׁשָּׁה עָשָׂר, כַּנַּ״ל.

וְגַם הַצִּיצִית הֵם מְשֻׁלָּשִׁין בְּכַמָּה בְּחִינוֹת, כִּי צְרִיכִין שֶׁיִּהְיֶה ׳שְׁלִישׁ גְּדִיל וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי עֲנָף׳ (מְנָחוֹת לט.), וְכֵן בְּכָל חֻלְיָא הוּא שָׁלֹשׁ כְּרִיכוֹת (שָׁם), וְכֵן **צְרִיכִין לִתְלוֹתָם בְּתוֹךְ שָׁלֹשׁ אֲצְבָעוֹת** (שֻׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים סִימָן יא סָעִיף ט), כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל שָׁם: שֶׁכָּל אֵלּוּ הַשֵּׁשׁ עֶשְׂרֵה בְּרִיתוֹת נִשְׁנוּ בְּסִינַי וְכֵן בַּעֲרָבוֹת מוֹאָב וְכוּ׳. נִמְצָא, אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה בְּרִיתוֹת עַל כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה וְכוּ׳, נִמְצָא, שֶׁהַשֵּׁשׁ עֶשְׂרֵה בְּרִיתוֹת הַנַּ״ל הֵם מְשֻׁלָּשִׁין כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁהַצִּיצִית, שֶׁהֵם שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה כַּנַּ״ל, הֵם מְשֻׁלָּשִׁין בְּכַמָּה בְּחִינוֹת, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁ׳צִיצִית׳ עוֹלֶה שֵׁשׁ מֵאוֹת, כְּנֶגֶד שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּכַּוָּנוֹת (דְּרוּשֵׁי הַצִּיצִית פֶּרֶק ד). וְכֵן הֵם כְּנֶגֶד תַּרַ״ג עִם הַחֲלִיּוֹת וְהַקְּשָׁרִים, כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (רַשַׁ״י מְנָחוֹת מג.). כִּי כָּל זֶה הוּא עִנְיַן הַנַּ״ל שֶׁל הָעֲרֵבוּת, שֶׁמַּסְקוּ שָׁם, שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הִתְחַיֵּב בַּאֲלָפִים וּרְבָבוֹת בְּרִיתוֹת כְּמִסְפַּר תַּרַ״ג פְּעָמִים שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים, וּצְרִיכִין לִכְפֹּל עוֹד אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה פְּעָמִים כָּל הַנַּ״ל. וּלְמַאן דְּאָמַר ׳עַרְבָא דְּעַרְבָא׳ צְרִיכִין לִכְפֹּל עוֹד שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְכוּ׳ בְּכָל הַנַּ״ל, וְעַיֵּן שָׁם בְּהִלְכוֹת פְּרִיָה וְרִבְיָה הַנַּ״ל שָׁם בֵּאֲרְנוּ קְצַת בְּעִנְיָן זֶה.

וְכָל זֶה אִי אֶפְשָׁר לָצֵאת כִּי אִם עַל־יְדֵי תּוֹסְפוֹת שְׁכָנִים קְדוֹשִׁים הַנַּ״ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת קִבּוּץ נִדָּחִים, שֶׁזֶּה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַצִּיצִית הַקְּדוֹשִׁים כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן הֵם תַּרַי״ג כְּנֶגֶד תַּרַי״ג מִצְוֹת וּכְנֶגֶד שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף מִישְׂרָאֵל וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שְׁעוּלִים גַּם כֵּן תַּרַי״ג, כִּי שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים עוֹלִים בְּדֶרֶךְ כְּלָל י״ג, וְת״ר אֶלֶף הֵם בִּבְחִינַת ת״ר, סְכוּם הַכֹּל עוֹלֶה תַּרַי״ג, כִּי תַּרַי״ג מִצְוֹת, שֶׁהֵם כְּלַל הַתּוֹרָה, הֵם בְּחִינַת כְּלַל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁכֻּלָּם מְשֻׁרָשִׁים בַּתּוֹרָה, כַּיָּדוּעַ (זֹהַר חָדָשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים), וְכָל זֶה כְּלוּל בְּמִצְוַת צִיצִית שֶׁעוֹלֶה תַּרַי״ג כְּנֶגֶד כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, כִּי הֵם כְּלוּלִים מִכָּל הַבְּרִיתוֹת הַנַּ״ל שֶׁנִּכְפָּלִים אַרְבַּע וְאַרְבַּע שְׁמוֹנָה וּשְׁמוֹנָה וּכוּ׳ וּמְשֻׁלָּשִׁין וְכוּ׳ וְעוֹלִין תַּרַי״ג, עַד שֶׁכְּלוּלִין מִכָּל הָאֲלָפִים וּרְבָבוֹת רְבָבוֹת בְּרִיתוֹת הַנַּ״ל - שֶׁיּוֹצְאִין יְדֵי חוֹבָתָן עַל־יְדֵי תּוֹסְפוֹת שְׁכָנִים כַּנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת קִבּוּץ נִדָּחִים מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי מִצְוַת צִיצִית כַּנַּ״ל.

ה. **וְזֶה** בְּחִינַת **טַלִּית קָטָן וְטַלִּית גָּדוֹל** (שֻׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים סִימָן יח סְעִיף יג). כִּי בְּתַחְלַת הַיּוֹם לוֹבְשִׁים בְּבֵיתוֹ טַלִּית קָטָן שֶׁהוּא בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ - לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי אֵלּוּ הַצִּיצִית שֶׁל הַטַּלִּית קָטָן לְקַשֵּׁר עַצְמוֹ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וּלְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה וּלְכָל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר מִצְוַת צִיצִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר טו, לט-מ): ״וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה׳ וְכוּ׳, לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי״ וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ יוּכַל לִהְיוֹת שָׁכֵן אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּתְכַּנְּסִין וּמִתְקַבְּצִין בְּכָל יוֹם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת לְיַחֵד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְהִתְפַּלֵּל בָּרָאוּי. וְאַחַר־כָּךְ הוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּלְבֵית הַמִּדְרָשׁ וְזוֹכֶה לִהְיוֹת שָׁכֵן אֲלֵיהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְעַטֵּף שָׁם בְּטַלִּית גָּדוֹל שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בּוֹ (שֻׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים סִימָן כה סְעִיף ב), כִּי אָז זוֹכֶה בִּכְלַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ לְעוֹרֵר רְחוּקִים מְאֹד לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קִבּוּץ נִדָּחִים מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁמִּקַּבְּצִין בַּיָּדַיִם בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה אֵצֶל ״וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם״ כַּנַּ״ל, הַיְנוּ כִּי בַּתְּחִלָּה עַל־יְדֵי הַטַּלִּית קָטָן קֹרֶב אֶת עַצְמוֹ אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְוַסֵּף עֲלֵיהֶם בְּחִינַת שָׁכֵן טוֹב כַּנַּ״ל. וְאַחַר־כָּךְ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת כְּשֶׁכְּבָר נַעֲשָׂה שָׁכֵן טוֹב אֲלֵיהֶם זוֹכֶה בִּכְלַל הַקִּבּוּץ - לְקַבֵּץ וּלְקָרֵב עוֹד כַּמָּה רְחוֹקִים שֶׁיִּהְיוּ נַעֲשִׂים שְׁכֵנִים לָצֵאת יְדֵי חוֹבַת הָעֲרָבוּת - לְקַיֵּם לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, שֶׁכָּל זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַטַּלִּית גָּדוֹל, שֶׁמִּתְעַטְּפִין בּוֹ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה, שֶׁאָז עִקַּר בְּחִינַת קִבּוּץ נִדָּחִים, בְּחִינַת ״וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ״, שֶׁמְּקַבְּצִין אָז הַצִּיצִית מֵהַטַּלִּית גָּדוֹל, הַיְנוּ כַּנַּ״ל.

ו. **וְזֶהוּ** (תְּהִלִּים קה, יא): **לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם.** כִּי עִקַּר קִבּוּץ כָּל הַנִּדָּחִים הוּא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וּלִירוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ל, ד): **אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמָיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ** וְכוּ׳, **וֶהֱבִיאֲךָ אֶל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה** וְכוּ׳, וְכֵן אָנוּ מְבַקְּשִׁים בְּכָל יוֹם: ״וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ״. וְהָעִקָּר לִירוּשָׁלַיִם, שֶׁכָּל בִּנְיָנָהּ מִבְּחִינַת רִבּוּי הַבָּתִּים הַנַּ״ל, [כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּהִלְכוֹת נִזְקֵי שְׁכֵנִים הֲלָכָה ד אוֹת יד), וּמוּבָא לְעֵיל (אוֹת ב) מִזֶּה], שֶׁלְּשָׁם מִתְכַּנְּסִים כָּל הַנִּדָּחִים, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים קמז, ב): ״בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה׳ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס״, וְעִקַּר הַקִּבּוּץ לְשָׁם הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת צִיצִית כַּנַּ״ל, כִּי צִיצִית קְלוּעִים וּשְׁזוּרִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֶבֶל דְּקֻדֻּשָּׁה, בְּחִינַת (דְּבָרִים לב, ט): ״יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ״, כִּי הֵם כְּלוּלִים מִכָּל תַּרַי״ג מִצְוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם, ׳חֶבֶל׳ דַּיְקָא, כִּי חֶבֶל נַחֲלַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל נִתַּן לְיַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ עַל־יְדֵי מִצְוַת צִיצִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲבָלִים דְּקֻדֻּשָּׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְקַבְּצִין כֻּלָּם לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת ׳וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׳ וְתוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ׳ שֶׁאוֹחֲזִין אָז הַצִּיצִית, וְכַנַּ״ל.

ז. **וְעַל־כֵּן** קָרַח שֶׁהָיָה שָׁכֵן רַע, כִּי עָלָיו אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּמִדְבַּר רַבָּה יח, ה): ׳אוֹי לָרָשָׁע אוֹי לִשְׁכֵנוֹ׳. כִּי חֶלֶק עַל מֹשֶׁה וְהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁלּוֹ וְרָצָה לַחֲלֹק מֵהֶם, בְּחִינַת (בְּמִדְבַּר טז, א): ״וַיִּקַּח קֹרַח״ - ׳וְאִיתְפְּלִיג קָרַח׳ (תַּרְגּוּם שָׁם), וּפָגַם מְאֹד בִּבְחִינַת תִּקּוּן הַנִּפְלָא הַנַּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי תּוֹסֶפֶת שְׁכֵנִים הַנַּ״ל, [כַּמְבֹאָר מִזֶּה

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּהִלְכוֹת נִזְקֵי שְׁכֵנִים), וּלְעִיל בְּהִלְכוֹת פְּרִיָה וְרִבְיָה הַנַּ"ל עַל פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית מט, ו): "בְּסֹדָם וְכוּ' וּבְקָהָלָם" וְכוּ', עַיֵּן שָׁם], עַל־כֵּן פָּגַם בְּמִצְוַת צִיצִית דַּיְקָא, כִּי הִלְבִּישָׁן בְּטַלִּיתוֹת שֶׁכֻּלָּן תְּכֵלֶת וְכוּ', כִּי כָּל פְּגָמוֹ הָיָה בְּעִנְיָן זֶה שֶׁל תִּקּוּן הַצִּיצִית, שֶׁהוּא לְהוֹסִיף שְׁכָנִים טוֹבִים עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ - לְקַשֵּׁר יַחַד הַחֶבֶל הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהוּא פָּגַם בָּזֶה כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן חָלַק עַל מִצְוַת צִיצִית דַּיְקָא וְכַנַּ"ל.

ח. **וְזֶה** בְּחִינַת 'פָּרָשַׁת שְׁקָלִים' (שְׁמוֹת ל, יב): "כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וְכוּ'. וְהַדָּבָר תָּמוּהַּ, מֵאַחַר שֶׁהַמְּנָיָן מְסֻפָּק שֶׁיּוּכַל לִשְׁלוֹט הַנֶּגַע עַל־יְדֵי־זֶה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת סב:) לָמָּה צָוָּה לִמְנוֹתָם וְשָׁיְתוּנוּ שְׁקָלִים כֹּפֶר נַפְשָׁם, לֹא יִכְתּוֹב לֹא ה' וְלֹא ו' (פְּסָחִים ה.), לֹא יִמְנֶה אוֹתָם כְּלָל, וּכְבָר הִרְגִּישׁוּ בָּזֶה הַמְפָרְשִׁים בָּזֶה, אַךְ עִקַּר הַמְּנָיָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא בַּבְּחִינָה הַנַּ"ל, בִּשְׁבִיל לְהַרְבּוֹת וּלְהַגְדִּיל בְּחִי' הַתְּפִלָּה עַד אֵין קֵץ וְחֵקֶר עַל־יְדֵי תּוֹסֶפֶת נֶפֶשׁ עַל נֶפֶשׁ שֶׁנִּתּוֹסְפִין עַל־יְדֵי הַמְּנָיָן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַבִּין הַבָּתִּים הַקְּדוֹשִׁים בְּכָל פַּעַם בְּלִי שִׁעוּר כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן הִזְהִירָם לִמְנוֹתָם עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים דַּיְקָא, וְלֹא יִמְנֶה אוֹתָם כַּךְ כְּשׁוּטוֹ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהֶם נֶגַע שֶׁשּׁוֹלֵט עַל־יְדֵי הַמְּנָיָן.

כִּי יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ הֵם לְמַעְלָה מֵהַמְּנָיָן, כִּי הֵם נִכְלָלִין כֻּלָּם בְּמִקּוֹר הָאַחְדוּת, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים (תְּפִלַּת מִנְחָה לְשַׁבָּת): "אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד וּמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ". וְעִקַּר הַמְּנָיָן וְהַחֶשְׁבּוֹן הוּא אֵצֶל הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת רִבּוּי, בִּבְחִינַת (קֹהֶלֶת ז, כט): "בִּקְשׁוּ חֶשְׁבּוֹנוֹת רַבִּים". וּכְמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י (בְּרֵאשִׁית מו, כו): עֲשָׂו הָיָה לוֹ שִׁשָּׁה נְפָשׁוֹת וְנִקְרָאִים 'נְפָשׁוֹת' לְשׁוֹן רַבִּים, וְיַעֲקֹב הָיָה לוֹ שִׁבְעִים נֶפֶשׁ וְנִקְרָאִים כֻּלָּם 'נֶפֶשׁ' אֶחָד. אֲבָל בֶּאֱמֶת מֵחֲמַת זֶה שֶׁכָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל חֲשׁוּבִים נֶפֶשׁ אֶחָד, מֵחֲמַת זֶה דַּיְקָא צְרִיכִין שֶׁיִּשְׂרָאֵל יִתְרַבּוּ מְאֹד כְּחוֹל הַיָּם, כִּי כָּל מַה שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִתְרַבִּין - יוֹתֵר מִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ וּשְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר, בִּבְחִינַת (מִשְׁלֵי יד, כח): "בְּרֹוב עַם הַדְרַת מֶלֶךְ", וְנִכְלָלִין יוֹתֵר בְּאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִשְׁבִיל זֶה צִוָּה לִמְנוֹתָם, לְגַלּוֹת רִבּוּי מִסְפַּר נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְיוֹתֵר, כְּדֵי לְהַגְדִּיל שְׁמוֹ וּכְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי־זֶה, לְפָרְסֵם וּלְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתָיו שֶׁנִּמְצָאִים שֵׁשׁ מֵאוֹת אֲלָפִים נְפָשׁוֹת הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ תָּמִיד וְנִכְלָלִין בְּאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל תֵּכֶף כְּשֶׁמּוֹנִים אֶת יִשְׂרָאֵל - יָכוֹל לְהִתְעוֹרֵר קְטָרוּג וְהִתְגָּרוּת הַסִּטְרָא אָחֳרָא, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁאֲחִיזָתָם בִּבְחִינַת רִבּוּי וּמְנָיָן וְחֶשְׁבּוֹן, בִּבְחִינַת "בִּקְשׁוּ חֶשְׁבּוֹנוֹת רַבִּים", עַד שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁתִּתְגַּבֵּר סִטְרָא דְּמוֹתָא חַס וְשָׁלוֹם, כִּי 'יֹאמְרוּ: מָה אַתֶּם מִתְפָּאֲרִים בְּרִבּוּי הַחֶשְׁבּוֹן שֶׁלָּכֶם? הֲלֹא אָנוּ מְרֻבִּים יוֹתֵר בְּכִפְלֵי כִּפְלַיִם, כִּי כָּל אֻמָּה וְאֻמָּה מֵהֶם מְרֻבָּה יוֹתֵר בְּמִסְפַּר הַפְּשׁוּט מִיִּשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ז, ז): "כִּי אַתֶּם הַמְעַט מִכָּל הָעַמִּים". וְעַל־כֵּן יֵשׁ חֲשָׁשׁ שֶׁהֵם יִתְגַּבְּרוּ, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי הִרְבּוּי שֶׁלָּהֶם וְיִתְגָּרוּ בַּמְּנָיָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְיִקְטְרְגוּ עֲלֵיהֶם עַל־יְדֵי־זֶה, עַד שֶׁתּוּכַל לִשְׁלוֹט הַנֶּגַע שֶׁהוּא סִטְרָא דְּמוֹתָא שֶׁשָּׁם אֲחִיזָתָם.

עַל־כֵּן צִוָּה שֶׁלֹּא לִמְנוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים כֹּפֶר נַפְשָׁם שֶׁצִּוָּה שֶׁיִּתְּנוּ בִּשְׁבִיל הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהוּא בֵּית הַתְּפִלָּה, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה נו, ז): "כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה". וְגַם כִּי עִקַּר הַשְּׁקָלִים נִתְּנוּ בִּשְׁבִיל הָאֲדָנִים (מְגִלָּה כט.) שֶׁהָיוּ מֵאָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת מֵאָה בְּרָכוֹת, כַּמּוּבָא (תִּקּוּנֵי זֹהַר קלא:), שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּלָל הַתְּפִלָּה, הֵינוּ כִּי עַל־יְדֵי־זֶה שְׁמוֹנִין אוֹתָם עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים שֶׁנּוֹתְנִין בִּשְׁבִיל הֶקֶמַת הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת הֶקֶמַת הַתְּפִלָּה, שֶׁכָּל הַבָּתִּים הַמְרֻבִּים מְאֹד הַנִּבְנִין עַל־יְדֵי תּוֹסֶפֶת נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל, כֻּלָּם כְּלוּלִים בְּמִשְׁכָּן וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁכָּלוּל מִכָּל בָּתֵּי הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל [וְכַמְבֹאָר בָּזֶה בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּהִלְכוֹת בֵּית הַבְּחִירָה הֲלָכָה ו' אוֹת יב)], עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה, עַל־יְדֵי הַמְּנָיָן תִּקּוּן נְפָלָא מְאֹד, עַד שֶׁהַסִּטְרָא אַחֲרָא אֵינָם יְכוֹלִים לְהִתְגָּרוֹת וּלְקַטְרֵג וּלְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל מֵחֲמַת עֹצֶם רִבּוּיָם, שֶׁהֵם מְרֻבִּים הַרְבֵּה מִמְּנָיָן יִשְׂרָאֵל בִּפְשִׁיטוּת, כִּי עַתָּה עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים שֶׁנָּתְנוּ בִּשְׁבִיל הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא בֵּית הַתְּפִלָּה - עַל־יְדֵי־זֶה כָּל הַנְּפָשׁוֹת מִתְיַחֲדִין וְנִצְטָרְפִין יַחַד בִּבְחִינַת רִבּוּי הַצְּרוּפִים הַנַּ"ל, שֶׁכָּל מַה שֶּׁנִּתּוֹסֵף נֶפֶשׁ נִתְרַבִּין הַצְּרוּפִים בְּלִי שִׁעוּר, [כַּמְבֹאָר לְעֵיל וּבְהִלְכוֹת פְּרִיָה וְרִבְיָה הַנַּ"ל (אוֹת יב) בְּאוּר עִנְיָן זֶה, עַיֵּן שָׁם] - עַד שֶׁהַצְּרוּפִים שֶׁל שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף נְפָשׁוֹת אֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחֲשֹׁב, כַּמּוּבָן לְמֵעְיַן בַּחֶשְׁבּוֹן הַנַּ"ל.

וַאֲזַי בְּוַדַּאי כָּל הַשִּׁבְעִים עִכּוּ"ם מִתְבַּטְּלִין בְּבִטּוּל גָּמוּר, כְּנֶגֶד רִבּוּי הַבָּתִּים הַנַּעֲשִׂין עַל־יְדֵי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּצְטָרְפִין בַּצְּרוּפִים הַנַּ"ל, עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים שֶׁנְּתְנוּ בְּשֶׁבִיל תִּקּוּן בָּתֵּי הַתְּפִלָּה כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן אֵין לָהֶם שׁוּם כֹּחַ לְקַטְרֵג, כִּי כָּל רִבּוּיָם שֶׁל הָעַכּוּ"ם נֶחְשָׁבִים כְּאַיִן וְכִאֶפֶס נֶגֶד עִצּוּם רִבּוּי הַבָּתִּים שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַנַּ"ל, בִּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה מ, יז): "כָּל הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ מֵאֶפֶס וָתֹהוּ נֶחְשְׁבוּ לוֹ". כִּי הָעַכּוּ"ם הֵם בִּבְחִינַת עָלְמָא דִּפְרוּדָא (עֵץ חַיִּים שער ז"ק ורישא קנה.), וְאֵין לָהֶם שׁוּם יִחוּד וְצֵרוּף, וְעַל־כֵּן הֵם נִקְרָאִים 'נְפָשׁוֹת רַבִּים' כַּנַּ"ל.

אֲבָל 'יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד', כָּל מַה שֶּׁהֵם מִתְרַבִּין הֵם מִתְיַחֲדִין וּמִצְטָרְפִין בְּצֵרוּפִים הַרְבֵּה מְאֹד הַנַּ"ל, וְנִכְלָלִין יוֹתֵר בְּמָקוֹר הָאֶחְדוּת שֶׁשָּׁם מְקוֹר הַחַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לו, י): "כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים". וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם נִצּוֹלִין מִסִּטְרָא דְּמוֹתָא, בִּבְחִינַת (שְׁמוֹת ל, יג): "וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בִּפְקֹד אֹתָם", כִּי אֵין הָרִבּוּי שֶׁל הָעַכּוּ"ם יְכוֹל לְהִתְגַּבֵּר עַל מִנְיָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא מִצַּד נֶגְדָּם, כִּי עַל־יְדֵי רִבּוּי הַצְּרוּפִים הַנַּ"ל שֶׁנַּעֲשִׂין עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים שֶׁנְּתְנוּ בְּשֶׁבִיל בָּתֵּי הַתְּפִלָּה וְכוּ' כַּנַּ"ל - עַל־יְדֵי־זֶה כָּל רִבּוּיָם שֶׁל הָעַכּוּ"ם נִתְבַּטְּלִין כְּאַיִן וְכִאֶפֶס נֶגְדָּם, וְכַנַּ"ל.

ט. **וְעַל־כֵּן** צְרִיכִין לִיתֵּן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל דַּיְקָא וְלֹא שֶׁקֶל שָׁלֵם, לְהוֹרוֹת, שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְחַבְּרוֹ לְהִצְטָרֵף עִמּוֹ בַּצְּרוּפִים הַנַּ"ל, כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ הוּא רַק בְּחִינַת מַחֲצִית וְאֵין לוֹ שְׁלֵמוּת כִּי אִם עַל־יְדֵי שֶׁנִּצְטָרֵף לַחֲבֵרוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין רִבּוּי הַצְּרוּפִים הַנַּ"ל שֶׁהֵם תִּקּוּן הַמַּנְיָן כַּנַּ"ל.

גַּם מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל הוּא עֲשָׂרָה גֵּרָה, כִּי "עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל" (שְׁמוֹת ל, יג), כִּי 'אֵין קְדֻשָּׁה פְּחוּתָה מֵעֲשָׂרָה' (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן י', כה.) וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כָּלוּל מֵעֶשֶׂר קְדֻשׁוֹת שֶׁבְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל (כְּלִים פ"א), שֶׁהֵם בְּחִינַת 'אֵין עֵדָה פְּחוּתָה מֵעֲשָׂרָה' (מְגִלָּה כג:), שֶׁעַל כֵּן אֵין אוֹמְרִים דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה, כִּי הַקְּדֻשָּׁה הִיא תָּמִיד בִּבְחִינַת עֲשָׂרָה, כַּיָּדוּעַ, וְעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַצְּרוּפִים הַקְּדוֹשִׁים הַנַּ"ל. כִּי עִקַּר הַתְּחָלַת הַצְּרוּפִים שֶׁל בָּתֵּי הַתְּפִלָּה צָרִיךְ לְהַתְחִיל לְפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה, כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לוֹמַר דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, כִּי 'אֲכָל בֵּי עֲשָׂרָה שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא' (סַנְהֶדְרִין לט.). וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁנִּתּוֹסֵף עוֹד נֶפֶשׁ אַחַת וְכָל נֶפֶשׁ כָּלוּל מֵעֶשֶׂר, אֲזַי נִכְלָל עֶשֶׂר בְּעֶשֶׂר וְעֶשֶׂר בְּעֶשֶׂר, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין עִצּוּם רִבּוּי הַצְּרוּפִים הַנַּ"ל, כִּי כָּל כֹּחַ הַצְּרוּף לְצָרֵף הַנְּפָשׁוֹת שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בְּכִנּוּנָה לְצָרְפָם בַּצְּרוּפִים הַנַּ"ל, הוּא עַל־יְדֵי כֹּחַ הָעֶשֶׂר קְדֻשׁוֹת שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַצְּרוּפִים הַקְּדוֹשִׁים.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל שֶׁהוּא עֲשָׂרָה גֵּרָה, וּצְרִיכִין תָּמִיד לְצָרְפוֹ לַחֲבֵרוֹ כַּנַּ"ל, וְנַעֲשֶׂה בְּחִינַת "עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל", שֶׁהֵם בִּבְחִינַת "עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַמּוּבָא בְּסִפְרֵי קַבָּלָה (זֹהַר פִּנְחָס רנח. וְעוֹד), שֶׁהֵם עֲשָׂרָה קְדֻשּׁוֹת מִתַּתָּא לְעֵילָּא וַעֲשָׂרָה מֵעֵילָּא לְתַתָּא - שֶׁעַל־יְדֵי כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת הָאֵלּוּ מִתְיַחֲדִין וּמִצְטָרְפִין נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בַּצְּרוּפִים הָרִבִּים הַנַּ"ל.

וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ בְּכֹחַ הַבַּעַל כֹּחַ הַגָּדוֹל שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁהוּא בִּבְחִינָה אַחַת עִם הַתְּפִלָּה שֶׁל רִבּוּי הַנְּפָשׁוֹת וְכוּ' הַנַּ"ל. וְזֶה מֻרְמָז בְּסוֹד בְּתֵיבַת 'גֵּרָה' שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיָּא 'יִצְחָק', שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיָּא 'פִּינְחָס', כַּמּוּבָא (זֹהַר פִּנְחָס רלז:). כִּי יִצְחָק הוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ"ל, שֶׁעִקָּרָהּ נַעֲשָׂה בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת פַּחַד יִצְחָק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל (אות יא). וְזֶה בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת פִּנְחָס, כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הוּא בִּבְחִינַת פִּנְחָס, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קו, ל): "וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל (אות ג).

י. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מְגִלָּה יג:) שֶׁעַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים מַפִּילִין הָמָן־עֲמָלֵק - כִּי כְּבָר קָדְמוּ שְׁקָלֶיהָם לִשְׁקָלֶיךָ, כִּי עִקַּר מַפָּלַת הָמָן־עֲמָלֵק הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל שֶׁל רִבּוּי נְפָשׁוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַשְּׁקָלִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי הַמַּטֶּה עוֹז, בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין - עַל־יְדֵי־זֶה הָיָה מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, עַיֵּן שָׁם. כִּי כָּל הִתְגַּבְּרוּת עֲמָלֵק הָיָה לְגָרֵשׁ וּלְרַחֵק, חַס וְשָׁלוֹם, מֵהַקְּבוּץ הַקָּדוֹשׁ אֶת הַנְּפָשׁוֹת הַחֲלוּשׁוֹת שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל, בִּבְחִינַת (דְּבָרִים כה, יח): "וַיְזַנֵּב בְּךָ כָּל הַנֶּחֱשָׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאַתָּה עָיֵף וְיָגֵעַ" וְכוּ', וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (תַּנְחוּמָא תצא י): שֶׁכָּל מִלְחֶצֶת חֲמָתוֹ הָיָה עַל אוֹתָן שֶׁהָיָה הֶעָנָן פּוֹלְטָן, וְעַל־כֵּן הִכְנָעָתוֹ וּמַפָּלָתוֹ הָיָה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת צִיצִית הֲלָכָה ז

אֹרַח חַיִּים

מוֹצִיאִין הַנְּפָשׁוֹת מֻהַסְּטָרָא אָחֳרָא וּמוֹסִיפִין אוֹתָם עַל הַקְּבוּץ הַקָּדוֹשׁ וְכוּ' כַּנַּ"ל, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת שְׁקָלִים כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן הָיָה מַפְלָתוֹ עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים, וְכַנַּ"ל:

יא. **וְזֶה** שֶׁדִּקְדְּקָה אֶסְתֵּר וְאָמְרָה (אֶסתֵּר ד, טז): "לֵךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים" וְכוּ' - 'כְּנוֹס' דַּיְקָא, וְכֵן אַחַר־כָּךְ כְּתִיב כַּמָּה פְּעָמִים לְשׁוֹן כְּנִיסָה וְקִבּוּץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ח, יא): "לְהַקָּהֵל וְלַעֲמֹד עַל נַפְשָׁם". וּכְתִיב (שָׁם ט, ב): "נִקָּהֲלוּ הַיְּהוּדִים" וְכוּ'. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מְגִלָּה ב.): 'זְמַן קְהִלָּה לַכֹּל הוּא'. כִּי עִקַּר הַנֵּס שֶׁל פּוּרִים שֶׁהוּא מַפְלַת הָמָן־עֲמָלֵק הָיָה עַל־יְדֵי הַכְּנִיסָה וְהַקִּבּוּץ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבִּין הַבָּתִּים שֶׁל הַתְּפִלָּה עַד אֵין חֵקֶר, עַד שֶׁנִּתְכַּנְּסוּ לְתוֹכָם כָּל הָרְחוֹקִים וְכָל הַנִּדָּחִים כַּנַּ"ל, שֶׁכָּל זֶה הוּא הֵפֶךְ מַחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה כַּנַּ"ל וְעַל־כֵּן נָפַל מֵאֹד עַל־יְדֵי־זֶה, וְכַנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (שָׁם ח, טו): "וּמָרְדָכַי יָצָא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת" וְכוּ', בְּחִינַת תְּכֵלֶת שֶׁבַּצִּיצִית, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא קִבּוּץ נִדָּחִים שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה מַפְלַת הָמָן־עֲמָלֵק כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁרָצָה הָמָן לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, אָמַר (שָׁם ח, ג): "יֶשְׁנוֹ עַם אֶחָד מְפֻזָּר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים" וְכוּ' - 'מְפֻזָּר וּמְפֹרָד' דַּיְקָא, שֶׁיִּשְׂרָאֵל הֵם מְפֻזָּרִים וּמְפֹרָדִים בֵּין הָעַמִּים וְאֵי אֶפְשָׁר לְקַבְּצָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה רָצָה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי עִקַּר מַפָּלָתוֹ עַל־יְדֵי הַקִּבּוּץ כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן אָמְרָה אֶסְתֵּר: "לֵךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים" וְכוּ', 'כְּנוֹס' דַּיְקָא, וְכַנַּ"ל.

יב. **וְזֶה** שֶׁכָּתוּב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ סִימָן תר"ץ (סְעִיף יח), שֶׁמִּצְוָה לְחַזֵּר אַחַר רַב עַם בְּקֶרְיַאת הַמְּגִלָּה וַאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ לוֹ מֵאָה אֲנָשִׁים וְכוּ', כִּי עִקַּר תֹּקֶף הַנֵּס שֶׁל פּוּרִים שֶׁהוּא מַפָּלַת הָמָן־עֲמָלֵק, הוּא עַל־יְדֵי הַקִּבּוּץ הָקָדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן כָּל מַה שֶּׁמִּתְקַבְּצִין וְנִתְוַסְּפִין אֲנָשִׁים רַבִּים יוֹתֵר בְּשָׁעַת קְרִיאַת הַמְּגִלָּה, שֶׁהוּא פִּרְסוּם נִיסָּא - מִתְגַּדֵּל הַנֵּס בְּיוֹתֵר וְנִמְשָׁךְ מַפָּלַת הָמָן־עֲמָלֵק בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ'. כִּי זֶה יָדוּעַ, שֶׁעִקַּר קְרִיאַת הַמְּגִלָּה וּפִרְסוּמֵי נִיסָּא וְכָל הַמִּצְוֹת שֶׁל פּוּרִים הוּא - שֶׁנִּזְכֶּה עַל־יְדֵי־זֶה לְהַפִּיל אֶת קַלְפַּת הָמָן־עֲמָלֵק בְּכָל דּוֹר וָדוֹר בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּכָל אָדָם בִּפְרָטִיּוּת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּמְּגִלָּה בְּפֵרוּשׁ (שָׁם ח, ט): "וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וָעִיר" וְכוּ', וְעַל־כֵּן מִצְוָה רַבָּה לְהִשְׁתַּדֵּל לִשְׁמֹעַ הַמְּגִלָּה מֵהַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַיּוֹתֵר גָּדוֹל, וְכַנַּ"ל.

יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים" וְכוּ', שֶׁהַזְּהִירָם אָז עַל מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, כַּמְבֹאָר שָׁם בַּפָּרָשָׁה. וְעַל־כֵּן הִקְהִילָם תְּחִלָּה, וְהִקְדִּים לְהוֹדִיעַ לְהַזְהִירָם עַל מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, כִּי הַמִּשְׁכָּן הוּא בְּחִינַת בֵּית הַתְּפִלָּה שֶׁנִּבְנָה מֵרִבּוּי הַבָּתִּים הַנַּ"ל הַנַּעֲשִׂים עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְכַּנְּסִין וְנִקְהָלִים עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַחַד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִצְטָרְפִין בְּצֵרוּפִים רַבִּים וְנִפְלָאִים וְנִתְרַבִּין הַבָּתִּים מְאֹד וְכַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן הִקְדִּים לוֹמַר "וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה" - 'וַיַּקְהֵל' דַּיְקָא, כִּי עִקַּר בִּנְיַן הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא בֵּית הַתְּפִלָּה, נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי בְּחִינַת "וַיַּקְהֵל", עַל־יְדֵי רִבּוּי הַצֵּרוּפִים שֶׁמִּצְטָרְפִין עַל־יְדֵי הַקִּבּוּץ שֶׁנִּקְהָלִין יַחַד שֶׁנַּעֲשִׂין מֵהֶם בָּתִּים רַבִּים עַד אֵין מִסְפָּר שֶׁמֵּהֶם נִבְנֶה הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא בֵּית הַתְּפִלָּה, וְכַנַּ"ל.

הִלְכוֹת תְּפִלִּין

הֲלָכָה א

הַמִּצְוָה שֶׁל תְּפִלִּין צְרִיכָה לִהְיוֹת מֵעוֹר בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף הַמְּיֻחָדִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות יג, ט): "לְמַעַן" וְכוּ' - 'מִמִּין הַמֻּתָּר לְפִיךְ' וְכוּ' (שִׁבְּת קח.; אֹרַח חַיִּים לב, בה).

עַל־פִּי הַתּוֹרָה 'יִהְיוּ מָאן דְּאָזִיל לְמִינְסַב אִיתְּתָא' (בסימן כט) ☜, עַיֵּן שָׁם כָּל הַתּוֹרָה, וְעַל פִּי הַתּוֹרָה "תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק" (בסימן יט), ☜ עַיֵּן שָׁם.

כִּי הַתְּפִלִּין הֵם תִּקּוּן הַדַּעַת (אות ד), כִּי הֵם בְּחִינַת מֹחִין, וְהֵם בְּחִינַת תִּקּוּן הַכְּלָלִי, הַיְנוּ תִּקּוּן הַבְּרִית. כִּי תִּקּוּן הַדַּעַת הוּא תִּקּוּן הַבְּרִית, וְעַל־כֵּן עִקַּר הַתְּפִלִּין הֵם זְכִירַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, כִּי יְצִיאַת מִצְרַיִם הֵם בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית, תִּקּוּן הַדַּעַת, כִּי בְּמִצְרַיִם הָיָה בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית, פְּגַם הַדַּעַת, כַּמְבֹאָר כַּמָּה פְּעָמִים (סימן כ, נג, ועוד). וְעַל־כֵּן נֶאֱמַר כְּשֶׁהָיָה בִּגְלוּת מִצְרַיִם (יְחֶזְקֵאל טז, ו): "וְאֶעֱבוֹר עָלַיִךְ וְכוּ' וְאֹתַךְ עֵרוֹם וְעֶרְיָה", כִּי הָיוּ עֲרֵמִים בְּלִי בְּגָדִים, מֵחֲמַת שֶׁלֹּא הָיָה אָז תִּקּוּן הַכְּלָלִי, שֶׁהוּא תִּקּוּן הַבְּגָדִים, וְזֶה שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּסָמוּךְ: "וְאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וְאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמַיִךְ". כִּי זֶה תְּלוּי בָּזֶה, כִּי מֵחֲמַת זֶה הָיְתָה 'עֵרֹם וְעֶרְיָה' מֵחֲמַת שֶׁהָיוּ 'מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמַיִךְ', שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּם נִדּוּת, בְּחִינַת "אָדָם לְלִבּוּשָׁךְ" (יְשַׁעְיָה סג, ב) שֶׁהוּא קְלִקּוּל הַבְּגָדִים. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְתַקְּנָם וּלְגָאֳלָם נֶאֱמַר (שָׁם):

תוכחת משה

הָעֲוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת, וְזֶה בְּחִינַת אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה בְּמִדְבָּר בָּעֲרָבָה וְכוּ'. וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י שֶׁכָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר 'דִּבְרֵי' הֵם דִּבְרֵי תּוֹכָחָה, כִּי שָׁם בְּמִקְרָא חוֹשֵׁב כָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהִכְעִיסוּ לַמָּקוֹם בְּמִדְבָּר בָּעֲרָבָה וְכוּ'. כִּי אִיתָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁאָסוּר לוֹמַר תּוֹכָחָה, דְּהַיְנוּ לְהַזְכִּיר עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל וּלְהוֹכִיחָם עֲלֵיהֶם כִּי אִם מִי שֶׁיָּכוֹל לְהוֹכִיחַ כְּמוֹ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁעַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ נָתַן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ. 'עַזַּב' לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא 'נָתַן'. וְנִמְצָא, שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ עַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ שֶׁהִזְכִּיר עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי זֶה דַּיְקָא נָתַן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב, כִּי הָיָה יָכוֹל לַהַפּוֹךְ הָעֲוֹנוֹת לִזְכֻיּוֹת, כִּי זָכָה לְנַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע בִּשְׁלֵמוּת, כִּי הִשִּׂיג בְּחִינַת דִּבְרֵי תּוֹרָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת נִשְׁמַע, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה הָעֲוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת. (ספר תורה ב אות ט)

שיר של חסד

לָעָתִיד לָבוֹא כְּשֶׁיּוּגְמַר הַבְּרוּר בִּשְׁלֵמוּת, וְיִקַּיֵּם: "בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה ה' אֱלֹקִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים, וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ" וְכוּ', אָז לֹא יִהְיֶה עוֹד שׁוּם בְּרוּר וַעֲשִׂיָּה וַעֲבוֹדָה כְּלָל, כִּי 'הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם' - וְלֹא לְמָחָר לַעֲשׂוֹתָן, וְאָז יִהְיֶה יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת, שֶׁכָּל הַבְּרוּרִים שֶׁנַּעֲשָׂה כָּל אֶחָד לְבָרֵר לְפִי בְּחִינָתוֹ לְפִי עֲבוֹדָתוֹ וְטִרְחָתוֹ בַּעֲבוֹדַת ה', כֻּלָּם יָשׁוּבוּ לְשָׁרְשָׁם הָעֶלְיוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַיָּשָׁר, שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ כָּל הַשִּׂמְחָה וְהַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר שֶׁל חֶסֶד, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'כֹּהֵן' שֶׁנִּקְרָא "חֶסֶד", כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח) שֶׁלֶּעָתִיד נִזְכֶּה לִבְחִינַת שִׁיר שֶׁל חֶסֶד, שֶׁהוּא עִקַּר שְׁלֵמוּת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט, כָּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, מְרֻבָּע, שֶׁעוֹלֶה ע"ב בְּגִימַטְרִיָּא "חֶסֶד".

כִּי עַכְשָׁו כָּל הַנִּגּוּנִים וְהַשִּׁירוֹת הֵם רַק הֶאָרָה מֵעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, כִּי עַכְשָׁו עִקַּר הַשִּׁיר מִסִּטְרָא דִּלְוָאֵי, שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין, שֶׁמִּשָּׁם אֲחִיזַת סִטְרָא דְּנוּקְבָא, וְעַל־כֵּן כָּל הַשִּׁירוֹת בִּלְשׁוֹן נְקֵבָה כַּנַּ"ל. אֲבָל לֶעָתִיד יִתְעַר "שִׁיר חָדָשׁ" - בִּלְשׁוֹן זָכָר, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בַּהַגָּדָה: וְנוֹדֶה לְךָ שִׁיר חָדָשׁ, כַּמּוּבָא. כִּי יִתְעַר שִׁיר שֶׁל חֶסֶד, בְּחִינַת שִׁיר שֶׁל שַׁבָּת, בְּחִינַת 'שִׁיר הַשִּׁירִים' - שִׁיר הַמַּעֲלָה עַל כָּל הַשִּׁירִים, בְּחִינַת: כִּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ, 'וַחֲסִידֶיךָ' דַּיְקָא 'יְרַנֵּנוּ', בְּחִינַת שִׁיר שֶׁל חֶסֶד, כִּי אָז יִתְבַּטֵּל הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְגַמְרֵי, וְיִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְשִׂמְחָה בִּשְׁלֵמוּת, וְאָז נִזְכֶּה לִשְׁמֹעַ בְּחִינַת קוֹל הַשִּׁיר הַנִּמְשָׁךְ מִקּוֹל הַיָּשָׁר בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּהֵן, בְּחִינַת חֶסֶד. וְזֶהוּ בְּחִינַת עֹצֶם רִבּוּי הַשִּׂמְחָה שֶׁלֶּעָתִיד, בְּחִינַת: שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ וְכוּ', וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה בִּפְסוּקִים הָרַבֵּה כַּנַּ"ל, אֲשֶׁרֵי שֶׁיִּזְכֶּה לַשִּׂמְחָה הַזֹּאת וְלַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁל חֶסֶד, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּגּוּן שֶׁיִּתְנַגֵּן לֶעָתִיד עַל ע"ב נִימִין כְּשֶׁיִּתְהַפְּכוּ עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל לִזְכֻיּוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְהַפְּכוּת הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה וְכַנַּ"ל, וְכַמְבֹאָר בַּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ ג' בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח' עַיֵּן שָׁם, אַשְׁרֵי שֶׁיִּזְכֶּה לָזֶה: (פריה ורביה ג אות ל).

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות קריאת התורה הלכה ו

וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַתַּעֲנִית שְׁנֵי וַחֲמִישִׁי מִתְקַנִּים פְּגַם הָאֲכִילָה, וְאָז מִתְגַּבֵּר הָאָרַת הָרָצוֹן, כִּי בָּהֶם קִבֵּל מֹשֶׁה הַלּוּחוֹת אַחֲרוֹנוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת תִּקּוּן חֵטְא הָעֶגֶל שֶׁהוּא פְּגַם הָרָצוֹן וְכוּ״ל.

וְעַל־כֵּן קוֹרִין בָּהֶם ״וַיְחַל״, שֶׁהוּא תְּפִלַּת מֹשֶׁה שֶׁהִתְפַּלֵּל לְהַמְתִּיק הַכַּעַס וְהַחֲרוֹן אַף שֶׁל חֵטְא הָעֶגֶל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בִּטֵּל הַכַּעַס וַהֲפָכוֹ לְרָצוֹן, וְהַמְשִׁיךְ הָאֲרַת הָרָצוֹן בָּעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שֹׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים שֶׁנִּתְגַּלָּה לוֹ אָז שֶׁקּוֹרִין אוֹתָן בְּיוֹם הַתַּעֲנִית. כִּי שֹׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים הֵם בְּחִינַת רָצוֹן, וְעַל־כֵּן הֵם שֹׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת, כְּנֶגֶד תִּלְיסַר תִּקּוּנֵי דִּיקְנָא, כְּיִדּוּעַ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת זָקֵן דִּקְדֻשָּׁה שֶׁעַל־יָדוֹ מִתְגַּבֵּר מַצַּח הָרָצוֹן כַּנַּ״ל.

גַּם הַתַּעֲנִית הוּא בְּחִינַת צְדָקָה, בְּחִינַת (בְּרֵכוֹת ו׳:) : ׳אַגְרָא דְּתַעֲנִיתָא צְדָקָתָא׳, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה ׳דִּרְשׁוּ׳ (סִימָן לז) בְּלִקּוּטֵי חֵלֶק א׳, עַיֵּן שָׁם. וְעַל־יְדֵי הַצְּדָקָה עִקַּר הַכְנָעַת מֵצַח הַנָּחָשׁ, עַל־כֵּן מִתְעַנִּין אֲחַר יוֹם־טוֹב, וְכַנַּ״ל.

הִלְכוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה הֲלָכָה ה׳ - נִכְלֶלֶת בְּהִלְכוֹת נְשִׂיאַת כַּפַּיִם הֲלָכָה ה׳.

הֲלָכָה ו

עַל־פִּי הַתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה׳ בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח׳.

א. **וְזֶה** בְּחִינַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה בַּצִּבּוּר בְּסֵפֶר תּוֹרָה כְּשֶׁרָה בְּנִגּוּן וּבִטְעָמִים, וְעִקַּר הַקְּרִיאָה הוּא בְּשַׁבָּת וְיוֹם־טוֹב, שֶׁאָז תִּקֵּן מֹשֶׁה לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה, אַף כְּשֶׁהָלְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּלֹא מַיִם שְׁלֹשָׁה יָמִים, עָמְדוּ הַנְּבִיאִים שֶׁבֵּינֵיהֶם וְתִקְנוּ הַקְּרִיאָה בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעַבְרוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלֹא תּוֹרָה, וְעָזְרָא תִּקֵּן בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה, כְּמֹבְאָר בִּדְבָרָיו רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל בַּגְּמָרָא (בָּבָא קַמָּא פב.) וּפוֹסְקִים (אֹרַח חַיִּים סִימָן קלה סָעִיף א׳).

כִּי עִקַּר הַקְּרִיאָה בַּתּוֹרָה הוּא בְּשַׁבָּת, שֶׁאָז נִתְּנָה תּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שַׁבָּת פו:). **כִּי מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ׳ הַנַּ״ל, שֶׁעִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, הוּא עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה שֶׁמְּבָרֵר הַמְּדַמֶּה, שֶׁבָּזֶה תְּלוּיָה הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וְזֶה בְּחִינַת מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁאָז זָכוּ כֻּלָּם עַל־יְדֵי מֹשֶׁה לְרוּחַ נְבוּאָה, וְאָז נִתְבַּסֵּס וְנִתְקַיֵּם הָעוֹלָם וְכוּ׳, דְּהַיְנוּ שֶׁנִּתְגַּלָּה אָז אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ׳, וְכֵן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיוּ צַדִּיקִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, בְּחִינַת רוּחַ הַבָּא מִן הַקֹּדֶשׁ וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַמְשָׁכַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.**

וּמְבֹאָר שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרֵר שִׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת, שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, שֶׁיִּתְנַגֵּן עַל שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם נִימִין וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי קוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה דַּיְקָא יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ בִּבְחִינַת (שִׁיר־הַשִּׁירִים א, יב) : ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״ וְכוּ׳, ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב.

וְעַל־כֵּן עִקַּר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּשַׁבָּת, כִּי שַׁבָּת מוֹרֶה עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי זֶה עִקַּר מְצוַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, לְהוֹדִיעַ כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה׳ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת לא, טז-יז) : ״בְּרִית עוֹלָם בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳ כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה׳״ וְכוּ׳, וְכֵן חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד הוּא גַּם כֵּן בְּחִינַת שַׁבָּת, כִּי אָז יִהְיֶה יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וְכוּ׳.

וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַשִּׁירוֹת וְהַזְּמִירוֹת וְהַנִּגּוּנִים שֶׁמִּתְעוֹרְרִין בְּשַׁבָּת, שֶׁאָז נוֹהֲגִין כָּל יִשְׂרָאֵל לְהַרְבּוֹת בְּנִגּוּנִים וּבְזְמִירוֹת וְשִׁירוֹת, שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ מִקּוֹל הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן הַנַּ״ל שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד בְּעֵת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת. וְעַל־כֵּן עִקַּר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּשַׁבָּת, כִּי כָּל הַנַּ״ל הוּא בְּחִינַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה, כִּי עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה זוֹכִין לְכָל זֶה, לְבָרֵר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה וּלְזִכּוֹת לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד וְכוּ׳ וְכַנַּ״ל, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת שַׁבָּת כַּנַּ״ל.

ב. **אֲבָל** כְּשֶׁהָלְכוּ יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלֹא תּוֹרָה, עָמְדוּ הַנְּבִיאִים שֶׁבֵּינֵיהֶם וְתִקְנוּ שֶׁיִּהְיוּ קוֹרִין בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, ׳הַנְּבִיאִים׳ דַּיְקָא, כִּי מִבֹּאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁכְּשֶׁהִסְטְרָא אָחֳרָא יוֹנֶקֶת מֵהָרַחֲמָנוּת וְכוּ׳, אָזַי צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין כָּל הַתִּקּוּנִים הַמְבֹאָרִין שָׁם, עַד שֶׁיּוּכִין לִבְחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר

הָאֱמוּנָה שֶׁהוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ', ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב.

וְזֶהוּ בְּחִינַת כָּל הַנְּבִיאִים וּבַעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעָמְדוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר וָדוֹר אַחַר מַתַּן תּוֹרָה, עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁהוּא רַבָּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים. כִּי עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה, הוּא עַל־יְדֵי מֹשֶׁה שֶׁנִּתַּן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא עִקַּר הַנְּבוּאָה, שֶׁהִיא קַיֶּמֶת לְדוֹרוֹת לָנֶצַח, וְעָלֶיהָ אֵין לְהוֹסִיף וְלֹא לִגְרֹעַ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מְגִלָּה ב:) שֶׁאֵין נָבִיא רַשַּׁאי לְחַדֵּשׁ דָּבָר מֵעַתָּה. אַךְ כָּל הַנְּבִיאִים וְהַצַּדִּיקִים בַּעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעָמְדוּ אַחַר מֹשֶׁה עַד הַיּוֹם הַזֶּה, כֻּלָּם לֹא בָּאוּ רַק לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, בִּבְחִינַת קוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, עַיֵּן שָׁם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה נח, א): "כַּשּׁוֹפָר הָרֵם קוֹלֶךָ" הַנֶּאֱמַר לְעִנְיַן נְבוּאָה.

וְכָל זֶה הוּא מֵחֲמַת בְּחִינָה הַנַּ"ל הַמְבֹאָר בַּתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁהוּא מַה שֶׁלִּפְעָמִים הַסִּטְרָא אָחֳרָא יוֹנֶקֶת מֵהָרַחֲמָנוּת, וְאָז נִתְגַּלְגֵּל הָרַחֲמָנוּת וְכוּ', הַיְנוּ שֶׁבְּכָל פַּעַם מִתְגַּבֶּרֶת הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְחֵילוֹתֶיהָ לִינֹק מֵהָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהוּא עִקַּר הַדַּעַת וְהַמֹּחַ, כִּי אֵין חָכְמָה כְּחָכְמַת הַתּוֹרָה, וְכָל הַחָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּרְאִים כְּחָכְמוֹת, בֶּאֱמֶת הֵם כְּסִילוּת כְּנֶגֶד חָכְמַת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה 'דִּרְשׁוּ ה' וְכוּ'" (סִימָן לז), וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה ט, כב): "אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ" וְכוּ'.

אַבָל הַסִּטְרָא אָחֳרָא מִתְגַּבֶּרֶת לִינֹק מֵהָרַחֲמָנוּת הָאֱמִתִּי שֶׁהִיא הַתּוֹרָה, וְרוֹצִים לְהַמְשִׁיךְ לְעַצְמָם הָרַחֲמָנוּת, שֶׁזֶּהוּ מַה שֶּׁאָנוּ רוֹאִים שֶׁהֵם חוֹתְרִים לְהַכְנִיס עֲבוֹדָה־זָרָה בְּבֵית ה', לְהַכְנִיס חָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּלְפָרֵשׁ הַתּוֹרָה עַל־פִּי דַּרְכֵיהֶם הָרָעִים, שֶׁמְּגַלִּים פָּנִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כַּהֲלָכָה, וּמְהַפְּכִים דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים לְדַרְכֵיהֶם, וּמַחֲצִיפִים פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים שֶׁכָּל כַּוָּנָתָם לְטוֹבַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם רַחֲמָנוּת גָּדוֹל עַל יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁהֵם נְבוֹכִים כָּל כָּךְ לְפִי דַּעְתָּם הָרָעָה, דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁמְּדַקְדְּקִים רַק בְּמִצְוֹת, וְכָל לְמוּדָם הוּא רַק גְּמָרָא וּפוֹסְקִים וְסִפְרֵי מוּסָר וְכוּ', וְהֵם שׁוֹקְדִים לְתַקָּנַת יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמָנוּת הַמַּר וְהַמָּרוֹר שֶׁלָּהֶם, וְרוֹצִים לְפַתּוֹת וּלְהָסִית וּלְהַכְרִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּלְכוּ, חַס וְשָׁלוֹם, בְּדַרְכֵיהֶם, אֲשֶׁר כְּבָר רָאִינוּ מַה שֶּׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הָרַחֲמָנוּת שֶׁלָּהֶם, שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֲרֵיהֶם פּוֹרֵק עֹל לְגַמְרֵי, כַּמְבֹאָר בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁצּוֹעֲקִים עַל זֶה בְּקוֹל מַר וְנִמְהָר, וְכַמְבֹאָר בִּדְבָרֵינוּ כַּמָּה פְּעָמִים. וְכָל זֶה כָּלוּל בַּדִּבּוּר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁכָּתַב אַדְמוּ"ר זַ"ל, שֶׁלִּפְעָמִים הֵם יוֹנְקִים מֵהָרַחֲמָנוּת, כִּי כָּךְ מֻרְגָּל בִּלְשׁוֹנָם הַטָּמֵא. וּמוּבָא בִּסְפָרֵיהֶם הָרָעִים, שֶׁהֵם רוֹצִים רַק בֶּאֱמֶת, כִּי יֵשׁ לָהֶם רַחֲמָנוּת עַל נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְרוֹצִים לְהַדְרִיכָם בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה עַל־פִּי פֵּרוּשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁלָּהֶם לִשְׁאוֹל וְלֶאֱבֹדוֹן וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

וְזֶה הַקִּלְקוּל מָצוּי בְּכָל דּוֹר בְּכַמָּה בְּחִינוֹת שׁוֹנוֹת, כִּי תֵּכֶף אַחַר מַתַּן תּוֹרָה קֹדֶם שֶׁיָּרַד מֹשֶׁה מִן הָהָר, נִתְקַבְּצוּ עַל אַהֲרֹן לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֶת הָעֶגֶל, שֶׁאָמְרוּ גַּם כֵּן שֶׁהוּא מִצַּד הָרַחֲמָנוּת שֶׁלָּהֶם, כַּמּוּבָן בַּפָּרָשָׁה שָׁם שֶׁאָמְרוּ (שמות לב, א): "קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹקִים כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ לֹא יָדַעְנוּ מֶה הָיָה לוֹ", שֶׁהִבְרִיהֶם אֵלּוּ בּוֹטִים כְּמַדְקְרוֹת חָרֶב, שֶׁמִּתְקַבְּצִים בְּקִבּוּץ גָּדוֹל לְפַקֵּחַ עַל תַּקָּנַת הֶהָמוֹן, וּמְרַחֲמִים עֲלֵיהֶם וּמְבַקְּשִׁים לָהֶם מִי שֶׁיֵּלֵךְ לְפָנֵיהֶם לְהַדְרִיכָם בַּדֶּרֶךְ שֶׁהֵם רוֹצִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: "אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ". וְכֵן הוּא בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, בְּפֶרֶט בַּדּוֹר הַזֶּה, כַּמּוּבָן לְמִי שֶׁבָּקִי קְצָת בְּדִבְרֵיהֶם וְדַרְכֵיהֶם הָרָעִים, שֶׁאוֹמְרִים בְּפִיהֶם וּמְמַלְּאִים בִּידֵיהֶם לְהַדְפִּיס סְפָרִים עַל זֶה, וְכָל זֶה הוּא בְּחִינָה הַנַּ"ל מַה שֶּׁכָּתוּב לְעֵיל שֶׁלִּפְעָמִים הֵם יוֹנְקִים מְהֶרְחֶמְנוּת וְכוּ', וְעַל־יְדֵי־זֶה בָּא תַּאֲוַת נְאוּף וְנִתְקַלְקֵל הַתְּפִלָּה, חַס וְשָׁלוֹם. וְהַתִּקּוּן הוּא עַל־יְדֵי הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל וְכוּ' - שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין וְכוּ', עַד שֶׁנִּמְשָׁךְ רוּחַ נְבוּאָה וְכוּ'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת כָּל הַנְּבִיאִים שֶׁעָמְדוּ אַחַר מֹשֶׁה, שֶׁבָּאִים רַק לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה בֶּאֱמֶת, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יָדָם, כִּי כָּל נְבוּאָתָם נִמְשָׁךְ מֵהַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל שֶׁעַל־יָדוֹ עִקַּר הַתִּקּוּן. וְכֵן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר כָּל הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת יֵשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה גַּם עַתָּה וְכוּ', כַּמְבֹאָר שָׁם הֵיטֵב (באות ח').

וְעַל־כֵּן הַנְּבִיאִים כְּשֶׁרָאוּ שֶׁהָלְכוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלֹא מַיִם, שֶׁהוּא מְחֻמַּת שֶׁשְּׁתְמַעֲטוּ מֵימֵי הַדַּעַת, שֶׁהֵם בְּחִינַת (ישעיה יא, ט): "כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים", שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ רַק מֵהָרַחֲמָנוּת דִּסְטְרָא אָחְרָא הַנַּ"ל, עַל־כֵּן עָמְדוּ וְתִקְּנוּ שֶׁיִּהְיוּ יִשְׂרָאֵל קוֹרִין גַּם בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעַבְרוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלֹא תּוֹרָה.

וְעַל־כֵּן תִּקְּנוּ בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי דִּיקָא, כִּי בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי אָז הוּא בְּחִינַת דִּינִים, כַּמּוּבָן בַּפְּנִימִיּוֹת (פְּרִי עֵץ חַיִּים מִקְרָא קֹדֶשׁ פֶּרֶק ג'), שֶׁיּוֹם שֵׁנִי הוּא בְּחִינַת גְּבוּרָה, וְיוֹם חֲמִישִׁי הוּא בְּחִינַת הוֹד שֶׁהוּא גַּם כֵּן עֲנַף הַגְּבוּרָה, כִּידּוּעַ, וְעַל־כֵּן בָּהֶם בָּתֵּי דִינִין יוֹשְׁבִין (בבא קמא פב.). וְעַל־כֵּן צְרִיכִין אָז בְּיוֹתֵר לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ כֹּחַ הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּינָק הַסִּטְרָא אָחֳרָא מֵהַדִּינִים וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

וְעַל־כֵּן נוֹהֲגִים לְהַרְבּוֹת בְּתַחֲנוּנִים וּתְפִלּוֹת הָרַבֶּה בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי (אורח חיים סימן קלד, סעיף א), כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ כֹּחַ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל שֶׁיָּכוֹל בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין וְכוּ'. כִּי אָז צְרִיכִים תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים הַרְבֵּה מְאֹד שֶׁלֹּא תִּתְגַּבֵּר הַסִּטְרָא אָחֳרָא לִינֹק מֵהַתְּפִלָּה עַל־יְדֵי הַדִּינִים, רַק נִזְקֶה עַל־יְדֵי רִבּוּי הַתְּפִלּוֹת וְהַתְּחִנּוֹת לְעוֹרֵר רַחֲמָיו עָלֵינוּ, שֶׁיַּמְשִׁיךְ עָלֵינוּ כֹּחַ הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל שֶׁיּוֹדֵעַ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין שֶׁעַל־יָדוֹ נִתְתַּקֵּן כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל, עַד שֶׁזּוֹכִין לִבְחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁהוּא קִיּוּם הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הַכֹּל.

עַל־כֵּן עָמְדוּ הַנְּבִיאִים דִּיקָא, וְתִקְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל שֶׁיִּהְיוּ קוֹרִין בַּתּוֹרָה בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי דִּיקָא שֶׁהֵם יְמֵי דִּין וְכוּ', כְּדֵי שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל יַמְשִׁיכוּ עֲלֵיהֶם עַל־יְדֵי קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר כֹּחַ הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הָרוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה, כְּדֵי לִזְכּוֹת גַּם בִּימֵי הַחֹל לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת - לִזְכּוֹת לְבָרר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, עַד שֶׁיִּהְיֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעָתִיד, עַד שֶׁיִּהְיֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַנִּגּוּן שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד, שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט כְּפוּל וְכוּ' שֶׁעוֹלֶה ע"ב [שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם] וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וְנִתְתַּקֵּן הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

וּבְשֵׁבִיל זֶה צְרִיכִין לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה בְּנִגּוּן וּבִטְעָמִים - כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ"ל שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה כַּנַּ"ל, שֶׁהוּא גְּבוֹהַּ מִן הַכֹּל. כִּי יֵשׁ בְּהַתּוֹרָה טנת"א [טְעָמִים, נְקֻדּוֹת, תָּגִין, אוֹתִיּוֹת], וְהַטְּעָמִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת נִגּוּן - גְּבוֹהִים מִן הַכֹּל, כַּמּוּבָא, כִּי הַטְּעָמִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת נִגּוּן הַנַּ"ל, הֵם בִּבְחִינַת שֵׁם ע"ב כַּמּוּבָא, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן הַנַּ"ל שֶׁעוֹלֶה ע"ב כְּמִנְיַן חֶסֶד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

ג. **וּבְשֵׁבִיל** זֶה קוֹרִין בִּשְׁנֵי וַחֲמִישִׁי שְׁלֹשָׁה: כֹּהֵן, לֵוִי, יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'חָכְמָה־בִּינָה־דַּעַת' - לְתַקֵּן בְּחִינַת הַשְּׁלֹשָׁה מֹחִין הַנַּ"ל שֶׁיִּהְיוּ מְחֻצּוֹת פְּרוּסוֹת וְכוּ', שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת, בְּחִינַת שֵׁשׁ תְּפִלּוֹת בְּיוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

ד. **וְזֶה** בְּחִינַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה **בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה** - כִּי אָז בְּמִנְחָה הוּא סָמוּךְ לְאַפּוּקֵי שַׁבָּתָא, סָמוּךְ לִימֵי הַחֹל, עַל־כֵּן קוֹרִין אָז בַּתּוֹרָה לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, שֶׁאָז עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה, עִקַּר בֵּרוּר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ׳ - לְהַמְשִׁיךְ כָּל הַקְּדֻשׁוֹת הָאֵלּוּ לִימֵי הַחֹל, שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ כֹּחַ גַּם בִּימֵי הַחֹל לְבָרֵר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה כָּל הַתְּקוּפוֹת הַנַּ״ל. כִּי בְּמִנְחָה בְּחֹל דִּינָא תַּקִּיפָא שָׁלְטָא (זֹהַר יְתְרוֹ פח:), אֲבָל בְּכֹחַ מִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת שֶׁהוּא עֵת רָצוֹן, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין שֶׁיִּתְהַפֵּךְ הַדִּין לְרַחֲמִים גְּדוֹלִים. וְהַכֹּל בְּכֹחַ הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁלְשָׁה צַדִּיקִים שֶׁנִּסְתַּלְּקוּ אָז בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְתִקּוּן הַכֹּל כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן נוֹהֲגִים כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַיְרֵאִים לוֹמַר תּוֹרָה וּמוּסָר בְּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבָּת בְּיוֹתֵר, כִּי אָז נִתְעוֹרֵר קוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל בִּבְחִינַת קוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁנִּסְתַּלֵּק אָז דַּיְקָא, וְכַנַּ״ל.

ה. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל לְעִנְיַן מִנְיַן גַּבְרֵי הָעוֹלִים לַתּוֹרָה, בִּשְׁנֵי וַחֲמִישִׁי וְכוּ׳ שְׁלֹשָׁה, בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְכוּ׳ אַרְבָּעָה, בְּיוֹם־טוֹב חֲמִשָּׁה, בְּיוֹם כִּפּוּר שִׁשָּׁה, בְּשַׁבָּת שִׁבְעָה, וְהִקְשׁוּ (מְגִלָּה כג.): ׳הַנֵּי שְׁלֹשָׁה חֲמִשָּׁה שִׁבְעָה, כְּנֶגֶד מִי? חַד אָמַר: כְּנֶגֶד בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, וְחַד אָמַר: כְּנֶגֶד שִׁלְשָׁה שׁוֹמְרֵי הַסַּף, וַחֲמִשָּׁה רוֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ, וְשִׁבְעָה רוֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ׳. וְאַחַר־כָּךְ הִקְשׁוּ עַל שִׁשָּׁה שֶׁל יוֹם כִּפּוּר, כְּנֶגֶד מִי? וְכוּ׳, וְהוּא תָּמוּהַּ תֵּכֶף בִּתְחִלַּת הָעִיּוּן, מִפְּנֵי מָה לֹא הִקְשׁוּ עַל אַרְבָּעָה שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְחֹל הַמּוֹעֵד, וְכֵן הִקְשׁוּ הַתּוֹסְפוֹת שָׁם, וְיִשְׁבוּ בִּדְחַק, שֶׁבְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ הַסְּבָרָא נוֹתֶנֶת לְהוֹסִיף אֶחָד, עַיֵּן שָׁם.

וְאַף אָנוּ נֹאמַר עַל־פִּי הַנַּ״ל, שֶׁבְּוַדַּאי עַל־פִּי טַעַם הַנַּ״ל עַל קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר, אֵין צְרִיכִין לִשְׁאֹל עַל מִנְיַן אַרְבַּע שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְכוּ׳, כִּי עִקַּר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר הוּא לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁצְּרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר בְּכָל עֵת, וְהָעִקָּר בְּיָמִים קְדוֹשִׁים שֶׁעִקָּרָם הוּא שַׁבָּת קֹדֶשׁ שֶׁבּוֹ נִתְּנָה תּוֹרָה, וְכֵן יוֹם־טוֹב וְחֹל הַמּוֹעֵד שֶׁמְּקַבְּלִים כָּל קְדֻשָּׁתָם מִשַּׁבָּת שֶׁהוּא ׳תְּחִלָּה לְמִקְרָאֵי קֹדֶשׁ וְכוּ׳ (בְּקִדּוּשׁ לֵילֵי שַׁבָּת), וְכֵן רֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁהוּא גַּם כֵּן בְּחִינַת קְדֻשַּׁת יוֹם־טוֹב, בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים קד, יט): ״עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים״, כִּי מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ מוֹנִין הַמּוֹעֲדִים. וּבָהֶם עִקַּר תִּקּוּן קְרִיאַת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל שָׁם (עֵין יְרוּשָׁלְמִי פֶּרֶק ד הֲלָכָה א׳): ׳מֹשֶׁה תִּקֵּן לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל שֶׁיִּהְיוּ קוֹרִים בְּשַׁבָּת וּבְמוֹעֲדִים, וּבְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים׳ וְכוּ׳. וְעִקַּר קְדֻשַּׁת מַתַּן תּוֹרָה שֶׁאָנוּ מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ עַל־יְדֵי קְרִיאַת הַתּוֹרָה - הוּא בִּשְׁבִיל לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ בֵּרוּר הַמְּדֻמֶּה וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁכָּל הָעוֹלָם תָּלוּי וְאֵינוֹ מִתְקַיֵּם בְּכָל דּוֹר וּבְכָל עֵת כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁיִּשְׂרָאֵל מַמְשִׁיכִין עֲלֵיהֶם עַל־יְדֵי קְרִיאַת הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד שֶׁאָז יִתְעַר הַשִּׁיר חָדָשׁ, שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה בְּטְעָמִים וּבְנִגּוּן וְכַנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן לֹא הִקְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל עַל מִנְיַן אַרְבָּעָה גִּבְרֵי שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְכוּ׳, כִּי בְּוַדַּאי עִקַּר הַקְּרִיאָה שֶׁל כָּל הַיָּמִים הַקְּדוֹשִׁים רָאוּי לִהְיוֹת מִנְיַן אַרְבָּעָה, כִּי עִקַּר הַקְּרִיאָה בִּשְׁבִיל לְעוֹרֵר הַשִּׁיר חָדָשׁ הַנַּ״ל שֶׁהוּא בִּבְחִינַת אַרְבָּעָה, כִּי הוּא שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם, שֶׁעַקַּר שְׁלֵמוּת הַשִּׁיר הוּא כְּשֶׁהוּא מְרֻבָּע, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי הָיָה רָאוּי לִקְרוֹת תָּמִיד בְּכָל הַיָּמִים הַקְּדוֹשִׁים מִנְיַן אַרְבָּעָה, כִּי עִקַּר הַקְּרִיאָה בִּשְׁבִיל רִבּוּעַ הַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן לֹא הִקְשׁוּ כְּלָל עַל מִנְיַן אַרְבָּעָה שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְכוּ׳, כִּי עִקַּר הַקְּרִיאָה צְרִיכָה לִהְיוֹת מִנְיַן אַרְבָּעָה.

וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁהוּא תִּקּוּן הַמּוֹעֲדוֹת, אָז מַזְכִּירִין בִּתְפִלַּת מוּסָף וּמִתְפַּלְּלִין לִזְכוּת לְשִׁירֵי דָּוִד, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים: ׳וּבְשִׁירֵי דָּוִד עַבְדְּךָ׳ וְכוּ׳. כִּי עִקַּר הַשִּׁיר הַנַּ״ל נִזְכֶּה עַל־יְדֵי בְּחִינַת דָּוִד־מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר הַנַּ״ל, כִּי עָסַק כָּל יָמָיו בִּזְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְכוּ׳, כִּי הוּא ״נְעִים זְמִרוֹת יִשְׂרָאֵל״ (שְׁמוּאֵל־ב כג, א), וְהוּא בִּבְחִינַת שְׁלֵמוּת הַמֶּרְכָּבָה, שֶׁשְּׁלֵמוּתָהּ עַל־יְדֵי רִבּוּעַ דַּיְקָא, דְּהַיְנוּ אַרְבָּעָה רַגְלֵי הַכִּסֵּא וְכוּ׳, כִּי דָּוִד בֶּרֶגֶל רְבִיעִי, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (זֹהַר

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה הֲלָכָה ו **אֹרַח חַיִּים** רכא

בְּרֵאשִׁית כ׳). וְכָל עִקַּר קְדֻשַּׁת רֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁהוּא בִּשְׁבִיל הַמּוֹעֲדִים, הוּא בִּבְחִינַת דָּוִד, כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (ראש השנה כה.), וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים בִּשְׁעַת קִדּוּשׁ לְבָנָה: ״דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם״, כִּי בְּיוֹמֵי דְּדָוִד וּשְׁלֹמֹה קַיְמָא סֶהֱרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא (זהר ויצא קנ.). כִּי עִקַּר הַשִּׁיר הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד, עִקָּרוֹ נִזְכֶּה עַל־יְדֵי דָּוִד שֶׁהוּא מָשִׁיחַ, שֶׁהוּא תִּקֵּן הָעוֹלָם בְּיָמָיו, וְהוּא עָתִיד לָבוֹא וּלְתַקֵּן הָעוֹלָם, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לַשִּׁיר הַזֶּה בִּשְׁלֵמוּת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (פִּסְחִים קיט:): ׳לִי נָאֶה לְבָרֵךְ׳ וְכוּ׳, שֶׁזֶּה יִהְיֶה כָּל הַקִּבּוּל שָׂכָר שֶׁל הַצַּדִּיקִים וְהַכְּשֵׁרִים וְכוּ׳.

וְדָוִד הוּא בְּבְחִינַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁהוּא תִּקּוּן הַמּוֹעֲדוֹת כַּנַּ״ל, שֶׁאָז הוּא בְּחִינַת: ׳חֲדָתוּתֵי דְסַהֲרָא׳ (זהר אמור צו:; תְּרוּמָה קלח.), שֶׁאָז בְּעֵת ׳חֲדָתוּתֵי דְסַהֲרָא׳ כָּל נוֹשְׁאֵי הַכִּסֵּא מְתַקְּנִים שִׁיר חָדָשׁ כְּשֶׁמְּבִיאִים הָאָרוֹן לְבֵית שֶׁמֶשׁ, שֶׁהוּא שִׁיר שֶׁשָּׁרוּ פָּרוֹת הַבָּשָׁן אָז כְּשֶׁנִּשְׁאוּ הָאָרוֹן לְבֵית שֶׁמֶשׁ (עבודה זרה כד:), שֶׁהוּא מִזְמוֹר (תְּהִלִּים צח): ״שִׁירוּ לַה׳ שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה״ וְכוּ׳, [שֶׁכָּל זֶה מִבֹּאָר בִּרְמָזִים נִפְלָאִים בְּסוֹף הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל שְׁנֵי הַבָּנִים שֶׁנֶּחְלְפוּ (ספורי מעשיות מַעֲשֶׂה יא), עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב וְהָבֵן]. וְזֶה הַשִּׁיר הוּא בְּעַצְמוֹ הַשִּׁיר הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הַנַּ״ל שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל וּמְשֻׁלָּשׁ וּמְרֻבָּע, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה קוֹרִין בַּתּוֹרָה כַּנַּ״ל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּסוֹף הַתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ תוֹכָחָה׳ שֶׁשִּׁיר הַנַּ״ל הוּא בְּחִינַת: ״שִׁירוּ לַה׳ שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה״ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. כִּי רֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁהוּא ׳חֲדָתוּתֵי דְסַהֲרָא׳ הוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בְּבִרְכַּת קִדּוּשׁ הַלְּבָנָה: ׳וְלִלְבָנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בָטֶן שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ׳ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן מִצְוַת קִדּוּשׁ הַלְּבָנָה יָקָר מְאֹד מְאֹד, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סנהדרין מב.): ׳אִלְמָלֹא לֹא זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְהַקְבִּיל פְּנֵי אֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם אֶלָּא פַּעַם אַחַת בַּחֹדֶשׁ, דַּיָּם׳ וְכוּ׳.

ו. **וְעַל־כֵּן** עִקַּר קִדּוּשׁ הַלְּבָנָה הוּא כְּשֶׁאֵין עֲנָנִים מְכַסִּין **אוֹתָהּ מִלְּרָאוֹתָהּ** (עַיֵּן שֻׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים סִימָן תכד סָעִיף א). כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַשִּׁיר הַנַּ״ל הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָעֲנָנִים כָּלִים, בְּבְחִינַת ״מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ״ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עַיֵּן שָׁם. וּבִשְׁבִיל זֶה הָרְבֵּה מְדַקְדְּקִים יוֹתֵר מִדַּאי שֶׁלֹּא לְקַדְּשָׁהּ עַד שֶׁיַּעַבְרוּ הָעֲנָנִים לְגַמְרֵי, אֲבָל הֵם טוֹעִים בָּזֶה, כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ מִפִּי צַדִּיקִים וּמַאַדְמוֹ״ר זַ״ל (חֵיי מוֹהַר״ן סִימָן תפג), וּבִפְרָט בְּעֵת שֶׁהַזְּמַן דָּחוּק שֶׁפְּמוּדְּ לְסוֹף חֲצִי הַחֹדֶשׁ, בִּפְרָט בַּחֹרֶף, שֶׁבְּוַדַּאי הוּא שְׁטוּת גָּדוֹל לִדְחוֹת מִצְוָה נוֹרָאָה כָּזֹאת בִּשְׁבִיל דִּקְדּוּק קַל שֶׁלֹּא נִזְכֶּה בַּגְּמָרָא כְּלָל, כִּי לֹא אָמְרוּ רַק: ׳הָרוֹאֶה לְבָנָה בְּחִדּוּשָׁהּ מְבָרֵךְ׳ וְכוּ׳ (סנהדרין מב.), שֶׁמּוּבָן שֶׁתֵּכֶף כְּשֶׁרוֹאִין אוֹתָהּ צְרִיכִין לְבָרֵךְ, רַק שֶׁבִּפּוּסְקִים מִבֹּאָר שֶׁכְּשֶׁהִיא מְכֻסָּה בַּעֲנָנִים לֹא יְבָרְכוּ, וְהוּא דְּבַר אֱמֶת וּמוּבָן בְּוַדַּאי, אֲבָל תֵּכֶף כְּשֶׁרוֹאִין אוֹתָהּ אֲפִלּוּ כְּשֶׁהָעֲנָנִים סְבִיבָהּ וְהִיא נִרְאֵית מִתּוֹךְ עָנָן קָלוּשׁ בְּוַדַּאי מְחֻיָּבִים לְקַדְּשָׁהּ, וְכַמְבֹאָר בִּפְרוּשׁ שָׁם: ׳אִם יֵשׁ עָלֶיהָ עָנָן קָלוּשׁ׳ וְכוּ׳. וְאֵיךְ נוֹכַל לְהַחְמִיר, בִּפְרָט כְּשֶׁהַזְּמַן דָּחוּק, לִדְחוֹת מִצְוָה כָּזֹאת בִּשְׁבִיל דִּקְדּוּק קַל?

וּבְאֶמֶת זֶה הַטָּעוּת נִמְשָׁךְ מֵחֲמַת גֹּדֶל חֲבִיבַת הַמִּצְוָה שֶׁיְּקָרָה מְאֹד אֵצֶל יִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סנהדרין שם), וְהִיא מְרַמֶּזֶת עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁיִּשְׂרָאֵל עֲתִידִין לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ, עַל־כֵּן הַכֹּל חֻפְּצִים שֶׁתָּהֵא זַכָּה לְגַמְרֵי. אֲבָל לֹא כֵּוָנוּ יָפָה בָּזֶה, כִּי הֵם שׁוֹכְחִים שֶׁאָנוּ עַתָּה בְּזֶה הָעוֹלָם הַשָּׁפָל וְהַחֹשֶׁךְ, בִּפְרָט עַתָּה בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הָאֵלֶּה, שֶׁהַגָּלוּת, בִּפְרָט גָּלוּת הַנֶּפֶשׁ - מִתְגַּבֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט מְאֹד מְאֹד בְּכָל וּבִפְרָט עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, עַל־כֵּן עַתָּה כָּל הַמְּאוֹרוֹת אֵינָם מְאִירִין כָּרָאוּי, כִּי מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ חָשְׁכוּ הַמְּאוֹרוֹת, כִּי אָז נֶאֱמַר (ישעיה יג, י): ״חֹשֶׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ בְּצֵאתוֹ וְיָרֵחַ לֹא יַגִּיהַּ אוֹרוֹ״, וְאָנוּ מְחַיִּין עַצְמֵנוּ בִּמְעַט דִּמְעַט אוֹר הַמֵּאִיר עָלֵינוּ מִתּוֹךְ עֹמֶק הַחֹשֶׁךְ אֲפֵלָה הַזֹּאת, וְעַל־כֵּן בְּכָל הַמִּצְוֹת וּבְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת, אִם נִרְצֶה, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַמְתִּין עַד שֶׁנּוּכַל לְקַיֵּם הַמִּצְוָה בִּבְהִירוּת וּבְזִכּוּת וּבְצַחוּת גָּדוֹל כָּרָאוּי, כְּבָר בָּטְלָה כָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי בְּוַדַּאי אֵין בְּיָדֵינוּ

לְקַיֵּם שׁוּם מִצְוָה בִּשְׁלֵמוּת עַתָּה בְּכָל הַדְּקְדּוּקִים וְהַפְּרָטִים, וּבִפְרָט בְּזַכּוּת וְצַחוּת הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁהוּא הָעִקָּר, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן אָנוּ צְרִיכִין לְקַיֵּם כָּל הַמִּצְוֹת כְּפִי מַה שֶּׁנּוּכַל, וְרַק בָּזֶה אָנוּ מְחַיִּין עַצְמֵנוּ וּמְשִׁיבִין נַפְשֵׁנוּ בַּגָּלוּת הַמַּר הַזֶּה, בִּפְרָט כְּפִי מַה שֶּׁיּוֹדֵעַ כָּל אֶחָד מְרִירַת נַפְשׁוֹ וְנִגְעֵי לְבָבוֹ וְכוּ׳. עַל־כֵּן בְּוַדַּאי חָלִילָה לָנוּ לִמְנֹעַ מִמִּצְוַת בְּרִכַּת הַלְּבָנָה בִּשְׁבִיל דְּקְדּוּקִים הַנַּ״ל, רַק לְקַיֵּם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל בַּגְּמָרָא וּפוֹסְקִים, שֶׁמְּבָאָר שֶׁחַיָּבִים לְקַדְּשָׁהּ אֲפִלּוּ כְּשֶׁרוֹאִין אוֹתָהּ מִתּוֹךְ עָנָן קָלוּשׁ וְכַנַּ״ל.

וְעַיֵּן הֵיטֵב בְּדִבְרֵי אַדְמוּ״ר זַ״ל בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, וּבְמַה שֶׁעָזָרְנוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְבָאֵר וּלְחַדֵּשׁ בָּהֶם, מִבְּאָר וּמוּבָן הֵיטֵב, שֶׁעַתָּה כָּל קִיּוּמֵנוּ וְחִיּוּתֵינוּ הוּא רַק עַל־יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁאָנוּ חוֹטְפִין מִתּוֹךְ הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וְכוּ׳, וְהֶבֵן הֵיטֵב הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ.

כִּי יֵשׁ בָּזֶה הַרְבֵּה לְדַבֵּר הַנּוֹגֵעַ לִכְלַל קְדֻשַּׁת אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, וּבִפְרָט לְהַקְּטַנִּים בְּמַעֲלָה, לְהַחֲלוּשֵׁי כֹּחַ שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט כְּמוֹ שֶׁיּוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ, אִם יִרְצוּ עוֹד לְדַקְדֵּק וּלְהַחְמִיר בְּחֻמְרוֹת יְתֵרוֹת, יְכוֹלִים לְהִכָּשֵׁל וְלִפֹּל עַל־יְדֵי־זֶה יוֹתֵר, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, וְכַמְבֹאָר בִּדְבָרֵינוּ הַרְבֵּה בָּזֶה.

ז. **וְנַחֲזֹר** לְעִנְיָנֵנוּ. שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה לֹא הִקְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל עַל מִסְפַּר אַרְבָּעָה קְרוּאִים שֶׁבְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְחֹל הַמּוֹעֵד, כִּי אַדְרַבָּא! עִקַּר תִּקּוּן הַקְּרִיאָה הוּא רַק בְּבְחִינַת אַרְבַּע, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר הַנַּ״ל בַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן הִקְשׁוּ רַק עַל שְׁאָר הַמִּסְפָּרִים כְּנֶגֶד מִי הֵם, וְהֵשִׁיבוּ, שֶׁבְּיוֹם־טוֹב הוּא כְּנֶגֶד ׳חֲמִשָּׁה רוֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ׳ וּבְשַׁבָּת כְּנֶגֶד ׳שִׁבְעָה רוֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ׳, כִּי עִקַּר הַשִּׁיר הַנַּ״ל יִזָּכֶה הַמֶּלֶךְ הָאֱמִתִּי שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ שֶׁיָּבוֹא בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְכָל הַסְּמוּכִים אֵלָיו בְּיוֹתֵר שֶׁהֵם ׳רוֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ׳, הֵם יִזְכּוּ בְּיוֹתֵר לִנְפְלָאוֹת נְעִימַת הַשִּׁיר הַזֶּה, וּמֵהֶם יִקַּבְּלוּ כָּל יִשְׂרָאֵל כָּל אֶחָד כְּפִי קִרְבּוֹ לִ׳רוֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ׳. וְעַל־כֵּן תִּקְנוּ קְרִיאַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בִּשְׁבִיל הַשִּׁירָה הַנַּ״ל כְּנֶגֶד ׳רוֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ׳ שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה וְשִׁבְעָה, וְכַנַּ״ל.

ח. **וְעַל־כֵּן** אָמְרוּ שֶׁשִּׁלְשָׁה שֶׁבְּחֹל הֵם כְּנֶגֶד ׳שִׁלְשָׁה שׁוֹמְרֵי הַסַּף׳, כִּי בְּחֹל בְּוַדַּאי רְחוֹקִים מִשִּׁיר הַזֶּה, שֶׁהוּא מִתְעוֹרֵר רַק בְּשַׁבָּת וְיוֹם־טוֹב, וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁהוּא גַּם כֵּן יוֹם־טוֹב, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת ׳יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת׳, ׳יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב׳, שֶׁכָּל עִנְיַן שִׁבְיָתָתוֹ וְטוּבוֹ יִהְיֶה הַשִּׁיר הַזֶּה, אֲבָל בַּחֹל רְחוֹקִים מִזֶּה. רַק צְרִיכִים לְהִתְיַגֵּעַ בַּחֹל לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת כְּדֵי לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי־זֶה לִקְדֻשַּׁת שַׁבָּת וְיוֹם־טוֹב, בִּבְחִינַת (עֲבוֹדָה זָרָה ג.): ׳מִי שֶׁטָּרַח בְּעֶרֶב שַׁבָּת׳ וְכוּ׳, וְאָז כָּל עִקַּר תִּקּוּן הַקְּרִיאָה הוּא בְּכֹחַ הַבַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל הַנַּ״ל שֶׁיָּכוֹל לְתַקֵּן הַשִּׁלְשָׁה מֹחִין עַל־יְדֵי תְּפִלָּתוֹ בִּבְחִינַת דִּין וְכוּ׳, עַל־כֵּן עִקַּר הַקְּרִיאָה אָז הוּא רַק בִּבְחִינַת שְׁמִירַת הַשִּׁלְשָׁה מֹחִין הַנַּ״ל, שֶׁנִּזְכֶּה בְּכֹחַ הַתּוֹרָה שֶׁיִּהְיוּ שִׁלְשָׁה מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת כְּנֶגֶד הַתַּאֲוָה הַנַּ״ל וְכַנַּ״ל, עַל־כֵּן תִּקְנוּ בָּהֶם שִׁלְשָׁה קְרוּאִים כְּנֶגֶד ׳שִׁלְשָׁה שׁוֹמְרֵי הַסַּף׳, שֶׁהֵם שׁוֹמְרֵי הַסַּף וְהַפֶּתַח שֶׁל הַמֶּלֶךְ שֶׁלֹּא יִכְנֹס בָּהֶם זָר, הַיְנוּ בְּחִינַת שְׁמִירַת הַשִּׁלְשָׁה מֹחִין שֶׁיִּהְיוּ מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי הָרְהוּרֵי הַתַּאֲוָה הַנַּ״ל - שֶׁלֹּא יִכְנֹס זָר בְּבֵית ה׳, שֶׁהֵם הַמֹּחִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, בִּבְחִינַת (בְּרָכוֹת לג.): ׳כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דֵּעָה כְּאִלּוּ נִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו׳.

ט. **וְזֶה** בְּחִינַת בְּרִכַּת הַתּוֹרָה, שֶׁתִּקְנוּ לַקּוֹרֵא בְּצִבּוּר בָּרְכָה לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ, אֲפִלּוּ אִם כְּבָר בֵּרַךְ בִּרְכַּת הַתּוֹרָה בַּבֹּקֶר. כִּי עִקַּר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בַּצִּבּוּר הוּא לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁאָז נִמְשָׁךְ רוּחַ נְבוּאָה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמְדֻמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וּבְרוּרָה, שֶׁהָעִקָּר הוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וְכֵן הוּא בְּכָל דּוֹר וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

וּמְבֹאָר שָׁם, שֶׁכְּנֶגֶד זֶה יֵשׁ בְּחִינַת נְבִיאֵי שֶׁקֶר, שֶׁהֵם בְּחִינַת זֵהֳמַת הַנָּחָשׁ, בְּחִינַת מְנַחֲשִׁים וּמְעוֹנְנִים וְכוּ׳ - שֶׁעַל־יָדָם מִתְבַּלְבֵּל הַמַּדְמֶה יוֹתֵר וּבָאִים לִכְפִירוֹת, חַס וְשָׁלוֹם. עַל־כֵּן צְרִיכִין לְבָרֵךְ תְּחִלָּה וְסוֹף כְּשֶׁקּוֹרִין בַּתּוֹרָה, שֶׁמְּבָרְכִין: ׳אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים׳ וְכוּ׳, הַיְנוּ שֶׁמּוֹדִיעִין וּמְפָרְסְמִין

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות קריאת התורה הלכה ו אֹרַח חַיִּים רכב

שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁלָּנוּ לֹא נִמְשְׁכָה, חַס וְשָׁלוֹם, מִשֵּׂכֶל אֱנוֹשִׁי, אֲפִלּוּ מִשֵּׂכֶל אֱנוֹשִׁי שֶׁל גְּדוֹלֵי גְּדוֹלֵי הַמְחַקְּרִים וְהַפִּילוֹסוֹפִים, אוֹ שֶׁל הַמְנַחֲשִׁים וְהַמְעוֹנְנִים וְכוּ', רַק שְׁתּוֹרָתֵנוּ הִיא תּוֹרַת אֱמֶת שֶׁנִּמְשְׁכָה רַק מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּנְבוּאָה בְּרוּרָה שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו־הַשָּׁלוֹם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה 'בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ', הֵינוּ שְׁמוֹדִיעִים שֶׁבָּנוּ בָּחַר מִכָּל הָעַמִּים שֶׁמְּקַבְּלִים נִימוּסֵיהֶם וְתוֹרוֹתֵיהֶם מֵהַחֲכָמִים וְהַמְנַחֲשִׁים הַנַּ"ל, אֲבָל כָּל תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה נָתַן לָנוּ רַק עַל־יְדֵי שֶׁבָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, כִּי אָנוּ מֻבְחָרִים וּמֻבְדָּלִים מֵהֶם וּמִדֵּעוֹתֵיהֶם, כִּי כָּל תּוֹרָתֵנוּ הִיא תּוֹרַת מֹשֶׁה אֱמֶת, שֶׁנִּתְּנָה רַק עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה אֲמִתִּית שֶׁמְּבֻרָּר הַמְּדֻמֶּה וְכוּ'.

וְזֶהוּ שֶׁמְּבָרְכִין לְאַחֲרֶיהָ: 'אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ', שֶׁעַקַּר תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, תּוֹרַת אֱמֶת שֶׁנָּתַן לָנוּ, הוּא לִזְכּוֹת לְחַיֵּי עוֹלָם, שֶׁהוּא קִבּוּל הַשָּׂכָר שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁעַקָּרוֹ הוּא הַשִּׁיר הַקָּדוֹשׁ הַנַּ"ל שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ וּמְרֻבָּע שֶׁנִּזְכֶּה בְּעֵת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, עַל־יְדֵי שֶׁזָּכִינוּ לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה, שֶׁכָּל זֶה אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת כִּי אִם עַל־יְדֵי תּוֹרַת אֱמֶת שֶׁקִּבַּלְנוּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה אֲמִתִּית וְכוּ', וְכַנַּ"ל.

י. **וְעַל־כֵּן** בֶּאֱמֶת אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (זֹהַר וַיַּקְהֵל רו.) שֶׁבִּשְׁעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה צְרִיכִין לַעֲמֹד בְּאֵימָה וְיִרְאָה וּרְתֵת וְזִיעַ, כְּאִלּוּ נִתְּנָה עַכְשָׁו מִסִּינַי, כַּמְבֹאָר בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים (עֵין יִרְאֹשְׁלַמִּי מְגִלָּה פֶּרֶק ד' הֲלָכָה א'), כִּי עִקַּר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר הוּא לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת נְתִינַת הַתּוֹרָה מַמָּשׁ, וְכַנַּ"ל.

יא. **וְזֶה** שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בָּבָא קַמָּא פב.) שֶׁקְּרִיאַת הַתּוֹרָה בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי תִּקְּנוּ מֻחֲמַת שֶׁהָלְכוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים וְכוּ', כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעַבְרוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלֹא תּוֹרָה, 'שְׁלֹשָׁה יָמִים' דַּיְקָא, כִּי הָעִקָּר הוּא לְתַקֵּן הַשְּׁלֹשָׁה מוֹחִין שֶׁיִּהְיוּ שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה שֶׁל מִשְׁגָּל וְכוּ', כַּמּוּבָן שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, וְהָעִקָּר הוּא עַל־יְדֵי הַדַּעַת, שֶׁהוּא הַמֹּחַ הַשְּׁלִישִׁי מֵהַשְּׁלֹשָׁה מוֹחִין: 'חָכְמָה־בִּינָה־דַּעַת', שֶׁצְּרִיכִין לְזָהֵר בְּיוֹתֵר לְבִלְי לִפְגֹּם בּוֹ כְּלָל. כִּי כָּל הַפְּגָמִים הֵם עַל־יְדֵי פְּגַם הַדַּעַת, בִּבְחִינַת פְּגַם 'עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע' שֶׁפְּגַם אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁעִקַּר הַפְּגַם הָיָה בְּהַדַּעַת, כַּמּוּבָא. וּמִשָּׁם, הֵינוּ מֵהַדַּעַת, הוּא עִקַּר הַתִּקּוּן, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַמַּחֲשָׁבָה הוּא עַל־יְדֵי הַדַּעַת, שֶׁיִּוָּדֵעַ בְּבֵרוּר הָאֱמֶת שֶׁאֵין צְרִיכִין לְהָרְהֵר חַס וְשָׁלוֹם וְלַחֲשֹׁב מַחְשָׁבוֹת חוּץ, וְעַל־כֵּן אֵין צָרִיךְ לְהַתְחִיל לִכְנֹס בְּטוֹעַן וְנִטְעָן כְּלָל וְכוּ' [וְכַמּוּבָא בְּסֵפֶר הָאָלֶף־בֵּית (סִפְרֵי הַמִּדּוֹת אוֹת נאוף סִימָן י"): 'אַל תִּכְנֹס עִם פִּתְוֵיךָ בְּטוֹעַן וְנִטְעָן' וְכוּ'], וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר בְּסִפְרָיו הַקְּדוֹשִׁים (בְּסִימָן רלג) שֶׁהָעִקָּר לִבְלִי לְהַתְחִיל לַחֲשֹׁב כְּלָל וּכְלָל. כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁבֶּאֱמֶת בְּוַדַּאי הַחָכְמָה וְהַתְּבוּנָה מְחֻיָּבִין לְבַטֵּל הַתַּאֲוָה וְכוּ', אֲבָל מֵרִבּוּי פְּגַם הַמֹּחִין, עַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר עִם חָכְמָה וּתְבוּנָה לְבַטְּלָם כִּי אִם עַל־יְדֵי הַדַּעַת, שֶׁיִּוָּדֵעַ סוֹף הַדָּבָר אַחַר כָּל הַחֲקִירוֹת וְהִתְבּוֹנוֹת שֶׁכָּךְ הוּא הָאֱמֶת, וְעַל־כֵּן אֵין צְרִיכִין עוֹד לַחֲשֹׁב בָּזֶה כְּלָל וְכַנַּ"ל.

וְגַם בְּעִקַּר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הָעִקָּר הוּא הַדַּעַת, שֶׁיִּוָּדֵעַ הָאֱמֶת בְּלִבָּבוֹ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים וְכוּ' בְּלִי שׁוּם חֲקִירוֹת כְּלָל, רַק כְּפִי מַה שֶּׁקִּבַּלְנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבֵּרְרוּ לָנוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁעִקָּרָהּ הִיא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא רוּחַ נְבוּאָה וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ יוֹדְעִים בִּידִיעָה בְּרוּרָה כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר (שִׁיחוֹת הָר"ן סִימָן ריז): שֶׁעִקַּר הַיְדִיעָה הַבְּרוּרָה הָאֲמִתִּית הוּא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (הוֹשֵׁעַ ב, כב): "וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת ה'". וְעַל זֶה נֶאֱמַר (דְּבָרִים ד, לט): "וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים", וּכְתִיב (דִּבְרֵי הַיָּמִים־א כח): "דַּע אֶת אֱלֹקֵי אָבִיךָ", שֶׁפִּרּוּשׁוֹ, הוּא הַיְדִיעָה הַבְּרוּרָה שֶׁהִיא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ, כַּמּוּבָא בִּסְפָרִי קֹדֶשׁ, בִּפְרָט בִּדְבָרֵינוּ, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶה שֶׁאָמַר לָהֶם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ (דְּבָרִים ד, לה): "אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים" - "לָדַעַת" דַּיְקָא, כִּי זֶה הַפָּסוּק נֶאֱמַר שָׁם אַחַר שֶׁהֶאֱרִיךְ לְהַזְכִּיר אֶת כָּל הַמּוֹפְתִים נוֹרָאִים וְהִתְגַּלּוּת אֱלֹקוּת שֶׁהִכְנִיס בָּהֶם בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וְכוּ' וּבְמַתַּן תּוֹרָה וְכוּ', וְאָמַר לָהֶם,

שֶׁעַתָּה אַחַר כָּל מַה שֶׁרְאִיתֶם, רָאוּי לָכֶם לָדַעַת בִּידִיעָה בְּרוּרָה בְּלִי שׁוּם חֲקִירָה עוֹד כְּלָל, כִּי ה׳ הוּא הָאֱלֹקִים וְכנ״ל. כִּי מֹחַ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא הַדַּעַת עוֹלֶה לְמַעְלָה לְמַעְלָה מְאֹד, וְיוֹרֵד עַד לְמַטָּה מַטָּה מְאֹד, כַּמּוּבָן לַמַּשְׂכִּיל בְּסִפְרֵי קַבָּלָה הַקְּדוֹשִׁים, כִּי הַדַּעַת בִּבְחִינַת ׳כֶּתֶר׳, כַּמּוּבָא (עֵץ חַיִּים שַׁעַר כג, פֶּרֶק ח).

יב. **נִמְצָא,** שֶׁעִקַּר הוּא שְׁמִירַת הַדַּעַת שֶׁיּוֹדֵעַ אֱמִתַּת סוֹף הַדָּבָר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לְהַצִּיל אֶת עַצְמוֹ מִכָּל תַּקָּלָה מְצוּיוֹלוֹת יָם הַשּׂוֹטְפִים עַל הָאָדָם, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁהָעִקָּר לְהַצִּיל אֶת עַצְמוֹ הוּא עַל־יְדֵי פְּנִימִיּוּת הַדַּעַת, שֶׁיּוֹדֵעַ הָאֱמֶת כִּי ה׳ הוּא הָאֱלֹקִים וְאָסַר לָנוּ בְּתוֹרָתוֹ לְהָרְהֵר וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה יוֹדֵעַ לִבְלִי לְהִתְחִיל לְחַשֵּׁב כְּלָל וְכוּ׳. וּמַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה עִמּוֹ מֵמֵילָא שֶׁרוֹדְפִין אַחֲרָיו הַמַּחֲשָׁבוֹת רָעוֹת בְּעַצְמָן - אַל יִסְתַּכֵּל עַל זֶה כְּלָל וְיַעֲשֶׂה עַצְמוֹ כְּאִינוֹ יוֹדֵעַ, וְאַל יִסְתַּכֵּל לַאֲחוֹרָיו כְּלָל, וְכַמּוּבָא מִזֶּה הָרְבֵּה בִּדְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים (לִקּוּטֵי מוֹהֲר״ן סִימָן עב, וְסִימָן רלג). וְאִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר כָּל זֶה, רַק שֶׁצָּרִיךְ לְהָבִין בְּעַצְמוֹ אֵיךְ לִבְרֹחַ עַל־יְדֵי הַדַּעַת מִכָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת רָעוֹת. וְהַכֹּל בְּכֹחַ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל, וְעַל־פִּי דַּרְכֵי עֲצוֹתָיו וְהִתְחַזְּקוּתוֹ שֶׁמְּשִׁישׁ כָּל נֶפֶשׁ בְּשִׂבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם, מֵאֵין סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית.

יג. **וְעִקָּר** שְׁמִירַת הַדַּעַת הוּא עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁנִּתְּנָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת, כַּמּוּבָא (עֵץ חַיִּים שַׁעַר לב פֶּרֶק א), כִּי הוּא הוֹדִיעַ לָנוּ תַּכְלִית סוֹף הַדַּעַת הָאֱמִתִּי שֶׁהוּא לְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת וּלְבַלּוֹת יָמֵינוּ עַל זֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִצּוֹלִין מִכָּל רָע וְזוֹכִין לְמַה שֶּׁזּוֹכִין - עַיִן לֹא רָאָתָה וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן תִּקְּנוּ קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, שֶׁלֹּא יַעַבְרוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלֹא תּוֹרָה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ נִשְׁמָרִין הַשְּׁלֹשָׁה מֹחִין, שֶׁהָעִקָּר הוּא מֹחַ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא הַדַּעַת, וְכנ״ל.

יד. **וּכְבָר** מְבֹאָר שֶׁעִקַּר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר בִּנְגוּן וּבְטְעָמִים הוּא לְעוֹרֵר וּלְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת נְתִינַת הַתּוֹרָה, כִּי צָרִיךְ בִּשְׁעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה לַעֲמֹד בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה וְכוּ׳ כְּאִלּוּ הַיּוֹם נִתְּנָה בְּסִינַי, וְכַנַּזְכָּר לְעֵיל (בְּאוֹת י׳), וְעִקַּר הַדָּבָר, כְּדֵי שֶׁנִּתְעוֹרֵר בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וָעֵת שֶׁיִּהְיוּ דִּבְרֵי תּוֹרָה חֲדָשִׁים אֶצְלֵנוּ בְּכָל יוֹם, כְּאִלּוּ הַיּוֹם נִתְּנוּ, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נִתְּנָה הַתּוֹרָה מִתְּחִלָּה בְּסִינַי, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י עַל פָּסוּק (שְׁמוֹת יט, א): ״בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי״, שֶׁנֶּאֱמַר ״הַזֶּה״ וְכוּ׳ - ׳שֶׁיִּהְיוּ דִּבְרֵי תּוֹרָה חֲדָשִׁים עָלֶיךָ כְּאִלּוּ הַיּוֹם נִתְּנוּ׳, וְכֵן מְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל בִּמְקוֹמוֹת הַרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י עַל פָּסוּק (דְּבָרִים ו, ו): ״אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם״ - ׳בְּכָל יוֹם יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ כַּחֲדָשִׁים׳, וְכֵן הַרְבֵּה.

כִּי ׳אוֹרְיְתָא שְׁמָא דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא׳, כִּי עִקַּר כְּלָל הָעֲבוֹדָה הוּא לִשְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, לְהַגְדִּיל וּלְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, בִּבְחִינַת (מַלְאָכִי א, יא): ״בְּכָל מָקוֹם מֻקְטָר וּמֻגָּשׁ לִשְׁמִי״ וְכוּ׳, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ט, טז): ״וּלְמַעַן סַפֵּר שְׁמִי בְּכָל הָאָרֶץ״, וְכֵן בְּפְסוּקִים הַרְבֵּה, וְכַמּוּבָא הַרְבֵּה מִזֶּה בִּדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל. וּבִשְׁבִיל זֶה נִתְּנָה תּוֹרָה שֶׁהִיא שְׁמָא דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת נִזְכֶּה לְהַכִּיר שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְגַדֵּל וּלְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ בָּרַבִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כח, נח): ״לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת לְיִרְאָה אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא הַזֶּה״ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן בְּתְחִלַּת שְׁלִיחוּת מֹשֶׁה לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם כְּדֵי שֶׁיְּקַבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, שָׁאַל מֹשֶׁה תֵּכֶף (שְׁמוֹת ג, יג): ״וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵהֶם״, וְהוֹדִיעוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: ״זֶה שְׁמִי לְעֹלָם״ וְכוּ׳.

טו. **וְזֶהוּ** (נְחֶמְיָה ט, י): **וַתֵּרֶא אֶת עֳנִי אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם וְאֶת זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף, וַתִּתֵּן אֹתֹת וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה וְכוּ׳, כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם, וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה** - שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כִּבְיָכוֹל, עָשָׂה לְעַצְמוֹ שֵׁם עַל־יְדֵי הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים הַנּוֹרָאִים שֶׁעָשָׂה בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וּמַתַּן תּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלָּה שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם מִדּוֹר לְדוֹר עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וְזֶהוּ **וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה** - ״כְּהַיּוֹם הַזֶּה״ דַּיְקָא, כִּי צָרִיךְ כָּל אָדָם לְהַמְשִׁיךְ הַגְדָּלַת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֵחָדָשׁ, שֶׁזֶּה עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁצְּרִיכִין

לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ: וַתַּעַשׂ לְךָ שָׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה - "כְּהַיּוֹם הַזֶּה" דַּיְקָא, שֶׁעֲשִׂיַּת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת "כְּהַיּוֹם הַזֶּה", שֶׁנֶּאֱמַר עַל כָּל יוֹם וְיוֹם שֶׁל כָּל אָדָם שֶׁעוֹמֵד בּוֹ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר.

טז. **וְכָל** זֶה זוֹכִין רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה כָּל הַתִּקּוּנִים הַנֶּאֱמָרִים שָׁם, עַד שֶׁזּוֹכִין לִבְחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַתָּן תּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַגְּאוּלָה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ אֶת כָּל אֶחָד בִּבְחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָפְךָ עֲוֹנוֹת לִזְכֻיּוֹת וְהוֹסִיף בָּהֶם רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת (שִׁיר־הַשִּׁירִים א, יב): "נַרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ" וְכוּ', שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ הַרְבֵּה וּלְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הַרְבֵּה שֶׁיְּזַכֶּה לִמְצֹא אֶת הַצַּדִּיק הַבַּעַל כֹּחַ הַזֶּה וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, וַאֲזַי כָּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶׁזּוֹכֶה לְקַבֵּל כֹּחַ דִּקְדֻשָּׁה מֵהַצַּדִּיק הַזֶּה, כְּמוֹ כֵן מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה שֶׁתִּהְיֶה הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה אֲצְלוֹ בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ [בַּמְבֹאָר מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר (הִלְכוֹת סֵפֶר־תּוֹרָה הֲלָכָה ד; הִלְכוֹת שְׁלוּחֵי הַלָּבָה ה')].

וְזֶהוּ: וְאֶת זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף וַתּוֹצֵן אוֹתוֹת **וּמוֹפְתִים בְּפַרְעֹה** וְכוּ', כִּי כָּל קְרִיעַת יַם סוּף וְהָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים שֶׁנִּתַּן בְּפַרְעֹה וְכוּ', הַכֹּל הָיָה עַל־יְדֵי הַמַּטֶּה־עֹז, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (בְּאוּת ג') עַל פָּסוּק (תְּהִלִּים קו, ל): "וַיַּפְלֵל", שֶׁהוּא רָאשֵׁי תֵּבוֹת: "רְ'הַשְׁלֵךְ לִ'פְנֵי פַּ'רְעֹה יְ'הִי לְ'תַנִּין" וְכוּ' (שְׁמוֹת ז, ט). וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכוּ לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה, עַל־יְדֵי כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין שֶׁיִּהְיוּ דִּבְרֵי תּוֹרָה אֲצְלוֹ בְּכָל יוֹם כַּחֲדָשִׁים וְכַנַּ"ל. וְזֶהוּ שֶׁנִּסְמַךְ לָזֶה: וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה - כִּי עַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ זוֹכִין לְהַגְדִּיל שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת "כְּהַיּוֹם הַזֶּה", שֶׁהוּא כָּל יוֹם וְיוֹם שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו וְכַנַּ"ל, שֶׁכָּל זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עָשָׂה כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים וְכוּ', וְעַל־כֵּן נִסְמְכוּ זֶה לָזֶה, וְכַנַּ"ל.

יז. **הַכֹּל**, שֶׁכָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לָחוּס עַל עַצְמוֹ וְלַחֲשֹׁב עַל תַּכְלִיתוֹ הַנִּצְחִי, כָּל תַּקָּנָתוֹ, שֶׁאֵיךְ שֶׁהוּא אֵיךְ שֶׁהוּא - יִהְיֶה בְּעֵינֵי עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם כִּבְרִיָּה חֲדָשָׁה מַמָּשׁ, וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בַּשַּׁלְחָן עָרוּךְ וּבַפּוֹסְקִים (סִימָן מו) לְעִנְיַן כָּל בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר שֶׁמְּבָרְכִין בְּכָל יוֹם, שֶׁכֻּלָּם הֵם בִּשְׁבִיל שֶׁנַּעֲשָׂה כִּבְרִיָּה חֲדָשָׁה, כְּמוֹ שֶׁמְּבָרְכִין: 'הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים' וְכוּ', וְכֵן 'שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי' וְכוּ', וְכֵן: 'הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ', שֶׁנֶּאֱמַר עַל הִתְחַדְּשׁוּת הַנְּשָׁמָה שֶׁהוּא הַשֹּׁכֶל וְכוּ'. וְעַל־כֵּן אֵיךְ שֶׁהוּא צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה הָעֲבוֹדָה שֶׁעוֹסֵק בְּכָל יוֹם חֲדָשָׁה אֲצְלוֹ לְגַמְרֵי, כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֵיךְ שֶׁהוּא כָּל זְמַן שֶׁשָּׁם יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עָלָיו, הוּא עוֹשֶׂה כַּמָּה מִצְוֹת בְּכָל יוֹם, כִּי מַנִּיחַ צִיצִית וּתְפִלִּין, וְאוֹמֵר בִּרְכַּת הַשַּׁחַר וּקְרִיאַת־שְׁמַע וּתְפִלָּה, וְהַרְבֵּה אוֹמְרִים תְּהִלִּים וְלוֹמְדִים תּוֹרָה מְעַט אוֹ הַרְבֵּה. אַף הָעִקָּר, שֶׁיִּרְאֶה לְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ בְּכָל יוֹם שֶׁזֶּה הַיּוֹם שֶׁעוֹמֵד בּוֹ עַדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, וְכֵן לֹא יִהְיֶה עוֹד יוֹם הַזֶּה בָּעוֹלָם, וְהָעֲבוֹדָה לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁצְּרִיכִין בְּזֶה הַיּוֹם הִיא חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, וְרַק הָאָדָם שֶׁעוֹמֵד בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר צָרִיךְ לַעֲסֹק בָּזֶה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּ'שַׁעֲרֵי־צִיּוֹן' (הַשְׁחָר לְיוֹם ר'): 'כִּי עָלֶיךָ נָפַל חוֹבַת הַיּוֹם'.

וַאֲפִלּוּ אִם יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁמַּעֲשָׂיו מְקֻלְקָלִין הַרְבֵּה וְכוּ' וּכְבָר נִכְשַׁל בְּמַעֲשָׂיו פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, אַף־עַל־פִּי־כֵן זֶה הַיּוֹם הוּא חָדָשׁ לְגַמְרֵי, וְיָכוֹל גַּם מִמְּקוֹמוֹ שֶׁהוּא שָׁם לְהַגְדִּיל וּלְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי "בְּכָל מָקוֹם" דַּיְקָא, מֻקָּטָר וּמֻגָּשׁ לִשְׁמִי" (מַלְאָכִי א, יא): "בְּכָל מָקוֹם" דַּיְקָא, אֲפִלּוּ בַּמְּקוֹמוֹת הַטְּמֵאִים לְגַמְרֵי שֶׁל הָעוֹבְדֵי־עֲבוֹדָה־זָרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מְנָחוֹת קי.) עַל פָּסוּק זֶה, מִכָּל שֶׁכֵּן אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי אֲפִלּוּ הַגָּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים, מֵאַחַר שֶׁעַתָּה כַּוָּנָתוֹ לַשָּׁמַיִם וְרוֹצֶה עַתָּה לְהָנִיחַ טַלִּית וּתְפִלִּין וּלְהִתְפַּלֵּל וְכוּ', שֶׁבְּוַדַּאי הוּא מְגַדֵּל וּמְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ מֵחָדָשׁ כְּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם, שֶׁזֹּאת הָעֲבוֹדָה אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁלִים שׁוּם מַלְאָךְ וְשָׂרָף וְכוּ'.

וַאֲפִלּוּ נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּגַן עֵדֶן הָעֶלְיוֹן אֵינָם יְכוֹלִים לְהַשְׂלִים הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת, כִּי "לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יָהּ" וְכוּ' (תְּהִלִּים קטו, יז), כִּי "בַּמֵּתִים חָפְשִׁי" כְּתִיב (שָׁם פח, ו), וּכְמוֹ שֶׁאָמַר חִזְקִיָּהוּ (יְשַׁעְיָה לח, יט): "חַי חַי הוּא יוֹדֶךָ כָּמוֹנִי הַיּוֹם, אָב לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶל אֲמִתֶּךָ", "כָּמוֹנִי הַיּוֹם" דַּיְקָא, הַיְנוּ כְּמוֹ שֶׁאֲנִי הַיּוֹם בְּאֵיזֶה מַדְרֵגָה פְּחוּתָה, מֵאַחַר שֶׁאֲנִי חַי, אֲנִי דַּיְקָא צָרִיךְ לְהוֹדוֹת לְךָ. אַדְרַבָּא, כָּל מַה שֶּׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ שֶׁהוּא גָּרוּעַ וּמְקֻלְקָל בְּיוֹתֵר, עַל־יָדוֹ דַּיְקָא יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר, בִּבְחִינַת (זֹהַר יִתְרוֹ סט:): 'כַּד אֲתֵי יִתְרוֹ וְכוּ' כְּדֵין אִסְתְּלַק וְאִתְיַקַּר שְׁמָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא', כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אַדְמוֹ"ר זַ"ל (בְּסִימָן י"): שֶׁעִקַּר גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁהָרְחוֹקִים מִתְקָרְבִים וְכוּ', וּמֵבִיא שָׁם מַאֲמָר זֶה שֶׁל הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, וְכֵן בְּמִקּוֹמוֹת הַרְבֵּה.

וְזֶהוּ (נְחֶמְיָה ט, י): **כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה** - שֶׁדַּיְקָא עַל־יְדֵי מַה שֶּׁהֵזִידוּ עֲלֵיהֶם וְכָבְשׁוּ אוֹתָם בְּגָלוּת מַר כָּזֶה בְּגוּף וְנֶפֶשׁ וְכוּ', עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא: **וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה**, כִּי כָּל מַה שֶּׁהַבַּעַל דָּבָר מִתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם בְּיוֹתֵר, כְּשֶׁהָאָדָם חָזָק בְּדַעְתּוֹ וּמְחַזֵּק עַצְמוֹ בְּכֹחוֹ שֶׁל הַבַּעֲלֵי כֹּחַ הַנַּ"ל, אֲזַי אַדְרַבָּא! נִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, בִּבְחִינַת "נִרְדֵּי נָתָן רֵיחוֹ" הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּדֵּל וְנִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּיוֹתֵר עַל־יָדוֹ דַּיְקָא, וְכַנַּ"ל.

יח. **וּבְשָׁבְיוֹ** זֶה תִּקְּנוּ לָנוּ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְהַנְּבִיאִים לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה בְּצִבּוּר, כְּדֵי לְהַזְכִּיר אוֹתָנוּ בְּכָל פַּעַם מַתַּן תּוֹרָה, כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה לְקַבֵּל עָלֵינוּ קַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ בַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן עִקַּר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּשַׁבָּת וְיוֹם־טוֹב שֶׁבּוֹ נִתְּנָה תּוֹרָה וְכוּ' וְכַנַּ"ל, אֲבָל אַחַר־כָּךְ כְּשֶׁהָלְכוּ שִׁלְשָׁה יָמִים וְכוּ' - תִּקְּנוּ לִקְרוֹת בְּצִבּוּר גַּם בְּשַׁנִּי וַחֲמִישִׁי, כִּי רָאוּ שֶׁאֵין מַסְפִּיק לְהַזְכִּיר בְּשַׁבָּת לְבַד עַל כָּל יְמוֹת הַשַּׁבָּת, עַל־כֵּן תִּקְּנוּ לִקְרוֹת גַּם בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, לְהַזְכִּיר בְּתוֹךְ כָּל שִׁלְשָׁה יָמִים מַתַּן תּוֹרָה בְּסִינַי שֶׁנִּתְּנָה לִשְׁלשָׁה יָמִים.

כִּי "הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר" (אִיּוֹב לג, כט), כִּי בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיַּעַבְרוּ עַל כָּל אָדָם עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת הַרְבֵּה מְאֹד, וְהַכֹּל בְּשָׁבִיל הִתְחַדְּשׁוּת הַנַּ"ל, שֶׁבְּשָׁבִיל זֶה נִבְרָא יוֹם וָלַיְלָה, אוֹר וָחֹשֶׁךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַאֲפִיל וּמֵאִיר בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת בִּכְלָל וּבִפְרָט בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן, וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י עַל פְּסוּק "אֲתֶם נִצָּבִים הַיּוֹם" וְכוּ' (דְּבָרִים כט, ט) שֶׁנֶּאֱמַר אַחַר הַתּוֹכָחוֹת: 'כַּיּוֹם הַזֶּה שֶׁהוּא מַאֲפִיל וּמֵאִיר כָּךְ עָתִיד לְהַאֲפִיל וּלְהָאִיר לָכֶם, וְכָל הַתּוֹכָחוֹת וְכוּ' הֵן הֵן הַמַּצִּיבִין אֶתְכֶם' וְכוּ'. כִּי לְעוֹלָם יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה וְגוֹמֵר בְּרַחֲמָיו תָּמִיד כִּרְצוֹנוֹ, וְעַל־כֵּן: "יְחַיֵּנוּ מִיָּמִים, בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יְקִמֵנוּ וְנִחְיֶה לְפָנָיו" (הוֹשֵׁעַ ו, ב), וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה צא, ז) עַל פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית מב, יח): "וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי" וְכוּ' - שֶׁלְּעוֹלָם אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַשְׁהֶה הַצַּדִּיקִים בְּצָרָה שְׁלֹשָׁה יָמִים וְכוּ', וְכֵן לְדָוִד וּלְיוֹנָה וְכוּ'; "כִּי הוּא יַכְאִיב וְיֶחְבָּשׁ, יִמְחַץ וְיָדָיו תִּרְפֶּינָה" (אִיּוֹב ה, יח), **וּכְתִיב** (שְׁמוּאֵל־א ב, ו־ז): "ה' מֵמִית וּמְחַיֶּה, מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר, מַשְׁפִּיל אַף מְרוֹמֵם, מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיַּעַל", (וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסוֹף הֲלָכָה זֹאת).

וּבְשָׁבְיוֹ כָּל זֶה קוֹרִין בַּתּוֹרָה בְּצִבּוּר בְּנִגּוּן וּבִטְעָמִים בְּכָל שְׁלֹשָׁה יָמִים, כְּדֵי לְהַזְכִּיר אוֹתָנוּ בְּתוֹךְ כָּל שְׁלֹשָׁה יָמִים יוֹם מַתַּן תּוֹרָה בְּסִינַי לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים וְכוּ', כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה בְּכָל יוֹם וְיוֹם שֶׁתְּהֶיֶה הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה אֶצְלֵנוּ מֻחְדָּשׁ, שֶׁזֶּה הָעִקָּר, וְכַנַּ"ל.

יט. **וְזֶה** מַה שֶּׁכָּתוּב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ (אֹרַח־חַיִּים סִימָן קלה, סְעִיף ג): **מָקוֹם שֶׁמַּפְסִיקִין בְּשַׁבָּת בְּשַׁחֲרִית - מִשָּׁם מַתְחִילִין בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה וּבְשֵׁנִי וּבַחֲמִישִׁי וּבְשַׁבָּת הַבָּאָה**, וְדִין זֶה הוּא מֵהַמִּשְׁנָה (מְגִלָּה פֶּרֶק ג' מִשְׁנָה ו') שֶׁשָּׁנוּ שָׁם: 'בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה וּבְשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי קוֹרִין כְּסִדְרָן וְאֵין עוֹלִים לָהֶם מִן הַחֶשְׁבּוֹן'. וְהוּא פְּלוּגְתָּא בַּגְּמָרָא (מְגִלָּה לא:) בֵּין רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה, וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה, שֶׁצְּרִיכִין לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מִתְּחִלַּת הַסֵּדֶר בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה וּבְשֵׁנִי וּבַחֲמִישִׁי וּבַשַּׁבָּת הַבָּאָה.

וּבָזֶה מְרֻמָּזִין לָנוּ כָּל הַנַּ"ל, וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁשָּׁאַל מֹשֶׁה (שְׁמוֹת ג, יג-טו): **הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵהֶם, וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל מֹשֶׁה**

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות קריאת התורה הלכה ו אֹרַח חַיִּים רכד

אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, וַיֹּאמֶר כֹּה תֹּאמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם, וַיֹּאמֶר עוֹד וכו׳, וְלִכְאוֹרָה אֵינוֹ מְדֻקְדָּק הַלָּשׁוֹן שֶׁשָּׁאַל: ׳וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵהֶם׳? הָיָה לוֹ לִשְׁאֹל כְּפִשׁוּטוֹ, שֶׁיּוֹדִיעוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ כְּדֵי שֶׁיּוֹדִיעוֹ לְיִשְׂרָאֵל, וּמַהוּ הַלָּשׁוֹן ׳מָה אֹמַר אֲלֵהֶם׳, שֶׁנִּרְאֶה בָּזֶה אֲמִירָה וְשִׂיחָה וּפִלְפּוּל נָאֶה, שֶׁיֵּדַע אֵיךְ לְהָשִׁיב לָהֶם תְּשׁוּבָה מְקֻבֶּלֶת עַל שְׁאֵלָתָם הַגְּדוֹלָה? וְגַם קָשֶׁה עַל גּוּף הַשְּׁאֵלָה: ׳וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ׳, הֲלֹא כְּבָר הוֹדִיעָם מִשְׁמוֹ, כַּמּוּבָא בָּזֶה הַפָּסוּק בְּעַצְמוֹ שֶׁהִזְכִּיר: ״וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם״, וְכִי אֵינוֹ מַסְפִּיק זֶה הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם? גַּם הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אֵינוֹ מוּבָן הֵיטֵב, שֶׁהֵשִׁיב לוֹ: ״אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה״, וְאַחַר־כָּךְ אָמַר לוֹ עוֹד הַפַּעַם ״אֶהְיֶה״, מַהוּ עִנְיָן שָׁלֹשׁ פְּעָמִים אֶהְיֶה? וְגַם הֲלֹא הַשֵּׁם ׳אֶהְיֶה׳ הַקָּדוֹשׁ אֵינוֹ עִקַּר הַשֵּׁם שֶׁצִּוָּה עָלֵינוּ לְהַזְכִּירוֹ לְעוֹלָם, כִּי עִקַּר שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁאָנוּ מַזְכִּירִין תָּמִיד הוּא שֵׁם הֶוְיָה בְּכִנּוּי אֲדֹנָ״י, וּכְמוֹ שֶׁסִּיֵּם שָׁם בְּעַצְמוֹ: ״וַיֹּאמֶר עוֹד אֱלֹקִים אֶל מֹשֶׁה וכו׳ ה׳ אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם״ וכו׳, עַד: ״זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי לְדֹר דֹּר״, הֲרֵי צִוָּה בְּפֵרוּשׁ, שֶׁעִקַּר שְׁמוֹ לְעוֹלָם הוּא שֵׁם הֶוְיָה בְּרוּךְ הוּא, וּמַה זֶּה שֶׁלֹּא אָמַר לוֹ תֵּכֶף זֶה הַשֵּׁם, רַק אָמַר לוֹ תְּחִלָּה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים אֶהְיֶה?

אַךְ חָדָא קְשְׁיָא מִתְרָצַת בַּהֲבָרְתָּהּ, שֶׁזֶּהוּ בְּעַצְמוֹ שְׁאֵלַת מֹשֶׁה שֶׁדִּקְדֵּק בִּלְשׁוֹנוֹ וְהֵאֱרִיךְ בִּשְׁאֵלָתוֹ: **הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם,** וְאַף־עַל־פִּי־כֵן: **וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ,** וְלֹא יַסְפִּיק לָהֶם מַה שֶׁאָמַרְתִּי לָהֶם ״אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם״, עַל־כֵּן אֲנִי שׁוֹאֵלְךָ: ״מָה אֹמַר אֲלֵהֶם״, כִּי בְּוַדַּאי יֵשׁ לָהֶם כַּוָּנָה עֲמֻקָּה בִּשְׁאֵלָתָם: ״מַה שְׁמוֹ״ אַף־עַל־פִּי שֶׁכְּבָר אָמַרְתִּי לָהֶם ״אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם״, וְעַתָּה הֲשִׁיבֵנִי נָא, מָה אֹמַר וְאָשִׁיב לָהֶם עַל שְׁאֵלָתָם הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת? וְהֵשִׁיב לוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ תְּחִלָּה: ״אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה״ וכו׳, וְאַחַר־כָּךְ הוֹדִיעַ עִקַּר שְׁמוֹ, שֶׁהוּא שֵׁם הֶוְיָה בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא שְׁמוֹ לְעוֹלָם וכו׳.

וְהָעִנְיָן עַל־פִּי מַה שֶּׁכָּתְבוּ לְעֵיל, שֶׁעִקַּר הָעֲצָה לְקִיּוּם הַתּוֹרָה הוּא לְהַתְחִיל בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, וּבְשֶׁבִּיל זֶה הִזְהִירָם בִּתְחִלַּת נְתִינָתָהּ שֶׁיִּהְיוּ דִּבְרֵי תּוֹרָה בְּעֵינָיו בְּכָל יוֹם כְּאִלּוּ הַיּוֹם נִתְּנָה, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ עַל פָּסוּק ״בַּיּוֹם הַזֶּה״ וכו׳ (שמות יט, א) וְכַנַּ״ל (אות יד). כִּי עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה הוּא שֶׁנִּזְכֶּה לְקַיְּמָהּ, כִּי ׳לֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא הָעִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה׳ (אבות א, יז), וּלְהַכְנִיס קִיּוּם הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם זֶה קָשֶׁה וְכָבֵד מִן הַכֹּל, כִּי יִצְרוֹ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּכָל יוֹם, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (קדושין ל:), וּצְרִיכִין לָזֶה עֲצוֹת עֲמֻקּוֹת מְאֹד מְאֹד בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וּבְכָל יוֹם וָיוֹם.

וְזֶה עִקַּר הַוִּכּוּחַ וְהַפִּלְפּוּל הָאָרֹךְ שֶׁהָיָה בֵּין מֹשֶׁה וּבֵין הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים שֶׁמֵּאֵן מֹשֶׁה בִּשְׁלִיחוּתוֹ, כִּי כָּל עִקַּר קֹטֶב טַעֲנוֹתָיו הָיָה שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לֵילֵךְ בִּשְׁלִיחוּתוֹ מֵחֲמַת רִבּוּי הַחוֹלְקִים שֶׁמַּעֲרְבְּבִין הָעוֹלָם, שֶׁהֵם בְּחִינַת דָּתָן וַאֲבִירָם, וְיֵצֶר לֵב הָאָדָם שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד רַע מִנְּעוּרָיו, וְעַל־כֵּן אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁיְּקַלְקְלוּ בְּכָל פַּעַם, וּכְמוֹ שֶׁרָמַז לוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּפָסוּק (שמות ג, ז): ״רָאֹה רָאִיתִי״ וכו׳ - ׳רוֹאֶה אֲנִי שֶׁסּוֹפָן לַחֲטֹא׳, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שמות רבה ג, ב), וְעַל־כֵּן לֹא רָצָה לְהַתְחִיל לֵילֵךְ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם ד, יג): ״שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח״, וּפֵרַשׁ רַשִׁ״י: ׳יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁאֵינִי מַכְנִיסָם לָאָרֶץ וְאֵינִי גּוֹאֲלָם לָעָתִיד׳ וכו׳. וְכָל זֶה מֵחֲמַת רִבּוּי הַקַּלְקוּלִים שֶׁלָּהֶם אָז וְאַחַר־כָּךְ בְּכָל דּוֹר, כִּי אָז בַּמִּדְבָּר נִסּוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עֶשֶׂר נִסְיוֹנוֹת, וְכֵן בְּכָל דּוֹר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה כָּל אֲרִיכַת הַגָּלוּת.

וְעַל־כֵּן שָׁאַל: וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ וכו׳, הֵינוּ מֵאַחַר שֶׁכְּבָר אָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן יִשְׁאֲלוּ מַה שְׁמוֹ, שְׁמוּבָן כַּוָּנָתָם שֶׁאֵין מַסְפִּיק לָהֶם יְדִיעַת הַשֵּׁם הַזֶּה לְבַד שֶׁהוּא ״אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם״, רַק הֵם שׁוֹאֲלִים עֲדַיִן מַה שְׁמוֹ, שֶׁנִּרְאֶה כַּוָּנָתָם בְּמָה יִתְקַיֵּם שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ אֶצְלָם לְעוֹלָם שֶׁיִּזְכְּרוּ אוֹתוֹ תָּמִיד וְלֹא יִשְׁכָּחוּהוּ, וְעַל־כֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ ״מָה אֹמַר לָהֶם״? הֵשִׁיב לוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ: ״אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה״ וכו׳.

וְהָעִנְיָן, כִּי מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה ׳קְרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ׳ בְּסִימָן ו׳ (באות ב׳), שֶׁכְּשֶׁהָאָדָם רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה הוּא בְּבְחִינַת ׳אֶהְיֶה׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳אֲנָא זְמִין לְמֵיהֲוֵי׳, שֶׁמַּתְחִיל שֶׁיִּהְיֶה לוֹ הֲוָיָה בָּעוֹלָם וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. וּמְבֹאָר שָׁם, שֶׁצְּרִיכִין לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה, כִּי אֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמֵר ׳חָטָאתִי׳ אֵינוֹ זַךְ בְּלִי פְּנִיָּה וְכוּ׳. וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁכְּבָר עָשָׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה צָרִיךְ גַּם כֵּן לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל הַשָּׁגָתוֹ הָרִאשׁוֹנָה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב. נִמְצָא, שֶׁאֶהְיֶה מְרַמֵּז שֶׁצְּרִיכִין לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, בִּבְחִינַת ׳אֲנָא זְמִין לְמֵיהֲוֵי׳, כְּאִלּוּ לֹא הָיָה לוֹ עֲדַיִן שׁוּם הֲוָיָה בָּעוֹלָם וְכַנַּ״ל, וְזֶהוּ עִקַּר הָעִצָּה לְקִיּוּם הַתּוֹרָה שֶׁהִיא שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־כֵּן הַשִּׁיב לוֹ: ״אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה״, שֶׁמְּרַמֵּז שֶׁצְּרִיכִין לְהַתְחִיל לְהַזְמִין עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם שֶׁיִּהְיֶה לוֹ הֲוָיָה בָּעוֹלָם, שֶׁיַּכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְכַנַּ״ל. וְזֶהוּ ״אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה״ שְׁתֵּי פְּעָמִים, כִּי צְרִיכִין לְהַתְחִיל הַתְחָלָה אַחַר הַתְחָלָה, וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר לְעֵיל שֶׁצְּרִיכִין לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה.

כ. **וְזֶה** בְּחִינַת ׳אֶהְיֶה׳ הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁאָמַר לוֹ עוֹד: ״כֹּה תֹאמַר וְכוּ׳ אֶהְיֶה שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם״. כִּי אִם תְּדַקְדֵּק בְּדִבְרֵי הַתּוֹרָה ׳קְרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ׳ הַנַּ״ל, תִּרְאֶה שֶׁמְּדַבֵּר שָׁם בִּכְלָל מִשְּׁלֹשָׁה מִינֵי תְּשׁוּבוֹת, כִּי בַּתְּחִלָּה מְבֹאָר שָׁם שֶׁהַתְּשׁוּבָה הוּא בְּחִינַת ׳אֶהְיֶה - אֲנָא זְמִין לְמֵיהֲוֵי׳ וְכוּ׳, וְאַחַר־כָּךְ כָּתַב שָׁם שֶׁצְּרִיכִין לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה, כִּי אֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם אוֹמֵר ׳חָטָאתִי׳ וְכוּ׳ - גַּם זֶה אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר בְּלִי פְּנִיָּה וְכוּ׳, נִמְצָא, שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה, וְאַחַר־כָּךְ כָּתוּב: ׳וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה׳, דְּהַיְנוּ שֶׁצָּרִיךְ בְּכָל פַּעַם לָשׁוּב עַל הַשָּׁגָתוֹ הָרִאשׁוֹנָה וְכוּ׳, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שַׁבָּת, בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. נִמְצָא, שֶׁבְּדֶרֶךְ כְּלָל מַזְכִּיר כָּאן שֶׁלֹּשׁ תְּשׁוּבוֹת, דְּהַיְנוּ תְּשׁוּבָה הָרִאשׁוֹנָה, וְאַחַר־כָּךְ מַה שֶּׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה מֵחֲמַת שֶׁהַתְּשׁוּבָה הָרִאשׁוֹנָה לֹא הָיְתָה עֲדַיִן בִּשְׁלֵמוּת כְּרָאוּי כַּנַּ״ל, וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּשׁוּבָה שְׁנִיָּה, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה אֲלָפִים וְרִבְבוֹת מַדְרֵגוֹת וּבְחִינוֹת שֶׁצָּרִיךְ בְּכָל פַּעַם לְהַתְחִיל וְלָשׁוּב עַל תְּשׁוּבָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁלֹּא הָיְתָה כָּרָאוּי. אֲבָל כָּל זֶה נִכְלָל בִּשְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת, שֶׁהוּא תְּשׁוּבָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהִתְחִיל לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְאַחַר־כָּךְ מַה שֶּׁמְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם וְאֵינוֹ מַנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ לִפֹּל וּמַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, שֶׁזֶּהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת ׳בְּקִי בְּרָצוֹא בָּקִי בְּשׁוּב׳ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם אַחַר־כָּךְ, (ועיין בדברינו בְּזֶה בְּמָקוֹם אַחֵר) - כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה שְׁנִיָּה. אֲבָל אַחַר־כָּךְ כְּשֶׁזּוֹכֶה לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בֶּאֱמֶת כָּרָאוּי בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת בְּלִי שׁוּם פְּנִיָּה, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה דְּהַיְנוּ עַל הַשָּׁגָתוֹ הָרִאשׁוֹנָה וְכוּ׳ כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם - זֶהוּ עִנְיַן אַחֵר לְגַמְרֵי. וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּשׁוּבָה שְׁלִישִׁית. וְכָל תְּשׁוּבָה וּתְשׁוּבָה הַנִּכְלָלִין בְּשָׁלֹשׁ תְּשׁוּבוֹת כַּנַּ״ל הִיא בְּחִינַת ׳אֶהְיֶה׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳אֲנָא זְמִין לְמֵיהֲוֵי׳, שֶׁצָּרִיךְ לְהַתְחִיל לְהָכִין אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים ׳אֶהְיֶה׳ שֶׁגִּלָּה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְמֹשֶׁה אָז - שֶׁגִּלָּה לוֹ שֶׁיּוֹלִיךְ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּדֶרֶךְ זֶה שֶׁיִּתְחִילוּ בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, וַאֲפִלּוּ אִם אֵין יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת כְּלוּם מִגֹּדֶל הִתְגַּבְּרוּת הַגָּלוּת בְּגוּף וְנֶפֶשׁ וּפַרְנָסָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן יַתְחִילוּ בְּכָל פַּעַם לְהָכִין וּלְהַזְמִין אֶת עַצְמָם, בִּבְחִינַת ׳אֶהְיֶה - אֲנָא זְמִין לְמֵיהֲוֵי׳ וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי דֶּרֶךְ זֶה בְּוַדַּאי יוֹצִיא אוֹתָם מִזֶּהֱמָתָם וְטֻמְאָתָם, שֶׁזֶּה עִקַּר הַגָּלוּת, וְיִקָּרֵב אוֹתָם לְשִׁמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְעַל־כֵּן תֵּכֶף אַחַר־כָּךְ גִּלָּה לוֹ מִיָּד עִקַּר הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא שֵׁם הֲוָיָה בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: **וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹקִים עוֹד כֹּה תֹאמַר וְכוּ׳, הֲוָיָה אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם** וְכוּ׳. כִּי זֶה יָדוּעַ, שֶׁכָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁבָּהֶם תְּלוּיִם כָּל הָעוֹלָמוֹת, כֻּלָּם כְּלוּלִים בְּשֵׁם הֲוָיָה בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא עִקַּר וְשֹׁרֶשׁ כָּל הַשָּׁמוֹת כֻּלָּם, וְעַל־כֵּן בְּכָל הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת וּבְכָל הַתְּפִלּוֹת וּבְכָל הַמִּצְוֹת אָנוּ מְכַוְּנִים הָעִקָּר לְשֵׁם זֶה, וְכָל הַתִּקּוּנִים שֶׁנַּעֲשִׂים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת עַל־יְדֵי כָּל תּוֹרָה וּמִצְוָה, וְכֵן לְהֶפֶךְ, חַס וְשָׁלוֹם, כָּל הַפְּגָמִים שֶׁפּוֹגְמִים עַל־יְדֵי כָּל עֲבֵרָה אוֹ בְּטוּל מִצְוָה, כָּל הַפְּגָמִים וְהַתִּקּוּנִים עִקָּרָם בְּשֵׁם זֶה, כַּמּוּבָן בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות קריאת התורה הלכה ו אֹרַח חַיִּים רכה

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הַהִתְקָרְבוּת לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בַּתּוֹרָה וּמִצְוֹת וּתְפִלָּה וְכוּ' הוּא עַל־יְדֵי שֵׁם זֶה.

אָבָל אִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּתְקַיֵּם זֶה הַשֵּׁם אֶצְלוֹ לְעוֹלָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּחִינַת 'אֶהְיֶה', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'אָנָא זְמִין לְמֶהֱוֵי', שֶׁהוּא לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן אַחַר שֶׁגָּלָה לוֹ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים 'אֶהְיֶה', שֶׁהוּא עִקַּר כְּלַל כָּל הָעִצּוֹת וְהַדְּרָכִים וְהַנְּתִיבוֹת לְהִתְקָרֵב לְשָׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי שֶׁיְּקַבְּלוּ עַל עַצְמָן לְהַתְחִיל לְהַזְמִין וּלְהָכִין עַצְמָן בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, אָז דַּיְקָא גִּלָּה לוֹ מִיָּד עִקַּר שֵׁם הָעֶצֶם שֶׁהוּא שֵׁם הָוָיָה בָּרוּךְ הוּא, שֶׁבּוֹ תְּלוּי הַכֹּל כָּל הַתִּקּוּנִים וְכוּ', וְאָמַר לוֹ: "זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי לְדֹר דֹּר", כִּי עַתָּה בְּוַדַּאי יִתְקַיֵּם שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר הִקְדִּים לְגַלּוֹת הָעֵצָה הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת שֶׁהִקְדִּים הָרְפוּאָה קֹדֶם לַמַּכָּה כְּדַרְכּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מְגִלָּה יג:), שֶׁהוּא מַה שֶּׁגִּלָּה לוֹ סוֹד שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים 'אֶהְיֶה', שֶׁהוּא לְהַכְנִיס בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִשָּׁאֲרוּ קַיָּמִים בְּקִדֻּשַּׁת יִשְׂרָאֵל תָּמִיד, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, בְּכָל מַה שֶּׁיַּעֲבֹר עֲלֵיהֶם בְּכָל הַגָּלֻיּוֹת, בְּגוּף וְנֶפֶשׁ וּפַרְנָסָה בְּכָלָל וּבִפְרָט וְכוּ'. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה יִתְקָרְבוּ לְשָׁמוֹ הַגָּדוֹל, שֶׁהוּא שֵׁם הָוָיָה בָּרוּךְ הוּא, וְיִתְקַיֵּם אֶצְלָם לָנֶצַח, בִּבְחִינַת: "זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי לְדֹר דֹּר", וְכַנַּ"ל.

כא. **וְעַתָּה** נוֹכַל לוֹמַר שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה תִּקְּנוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל לְהַתְחִיל כָּל סֵדֶר וְסֵדֶר שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּכָל שָׁבוּעַ, דְּהַיְנוּ בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה וּבְשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, שֶׁבְּכָל אֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ פְּעָמִים חוֹזְרִים לָאַחוֹרֵיהֶם וּמַתְחִילִין הַסֵּדֶר מִתְּחִלָּתוֹ, וְאַחַר־כָּךְ בְּשַׁבָּת הַבָּאָה חוֹזְרִים וּמַתְחִילִין הַסֵּדֶר מִתְּחִלָּתוֹ וְגוֹמְרִים אוֹתוֹ, וְכֵן בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת. כִּי כְּבָר מְבֹאָר, שֶׁקְּרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר הוּא לְהַזְכִּיר וּלְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם שֶׁיִּתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, שֶׁזֶּה עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן מַתְחִילִין כָּל סֵדֶר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל שָׁבוּעַ, כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ פְּעָמִים 'אֶהְיֶה' הַנַּ"ל שֶׁגִּלָּה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְמֹשֶׁה בִּתְחִלַּת הַגְּאֻלָּה שֶׁעָקְרָה הָיָה מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁהֵם מְרַמְּזִים שֶׁצְּרִיכִין לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, כַּנַּ"ל. וְזֶה מְרַמֵּז מַה שֶּׁמַּתְחִילִין הַסֵּדֶר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, וּבְכָל פַּעַם חוֹזְרִים וּמַתְחִילִין אוֹתוֹ מֵחָדָשׁ, כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ פְּעָמִים 'אֶהְיֶה' הַנַּ"ל וְכַנַּ"ל.

וְאַחַר־כָּךְ חוֹזְרִים וּמַתְחִילִין בְּשַׁבָּת הַבָּאָה וְגוֹמְרִים הַסֵּדֶר בִּשְׁלֵמוּת, כִּי עַל־יְדֵי כָּל אֵלּוּ הַהַתְחָלוֹת הַכְּלוּלִים בְּשֶׁלֹּשׁ כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין אַחַר־כָּךְ לְהַתְחִיל וְלִגְמֹר בִּשְׁלֵמוּת, כִּי 'לֵית רְעוּתָא טָבָא דְּאִתְאֲבִיד' (אֵין רָצוֹן טוֹב שֶׁנֶּאֱבָד) (זֹהַר תְּרוּמָה קנ:), מִכָּל שֶׁכֵּן עוּבְדָא וַעֲשִׂיָּה טוֹבָה שֶׁעוֹשִׂין בְּכָל פַּעַם שֶׁמַּתְחִילִין בַּעֲבוֹדַת ה', וְכֻלָּם מִתְקָרְבִין וּמִתְקַבְּצִין לְעֶזְרָתוֹ, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְהַתְחִיל וְלִגְמֹר עֲבוֹדָתוֹ כָּרָאוּי, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁאַחַר אֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ פְּעָמִים שֶׁמַּתְחִילִין הַסֵּדֶר מִתְּחִלָּתוֹ בְּכָל פַּעַם וְאֵין גּוֹמְרִין אוֹתוֹ, אַחַר־כָּךְ מַתְחִילִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת וְגוֹמְרִין אוֹתוֹ, כִּי כֵן הַדָּבָר בַּעֲבוֹדַת ה', שֶׁהוּא בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה וְכַנַּ"ל.

כב. **וְכָל** זֶה הוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל וּמְשֻׁלָּשׁ וּמְרֻבָּע, שֶׁהוּא הַנְּגִינָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת נְבוּאָה, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי כָּל הַתְּקוּנִים הַמְבֹאָרִים שָׁם. כִּי שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל וּמְשֻׁלָּשׁ וּמְרֻבָּע הוּא בְּחִינַת שֵׁם הָוָיָה בָּרוּךְ הוּא בַּאֲחוֹרַיִם, שֶׁכּוֹתְבִים תְּחִלָּה הֵי"ו־ד, וְאַחַר־כָּךְ י"ק, וְאַחַר־כָּךְ יק"ו וְכוּ', נִמְצָא, שֶׁחוֹזְרִים בְּכָל פַּעַם לַאֲחוֹרָיו לְתַחְלַת הַשֵּׁם. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁחוֹזְרִים בְּכָל פַּעַם וּמַתְחִילִין מֵחָדָשׁ, [וְכֵן מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה 'וַיַּסַּע אֱלֹקִים' בְּסִימָן סב חֵלֶק א' שֶׁהַהַתְחָלָה בְּכָל פַּעַם זֶה בְּחִינַת הַשֵּׁם שֶׁכּוֹתְבִין בַּאֲחוֹרַיִם וְכוּ'; עַיֵּן שָׁם]. וְכֵן הוּא שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט, כָּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, שֶׁהוּא י' י"ק יק"ו, שֶׁבְּכָל אֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ פְּעָמִים חוֹזְרִים לַאֲחוֹרַיִם לְתַחְלָתוֹ וְאֵין גּוֹמְרִים הַשֵּׁם, וְאַחַר־כָּךְ מַתְחִילִין אוֹתוֹ וְגוֹמְרִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְרֻבָּע, שֶׁהוּא שֵׁם הָוָיָה בִּשְׁלֵמוּת, זֶהוּ בְּחִינָה הַנַּ"ל שֶׁאַחַר־כָּךְ בַּפַּעַם הָרְבִיעִי שֶׁהוּא בְּשַׁבָּת הַבָּאָה, מַתְחִילִין הַסֵּדֶר וְגוֹמְרִים, וְזוֹכִין לִבְחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁהוּא שְׁמָא דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁלָם הַשִּׁיר וְהַנְּגִינָה הַנַּ"ל שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ וּמְרֻבָּע. כִּי 'פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ' נִמְשָׁךְ בְּשֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים שֶׁקָּרְאוּ קֹדֶם שַׁבָּת,

וּ׳מְרֻבָּע׳ נִמְשָׁךְ בְּשַׁבָּת, שֶׁהוּא הַהַתְחָלָה וְהַגְּמָר וְכַנַּ״ל, וְאָז נִתְקַיֵּם: ״זֶה שְׁמִי לְעֹלָם״ וְכוּ׳ וְכַנַּ״ל.

וְכָל זֶה הוּא בְּסֵדֶר שֶׁל שָׁבוּעַ זאת, וְאַחַר־כָּךְ תֵּכֶף בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה חוֹזְרִים וּמַתְחִילִים הַסֵּדֶר הַשֵּׁנִי וּמִתְנַהֲגִים בּוֹ כַּנַּ״ל, וְכֵן בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת, עַד שֶׁגּוֹמְרִים בְּכָל שָׁנָה כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ מ״בְּרֵאשִׁית״ עַד ״לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל״, שֶׁהַכֹּל לְהַמְשִׁיךְ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ וְכַנַּ״ל. וְאַחַר־כָּךְ תֵּכֶף שֶׁגּוֹמְרִים אוֹתָהּ בְּשִׁמְינִי עֲצֶרֶת וְשִׂמְחַת תּוֹרָה, חוֹזְרִים וּמַתְחִילִים אוֹתוֹ מִיָּד ״בְּרֵאשִׁית״, כִּי כֵן הַדָּבָר, שֶׁצְּרִיכִין בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, וּבְכָל שַׁבּוּעַ וְשַׁבּוּעַ, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם לְהַתְחִיל הַתּוֹרָה, וְכַמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים צְרִיכִין לְהַתְחִיל וְאֵין גּוֹמְרִים, וְכָל זֶה כָּלוּל בְּשָׁלֹשׁ פְּעָמִים ׳אֶהְיֶה׳ וְכַנַּ״ל. וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁגּוֹמְרִים, כְּפִי הַגְּמַר כֵּן זוֹכִין לְיַחֵד שֵׁם הֲוָיָה בָּרוּךְ הוּא שֵׁשֵׁם עִקַּר הַתִּקּוּן, וְכַנַּ״ל.

כג. **גַּם** מְבֹאָר בְּכִתְבֵי הָאֲרִ״י זַ״ל (עֵץ חַיִּים שַׁעַר טו פֶּרֶק ב), שֶׁשֵּׁם ׳אֶהְיֶה׳ הוּא בְּחִינַת שֵׁם יק״ו, שֶׁהֵם שָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת רִאשׁוֹנוֹת שֶׁל שֵׁם הַוָיָ״ה בָּרוּךְ הוּא, שֶׁעוֹלִים כ״א כְּמוֹ מִסְפַּר ׳אֶהְיֶה׳, נִמְצָא, שֶׁשִּׁיר פָּשׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ, שֶׁהוּא רַק עַד אוֹת שְׁלִישִׁי מִשֵּׁם הַוָיָה בָּרוּךְ הוּא, הוּא בִּבְחִינַת ׳אֶהְיֶה׳, שֶׁזֶּה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַשְּׁלֹשָׁה פְּעָמִים שֶׁקּוֹרִין קֹדֶם שַׁבָּת הַבָּאָה. וְאַחַר־כָּךְ בַּשַּׁבָּת הַבָּאָה קוֹרִין כָּל הַסֵּדֶר מִתְּחִלָּתוֹ וְעַד סוֹפוֹ, וְאָז נִשְׁלָם שֵׁם הַוָיָה בִּבְחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּגּוּן הַנַּ״ל שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל.

כד. **וְעַל־כֵּן** בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה כְּשֶׁמְּסַיְּמִין הַתּוֹרָה - עוֹסְקִים אָז בְּשִׁיר וְנִגּוּן בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, כִּי כָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִשִּׂמְחַת הַנִּגּוּן הַקָּדוֹשׁ הַנַּ״ל שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה, וְכַנַּ״ל.

כה. **וְעַתָּה** מְדֻקְדָּק הֵיטֵב לָשׁוֹן הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַמִּשְׁנָה הַנַּ״ל: **בְּשֵׁנִי וּבַחֲמִישִׁי וּבְשַׁבָּת בְּמִנְחָה** קוֹרִין כְּסִדְרָן וְאֵין עוֹלִין לָהֶם מִן הַחֶשְׁבּוֹן, שֶׁמְּרַמֵּז שֶׁקִּיּוּם הַתּוֹרָה צְרִיכִין לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם וְכַנַּ״ל, וְזֶהוּ: **וְאֵין עוֹלִין לָהֶם מִן הַחֶשְׁבּוֹן**, שֶׁפְּרוּשׁוֹ בְּפִשִׁיטוּת, שֶׁהַקְּרִיאָה שֶׁקָּרְאוּ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וּבְשַׁבָּת בְּמִנְחָה, אֵינוֹ עוֹלֶה לָהֶם מִן הַחֶשְׁבּוֹן כְּלָל, כְּאִלּוּ לֹא הִתְחִילוּ לִקְרוֹת הַסֵּדֶר כְּלָל, רַק צְרִיכִין לְהַתְחִיל בַּשַּׁבָּת הַבָּאָה מִתְּחִלַּת הַסֵּדֶר.

וְכֵן הוּא מַמָּשׁ לְעִנְיַן הָעֲצָה הַנּוֹרָאָה לְקִיּוּם הַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳אֶהְיֶה׳ - לְהַתְחִיל לְהָכִין אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַהַתְחָלוֹת שֶׁמַּתְחִילִין בְּכָל פַּעַם מִתְּחִלַּת הַסֵּדֶר וְאַחַר־כָּךְ מַתְחִילִין וְגוֹמְרִין אוֹתוֹ כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ: וְאֵין עוֹלִין לָהֶם מִן הַחֶשְׁבּוֹן - שֶׁצְּרִיךְ הָאָדָם לְסַלֵּק מִדַּעְתּוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל פַּעַם כָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו עַד אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתוֹ הַשָּׁעָה, וְלֹא יַעֲלֶה אֶצְלוֹ בְּחֶשְׁבּוֹן כְּלָל כְּאִלּוּ לֹא הִתְחִיל עֲדַיִן מֵעוֹלָם כְּלָל.

כִּי אִם תַּשְׂכִּיל וְתָבִין בְּעִנְיַן הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁעוֹבְרִין עַל כָּל אֶחָד, עִקַּר נְפִילָתוֹ בְּדַעְתּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד הוּא, מֵחֲמַת שֶׁנִּדְמֶה לוֹ בְּדַעְתּוֹ שֶׁכְּבָר נִסָּה אֶת עַצְמוֹ וְהִתְחִיל קְצָת בַּעֲבוֹדַת ה׳ וְנָפַל מִזֶּה, וְאַחַר־כָּךְ הִתְחַזֵּק לְהַתְחִיל עוֹד וְנָפַל עוֹד הַפַּעַם, וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים, עַל־כֵּן מְסִיתוֹ הַבַּעַל דָּבָר לְיָאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, לְגַמְרֵי, וְאוֹמֵר לוֹ בְּלִבּוֹ: ״הֲלֹא אַתָּה רוֹאֶה כִּי אָפֵס תִּקְוָה״ וְכוּ׳, כַּיָּדוּעַ כָּל זֶה לְמִי שֶׁעוֹסֵק בַּלִּמּוּד הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁל הִתְקָרְבוּת בְּנֵי הַנְּעוּרִים לַעֲבוֹדַת ה׳ יִתְבָּרַךְ.

אַבָל מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְחַבֵּר לַחֲבֵרִים כְּשָׁרִים וַאֲמִתִּיִּים תָּמִיד, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְקַבֵּל וּלְקַבֵּעַ בְּלִבּוֹ עֲצָה הַקְּדוֹשָׁה הַנַּ״ל - לִשְׁכֹּחַ בְּכָל פַּעַם כָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו, אַף־עַל־פִּי שֶׁכְּבָר הִתְחִיל אֲלָפִים וְרִבְבוֹת פְּעָמִים בְּלִי מִסְפָּר, רַק עַתָּה יַתְחִיל מֵחָדָשׁ לְהָכִין וּלְהַזְמִין אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מַה שֶּׁיּוּכַל, הֵן לְצַעֵק אֶל ה׳ מֵעֹמֶק הַלֵּב כְּמוֹ שֶׁצְּרִיךְ עַתָּה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, הֵן לְהַתְחִיל לִלְמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל וְלַעֲסֹק בְּמִצְוֹת, הֵן לְשַׂמֵּחַ אֶת נַפְשׁוֹ בְּמַה שֶּׁלֹּא עָשָׂנִי גּוֹי וְכוּ׳, וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְכוּ׳, וְלַהֲפֹךְ הַיָּגוֹן וַאֲנָחָה לְשִׂמְחָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַל־יְדֵי כָּל זֶה יִשָּׁאֵר קַיָּם בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה תָּמִיד, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת וְאֵין עוֹלִין לָהֶם מִן הַחֶשְׁבּוֹן - שֶׁכָּל הַהַתְחָלוֹת בַּתּוֹרָה וַעֲבוֹדָה שֶׁהִתְחִיל עַד עַתָּה - לֹא יַעֲלֶה לוֹ מִן הַחֶשְׁבּוֹן כְּאִלּוּ לֹא הִתְחִיל עֲדַיִן מֵעוֹלָם.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות קריאת התורה הלכה ו אֹרַח חַיִּים רכו

כִּי זֶה יָדוּעַ לַכֹּל, שֶׁאֲפִלּוּ אִם חָטָא כָּל יָמָיו וְשָׁב בָּאַחֲרוֹנָה מוֹחֲלִין לוֹ הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (קִדּוּשִׁין מ:), וְכַמְבאָר בְּכָל סִפְרֵי מוּסָר. וְכֵן כְּבָר נִמְצְאוּ כַּמָּה בַּעֲלֵי־תְּשׁוּבוֹת בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא שָׁבוּ בִּתְשׁוּבָה עַד סוֹף יְמֵיהֶם, כִּי בְּוַדַּאי מִי שֶׁשָּׁב בִּימֵי נְעוּרָיו - אֵין לְמַעְלָה הֵימֶנּוּ, אֲבָל אִם כְּבָר נִתְרַשֵּׁל, חַס וְשָׁלוֹם, וְלֹא שָׁב עַד סוֹף יָמָיו, גַּם כֵּן אַשְׁרֵי לוֹ מַה שֶּׁשָּׁב בְּסוֹף יָמָיו, עַל כָּל פָּנִים. אֲבָל עִקַּר הַנְּפִילָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁל הָרַבֵּה בְּנֵי אָדָם, שֶׁכְּבָר הִתְחִילוּ כַּמָּה פְּעָמִים וְנָפְלוּ וְכוּ׳, עִקַּר נְפִילָתָם הוּא מֵחֲמַת שֶׁרָאוּ שֶׁכְּבָר הִתְחִילוּ כַּמָּה פְּעָמִים וְנָפְלוּ, עַל־כֵּן רוֹצֶה הַבַּעַל דָּבָר לַהֲסִיתָם - לְיָאֵשׁ אֶת עַצְמָן, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־כֵּן צְרִיכִין לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ הַנַּ״ל לְהַתְחִיל מֵחָדָשׁ בְּאֵיזֶה בְּחִינָה שֶׁהוּא, וְיִשְׂכַּח מִדַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי כָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו, בִּבְחִינַת: **וְאֵין עוֹלִין לָהֶם מִן הַחֶשְׁבּוֹן** - שֶׁכָּל הַהַתְחָלוֹת שֶׁהִתְחִיל עַד הֵנָּה שֶׁכְּלוּלִים בְּשֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים שֶׁמַּתְחִילִין הַסֵּדֶר בְּכָל שָׁבוּעַ כַּנַּ״ל, כָּל זֶה לֹא יַעֲלֶה לוֹ מִן הַחֶשְׁבּוֹן, כִּי עַתָּה צָרִיךְ לְהַתְחִיל מֵחָדָשׁ לְגַמְרֵי, וְכֵן לְעוֹלָם, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לִבְחִינַת תְּשׁוּבָה שֶׁל שַׁבָּת (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן עט), שֶׁאָז יַתְחִיל וְיִגְמֹר בְּשֶׁלֵּמוּת כָּרָאוּי וְכַנַּ״ל.

כִּי בִּכְלַל יִשְׂרָאֵל מְרַמְּזִין עַל זֶה שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּכָל סֵדֶר שֶׁמַּתְחִילִין שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּכָל שָׁבוּעַ כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ פְּעָמִים ״אֶהְיֶה״ הַנַּ״ל, וּבְשַׁבָּת מַתְחִילִין וְגוֹמְרִין כַּנַּ״ל. וְדַעַת לְנָבוֹן נָקָל, שֶׁאֵצֶל כָּל אָדָם בִּפְרָטִיּוּת מְרַמְּזִין לוֹ עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁיַּתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים בְּכָל שָׁבוּעַ וּבְכָל יוֹם וָיוֹם וְכוּ׳, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר אַדְמוֹ״ר זַ״ל שֶׁהָיָה לוֹ כַּמָּה וְכַמָּה הַתְחָלוֹת בְּיוֹם אֶחָד, כַּמּוּבָא בִּשְׁבָחָיו הַקְּדוֹשִׁים (שִׁבְחֵי הָר״ן סִימָן ו׳), וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא זָכָה אַחַר־כָּךְ לְמַה שֶּׁזָּכָה וְכַנַּ״ל, וְהָבֵן הֵיטֵב.

כו. **וְזֶה** בְּחִינַת קְרִיאַת מַפְטִיר שֶׁתִּקְּנוּ לִקְרוֹת בַּנָּבִיא **אַחַר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּשַׁבָּת וְיוֹם־טוֹב,** שֶׁאָז עִקַּר הַקְּרִיאָה, וְהַשַּׁעַם, מוּבָא בַּפּוֹסְקִים (לְבוּשׁ וּפֵ״ח אֹרַח־חַיִּים סִימָן רפד), כִּי פַּעַם אַחַת גָּזְרוּ שֶׁלֹּא לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה וְהָיוּ קוֹרִין בַּנְּבִיאִים וְכוּ׳, וְאַחַר־כָּךְ נִתְבַּטְּלָה הַגְּזֵרָה וְנִשְׁאֲרָה הַתַּקָּנָה בִּמְקוֹמָהּ, שֶׁגַּם כְּשֶׁקּוֹרִין בַּתּוֹרָה - יִקְרְאוּ אַחַר־כָּךְ בַּנָּבִיא מֵעֵין הַפָּרָשָׁה, שֶׁהוּא קְרִיאַת הַמַּפְטִיר.

הֵינוּ עַל־פִּי הַמְבאָר בַּתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ׳ הַנַּ״ל, שֶׁבְּכָל דּוֹר יֵשׁ צַדִּיקִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֵיזֶה בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בֵּרוּר הַמְדַמֶּה, שֶׁהוּא בֵּרוּר הָאֱמוּנָה. וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד הָרוֹצֶה לָחוּס עַל תַּכְלִיתוֹ הַנִּצְחִי - לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אַחֲרֵי צַדִּיקִים כָּאֵלֶּה, כִּי כָּל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁעִקָּרָהּ הִיא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם תָּלוּי בָּזֶה וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, וּכְבָר בֵּאַרְנוּ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְשָׁכַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן אַחַר קְרִיאַת הַתּוֹרָה קוֹרִין בַּנָּבִיא לְמַפְטִיר, לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹרוֹת, שֶׁעִקַּר הַמְשָׁכַת קְדֻשַּׁת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, עִקָּרָהּ נִמְשָׁךְ בְּכָל דּוֹר עַל־יְדֵי הַנְּבִיאֵי־אֱמֶת, שֶׁהֵם בְּחִינַת בַּעֲלֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁעַל־יְדֵיהֶם לֹא תִּשְׁתַּכַּח הַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל.

וְעַל־כֵּן הַמַּפְטִיר קוֹרֵא בַּתּוֹרָה תְּחִלָּה שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים מִשּׁוּם כְּבוֹד הַתּוֹרָה, וְאַחַר־כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַהַפְטָרָה וְקוֹרֵא בַּנָּבִיא, לְהוֹרוֹת, שֶׁעִקַּר הוּא הַתּוֹרָה שְׁנִתְּנָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁהוּא רַבָּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים, וְ׳אֵין נָבִיא רַשַּׁאי לְחַדֵּשׁ דָּבָר מֵעַתָּה׳ (מִגִּלָּה ב:), אַךְ כָּל הַנְּבִיאִים שֶׁאַחֲרָיו, לֹא בָּאוּ רַק לְחַזֵּק דִּבְרֵי תּוֹרָה וּלְהַמְשִׁיךְ בֵּרוּר הָאֱמוּנָה בְּכָל דּוֹר וָדוֹר עַל־יְדֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלָּהֶם, שֶׁזֶּה אֵינוֹ נִפְסָק לְעוֹלָם כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן אֲפִלּוּ בְּעֵת שֶׁמַּלְכוּת הָרְשָׁעָה הִתְגַּבְּרוּ וְגָזְרוּ שֶׁלֹּא לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה, כִּי רָצוּ לְהַשְׁכִּיחַ, חַס וְשָׁלוֹם, הַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל, נִתְיָעֲצוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים וְעָשׂוּ תַּקָּנָה נִפְלָאָה - לִקְרוֹת בַּנְּבִיאִים, כִּי עַל־יְדֵי הַמְשָׁכַת הַנְּבִיאִים לֹא תִּשְׁתַּכַּח הַתּוֹרָה, כִּי הַנְּבִיאִים הֵם מְבָרְרִים הָאֱמוּנָה, שֶׁזֶּה עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן גַּם עַתָּה שֶׁנִּתְבַּטְּלָה הַגְּזֵרָה, נִשְׁאֲרָה הַתַּקָּנָה בִּמְקוֹמָהּ לִקְרוֹת בַּנְּבִיאִים לְמַפְטִיר, לְהוֹרוֹת, שֶׁגַּם עַכְשָׁו כָּל תִּקָּוָתֵנוּ שֶׁתִּתְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְלֹא תִּשְׁתַּכַּח עוֹד הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַנְּבִיאִים שֶׁהָיוּ בְּכָל דּוֹר,

שֶׁהִמְשִׁיכוּ בְּרוּחַ קָדְשָׁם בְּרוּר הַמְדֻמָּה, שֶׁהוּא בְּרוּר הָאֱמוּנָה. וְכֵן עַתָּה בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כָּל קִיּוּמֵנוּ הוּא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים בַּעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁהֵם מְבָרְרִים הָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים בִּבְרַכַּת הַהַפְטָרָה וּמְסַפְּרִין בְּשֶׁבַח נוֹרָאוֹת גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁבְּוַדַּאי יִגְמֹר הַכֹּל כִּרְצוֹנוֹ עַד שֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בְּבָרְכוֹת שֶׁלְּאַחֲרָיו: **צוּר כָּל הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת, הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאוֹמֵר וְהָעוֹשֶׂה הַמְדַבֵּר וְהַמְקַיֵּם שֶׁכָּל דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק וְכוּ׳, וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא יָשׁוּב רַיְקָם** וְכוּ׳, וְכֵן: **עַל כִּסְאוֹ לֹא יֵשֵׁב זָר** וְכוּ׳, **כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד** וְכוּ׳. כִּי כָּל זֶה נִזְכֶּה עַל־יְדֵי כֹּחַ הַצַּדִּיקִים בַּעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם עַד שֶׁזּוֹכִין לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְקוֹל הַשִּׁיר הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גְּדֵלִין כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיְרֵאוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הִתְנוֹצְצוּת מָשִׁיחַ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְזֶהוּ בְּחִינַת: ׳צַדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת׳, כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְגַלֶּה אֲלִקוּתוֹ וְצִדְקָתוֹ בְּכָל הַדּוֹרוֹת עַל־יְדֵי צַדִּיקֵי אֱמֶת בַּעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁבְּכָל דּוֹר שֶׁעַל־יָדָם עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הִתְגַּלּוּת אֲלִקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר.

כז. **וְזֶהוּ** לְשׁוֹן ׳הַפְטָרָה׳ וּ׳מַפְטִיר׳, שֶׁהוּא לְשׁוֹן גְּמָר, כִּי עִקַּר הַגְּמָר וְהַפְּטוֹר מִכָּל הַשִּׁעְבּוּדִים וְהַחוֹבוֹת וְהַצָּרוֹת, שֶׁעִקָּרָם צָרוֹת הַנֶּפֶשׁ, הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַנְּבִיאִים שֶׁמַּכְנִיסִים קִיּוּם הַתּוֹרָה בָּעוֹלָם, שֶׁהֵם הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר בַּעֲלֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יָדָם לֹא תִשְׁתַּכַּח הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה מִיִּשְׂרָאֵל וְכַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן נִקְרָא ׳הַפְטָרָה׳, כִּי עַל־יָדָם תִּתְקָרֵב הַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה לְגָאֳלֵנוּ וּלְפָטְרֵנוּ מִכָּל הַצָּרוֹת בִּגּוּף וָנֶפֶשׁ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן סֶלָה. גַּם ׳הַפְטָרָה׳ הוּא לְשׁוֹן הַתְּחָלָה, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י עַל פָּסוּק (שְׁמוֹת לד, יט): ״פֶּטֶר רֶחֶם״, שֶׁהוּא לְשׁוֹן פֶּתַח וְהַתְחָלָה, כְּמוֹ (מִשְׁלֵי יז, יד): ״פּוֹטֵר מַיִם״ וְכוּ׳. וּשְׁנֵיהֶם אֱמֶת, כִּי קְרִיאַת הַפְטָרָה מְרַמֵּז עַל הַהַתְחָלָה וְעַל הַגְּמָר, כִּי עִקַּר קְרִיאַת הַהַפְטָרָה שֶׁקּוֹרִין בַּנְּבִיא אַחַר קְרִיאַת הַתּוֹרָה, הוּא בִּשְׁבִיל לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת קַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּכָל דּוֹר, שֶׁעִקָּרָהּ הוּא שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְעוֹרֵר לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְהַתְחִיל בְּכָל יוֹם מְחָדָשׁ וְכַנַּ״ל, וְזֶהוּ לְשׁוֹן ׳הַפְטָרָה׳, שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַתְחָלָה כַּנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ נִזְכֶּה לִגְמֹר הַגְּאֻלָּה לִפְטֹר כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַשִּׁעְבּוּדִים, כִּי עַל־יְדֵי כָּל אֵלּוּ הַיִּרְאִים שֶׁיֵּלְכוּ בְּדַרְכּוֹ זֶה - לִבְלִי לְהַנִּיחַ לְהַפִּיל אֶת עַצְמָן בְּשׁוּם אֹפֶן בָּעוֹלָם, רַק לְהַתְחִיל בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְבִיאַת מָשִׁיחַ שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (בְּרֵאשִׁית מט, טו): ״וַיַּרְא מְנוּחָה כִּי טוֹב״ וְכוּ׳, עַד ״וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד״ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁמִּתְגַּבְּרִין לְהַתְחִיל בְּכָל יוֹם מְחָדָשׁ, נִזְכֶּה לְגִמְר טוֹב שֶׁהוּא גְּמַר הַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה, וְכָל זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַנְּבִיאִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת צַדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן קוֹרִין בַּנְּבִיא אַחַר קְרִיאַת הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן נִקְרָא ׳הַפְטָרָה׳, לְשׁוֹן הַתְחָלָה וּלְשׁוֹן גְּמָר, וְכַנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן בְּשָׁבוּעוֹת, שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהָעִקָּר לְקַבֵּל הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ בְּאֹפֶן שֶׁנִּזְכֶּה לְקַיְּמָהּ, עַל־כֵּן נוֹהֲגִין שֶׁמַּתְחִילִין הַהַתְחָלָה מִכָּל סֵפֶר וּמִסִּימָן הַגְּמָר, הַיְנוּ בְּחִינָה הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁמַּתְחִילִין בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִגְמֹר כַּנַּ״ל. כִּי בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּשָׁבוּעוֹת שֶׁהוּא זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ, צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ מֵחָדָשׁ הָאֲרַת קְדֻשַּׁת כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁהִתְחִילוּ תְּקוּנִים נוֹרָאִים וְגִמְרוּ, שֶׁהֵם בְּחִינַת סִפְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים שֶׁגִּלּוּ בָּעוֹלָם. וְהָעִקָּר הוּא סִפְרֵי תַּנַ״ךְ וְשַׁ״ס מִשְׁנָיוֹת, שֶׁהֵם כְּלַל כָּל הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וּבְעַל פֶּה, עַל־כֵּן אוֹמְרִים הַהַתְחָלָה וְהַסּוֹף מִכָּל סְפָרִים הַנַּ״ל, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ מֵחָדָשׁ הַתְחָלַת תִּקּוּנָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִגְמֹר בְּכִי טוֹב, וְכַנַּ״ל.

כח. **וְזֶה בְּחִינַת** (בְּרָכוֹת ח.): **לְעוֹלָם יַשְׁלִים אָדָם פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, וַאֲפִלּוּ עֲטָרוֹת וְדִיבוֹן** וְכוּ׳. תַּרְגּוּם בְּחִינַת בְּרוּר הַמְדֻמָּה,

שֶׁהוּא בִּבְחִינַת שָׁנָה וְתַרְדֵּמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּרְגּוּם, כִּי ׳תַּרְגּוּם׳ בְּגִימַטְרִיָא ׳תַּרְדֵּמָה׳, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב בְּהַתּוֹרָה ׳תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק׳ (סימן יט חלק א׳ עין שם).

כִּי כְּבָר מְבֹאָר, שֶׁקְּרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר הוּא - לְהַמְשִׁיךְ עַל כָּל אָדָם הַמַּטָּה אָזְנוֹ הֵיטֵב לִשְׁמֹעַ קְרִיאַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו בְּחִינַת נְתִינַת הַתּוֹרָה מַמָּשׁ מַחֲדָשׁ וְכַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן ׳אֵין קוֹרִין בַּתּוֹרָה בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה׳ - כִּי צְרִיכִין לִקְרוֹת בְּצִבּוּר דַּיְקָא, כִּי עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת רוּחַ הַנְּבוּאָה, נִמְשָׁךְ רַק מִצִּבּוּר, שֶׁהֵם קִבּוּץ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל רַבִּים יַחַד וּלְפָחוֹת עֲשָׂרָה, כִּי ׳אֵכָל בֵּי עֲשָׂרָה שְׁכִינְתָּא שַׁרְיָא׳ (סַנְהֶדְרִין לט.), וְכַמְבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל (בְּאוֹת ה׳) שֶׁהַנְּבוּאָה נִמְשֶׁכֶת מִנַּפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם עַל פָּסוּק (דְּבָרִים י): ״בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיְמָה״ וְכוּ׳.

[וְגַם זֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם מֵעִנְיַן הַמַּעֲלָה הַמְּפֻלֶּגֶת מִתּוֹסֶפֶת שִׁבְנִים וְכוּ׳, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַתְּקוּן הַנַּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין וְכוּ׳, כִּי כָּל מַה שֶּׁנִּתְרַבֶּה נֶפֶשׁ יוֹתֵר אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ וְכוּ׳, יֵשׁ כֹּחַ יוֹתֵר לְהַמְשִׁיךְ רוּחַ נְבוּאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִקִּבּוּץ הָרַבֵּה נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל יַחַד, וְעַיֵּן מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר].

אֲבָל אַף־עַל־פִּי שֶׁעִקַּר קְרִיאַת הַתּוֹרָה הוּא בְּצִבּוּר, אַף־עַל־פִּי־כֵן בְּוַדַּאי צָרִיךְ גַּם כָּל יָחִיד וְיָחִיד לִלְמֹד וְלֶהֱגוֹת בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְהוֹשֻׁעַ א, ח): ״וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה״ וְכוּ׳. וְכֵן אֶפְלּוּ מִי שֶׁזּוֹכֶה לִלְמֹד לְבַדּוֹ אֵצֶל קִבּוּץ יְשִׁיבָה קְדוֹשָׁה אֲמִתִּית שֶׁהוּא מַעֲלָה גְּדוֹלָה, כִּי תַּלְמוּד תּוֹרָה דְּרַבִּים יָקָר מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מְגִלָּה ג׃), אַף־עַל־פִּי־כֵן בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לְפָטֹר עַצְמוֹ בָּזֶה לְבַד, כִּי צָרִיךְ גַּם לְהִרְבּוֹת בַּתּוֹרָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ, כִּי לְמוּד תּוֹרָה דְּרַבִּים אִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה בְּקִבְיעוּת כָּל הַיּוֹם, רַק אֵיזֶה שָׁעוֹת בַּיּוֹם כַּנָּהוּג, כִּי אִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיוּ מְקֻבָּצִים כָּל הַיּוֹם, מִכָּל שֶׁכֵּן גַּם בַּלַּיְלָה, אֲבָל בִּפְנֵי עַצְמוֹ הוּא מְחֻיָּב לִלְמֹד תָּמִיד כַּנַּ״ל. עַל־כֵּן צָרִיךְ לֶאֱחֹז בָּזֶה לִלְמֹד בָּרַבִּים, וְגַם מִזֶּה אַל תַּנַּח יָדְךָ לֶהֱגוֹת בַּתּוֹרָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ. כִּי בֶּאֱמֶת צְרִיכִים שְׁנֵיהֶם דַּיְקָא, כִּי בְּוַדַּאי עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה הוּא עַל־יְדֵי קִבּוּץ נְפָשׁוֹת רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר כַּנַּ״ל, אֲבָל צְרִיכִין לָזֶה זְכִיָּה גְּדוֹלָה - שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְחַבֵּר וְלִכְלֹל נַפְשׁוֹ בְּתוֹךְ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁל בְּנֵי צִבּוּר הֲגוּנִים, אֲשֶׁר עַל־יָדָם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה אֲמִתִּית, שֶׁהוּא בְּחִינַת נְתִינַת הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם בַּתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁצְּרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁיָּכוֹל לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה עַל־יְדֵי קִבּוּץ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

כִּי בְּשָׁעָה שֶׁעוֹמְדִים לִשְׁמֹעַ קְרִיאַת הַתּוֹרָה צְרִיכִים לַעֲמֹד בְּאֵימָה וְיִרְאָה בִּרְתֵת וְזִיעַ וּלְהַסְתּוֹת אָזְנוֹ הֵיטֵב לְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה כְּאִלּוּ הוּא עוֹמֵד תַּחַת הַר סִינַי [כַּמּוּבָא בְּסִפְרֵי קֹדֶשׁ (זֹהַר וַיַּקְהֵל רו), וְכַמְבֹאָר לְעֵיל (אוֹת י) מִזֶּה]. וּלְכַוֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה בְּסִינַי עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו־הַשָּׁלוֹם, עַל־יְדֵי קִבּוּץ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל יַחַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יט, ב): ״וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר״, וּפֵרֵשׁ רַשִׁ״י: ׳כְּלָם יַחַד כְּאִישׁ אֶחָד׳ וְכוּ׳. כִּי אָז הָיְתָה גַּם נַפְשׁוֹ שָׁם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כט, יד): ״אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וְאֶת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה״ וְכוּ׳, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (תַּנְחוּמָא נִצָּבִים ג): שֶׁכָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁל כָּל הַדּוֹרוֹת הָעֲתִידִין לָבוֹא - כֻּלָּם עָמְדוּ עַל הַר סִינַי. וְכֵן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר שֶׁנִּמְשְׁכָה הַתּוֹרָה אֲלֵינוּ עַל יָדָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (אָבוֹת א, א): ׳מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ וִיהוֹשֻׁעַ לַזְּקֵנִים וּזְקֵנִים לִנְבִיאִים׳ וְכוּ׳ עַד הַיּוֹם הַזֶּה, בְּכֻלָּם הָיָה עִקַּר הַמְשָׁכַת הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי קִבּוּץ הַיְשִׁיבוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת אֲצֶל רַבָּם הָאֲמִתִּי, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְלְלוּ נַפְשׁוֹתָם יַחַד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּכָל דּוֹר וָדוֹר.

וְעַל־כֵּן בְּכָל עֵת שֶׁבָּאִים לִשְׁמֹעַ קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר צְרִיכִין לְכַוֵּן שֶׁתִּהְיֶה נַפְשׁוֹ נִכְלֶלֶת בְּכָל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹסְקִים לְקַבְּצָם וּלְכָלְלָם יַחַד, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּכָל דּוֹר וָדוֹר כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּה עִקַּר בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַצִּבּוּר כְּשֶׁהֵם מְקֻבָּצִים וּמְחֻבָּרִים וּכְלוּלִים נַפְשׁוֹתָם יַחַד עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק, הָרַבִּי הָאֱמִתִּי שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר,

שֶׁהוּא נִקְרָא ׳רוֹעֶה יִשְׂרָאֵל׳, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה מ, יא): ״כְּרוֹעֶה עֶדְרוֹ יִרְעֶה, בִּזְרוֹעוֹ יְקַבֵּץ טְלָאִים, וּבְחֵיקוֹ יְשָׂא עָלוֹת יְנַהֵל״. וּמְהַצַּדִּיקִים הָרוֹעִים הָאֲמִתִּיִּים הָאֵלּוּ שֶׁבְּכָל דּוֹר - מְקַבְּלִים כָּל צַבּוּר וְצִבּוּר, בְּכָל מָקוֹם שֶׁהֵם מִתְקַבְּצִים לְקְרוֹת בַּתּוֹרָה וְלַעֲסֹק בָּהּ, אֲבָל כָּל יָחִיד וְיָחִיד צָרִיךְ לְהָכִין אֶת עַצְמוֹ הַרְבֵּה לָזֶה - שֶׁיִּזְכֶּה שֶׁתִּהְיֶה נַפְשׁוֹ נִכְלֶלֶת בְּתוֹךְ הַצִּבּוּר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁנִּכְלָלִים יַחַד עַל־יְדֵי הָרַבִּי הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר, וְכַנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת לְעוֹלָם יַשְׁלִים אָדָם פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר - שֶׁכָּל יָחִיד וְיָחִיד אַף־עַל־פִּי שֶׁשּׁוֹמֵעַ בְּכָל שַׁבָּת קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵינוֹ יוֹצֵא בָּזֶה לְבַד, וְצָרִיךְ לִקְרוֹת בְּעַצְמוֹ הַפָּרָשָׁה תְּחִלָּה, כַּמְבֹאָר לְשׁוֹן זֶה בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים (סִימָן רפה, סְעִיף א). כִּי צָרִיךְ לְהָכִין אֶת עַצְמוֹ קֹדֶם שַׁבָּת לִקְרוֹת הַפָּרָשָׁה שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תִּרְגּוּם, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לְהִכָּלֵל יַחַד בְּתוֹךְ נַפְשׁוֹת הַצִּבּוּר הַקָּדוֹשׁ בְּעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל, עַד שֶׁיִּמְשֹׁךְ עַל עַצְמוֹ בְּחִינַת קְבָלַת הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ מִמָּשׁ כִּנְתִינָתָהּ מִסִּינַי עַל־יְדֵי־זֶה, עַל־יְדֵי קִבּוּץ הַנְּפָשׁוֹת יַחְדָּו, וְכַנַּ״ל.

וְעַתָּה מְדֻקְדָּק הֵיטֵב הַלָּשׁוֹן: ׳לְעוֹלָם יַשְׁלִים אָדָם פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר׳, וְלֹא אָמְרוּ: ׳לְעוֹלָם יִקְרָא אָדָם הַפָּרָשָׁה תְּחִלָּה, אַךְ דִּקְדְּקוּ וְאָמְרוּ: ׳לְעוֹלָם יַשְׁלִים אָדָם פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר׳. כִּי כָּל כַּוָּנַת קְרִיאַת הַפָּרָשָׁה תְּחִלָּה הוּא כְּדֵי שֶׁיַּשְׁלִים פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר, שֶׁיִּהְיֶה נִשְׁלָם וְנִכְלָל חֶלְקוֹ בַּתּוֹרָה כְּפִי שֹׁרֶשׁ נַפְשׁוֹ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת פָּרָשִׁיּוֹתָיו, שֶׁהֵם פָּרָשִׁיּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ - שֶׁל נַפְשׁוֹ כַּנַּ״ל, שֶׁיִּהְיוּ נִשְׁלָמִים עִם הַצִּבּוּר, שֶׁיִּהְיֶה נִשְׁלָם וְנִכְלָל עִמָּהֶם יַחַד עַל־יְדֵי שֶׁהֵכִין אֶת עַצְמוֹ לָזֶה מִקֹּדֶם כַּנַּ״ל. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמַתַּן תּוֹרָה (שְׁמוֹת יט, יא): ״וְהָיוּ נְכוֹנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי״ וְכוּ׳, וּכְתִיב (שָׁם פָּסוּק טז): ״וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי״ וְכוּ׳. וְכֵן כָּתוּב שָׁם, עַיֵּן שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּרְגּוּם, וְעַל־כֵּן נֶאֱמַר הַתַּרְגּוּם עַל־יְדֵי אוּנְקְלוֹס הַגֵּר דַּיְקָא, וְכַנַּ״ל.

נִתְּנָה תּוֹרָה, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין הֲכָנָה רַבָּה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ׳לְעוֹלָם יַשְׁלִים אָדָם פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר׳, וְכַנַּ״ל.

כט. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת ׳שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם׳, כִּי עִקַּר הַמִּשְׁכַּת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ בְּכָל דּוֹר וּבְכָל יוֹם, הוּא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁעוֹסֵק לְתַקֵּן הַשְּׁלֹשָׁה מֹחִין עַל־יְדֵי כָּל הַתְּקוּנִים הַמְבֹאָרִים שָׁם. וְזֶהוּ בְּחִינַת ׳שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם׳, שֶׁהֵם בְּחִינַת תִּקּוּן הַשְּׁלֹשָׁה מֹחִין, שֶׁהֵם ׳חָכְמָה בִּינָה דַּעַת׳, כִּי ׳שְׁנַיִם מִקְרָא׳ הֵם בְּחִינַת ׳חָכְמָה וּבִינָה׳ שֶׁהֵם ׳תֵּרֵין רַעְיִן דְּלָא מִתְפָּרְשִׁין׳, ׳וְאֶחָד תַּרְגּוּם׳, בְּחִינַת מֹחַ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא הַדַּעַת, שֶׁשָּׁם צְרִיכִין עִקַּר הַתִּקּוּן לְבָרֵר הַדַּעַת מֵאֲחִיזַת ׳עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע׳ שֶׁחָטָא בּוֹ אָדָם הָרִאשׁוֹן בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּלְבֵּל הַמְּדָמֶה עַל־יְדֵי זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה כָּל הַקַּלְקוּלִים. וְהָעִקָּר הוּא בִּלְבּוּל אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁצְּרִיכִין הַצַּדִּיקִים לְבָרֵר וּלְתַקֵּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְכַמְבֹאָר לְעֵיל (בְּאוֹת יא וְיב), שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן צְרִיכִין בִּבְחִינַת הַמֹּחַ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא הַדַּעַת.

וְזֶהוּ בְּחִינַת ׳וְאֶחָד תַּרְגּוּם׳, כִּי ׳תַּרְגּוּם׳ בְּגִימַטְרִיָּא ׳תַּרְדֵּמָה׳, בְּחִינַת תִּקּוּן הַמְּדָמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁנָה וּתְרַדֵּמָה, שֶׁתִּקְּנוּ עַל־יְדֵי בְּחִינַת תַּרְגּוּם שֶׁנֶּאֱמַר בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַל־יְדֵי אוּנְקְלוֹס הַגֵּר. כִּי עַל־יְדֵי הַגֵּרִים נִתְתַּקֵּן בְּיוֹתֵר כָּל הַנַּ״ל, עַד שֶׁנִּמְשָׁךְ בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁנִּכְתְּבָה בְּפָרָשַׁת ״וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ״, כִּי יִתְרוֹ שָׁמַע וְנִתְגַּיֵּר עַל־יְדֵי שֶׁשָּׁמַע קְרִיעַת יַם סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, שֶׁנִּמְשַׁךְ מֵהַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר שָׁם הֵיטֵב (בְּאוֹת ג), שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבָּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳ עַד שֶׁזָּכוּ לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עַיֵּן שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּרְגּוּם, וְעַל־כֵּן נֶאֱמַר הַתַּרְגּוּם עַל־יְדֵי אוּנְקְלוֹס הַגֵּר דַּיְקָא, וְכַנַּ״ל.

ל. **וְעִקַּר** בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה הוּא לְבָרֵר הַמְּדָמֶה, כִּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁעִקָּרָהּ הוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַשִּׁיר הַנַּ״ל.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות קריאת התורה הלכה ו אֹרַח חַיִּים רכח

וְזֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַמֹּחִין דְּנַ״ל, כִּי הַשְּׁנֵי מֹחִין ׳חָכְמָה וּבִינָה׳ הֵם בְּחִינַת י״ק, כְּיָדוּעַ, וְעַל־יָדָם נִבְרָא הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה כו, ד): ״כִּי בְיָהּ ה׳ צוּר עוֹלָמִים״, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מְנָחוֹת כט:), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם הַבָּא, כִּי כָּל הָעוֹלָם הַבָּא יִוָּקֵה כָּל אֶחָד בְּעֵת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַמֹּחִין זוֹכִין לִשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת אֻמּוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הַזֶּה וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד.

אַבָל אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לָזֶה כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּרוּר ׳עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע׳, כִּי הָאָדָם נִבְרָא בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי, כִּדְאִי שֶׁעַל־יָדוֹ יִהְיֶה נִכְלָל כָּל הַבְּרִיאָה בְּשַׁבָּת, וְהָעִקָּר הָיָה תָּלוּי עַל־יְדֵי שֶׁיִּהְיֶה נִזְהָר מִפֶּגֶם אֲכִילַת ׳עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע׳. כִּי כָּל הַבְּרִיאָה שֶׁנִּבְרְאָה בְּשִׁשָּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה מִיּוֹם רִאשׁוֹן עַד יוֹם הַשִּׁשִּׁי, כָּל זֶה הוּא חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁנִּבְרְאָה בְּאֵלּוּ הַיָּמִים, וְשַׁבָּת הוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא, בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד. וְעִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל הָעוֹלָם הַזֶּה בְּהָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת שֶׁהוּא חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, כִּי אִם מִי שֶׁטָּרַח בְּעֶרֶב שַׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (עֲבוֹדָה זָרָה ג.). וְעִקַּר הַטִּרְחָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת, שֶׁהוּא כְּלַל הָעוֹלָם הַזֶּה, הוּא לַעֲמֹד בַּנִּסְיוֹן בָּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁכָּל הַנִּסְיוֹנוֹת נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת ׳עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע׳.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי דַּיְקָא לִקְרוֹת שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, כַּמּוּבָא בְּכִתְבֵי הָאַר״י (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים שַׁבָּת, פֶּרֶק ג), כִּי אָז בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי נִבְרָא הָאָדָם, וְאָז צְרִיכִין לִכְלֹל הָעוֹלָם הַזֶּה בְּהָעוֹלָם הַבָּא עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַשְּׁנֵי מֹחִין - י״ק, שֶׁבָּהֶם נִבְרְאוּ, שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי שֶׁמְּבָרְרִין הַמֹּחַ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא הַדַּעַת, שֶׁמְּחַבְּרִים יַחַד, כַּיָּדוּעַ, שֶׁשָּׁם עִקַּר כָּל הַנִּסְיוֹנוֹת, כִּי שָׁם אֲחִיזַת ׳עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע׳ שֶׁהָיָה צָרִיךְ הָאָדָם לְבָרְרוֹ אָז אִם הָיָה נִזְהָר שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ, וַעֲתָּה עוֹסְקִים כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַיְרֵאִים הַנִּלְוִים אֲלֵיהֶם לַעֲסֹק בְּתִקּוּן זֶה בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וּכְפִי הַתִּקּוּן - כֵּן זוֹכִין לְחַבֵּר וְלִכְלֹל הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁנֵי הַמֹּחִין הַנַּ״ל. כִּי עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הַזֶּה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַמֹּחִין דְּנַ״ל, נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי תִּקּוּן הַמֹּחִין נִכְלָלִין יַחַד, כִּי כֵן הַדִּבּוּר, כִּי שָׁרְשָׁם מִשְּׁנֵי הַמֹּחִין הַנַּ״ל. וְעִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמֹּחַ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא הַדַּעַת, שֶׁשָּׁם כָּל הַנִּסְיוֹנוֹת וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְלָלִין יַחַד כְּפִי מַה שֶּׁזּוֹכִין לְבָרֵר עַל־יְדֵי כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן כָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד שִׁשָּׁה בְּסִיוָן שֶׁנִּרְמְזוּ בָּהּ׳ דְּ״הַשִּׁשִּׁי״ דַּיְקָא, שֶׁאָז הוּא בְּחִינַת לֶחֶם מִשְׁנֶה, כִּי אָז צְרִיכִין לִכְלֹל שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת יַחַד הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְשִׁיכִין אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל עַכְשָׁו שֶׁהוּא בְּחִינַת הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁכָּל זֶה תָּלוּי בְּקַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל.

לא. **וְעַל־יְדֵי** ה׳ דְּ״הַשִּׁשִּׁי״ נִשְׁלָם הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ ׳הָוָיָה׳ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא נִרְמָז בְּרֵאשֵׁי תֵּבוֹת: ״יוֹם הַשִּׁשִּׁי וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם״ (בְּרֵאשִׁית א, לא-ב), שֶׁמִּשָּׁם מַתְחִילִין הַקִּדּוּשׁ בְּשַׁבָּת, שֶׁאָז נִכְלָלִין שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְשִׁיר פָּשׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, שֶׁהוּא בְּחִינַת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הָוָיָה. וְזֶהוּ בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת ע״ב [שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם] תֵּבוֹת שֶׁל קִדּוּשׁ, כִּי שִׁיר פָּשׁוּט וְכוּ׳ עוֹלֶה ע״ב כַּנַּ״ל, כִּי הַקִּדּוּשׁ עַל הַיַּיִן הוּא בְּבְחִינַת שִׁיר הַנַּ״ל, בִּבְחִינַת (בְּרָכוֹת לה.): ׳אֵין אוֹמְרִים שִׁיר אֶלָּא עַל הַיַּיִן׳, הֵינוּ שִׁיר פָּשׁוּט וְכוּ׳ שֶׁעוֹלֶה ע״ב, בְּחִינַת ע״ב תֵּבוֹת דְּקִדּוּשׁ עִם הַשְּׁתֵּי תֵּבוֹת ׳יוֹם הַשִּׁשִּׁי׳ כַּמּוּבָא (שַׁעַר הַכַּוָּנוֹת קִדּוּשׁ דְּרוּשׁ א), שֶׁהַכֹּל כָּלוּל בְּשֵׁם הָוָיָה שֶׁמְּרֻמָּז בְּרֵאשֵׁי תֵּבוֹת ״יוֹם הַשִּׁשִּׁי וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם״ וְכַנַּ״ל. גַּם תֵּבַת ״וַיְכֻלּוּ״ עוֹלֶה ע״ב, כַּמּוּבָא, כִּי ״וַיְכֻלּוּ״ לְשׁוֹן תַּכְלִית, שֶׁבְּסוֹף יוֹם הַשִּׁשִּׁי כָּלְתָה מְלַאכְתּוֹ שֶׁל יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית, שֶׁעִקָּרָהּ בְּשָׁבִיל הַתַּכְלִית שֶׁהוּא שַׁבָּת, שֶׁהוּא ׳תַּכְלִית שָׁמַיִם וָאָרֶץ׳ (בְּתִפִלַּת עַרְבִית בְּלֵיל שַׁבָּת), שֶׁעִקַּר הַתַּכְלִית הוּא הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן הַנַּ״ל שֶׁעוֹלֶה ע״ב שֶׁיִּתְעַר אָז וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל.

[שַׁיָּךְ לְעֵיל]

לב. **וְזֶהוּ** (אבות א, יד): **אִם אֵין אֲנִי לִי מִי לִי, וּכְשֶׁאֲנִי לְעַצְמִי מָה אֲנִי, וְאִם לֹא עַכְשָׁו אֵימָתַי** - הַיְנוּ עִנְיַן הַנַּ״ל, שֶׁצְּרִיכִין שְׁנֵיהֶם דַּוְקָא, לִקְרוֹת בְּצִבּוּר וּלְהַשְׁלִים פָּרָשִׁיּוֹתָיו בִּפְנֵי עַצְמוֹ, כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בְּתוֹךְ נַפְשׁוֹת הַצִּבּוּר הַקָּדוֹשׁ, שֶׁזֶּה עִקַּר בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ **אִם אֵין אֲנִי לִי מִי לִי** - שֶׁאִם לֹא אֶשְׁתַּדֵּל בְּעַצְמִי לִלְמֹד וְלַהֲגוֹת בַּתּוֹרָה וַעֲבוֹדָה. **מִי לִי** - כִּי חוֹבַת הָאָדָם שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֵין מִי שֶׁיְּפַטֵּר אוֹתוֹ מִזֶּה. **וּכְשֶׁאֲנִי לְעַצְמִי מָה אֲנִי** - כִּי בְּוַדַּאי תּוֹרָתִי וַעֲבוֹדָתִי בְּעַצְמָהּ אֵינָהּ נֶחְשֶׁבֶת, כִּי עִקַּר בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁמְּחַיֵּב כָּל אִישׁ יִשְׂרְאֵלִי לְקַבֵּל בְּכָל דּוֹר, הוּא רַק עַל־יְדֵי שֶׁיִּתְחַבֵּר וְיִכָּלֵל בְּתוֹךְ הַצִּבּוּר הַקָּדוֹשׁ כַּנַּ״ל. וְאִם אֹמַר שֶׁלֹּא לִלְמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל כִּי אִם כְּשֶׁאֶזְכֶּה לָבוֹא וּלְהִתְחַבֵּר לְצִבּוּר הָגוּן הָעוֹסְקִים בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדָה, עַל זֶה מֵשִׁיב לְעַצְמוֹ: **וְאִם לֹא עַכְשָׁו אֵימָתַי** - כִּי חַס וְשָׁלוֹם, יִכְלֶה זְמַן יְמֵי חַיָּיו וְלֹא יִזְכֶּה לָזֶה, כִּי לְמוֹד וַעֲבוֹדָה שֶׁל הַצִּבּוּר אֵינוֹ קָבוּעַ בְּתָמִידוּת כַּנַּ״ל, וּבְתוֹךְ כָּךְ יְאַבֵּד הַרְבֵּה מִימֵי חַיָּיו בְּלֹא תּוֹרָה וַעֲבוֹדָה, וְגַם כִּי לֹא בְּנָקֵל זוֹכִין לִמְצֹא צִבּוּר הָגוּן שֶׁיִּזְכֶּה לְהַשְׁלִים עֲבוּרָתוֹ עַל־יָדָם.

וְכָל כַּוָּנַת הַתַּנָּא לְהוֹרוֹת לָאָדָם הָרוֹצֶה לְפַקֵּחַ עַל יְמֵי חַיָּיו שֶׁלֹּא יְאַבֵּד יָמָיו, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁצָּרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ מְאֹד וּלְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא רַבִּי אֲמִתִּי עִם צִבּוּר הָגוּן שֶׁהֵם תַּלְמִידָיו הַנִּלְוִים אֵלָיו, וְיֹאחַז בָּזֶה וְגַם מִזֶּה אַל תַּנַּח יָדְךָ - לְהִתְחַבֵּר בְּכָל עֲבוֹדָתוֹ בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה עִם הַצִּבּוּר הֶהָגוּן כַּנַּ״ל, וְגַם בִּפְנֵי עַצְמוֹ יַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה בְּעֵת שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְוַעֵד עִם הַצִּבּוּר, וְגַם אָז יִהְיֶה מְקֻשָּׁר עִמָּהֶם בְּפְנִימִיּוּת לְבָבוֹ, שֶׁכָּל כַּוָּנָתוֹ בְּעָסְקוֹ בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה יִהְיֶה שֶׁיִּזְכֶּה לְהִכָּלֵל תָּמִיד עִם הַצִּבּוּר הַקָּדוֹשׁ הַנִּכְלָלִים בְּהָרַבִּי הָאֱמִתִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְכוּ׳, שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יָדוֹ, וְכַנַּ״ל.

לג. **וְזֶהוּ** מַה שֶּׁהִזְכִּירוּ אֵצֶל הָאַזְהָרָה לְהַשְׁלִים פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם: ׳וַאֲפִלּוּ עֲטָרוֹת וְדִיבּוֹן׳, וְלָמָּה תָּפְסוּ ׳עֲטָרוֹת וְדִיבּוֹן׳ דַּיְקָא, הֲלֹא יֵשׁ עוֹד פְּסוּקִים שֶׁאֵין לָהֶם תַּרְגּוּם, כְּגוֹן ׳רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן׳ וְכוּ׳?

אַךְ בָּזֶה רָמְזוּ לָנוּ עִנְיַן נִפְלָא הַמְרֻמָּז בְּדִבְרֵיהֶם, עַל־פִּי מַה שֶּׁפָּתוּב בַּתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ׳ הַנַּ״ל בְּסוֹפָהּ, שֶׁכָּל מַה שֶּׁנֶּאֱמַר שָׁם, הַכֹּל הוּא בְּחִינַת מִלְחֶמֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. כִּי ׳עוֹג׳ הוּא בְּחִינַת הַקְּלִפָּה שֶׁרוֹצָה לִינֹק מֵהָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת וְכוּ׳, וְהַכְנָעָתוֹ עַל־יְדֵי הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה שֶׁקִּבֵּל הַתּוֹרָה וְהָרַג אוֹתוֹ עַל־יְדֵי־זֶה וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְעַל־כֵּן תָּפְסוּ ׳עֲטָרוֹת וְדִיבּוֹן׳ וְכוּ׳, שֶׁהֵם הָעֲיָרוֹת שֶׁל עֵבֶר הַיַּרְדֵּן שֶׁהָיוּ שֶׁל סִיחוֹן וְעוֹג, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁל קְרִיאַת הַפָּרָשָׁה ׳שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם׳, שֶׁהוּא בְּשָׁבִיל לִזְכּוֹת לְבְחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּצִבּוּר כַּנַּ״ל, הָעִקָּר הוּא לִזְכּוֹת לַשִּׁיר הַנַּ״ל שֶׁיִּתְעַר בְּעֵת שֶׁיִּהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין עַקֵּב־עֵשָׂו, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְלִפַּת עוֹג, בְּבְחִינַת: ׳מַחֵיהּ בְּקַרְסוֹלֵיהּ וְקַטְלֵיהּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

וּמִבֹּאָר שָׁם, שֶׁחִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, וַעֲיָרוֹת שֶׁל סִיחוֹן וְעוֹג הָיוּ סְמוּכִין לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ יוֹנְקִים מִקְּדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הַרַבֶּה, וְעַל־כֵּן הָיָה קָשֶׁה מְאֹד לְהַכְנִיעָם, כִּי הֵם עָמְדוּ עַל גְּבוּל הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁהוּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא רָצוּ לְהַנִּיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל לְכְנֹס לְתוֹכָהּ, וְהָיָה בִּלְתִּי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעָם כִּי אִם עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁהָיָה בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל וְכוּ׳ וְכַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן הִזְכִּירוּ ׳עֲטָרוֹת וְדִיבּוֹן׳, שֶׁהֵם עֲיָרוֹת שֶׁל עֵבֶר הַיַּרְדֵּן שֶׁהָיוּ שֶׁל סִיחוֹן וְעוֹג שֶׁהָיוּ סְמוּכִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁצְּרִיכִים בְּשָׁעַת קְרִיאַת הַפָּרָשָׁה ׳שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם׳ - לִקְרוֹת גַּם שְׁמוֹת אֵלּוּ הָעֲיָרוֹת, כְּדֵי לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל מֵהֶם קְלִפּוֹת סִיחוֹן וְעוֹג כְּדֵי לְכָבְשָׁם בִּקְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל.

לד. **וְעַל־כֵּן** אַחַר שֶׁכָּבַשׁ מֹשֶׁה אֶרֶץ סִיחוֹן וְעוֹג שֶׁהוּא עֵבֶר הַיַּרְדֵּן, אָז הִתְפַּלֵּל הַרַבֶּה לִכְנֹס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ג, כג-כד): **וָאֶתְחַנַּן אֶל ה׳ בָּעֵת הַהוּא לֵאמֹר, אֲתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת וְכוּ׳,**

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות קריאת התורה הלכה ו אֹרַח חַיִּים רכט

וּפֵרֵשׁ רַשִׁ״י: שֶׁפָּבַר מֵאַחַר שֶׁכָּבַשׁ סִיחוֹן וְעוֹג כְּבָר נִתְבַּטְּלָה הַגְּזֵרָה וְיוּכַל לִכְנֹס לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל׳ וְכוּ׳. הֵינוּ עַל־פִּי הַנַּ״ל, כִּי סָבַר מֵאַחַר שֶׁכָּבַר כָּבַשׁ סִיחוֹן וְעוֹג, שֶׁהֵם הַקְּלִפּוֹת שֶׁסְּמוּכִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעָם כִּי אִם עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ וְכוּ׳, עַד שֶׁזּוֹכִין לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד שֶׁהוּא בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, עַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁהוּא כְּבָר זָכָה לָזֶה לְכִבּשׁ אַרְצָם וּלְהַכְנִיעָם, עַל־כֵּן עַתָּה בְּוַדַּאי יוּכַל לִכְנֹס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי הֲלֹא כְּבָר זָכָה לִבְחִינַת קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הִכְנִיעָם כַּנַּ״ל.

אָבָל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הֵשִׁיב לוֹ (שם ג, כו): **רַב לְךָ אַל תּוֹסֶף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה**, וְעִקַּר הָעִכּוּב הָיָה מֵחֲמַת שֶׁבְּנֵי הַצִּבּוּר לֹא הָיוּ בְּאַחְדוּת עִמּוֹ בִּשְׁלֵמוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם): **וַיִּתְעַבֵּר ה׳ בִּי לְמַעַנְכֶם** וְכוּ׳, וְהָעִקָּר הָיָה עַל־יְדֵי: ״מֵי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל״ וְכוּ׳ (בְּמִדְבַּר כ, יג). כִּי עִקַּר הָעִכּוּב מַה שֶּׁאֵין הַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים יְכוֹלִים לְהַכְנִיס אֶת יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא מֵחֲמַת קִלְקוּל הַצִּבּוּר, וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי הַמַּחֲלֹקֶת. וְעַל־כֵּן אָמַר לוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ: **אַל תּוֹסֶף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה**, כִּי לְבִיהּ לְפוּמֵיהּ לֹא גָּלֵי, כִּי צְרִיכִים עוֹד בַּעֲלֵי כֹּחַ הַרְבֵּה שֶׁיַּעַסְקוּ בַּתִּקּוּנִים הַנַּ״ל, עַד שֶׁיַּכְנִיסוּ נְקֻדַּת הָאֱמֶת בְּלֵב יִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁיִּתְפַּשְׁטוּ בָּאֱמֶת אַחֲרֵי הַצַּדִּיקֵי־אֱמֶת עַד שֶׁיִּמְצְאוּ אוֹתָם, עַד שֶׁיִּבָּרְרוּ הַמְּדָמֶּה וְיִחָזְקוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בְּלֵב כָּל יִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁיִּזְכּוּ לְכָל הַנַּ״ל, עַד שֶׁיַּכְנִיסוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

לה. **וְזֶהוּ** (תְּהִלִּים מב, ז): **אֱלֹקַי עָלַי נַפְשִׁי תִּשְׁתּוֹחָח עַל־כֵּן אֶזְכָּרְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים מֵהַר מִצְעָר** - שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלְיוֹ־הַשָּׁלוֹם, צוֹעֵק בְּקוֹל מַר עֲבוּר אֲרִיכַת הַגָּלוּת שֶׁל עַכְשָׁו, וְאוֹמֵר: **עָלַי נַפְשִׁי תִּשְׁתּוֹחָח** - שֶׁנַּפְשִׁי תִּשְׁתּוֹחָח עָלַי מִגֹּדֶל הַכְּלָיוֹן עֵינַיִם שֶׁאָנוּ מְצַפִּים עַל הַגְּאֻלָּה, וַעֲדַיִן הַקֵּץ סָתוּם מֵאִתָּנוּ, וְעִקַּר דַּאֲגוֹתֵינוּ הוּא: **עַל־כֵּן אֶזְכָּרְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים מֵהַר מִצְעָר** - שֶׁהוּא הַר סִינַי שֶׁשָּׁם קִבַּלְנוּ הַתּוֹרָה, הֵינוּ שֶׁנַּפְשֵׁנוּ עָלֵינוּ תִּשְׁתּוֹחָח, וְאָנוּ דּוֹאֲגִים וּמִתְאוֹנְנִים - מָתַי נִזְכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁלֵמָה? מֵאַחַר שֶׁאָנוּ זוֹכְרִים אוֹתְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים - שֶׁעָשִׂיתָ לָנוּ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת וְנוֹרָאוֹת כַּאֲשֶׁר, לִכְבֹּשׁ כָּל אֶרֶץ עֹבֶר הַיַּרְדֵּן שֶׁשָּׁם הַר חֶרְמוֹן, שֶׁשָּׁם הָיוּ קְלִפּוֹת חֲזָקוֹת וְקָשׁוֹת מְאֹד שֶׁהֵם סִיחוֹן וְעוֹג, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן כְּבָשָׁם מֹשֶׁה בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל. וְכָל זֶה הָיָה מֵהַר מִצְעָר - שֶׁהוּא הַר סִינַי שֶׁשָּׁם קִבַּלְנוּ הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה מֹשֶׁה לְהַכְנִיעָם כַּנַּ״ל. וְאַחֲרֵי שֶׁהָיָה לָנוּ כְּבָר בַּעַל כֹּחַ כָּזֶה, שֶׁהִכְנִיעַ קְלִפּוֹת סִיחוֹן וְעוֹג, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן לֹא נִכְנַסְנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁגָּרַם הַחֵטְא שֶׁנֶּחֱרַב הַבַּיִת שְׁנֵי פְּעָמִים, וְאָנוּ בַּגָּלוּת הָאָרוּךְ הַזֶּה זֶה כַּמָּה, עַל־כֵּן עָלַי **נַפְשִׁי תִּשְׁתּוֹחָח** - מָתַי מָתַי נוּכַל לִזְכּוֹת לִגְאֻלָּה שְׁלֵמָה, כִּי הֲלֹא אַחֲרֵי כָּל הַנִּסִּים וְהַיְשׁוּעוֹת הָאֵלֶּה שֶׁעָשִׂיתָ לָנוּ **בְּאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים** וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, אַחֲרֵי כָּל אֵלֶּה, עָבְרוּ עָלֵינוּ צָרוֹת וּתְלָאוֹת בְּלִי שִׁעוּר מֵאָז וְעַד הֵנָּה, כִּי **תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם** קוֹרֵא - ״שֶׁצָּרָה קוֹרְאָה לַחֲבֶרְתָּהּ״, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י, **וְכָל מִשְׁבָּרֶךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ** - שֶׁכָּל מִינֵי צָרוֹת עָבְרוּ עָלֵינוּ, וְעַתָּה מָתַי נִזְכֶּה לִמְצֹא הַבַּעַל כֹּחַ הַזֶּה שֶׁיּוֹכַל לִגְמֹר הַתִּקּוּנִים הַנַּ״ל וּלְהַכְנִיסֵנוּ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

וְעַל־כֵּן נִסְמַךְ לָזֶה: **יוֹמָם יְצַוֶּה ה׳ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי״** וְכוּ׳; **יוֹמָם יְצַוֶּה חַסְדּוֹ** - זֶה בְּחִינַת ״לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ״ (שם צב, ג), שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. **וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי** - ״בַּלַּיְלָה״ זֶה בְּחִינַת הַזְּמַן שֶׁל עַכְשָׁו, שֶׁגַּם עַתָּה **שִׁירָה עִמִּי** - כִּי בְּכֹחַ שֶׁאָנוּ מַאֲמִינִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ הָאֲרַת קְדֻשַּׁת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ, שֶׁמִּשָּׁם אָנוּ מְקַבְּלִים כָּל הַשִּׁירוֹת וְהַתִּשְׁבָּחוֹת שֶׁאָנוּ עוֹסְקִים בָּהֶם עַכְשָׁו - לְשִׁיר וּלְשַׁבֵּחַ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, אֲשֶׁר רַק הֵם חַיֵּינוּ וּמְשִׁיב נַפְשֵׁנוּ לְהִתְקַיֵּם בִּמְרִירַת הַגָּלוּת הַזֶּה. וְזֶהוּ **תְּפִלָּה לְאֵל חָיַי** - כִּי עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וּלְצַעֵק לְפָנָיו עַל אֲרִיכַת הַגָּלוּת. וְזֶהוּ **אוֹמְרָה לְאֵל סַלְעִי לָמָּה שְׁכַחְתָּנִי** וְכוּ׳ וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן סִיּם: מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וַתֶּהֱמִי עָלָי, הוֹחִילִי לֵאלֹקִים **כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ** וְכוּ׳ - כִּי עֲדַיִן יֵשׁ לִי תִּקְוָה לְחַלּוֹת לֵהּ׳, כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו שׁוֹלֵחַ לָנוּ צַדִּיקִים אֱמִתִּיִּים בַּעֲלֵי כֹּחַ גְּדוֹלִים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִגְמֹר הַתִּקּוּן שֶׁהַתְחִיל מֹשֶׁה, עַד שֶׁיַּעֲקֹרוּ וִיבַטְּלוּ קְלִפַּת עוֹג לְגַמְרֵי, שֶׁהוּא בְּחִינַת זֶהֳמַת הַנָּחָשׁ, בְּחִינַת ׳עֵקֶב עֵשָׂו׳, עַד שֶׁיִּגְמְרוּ הַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה וְיִכָּנְסוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן.

לוּ. **וְזֶהוּ** שֶׁהִזְכִּיר קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּשֵׁם ׳פָּרָשִׁיּוֹת׳, כְּמוֹ שֶׁהִזְכִּירוּ שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל: ׳לְעוֹלָם יַשְׁלִים אָדָם פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר׳. כִּי כָּל עִנְיָן וְעִנְיָן שֶׁנִּזְכָּר בְּתוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה נִקְרָא בְּשֵׁם ׳פָּרָשָׁה׳, עַל שֵׁם שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ וּמוֹצִיא לָאוֹר מֵהֶעְלֵם אֶל הַגִּלּוּי אֱמוּנָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁעִקָּרָהּ הוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג בְּשׁוּם שֵׂכֶל כִּי אִם עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה מְעִידָה עַל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁעַל־כֵּן נִקְרֵאת (תְּהִלִּים יט, ח): ״עֵדוּת״ [וְכַמְבֹאָר מִזֶּה בְּהִלְכוֹת עֵדוּת (הֲלָכָה ד׳, אוֹת ב׳), עַיֵּן שָׁם].

כִּי חִדּוּשׁ הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין אֵיךְ נִמְשָׁךְ הַיֵּשׁ מֵאַיִן, כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁמִּתְחַזֶּקֶת עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁנִּקְרֵאת ׳פָּרָשִׁיּוֹת׳ - עַל שֵׁם שֶׁפֵּרְשָׁהּ וְהוֹצִיאָהּ מֵהֶעְלֵם גָּמוּר אֶל הַגִּלּוּי, שֶׁבָּזֶה אָנוּ רוֹאִין עַיִן בְּעַיִן יְצִיאַת יֵשׁ מֵאַיִן. כִּי מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת - יָכוֹל לְהָבִין שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת תּוֹרָה קְדוֹשָׁה כָּזֹאת עִם כָּל הַחִדּוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים שֶׁגִּלּוּ חֲכָמֵינוּ זַ״ל עַד הַיּוֹם הַזֶּה, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַבּוֹרֵא הַיָּחִיד הַקַּדְמוֹן יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה, שֶׁהוֹפִיעַ רוּחַ קָדְשׁוֹ עַל הַצַּדִּיקִים אֱמִתִּיִּים וְהוֹצִיא חָכְמוֹת הַתּוֹרָה מֵאַיִן לְיֵשׁ מַמָּשׁ. וְעַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַתּוֹרָה מֵאַיִן לְיֵשׁ - אָנוּ יְכוֹלִין לְהָבִין וּלְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהִמְצִיא כָּל הַבְּרִיאָה מֵאַיִן לְיֵשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ רוֹאִין שֶׁנָּתַן לָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה עִם כָּל חִדּוּשֶׁיהָ וְכוּ׳ מֵאַיִן לְיֵשׁ מַמָּשׁ, כַּנַּ״ל.

כִּי כָּל הַחָכְמוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת, אַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ מֵהֶם כַּמָּה חָכְמוֹת גְּדוֹלוֹת, אֲבָל כֻּלָּם הֵם יֵשׁ מִיֵּשׁ, כִּי כֻּלָּם מְיֻסָּדִים עַל מֻשְׂכָּלוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת וְעַל הָרְאוּת הַחוּשִׁים, וּמֵהֶם הִמְצִיאוּ חָכְמָתָם. וּבֶאֱמֶת אָנוּ מַאֲמִינִים שֶׁגַּם חָכְמָתָם נִמְשָׁךְ רַק מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הַמְלַמֵּד לָאָדָם דָּעַת, רַק שֶׁנָּתַן לָהֶם כֹּחַ בְּחָכְמָתָם לְהַטּוֹת דַּעְתָּם כְּמוֹ שֶׁיִּרְצוּ, עַד שֶׁיְּכוֹלִים לְהִתְפַּקֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה, כִּי הַבְּחִירָה יֵשׁ לָהּ כֹּחַ גָּדוֹל, כִּי הַכֹּל נִבְרָא בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר (חַיֵּי מוֹהַר״ן סִימָן תקיט) אֲבָל חָכְמוֹת הַתּוֹרָה - עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְכָל הַחָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת הֵם כְּסִילוּת וְחֹשֶׁךְ נֶגֶד אוֹר חָכְמוֹת הַתּוֹרָה שֶׁנִּמְשָׁכְת רַק מֵאַיִן לְיֵשׁ מַמָּשׁ.

וְזֶה שֶׁאָמַר אִיּוֹב לְעִנְיַן הַטְּעָנוֹת שֶׁטָּעַן עִם חֲבֵרָיו שֶׁהוּא חָזָק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעָנָה וְאָמַר (אִיּוֹב כח, א-ב): **כִּי יֵשׁ לַכֶּסֶף מוֹצָא וּמָקוֹם לַזָּהָב יָזֹקּוּ, בַּרְזֶל מֵעָפָר יֻקָּח** וְכוּ׳, עַד שֶׁמְּסַיֵּם (שָׁם): **וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא וְאַי זֶה מְקוֹם בִּינָה** וְכוּ׳, **וְנֶעֱלָמָה מֵעֵין כָּל חָי** - הֵיינוּ שֶׁאָמַר, שֶׁמַּעֲלַת הַחֲכָמִים שֶׁהִמְצִיאוּ עֲשִׂיַּת כֶּסֶף וְזָהָב מֵעֲפַר הָאָרֶץ וְכוּ׳ - אֵינוֹ כְּלוּם נֶגֶד חָכְמוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁעָלֶיהָ סִיֵּם **וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא**, וּכְמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סוֹטָה כא:), הֵיינוּ אַף־עַל־פִּי שֶׁהִיא חָכְמָה גְּדוֹלָה לִמְצֹא עֲשִׂיַּת כֶּסֶף וְזָהָב וְכוּ׳, אֲבָל הַכֹּל הוּא יֵשׁ מִיֵּשׁ, **כִּי יֵשׁ לַכֶּסֶף מוֹצָא וּמָקוֹם לַזָּהָב יָזֹקּוּ** וְכוּ׳, רַק שֶׁהֵם בְּחָכְמָתָם חָקְרוּ עַד שֶׁמָּצְאוּ הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף שֶׁהָיָה נֶעְלָם בָּעֲפַר הָאָרֶץ, וְכֵן שְׁאָר כָּל מִינֵי חָכְמוֹת. אֲבָל **הַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא וְאַי זֶה מְקוֹם בִּינָה**, כִּי חָכְמוֹת וּתְבוּנוֹת הַתּוֹרָה הִיא נִמְשָׁכְת מֵאַיִן גָּמוּר כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן עַל־יָדָהּ זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְכַנַּ״ל.

וְכָל זֶה מְרֻמָּז בְּסוֹד הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַיּוֹם שְׁלִישִׁי מֵהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַשְּׁבִעָה בְּעִטְלִירְשׁ (סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מַעֲשֶׂה יג) **שֶׁהִתְפָּאֵר הַכְּבֵד פֶּה, שֶׁחָכְמָתוֹ עוֹלָה עַל כָּל הַחֲכָמִים שֶׁהִתְפָּאֲרוּ בְּחָכְמָתָם, שֶׁזֶּה הִמְצִיא עֲשִׂיַּת מִין מַתָּכוֹת פְּלוֹנִי וְזֶה מִין מַתָּכוֹת פְּלוֹנִי, וְזֶה הִמְצִיא כֶּסֶף וְזֶה זָהָב** וְכוּ׳ וְכוּ׳, **אֲבָל הוּא יוֹדֵעַ מֵהֵיכָן נִתְהַוֶּה הַזְּמַן, מֵהֵיכָן נִמְשָׁךְ הַיּוֹם שֶׁבָּא בְּשִׁירִים וּשְׁבָחִים שֶׁבָּהֶם בְּלוּלִים כָּל הַחָכְמוֹת** וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב, וְהָבֵן.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות קריאת התורה הלכה ו אֹרַח חַיִּים רל

לז. **וְעוֹד** לְאלקי מלין בְּעִנְיַן דִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל הַנַּ״ל:

לְעוֹלָם יַשְׁלִים אָדָם פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר

וְכוּ׳, שֶׁכָּל דִּבְרֵיהֶם עֲמֻקִּים מְאֹד וּבְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר יֵשׁ בָּהֶם רָזִין עֲמֻקִּין. וְהָעִנְיָן, **לְעוֹלָם יַשְׁלִים אָדָם** וְכוּ׳ - ׳לְעוֹלָם׳ דַּיְקָא, שֶׁבְּכָל דַּרְגָּא שֶׁהוּא, צָרִיךְ לְעוֹלָם לְהַשְׁלִים פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר, כִּי אִם אֲפִלּוּ הִגִּיעַ בְּכָר לְמַעֲלָה גְּדוֹלָה מְאֹד שֶׁלְּמוּדוֹ בְּעַצְמוֹ גָּבוֹהַּ וְיָקָר אֵצֶל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ לְקַשֵּׁר עַצְמוֹ עִם הַצִּבּוּר, כְּדֵי לְהַעֲלוֹת הַצִּבּוּר לְקַשְּׁרָם אֵלָיו, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ בְּכָל פַּעַם, כִּי אֲפִלּוּ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּעַצְמוֹ, שֶׁקִּדְּשָׁתוֹ וּמַעֲלָתוֹ הָיְתָה גְּבוֹהָּ מְאֹד מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲלוֹת לַה׳ וּלְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה, כִּי אִם עַל־יְדֵי קִבּוּץ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת לב.) עַל פָּסוּק (שְׁמוֹת לב, ז): ״לֶךְ רֵד״: ׳כְּלוּם נָתַתִּי לְךָ גְּדֻלָּה אֶלָּא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל׳. וְכָל הַפֶּגֶם שֶׁלּוֹ בְּעִנְיַן הַכַּאַת הַצּוּר שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה לֹא זָכָה לְכָנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָיָה בְּעִנְיַן זֶה, שֶׁסִּלֵּק אָז תְּפִלָּתוֹ וְלֹא קִשְּׁרָהּ כָּרָאוּי עִם כְּלַל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל (כְּמִבְאָר בְּהַתּוֹרָה ׳תִּשְׁעָה תִּקּוּנִין׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם). מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים, מִכָּל שֶׁכֵּן הַנְּמוּכִים וְהַגְּרוּעִים בְּיוֹתֵר, שֶׁכָּל תִּקּוּנָם שֶׁיְּבַקְּשׁוּ מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ תָּמִיד וְיכַוְּנוּ בְּכָל עֲבוֹדָתָם, שֶׁיִּזְכּוּ לְהִתְקַשֵּׁר עִם הַצִּבּוּר הַקָּדוֹשׁ וְכוּ׳, כַּנַּ״ל.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (דְּבָרִים רַבָּה ב, ב): **בְּתוֹכָחוֹת עַל עָוֹן יִסַּרְתָּ אִישׁ** (תְּהִלִּים לט, יב) - זֶה מֹשֶׁה, דִּכְתִיב בֵּיהּ (בְּמִדְבַּר יב, ג): ״וְהָאִישׁ מֹשֶׁה״, שֶׁבִּשְׁבִיל עָוֹן אֶחָד קַל שֶׁל הַכַּאַת הַצּוּר - יִסַּרְתָּ אוֹתוֹ, וַתָּמֶס כָּעָשׁ חֶמְדּוֹ - שֶׁהֶמְסְתָּ וּבִטַּלְתָּ חֶמְדָּתוֹ שֶׁחָמַד מְאֹד לִכְנֹס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, **אַךְ כָּל הֶבֶל כָּל אָדָם נִצָּב סֶלָה** - שֶׁשָּׁאַר בְּנֵי אָדָם הֵם בְּוַדַּאי **כָּל הֶבֶל** - הֶבֶל הֲבָלִים וְכוּ׳. הֵינוּ כַּנַּ״ל, שֶׁכְּוָנַת הַמִּדְרָשׁ לְהַזְכִּיר וּלְהַזְהִיר אֶת הָאָדָם שֶׁיִּפְקַח עַל דְּרָכָיו וְיָחוֹס עַל עַצְמוֹ, לְבַקֵּשׁ תַּחְבּוּלָה לְנַפְשׁוֹ לְהִנָּצֵל מִמַּה שֶּׁצָּרִיךְ לְהִנָּצֵל בְּעֶלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְזֶה שֶׁהֶזְהִירוּ שֶׁיִּלְמֹד קַל וָחֹמֶר מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁבִּשְׁבִיל עָוֹן קַל לֹא נִכְנַס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכָל פְּגָמוֹ הָיָה שֶׁלֹּא קִשֵּׁר אֶת עַצְמוֹ עִם הַצִּבּוּר כַּנַּ״ל, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כָּל אָדָם שֶׁמָּלֵא עֲוֹנוֹת - הוּא בְּוַדַּאי הֶבֶל, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי כָּל תַּקָּנָתוֹ שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל כָּל יָמָיו לְבַקֵּשׁ עַל נַפְשׁוֹ לִהְיוֹת נִכְלָל בְּתוֹךְ הַצִּבּוּר, בְּתוֹךְ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הַמְקֻשָּׁרִים לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת הָעוֹסֵק תָּמִיד לְקַבְּצָם וּלְקַשְּׁרָם אֲלֵיהֶן יַחַד, כִּי רַק עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לוֹ גַּם כֵּן תִּקְוָה גְּדוֹלָה, כִּי ״הֵן אֵל כַּבִּיר לֹא יִמְאָס״ (אִיּוֹב לו, ה), וּבְתוֹךְ הַכְּלָל יַעֲלֶה הַצַּדִּיק גַּם נַפְשׁוֹ אַף אִם הִיא פְּגוּמָה בַּעֲוֹנוֹת מְאֹד, וְכַמְבֹאָר בִּדְבָרָיו זַ״ל הַרְבֵּה בָּזֶה [וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה ׳אַשְׁרֵי הָעָם - הַשְׁגָּחָה׳ (סִימָן יג) עַל פָּסוּק (שִׁיר־הַשִּׁירִים ה, א): ״אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי״ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם], וּכְמוֹ שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ בָּזֶה.

לח. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (אֹרַח חַיִּים סִימָן קלח סְעִיף א): **שֶׁאָסוּר לְהַתְחִיל לְהַקּוֹרֵא שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לַפָּרָשָׁה שֶׁלְּפָנֶיהָ, וְכֵן אָסוּר לְסַיֵּם שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לַפָּרָשָׁה שֶׁלְּאַחֲרֶיהָ.** וְהַטַּעַם, אָמְרוּ בַּגְּמָרָא (מְגִלָּה כב.) מְשׁוּם הַנְּכָנְסִים וְהַיּוֹצְאִין, שֶׁלֹּא יִטְעוּ הַנִּכְנָסִין שֶׁקָּרְאוּ לָזֶה שֶׁלְּפָנָיו רַק שְׁנֵי פְּסוּקִים, וְכֵן שֶׁלֹּא יִטְעוּ הַיּוֹצְאִין שֶׁיִּקְרְאוּ לְשֶׁלְּאַחֲרָיו רַק שְׁנֵי פְּסוּקִים. וְהִנֵּה נִרְאֶה מִדִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, שֶׁהָאִסּוּר לִקְרוֹת רַק שְׁנֵי פְּסוּקִים - חָמוּר מְאֹד, עַד שֶׁמְּחֻמַּת זֶה גָּזְרוּ גְּזֵרָה שֶׁלֹּא לְהַתְחִיל וּלְסַיֵּם שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה.

וְהָעִנְיָן עַל־פִּי הַנַּ״ל, שֶׁצְּרִיכִין לִשְׁמֹר מְאֹד אֶת הַשְּׁלִשָּׁה מִחִין שֶׁיִּהְיוּ מְחִיצוֹת פְּרוּסוֹת בֵּפְנֵי זֹאת הַהַתְאָוָה, וְהָעִקָּר הוּא מִחַ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא הַדַּעַת, שֶׁשָּׁם אֲחִיזַת ׳עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַנִּסָּיוֹן וְהַבְּרוּר, וְעַל־יְדוֹ עִקַּר הַתִּקּוּן וְכַנַּ״ל (אוֹת יא), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קְרִיאַת הַפָּרָשָׁה ׳שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם׳, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לַשִּׁיר הַנַּ״ל שֶׁיִּהְיֶה בְּעֵת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד, שֶׁהוּא תַּכְלִית שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם הַבָּא, כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּרוּר הַדַּעַת מֵאֲחִיזַת ׳עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע׳ שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ׳תַּרְגּוּם׳, שֶׁזּוֹכֶה לָזֶה כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּפִי מַה שֶּׁעָמַל בַּנִּסָּיוֹן וְצָרוּף בַּתַּאֲוָה הַנַּ״ל, וּכְפִי מַה שֶּׁזָּכָה לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יָדוֹ עִקַּר בְּרוּר הַמַּדָּמָה וְכוּ׳,

וְכַנַּ״ל. וּכְנֶגֶד זֶה הֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁמְּחֻיָּב כָּל אֶחָד מֵהַקּוֹרְאִים לִקְרוֹת לְפָחוֹת. וְזֶה כָּל בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה וּשְׁלֹשָׁה שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שבת פח.): ׳בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּיָהֵיב לָן אוֹרָיְתָא בְּיוֹם תְּלִיתָאֵי בְּיַרְחָא תְּלִיתָאֵי׳ וְכוּ׳, כִּי הַכֹּל כְּנֶגֶד בְּחִינַת הַשְּׁלֹשָׁה מִחִּין הַנַּ״ל, שֶׁעִקַּר הוּא הַמֹּחַ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא הַדַּעַת, שֶׁשָּׁם עִקַּר הַבְּרוּר, שֶׁהוּא בִּבְחִינַת ׳תַּרְגּוּם׳ וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לִידַע כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁרוֹצֶה לָחוּס עַל נַפְשׁוֹ וְלִצְאֹת מִזֶּהֱמָתוֹ וּלְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וְכַנָּתוֹ בֶּאֱמֶת לְשׁוּב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, צָרִיךְ לִידַע - שֶׁבְּהֶכְרֵחַ שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו כַּמָּה וְכַמָּה מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים וּבְחִינוֹת וְנִסְיוֹנוֹת וְצָרוּפִים, וְאִם לֹא יִהְיֶה שׁוֹטֶה וּפֹתִי וּכְסִיל, וְלֹא יַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ בְּכָל מַה שֶּׁיַּעֲבֹר עָלָיו, בְּוַדַּאי יִזְכֶּה לְאַחֲרִית טוֹב לָנֶצַח.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב בְּסִימָן ו׳, שֶׁמִּי שֶׁרוֹצֶה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בְּקִי בַּהֲלָכָה, בְּקִי בְּרָצוֹא, בָּקִי בְּשׁוֹב, בִּבְחִינַת: ׳זָפָה מָאן דְּעַיֵּל וְנָפִיק׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. וְכָל זֶה הַכֹּחַ מְקַבְּלִין רַק מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה, שֶׁהוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ תָּמִיד בְּשֵׁבִיל חֲלוּשֵׁי כֹּחַ שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל, וְעוֹשֶׂה כַּמָּה תַּחְבּוּלוֹת בְּחָכְמָה נִפְלָאָה כְּדֵי לְהַחֲיוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל הַנְּפָשׁוֹת הַחֲפֵצִים לְהִתְקָרֵב, כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵי אֲדְמוֹ״ר זַ״ל הַרְבֵּה בָּזֶה (סימן רטו וסימן פב תִּנְיָנָא).

וְזֶהוּ בְּחִינַת הַהַפְסָקוֹת שֶׁבֵּין פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה שֶׁהֵם הַפְתּוּחוֹת וְהַסְּתוּמוֹת. כִּי מְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּמִדְבַּר רבה יד, כ) וּמוּבָא בְּפֵרוּשׁ רַשַׁ״י בְּפָרָשַׁת וַיִּקְרָא (א, א): ׳וּמַה הָיוּ הַפְסָקוֹת מְשַׁמְּשׁוֹת? לִתֵּן רֶוַח לְמֹשֶׁה לְהִתְבּוֹנֵן בֵּין פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה וּבֵין עִנְיָן לְעִנְיָן, קַל וָחֹמֶר לְהֶדְיוֹט הַלָּמֵד מִן הַהֶדְיוֹט׳; עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהָעִקָּר מַה שֶּׁהָיָה צָרִיךְ מֹשֶׁה רֶוַח לְהִתְבּוֹנֵן בֵּין פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה, הוּא מֵחֲמַת עֲכִירַת הַמַּעֲשִׂים שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁמֵּחֲמַת זֶה קָשֶׁה מְאֹד לְהַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה, לְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה לְהָעוֹלָם מֵהֶעְלֵם אֶל הַגִּלּוּי, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת פָּרָשָׁה כַּנַּ״ל. כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה קְטָרוּגִים עַל זֶה, כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שבת פט.) כַּמָּה קְטֵרְגוּ הַמַּלְאָכִים עַל קַבָּלַת הַתּוֹרָה, וְכֵן הוּא בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר וּבְכָל עִנְיָן וְעִנְיָן שֶׁהָיָה צָרִיךְ מֹשֶׁה לְקַבֵּל, וּמֵחֲמַת זֶה נִתְיַגֵּעַ מְחוֹ בְּעֵת שֶׁקִּבֵּל הַדִּבּוּר, עַד שֶׁהָיָה צָרִיךְ לִתֵּן לוֹ רֶוַח לְהִתְבּוֹנֵן בֵּין פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה וְכוּ׳.

וּבָזֶה הָרֶוַח שֶׁהָיָה מַפְסִיק וּמִתְבּוֹנֵן וְכוּ׳, עַל־יְדֵי־זֶה עָשָׂה טוֹבָה נוֹרָאָה לְהָעוֹלָם הַצְּרִיכִים לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, כִּי זֶה הַהֶפְסֵק הוּא בִּבְחִינַת ׳בִּטּוּלָהּ׳ (מנחות צט.): ׳בִּטּוּלָהּ שֶׁל תּוֹרָה זֶהוּ קִיּוּמָהּ׳. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתַב אַדְמוֹ״ר זַ״ל (בסימן טז) עַל מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל: ׳וְדַמְיָא עֵינָיו כִּתְרֵי סַהֲרֵא׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים, וּמְבֹאָר מֵהֶם, שֶׁעַל־יְדֵי הַבִּטּוּל שֶׁל הַצַּדִּיק שֶׁמְּבַטֵּל עַצְמוֹ מֵהַשָּׂגָתוֹ בֵּין עִנְיָן לְעִנְיָן, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הָעוֹלָם, אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים הַפְּשׁוּטִים, הֵן אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים מַמָּשׁ, הֵן הַלּוֹמְדִים וְהַיְרֵאִים שֶׁמְּבַטְּלִים לִפְעָמִים וְכוּ׳ (כְּמִבֹּאָר בְּסִימָן עח לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא וּבְמָקוֹם אַחֵר).

נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי הַהַפְסָקוֹת שֶׁבֵּין הַפָּרָשִׁיּוֹת, שֶׁהֵם סִימָנֵי הַפָּרָשִׁיּוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לְהִתְקַיֵּם כָּל הָרְחוֹקִים הַבָּאִים לְהִתְקָרֵב, שֶׁצְּרִיכִים לְקַבֵּל בְּחִינַת בְּקִיאוּת הַנַּ״ל, בְּחִינַת בָּקִי בְּרָצוֹא בָּקִי בְּשׁוֹב, בָּקִי בְּעָיֵל בָּקִי בְּנָפִיק וְכוּ׳, שֶׁמְּקַבְּלִים כָּל זֶה מֵהַבִּטּוּל שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַהַפְסָקוֹת שֶׁבֵּין פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה וְכַנַּ״ל, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁהַצַּדִּיק מְבַטֵּל עַצְמוֹ מֵהַתּוֹרָה בֵּין עִנְיָן לְעִנְיָן, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְבּוֹנֵן אֵיךְ לְהַכְנִיס הַפָּרָשָׁה וְהָעִנְיָן הַזֶּה לְתוֹךְ הָעוֹלָם, בְּאֹפֶן שֶׁיִּתְקַיְּים אֶצְלָם וְיִתְחַזְּקוּ עַל עָמְדָם בְּכָל מַה שֶּׁיַּעֲבֹר עֲלֵיהֶם, כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַבִּטּוּל וְהַהַפְסָקָה מַכְנִיס בָּהֶם הִתְחַזְּקוּת הַזֶּה כַּנַּ״ל, וְכַמּוּבָן בִּדְבָרָיו זַ״ל בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. וְכָל אֵלּוּ הַמְקֹרָבִין הַזּוֹכִין לְהִתְחַזֵּק כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַבְּרוּר שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹחַ הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁבְּשֶׁבְיל זֶה צְרִיכִין לִקְרוֹת שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים דַּיְקָא, כַּנַּ״ל.

לט. **וְעַתָּה** תִּרְאֶה, שֶׁזֶּהוּ מְרֻמָּז בִּדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל שֶׁאָמְרוּ, שֶׁאָסוּר לְהַתְחִיל וּלְסַיֵּם פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה מְשׁוּם הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצְאִין - רָמְזוּ בָּזֶה, שֶׁכָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות קריאת התורה הלכה ו אֹרַח חַיִּים רלא

כַּנַּ״ל, שֶׁהַהֶכְרֵחַ שֶׁיִּקָּרֵא דַּיְקָא לְפָחוֹת שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים, שֶׁהָעִקָּר לְתַקֵּן מֹחַ הַשְּׁלִישִׁי כַּנַּ״ל שֶׁשָּׁם כָּל הַנִּסָּיוֹן וְהַבְּרוּר כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן אָסוּר לְהַתְחִיל וּלְסַיֵּם פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה מִשּׁוּם הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצְאִין שֶׁלֹּא יִטְעוּ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, הֵינוּ שֶׁלֹּא יִטְעֶה הַנִּכְנָס לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּכוֹלִין לִכְנֹס בַּתּוֹרָה וּלְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי בְּחִינַת שְׁנֵי פְּסוּקִים לְבַד, בְּלִי בֵּרוּר מֹחַ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁבּוֹ אֲחִיזַת עֵץ הַדַּעַת, כִּי אָז, חַס וְשָׁלוֹם, אִם יִטְעֶה בָּזֶה לֹא יִתְקָרֵב לְעוֹלָם כַּנַּ״ל, כִּי תֵּכֶף כְּשֶׁיַּעֲבֹר מַה שֶּׁבְּהֶכְרֵחַ לַעֲבֹר עָלָיו, יוּכַל יִפֹּל לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם.

וְכֵן הַיּוֹצֵא, צָרִיךְ לִזָּהֵר בְּיוֹתֵר שֶׁלֹּא יִטְעֶה שֶׁיִּקְרְאוּ לְאַחֲרָיו רַק שְׁנֵי פְּסוּקִים, הֵינוּ שֶׁבְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּמְצְאוּ גַּם יוֹצְאִים, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת בְּפָנִים תָּמִיד, וּבְהֶכְרֵחַ לָצֵאת לַחוּץ קְצָת, אֲבָל אָז צָרִיךְ לִזָּהֵר בְּיוֹתֵר שֶׁלֹּא יִפֹּל לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אַזְהָרַת הַבְּקִיאוּת הַנַּ״ל, בְּחִינַת בָּקִי בְּעָיִל בָּקִי בְּנָפִיק, בְּחִינַת: זַכָּאָה מָאן דְּעָיֵל וְנָפִיק׳. וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִטְעֶה לְסַיֵּם שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה, שֶׁלֹּא יִטְעֶה הַיּוֹצֵא שֶׁאֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב אֶל הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה עַל־יְדֵי בְּחִינַת שְׁנֵי פְּסוּקִים בִּלְבַד, בְּלִי בֵּרוּר הַדַּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים דַּיְקָא. כִּי אִם יִטְעֶה בָּזֶה, חַס וְשָׁלוֹם - יוּכַל לָצֵאת לְגַמְרֵי וְכַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן רָמְזוּ כָּל זֶה בְּהַדִּין שֶׁל הַהֶפְסְקוֹת שֶׁבֵּין פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה שֶׁלֹּא לְהַתְחִיל וּלְסַיֵּם שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לָהֶם, כִּי כָּל עִקַּר הַהֶפְסְקוֹת שֶׁבֵּין הַפָּרָשִׁיוֹת הָיָה בִּשְׁבִיל לְהַחֲזִיק וּלְקַיֵּם אֶת הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצְאִין שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ עַל עָמְדָם, בִּבְחִינַת: זַכָּאָה מָאן דְּעָיֵל וְנָפִיק׳, וְכַנַּ״ל.

מ. **וְזֶה** בְּחִינַת (איוב לג, כט): ״הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר״, וְזֶה בְּחִינַת (הושע ו, ב): ״יְחַיֵּנוּ מִיּוֹמָיִם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יְקִימֵנוּ וְנִחְיֶה לְפָנָיו״, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה מִתְאָרֵךְ עַתָּה הַגְּלוּת הַשְּׁלִישִׁי כָּל כָּךְ, בִּשְׁבִיל לְבָרֵר הַמֹּחַ הַשְּׁלִישִׁי - לְבָרֵר בְּחִינַת ׳עֵץ הַדַּעַת׳ וְכוּ׳, שֶׁזֶּה נַעֲשָׂה עִקָּרוֹ עַל־יְדֵי בְּחִינַת ׳יַעֲקֹב׳ שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי לָאָבוֹת, שֶׁהַבַּיִת הַשְּׁלִישִׁי שֶׁאָנוּ מְקַוִּים יִהְיֶה נִבְנֶה עַל־יָדוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (קהלת ד, יב): ״וְהַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק״. וּכְמוֹ שֶׁהוּא בִּכְלָלִיּוּת כֵּן הוּא בִּפְרָטִיּוּת אֲצֶל כָּל אָדָם, שֶׁהָעִקָּר לְבָרֵר הַמֹּחַ הַשְּׁלִישִׁי כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קְרִיאָה בַּתּוֹרָה שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים דַּיְקָא, שֶׁזֶּה אִי אֶפְשָׁר לְבָרֵר כִּי אִם עַל־יְדֵי כַּמָּה עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת עַיֵּל וְנָפִיק. וְעַל־כֵּן גָּזְרוּ שֶׁלֹּא לְהַתְחִיל וּלְסַיֵּם פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה בִּשְׁבִיל הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצְאִין, וְכַנַּ״ל.

מא. **וְזֶהוּ** שֶׁרָמְזוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל בְּדִבְרֵיהֶם הַנַּ״ל שֶׁאָמְרוּ לְעִנְיַן הַהֶפְסְקוֹת שֶׁהָיָה לִתֵּן רֶוַח לְמֹשֶׁה וְכוּ׳, וְסִימוּ שָׁם: ׳קַל וָחֹמֶר לְהֶדְיוֹט הַלָּמֵד מִן הַהֶדְיוֹט׳. הֵינוּ שֶׁהַהֶפְסְקוֹת שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהָיָה לְהִתְבּוֹנֵן וְכוּ׳, עִקָּרָם הָיָה בִּשְׁבִיל שֶׁיִּלְמְדוּ קַל וָחֹמֶר הַהֶדְיוֹטוֹת שֶׁיְּשַׁיְּמוּ רֶוַח בֵּין עִנְיָן לְעִנְיָן לְהִתְבּוֹנֵן וְכוּ׳, וּמֵאֵלּוּ הַבְּחִינוֹת שֶׁל הָרֶוַח שֶׁצְּרִיכִין לִתֵּן בִּשְׁבִיל הַהִתְבּוֹנְנוּת, מִשָּׁם נִשְׁתַּלְשֵׁל וְנִמְשָׁךְ כָּל בְּחִינוֹת ׳עַיֵּל וְנָפִיק׳ הַנַּ״ל, שֶׁצְּרִיכִין לְהַפְסִיק וּלְבַטֵּל מִן הַלִּמּוּד כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ. וּכְמוֹ שֶׁהוּא בְּעִנְיַן הַלִּמּוּד, כְּמוֹ כֵּן הוּא בְּדַרְכֵי עֲבוֹדַת ה׳ שֶׁהוּא הָעִקָּר, שֶׁבְּהֶכְרֵחַ שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת הַרְבֵּה, שֶׁהֵם בְּחִינַת ׳עַיֵּל וְנָפִיק׳, שֶׁעִקַּר הַכֹּחַ לְהִתְחַזֵּק בָּהֶם הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַהֶפְסְקוֹת הַנַּ״ל וְכוּ׳, כַּנַּ״ל.

מב. **וְזֶה** בְּחִינַת (ריש ספרא): ׳שְׁנֵי כְּתוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת זֶה עַד שֶׁיָּבוֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם׳, שֶׁהָעִקָּר הוּא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא הַמַּכְרִיעַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמֹּחַ הַשְּׁלִישִׁי הַנַּ״ל, שֶׁשָּׁם עִקַּר הַצְּרוּף וְהַבֵּרוּר וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. כִּי עִקַּר הַהַכְחָשָׁה שֶׁבֵּין שְׁנֵי הַכְּתוּבִים הוּא מִצַּדְנוּ, מֵחֲמַת חֶסְרוֹן דַּעְתֵּנוּ, כִּי בְּוַדַּאי מִשְׁפְּטֵי ה׳ יְשָׁרִים צַדִּקוּ יַחְדָּו, וּבֶאֱמֶת בְּוַדַּאי אֵין בָּהֶם שׁוּם הַכְחָשָׁה, חַס וְשָׁלוֹם, רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן דַּעְתֵּנוּ נִרְאִין שְׁנֵי הַכְּתוּבִים כְּמַכְחִישִׁין זֶה אֶת זֶה, וְכָל זֶה מֵחֲמַת שֶׁלֹּא נִתְבָּרֵר עֲדַיִן מֹחַ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא הַדַּעַת, שֶׁשָּׁם עִקַּר הַבֵּרוּר כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן הַהַכְרָעָה וְהַתִּקּוּן הוּא עַל־יְדֵי הַכָּתוּב

הַשְּׁלִישִׁי הַמַּכְרִיעַ בֵּין שְׁנֵי כְּתוּבִים הַמַּכְחִישִׁין זֶה אֶת זֶה, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת יְדִיעַת הַתּוֹרָה הוּא עַל־יְדֵי הַדַּעַת שֶׁשָּׁם עִקַּר הַבְּרוּר, שֶׁהוּא הַמֹּחַ הַשְּׁלִישִׁי, בְּחִינַת הַכְּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְכַנַּ"ל. (וְעַיֵּן לְעֵיל בְּאוֹת יח בְּסוֹפוֹ).

הִלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת

הֲלָכָה א

[עַל־פִּי סִימָן קפ"א 'כְּשֶׁמִּתְקַשְׁרִים בְּקֶשֶׁר' וְכוּ', וְעַל־פִּי סִימָן י' 'מִשְּׁפָטִים'].

כִּי בֵּית הַתְּפִלָּה נִקְרָא 'בֵּית הַכְּנֶסֶת', עַל שֶׁשָּׁם מִתְכַּנְּסִין כָּל הַנְּפָשׁוֹת עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁמִּתְפַּלְּלִין שָׁם. כִּי הַתְּפִלָּה הוּא בְּחִינַת 'נֶפֶשׁ', כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ (בְּסִימָן מוּ), וְעַל־כֵּן עִקַּר הַתְּפִלָּה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וּבְצִבּוּר (שֻׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים סִימָן צ', סָעִיף ט'). כִּי עִקַּר עֲלִיַּת הַנֶּפֶשׁ וּשְׁלֵמוּתָהּ הוּא כְּשֶׁנִּכְלָלִין כָּל הַנְּפָשׁוֹת וְנַעֲשִׂין אֶחָד, כִּי אָז עוֹלִין אֶל הַקְּדֻשָּׁה, כִּי הַקְּדֻשָּׁה הוּא 'אֶחָד', וּכְמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י (שְׁמוֹת א, א) עַל שִׁבְעִים נַפְשׁוֹת בֵּית יַעֲקֹב שֶׁכֻּלָּן נִקְרָאִין נֶפֶשׁ אֶחָד, וְעַל־כֵּן הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת הַנֶּפֶשׁ, עִקָּרָהּ תָּלוּי כְּשֶׁנִּתְאַחֲדִין הַנְּפָשׁוֹת.

וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלָיו קֹדֶם הַתְּפִלָּה מִצְוַת עֲשֵׂה (וַיִּקְרָא יט, יח): "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ" (שֹׁעַר הַכַּוָּנוֹת דְּרוּשֵׁי בְּרָכַת הַשַּׁחַר פֶּרֶק א'; מָגֵן אַבְרָהָם סִימָן מוּ), וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ (בְּסִימָן רלט): שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר דִּבּוּרֵי הַתְּפִלָּה כִּי אִם עַל־יְדֵי הַשָּׁלוֹם שֶׁנִּתְחַבֵּר עִם כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל. וְעַל־כֵּן עִקַּר הַתְּפִלָּה - בְּצִבּוּר וְלֹא בְּיָחִיד, שֶׁלֹּא יִהְיֶה כָּל אֶחָד חָלוּק בִּפְנֵי עַצְמוֹ, שֶׁזֶּה הֶפֶךְ הַקְּדֻשָּׁה, רַק צְרִיכִין לְחַבֵּר יַחַד הָעֵדָה הַקְּדוֹשָׁה וְנַעֲשִׂין בְּחִינַת 'אֶחָד', וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּצִבּוּר וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת דְּוָקָא שֶׁשָּׁם נִתְכַּנְּסִין וְנִתְאַחֲדִין הַנְּפָשׁוֹת, וְזֶה הוּא שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה, כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן נִקְרָאִין הַבָּתֵּי־כְּנֵסִיּוֹת עַל שֵׁם יַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר כד, ה): "מַה טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב", כִּי יַעֲקֹב הוּא כְּלָלִיּוּת כָּל הַנְּפָשׁוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, בִּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית מו, כו): "כָּל 'הַנֶּפֶשׁ' הַבָּאָה לְבֵית יַעֲקֹב", כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ, נְרוֹ יָאִיר (בְּסִימָן קפא). וּבִבְחִינַת יַעֲקֹב כָּל הַנְּפָשׁוֹת הֵם בְּאַחְדוּת, כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י הַנַּ"ל עַל שִׁבְעִים נֶפֶשׁ הַנַּ"ל. אֲבָל בִּבְחִינַת אַבְרָהָם וְיִצְחָק שֶׁיָּצְאוּ מֵהֶם יִשְׁמָעֵאל וְעֵשָׂו שֶׁהֵם בִּבְחִינַת פֵּרוּד, נִקְרָאִים 'נְפָשׁוֹת' בִּלְשׁוֹן רַבִּים, כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשׁ רַשִׁ"י שָׁם. וְעַל־כֵּן 'אַבְרָהָם קָרָאוֹ הַר', וְיִצְחָק קָרָאוֹ שָׂדֶה' (פְּסָחִים פח.), שֶׁאֵינוֹ מָקוֹם שֶׁמֻּקָּף מְחִיצוֹת וְאֵין שָׁם כְּנִיסָה וְהִתְעַדּוּת וְהִתְחַבְּרוּת יַחַד, אֲבָל יַעֲקֹב שֶׁשָּׁם בְּחִינַת הָאַחְדוּת, עַל־כֵּן קָרָאוֹ 'בַּיִת' (שָׁם), בְּחִינַת הִתְעַדּוּת וְהִתְחַבְּרוּת, שֶׁכָּל הַנְּפָשׁוֹת מִתְכַּנְּסִין וּמִתְחַבְּרִין לְמָקוֹם אֶחָד. וְזֶה בְּחִינַת בֵּית הַכְּנֶסֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'בַּיִת יַעֲקֹב' (יְשַׁעְיָה כט וְעוֹד), בְּחִינַת 'בֵּית תְּפִלָּה' (יְשַׁעְיָה נו, ז), שֶׁהוּא רַק עַל־יְדֵי בְּחִינַת יַעֲקֹב כַּנַּ"ל.

כִּי הַבָּתֵּי־כְּנֵסִיּוֹת הֵם בְּחִינַת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל יא, טז): "וָאֱהִי לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מְעַט" (מְגִלָּה כט.). וְעִנְיַן הֵיטֵב עִנְיָן זֶה בִּתְחִלַּת הַמַּאֲמָר הַמַּתְחִיל 'וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים' בְּסִימָן יו"ד הַמְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַר וְשָׂדֶה וּבַיִת, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ דַּוְקָא לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה כְּשֶׁהוּא בִּבְחִינַת 'בַּיִת', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

וְעַל־כֵּן יָכוֹל אֶחָד לָכוֹף אֶת חֲבֵרוֹ לִבְנוֹת בֵּית־הַכְּנֶסֶת (אֹרַח חַיִּים סִימָן קנ, סָעִיף א), כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא בְּחִינַת אַחְדוּת, עַל־כֵּן יָכוֹל כָּל אֶחָד לָכוֹף אֶת חֲבֵרוֹ, כְּמוֹ שֶׁבָּאָדָם אֶחָד יָכוֹל לָכוֹף אֵבֶר אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ כְּשֶׁיּוֹדֵעַ תּוֹעֲלָתוֹ, אַף שֶׁהָאֵבָר הַשֵּׁנִי אֵינוֹ מַרְגִּישׁ כְּלָל מַה שָּׁצָרִיךְ, עִם כָּל זֶה הָאֵבָר הַשֵּׁנִי מַרְגִּישׁ כְּאֵב חֲבֵרוֹ וּמִשְׁתַּדֵּל בְּהַצָּלָתוֹ, כֵּן כְּשֶׁזֶּה רוֹצֶה לִבְנוֹת בֵּית־הַכְּנֶסֶת, נִמְצָא, שֶׁהוּא בִּבְחִינַת אַחְדוּת עִם חֲבֵרוֹ כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן יָכוֹל לְכֻפָּם וּלְהַכְרִיחָם, כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת נוֹהֲגִין בָּהֶם כָּבוֹד (אֹרַח חַיִּים סִימָן קנ, סָעִיף ט), כִּי עִקַּר הַנֶּפֶשׁ תָּלוּי בְּכָבוֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ שָׁם (בְּסִימָן קפא), בִּבְחִינַת "בְּסֹדָם אַל תָּבֹא נַפְשִׁי וּבִקְהָלָם אַל תֵּחַד כְּבֹדִי". וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת מז.): 'אֵין מְכַבְּדִין אֶלָּא בְּפֶתַח שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מְזוּזָה, וּמְכַבְּדִין בְּפֶתַח בֵּית הַכְּנֶסֶת אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין בּוֹ מְזוּזָה', כִּי מְזוּזָה הִיא בְּחִינַת 'מַלְכוּת' כַּמּוּבָא (עֵמֶק הַמֶּלֶךְ יד, צה), וְהִיא בְּחִינַת הַכָּבוֹד, בְּחִינַת (תְּהִלִּים כד, ז): "מֶלֶךְ הַכָּבוֹד", וְהוּא בְּחִינַת הַנֶּפֶשׁ כַּנַּ"ל. וְזֶה שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ, נְרוֹ יָאִיר (בְּסִימָן כג), שְׁמְזוּזָה הִיא בְּחִינַת עֲשִׁירוּת דְּקְדֻשָּׁה, כִּי עֲשִׁירוּת הוּא שֹׁרֶשׁ הַנְּפָשׁוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ, נְרוֹ יָאִיר (בְּסִימָן סח). וְעַל־כֵּן 'רִבּוֹי מִכְבַּד עֲשִׁירִים' (עֲרוּכִין פו.), 'מְכַבְּדִין דַּיְקָא, כִּי הָעֲשִׁירוּת, שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ הַנְּפָשׁוֹת, הוּא בְּחִינַת כָּבוֹד כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (מִשְׁלֵי ג, טז): "עֹשֶׁר וְכָבוֹד".

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת הֲלָכָה ו

אוֹרַח חַיִּים

רמו

פָּנִים צְרִיכִין שֶׁלֹּא לְקַלְקֵל הַכְּלִי - כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְקַבֵּל הַחֶסֶד חִנָּם, וְהֵם עַל־יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים מְאֹד שֶׁקִּלְקְלוּ כֵּלֵיהֶם כָּל כָּךְ, וְלֹא רָצוּ לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיקִים שֶׁהָיוּ אָז, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (איוב כד, יח): "לֹא יִפְנֶה דֶּרֶךְ כְּרָמִים", עַל־כֵּן הֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת מֵי הַמַּבּוּל, רַק נֹחַ נִצּוֹל עַל־יְדֵי הַחֶסֶד חִנָּם, כִּי לֹא קִלְקֵל הַכְּלִי שֶׁלּוֹ וְהָיָה לוֹ כֹּחַ לְקַבֵּל הַחֶסֶד חִנָּם. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה כח, ט): "וְנֹחַ מָצָא חֵן" - 'לֹא שָׁהָיָה כְּדַאי, אֶלָּא שֶׁמָּצָא חֵן', הַיְנוּ שֶׁעִקַּר מַה שֶּׁנִּצּוֹל הָיָה עַל־יְדֵי מְצִיאַת חֵן, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַתָּנַת חִנָּם, חֶסֶד חִנָּם, כִּי הוּא לֹא קִלְקֵל הַכְּלִי, וְהָיָה יָכוֹל לְקַבֵּל הַחֶסֶד חִנָּם כַּנַּ"ל.

אַבָּל נֹחַ לֹא הִצִּיל אֶת דּוֹרוֹ, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁמִּמֶּנּוּ עִקַּר הַתַּחְלַת קִיּוּם הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ד): "בְּהִבָּרְאָם" - 'בְּאַבְרָהָם', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה יב, ט). וְעַל־כֵּן הָיָה אַבְרָהָם אִישׁ הַחֶסֶד וְעָסַק תָּמִיד בַּחֲסָדִים, כִּי רָאָה שֶׁעַדַיִן לֹא נִתְּנָה תּוֹרָה וְאֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֶלָּא בְּחַסְדּוֹ, עַל־כֵּן הִשְׁתַּדֵּל וְעָסַק כָּל יָמָיו לְהַמְשִׁיךְ הַחֶסֶד חִנָּם וּלְקַיֵּם כָּל הָעוֹלָם עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל כְּפִי גֹּדֶל מַעֲלָתוֹ יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ הַחֶסֶד חִנָּם הַזֶּה עַל כָּל הָעוֹלָם אֲפִלּוּ עַל הָרְחוֹקִים מְאֹד מְאֹד, כַּמּוּבָן בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן הָעִקָּר הוּא הִתְקָרְבוּת לַצַּדִּיקִים וּכְשֶׁרִים אֲמִתִּיִּים, כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ הַחֶסֶד חִנָּם עַל כָּל הָעוֹלָם, אֲפִלּוּ אִם נָפְלוּ כְּמוֹ שֶׁנָּפְלוּ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כְּמוֹ שֶׁשָּׁכִיחַ עַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וּבִלְבַד שֶׁיִּתְנַהֲגוּ וְיַמְשִׁיכוּ עַצְמָן לְדַרְכֵי הַתְּמִימוּת וְהַפְּשִׁיטוּת בֶּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה וְכַנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן אַבְרָהָם הָיָה הָרִאשׁוֹן שֶׁזָּכָה לְהַשִּׂיג קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ (לְךְ לְךָ עח.), וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ צִוָּה לוֹ (בְּרֵאשִׁית יב, א): "לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וְכוּ' אֶל הָאָרֶץ" וְכוּ'. כִּי עַל־יְדֵי הַחֶסֶד שֶׁעָסַק בּוֹ כָּל יָמָיו, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הִמְשִׁיךְ בְּשְׁלֵמוּת הַחֶסֶד חִנָּם הַנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה זָכָה לְהַמְשִׁיךְ הַדֶּרֶךְ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי עִקַּר הַדֶּרֶךְ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי הַחֶסֶד חִנָּם כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן הוּא הָיָה הָרִאשׁוֹן שֶׁעָסַק בְּתִקּוּן חֲפִירַת הַבְּאֵרוֹת, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ מֵימֵי הַחֲסָדִים הַנִּמְשָׁכִין מֵהַנָּהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, שֶׁהוּא עִקַּר תִּקּוּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כִּי אַבְרָהָם הָיָה הָרִאשׁוֹן שֶׁהִתְחִיל לְתַקֵּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כַּמּוּבָא (סִפְרֵי הַלְּקוּטִים לְךְ לְךָ), וְעַל־כֵּן נִקְרָא אַבְרָהָם 'תָּמִים', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית יז, א): "הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים" - כִּי עִקַּר הַמְשָׁכַת הַחֶסֶד חִנָּם הַנַּ"ל הוּא עַל־יְדֵי תְּמִימוּת, וְכַנַּ"ל.

לו. **וְעַל־כֵּן** צָרִיךְ שֶׁיְּבוֹאוּ הַמַּיִם עַל־יְדֵי כֹּחַ גְּבָרָא (אוֹרַח חַיִּים סִימָן קנט סְעִיף ז), כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת "כֹּחַ מַעֲשָׂיו" הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁל נְטִילַת יָדַיִם, כַּנַּ"ל.

לז. **וְעַל־כֵּן** הַמַּאֲכִיל לַחֲבֵרוֹ אֵין צָרִיךְ נְטִילַת יָדַיִם, וְהָאוֹכֵל צָרִיךְ נְטִילַת יָדַיִם (אוֹרַח חַיִּים סִימָן קסג סְעִיף ב). כִּי עִקַּר נְטִילַת יָדַיִם הוּא לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה צָרִיךְ הָאוֹכֵל דַּוְקָא, שֶׁצָּרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה אֲכִילָתוֹ בִּקְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי מִצְוַת נְטִילַת יָדַיִם, וְזֶה אֵין שַׁיָּךְ בְּמַאֲכִיל, עַל־כֵּן תִּקְּנוּ מִצְוַת נְטִילַת יָדַיִם עַל הָאוֹכֵל דַּיְקָא, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה אֲכִילָתוֹ קֹדֶשׁ כְּאִלּוּ אוֹכֵל בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְכַנַּ"ל.

הֲלָכָה ו

עַל־פִּי הַתּוֹרָה 'תִּקְעוּ־תוֹכָחָה' בְּסִימָן ח', תְּנִינָא, עַיִן שָׁם מַה שֶּׁכָּתוּב בְּעִנְיַן נִפְלָאוֹת נוֹרָאוֹת עִצָּם רִבּוּי הַבָּתִּים שֶׁבּוֹנֶה הַצַּדִּיק, עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְוַסֵּף שָׁכֵן לְהַקְּבִיעַ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי נִתְרַבִּין הַצְּרוּפִים עַד אֵין חֵקֶר וְכוּ', ☜ עַיִן שָׁם הֵיטֵב, וּבְמֶה שֶׁמּוּבָא בִּדְבָרֵינוּ בָּזֶה, בִּפְרָט בְּהִלְכוֹת צִיצִית הֲלָכָה ז' וּבְהִלְכוֹת פְּרִיָּה וְרִבְיָה הֲלָכָה ה' וְכוּ'.

א. **וְזֶה** בְּחִינַת מִצְוַת בְּנֵין בֵּית הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁהִיא מִצְוָה רַבָּה מְאֹד הַמְּקֻיֶּמֶת לְדוֹרוֹת אִם כַּוָּנָתוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם, כִּי בְּבֵית הַכְּנֶסֶת מִתְכַּנְּסִים כָּל הַנְּפָשׁוֹת שֶׁל קִבּוּץ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִתְפַּלֵּל וְלוֹמַר קְדֻשָּׁה וּבָרְכוּ וְכוּ', וּלְשָׁם מִתְכַּנְּסִים כָּל הַשְּׂכָנִים הַנּוֹסָפִים בְּכָל פַּעַם אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ. וְכִנְרָאֶה בְּחוּשׁ, שֶׁבְּמָקוֹם שֶׁאֵין בּוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ - קָשֶׁה לְקַבֵּץ מִנְיָן, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁיֵּשׁ לִפְעָמִים מִנְיָן - מִתְפַּלְּלִין זֶה בְּכֹה וְזֶה בְּכֹה, וְהָרַבֶּה מִתְפַּלְּלִין בִּיחִידוּת וְאֵינָם בָּאִים לְהִתְוַסֵּף לִהְיוֹת שְׂכֵנִים אֶל קִבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁעוֹסְקִים

בְּדָבָרִים שֶׁבִּקְדֻשָּׁה לוֹמַר קָדִישׁ וּבָרְכוּ וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן הוּא בְּוַדַּאי מִצְוָה רַבָּה עַד אֵין חֵקֶר לְהִשְׁתַּדֵּל בְּבִנְיַן בֵּית הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י עַל פָּסוּק (קֹהֶלֶת ה, ט): ״וּמִי אֹהֵב בֶּהָמוֹן לֹא תְבוּאָה גַּם זֶה הָבֶל״, שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁעוֹשֶׂה מִצְוֹות רַבּוֹת וְאֵין בָּהֶם מִצְוָה הַקְּיֶמֶת לְדוֹרוֹת כְּגוֹן בִּנְיַן בֵּית הַכְּנֶסֶת וְסֵפֶר תּוֹרָה וְכוּ׳, עַיִן שָׁם.

ב. **וּבִשְׁבִיל** זֶה כּוֹפִין בְּנֵי הָעִיר זֶה אֶת זֶה לִבְנוֹת **בֵּית הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ** (אֹרַח חַיִּים סִימָן קנא סָעִיף א), כִּי בְּוַדַּאי יְכוֹלִין לִכְפּוֹת זֶה אֶת זֶה, מֵאַחַר שֶׁמִּכָּל הַנַּפְשׁוֹת שֶׁמִּתְכַּנְּסִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת נַעֲשִׂים צְרוּפִים נִפְלָאִים, וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מִצְטָרֵף עִם חֲבֵרוֹ וְנִצְטָרְפִים וְנַעֲשִׂים מֵהֶם בָּתִּים וּבְנָיִם נִפְלָאִים, עַל־כֵּן בְּוַדַּאי יְכוֹלִין לִכְפּוֹת זֶה אֶת זֶה, כִּי כֻּלָּם חֲשׁוּבִים כְּנֶפֶשׁ אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (וַיִּקְרָא רַבָּה ד, ו) עַל שִׁבְעִים נֶפֶשׁ שֶׁל בֵּית יַעֲקֹב שֶׁנִּקְרְאִים ׳נֶפֶשׁ׳ בִּלְשׁוֹן יָחִיד. כִּי זֶהוּ הַמַּעֲלָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוֹשׁ, שֶׁכָּל מַה שֶּׁנִּתְרַבִּין יוֹתֵר - נִכְלָלִין בְּתַכְלִית הָאַחְדוּת יוֹתֵר עַל־יְדֵי הַצְּרוּפִים הַנַּ״ל, וְכַמְבֹאָר מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר (חַיֵּי מוֹהַרַ״ן סִימָנִים מג, רה; וְעַיֵּן בְּהִלְכוֹת צִיצִית הֲלָכָה ד׳ אוֹת ח׳). וּמֵאַחַר שֶׁכֻּלָּם חֲשׁוּבִים כְּאֶחָד וְנִצְטָרְפִין יַחַד, בְּוַדַּאי יָכוֹל כָּל אֶחָד לָכֹף אֶת חֲבֵרוֹ, כְּמוֹ שֶׁבָּאָדָם אֶחָד יָכוֹל אֵבֶר אֶחָד לָכֹף שְׂאָר הַגּוּף בִּשְׁבִיל טוֹבָתוֹ שֶׁל כְּלַל הָאָדָם.

גַּם מְבֹאָר וּמוּבָן שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁהַתְּפִלָּה הַנּוֹרָאָה הַנִּבְנֵית עַל־פִּי תּוֹסֶפֶת שְׁכָנִים אֶל הַקְּדֻשָּׁה הוּא בְּבְחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל הַמְבֹאָר שָׁם, (וְכַמְבֹאָר לְקַמָּן בְּאוֹת יב), וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי כּוֹפִין זֶה אֶת זֶה לִבְנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ, כִּי יֵשׁ לָהֶם כֹּחַ לִכְפּוֹת עַל־יְדֵי הַכֹּחַ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כְּפִיָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּינִים וּגְבוּרוֹת, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כֹּחַ לִכְפּוֹת לִבְנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת כְּדֵי שֶׁיִּתְוַסְּפוּ שְׁכָנִים רַבִּים אֶל בֵּית הַתְּפִלָּה שֶׁיַּעֲלוּ מֵהֶם שֶׁעֲשׂוּעִים נִפְלָאִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ מֵהַכֹּחַ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל, כַּנַּ״ל.

ג. **וְעַל־כֵּן** צְרִיכִין לִנְהֹג כָּבוֹד גָּדוֹל מְאֹד **בִּבְתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְתֵּי מִדְרָשׁוֹת** (אֹרַח חַיִּים סִימָן קנא, סָעִיף א). כִּי עִקַּר תַּכְלִית בִּנְיַן הַבֵּית הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ, הוּא בִּשְׁבִיל לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁנִּתְגַּלֶּה עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁל צַדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁהוּא בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַכָּבוֹד שֶׁנִּתְרַבֶּה עַל־יְדֵי הַגָּרִים וּבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה שֶׁנִּנְעָשִׂין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, בַּמֵּאֲמָר הַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִנְהֹג כָּבוֹד גָּדוֹל שָׁם **בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ** שֶׁהוּא כְּבוֹד הַמָּקוֹם הַשּׁוֹכֵן שָׁם, כִּי עַל־יְדֵי הַכָּבוֹד נִמְשָׁךְ בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁזֶּה הָעִקָּר, כַּנַּ״ל.

ד. **וְעַל־כֵּן** קְדֻשַּׁת **בֵּית הַמִּדְרָשׁ** חֲמוּרָה יוֹתֵר מִקְדֻשַּׁת **בֵּית הַכְּנֶסֶת** (שָׁם סִימָן קנג, סָעִיף א). כִּי שָׁם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל. וְגַם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, כִּי אוֹמְרִים שָׁם קְרִיאַת־שְׁמַע וּפָרָשַׁת הַקָּרְבָּנוֹת וּקְדֻשַּׁת ׳וּבָא לְצִיּוֹן׳, שֶׁכָּל זֶה בְּחִינַת עֶסֶק הַתּוֹרָה שֶׁמְּקַיְּמִין כָּל הַפְּשׁוּטִים שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סוֹטָה מט. מְנָחוֹת צט:). אֲבָל בֵּית הַמִּדְרָשׁ קָדוֹשׁ בְּיוֹתֵר, כִּי שָׁם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם, וְעַל־כֵּן קְדֻשָּׁתוֹ חֲמוּרָה יוֹתֵר.

כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל הוּא לִזְכּוֹת לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה לִשְׁמָהּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי צַדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁמֵּהֶם נִמְשָׁךְ עִקַּר קְדֻשַּׁת הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ, כִּי הַצַּדִּיקִים עוֹסְקִים תָּמִיד בִּבְנְיַן הַמִּשְׁכָּן וְהַבַּיִת־הַמְקֻדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אַדְמוֹ״ר זַ״ל **בְּמָקוֹם אַחֵר** (בְּסִימָן ב׳ וּבְסִימָן רפב), וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת לג.): ׳כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דֵּעָה כְּאִלּוּ נִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּימָיו׳, שְׁמָשָׁם כָּל קְדֻשַּׁת הַבָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, בִּבְחִינַת (יְחֶזְקֵאל יא, טז): ״כִּי הִרְחַקְתִּים בַּגּוֹיִם וְכִי הֲפִיצוֹתִים בָּאֲרָצוֹת וָאֱהִי לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מְעַט״, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מְגִלָּה כט.): ׳אֵלּוּ בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת׳, כִּי הֵם מִקְדָּשׁ מְעַט שֶׁנִּמְשָׁךְ קְדֻשָּׁתָם מֵהַמִּשְׁכָּן וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁעוֹסְקִים הַצַּדִּיקִים בְּבִנְיָנוֹ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר כַּנַּ״ל, כִּי הֵם מַמְשִׁיכִין בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הָאֱמוּנָה, שֶׁזֶּה עִקַּר קְדֻשַּׁת הַבָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, כִּי עִקַּר כְּלַל הַקְּדֻשָּׁה הִיא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות בית הכנסת הלכה ו אֹרַח חַיִּים רמז

בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים פט, ו): "אַף אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל קְדֹשִׁים", וּכְתִיב (הוֹשֵׁעַ יב, א): "וְעִם קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן", וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה 'חֹתָם בְּתוֹךְ חוֹתָם' (בְּסִימָן כב).

כִּי עִקַּר בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה הוּא בַּמִּשְׁכָּן, שֶׁשָּׁם דִּבֵּר ה' עִם מֹשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב רַשִׁ"י (שְׁמוֹת לג, יא) שֶׁמְּיוּם שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן לֹא נִדְבַּר עִמּוֹ אֶלָּא בְּאֹהֶל מוֹעֵד. וְכֵן בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם נִתְבָּרְרוּ כָּל הִלְכוֹת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה ב, ג): "כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה". וְזֶה בְּחִינַת קֹדֶשׁ הַבַּיִת־כְּנֶסֶת וּבֵית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁהֵם מִקְדָּשׁ מְעַט. וְעַל־כֵּן בֵּית הַמִּדְרָשׁ קְדֻשָּׁתוֹ חֲמוּרָה יוֹתֵר, כִּי שָׁם עִקַּר עֶסֶק הַתּוֹרָה, וְכַנַּ"ל.

ה. **וְעַל־כֵּן** נִקְרָא 'בֵּית הַמִּדְרָשׁ', בְּחִינַת (תְּהִלִּים קה, ד):

"דִּרְשׁוּ ה' וְעֻזּוֹ", כִּי צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ וְלִדְרֹשׁ אֶת ה' מְאֹד, דְּהַיְנוּ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, בִּבְחִינַת (יִרְמְיָה ה, א): "אִם יֵשׁ עֹשֶׂה מִשְׁפָּט מְבַקֵּשׁ אֱמוּנָה וְאֶסְלַח לָהּ", וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה 'תִּקְּעוּ־אֱמוּנָה' בְּסִימָן ה', שֶׁצְּרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ מְאֹד אֵיךְ אוֹחֲזִין בֶּאֱמוּנָה וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי שֶׁמְּחַפְּשִׂין וְדוֹרְשִׁין וּמְבַקְּשִׁין בֶּאֱמֶת לִמְצֹא אֶת הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יָדָם עִקַּר הַמְשָׁכַת הַתּוֹרָה בְּכָל דּוֹר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא הָעִקָּר כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן נִקְרָא 'בֵּית הַמִּדְרָשׁ', לְשׁוֹן דּוֹרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ וְכַנַּ"ל. וְגַם עַל־פִּי פְּשׁוּטוֹ שֶׁנִּקְרָא 'בֵּית הַמִּדְרָשׁ' עַל שֵׁם הַדְּרָשׁוֹת שֶׁדּוֹרְשִׁים שָׁם בַּתּוֹרָה, הַכֹּל הוּא בְּחִינָה אַחַת עִם הַנַּ"ל, שֶׁהוּא מַה שֶּׁצְּרִיכִין לִדְרֹשׁ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁמְּמַשִּׁיכִין אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי כָּל הַדְּרָשׁוֹת שֶׁמְּחַדְּשִׁים בַּתּוֹרָה בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת הַכֹּל הוּא בִּשְׁבִיל זֶה - כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ מֵחָדָשׁ בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּכָל עֵת, כְּדֵי לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם.

וְעַל־כֵּן הוּא מַעֲלָה גְּדוֹלָה וְנוֹרָאָה מְאֹד כְּשֶׁזּוֹכִין לְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה חִדּוּשִׁים אֲמִתִּיִּים, כִּי נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם מֵחָדָשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּהַקְדָּמָה דַּף ה.) שֶׁנַּעֲשִׂין מֵהֶם שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאֶרֶץ חֲדָשָׁה. כִּי חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה אֲמִתִּיִּים הֵם בְּחִינַת עֵדוּת עַל מְצִיאוּתוֹ וְאַחְדּוּתוֹ וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, עַל־יְדֵי שֶׁרוֹאִים שֶׁנִּמְשָׁכִין חִדּוּשִׁים נִפְלָאִים כָּאֵלּוּ בְּדֶרֶךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹתָם כִּי אִם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְכַמּוּבָא בְּהַקְדָּמַת סֵפֶר הַקָּדוֹשׁ 'עֵץ חַיִּים' לְהָאֲרִ"י זַ"ל, שֶׁמִּי שֶׁיִּעְיַן בְּעֵין הָאֱמֶת בִּדְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים יָבִין וְיָעִיד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת דְּבָרִים כָּאֵלּוּ כִּי אִם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. וְכֵן רָאִינוּ אַחַר־כָּךְ מֵהַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁבָּאוּ אַחֲרָיו, וְכַמּוּבָא מִזֶּה בִּמְקוֹם אַחֵר (שִׁיחוֹת הָר"ן סִימָן רמה; הִלְכוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה הֲלָכָה ו' אוֹת לו; הִלְכוֹת עֲדוּת הֲלָכָה ד' אוֹת ב') שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נִקְרֵאת הַתּוֹרָה 'עֵדוּת', עַיֵּן שָׁם.

וְעַל־כֵּן קְדֻשַּׁת בֵּית הַמִּדְרָשׁ חֲמוּרָה בְּיוֹתֵר, כִּי עִקַּר הִתְגַּלּוּת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת 'בֵּית הַמִּדְרָשׁ' - עַל־יְדֵי שֶׁשּׁוֹאֲלִין וְדוֹרְשִׁין לִמְצֹא חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה, שֶׁזֶּה עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה כַּנַּ"ל.

ו. **וְעַל־כֵּן** 'רַב אַמֵּי וְרַב אַסִּי אַף־עַל־גַּב דַּהֲווֹ לְהוּ תְּלֵיסַר בֵּי כְּנִשְׁתָּא, לָא הֲווּ מַצְלֵי אֶלָּא הֵיכִי דַּהֲווּ גָּרְסֵי' (בְּרָכוֹת ח.), כִּי (מִשְׁלֵי כח, ט): "מַסִּיר אָזְנוֹ מִשְּׁמֹעַ תּוֹרָה גַּם תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה" - "מִשְּׁמֹעַ" דַּיְקָא, כִּי 'שְׁמִיעָה בְּלִבָּא תַּלְיָא', בְּחִינַת (מִשְׁלֵי כב, יז): "הַט אָזְנְךָ וּשְׁמַע דִּבְרֵי חֲכָמִים", שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אֱמוּנַת חֲכָמִים, כִּי צְרִיכִין לְהַטּוֹת אָזְנוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי חֲכָמִים - לְהַבְחִין בֵּין הָאֱמֶת הַבָּרוּר וּבֵין הָאֱמֶת שֶׁאֵינוֹ בָּרוּר, מִכָּל שֶׁכֵּן בֵּין הַשֶּׁקֶר, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא נִקְדַּת הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל. כִּי עִקַּר עֶסֶק הַתּוֹרָה צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם, וּמִי שֶׁ"מַּסִּיר אָזְנוֹ מִשְּׁמֹעַ תּוֹרָה" בִּבְחִינָה זֹאת, "גַּם תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה", כִּי בְּוַדַּאי לֹא תִּקֵּן הַשְּׁלֹשָׁה מִחִּין שֶׁהֵם בְּחִינַת שָׁלֹשׁ מֵחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוָה זֹאת שֶׁנִּקְרֵאת 'תּוֹעֵבָה' (וַיִּקְרָא יח, כז). וְעַל־יְדֵי־זֶה אֱמוּנָתוֹ פְּגוּמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲבוֹדָה־זָרָה, וְכַמּוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר (שִׁיחוֹת הָר"ן סִימָן רמה) שֶׁגַּם אֱמוּנָה הוּא בְּחִינַת עֲבוֹדָה־זָרָה], שֶׁנִּקְרֵאת 'תּוֹעֵבָה' (דְּבָרִים ז, כו).

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִדְרֹשׁ מְאֹד לִמְצֹא אֶת הָרַבִּי הָאֱמֶת שֶׁיִּשְׁמַע מִפִּיהוּ תּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמְרָה בִּבְחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הָאֱמוּנָה, שֶׁזֶּה עִקַּר קְדֻשַּׁת הַבַּיִת הַמִּדְרָשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הַתְּפִלָּה, עַל־יְדֵי הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעוֹרֵר עַל־יְדֵי תִּקּוּן הָאֱמוּנָה שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַתְּפִלּוֹת וְהַשִּׁירוֹת וְהַתִּשְׁבָּחוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

ז. **וְזֶה** שֶׁכָּתוּב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (אורח חיים סימן קנ סעיף א') שֶׁגַּם כּוֹפִין זֶה אֶת זֶה לִקְנוֹת תּוֹרָה וּנְבִיאִים וּכְתוּבִים, וְהָאַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ (מגן אברהם שם סעיף קטן א') שֶׁהָאִדָּנָא כּוֹפִין לִקְנוֹת גְּמָרוֹת וּשְׁאָר סְפָרִים קְדוֹשִׁים. כִּי בְּוַדַּאי כּוֹפִין לִקְנוֹת תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים וְלִלְמֹד בָּהֶם, לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁעַכְשָׁו צְרִיכִין לִקְנוֹת גַּם שְׁאָר סְפָרִים קְדוֹשִׁים, כִּי בְּוַדַּאי אֵין דּוֹר יָתוֹם, וְכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים יֵשׁ בָּהֶם בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הָאֱמוּנָה וְכַנַּ"ל, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה עִקַּר בִּנְיַן הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי כּוֹפִין עַל זֶה וְכַנַּ"ל.

ח. **וְזֶה** בְּחִינַת (שלחן ערוך שם סעיף ב'): **אֵין בּוֹנִין בֵּית הַכְּנֶסֶת אֶלָּא בְּגָבְהָהּ שֶׁל עִיר וְאָסוּר לְהַגְבִּיהַּ בֵּיתוֹ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת.** כִּי כְּבָר מְבֹאָר, שֶׁעִקַּר קְדֻשַּׁת הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת הוּא שֶׁיִּתְוַסְּפוּ וְיִתְקַבְּצוּ וְיִתְכַּנְּסוּ לְשָׁם תּוֹסֶפֶת שְׁכִינִים הַרְבֵּה בְּכָל פַּעַם, עַד שֶׁנִּזְכֶּה עַל־יְדֵי־זֶה לְבִנְיַן יְרוּשָׁלַיִם וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, בִּבְחִינַת (תהלים קמז, ב): "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם וְכוּ' נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס", "נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס" - זֶה בְּחִינַת תּוֹסֶפֶת הַשְּׁכִינִים אֶל קִבּוּץ יִשְׂרָאֵל הַקָּדוֹשׁ בִּבְחִינַת כְּנֶסִיּוֹת וּבְתֵּי מִדְרָשׁוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְכַּנְּסִין כָּל הַנִּדָּחִים שֶׁבָּעוֹלָם, אֲפִלּוּ אוֹתָן הַמֻּנָּחִים בַּחוּץ, בִּבְחִינַת (איכה ד, א): "תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת", וְכִמְבֹאָר כָּל זֶה בְּמָקוֹם אַחֵר (חיי מוהר"ן סימן רה), עַל־יְדֵי־זֶה: "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה'", כִּי עִקַּר בִּנְיַן יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּבְנֵית מִבָּתִּים רַבִּים שֶׁל תּוֹסֶפֶת שְׁכִינִים.

וְעַל־כֵּן הַפָּסוּק מְשַׁבֵּחַ וּמַפְלִיג מְאֹד מְאֹד בְּשֶׁבַח הַבָּתִּים וְהָאַרְמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים מח, יד): "שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָהּ פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ", וּכְתִיב (שם): "יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ קִרְיַת מֶלֶךְ רָב, אֱלֹקִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב", "בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ" דַּיְקָא, כִּי הַבָּתִּים וְהָאַרְמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם נִבְנִים בְּשָׁרְשָׁן מִבְּחִינַת הַצְּרוּפִים הַנִּפְלָאִים וְהַנּוֹרָאִים הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְגַּלֶּה אֱלֹקוּתוֹ וְאַחְדּוּתוֹ וּמֶמְשַׁלְתּוֹ לְעֵין כֹּל, בִּבְחִינַת: "אֱלֹקִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב", כִּי עַל־יְדֵי רִבּוּי הַצְּרוּפִים הַנַּ"ל שֶׁנַּעֲשִׂין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַשְּׁלֵמָה בְּתוֹסֶפֶת שְׁכִינִים, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ מֵהַכֹּחַ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עוֹשֶׂה בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה וְגֵרִים, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת קָבָלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ' כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּה עִקַּר יְדִיעַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כַּמּוּבָן לַכֹּל, וְכַמְבֹאָר בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא עִקַּר הַיְסוֹד שֶׁל כָּל יְדִיעוֹת נִשְׂגָּבוֹת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַבָּתִּים וְהָאַרְמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם שֶׁנִּבְנִים מִצְּרוּפִים הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר וְנִתְחַזֵּק אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא "אֱלֹקִים נוֹדַע לְמִשְׂגָּב", וְעַל־כֵּן "אֱלֹקִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב" וְכַנַּ"ל. וְכָל זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַבָּתִּי כְּנֻסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת 'מִקְדָּשׁ מְעַט', שֶׁלְּשָׁם מִתְכַּנְּסִין כָּל הַשְּׁכִינִים שֶׁהֵם הַנְּפָשׁוֹת הַנּוֹסָפִים אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ וְכוּ', וְכַנַּ"ל.

ט. **נִמְצָא,** שֶׁעִקַּר בִּנְיַן הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ הוּא בִּשְׁבִיל רִבּוּי כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי רִבּוּי הַנְּפָשׁוֹת וְכוּ', עַל־כֵּן צְרִיכִין לְזָהֵר מְאֹד מְאֹד בְּבָתֵּי כְּנֻסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת לְבַטֵּל כְּבוֹד עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, רַק לְהַרְבּוֹת כְּבוֹד הַמָּקוֹם כַּנַּ"ל. וְכָל הָעוֹסְקִים בְּבִנְיַן הַבַּיִת־כְּנֶסֶת וּבֵית מִדְרָשׁ וּבְקִיּוּמוֹ לְהַסְפִּיק הִצְטָרְכוּת הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְכֵן כָּל הַנִּכְנָסִין לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּלְבֵית הַמִּדְרָשׁ, שֶׁהֵם עִקַּר קְדֻשַּׁת הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ, שֶׁכֻּלָּם לֹא יִהְיֶה כַּוָּנָתָם, חַס וְשָׁלוֹם, בִּשְׁבִיל כְּבוֹד עַצְמָן, רַק בִּשְׁבִיל כְּבוֹד הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי הַכָּבוֹד, דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי כְּבוֹד שָׁמַיִם שֶׁנִּתְרַבֶּה עַל־יְדֵי קִבּוּץ הַנְּפָשׁוֹת כַּנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת רוּחַ נְבוּאָה וְכוּ' וְכָל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן כָּל מִי שֶׁעוֹסֵק בִּבְנְיַן הַבַּיִת הַמִּדְרָשׁ וְתִקּוּנוֹ וְקִיּוּמוֹ, אוֹ כָּל אֵלּוּ הַנִּכְנָסִין לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וְכַוָּנָתוֹ בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ בִּשְׁבִיל כְּבוֹדוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא פּוֹגֵם מְאֹד כַּנַּ"ל, בִּפְרָט כְּשֶׁבָּאִים, חַס וְשָׁלוֹם, לְכַלַּל מַחֲלֹקֶת עַל־יְדֵי רְדִיפַת הַכָּבוֹד שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות בית הכנסת הלכה ו אֹרַח חַיִּים רמח

שֶׁכָּל אֶחָד רוֹצֶה שֶׁהוּא יִהְיֶה מֻרְאֶה שֶׁהַקְּרוּאִים לְסֵפֶר תּוֹרָה וְיַעֲלֶה לְשִׁשִּׁי וְכוּ׳ וְכוּ׳, כַּמָּצוּי הַרְבֵּה כָּל זֶה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁחוֹלְקִים עַל יִרְאֵי ה׳ הָאֲמִתִּיִּים הַנִּמְצָאִים בְּכָל בֵּית הַמִּדְרָשׁ, הַחוֹתְרִים וּמִתְיַגְּעִים לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה - עַד שֶׁמַּכְרָחִים לְהַגְבִּיהַּ קוֹלָם לְעוֹרֵר הַכַּוָּנָה, וּשְׁאָר הָעָם, לֹא דַּי שֶׁאֵינָם מְיַגְּעִים עַצְמָם בָּזֶה לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה, וְהֵם טְרוּדִים בְּמַחֲשַׁבְתָּם בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה בְּכָל מִינֵי שְׂטוּתִים וּבִלְבּוּלִים שֶׁלָּהֶם בְּמַשָּׂא וּמַתָּן וְכוּ׳, כַּאֲשֶׁר הֵם יוֹדְעִים בְּנַפְשָׁם, אַף גַּם הֵם חוֹרְקִים שִׁנָּם וְגוֹעֲרִים עַל הַמִּתְיַגְּעִים לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה וּמְבַלְבְּלִים אוֹתָם מִן הַכַּוָּנָה, וְהֵם עוֹסְקִים בִּדְבָרִים בְּטֵלִים וְשִׂיחוֹת חֻלִּין בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה וּבִשְׁעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה וְכוּ׳ וּמְבַלְבְּלִים הַתְּפִלָּה, וְעוֹד הֵם מַחְצִיפִים פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים שֶׁאֵלּוּ הַיִּרְאִים הַמַּגְבִּיהִים קוֹלָם בַּתְּפִלָּה - הֵם מְבַלְבְּלִים אוֹתָם מִבִּלְבּוּל מַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת שֶׁלָּהֶם. וְכָל אֵלּוּ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם - הֵם בִּכְלָל מַחֲרִיבֵי הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ. וְעַל־כֵּן לֹא כָּל הַבָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת שָׁוִין, וְלֹא כָּל הָעוֹסְקִים בִּבְנְיָנָם וְתִקּוּנָם וְקִיּוּמָם וּבִכְנִיסָתָם לְשָׁם שָׁוִין. כִּי יֵשׁ שֶׁהֵם בִּכְלָל מַחֲרִיבֵי הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ, כִּי עִקַּר חֻרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הָיָה עַל־יְדֵי שִׂנְאַת חִנָּם, שֶׁנִּתְרַבָּה עַל־יְדֵי רְדִיפַת הַכָּבוֹד שֶׁל כָּל אֶחָד וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה כָּל אֲרֻכַּת הַגָּלוּת (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר, בְּהַתּוֹרָה ׳אֲנִי ה׳ הוּא שְׁמִי׳, בְּסִימָן יא). אֲבָל סְתָם יִשְׂרָאֵל הַכְּשֵׁרִים - רֻבָּם כַּוָּנָתָם לְטוֹבָה.

אַךְ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים יֵשׁ בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת לְרָעָה מַמָּשׁ, וְהֵם אֵלּוּ שֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ עַכְשָׁו וְכוּ׳ הַמָּקוֹם יְרַחֵם, בִּפְרָט אוֹתָן הַנִּשְׁמָעִים מֵרָחוֹק רֵיחָם הָרַע שֶׁפָּרְקוּ עֹל לְגַמְרֵי וְכוּ׳, אֲשֶׁר הֵם בְּעַצְמָן מְעִידִין שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיְתָה כָּזֹאת, רַק זֶה כְּמוֹ עֶשְׂרִים שָׁנָה שֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ (שְׁנִקְרָאִים קִירְחִינְע), אֲשֶׁר גַּם רֹב מַלְכֵיהֶם גָּעֲלוּ וּמָאֲסוּ בָּהֶם, כַּאֲשֶׁר כְּבָר נִדְפַּס גְּדֶל הָרַעַשׁ שֶׁנַּעֲשָׂה שָׁם, עַד שֶׁרֹב הָרַבָּנִים הַכְּשֵׁרִים פָּעֲלוּ אֵצֶל הַשָּׂרִים לְעָקְרָם וּלְבַטְּלָם, אוֹי לָאָזְנַיִם שֶׁכָּךְ שׁוֹמְעוֹת! אוֹי לְדוֹר שֶׁעָלְתָה בְּיָמָיו כָּךְ! וְעַל כָּל אֵלּוּ הַבָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת לְרָעָה נֶאֱמַר מַה שֶּׁכָּתוּב בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית דף כה:) שֶׁהֵם בִּכְלַל בּוֹנֵי הַמִּגְדָּל. כִּי כָּל בּוֹנֵי הַמִּגְדָּל הָיוּ כּוֹפְרִים בֶּאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁמַּשָּׁם הָיוּ כָּל טָעוּתֵיהֶם [אֲשֶׁר גַּם עַתָּה כָּל הַכּוֹפְרִים הַגְּדוֹלִים נִקְרָאִים עַל שְׁמָם פ״מ[1]), כַּיָּדוּעַ], וְעַל־כֵּן אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית יא, ד): ״הָבָה נִבְנֶה לָּנוּ עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמָיִם״, כִּי הֵם הַהֵפֶךְ מִכָּל הַתְּקוּנִים הַנִּ״ל שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי הֵם אוֹמְרִים: ״הָבָה נִבְנֶה לָּנוּ עִיר״, כִּי אֶת זֶה לְעַמַּת זֶה, שֶׁרוֹצִים לְהִתְקַבֵּץ וְלִבְנוֹת עִיר מִבְּחִינַת רָעִים שֶׁלָּהֶם, מִבְּנְיָנֵי דֵּעוֹת רָעוֹת שֶׁלָּהֶם, עַד שֶׁרוֹצִים לַעֲשׂוֹת מִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם - לִבְנוֹת בִּנְיָן גָּבֹהַּ מִדֵּעוֹת רָעוֹת שֶׁלָּהֶם עַד שֶׁיַּגִּיעַ רֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם לִמְרֹד נֶגֶד הַמָּקוֹם, לְהַהֵפֵךְ הַקַּעֲרָה עַל פִּיהָ, חַס וְשָׁלוֹם וְלִכְפֹּר בָּעִקָּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: ״וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שָׂפָה אַחַת וּדְבָרִים אֲחָדִים״, וּפֵרֵשׁ רַשִׁ״י: ׳וּדְבָרִים חֲדִים אָמְרוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת כְּפִירוֹת בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כַּמּוּבָן לְמַשְׂכִּיל.

כִּי בְּוַדַּאי לֹא הָיוּ מְשֻׂגָּעִים וְטִפְּשִׁים גְּמוּרִים שֶׁאָמְרוּ שֶׁיַּעֲשׂוּ מִלְחָמָה עִם הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, רַק כָּל כַּוָּנָתָם הָיָה שֶׁיַּעֲשׂוּ מִלְחָמָה בְּדֵעוֹתֵיהֶם הָרָעוֹת - שֶׁיִּבְנוּ שָׁם נֶגֶד הַדֵּעוֹת הָאֲמִתִּיּוֹת שֶׁל אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהֵם מַכְנִיסִים וְקוֹבְעִים בְּלֵב כָּל אֶחָד יְדִיעַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵם רָצוּ לְסַלֵּק שְׁכִינָתוֹ מִן הַתַּחְתּוֹנִים, שֶׁלֹּא יִזָּכֵר, חַס וְשָׁלוֹם, שֵׁם ה׳ עוֹד, שֶׁזֶּה כָּל פְּנִימִיּוּת כַּוָּנָתָם הָרָעָה שֶׁל בּוֹנֵי הַמִּגְדָּל שֶׁהָיָה אָז, וְשֶׁל כָּל הַכּוֹפְרִים שֶׁל עַכְשָׁו, שֶׁהֵם גַּם כֵּן בִּבְחִינַת בּוֹנֵי הַמִּגְדָּל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה כג, כז): ״הַחֹשְׁבִים לְהַשְׁכִּיחַ אֶת שְׁמִי״ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן אָמְרוּ: ״וְנַעֲשֶׂה לָּנוּ שֵׁם״, כִּי רוֹצִים לְהַמְשִׁיךְ הַשֵּׁם וְהַכָּבוֹד לְעַצְמוֹ, כִּי הֵם פּוֹגְמִים בְּשֵׁם ה׳ שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים עב, יט): ״וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם״ וְכוּ׳.

וְכָל זֶה מְרֻמָּז בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שַׁבָּת יא.) שֶׁאָמְרוּ שֶׁאָסוּר לְהַגְבִּיהַּ בֵּיתוֹ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, כִּי הַבַּיִת שֶׁל כָּל אֶחָד - זֶה בְּחִינַת כָּבוֹד, כִּי עִקַּר הַכָּבוֹד הוּא בְּחִינַת בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים מט, יג):

1) פ״מ. ״רַאשֵׁי תֵּיבוֹת פְּרֵיי מִינְיַעְרער, שֶׁרוֹצִים לִבְנוֹת כְּמִגְדָּל וּבֵית לִמְרוֹד בְּעֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם וְלֵיצֵא מִמֶּנּוּ לַעֲשׂוֹת תַּאֲוֹת לִבָּם הָרַע, כִּי עִבְדָּא בְּהָפְקִירָא נִיחָא לֵיהּ, יִמַּח שְׁמָם וְזִכְרָם״ (כְּתַב יַד רַבִּי שְׁלֹמֹה וַוילקָלָר זַצַ״ל). וְהֵם הֵפֶךְ הַנּוֹדָעַת בָּעוֹלָם - בְּשֵׁם ׳הַבּוֹנִים הַחֲפְשִׁיִּים׳, ה׳ יִשְׁמְרֵנוּ מֵהֶם.

"כִּי יִרְבֶּה כְּבוֹד בֵּיתוֹ", וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה מד, יג): "כְּתָאֳרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת". הַיְנוּ שֶׁאָסוּר לְהַגְבִּיהַּ בֵּיתוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּבוֹדוֹ - לְהַגְבִּיהַּ כְּבוֹדוֹ עַל כְּבוֹד הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת, שֶׁיִּרְצֶה, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַגְבִּיהַּ כְּבוֹדוֹ עַל כְּבוֹד הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת, עַד שֶׁכָּל כַּוָּנָתוֹ בְּעָסְקוֹ בְּבִנְיַן הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת וּבְקִיּוּמוֹ הוּא בִּשְׁבִיל כְּבוֹד עַצְמוֹ כַּנַּ"ל, כִּי אָז הוּא בְּבְחִינַת בּוֹנֵי הַמִּגְדָּל וְכוּ' כַּנַּ"ל, כִּי צָרִיךְ לְהַגְבִּיהַּ רַק אֶת הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת שֶׁיִּהְיֶה גָּבֹהַּ מִכָּל הַבָּתִּים שֶׁבָּעִיר, לְמִסַּר כָּל הַכָּבוֹד לְהַבַּיִת הַכְּנֶסֶת, וּלְבַטֵּל כָּל כְּבוֹדוֹ נֶגֶד הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ הוּא עַל־יְדֵי רִבּוּי כְּבוֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּתְרַבֶּה עַל־יְדֵי קִבּוּץ כָּל הַנְּפָשׁוֹת וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וּלְבַטֵּל וְלַעֲקֹר דֵּעוֹת בּוֹנֵי הַמִּגְדָּל, שֶׁזֶּה עִקַּר קְרֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל, וְכַנַּ"ל.

יא. **וְעַל־כֵּן** נֶאֱמַר בְּשֶׁבַח יְרוּשָׁלַיִם (תְּהִלִּים מח, יג): "סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ", "מִגְדָּלֶיהָ" דַּיְקָא, כִּי הֵם הַהֶפֶךְ מִבּוֹנֵי הַמִּגְדָּל וְכַנַּ"ל. וְזֶהוּ (שִׁיר־הַשִּׁירִים ז, ה): "צַוָּארֵךְ כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן" וְכוּ', שֶׁנֶּאֱמַר עַל הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, כִּי הֵם מְבַטְּלִין הַמִּגְדָּל דְּסִטְרָא אָחֳרָא שֶׁעָסְקוּ בּוֹ בּוֹנֵי הַמִּגְדָּל שֶׁכָּפְרוּ בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי עַל־יְדֵי הַבָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיכִין אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁנִּמְשָׁךְ לְשָׁם עַל־יְדֵי הַכָּבוֹד דִּקְדֻשָּׁה וְכַנַּ"ל. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב שָׁם (שִׁיר־הַשִּׁירִים ד, ד): "בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו" וְכוּ', שֶׁנֶּאֱמַר עַל קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם, כִּי לְשָׁם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ (שָׁם): "כֹּל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים", כִּי עִקַּר כָּל הַתִּקּוּן נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי הַגִּבּוֹרִים בַּעֲלֵי כֹּחַ, שֶׁיְּכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין וְכוּ', וְכַנַּ"ל.

יב. **וְזֶה** בְּחִינַת מְלֹאכֶת הַמִּשְׁכָּן, כִּי הַמִּשְׁכָּן הוּא בְּחִינַת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כה, ח): "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" וְכוּ', שֶׁהוּא בֵּית הַתְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה נו, ז): "וַהֲבִיאוֹתִים וְכוּ' כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים", שֶׁנִּבְנֶה עַל־יְדֵי קִבּוּץ נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי תּוֹסְפוֹת הַשֵּׁכֶנִים, כַּמּוּבָן בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל שֶׁמְּבִיא זֶה הַפָּסוּק: "וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם", שֶׁהַתְּפִלָּה בְּתוֹסְפוֹת שְׁכֵנִים הַנַּ"ל הִיא בְּחִינַת קָרְבָּנוֹת שֶׁמְּכַפְּרִין וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. וּכְבָר מְבֹאָר (בְּאוֹת ב'): שֶׁהַתְּפִלָּה בְּתוֹסְפוֹת שְׁכֵנִים וְכוּ' הוּא בְּבְחִינַת הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כִּי הַכֹּל אֶחָד וְתָלוּי זֶה בָּזֶה, כִּי עַל־יְדֵי עִצָּם כֹּחוֹ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין, שֶׁהִיא בְּחִינַת מַטֵּה עֹז שֶׁעוֹמֶדֶת לְהַסְטְרָא אָחֳרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ עַד שֶׁמְּכֻרַחַת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא כָּל חִיּוּתָהּ, כָּל הַדֵּעוֹת וְכוּ', עַד שֶׁנַּעֲשִׂין גַּם גֵּרִים וְכוּ', עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ נִתְרַבִּין הַשֵּׁכֵנִים אֶל בֵּית הַתְּפִלָּה הַרְבֵּה מְאֹד, שֶׁהֵם אֵלּוּ הָרְחוֹקִים מְאֹד שֶׁהָיוּ נִבְלָעִים בְּתוֹךְ הַסִּטְרָא אָחֳרָא, וְעַכְשָׁו עַל־יְדֵי עִצָּם כֹּחוֹ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל הוֹצִיאָם מִשָּׁם וְנַעֲשׂוּ בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה וְגֵרִים, וַאֲזַי הֵם בָּאִים וּמִתְקָרְבִים לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁהֶעְקַר עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבִּין הַבָּתִּים עַד אֵין חֵקֶר וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן, שֶׁנִּבְנָה אַחַר הַמַּעֲשֶׂה הָרַע מְאֹד שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל אַחַר מַתַּן תּוֹרָה בְּעֵת שֶׁהָיָה מֹשֶׁה בַּמָּרוֹם לְקַבֵּל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁכָּל זֶה הָיָה עַל־יְדֵי הָעֵרֶב רַב, שֶׁנִּתְחַבֵּר אֲלֵיהֶם כָּל אוֹתָם שֶׁהָיָה טִינָא בִּלְבָּם עַל מֹשֶׁה, שֶׁכָּל אֵלּוּ הֵם בְּחִינַת נִבְיאֵי הַשֶּׁקֶר, בְּחִינַת מְנַחֲשִׁים וְקוֹסְמִים, כִּי יָדוּעַ, שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל עַל־יְדֵי נְחוּשִׁים וּכְשָׁפִים רַבִּים, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (זֹהַר כִּי תִשָּׂא קצב:), שֶׁאֵלּוּ הַמְנַחֲשִׁים וְכוּ' הֵם כְּנֶגֶד בְּחִינַת מֹשֶׁה שֶׁמַּמְשִׁיךְ הַתּוֹרָה כְּדֵי לְהָאִיר וּלְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. כִּי הֵם הַהֶפֶךְ מִזֶּה, אֲשֶׁר עַל־כֵּן צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (בְּאוֹת ח').

כִּי עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה הִמְשִׁיךְ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה יְצִיאַת מִצְרַיִם וּקְרִיעַת יַם סוּף, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַטֵּה עֹז, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עָשָׂה כָּל הַמּוֹפְתִים, בְּחִינַת: "וַיַּפְלֵל" - "וְ'הַשְׁלֵךְ לִ'פְנֵי פַּרְעֹה יְ'הִי לְ'תַנִּין" וְכוּ', וְעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה קְרִיעַת יַם סוּף,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות בית הכנסת הלכה ו אֹרַח חַיִּים רמט

בְּחִינַת (תְּהִלִּים עד, יג): "אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם" וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (בְּאוֹת ג'), וְעַל־יְדֵי־זֶה שָׁמַע יִתְרוֹ וְנִתְגַּיֵּר וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם.

וְעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה קַבָּלַת הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי רִבּוּי הַכָּבוֹד שֶׁנִּתְרַבָּה עַל־יְדֵי יִתְרוֹ שֶׁנִּתְגַּיֵּר, כִּי 'בְּדִין אִסְתְּלִיק וְאִתְיְקַר שְׁמָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלָּא וְתַתָּא' וְכוּ' (אָז הִתְעַלָּה וְהִתְכַּבֵּד שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה) (זֹהַר יִתְרוֹ דַּף סט.). וְעַל־כֵּן כָּל פָּרָשִׁיּוֹת מַתַּן תּוֹרָה כְּתוּבִים בְּסֵדֶר 'יִתְרוֹ', כִּי עַל־יָדוֹ הָיָה עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה כַּנַּ"ל. וְעִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה הָיָה לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל (ח').

אַבָל זֶה יָדוּעַ, כִּי "אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים" (קֹהֶלֶת ז, יב), וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ כֹּחַ גָּדוֹל מְאֹד, עַל־כֵּן תֵּכֶף הִתְגַּבֵּר בָּהֶם הַנָּחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי וְנִתְלַבֵּשׁ בְּהָעֵרֶב רַב וּבְהַחוֹלְקִים עַל מֹשֶׁה, וְהֵסִית וְהֵדִיחַ אוֹתָם בְּעֵת שֶׁהָיָה מֹשֶׁה בַּמָּרוֹם לְקַבֵּל שְׁאָר כָּל הַתּוֹרָה, עַד שֶׁהֵבִיאָם לְמַעֲשֶׂה הָעֶגֶל שֶׁהוּא עֲבוֹדָה־זָרָה וּכְפִירוֹת, שֶׁהֵם הֵפֶךְ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם. כִּי עִקַּר כָּל הָעֲבוֹדוֹת זָרוֹת שֶׁל הוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים וְהַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת שֶׁל הוֹרוֹת אֵלּוּ, הֵם עַל־יְדֵי פְּגַם אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כַּמּוּבָן לַמַּשְׂכִּיל, שֶׁעַל־יְדֵי פְּגָם זֶה בָּאִים לְכָל מִינֵי טָעוּיוֹת. וּמֵחֲמַת שֶׁאֱמוּנַת הַחִדּוּשׁ אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְּדָמֶּה, שֶׁמִּתְבָּרֵר עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה דַּיְקָא, שֶׁעִקָּרוֹ הוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עַל־כֵּן אָז דַּיְקָא הִתְגָּרֶה הַבַּעַל דָּבָר לִמְרֹד בְּמֹשֶׁה וְלִמְשֹׁךְ אַחֲרֵי נִבְיאֵי הַשֶּׁקֶר שֶׁהֵם בְּחִינַת הָעֵרֶב רַב וְכוּ' כַּנַּ"ל, עַד שֶׁעָשׂוּ מַעֲשֶׂה הַנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קו, כ): "וַיָּמִירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר אֹכֵל עֵשֶׂב" - הַיְנוּ שֶׁרָצוּ לְהַגְבִּיר בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא שֶׁהוּא בְּחִינַת 'שׁוֹר אֹכֵל עֵשֶׂב', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים פֶּרֶק קו): 'אֵין לְךָ מְשֻׁקָּץ כְּמוֹ שׁוֹר אוֹכֵל עֵשֶׂב', כִּי כְּמוֹ שֶׁעַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה עַד שֶׁזּוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ', עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע מְזוֹנָא דְּגוּפָא וּמִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, בְּחִינַת רֵיחַ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל, כְּמוֹ כֵן לְהֵפֶךְ, עַל־יְדֵי בְּחִינַת הָעֵרֶב רַב שֶׁעָשׂוּ עֲבוֹדָה־זָרָה הֵפֶךְ הָאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּגוּפָא שֶׁהוּא בְּחִינַת "תַּבְנִית שׁוֹר אֹכֵל עֵשֶׂב" וְכַנַּ"ל.

יג. **אֲבָל** מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל מְאֹד, וְלֹא הִנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ, אַף־עַל־פִּי שֶׁרָאָה אֶת הַמַּעֲשֶׂה הָרַע הַזֶּה, וְהִתְגַּבֵּר בְּעֹצֶם כֹּחוֹ וְחָזַר וְהִתְפַּלֵּל תְּפִלּוֹת הָרְבֵּה בִּבְחִינַת דִּין, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת לב, יא): "וַיְחַל מֹשֶׁה וְכוּ', וַיֹּאמֶר לָמָּה ה' יֶחֱרֶה אַפֶּךָ" וְכוּ', שֶׁטָּעַן וְעָשָׂה פְּלִילוּת הָרְבֵּה עִם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (שְׁמוֹת רַבָּה פָּרָשָׁה מב) רִבּוּי הַטְּעָנוֹת וְהַוִּכּוּחִים שֶׁטָּעַן עִם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּמְחל לָהֶם, שֶׁכָּל זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, עַד שֶׁחָזַר וּפָעַל לְהוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל חִיּוּתָהּ וְכוּ' וְעָסַק לְתַקֵּן הַכֹּל, וְאָז נִצְטַוָּה עַל מַעֲשֶׂה הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא תִּקּוּן הָעֶגֶל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (תַּנְחוּמָא תְּרוּמָה ח), כִּי כָּל מַעֲשֶׂה הַמִּשְׁכָּן הֵם בְּחִינַת הַתִּקּוּנִים הַמְבֹאָרִין בַּתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁכֻּלָּם נִמְשָׁכִין עַל־יְדֵי הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה.

יד. **כִּי** הַמִּשְׁכָּן הוּא בְּחִינַת בֵּית הַתְּפִלָּה שֶׁנִּבְנָה עַל־יְדֵי רִבּוּי הַשְׂכֵּנִים, וְעַל־כֵּן נִקְרָא 'מִשְׁכָּן' - לְשׁוֹן שָׁכֵן, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר (הִלְכוֹת נִזְקֵי שְׁכֵנִים הֲלָכָה ד, אוֹת ד'). וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַכֹּחַ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה וְגֵרִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁשָּׁם כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הַנְּבוּאָה, בְּחִינַת (שִׁפְטִים צב.): 'אֵין הַנְּבוּאָה שׁוֹרָה אֶלָּא עַל חָכָם גִּבּוֹר וְעָשִׁיר' וְכוּ', כִּי כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת כָּבוֹד וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (בְּאוֹת ה'), עַיֵּן שָׁם.

וְכָל זֶה מְרֻמָּז בְּהַשְׁלוֹשָׁה־עָשָׂר דְּבָרִים שֶׁל הַמִּשְׁכָּן וְכֵלָיו. כִּי עִקַּר עֶצֶם הַמִּשְׁכָּן נִבְנָה מֵהַקְּרָשִׁים שֶׁהָיוּ "עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים" (שְׁמוֹת כו, טז), זֶה בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מַשֶּׁה עֹז', שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵץ חָזָק כְּאָרֶז. וְזֶהוּ בְּחִינַת "עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים', שֶׁעוֹמְדִים בְּחִזְקָם וְתָקְפָּם בְּתוֹךְ בֵּית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסִּטְרָא אָחֳרָא, עַד שֶׁמְּקִיאָה הֵקָאוֹת בְּכָל פַּעַם כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן הָיָה עֻשַּׁר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקֶּרֶשׁ, כְּנֶגֶד כָּל בְּחִינוֹת עֶשֶׂר הַמְבֹאָר שָׁם בְּסוֹף הַתּוֹרָה הַנַּ"ל לְעִנְיַן מִלְחֶמֶת עוֹג וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: 'מֹשֶׁה כַּמָּה הֲוֵי עֶשֶׂר אַמִּין' וְכוּ', כִּי הַמִּשְׁכָּן לֹא יָכוֹל שׁוּם אָדָם לְהָקִימוֹ כִּי אִם מֹשֶׁה, וְהָעִקָּר מֻחְמַת כֹּבֶד הַקְּרָשִׁים שֶׁהָיוּ עֶשֶׂר אַמּוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (שְׁמוֹת רַבָּה נב, ד),

וּמִשָּׁם אָנוּ לְמֵדִים עִצָּם גְּבוּרָתוֹ וְכֹחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שבת צב.), הַיְנוּ כַּנַּ״ל, כִּי הַקָּרָשִׁים הַחֲזָקִים וְהַגְּבֹהִים הֵם בְּחִינַת תְּפִלָּה הַחֲזָקָה הַנַּ״ל שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁאֵין מִי שֶׁיָּכוֹל לַעֲסֹק בָּהּ וְלַהֲקִימָהּ כָּרָאוּי כִּי אִם מֹשֶׁה וְכַנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת: עֲצֵי ׳שִׁטִּים׳, לְרַמֵּז שֶׁהֵם מְתַקְּנִים בְּחִינַת הָרוּחַ שִׁטּוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּאֲוָה הַנַּ״ל שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי פֶּגֶם מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת שֶׁל הַמּוֹחִין, אֲבָל הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסִּטְרָא אָחֳרָא, בְּתוֹךְ הָרוּחַ שִׁטּוּת, עַד שֶׁמְּקִיאִים מִשָּׁם דַּיְקָא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכוּ׳. וְזֶהוּ בְּחִינַת ׳עֲצֵי׳ שִׁטִּים, כְּלָלִיּוּת שְׁנֵי הָעֲצִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת (בראשית ג, ב): ׳עֵץ הַחַיִּים אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן׳ וְ׳עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע׳; שֶׁעִקַּר הִתְגַּבְּרוּת הַנָּחָשׁ הוּא עַל־יְדֵי שֶׁהֶסִית אֶת הָאָדָם לֶאֱכֹל מֵעֵץ הַדַּעַת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִפְגָּם הַדַּעַת עַד שֶׁבָּאִים לְרוּחַ שִׁטּוּת הַנַּ״ל, וְנִתְגָּרְשִׁין מֵעֵץ הַחַיִּים אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַחַיִּים, אֲבָל עַל־יְדֵי הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, עַל־יְדֵי־זֶה מְכָרְחָ הַנָּחָשׁ וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא לְהָקִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכוּ׳, וַאֲזַי נִכְלָל עֵץ הַדַּעַת בְּתוֹךְ עֵץ הַחַיִּים וּמְשַׁנִּיהֶם דַּיְקָא נִבְנֶה בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּן, וְזֶהוּ בְּחִינַת ״עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים״, וְכַנַּ״ל.

טו. **וְהַיְרִיעוֹת** שֶׁל הַמִּשְׁכָּן שֶׁהָיוּ שֶׁל מִינֵי בְּגָדִים תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן, זֶה בְּחִינַת הַכָּבוֹד שֶׁנִּתְרַבֶּה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבוּשִׁים, כִּי ׳רַבִּי יוֹחָנָן קָרֵא לְמַאנֵיהּ מְכַבְּדוּתָא׳ (שבת קיג:), כִּי הַיְרִיעוֹת הָיוּ חוֹפִין עַל הַמִּשְׁכָּן כֻּלָּנָן, בְּחִינַת (איוב לח, ט): ״בְּשׂוּמִי עָנָן לְבֻשׁוֹ״, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲנָנֵי כָּבוֹד, בְּחִינַת (שמות טז, י): ״וּכְבוֹד ה׳ נִרְאָה בֶּעָנָן״ וְכוּ׳ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (בראות ד׳).

וְזֶה בְּחִינַת יְרִיעוֹת עִזִּים שֶׁהָיוּ עַל יְרִיעוֹת הַמִּשְׁכָּן שֶׁהָיָה שֶׁל תְּכֵלֶת וְכוּ׳, כִּי יְרִיעוֹת עִזִּים גַּסִּים יוֹתֵר, כִּי הֵם מְרַמְּזִים עַל בְּחִינַת הַגֵּרִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַקְּדֻשּׁוֹת הָעוֹלוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִיפּוֹת מֵעֶצֶם חִיּוּתָם. וְעַל־כֵּן הֵם ״עִשְׂתֵּי עָשָׂר יְרִיעֹת״ (שמות כו, יד), כִּי הַסִּטְרָא אָחֳרָא הִיא בְּבְחִינַת אַחַד עָשָׂר, כְּמוֹבָא (זהר תרומה קסד:), כִּי עִקַּר יְרִיעוֹת הַמִּשְׁכָּן שֶׁהָיוּ שֶׁל מִינֵי בְּגָדִים דַּקִּים יְקָרִים שֶׁהֵם תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן - זֶה בְּחִינַת בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת לְבוּשִׁין דְּמַלְכָּא, בְּחִינַת ״יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר״ (ישעיה מט, ג), בְּחִינַת בְּגָדֵי פְּאֵר וְכָבוֹד, אֲבָל הַגֵּרִים שֶׁהָיוּ תְּחִלָּה בִּבְחִינַת (בראשית כז, יא) ״עֵשָׂו אִישׁ שָׂעִר״, כְּשֶׁחוֹזְרִין אֶל הַקְּדֻשָּׁה נַעֲשָׂה מֵהֶם בְּחִינַת (שמות כו, יד): ״יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן״, כִּי הֵם מְחַפִּין וּמְגִנִּים עַל יִשְׂרָאֵל וְעוֹבְדִים וּמְשַׁמְּשִׁים לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁיִּהְיֶה לָעָתִיד.

וְזֶה בְּחִינַת (שם): ״מִכְסֶה [וְכוּ׳], עֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וּמִכְסֶה עֹרֹת תְּחָשִׁים מִלְמָעְלָה״, זֶה בְּחִינַת הַגֵּרִים הַגַּסִּים עוֹד יוֹתֵר, שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵהֶם בְּחִינַת עוֹרוֹת שֶׁהֵם מְגֻשָּׁמִים עוֹד יוֹתֵר, בִּבְחִינַת (בראשית כ, כא): ׳כָּתְנוֹת עוֹר׳, אֲבָל גַּם הֵם נַעֲשִׂים מֻרְכָּבָה אֶל הַקְּדֻשָּׁה וְחוֹפִין עַל הַמִּשְׁכָּן, וְכַנַּ״ל.

טז. **וְזֶה** בְּחִינַת כְּלֵי הַמִּשְׁכָּן, מְנוֹרָה וְשֻׁלְחָן וּמִזְבַּח מִקְטָר קְטֹרֶת - זֶה בְּחִינַת חָכְמָה וּגְבוּרָה וַעֲשִׁירוּת, כִּי מְנוֹרָה בַּדָּרוֹם זֶה בְּחִינַת חָכְמָה, בְּחִינַת (בבא בתרא כה:): ׳הָרוֹצֶה לְהֶחְכִּים יָדָרִים׳, וְשֻׁלְחָן בְּצָפוֹן בְּחִינַת עֲשִׁירוּת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שם): ׳הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, וְסָמְנָךְ: שֻׁלְחָן בְּצָפוֹן וּמְנוֹרָה בְּדָרוֹם׳. וּמִזְבַּח מִקְטַר קְטֹרֶת זֶה בְּחִינַת גְּבוּרָה, כִּי שָׁם עִקַּר הַגְּבוּרָה וְהַכֹּחַ שֶׁל הַצַּדִּיקִים, כִּי עִקַּר גְּבוּרָתָם לְהַכְנִיעַ הַסִּטְרָא אָחֳרָא שֶׁהוּא הַיֵּצֶר הָרָע, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ׳קְטֹרֶת׳ שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה בְּסוֹד אַחַד עָשָׂר סַמָּנֵי הַקְּטֹרֶת, וּמַכְנִיעִין סִטְרָא דְּמוֹתָא, כְּמוֹ אַהֲרֹן שֶׁהִתְגַּבֵּר כְּנֶגֶד הַמַּלְאָךְ הַמָּוֶת וְעִכְּבוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (במדבר יז, יג): ״וַיַּעֲמֹד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצֵר הַמַּגֵּפָה״.

וְעַל־יְדֵי אֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה - ׳חָכְמָה גְּבוּרָה וַעֲשִׁירוּת׳, שֶׁהֵם בְּחִינַת כָּבוֹד, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הָאָרוֹן עִם הַלּוּחוֹת שֶׁהֵם כְּלַל הַתּוֹרָה שֶׁהָיוּ עוֹמְדִים בְּבֵית קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, וּמִשָּׁם נִמְשַׁךְ כָּל הַנְּבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות כה, כב): ״וְדִבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת״ וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה וְזוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, שֶׁצִּיְּרָא דְּמִשְׁכְּנָא הֲיָה כְּצִיְּרָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, כַּמְבֹאָר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תקוני זהר בהקדמה דף יג.).

וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי כָּל הַמִּשְׁכָּן וְכֵלָיו שֶׁעִקָּרוֹ הָיָה הָאָרוֹן עִם הַתּוֹרָה שֶׁהָיָה מְצַיֵּר שָׁם כָּל בְּרִיאַת מַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשַׁךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁיֵּדְעוּ הַכֹּל כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל, הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם, כְּמוֹ שֶׁהוּא מְצַיֵּר בַּמִּשְׁכָּן בְּקָרְסָיו וּקְרָשָׁיו וְכוּ'. וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לְעָתִיד שֶׁאָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בִּבְחִינַת נִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע. וְזֶהוּ בְּחִינַת עֲשָׂרָה נִסִּים שֶׁהָיוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ (אבות ה, ה), הַיְנוּ שֶׁשָּׁם הָיָה מִתְנַהֵג רַק בְּדֶרֶךְ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע כְּלָל. וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְעוֹרֵר הַשִּׁיר חָדָשׁ וכו'. וְזֶהוּ בְּחִינַת כָּל הַשִּׁירִים שֶׁל הַלְוִיִּם שֶׁהָיוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם הָיוּ אוֹמְרִים שִׁיר מְיֻחָד כְּפִי הַבְּרִיאָה שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם, שֶׁנִּמְשָׁךְ הִתְגַּלּוּת הַבְּרִיאָה שֶׁהוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם עַל־יְדֵי עֲבוֹדַת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וּכְמוֹ כֵן אָמְרוּ שִׁיר שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁל לֶעָתִיד הַנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁמְּשָׁם כָּל הַשִּׁירִים.

וְזֶה בְּחִינַת הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁל הַבְּהֵמוֹת שֶׁהָיוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ וּבְמִשְׁכָּן שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה הָיָה בִּנְיַן הַמִּשְׁכָּן וְהַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי כָּל הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁל הַבְּהֵמוֹת הֵם בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדָמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת בַּהֲמִיּוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר (בסימן כח), כִּי כָּל עִקַּר כְּלַל הַמִּשְׁכָּן וְהַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הָיָה בִּשְׁבִיל בְּרוּר הַמְּדָמֶּה כְּדֵי לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כַּנַּ"ל.

יז. **וְזֶה** בְּחִינַת (מגלה ג.): 'כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם וּלְוִיִּם בְּדוּכָנָן לְשִׁירָן וּלְזִמְרָן וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָן' - כִּי 'יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָן' הָיוּ עוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּת רוּחַ נִבוּאָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת 'כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָן', שֶׁהֵם עֲבוֹדַת הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁהוּא בֵּרוּר הַמְּדָמֶּה כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ: 'וּלְוִיִּם בְּדוּכָנָם לְשִׁירָן', בְּחִינַת שִׁיר הַנַּ"ל שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי כָּל הַנַּ"ל, כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן הָיוּ 'יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם' עוֹסְקִים בְּפָרָשַׁת בְּרֵאשִׁית וּבְפָרָשַׁת הַאֲזִינוּ, כִּי פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית הוּא בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁמִּתְגַּלֶּה עַל־יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה כַּנַּ"ל, כִּי בְּפָרָשַׁת בְּרֵאשִׁית מְבֹאָר כָּל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל יֵשׁ מֵאַיִן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית א, א): "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים וכו', וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר וכו', וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ" וכו', וּבְפָרָשַׁת הַאֲזִינוּ חוֹזֵר וּמַזְכִּיר אֶת יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל פְּעֻלּוֹת ה' וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה הַכֹּל בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, שֶׁבִּשְׁבִילָם בָּרָא הָעוֹלָם וכו', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (דברים לב, א): "הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְכוּ', הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ וכו', זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם" וכו', עַד שֶׁמְּסַיֵּם בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד שֶׁהוּא בְּעֵת תְּחִיַּת הַמֵּתִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: "רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹקִים עִמָּדִי אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה" וכו', שֶׁהוּא תְּחִיַּת הַמֵּתִים, בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, וְכַנַּ"ל.

יח. **וְעַל־כֵּן** כָּל הַמִּשְׁכָּן וְכֵלָיו נִמְשַׁח בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה שֶׁהוּא רֵיחַ טוֹב מְאד. כִּי כָּל קְדֻשַּׁת הַמִּשְׁכָּן וְכֵלָיו נִמְשָׁךְ רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק בְּחִינַת מֹשֶׁה, שֶׁעוֹסֵק בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל בְּכָל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל, עַד שֶׁמַּמְשִׁיךְ בְּחִינַת רֵיחַ טוֹב, שֶׁהוּא בְּחִינַת יִרְאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, וּמִשָּׁם כָּל קְדֻשַּׁת הַמִּשְׁכָּן וְכֵלָיו, וְעַל־כֵּן נִמְשַׁח בְּרֵיחַ הַקֹּדֶשׁ הַנִּפְלָא שֶׁל שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. וְעַל־כֵּן שָׁם מְקוֹם הַיִּרְאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית כח, יז): "מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה", כִּי עִקַּר הָרֵיחַ הַטּוֹב הוּא הַיִּרְאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל.

וְעַל־יְדֵי כָּל זֶה זָכוּ שֶׁנִּתְכַּפֵּר לָהֶם מַעֲשֶׂה הָעֶגֶל וְנִתְהַפֵּךְ לִזְכֻיּוֹת, בִּבְחִינַת (שיר־השירים א, יב): "נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ" הַנֶּאֱמָר עַל זֶה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (שבת פח:), הַיְנוּ כַּנַּ"ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בִּתְחִלַּת הַתּוֹרָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהוֹכִיחַ בְּקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, בִּבְחִינַת "נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ" וכו', עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב הֵיטֵב.

יט. **וְעִקַּר** תִּקּוּן הַמִּשְׁכָּן הָיָה בִּשְׁבִיל שֶׁיֵּלֵךְ עִמָּם בַּמִּדְבָּר, שֶׁפֵּרְקוּהוּ וְהֶעֱמִידוּהוּ בְּכָל פַּעַם, וְהוּא מְרֻמָּז עַל הַחֲרִבָן וְהַגָּלוּת, שֶׁכָּל קִיּוּמָנוּ הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת תִּקּוּנֵי הַמִּשְׁכָּן הַנַּ"ל, בִּבְחִינַת (שמות לח, כא): "אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן" - 'מִשְׁכָּן בִּבְנָיָיה, מִשְׁכָּן בְּחָרְבָּנֶיהָ', כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל (בסימן יא, אות ד'), וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (שמות רבה נא, ג): 'לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ מִשְׁכָּן? שֶׁמִּתְמַשְׁכֵּן בַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל', הַיְנוּ שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ כְּשֶׁרָאָה עִצָּם הִתְגַּבְּרוּת וְהִתְגָּרוּת הַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל כָּךְ כָּל כָּךְ, עַל־כֵּן עָשָׂה תִּקּוּן כָּזֶה שֶׁאֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה יִגְמֹר תָּמִיד אֶת שֶׁלּוֹ, עַד שֶׁתָּבוֹא הַגְּאֻלָּה

שֶׁלְּמָה שֶׁתִּהְיֶה עַל־יָדוֹ, בִּבְחִינַת (קהלת א, ט): ״מַה שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה״, הַיְנוּ שֶׁיּוּכְלוּ יִשְׂרָאֵל לְעוֹרֵר בְּכָל פַּעַם בְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל, עַד שֶׁיַּמְשִׁיכוּ בְּכֹחוֹ בְּכָל פַּעַם כָּל הַתְּקוּנִים הַנַּ״ל, עַד שֶׁיְּעוֹרְרוּ הָרִיחַ טוֹב וְכוּ׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ שֶׁיָּבֹא עַל־יְדֵי־זֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (אות י) עַל פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית מט, טו): ״וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב״ וְכוּ׳ עַד ״וַיְהִי לְמַס עֹבֵד״ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

כ. **וְעַל־כֵּן** עָמַד הַמִּשְׁכָּן עַל מֵאָה אֲדָנִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת מֵאָה בְּרָכוֹת (דִּדְרֵךְ־אֱמוּנָה י), בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת הַתְּפִלָּה, כִּי הַמִּשְׁכָּן בְּחִינַת ׳בֵּית תְּפִלָּה׳ כַּנַּ״ל.

רָאשֵׁי פְּרָקִים

כא. **וְזֶה** בְּחִינַת בִּגְדֵי כְהֻנָּה אִפֹּד וְחשֶׁן, שֶׁהֵיוּ שְׁנַיִם עָשָׂר אֲבָנִים שֶׁחָקַק עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת אַבְנֵי קֹדֶשׁ הַנַּ״ל שֶׁל בֵּית הַתְּפִלָּה, שֶׁהֵם בְּחִינַת קִבּוּץ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל. וְזֶה (שְׁמוֹת כח, ב): ״וְעָשִׂיתָ בִּגְדֵי קֹדֶשׁ וְכוּ׳ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת״, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַכָּבוֹד דִּקְדֻשָּׁה וְכַנַּ״ל. וְזֶה (תְּהִלִּים מה, ט): ״מֹר וַאֲהָלוֹת קְצִיעוֹת כָּל בִּגְדֹתָיִךְ״ - בְּחִינַת רֵיחַ טוֹב וְכוּ׳ - ״מִן הֵיכְלֵי שֵׁן מִנִּי שִׂמְּחוּךְ״ וְכוּ׳.

וְזֶה בְּחִינַת מַעֲשֵׂה הַמְּנוֹרָה, שֶׁהָאִיר הַכָּבוֹד גַּם בְּחֶשְׁכַת לַיְלָה, כִּי עִקַּר הַכָּבוֹד בִּבְחִינַת יוֹם, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה ס, א): ״וּכְבוֹד ה׳ עָלַיִךְ זָרָח״ הַמּוּבָא שָׁם וְכוּ׳ (בְּאוֹת ו׳). וְזֶה (שְׁמוֹת כז, כ): ״וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל״ - לְשׁוֹן צִוּתָא וְהִתְחַבְּרוּת וְכוּ׳, ״וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ״ וְכוּ׳, לְהָאִיר הַכָּבוֹד עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי בַּלַּיְלָה יוֹרֶדֶת הַשְּׁכִינָה לְקַבֵּץ נִדָּחִים וְכוּ׳, (וְכָל זֶה צָרִיךְ בְּאוּר הֶרְבֵּה).

כב. **וְזֶה** בְּחִינַת (בְּמִדְבַּר כד, ה): **מַה טֹּבוּ אָהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל** - שֶׁנֶּאֱמַר עַל הַמִּשְׁכָּן וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ (בְּמִדְבַּר רַבָּה יב, יד), **וּבְתֵּי כְנֻסִיּוֹת וּבְתֵּי מִדְרָשׁוֹת** שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת ׳מִקְדָּשׁ מְעַט׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מְגִלָּה כט.). וְזֶהוּ (בְּמִדְבַּר שָׁם): **כִּנְחָלִים נְטָיוּ גִּנַּת עֲלֵי נָהָר, כַּאֲהָלִים נָטַע ה׳ כַּאֲרָזִים עֲלֵי מָיִם** - ״כִּנְחָלִים נְטָיוּ״ זֶה בְּחִינַת (מִשְׁלֵי יח, ד): ״נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה״, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַכֹּחַ וְהַגְּבוּרָה שֶׁל כָּל הַבַּעֲלֵי כֹּחַ הַנַּ״ל, בִּבְחִינַת (קֹהֶלֶת ז, יט): ״וְהַחָכְמָה תָּעֹז לֶחָכָם מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים״, כִּי עִקַּר הַכֹּחַ וְהַהִתְגַּבְּרוּת הוּא עַל־יְדֵי הַחָכְמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳כֹּחַ מָה׳, כַּמּוּבָא, כִּי ״הַחָכְמָה תְּחַיֶּה״ (קֹהֶלֶת שָׁם), וּמִשָּׁם כָּל הַכֹּחַ וְהַחִיּוּת שֶׁל כָּל הַבְּרוּאִים. וְעַל־כֵּן ״כִּנְחָלִים נְטָיוּ״ מְרַמֵּז עַל כֹּחַ הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת ״נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה״, שֶׁחָכְמָתוֹ הוּא כְּנָהָר שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵק וּכְמַעְיָן הַמִּתְגַּבֵּר, כִּי הוּא נוֹבֵעַ תָּמִיד מְקוֹר הַחָכְמָה, וּמִתְגַּבֵּר בְּכָל פַּעַם בְּעִצָּם כֹּחוֹ נֶגֶד הַסִּטְרָא אָחֳרָא, עַד שֶׁמַּמְשִׁיךְ כָּל הַתְּקוּנִים הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גִּדְלִים כָּל הָרֵיחוֹת עַל־יְדֵי הַנָּהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. וְזֶהוּ **כְּגִנַּת עֲלֵי נָהָר** - בְּחִינַת נָהָר הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן כַּנַּ״ל שֶׁמִּשָּׁם גִּדְלִים כָּל הָרֵיחוֹת. וְזֶה **כַּאֲהָלִים נָטַע ה׳** - שֶׁהֵם מִינֵי בְּשָׂמִים וְרֵיחַ טוֹב וְנִפְלָא שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַנָּהָר הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ **כַּאֲרָזִים עֲלֵי מָיִם** - בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁהוּא מַטֶּה עֹז הַנַּ״ל, שֶׁהִיא קָשָׁה כְּאֶרֶז כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ ״עֲלֵי מָיִם״, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁכִין מֵימֵי הַדַּעַת, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה יא, ט): ״וּמָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה׳ כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים״, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (בְּאוֹת ד׳), שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁכִין כָּל הַתְּקוּנִים, הַנַּ״ל כַּנַּ״ל.

כג. **וְעַיִן** בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ בְּרֵעְיָא מְהֵימָנָא בְּפָרָשַׁת בְּשַׁלַּח (דף נט:) עַל פָּסוּק (שְׁמוֹת טו, יז): ״תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ״, מַה שֶּׁמַּפְלִיג שָׁם בְּשֶׁבַח קְדֻשַּׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּן וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שָׁכָּתוּב שָׁם: ׳דְּהָא בֵּי כְּנִישְׁתָּא דִּלְתַתָּא קַיְמָא לָקֳבֵל בֵּי כְּנִישְׁתָּא דִּלְעֵלָּא, בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ אִיהוּ כְּגַוְנָא דְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ דִּלְעֵלָּא׳ וְכוּ׳, ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב עַד: ׳דְּהָא כְּגַוְנָא דָּא קָלָא דְּשׁוֹפָר׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. כִּי עִקַּר הַקִּבּוּץ שֶׁל בָּתֵּי כְנֻסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת הָעִקָּר הוּא בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה, שֶׁאָז תּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר שֶׁמְּקַבֵּץ נִדָּחִים וְאוֹבְדִים, שֶׁזֶּה עִקַּר קְדֻשַּׁת הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ - כְּדֵי שֶׁיִּתְכַּנְּסוּ וְיִתְקַבְּצוּ לְשָׁם כָּל הָרְחוֹקִים וְיִתְוַסְּפוּ שְׁכֵנִים רַבִּים אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ, כְּדֵי שֶׁיִּתְרַבֶּה וְיִתְגַּדֵּל מְאֹד מְאֹד בֵּית הַתְּפִלָּה וְכוּ׳; וְכַנַּ״ל.

שְׁהֲרֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁלְּמַטָּה עוֹמֵד כְּנֶגֶד בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁלְּמַעְלָה, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלְּמַטָּה הוּא כְּמוֹ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלְּמַעְלָה.

הִלְכוֹת מַשָּׂא וּמַתָּן

כד. **וְזֶה** לְשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים (סִימָן קנו):
אַחַר־כָּךְ יֵלֵךְ לַעֲסָקָיו וְכוּ׳ וְאַל יִשְׁתַּתֵּף עִם הָעַכּוּ״ם׳ וְכוּ׳, וְגַם כָּל זֶה יִתְבָּאֵר עַל־פִּי הַתּוֹרָה הַנַּ״ל.

כִּי מַשָּׂא וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה גָּדוֹל מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שבת לא.) שֶׁשּׁוֹאֲלִין אֶת הָאָדָם: ׳נָשָׂאתָ וְנָתַתָּ בֶּאֱמוּנָה׳ וְכוּ׳, וְכַמְבֹאָר שָׁם בְּדִבְרֵי אַדְמוֹ״ר זַ״ל **פְּעָמִים**, וּמְבֹאָר שָׁם, שֶׁכָּל הַמַּשָּׂא וּמַתָּן וְכָל הָעֲסָקִים וּמְלָאכוֹת כְּלוּלִים בְּל״ט מְלָאכוֹת, וְל״ט מְלָאכוֹת מִמְּשָׁכָן גְּמָרִינָן (שבת מט.), עַל־כֵּן צְרִיכִין לַעֲסֹק בְּמַשָּׂא וּמַתָּן וּמְלָאכוֹת בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, עַד שֶׁיִּהְיוּ כָּל הַמַּשָּׂא וּמַתָּן וְהַמְּלָאכוֹת בִּבְחִינַת מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן [כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה ׳אֲנִי ה׳ הוּא שְׁמִי וְכוּ׳״ (פסיקתין יא), וּבְלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא בְּהַתּוֹרָה ׳וְאֵת הָעוֹרְבִים׳ (פסיקתין ד), וּבִשְׁאָרֵי מְקוֹמוֹת].

וּלְבָאֵר קְצָת אֵיךְ זוֹכִין שֶׁיִּהְיוּ כָּל עִסְקֵי הַמַּשָּׂא וּמַתָּן וְהַמְּלָאכוֹת בִּבְחִינַת מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, שֶׁאֲפִלּוּ אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים נִסְתָּרוֹת יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לָזֶה, הוּא, שֶׁיַּעֲשֶׂה הַמַּשָּׂא וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה, שֶׁיִּהְיֶה הַהֵן - הֵן וְהַלְּאוֹ - לְאוֹ, וְיכַוֵּין בְּכָל עֲשִׂיָּה וַעֲשִׂיָּה וּבְכָל הִלּוּךְ וְדִבּוּר שֶׁעוֹשֶׂה וְהוֹלֵךְ וּמְדַבֵּר בְּשָׁעַת הַמַּשָּׂא וּמַתָּן שֶׁכָּוָנָתוֹ שֶׁיִּרְוִיחַ כְּדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה מִזֶּה צְדָקָה, [וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה ׳הַאי מָאן דְּאָזִיל לְמִנְסִיב׳ (פסיקתין כט)]. וְזֶה יָדוּעַ, שֶׁעִקַּר הַצְּדָקָה הוּא כְּשֶׁזּוֹכֶה לִתֵּן לַעֲנִיִּים הֲגוּנִים בֶּאֱמֶת, הָעוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה בֶּאֱמֶת, וְהָעִקָּר שֶׁיִּזְכֶּה לִתֵּן לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וְהַגְּלוּיִים אֲלֵיהֶם, שֶׁהֵם כְּלוּלִים מִכַּמָּה נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁאָז הוּא זוֹכֶה לְהִתְחַבֵּר וּלְהִתְקַשֵּׁר לְהַקְּבוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַרְבֵּה נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם עִקַּר קִיּוּם הַמִּשְׁכָּן וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהֵם בְּחִינַת בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת שֶׁמִּתְקַבְּצִין וְעוֹסְקִין שָׁם בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה.

כִּי כְּבָר מְבֹאָר לְעֵיל וּבְהִלְכוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה (הלכה ו׳) שֶׁעִקַּר שְׁלֵמוּת הָאָדָם הוּא כְּשֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת שָׁכֵן טוֹב לְהַקְּבוּץ הַקָּדוֹשׁ וְכוּ׳, שֶׁזֶּה עִקַּר בְּחִינַת בִּנְיַן הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהֵם בְּחִינַת בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. וְעִקַּר הַהִתְקַשְּׁרוּת וְהַחִבּוּר אֲלֵיהֶם הוּא עַל־יְדֵי מָמוֹן וּצְדָקָה כְּשֶׁזּוֹכֶה לִתֵּן לָהֶם לִהְיוֹת בִּכְלַל תּוֹמְכֵי אוֹרַיְתָא, וּכְמוֹ שֶׁרוֹאִין, שֶׁמְּשַׁתַּדְּלִין בְּיוֹתֵר לְהַחֲזִיק בַּעֲלֵי הַיְשִׁיבוֹת שֶׁהֵם הָרַבָּנִים וְהַתַּלְמִידִים וְהַחֲבֵרִים הַהֲגוּנִים הַלּוֹמְדִים בִּישִׁיבָה, כִּי עַל־יְדֵי הַמָּמוֹן שֶׁל הַצְּדָקָה שֶׁמַּחֲזִיק אוֹתָם - הוּא נִכְלָל בָּהֶם, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בראשית רבה עב, ה) עַל פָּסוּק (דברים לג, יח): ״שְׂמַח זְבוּלוּן בְּצֵאתֶךָ וְיִשָּׂשכָר בְּאׇהָלֶיךָ״.

וְגַם בְּהַמַּשָּׂא וּמַתָּן בְּעַצְמוֹ צָרִיךְ לִכְוֹן שֶׁעַל־יְדֵי הַמַּשָּׂא וּמַתָּן שֶׁנּוֹשְׂאִים וְנוֹתְנִים וְעוֹסְקִים עִם חֲבֵרוֹ - עַל־יְדֵי־זֶה יִתְחַבֵּר עִמּוֹ יַחַד, שֶׁיַּמְשִׁיכוּ זֶה אֶת זֶה לִהְיוֹת שְׁכֵנִים טוֹבִים אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה בֶּאֱמֶת, כִּי חוּץ מִזֶּה הַכֹּל הֶבֶל, ״וּמַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ״ (קהלת א, ג), וּפֵרֵשׁ רַשׁ״י: ׳חוּץ הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרֵאת שֶׁמֶשׁ אֵין יִתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ׳ וְכוּ׳, כַּיָּדוּעַ לְכָל מִי שֶׁמַּשִּׂים לֵב לְהִסְתַּכֵּל עַל אַחֲרִיתוֹ.

כִּי כָּל הָעֲסָקִים וְהַמְּלָאכוֹת וְהַמַּשָּׂא וּמַתָּן שֶׁכְּלוּלִים בְּל״ט מְלָאכוֹת - כֻּלָּם בִּשְׁבִיל לְבָרֵר וְלִבְרֹר נִיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים, כַּיָּדוּעַ, וְעִקַּר הַבְּרוּר, עַל־יְדֵי שֶׁזּוֹכֵר אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בִּשְׁעַת הַמַּשָּׂא וּמַתָּן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ח, יח): ״וְזָכַרְתָּ אֶת ה׳ אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הַנֹּתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חָיִל״. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לַעֲסֹק בְּמַשָּׂא וּמַתָּן עִם יִשְׂרָאֵל דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא כה, יד): ״כִּי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתֶךָ״ - ׳מְכֹר׳, ״אוֹ קָנֹה מִיַּד עֲמִיתֶךָ״ - ׳תִּקָּנֶה׳, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, וּמוּבָא בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י.

וְעַל־כֵּן רָאוּי לְהִשְׁתַּדֵּל בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר כְּשֶׁהוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ אוֹ עוֹסֵק בְּמַשָּׂא וּמַתָּן בְּבֵיתוֹ, שֶׁיִּתְחַבֵּר עִם כְּשֵׁרִים וַהֲגוּנִים, וְיִהְיֶה רָגִיל בְּכָל פַּעַם לְדַבֵּר עִמָּהֶם בְּדִבְרֵי תוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, בְּאֹפֶן שֶׁיְּזַכִּיר אֶת חֲבֵרוֹ אוֹ חֲבֵרוֹ יְזַכִּיר אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם מֵהַתַּכְלִית הָאַחֲרוֹן, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (קדושים פ.), שֶׁאָסוּר לֵילֵךְ בַּדֶּרֶךְ כִּי אִם כְּשֶׁיֵּשׁ עִמּוֹ אֶחָד שֶׁיְּעַסֵּק עִמּוֹ בְּדִבְרֵי תוֹרָה. וַאֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ מוֹצֵא חֲבֵרִים כְּאֵלּוּ בִּשְׁעַת הַמַּשָּׂא וּמַתָּן, עַל־כָּל־פָּנִים צָרִיךְ לִזָּהֵר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח בֹּה׳ יִתְבָּרַךְ בִּשְׁעַת הַמַּשָּׂא וּמַתָּן, וְיִהְיֶה מִשְׁתּוֹקֵק תָּמִיד בְּרָצוֹן חָזָק לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ וְאֶת חֲבֵרָיו הָעוֹסְקִים עִמּוֹ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְתוֹרָתוֹ, כִּי זֶה כָּל כַּוָּנַת ה׳ יִתְבָּרַךְ שֶׁמְּסַבֵּב עִסְקֵי הַמַּשָּׂא וּמַתָּן וְהַמְּלָאכוֹת בָּעוֹלָם שֶׁהַכֹּל בִּשְׁבִיל בְּרוּרִים כַּנַּ״ל, וְעִקַּר שֶׁעַל־יְדֵי הַמַּשָּׂא וּמַתָּן וַעֲסָקִים מִתְחַבְּרִים בְּנֵי אָדָם זֶה עִם זֶה, עַד שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף יִתְגַּבֵּר הָאֱמֶת שֶׁבְּלֵב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל וְיִמְשִׁיךְ אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ, עַד שֶׁיָּשׁוּבוּ כֻּלָּם לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְתוֹרָתוֹ, וְהָעִקָּר שֶׁיִּתְחַבְּרוּ יַחַד

וְיִתְקַבְּצוּ אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁיִּתְרַבֶּה בִּשְׂכָנִים רַבִּים עַד אֵין חֵקֶר כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בִּנְיַן הַמִּשְׁכָּן כַּנַּ"ל. נִמְצָא, מִי שֶׁעוֹסֵק בְּמַשָּׂא וּמַתָּן בְּכַוָּנָה זֹאת בְּוַדַּאי הוּא עוֹסֵק אַף בְּמְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, כִּי כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן וְקִיּוּמוֹ, וְכַנַּ"ל.

כה. **וְזֶה** בְּחִינַת (שְׁמוֹת לה, א): **וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשֹׂת אוֹתָם**, וְאָז צִוּם עַל מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (שַׁבָּת ע.) מִפָּסוּק זֶה ל"ט מְלָאכוֹת. וְעַל־כֵּן הַקְּדִים לוֹמַר "וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה", כִּי עִקַּר בִּנְיַן הַמִּשְׁכָּן הָיָה בִּשְׁבִיל הַקְהָלָה וְהַקִּבּוּץ וְהַכְנִיסָה, כְּדֵי שֶׁיִּקָּהֲלוּ וְיִתְקַבְּצוּ כָּל יִשְׂרָאֵל שָׁם, כְּדֵי שֶׁיִּתְרַבֶּה בֵּית הַתְּפִלָּה בְּרִבּוּי עָצוּם וְכוּ' כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן אָז רָמַז לָהֶם ל"ט מְלָאכוֹת בַּפָּסוּק "אֵלֶּה הַדְּבָרִים" שֶׁכְּלוּלִים בַּמִּשְׁכָּן, לְהוֹרוֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁיַּעֲשׂוּ כָּל הַל"ט מְלָאכוֹת שֶׁהֵם כְּלַל כָּל הָעֲסָקִים וְהַמַּשָּׂא וּמַתָּן בִּבְחִינַת מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁיִּהְיֶה הַמַּשָּׂא וּמַתָּן וְהָעֲסָקִים בִּבְחִינַת מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת "וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה", שֶׁהוּא מַה שֶּׁהַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּחִינַת מֹשֶׁה עוֹסֵק לְהַקְהִיל וּלְקַבֵּץ כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה עִקַּר בִּנְיַן הַמִּשְׁכָּן כַּנַּ"ל, שֶׁצָּרִיךְ כָּל אֶחָד לְכַוֵּן דַּעְתּוֹ בְּשָׁעַת הַמַּשָּׂא וּמַתָּן וְהָעֲסָקִים - שֶׁיִּזְכֶּה עַל־יְדֵי־זֶה לְהִתְקַבֵּץ וּלְהִתְחַבֵּר עִמָּהֶם עַל־יְדֵי הַצְּדָקָה שֶׁיִּתֵּן לָהֶם וְכוּ', וְכַנַּ"ל.

כו. **וְעַל־כֵּן** אָסוּר לְהִשְׁתַּתֵּף עִם הָעַכּוּ"ם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקַשֵּׁר וְיִתְחַבֵּר עִם הָעַכּוּ"ם, שֶׁכְּפִי הַהִתְקַשְּׁרוּת וְהַהִתְחַבְּרוּת עִמּוֹ כְּמוֹ כֵן הוּא מִתְרַחֵק מֵהַקֶּשֶׁר וְהַקִּבּוּץ שֶׁל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל. כִּי הָעַכּוּ"ם הֵם בְּהֶפֶךְ מִקְּדֻשַּׁת קִבּוּץ יִשְׂרָאֵל, כִּי עִקַּר קִבּוּץ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הוּא בִּשְׁבִיל לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִנַּפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁכָּל זֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי צַדִּיקֵי־אֱמֶת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, אֲבָל הָעוֹבְדֵי־כּוֹכָבִים, בָּהֶם נֶאֱחָז בְּיוֹתֵר זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהֵם הַמְנַחֲשִׁים וְהַקּוֹסְמִים, בְּחִינַת נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, וְעַל־כֵּן הֵם רְחוֹקִים מִקַּבָּלַת הַתּוֹרָה, וְעַל־כֵּן אֵין הָאֱמוּנָה בְּרוּרָה אֶצְלָם וְיֵשׁ לָהֶם אֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת, עַל־כֵּן צָרִיךְ אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי לְהִתְרַחֵק מֵהֶם וְלִבְלִי לְהִשְׁתַּתֵּף עִמָּהֶם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקַשֵּׁר עִמָּהֶם, שֶׁלֹּא יִתְרַחֵק מֵהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ וְכַנַּ"ל.

כז. **וְזֶה** שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סַנְהֶדְרִין סג:) **וּמוּבָא בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ** (אֹרַח חַיִּים סִימָן קנו סָעִיף א') **שֶׁאָסוּר לְהִשְׁתַּתֵּף עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים מִשּׁוּם** (שְׁמוֹת כג, יג): **"וְשֵׁם אֱלֹהֵים אֲחֵרִים לֹא תַזְכִּירוּ לֹא יִשָּׁמַע עַל פִּיךָ"** - **'שֶׁמָּא יִתְחַיֵּב לוֹ שְׁבוּעָה'** וְכוּ'. כִּי עִקַּר הִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם הוּא עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר פֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פט, ב): **"אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי"**, **כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אַדְמוּ"ר זַ"ל** (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן מד): **'הָאֱמוּנָה תּוֹלָה בַּפֶּה שֶׁל אָדָם'** וְכוּ', וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם בַּתּוֹרָה הַנַּ"ל עַל פָּסוּק (תְּהִלִּים פא, ד): **"בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ"**, שֶׁכָּל הַתַּאֲרִים וְהַשְׁבָּחִים שֶׁאָנוּ מְתָאֲרִין וּמְשַׁבְּחִין אוֹתוֹ הֵם כְּפִי בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הָאֱמוּנָה וְכוּ'. כִּי עִקַּר הִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא עַל־יְדֵי הַתַּאֲרִים וְהַשְׁבָּחִים שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹסְקִים בְּכָל יוֹם, לְשַׁבֵּחַ וּלְהַלֵּל אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּפִיהֶם.

אֲבָל אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה, כִּי יֵשׁ פֶּה דּוֹבֵר תַּהְפּוּכוֹת, שֶׁהֵם דִּבְרֵי פִּיהֶם שֶׁל הַמַּאֲמִינִים בֶּאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, "אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר" (תְּהִלִּים קמד, יא), וְצָרִיךְ אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי שֶׁלֹּא לִתֵּן לָהֶם יְנִיקָה, כִּי כָּל כֹּחָם כְּשֶׁחוֹתְרִים לִינֹק מִקְּדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל, כַּיָּדוּעַ, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי גּוֹרֵם, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁנִּשְׁמַע "שֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים" אֲפִלּוּ מֵעוֹבֵד כּוֹכָבִים עַל־יָדוֹ - הוּא פֶּגָם גָּדוֹל מְאֹד ! וְעַל־כֵּן אָסוּר לְהִשְׁתַּתֵּף עִם עוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עַל "לֹא יִשָּׁמַע עַל פִּיךָ" כַּנַּ"ל.

כִּי אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל תָּמִיד לְהַגְדִּיל שֵׁם ה' בְּכָל מַה שֶּׁיָּכוֹל, שֶׁזֶּה כָּל עֲבוֹדַת הָאָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה בָּא לָעוֹלָם כְּדֵי לְהַגְדִּיל שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּיָּדוּעַ. וְעַל־כֵּן הָעִקָּר לְהִתְחַבֵּר וּלְהִתְקַשֵּׁר לְהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁעוֹסְקִים תָּמִיד לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לִשְׁמוֹ הַגָּדוֹל, וְכָל מַה שֶּׁמִּתְרַבִּים יוֹתֵר - נִתְגַּדֵּל וְנִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, בִּבְחִינַת (מִשְׁלֵי יד, כח): "בְּרֹב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ", כִּי שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות בית הכנסת הלכה ו

אוֹרַח חַיִּים

מְשֻׁתָּף בִּשְׁמָנוּ (ירושלמי תענית, פרק ב, הלכה ו), וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מֻשְׁרָשׁ נַפְשׁוֹ בִּשְׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ, עַל־כֵּן כָּל מַה שֶּׁמִּתְרַבִּים נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר, שֶׁמִּתְקַבְּצִים וּמִגַּדְּלִים שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ - נִתְגַּדֵּל וְנִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אֲבָל לְהֵפֶךְ, כְּשֶׁמִּשְׁתַּתֵּף וּמִתְחַבֵּר עִם הָעַכּוּ״ם ״אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא״, כִּי מַזְכִּירִים שֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וֶאֱמוּנוֹת כָּזְבִיּוֹת, הוּא גּוֹרֵם, חַס וְשָׁלוֹם, לְהִתְרַחֵק מֵהַקְּבוּץ הַקָּדוֹשׁ כְּפִי הִתְחַבְּרוּתוֹ עִמָּהֶם, עַל־כֵּן אָסוּר לְהִשְׁתַּתֵּף עִמָּהֶם, וְכַנַּ״ל.

כח. **וְעַל־כֵּן** הַקְּדִים לְהַזְהִיר עַל שְׁמִירַת שַׁבָּת קֹדֶם מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפָרָשַׁת 'וַיַּקְהֵל' הַנַּ״ל וּבְשְׁאָרֵי מְקוֹמוֹת, כִּי 'שַׁבָּת שְׁמָא דְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא' (זֹהַר יִתְרוֹ פח:), כִּי עִקַּר מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא לְהַגְדִּיל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, הוּא בִּשְׁבִיל לְהַגְדִּיל שֵׁם ה' שֶׁהוּא בְּחִינַת שַׁבָּת שֶׁהוּא 'שְׁמָא דְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא'. כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שַׁבָּת שֶׁמְּזוֹרֶה עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁבָּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה וְשָׁבַת בְּשַׁבָּת, וְעַל־כֵּן עִקַּר קְדֻשַּׁת כָּל הַל״ט מְלָאכוֹת שֶׁל יְמֵי הַחֹל שֶׁהֵם כְּלַל כָּל הָעֲסָקִים וְהַמַּשָּׂא וּמַתָּן, עִקַּר קְדֻשָּׁתָם עַל־יְדֵי שַׁבָּת - עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְשִׁיכִין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, הֵינוּ עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי שַׁבָּת כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַבְּרוּר וְהַתִּקּוּן שֶׁל כָּל הַל״ט מְלָאכוֹת שֶׁל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, שֶׁמַּאֲמִינִים שֶׁכָּל הַמְּלָאכוֹת שֶׁעוֹשִׂין בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם כֻּלָּם בָּרָא הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יֵשׁ מֵאַיִן הַמַּחְלָט בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁבָּהֶם עָשָׂה ה' כָּל מְלַאכְתּוֹ וְשָׁבַת בַּשַּׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, א): ״וַיְכֻל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה״ וְכוּ', וְעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן שֶׁל כָּל הַמְּלָאכוֹת וְהָעֲסָקִים וְהַמַּשָּׂא וּמַתָּן שֶׁעוֹשִׂין בִּימֵי חֹל שֶׁיִּהְיוּ בִּבְחִינַת מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן וְכַנַּ״ל, עַל־כֵּן הִקְדִּים שַׁבָּת לִמְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן וְכַנַּ״ל.

תַּם וְנִשְׁלַם שֶׁבַח לָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם

בָּרוּךְ הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וּלְאֵין אוֹנִים עָצְמָה יַרְבֶּה

יְדֵי עֲבָרָה כַּנַּ״ל. כִּי זֶה הָעִקָּר - שֶׁהַתַּלְמִידִים יַעֲשׂוּ תַּלְמִידִים אֲחֵרִים, כַּמּוּבָן בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (חֵי מוֹהַר״ן סימן שנג), דְּהַיְנוּ לְהָאִיר הַדַּעַת בָּעוֹלָם לְהַצִּילָם מֵעִוָּרוֹנוֹת, שֶׁזֶּה בְּחִינַת נְטִילַת יָדַיִם, כַּנַּ״ל:

הֲלָכָה ד

עַל־פִּי הַתּוֹרָה ״תִּקְעוּ תוֹקָעָה״ בְּסִימָן ח בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא, עַיֵּן שָׁם כָּל הַתּוֹרָה מֵרֹאשָׁהּ לְסוֹפָהּ:

וְהַכְּלָל, בְּקִצּוּר גָּדוֹל הַמֻּכְרָח לְעִנְיָנֵינוּ, שֶׁצְּרִיכִין לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְּגוּפָא שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵקֶב עַשָׂו, וּלְהַגְבִּיר מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא. וְזֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְשִׁיכִים קוֹל הַנִּגּוּן וְהַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גְּדָלִים כָּל הַיְרָאוֹת וְהָרֵיחוֹת שֶׁהֵם מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, בְּחִינַת ״אֶת קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַגָּן וָאִירָא״ (בְּרֵאשִׁית ג, י), שֶׁזֶּה הַקּוֹל הוּא בְּחִינַת (שָׁם ב, י): ״נָהָר הַיֹּצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן״ וְכוּ׳. וְהוּא בְּחִינַת (שָׁם כז, כב): ״הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב״ שֶׁהוּא מַכְנִיעַ עֵקֶב דְּסִטְרָא אָחֳרָא בְּבְחִינַת (שָׁם כה, כו): ״וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו״ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב:

וְלִזְכּוֹת לְזֶה הַקּוֹל הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל הַקְּדֻשָּׁה וְכָל מֵימֵי הַדַּעַת שֶׁבָּלָעָה, וְנִתְגַּלֶּה הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה בִּבְחִינַת ״כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה׳ כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים״ (יְשַׁעְיָה יא, ט). וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים וְנִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַנְּבוּאָה, וְעַל־יְדֵי נְבוּאָה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה, וְעַל־יְדֵי בֵּרוּר הַמְּדָמֶּה עַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר חִזּוּק הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וְאָז זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ בְּדַעַת כִּי אִם עַל־פִּי אֱמוּנָה, שֶׁזֶּה עִקַּר יְסוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה - לְהַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאַיִן הַמַּחְלָט, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹ זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לָעָתִיד, וְאָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. כִּי עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת ״כִּי מֵעַשָׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ״ וְכוּ׳ (תְּהִלִּים קיא, ו), דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית א, א): ״בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם״ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשׁ רַשׁ״י שָׁם, שׁ״בִּשְׁבִיל זֶה פָּתַח בִּבְרֵאשִׁית מִשּׁוּם כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד וְכוּ׳ כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לִכְבֹּשׁ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל׳.

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי שֶׁמַּאֲמִינִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, דְּהַיְנוּ שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאַיִן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב ׳בְּרֵאשִׁית בָּרָא׳ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וְעִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם מִתְגַּלֶּה הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּבְחִינַת (דְּבָרִים יא, יב): ״תָּמִיד עֵינֵי ה׳ אֱלֹהֶיךָ בָּהּ״ וְכוּ׳. וְלָעָתִיד שֶׁיִּתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל, אָז יִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם רַק עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת וְכוּ׳, וְזֶה הַשִּׁיר הוּא בְּחִינַת קוֹל הַנַּ״ל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִמְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, וּמַכְנִיעִין מְזוֹנָא דְּגוּפָא בִּבְחִינַת ׳וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב, כִּי הֵם דְּבָרִים אֲרֻכִּים וַעֲמֻקִּים מִנִּי יָם - אֵין עֵרֶךְ לָהֶם:

א. **וְזֶה** בִּבְחִינַת נְטִילַת יָדַיִם קֹדֶם הַסְּעֻדָּה, כִּי אָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל־עַם קָדוֹשׁ אָנוּ צְרִיכִים לְקַדֵּשׁ אֶת אֲכִילָתֵנוּ בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה, עַד שֶׁיִּהְיֶה אֲכִילָתֵנוּ בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, בִּבְחִינַת (מִשְׁלֵי יג, כה): ״צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ״, שֶׁזֹּאת הָאֲכִילָה הִיא מִסְטָרָא דְּיַעֲקֹב אָבִינוּ, שֶׁהוּא מַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְּגוּפָא שֶׁהוּא סִטְרָא דְּעֵשָׂו בִּבְחִינַת ׳עֵקֶב עֵשָׂו׳ כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין קֹדֶם הָאֲכִילָה לְטַהֵר וּלְקַדֵּשׁ אֶת יָדֵינוּ בְּמַיִם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ כֹּחַ עַל־יְדֵי־זֶה לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְּגוּפָא וּלְהַגְבִּיר מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה אֲכִילָתֵנוּ בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא.

וְזֶה בִּבְחִינַת נְטִילַת יָדַיִם לִסְעֻדָּה, כִּי עַל־יְדֵי מְצוַת נְטִילַת יָדַיִם בְּמַיִם, עַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מַמְשִׁיכִים מֵימֵי הַדַּעַת כַּנַּ״ל שֶׁיּוֹצְאִין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְכָל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, עַד שֶׁזּוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ הַ׳נָּהָר הַיֹּצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן׳ שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, וּמַכְנִיעִין מְזוֹנָא דְּגוּפָא בִּבְחִינַת ׳וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו׳.

וּבְשָׁבְיָל זֶה נוֹטְלִין הַיָּדַיִם דַּיְקָא, כִּי עִקַּר הַכְנָעַת ׳עֵקֶב עֵשָׂו׳ שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּגוּפָא הוּא עַל־יְדֵי הַיָּדַיִם דַּיְקָא, בִּבְחִינַת ׳וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו׳, ׳וְיָדוֹ׳ דַּיְקָא. כִּי בְּאֻמָּת עִקַּר הַהַכְנָעָה הוּא עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הַיָּדַיִם, כִּי כָּל הַבְּחִינוֹת הַנֶּאֱמָרִים בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל - כֻּלָּם נִמְשָׁכִים עַל־יְדֵי בְּחִינַת יָדַיִם, כִּי עִקַּר הַמְשָׁכַת מֵימֵי הַדַּעַת הוּא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ כַּנַּ״ל, וְעִקַּר בְּחִינַת כֹּחַ הוּא בַּיָּדַיִם כַּיָּדוּעַ בִּבְחִינַת ״כֹּחַ יְדֵיהֶם״ (אִיּוֹב ל, ב). כִּי עִקַּר הַכֹּחַ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה הַנַּ״ל, עִקַּר הַתַּכְלִית הוּא שֶׁיִּזְכֶּה לְכָל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לְגַלּוֹת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בָּעוֹלָם, שֶׁיִּדְעוּ וְיַאֲמִינוּ כָּל בָּאֵי עוֹלָם בְּהָאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁהוּא, שֶׁהָעוֹלָם מְחֻדָּשׁ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם אַחַר הֶעָדֵר הַגָּמוּר, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַנִּגּוּן הַנַּ״ל וְכוּ׳. נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הוּא לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם הֲלָכָה ד **אֹרַח חַיִּים** יא

שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׳, וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת ׳כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ׳ וְכוּ׳, שֶׁהֵם בְּחִינַת כ״ח אַתְוָן דְּעֶבְדָּא דִּבְרֵאשִׁית, שֶׁהֵם הָעֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה אוֹתִיּוֹת שֶׁבַּפְּסוּק בְּרֵאשִׁית, כַּיָּדוּעַ, שֶׁבָּהֶם בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל הַבְּרִיאָה. וְאֵלּוּ הֵם כ״ח אַתְוָן, הֵם בְּחִינַת כ״ח פְּרָקִין דְּיָדַיִם, כַּיָּדוּעַ (עֵץ תַּקּוּנֵי הַזֹּהַר תִּקּוּן יט דַּף מ.).

נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַכֹּחַ שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה כ״ח אַתְוָן דְּעֶבְדָּא דִּבְרֵאשִׁית, שֶׁהוּא בְּחִינַת כ״ח פְּרָקִין דְּיָדַיִם, שֶׁבָּהֶם בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה מח, יג): ״אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ וימיני טִפְּחָה שָׁמָיִם״ וְכוּ׳. וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַנָּהָר הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַנַּ״ל הַמַּכְנִיעַ ׳עֶקֶב עִשָּׂו׳ בִּבְחִינַת ׳יְדוֹ אֹחֶזֶת׳ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן מֻחְמַת שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת יָדַיִם שֶׁהֵם בְּחִינַת כַּף, בְּחִינַת כ״ח אַתְוָן וְכוּ׳ בְּחִינַת כ״ח פְּרָקִין דְּיָדַיִם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן בֶּאֱמֶת נִמְשָׁךְ מִכְּנִיעַ ׳עֶקֶב עִשָּׂו׳ לְבְחִינַת יָדַיִם דַּיְקָא, וְעַל יָדָם דַּיְקָא מַכְנִיעִין ׳עֶקֶב עִשָּׂו׳, בִּבְחִינַת ׳יְדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עִשָּׂו׳, ׳יְדוֹ׳ דַּיְקָא כַּנַּ״ל.

וּבְשִׁבְיִל זֶה נוֹטְלִין הַיָּדַיִם דַּיְקָא קֹדֶם הָאֲכִילָה, כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הַיָּדַיִם יְכוֹלִין לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דִּגּוּפָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳עֶקֶב עִשָּׂו׳ בִּבְחִינַת ׳יְדוֹ אֹחֶזֶת״ כַּנַּ״ל, וְאָז זוֹכִין שֶׁתִּהְיֶה הָאֲכִילָה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם זֶרַע יַעֲקֹב שֶׁמַּכְנִיעַ ׳עֶקֶב עִשָּׂו׳ בְּיָדָיו כַּנַּ״ל. כִּי מֵימֵי הַנְּטִילָה הֵם בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת, שֶׁעַל יָדָם נִמְשָׁךְ הַ׳נָּהָר הַיֹּצֵא מֵעֵדֶן׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דִּגּוּפָא שֶׁהוּא ׳עֶקֶב עִשָּׂו׳ בִּבְחִינַת ׳יְדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עִשָּׂו׳ וְכַנַּ״ל.

ב. **וּבְשִׁבְיִל** זֶה צָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ הַמַּיִם שֶׁל הַנְּטִילָה מַיִם שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ בָּהֶם מְלָאכָה (שֻׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים סִימָן קס סְעִיף ב), גַּם שֶׁיִּהְיֶה הַכְּלִי שֶׁלָּם (שָׁם סִימָן קנט סְעִיף א).

כִּי כָּל הַמְּלָאכוֹת יֵשׁ בָּהֶם אֲחִיזַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא שֶׁנֶּאֱחָזֶת בְּהַל״ט מְלָאכוֹת, שֶׁבָּהֶם כְּלוּלִין כָּל הַמְּלָאכוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי כָּל הַל״ט מְלָאכוֹת נִמְשָׁכִין מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ, עַל־יְדֵי שֶׁאָכַל אָדָם הָרִאשׁוֹן מֵעֵץ הַדַּעַת עַל־יְדֵי עֵצַת הַנָּחָשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַלֵּל ״בִּזְעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם, בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה״ (בְּרֵאשִׁית ג, יז־יט), שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין הַל״ט מְלָאכוֹת, כַּיָּדוּעַ. וְעִקַּר חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה בַּאֲכִילָה שֶׁאָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, דְּהַיְנוּ פְּגַם הַנַּ״ל שֶׁאָכַל מֵאֲכַל שֶׁל אִסּוּר שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דִּגּוּפָא בְּחִינַת ׳עֶקֶב עִשָּׂו׳, כִּי אָדָם הָרִאשׁוֹן כָּפַר בָּעִקָּר (סַנְהֶדְרִין לח:), כִּי הַנָּחָשׁ הִטְעָהוּ וְאָמַר לוֹ (בְּרֵאשִׁית ג, ה): ״כִּי יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ״ וְכוּ׳, וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה יט, ד) שֶׁאָמַר לָהֶם: ״מִן הָעֵץ אָכַל וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם״. נִמְצָא, שֶׁכָּפַר בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי שָׁמַע לַעֲצַת הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״ (בְּרֵאשִׁית ג, א) הַנֶּאֱמָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי כָּל זֶה מִתְגַּבֵּר הַכְּפִירָה בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם.

כִּי כְּמוֹ שֶׁעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁהוּא מַכְנִיעַ בְּחִינַת ׳הַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם׳ כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְכָל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, עַד שֶׁזּוֹכִין לְגַלּוֹת הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית שֶׁל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָאֲכִילָה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא כַּנַּ״ל, כְּמוֹ כֵן לְהֶפֶךְ, חַס וְשָׁלוֹם, כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר חַס וְשָׁלוֹם בְּחִינַת ׳וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם׳, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבְּרִין הַכְּפִירוֹת חַס וְשָׁלוֹם, וּמִתְגַּבֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, דֵּעוֹת הָאֶפִּיקוֹרְסִים הַכּוֹפְרִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, יִמַּח שְׁמָם וְזִכְרָם, וְאָז הָאֲכִילָה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּגּוּפָא, כִּי נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא כַּנַּ״ל, וּמִתְגַּבֵּר ׳עֶקֶב עִשָּׂו׳ שֶׁהוּא זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דִּגּוּפָא. וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁשָּׁמַע לַעֲצַת הַנָּחָשׁ, בְּחִינַת ׳וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם׳ הַנֶּאֱמָר שָׁם בַּפָּרָשָׁה, וְכָפַר בְּעִקַּר חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְאָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת שֶׁהוּא אֲכִילָה דְּסִטְרָא אָחֳרָא שֶׁל אִסּוּר, שֶׁהוּא עִקַּר מְזוֹנָא דִּגּוּפָא.

וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת, כְּשֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָצָה לְרַחֵם עָלָיו וּלְתַקְּנוֹ - הַמְשִׁיךְ עָלָיו ׳הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בַּפָּרָשָׁה (בְּרֵאשִׁית ג, י): ״אֶת קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וְאִירָא״ וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה חוֹזְרִין וּמַכְנִיעִין מְזוֹנָא דִּגּוּפָא וּמַגְבִּירִין מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה הִתְחִיל בֶּאֱמֶת תִּקּוּן הַחֵטְא שֶׁלּוֹ.

אַבָּל עֲדַיִן לֹא נִתְבָּרֵר לְגַמְרֵי עַד שֶׁיָּבֹא מָשִׁיחַ, כַּיָּדוּעַ, וְעַל־יְדֵי חֵטְאוֹ גָּרַם הַל״ט קְלָלוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה צְרִיכִין לְהִתְיַגֵּעַ בְּל״ט מְלָאכוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת ׳בְּזֵעַת אַפֶּיךָ׳ וְכוּ׳. נִמְצָא, שֶׁכָּל הַמְּלָאכוֹת שֶׁכְּלוּלִים בְּל״ט מְלָאכוֹת, כֻּלָּם יֵשׁ בָּהֶם אֲחִיזַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהוּא הַהֶפֶךְ מִכָּל הַנַּ״ל, שֶׁעַל יָדוֹ מִתְגַּבֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, מְזוֹנָא דִּגּוּפָא וְכַנַּ״ל. עַל־כֵּן הַמַּיִם שֶׁל הַנְּטִילָה שֶׁצְּרִיכִין לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר בָּהֶם אֶת הַיָּדַיִם, כְּדֵי לִזְכּוֹת לִמְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן צְרִיכִין שֶׁיִּהְיֶה מַיִם שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה בָּהֶם מְלָאכָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהֶם שׁוּם אֲחִיזָה מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ, כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לְטַהֵר עַל יָדָם אֶת הַיָּדַיִם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם כֹּחַ לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דִּגּוּפָא, שֶׁהוּא זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ כַּנַּ״ל, וּלְהַגְבִּיר מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא כַּנַּ״ל שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּנֵי יַעֲקֹב וְכוּ׳ כַּנַּ״ל:

ג. **וְעַל־כֵּן** צְרִיכִין שֶׁתִּהְיֶה הַכְּלִי שְׁלֵמָה, כִּי הַמַּיִם רוֹמְזִין עַל הַדַּעַת הַנִּפְלָא שֶׁיִּתְגַּלֶּה לֶעָתִיד, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה יא, ט): "וּמָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה' כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים", וְעִקַּר הַדַּעַת הוּא לָדַעַת אֶת ה', דְּהַיְנוּ לֵידַע וּלְהַאֲמִין, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ יָחִיד קַדְמוֹן, הוּא הַיּוֹצֵר, הוּא הַבּוֹרֵא יֵשׁ מֵאַיִן הַמְּחַלְט, הַיְנוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הַנַּ"ל, וְכִמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי הַדַּעַת בְּחִינַת 'וּמָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה' וְכוּ' זוֹכִין לַבְּחִינוֹת הַנַּ"ל, עַד שֶׁזּוֹכִין לֶאֱמוּנָה הַנַּ"ל, הַיְנוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא הָעִקַּר כַּנַּ"ל. וְזֶה הַדַּעַת הַנַּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת מַיִם, אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ וּלְקַבְּלוֹ כִּי אִם עַל־יְדֵי כְּלִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, שֶׁהוּא בְּבְחִינַת הַמְּדַמֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. כִּי הַמְּדַמֶּה הוּא הַכְּלִי שֶׁל הַדַּעַת הָאֲמִתִּי, כִּי בֶּאֱמֶת כָּל הַדֵּעוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, אֲפִלּוּ שֶׁל הַחֲכָמִים וְהַחוֹקְרִים הַגְּדוֹלִים, הַכֹּל הוּא רַק בְּכֹחַ הַמְּדַמֶּה, כִּי דַּעַת הָאֲמִתִּי הוּא רַק לָדַעַת אֶת ה', וְזֶה לֹא הִתְחִילוּ עֲדַיִן לְהַשִּׂיג וְלִטְעֹם כְּלָל, כִּי לָזֶה הַדַּעַת אֵין זוֹכִין כִּי אִם צַדִּיקִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים - יְחִידִים שֶׁבְּדוֹרוֹת, אֲבָל אָנוּ אֵין בָּנוּ כֹּחַ לְהַשִּׂיג הַדַּעַת הַזֶּה, וְאָנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק רַק בֶּאֱמוּנָה שֶׁאָנוּ זוֹכִין עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁנִּתְבָּרֵר עַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ זוֹכִין לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן אֵלּוּ הָרְשָׁעִים הָאֶפִּיקוֹרְסִים שֶׁאֵינָם רוֹצִים לְסָמֹךְ עַל דַּעַת הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, וְהֵם בְּגַעֲל נַפְשָׁם וְטִנּוּפָם בְּכָל הַתַּאֲוֹוֹת הֵם חָפְצִים לַחֲקֹר בְּשִׂכְלָם הַמְשֻׁקָּץ, עַל־כֵּן בֶּאֱמֶת כֹּחַ הַמְּדַמֶּה שֶׁלָּהֶם מְעֹרָב וּמְבֻלְבָּל, עַד שֶׁבָּאִים לִידֵי כְּפִירוֹת גְּדוֹלוֹת אוֹ לֶאֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת.

כִּי אִי אֶפְשָׁר לִינֹק וְלִשְׁאֹב מֵהַדַּעַת הַקָּדוֹשׁ, כִּי אִם עַל־יְדֵי שֶׁזּוֹכִין לְקַדֵּשׁ וּלְבָרֵר אֶת הַמְּדַמֶּה עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַמְּדַמֶּה מִבְרָר, וְאָז זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה דִּקְדֻשָּׁה, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא בְּהַמְּדַמֶּה, כִּי בַּמֶּה שֶׁהַשֵּׂכֶל מֻבְיָן - אֵין צְרִיכִין אֱמוּנָה וְכַמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, וְזֶה הַמְּדַמֶּה הַמְבֹרָר שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, הוּא בְּחִינַת כְּלִי שֶׁשּׁוֹאֵב וּמְקַבֵּל מֵימֵי הַדַּעַת. וְזֶה מְרֻמָּז בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁכָּתַב שָׁם בַּסּוֹף, שֶׁכָּל הַתְּאָרִים וְהַשְּׂכָחִים שֶׁאָנוּ מְתָאֲרִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ - כֻּלָּם הֵם בִּבְחִינַת הַמְּדַמֶּה וְכוּ', וְזֶה בְּחִינַת "וּבְמַחוֹגָה יְתָאֲרֵהוּ" (יְשַׁעְיָה מד, יג) וְכוּ', עַיֵּן שָׁם בַּסּוֹף. וְזֶה בְּחִינַת כְּלִי, כִּי הַפְּרוּשׁ הַפְּשׁוּט שֶׁל הַפָּסוּק 'וּבַמַּחוֹגָה יְתָאֲרֵהוּ' נֶאֱמַר עַל עֲשָׂיַת כְּלִי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: "וַיַּעֲשֵׂהוּ בַּפְּקָצָעוֹת וּבַמַּחוֹגָה יְתָאֲרֵהוּ" וְכוּ', וְשָׁם מְדֻבָּר מִגְּנוּת אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת שֶׁמַּאֲמִינִים בַּעֲבוֹדָה זָרָה 'עֵץ וָאֶבֶן מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם', שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כֵּלִים דְּסִטְרָא אָחֳרָא, שֶׁהֵם אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת - שֶׁמַּאֲמִינִים בְּעֵץ וָאֶבֶן מַמָּשׁ. אֲבָל עַל כָּל פָּנִים מְבֹאָר שָׁם, שֶׁהַפָּסוּק מְדַבֵּר מֵעֲשֵׂית כֵּלִים. וּלְהֶפֶךְ בַּקָּדֻשָּׁה - אֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בַּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא בִּבְחִינַת הַמְּדַמֶּה הַמְבֹרָר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְתָאֵר וּלְשַׁבֵּחַ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתָאֳרִים וּשְׁבָחִים הֲגוּנִים כָּרָאוּי, כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת כְּלִי בְּרוּחָנִיּוּת, כִּי הַתָּאֳרִים וְהַשְּׂכָחִים שְׁמִתְאָרִין וּמְשַׁבְּחִין אוֹתוֹ הֵם כֵּלִים לְקַבֵּל הַשָּׂגַת אֱלֹהוּתוֹ, כָּל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשַּׁעַר בְּלִבֵּהּ. כִּי בֶּאֱמֶת "לֵית מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָא בֵּהּ כְּלָל" (תִּקּוּנֵי הַזֹּהַר הַקְדָּמָה דַּף יז.), רַק עַל־יְדֵי תְּפִלּוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, דְּהַיְנוּ תְּאָרִים וּשְׁבָחִים שֶׁנָּתַן לָנוּ בְּרַחֲמָיו רְשׁוּת לְתָאֲרוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ בָּהֶם, עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין בְּחִינַת כֵּלִים לְקַבֵּל בָּהֶם הַשָּׂגַת אֱלֹהוּתוֹ כָּל חַד כְּפוּם מַה דְּמִשַּׁעַר בְּלִבֵּהּ.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין שֶׁתִּהְיֶה הַכְּלִי שֶׁל נְטִילַת יָדַיִם בִּשְׁלֵמוּת בְּלִי שׁוּם פְּגָם וְחִסָּרוֹן, כְּדֵי שֶׁתּוּכַל לְקַבֵּל וּלְהָכִיל אֶת הַמַּיִם שֶׁהֵם בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת הַנַּ"ל, שֶׁהוּא הַדַּעַת שֶׁיִּתְגַּלֶּה לֶעָתִיד, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ כִּי אִם עַל־יְדֵי כְּלִי שְׁלֵמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת מְדַמֶּה הַמְבֹרָר וּמְתֻקָּן. כִּי כְּשֶׁהַכְּלִי פְּגוּמָה וּשְׁבוּרָה הִיא בִּבְחִינַת "בְּאֵרֹת נִשְׁבָּרִים אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ הַמָּיִם" (יִרְמְיָה ב, יג), שֶׁנֶּאֱמַר עַל הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים הַכּוֹפְרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת. עַל־כֵּן צְרִיכִין שֶׁתִּהְיֶה הַכְּלִי שְׁלֵמָה, כְּדֵי לְקַבֵּל עַל יָדָהּ מֵימֵי הַדַּעַת הַנַּ"ל שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַכְנָעַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא וְזוֹכִין לְמְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא שֶׁזֶּה עִקַּר כַּוָּנַת הַנְּטִילָה כַּנַּ"ל:

ד. **וּבְשֶׁבְיל** זֶה מַיִם מְטַהֲרִין מִכָּל הַטֻּמְאוֹת, וְאִי אֶפְשָׁר לִכְנֹס לְשׁוּם קְדֻשָּׁה בְּלִי מַיִם, כְּגוֹן הַכֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם, וְכֵן בַּבֹּקֶר בְּקוּמוֹ, וְכֵן קֹדֶם תְּפִלָּה וְתוֹרָה צְרִיכִין לִטְבֹּל אוֹ לִטֹּל יָדָיו בְּמַיִם, וְכֵן כָּל הַטְּמֵאִים אֵינָם עוֹלִים מִטֻּמְאָתָן כִּי אִם עַל־יְדֵי מַיִם. כִּי מַיִם מְרֻמָּזִים עַל הַדַּעַת שֶׁל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי מַיִם קָדְמוּ לְכָל הַבְּרִיאָה, כִּי הִתְחָלַת הַבְּרִיאָה הָיָה הַמַּיִם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (יְרוּשַׁלְמִי חֲגִיגָה פֶּרֶק ב הֲלָכָה א, הוּבָא בְּרֵאשִׁית"ר בְּרֵאשִׁית א, א). נִמְצָא, שֶׁעִקַּר חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הִתְחִילוּ מִן הַמַּיִם, וְעַל־כֵּן שָׁם עִקַּר שֹׁרֶשׁ הַדַּעַת שֶׁל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַטָּהֳרָה, וְרַק עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָסִין בַּעֲבוֹדַת ה', כִּי זֶה עִקַּר יְסוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת 'בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים' וְכוּ' שֶׁהוּא הַתְחָלַת הַתּוֹרָה, וְזֶה

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים יב

עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה וְהַטָּהֳרָה. כִּי לְהֵפֶךְ, כָּל הַטֻּמְאוֹת נִמְשָׁכִין מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהֵבִיא מִיתָה, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַטֻּמְאָה, וְעִקַּר זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ הוּא הַכְּפִירָה שֶׁל הַכּוֹפְרִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן מַיִם שֶׁהֵם בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה כָּל הַטָּהֳרוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וְאִי אֶפְשָׁר לִכְנֹס לְשׁוּם קְדֻשָּׁה וְעֲבוֹדָה כִּי אִם עַל־יְדֵי מַיִם, כִּי כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכָל עֲבוֹדוֹת ה׳ תְּלוּיִים בֶּאֱמוּנָה זוֹ שֶׁל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזּוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עַל־יְדֵי טְהָרָה בְּמַיִם עַל־יְדֵי טְבִילָה אוֹ נְטִילָה כְּפִי הַדִּין, כִּי עַל־יְדֵי הַטָּהֳרָה בְּמַיִם - מַמְשִׁיכִים עַל עַצְמוֹ בְּחִינַת הָאָרַת מֵימֵי הַדַּעַת שֶׁיִּתְגַּלֶּה לֶעָתִיד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא יְסוֹד הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה כַּנַּ״ל:

ה. **וְזֶה** בְּחִינַת אַרְבַּע צוֹמוֹת עַל חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי חֵטְא הַמְרַגְּלִים שֶׁבָּכוּ בְּלֵיל תִּשְׁעָה בְּאָב (בְּמִדְבַּר רַבָּה טז, כ), שֶׁפָּגְמוּ בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁם מִתְגַּלֶּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְהֵם שֶׁפָּגְמוּ בָּזֶה - עַל־יְדֵי־זֶה הִתְגַּבֵּר חַס וְשָׁלוֹם זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ מְזוֹנָא דְּגוּפָא כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן צְרִיכִין לָצוּם כְּדֵי לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְּגוּפָא. כִּי כְּשֶׁזּוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה - אֵין צָרִיךְ לָצוּם, כִּי עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה אֲזַי הָאֲכִילָה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל הַכְּשֵׁרִים בְּחִינַת אֲכִילַת שַׁבָּת, כִּי עַל־יְדֵי אֱמוּנָה עִקַּר בְּרוּר הָאֲכִילָה כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּסִימָן סב), בְּחִינַת ״וּרְעֵה אֱמוּנָה״ (תְּהִלִּים לז, ג). אֲבָל עַל־יְדֵי שֶׁפָּגְמוּ בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וּפָגְמוּ בֶּאֱמוּנָה כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן צְרִיכִין לָצוּם, לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְּגוּפָא עַל־יְדֵי הַצּוֹם.

וְזֶה בְּחִינַת ׳אֵיכָה׳ שֶׁאוֹמְרִים בְּתִשְׁעָה בְּאָב. וְזֶה בְּחִינַת (אֵיכָה ד, א): **אֵיכָה יוּעַם זָהָב.** כִּי עִקַּר הַקִּינוֹת הֵם עַל הִסְתַּלְּקוּת הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁשְּׁקוּלָה כְּפַלַּיִם כְּחֻרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ (עַיֵּן אֵיכָה רַבָּה א, לז הוּבָא בְּרַשׁ״י יְשַׁעְיָה כט, יד), וְעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ עַכְשָׁו כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רוֹעֶה, כִּי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין מִי הוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְאָנוּ צְרִיכִין לְצַעֵק וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ ׳אֵיכָה׳ - ׳אַיֵּכָּה׳ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁנֶּחְשַׁךְ אוֹרוֹ אֶצְלֵנוּ - שֶׁאֵין זוֹכִין לִידַע מִמֶּנּוּ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ״יוּעַם זָהָב״ וְכוּ׳, שֶׁהַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַנֶּחְמָד מִזָּהָב יוּעַם וְנֶחְשַׁךְ אוֹרוֹ אֶצְלֵנוּ, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (עַיֵּן רַשׁ״י אֵיכָה ד, א) שֶׁיִּרְמְיָה הָיָה מְקוֹנֵן ׳אֵיכָה יוּעַם׳ עַל הִסְתַּלְּקוּת הַצַּדִּיק יֹאשִׁיָּהוּ, וְכֵן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר הוּא מְרַמֵּז עַל הִסְתַּלְּקוּת וְהִתְעַלְּמוּת אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבַּדּוֹר.

וְזֶהוּ: אֵיכָה יוּעַם זָהָב כַּנַּ״ל - שֶׁנֶּחְשַׁךְ אוֹרוֹ אֶצְלֵנוּ, וְאֵין זוֹכִין לֶהֱנוֹת מֵאוֹרוֹ, וְלֹא דַּי זֶה, כִּי אִם עוֹד נוֹסֵף יָגוֹן עַל מַכְאוֹבֵנוּ, כִּי גַּם יִשְׁנָא הַפֶּתִי הַטּוֹב (אֵיכָה שָׁם) - שֶׁהַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַנִּמְשָׁל לְכֶתִי הַטּוֹב, כָּל כָּךְ נֶחְשַׁךְ אוֹרוֹ מִיִּשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר נִשְׁתַּנָּה הָאֱמֶת לְגַמְרֵי, כִּי אוֹמְרִים לָרַע טוֹב וְלַטּוֹב רָע, וְזֶהוּ יִשְׁנָא הַפֶּתִי הַטּוֹב - שֶׁנִּשְׁתַּנָּה הַכֶּתִי הַטּוֹב שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁמְּדַבְּרִין עָלָיו כָּל הָרָעוֹת וּמְשַׁנִּין וּמַחֲלִיפִין הָאֱמֶת בְּשֶׁקֶר. וְעַל־יְדֵי־זֶה: **תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת** (שָׁם) - שֶׁזֶּה נֶאֱמַר עַל הִסְתַּלְּקוּת וְהִתְעַלְּמוּת הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳רֹאשׁ בַּיִת׳, וּמִתְגַּבְּרִין הַמְפָרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר שֶׁהֵם בְּחִינַת ׳רֹאשׁ כָּל חוּצוֹת׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה ׳בְּרֵאשִׁית־לְעֵינַי׳ וְכוּ׳ (בִּלְקוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן סז). וְזֶהוּ (אֵיכָה שָׁם, ב): **בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים** וְכוּ׳ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהֶהְסֵפֵד בְּפָרָשַׁת ״אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ״, עַיֵּן שָׁם בַּסִּימָן הַנַּ״ל.

וְזֶהוּ: גַּם תַּנִּים חָלְצוּ שַׁד וְכוּ׳ (שָׁם ד, ג), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת רַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא אָחֳרָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה ״תִּקְעוּ תוֹכָחָה״ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ כָּל הַצָּרוֹת הַנַּ״ל, עַד שֶׁאֵין יוֹדְעִים מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כַּמּוּבָן לְעֵיל, שֶׁכְּשֶׁמַּכְנִיעִין זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת **גַּם תַּנִּים חָלְצוּ שַׁד** וְכוּ׳ עַל־יְדֵי הַצּוֹם, אֲזַי זוֹכִין לְכָל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, עַד שֶׁנִּתְבָּרֵר הַמְּדֻמֶּה עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת כַּנַּ״ל, וּלְהֵפֶךְ - לְהֵפֶךְ, חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲזַי אֵין יוֹדְעִין ׳אֵיכָה׳ — אֵיפֹה אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת. וְעַל זֶה אָנוּ מְקוֹנְנִין ׳אֵיכָה יוּעַם זָהָב׳ שֶׁנֶּאֱמַר עַל הִסְתַּלְּקוּת וְהִתְעַלְּמוּת אוֹר הַצַּדִּיק, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת ׳גַּם תַּנִּים חָלְצוּ שַׁד׳ כַּנַּ״ל. אֲבָל עַל־יְדֵי הַקִּינוֹת וְהַצְּעָקָה ׳אֵיכָה׳ - אָנוּ זוֹכִין שֶׁיִּתְגַּלֶּה לָנוּ אוֹרוֹ וְנִזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, עַד שֶׁיִּתְעַר הַשִּׁיר שֶׁלֶּעָתִיד שֶׁאָז תִּגְדַּל הַשִּׂמְחָה מְאֹד, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (פְּסִיקְתָא רַבָּתִי פְּרָשָׁה כח): ״שִׁישׂוּ אִתָּהּ מָשׂוֹשׂ כָּל הַמִּתְאַבְּלִין עָלֶיהָ״ וְכוּ׳.

וְזֶה בְּחִינַת ׳שַׁבַּת חֲזוֹן׳ - ׳חֲזוֹן׳ דַּיְקָא הַיְנוּ נְבוּאָה, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁאָנוּ צְרִיכִין עַכְשָׁו הוּא, לַחֲזֹר וּלְהַמְשִׁיךְ הַשְׁפָּעַת הַנְּבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הַמְּדֻמֶּה שֶׁעַל יָדוֹ שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל, כִּי בְּשַׁבָּת עִקַּר הַתִּקּוּן, כִּי ׳שַׁבָּת אַגִּין עֲלוֹהִי׳ - עַל אָדָם הָרִאשׁוֹן (זֹהַר תְּרוּמָה דף קלח.) שֶׁפָּגַם בְּכָל הַנַּ״ל, וְ׳שַׁבָּת אַגִּין עֲלוֹהִי׳. וְעַל־כֵּן קוֹרִין אֶת זֶה הַשַּׁבָּת שֶׁקֹּדֶם תִּשְׁעָה בְּאָב ׳שַׁבַּת חֲזוֹן׳, לְהוֹרוֹת, שֶׁאָנוּ צְרִיכִין עַכְשָׁו בַּשַּׁבָּת הַזֹּה לְתַקֵּן בְּחִינַת הָאֱמוּנָה שֶׁעִקָּרָהּ תְּלוּיָה בַּנְּבוּאָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן נִקְרָא ׳שַׁבַּת חֲזוֹן׳ - לְשׁוֹן נְבוּאָה, כַּנַּ״ל:

ו. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בְּסֵפֶר הָאֶלֶף־בֵּית הֶחָדָשׁ (ספר המדות אות צדיק סימן כ): שֶׁעַל־יְדֵי הַזְכָּרַת שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים יְכוֹלִים לְהָבִיא חִדּוּשׁ בְּמַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית, דְּהַיְנוּ לְשַׁנּוֹת הַטֶּבַע; כִּי מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה ״תִּקְעוּ תּוֹכָחָה״ הַנַּ״ל, שֶׁכָּל צַדִּיק יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְדַמֶּה שֶׁל כָּל הַמִּתְקָרְבִין אֵלָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹ יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לְעָתִיד, שֶׁאָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל דְּהַיְנוּ בִּבְחִינַת הַשָּׂגָחָה וְנִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה מְבֹאָר הֵיטֵב. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁמַּזְכִּירִין שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים - עַל־יְדֵי־זֶה מְעוֹרְרִין הָרְשִׁימוּ שֶׁלָּהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמָקוֹם אֶחָר (בסימן רמח): ״שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁמְּסַפְּרִין מִצַּדִּיקִים - נִתְעוֹרֵר הָרְשִׁימוּ שֶׁלָּהֶם״. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַזְכָּרַת שְׁמוֹתָם - נִתְעוֹרֵר כֹּחַ הָרְשִׁימוּ שֶׁלָּהֶם שֶׁל מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים.

וְעִקַּר כֹּחַ מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים שֶׁל הַצַּדִּיקִים הוּא, שֶׁעַל־יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים זָכוּ לִבְחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְהִמְשִׁיכוּ עַל־יְדֵי־זֶה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַזְכָּרַת שְׁמוֹתָם - בְּוַדַּאי יְכוֹלִים לְהָבִיא שִׁנּוּי בְּמַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית, דְּהַיְנוּ לְשַׁנּוֹת הַטֶּבַע, כִּי עַל־יְדֵי הַזְכָּרַת שְׁמוֹתָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים נִתְעוֹרֵר כֹּחַ הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלָּהֶם וְנִמְשָׁךְ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בָּעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הָאָרָה מֵחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעָתִיד שֶׁיִּהְיֶה עַל־יְדֵי־זֶה כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בִּבְחִינַת הַשָּׂגָחָה וְנִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי יְכוֹלִים לְשַׁנּוֹת הַטֶּבַע עַל־יְדֵי־זֶה.

וְזֶה שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁצְּרִיכִין לִכְתֹּב לְעַצְמוֹ שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים לְזִכָּרוֹן [וְכֵן מוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהָאֶלֶף־בֵּית הַיָּשָׁן (אות צדיק סימן יט)]: ״מִי שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִכְתֹּב לְעַצְמוֹ בְּסֵפֶר שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים וְהַתַּנָּאִים וְהַיִּרְאִים לְזִכָּרוֹן״. כִּי צְרִיכִין לִכְתֹּב שְׁמוֹתָם לְזִכָּרוֹן, כִּי עִקַּר הַכֹּחַ שֶׁל הַצַּדִּיקִים שֶׁמְּגַלִּין אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ״ל, הוּא עַל־יְדֵי שֶׁמְּבָרְרִין הַכֹּחַ הַמְדַמֶּה עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ - רוּחַ נְבוּאָה שֶׁלָּהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְדַמֶּה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִכְתֹּב בְּסֵפֶר שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים לְזִכָּרוֹן, כִּי הַכָּתוּב הוּא בִּשְׁבִיל זִכָּרוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות יז, יד): ״כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר״, וְהַזִּכָּרוֹן הוּא בְּכֹחַ הַמְדַמֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר (בסימן יט), וְהַשֵּׁם הוּא בְּחִינַת זִכָּרוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ תַּאֲוַת נָפֶשׁ״ (ישעיה כו, ח), וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות ג, טו): ״זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְזֶה זִכְרִי לְדֹר דֹּר״, וּכְתִיב (תהלים קלה, יג): ״ה׳ שִׁמְךָ לְעוֹלָם ה׳ זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר״. עַל־כֵּן עַל־יְדֵי שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁהֵם בְּחִינַת זִכָּרוֹן, בְּחִינַת (משלי י, ז): ״זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה״, כִּי עִקַּר הַזֵּכֶר שֶׁנִּשְׁאָר מִכָּל הַצַּדִּיקִים הוּא שְׁמָם הַקָּדוֹשׁ - שֶׁנִּשְׁאָר זִכְרָם בְּעוֹלָם לִבְרָכָה, עַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַזְכָּרַת שְׁמוֹתָם הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ מְשֻׁתָּף בִּשְׁמָם, עַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין הַמְדַמֶּה.

כִּי שְׁמָם הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת זִכָּרוֹן שֶׁהוּא בִּבְחִינַת הַמְדַמֶּה, עַל־כֵּן נִתְבָּרֵר הַמְדַמֶּה עַל־יְדֵי זֵכֶר שְׁמוֹתָם הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַצַּדִּיקִים, שֶׁכָּל עֲבוֹדָתָם לְבָרֵר הַמְדַמֶּה וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן הַזְכָּרַת שְׁמוֹתָם מְסֻגָּל לָזֶה בְּיוֹתֵר, כִּי שְׁמָם בְּעַצְמָם הוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמְדַמֶּה, כִּי שְׁמָם הוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַזִּכָּרוֹן, שֶׁהוּא תִּקּוּן הַמְדַמֶּה שֶׁשָּׁם הַזִּכָּרוֹן כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִכְתֹּב שְׁמוֹתָם בְּסֵפֶר דַּיְקָא, כִּי הַכָּתוּב הוּא זֵכֶר לִזְכָּרוֹן, בְּחִינַת ׳כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְדַמֶּה כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן כָּל דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים צְרִיכִין לִכְתֹּב בְּסֵפֶר, כִּי כָּל עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה סִפְרֵי הַנְּבִיאִים הֵם בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, שֶׁאָסוּר לְאָמְרָם בְּעַל פֶּה (עיין גיטין ס:). כִּי נְבוּאָה הוּא בְּרוּר הַמְדַמֶּה כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן צְרִיכִים לִכְתֹּבָם דַּיְקָא, כִּי הַכָּתוּב הוּא בְּחִינַת זִכָּרוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמְדַמֶּה כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כְּתִיבַת שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים לְזִכָּרוֹן, כִּי כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמְדַמֶּה שֶׁנִּתְבָּרֵר בִּזְכוּת וְכֹחַ הַצַּדִּיקִים כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְשַׁנִּין הַטֶּבַע כַּנַּ״ל:

ז. **וְכָל** זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כַּמְבֹאָר הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ זוֹכִין לַעֲשׂוֹת גֵּרִים וּלְהַרְבּוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַמְשִׁיךְ נְבוּאָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְדַמֶּה. נִמְצָא, שֶׁכֹּחַ הַצַּדִּיקִים שֶׁמְּבָרְרִין הַמְדַמֶּה נִמְשָׁךְ מֵהַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְרוּחַ נְבוּאָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין הַמְדַמֶּה כַּנַּ״ל.

וְזֶה שֶׁנִּסְמָךְ פָּרָשַׁת שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר כו, ב) לְפָרָשַׁת פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְכוּ׳ (כה, ז), כִּי פִּנְחָס הֵשִׁיב חֲמַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהִמְתִּיק הַדִּין מִיִּשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁהִתְפַּלֵּל, בְּחִינַת ״וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה״ (תהלים קו, ל), כַּמְבֹאָר הֵיטֵב בְּתִחִלַּת הַתּוֹרָה הַנַּ״ל עַיֵּן שָׁם, וְעַל־כֵּן תֵּכֶף אַחַר זֶה שֶׁהִזְכִּיר הַכָּתוּב גֹּדֶל הַכֹּחַ שֶׁל פִּנְחָס שֶׁהֵשִׁיב אֶת חֲמָתוֹ וְכוּ׳, שֶׁכָּל זֶה הָיָה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁלּוֹ כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין הַצַּדִּיקִים רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְדַמֶּה, וְזוֹכִין

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים יג

לֶאֱמוּנָה וּלְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁשִּׁבְּיל זֶה מְסֻגָּל מְאֹד לְהַזְכִּיר שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת פָּרָשַׁת שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפְּחֹתָם - שֶׁשָּׁם מַזְכִּיר שְׁמוֹת כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁהֵם רָאשֵׁי אָבוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שִׁתַּף שְׁמוֹ בִּשְׁמוֹתָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״הַחֲנֹכִי... הַפַּלְאִי״ (בְּמִדְבַּר שָׁם, ה) כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ״י: ׳שְׁמִי מֵעִיד עֲלֵיהֶם׳, נִמְצָא, שֶׁכָּל הַשֵּׁמוֹת שֶׁל הַמִּשְׁפָּחוֹת הַנִּזְכָּרִים שָׁם בְּפָרָשַׁת פִּנְחָס, כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁשְּׁמוֹ יִתְבָּרַךְ מְשֻׁתָּף בָּהֶם, וְעַל־כֵּן מַה טּוֹב וְיָפֶה סְמִיכַת פָּרָשָׁה זוֹ לְעִנְיַן ׳פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר׳ שֶׁהוּא הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁל הַצַּדִּיקִים וְכוּ׳, אֲשֶׁר מֵחֲמַת זֶה מְסֻגָּל הַזְכָּרַת שְׁמוֹתָם כַּנַּ״ל.

וְעַתָּה מַה יָּפֶה אַף נָעִים שֶׁנִּסְמָךְ תֵּכֶף לָזֶה פָּרָשַׁת יֶרֶשֶׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (פְּסוּק נג נה): ״לָאֵלֶּה תֵּחָלֵק הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת, לְשִׁמּוֹת מַטּוֹת אֲבֹתָם יִנְחָלוּ״. כִּי כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל הֵם בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי כָּל הַנַּ״ל, הוּא בְּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל וְהֶבֵן הֵיטֵב. וְזֶהוּ ׳לָאֵלֶּה תֵּחָלֵק הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת׳, ׳בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת׳ דַּיְקָא, ׳לִשְׁמוֹת מַטּוֹת אֲבֹתָם׳ דַּיְקָא, הַיְנוּ בְּחִינַת שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁעַל יָדָם נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל, וְהֶבֵן הֵיטֵב:

ח. **וְעַל־כֵּן** אֵין חַיָּבִין בִּנְטִילַת יָדַיִם כִּי אִם עַל פַּת שֶׁמְּבָרְכִין עָלָיו הַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, וְהַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן אֵין מְבָרְכִין אֶלָּא עַל חֲמִשָּׁה הַמִּינִין שֶׁנִּשְׁתַּבְּחָה בָּהֶן אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁעִקַּר מִצְוַת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן הוּא רַק לְבָרְכוֹ יִתְבָּרַךְ עַל שֶׁנָּתַן לָנוּ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ח, י): ״וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה׳ אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה״ וְכוּ׳. כִּי עִקַּר קְדֻשַּׁת הָאֲכִילָה הוּא עַל־יְדֵי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַנְּגוּן שֶׁלֶּעָתִיד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין שֶׁתִּהְיֶה הָאֲכִילָה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא כַּנַּ״ל, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה עִקַּר מִצְוַת נְטִילַת יָדַיִם כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן עִקַּר נְטִילַת יָדַיִם הוּא עַל חֲמִשָּׁה הַמִּינִין דַּיְקָא שֶׁחַיָּבִין עַל־יְדֵיהֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שֶׁהֵם שָׁבַח אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי עִקַּר נְטִילַת יָדַיִם לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי מֵימֵי הַדַּעַת, כְּדֵי לִזְכּוֹת לְהַנְּגוּן הַנַּ״ל, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה הָאֲכִילָה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, כַּנַּ״ל:

וְעוֹד יֵשׁ בָּזֶה כַּמָּה דְּבָרִים. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנוּ לְהַמְשִׁיךְ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה בָּעוֹלָם, וְנָשׁוּב לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְיֵקֵים (שִׁיר הַשִּׁירִים ד, ח): ״תָּבוֹאִי תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה״, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן:

הִלְכוֹת בְּצִיעַת הַפַּת

ט. **וְעַל־כֵּן** הֵם חֲמִשָּׁה הַמִּינִין, כְּנֶגֶד ״ה״א דְּהַשְּׁשִׁי׳, שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד שִׁשָּׁה בְּסִיוָן שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה (שַׁבָּת פח.), שֶׁהִיא בְּחִינַת נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. נִמְצָא שֶׁ׳הֵא דְּהַשְּׁשִׁי׳ מוֹרֶה עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וּמִשָּׁם עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּקַּבֶּלֶת קְדֻשָּׁתָהּ עַל־יְדֵי ׳כֹּחַ מַעֲשָׂיו׳ וְכוּ׳, עַל־יְדֵי שֶׁיּוֹדְעִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּחִינַת ׳בְּרֵאשִׁית בָּרָא׳ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, וּמִשָּׁם, מִבְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יְדֵי ׳הֵא דְּהַשְּׁשִׁי׳, מִשָּׁם מְקַבְּלִין בְּחִינַת חֲמִשָּׁה מִינִין שֶׁהֵם שִׁבַּח אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

כִּי חֲמִשָּׁה מִינִין כְּנֶגֶד ״ה״א דְּהַשְּׁשִׁי׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין הַחֲמִשָּׁה מִינִין כֹּחָם לְזוֹן וּלְהַשְׂבִּיעַ אֶת הָאָדָם בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַשְּׂבִיעָה הָאֲמִתִּיִּית, בִּבְחִינַת (מִשְׁלֵי יג, כה): ״צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ״, וְעַל־כֵּן חֲמִשָּׁה מִינִין דַּיְקָא יֵשׁ לָהֶם כֹּחַ לְהַשְׂבִּיעַ אֶת הָאָדָם, כִּי הֵם מְקַבְּלִין כֹּחַ מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל מִבְּחִינַת ״ה״א דְּהַשְּׁשִׁי׳, מִבְּחִינַת אֱמוּנָה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַשְּׂבִיעָה. כִּי בִּמְזוֹנָא דְּגוּפָא שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲכִילַת עֵשָׂו - אֲכִילָה דְּסִטְרָא אָחֳרָא, נֶאֱמַר (שָׁם): ״וּבְטֶן רְשָׁעִים תֶּחְסָר״. אֲבָל מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא - שָׁם עִקַּר הַשְּׂבִיעָה בְּחִינַת ״צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ״, כִּי מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא הוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּים כג, א): ״ה׳ רֹעִי לֹא אֶחְסָר״, בְּחִינַת (שָׁם לה, י): ״כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו״, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל (אוֹת יב), הֶפֶךְ מְזוֹנָא דְּגוּפָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲכִילַת הָרְשָׁעִים שֶׁהִיא בְּחִינַת ״וּבֶטֶן רְשָׁעִים תֶּחְסָר״ כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן גַּם בְּגַשְׁמִיּוּת עִקַּר הַשְּׂבִיעָה הוּא עַל־יְדֵי חֲמִשָּׁה הַמִּינִין, שֶׁהֵם עִקַּר הַלֶּחֶם שֶׁסּוֹעֵד הַלֵּב שֶׁחַיָּבִין עֲלֵיהֶם הַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, כִּי הֵם חֲמִשָּׁה מִינִין שֶׁהֵם שֶׁבַח אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּמְשָׁךְ בָּהֶם קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יְדֵי ״ה״א דְּהַשְּׁשִׁי׳, אֲשֶׁר בְּשִׁבְּיל זֶה הֵם חֲמִשָּׁה מִינִין כַּנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁהֵם בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳ עַל־יְדֵי־זֶה הֵם בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא בְּיוֹתֵר, וְעַל־כֵּן עִקַּר הַשְּׂבִיעָה עַל יָדָם וְכַנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת ״ה״א דְּהַמּוֹצִיא שֶׁצְּרִיכִים לְהַטְעִים ״ה״א דְּהַמּוֹצִיא, כְּמוֹ שֶׁהִזְהִירוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת לח.) וְהִפְלִיגוּ מְאֹד בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ בְּעִנְיַן ״ה״א דְּהַמּוֹצִיא (וָאֶתְחַנַּן

ערב). כִּי הֵ״א דְּהַמּוֹצִיא הוּא בְּחִינַת ״הֵ״א דְּהַשְׁשִׁי״ שֶׁמּוֹרֶה עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הָאֲכִילָה דִּקְדֻשָּׁה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא כַּנַּ״ל. וְזֶה שֶׁפָּמְכוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת שָׁם) לְבָרֵךְ ״הַמּוֹצִיא״ בְּהֵא עַל שֵׁם הַמִּקְרָא (שְׁמוֹת ו, ז): ״הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרַיִם״, כִּי בֶּאֱמֶת כֻּלָּא חַד, כִּי פָּסוּק ״הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלַת מִצְרַיִם״ דְּהַיְנוּ יְצִיאַת מִצְרַיִם, הוּא מוֹרֶה עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם. כִּי בִּשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם נִתְגַּלָּה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם עַל־יְדֵי הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים, כַּמּוּבָא בְּכָל הַסְּפָרִים, גַּם כִּי עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם הָיְתָה בִּשְׁבִיל קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ג, יב): ״בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעַבְדוּן״ וְכוּ׳, וְעִקַּר הִתְגַּלּוּת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הָיָה עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל. נִמְצָא, שֶׁפְּסוּק ״הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרַיִם״ מוֹרֶה עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם. וְעַל־כֵּן מִשָּׁם לָמְדוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל הֵ״א דְּהַמּוֹצִיא, שֶׁהוּא עִקַּר תִּקּוּן, שֶׁהוּא מוֹרֶה עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה עִקַּר תִּקּוּן הָאֲכִילָה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, כַּנַּ״ל:

י. **וְזֶה** מַה שֶּׁצְּרִיכִין לְבָרֵךְ ״הַמּוֹצִיא״ עַל לֶחֶם שָׁלֵם, וְיֵשׁ לוֹ חֲשִׁיבוּת וְדִין קְדִימָה לְהַשָּׁלֵם עַל **הֶחָסֵר** (שֻׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים סִימָן קסז סָעִיף א, וּבְסִימָן קסח סָעִיף א). כִּי אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין לִהְיוֹת בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא כַּנַּ״ל, וּמְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא הוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוּת בְּלִי חִסָּרוֹן, בִּבְחִינַת ״ה׳ רֹעִי לֹא אֶחְסָר״ הַנֶּאֱמָר בְּמְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, בְּחִינַת ״כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו״. וְעַל־כֵּן יֵשׁ חֲשִׁיבוּת לְלֶחֶם שָׁלֵם, כִּי הוּא סְמוּךְ יוֹתֵר לִבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, שֶׁהוּא שָׁלֵם בְּלִי חִסָּרוֹן בְּחִינַת ״כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו״ כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת בְּנֵי פָּרִיצֵי עַמֵּנוּ הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵיהֶם שֶׁל הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, אֵין מַנִּיחִין לֶחֶם שָׁלֵם לְסְעֻדָּה כִּי אִם פְּרוּסוֹת כְּדַרְכֵי הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, כִּי בְּכָל תְּנוּעוֹתֵיהֶם הֵם רוֹצִים לְהַרְאוֹת - שֶׁעוֹקְרִים עַצְמָם מִדַּת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אָצְלָנוּ יֵשׁ חֲשִׁיבוּת לֶלֶחֶם שָׁלֵם לְבִרְכַּת הַמּוֹצִיא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (שָׁם). וְאֵלּוּ הָרְשָׁעִים מְגַלִּין שֶׁכָּל מְזוֹנוֹתָם הוּא מְזוֹנָא דְּגוּפָא בְּחִינַת אֲכִילַת עֵשָׂו, שֶׁהוּא אֲכִילַת הָרְשָׁעִים שֶׁאֵין שָׁם שְׁלֵמוּת, כִּי אֲכִילָתָם הוּא בִּבְחִינַת ״בֶּטֶן רְשָׁעִים תֶּחְסָר״, כִּי אֵין לָהֶם אֱמוּנָה, וְעַל־כֵּן אֵינָם זוֹכִין לִמְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵאֱמוּנָה כַּנַּ״ל. אֲבָל אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל־עַם קְדוֹשׁ הוּא בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, כִּי מְדַקְדְּקִין בְּבִרְכָתָם לְבָרֵךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בַּאֲכִילָתָם בִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, שֶׁכָּל זֶה מוֹרֶה עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן מְדַקְדְּקִין לְבָרֵךְ עַל הַשָּׁלֵם שֶׁהוּא בְּחִינַת ״כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו״, בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא כַּנַּ״ל. בָּרוּךְ ה׳, לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

הִלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם לִסְעֻדָּה הֲלָכָה ה׳ - נִכְלֶלֶת בְּהִלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת הֲלָכָה ה׳.

רָאשֵׁי פְּרָקִים לְהִלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם לִסְעֻדָּה

הֲלָכָה ו

עַל־פִּי הַתּוֹרָה ״כִּי מְרַחֲמָם וְנַהֲגֵם״ (לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ז). וּכְבָר מָבֹאר מִזֶּה בַּהֲלָכָה ג.

א. **כִּי** צְרִיכִין לְטַהֵר קֹדֶם הָאֲכִילָה הַיָּדַיִם דַּיְקָא, כִּי כָּל עֲבוֹדַת הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה הוּא ׳לְאָכְלָהּ שֶׁמְּאָלָא בִּימִינָא׳ (לְכָלל שֶׁמְּאל בִּיָמִין), כַּמּוּבָן בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת (וַיַּקְהֵל דף רו: וְעוֹד), כִּי כָּל אַחֲיזַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא הוּא מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וְעִקַּר הֲעֲבוֹדָה שֶׁבִּשְׂכִיל זֶה בָּא הָאָדָם לָעוֹלָם הוּא ׳לְאַכְפְיָא לְסִטְרָא אָחֳרָא׳ (לִכְפּוֹת אֶת הַסִּטְרָא אַחֲרָא), עַד שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל שְׂמאל בִּימִין. וְיָמִין וּשְׂמאל הֵם בְּחִינַת דְּרֵי מַעְלָה וְדְרֵי מַטָּה. בִּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה מח, יג): ״אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ וִימִינִי טִפָּחָה שָׁמָיִם״, ׳אֶרֶץ וְשָׁמַיִם׳ הֵם בְּחִינַת דְּרֵי מַטָּה וְדְרֵי מַעְלָה, וְזֶה בְּחִינַת גּוּף וְנֶפֶשׁ חֹמֶר וְצוּרָה. וְזֶה בְּחִינַת עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא, כִּי הַכֹּל בִּבְחִינָה אַחַת, כִּי הַגּוּף נֶגֶד הַנֶּפֶשׁ הוּא בִּבְחִינַת עוֹלָם הַזֶּה בְּחִינַת חֹמֶר בְּחִינַת דְּרֵי מַטָּה בְּחִינַת שְׂמאל וְכוּ׳, וְהַנֶּפֶשׁ הוּא בִּבְחִינַת עוֹלָם הַבָּא בְּחִינַת צוּרָה, בְּחִינַת דְּרֵי מַעְלָה בְּחִינַת יָמִין.

וְהָעִקָּר שֶׁיִּהְיוּ נִכְלָלִים יַחַד כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, שֶׁהֵם כְּלַל הָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹן בְּתַחְתּוֹן וְתַחְתּוֹן בְּעֶלְיוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, הַיְנוּ שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל שְׂמאל בִּימִין - הָעוֹלָם הַזֶּה בָּעוֹלָם הַבָּא, דְּרֵי מַטָּה עִם דְּרֵי מַעְלָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת הַגּוּף בְּהַנֶּפֶשׁ וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי הָאֲכִילָה מִתְחַבֵּר הַנֶּפֶשׁ עִם הַגּוּף, כִּי הָאֲכִילָה מְחַיָּה אֶת הָאָדָם, שֶׁהוּא מַה שֶּׁהַנֶּפֶשׁ מְחַיָּה הַגּוּף עַל־יְדֵי הָאֲכִילָה, כִּי כְּךָ בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּרְצוֹנוֹ, שֶׁדֶּרֶךְ עַל־יְדֵי הָאֲכִילָה יִהְיֶה נִמְשָׁךְ חִיּוּת הַנֶּפֶשׁ אֶל הַגּוּף וְיִתְחַבְּרוּ יַחַד שֶׁזֶּה עִקַּר הַחַיִּים, כִּי כְּשֶׁהַנֶּפֶשׁ מִתְפָּרֶדֶת מֵהַגּוּף, חַס וְשָׁלוֹם, זֶהוּ בְּחִינַת מִיתָה.

וְעַל־כֵּן הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה נִצְטַוָּה אָדָם הָרִאשׁוֹן בְּעִנְיַן הָאֲכִילָה שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, כִּי עִקַּר תִּקּוּנוֹ הָיָה תָּלוּי בַּאֲכִילָה. כִּי טוֹב וָרָע אֲחִיזָתָם מִימִין וּשְׂמאל, כַּיָּדוּעַ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָצָה שֶׁהָאָדָם לֹא יֹאכַל כְּלָל אֲכִילָה שֶׁשָּׁם נֶאֱחָז טוֹב וָרָע שֶׁהוּא אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת, כִּי רָצָה שֶׁכָּל אֲכִילָתוֹ יִהְיֶה רַק מֵהָאָרֶת הָרָצוֹן שֶׁנִּמְשָׁךְ מִי״ם הַחָכְמָה, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר שֹׁרֶשׁ הַפְּרִנְסָה

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קיא

וְעַל־כֵּן מַקְטִירִין קְטֹרֶת בְּכָל יוֹם בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות ל, ח): "וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה" וְכוּ'. הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ רָמְז עַל הִתְנוֹצְצוּת הָרְשִׁימָה וְהַזְּרִיחָה שֶׁל בְּחִינַת הַבְּטוּל כַּנַּ"ל. וְאָז הוּא זְמַן הַקְטָרַת הַקְּטֹרֶת, כִּי רֵיחַ הַקְּטֹרֶת הוּא בְּחִינַת רְשִׁימוּ שֶׁל הַבְּטוּל, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה שֶׁבּוֹ נִמְשְׁחוּ כָּל כְּלֵי הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ (שמות מ, ט), וְעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנְסוּ כֻּלָּם וְנִתְקַדְּשׁוּ כֻּלָּם בְּקֹדֶשׁ כְּלֵי שָׁרֵת. כִּי כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת נִמְשָׁכִין מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא יט, ב): "קְדֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי", וְכָל מַה שֶּׁנִּתְבַּטֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּיוֹתֵר - נִמְשָׁךְ הַקְּדֻשָּׁה בְּיוֹתֵר. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה בְּחִינַת רֵיחַ הַטּוֹב בְּחִינַת: "לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים" וְכוּ' כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְלְלוּ וְנִתְבַּטְּלוּ כֻּלָּם אֶל הָאוֹר אֵין סוֹף שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשַׁךְ עֲלֵיהֶם קְדֻשָּׁה וְנִתְקַדְּשׁוּ בִּקְדֻשַּׁת הַמִּקְדָּשׁ וּכְלֵי שָׁרֵת:

ח. **וְזֶה** בְּחִינַת מָשִׁיחַ - שֶׁאָז יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל בְּגִדְלָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי מָשִׁיחַ יִפְקַח עֵינֵי כֻלָּם לָדַעַת כִּי 'ה' הוּא הָאֱלֹהִים', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (חבקוק ב, יד): "כִּי תִמָּלֵא הָאָרֶץ דֵּעָה לָדַעַת אֶת ה'" וְכוּ'. וְעַל־כֵּן נִקְרָא מָשִׁיחַ עַל שֵׁם שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת "לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים", כִּי עַל־יְדֵי בְּחִינַת הֲרֵיחַ, בְּחִינַת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה - עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשַׁךְ חִיּוּת הַנְּשָׁמָה. כִּי הָרֵיחַ הוּא בְּחִינַת הָרְשִׁימוּ שֶׁל הַבְּטוּל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה, הֵינוּ עַל־יְדֵי הָרְשִׁימָה וְהַזְּרִיחָה שֶׁל הַבְּטוּל, עִקַּר הֶאָרַת הַדַּעַת לָדַעַת כִּי 'ה' הוּא הָאֱלֹהִים', בְּחִינַת (דברים ד, לה): "אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים" וְכוּ', כְּמוּבָא בְּמַאֲמָר "אָנֹכִי" (סימן ד), עַיֵּן שָׁם. אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֶה לָזֶה בִּשְׁלֵמוּת בֶּאֱמֶת. כִּי מָשִׁיחַ הוּא בְּחִינַת חֹטֶם, בְּחִינַת (איכה ד, כ): "רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ ה'", בְּחִינַת (ישעיה יא, ג): "וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת ה'", כְּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ בְּמָקוֹם אַחֵר (סימן ב ועוד). כִּי הִתְגַּלּוּת אֱלֹהוּת שֶׁיִּהְיֶה עַל־יְדֵי מָשִׁיחַ - זֶה בְּחִינַת רֵיחַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת זְרִיחָה וּרְשִׁימָה שֶׁל הַבְּטוּל כַּנַּ"ל, שֶׁעִקַּר יְדִיעַת וְהַשָּׂגַת אֱלֹהוּת הוּא עַל־יְדֵי־זֶה, בְּחִינַת 'לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים' וְכוּ' כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּה נִזְכֶּה בִּשְׁלֵמוּת עַל־יְדֵי מָשִׁיחַ שֶׁיָּבוֹא בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. וְעַל־כֵּן נִקְרָא מָשִׁיחַ עַל שֵׁם הָרֵיחַ הַטּוֹב שֶׁל שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, וְכַנַּ"ל:

ט. **וְזֶה** בְּחִינַת הִשְׁתַּטְּחוּת עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, כִּי מָקוֹם קְבוּרַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הוּא בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, בְּבְחִינַת (תהלים לז, כט): "צַדִּיקִים יִרְשׁוּ אָרֶץ", כַּיָּדוּעַ (לקוטי תניינא סימן קט). כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הוּא בְּחִינַת משֶׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת (בסימן ב ועוד), וּבְמשֶׁה נֶאֱמַר (דברים לד, ו): "וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ", וַאֲפִלּוּ הוּא עַצְמוֹ לֹא יָדַע (סוטה יד.). וְזֶה בְּחִינַת תַּכְלִית הַבְּטוּל אֶל הָאַיִן סוֹף שֶׁזָּכָה משֶׁה וְכוּ'. וּכְמוֹ כֵן זוֹכֶה כָּל צַדִּיק הָאֱמֶת לְפִי בְּחִינָתוֹ לִבְחִינַת בְּטוּל אֶל הָאַיִן סוֹף בְּשָׁעַת הִסְתַּלְּקוּתוֹ. וּכְשֶׁבָּאִין עַל קִבְרוֹ וּמִשְׁתַּטְּחִין עָלָיו - אֲזַי נִכְלָלִין בּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִכְלָלִין עִם נֶפֶשׁ הַצַּדִּיק בְּהָאוֹר הָאַיִן סוֹף בִּבְחִינַת עוֹלָם הַבָּא, בְּחִינַת כֻּלּוֹ טוֹב, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֵּל כָּל הָרַע וְנִתְכַּפְּרִין כָּל הָעֲוונוֹת, כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לִזְכּוֹת לְהַשָּׂגוֹת גְּדוֹלוֹת מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְדַּבְּקוּת רוּחָא בְּרוּחָא וְכוּ', כְּמוּבָא בְּשַׁעַר הַיִּחוּדִים (פרק ד). כִּי עַל־יְדֵי הָרְשִׁימוּ שֶׁנִּשְׁאָר מִבְּחִינַת הַבְּטוּל שֶׁהוּא בְּחִינַת הִשְׁתַּטְּחוּת כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַשָּׂגַת הַתּוֹרָה, כִּי הָרְשִׁימוּ מֵאִיר אֶל הַדַּעַת וְכוּ' כַּנַּ"ל בְּמַאֲמָר הַנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם. וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁאֵינוֹ בַּר הָכִי וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאַדְבָּקָא רוּחָא בְּרוּחָא וְכוּ', אַף־עַל־פִּי־כֵן נַעֲשֶׂה כָּל זֶה מִמֵּילָא, עַל־יְדֵי שֶׁבָּא עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת, וְנִכְלָל בָּהֶם בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם עַל־יְדֵי רִבּוּי הִתְפִּלּוֹת וְתַחֲנוּנוֹת וּבַקָּשׁוֹת שֶׁמְּרַבִּין לְהִתְפַּלֵּל עַל קִבְרֵיהֶם, וּלְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ שָׁם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי אֲשֶׁר יוֹדֵעַ אֶת נִגְעֵי לִבְבוֹ בֶּאֱמֶת, וּמְבַקֵּשׁ וּמִשְׁתּוֹקֵק וּמִתְגַּעְגֵּעַ לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת וְלִהְיוֹת כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ וְכִרְצוֹן הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא נִכְלָל בָּהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֵּל כָּל הָרַע וְנִכְנַ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֵּל כָּל הָרַע וְזוֹכִין לְכָל טוֹב וְכַנַּ"ל, אָמֵן:

הֲלָכָה ד

וּבוֹ יִתְבָּאֵר עִנְיַן פּוּרִים וְאַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת.
וְעִנְיַן פֶּסַח וּסְפִירַת הָעֹמֶר.

עַל־פִּי הַתּוֹרָה "תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה" בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח, ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל הַתּוֹרָה הַיֵּטֵב מֵרֹאשָׁהּ לְסוֹפָהּ, כִּי הַדְּבָרִים אֲרֻכִּים וַעֲמֻקִּים מְאֹד:

וְזֶה בְּחִינַת פּוּרִים, שֶׁהוּא מַפָּלַת הָמָן־עֲמָלֵק בְּכָל דּוֹר וָדוֹר בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן. כִּי מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, **שֶׁעִקַּר מְלֹחֶמֶת עֲמָלֵק הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין קְלִפַּת עֲמָלֵק, כִּי זֹאת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ בִּבְחִינַת דִּין, כְּשֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא רוֹצֶה לִבְלֹעַ אוֹתָהּ - הִיא עוֹמֶדֶת לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ, וְעַל יְדֵי זֶה מַכְרַחַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא לְתֵת הַקָּאוֹת בִּבְחִינַת** (איוב כ, טו): "חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ",

דְּהַיְנוּ לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְהַדַּעַת וְהַהִתְפַּלּוֹת וְהָרַחֲמָנוּת שֶׁבָּלְעָה מִן הַקְּדֻשָּׁה, הַכֹּל צְרִיכָה לְהָקִיא עַל־יְדֵי זֹאת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל פֹּחַ שֶׁעוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ. וַאֲזַי לֹא דַּי שֶׁמְּקִיאָה הַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל מַה שֶּׁבָּלְעָה מִן הַקְּדֻשָּׁה, אַף גַּם עֲצְמוּת חִיּוּתָהּ הִיא מֻכְרַחַת לְהָקִיא בִּבְחִינַת (שָׁם): "מִבִּטְנוֹ יֹרִשֶׁנּוּ אֵל". וְזֶה בְּחִינַת גֵּרִים שֶׁמִּתְגַּיְּרִין, שֶׁהֵם הָיוּ בַּתְּחִלָּה מֵעַצְמוּת הַסִּטְרָא אָחֳרָא, וְעָכְשָׁו חוֹזְרִין אֶל הַקְּדֻשָּׁה וְכוּ', וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבָּה כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ', וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ נְבוּאָה, וְזֶה בְּחִינַת רְפוּאָה וְכוּ'. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶה וְכוּ' וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה.

וּבְשָׁבְיֹ֗ךְ זֶה צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְאֹד, וְלִטְרֹחַ וּלְהִתְיַגֵּעַ בְּכָל כֹּחוֹ לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, כִּי כָּל צַדִּיק אֱמִתִּי יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הַמְּדָמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה שְׁתְּלוּיָה בְּבֵרוּר הַמְּדָמֶה וְכוּ'. אֲבָל אֵין הַדָּבָר בָּא בְּנָקֵל לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק אֱמִתִּי, כִּי צְרִיכִין לַחֲזֹר אַחֲרָיו וּלְבַקְּשׁוֹ וּלְחַפְּשׂוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי כְּשֶׁמִּתְקָרֵב לְמַנְהִיג שֶׁאֵינוֹ אֱמֶת, אֲזַי אַדְרַבָּא, נִתְקַלְקֵל הַמְּדָמֶה יוֹתֵר, וְיָכוֹל לָבוֹא לֶאֱמוּנוֹת פּוֹזְבִיּוֹת וְכוּ'. עַל־כֵּן צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד וּלְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַרְבֵּה מְאֹד שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק אֱמִתִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרֵר הַמְּדָמֶה שֶׁלּוֹ, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה.

וְאָז זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, לְהַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאַיִן הַמַּחְלָט. שֶׁזֶּה אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג בְּשׂוּם שֵׂכֶל כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה לְבַד, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעֲתִיד. וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם יִהְיֶה בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי "כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ" (תְּהִלִּים קיא, ו), כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י עַל פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית א, א): "בְּרֵאשִׁית" וְכוּ', דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי מַה שֶּׁיּוֹדְעִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, וְלֶעָתִיד יְחַדֵּשׁ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּבְחִינָה זוֹ שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי אָז יֵדְעוּ בְּכָל הָעוֹלָם שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל, וְאָז יִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם בִּבְחִינַת הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת כְּמוֹ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהַנְהָגָתָהּ עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת, בִּבְחִינַת (דְּבָרִים יא, יב): "תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ" וְכוּ'.

וְאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ, שֶׁהוּא שִׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'שִׁיר פְּשׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע' וְכוּ', שֶׁהוּא קוֹל שֶׁל הַמּוֹכִיחַ הָאֱמֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא נוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת עַל־יְדֵי תּוֹכָחָתוֹ בִּבְחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים א, יב): "נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ" וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין מִזּוֹנָא דְּגוּפָא וְזוֹכִין לְמִזּוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ וְכוּ' וְכוּ',

☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב, כִּי הֵם דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁכָּל דְּבָרָיו כְּגַחֲלֵי אֵשׁ יוֹרְדִים עַד עֻמְקֵי תְּהוֹם - לְהַעֲלוֹת נְפָשׁוֹת מִבְּאֵר שַׁחַת. וְעוֹלִים לְמַעְלָה מִשְּׁמֵי הַשָּׁמַיִם, מִי יַעֲרֹךְ שִׁבְחָם, מִי יְסַפֵּר נוֹרְאוֹת גְּדֻלָּתָם, אֵין דַּגְמָתָם:

א. **וְהִנֵּה** עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה יָבִין הַמַּשְׂכִּיל קְצָת, שֶׁאֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל כַּמָּה פְּעָמִים (לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן עח וְעוֹד), וּמִכָּל הַנְּפִילוֹת וְהַיְרִידוֹת יְכוֹלִים לַעֲלוֹת, וְהַיְרִידָה תִּהְיֶה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה. וְהַכֹּל בְּכֹחַ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת - שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁהוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, שֶׁזֹּאת הַתְּפִלָּה הִיא עוֹמֶדֶת לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מֻכְרַחַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא לְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעָה וְכוּ' וְכוּ' (לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא). וְאַף־עַל־פִּי שֶׁזֶּה הָעִנְיָן אֵין מִי שֶׁיַּחְגֹּר מָתְנָיו לַעֲמֹד בְּמִלְחָמָה זֹאת, כִּי אִם הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה מְאֹד שֶׁהוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, שֶׁהוּא בָּטוּחַ בְּכֹחוֹ שֶׁלֹּא תּוּכַל הַסִּטְרָא אָחֳרָא לְבַלֵּעַ אוֹתוֹ, אַדְרַבָּא, הוּא יוֹצִיא עַל־יְדֵי תְּפִלָּתוֹ כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא, כִּי תַּעֲמֹד בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ וְכוּ' (שָׁם), אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן בְּכֹחַ הַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי נִמְצָאת בְּחִינָה זֹאת גַּם בְּשִׁאָר בְּנֵי הָאָדָם.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁאָנוּ רוֹאִים כַּמָּה אֲנָשִׁים שֶׁהֵם רְשָׁעִים גְּדוֹלִים כַּמָּה שָׁנִים, וְעוֹבְרִים עֲבֵרוֹת גְּדוֹלוֹת וַחֲמוּרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְאַחַר־כָּךְ נִתְעוֹרְרִים בִּתְשׁוּבָה, וְנַעֲשִׂים בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה גְּמוּרִים, כַּמּוּבָא כַּמָּה מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה בִּגְמָרָא וּמִדְרָשִׁים וּשְׁאָרֵי סְפָרִים. וּכְמַעֲשֶׂה דְּרַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר בֶּן דּוֹרְדַיָּא (עֲבוֹדָה־זָרָה יז.) וְנָתַן צוּצִיתָא (שַׁבָּת נו:), וְכֵיוֹצֵא בְּאֵלֶּה מַעֲשִׂיּוֹת הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. וְלִכְאוֹרָה תְּמוּהַּ הַדָּבָר מְאֹד, הֲלֹא 'עֲבֵרָה גּוֹרֶרֶת עֲבֵרָה' (אָבוֹת ד, ב), וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲבֵרָה יוֹתֵר הוּא נוֹפֵל בִּידֵי הַסִּטְרָא אָחֳרָא יוֹתֵר, וּמֵאַיִן בָּא שֶׁלְּבַסּוֹף יִתְגַּבֵּר נֶגֶד הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְיַחְזֹר בִּתְשׁוּבָה. אַךְ הוּא עַל־פִּי הַנַּ"ל, כִּי בֶּאֱמֶת בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ נְשָׁמָה יְקָרָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ כֹּחַ גָּדוֹל לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הַיֵּצֶר־הָרָע וְחֵילוֹתָיו, כִּי אִם לֹא הָיָה כֹּחַ בָּאָדָם לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הַיֵּצֶר־הָרָע - לֹא הָיָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹתֵן לוֹ יֵצֶר הָרָע כָּזֶה, כִּי אֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּא בְּטִרּוּנְיָא עִם בְּרִיּוֹתָיו (עֲבוֹדָה־זָרָה ג.). וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן מו), שֶׁאֵין מִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מְנִיעוֹת שֶׁלֹּא יוּכַל לַעֲמֹד בָּהֶם. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ד, ז): "וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ" - אִם תִּרְצֶה תִּתְגַּבֵּר עָלָיו, עַיֵּן שָׁם בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י.

עַל־כֵּן צְרִיכִין לָדַעַת וּלְהַאֲמִין, שֶׁבְּוַדַּאי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, אֲפִלּוּ הַפְּחוּת שֶׁבַּפְּחוּתִים - הוּא בַּעַל

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קיב

כֹּחַ גָּדוֹל לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הַיֵּצֶר־הָרָע שֶׁלּוֹ, וְעִקַּר כָּל הַחֲטָאִים וְהַתַּאֲווֹת שֶׁהָאָדָם נִלְכָּד בָּהֶם, חַס וְשָׁלוֹם, הִיא רַק מֵחֲמַת שְׁטוּת שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִכֹּחוֹ וְכוּ', כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בִּנְעִימַת הַחֲרוּזִים שֶׁלּוֹ הַנִּדְפָּסִים בִּתְחִלַּת סֵפֶר לִקּוּטֵי מוֹהֲר״ן וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: חֲזַק וְנִתְחַזֵּק, וְאַל תִּהְיֶה כַּפֶּתִי הַגָּדוֹל וְכִגְמָל וְכוּ', וְכָל זֶה מֵחֲמַת שְׁטוּת שֶׁאֵין יוֹדֵעַ מִכֹּחוֹ וְכוּ'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בְּהַתּוֹרָה ״תִּקְעוּ״ הַנַּ״ל (אות ב) - שֶׁעִקַּר תַּאֲוַת נַאוּף שֶׁהוּא כְּלַל כָּל הַחֲטָאִים, רַחֲמָנָא לִצְלַן, נִמְשָׁךְ רַק מִמִּחְיַן דְּקִטְנוּת וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. כִּי הַבַּעַל דָּבָר מִתְגַּבֵּר עָלָיו עַד שֶׁמַּפִּילוֹ לִבְחִינַת מִחְיַן דְּקִטְנוּת, חַס וְשָׁלוֹם, דְּהַיְנוּ שֶׁנִּקְטָן מִכֹּחוֹ וְנֶחְלָשׁ דַּעְתּוֹ עַד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִכֹּחוֹ, וְנִדְמֶה לוֹ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲמֹד כְּנֶגֶד תַּאֲוָה זֹאת. כִּי עִקַּר הַגְּבוּרָה הוּא בַּלֵּב, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סימן רמט, וּבְתִנְיָנָא סימנים מג, מו), וּמִי שֶׁלִּבּוֹ חָזָק יוֹכֵל לְהִתְגַּבֵּר בְּכֹחוֹ כְּנֶגֶד כָּל הַתַּאֲווֹת שֶׁבָּעוֹלָם וַאֲפִלּוּ כְּנֶגֶד תַּאֲוַת נַאוּף, כְּמוֹ שֶׁרָאִינוּ כַּמָּה צַדִּיקִים וּכְשֵׁרִים שֶׁעָמְדוּ בַּנִּסָּיוֹן. רַק עִקַּר נְפִילַת כָּל הַנּוֹפְלִין לְתַאֲווֹת רָעוֹת הוּא רַק מֵחֲמַת בְּחִינַת מִחְיַן דְּקִטְנוּת, דְּהַיְנוּ שֶׁנִּקְטָן מִכֹּחוֹ עַד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִכֹּחוֹ. כִּי עִקַּר הַכֹּחַ הוּא עַל־יְדֵי חָכְמָה שֶׁבְּמֹחַ, כִּי 'חָכְמָה' הוּא אוֹתִיּוֹת 'כֹּחַ מָה', וּ'מַה' בְּגִימַטְרִיָּא 'אָדָם', שֶׁעִקַּר כֹּחַ הָאָדָם הוּא הַחָכְמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ז, יט): ״הַחָכְמָה תָּעֹז לֶחָכָם מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בָּעִיר״. הַיְנוּ שֶׁעִקַּר הַכֹּחַ לִהְיוֹת עַז כַּנְּמֵר כְּנֶגֶד כָּל הַתַּאֲווֹת וְהַפִּתּוּיִים, הוּא רַק עַל־יְדֵי חָכְמָה אֲמִתִּית, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹחִין דְּגַדְלוּת, כִּי הַמֹּחִין הֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת כְּנֶגֶד תַּאֲוַת נַאוּף, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל.

הַכְלָל, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהַאֲמִין מְאֹד בְּכֹחוֹ, וְיֵדַע בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁבְּוַדַּאי יֵשׁ בְּכֹחַ שִׂכְלוֹ וּמֹחוֹ לַעֲמֹד כְּנֶגֶד תַּאֲוַת נַאוּף, שֶׁהוּא עִקָּרָא דְּיִצְרָא בִּישָׁא (עקר היצר חרע) (זהר ויקרא טו:), כִּי הַמֹּחַ וְהַשֵּׂכֶל הוּא הַנְּשָׁמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (איוב לב, ח): ״וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵם״, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סימן לה). וְהַנְּשָׁמָה שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, אֲפִלּוּ שֶׁל הַפְּחוּתִים שֶׁבַּפְּחוּתִים בְּוַדַּאי הִיא יְכוֹלָה לַעֲמֹד כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם עִם הַתַּאֲווֹת:

ב. **כִּי** אֵין זֶה דֶּרֶךְ הָעֲנָוָה לְהַקְטִין כֹּחוֹ, וְלוֹמַר, שֶׁאֵין לוֹ נְשָׁמָה גְּבוֹהָה כְּמוֹ הַצַּדִּיקִים וְהַכְּשֵׁרִים, כְּאִלּוּ אֵין בְּיָדוֹ לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר אוֹ צַדִּיק, כִּי עֲנָוָה כָּזוֹ אֲסוּרָה, וְהִיא עֲנָוָה פְּסוּלָה וְאֵין זֶה עֲנָוָה כְּלָל, רַק מִחְיַן דְּקִטְנוּת, שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְרַחֵק מִזֶּה מְאֹד כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר (לקוטי תנינא סימן כב ובשיחות הר״ן סימן קמ). רַק אַדְרַבָּא, צָרִיךְ כָּל אֶחָד לוֹמַר בְּדַעְתּוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ נְשָׁמָה גְּבוֹהָה מְאֹד, כִּי הַנְּשָׁמָה שֶׁל הַפְּחוּתִים שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל הוּא גְּבוֹהָה מְאֹד מְאֹד. וְצָרִיךְ לוֹמַר בְּדַעְתּוֹ שֶׁאֵין נָאֶה לוֹ לִהְיוֹת כָּרוּךְ אַחַר תַּאֲווֹת, חַס וְשָׁלוֹם, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לַעֲבֹר אֵיזֶה עֲבֵרָה, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרֵי הַיָּמִים־ב יז, ו): ״וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בִּדַרְכֵי ה׳״, שֶׁצְּרִיכִין לְהַגְבִּיהַּ לִבּוֹ בִּדְרָכֵי ה׳. כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל רָחוֹק בְּשָׁרְשׁוֹ מְאֹד מְאֹד מֵעֲבֵרָה, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בַּמַּאֲמָר ״כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם״ (לקוטי תנינא סימן ז). כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל לַעֲמֹד כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם עִם תַּאֲווֹתֵיהֶן, רַק הָעִקָּר שֶׁיִּזְכֶּה לֵידַע מִכֹּחוֹ.

נִמְצָא, שֶׁבֶּאֱמֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, רַק שֶׁלָּאו כָּל אֶחָד זוֹכֶה לֵידַע מִכֹּחוֹ, וּלְפִי נְפִילַת כָּל אֶחָד לִבְחִינַת מִחְיַן דְּקִטְנוּת, דְּהַיְנוּ מַה שֶּׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִכֹּחוֹ, כְּמוֹ כֵן נוֹפֵל לְתַאֲווֹת, וְהָעִקָּר לְתַאֲוַת נַאוּף, שֶׁהוּא עִקַּר הַיֵּצֶר־הָרָע. וְכָל מַה שֶּׁאָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה יוֹתֵר, חַס וְשָׁלוֹם, יוֹנֵק הַסִּטְרָא אָחֳרָא מִמֶּנּוּ יוֹתֵר וּבוֹלֵעַ אוֹתוֹ יוֹתֵר, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וְעַל־כֵּן לִפְעָמִים הַסִּטְרָא אָחֳרָא בּוֹלַעַת אֶת הָאָדָם כָּל כָּךְ, עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְעֶצֶם פְּנִימִיּוּת קְדֻשַּׁת יַהֲדוּתוֹ, וְהִיא מִתְחַזֶּקֶת וּמִתְגַּבֶּרֶת לִבְלֹעַ וְנָקְדָה זֹאת גַּם כֵּן, וּמְבִיאָהּ אוֹתוֹ לִידֵי עֲבֵרָה גְּדוֹלָה, חַס וְשָׁלוֹם, כְּדֵי לִבְלֹעַ אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל תֶּכֶף כְּשֶׁהִיא רוֹצָה לִבְלֹעַ אֶת עֶצֶם פְּנִימִיּוּת קְדֻשָּׁתוֹ, אֲזַי זֹאת הַנְּקֻדָּה עוֹמֶדֶת לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ, כִּי זֹאת הַנְּקֻדָּה שֶׁל פְּנִימִיּוּת קְדֻשָּׁתוֹ הִיא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל מְאֹד וְכַנַּ״ל, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא לִבְלֹעַ אוֹתָהּ בְּשׁוּם אֹפֶן. וְלֹא דַּי שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לִבְלֹעַ אוֹתָהּ, אַף גַּם זֹאת הַנְּקֻדָּה טוֹבָה עוֹמֶדֶת לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ, עַד שֶׁהִיא מַכְרַחַת לִתֵּן הֶקָּאוֹת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעָה מִזֹּאת הַנְּשָׁמָה. וּמִזֶּה בָּא בְּחִינָה, מַה שֶּׁלִּפְעָמִים הָאָדָם נִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה אַחַר כַּמָּה עֲבֵרוֹת, הַיְנוּ כַּנַּ״ל.

וְכֵן שָׁמַעְתִּי מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁלִּפְעָמִים עֲבֵרָה מְבִיאָה אֶת הָאָדָם לִידֵי תְּשׁוּבָה, הַיְנוּ עַל־יְדֵי שֶׁנִּלְכָּד בְּאֵיזֶה עֲבֵרָה גְּדוֹלָה, רַחֲמָנָא לִצְלַן, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְמָרְמֵר לִבּוֹ וְנִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה בַּעַל תְּשׁוּבָה גָּמוּר. וְכָל זֶה עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַנַּ״ל, שֶׁלִּפְעָמִים הַסִּטְרָא אָחֳרָא מְבִיאָה אוֹתוֹ לִידֵי עֲבֵרָה גְּדוֹלָה כָּל כָּךְ, עַד שֶׁהִיא רוֹצָה לִבְלֹעַ אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וְאָז מִתְגַּבֶּרֶת פְּנִימִיּוּת הַנְּקֻדָּה שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, שֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא רוֹצָה לִבְלֹעַ גַּם אוֹתָהּ, וַאֲזַי הִיא עוֹמֶדֶת לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ,

וְעַל־יְדֵי־זֶה לֹא דַּי שֶׁאֵינָהּ בּוֹלַעַת אֶת הַנְּקֵדָּה הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּאת, אַף גַּם הִיא מְכָרַחַת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא עַל־יְדֵי־זֶה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעָה בִּבְחִינַת: ׳חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ׳ וְכוּ׳, כַּנַּ״ל:

ג. **אָבָל** בְּוַדַּאי אֵין שׁוּם אָדָם יָכוֹל לִסְמֹךְ עַל זֶה, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי ׳הָאוֹמֵר אֶחֱטָא וְאָשׁוּב אֵין מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה׳ (יוֹמָא פה:). כִּי מִי יוֹדֵעַ אִם יִהְיֶה לוֹ כֹּחַ לַעֲמֹד שָׁם, כִּי לִפְעָמִים הִתְגַּבְּרוּת הַסִּטְרָא אָחֳרָא גְּדוֹלָה כָּל כָּךְ עַד שֶׁבּוֹלַעַת אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁמָּצִינוּ כַּמָּה אֲנָשִׁים שֶׁעָבְרוּ עֲבֵרוֹת גְּדוֹלוֹת וְלֹא שָׁבוּ בִּתְשׁוּבָה לְבַסּוֹף, כִּי יֵשׁ בָּזֶה עִנְיָנִים רַבִּים לְאֵין קֵץ. וְהֵם מְסוֹד סִתְרֵי דַּרְכֵי הַבְּחִירָה שֶׁנָּתַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְכָל אָדָם - שֶׁאֵין מִי שֶׁיַּעֲמֹד עֲלֵיהֶם.

אָבָל אַחֲרֵי שֶׁכְּבָר עָבַר מַה שֶּׁעָבַר, חַס וְשָׁלוֹם, צָרִיךְ לֵידַע וּלְהַאֲמִין שֶׁאֵין שׁוּם יְאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, וַאֲפִלּוּ אִם כְּבָר רָצָה לְהִתְגַּבֵּר אֲלָפִים פְּעָמִים לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר וְלֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ וְנָפַל לְמַה שֶּׁנָּפַל, אֲפִלּוּ אִם נָפַל לַעֲבֵרוֹת גְּמוּרוֹת וַחֲמוּרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, אַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה כָּל עוֹד נִשְׁמָתוֹ בּוֹ. וְהָעִקָּר הִיא הָאֱמוּנָה, שֶׁיִּהְיֶה לוֹ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה בַּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְיִשְׁתַּדֵּל בְּכָל עֹז לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק אֱמִתִּי, וְיִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּגַלֶּה לוֹ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה עַל יָדוֹ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה. וְאָז בְּוַדַּאי יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה לְעוֹלָם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה. כִּי עִקַּר לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הַיֵּצֶר־הָרָע הוּא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, שֶׁהִיא כְּלַל וְעִקַּר כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (מכות כד.): ׳בָּא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אַחַת׳, ״וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה״ (חֲבַקּוּק ב, ד).

כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, לְהַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל כִּי יֵשׁ מַאַיִן כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת כֹּחַ מַעֲשָׂיו כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל. כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל בְּכ״ח אַתְוָן דְּעִבְדָּא דִּבְרֵאשִׁית, שֶׁהֵם בְּחִינַת: ׳כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה כּוֹבְשִׁין אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְזֹאת הָאֱמוּנָה הוּא עִקַּר הַכֹּחַ שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהִתְגַּבֵּר כְּנֶגֶד כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרִין אָחֳרָנִין בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וּכְמוֹ שֶׁאִיתָא בַּתִּקּוּנִים [תִּקּוּן] עֶשְׂרִין וּתְרֵין (דף סח.): ׳וּבְהַאי כֹּחַ מִתְתַּקְפִין יִשְׂרָאֵל עַל אֱדוֹם (וּבְכֹחַ הַזֶּה מִתְחַזְּקִים יִשְׂרָאֵל עַל אֱדוֹם), כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סִימָן מד לְקוּטֵי חֵלֶק א), עַיֵּן שָׁם. כִּי כָּל זְמַן שֶׁהוּא מִקָּרֵב לְצַדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה - לְהַאֲמִין בְּכֹחַ מַעֲשָׂיו שֶׁהִיא בְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא עִקַּר הָאֱמוּנָה, לְהַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל בְּכֹחוֹ וּגְבוּרָתוֹ בְּכ״ח אַתְוָן שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, עַל־יְדֵי־זֶה הַכֹּחַ יוּכַל לְהִתְגַּבֵּר לְעוֹלָם כְּנֶגֶד כָּל הַסִּטְרִין אָחֳרָנִין, וְסוֹף כָּל סוֹף יָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא תַּחֲזֹר וְתָקִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעָה, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לַעֲשׂוֹת גֵּרִים וּבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל:

ד. **וְזֶה** בְּחִינַת מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כִּי זֶה עִקַּר הַבְּחִירָה שֶׁל כָּל אָדָם לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הַיֵּצֶר־הָרָע - זֶה בְּחִינַת מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, שֶׁהוּא עִקַּר זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַיֵּצֶר־הָרָע, כַּיָּדוּעַ (עֵץ זֹהַר חַיֵּי שָׂרָה קכז.).

וְזֶה בְּחִינַת פּוּרִים שֶׁהוּא מִלְחֶמֶת הָמָן־הָעֲמָלֵק, שֶׁעִקַּר הַכְנָעָתוֹ הָיְתָה עַל־יְדֵי לְקִיחַת אֶסְתֵּר לְבֵית אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר מְפִלַּת הָמָן־הָעֲמָלֵק כַּנַּ״ל. כִּי אֶסְתֵּר הִיא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, כִּי הַתְּפִלָּה הוּא בְּחִינַת ״אִשָּׁה יִרְאַת ה׳״, כַּיָּדוּעַ, וּכְשֶׁהַתְּפִלָּה הִיא בִּבְחִינַת דִּין - אָז הִיא נִקְרֵאת אֶסְתֵּר לְשׁוֹן הַסְתָּרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין, בִּבְחִינַת (דְּבָרִים לא, יח): ״וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר״ וְכוּ׳ (עֵץ חַיִּים קלט:). וְאָז כְּשֶׁהַתְּפִלָּה הִיא בִּבְחִינַת דִּין, אָז הַסִּטְרָא אָחֳרָא רוֹצָה לִבְלָעָהּ, כְּדַרְכָּהּ תָּמִיד שֶׁהִיא בּוֹלַעַת אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת (אֶסְתֵּר ב, טז): וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל בֵּית הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ - שֶׁאֶסְתֵּר, בְּחִינַת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, נִלְקְחָה לְבֵית הַסִּטְרָא אָחֳרָא לְמַלְכוּת הָרְשָׁעָה, כִּי הַסִּטְרָא אָחֳרָא רוֹצָה לִבְלָעָהּ, אֲבָל הִיא הָיְתָה בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, וְלֹא דַּי שֶׁלֹּא בָּלְעָה אוֹתָהּ, אִדַּרְבָּא, הִיא עָמְדָה בִּבְיִת הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהֶם, עַד שֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא נָתְנָה הֶקְאוֹת עַל־יְדֵי־זֶה. כִּי עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁנִּלְקְחָה אֶסְתֵּר, דְּהַיְנוּ הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, אֶל הַסִּטְרָא אָחֳרָא, עַל־יְדֵי־זֶה הָיָה עִקַּר מַפָּלַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא, דְּהַיְנוּ מַפָּלַת הָמָן־עֲמָלֵק. וְלֹא דַּי שֶׁלֹּא בָּלְעוּ אֶת יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר עָלָה עַל מַחֲשַׁבְתָּם הָרָעָה, אַדַּרְבָּא, יִשְׂרָאֵל יָצְאוּ אָז מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה, מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה, וְחָזַר לָהֶם כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעוּ מֵהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ח, טז): לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה — ׳זוֹ תּוֹרָה׳, וְשִׂמְחָה וְכוּ׳ וְיָקָר — ׳אֵלּוּ תְּפִלִּין׳ וְכוּ׳ (מְגִלָּה טז:). הַיְנוּ שֶׁכָּל הַמִּצְוֹוֹת וְהַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא רָצְתָה לְבַלְּעָם הַכֹּל הֶחֱזִירָה אֶל הַקְּדֻשָּׁה, כִּי הֶכְרְחָה לִתֵּן הֶקְאוֹת עַל־יְדֵי לְקִיחַת אֶסְתֵּר לְבֵית אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁנִּלְקְחָה לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא כַּנַּ״ל. וְאָז לֹא דַּי שֶׁהֶחֱזִירָה לְיִשְׂרָאֵל כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְהַמִּצְוֹוֹת וְכָל גְּדֻלָּתָם וּכְבוֹדָם וַחֲשִׁיבוּתָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֶסְתֵּר ט, ג): וְכָל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת וְכוּ׳ מְנַשְּׂאִים אֶת הַיְּהוּדִים וְכוּ׳,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קנ״ג

עַד שֶׁזָּכוּ אַחַר־כָּךְ עַל־יְדֵי־זֶה לִבְנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁבָּנָה כֹּרֶשׁ בֶּן אֶסְתֵּר וְהֶחֱזִיר כָּל הַכֵּלִים לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ (עַיֵּן וַיִּקְרָא רַבָּה יג, ח). וְלֹא דַּי בְּכָל זֶה, אַף גַּם עַצְמוּת חִיּוּתָם הֻכְרְחוּ לְהָקִיא, וְזֶהוּ בְּחִינַת גֵּרִים הָרִבֵּה שֶׁנִּתְגַּיְּרוּ אָז, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ח, יז): **וְרַבִּים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ מִתְיַהֲדִים** וְכוּ׳, הַיְנוּ כַּנַּ״ל:

ה. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת תִּקֻּף הַנֵּס שֶׁל פּוּרִים שֶׁהוּא נֵס נִפְלָא אֲשֶׁר כְּמוֹהוּ לֹא נִהְיָתָה. וְכִמְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, מִגֹּדֶל הַפְּלָגַת הַנֵּס שֶׁל פּוּרִים, אֲשֶׁר אֵין הַגְמָתוֹ בְּכָל הַנִּסִּים שֶׁעָבְרוּ עַד בִּיאַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מִדְרַשׁ מִשְׁלֵי פָּרָשָׁה ט): ׳כָּל הַמּוֹעֲדִים בְּטֵלִים וִימֵי הַפּוּרִים לֹא נִבְטָלִים׳.

כִּי הָמָן הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ, בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד וְלַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים וְכוּ׳. כִּי הָמָן־עֲמָלֵק שֶׁהוּא זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, א): ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״ - שֶׁיּוֹנֵק מֵהַדַּעַת כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִקְטָן הַמֹּחַ, בִּבְחִינַת מֹחִין דְּקָטְנוּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הִתְגַּבְּרוּת תַּאֲוַת נְאוּף, שֶׁהוּא עִקַּר הַיֵּצֶר־הָרָע, עִקַּר הַכְנָעָתוֹ עַל־יְדֵי הִתְפִּלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁעוֹמֶדֶת לְהַסְטְרָא אָחֳרָא, בְּחִינַת עֲמָלֵק, בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ, עַד שֶׁמַּכְרִיחַ לְתֵת הֶקְדֵּשׁוֹת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. אֲבָל זֶה הַצַּדִּיק הַבַּעַל כֹּחַ שְׁנִכְנַס לְמִלְחָמָה זֹאת לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, כְּדֵי שֶׁתִּבָּטֵל אוֹתָהּ הַנָּחָשׁ וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל - זֶה הַצַּדִּיק צָרִיךְ לִהְיוֹת בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל מְאֹד, וְצָרִיךְ לְהִתְבּוֹנֵן מְאֹד בְּכֹחוֹ אִם יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לַעֲמֹד בְּמִלְחָמָה זֹאת. וְצָרִיךְ לֵידַע עִם מִי הוּא נִלְחָם, כִּי לִפְעָמִים, אַף־עַל־פִּי שֶׁהַצַּדִּיק הוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, וְיֵשׁ לוֹ כֹּחַ לַעֲמֹד כְּנֶגֶד אֵיזֶה סִטְרָא אָחֳרָא וּקְלִפָּה גְּדוֹלָה, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן, לִפְעָמִים מִתְגַּבֶּרֶת סִטְרָא אָחֳרָא וּקְלִפָּה גְּדוֹלָה כָּל כָּךְ שֶׁאֵין בְּכֹחוֹ לַעֲמֹד כְּנֶגְדָּהּ.

וְעִקַּר כְּלַל כָּל הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְזֶהֱמַת הַנָּחָשׁ הוּא עֲמָלֵק, שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְכָל הַקְּלִפּוֹת וְכָל עַכּוּ״ם שֶׁיּוֹנְקִים מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר כד, כ): ״רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמָלֵק״ - שֶׁעֲמָלֵק כָּלוּל מִכֻּלָּם, וְכֻלָּם יוֹנְקִים מִמֶּנּוּ. וְעַל־כֵּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ צָרִיךְ לִלְחֹם עִמּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יז, טז): ״מִלְחָמָה לַה׳ בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר״. וְעַל־כֵּן לֹא הָיָה יָכֹל אֲפִלּוּ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְהַכְנִיעוֹ לְגַמְרֵי, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם פָּסוּק יג): ״וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמָלֵק״ וְכוּ׳. שֶׁפֵּרַשׁ רַשִׁ״י: ׳שֶׁחָתַךְ רְאשֵׁי גִבּוֹרָיו וְלֹא הָרְגוּ לְגַמְרֵי, מִכָּאן שֶׁעָשׂוּ עַל־פִּי הַדִּבּוּר׳. כִּי מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק הָיְתָה עַל־יְדֵי הִתְפִּלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כַּנַּ״ל בַּתּוֹרָה הַנַּ״ל. וְאַף־עַל־פִּי שְׁמֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם בְּוַדַּאי הָיָה בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הָיָה יָכֹל לְהַכְנִיעוֹ לְגַמְרֵי, כִּי אִם הָיָה רוֹצֶה לְהַכְנִיעוֹ לְגַמְרֵי, הָיָה מִתְגַּבֵּר בְּכֹחַ קְלִפָּה חֲזָקָה וּגְדוֹלָה כָּל כָּךְ, שֶׁגַּם מֹשֶׁה לֹא הָיָה יָכֹל לַעֲמֹד כְּנֶגְדָּהּ, כִּי קְלִפַּת עֲמָלֵק מַגִּיעַ עַד אֵין תַּכְלִית, וְאֵין מִי שֶׁיָּכוֹל לְעָקְרוֹ לְגַמְרֵי כִּי אִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּעֵת שֶׁיָּבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, עַל־כֵּן הֻכְרַח מֹשֶׁה לְלֹחֶם עִמּוֹ בְּחָכְמָה גְּדוֹלָה עַל־פִּי הַדִּבּוּר - לַחְתֹּךְ רַק רָאשֵׁי גִבּוֹרָיו וְלֹא לְהַכְנִיעוֹ לְגַמְרֵי. וְעַל־כֵּן ׳מִלְחָמָה לַה׳ בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר׳, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, כְּבֵיכוֹל, צָרִיךְ לְלֹחֶם עִמּוֹ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כִּי אֵין מִי שֶׁיֵּדַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִמּוֹ כִּי אִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ.

וְזֶהוּ בְּחִינַת תִּקֻּף הַנֵּס שֶׁל פּוּרִים שֶׁהוּא מַפֶּלֶת הָמָן־עֲמָלֵק, כִּי הָמָן־עֲמָלֵק רָצָה לְהִתְגַּבֵּר אָז בְּכָל כֹּחוֹ, עַד שֶׁרָצָה לְבַלַּע אֶת יִשְׂרָאֵל לְגַמְרֵי, כִּי בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים, וְהָיָה לוֹ כֹּחַ עַל־יְדֵי שֶׁנִּשְׁאוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת (מִחִבָּרַת הַקֹּדֶשׁ, פּוּרִים), שֶׁהוּא פְּגַם תַּאֲוַת נְאוּף, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר כֹּחוֹ. גַּם הִשְׁתַּחֲוּוּ לַצֶּלֶם (מְגִלָּה יב.), שֶׁהוּא פְּגַם אֱמוּנָה. גַּם נֶהֱנוּ מִסְּעֻדָּתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָרָשָׁע (שָׁם), שֶׁהוּא פְּגַם תַּאֲוַת אֲכִילָה, בְּחִינַת הִתְגַּבְּרוּת מְזוֹנָא דְּגוּפָא שֶׁהוּא פְּגַם אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת, שֶׁעַל־יְדֵי כָּל זֶה מִתְגַּבֵּר זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְלִפַּת הָמָן־עֲמָלֵק, כַּמּוּבָן וּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁכָּל בְּחִינוֹת אֵלּוּ, דְּהַיְנוּ פְּגַם אֲכִילָה וּפְגַם נְאוּף וּפְגַם אֱמוּנָה, תְּלוּיִים זֶה בָּזֶה. וְהֵם פְּגָמוּ אָז בְּכָל זֶה.

וְעַל־יְדֵי־זֶה הִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם הָמָן־עֲמָלֵק, שֶׁהוּא עִקַּר זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (חֻלִּין קלט:): ׳הָמָן מִן הַתּוֹרָה מְנַיִן? שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ג, יא): ״הֲמִן הָעֵץ״ וְכוּ׳. נִמְצָא, שֶׁהָמָן הוּא עִקַּר פְּגַם עֵץ הַדַּעַת. וְכָל יְנִיקָתוֹ הָיְתָה עַל־יְדֵי שֶׁחָמַל שָׁאוּל עַל אֲגָג זְקֵנוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נוֹלַד הָמָן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מְגִלָּה יג.), כִּי מַה שֶּׁחָמַל שָׁאוּל עַל אֲגָג - זֶה בְּחִינַת רַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא אָחֳרָא, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר יְנִיקַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, בְּחִינַת ׳וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם׳, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם. וְהָמָן בְּגֹדֶל הִתְגַּבְּרוּתוֹ אָז, חָשַׁב מַחֲשָׁבָה רָעָה, כִּי רָאָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְרוּדִים מְאֹד מְאֹד בְּתֹקֶף הַגָּלוּת, וְיֵשׁ עֲלֵיהֶם פְּגָמִים וְקִטְרוּגִים כָּאֵלֶּה, עַד שֶׁאָז אִם הָיָה מִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם בְּכֹחַ אֵיזֶה קְלִפָּה קְטַנָּה בְּעָלְמָא - גַּם כֵּן הָיָה קָשֶׁה לַעֲמֹד כְּנֶגְדּוֹ לְגֹדֶל חֲלִישׁוּת יִשְׂרָאֵל אָז.

אֲבָל הוּא בְּרִשְׁעָתוֹ, יִמַּח שְׁמוֹ, הִתְחַכֵּם אָז, וְהִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם אָז בְּכָל מִינֵי כֹּחוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ, וְקִבֵּץ וָרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וְכָל אוֹהֲבָיו וְכָל עֲשָׁרֶת בָּנָיו, שֶׁהֵם כָּל הָעֲשָׂרָה כִּתְרִין דִּמְסָאֲבוּתָא (עֲשָׂר מַדְרֵגוֹת שֶׁל הַטֻּמְאָה), וְרָצָה לְהִתְגַּבֵּר

אָז עַל מְרִדְּכַי וְיִשְׂרָאֵל, בְּכֹחַ כָּל הַחֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי טֻמְאָה, שֶׁהֵם כְּלַל כָּל הַסִּטְרָא אָחֳרָא שֶׁעֲמָלֵק כְּלוּל מֵהֶם, וְעַל־כֵּן עָשָׂה עֵץ גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה. וּבְכֹחַ כֻּלָּם רָצָה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל אָז בְּעֵת חֲלִישׁוּתָם הַגְּדוֹלָה, בְּעֵת תִּקֻּף הַגָּלוּת, בְּעֵת שֶׁהֵיוּ רְחוֹקִים מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

כִּי עִקַּר הַכְנָעַת עֲמָלֵק הוּא עַל־יְדֵי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כה, יט): "בָּאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק" וכו'. 'בָּאָרֶץ' דַּיְקָא, כִּי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי כֹּחַ מַעֲשָׂיו וכו', שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין עִקַּר הַכֹּחַ לַעֲמֹד כְּנֶגְדּוֹ כַּנַּ"ל, דְּהַיְנוּ שֶׁמֵּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עִקַּר הַכֹּחַ שֶׁל הַצַּדִּיק הַבָּעַל כֹּחַ שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעַ הָמָן־עֲמָלֵק, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְכָל הַבְּחִינוֹת הַמְבֹאָרִים שָׁם בַּהֲתוֹרָה הַנַּ"ל, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְגִלּוּת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד, שֶׁאָז יִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, דְּהַיְנוּ לְגַלּוֹת כֹּחַ מַעֲשָׂיו שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל בְּכ"ח אַתְוָן וכו' כַּנַּ"ל. אֲבָל כָּל עִקַּר הַכֹּחַ שֶׁל הַצַּדִּיק שֶׁזּוֹכֶה לְכָל זֶה הוּא עַל־יְדֵי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁם מְאִירִין כ"ח אַתְוָן, כֹּחַ מַעֲשָׂיו, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַכֹּחַ כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן עִקַּר הַכְנָעַת עֲמָלֵק הוּא בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל דַּיְקָא כַּנַּ"ל, כִּי מִשָּׁם עִקַּר הַכֹּחַ לַעֲמֹד כְּנֶגְדּוֹ כַּנַּ"ל, אֲבָל אָז בְּסוֹף גָּלוּת בָּבֶל, שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בַּגָּלוּת רְחוֹקִים מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ חֲלוּשִׁים אָז מְאֹד, וְהוּא הִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם בְּכָל כֹּחוֹתָיו כַּנַּ"ל, וְרָצָה לִבְלֹעַ אֶת יִשְׂרָאֵל, חַס וְשָׁלוֹם, לְגַמְרֵי כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן בָּאֱמֶת הָיָה אָז עֵת צָרָה גְּדוֹלָה אֲשֶׁר כָּמוֹהוּ לֹא נִהְיָתָה.

אַבָּל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חָמַל עַל עַמּוֹ, וְשָׁלַח לָנוּ אָז אֶת מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר, וּמָרְדְּכַי הוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ, שֶׁכְּלוּל מִכָּל הֶרֵיחוֹת טוֹבוֹת שֶׁנִּמְשָׁכִין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. כִּי מָרְדְּכַי הוּא בְּחִינַת (שְׁמוֹת ל, כג): "בְּשָׂמִים רֹאשׁ מָר דְּרוֹר" שֶׁתַּרְגּוּמוֹ: 'מָרֵי דַּכְיָא' (מוֹר טָהוֹר וְנָקִי), כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מְגִלָּה י:), הֵיכִנוּ שֶׁהוּא רֹאשׁ לְכָל הַבְּשָׂמִים וְהֶרֵיחוֹת שֶׁל שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מָשִׁיחַ, שֶׁנִּקְרָא בְּשֵׁם מָשִׁיחַ עַל שֵׁם שֶׁנִּמְשַׁח בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, כִּי מָשִׁיחַ הוּא עִקַּר הַכֹּחַ שֶׁל שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, כִּי מָשִׁיחַ הוּא כְּלַל כָּל הֶרֵיחוֹת טוֹבוֹת שֶׁבָּעוֹלָם.

וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה נִתְקַדְּשִׁין הַדְּבָרִים בְּקֻדֵּשְׁתָן, דְּהַיְנוּ הַמִּשְׁכָּן וּמִזְבַּח וּכְלֵי שָׁרֵת וְכֹהֲנִים גְּדוֹלִים וּמְלָכִים (בְּרֵישִׁית ה:), כִּי כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת מְקֻבָּלִין עַל־יְדֵי הָרֵיחַ טוֹב, שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ, שֶׁגָּדֵל וְצוֹמֵחַ עַל־יְדֵי הַקּוֹל הַמַּשָּׁקֶה אֶת הַגֶּזַע שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה הַקּוֹל יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ וְלְהַפֵּךְ עֲוֹונוֹת לִזְכֻיּוֹת, חַל לְקַדֵּשׁ, בִּבְחִינַת 'נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ'. כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. כִּי עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה הִיא בְּחִינַת הַנְּשָׁמָה שֶׁהִיא חֵלֶק אֱלוֹהַּ מִמַּעַל שֶׁעִקַּר חִיּוּתָהּ הוּא הָרֵיחַ, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ, בְּחִינַת מָשִׁיחַ, עַל־יְדֵי־זֶה מַעֲלִין כָּל הַדְּבָרִים מֵחֹל לְקֹדֶשׁ. וּמָרְדְּכַי נִמְשַׁךְ מִשָּׁם, כִּי הוּא בְּחִינַת 'בְּשָׂמִים רֹאשׁ מָר דְּרוֹר'. וְעַל־כֵּן הָיָה לוֹ כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁל מָשִׁיחַ לַעֲמֹד כְּנֶגֶד כָּל קְלִפּוֹת הָמָן־עֲמָלֵק.

וְעַל־כֵּן בְּכֹחוֹ הָיְתָה יְכוֹלָה אֶסְתֵּר לְיָרֵד לְבֵית אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ שֶׁהוּא בֵּית הַסִּטְרָא אָחֳרָא, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא רוֹצָה לְבָלְעָהּ, אֲבָל בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל מָרְדְּכַי הַיְהוּדִי, עַל־יְדֵי־זֶה לֹא דַּי שֶׁלֹּא בָּלַע אוֹתָהּ, אַדְרַבָּא, הִיא עָמְדָה לָהֶם בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהֶם עַד שֶׁהֶחְרִחוּ לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעוּ. וְהָמָן־עֲמָלֵק נָפַל מְאֹד מְאֹד וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו עַל הָעֵץ, כִּי נָפַל וְנִכְנַע הָמָן־עֲמָלֵק מְאֹד עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁהִיא בְּחִינַת אֶסְתֵּר, וְכַנַּ"ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת תִּקֻּף הַשִּׁמְחָה שֶׁל פּוּרִים, כִּי עַל־יְדֵי כָּל הַנַּ"ל נִתְעוֹרֵר הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט וכו', שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשִּׂמְחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם כְּפִי הַהֶאָרָה שֶׁמִּתְקַבְּלִין מִשָּׁם. וְאָז בְּפוּרִים נִתְעוֹרֵר זֶה הַשִּׁיר בְּהֶאָרָה נִפְלָאָה מְאֹד, כִּי אָז הוּא הִתְנוֹצְצוּת מָשִׁיחַ בְּחִינַת מָרְדְּכַי כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן אָז נִמְשַׁךְ שִׁיר וְשִׂמְחָה וְחֶדְוָה גְּדוֹלָה עַד אֵין קֵץ:

ו. **וְזֶה** בְּחִינַת סְעֻדַּת פּוּרִים, שֶׁהִיא מְצָוָה גְּדוֹלָה לְהֶרְבּוֹת בִּסְעֻדָּה לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׂמֹחַ (אוֹרַח חַיִּים, סִימָן תרצה, סְעִיף א), כִּי אָז הָאֲכִילָה בִּקְדֻשָּׁה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא. כִּי עַל־יְדֵי הָרֵיחַ טוֹב שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין וכו' כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִמְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, כִּי מַכְנִיעִין מְזוֹנָא דְּגוּפָא, בִּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה, כו): "וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו", כְּמַבֹּאָר בְּתוֹרָה הַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן אָז מְצָוָה לֶאֱכֹל, כִּי אָז זוֹכִין לִמְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא כַּנַּ"ל, כִּי אָז מַכְנִיעִין קְלִפַּת עֲמָלֵק, שֶׁהוּא מְזַרֵּעַ עֵשָׂו שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא, בִּבְחִינַת 'וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו' כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן נִקְרֵאת אֶסְתֵּר 'הֲדַסָּה' (מְגִלָּה י: יג), עַל שֵׁם רֵיחַ טוֹב, כִּי עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁהִיא בְּחִינַת אֶסְתֵּר, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְרֵיחַ טוֹב שֶׁהוּא חִיּוּת הַנְּשָׁמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הַכֹּל בִּבְחִינַת 'נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קיד

ז. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת מַפָּלָת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה כִּתְרִין דִּמְסָאֲבוּתָא, שֶׁעִקַּר הִתְגַּבְּרוּתָם הוּא בְּחִינַת כְּפִירוֹת שֶׁמַּכְנִיסִין בַּלֵּב לְהַחֲלִישׁ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, חַס וְשָׁלוֹם. וְעַל־כֵּן הֵם עֲשָׂרָה כְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה - לִזְכּוֹת לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, וְהֵם רוֹצִים לְפַגֵּם בְּכָל זֶה, חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל עַל־יְדֵי הִתְפַּלְּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ נַפ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַעֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה, וְנִתְגַּלֶּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הַכֹּל בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, וְעַל־כֵּן אָז נוֹפְלִים יַחַד כָּל עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן, כָּל עֶשֶׂר כִּתְרִין דִּמְסָאֲבוּתָא, כִּי נוֹפְלִים עַל־יְדֵי בְּחִינַת עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, שֶׁנִּתְגַּלִּין אָז כַּנַ״ל.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שַׁבָּת פח.): שֶׁבְּפוּרִים חָזְרוּ וְקִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֶסְתֵּר ט, כז): ״קִיְּמוּ וְקִבְּלוּ״ וְכוּ׳. כִּי עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, בְּחִינַת אֶסְתֵּר כַּנַ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת נְבוּאָה, בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, בְּחִינַת (שָׁם ה, א): ״וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת״ - שֶׁלָּבְשָׁתָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מְגִלָּה יד:). וְזוֹכִין לַעֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם:

ח. **וְזֶה** בְּחִינַת פֶּסַח וְעִנְיַן אִסּוּר חָמֵץ, כִּי בְּפֶסַח הוּא יְצִיאַת מִצְרַיִם, וְעִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם הָיָה לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם. וְזֶה הָיָה עִקַּר גְּאֻלַּת מִצְרַיִם - שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ אָז נִסִּים וּמוֹפְתִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמְעוּ וְלֹא נִרְאוּ בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הַגּוֹיִים, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי כָּל זֶה נִתְגַּלָּה שֶׁיֵּשׁ אֱלֹהִים שֶׁלִּיט בְּעוֹלָמוֹ לַעֲשׂוֹת בּוֹ כִּרְצוֹנוֹ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאַיִן בִּרְצוֹנוֹ, וְהוּא מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם וּבְיָדוֹ לַעֲשׂוֹת בָּעוֹלָם כִּרְצוֹנוֹ לְשַׁנּוֹת הַטֶּבַע בְּכָל עֵת, לַעֲשׂוֹת מִמַּיִם דָּם, וּמִדָּם מַיִם, וּמֵאוֹר חֹשֶׁךְ, וּמֵחֹשֶׁךְ אוֹר, וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה בִּשְׁאָר הַמּוֹפְתִים, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי כֻּלָּם נִתְגַּלָּה אֱמוּנַת אֱמֶת אֱלֹהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ - שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ חִדֵּשׁ הַכֹּל בִּרְצוֹנוֹ, וְעַל־כֵּן בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת בְּכָל הָעוֹלָם כִּרְצוֹנוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּכָל הַמּוֹפְתִים (שְׁמוֹת ח, יח): ״לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֲנִי ה׳ בְּקֶרֶב הָאָרֶץ״, ״לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֵין כָּה׳ אֱלֹהֵינוּ״ (שָׁם פְּסוּק ו). וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה שְׁאָר לְשׁוֹנוֹת כָּאֵלֶּה הַכְּתוּבִים בְּכָל הַמּוֹפְתִים. כִּי כָּל הַמּוֹפְתִים הָיוּ לְגַלּוֹת אֱלֹהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַאֲמִין בַּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כִּי אִם כְּשֶׁמַּאֲמִינִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כַּמּוּבָן לְכָל מַשְׂכִּיל בֶּאֱמֶת. נִמְצָא, שֶׁעִקַּר בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם הוּא לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהִיא עִקַּר הָאֱמוּנָה שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יְדֵי כָּל הַמּוֹפְתִים הַנּוֹרָאִים שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעֵינֵינוּ בְּמִצְרַיִם.

וְעַל־כֵּן עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם הָיָה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (שְׁמוֹת ז, ט): ״וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַרְעֹה יְהִי לְתַנִּין״ הַנַּאֱמַר בְּתִחִלַּת הַגְּאֻלָּה, שֶׁפֵּרְשׁוּ רַבֵּנוּ זַ״ל עַל הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל (אוֹת ג), עַיֵּן שָׁם. כִּי עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְגַיֵּר גֵּרִים, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (שָׁם יב, לח): ״וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם״, דְּהַיְנוּ גֵּרִים רַבִּים שֶׁנִּתְגַּיְּרוּ אָז. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבָּה הַכָּבוֹד דִּקְדֻשָּׁה. וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִנְבוּאָה שֶׁהוּא מַתַּן תּוֹרָה. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהִיא בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרֵר הַשִּׁיר הַנַּ״ל, שֶׁהוּא הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גִּדּוֹלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיְרָאוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע עֵקֶב דְּסִטְרָא אָחֳרָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא, וְזוֹכִין לְמְזוֹנָא דִּנְשִׁמְתָא וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר כָּל זֶה בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל.

אַבָּל אָז בִּשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, אַף־עַל־פִּי שֶׁכְּבָר קִבְּלוּ כֹּחַ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם כַּנַּ״ל, אַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן לֹא זָכוּ לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה. וְכָל זְמַן שֶׁאֵין מְקַבְּלִין אֶת הַתּוֹרָה - עֲדַיִן אֵין נִתְגַּלֶּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בִּשְׁלֵמוּת, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא עַל־יְדֵי מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל רוּחַ נְבוּאָה וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעִקַּר בְּרוּר הַמְּדַמֶּה הוּא עַל־יְדֵי־זֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה - לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא עִקַּר הָאֱמוּנָה, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן אָז בִּשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁהָיוּ עֲדַיִן קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה - עֲדַיִן לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְבָרֵר הַמְּדַמֶּה בִּשְׁלֵמוּת, וְכָל זְמַן שֶׁאֵין הַמְּדַמֶּה מְבֹרָר עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה שֶׁהוּא מַתַּן תּוֹרָה, עֲדַיִן אִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת בִּשְׁלֵמוּת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם. וְכָל זְמַן שֶׁאֵין נִתְגַּלֶּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם - אִי אֶפְשָׁר לָצֵאת מִקִּלְקֻלֵּפֹת מִצְרַיִם, שֶׁעִקַּר זֶהֲמָתָם הָיָה עַל־יְדֵי הַכְּפִירוֹת הַנִּמְשָׁכִין מֵהַכּוֹפְרִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, יִמַּח שְׁמָם וְזִכְרָם.

וְעַל־כֵּן בָּאֱמֶת הָיְתָה יְצִיאַת מִצְרַיִם עַל־יְדֵי נַס נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, כַּמְבֹאָר בְּכִתְבֵי הָאַר״י זַ״ל (פְּרִי עֵץ חַיִּים, חַג הַמַּצּוֹת, פֶּרֶק א), שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם מֹחִין גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים מְאֹד שֶׁלֹּא בְּהַדְרָגָה וְשֶׁלֹּא כְּסֵדֶר, עַיֵּן שָׁם, הַיְנוּ שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא זָכוּ עֲדַיִן לְרוּחַ נְבוּאָה בִּשְׁלֵמוּת שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן הִמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֹחִין גְּדוֹלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת רוּחַ

הַקֹּדֶשׁ, בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, עַד שֶׁנִּתְגַּלֶּה גַּם בְּשָׂעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, כִּי עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם הוּא עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ״ל. וּבִשְׁבִיל זֶה הֻצְרְכוּ לָצֵאת בְּחִפָּזוֹן גָּדוֹל, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בָּהֶם הַקְּלִפּוֹת שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת, מֵחֲמַת שֶׁעֲדַיִן לֹא זָכוּ לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עֲדַיִן לֹא נִתְבָּרֵר הַמְּדַמֶּה בִּשְׁלֵמוּת, רַק יְצִיאָתָם מֵהַכְּפִירוֹת וּקְלִפַּת מִצְרַיִם הָיְתָה בְּדֶרֶךְ נֵס, שֶׁבָּאוּ עֲלֵיהֶם הָאָרַת הַמֹּחִין שֶׁלֹּא בְּהַדְרָגָה וְשֶׁלֹּא כַּסֵּדֶר, כַּמְבֹאָר בַּכְּתָבִים:

ט. **וּבְשָׁבִיעִי** זֶה צְרִיכִין לֶאֱכֹל מַצָּה בְּפֶסַח, וְחָמֵץ אָסוּר בְּאִסּוּר חָמוּר מְאֹד בְּבֶל יֵרָאֶה וּבֶל יִמָּצֵא. וְעִקַּר אִסּוּר הֶחָמֵץ הוּא עַל־יְדֵי הַמַּיִם דַּיְקָא, כִּי עִקַּר הַזְּהִירוּת מֵחָמֵץ לְמַצָּה הוּא דַּיְקָא מִשָּׁעָה שֶׁנִּתְנוּ מַיִם בָּעִסָּה, שֶׁאָז צְרִיכִין לִזָּהֵר מְאֹד לִבְלִי לְהַשְׁהוֹת אֶת הָעִסָּה שֶׁלֹּא תִּתְחַמֵּץ עַל־יְדֵי הַמַּיִם.

כִּי עִקַּר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא בְּחִינַת מַיִם, כִּי מַיִם קָדְמוּ לָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (ירושלמי חגיגה ב, א): ׳מִתְּחִלָּה הָיָה הָעוֹלָם מַיִם בְּמַיִם׳ וְכוּ׳. וְכֵן פֵּרֵשׁ רַשׁ״י בַּפָּסוּק ׳בְּרֵאשִׁית׳ (בראשית א, א) שֶׁהַמַּיִם קָדְמוּ לְכָל הַבְּרִיאָה. וְעִקַּר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא רַק לְהַאֲמִין בְּהַתְחָלַת הַבְּרִיאָה שֶׁהֵם הַמַּיִם, לְהַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה שֶׁהִיא הַמַּיִם יֵשׁ מֵאַיִן הַמַּחְלָט, וְאַחַר־כָּךְ בָּרָא מֵהֶם כָּל הָעוֹלָם וּמִלֹּאוֹ.

כִּי עִקַּר מַה שֶּׁצְּרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא רַק עַל הַהַתְחָלָה, כִּי מַה שֶּׁאַחַר הַבְּרִיאָה שֶׁבָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵשׁ מִיֵּשׁ, זֶה אֵינוֹ חִדּוּשׁ אֵצֶל הָעוֹלָם כָּל כָּךְ, כִּי הַחִדּוּשִׁים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ יֵשׁ מִיֵּשׁ - זֶה אָנוּ רוֹאִין בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה. כִּי בֶּאֱמֶת אָנוּ רוֹאִין חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁבָּעֶרֶב חַמָּה שׁוֹקַעַת וְנַעֲשָׂה חֹשֶׁךְ, וּבַבֹּקֶר חוֹזֶרֶ וּמְחַדֵּשׁ אוֹר הַחַמָּה. וְכֵן מַחְטָה אַחַת שֶׁזּוֹרְעִין בָּאָרֶץ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַצְמִיחַ מִמֶּנָּה כַּמָּה שִׁבֳּלִים גְּבוֹהִים עִם כַּמָּה מֵאוֹת חִטִּים. וְכֵן מִגַּרְעִין אֶחָד מַצְמִיחַ בְּרִצּוֹנוֹ אִילָן גָּדוֹל וְנִפְלָא. וּמִטִּפָּה סְרוּחָה הוּא בּוֹרֵא בְּרִצּוֹנוֹ אָדָם גָּדוֹל וְחַיָּה גְּדוֹלָה, וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, פְּלָאוֹת הַבְּרִיאָה שֶׁאָנוּ רוֹאִין בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה מַה שֶּׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בּוֹרֵא בְּרִיּוֹת נִפְלָאוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל רֶגַע. אֲבָל מֵחֲמַת שֶׁכָּל אֵלּוּ הַבְּרִיּוֹת הַנִּפְלָאוֹת בּוֹרֵא אוֹתָם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵשׁ מִיֵּשׁ, כִּי כָּךְ גָּזַר בְּרִצּוֹנוֹ שֶׁמִּיּוֹם הַבְּרִיאָה וְהָלְאָה יִבְרָא הַכֹּל יֵשׁ מִיֵּשׁ, עַל־כֵּן אַף־עַל־פִּי שֶׁאָנוּ רוֹאִין בְּעֵינֵינוּ חִדּוּשֵׁי בְרִיּוֹתָיו בְּכָל עֵת, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בַּשֵּׂכֶל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם מֵחֻמַּת שֶׁאָז הָיָה יֵשׁ מֵאַיִן. עַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה לְהַאֲמִין בָּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל יֵשׁ מֵאַיִן הַמֻּחְלָט.

וּבֶאֱמֶת מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֹחַ אֱמִתִּי בְּקִדְקְדוֹ וּמִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת, אֵין שׁוּם חִלּוּק אֶצְלוֹ בֵּין חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בִּתְחִלַּת הַבְּרִיאָה וּבֵין הַחִדּוּשִׁים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה בְּכָל עֵת, כִּי כְּמוֹ שֶׁאֵין יְכוֹלִין לְהָבִין חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה, כְּמוֹ כֵן אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בְּשׁוּם שֵׂכֶל הַחִדּוּשִׁים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּכָל עֵת. כִּי בְּוַדַּאי אִם לֹא הָיִינוּ רוֹאִים בְּעֵינֵינוּ שֶׁנִּצְמָח מִגַּרְעִין אֶחָד אִילָן גָּדוֹל כָּזֶה, בְּוַדַּאי לֹא הָיָה שׁוּם חָכָם וּמְחַקֵּר מַאֲמִין בָּזֶה שֶׁיּוּכַל לִהְיוֹת נִצְמָח מִגַּרְעִין קָטָן כָּזֶה אִילָן גָּדוֹל כָּזֶה עִם עֲנָפִים וְעָלִים וּפֵרוֹת כָּאֵלֶּה, וְאֵיךְ הָיָה אֶפְשָׁר לְצַיֵּר זֹאת בַּשֵּׂכֶל? וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אָנוּ רוֹאִין בְּעֵינֵינוּ פְּלָאוֹת הַבּוֹרֵא כָּאֵלֶּה בְּכָל עֵת שֶׁנִּצְמָח אִילָן גָּדוֹל מִגַּרְעִין אֶחָד, וְאָדָם בַּעַל דֵּעָה וּבַעַל שֵׂכֶל נִבְרָא מִטִּפָּה סְרוּחָה, וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה שֶׁאֵר פְּלָאוֹת הַבְּרִיאָה, מַה שֶּׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לְהָבִין כְּלָל אִם לֹא הָיִינוּ רוֹאִין אוֹתָם בְּעֵינֵינוּ. וְגַם עַכְשָׁו שֶׁאָנוּ רוֹאִין אוֹתָם בְּעֵינֵינוּ, אִי אֶפְשָׁר לְצַיֵּר זֹאת בַּשֵּׂכֶל וּלְהָבִין אֵיךְ נַעֲשָׂה זֹאת, אֵיךְ נִמְשָׁךְ שֵׂכֶל וְדַעַת לְטִפָּה סְרוּחָה שֶׁיִּהְיֶה מִטִּפָּה לְחָה וְסִרוּחָה כָּזֹאת אָדָם בַּעַל קוֹמָה וּבַעַל צוּרָה וּבַעַל שֵׂכֶל כָּזֶה, רַק הוּא יִתְבָּרַךְ אָמַר וַיְהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד. וְזֶה הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא יָכוֹל לִבְרֹא יֵשׁ מֵאַיִן הַמֻּחְלָט לְגַמְרֵי, כִּי כְּמוֹ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בְּרִיאַת יֵשׁ מֵאַיִן, כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בְּרִיאַת יֵשׁ מִיֵּשׁ כַּנַּ״ל, וּמֵאַחַר שֶׁאָנוּ רוֹאִין בְּרִיאַת יֵשׁ מִיֵּשׁ בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין אָנוּ מְבִינִים זֹאת, בְּוַדַּאי אָנוּ מְחֻיָּבִים לְהַאֲמִין גַּם בִּבְרִיאַת יֵשׁ מֵאַיִן. רַק מֵחֲמַת שֶׁבְּרִיאַת יֵשׁ מֵאַיִן לָאוֹ כָּל אָדָם זוֹכֶה לִרְאוֹת כִּי אִם הַצַּדִּיקִים בַּעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, עַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְצַיֵּר זֹאת בַּשֵּׂכֶל, וּצְרִיכִין לִסְמֹךְ רַק עַל אֱמוּנָה הַנִּמְשֶׁכֶת עַל־יְדֵי בַּעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הָאֲמִתִּיִּים.

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הִתְחַזְּקוּת מַה שֶּׁצְּרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא רַק עַל הַתְחָלַת הַבְּרִיאָה שֶׁהָיְתָה יֵשׁ מֵאַיִן. וְהַתְחָלַת הַבְּרִיאָה הָיְתָה מַמִּיִם שֶׁהָיוּ רִאשׁוֹנִים לְכָל הַבְּרִיאָה, כִּי הַמַּיִם בָּרָא אוֹתָם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּתְחִלָּה כַּנַּ״ל. נִמְצָא שֶׁעִקַּר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם תְּלוּיִ בַּמַּיִם, שֶׁהֵם רִאשׁוֹנִים לְבְרִיאָה, שֶׁהֵם הָעִקָּר שֶׁנִּבְרְאוּ

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קטו

יֵשׁ מֵאַיִן הַמַּחְלָט, כִּי מַה שֶּׁנִּבְרָא אַחַר־כָּךְ נִבְרָא מִמַּיִם שֶׁהוּא יֵשׁ מִיֵּשׁ, שֶׁאִלּוּ הַחִדּוּשִׁים שֶׁל בְּרִיאַת יֵשׁ מִיֵּשׁ אָנוּ רוֹאִין תָּמִיד בְּכָל עֵת. וְעַל־כֵּן מֵחֲמַת שֶׁעִקַּר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא בַּמַּיִם, עַל־כֵּן מַיִם יֵשׁ בָּהֶם שְׁנֵי כִּחוֹת: חֶסֶד וְדִין, יָמִין וּשְׂמֹאל, כַּמּוּבָן בַּזֹּהַר: 'מַיִם אִנּוּן לִימִינָא' וְכוּ' (זֹהַר וָאֵרָא דף כד), "כִּי בָם יָדִין עַמִּים יִתֵּן אֹכֶל לְמַכְבִּיר" (אִיּוֹב לו, לא) וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: 'מָשָׁל לְנַחְתּוֹם' וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן הַמַּיִם מְטַהֲרִין מִכָּל הַטֻּמְאוֹת, וְאִי אֶפְשָׁר לְכָנֵס לְשׁוּם קְדֻשָּׁה כִּי אִם עַל־יְדֵי טְבִילָה אוֹ נְטִילָה וּרְחִיצָה בְּמַיִם, כְּגוֹן כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִתְקָרֵב לְשׁוּם עֲבוֹדָה כִּי אִם עַל־יְדֵי טְבִילָה וְקִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם בְּמַיִם. וְכֵן כְּלַל יִשְׂרָאֵל לֹא נִכְנְסוּ לַבְּרִית כִּי אִם עַל־יְדֵי טְבִילָה בְּמַיִם וְכוּ' (יְבָמוֹת מו:). וּלְהַקְפָּה, מָצִינוּ שֶׁהַמַּיִם עֲלוּלִים לְקַבֵּל טֻמְאָה. וְכֵן אֵין הָאֹכֶל מֻכְשָׁר לְקַבֵּל טֻמְאָה עַד שֶׁיָּבוֹא עָלָיו מַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא יא, לח): "וְכִי יֻתַּן מַיִם עַל זָרַע" וְכוּ'.

כִּי עִקַּר כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְהַטָּהֳרוֹת הֵם נִמְשָׁכִין כְּפִי אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה וְהַטָּהֳרָה הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה. וּלְהֵפֶךְ עִקַּר הַטֻּמְאָה וְהַזְּהָמָא וְתַקָּף הַדִּין הוּא עַל־יְדֵי כְּפִירוֹת, חַס וְשָׁלוֹם. וְעַל־כֵּן מֵחֲמַת שֶׁעִקַּר הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא בַּמַּיִם, עַל־כֵּן "צַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם" וְכוּ' (הוֹשֵׁעַ יד, י), שֶׁמִּי שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱמוּנָה - הוּא מְקַבֵּל עַל־יְדֵי הַמַּיִם כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְהַטָּהֳרוֹת, שֶׁכֻּלָּם נִמְשָׁכִין מִתְּחִלַּת הַבְּרִיאָה שֶׁבָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת הַמַּיִם - יֵשׁ מֵאַיִן שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת, כִּי בִּתְחִלַּת הַבְּרִיאָה הָיָה הַכֹּל קֹדֶשׁ, כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן נא). אֲבָל לְהֵפֶךְ "פּוֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם", שֶׁכָּל הַכְּפִירוֹת שֶׁלָּהֶם הוּא בִּבְחִינַת מַיִם דַּיְקָא, שֶׁהֵם תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה יֵשׁ מֵאַיִן, שֶׁשָּׁם עִקַּר כְּפִירָתָם יִמַּח שְׁמָם בַּמַּ"ל. וְעַל־כֵּן הַמַּיִם עֲלוּלִים לְקַבֵּל טֻמְאָה, כִּי עִקַּר אֲחִיזַת הַטֻּמְאָה לְמִי שֶׁבָּא לְטַמֵּא הוּא בִּבְחִינַת מַיִם דַּיְקָא, שֶׁהֵם תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה יֵשׁ מֵאַיִן, שֶׁשָּׁם מְגִיעַ עִקַּר כְּפִירָתָם שֶׁהוּא עִקַּר הַטֻּמְאָה, כַּמַּ"ל:

י. **וְזֶה** בִּחִינַת חֹמֶץ וּמַצָּה, שֶׁעִקַּר הַזְּהִירוּת מֵחֹמֶץ לְמַצָּה הוּא בַּמַּיִם דַּיְקָא כַּמַּ"ל, כִּי תֵּכֶף כְּשֶׁבָּא מַיִם עַל הָעִסָּה תֵּכֶף וּמִיָּד צְרִיכִין לְזָהֵר מְאֹד מֵחֹמֶץ, לְבִלְתִּי לְהַשְׁהוֹת אֶת הָעִסָּה כְּלָל (אֹרַח חַיִּים, סִימָן תנט, סְעִיף ג), כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בְּהַמַּיִם הַכְּפִירוֹת שֶׁל מִצְרַיִם, שֶׁכּוֹפְרִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, יִמַּח שְׁמָם, שֶׁעִקַּר כְּפִירָתָם הוּא בַּמַּיִם דַּיְקָא, שֶׁהֵם תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה יֵשׁ מֵאַיִן כַּמַּ"ל. וְעִקַּר הַזְּהִירוּת הוּא, לְבִלְתִּי לְהַשְׁהוֹת אֶת הָעִסָּה שֶׁלֹּא תֶּחְמֵץ בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן. וְעִקַּר חֹמֶץ וּשְׂאוֹר שֶׁנַּעֲשָׂה בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן הוּא עַל־יְדֵי הָרוּחַ וְהָאֲוִיר, כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ, שֶׁהָעִסָּה עוֹלָה וְנִתְפַּחַת כְּשֶׁנֶּחְמֶצֶת, שֶׁזֶּהוּ עַל־יְדֵי הָאֲוִיר וְהָרוּחַ.

וְאָז בְּפֶסַח צְרִיכִין לְזָהֵר מִזֶּה מְאֹד, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר אִסּוּר חָמֵץ וּשְׂאוֹר שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל מֵעִסָּה שֶׁעָלְתָה בִּנְפִיחָה וְנֶחְמְצָה, כִּי אָז בִּשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, עֲדַיִן לֹא נִתְבָּרֵר בִּשְׁלֵמוּת כֹּחַ הַמְדַמֶּה, מֵחֲמַת שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה מַתַּן תּוֹרָה, וְלֹא זָכוּ עֲדַיִן לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ רוּחַ נְבוּאָה בִּשְׁלֵמוּת כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן אָז עֲדַיִן יֵשׁ שְׁלִיטָה לְרוּחַ שְׂטוּת, 'רוּחַ' דַּיְקָא, בְּחִינַת אֲוִיר וְרוּחַ טָמֵא שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ שְׂטוּת, הֶפֶךְ רוּחַ וַאֲוִיר קָדוֹשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, עַל־כֵּן צְרִיכִין לִשְׁמֹר אָז אֶת הָעִסָּה מֵעֵת נְתִינַת הַמַּיִם, שֶׁלֹּא תִּשְׁהֶא, שֶׁלֹּא יִשְׁלֹט בָּהּ רוּחַ וַאֲוִיר הַטָּמֵא שֶׁהוּא רוּחַ שְׂטוּת, שֶׁהוּא רוּחַ הַטָּמֵא שֶׁל הַמְעוֹנְנִים וְהַמְנַחֲשִׁים וְהַמְכַשְּׁפִים שֶׁל מִצְרַיִם, שֶׁעַל יָדָם מִתְקַלְקֵל הַמַּדָּמָה וּבָאִים בִּכְפִירוֹת וֶאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת עַל יָדָם, דְּהַיְנוּ בִּכְפִירוֹת בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא בְּחִינַת מַיִם, כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן אָז בְּפֶסַח בִּשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁהוּא קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה עֲדַיִן לֹא זָכוּ בִּשְׁלֵמוּת לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן צְרִיכִין אָז לְזָהֵר מִזֶּה, שֶׁזֶּה עִקַּר אִסּוּר חָמֵץ, לְזָהֵר, שֶׁלֹּא יִשְׁלֹט הָרוּחַ בָּעִסָּה מֵעֵת נְתִינַת הַמַּיִם, שֶׁלֹּא יִשְׁלֹט הָרוּחַ וְיַחֲמִיץ אֶת הָעִסָּה, חַס וְשָׁלוֹם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ הַכְּפִירוֹת בַּמַּיִם שֶׁנִּמְשָׁכִין מֵרוּחַ שְׂטוּת, מֵחֲמַת שֶׁעֲדַיִן לֹא זָכוּ לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ בִּשְׁלֵמוּת, מֵחֲמַת שֶׁעֲדַיִן הָיָה קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כַּנַּ"ל.

אֲבָל בִּשְׁבוּעוֹת שֶׁכְּבָר קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, וְזָכוּ לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ בִּשְׁלֵמוּת, עַל־כֵּן אָז צְרִיכִין לְהָבִיא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מֵחָמֵץ דַּיְקָא, כִּי אָז הָרוּחַ וְהָאֲוִיר הוּא בִּבְחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, אֲוִיר הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה יוֹתֵר. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהָבִיא חָמֵץ דַּיְקָא, דְּהַיְנוּ שֶׁשְּׁלֵטָה בָּהֶם הָרוּחַ וְהָאֲוִיר, כִּי אָז הָרוּחַ וְהָאֲוִיר נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי רוּחַ וְהָאֲוִיר הַזֶּה מִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה יוֹתֵר וְזוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַטָּהֳרָה שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם כַּנַּ"ל.

וְזֶה בִּחִינַת שְׁתֵּי הָרְחִיצוֹת שֶׁרוֹחֲצִין בְּלֵיל פֶּסַח בְּמַיִם, כִּי אָז צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ מֵימֵי הַטָּהֳרָה בְּיוֹתֵר, שֶׁהֵם בְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַטָּהֳרָה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, כַּנַּ"ל:

יא. **עַל־כֵּן** אֵין צְרִיכִין לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל הָרֵיחַ, כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁמְּבָרְכִין עַל כָּל דָּבָר תְּחִלָּה וְסוֹף - הַכֹּל הוּא בִּשְׁבִיל לְגַלּוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, הֱיוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם. כִּי עַל־יְדֵי הַבְּרָכוֹת שֶׁמְּבָרְכִין עַל כָּל דָּבָר - מְגַלִּין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא וְחִדֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ מְבָרְכִין 'הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ', 'בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ', 'בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה' וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי כָּל זֶה אָנוּ מְגַלִּין אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא הַיּוֹצֵר הוּא הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וּבִשְׁבִיל זֶה צְרִיכִין לְבָרֵךְ עַל כָּל דָּבָר תְּחִלָּה וְסוֹף, כִּי בִּבְרָכָה רִאשׁוֹנָה מְגַלִּין אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל עַכְשָׁו, דְּהַיְנוּ חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ מְבָרְכִין בַּתְּחִלָּה 'בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ' אוֹ 'בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה' וְכוּ' שֶׁבָּזֶה אָנוּ מְגַלִּין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ כַּנַּ"ל. אֲבָל גַּם אַחַר הָאֲכִילָה צְרִיכִין לְבָרֵךְ עוֹד בִּרְכָה אַחֲרוֹנָה, וְזֶה בִּשְׁבִיל לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, כִּי בִּרְכָה אַחֲרוֹנָה מְבָרְכִין אַחַר הָאֲכִילָה, אֲחֲרֵי שֶׁכְּבָר נֶאֱכַל וְנִתְבַּטֵּל וְעָבַר מִן הָעוֹלָם הַדָּבָר שֶׁאָכַלְנוּ, וַאֲזַי עִקַּר הַבְּרָכָה הִיא בִּבְחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד. כִּי כָּל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם יֵשׁ לוֹ הַתְחָלָה וְתַכְלִית, וְעִקַּר הוּא הַתַּכְלִית. כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא בָּרָא שׁוּם דָּבָר לְרִיק, חַס וְשָׁלוֹם, רַק כָּל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, דּוֹמֵם צוֹמֵחַ, הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לַכֹּל, צָרִיךְ שֶׁיָּבוֹא אֶל הַתַּכְלִית הַטּוֹב, דְּהַיְנוּ בְּעֵת שֶׁיִּהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁאָזַי יִהְיוּ נִכְלָלִין כָּל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם בְּשֹׁרֶשׁ חִיּוּתָם, שֶׁאָז יַעֲלֶה וְיָבוֹא כָּל דָּבָר לְתַכְלִיתוֹ הַנִּצְחִי, וְעִקַּר עֲלִיַּת כָּל הַדְּבָרִים יִהְיֶה עַל־יְדֵי הָאָדָם שֶׁבִּשְׁבִילוֹ נִבְרָא הַכֹּל, כַּיָּדוּעַ.

וְעַל־יְדֵי הַחִיּוּת שֶׁהָאָדָם מְקַבֵּל מֵאֵיזֶה דָּבָר - בְּקִדֻּשָּׁה וּבְטָהֳרָה וּבִבְרָכָה בְּכַוָּנָה כָּרָאוּי, עַל־פִּי דַּת תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, עַל־יְדֵי־זֶה מַעֲלֶה הַדָּבָר לְשָׁרְשׁוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָבוֹא זֶה הַדָּבָר לְתַכְלִיתוֹ בְּעֵת שֶׁיִּהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד. וְעַל־כֵּן אַחַר הָאֲכִילָה שֶׁאָז כְּבָר הִגִּיעַ הַסּוֹף שֶׁל הַדָּבָר שֶׁאָכַל, כִּי כְּבָר עָבַר וּבָטַל מִן הָעוֹלָם, אָז עִקַּר הַבְּרָכָה שֶׁמְּבָרְכִין עַל הַחִיּוּת שֶׁקִּבַּלְנוּ מִזֶּה הַמַּאֲכָל, הוּא, שֶׁעַל־יְדֵי זֹאת הַבְּרָכָה יַעֲלֶה זֶה הַחִיּוּת שֶׁל הַדָּבָר שֶׁאָכַל לְתַכְלִיתוֹ וְשָׁרְשׁוֹ בְּעֵת שֶׁיִּהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁאָז יִגָּמֵר בִּשְׁלֵמוּת הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם, כַּיָּדוּעַ (עֵץ חַיִּים, שַׁעַר כו, פֶּרֶק ב). וּבִשְׁבִיל זֶה מְבָרְכִין בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה: 'בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת' וְכוּ', כִּי עִקַּר הַבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה הִיא בִּבְחִינַת עוֹלָם הַנְּפָשׁוֹת, שֶׁהוּא חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד, שֶׁאָז יִהְיֶה עוֹלַם הַנְּשָׁמוֹת וְהַנְּפָשׁוֹת.

וּבִשְׁבִיל זֶה עַל הַלֶּחֶם שֶׁהוּא עִקַּר חִיּוּת הָאָדָם מְבָרְכִין בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. וְעִקַּר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן הוּא לְבָרֵךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁנָּתַן לָנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ח, י): "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה" וְכוּ', כִּי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שֶׁהִיא בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, הִיא בִּבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד הוּא בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי אָז יִתְחַדֵּשׁ הָעוֹלָם בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן עִקַּר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן הוּא לְבָרֵךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה עִקַּר בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁיִּתְחַדֵּשׁ בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה חֲשׁוּבָה יוֹתֵר מִבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה, כִּי עִקַּר הַבְּרָכָה מִדְּאוֹרַיְתָא הִיא בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה שֶׁהִיא בִּרְכַּת הַמָּזוֹן (בְּרָכוֹת מח:), כִּי חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד בְּזַאתִי חְשׁוּב הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל עַכְשָׁו, כִּי עִקַּר הַתַּכְלִית הוּא הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַבָּא, וְכָל הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא נִבְרָא כִּי אִם בִּשְׁבִיל לִזְכּוֹת לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד שֶׁהוּא עוֹלָם הַבָּא, **אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה אֵלָיו!**

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות ברכת הריח הלכה ד אֹרַח חַיִּים קטז

יב. **נִמְצָא,** שֶׁבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה וּבְרָכָה אַחֲרוֹנָה שְׁמְבָרְכִין עַל כָּל דָּבָר הוּא בִּבְחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל עַכְשָׁו, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה. וּבְחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, שֶׁהִיא בִּשְׁבִיל לְהַעֲלוֹת הַדָּבָר לְתַכְלִיתוֹ הָאֲחָרוֹן, שֶׁהוּא בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן עַל הָרֵיחַ אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, כִּי כָּל עִקַּר הָרֵיחַ נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁכָּל הָרֵיחוֹת גְּדֵלִים מִבְּחִינַת קוֹל הַנִּגּוּן שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, בְּעֵת שֶׁיִּהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ׳ כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן הָרֵיחַ הוּא חִיּוּת הַנְּשָׁמָה, כִּי עִקַּר חִיּוּת הַנְּשָׁמָה הוּא מִבְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל עָתִיד, שֶׁהוּא עוֹלַם הַנְּשָׁמוֹת, אֲשֶׁר כָּל תְּשׁוּקַת הַנְּשָׁמָה וְחִיּוּתָהּ וְשַׂעֲשׁוּעָהּ הוּא רַק מִשָּׁם, כִּי הַנְּשָׁמָה מְמָאֶסֶת בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵין לָהּ חִיּוּת רַק מֵהָרֵיחַ, הַנִּמְשָׁךְ מֵחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד שֶׁהוּא חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. עַל־כֵּן אֵין צָרִיכִין לְבָרֵךְ עַל הָרֵיחַ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, מֵאַחַר שֶׁכָּל עִקַּר הָרֵיחַ נִמְשָׁךְ רַק מִשָּׁם, כַּנַּ״ל:

יג. **כִּי** בֶּאֱמֶת מַה שֶּׁאָנוּ צְרִיכִין לְבָרֵךְ עַל כָּל דָּבָר תְּחִלָּה וְסוֹף כְּדֵי לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל עַכְשָׁו וֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד כַּנַּ״ל, כָּל זֶה הוּא רַק בִּשְׁבִיל בְּרוּר הַמַּדָּמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה. כִּי לְכְאוֹרָה קָשֶׁה, לָמָּה לָנוּ לְבָרֵךְ הַבְּרָכָה בְּפֶה מָלֵא דַּיְקָא לְגַלּוֹת הָאֱמוּנָה, הֲלֹא הָיָה דַּי בְּמַחֲשָׁבָה, שֶׁאַמִּין בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל וְעָתִיד לְחַדֵּשׁ הַכֹּל? אַךְ מַה שֶּׁאָנוּ צְרִיכִין לוֹמַר כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת בְּפֶה מָלֵא דַּיְקָא, הַכֹּל הוּא מֶחְמַת בְּרוּר הַמַּדָּמָה. כִּי מֵחֶטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְכֵן כָּל אֶחָד עַל־יְדֵי חֶטְאָיו, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּלְבֵּל הַמַּדָּמָה. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל (אות ח), שֶׁבִּלְבּוּל הַמַּדָּמָה זֶהוּ בְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ. וְעִקַּר הָאֱמוּנָה תְּלוּיָה בְּהַמַּדָּמָה. וּכְפִי שֶׁמְּבָרֵר כָּל אֶחָד אֶת הַכֹּחַ הַמַּדָּמָה, כְּמוֹ כֵן זוֹכֶה לֶאֱמוּנָה. וּלְבָרֵר הַמַּדָּמָה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, כַּנַּ״ל בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל.

וּבְשִׁבְיל זֶה צְרִיכִין לוֹמַר כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַתְּפִלּוֹת וְכוּ׳ בְּפֶה מָלֵא דַּיְקָא, כְּדֵי לְבָרֵר הַמַּדָּמָה עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַבְּרָכָה וְהַתְּפִלָּה מִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה, כִּי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, בְּבְחִינַת רוּחַ ה׳ דִּבֶּר בִּי״, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁמְּדַבְּרִין בְּפֶה מָלֵא הַדִּבּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַבְּרָכוֹת וְהַתְּפִלּוֹת, שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה כִּי אִם עַל־יְדֵי שֶׁמְּדַבְּרִים דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה בְּפֶה מָלֵא דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בלקוטי תנינא סימן מד): ״הָאֱמוּנָה תּוֹלָה בְּפֶה שֶׁל אָדָם״, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים פט, ב): ״אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי״, הֵינוּ כַּנַּ״ל, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לְהָאֱמוּנָה כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמַּדָּמָה, שֶׁאֵינוֹ מִתְבָּרֵר כִּי אִם עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר בְּפֶה מָלֵא כַּנַּ״ל:

יד. **וְעִקָּר** הַמַּדָּמָה אֵין לוֹ כֹּחַ כִּי אִם בַּעֲשִׂיָּה גַּשְׁמִית, שֶׁשָּׁם יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְבַלְבֵּל, וְשָׁם צְרִיכִין עִקַּר הַבֵּרוּר שֶׁל הַמַּדָּמָה. שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב בַּכְּתָבִים (עץ חיים, שער מז, פרק ד) - שֶׁעִקַּר אֲחִיזַת הַקְּלִפּוֹת הוּא בַּעֲשִׂיָּה, כִּי עִקַּר אֲחִיזַת הַקְּלִפּוֹת הוּא עַל־יְדֵי כֹּחַ הַמַּדָּמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת נָגַהּ, בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, שֶׁעִקַּר אֲחִיזָתוֹ בַּעֲשִׂיָּה גַּשְׁמִית דַּיְקָא. וְשָׁם צְרִיכִין עִקַּר הַבֵּרוּר. כִּי דַע, כִּי כֹּחַ הַמַּדָּמָה הוּא בְּחִינַת הַמֶּמְצָע בֵּין גַּשְׁמִיּוּת לִרוּחָנִיּוּת, בֵּין גּוּף לְנֶפֶשׁ. כִּי כֹּחַ הַמַּדָּמָה הוּא בְּחִינַת תַּכְלִית הָרוּחָנִיּוּת שֶׁל כָּל הַגַּשְׁמִיִּים, וְהוּא תַּכְלִית הַגַּשְׁמִיּוּת שֶׁל הָרוּחָנִיּוּת. וְעַל־כֵּן הוּא בְּחִינַת הַמֶּמְצָע שְׁמִּמַּחֲבֵר גַּשְׁמִיּוּת וְרוּחָנִיּוּת. כִּי כָּל הַדְּבָרִים הַגַּשְׁמִיִּים שֶׁבָּעוֹלָם אָנוּ יְכוֹלִים לְצַיְּרָם בַּמֹּחַ כְּתַבְנִיתָם וּדְמוּתָם מַמָּשׁ, וְזֶה הַכֹּחַ שֶׁמְּצַיֵּר כָּל הַדְּבָרִים בַּמֹּחַ - זֶה בְּחִינַת כֹּחַ הַמַּדָּמָה, כִּי כֹּחַ הַשֵּׂכֶל הָאֲמִתִּי הַפְּנִימִי רָחוֹק וְנֶעְלָם מְאֹד מִכָּל מִינֵי גַּשְׁמִיּוּת, רַק עִקַּר הַצִּיּוּר הוּא עַל־יְדֵי כֹּחַ הַמַּדָּמָה, כַּמְבֹאָר כָּל זֶה בַּסְּפָרִים (עץ חיים, שער נ, פרק י).

וְזֶה הַצִּיּוּר שְׁמְּצַיְּרִין דָּבָר גַּשְׁמִי בַּמֹּחַ - זֶה הַצִּיּוּר הוּא תַּכְלִית הָרוּחָנִיּוּת שֶׁל אוֹתוֹ הַדָּבָר, אֲבָל כְּנֶגֶד הַדַּעַת - זֶה הַצִּיּוּר הוּא בְּחִינַת תַּכְלִית הַגַּשְׁמִיּוּת, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין בְּהַצִּיּוּר שֶׁבַּדַּעַת שׁוּם גַּשְׁמִיּוּת, אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחַר שְׁמְּצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ דָּבָר גַּשְׁמִי, הוּא נֶחְשָׁב תַּכְלִית הַגַּשְׁמִיּוּת נֶגֶד פְּנִימִיּוּת הַדַּעַת. אֲבָל נֶגֶד הַדָּבָר הַגַּשְׁמִי בְּעַצְמוֹ הוּא בִּבְחִינַת תַּכְלִית הָרוּחָנִיּוּת, מֵאַחַר שֶׁאָנוּ מַעֲלִין דָּבָר גַּשְׁמִי אֶל הַמֹּחַ, וּמְצַיְּרִין צִיּוּרוֹ לְבַד בַּמֹּחַ בְּלִי שׁוּם גַּשְׁמִיּוּת כְּלָל. וְהֶבֵן הַדָּבָר הֵיטֵב.

נִמְצָא, שֶׁכֹּחַ הַמַּדָּמָה הוּא בִּבְחִינַת מֶמְצָע בֵּין גַּשְׁמִי לְרוּחָנִי, וְרַק עַל־יְדֵי הַכֹּחַ הַזֶּה יְכוֹלִין לְהוֹשִׁיט וּלְהוֹדִיעַ צִיּוּר דָּבָר גַּשְׁמִי לְהַמֹּחַ וְהַדַּעַת, וְכַמְבֹאָר מִזֶּה בַּסְּפָרִים. וְעַל־כֵּן שָׁם בִּבְחִינַת הַכֹּחַ הַמַּדָּמָה - שָׁם עִקַּר הַנִּסָּיוֹן וְהַבְחִירָה שֶׁל כָּל אָדָם, וְשָׁם עִקַּר אֲחִיזַת בְּחִינַת

עֵץ הַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת נֹגַהּ, בְּחִינַת מַתְקְלָא, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַנְּפָיוֹן וְהַבְּחִירָה, כַּיָּדוּעַ. כִּי עֶצֶם הַשֵּׂכֶל הוּא גְּבֹהַּ מִמַּלְאָךְ, וְרָחוֹק בְּרַוַּאי מִכָּל חֵטְא וּמִכָּל תַּאֲוָה וּמִכָּל גַּשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם הַזֶּה. וּלְהֶפֶךְ, גּוּף הַחֹמֶר הוּא בְּחִינַת בְּהֵמָה שֶׁאֵין לָהּ שׂוּם בְּחִירָה, וְאֵין לָהּ כֹּחַ לְהַטּוֹת מִשּׂוּם תַּאֲוָה. וְעִקַּר הַנְּפָיוֹן וְהַבְּחִירָה הוּא רַק מֵחֲמַת חִבּוּר הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף. וְעִקַּר הַחִבּוּר הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַכֹּחַ הַמְדַמֶּה שֶׁבָּאָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לִנְטוֹת לְכָאן אוֹ לְכָאן, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְבָרֵר הַמְדַמֶּה אֲזַי זוֹכֶה עַל־יְדֵי־זֶה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְאָז יִזְכֶּה לַעֲלוֹת דֶּרֶךְ הַמְדַמֶּה אֶל עֶצֶם הַשֵּׂכֶל הַפָּנִימִי שֶׁהִיא הַנְּשָׁמָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לָרֹב טוּב הַצָּפוּן עַיִן לֹא רָאָתָה וְכוּ' (יְשַׁעְיָה סד, ג).

כִּי הַמְדַמֶּה הוּא בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כח, יב): "סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה" וְכוּ'. וּלְהֶפֶךְ לְהֶפֶךְ, כִּי כָּל הַנְּפִילוֹת וְהַיְרִידוֹת שֶׁל כָּל הָרְחוֹקִים שֶׁנִּתְרַחֲקוּ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַכֹּל הָיָה עַל־יְדֵי שֶׁלֹּא בֵּרְרוּ הַמְדַמֶּה עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, וְסָמְכוּ עַל דַּעַת עַצְמָן, וְעַל־יְדֵי־זֶה נֶאֶבְדוּ וְנִטְרְדוּ מִן הָעוֹלָם. כִּי בָּאֱמֶת, הַדַּעַת וְהַחָכְמָה שֶׁל כָּל בְּנֵי אָדָם שֶׁבָּעוֹלָם, אֶפְלוּ שֶׁל הַחֲכָמִים הַגְּדוֹלִים, הַכֹּל הוּא רַק בְּחִינַת כֹּחַ הַמְדַמֶּה, שֶׁרֻבּוֹ מְעֹרָב בְּדִמְיוֹנוֹת כּוֹזְבִים. וְאֵין מִי שֶׁיִּזְכֶּה לְשֵׂכֶל אֲמִתִּי, כִּי אִם הַנְּבִיאִים בַּעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּשְׁאָרִי צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים כַּיּוֹצֵא בָּהֶם, כִּי בְּכָל דּוֹר וָדוֹר נִמְצָאִים בַּעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, אֲפִלּוּ אַחַר שֶׁפָּסְקָה הַנְּבוּאָה כַּמְבֹאָר בָּאֲרִיכוּת בְּכִתְבֵי הָאֲרִ"י זַ"ל (עֵץ חַיִּים בְּהַקְדָּמָה), וְכַמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל (אות ח), עַיֵּן שָׁם.

וּמִי שֶׁרוֹצֶה לִזְכּוֹת לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים, דְּהַיְנוּ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁזֶּה עִקַּר הַחַיִּים, אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת כִּי אִם עַל־יְדֵי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל וְיִתְאַמֵּץ וְיבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ - שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים כַּנַּ"ל, שֶׁעַל יָדָם דַּיְקָא יִזְכֶּה לְבָרֵר הַמְדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל. שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי שֶׁזָּכוּ לְהַאֲמִין בְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זָכוּ לְקַבֵּל בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַיֵּם הָעוֹלָם, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלָּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ"ל בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל:

טו. **נִמְצָא** שֶׁעִקַּר אֲחִיזַת הַמְדַמֶּה הוּא רַק בַּעֲשִׂיָּה גַּשְׁמִית, שֶׁשָּׁם צְרִיכִין עִקַּר הַבְּרוּר. וְעַל־כֵּן עַל הָרֵיחַ אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ רַק בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה, שֶׁאָז עֲדַיִן נֶאֱחָז הָרֵיחַ בְּדָבָר גַּשְׁמִי, עַל־כֵּן צְרִיכִין לְבָרֵךְ הַבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה, כְּדֵי לְבָרֵר בְּחִינַת הַמְדַמֶּה כְּדֵי לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם. אֲבָל אַחַר שֶׁקִּבֵּל הָרֵיחַ, שֶׁאָז הָרֵיחַ שֶׁקִּבֵּל אֵינוֹ מִלְבָּשׁ בְּשׂוּם דָּבָר גַּשְׁמִי וְהוּא רַק חִיּוּת הַנְּשָׁמָה, עַל־כֵּן אֵין צָרִיךְ עוֹד לְבָרְכָה אַחֲרוֹנָה, כִּי אֵין צָרִיךְ בְּרוּר הַמְדַמֶּה עוֹד, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר נִתְפַּשֵּׁט מִן הַגַּשְׁמִיּוּת, שֶׁאָז אֵין עוֹד שׂוּם שְׁלִיטָה לְהַמְדַמֶּה לְבַלְבֵּל, חַס וְשָׁלוֹם.

וְעַל־כֵּן הָרֵיחַ נִכְלָל תֹּכֶף בִּבְחִינַת חִיּוּת הַנְּשָׁמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לָעָתִיד, מֵאַחַר שֶׁאַחַר שֶׁמְּרִיחִין הָרֵיחַ אֵין מִלְבָּשׁ עוֹד בְּשׂוּם גַּשְׁמִי, וְאֵין עוֹד כֹּחַ לְהַמְדַמֶּה לְבַלְבֵּל כְּלָל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן שְׁאָרֵי דְּבָרִים שֶׁגַּם אַחַר הָאֲכִילָה עֲדַיִן נִשְׁאָר בַּגּוּף - גַּשְׁמִיּוּת הַמַּאֲכָל, וּצְרִיכִין לְבָרֵר פְּנִימִיּוּת הַחִיּוּת מִכֹּחַ הַמְדַמֶּה שֶׁנֶּאֱחַז בַּגַּשְׁמִיּוּת כְּדֵי לְכָלְלוֹ בְּהַתַּכְלִית שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לָעָתִיד, עַל־כֵּן צְרִיכִין לְבָרֵךְ גַּם בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה בִּשְׁבִיל בֵּרוּר הַמְדַמֶּה, כְּדֵי לְגַלּוֹת עַל־יְדֵי הַבְּרָכָה בְּפֶה בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לָעָתִיד, כַּנַּ"ל:

טז. **וְזֶה** בְּחִינַת הַדֶּרֶךְ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל מַה שֶּׁצְּרִיכִין יְסוּרִים גְּדוֹלִים קֹדֶם שֶׁבָּאִין לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת ה.): שֶׁאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא אֶחָד מֵהַדְּבָרִים שֶׁבָּאִים עַל־יְדֵי יִסּוּרִין. וּצְרִיכִין כַּמָּה טְלטוּלִים וּלְסַבֵּב דְּרָכִים רַבִּים קֹדֶם שֶׁבָּאִין לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְגַם אֲבוֹתֵינוּ כְּשֶׁיָּצְאוּ מִמִּצְרַיִם לִכְבֹּשׁ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, הֶסְבָּם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכַמָּה דְּרָכִים שׁוֹנִים קֹדֶם שֶׁזָּכוּ לָבוֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יג, יז): **וְלֹא נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא** - לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כִּפְי שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם. **וַיַּסֵּב אֱלֹהִים אֶת הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם סוּף** וַחֲמֻשִׁים עָלוּ וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת חֲמִשִּׁים יוֹם שֶׁל סְפִירַת הָעֹמֶר, כְּדֵי לִזְכּוֹת לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְדַמֶּה כַּנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעָתִיד, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל. כִּי אִי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם עַל־יְדֵי בֵּרוּר הַמְדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעָתִיד, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְסַבֵּב הַדֶּרֶךְ וְלִסְבֹּל כַּמָּה טְלטוּלִים בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת מְשֻׁנִּים, כִּי עִקַּר אֲחִיזַת הַמְדַמֶּה הוּא בָּאָרֶץ הַגַּשְׁמִי הַזֶּה, כִּי הָאָרֶץ הִיא תַּכְלִית הַגַּשְׁמִיּוּת שֶׁשָּׁם עִקַּר אֲחִיזַת הַמְדַמֶּה.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַעֲלַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא אֶרֶץ גַּשְׁמִי, שֶׁקְּדוּשָׁה בִּקְדֻשָּׁה כָּזוֹ, עַד שֶׁשָּׁם עַל־יְדֵי הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה הַגַּשְׁמִי דַּיְקָא, זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת. כִּי הָאָרֶץ הַגַּשְׁמִי הִיא קְדוּשָׁה שָׁם כָּל כָּךְ,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות ברכת הריח הלכה ד אֹרַח חַיִּים קיז

עַד שֶׁהָאָרֶץ הַגְּשָׁמִי דַּיְקָא שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הִיא בִּבְחִינַת בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִסְבֹּל כַּמָּה טְלְטוּלִים בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת מְשֻׁנִּים, הַכֹּל בִּשְׁבִיל בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, כִּי בְּכָל מָקוֹם שֶׁבָּאִין לְשָׁם בְּעֵת שֶׁעוֹסְקִין בְּהַדֶּרֶךְ שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְשָׁם בְּכָל מָקוֹם וּמָקוֹם יֵשׁ בִּלְבּוּלִים שֶׁל בִּלְבּוּל הַמְּדַמֶּה, וְעַל־יְדֵי שֶׁהוֹלְכִין דֶּרֶךְ שָׁם בִּשְׁבִיל לָבוֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְבָרֵר בְּכָל מָקוֹם וּמָקוֹם נִיצוֹצֵי הָאֱמוּנָה שֶׁנָּפְלוּ עַל־יְדֵי בִּלְבּוּל הַמְּדַמֶּה שֶׁנֶּאֱחָז בְּזֶה הַמָּקוֹם.

וְעַל־כֵּן בְּכָל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה שֶׁהוֹלֵךְ בִּשְׁבִיל הַנְּסִיעָה לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, אוֹ לִשְׁאָר דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, וּבִפְרָט לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק אֱמִתִּי, אֲזַי בְּכָל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה הוּא מְבָרֵר הַמְּדַמֶּה בְּכָל מָקוֹם שֶׁדּוֹרֵךְ שָׁם, מֵאַחַר שֶׁכַּוָּנָתוֹ בִּשְׁבִיל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר בְּרוּר הַמְּדַמֶּה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן עַל־פִּי רֹב צָרִיךְ לְסַבֵּב הַדֶּרֶךְ הַרְבֵּה, הַכֹּל כְּפִי מַה שֶּׁצָּרִיךְ לְבָרֵר הַמְּדַמֶּה, כְּפִי שֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, וּכְפִי מַעֲשָׂיו שֶׁעָשָׂה בְּגִלְגּוּל זֶה וּבְגִלְגּוּלִים אֲחֵרִים. וְאָז יִזְכֶּה לָבוֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁם עִקַּר תִּכְלִית שְׁלֵמוּת תִּקּוּן הַמְּדַמֶּה, כִּי שָׁם הוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד שֶׁיִּהְיֶה בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כַּנַּ״ל בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל.

וּבִשְׁבִיל זֶה נִקְרָא הָאָרֶץ ׳אַדָּמָה׳ לְשׁוֹן דְּמִיוֹן (תִּקּוּנֵי זֹהַר, תִּקּוּן ל, עד:), הַיְנוּ בְּחִינַת הַמְּדַמֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (הוֹשֵׁעַ יב, יא): ״וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה״. כִּי עִקַּר אֲחִיזַת הַמְּדַמֶּה הוּא בִּבְחִינַת הָאָרֶץ שֶׁהוּא תַּכְלִית הַגַּשְׁמִיּוּת כַּנַּ״ל. וּבִשְׁבִיל זֶה נִקְרָא הָאָדָם בְּשֵׁם ׳אָדָם׳ עַל שֵׁם הַמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא לְשׁוֹן דְּמִיוֹן, בְּחִינַת מְדַמֶּה. כִּי עִקַּר הָאָדָם נִבְרָא בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה שֶׁהִיא תְּלוּיָה בְּכֹחַ הַמְּדַמֶּה, כַּנַּ״ל:

יז. **וְזֶה** בְּחִינַת סְפִירַת הָעֹמֶר - שֶׁהוּא, כְּדֵי שֶׁיִּטַּהֲרוּ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל מִזֻּהֲמַת מְצָרִים שֶׁהִיא בְּחִינַת זֻהֲמַת הַנָּחָשׁ, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁבִּלְבּוּל הַמְּדַמֶּה הוּא בְּחִינַת זֻהֲמַת הַנָּחָשׁ. וְעִקַּר הַקְּדֻשָּׁה וְהַטָּהֳרָה שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הוּא כְּשֶׁזּוֹכֶה לְטַהֵר וּלְבָרֵר הַמְּדַמֶּה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַבְּרוּר וְהַטָּהֳרָה מִזֻּהֲמַת הַנָּחָשׁ כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר עֲבוֹדַת הָאָדָם, כַּיָּדוּעַ. וּבִשְׁבִיל זֶה צְרִיכִין לִסְפֹּר סְפִירַת הָעֹמֶר קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה כְּדֵי לְטַהֲרֵנוּ מִזֻּהֲמַת הַנָּחָשׁ, הַיְנוּ מִבִּלְבּוּל הַמְּדַמֶּה כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִסְפֹּר הַיָּמִים, כִּי הַסְּפִירָה וְהַמִּנְיָן הוּא בִּבְחִינַת הַמְּדַמֶּה, שֶׁשָּׁם כָּל הַהִדְמְיוֹנוֹת וְהַתְּמוּנוֹת, כִּי עִקַּר הַסְּפִירָה וְהַמִּנְיָן הוּא רַק בָּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ שִׁנּוּיִים וְדִמְיוֹנוֹת, כִּי לְמַעְלָה בְּתַכְלִית הַשֹּׁרֶשׁ - כֻּלּוֹ אֶחָד, וְאֵין שָׁם שׁוּם דִּמְיוֹן, וְשָׁם כֻּלּוֹ אֶחָד, וְאֵין שַׁיָּךְ שָׁם סְפִירָה וּמִנְיָן כְּלָל. וְעִקַּר הַסְּפִירָה בָּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ שִׁנּוּי הַתְּמוּנוֹת וְהַדִּמְיוֹנוֹת וְהַצִּיּוּרִים שֶׁל כָּל הַנִּבְרָאִים שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁכָּל אֶחָד מְשֻׁנֶּה מֵחֲבֵרוֹ בִּדְמוּתוֹ וְתַבְנִיתוֹ, וְשָׁם עִקַּר הַסְּפִירָה וְהַמִּנְיָן. וְכָל הַשִּׁנּוּיִים וְהַדִּמְיוֹנוֹת וְהַתְּמוּנוֹת כֻּלָּם הֵם בִּבְחִינַת כֹּחַ הַמְּדַמֶּה, וְעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא ׳מְדַמֶּה׳ לְשׁוֹן דְּמִיוֹן וּתְמוּנָה. כִּי הַמְּדַמֶּה בְּשָׁרְשׁוֹ גָּבֹהַּ מְאֹד, כִּי נִמְשָׁךְ מִשֹּׁרֶשׁ הַתַּחְלַת נְקֻדַּת הַבְּרִיאָה שֶׁהוּא תְּחִלַּת הַצְּמְצוּם.

כִּי תֵּכֶף כְּשֶׁנִּתְהַוָּה הַצְּמְצוּם שֶׁל הַתְּחִלַּת הַבְּרִיאָה, כַּיָּדוּעַ, תֵּכֶף הִתְחִיל שֹׁרֶשׁ הַמְּדַמֶּה, כִּי הַמְּדַמֶּה הוּא בְּחִינַת צְמְצוּם הַשֵּׂכֶל, כְּמוֹ הָאָדָם כְּשֶׁנִּסְתַּלֵּק שִׂכְלוֹ, כְּגוֹן בְּשָׁנָה וְכַיּוֹצֵא - אֵין נִשְׁאָר אֶצְלוֹ רַק הַמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא רַק הָרְשִׁימוּ שֶׁל הַשֵּׂכֶל. וּכְמוֹ כֵן לְמַעְלָה בְּשָׁרְשׁוֹ, תְּחִלַּת הַצְּמְצוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת הִסְתַּלְּקוּת אוֹר הַשֵּׂכֶל הָעֶלְיוֹן, שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, כַּיָּדוּעַ, כִּי בְּלֹא זֶה לֹא הָיָה מָקוֹם לַבְּרִיאָה וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהִתְהַוּוֹת שׁוּם נִבְרָא וְכוּ׳, זֹאת הַבְּחִינָה שֶׁל תְּחִלַּת הַצְּמְצוּם זֶהוּ בְּחִינַת שֹׁרֶשׁ הַמְּדַמֶּה, שֶׁמִּשָּׁם שֹׁרֶשׁ הַבְּחִירָה כַּנַּ״ל (אוֹת יב), כַּמּוּבָן בַּסְּפָרִים וּבְפָרָט בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סִימָן נא), שֶׁשֹּׁרֶשׁ הַבְּחִירָה נִמְשָׁךְ מִתְּחִלַּת הַצְּמְצוּם שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שֹׁרֶשׁ הַמְּדַמֶּה, כַּנַּ״ל.

וְזֹאת הַבְּחִינָה הוּא בְּחִינַת כֹּחַ הַהִיוּלִי הַנִּזְכָּר בְּסִפְרֵי הַמְחַקְּרִים, שֶׁשָּׁם כֻּלָּם נִבוֹכִים בְּדִעוֹת זָרוֹת וּנְבוֹכוֹת, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי חֲקִירוֹת אֵלּוּ, הַנִּמְשָׁכִין מִשָּׁם רַבִּים נִתְפַּקְּרוּ. כִּי בֶּאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין וּלְהַשִּׂיג עִנְיָן זֶה בְּדַעַת אֱנוֹשִׁי כְּלָל, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (חֲגִיגָה יג.): ׳בַּמֻּפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרֹשׁ׳, כִּי הוּא סוֹד סִתְרֵי מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וּצְרִיכִין לִסְמֹךְ רַק עַל אֱמוּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ הַבְּרִיאָה בֶּאֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לג, ד): ״וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה״ [וַעֲיַן מִזֶּה בִּדְבָרֵינוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת (עַיֵּן בְּהִלְכוֹת רֹאשׁ חֹדֶשׁ, הֲלָכָה ו, אוֹת ז׳)]. וְזֶה עִקַּר בְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי חִדּוּשׁ הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג בַּשֵּׂכֶל, מֵחֲמַת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בַּשֵּׂכֶל תְּחִלַּת שֹׁרֶשׁ הַבְּרִיאָה, אֲשֶׁר מִזֶּה בָּאִים כָּל הַקֻּשְׁיוֹת שֶׁלָּהֶם, וּבְוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לְהָבִינוֹ, כִּי תְּחִלַּת שֹׁרֶשׁ הַבְּרִיאָה נִמְשָׁךְ מֵהַסְּתַּלְּקוּת הַשֵּׂכֶל, מִבְּחִינַת חָלָל הַפָּנוּי, שֶׁהוּא תְּחִלַּת הַצְּמְצוּם שֶׁהוּא

בְּחִינַת שֹׂרֶשׁ הַמַּדְמֶה שֶׁהוּא הִסְתַּלְקוּת הַשֵּׂכֶל, וְלֹא נִשְׁאַר רַק הָרְשִׁימוּ, שֶׁהֵיא בְּחִינַת שֹׂרֶשׁ כֹּחַ הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי הָרְשִׁימוּ הַזֹּאת יֵשׁ כֹּחַ בְּיַד הָאָדָם לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, אִם יִרְצֶה. אֲבָל אִם יִרְצֶה לַחֲקֹר וּלְהָבִין - בְּוַדַּאי יִפֹּל בְּאֵין סוֹמֵךְ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין, כִּי הַשֵּׂכֶל נִסְתַּלֵּק מִשָּׁם, רַק עַל־יְדֵי הָרְשִׁימוּ שֶׁנִּשְׁאַר שֶׁהוּא בְּחִינַת שֹׂרֶשׁ כֹּחַ הַמַּדְמֶה, עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּהָאֱמֶת.

כִּי זֶה הַכֹּחַ הַשְׁאִיר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהָרְשִׁימוּ שֶׁנִּשְׁאָרָה אַחַר הַצִּמְצוּם, שֶׁיִּהְיֶה כֹּחַ עַל־יְדֵי הָרְשִׁימוּ הַזֹּאת לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה מִי שֶׁיִּרְצֶה. וְשָׁם עִקַּר שֹׂרֶשׁ הַבְּחִירָה, שֶׁשָּׁרְשָׁהּ אֱמוּנָה שֶׁהִיא יְסוֹד כָּל הַמִּצְוֹות, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מִצְוֹתֶךָ אֱמוּנָה". וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ (מכות כד.): "בָּא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אַחַת וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה" (חֲבַקּוּק ב, ד). וּמִשָּׁם שֹׂרֶשׁ כָּל הַשְּׁמוֹת וְהַכִּנּוּיִים וְהַתְּאָרִים וְהַשְּׁבָחִים שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁכֻּלָּם הֵם בִּבְחִינַת הַמַּדְמֶה דִּקְדֻשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל בְּסוֹפָהּ עַל פָּסוּק "לְיוֹם חַגֵּנוּ" עַיֵּן שָׁם. מִבֹּאר שָׁם, שֶׁכָּל הַשְּׁבָחִים וְהַתְּאָרִים שֶׁאָנוּ מְתָאֲרִין וּמְשַׁבְּחִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ - כֻּלָּם הֵם בִּבְחִינַת הַמַּדְמֶה, כִּי בִּפְנִימִיּוּת הַשֵּׂכֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְפֻשָּׁט מִכָּל הַשְּׁבָחִים וְהַתְּאָרִים, עַיֵּן שָׁם. כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְמַעְלָה מִכָּל הַשֵּׁמוֹת וְהַכִּנּוּיִים וְהַתְּאָרִים, כַּיָּדוּעַ, וְאֵלּוּ לֹא הָיָה הַצִּמְצוּם - לֹא הָיָה שׁוּם בְּרִיאָה, וְלֹא הָיוּ יְכוֹלִין לְקָרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשׁוּם שֵׁם. רַק מֵאַהֲבָתוֹ וְחֶמְלָתוֹ, שֶׁרָצָה לְהֵיטִיב לִזּוּלָתוֹ - צִמְצֵם עַצְמוֹ, כִּבְיָכוֹל, עַד שֶׁסִּלֵּק אוֹר הַשֵּׂכֶל וּפִנָּה מָקוֹם לִבְרִיאַת הָעוֹלָמוֹת, וְלֹא נִשְׁאַר שָׁם כִּי אִם הָרְשִׁימוּ, בְּחִינַת שֹׂרֶשׁ כֹּחַ הַמַּדְמֶה שֶׁהוּא כֹּחַ הָאֱמוּנָה, דְּהַיְנוּ הַכֹּחַ שֶׁיֵּשׁ לְהָאָדָם לְהַאֲמִין בְּהָאֱמֶת כַּנַּ"ל.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְהַוּוּ כָּל הַמִּדּוֹת וְכָל הַבְּרִיאָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נָתַן לָנוּ רְשׁוּת לְקָרוֹתוֹ בְּאֵלּוּ הַשֵּׁמוֹת וְהַכִּנּוּיִים וְהַתְּאָרִים וְהַשְּׁבָחִים. וְשָׁם מַתְחִיל הַסְּפִירָה וְהַמַּנְיָן, כִּי 'לְפָנַי אֶחָד מָה אַתָּה סוֹפֵר' כַּיָּדוּעַ (סֵפֶר יְצִירָה א, ו), וְעִקַּר שֹׂרֶשׁ הַמַּנְיָן וְהַסְּפִירָה מַתְחִיל אַחַר הַצִּמְצוּם, שֶׁהוּא שֹׂרֶשׁ הַמַּדְמֶה כַּנַּ"ל, נִמְצָא שֶׁהַסְּפִירָה וְהַמַּנְיָן הוּא בִּבְחִינַת הַמַּדְמֶה כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי מִצְוֹת סְפִירַת הָעֹמֶר, 'סְפִירָה' דַּיְקָא, עַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין הַמַּדְמֶה, כִּי עִקַּר הַסְּפִירָה הוּא בִּבְחִינַת הַמַּדְמֶה כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן סוֹפְרִין לָעֹמֶר, כִּי עֹמֶר שְׁעוֹרִים הוּא בְּחִינַת תִּקּוּן וּבֵרוּר הַמַּדְמֶה, כִּי כֹּחַ הַמַּדְמֶה הוּא כֹּחַ הַבְּהֵמִיּוּת, כִּי גַּם הַבְּהֵמָה יֵשׁ לָהּ כֹּחַ הַמַּדְמֶה וּשְׁעוֹרִים הֵם מַאֲכַל בְּהֵמָה. וְעַל־יְדֵי הָעֹמֶר שְׁמַבְּיאִין מִן הַשְּׁעוֹרִים שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה וּמְנִיפִין אוֹתוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל הַשִּׁשָּׁה קְצָווֹת, מַעֲלָה וּמוֹרִיד - לְמִי שֶׁמַּעֲלָה וּמַשָּׁה שָׁלוֹ, מוֹלִיךְ וּמֵבִיא - לְמִי שֶׁאַרְבַּע רוּחוֹת שֶׁלּוֹ (מְנָחוֹת סב.). עַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין הַמַּדְמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּחַ הַבְּהֵמִיּוּת, וּמַמְשִׁיכִין אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל, כָּל הַשִּׁשָּׁה קְצָווֹת.

וְעַל־כֵּן סוֹפְרִין אַחַר־כָּךְ הַיָּמִים לָעֹמֶר, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁסּוֹפְרִין וּמוֹנִין הַיָּמִים לָעֹמֶר, עַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין הַמַּדְמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת סְפִירָה וּמִנְיָן, בְּחִינַת עֹמֶר שְׁעוֹרִים שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה כַּנַּ"ל. וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְטַהֵר עַצְמֵנוּ מִזֶּהֲמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה כַּנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְקַבֵּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁאָז נִשְׁלָם תִּקּוּן וּבֵרוּר הַמַּדְמֶה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת:

יח. **כִּי** עִקַּר בֵּרוּר הַמַּדְמֶה עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא רוּחַ נְבוּאָה כַּנַּ"ל בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה כִּי אִם עַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ עוֹסְקִין בְּתִחְלָּה לְקַדֵּשׁ עַצְמֵנוּ לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת בֵּרוּר הַמַּדְמֶה, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִקְּדֻשַּׁת קַבָּלַת הַתּוֹרָה.

כִּי זֶה כְּלָל בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבִּקְדֻשָּׁה. כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה כְּדֵי לִזְכּוֹת לְתַכְלִית הַטּוֹב שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי מִצְוָה הַזֹּאת, אֲזַי אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַגִּיעַ לִקְדֻשָּׁה זֹאת, כִּי אִם כְּשֶׁמְּסַיְּעִין לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם וּמֵאִירִין עָלָיו הַהָאָרָה בְּהָעֶלֶם מִשֹּׂרֶשׁ הַקְּדֻשָּׁה הַזֹּאת שֶׁהוּא רוֹצֶה לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ, וּבְלֹא זֶה לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְעוֹלָם לְהַגִּיעַ לִקְדֻשָּׁה זֹאת. לְמָשָׁל, לְעִנְיַן קִיּוּם מִצְוָה אַחַת, כְּגוֹן כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לִזְכּוֹת לְקָנוֹת אֶתְרוֹג נָאֶה וּמְהֻדָּר וְיֵשׁ לוֹ מְנִיעוֹת רַבּוֹת עַל זֶה, כְּגוֹן שֶׁאֵין אֶתְרוֹגִים מְצוּיִים, אוֹ שֶׁהֵם בְּיֹקֶר גָּדוֹל, וְהוּא עָנִי וְאֵין לוֹ מָמוֹן לְקָנוֹתוֹ. וְהוּא מִשְׁתּוֹקֵק וּמִתְגַּעְגֵּעַ וּמִתְיַגֵּעַ בִּיגִיעוֹת וּמְחַפֵּשׂ דְּרָכִים אֵיךְ לְהַשִּׂיג וּלְהַגִּיעַ לִקְנוֹת הָאֶתְרוֹג, אֲזַי 'הַבָּא לְטַהֵר מְסַיְּעִין לוֹ', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (יוֹמָא לח:). וְהַסִּיּוּעַ דִּלְעֵלָּא הוּא מִמְּקוֹר שֹׂרֶשׁ הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל הַמִּצְוָה הַזֹּאת שֶׁהוּא עוֹסֵק לְהַגִּיעַ, דְּהַיְנוּ לְעִנְיַן זֶה שֶׁרוֹצֶה לִקְנוֹת אֶתְרוֹג אֲזַי שׁוֹלְחִין עָלָיו הָאָרָה מִלְּמַעְלָה, מִשֹּׂרֶשׁ קְדֻשַּׁת הָאֶתְרוֹג, וְזֹאת הַקְּדֻשָּׁה הוֹלֶכֶת לְסַיְּעוֹ וּלְחַזֵּק רְצוֹנוֹ נֶגֶד הַמְנִיעוֹת שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עָלָיו, עַד שֶׁזּוֹכֶה לִמְצֹא הָאֶתְרוֹג. וְזֶה בְּחִינַת: 'הַבָּא לְטַהֵר מְסַיְּעִין לוֹ', כִּי הַסִּיּוּעַ הוּא מִשֹּׂרֶשׁ הַקְּדֻשָּׁה הַזֹּאת שֶׁהוּא רוֹצֶה לְהַשִּׂיגָהּ. וְכֵן הוּא בְּכָל הַמִּצְוֹות.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת חָרֵישׁ הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קיח

וְלוּלֵי זֹאת לֹא הָיָה בְּאֶפְשָׁרִי לְהָאָדָם לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הַמְּנִיעוֹת הָעוֹמְדִים כְּנֶגְדּוֹ לִמְנֹעוֹ מִן הַקְּדֻשָּׁה. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סַנְהֶדְרִין ל:): ׳אִלְמָלֵא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹזְרוֹ הָיָה נוֹפֵל בְּיָדוֹ׳. וְהָעֵזֶר וְהַסִּיּוּעַ הוּא מִזֹּאת הַקְּדֻשָּׁה בְּעַצְמָהּ כַּנַּ״ל. וּבִכְרֹט כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לְהַשִּׂיג אֵיזֶה קְדֻשָּׁה הַנּוֹגַעַת לְכָלַל יַחֲדוּתוֹ, כְּגוֹן לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקִים וּכְשֶׁרִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁעִקַּר בְּרוּר הַמַּדְמֶה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה תְּלוּיָה בָּהֶם. אוֹ כְּשֶׁרוֹצֶה לָבוֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא כְּלָלִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁאֲזַי מִתְגַּבְּרִים כְּנֶגְדּוֹ הַמְּנִיעוֹת בְּלִי שִׁעוּר, וְאִם לֹא הָיָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹזְרוֹ - לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת וְלָבוֹא לְהַצַּדִּיק אוֹ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, אַף שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹזְרוֹ וּמְסַיְּעוֹ בְּכָל פַּעַם, וְהַסִּיּוּעַ הוּא שֶׁשּׁוֹלֵחַ עָלָיו הָאָרָה וּקְדֻשָּׁה מֵהַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ, אוֹ מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּעַצְמָהּ, וְעַל־יְדֵי הַהָאָרָה הַזֹּאת יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת וְלָבוֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וּלְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁפָּרַשׁ רַשִׁ״י עַל פָּסוּק (בְּמִדְבַּר כא, טו): ״וְאֶשֶׁד הַנְּחָלִים אֲשֶׁר נָטָה לְשֶׁבֶת עָר״, שֶׁכְּיָוְן שֶׁרָצוּ יִשְׂרָאֵל לִכְנֹס לָאָרֶץ חָרַד הָהָר שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וּבָא לִקְרָאתָם כְּחָתָן לִקְרַאת כַּלָּה וְכוּ׳. הֵינוּ כַּנַּ״ל, שֶׁמַּחֲמַת שֶׁרָצוּ לִכְנֹס לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, בָּא קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל לִקְרָאתָם, וְסִיְּעָה אוֹתָם לְהַכְנִיעַ הָאֱמוֹרִי וְהָאֱמוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמּוֹנְעִים מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְאָז מֵחֲמַת שֶׁרָצוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לִכְנֹס לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל נִתְעוֹרְרָה קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְיָצְאָה לִקְרָאתָם בְּהֶאָרָה גְּדוֹלָה כָּל כָּךְ, עַד שֶׁגַּם בְּנַשְׁמִיּוּת נִתְקָרֵב הָהָר וּבָא לִקְרָאתָם, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ״י שָׁם. וְעַל־כֵּן קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁתְּכְלִיתָהּ הִיא לִזְכּוֹת לִבְרוּר הַמַּדְמֶה, כְּדֵי לִזְכּוֹת לְאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְעוֹרֵר שִׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת וְכוּ׳ שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַתַּכְלִית, שֶׁעַל־יְדֵי כָּל זֶה נִזְכֶּה לְהַכִּיר אֶת בּוֹרְאֵנוּ וְיוֹצְרֵנוּ יִתְבָּרַךְ. עַל־כֵּן קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה אָנוּ צְרִיכִין לִסְפֹּר סִפּוּרַת הָעֶמֶר, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת בְּרוּר הַמַּדְמֶה עַל־יְדֵי מִצְוָה זֹאת כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קְדֻשַּׁת קַבָּלַת הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁאָנוּ מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ קְדֻשָּׁה זֹאת שֶׁל קַבָּלַת הַתּוֹרָה, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בִּשְׁבוּעוֹת, וְאָז זוֹכִין לְתַכְלִית שְׁלֵמוּת תִּקּוּן בְּרוּר הַמַּדְמֶה, כַּנַּ״ל:

יט. **וְעַל־כֵּן** זֶה תָּבִין מַה שֶּׁמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁצְּרִיכִין לְרְאוֹת לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק אֲמִתִּי כְּדֵי לִזְכּוֹת לְבָרֵר הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהִיא הָעִקָּר כַּנַּ״ל. וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה, הֲלֹא גַּם לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּעַצְמוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, כִּי אִם לֹא יִהְיֶה לוֹ אֱמוּנָה, לְעוֹלָם לֹא יִזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כִּי יִפְּלוּ לוֹ עָלָיו קֻשְׁיוֹת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַהֲבִינָם בְּדַעְתּוֹ, מֵחֲמַת שֶׁהַצַּדִּיק גָּבֹהַּ וְנִשְׂגָּב וְנֶעְלָם מִשֵּׂכֶל הָעוֹלָם מְאֹד. וְאִם כֵּן, נָפַל פִּתְאֹם בְּבֵרְא (נִפְּל הַלֶּחֶם לַבּוֹר), מֵהֵיכָן יִזְכֶּה לֶאֱמוּנָה? הֲלֹא אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה כִּי אִם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק. וּלְהַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה. וְעִנְיָן כָּזֶה קָשֶׁה עוֹד בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, כִּי מָצִינוּ רַכּ הַדְּבָרִים שֶׁתְּלוּיִים זֶה בָּזֶה. וְאִם כֵּן, מֵהֵיכָן הַהַתְחָלָה. וְכַמְבֹאָר מִזֶּה בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סִימָן רנא) שֶׁאָמַר שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה דְּבָרִים שֶׁתְּלוּיִין זֶה בָּזֶה, שֶׁאֵין יוֹדְעִין מֵהֵיכָן הַהַתְחָלָה.

אַךְ בֶּאֱמֶת גַּם זֶה מְסוֹד סִתְרֵי הַבְּחִירָה, כִּי כֹּחַ הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם אִי אֶפְשָׁר לְהָבִינוֹ, כִּי כֹּחַ הַבְּחִירָה הוּא מִגְּדֻלַּת נִפְלְאוֹת הַבְּרִיאָה אֲשֶׁר בְּכָל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף לֹא נִמְצָא דָּבָר נִפְלָא יוֹתֵר מִזֶּה, כַּמְבֹאָר בַּסְּפָרִים, שֶׁכֹּחַ הַבְּחִירָה הוּא חִדּוּשׁ נִפְלָא וְנוֹרָא יוֹתֵר מִכָּל הַחִדּוּשִׁים שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ. וְהוּא מוּבָן מְאֹד לְכָל מַשְׂכִּיל, שֶׁאֵין שׁוּם דָּבָר בְּכָל הַבְּרִיאָה שֶׁיִּהְיֶה חִדּוּשׁ כָּל כָּךְ כְּמוֹ הַבְּחִירָה - שֶׁבָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כֹּחַ בַּמִּין הָאֱנוֹשִׁי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ אוֹ לַמְרוֹת עֵינֵי כְבוֹדוֹ חַס וְשָׁלוֹם. וּבֶאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בְּשׁוּם שֵׂכֶל שֶׁרֹשׁ הַכֹּחַ שֶׁל הַבְּחִירָה, וְעִקַּר כֹּחַ הַבְּחִירָה נִמְשָׁךְ מֵהֶעְדֵּר הַיְדִיעָה, וְכַמּוּבָן בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סִימָן כא).

וְהַכְּלָל, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לִבְחֹר רַק בֶּהֱאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ, וּלְהִשְׁתּוֹקֵק תָּמִיד אֶל הָאֱמֶת בֶּאֱמֶת. כִּי יֵשׁ נְקֻדָּה דִּקְדֻשָּׁה בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהִיא נְקֻדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בִּפְנִימִיּוּת נַפְשׁוֹ הוּא רוֹצֶה וְחָפֵץ מְאֹד לְהִתְקָרֵב לֶאֱמֶת, דְּהֵינוּ לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ כָּל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי י, כה): ״וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם״, וְכַמְבֹאָר מִזֶּה בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ זַ״ל (יוֹמָא לח:; חֲגִיגָה יב:). וַאֲזַי כְּשֶׁהָאָדָם מַתְחִיל לְהִשְׁתּוֹקֵק לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק אֲמִתִּי, אָז ׳הַבָּא לִטָּהֵר מְסַיְּעִין לוֹ׳, הֵינוּ שֶׁנִּמְשָׁךְ עָלָיו הָהָאָרָה מִשֹּׁרֶשׁ קְדֻשַּׁת הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא זוֹכֶה לְהִתְגַּבֵּר בְּהִשְׁתּוֹקְקוּת וְכִסּוּפִים וּרְצוֹנוֹת חֲזָקִים יוֹתֵר, וְכָל מַה שֶּׁמִּתְגַּבֵּר בְּרָצוֹן חָזָק יוֹתֵר לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק - נִמְשָׁךְ עָלָיו קְדֻשַּׁת הַצַּדִּיק יוֹתֵר, וּמְסַיְּעוֹ בְּיוֹתֵר לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת עַד שֶׁזּוֹכֶה לָבוֹא לְהִתְקָרֵב אֵלָיו. וַאֲזַי יִזְכֶּה עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק לֶאֱמוּנָה וְכָל טוּב כַּנַּ״ל.

וְעַנְיָן זֶה מְרֻמָּז קָצָת גַּם בְּכִתְבֵי הָאֲרִ״י זַ״ל, שֶׁמְּבֹאָר שָׁם (עֵץ סֵפֶר הַגִּלְגּוּלִים ה, א), שֶׁכְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה מְצָוָה, אֲזַי בָּאָה וְאת הַנְּשָׁמָה שֶׁהָיְתָה עוֹסֶקֶת בְּמִצְוָה זאת וּמְסַיְּעָה לוֹ לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה, וּבְלֹא זֶה לֹא הָיָה יָכוֹל לְגָמְרָהּ מֵעֹצֶם הַמְנִיעוֹת שֶׁל הַבַּעַל דָּבָר. וְזֶה סוֹד: ׳הַבָּא לְטָהֵר מְסַיְּעִין לוֹ׳, עַיֵּן שָׁם. הַיְנוּ כַּנַּ״ל, כִּי הַנְּשָׁמָה שֶׁעָסְקָה בְּחַיֶּיהָ בְּמִצְוָה זאת הִיא נִכְלֶלֶת עִכְשָׁו בְּשֹׁרֶשׁ קְדֻשַּׁת הַמִּצְוָה הַזֹּאת, כִּי ׳כְּפוּם מַה דְּאִתְדַּבַּק בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא הָכֵי׳ וְכוּ׳ (כְּפִי מַה שֶּׁהָאָדָם מִדַּבֵּק אֶת עַצְמוֹ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמַטָּה בָּזֶה הָעוֹלָם, כְּמוֹ כֵן הוּא יִדְבַּק בָּעוֹלָם הַבָּא) (זֹהַר וַיֵּרָא צט: ק. חַיֵּי שָׂרָה קכט:). וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה עַכְשָׁו בָּזֶה הָעוֹלָם לְקַיֵּם מִצְוָה זאת, בָּאָה עָלָיו נִשְׁמַת אוֹתוֹ צַדִּיק, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ עָלָיו שֹׁרֶשׁ הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל הַמִּצְוָה הַזֹּאת, כִּי שָׁם נִכְלֶלֶת נִשְׁמָה שֶׁל זֶה הַצַּדִּיק כַּנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לִגְמֹר הַמִּצְוָה הַזֹּאת, וְכַנַּ״ל:

כ. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְמַעְלָה בְּתְחִלַּת הַדְּרוּשׁ הַזֶּה (בְּאוֹת ה), שֶׁהַכֹּחַ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין - נִמְשָׁךְ מֵאֻמּוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהִיא בְּחִינַת ׳כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְלִכְאוֹרָה מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל לְהֶפֶךְ, כִּי שָׁם מְבֹאָר לְהֵפֶךְ, שֶׁעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל זוֹכִין לְכָל הַבְּחִינוֹת הַמְבֹאָרִין שָׁם עַד שֶׁזּוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, עַיֵּן שָׁם. אַךְ עַל פִּי הַנַּ״ל מְבֹאָר הַכֹּל עַל נְכוֹן, כִּי בֶּאֱמֶת בְּכָל הַקְּדֻשּׁוֹת כֻּלָּם - זֶה תָּלוּי בָּזֶה, וְנֶעוּץ תְּחִלָּתוֹ בְּסוֹפוֹ וְסוֹפוֹ בְּתְחִלָּתוֹ, כִּי בְּוַדַּאי זֶה הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְכָל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְגִלּוּיֵי אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כָּל כֹּחוֹ מְקֻבָּל מִשָּׁם בְּעֶצְמוֹ, מִבְּחִינַת שֹׁרֶשׁ הָאֱמוּנָה הַנַּ״ל, וּבְלֹא זֶה לֹא הָיָה לוֹ כֹּחַ לָזֶה, אַךְ מֵחֲמַת שֶׁהוּא כְּבָר קִבֵּל קְדֻשָּׁה מִשָּׁם, עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, עַד שֶׁזּוֹכֶה לָבוֹא לָזֶה בִּשְׁלֵמוּת לְגַלּוֹת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ״ל. וְכֵן הוּא בְּכָל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּעוֹלָם כַּנַּ״ל. וְעַל־פִּי זֶה יִתְרָצוּ לְךָ כַּמָּה קֻשְׁיוֹת כָּאֵלֶּה בִּדְבָרֵינוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת:

כא. **וְזֶה** בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית א, ב): ״וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם״. וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ זַ״ל: ׳דָּא רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ׳ (זֹהַר וַיֵּחִי רמ.). הַיְנוּ בְּחִינָה הַנַּ״ל, שֶׁגַּם בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁהָיְתָה הָעוֹלָם תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחשֶׁךְ, הָיָה אָז תֵּכֶף קִיּוּם הָעוֹלָם עַל־יְדֵי רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ שֶׁיָּבוֹא בְּקֵץ הָעוֹלָם, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית וּמֵמְשִׁיךְ תִּקּוּן הָעוֹלָם בְּעֵת הַחֶרְבָּן וְהַגָּלוּת מִקֵּץ הָאַחֲרוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, שֶׁהוּא עִקַּר תִּקּוּן הָעוֹלָם בְּסוֹף קֵץ הָאַחֲרוֹן, וּמִמֶּנּוּ מַמְשִׁיךְ תִּקּוּן לְקִיּוּם הָעוֹלָם גַּם בְּעֵת הַחֶרְבָּן וְהַגָּלוּת, וּבְלֹא זֶה - לֹא הָיָה לָנוּ שׁוּם קִיּוּם, חַס וְשָׁלוֹם, בְּתִקֻּף הַגָּלֻיּוֹת, וּבִפְרָט בַּגָּלוּת הָאָרֹךְ הַמַּר הַזֶּה, אֲשֶׁר יָרַדְנוּ פְּלָאִים בְּגַשְׁמִיּוּת וְרוּחָנִיּוּת, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד יָרֵד וְנָפַל לְמָקוֹם שֶׁנָּפַל, כְּמוֹ שֶׁיּוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ, וְלוּלֵא ה׳ שֶׁהָיָה לָנוּ, שֶׁהוּא מַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ גַּם עַכְשָׁו בְּתִקֻּף עִמָּק נִפְלָאוֹתֵינוּ וְגָלוּתֵנוּ הָאָרָה נִפְלָאָה בְּהֶעְלֵם גָּדוֹל מֵרוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, שֶׁיָּבוֹא בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, לוּלֵא זאת כְּבָר אָבַדְנוּ בְּעַנְיָנֵנוּ.

וְכָל זֶה מְרֻמָּז בַּפָּסוּק ׳וְהָאָרֶץ׳ הַנַּ״ל, כִּי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל דָּרְשׁוּ פָּסוּק זֶה עַל כָּל הַגָּלֻיּוֹת שֶׁמְּרֻמָּזִים בְּתֹהוּ וָבֹהוּ וְחשֶׁךְ וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר בַּמִּדְרָשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ב, ד). אַךְ כָּל הַקִּיּוּם שֶׁלָּנוּ בְּגָלֻיּוֹתֵינוּ בְּכָל הַגָּלוּת הַזֶּה הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת ׳וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם - דָּא רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ׳, שֶׁמְּרַחֵף עַל פְּנֵי מֵימֵי הַתְּהוֹם שֶׁלֹּא יִבָּלְעוּ אוֹתָנוּ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה לְבַד יֵשׁ לָנוּ קִיּוּם. הַיְנוּ כַּנַּ״ל, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַמְשִׁיךְ הַקִּדֻּשָּׁה מֵהַתַּכְלִית הָאַחֲרוֹן כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ כֹּחַ לְהִתְגַּבֵּר לְהִתְעוֹרֵר לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכַנַּ״ל:

כב. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַקְדִּים רְפוּאָה לַמַּכָּה. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מְגִלָּה יג:): **אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גָּדַל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ** וְכוּ׳ (אֶסְתֵּר ג, א) — ׳אַחַר שֶׁבָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רְפוּאָה לַמַּכָּה׳. הַיְנוּ כַּנַּ״ל, שֶׁבִּשְׁעַת תִּקֻּף הַגָּלוּת הוּא מַמְשִׁיךְ הָאָרָה מִסּוֹף הַגְּאֻלָּה כַּנַּ״ל. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן יֵשׁ סַכָּנָה גְּדוֹלָה, כְּמוֹ שֶׁהָיָה אָז בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁכְּבָר הָיְתָה הֲכָנָה לִגְאֻלָּה עַל־יְדֵי אֶסְתֵּר כַּנַּ״ל, אַף־עַל־פִּי־כֵן הָיוּ יִשְׂרָאֵל נְתוּנִים עֲדַיִן בְּצָרָה וְסַכָּנָה גְּדוֹלָה, וְהָיוּ תְּלוּיִים בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה כְּחוּט הַשַּׂעָרָה, עַד אֲשֶׁר הֵכְרַח מָרְדְּכַי לֵיצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר, וַיִּזְעַק זְעָקָה גְּדוֹלָה וּמָרָה וְכוּ׳ (שָׁם ד, א), וְכַמְבֹאָר בִּדְבָרֵי חֲכָמֵינוּ זַ״ל (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים כב) גֹּדֶל עֹצֶם הַסַּכָּנָה שֶׁהָיְתָה לְיִשְׂרָאֵל אָז.

כִּי הָרְפוּאָה שֶׁהַכִּין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ קֹדֶם לַמַּכָּה, הָיָה רַק בְּחִינַת הָאָרָה הַנַּ״ל שֶׁנִּמְשֶׁכֶת עַל הָאָדָם בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁרוֹצֶה לִכְנֹס אֶל הַקְּדֻשָּׁה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כֹּחַ לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן, וּבְלֹא זֶה לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן כְּלָל, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן הוּא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה בִּשְׁעַת הַנִּסָּיוֹן. כְּמוֹ כֵן לָעִנְיָן הַנַּ״ל שֶׁל הַנֵּס שֶׁל פּוּרִים, כִּי הַכֹּל אֶחָד, כִּי עִקַּר הַצָּרָה וְהַסַּכָּנָה שֶׁהָיְתָה בִּימֵי הָמָן - הַכֹּל הוּא בְּחִינַת צָרַת הַנֶּפֶשׁ, כִּי עִקַּר הוּא גָּלוּת וְצָרַת הַנֶּפֶשׁ שֶׁרִּחוֹקָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי מַעֲשֶׂיהָ הָרָעִים, כִּי אָז

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות תרומת בית הבחירה ה"ה אֹרַח חַיִּים קיט

בִּימֵי הָמָן הִתְגַּבְּרָה הַסִּטְרָא אָחֳרָא, זֶהֱמַת עֲמָלֵק כָּל כָּךְ, עַד שֶׁהֶחֱטִיאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל הַחֲטָאִים שֶׁחָשְׁבוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מגילה יב.), עַד שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּאָה עֲלֵיהֶם הַצָּרָה וְהַסַּכָּנָה הַנַּ"ל. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת וְהִקְדִּים הָרְפוּאָה לְהַמַּכָּה וְהַצָּרָה, וְנִלְקְחָה אֶסְתֵּר לְבֵית אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ וְכוּ' כַּנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה לָהֶם כֹּחַ לְהִתְעוֹרֵר לִתְשׁוּבָה, כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ בְּאֶמֶת, כַּמְבֹאָר בַּמְּגִלָּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכוּ לְגָאֳלָה וְכַנַּ"ל, וְכֵן הוּא בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן, וְכַנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת עִקַּר הַנְּפִיוֹן שֶׁל הָאָדָם, שֶׁכְּשֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עָלָיו וְשׁוֹלֵחַ עָלָיו הֶאָרָה בְּהֶעְלֵם גָּדוֹל מִבְּחִינָה גְּבֹהָּ מְאֹד, כְּדֵי שֶׁיִּתְעוֹרֵר לִתְשׁוּבָה בְּחִקְרַ עֹמֶק נְפִילָתוֹ, אֲזַי צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר כָּאֲרִי לְהִתְעוֹרֵר לִתְשׁוּבָה. וְאָז יִסְיְעוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל פַּעַם, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִכָּל מָקוֹם שֶׁהוּא, כִּי אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם, כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵינוּ כַּמָּה פְּעָמִים:

כג. **וְזֶה** בְּחִינַת (חבקוק ג, ג): "אֱלוֹהַּ מִתֵּימָן יָבֹא" וְכוּ'. וּכְתִיב (דברים לג, ב): "ה' מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן", וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל עַל זֶה (עבודה־זרה ב.): 'מְלַמֵּד שֶׁהֶחֱזִיר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים שֶׁיְּקַבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה וְלֹא רָצוּ', הֵינוּ שֶׁהֵאִיר עֲלֵיהֶם הָרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה מִשֹּׁרֶשׁ קְדֻשַּׁת הַתּוֹרָה, אֲבָל הֵם לֹא רָצוּ לְהִתְעוֹרֵר וְלָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־כֵּן מָאַס בָּהֶם וּבָא לְיִשְׂרָאֵל. וְתֵכֶף שֶׁהֵאִיר עֲלֵיהֶם בְּהֶעְלֵם, הָאָרָה הַנַּ"ל - נִתְעוֹרְרוּ לָשׁוּב אֵלָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה בָּחַר בָּהֶם מִכָּל הָעַמִּים. אֲבָל מֵחֲמַת שֶׁבְּחִינָה זֹאת אֵי אֶפְשָׁר לְהָבִין בְּשֵׂכֶל אֱנוֹשִׁי כְּלָל, אֵיךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְגַּלְגֵּל עִם כָּל אָדָם לְקָרְבוֹ אֵלָיו, שֶׁזֶּהוּ סוֹד סִתְרֵי הַבְּחִירָה וְכַנַּ"ל, עַל־כֵּן נִקְרָאִים יִשְׂרָאֵל "עַם סְגֻלָּה" (דברים ז, ו), מֵחֲמַת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין זֹאת מִפְּנֵי מָה בָּחַר בְּיִשְׂרָאֵל מִכָּל הָעַמִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל בְּהַתּוֹרָה "עַתִּיקָא טְמִיר וּסְתִים" (פסיקתא כ"א), שֶׁבְּשִׁבְיל זֶה נִקְרָאִים יִשְׂרָאֵל 'עַם סְגֻלָּה' וְכוּ', עַיֵּן שָׁם, כִּי זֶה הָעִנְיָן אִי אֶפְשָׁר לַהֲבִינוֹ כְּלָל.

וְכֵמוֹ כֵּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין מִפְּנֵי מָה זָכוּ אֵלּוּ לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת יוֹתֵר מִשְּׁאָר אֲנָשִׁים, כִּי כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת 'סְגֻלָּה' - שְׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין כְּלָל, אֲבָל בֶּאֱמֶת צַדִּיק ה' בְּכָל דְּרָכָיו וְלֹא עַוְלָתָה בוֹ. וּבְוַדַּאי גִּלְגֵּל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהֶעְלֵם גָּדוֹל עִם כָּל אֶחָד, שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֶל הָאֱמֶת. וּכְפִי הִתְעוֹרְרוּת שֶׁל כָּל אֶחָד - כֵּן הוֹלִיךְ אוֹתוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְרַחֵק אוֹ לְקָרֵב, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מכות י.): 'בַּדֶּרֶךְ שֶׁאָדָם רוֹצֶה לֵילֵךְ - מוֹלִיכִין אוֹתוֹ'. רַק שְׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין זֹאת עִקָּשָׁו בְּשׁוּם שֵׂכֶל. וְעַל־כֵּן נִקְרָאִין יִשְׂרָאֵל עַם סְגֻלָּה, כַּנַּ"ל:

כד. **וּבְשִׁבְיל** זֶה קוֹרִין פָּרָשַׁת 'בַּמִּדְבָּר' קֹדֶם שָׁבוּעוֹת, שֶׁהוּא מְדַבֵּר מִמִּסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ שָׁנִינוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (טור או"ח תכ"ח) סִימָן עַל זֶה: "מִנוּ וְעִצְרוּ". כִּי מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל זֶהוּ בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדְמֶה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת כַּנַּ"ל. כִּי עִקַּר בְּרוּר הַמַּדְמֶה הוּא עַל־יְדֵי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל דַּיְקָא, כִּי 'יִשְׂרָאֵל שֶׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי פָּסְקָה זֹהֲמָתָן' (שבת קמ.), זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה כַּנַּ"ל. כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַמַּדְמֶה תְּלוּי בְּנַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁבִּשְׁבִילָם נִבְרְאוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְהֵם הַשֹּׁרֶשׁ וְהַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם וּבָהֶם תְּלוּיִים כֻּלָּם, כַּמְבֹאָר כָּל זֶה בְּכָל סִפְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל.

כִּי אִיתָא בַּכְּתָבִים (עץ חיים שער מב, א): שֶׁיֵּשׁ בְּחִינַת מְמַצָּע בֵּין כָּל שִׁנּוּי הַבְּרוּאִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי בֵּין חַי לְמֻמָּח יֵשׁ מְמַצָּע, וְכֵן בֵּין צוֹמֵחַ לְחַי, וְכֵן בֵּין חַי לְמְדַבֵּר, כַּמְבֹאָר כָּל זֶה בַּסְּפָרִים. וּמְבֹאָר שָׁם בַּכְּתָבִים, שֶׁיֵּשׁ בְּחִינַת מְמַצָּע לְבֵין כְּלָלִיּוּת הָעוֹלָמוֹת לְהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְהוּא נֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, שֶׁהִיא גְּבֹהָּה מְאֹד בְּשָׁרְשָׁהּ וְהִיא חֵלֶק אֱלֹקִי מַמָּשׁ. וְהִיא הַמְּמַצָּע וְהַמְחֻבָּר בֵּין כְּלָלִיּוּת כָּל הָעוֹלָמוֹת לְהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ. וְעַל יָדָהּ נִמְשָׁךְ הַשֶּׁפַע וְהַחִיּוּת וְהַקִּיּוּם לְכָל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, וְעַל־כֵּן בְּיִשְׂרָאֵל תְּלוּי הַכֹּל, כַּיָּדוּעַ. וְכָל בְּחִינוֹת אֵלּוּ שֶׁהֵם בְּחִינַת מְמַצָּעִים, כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת כֹּחַ הַמַּדְמֶה, שֶׁהוּא הַחִבּוּר בֵּין הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, כִּי הַמַּדְמֶה הוּא בְּחִינַת 'מְדַמֶּה מִלְּתָא לְמִלְתָא', וּמְחַבֵּר וּמְקַשֵּׁר שְׁנֵי הֲפָכִים יַחַד. וְשֹׁרֶשׁ הַמַּדְמֶה לְמַעְלָה לְמַעְלָה בְּקֶדֶשָׁה נִמְשָׁךְ מִנֶּפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי שֶׁהִיא הִיא הַמַּחֲבֶרֶת עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, כִּי הִיא בְּחִינַת הַמְמַצָּע וְהַחִבּוּר בֵּין הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ לְכָלְלִיּוּת הָעוֹלָמוֹת, כַּנַּ"ל.

וּבֶאֱמֶת, נֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי בְּשָׁרְשָׁהּ גְּבוֹהָּ מְאֹד מְאֹד, וְהִיא חֵלֶק אֱלֹקִי מַמָּשׁ, וְנִכְלֶלֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הָאַחְדוּת, כִּי 'קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיִשְׂרָאֵל וְאוֹרַיְתָא כֻּלָּא חַד' (זהר אחרי עג.), רַק שֶׁיֵּשׁ בְּנֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי כֹּחַ הַזֶּה, שֶׁהוּא הַבְּחִינָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁבְּנֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, וְהוּא כֹּחַ הַמַּדְמֶה, שֶׁמְּחַבֵּר הַגַּשְׁמִי וְהָרוּחָנִי, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַחִיּוּת וְהַשֶּׁפַע לְכָל הָעוֹלָמוֹת כַּנַּ"ל. וְכַמּוּבָא בַּסְּפָרִים, שֶׁכֹּחַ הַמַּדְמֶה הוּא הַכֹּחַ הָאַחֲרוֹן שֶׁבְּנֶפֶשׁ הָאָדָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּחַ הַמְּמַצָּע, שֶׁעִקַּר כֹּחַ הַמַּדְמֶה שָׁרְשׁוֹ נִמְשָׁךְ מִנֶּפֶשׁ הָאָדָם, דְּהֵינוּ מִנֶּפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, וְעַל־כֵּן עִקַּר קְשׁוּר כָּל הָעוֹלָמוֹת תְּלוּי בְּנֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי.

וְעַל־כֵּן עִקַּר בְּרוּר הַמְּדָמֶּה תָּלוּי עִקַּר הָאֱמוּנָה, שֶׁהוּא יְסוֹד הַכֹּל, תָּלוּי בְּנֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן נִצְטַוִּינוּ לִסְפֹּר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי הַסְּפִירָה הִיא בִּבְחִינַת הַמְּדָמֶּה כַּנַּ״ל (אות יז), עַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁסּוֹפְרִין נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה, כִּי עִקַּר בְּרוּר הַמְּדָמֶּה תָּלוּי בְּנַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן קוֹרִין פָּרָשָׁה זאת קֹדֶם שָׁבוּעוֹת, שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁזֶּה עִקַּר בְּרוּר הַמְּדָמֶּה, עִקַּר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד יוֹם זֶה שֶׁהוּא שִׁשָּׁה בְּסִיוָן, כִּי עִקַּר תִּקּוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת הוּא עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְּדָמֶּה שֶׁנִּתְבָּרֵר עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁבָּזֶה תָּלוּי עִקַּר הָאֱמוּנָה - שֶׁהִיא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא יְסוֹד הַכֹּל, כַּנַּ״ל.

אַבָל מֵחֲמַת שֶׁעִקַּר אֲחִיזַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְהַקְּלִפּוֹת הוּא עַל־יְדֵי כֹּחַ הַמְּדָמֶּה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהוּא בִּלְבּוּל הַמְּדָמֶּה כַּנַּ״ל, כִּי מֵהַמְּדָמֶּה מִשָּׁם אֲחִיזַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, בְּחִינַת נֹגַהּ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל (אות יד), עַל־כֵּן אָסוּר לִמְנוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים שֶׁלּוֹקְחִין מֵהֶם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ סִטְרָא דְּמוֹתָא, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי הַמִּסְפָּר שֶׁהִיא בְּחִינַת הַמְּדָמֶּה, שֶׁמִּשָּׁם נֶאֱחָזוּ זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהֵבִיא מִיתָה לָעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִצְלַן. וְזֶה שֶׁכָּתוּב (שמות ל, יב): ״כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳ וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ לה׳ וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בִּפְקֹד אֹתָם״. כִּי הַשְּׁקָלִים נוֹתְנִים לִנְדְבַת הַמִּשְׁכָּן וּלְקָרְבָּנוֹת צִבּוּר, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדָמֶּה, כִּי הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁמְּבִיאִין מִן הַבְּהֵמוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת כֹּחַ הַמְּדָמֶּה כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה.

וְעַל־כֵּן הַקָּרְבָּנוֹת מְכַפְּרִין עַל הַחֲטָאִים, כִּי כָּל הַחֲטָאִים בָּאִין עַל־יְדֵי בִּלְבּוּל הַמְּדָמֶּה שֶׁהוּא כֹּחַ הַבְּהֵמִיּוּת, כִּי כָּל הַתַּאֲוֹוֹת הֵם מַעֲשֶׂה בְּהֵמָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא בִּלְבּוּל הַמְּדָמֶּה כַּנַּ״ל, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַחֲטָאִים. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁמְּבִיאִין מִן הַבְּהֵמוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה וְנִתְכַּפְּרִין כָּל הַחֲטָאִים.

וְזֶה בְּחִינַת מַעֲשֶׂה הַמִּשְׁכָּן, כִּי כָּל הַצִּיּוּרִים וְהַדְּמְיוֹנוֹת שֶׁהָיוּ בַּמִּשְׁכָּן שֶׁהָיָה בּוֹ כָּל הַגְּוָנִין (שמות כה, ד): ״זָהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְכוּ׳, מַעֲשֶׂה רוֹקֵם מַעֲשֶׂה אוֹרֵג״ וְכוּ׳ (שם כח, לג), הַכֹּל הָיָה בְּשָׁבִיל בְּרוּר הַמְּדָמֶּה שֶׁבּוֹ כָּל הַתְּמוּנוֹת וְהַדְּמְיוֹנוֹת כַּנַּ״ל (אות יז), בְּשָׁבִיל לְכַפֵּר עַל מַעֲשֶׂה הָעֵגֶל, שֶׁהוּא עֲבוֹדָה־זָרָה וּכְפִירוֹת, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבִּלְבּוּל הַמְּדָמֶּה שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַכְּפִירוֹת וֶאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, כַּנַּ״ל בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. וּבְשָׁבִיל זֶה נִצְטַוּוּ אָז לִמְנוֹתָם דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים כְּדֵי לְבָרֵר הַמְּדָמֶּה בְּשָׁרְשׁוֹ, כִּי זֶה יָדוּעַ שֶׁאֵין הַדִּין נִמְתָּק אֶלָּא בְּשָׁרְשׁוֹ (זֹהַר בְּלָק קפה:). וּבִשְׁבִיל זֶה נִקְרָאִים 'שְׁקָלִים', כִּי שָׁם בִּבְחִינַת הַמְּדָמֶּה עִקַּר הַמִּשְׁקָל וְהַמַּתְקָלָא, כִּי שָׁם עִקַּר הַבְּחִירָה וְהַנְּסָיוֹן וְכוּ׳, כַּנַּ״ל:

כה. **וּבְשָׁבִיל** זֶה אָנוּ מַתְחִילִין עַכְשָׁו מִקְּרִיאַת פָּרָשַׁת שְׁקָלִים, כִּי עַכְשָׁו הַהַתְחָלָה שֶׁל הַגְּאֻלָּה וְתִקּוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת הוּא מִפּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁמּוּבָן מֵרְמָזֵי דִּבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּעֵת שֶׁאָמַר הַתּוֹרָה (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סימן עד) עַל פָּסוּק (שְׁמוֹת כג, טו): ״מִ׳מִּצְרַיִם וְ׳לֹא יֵרָאוּ פָּנַי רֵ׳יקָם״ שֶׁהוּא רָאשֵׁי תֵּבוֹת 'פּוּרִים'. שֶׁאָמַר אָז, כִּי מִתְּחִלָּה הָיוּ כָּל הַהִתְחָלוֹת מִפֶּסַח, שֶׁהוּא יְצִיאַת מִצְרַיִם. וְעַכְשָׁו וְכוּ׳. וּפָסַק בְּאָמְצַע וְלֹא סִיֵּם דְּבָרָיו. וּמִתּוֹךְ דְּבָרָיו הַבְּנָתִי, שֶׁעַכְשָׁו הַהַתְחָלָה מִפּוּרִים, שֶׁהוּא מְחִיַּת עֲמָלֵק, שֶׁהִיא עִקַּר הַגְּאֻלָּה שֶׁל מָשִׁיחַ, כִּי (בְּמִדְבַּר כד, כ) ״רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמָלֵק״ וּ״מִלְחָמָה לה׳ בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר״ (שְׁמוֹת יז, טז) עַד דּוֹרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (תַּנְחוּמָא כִּי תֵצֵא יא).

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל (אות כב) שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְקַדֵּם רְפוּאָה לַמַּכָּה, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָאָה שֶׁבְּגָלוּת הָאֲחֵרוֹן הַמַּר הַזֶּה שֶׁהוּא גָּלוּת אֱדוֹם שֶׁהוּא עֲמָלֵק - לֹא הָיָה לָנוּ קִיּוּם, חַס וְשָׁלוֹם, אִם לֹא שֶׁיִּמְשׁוֹךְ עָלֵינוּ הָאָרָה נִפְלָאָה וַעֲצוּמָה מִקֶּרֶן הָאֲחֹרוֹן, שֶׁהוּא גְּאֻלָּה אַחֲרוֹנָה שֶׁל מָשִׁיחַ, כִּי כָּל מַה שֶּׁהַחוֹלֶה גָּדוֹל בְּיוֹתֵר צְרִיכִין לְהַחֲיוֹתוֹ בִּרְפוּאוֹת וְחִיּוּת יְקָרִים בְּיוֹתֵר (סימן ל). עַל־כֵּן בִּנְפְלָאוֹתָיו הַגְּדוֹלִים הִקְדִּים רְפוּאָה לַמַּכָּה וְעָשָׂה עִמָּנוּ נִפְלָאוֹת וְנוֹרָאוֹת גְּדוֹלוֹת בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר, כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע, שֶׁהוּא גֶּזַע עֲמָלֵק, יִמַּח שְׁמוֹ, וְחָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת לְהַאֲבִיד אוֹתָנוּ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָפַךְ מַהֲפָךְ אֶל הֶפֶךְ, וְהֵשִׁיב לוֹ מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּרֹאשׁוֹ, וְלֹא דַּי שֶׁנִּצּוֹלוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֻזָּרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אַף גַּם הָיָה מְחִיַּת עֲמָלֵק, יִמַּח שְׁמוֹ. עַד שֶׁעַל־יְדֵי תִּקֻּף הַנֵּס הִמְשִׁיכוּ הָאָרָה נִפְלָאָה בָּעוֹלָם, שֶׁהִיא הָאָרָה הַנִּמְשֶׁכֶת מִגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה, שֶׁאָז יִהְיֶה גְּמַר מְחִיַּת עֲמָלֵק, וְכַמּוּבָא בְּכִתְבֵי הָאַר״י זַ״ל (פְּרִי עֵץ חַיִּים פּוּרִים פֶּרֶק ה) וּבִדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (תִּקּוּנֵי זֹהַר, תִּקּוּן כא, נז:) מִגֹּדֶל הָאָרָה הַנִּפְלָאָה שֶׁבְּפוּרִים. וְעַל־יְדֵי הָאָרָה הַזֹּאת שֶׁהֵאִיר עָלֵינוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ קֹדֶם בִּנְיַן בַּיִת שֵׁנִי וְחָרְבָּנוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ עַכְשָׁו לְהִתְקַיֵּם בְּגָלוּת הַמַּר הַזֶּה, אֲשֶׁר יָרְדְנוּ פְּלָאִים, כִּי בִּנְיַן בַּיִת שֵׁנִי לֹא הָיָה גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (זֹהַר פְּקוּדֵי רנח:), כִּי הָיִינוּ מְשֻׁעְבָּדִים לְמַלְכֵי פָּרַס, עַל־כֵּן מָאז נֶחְשַׁב יְמֵי הַגָּלוּת. וְכַמּוּבָן מִפְּרוּשׁ רַשׁ״י עַל פָּסוּק (דָּנִיֵּאל ט, כה): ״וְשָׁבְעִים שִׁבְעִים וְכוּ׳ וּבְצוֹק הָעִתִּים״ עַיֵּן שָׁם. עַל־כֵּן

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קכ

הַקְּדִים הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָרְפוּאָה עַל־יְדֵי הַהֶאָרָה הַנִּפְלָאָה הַנִּמְשֶׁכֶת עַל־יְדֵי הַנֵּס שֶׁל פּוּרִים בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, עַד אֲשֶׁר עַכְשָׁו כָּל הַהַתְחָלוֹת מִפּוּרִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּאֻלָּה הָאֲחֲרוֹנָה, שֶׁהוּא מְחִיַּת עַמָּלֵק כַּנַּ״ל. וַאֲפִלּוּ מִצְוַת פֶּסַח לִהְיוֹת נִזְהָרִין מֵחָמֵץ אֵין אָנוּ יְכוֹלִין לְקַיֵּם בִּשְׁלֵמוּת כִּי אִם עַל־יְדֵי פּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב שָׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי מִצְוֹת פּוּרִים יְכוֹלִין לִהְיוֹת נִזְהָרִין מֵחָמֵץ בְּפֶסַח, עַיֵּן שָׁם (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן עד).

נִמְצָא, שֶׁעַכְשָׁו הַהַתְחָלָה שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁאָנוּ צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הוּא מִפּוּרִים. וְהַתְחָלַת הַנֵּס וְהַשִּׂמְחָה שֶׁל פּוּרִים אָנוּ מַתְחִילִין מִפָּרָשַׁת שְׁקָלִים, כִּי בְּאֶחָד בַּאֲדָר מַשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים (שְׁקָלִים ב. מְגִלָּה יג.), כִּי עִקַּר הַנֵּס שֶׁל פּוּרִים הָיָה עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים שֶׁנּוֹתְנִין יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שָׁם) עַל פָּסוּק (אֶסְתֵּר ג, ט): ״וַעֲשָׁרֶת אֲלָפִים כִּכַּר כֶּסֶף אֶשְׁקֹל״, שֶׁהָמָן, יִמַּח שְׁמוֹ, רָצָה לְבַטֵּל הַכֹּחַ שֶׁל הַשְּׁקָלִים חַס וְשָׁלוֹם. וְאָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: ׳רָשָׁע, כְּבָר קָדְמוּ שְׁקָלֶיהָם לִשְׁקָלֶיךָ׳ וְכוּ׳. כִּי הָמָן־עֲמָלֵק הוּא עִקַּר זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי חֵטְא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (חֻלִּין קלט.): ׳הָמָן מִן הַתּוֹרָה מִנַּיִן? שֶׁנֶּאֱמַר: הֲמִן הָעֵץ׳ וְכוּ׳. וְעִקַּר זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ הוּא בִּלְבּוּל הַמַּדָּמָה, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הָעֲבוֹדָה־זָרָה וְהַכְּפִירוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָמָן־עֲמָלֵק שֶׁהָיָה כּוֹפֵר גָּדוֹל וְעָשָׂה עַצְמוֹ עֲבוֹדָה־זָרָה. עַל־כֵּן עִקַּר הַכְנָעָתוֹ עַל־יְדֵי שִׁקְלֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדָּמָה.

וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו מַתְחִילִין מִפָּרָשַׁת שְׁקָלִים שֶׁהוּא הַהַתְחָלָה שֶׁל פּוּרִים, שֶׁמִּשָּׁם מַתְחִילִין לִכְנֹס בְּפֶסַח, כִּי עַל־יְדֵי פּוּרִים יְכוֹלִין לִהְיוֹת נִזְהָרִין מֵחָמֵץ בְּפֶסַח. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סַנְהֶדְרִין יב.): בְּיוֹם פּוּרִים מַתְחִילִין לִשְׁאֹל וְלִדְרֹשׁ בְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח, כַּמְבֹאָר בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (אֹרַח חַיִּים סִימָן תכט, א): לְעִנְיַן ״שׁוֹאֲלִין וְדוֹרְשִׁין בְּהִלְכוֹת פֶּסַח שְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם״ וְכוּ׳ וּמַתְחִילִין בְּיוֹם הַפּוּרִים בְּעַצְמוֹ (בְּאֵר הֵיטֵב סְעִיף קָטָן ב), כִּי עַל־יְדֵי פּוּרִים נִכְנָסִין לְפֶסַח כַּנַּ״ל. וְכָל עִקַּר הַתַּכְלִית שֶׁל פֶּסַח וִיצִיאַת מִצְרַיִם, הַכֹּל בִּשְׁבִיל קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כְּדֵי לִזְכּוֹת לְרוּחַ נְבוּאָה כְּדֵי לְבָרֵר הַמַּדָּמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הֶאֱמוּנָה, אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה עִקַּר הַכֹּל כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁמַּגִּיעִין לְשַׁבּוּעוֹת שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה קוֹרִין פָּרָשַׁת ׳בַּמִּדְבָּר׳, שֶׁמְּדַבֵּר מִמִּסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיָה עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדָּמָה.

נִמְצָא שֶׁהַהַתְחָלָה וְהַסּוֹף אֶחָד, כִּי הַהַתְחָלָה מִפָּרָשַׁת שְׁקָלִים, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל לְבָרֵר הַמַּדָּמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין זֶה עִקַּר הַכְנָעַת הָמָן־עֲמָלֵק כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן גַּם כְּשֶׁמַּגִּיעִין אֶל הַגְּמָר לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת קוֹרִין פָּרָשַׁת ׳בַּמִּדְבָּר׳ כַּנַּ״ל. וְנָעוּץ סוֹפוֹ בִּתְחִלָּתוֹ וּתְחִלָּתוֹ בְּסוֹפוֹ, כִּי הַכֹּל אֶחָד, וְכַנַּ״ל:

כו. **וְעַל־כֵּן** בְּפוּרִים הוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שַׁבָּת פח.): ׳הָדָר קִבְּלוּהָ בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ שֶׁנֶּאֱמַר (אֶסְתֵּר ט, כז): ״קִיְּמוּ וְקִבְּלוּ״׳. כִּי פּוּרִים שֶׁהוּא הַכְנָעַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא הָמָן כַּנַּ״ל, כִּי אָז זוֹכִין לְבָרוּר הַמַּדָּמָה כַּנַּ״ל, וְהוּא בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁעִקָּרָהּ הוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדָּמָה כַּנַּ״ל, כִּי עַכְשָׁו הַתְחָלַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה וְכֵן הָרָא שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל: ׳הָדָר קִבְּלוּהָ בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׳, כִּי עַכְשָׁו מַתְחִיל אָז בְּפוּרִים קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן רָצָה הָמָן לְבַטֵּל הַכֹּחַ שֶׁל חֲמִשִּׁים יוֹם שֶׁל סְפִירַת הָעֹמֶר, וְעַל־כֵּן עָשָׂה עֵץ גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה (אֶסְתֵּר ה, יד), כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן י). כִּי סְפִירַת הָעֹמֶר הוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדָּמָה, שֶׁהוּא הַכְנָעַת הָמָן־עֲמָלֵק כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן נִתְלָה הָמָן בְּיוֹם רִאשׁוֹן לַסְּפִירָה בְּיוֹם הֶנָּפַת הָעֹמֶר (סֵדֶר־עוֹלָם־רַבָּה כט), כִּי מִצְוַת הָעֹמֶר שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדָּמָה - הַכְנִיעַ וְהַפִּיל אֶת הָמָן שֶׁהוּא בְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ בִּלְבּוּל הַמַּדָּמָה, כַּנַּ״ל. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (אֶסְתֵּר רַבָּה י, ד; מְגִלָּה טז.): ׳אָתַי עֹמֶר דִּידְכוּ וְנִצַּח אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו׳ (הַגִּיעָה זְכוּת מִצְוַת הָעֹמֶר שֶׁלָּכֶם וְנִצְּחָה אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו), כִּי הַכְנָעַת עֲמָלֵק עַל־יְדֵי מִצְוַת הָעֹמֶר, וְכַנַּ״ל:

כז. **וּבְשָׁבְיוֹ** זֶה הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל (אֶסְתֵּר ג, ז). **וְעַל־כֵּן** קָרְאוּ לַיָּמִים הָאֵלֶּה פּוּרִים עַל שֵׁם הַפּוּר (שָׁם ט, כו). כִּי גּוֹרָל דִּקְדֻשָּׁה זֶה בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדָּמָה בְּקִדֻּשָּׁה, כִּי גּוֹרָל הוּא דָּבָר שֶׁאֵין מְבִינִים, כִּי בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֵין יְכוֹלִין לְהָבִין בְּדַעַת וְשֵׂכֶל לְמִי מַגִּיעַ הַדָּבָר הַזֶּה - מַטִּילִין גּוֹרָל. נִמְצָא, שֶׁגּוֹרָל הוּא בְּבְחִינַת הֶעְדֵּר הַדַּעַת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כֹּחַ הַמַּדָּמָה, שֶׁהוּא הִסְתַּלְקוּת הַדַּעַת שֶׁאָז נִשְׁאָר הַמַּדָּמָה. וּבְקִדֻּשָּׁה הַגּוֹרָל גָּבֹהַּ מְאֹד, וְזֶהוּ בְּחִינַת (בְּמִדְבַּר כו, נה): ״אַךְ בְּגוֹרָל יֵחָלֵק אֶת הָאָרֶץ״, כִּי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הִיא עִקַּר בְּרוּר הַמַּדָּמָה, כִּי שָׁם דַּיְקָא זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדָּמָה כַּנַּ״ל. כִּי כָּל עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ מִשָּׁם, מִבְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁמַּאֲמִינִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, וּבְרָצוֹנוֹ נָתְנָהּ לָהֶם וּבִרְצוֹנוֹ נְטָלָהּ מֵהֶם וּנְתָנָהּ לָנוּ, כַּמְבֹאָר כָּל זֶה בְּהַתּוֹרָה ״תִּקְעוּ״ הַנַּ״ל. נִמְצָא, שֶׁעִקַּר בְּרוּר הַמַּדָּמָה הוּא בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

וְעַל־כֵּן כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לִנְקֻדַּת חָלְקוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַגּוֹרָל שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵהַדַּעַת, וְהוּא בִּבְחִינַת הַמַּדָּמָה דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה בַּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁמַּאֲמִינִים

שֶׁהַגּוֹרָל הוּא מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד, כִּי מֻחְלָט שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְשׂכֶל אֱנוֹשִׁי שֶׁיּוּכַל לְהָבִין וּלְהַשִּׂיג חֶלְקַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, לְמִי וְמִי מַגִּיעַ כָּל חֵלֶק וְחֵלֶק בִּיחוּד כְּפִי שׂרֶשׁ קְדֻשַּׁת נִשְׁמָתוֹ, כִּי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל גָּבְהָה מְאֹד בְּתַכְלִית הַמַּעֲלָה, וְאֵין מִי שֶׁיּוּכַל לְהַשִּׂיג בְּשִׂכְלוֹ חֶלְקָה זֹאת, עַל־כֵּן צִוָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְחַלֵּק אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּגוֹרָל דַּיְקָא, שֶׁהָיָה עַל־פִּי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה, כִּי גּוֹרָל דִּקְדֻשָּׁה הוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, שֶׁמַּאֲמִינִים שֶׁהַגּוֹרָל אֵינוֹ מִקָּרֶה, חַס וְשָׁלוֹם, אוֹ עַל־פִּי אֵיזֶה מַעֲרָכָה מְמַעֲרֶכֶת הַמַּזָּלוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, רַק הַכֹּל מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (משלי טז, לג): ״בַּחֵיק יוּטַל אֶת הַגּוֹרָל וּמֵה׳ כָּל מִשְׁפָּטוֹ״.

וְעַל־כֵּן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁאָז צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ סְלִיחָה וְכַפָּרָה לְכָל הַחֲטָאִים, וְעִקַּר הַכַּפָּרָה וְהַסְּלִיחָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא הַכְנָעַת זֵהֲמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהוּא בִּלְבּוּל הַמְּדַמֶּה, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַחֲטָאִים כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן לֹא הָיָה יָכוֹל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לְכַנֵּס לִפְנֵי וְלִפְנִים, וּלְהַמְשִׁיךְ מְחִילָה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַגּוֹרָל הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא טז, ח): ״וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גּוֹרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַה׳ וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל״. וְזֶה עִקַּר בְּחִינַת בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים דַּיְקָא, שֶׁמְּבָרְרִין אָז עַל־יְדֵי הַגּוֹרָל דַּיְקָא, אֵיזֶה לַה׳ וְאֵיזֶה לַעֲזָאזֵל, שֶׁזֶּהוּ סוֹד בֵּרוּר עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. נִמְצָא, שֶׁגּוֹרָל דִּקְדֻשָּׁה הוּא בְּחִינַת בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה,

וְעַל־כֵּן הֶמְן שֶׁהוּא זֵהֲמַת הַנָּחָשׁ, בִּלְבּוּל הַמְּדַמֶּה, רָצָה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי הַגּוֹרָל דַּיְקָא, כִּי רָצָה לִפְגֹּם בְּגוֹרָל דִּקְדֻשָּׁה, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי כָּל הַמְנַחֲשִׁים וְהַקּוֹסְמִים הֵם מִבְּחִינַת זֵהֲמַת הַנָּחָשׁ, בִּלְבּוּל הַמְּדַמֶּה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הֶמְן, כְּמַבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל (אות ח). וְכָל הַנַּחוּשִׁים וְהַקּוֹסְמִים שֶׁלָּהֶם - כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת פְּגַם הַגּוֹרָל דִּקְדֻשָּׁה, כִּי הַנַּחוּשִׁים שֶׁלָּהֶם הֵם לְהַבְדִּיל כְּמוֹ הַגּוֹרָל דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁעוֹשִׂין סִימָן: פִּתּוּ נָפְלָה מִפִּיו, צְבִי הִפְסִיקוֹ בַּדֶּרֶךְ וְכוּ׳ (סנהדרין סה: יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קעט), שֶׁאֵין בָּזֶה שׁוּם טַעַם, רַק הוּא זֵהֲמַת הַנָּחָשׁ בִּלְבּוּל הַמְּדַמֶּה. וּמֵחֲמַת שֶׁבַּקְּדֻשָּׁה יֵשׁ גּוֹרָל דִּקְדֻשָּׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּדַמֶּה דִּקְדֻשָּׁה, עַל־כֵּן מִשָּׁם מִשְׁתַּלְשֵׁל וְנֶאֱחָז פְּגַם הַנַּחוּשִׁים וְהַקּוֹסְמִים שֶׁלָּהֶם שֶׁהֵם כְּקוֹף בִּפְנֵי אָדָם כְּנֶגֶד הַגּוֹרָל דִּקְדֻשָּׁה.

וְעַל־כֵּן הֶמְן שֶׁהוּא עִקַּר זֵהֲמַת הַנָּחָשׁ, בְּחִינַת פְּגַם הַמְנַחֲשִׁים וְהַמְעוֹנְנִים, כִּי הֶמְן וּבִיתוֹ הָיוּ מְכַשְּׁפִים גְּדוֹלִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּכְתְבֵי הָאֲרִ״י זַ״ל (פרי עץ חיים, שער הפורים, פרק ה), עַל־כֵּן רָצָה לִפְגֹּם אֶת הַגּוֹרָל וּלְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי גּוֹרָל דַּיְקָא. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֵפִיר אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ וְהָפַךְ אֶת הַגּוֹרָל עָלָיו וְעַל מִשְׁפָּחָתוֹ שֶׁנִּמְחוּ וְנֶעֱקְרוּ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם דַּיְקָא בִּי״ג בַּאֲדָר. וְעַל־כֵּן קָרְאוּ לַיָּמִים הָאֵלֶּה פּוּרִים׳ דַּיְקָא ׳עַל שֵׁם הַפּוּר׳ הוּא הַגּוֹרָל, כִּי עִקַּר הַנֵּס הוּא בִּבְחִינַת גּוֹרָל, שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְחַלְּקָה בְּגוֹרָל כַּנַּ״ל. כִּי הֶמְן הִתְקַנֵּא בְּמָה שֶׁרָצוּ יִשְׂרָאֵל לַחְזֹר לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל אָז, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (ילקוט שמעוני, אסתר, רמז תתרמה), וְעַל־כֵּן רָצָה לִפְגֹּם אֶת הַגּוֹרָל, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶלְקַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו הָרַבִּים הֵפִיר אֶת עֲצָתוֹ, וְזָכוּ שֶׁהִתְגַּבֵּר גּוֹרָל דִּקְדֻשָּׁה וְנָפַל הוּא וּמִשְׁפַּחְתּוֹ וְקָבְעוּ יְמֵי הַפּוּרִים עַל שֵׁם הַגּוֹרָל דַּיְקָא. וְזָכוּ אָז לַחְזֹר לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת גּוֹרָל דִּקְדֻשָּׁה, כַּנַּ״ל:

כח. **וְעַל־כֵּן** הַבְּחִירָה שֶׁשָּׁרְשָׁהּ בִּבְחִינַת הַמְּדַמֶּה כַּנַּ״ל (אות יד), עַל־כֵּן נִקְרֵאת הַבְּחִירָה גּוֹרָל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים טז, ה): ״ה׳ מְנָת חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי״, וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י שָׁם, שֶׁזֶּה נֶאֱמַר לְעִנְיַן הַבְּחִירָה, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִנִּיחַ יָדוֹ עַל חֵלֶק הַטּוֹב, כְּאָדָם שֶׁאוֹמֵר לִבְנוֹ ׳אֶת זֶה בְּחַר לְךָ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ל, יט): ״וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים״. הֵינוּ כַּנַּ״ל, כִּי הַבְּחִירָה הִיא בִּבְחִינַת הַמְּדַמֶּה שֶׁהוּא בִּבְחִינַת גּוֹרָל. וְזֶהוּ: ׳אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי׳ - הֵינוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְסַיְּעוֹ לִבְחֹר בַּגּוֹרָל הַטּוֹב, בְּחִינַת: ״וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים״, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י הַנַּ״ל. הֵינוּ כַּנַּ״ל (אותיות יח, כג), כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְסַיֵּעַ אֶת הָאָדָם בְּסִיּוּעַ דִּלְעֵלָּא שֶׁיִּזְכֶּה לִבְחֹר בַּטּוֹב, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מַקְדִּים רְפוּאָה לַמַּכָּה, וּמַמְשִׁיךְ עָלָיו הָאֲרָה וְסִיּוּעַ מִשֹּׁרֶשׁ הַקְּדֻשָּׁה שֶׁרָצָה לְהַגִּיעַ אֵלָיהּ, כַּנַּ״ל. אַךְ שֶׁכָּל זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין, כְּמוֹ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין אֶת הַגּוֹרָל, וְעַל־כֵּן נִקְרֵאת הַבְּחִירָה ׳גּוֹרָל׳, כַּנַּ״ל:

כט. **וְזֶה** שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים (תהלים יז, יג): ״קוּמָה ה׳ קַדְּמָה פָּנָיו הַכְרִיעֵהוּ״, שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְקַדֵּים עֲצָמוֹ לִפְנֵי הַבַּעַל דָּבָר לְהַכְנִיעוֹ עַל־יְדֵי־זֶה, הֵינוּ שֶׁיְּקַדִּים רְפוּאָה לַמַּכָּה, וְיַקְדִּים לִשְׁלֹחַ עָלֵינוּ סִיּוּעַ דִּלְעֵלָּא מִשֹּׁרֶשׁ הַקְּדֻשָּׁה שֶׁאָנוּ רוֹצִים לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ, כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו וּלְהַגִּיעַ אֶל הַקְּדֻשָּׁה, כַּנַּ״ל:

ל. **וְזֶה** בְּחִינַת הַשִּׂכְרוּת שֶׁל פּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מגלה ז:): ׳חַיָּב אִינִישׁ לְבְסוּמֵי בְּפוּרַיָּא עַד דְּלָא יָדַע בֵּין אָרוּר הָמָן לְבָרוּךְ מָרְדְּכַי׳. כִּי הַשִּׂכְרוּת הוּא הִסְתַּלְּקוּת הַדַּעַת, וְאָז נִשְׁאָר רַק כֹּחַ הַמְּדַמֶּה בִּבְלִבּוּל

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ד **אֹרַח חַיִּים** קכא

גָּדוֹל, כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ, שֶׁהַשָּׁכוֹר אֵין לוֹ דַּעַת וְהוּא מְבֻלְבָּל מְאֹד. וְכָל זֶה הוּא מֵהִסְתַּלְּקוּת הַדַּעַת וּבִלְבּוּל הַמַּדָּמָה, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַחֲלוֹמוֹת הַמְבֻלְבָּלִין, וּבִלְבּוּל כָּל הַמַּשְׂגָּעִים, וּבִלְבּוּל שֶׁל הַשִּׁכּוֹר, כַּמְבֹאָר בַּסְּפָרִים. אֲבָל בְּפוּרִים אָז זוֹכִין לְהַכְנִיעַ זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ כָּל כָּךְ, שֶׁמִּשָּׁם בְּרוּר הַמַּדָּמָה עַד שֶׁעַל־יְדֵי הַשִּׁכָּרוּת שֶׁל פּוּרִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַדָּמָה - זוֹכִין לְהַמְתִּיק בִּלְבּוּל הַמַּדָּמָה בְּשָׁרְשׁוֹ. כִּי אָז אֵין שְׁלִיטָה לְזֶהֲמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהִיא כְּלַל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא לְהִתְאַחֵז בְּהַשִּׁכָּרוּת - שֶׁהוּא בִּלְבּוּל הַמַּדָּמָה, לְהַמְשִׁיךְ כְּפִירוֹת וֶאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת עַל־יְדֵי־זֶה, חַס וְשָׁלוֹם, אַדְרַבָּא, עַל־יְדֵי הַשִּׁכָּרוּת שֶׁל פּוּרִים עַד דְּלָא יָדַע וְכוּ׳, מַמְתִּיק וּמְבַטֵּל פְּגַם עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, שֶׁרָצָה לַחְקֹר שֹׁרֶשׁ הַטּוֹב וְהָרַע - מֵהֵיכָן נִמְשָׁכִין, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר פְּגַם בִּלְבּוּל הַמַּדָּמָה, וַעֲכָשָׁו עַל־יְדֵי הַשִּׁכָּרוּת שֶׁל פּוּרִים ׳עַד דְּלָא יָדַע בֵּין אָרוּר הָמָן לְבָרוּךְ מָרְדְּכַי׳ - מַמְתִּיקִין וּמְתַקְּנִין זֶה הַפְּגָם, כִּי נִמְתָּק זֶה הַמַּדָּמָה בְּשָׁרְשׁוֹ בְּפוּרִים, מֵחֲמַת שֶׁאָז הוּא עִקַּר הַכְנָעַת הָמָן עֲמָלֵק שֶׁהוּא זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ. וְזוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ אָז אֱמוּנָה שְׁלֵמָה עַל־יְדֵי הַמַּדָּמָה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר תִּקֻּן הַנֶּפֶשׁ שֶׁל פּוּרִים, וְכַנַּ״ל:

לא. **וְזֶה** בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כִּי מִבֹּאר בְּהַתּוֹרָה ״תִּקְעוּ״ הַנַּ״ל, שֶׁעִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה הוּא לְהַמְשִׁיךְ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁזֶּה עִקַּר הַכֹּל, כִּי עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה זָכוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמָן בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת עֶשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת עֶשְׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ה, ד): ״פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה׳ עִמָּכֶם״; ׳דִּבֶּר ה״ - זֶה בְּחִינַת נְבוּאָה (שפת קלח:). וְעַל־יְדֵי נְבוּאָה נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה, וְכָל זֶה מִבֹּאר שָׁם, עַיֵּן שָׁם. וּבִשְׁבִיל זֶה צְרִיכִין לִרְאוֹת וּלְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מֵהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ לִזְכּוֹת לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר, כִּי כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וְאֲפִלּוּ עַכְשָׁו שֶׁפָּסְקָה הַנְּבוּאָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן כָּל צַדִּיק אֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר יֵשׁ לוֹ אֵיזֶה בְּחִינָה שֶׁל רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק, כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁתְּלוּיָה בְּבֵרוּר הַמַּדָּמָה, שֶׁאֵינוֹ מִתְבָּרֵר כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, אֲבָל צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ מְאֹד אֶת הַצַּדִּיק הַזֶּה, שֶׁיִּזְכֶּה לְבָרֵר הַמַּדָּמָה עַל מְנָת לִזְכּוֹת כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה, כִּי יֵשׁ מַנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר, שֶׁהֵם בְּחִינַת נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, שֶׁעַל יָדָם נִפְגָּם הַמַּדָּמָה יוֹתֵר, שֶׁמִּזֶּה בָּאִים אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כָּל הַנְּחָשִׁים וְהַקּוֹסְמִים שֶׁהֵם בְּחִינַת בִּלְבּוּל הַמַּדָּמָה בְּחִינַת זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ וְכוּ׳. עַל־כֵּן צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ מֵאֹד אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה הַרְבֵּה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לְבָרֵר הַמַּדָּמָה - כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ יְסוֹד הַכֹּל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד שֶׁשָּׁה בְּסִיוָן שֶׁבּוֹ נִתְּנָה הַתּוֹרָה (שבת פח.), הַיְנוּ שֶׁאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְשָׁכַת קְדֻשַּׁת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה, וְזָכוּ לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַזֹּאת יִהְיֶה גַּם כֵּן חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד וְכוּ׳, וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד יִהְיֶה בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְעִקַּר אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא שֶׁשָּׁם הוּא בְּחִינַת הַשְׂגָּחָה וְנִפְלָאוֹת וְכוּ׳, וְאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ שֶׁהוּא שִׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת וְכוּ׳.

וְזֶהוּ בְּחִינַת קוֹל הַמּוֹכִיחַ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת יִרְאָה וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה כָּל הָעֲוונוֹת נִתְהַפְּכִין לְזְכֻיּוֹת, כִּי לֹא דַי שֶׁאֵינוֹ מְעוֹרֵר הָרֵיחַ רַע שֶׁל הָעֲוונוֹת, אַדְרַבָּא, עַל־יְדֵי קוֹל תּוֹכַחְתּוֹ, כָּל הָעֲוונוֹת מוֹסִיפִין וְנוֹתְנִין רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת (שיר השירים א, יב): ״נַרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״ ׳עָזַב לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא נָתַן׳ וְכוּ׳ (שבת פח:). וְעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין מְזוֹנָא דְּגוּפָא, וְזוֹכִין לְמְזוֹנָא דִּנְשִׁמְתָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

לב. **וְיוֹתֵר** מִמַּה שֶּׁכָּתוּב שָׁם דִּבֵּר עִמִּי פֶּה אֶל פֶּה. וְהִזְהִיר מִאֹד לִכְתֹּב זֶה הָעִנְיָן הֵיטֵב, שֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ מֵהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ מְאֹד, וּלְחַפֵּשׂ הַרְבֵּה לִזְכּוֹת לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כְּדֵי לִזְכּוֹת לְבֵרוּר הַמַּדָּמָה עַל־יְדֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ׳ כַּנַּ״ל.

וְהִנֵּה לִכְאוֹרָה יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל עִנְיָן זֶה, הֲלֹא רַבֵּנוּ זַ״ל כָּתַב שָׁם בְּעִצְמוֹ בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁבְּשָׁעַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה זָכוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לִבְחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה שֶׁלָּהֶם וְזָכוּ לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְאִם כֵּן קָשֶׁה, לָמָּה צְרִיכִין לִנְסֹעַ לְהַצַּדִּיק בִּשְׁבִיל לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ בְּרוּר הַמַּדָּמָה עַל־יְדֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ, הֲלֹא כְּבָר זָכוּ יִשְׂרָאֵל לָזֶה בְּשָׁעַת מַתַּן תּוֹרָה כַּנַּ״ל. וְקָשְׁיָא זאת קְרוֹבָה לְקֻשְׁיוֹת הָעוֹלָם שֶׁמְּקֻשִּׁין: לָמָּה צְרִיכִין לִנְסֹעַ לְהַצַּדִּיק, הֲלֹא דַי בְּהַסְּפָרִים שֶׁיֵּשׁ מִכְּבָר. וְרַבֵּנוּ זַ״ל בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל בָּא לְבַטֵּל קֻשְׁיָתָם, וּלְבָאֵר, שֶׁצְּרִיכִין דַּוְקָא

לִנְסֹעַ לְצַדִּיקִים, וְשָׁזָּה עִקַּר קְדֻשַּׁת אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, כִּי כָּל הָאֱמוּנָה תָּלוּי בָּזֶה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה כִּי אִם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְכוּ' כַּנַּ"ל. אֲבָל לְכָאוֹרָה עֲדַיִן הַקַּשְׁיָא בִּמְקוֹמָהּ עוֹמֶדֶת, כִּי הֲלֹא כְּבָר קִבַּלְנוּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁאָז זָכוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לִבְרוּר הַמַּדְמֶה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זָכוּ לֶאֱמוּנָה וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁכָּתַב שָׁם רַבֵּנוּ זַ"ל בְּעַצְמוֹ, וְאִם כֵּן לָמָּה צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ אַחַר הַצַּדִּיק לְהִתְקָרֵב אֵלָיו.

אֲבָל בֶּאֱמֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל הֵם דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים, וּדְבָרָיו חַיִּים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד. וְכֻלָּם נְכוֹחִים לַמֵּבִין וְכוּ'. כִּי בֶּאֱמֶת שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֻחְדָּשׁ, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְאֵין יוֹם דּוֹמֶה לַחֲבֵרוֹ. כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חִדַּשׁ אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאַיִן הַמֻּחְלָט, בְּשֵׂכֶל לְגַלּוֹת אֱלֹהוּתוֹ וְאַדְנוּתוֹ, כְּדֵי שֶׁיִּדְעוּ שֶׁיֵּשׁ מְחַדֵּשׁ בּוֹרֵא הַכֹּל, שֶׁזֶּה עִקַּר הַתַּכְלִית שֶׁל הַבְּרִיאָה, כַּיָּדוּעַ, כִּי עִקַּר הַבְּרִיאָה הָיְתָה 'בִּגְיַן דְּיִשְׂתְּמוֹדְעִין לֵיהּ' (כְּדֵי שֶׁיַּכִּירוּ אוֹתוֹ), כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (בא דף מב.). אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָצָה שֶׁיִּהְיֶה בְּחִירָה לָהָאָדָם, שֶׁבְּשֵׂכֶל זֶה נִבְרְאוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּשֵׂכֶל הָאָדָם הַבַּעַל בְּחִירָה, כַּיָּדוּעַ, עַל־כֵּן הָעֶלְיוֹנִים מִדַּעַת הָאָדָם - שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַשִּׂיג וּלְהָבִין בְּדַעְתּוֹ חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כְּדֵי שֶׁיִּתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה, שֶׁזֶּה עִקַּר הַנִּסָּיוֹן וְהַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם, כִּי עִקַּר קִיּוּם כָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת תְּלוּיִים בֶּאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מכות כד.): "בָּא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אַחַת וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה" (חבקוק ב, ד). וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קיט, פו): "כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה", כִּי שָׁם עִקַּר הַבְּחִירָה, וְעִקָּר הוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם.

כִּי עִקַּר הִתְחַזְּקוּת הָאֱמוּנָה צְרִיכִין בַּמֶּה שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְהָבִין בַּדַּעַת בְּשׂוּם אֹפֶן. וְזֶהוּ בְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי חִדּוּשׁ הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בַּדַּעַת בְּשׂוּם אֹפֶן, אַדְרַבָּא, מִי שֶׁרוֹצֶה לְכָנֵס בְּעִנְיָן זֶה לַחֲקֹר וּלְהָבִין בְּדַעְתּוֹ יִפֹּל לְקֻשְׁיוֹת וּמְבוּכוֹת גְּדוֹלוֹת עַד שֶׁיּוּכַל לָבוֹא לְאֶפִּיקוֹרְסוּת גָּמוּר רַחֲמָנָא לִצְלַן, כְּמוֹ כָּל הָאֶפִּיקוֹרְסִים שֶׁנָּפְלוּ לְאֶפִּיקוֹרְסוּת שֶׁלָּהֶם עַל־יְדֵי שֶׁכָּלָם וַדַּעְתָּם שָׁרְצוּ לְהָבִין בְּדַעְתָּם. עַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק רַק בֶּאֱמוּנָה, וְכַמְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל כַּמָּה פְּעָמִים (סימן יב, יט תִּנְיָנָא).

וְזֶה עִקַּר הַנִּסָּיוֹן וְהַבְּחִירָה שֶׁל אָדָם, כִּי הַכֹּל תָּלוּי בֶּאֱמוּנָה כַּנַּ"ל. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה לְהֵיטִיב לִבְרִיּוֹתָיו, עַל־כֵּן הוּא מְסֻבּוֹת מִתְחַפֵּף בְּתַחְבּוּלוֹתָיו (איוב לז, יב), וּמַזְמִין לְכָל אָדָם בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַחֲשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה, בְּאֹפֶן שֶׁיּוּכָה עַל־יְדֵי־זֶה לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה יוֹתֵר. וְזֶה בְּחִינַת חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית שֶׁבְּכָל יוֹם, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְעוֹשֶׂה נִפְלָאוֹת בְּכָל עֵת. וְכַמָּה וְכַמָּה שִׁנּוּיִים שֶׁנַּעֲשִׂים בָּעוֹלָם בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה. וְאֵין יוֹם דּוֹמֶה לַחֲבֵרוֹ. וְהַכֹּל בִּשְׂכֵל לְגַלּוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל פַּעַם בְּהִתְגַּלּוּת יוֹתֵר, דְּהַיְנוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהֵיא יְסוֹד הַכֹּל, שֶׁבִּשְׂכֵל זֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בְּכָל יוֹם, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ בְּכָל יוֹם אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בְּהִתְגַּלּוּת יוֹתֵר.

וְזֶה בְּחִינַת (אֵיכָה ג, כג): "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ", שֶׁהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מִתְחַדֶּשֶׁת וּמִתְחַזֶּקֶת בְּכָל יוֹם, כְּפִי חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. אֲבָל "אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה אֱלֹהִים" (קֹהֶלֶת ז, יד). וּכְמוֹ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב סִבּוֹת בְּכָל יוֹם, וּמְחַדֵּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בְּכָל יוֹם כִּדֵי לְגַלּוֹת הָאֱמוּנָה, דְּהַיְנוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ"ל, כְּמוֹ כֵן אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה מִתְגַּבֵּר הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְהַקְּלִפּוֹת לְהַסְתִּיר וּלְהַעְלִים הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּלְהַכְנִיס בְּפִירוֹת וְקֻשְׁיוֹת חֲדָשׁוֹת בַּלֵּב, כְּדֵי לְבַלְבֵּל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי 'בְּכָל יוֹם יֵצְרוֹ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו' וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סנהדרין ל:), וְעִקַּר הַיֵּצֶר־הָרָע הוּא בְּחִינַת כְּפִירוֹת, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר כֹּחוֹ שֶׁל הַיֵּצֶר־הָרָע, כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵינוּ כַּמָּה פְּעָמִים (הִלְכוֹת תְּפִלִּין, הֲלָכָה ה', אוֹת לב וְעוֹד).

וּבְשֵׂכֶל זֶה צְרִיכִין לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהִתְקָרֵב דַּיְקָא לְהַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁבַּדּוֹר, וְאֵין דַּי בְּהַסְּפָרִים שֶׁיֵּשׁ מִכְּבָר, כִּי אָנוּ צְרִיכִין לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבַּדּוֹר שֶׁיֵּשׁ לוֹ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ כְּדֵי שֶׁיְּבָרֵר לָנוּ הַמַּדְמֶה, כְּדֵי שֶׁנּוּכָּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם כְּפִי חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית שֶׁבְּכָל יוֹם, כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם אָנוּ צְרִיכִין לְבָרוּר חָדָשׁ לְבָרֵר הַמַּדְמֶה כְּפִי הַמַּחֲשָׁבוֹת הַנִּמְשָׁכִין בְּזֶה הַיּוֹם כְּפִי חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהַכֹּל בִּשְׂכֵל חִזּוּק הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל, אֲבָל הַבַּעַל־דָּבָר מִתְגַּבֵּר בְּכָל יוֹם בִּבְלְבּוּלִים חֲדָשִׁים לְבַלְבֵּל הָאֱמוּנָה, חַס וְשָׁלוֹם, כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן צְרִיכִין צַדִּיק הַדּוֹר דַּיְקָא. וְאֵין דַּי בְּמֶה שֶׁכְּבָר קִבַּלְנוּ הַתּוֹרָה וְזָכִינוּ לְבָרוּר הַמַּדְמֶה וְלֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה אָז, כִּי אָנוּ צְרִיכִין לְבָרֵר הַמַּדְמֶה בְּכָל יוֹם מֻחְדָּשׁ, כְּדֵי לְחַזֵּק הָאֱמוּנָה בְּכָל יוֹם, כְּפִי חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, לְבָרֵר הָאֱמוּנָה מֵהַקְּלִפָּה וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא הַמִּתְגַּבֶּרֶת כְּנֶגְדָּהּ מֻחְדָּשׁ בְּכָל יוֹם, כַּנַּ"ל:

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ד **אֹרַח חַיִּים** קכב

לג. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת מַה שֶּׁרָאִינוּ דָּבָר נִבְהָל וְזָר, אֲשֶׁר כָּל אָדָם מִשְׁתּוֹמֵם עַל זֶה, הַיְאֶמָן כִּי יִסָּפֶר, שֶׁאַחֲרֵי שֶׁזָּכוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּאוֹתוֹת נוֹרָאוֹת כְּאֵלּוּ, וְכֻלָּם זָכוּ לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְכוּ', וְאַחֲרֵי כָּל אֵלֶּה הֻנְשְׁמָע כָּזֹאת שֶׁיַּעֲשׂוּ מַעֲשֶׂה כָּזֹאת לְטָעוֹת אַחַר הָעֵגֶל. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁיִּשְׂרָאֵל לֹא עָשׂוּ, כִּי אִם הָעֵרֶב רַב (תִּקּוּנֵי זֹהַר קמב.), וְאַחַר־כָּךְ הִטְעוּ קְצָת מִיִּשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֲפִלּוּ אֵלּוּ הַמְעַט דִּמְעַט שֶׁטָּעוּ בָּזֶה מַה זֶּה הָיָה לָהֶם?! וְגַם עַל הָעֵרֶב רַב גּוּפָא קָשֶׁה, כִּי גַּם הָעֵרֶב רַב הָיָה לָהֶם דַּעַת גָּדוֹל מְאֹד, כַּמּוּבָן בְּכִתְבֵי הָאֲרִ״י זַ״ל (עֵץ לְקוּטֵי תּוֹרָה מקץ). וּבְוַדַּאי הָיָה בָּהֶם גַּם אֵיזֶה מְעַט טוֹב, מֵאַחַר שֶׁהֵם יָצְאוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה מִמִּצְרַיִם וְהִשְׁלִיכוּ מִשְׁפַּחְתָּם וּבֵית אֲבוֹתָם, וְרָצוּ לְהִתְגַּיֵּר מֵחֲמַת שֶׁרָאוּ מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים נוֹרָאִים כְּאֵלֶּה בְּמִצְרַיִם. וְאַחֲרֵי כָּל אֵלֶּה, אַחֲרֵי כָּל הַמּוֹפְתִים נוֹרָאִים שֶׁרָאוּ בְּעֵינֵיהֶם בְּמִצְרַיִם וּקְרִיעַת יַם־סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק וּמַתַּן תּוֹרָה בְּאוֹתוֹת וּמוֹפְתִים נוֹרָאִים כָּאֵלֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ז, יט): ״הַמַּסּוֹת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ וְהָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים״ וְכוּ'. ״הֲשָׁמַע עָם״ וְכוּ' (שָׁם ד, לג). וְאַחֲרֵי כָּל זֶה יַעֲשׂוּ מַעֲשֶׂה כָּזֶה לַעֲשׂוֹת לָהֶם עֵגֶל לֵאלֹהַּ?!.

אָבָל מִכָּל זֶה יָכוֹל כָּל אָדָם לְהָבִין עַד הֵיכָן כֹּחַ הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם. וְכַמָּה וְכַמָּה מִתְגַּבֵּר הַבַּעַל דָּבָר עַל הָאָדָם בְּכָל יוֹם. כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה, כִּי הַכֹּל נִבְרָא בִּשְׁבִיל הָאָדָם, לֹא בִּשְׁבִיל מַלְאָךְ וְלֹא בִּשְׁבִיל שָׂרָף. וְכֵן לְהֵפֶךְ, לֹא בִּשְׁבִיל בְּהֵמָה וְחַיָּה וְצוֹמֵחַ וְכוּ'. רַק הַכֹּל נִבְרָא בִּשְׁבִיל הָאָדָם. וְעִקַּר הַיְחוּס וְהַמַּעֲלָה שֶׁל הָאָדָם אֲשֶׁר בִּשְׁבִילוֹ כָּל הָרַעַשׁ הַזֶּה, שֶׁהַכֹּל נִבְרָא בִּשְׁבִילוֹ מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף, הָעִקָּר הוּא מַה שֶּׁהָאָדָם הוּא בַּעַל בְּחִירָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא עֲבוֹדָתוֹ חֲשׁוּבָה מְאֹד מְאֹד, יוֹתֵר וְיוֹתֵר מֵעֲבוֹדַת כָּל הַמַּלְאָכִים וְהַשְּׂרָפִים וְכוּ', מֵאַחַר שֶׁהֵם אֵין לָהֶם בְּחִירָה, וְהָאָדָם הוּא בַּעַל בְּחִירָה, וּבִשְׁבִיל זֶה בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַכֹּל מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף. נִמְצָא, שֶׁהַכֹּל נִבְרָא בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה. וְעַל־כֵּן הַבְּחִירָה יֵשׁ לָהּ כֹּחַ גָּדוֹל, עַד שֶׁכְּבָיְכוֹל, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ אֵין בְּיָדוֹ לְבַטֵּל הַבְּחִירָה כִּי אִם כֵּן יִתְבַּטֵּל הָעוֹלָם. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת לג.): ׳הַכֹּל בִּידֵי שָׁמַיִם חוּץ מִיִּרְאַת שָׁמַיִם׳. וּמִגֹּדֶל הַכֹּחַ שֶׁל הַבְּחִירָה שֶׁהַכֹּל נִבְרָא בִּשְׁבִיל זֶה, עַל־כֵּן יֵשׁ כֹּחַ לְהַבַּעַל דָּבָר לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ בְּכַמָּה מִינֵי בְלִבּוּלִים וַהֲסָתוֹת חֲדָשׁוֹת עַד שֶׁהָיָה לוֹ כֹּחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל אַחַר מַתַּן תּוֹרָה שֶׁיַּעֲשׂוּ מַעֲשֶׂה הָעֵגֶל. וְכָל זֶה מֶחֱמַת שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ נִסְתַּלֵּק מֵהֶם אָז, וְלֹא הָיָה בֵּינֵיהֶם, עַל־כֵּן עָרְבֵב הַשָּׂטָן אֶת הָעוֹלָם עַד שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בַּפָּרָשָׁה (שְׁמוֹת לב, א): ״וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה וְכוּ׳ קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ לֹא יָדַעְנוּ מֶה הָיָה לוֹ״ וְכוּ׳. נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הִתְגַּבְּרוּת הַשָּׂטָן הוּא מֵחֲמַת שֶׁהֶעֱלִים מֵהֶם אֶת מֹשֶׁה, וְהִכְנִיס בִּלְבָּם שֶׁכְּבָר נֶעְלַם מֹשֶׁה, עַל־כֵּן הֵסִית אוֹתָם לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה הַנ״ל. כִּי בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם הָיָה הִתְגַּבְּרוּת הַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל כָּךְ עַד שֶׁלֹּא הָיָה כֹּחַ לְבַטְּלוֹ כִּי אִם מֹשֶׁה בְּעַצְמוֹ אִם הָיָה שָׁם.

וְזֶהוּ: ׳וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה׳, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שַׁבָּת פט.): ׳בָּא שֵׁשׁ וְכוּ׳, וְשָׁהָיָה יוֹם הַמְעֻנָּן׳ וְכוּ׳. הַיְנוּ כַּנַּ״ל, שֶׁהַשָּׂטָן עָרְבֵב אָז אֶת הָעוֹלָם כָּל כָּךְ בְּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהָיָה יוֹם מוּכָן לְפַרְעָנֻיּוֹת, וְדַוְקָא בְּאוֹתוֹ הָעֵת אַחַר שֶׁבָּא שֵׁשׁ וְהָיָה יוֹם הַמְעֻנָּן, אָז דַּיְקָא הָיָה כֹּחַ לְהַשָּׂטָן לְהִתְגַּבֵּר בִּבְלִבּוּלִים וּכְפִירוֹת כָּאֵלֶּה כְּפִי אוֹתוֹ הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה דַּיְקָא, עַד שֶׁלֹּא הָיָה כֹּחַ לְבַטְּלוֹ בְּשׁוּם דָּבָר, כִּי אִם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא הָיָה הַצַּדִּיק הַדּוֹר אָז. וּמֵחֲמַת שֶׁמֹּשֶׁה הָיָה אָז בַּשָּׁמַיִם, עַל־כֵּן הִצְלִיחַ מַעֲשֶׂה שָׂטָן בְּאוֹתוֹ הַשָּׁעָה. אֲבָל תֵּכֶף כְּשֶׁיָּרַד מֹשֶׁה מֵהָהָר הִכְנִיעַ וְשִׁבֵּר וּבִטֵּל אֶת הָעֵגֶל, וְחָזַר וְקִבֵּל אֶת הַלּוּחוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת, וְחָזַר לְחַזֵּק אֶת הָאֱמוּנָה, אֲבָל גַּם אָז הָכֹל הָיָה בְּכֹחַ הָרִשִׁימוּ שֶׁנִּשְׁאֲרָה מִסּוֹד הָאֱמוּנָה שֶׁנִּקְבַּע בְּלֵב יִשְׂרָאֵל בְּשָׁעַת מַתַּן תּוֹרָה בְּשָׁעַת קַבָּלַת לוּחוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת, כִּי עַל־יְדֵי יְסוֹד הָאֱמוּנָה הַזֹּאת יֵשׁ כֹּחַ לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק בְּדוֹרוֹ לְבָרֵר לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי עַל־יְדֵי יְסוֹד אֱמוּנָה זֹאת זוֹכִין יִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר לְהִתְקָרֵב לַצַּדִּיק הָאֱמֶת לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ אוֹתוֹ עַד שֶׁמּוֹצְאִין אוֹתוֹ, וְכַאֲשֶׁר יִבְאַר לְקַמָּן (אוֹת לד).

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִשְׁתַּדֵּל לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק הַדּוֹר דַּיְקָא, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לְבָרֵר לָנוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל פַּעַם בְּפִי הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁבְּשָׁעַת מַתַּן תּוֹרָה זָכוּ יִשְׂרָאֵל לֶאֱמוּנָה עַל־יְדֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ כַּנַּ״ל, וְכֵן אַחַר־כָּךְ עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים וְהַנְּבִיאִים שֶׁהָיוּ בְּכָל דּוֹר, שֶׁנִּתְבָּרְרָה הָאֱמוּנָה בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אַף־עַל־פִּי־כֵן אָנוּ צְרִיכִין עֲכָשָׁו בְּדוֹר הַזֶּה לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, כְּדֵי שֶׁיְּבָרֵר לָנוּ הָאֱמוּנָה כְּפִי הָעֵת וְהַזְּמַן שֶׁל עַכְשָׁו, כִּי הָאֱמוּנָה צְרִיכִין לְבָרֵר בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֵחָדָשׁ כַּנַּ״ל. וְזֶה עִקַּר הִתְגַּבְּרוּת הַיֵּצֶר־הָרָע שֶׁמִּתְגַּבֵּר בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, לְהַסְתִּיר וּלְהַעְלִים אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר דַּיְקָא. כְּמוֹ שֶׁאָנוּ רוֹאִין בְּחוּשׁ, שֶׁעִקַּר הַמַּחֲלֹקֶת הוּא עַל הַצַּדִּיק שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר, וְאַחַר־כָּךְ בְּשָׁכְבָר הַיָּמִים הַבָּאִים

מוֹדִים גַּם בָּזֶה הַצַּדִּיק, וְאוֹמְרִים שֶׁזֶּה בְּוַדַּאי הָיָה צַדִּיק, אֲבָל חוֹלְקִים עַל זֶה הַצַּדִּיק שֶׁבְּזֶה הַדּוֹר שֶׁאַחֲרָיו. כִּי בִּימֵי הָאֲרִ״י זַ״ל הָיְתָה מַחֲלֹקֶת גְּדוֹלָה עַל הָאֲרִ״י וְלֹא רָצוּ לְהוֹדוֹת שֶׁיִּמָּצֵא בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר חָדוּשׁ כָּזֶה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ כָּזֶה, כַּמּוּבָא בְּכִתְבֵי הָאֲרִ״י זַ״ל. וְאַחַר־כָּךְ בְּכַמָּה דּוֹרוֹת נִתְקַבֵּל הָאֲרִ״י זַ״ל וְהַכֹּל מוֹדִים שֶׁהָיָה חָדוּשׁ נִפְלָא אִישׁ אֱלוֹק וְכוּ׳, אֲבָל חָלְקוּ עַל צַדִּיקִים אֲחֵרִים שֶׁבַּדּוֹרוֹת שֶׁאַחֲרָיו, עַד שֶׁסָּמוּךְ לְיָמֵינוּ הָיָה הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זַ״ל שֶׁהָיָה אוֹר נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, וְהָיָה עָלָיו מַחֲלֹקֶת גְּדוֹל. וּבִימֵי הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב רב הַמַּתְנַגְּדִים הוֹדוּ בְּהָאֲרִ״י זַ״ל, וְחָלְקוּ עַל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זַ״ל. וְכֵן הוּא בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. וּכְבָר מוּבָא מִזֶּה בַּסְּפָרִים [וְעַיֵּן בְּסוֹף סֵפֶר נַעַם אֱלִימֶלֶךְ מִדִּבֵּר שָׁם מִזֶּה]. וְכָל זֶה הוּא מֵחֲמַת שֶׁעִקַּר בְּרוּר הַמְּדָמֶּה, שֶׁהוּא בְּרוּר הָאֱמוּנָה, הוּא דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּזֶה הַדּוֹר דַּיְקָא, כִּי ׳אֵין לְךָ אֶלָּא שׁוֹפֵט שֶׁבְּיָמֶיךָ׳ (ראש השנה כה:). כִּי צְרִיכִין לְבָרֵר הָאֱמוּנָה בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ כְּפִי חִדּוּשׁ מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּה אֵינוֹ מִתְבָּרֵר כִּי אִם עַל־יְדֵי־זֶה הַצַּדִּיק שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר דַּיְקָא.

וְעַל־כֵּן מִנַּיִן הַבַּעַל דָּבָר עַצְמוֹ עַל זֶה לְאָרְכּוֹ וּלְרָחְבּוֹ לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים זֶה הַצַּדִּיק וּלְהַרְבּוֹת עָלָיו מַחֲלֹקֶת וְקֻשְׁיוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקָרְבוּ אֵלָיו, חַס וְשָׁלוֹם, מֵחֲמַת שֶׁעִקַּר הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא עִקַּר קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל תְּלוּיָה בָּזֶה הַצַּדִּיק דַּיְקָא כַּנַּ״ל. עַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה דַּיְקָא, וְאֵין דַּי לוֹ בְּמַה שֶׁנִּתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה וְכוּ׳ עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה, וְעַל־יְדֵי הַסְּפָרִים שֶׁל הַנְּבִיאִים וְהַצַּדִּיקִים שֶׁיֵּשׁ מִכְּבָר, כִּי צְרִיכִין דַּיְקָא לָבוֹא לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, כְּדֵי לְבָרֵר הָאֱמוּנָה בְּכָל עֵת, כְּפִי הַבְּרוּר שֶׁצְּרִיכִין בְּזֶה הַדּוֹר בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֵחָדָשׁ וְכוּ׳, כַּנַּ״ל:

לד. **אַךְ** אִם כֵּן לְכְאוֹרָה קָשֶׁה מַה פָּעֲלוּ הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁהָיוּ בְּכָל הַדּוֹרוֹת שֶׁלְּפָנֵינוּ שֶׁחִבְּרוּ סְפָרִים קְדוֹשִׁים בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלָּהֶם הַכֹּל כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הָאֱמוּנָה בָּעוֹלָם. וְכֵן מַה פָּעֲלוּ בְּבְרוּר הָאֱמוּנָה שֶׁזְּכִינוּ בְּשָׁעַת מַתַּן תּוֹרָה, מֵאַחַר שֶׁעֲדַיִן אָנוּ צְרִיכִין לְצַדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר דַּיְקָא? אַךְ בֶּאֱמֶת, שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד טוֹבִים. כִּי בְּוַדַּאי עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר הוּא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִתְקָרֵב אֵלָיו דַּיְקָא וְכַנַּ״ל. אַךְ הַבַּעַל דָּבָר מִתְגָּרֶה בָּזֶה הַצַּדִּיק מְאֹד וּמִתְגַּבֵּר בְּכָל דּוֹר וָדוֹר לְרַחֵק אֶת הָעוֹלָם מִזֶּה הַצַּדִּיק עַל־יְדֵי גֹּדֶל הַקֻּשְׁיוֹת וְהַמַּחֲלֹקֶת שֶׁמַּרְבֶּה עָלָיו, אֲשֶׁר עַל־כֵּן צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת גֹּדֶל שָׁבַח מַעֲלַת קְדֻשַּׁת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חָמַל עָלֵינוּ וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ נֶאֱמָן בֵּיתוֹ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד, וְרָאָה בְּחָכְמָתוֹ שֶׁמִּתְגַּבְּרִין עָזֵי פָּנִים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר שֶׁחוֹלְקִין עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר, וּמַסְתִּירִין וּמַעֲלִימִין אוֹתוֹ וּמַרְחִיקִין אֶת הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ. וּכְשֶׁאֵין זוֹכִין לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת - אֵין זוֹכִין לְהָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל. וְאִם כֵּן, חַס וְשָׁלוֹם, יֵחָזֵר הָעוֹלָם לְתֹהוּ וָבֹהוּ, כִּי אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֶלָּא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה וְכַנַּ״ל. עַל־כֵּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו הַקְּדִים רְפוּאָה לְמַכָּה וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ הַתְּמִימָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְאָז זָכוּ יִשְׂרָאֵל כֻּלָּם לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַד שֶׁנִּתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה אֲצָלָם בִּשְׁלֵמוּת גָּדוֹל, עַד שֶׁזָּכוּ כֻּלָּם אָז לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָדַע, שֶׁאַחַר־כָּךְ יִתְגַּבֵּר הַבַּעַל דָּבָר עַל־יְדֵי עֵרְמִימוּתָיו וִירִיצָה לְקַלְקֵל גַּם אֶת זֶה, חַס וְשָׁלוֹם, כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בֶּאֱמֶת שֶׁהִתְגַּבֵּר אַחַר־כָּךְ בְּמַעֲשֵׂה הָעֶגֶל, שֶׁאָז חָזַר וְנִמְשַׁךְ זֻהֲמַת הַנָּחָשׁ בָּעוֹלָם שֶׁהוּא בִּלְבּוּל הַמְּדָמֶּה, וְאִי אֶפְשָׁר לְבָרֵר וּלְתַקֵּן זֹאת הַזֻּהֲמָא כִּי אִם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים אֱמִתִּיִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁהֵם מְבָרְרִים הַמְּדָמֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר מַזְּהֲמַת הַנָּחָשׁ, וּמְתַקְּנִים חֵטְא הָעֶגֶל בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וּמַמְשִׁיכִים אֱמוּנָה בָּעוֹלָם כַּנַּ״ל. וְאִם כֵּן מַה פָּעַל אֶל בְּבְרוּר הָאֱמוּנָה שֶׁזָּכָה אוֹתָנוּ בְּקַבָּלַת הַתּוֹרָה, מֵאַחַר שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף צְרִיכִין לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר דַּיְקָא שֶׁעִקַּר הָאֱמוּנָה תְּלוּיָה בּוֹ כַּנַּ״ל.

אַךְ אַדְרַבָּא, זֶהוּ בֶּאֱמֶת נִפְלָאוֹת תְּמִים דֵּעִים, כִּי עַל־יְדֵי גֹּדֶל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁנִּמְשַׁךְ עָלֵינוּ בְּקַבָּלַת הַתּוֹרָה, עַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ זוֹכִין לִמְצֹא אֶת הַצַּדִּיק בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו, כִּי לוּלֵא קַבָּלַת הַתּוֹרָה, חַס וְשָׁלוֹם, לֹא הָיִינוּ זוֹכִין כְּלָל לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּדוֹר, מֵחֲמַת גֹּדֶל הִתְגַּבְּרוּת הָעַזֵּי פָּנִים שֶׁבְּכָל דּוֹר הַחוֹלְקִים עָלָיו וּמַסְתִּירִים אוֹתוֹ כַּנַּ״ל. אֲבָל עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה זָכִינוּ שֶׁנִּתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה, וְזָכִינוּ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה כָּל כָּךְ, עַד שֶׁאֲפִלּוּ אַחַר־כָּךְ כְּשֶׁהִתְגַּבֵּר הַבַּעַל דָּבָר וּבִלְבֵּל הָאֱמוּנָה עַל־יְדֵי מַעֲשֵׂה הָעֶגֶל, אַף־עַל־פִּי־כֵן נִשְׁאֲרָה הָרְשִׁימוּ

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קכג

שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּכָל דּוֹר וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו. וְלוּלֵא קִבָּלַת הַתּוֹרָה - לֹא הָיָה לָנוּ כֹּחַ כְּלָל לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו, מֵחֲמַת גֹּדֶל הִתְגַּבְּרוּת הָעִנְיָנִים שֶׁבַּדּוֹר הַחוֹלְקִין עָלָיו וּמְרַחְיקִין אֶת הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ (מִשְׁלֵי ו, כג): ״כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר״ הַיְנוּ שֶׁהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות הֵם בְּחִינַת אוֹר וְנֵר, שֶׁעַל יָדָם יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, כִּי יְסוֹד הָאֱמוּנָה שֶׁנִּשְׁאֶרֶת בְּנוּ מִמַּתַּן תּוֹרָה שֶׁהִבְטִיחַ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְמֹשֶׁה (שְׁמוֹת יט, ט): ״וְגַם בְּךָ יַאֲמִינוּ לְעוֹלָם״, וְכָל צַדִּיק אֱמִתִּי שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר הוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה. עַל־יְדֵי יְסוֹד הָאֱמוּנָה הַזֹּאת יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת כַּנַּ״ל. וְזֶה שֶׁסִּיֵּם: ׳וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר׳, כִּי הַצַּדִּיק נִקְרָא חַיִּים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת יח.): ״צַדִּיקִים אֲפִלּוּ בְּמִיתָתָם קְרוּיִין חַיִּים״ וְכוּ׳. וְזֶהוּ: ׳כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים׳ וְכוּ׳, שֶׁהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה הֵם אוֹר וְנֵר לָהָאִיר לָנוּ הַדֶּרֶךְ לְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁנִּקְרָא חַיִּים. וְזֶהוּ: ׳וְדֶרֶךְ חַיִּים׳ וְכוּ׳, שֶׁהַתּוֹרָה מְאִירָה לָנוּ הַדֶּרֶךְ לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק הָאֱמֶת שֶׁנִּקְרָא חַיִּים.

וְזֶהוּ: ׳וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר׳, כִּי עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק זוֹכִין לָאֱמוּנָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעָתִיד. שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְקוֹל הַנִּגּוּן שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד שֶׁהוּא קוֹל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם. וְזֶהוּ: ׳וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר׳ כַּנַּ״ל, שְׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק שֶׁנִּקְרָא חַיִּים, שֶׁהוּא בְּמַדְרֵגָה גְּבֹהָה כָּל כָּךְ עַד שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁזֶּהוּ בְּחִינַת ׳תּוֹכְחוֹת מוּסָר׳. כִּי זֶה הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לְבָרֵר הַמְּדֻמֶּה וְהָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל, הוּא זוֹכֶה לְקוֹל הַנִּגּוּן שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עַיֵּן שָׁם:

לה. **וְזֶהוּ** מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (חֲגִיגָה יד. בְּרֵאשִׁית רַבָּה כח, ד): ״דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר״ (תְּהִלִּים קה, ח), שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רָצָה לִתֵּן אֶת הַתּוֹרָה לְאֶלֶף דּוֹרוֹת וְרָאָה שֶׁאֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם, עָמַד וּנְתָנָהּ לְעֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה דּוֹרוֹת. וְתִתְקַע״ד [וְתִשְׁע מֵאוֹת שִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה] דּוֹרוֹת עָמַד וּשְׁתָלָן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וְהֵן הֵן עַזֵּי פָּנִים שֶׁבַּדּוֹר. וְלִכְאוֹרָה זֶה הָעִנְיָן תָּמוּהַּ מְאֹד, מֵעִקָּרָא מַאי קָסָבַר, אֵיךְ הָיָה אֶפְשָׁר לָהָעוֹלָם לְהִתְקַיֵּם בְּלֹא תּוֹרָה, הֲלֹא כָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה א, ד וּשְׁמוֹת רַבָּה א, ד). וְגַם לְפִי דִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל נִרְאֶה, שֶׁמַּחֲמַת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָאָה שֶׁהַדּוֹרוֹת הֵם רְשָׁעִים וְלֹא יוּכַל הָעוֹלָם לְהִתְקַיֵּם עַל יָדָם, עַל־כֵּן מִהֵר לָתֵת אֶת הַתּוֹרָה לְעֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה דּוֹרוֹת, אֲבָל אִם הָיוּ הַדּוֹרוֹת צַדִּיקִים וּכְשֵׁרִים - הָיָה מְקֻיָּם מַחֲשַׁבְתּוֹ לְעַכֵּב נְתִינַת הַתּוֹרָה עַד אֶלֶף דּוֹר. וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה לְהָבִין זֹאת, כִּי אִפְכָּא מִסְתַּבְּרָא, כִּי הַתּוֹרָה רְאוּיָה שֶׁתְּנָתֵן לְצַדִּיקִים, וְאִם כֵּן, אִם הָיוּ הַדּוֹרוֹת צַדִּיקִים, פְּשִׁיטָא שֶׁהָיָה רָאוּי שֶׁתְּנָתֵן לָהֶם הַתּוֹרָה מִיָּד. וּמִפְּנֵי מָה הָיָה בִּדְעָתּוֹ שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תְּחִלָּה לְעַכֵּב נְתִינַת הַתּוֹרָה כָּל כָּךְ עַד אֶלֶף דּוֹר?

אַךְ בֶּאֱמֶת אָנוּ רוֹאִין שֶׁיֵּשׁ צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים גְּדוֹלִים כָּל כָּךְ, שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְקַיֵּם כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ אֲפִלּוּ אִם לֹא נִתְּנָה, כְּמוֹ שֶׁרָאִינוּ אֲבוֹת הָעוֹלָם שֶׁעָבְדוּ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְקִיְּמוּ אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ עַד שֶׁלֹּא נִתְּנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל בַּמִּשְׁנָה (קִדּוּשִׁין פב.): ׳מְצִינוּ שֶׁקִּיֵּם אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת כָּל הַתּוֹרָה עַד שֶׁלֹּא נִתְּנָה׳ וְכוּ׳. וּבְרַבֵּי גַּם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר נִמְצְאִים צַדִּיקִים גְּדוֹלִים כָּאֵלֶּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה נו, ז): ׳אֵין לְךָ דּוֹר שֶׁאֵין בּוֹ כְּאַבְרָהָם׳ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי צַדִּיקִים כָּאֵלּוּ בְּוַדַּאי הָיָה יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם הָעוֹלָם בְּלֹא נְתִינַת הַתּוֹרָה, כִּי אֵלּוּ הַצַּדִּיקִים הָיוּ מוֹרִים לָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְהָיוּ מַמְשִׁיכִים עָלֵינוּ מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלָּהֶם לְבָרֵר אֶת הַמְּדֻמֶּה שֶׁלָּנוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הָיוּ מַמְשִׁיכִים הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם, שֶׁזֶּה עִקַּר קִיּוּם הָעוֹלָם כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן רָצָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעַכֵּב נְתִינַת הַתּוֹרָה עַד אֶלֶף דּוֹר.

וְהָעִנְיָן, כִּי מֵחֶטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן נִמְשַׁךְ זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ בָּעוֹלָם שֶׁהוּא בִּלְבּוּל הַמְּדֻמֶּה, בִּלְבּוּל הָאֱמוּנָה. וּצְרִיכִים לְבָרֵר הַזֶּהֱמָא בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. וְזֹאת הַזֶּהֱמָא לֹא תִּתְבָּרֵר בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת עַד זְמַן בְּלַע הַמָּוֶת לָנֶצַח, כַּמּוּבָא בַּכְּתָבִים (סִפְרֵי הַלִּקּוּטִים, בְּרֵאשִׁית ג). רַק הַצַּדִּיקִים וְהַכְּשֵׁרִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר מְבָרְרִים מְעַט מְעַט, עַד שֶׁיֵּשְׁלַם הַבֵּרוּר וְיִתְתַּקֵּן הָעוֹלָם בִּשְׁלֵמוּת. וְרָצָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעַכֵּב נְתִינַת הַתּוֹרָה עַד זְמַן תִּקּוּן הָעוֹלָם בִּשְׁלֵמוּת. וּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ הָיָה שֶׁהַצַּדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר שֶׁיּוֹדְעִים לְעָבְדוֹ בְּלִי נְתִינַת הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל, הֵם יְקַיְּמוּ אֶת הָעוֹלָם וִילַמְּדוּ דַּעַת אֶת הָעוֹלָם וְיַמְשִׁיכוּ אֱמוּנָה בָּעוֹלָם, וְיוֹרוּ לָהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר אֶת הַדֶּרֶךְ יֵלְכוּ בָהּ וְכוּ׳, כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְבָרְרוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וְיִזְכּוּ אֶת הָעוֹלָם בְּכָל פַּעַם מֵהַסִּיגִים וְהַפְּסֹלֶת עַד שֶׁיֵּשְׁלַם הַבֵּרוּר בִּשְׁלֵמוּת אַחַר אֶלֶף דּוֹר. וְאָז יִתֵּן אֶת הַתּוֹרָה בְּבֶהִירוּת נִפְלָא וּבְהִתְגַּלּוּת גָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁיִּהְיֶה לֶעָתִיד שֶׁיִּתְגַּלֶּה אוֹרַיְתָא דְּעַתִּיקָא סְתִימָאָה,

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה נא, ד): "כִּי תוֹרָה מֵאִתִּי תֵּצֵא", כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (מִשְׁפָּטִים קכב:). כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָצָה שֶׁלֹּא לִתֵּן אֶת הַתּוֹרָה עַד שֶׁיְּזַדְּכֵּךְ הָעוֹלָם כָּל כָּךְ, עַד שֶׁיִּהְיֶה בְּטוּחַ שֶׁלֹּא יְבַטְּלוּ עוֹד שׁוּם דָּבָר מֵהַתּוֹרָה וְלֹא יָפֵרוּ אֶת בְּרִיתוֹ לְעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁיִּהְיֶה לֶעָתִיד בֶּאֱמֶת, בְּעֵת שֶׁיִּגָּלֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סִתְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁיִּתְגַּלֶּה לֶעָתִיד שֶׁהוּא אוֹרַיְתָא דְּעַתִּיקָא סְתִימָאָה, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר (יִרְמְיָה לא, ל-לא): "וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית חֲדָשָׁה וְכוּ' לֹא כַּבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶתָּם בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשֶׁר הֵם הֵפְרוּ אֶת בְּרִיתִי" וְכוּ'. וּבִשְׁבִיל זֶה רָצָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעַכֵּב נְתִינַת הַתּוֹרָה כָּל כָּךְ עַד אֶלֶף דּוֹר, כְּדֵי שֶׁבְּאֵלּוּ הַדּוֹרוֹת יִתְבָּרֵר הָעוֹלָם בְּכָל פַּעַם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר כַּנַּ"ל, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל אַחַר־כָּךְ לְגַלּוֹת אֶת הַתּוֹרָה בִּשְׁלֵמוּת כְּמוֹ לֶעָתִיד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָפְרוּ וְלֹא יַעַבְרוּ עוֹד עַל הַתּוֹרָה לְעוֹלָם וְכַנַּ"ל.

אַךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָאָה שֶׁאֵין הָעוֹלָם מִתְקַיְּם, עַל־כֵּן עָמַד וּנְתָנָהּ לְעֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה דּוֹרוֹת. הֵינוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָאָה, שֶׁבַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים מִתְגַּבְּרִים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר הָעֲזֵי פָּנִים שֶׁבַּדּוֹר שֶׁהֵם עוֹמְדִים וְחוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיק, וּמַעֲלִימִין אוֹתוֹ וּמַרְחִיקִין הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ, וְאִם כֵּן, אֵיךְ אֶפְשָׁר לָהָעוֹלָם לְהִתְקַיֵּם מֵאַחַר שֶׁאֵין יוֹדְעִין מֵהַצַּדִּיק שֶׁעִקַּר קִיּוּם הָעוֹלָם עַל יָדוֹ, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִין שֶׁהוּא יוֹלִיךְ אוֹתָנוּ בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה וְיַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הָאֱמוּנָה עַל־יְדֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ כַּנַּ"ל. וּמֵאַחַר שֶׁמִּתְגַּבְּרִים הָעֲזֵי פָּנִים, עַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לֵידַע מִמֶּנּוּ וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו מִגֹּדֶל הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁמַּרְבִּים עָלָיו עַל־יְדֵי עֲוֹנוֹתָם וְרִבּוּי לָשׁוֹן הָרָע שֶׁלָּהֶם, אִם כֵּן אֵיךְ יִתְקַיֵּם הָעוֹלָם? עַל־כֵּן חָמַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל עוֹלָמוֹ, וְנָתַן הַתּוֹרָה קֹדֶם זְמַנָּהּ לְעֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה דּוֹרוֹת. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא נִשְׁלַם הַבְּרוּר, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי יִתְגַּבֵּר הַבַּעַל דָּבָר לְקַלְקֵל גַּם אַחַר־כָּךְ, כְּמוֹ שֶׁהָיָה בֶּאֱמֶת, שֶׁהִתְגַּבֵּר כָּל כָּךְ עַד שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל, וְכֵן אַחַר־כָּךְ בַּמְרַגְּלִים וְכוּ', וְכֵן אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹשֻׁעַ וְכוּ', וּבִימֵי הַשּׁוֹפְטִים וּשְׁאָרֵי הַדּוֹרוֹת שֶׁהִתְגַּבֵּר בְּכָל פַּעַם שֶׁיַּעַבְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַתּוֹרָה. וְהַתִּקּוּן הָיָה בְּכָל פַּעַם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁעָמְדוּ לָהֶם בְּכָל דּוֹר כְּמוֹ הַשּׁוֹפְטִים וְהַנְּבִיאִים וּשְׁאָר הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר. אַף־עַל־פִּי־כֵן "אַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם ה'" (תְּהִלִּים צב, ט). וּלְעוֹלָם יָדְךָ עַל הָעֶלְיוֹנָה (כְּמוֹ שֶׁפֹּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם), כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גְּדוֹל הָעֲצָה וְרַב הָעֲלִילָיָה, וְנִפְלְאוֹתָיו וּמַחְשְׁבוֹתָיו אֵלֵינוּ, כִּי בְּרַחֲמָיו הַמְרֻבִּים הִקְדִּים לָנוּ רְפוּאָה לַמַּכָּה, כִּי עַל־יְדֵי נְתִינַת הַתּוֹרָה זָכִינוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ כֹּחַ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לִמְצֹא אוֹתוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְלוּלֵא נְתִינַת הַתּוֹרָה אֲפִלּוּ אִם הָיוּ צַדִּיקִים בְּכָל דּוֹר שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה קֹדֶם שֶׁנִּתְּנָה, וְהָיוּ יְכוֹלִים לְהַנְהִיג אוֹתָנוּ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וּלְהַמְשִׁיךְ הָאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בָּנוּ וּלְקַיֵּם אֶת הָעוֹלָם, אַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הָיָה הָעוֹלָם יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם, מֵחֲמַת שֶׁלֹּא הָיִינוּ יוֹדְעִים כְּלָל מֵהַצַּדִּיק עַל־יְדֵי הִתְגַּבְּרוּת הָעֲזֵי פָּנִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁחוֹלְקִין עָלָיו וְדוֹבְרִים עָלָיו לָשׁוֹן הָרָע, עַד שֶׁלֹּא הָיָה לָנוּ כֹּחַ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ כְּלָל. אֲבָל עַל־יְדֵי שֶׁכָּבָר זָכִינוּ לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה וְנִמְשָׁךְ עָלֵינוּ אָז יְסוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו. וְעַל יָדוֹ נִזְכֶּה לְבִרּוּר הַמַּדְמֶה בִּשְׁלֵמוּת, כְּדֵי לְבָרֵר הָאֱמוּנָה כְּפִי אוֹתוֹ הָעֵת וְהַזְּמַן כְּפִי אוֹתוֹ הַדּוֹר וְכַנַּ"ל.

וְזֶהוּ מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל שָׁם שֶׁהַתתקע"ד דּוֹרוֹת עָמַד וּשְׁתָלָן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְהֵן הֵן הָעֲזֵי פָּנִים שֶׁבַּדּוֹר. הֵינוּ כִּי הָעֲזֵי פָּנִים שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שֶׁחוֹלְקִין עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְדוֹבְרִים עָלָיו סָרָה בְּגַאֲוָה וְבוּז הֵם מֵהַתתקע"ד דּוֹרוֹת הַנַּ"ל "אֲשֶׁר קָמְטוּ וְלֹא עֵת" (אִיּוֹב כב, טז), שֶׁהֶכְרַח הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְסַלְקָן וּלְמַהֵר לִתֵּן הַתּוֹרָה קֹדֶם הַזְּמַן שֶׁרָצָה, מֵחֲמַת שֶׁרָאָה שֶׁהֵם עַזֵּי פָּנִים וְיַחֲלִקוּ עַל הַצַּדִּיקִים, עַד שֶׁלֹּא יֵדְעוּ מֵהַצַּדִּיקִים אֱמִתִּיִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר, וְלֹא יוּכַל הָעוֹלָם לְהִתְקַיֵּם וְכַנַּ"ל. עַל־כֵּן סִלֵּק בְּרַחֲמָיו אֶת אֵלּוּ הַתתקע"ד דּוֹרוֹת וְנָתַן הַתּוֹרָה תֵּכֶף, וְאֵלּוּ הַתתקע"ד דּוֹרוֹת עָמַד וּשְׁתָלָן בְּכָל דּוֹר. וְהֵן הֵן עַזֵּי פָּנִים שֶׁבַּדּוֹר, שֶׁחוֹלְקִין בְּכָל דּוֹר וָדוֹר עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבַּדּוֹר, וּמַסְתִּירִין וּמַעֲלִימִין אֶת הַצַּדִּיק עַל־יְדֵי גֹּדֶל מַחֲלוֹקוֹתָם, וּמַרְחֲקִין אֶת הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן עַכְשָׁו יָכוֹל הָעוֹלָם לְהִתְקַיֵּם, כִּי עַכְשָׁו כְּבָר יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק, עַל־יְדֵי יְסוֹד הָאֱמוּנָה שְׁנִּתְקַבְּעָה וְנִשְׁרְשָׁה בָּנוּ עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁזָּכִינוּ לְקַבֵּל כַּנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זָכִינוּ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ יְסוֹד הָאֱמוּנָה אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק. וְאִם יַעֲלֶה לַשָּׂמַיִם שִׂיאָם שֶׁל הָעֲזֵי פָּנִים, וְאִם הֵם מִתְגַּבְּרִים כְּמוֹ שֶׁהֵם מִתְגַּבְּרִים בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר - לֹא תַעֲשֶׂינָה יָדֵיהֶם תּוּשִׁיָּה. כִּי יִסָּכֵר פִּי כָּל דִּבְרֵי שָׁקֶר (תְּהִלִּים סג, יב). וְכֻלָּם יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ. כִּי הַשֵּׁם

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קכד

יִתְבָּרַךְ הִקְדִּים רְפוּאָה לְמַכָּה, כִּי כְּבָר קִבַּלְנוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָנוּ בְּחִינַת אוֹר וְנֵר, לְבַקֵּשׁ עַל־יְדֵי־זֶה אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְמָצְאוֹ. ״וּשְׁפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר״ (מִשְׁלֵי יב, יט) וְכַנַּ״ל:

לו. **וְזֶהוּ** (תְּהִלִּים עה, ד): **נְמוֹגִים אֶרֶץ וְכָל יֹשְׁבֶיהָ אָנֹכִי תִּכַּנְתִּי עַמּוּדֶיהָ סֶלָה.** וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה סה, ב) מִקְרָא זֶה עַל מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִתְפָּאֲרִין עַצְמָן שֶׁכְּשֶׁהָיוּ נְמוֹגִים הָאָרֶץ וְכָל יֹשְׁבֶיהָ קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה, כִּי כָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד שֵׁשִׁי בְּסִינָי, שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה וְכוּ׳, **אָנֹכִי תִּכַּנְתִּי עַמּוּדֶיהָ סֶלָה** כִּי עַל־יְדֵי שֶׁקִּבַּלְתִּי אֶת הַתּוֹרָה שֶׁמַּתְחֶלֶת ׳אָנֹכִי׳ עַל־יְדֵי־זֶה ׳תִּכַּנְתִּי עַמּוּדֶיהָ׳ שֶׁלֹּא יֵחָרְבוּ וְכוּ׳. וְזֶהוּ שֶׁנִּסְמָךְ מִיָּד: **אָמַרְתִּי לַהוֹלְלִים אַל תָּהֹלּוּ** וְכוּ׳, הַיְנוּ שֶׁהַכָּתוּב מְתָרֵץ בְּעַצְמוֹ קְשָׁיָא הַנַּ״ל (אות לד). שֶׁאִם יֹאמַר הָאוֹמֵר, מָה אַתֶּם מִתְפָּאֲרִים שֶׁתִּכַּנְתֶּם אֶת הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יֵחָרֵב עַל־יְדֵי שֶׁקִּבַּלְתֶּם אֶת הַתּוֹרָה, וְעִקַּר קִיּוּם הָעוֹלָם שֶׁזְּכִיתֶם לְהַמְשִׁיךְ בָּעוֹלָם, הַיְנוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁזֶּה הָעִקָּר וְכַנַּ״ל, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ שָׁם רַבֵּנוּ זַ״ל מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיוּ תְּלוּיִי עַד שִׁשִּׁי בְּסִינָי, שֶׁהַכַּוָּנָה הִיא שֶׁאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם זֶה הָיָה תָּלוּי עַד שִׁשָּׁה בְּסִינָי שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְזָכוּ לְרוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה וְזָכוּ לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְכַנַּ״ל.

וּבֶאֱמֶת הַכֹּל אֶחָד, כִּי קִיּוּם הָעוֹלָם כְּפִשׁוּטוֹ שֶׁלֹּא יֵחָרֵב, שֶׁהָיָה תָּלוּי עַד שִׁשָּׁה בְּסִינָי כְּמוֹ שֶׁהוּא פֵּרוּשׁ הַפָּשׁוּט בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל, וּמַה שֶּׁפֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי, פֵּרוּשׁוֹ, שֶׁאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, שְׁנֵי פֵּרוּשִׁים אֵלּוּ עוֹלִים בְּקָנֶה אֶחָד, כִּי הַכֹּל אֶחָד, כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה, כִּי עִקַּר קִיּוּם הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יֵחָרֵב וְלֹא יַחְזֹר הָעוֹלָם לְתֹהוּ וָבֹהוּ, חַס וְשָׁלוֹם, זֶה תָּלוּי בֶּאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי עִקַּר יְסוֹד הָעוֹלָם וְקִיּוּמוֹ הוּא אֱמוּנָה. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לג, ד): ״וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה״. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְקַיֵּם אֶת הָעוֹלָם רַק בִּזְכוּת הָאֱמוּנָה שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁמַּאֲמִינִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ הַתְחָלַת תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, א): ״בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ״. וְכָל זֶה מוּבָן וּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל לְמַעְיַן שָׁם.

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר קִיּוּם הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יִתְמוֹגֵג, שֶׁזָּכוּ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁעַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה - הוּא בְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁזָּכוּ לְהַמְשִׁיךְ אָז. וְאִם כֵּן, יְכוֹלִין לְהַקְשׁוֹת קֻשְׁיָא הַנַּ״ל: מַה פְּעֻלָּתָם בָּזֶה? הֲלֹא עֲדַיִן אַתֶּם צְרִיכִין לְבָרֵר הָאֱמוּנָה בְּכָל דּוֹר וָדוֹר עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר דַּיְקָא, שֶׁהֵם דַּיְקָא יְכוֹלִים לְבָרֵר הָאֱמוּנָה כְּפִי אוֹתוֹ הָעֵת וְהַזְּמַן כַּנַּ״ל. עַל זֶה מֵשִׁיב הַפָּסוּק בְּעַצְמוֹ, וּמְדַבֵּר בִּשְׁבִיל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְאוֹמֵר כְּמִתְפָּאֵר: הַרְבֵּה הַרְבֵּה פְּעָלְתִּי בְּבֵרוּר הָאֱמוּנָה שֶׁהִמְשַׁכְתִּי עָלַי בְּקַבָּלַת הַתּוֹרָה. כִּי פְּעָלְתִּי בָּזֶה מַה שֶּׁיֵּשׁ לִי כֹּחַ לְמַלְאוֹת פִּיהֶם שֶׁל הָעוֹזִי פָּנִים חָצָף וּלְשַׁבֵּר מִתְלְעוֹת עָוֶל, וְכַנַּ״ל.

וְזֶה: אָמַרְתִּי לַהוֹלְלִים אַל תָּהֹלּוּ וְלָרְשָׁעִים אַל תָּרִימוּ קָרֶן וְכוּ׳. כִּי עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה יֵשׁ לִי כֹּחַ לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר וּלְהַפִּיל הָעַזֵּי פָּנִים בַּעֲלֵי לָשׁוֹן הָרָע הַהוֹלְלִים וּמְבַלְבְּלִים אֶת הָעוֹלָם, וּמְרַחֲקִין מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כִּי עַל־יְדֵי כֹּחַ הַתּוֹרָה שֶׁקִּבַּלְנוּ בְּמַעֲמָד הַנִּבְחָר - יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ עַתָּה לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְמָצְאוֹ וְלִרְאוֹת הָאֱמֶת וּלְבַטֵּל הַשֶּׁקֶר וְכַנַּ״ל.

וְזֶהוּ: אַל תָּרִימוּ לַמָּרוֹם קַרְנְכֶם תְּדַבְּרוּ בְצַוָּאר עָתָק - הַיְנוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָהֶם עוֹד יְכֹלֶת לְהָרִים קַרְנָם וּלְדַבֵּר בְּצַוָּאר עָתָק עַל צַדִּיקֵי אֱמֶת, כִּי כֹּחַ הָאֱמוּנָה שֶׁזָּכִינוּ בְּקַבָּלַת הַתּוֹרָה - יַעֲמֹד לָנוּ לְעָזְרָה, שֶׁנִּזְכֶּה עַל־יְדֵי־זֶה לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְבָרֵר הַמְּדָמֶּה בִּשְׁלֵמוּת, כְּפִי הַדּוֹר שֶׁל עֵכְשָׁו וּכְפִי הַזְּמַן וְהַיָּמִים הָאֵלּוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַהַנְהָגָה שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. וְזֶהוּ **כִּי לֹא מִמּוֹצָא וּמִמַּעֲרָב וְלֹא מִמִּדְבַּר הָרִים כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט** וְכוּ׳ - הַיְנוּ שֶׁאֵין שׁוּם טֶבַע בָּעוֹלָם כְּלָל, רַק הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד. שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מֵאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה, וְעַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר וְכַנַּ״ל.

וְזֶהוּ שְׁסֵיס: וְכָל קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת צַדִּיק - הַיְנוּ כַּנַּ״ל, שֶׁבְּכֹחַ זְכוּת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁזָּכִינוּ בְּחִינַת **נְמוֹגִים אֶרֶץ וְכָל יֹשְׁבֶיהָ אָנֹכִי תִּכַּנְתִּי עַמּוּדֶיהָ סֶלָה** - בְּכֹחַ זֶה יֵשׁ לִי כֹּחַ לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק עַד שֶׁאֶזְכֶּה

לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, וְכָל קָרְנֵי רְשָׁעִים שֶׁהֵם הָעַזֵּי פָּנִים בַּעֲלֵי לָשׁוֹן הָרָע אֲגַדַּע וְאַפִּיל אוֹתָם. וְקַרְנוֹת צַדִּיק תְּרוֹמַמְנָה, כִּי הַכֹּל יִרְאוּ הָאֱמֶת. וְהַכֹּל בְּכֹחַ קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁקִּבַּלְנוּ כְּבָר, וְכַנַּ״ל:

לו. **וְזֶהוּ** שֶׁמְּבֻקֶּשֶׁת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא (שיר השירים א, ז): **הַגִּידָה לִּי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִּרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם שַׁלְמָה אֶהְיֶה כְּעֹטִיָּה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ.** וּפֵרֵשׁ רַשַׁ״י: שְׁצָהֳרַיִם מְרַמֵּז עַל תֹּקֶף הַגָּלוּת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם בְּפֵרוּשׁ רַשַׁ״י וְכוּ׳, שֶׁפֵּרוּשׁ רַשַׁ״י שָׁם מְבֹאָר הֵיטֵב לְעִנְיָנֵינוּ. כִּי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, רָאָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁבְּתֹקֶף הַגָּלוּת הַמַּר הַזֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, יִתְגַּבְּרוּ הָעַזֵּי פָּנִים מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סוטה מט:): ׳בְּעָקְבָא דְּמְשִׁיחָא חֻצְפָּא יִסְגֵּי׳ (בְּסוֹף הַגָּלוּת לְפָנֵי בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ – הַחֻצְפָּה תִּגְדַּל) וְהָאֱמֶת תִּהְיֶה נַעֲדֶרֶת וְאֵין תּוֹכָחָה׳ וְכוּ׳. וּמִגֹּדֶל הִתְגַּבְּרוּת הָעַזֵּי פָּנִים וּבַעֲלֵי לָשׁוֹן הָרָע, נִתְבַּלְבֵּל הָעוֹלָם מְאֹד מְאֹד, וְנַעֲשֶׂה קָטֵגוֹרְיָא גְּדוֹלָה בֵּין הַתַּלְמִידֵי חֲכָמִים, עַד שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לֵידַע הֵיכָן הָאֱמֶת. שֶׁזֶּהוּ עִקַּר חֶבְלֵי מָשִׁיחַ שֶׁהִתְנַבְּאוּ עָלָיו נְבִיאֵינוּ וַחֲכָמֵינוּ זַ״ל (סַנְהֶדְרִין קיב:).

וְזֶה שֶׁצּוֹעֶקֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל מַר: **הַגִּידָה לִּי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִּרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם** - שֶׁהוּא זְמַן חֹם הַיּוֹם שֶׁהוּא עֵת קָשֶׁה לַצֹּאן, שֶׁמְּרַמֵּז עַל תֹּקֶף הַגָּלוּת. הֵינוּ שֶׁמְּבֻקֶּשֶׁת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁיְּגִיד לָהּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: אֵיכָה הוּא רוֹעֶה, וְאֵיכָה הוּא רוֹבֵץ אֶת צֹאן מַרְעִיתוֹ בַּצָּהֳרָיִם, דְּהֵינוּ בְּסוֹף הַגָּלוּת הַמַּר הַזֶּה, שֶׁרֹב הָעוֹלָם אֵין יוֹדְעִין הֵיכָן הוּא הָרוֹעֶה הָאֱמֶת. עַל־כֵּן מְבֻקֶּשֶׁת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיְּגַלֶּה הָאֱמֶת לְיִשְׂרָאֵל, וְיִגַּלֶּה לָהֶם הֵיכָן הוּא רוֹעֶה אֶת צֹאנוֹ, הֵיכָן הוּא הָרוֹעֶה הָאֱמֶת שֶׁרוֹעֶה אֶת עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ כָּרְאוּי?

וְזֶהוּ שַׁלְמָה אֶהְיֶה כְּעֹטִיָּה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ - הֵינוּ שְׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁשּׁוֹכֶנֶת בְּתוֹךְ הַצַּדִּיקִים וְהַכְּשֵׁרִים שֶׁבַּדּוֹר, הִיא מִתְאוֹנֶנֶת וְקוֹבֶלֶת לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: מִפְּנֵי מָה הַכְּשֵׁרִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבַּדּוֹר הַמְקֹרָבִים לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁשָּׁם שׁוֹרָה הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל - הֵם מְבֻזִּים כָּל כָּךְ וּמְרֻחָקִים אוֹתָם בְּכָל מִינֵי הַרְחָקוֹת. כִּי הָעַזֵּי פָּנִים עִרְבְּבוּ אֶת הָעוֹלָם עַד שֶׁעָמְדוּ כְּמָה מְפֻרְסָמִים וּמַנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר בָּעוֹלָם, וַאֲפִלּוּ הַמַּנְהִיגִים הַכְּשֵׁרִים נִתְרַבֶּה בֵּינֵיהֶם מַחְלֹקֶת גְּדוֹל, עַד שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְרֹב הָעוֹלָם לְיַדֵּעַ הֵיכָן הוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיָּכוֹל לְהַנְהִיג אֶת יִשְׂרָאֵל כָּרְאוּי. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁמְּבַזִּין מְאֹד אֶת הַמִּתְקָרְבִין לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וּמְהַפְּכִין אֶת הָאֱמֶת וְאוֹמְרִים לַצַּדִּיק: ״רָשָׁע אָתָּה״, וְיִרְאֵי חֵטְא נִמְאָסִין כְּאִלּוּ הֵם רְחוֹקִים חַס וְשָׁלוֹם מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהַתּוֹרָה. וְהָעַזֵּי פָּנִים מִתְפָּאֲרִין בְּעַצְמָן שֶׁרַק הֵם קְרוֹבִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאוֹמְרִים לְהַכְּשֵׁרִים בֶּאֱמֶת: ״קָרֵב אֵלֶיךָ אַל תִּגַּע בִּי כִּי קְדַשְׁתִּיךָ״ וְכוּ׳ (יְשַׁעְיָה סה, ה), כַּאֲשֶׁר מָצוּי עִכְשָׁו בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים.

וְזֶהוּ: שַׁלְמָה אֶהְיֶה כְּעֹטִיָּה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ - שֶׁהַשְּׁכִינָה אוֹמֶרֶת, שֶׁהַכְּשֵׁרִים בֶּאֱמֶת, שֶׁשָּׁם הַשְּׁכִינָה, הֵם דּוֹמִים כַּאֲבַלִּים וְכִנְזוּפִים, חַס וְשָׁלוֹם, עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ - שֶׁהֵם שְׁאָר הַמְּנַהִיגִים הַמִּתְנַשְּׂאִים בְּרַבָּנוּת שֶׁלָּהֶם כְּאִלּוּ הֵם חֲבֵרִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִתְחַבֵּר עִמָּם לְבַד, וְאֶת הַכְּשֵׁרִים הָאֲמִתִּיִּים הֵם מְרַחֲקִים כִּנְזוּפִים, חַס וְשָׁלוֹם. וְכָל זֶה מֵחֲמַת שֶׁנַּעֲלָם הָאֱמֶת מֵחֲמַת הַמַּחְלֹקֶת שֶׁנַּעֲשָׂה עַל־יְדֵי הִתְגַּבְּרוּת הָעַזֵּי פָּנִים וְכַנַּ״ל.

וְזֶהוּ שֶׁמְּשִׁיב לָהּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: **אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים** - דְּהֵינוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵשִׁיב לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל: אִם אֵין אַתָּה יוֹדַעַ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג לְמִי לְהִתְקָרֵב - צְאִי לָךְ **בְּעִקְבֵי הַצֹּאן**, וּפֵרֵשׁ רַשַׁ״י: ׳הִסְתַּכֵּל בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֶיךָ הַטּוֹבִים וְהָלֵךְ אַחֲרֵיהֶם׳. **וּרְעִי אֶת גְּדִיֹּתַיִךְ** וְכוּ׳ - הֵינוּ מַה שֶּׁאָמַרְנוּ לְעֵיל, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁעַכְשָׁו נִתְבַּלְבֵּל הָעוֹלָם מְאֹד וְאֵין יוֹדְעִים הֵיכָן הָאֱמֶת, אַף־עַל־פִּי־כֵן כְּבָר הִקְדִּים הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רְפוּאָה שֶׁזָּכִינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה. וְאָנוּ צְרִיכִין לֵילֵךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן, בְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה שֶׁמָּסַר לָנוּ מֹשֶׁה וַחֲכָמֵינוּ זַ״ל מִדּוֹר לְדוֹר, שֶׁכָּל חֲכָמֵינוּ וּנְבִיאֵינוּ זַ״ל חִבְּרוּ לָנוּ סְפָרִים קְדוֹשִׁים וְיִקָּרִים וְהוֹרוּ לָנוּ דַּרְכֵי הַתּוֹרָה וְאָנוּ צְרִיכִין לֵילֵךְ בְּעִקְבוֹתָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמָצֹא אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבַּדּוֹר הַזֶּה, שֶׁעִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה עַל יָדוֹ וְכַנַּ״ל.

וְזֶהוּ וּרְעִי אֶת גְּדִיֹּתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים - שֶׁעַל־יְדֵי כֹּחַ הַתּוֹרָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת צְאִי לָךְ **בְּעִקְבֵי הַצֹּאן** כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֶּאֱמֶת לִרְעוֹת גְּדִיּוֹתֶיהָ אֵצֶל הָרוֹעִים הָאֲמִתִּיִּים. כִּי עַל־יְדֵי כֹּחַ הַתּוֹרָה שֶׁקִּבַּלְנוּ כְּבָר - זוֹכִין אָנוּ לִמְצֹא אֶת הַצַּדִּיק הָרוֹעֶה הָאֱמֶת וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו וְכַנַּ״ל:

לח. **וְזֶה** בְּחִינַת סְפִירָה, שֶׁצְּרִיכִין לִסְפֹּר הַיָּמִים שֶׁבַע שָׁבוּעוֹת קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כִּי עַל־יְדֵי הַסְּפִירָה מִבָּרְרִין הַמַּדְמֶה וְכַנַּ״ל (אות יז). וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִסְפֹּר הַיָּמִים, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁסּוֹפְרִין הַיָּמִים, עַל־יְדֵי־זֶה

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות ברכת הריח הלכה ד אַרַח חַיִּים קכה

מַמְשִׁיכִין קְדֻשַּׁת בְּרוּר הַמַּדָּמָה, שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת הָאֱמוּנָה, עַל כָּל יוֹם וְיוֹם שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, כִּי אֵלּוּ הַשָּׁבַע שַׁבְּתוֹת הֵם כְּנֶגֶד שִׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וְכָל אֶחָד כָּלוּל מִשִּׁבְעָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת כָּל הַיָּמִים. הַיְנוּ שֶׁבַּסְּפִירָה אָנוּ מַמְשִׁיכִין עַל עַצְמֵנוּ קְדֻשַּׁת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּרוּר הַמַּדָּמָה - בְּרוּר הָאֱמוּנָה, בְּאֹפֶן שֶׁנִּזְכֶּה לִיסוֹד הָאֱמוּנָה כָּל יְמֵי עוֹלָם, שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם שֶׁיְּבוֹא, אַף־עַל־פִּי שֶׁיִּתְגַּבֵּר הַבַּעַל דָּבָר בְּאֵיזֶה בִּלְבּוּל שֶׁיִּתְגַּבֵּר כְּפִי הִתְגַּבְּרוּתוֹ בְּכָל יוֹם מֻחְדָּשׁ, אַף־עַל־פִּי־כֵן יִהְיֶה לָנוּ כֹּחַ לְבָרֵר הָאֱמוּנָה עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת יְסוֹד הָאֱמוּנָה שֶׁהַמְשַׁכְנוּ עָלֵינוּ בְּקַבָּלַת הַתּוֹרָה, עַל־יְדֵי שֶׁפָּרְנוּ אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יְמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁבָּהֶם אָנוּ נִטְהָרִים מִזֻּהֲמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא בִּלְבּוּל הַמַּדָּמָה, וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, לְהַמְשִׁיךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, עַד שֶׁזּוֹכִין לְבָרֵר הָאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת. וְעִקַּר הַקְּדֻשָּׁה שֶׁאָנוּ מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ לְעוֹלָם הוּא שֶׁנִּזְכֶּה לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק עַד שֶׁנִּזְכֶּה לִמְצֹא אוֹתוֹ, כַּנַּ"ל:

לט. **וְזֶהוּ הוֹשִׁיעָה ה׳ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַּסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם** (תְּהִלִּים יב, ב). שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, צוֹעֵק לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: **הוֹשִׁיעָה ה׳ כִּי גָמַר חָסִיד**; הַיְנוּ שֶׁנִּסְתַּלְּקוּ הַחֲסִידִים וְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַלְקְלָה הָאֱמוּנָה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים כַּנַּ"ל. **וְזֶהוּ כִּי פַּסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם** - כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים הָאֲמִתִּיִּים כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ שֶׁוָּא יְדַבְּרוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְכוּ׳. הַיְנוּ שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, מִתְאוֹנֵן וְאוֹמֵר, שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁבְּוַדַּאי אֵין דּוֹר יָתוֹם, וּבְוַדַּאי נִמְצָאִים צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים גַּם בַּדּוֹר הַזֶּה, אֲבָל הַבַּעֲלֵי לָשׁוֹן הָרָע וְהָעַזֵּי פָּנִים מְבַלְבְּלִין אֶת הָעוֹלָם, עַד שֶׁאֵין יוֹדְעִין הֵיכָן הָאֱמֶת כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ שֶׁוָּא יְדַבְּרוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ שִׂפַת חֲלָקוֹת וְכוּ׳ - שֶׁהֵם בַּעֲלֵי לָשׁוֹן הָרָע, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גָּמַר חָסִיד וּפַסּוּ אֱמוּנִים וְכוּ׳ כִּי אֵין יוֹדְעִין הֵיכָן הַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְכַנַּ"ל. וְעַל זֶה סִיֵּם דָּוִד בְּעַצְמוֹ וְאוֹמַר, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁמַע תְּפִלָּתוֹ וְיַכְרֵת כָּל הַבַּעֲלֵי לָשׁוֹן הָרָע מְחַרְחֲרֵי ריב הָרוֹצִים לְהַסְתִּיר אֶת הַצַּדִּיק. וְזֶהוּ **יַכְרֵת ה׳ כָּל שִׂפְתֵי חֲלָקוֹת לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדֹלוֹת, אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשׁוֹנֵנוּ נַגְבִּיר שְׂפָתֵינוּ אִתָּנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ** - שֶׁאוֹמְרִים שֶׁאֵין לָהֶם אָדוֹן שֶׁאֵינָם רוֹצִים לְהַאֲמִין בְּצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַכְרִית אוֹתָם. כִּי **מִשֹּׁד עֲנִיִּים וּמֵאֲנָקַת אֶבְיוֹנִים** - שֶׁהֵם הַכְּשָׁרִים הָעֲנִיִּים וְהָאֶבְיוֹנִים הָרוֹצִים בֶּאֱמֶת לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁשּׁוֹדְדִים אוֹתָם וּמְבַזִּים אוֹתָם, וְהֵם נוֹאָקִים וְצוֹעֲקִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מִגֹּדֶל צָרָתָם וְצַעֲקָתָם - יָקוּם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְיוֹשִׁיעַ אוֹתָם וְאֶת כָּל יִשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ מִשֹּׁד עֲנִיִּים מֵאֲנָקַת אֶבְיוֹנִים, עַתָּה אָקוּם יֹאמַר ה׳ אָשִׁית בְּיֶשַׁע יָפִיחַ לוֹ - וּמְפָרֵשׁ הַפָּסוּק, עַל־יְדֵי מַה תִּהְיֶה הִישׁוּעָה, הֲלֹא הָאֱמֶת נִתְבַּלְבֵּל מְאֹד. וְעַל זֶה מְסַיֵּם הַפָּסוּק: **אִמְרוֹת ה׳ אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת** וְכוּ׳, הַיְנוּ כִּי בְּכֹר הַקְּדִים הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רְפוּאָה לַמַּכָּה, וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה מִכְּבָר. וְעַל־יְדֵי כֹּחַ הַתּוֹרָה שֶׁקִּבַּלְנוּ יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְהִתְקַיֵּם גַּם עַתָּה וּלְזֹכּוֹת לְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת עַד שֶׁנִּמְצָא אוֹתוֹ, כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ: אִמְרוֹת ה׳ אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת׳ וְכוּ׳ - שֶׁהִיא הַתּוֹרָה – מְזֻקָּק שִׁבְעָתַיִם - ׳שִׁבְעָתַיִם׳ דַּיְקָא, שֶׁבַע פְּעָמִים שָׁבַע, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשַׁ"י שָׁם (פְּסוּק ח). זֶהוּ בְּחִינַת מ״ט יְמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁבָּהֶם אָנוּ זוֹכִים לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, קְדֻשַּׁת הָאֱמוּנָה, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לִיסוֹד הָאֱמוּנָה כָּל יְמֵי עוֹלָם, אַף־עַל־פִּי שֶׁבְּרוּר הָאֱמוּנָה בְּכָל יוֹם וּבְכָל זְמַן צְרִיכִין דַּיְקָא עַל־יְדֵי אוֹתוֹ הַצַּדִּיק שֶׁבְּאוֹתוֹ הַזְּמַן דַּיְקָא וְכַנַּ"ל, אֲשֶׁר עַל־כֵּן מִתְגַּבֵּר הַבַּעַל דָּבָר דַּיְקָא בְּיוֹתֵר עַל הַצַּדִּיק שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר, מֵחֲמַת שֶׁבְּזֶה הַדּוֹר עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה עַל יָדוֹ דַּיְקָא וְכַנַּ"ל, אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁאָז נִתְבָּרְרָה הָאֱמוּנָה, זָכִינוּ עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ כֹּחַ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר כָּל יְמֵי הָעוֹלָם - לִזְכּוֹת לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק וּלְמָצְאוֹ אוֹתוֹ וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מ״ט יְמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁבָּהֶם אָנוּ מַמְשִׁיכִין יְסוֹד הָאֱמוּנָה עַל כָּל יְמֵי הָעוֹלָם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ כֹּחַ בְּכָל יוֹם תָּמִיד לְחַפֵּשׂ וּלְמָצֹא אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ: אַתָּה ה׳ תִּשְׁמְרֵם תִּצְּרֶנּוּ מִן הַדּוֹר זוּ לְעוֹלָם - ׳מִן הַדּוֹר זוּ׳ דַּיְקָא, שֶׁעַל־יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁקִּבַּלְנוּ, אַחַר זְכוּךְ מ״ט יְמֵי הַסְּפִירָה שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ׳מְזֻקָּק שִׁבְעָתַיִם׳, עַל־יְדֵי־זֶה **אַתָּה ה׳ תִּשְׁמְרֵם תִּצְּרֶנּוּ מִן הַדּוֹר זוּ לְעוֹלָם** - שֶׁתִּשְׁמֹר אֶת יִשְׂרָאֵל מֵהַמִּתְנַגְּדִים וְהָעַזֵּי פָּנִים הַמִּתְגַּבְּרִים כְּנֶגֶד הַצַּדִּיק שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר דַּיְקָא. וְזֶהוּ **תִּצְּרֶנּוּ מִן הַדּוֹר זוּ לְעוֹלָם** - שֶׁתִּשְׁמֹר אֶת יִשְׂרָאֵל הַכְּשָׁרִים בְּכָל דּוֹר וְדוֹר מִן הַבַּלְבּוּלִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר דַּיְקָא, שֶׁאוֹמְרִים, שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה בְּזֶה הַדּוֹר צַדִּיק גָּדוֹל וְחָדוּשׁ כָּזֶה כַּנַּ"ל. וּמוֹדִים עַל הַדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים שֶׁהָיוּ בָּהֶם צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, וְחוֹלְקִין עַל הַצַּדִּיק שֶׁבְּדוֹר זֶה דַּיְקָא, וְכַנַּ"ל (אות לג).

וְזֶהוּ סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן כְּרֶם זֵלֶת לִבְנֵי־אָדָם - שֶׁהָרְשָׁעִים מִתְגַּבְּרִים כְּנֶגֶד הַצַּדִּיק, שֶׁמַּרְים נַפְשׁוֹת מִזִּילוּתָא דְּגָלוּתָא, וּמַחֲזִיר יִשְׂרָאֵל בִּתְשׁוּבָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת **כֶּרֶם זֵלֶת** - שֶׁמַּרִים אוֹתָם מִזִּילוּתָא דְּגָלוּתָא, וְעַל־כֵּן הָרְשָׁעִים הַמִּתְנַגְּדִים יִתְהַלְּכוּ סָבִיב סָבִיב לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים הָאֱמֶת, עַל־יְדֵי גֹּדֶל מַחֲלָקְתָּם וּשְׁפַת חֲלָקוֹת וְלָשׁוֹן מְדֻבֶּרֶת גְּדוֹלוֹת שֶׁלָּהֶם כַּנַּ"ל. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יָכְרַת אוֹתָם בְּכֹחַ הַתּוֹרָה שֶׁקִּבַּלְנוּ כְּבָר, שֶׁהוּא בְּחִינַת אִמְרוֹת ה' וְכוּ' מְזֻקָּק שִׁבְעָתַיִם, וְיִשְׁמֹר אוֹתָנוּ מִן הַדּוֹר, וְיִקָּרֵב אוֹתָנוּ לְצַדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לִבְרוּר הַמְדַמֶּה שֶׁהוּא בְּרוּר בְּזֶה הָאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת, כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִין עַכְשָׁו בְּזֶה הַדּוֹר בְּזֶה הַזְּמַן, כְּפִי חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁבְּכָל יוֹם, כַּנַּ"ל:

מ. **וְעַל־כֵּן** קָדְמוּ בִּרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת קֹדֶם קְרִיאַת שְׁמַע, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין לָהֶם שַׁיְכוּת לִבְרָכַת קְרִיאַת שְׁמַע לְכְאוֹרָה, כַּמְבֹאָר הַקְּשִׁיָּא הַזֹּאת בַּפּוֹסְקִים. אַךְ עַל־פִּי הַנַּ"ל מְבֹאָר, כִּי קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהוּא אֱמוּנַת הַיִּחוּד, שֶׁהוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לְהַאֲמִין בְּיִחוּדוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם כְּשֶׁמַּאֲמִינִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָחִיד קַדְמוֹן לַכֹּל, וְחִדֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם בִּרְצוֹנוֹ יֵשׁ מֵאַיִן. וּמִי שֶׁאֵין מַאֲמִין, חַס וְשָׁלוֹם בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם - הוּא כּוֹפֵר בַּכֹּל, כּוֹפֵר גָּמוּר בֵּאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁאֵין כְּפִירָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ.

וְאַתְּ־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ מִמְּחַבְּרֵי סִפְרֵי הַחֲקִירוֹת שֶׁכָּתְבוּ שֶׁאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם אֵינוֹ מֻכְרָעִים - הֶבֶל יִפָּצֶה פִּיהֶם ! וְאֵין צוֹרֶךְ לִסְתֹּר שְׁטוּת כָּזֶה, כִּי כָּל מַאֲמִין בֶּאֱמֶת יָבִין מֵאֵלָיו שֶׁאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא אֱמוּנַת הַיִּחוּד, וְהוּא יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. וּבִשְׁבִיל זֶה פָּתַח מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, א): "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ"]. וּמִי שֶׁכּוֹפֵר בָּזֶה, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא הָאֶפִּיקוֹרֶס הַגָּמוּר, שֶׁגָּרוּעַ מֵעַכּוּ"ם וּמִשֶּׁמָּד, וּמִצְוָה לְהוֹרִידוֹ וְלֹא לְהַעֲלוֹתוֹ, וּמִצְוָה לְהָרְגוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וּבְשַׁבָּת וּלְקָרְעוֹ כַּדָּג וּמְגַבְּוֹ, וְאֵין גָּרוּעַ בָּעוֹלָם מִמֶּנּוּ. וְזֶה פָּשׁוּט לְכָל הַמַּאֲמִינִים בַּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה.

וְעַל־כֵּן קֹדֶם קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהוּא אֱמוּנַת הַיִּחוּד, שֶׁהוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, אוֹמְרִים מִקֹּדֶם בִּרְכַּת הַמְּאוֹרוֹת שֶׁמְּדַבְּרִים בְּשֶׁבַח הַבְּרִיאָה, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בְּכָל עֵת. כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים: 'פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת וְכוּ' אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית' וְכוּ'. וְאַחַר־כָּךְ אוֹמְרִים קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהוּא אֱמוּנַת הַיִּחוּד, שֶׁהוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כְּפִי חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית שֶׁבְּכָל יוֹם, כַּנַּ"ל.

וּבְשִׁבְיִל זֶה אַחַר בִּרְכַּת יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת אוֹמְרִים בִּרְכַּת 'אַהֲבָה רַבָּה' שֶׁמְּדַבֵּר מִשֶּׁבַח קִבָּלַת הַתּוֹרָה, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה שֶׁהוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם זוֹכִין עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים: **בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ** - כִּי עִקַּר הַכֹּחַ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ עַכְשָׁו לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא בְּכֹחַ אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁזָּכוּ לְהַמְשִׁיךְ קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל יָדָם יֵשׁ לָנוּ אוֹר עַכְשָׁו לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק שֶׁיְּלַמֵּד אוֹתָנוּ דֶּרֶךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְיַכְנִיס בָּנוּ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה, כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה וְכוּ' - לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם וְכוּ', כִּי אָנוּ צְרִיכִין עַכְשָׁו לִזְכּוֹת לְלִמּוּד כָּזֶה, שֶׁנִּזְכֶּה עַל יָדוֹ לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה. כִּי הַתּוֹרָה כְּבָר קִבַּלְנוּ, וְאָנוּ יוֹדְעִין כָּל הַמִּצְוֹות שֶׁצִּוָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן זְעִירִין אָנוּן שֶׁזּוֹכִין לְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה. וְעַל־כֵּן אָנוּ מְבַקְּשִׁין מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּזְכֶּה לְלִמּוּד כָּזֶה, שֶׁנִּזְכֶּה עַל יָדוֹ לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תּוֹרָתוֹ בְּאַהֲבָה, וְעִקַּר הוּא הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה". וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מכות כד.): 'בָּא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אַחַת (חֲבַקּוּק ב, ד): "וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה"'. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר וְכוּ', וְכַנַּ"ל.

וְזֶה שֶׁאוֹמְרִים בְּקְרִיאַת שְׁמַע (דְּבָרִים ו, ו): "וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם" וְכוּ' - "שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּחָדָשִׁים' (רש"י דְּבָרִים כו, טז). כִּי קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהִיא אֱמוּנָה - צְרִיכָה שֶׁתִּהְיֶה בְּכָל יוֹם כְּחָדָשָׁה, בְּחִינַת (אֵיכָה ג, כג): "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ" כַּנַּ"ל (אות לב), כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּהִתְחַזְּקוּת יוֹתֵר בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, כְּפִי חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית שֶׁבְּכָל יוֹם, שֶׁהַכֹּל בִּשְׁבִיל לְהַמְשִׁיךְ הָאֱמוּנָה בָּעוֹלָם בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, כַּנַּ"ל:

מא. **וְעַל־כֵּן** נֵעוֹרִין בְּלֵיל שָׁבוּעוֹת (זֹהַר אֱמוֹר צז:), כִּי אָז מְקַבְּלִין הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הַמְדַמֶּה, כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן נֵעוֹרִין אָז כָּל הַלַּיְלָה, כִּי שֵׁנָה

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קכו

הִיא בְּחִינַת מְדָמֶּה, כִּי בְּשָׁעַת שְׁנָה נִסְתַּלֵּק הַשֵּׂכֶל וְאֵין נִשְׁאָר כִּי אִם הַמְדַמֶּה, כַּיָּדוּעַ (עֵץ חַיִּים שַׁעַר נו, פֶּרֶק י). וְכֵן מְבֹאָר גַּם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם. וְעִקַּר הַשְּׁנָה הוּא בִּשְׁבִיל הַמְדַמֶּה שֶׁהוּא בְּרוּר הָאֱמוּנָה, כִּי בְּלֹא הַשְּׁנָה הָיָה הַשֵּׂכֶל מִתְיַגֵּעַ וּמִתְבַּלְבֵּל מְאֹד עַל־יְדֵי בִּלְבּוּל הַמְדַמֶּה. וְעַל־יְדֵי הַשְּׁנָה נִסְתַּלְּקִין מֵהַמֹּחִין כָּל בִּלְבּוּלֵי הַמְדַמֶּה, כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ, שֶׁאַחַר הַשְּׁנָה הַמֹּחַ זַךְ וְצַח מִכָּל הַבִּלְבּוּלִים שֶׁכֻּלָּם נִמְשָׁכִים מִבִּלְבּוּלֵי הַמְדַמֶּה. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַשְּׁנָה נִתְבָּרֵר הָאֱמוּנָה, בִּבְחִינַת ״חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ״ [כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר (עֵין בְּסִימָן לה. וּבְשִׂיחוֹת הַר״ן סִימָן קי)]. וְעַל־כֵּן הַצַּדִּיק שֶׁזּוֹכֶה לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְבָרֵר הַמְדַמֶּה, עַל־כֵּן הוּא יָשֵׁן מְעַט מְאֹד - מֵחֲמַת שֶׁהַמְדַמֶּה בָּרוּר אֶצְלוֹ. וְכֵן כָּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁזּוֹכֶה לְבָרֵר הַמְדַמֶּה - כֵּן הוּא מְמַעֵט בִּשְׁנָה בְּנַ״ל. וְעַל־כֵּן בְּשָׁבוּעוֹת שֶׁאָז זוֹכִין לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְדַמֶּה כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן נֵעוֹרִין אָז כָּל הַלַּיְלָה, כִּי נִתְבַּטֵּל הַשְּׁנָה מֵחֲמַת שֶׁזּוֹכִין לְבֵרוּר הַמְדַמֶּה, עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כַּנַּ״ל:

הִלְכוֹת בִּרְכַּת הוֹדָאוֹת הַיָּחִיד

[מְקֹרָן לָעִנְיָן הַנַּ״ל]

מב. **וְזֶה** בְּחִינַת אַרְבָּעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת, שֶׁהֵם: הוֹלְכֵי מִדְבָּרִיּוֹת, וְהַיּוֹצֵא מִבֵּית הָאֲסוּרִים, וְחוֹלֶה שֶׁנִּתְרַפֵּא, וְיוֹרְדֵי הַיָּם כְּשֶׁיִּגִּיעוּ לְיַבָּשָׁה. וְסִימָנָךְ: ״וְכָל הַחַיִּים״ם יוֹדוּךָ סֶלָה וְכוּ׳ [ח״וֹלֶה, י״ם, י״סוּרִים - הַיְנוּ חֲבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים, מ״דְבָּר], כַּמְבֹאָר בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ סִימָן ריט. כִּי כָּל אֵלּוּ הָאַרְבָּעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת, בִּשְׁבִיל הַנִּסִּים שֶׁנַּעֲשׂוּ לָהֶם. וְכָל הַנִּסִּים, הֵם הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְכֻלָּם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעֲתִיד, שֶׁאָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַנְהָגָתָהּ עַל־יְדֵי עֵינֵי ה׳ תָּמִיד, דְּהַיְנוּ בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע. וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַנִּסִּים וְהַנִּפְלָאוֹת, שֶׁנַּעֲשִׂין אֲפִלּוּ עַכְשָׁו בָּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוּבָן בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּהַתּוֹרָה (סִימָן רנ) עַל מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת נט.): ׳וּמוֹרִיד שְׁנֵי דְּמָעוֹת לַיָּם הַגָּדוֹל וְקוֹלוֹ נִשְׁמָע מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וּבְשָׁבִיל זֶה כָּל אֵלּוּ הָאַרְבָּעָה הַנַּ״ל שֶׁנַּעֲשׂוּ לָהֶם נִסִּים שֶׁנִּצּוֹלוּ מִסְּעָרַת הַיָּם אוֹ מִן הַחֳלִי וְכוּ׳ בְּהַשְׁגָּחָתוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, כְּתִיב בָּהֶם בְּמִזְמוֹר ק״ז: ״יוֹדוּ לַה׳ חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי־אָדָם״, ׳חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו׳ דַּיְקָא. זֶה בְּחִינַת הַנְהָגָה שֶׁל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעֲתִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פט, ג): ״עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה״. שֶׁאָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בִּבְחִינַת נִפְלָאוֹת וְהַשְׁגָּחָה וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה ״תִּקְעוּ תוֹכָחָה״ הַנַּ״ל. כִּי מִבְּחִינַת הַהַנְהָגָה שֶׁל לָעֲתִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד כַּנַּ״ל, בְּחִינַת ׳עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה׳, שֶׁאָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בִּבְחִינַת נִפְלָאוֹת וְהַשְׁגָּחָה וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן כָּל הַנְּסִיעוֹת וְהַנִּפְלָאוֹת שֶׁנַּעֲשִׂין בָּעוֹלָם הַזֶּה כָּל יְמֵי עוֹלָם. וְזֶהוּ: ״וֹדוּ לַה׳ חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו׳. ׳חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו׳ דַּיְקָא כַּנַּ״ל. כִּי כָּל הַצָּרוֹת שֶׁעָבְרוּ עַל אֵלּוּ הָאַרְבָּעָה הַצְּרִיכִין לְהוֹדוֹת, כֻּלָּם נִמְשָׁכִין מִפֶּגֶם שֶׁפּוֹגְמִין בְּהַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת פֶּגֶם אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת כָּרָאוּי, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעֲתִיד, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת הַהַנְהָגָה שֶׁל הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל.

נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי הַצַּדִּיק זוֹכִין לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְאָז זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה - לְהַאֲמִין בַּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חִדֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאַיִן, וְעָתִיד לְחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַשְׁגִּיחַ בָּעוֹלָם בְּכָל עֵת בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית וְכַנַּ״ל. אֲבָל מִי שֶׁפּוֹגֵם בָּזֶה, דְּהַיְנוּ שֶׁאֵינוֹ מִשְׁתַּדֵּל לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, וְאֵינוֹ מִתְיַגֵּעַ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק תָּמִיד עַד שֶׁיִּמְצָאֶנּוּ, עַל־יְדֵי־זֶה פּוֹגֵם בֶּאֱמוּנָה וּבְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְכַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן עוֹבְרִין עָלָיו כָּל הַצָּרוֹת הַנַּ״ל שֶׁל כָּל הָאַרְבָּעָה הַנַּ״ל שֶׁבָּהֶם כְּלוּלִים כָּל הַצָּרוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלַן.

כִּי עִקַּר הַצָּרָה וְהַסַּכָּנָה שֶׁל כָּל הָאַרְבָּעָה הַנַּ״ל שֶׁהֵם: הוֹלְכֵי מִדְבָּרִיּוֹת וְחוֹלִים וְכוּ׳, עִקַּר הוּא צָרוֹת וְסַכָּנוֹת הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא בְּחִינַת חֶסֶד מֵאֲבִיהָ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, שֶׁעָלָיו נֶאֱמְרוּ כָּל הַדְּבָרִים הַנֶּאֱמָרִים בְּמִזְמוֹר הַנַּ״ל כַּמּוּבָן לְכָל מַשְׂכִּיל, וּכְבָר מוּבָא מִזֶּה בְּסָפָרִים. וְכַמּוּבָא מִזֶּה בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (בְּסִימָן קסג) שֶׁכָּל אֵלּוּ הָאַרְבָּעָה הַנַּ״ל מְרַמְּזִין עַל צָרוֹת הַנֶּפֶשׁ, שֶׁהִיא תּוֹעָה בְּמִדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרָךְ, כָּל זְמַן שֶׁאֵינָהּ זוֹכָה לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְלֵילֵךְ בִּדְרָכָיו. וְהִיא כְּמוֹ חֲבוּשָׁה בְּבֵית הָאֲסוּרִים, שֶׁהִיא כְּבוּשָׁה בְּגוֹלָה בֵּין מַאֲסַר הַתַּאֲוֹוֹת וְהַמִּדּוֹת רָעוֹת. וְהִיא חוֹלָה חוֹלַת הַנֶּפֶשׁ, בְּבְחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ה): ״כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי״. וְהִיא כְּמוֹ יוֹרֵד בַּיָּם בְּעֹמֶק מְצוּלַת הַיָּם וְעוֹלָה שְׁמַיִם וְיוֹרֵדָת תְּהוֹמוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים סט, ג): ״טָבַעְתִּי בִּיוֵן מְצוּלָה וְאֵין מָעֳמָד בָּאתִי בְמַעֲמַקֵּי מַיִם וְשִׁבֹּלֶת״ וְכוּ׳. וְכַמְבֹאָר מִזֶּה בַּסִּימָן הַנַּ״ל.

נִמְצָא שֶׁכָּל אֵלּוּ הָאַרְבָּעָה הֵם בְּחִינַת צָרוֹת הַנֶּפֶשׁ. וּבֶאֱמֶת הַכֹּל אֶחָד, כִּי גַּם כָּל הַיִּסּוּרִין וְהַסַּכָּנוֹת וְהַצָּרוֹת הָעוֹבְרִין עַל הָאָדָם בְּגַשְׁמִיּוּת, חַס וְשָׁלוֹם, כֻּלָּם

הֵם בְּחִינַת צָרוֹת הַנֶּפֶשׁ, כִּי ׳אֵין מִיתָה בְּלֹא חֵטְא וְאֵין יִסּוּרִין בְּלֹא עָוֹן׳ (שַׁבָּת נה.). וְעִקַּר הַיִּסּוּרִים הֵם הָעֲוונוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בַּתּוֹרָה ״כִּי מְרַחֵם יְנַהֲגֵם״ (לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ז), שֶׁעִקַּר הַיִּסּוּרִין שֶׁל כָּל הַיִּסּוּרִים שֶׁבָּעוֹלָם הֵם הָעֲוונוֹת דַּיְקָא, רַחֲמָנָא לִצְלַן, עַיִן שָׁם. וְכָל הַיִּסּוּרִים וְהַצָּרוֹת וְהַסַּפָּנוֹת בְּגוּף וָנֶפֶשׁ, שֶׁכֻּלָּם כְּלוּלִים בָּאַרְבָּעָה הַנַּ״ל, כֻּלָּם נִמְשָׁכִין מֵחֶמַת הָרְחוּק מֵהַצַּדִּיק, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הֵם רְחוֹקִים מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וּמֵאֱמונָה בִּשְׁלֵמוּת כַּנַּ״ל, בִּבְחִינַת (דְּבָרִים לא, יז): ״הֲלֹא עַל כִּי אֵין אֱלוֹהַי בְּקִרְבִּי מְצָאוּנִי הָרָעוֹת הָאֵלֶּה״, שֶׁכָּל הָרָעוֹת וְהַצָּרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, נִמְשָׁכִין מֵחֶמַת שֶׁאֵין מַרְגִּישִׁין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁשּׁוֹכֵן בְּקִרְבֵּנוּ וּמַשְׁגִּיחַ עָלֵינוּ תָּמִיד, דְּהַיְנוּ פְּגַם הָאֱמונָה, שֶׁפְּגַם זֶה נִמְשָׁךְ מֵחֶמַת הָרְחוּק מֵהַצַּדִּיק וּמֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל. כִּי כָּל הַצָּרוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִצְלַן, נִמְשָׁכִין מִתִּקּוּף הַגָּלוּת, בָּעֲווֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, כִּי ׳מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ אֵין לְךָ יוֹם שֶׁאֵין קִלְלָתוֹ מְרֻבָּה מֵחֲבֵרוֹ׳ (סוֹטָה מח.), רַחֲמָנָא לִצְלַן.

וְזֶה בְּחִינַת אַרְבָּעָה הַנַּ״ל שֶׁהֵם בְּחִינַת אַרְבַּע מַלְכֻיּוֹת, שֶׁבָּהֶם כְּלוּלִים כָּל הַגָּלֻיּוֹת שֶׁכּוֹלְלִים כָּל הַצָּרוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלַן. וְעַל־כֵּן גָּלוּת מִצְרַיִם שֶׁפִּרְמֵז עַל כָּל הָאַרְבַּע גָּלֻיּוֹת, אַרְבַּע מַלְכֻיּוֹת, כִּי כֻּלָּם נִקְרָאִים גָּלוּת מִצְרַיִם עַל שֵׁם שֶׁהֵם מְצָרִים לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה טז, ד) וּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (בְּסִימָן ד וּבְסִימָן ט). עַל־כֵּן גָּלוּת מִצְרַיִם הָיָה כְּלוּל מִכָּל הָאַרְבָּעָה הַנַּ״ל, כִּי כְּשֶׁיָּצְאנוּ מִמִּצְרַיִם - זָכִינוּ לְכָל הַנְּפָשׁוֹת וְהַנְּפָלְאוֹת הַנֶּאֱמָרִים בַּמִּזְמוֹר הַנַּ״ל, שֶׁמְּדַבֵּר מֵאַרְבָּעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת הַנַּ״ל, כִּי בְּמִצְרַיִם הָיִינוּ בְּגָלוּת וּבְשִׁבְיָה וּבְמַאֲסָר, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יוֹצֵא מִבֵּית הָאֲסוּרִים. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֵבִיא עֶשֶׂר מַכּוֹת עַל הַמִּצְרַיִם וְאוֹתָנוּ הִצִּיל מֵהֶם, וְזֶה בְּחִינַת חוֹלָה שֶׁנִּתְרַפֵּא וְנִצֹּל מֵהַחוֹלַאַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת טו, כו): ״כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אָשִׂים עָלֶיךָ״ וְכוּ׳. וּכְתִיב (דְּבָרִים ז, טו): ״וְהֵסִיר ה׳ מִמְּךָ כָּל חֹלִי וְכָל מַדְוֵי מִצְרַיִם וְכוּ׳ אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ״ וְכוּ׳. וְגַם עֲבָרֵנוּ בַּיָּם, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, אַחַר־כָּךְ הִלְכְנוּ בַּמִּדְבָּר, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֶעֱבִירָנוּ בְּשָׁלוֹם בְּנִסִּים וְנִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת, וְזֶה בְּחִינַת הוֹלְכֵי מִדְבָּריוֹת וְיוֹרְדֵי הַיָּם הַנַּ״ל.

נִמְצָא, שֶׁכָּל הָאַרְבָּעָה הַנַּ״ל שֶׁצְּרִיכִין לְהוֹדוֹת - זֶה בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, וּכְלַל כָּל הַגְּאֻלּוֹת מִכָּל הַגָּלֻיּוֹת שֶׁל הָאַרְבַּע מַלְכֻיּוֹת שֶׁכֻּלָּם מְכֻנִּים בְּשֵׁם גָּלוּת מִצְרַיִם׳ כַּנַּ״ל. וְעִקַּר כָּל הַגָּלֻיּוֹת הוּא הָרְחוּק מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶּה עִקַּר הַגָּלוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְלָכִים־ב יז, כג):

״וַיִּגֶל יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמָתוֹ״, וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים (מוּסָף לְשַׁלֹּשׁ רְגָלִים): ׳וּמִפָּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ׳ וְכוּ׳. וְעַל זֶה אָנוּ מְבַקְּשִׁין תָּמִיד שֶׁיְּחַזִּיר אוֹתָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בְּכָל יוֹם: ׳וְתוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיוּת לְאַרְצֵנוּ׳ וְכוּ׳. ׳יְהִי רָצוֹן שֶׁתְּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ׳, וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה תִּקּוּן חֲצוֹת וּשְׁאָרֵי תְּפִלּוֹת רַבּוֹת שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל אֲרִיכַת הַגָּלוּת שֶׁיְּשִׁיבֵנוּ לְאַרְצֵנוּ בְּקָרוֹב. וְעַל זֶה קוֹבֶלֶת הַשְּׁכִינָה בְּכָל עֵת עַל עַצְמָהּ רְחוֹקֵנוּ מֵאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת ג.): ״אוֹי לָהֶם לְבָנִים שֶׁגָּלוּ מֵעַל שֻׁלְחַן אֲבִיהֶם וּמֵאַרְצָם יָצְאוּ״.

כִּי עִקַּר כָּל הַגָּלֻיּוֹת שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַצָּרוֹת כַּנַּ״ל, הָעִקָּר הוּא מֵחֲמַת שֶׁאָנוּ רְחוֹקִים מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁם עִקַּר הָאֱמונָה בִּשְׁלֵמוּת, עִקַּר אֱמונַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וֶאֱמונַת הַהַשְׁגָּחָה, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַטּוֹבוֹת וְהַנִּסִּים וְהַנִּפְלָאוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת שֶׁכְּלוּלִים בְּהָאַרְבָּעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת הַנַּ״ל, וּלְהֵפֶךְ, חַס וְשָׁלוֹם, כְּפִי הָרְחוּק מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה רְחוֹקִים מִשְּׁלֵמוּת הָאֱמונָה, כְּמוֹ כֵן עוֹבְרִים, חַס וְשָׁלוֹם, צָרוֹת וְיִסּוּרִין, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וְכַנַּ״ל. וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מֵחֶמַת הָרְחוּק מִצַּדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה רְחוֹקִים מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל וּבִפְרָט וְכַנַּ״ל, כִּי עִקַּר עִכּוּב הַגְּאֻלָּה וְעִקַּר הַגָּלוּת מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ מֵחֶמַת הַפְּגָם שֶׁפָּגְמוּ בִּכְבוֹד הַצַּדִּיקִים הָאֱמִתִּיִּים, שֶׁהֵם בְּחִינַת נְבִיאִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרֵי הַיָּמִים־ב לו, טז): ״וַיִּהְיוּ מַלְעִיבִים בְּמַלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים וּמְתַעְתְּעִים בִּנְבִיאָיו״. וּכְתִיב (יְשַׁעְיָה נז, א): ״הַצַּדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב וְאַנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין מֵבִין״ וְכוּ׳.

כִּי כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְכַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הָאָדָם - עִקַּר הָאֱמונָה, שֶׁהִיא יְסוֹד הַכֹּל וְכַנַּ״ל. וּכְפִי מַה שֶּׁפּוֹגְמִין, חַס וְשָׁלוֹם, בָּזֶה שֶׁאֵין מִשְׁתַּדְּלִין לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק, כְּמוֹ כֵן נוֹפְלִים בַּגָּלוּת וְנִתְרַחֲקִין מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וַאֲזַי נוֹפֵל אֶל הַהִפּוּךְ, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ כָּל יָמָיו, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה הוּא מְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ, שֶׁזֶּה הוּא עִקַּר בְּחִינַת הַגָּלוּת - שֶׁהוּא בְּגָלוּת וְטִלְטוּל נָע וָנָד. וְשׂוֹאֵל וְדוֹרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׂ בִּיגִיעָה וְעָמָל וְטִרְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ מַה הוּא מְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׂ.

כְּמוֹ שֶׁרוֹאִין כָּל זֶה בְּחוּשׁ מִי שֶׁמֵּבִיט בְּעֵין הָאֱמֶת, שָׁרֹב בְּנֵי הָאָדָם רוֹדְפִים אַחַר הַמָּמוֹן בִּיגִיעוֹת גְּדוֹלוֹת וּטְרָחוֹת וּטְרָדוֹת מְאֹד מְאֹד. וְהוּא מַמָּשׁ כְּמוֹ מִי שֶׁהוּא

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות ברכת הריח הלכה ד אֹרַח חַיִּים קכז

הוֹלֵךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אִיזֶה דָּבָר. כִּי כָּל אָדָם אֵינוֹ מְמַלֵּא תַּאֲוָתוֹ לְעוֹלָם בְּמָמוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (קֹהֶלֶת רַבָּה ג, יג): ׳אֵין אָדָם מֵת וַחֲצִי תַּאֲוָתוֹ בְּיָדוֹ, יֵשׁ לוֹ מָנָה מְבַקֵּשׁ מָאתַיִם׳ וכו׳. נִמְצָא, שֶׁלְּעוֹלָם אֵין מְמַלֵּא תַּאֲוָתוֹ, וְהוּא שׁוֹאֵל וְדוֹרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׂ אַחַר הַמָּמוֹן לְעוֹלָם כְּאִלּוּ הוּא מְחֻיָּב וּמְשֻׁעְבָּד לְאֵיזֶה שַׂר וּמוֹשֵׁל לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֵיזֶה דָּבָר. וּבֶאֱמֶת הוּא בְּעַצְמוֹ אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה הוּא מְבַקֵּשׁ, כִּי עַד יוֹם מוֹתוֹ הוּא מְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׂ תָּמִיד, וְאִם כֵּן, בְּשָׁבִיל מִי הוּא מְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׂ אַחַר הַמָּמוֹן. וְאִם יֹאמַר בְּשָׁבִיל בָּנָיו, מִי יוֹדֵעַ אִם יִשָּׁאֵר הַמָּמוֹן אַחֲרָיו לְבָנָיו, כַּאֲשֶׁר אָנוּ רוֹאִין, שֶׁרֹב הָעֲשִׁירִים - בְּנֵיהֶם אוֹ יוֹצְאֵי חֲלָצֵיהֶם עֲנִיִּים וְאֶבְיוֹנִים. וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה נִשְׁאָר הַמָּמוֹן לְבָנָיו, מָה הַתּוֹעֶלֶת מִזֶּה? הֲלֹא גַּם בָּנָיו אַחֲרָיו וְדוֹרוֹתֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם כֻּלָּם יִהְיוּ צְרִיכִים לָמוּת כְּמוֹתוֹ. וּמַה יִּתְרוֹן לָהֶם בְּכָל הַמָּמוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים מט, יח): ״כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל״ וכו׳. וְגַם כִּי הֲלֹא גַּם בָּנָיו לֹא יַסְפִּיק לָהֶם כָּל הַמָּמוֹן שֶׁיִּנִּיחַ לָהֶם. כִּי יוֹתֵר שֶׁיִּשָּׁאֵיר לָהֶם מָמוֹן יִהְיֶה חָסֵר לָהֶם יוֹתֵר וְיִגְדַּל דַּאֲגָתָם יוֹתֵר, כִּי ׳אֵין אָדָם מֵת וַחֲצִי תַּאֲוָתוֹ בְּיָדוֹ׳, וְכַנַּ״ל.

וְכָמוֹ שֶׁאָנוּ רוֹאִים בְּעֵינֵינוּ, מִי שֶׁבָּקִי בְּטִיב בְּנֵי הָעֲשִׁירִים שֶׁרֻבָּם כֻּלָּם דַּאֲגָתָם וְצַעֲרָם גָּדוֹל מְאֹד. כִּי לְמָשָׁל, עָשִׁיר אֶחָד שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲשָׂרֶת אֲלָפִים אֲדוּמִים, וְיֵשׁ לוֹ חֲמִשָּׁה אוֹ אַרְבָּעָה בָּנִים, וְהוּא מִתְנַהֵג כְּדֶרֶךְ הַנְּגִידִים הַגְּדוֹלִים. וּבְוַדַּאי כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲשָׂרֶת אֲלָפִים, הוּא מִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ שֶׁצָּרִיךְ לְפַרְנְסָתוֹ לְפִי דַּעְתּוֹ יוֹתֵר מֵעֲשָׂרֶת אֲלָפִים, כִּי נִדְמֶה לוֹ שֶׁמֻּכְרָח לְיַשֵּׁב בְּדִירוֹת וְחוֹמוֹת שֶׁעוֹלִים כַּמָּה אֲלָפִים, וּמַרְגָּלִיּוֹת וְתַכְשִׁיטִין וְרִבּוּי הַהוֹצָאָה בְּכָל שָׁבוּעַ לְהוֹלִיךְ בָּנָיו כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּבִגְדֵי מֶשִׁי וְרִקְמָה וְתַכְשִׁיטִין וכו׳ כְּדֶרֶךְ הַגְּבִירִים הַגְּדוֹלִים. וְאוֹמֵר, שֶׁעַל עַצְמוֹ אֵינוֹ מַקְפִּיד כְּלָל רַק עַל בָּנָיו כְּאִלּוּ הוּא מְצֻוֶּה מִן הַתּוֹרָה לְהוֹלִיךְ בָּנָיו בְּדֶרֶךְ זֶה. וְהוּא עוֹשֶׂה הַכֹּל בְּשָׁבִיל נַחַת רוּחַ לְבָנָיו. וּבֶאֱמֶת, בָּנָיו כָּל יְמֵיהֶם כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת, כִּי כָּל אֶחָד מִבָּנָיו וּבְנוֹתָיו רוֹצֶה לְהִתְנַהֵג בְּאֹפֶן שֶׁאֵין מַסְפִּיק לוֹ לְבַדּוֹ כָּל הָעֲשִׁירוּת שֶׁל אֲבִיו וְיוֹתֵר מִזֶּה, עַד שֶׁמִּתְרַבֶּה דַּאֲגָתוֹ בְּכָל יוֹם, כִּי בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לְאָבִיו שֶׁיִּתֵּן לְכָל אֶחָד מִבָּנָיו וּבְנוֹתָיו כָּל עֲשִׁירוּתוֹ, וְנוֹתֵן לְכָל אֶחָד כְּפִי דַּעְתּוֹ וּרְצוֹנוֹ, וְכָל מַה שֶּׁנּוֹתֵן לָהֶם אֵינוֹ מַסְפִּיק לָהֶם, עַד שֶׁנּוֹפֵל קִנְאָה וְשִׂנְאָה גְּדוֹלָה בֵּין בָּנָיו וּבְנוֹתָיו בְּעַצְמָן, וְכָל אֶחָד מִבָּנָיו מִתְקַנֵּא בַּחֲבֵרוֹ, וְכָל אֶחָד רוֹצֶה לִבְלֹעַ אֶת חֲבֵרוֹ, כְּמוֹ קַיִן שֶׁהָרַג אֶת הֶבֶל, מֵחֲמַת שֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא הָיָה מַסְפִּיק לוֹ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה כב, ז; תַּנְחוּמָא מִשְׁפָּטִים יג). וַאֲבִיהֶם בְּעַצְמָם יֵשׁ לָהֶם צַעַר גָּדוֹל מֵהַמְרִיבָה וְהַשִּׂנְאָה וְהַקִּנְאָה שֶׁבֵּין בָּנָיו. וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה דְּאָגוֹת וְיִסּוּרִים הַרְבֵּה שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד כָּל יְמֵי חַיֵּי אֲבִיו, וְאַחַר־כָּךְ כָּלָם מְצַפִּים עָלָיו שֶׁיָּמוּת, וּכְשֶׁמֵּת, רוֹצֶה כָּל אֶחָד לְקַבֵּל כָּל הַיְרֻשָּׁה לְחֶלְקוֹ, עַד שֶׁעַל־פִּי רֹב כַּמָּה יְרֻשּׁוֹת יוֹרְדִין לְטֻמְיוֹן עַל־יְדֵי הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁבֵּין הַבָּנִים. וְגַם עַל־פִּי רֹב אֵינָם מַצְלִיחִים אֲחֲרָיו וְנַעֲשִׂים עֲנִיִּים. וַהֲלֹא מִימוֹת עוֹלָם אוֹמֵר כָּל אֶחָד, שֶׁהוּא חוֹשֵׁב בִּשְׁבִיל בָּנָיו כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לְבָנָיו מָמוֹן וַעֲשִׁירוּת, וַעֲדַיִן לֹא נִמְצָא אֶחָד בָּעוֹלָם שֶׁאָבִיו יַשְׁאִיר לוֹ דֵּי סִפּוּקוֹ שֶׁלֹּא יִהְיֶה טָרוּד עוֹד אַחַר הַמָּמוֹן, כִּי אֲפִלּוּ מִי שֶׁיּוֹרֵשׁ הוֹן רַב מֵאָבִיו, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵינוֹ מֵת וַחֲצִי תַּאֲוָתוֹ בְּיָדוֹ.

נִמְצָא, שֶׁלַּשָּׁוְא וּלְחִנָּם עוֹמְלִים כָּל הָעוֹלָם וּמְבַקְּשִׁים וּמְחַפְּשִׂים אַחַר הַמָּמוֹן תָּמִיד וּמְאוּמָה לֹא יִשְׂאוּ בַּעֲמָלָם. וְכַאֲשֶׁר צָעַק עַל זֶה קֹהֶלֶת בְּכָל סִפְרָיו. וּמִכָּל שֶׁכֵּן הָעֲנִיִּים וְהַדַּלִּים וּשְׁאָר אֲנָשִׁים שֶׁעֵינֵיהֶם מְצַפִּים תָּמִיד עַל פַּרְנָסָה, וְעוֹמְדִים בַּבֹּקֶר בִּדְאָגַת פַּרְנָסָה, וּבַלַּיְלָה לָנִים בִּדְאָגָה זוֹ, וּמְשׁוֹטְטִים בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחוֹבוֹת לִמְצֹא אֵיזֶה דֶּרֶךְ לְבַקֵּשׁ אֵיזֶה פַּרְנָסָה. וְכֵן עוֹבְרִים לָהֶם כַּמָּה יָמִים וְשָׁבוּעוֹת וְאֵין פּוֹעֲלִים כְּלוּם. וּמֵעַט פַּרְנָסָה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם, מַגִּיעַ לָהֶם רַק בְּהַשְׁגָּחַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁלֹּא מִמָּקוֹם שֶׁחָשְׁבוּ וּבִקְּשׁוּ וְחִפְּשׂוּ כְּלָל, כַּאֲשֶׁר נִרְאֶה בְּחוּשׁ. וּמוֹדִים עַל זֶה כָּל הַצְּרִיכִים פַּרְנָסָה, שֶׁעַל־פִּי רֹב הֵם מְבַקְּשִׁים וּמְחַפְּשִׂים אֵיזֶה יָמִים רֶוַח וּפַרְנָסָה וְאֵינָם מוֹצְאִים כְּלָל, וְאַחַר־כָּךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַזְמִין לָהֶם אֵיזֶה רֶוַח בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, שֶׁלֹּא מִמָּקוֹם שֶׁחִפְּשׂוּ וּבִקְּשׁוּ כְּלָל. נִמְצָא, שֶׁהַבַּקָּשָׁה וְהַחִפּוּשׂ שֶׁלָּהֶם הָיָה בְּחִנָּם לְהֶבֶל וְלָרִיק.

וּשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, צָוַח וְאָמַר (מִשְׁלֵי ב, ד-ה):

״אִם תְּבַקְּשֶׁנָּה כַּכֶּסֶף וְכַמַּטְמוֹנִים תְּחַפְּשֶׂנָּה אָז תָּבִין יִרְאַת ה״ וכו׳, שֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ אֶת דַּרְכֵי הַקְּדֻשָּׁה בְּבַקָּשָׁה וְחִפּוּשׂ גָּדוֹל כַּמַּטְמוֹנִים וְכַכֶּסֶף כַּנַּ״ל, ׳כַּמַּטְמוֹנִים וְכַכֶּסֶף׳ דַּיְקָא. וְיֵצֵר הָאָדָם בְּדַעְתּוֹ, כַּמָּה הָיָה מְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׂ אִם הָיוּ אוֹמְרִים לוֹ שֶׁבְּכַאן - יִמְצָא אוֹצָר בְּוַדַּאי. וְאִם יְחַפֵּשׂ כָּךְ אֶת הַצְּדִיק הָאֱמֶת, שֶׁעַל יָדוֹ יָבוֹא לְכָל טוֹב כַּנַּ״ל, בְּוַדַּאי יִזְכֶּה לִמְצֹא אוֹתוֹ וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו וְיִזְכֶּה לְכָל טוֹב. כִּי עִקַּר מַה שֶּׁנּוֹפְלִים בְּנֵי אָדָם בְּגָלוּת גָּדוֹל, שֶׁהֵם מְטַלְטָלִים בְּגָלוּת, וְנָעִים וְנָדִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ הַמָּמוֹן, הַכֹּל הוּא מֵחֲמַת הַפְּגָם שֶׁפָּגְמוּ, שֶׁלֹּא זָכוּ לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁעַל יָדָם זוֹכִין לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְלֶאֱמוּנָה וּלְהַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת, שֶׁאָז אֵין צְרִיכִין יְגִיעָה וְטִרְדָּא כְּלָל אַחַר הַפְּרָנָסָה.

כִּי "דִּרְשֵׁי ה' לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב" (תְּהִלִּים לד, יא), 'דִּרְשֵׁי' דַּיְקָא, דְּהַיְנוּ שֶׁמְּחַפְּשִׂין וּמְבַקְּשִׁין אֶת הַצַּדִּיק כְּדֵי לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲזַי לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַסְפִּיק לָהֶם כָּל צָרְכָּם, בְּלִי טִרְדָּא וּבַקָּשָׁה וְחִפּוּשׂ, כִּי זוֹכִין לְהַשְׂגָּחָה וְנִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, כַּנַּ"ל:

מג. **וְזֶה** בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מט, יג): "זְבוּלֻן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף אֳנִיּוֹת וְיַרְכָתוֹ עַל צִידֹן". כִּי צִידוֹן הוּא גְּבוּל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם י, יט): "וַיְהִי גְּבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידוֹן" וְכוּ'. וְשָׁם בִּתְחִלַּת הַגְּבוּל בְּמָקוֹם שֶׁמַּתְחִיל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שָׁם קָבוּר זְבוּלוּן [כַּאֲשֶׁר זָכִיתִי לִהְיוֹת שָׁם בְּעִצְמִי עַל קִבְרוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּעִיר צִידוֹן, וְאָמְרוּ לִי שָׁם, שֶׁמִּשָּׁם מַתְחִילִין לַחְשֹׁב גְּבוּל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל]. כִּי זְבוּלוּן הוּא בְּחִינַת תִּקּוּן תַּאֲוַת מָמוֹן, כִּי זְבוּלוּן הָיָה מַסְפִּיק לְיִשָּׂשכָר הַצַּדִּיק שֶׁהָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וּזְבוּלוּן הָיָה עוֹסֵק בְּפַרְקְמַטְיָא וְהָיָה מַסְפִּיק לְיִשָּׂשכָר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה עב, ה), שֶׁזֶּהוּ עִקַּר תִּקּוּן תַּאֲוַת מָמוֹן, כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (בְּסִימָן יג וּבְסִימָן כט). שֶׁעִקַּר תִּקּוּן תַּאֲוַת מָמוֹן הוּא צְדָקָה. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (דְּבָרִים לג, יח): "שְׂמַח זְבוּלֻן בְּצֵאתֶךָ וְיִשָּׂשכָר בְּאׇהָלֶיךָ" וְכוּ', שֶׁזֶּה בְּחִינַת תִּקּוּן תַּאֲוַת מָמוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׂמְחָה, בְּחִינַת 'שְׂמַח זְבוּלֻן', כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה "צִוִּיתָ צְדָקָה" (סִימָן כג). נִמְצָא שֶׁזְּבוּלוּן הוּא בְּחִינַת תִּקּוּן תַּאֲוַת מָמוֹן.

וְעַל־כֵּן זְבוּלוּן הוּא קָבוּר עַל גְּבוּל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּצִידוֹן, בְּחִינַת 'יְרֵכָתוֹ עַל צִידֹן' שֶׁסּוֹפוֹ עַל צִידוֹן שֶׁהוּא גְּבוּל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, זֶה רֶמֶז שֶׁעַל־יְדֵי בְּחִינַת זְבוּלוּן, דְּהַיְנוּ בְּחִינַת תִּקּוּן תַּאֲוַת מָמוֹן זוֹכִין לִכְנֹס לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. הַיְנוּ עַל־יְדֵי שֶׁמְּבַקְּשִׁים וּמְחַפְּשִׂים אֶת הַצַּדִּיק, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַנְצֵל מֵהַחִפּוּשׂ וְהַבַּקָּשָׁה שֶׁל הַסְּטָרָא אָחֳרָא שֶׁהוּא הַחִפּוּשׂ וְהַבַּקָּשָׁה אַחַר הַמָּמוֹן, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. כִּי עִקַּר אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל זוֹכִין עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים לז, כט): "צַדִּיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ". וְאִי אֶפְשָׁר לְאָדָם לִזְכּוֹת לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם עַל־יְדֵי צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַנְּשִׁיאִים שֶׁהֶעֱמִיד מֹשֶׁה לְהַנְחִיל הָאָרֶץ לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר לה, יז יח): "אֵלֶּה הָאֲנָשִׁים וְכוּ' לִנְחֹל אֶת הָאָרֶץ". כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם עַל־יְדֵי צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁעַל יָדָם זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן זְבוּלוּן שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַמְּחַקְּרִים לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת וּמְשַׁמֵּשׁ אוֹתוֹ בְּגוּף וְנֶפֶשׁ וּמָמוֹן וְעוֹשֶׂה לוֹ כָּל צָרְכָּיו, כְּמוֹ זְבוּלוּן שֶׁטָּרַח בְּפַרְקְמַטְיָא בִּשְׁבִיל לְהַסְפִּיק אֶת יִשָּׂשכָר שֶׁעָסַק בַּתּוֹרָה, הוּא זוֹכֶה לָבוֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְעַל־כֵּן זְבוּלוּן עוֹמֵד עַל גְּבוּל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי בְּחִינַת זְבוּלוּן שֶׁהוּא הַמִּתְקָרֵב לְצַדִּיק הָאֱמֶת, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לִכְנֹס וְלָבוֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל:

מד. **וּבְשִׂבְיִל** זֶה כָּל הָאַרְבָּעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת הַנַּ"ל - צְרִיכִין לְהָבִיא תּוֹדָה שֶׁבָּאָה מֵחָמֵץ וּמִצָּה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שָׁבוּעוֹת, שֶׁאָז מְבִיאִין גַּם כֵּן חָמֵץ וּמִצָּה, דְּהַיְנוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מֵחָמֵץ וּשְׂאֹר מְנָחוֹת מִמַּצָּה, כִּי כָּל הָאַרְבָּעָה הַנַּ"ל - עִקַּר הַנְּפָשׁ וְהַנְּפָלָאוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת שֶׁלָּהֶם נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת שָׁבוּעוֹת, שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְּעָתִיד, שֶׁאָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא הַשְׂגָּחָה וְנִפְלָאוֹת וְכוּ', שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַנְּפָשׁ וְהַנְּפָלָאוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת שֶׁל כָּל הָאַרְבָּעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת הַנַּ"ל, שֶׁכּוֹלְלִים כָּל הַנְּפָשׁ כַּנַּ"ל.

וְזֶה שֶׁפָּתַח דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם מִזְמוֹר זֶה שֶׁל הָאַרְבָּעָה הַנַּ"ל (תְּהִלִּים קז): "יֹאמְרוּ גְּאוּלֵי ה' אֲשֶׁר גְּאָלָם מִיַּד צָר וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב" וְכוּ', שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קִבּוּץ גָּלֻיּוֹת שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּשֶׁם כָּל הַקִּבּוּץ שֶׁל הַגָּלֻיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרִים ל, ד ה): "אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ וְכוּ'. וֶהֱבִיאֲךָ ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ" וְכוּ'. כִּי עִקַּר הִישׁוּעָה שֶׁל כָּל הָאַרְבָּעָה הַנַּ"ל הוּא נִמְשָׁךְ מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם הוּא בְּחִינַת הַשְׂגָּחָה וְנִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע כַּנַּ"ל, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַנְּפָשׁ וְהַיְשׁוּעוֹת כַּנַּ"ל. וְעִקַּר הַגְּלוּת שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַצָּרוֹת בְּגוּף וְנֶפֶשׁ שֶׁכֻּלָּם כְּלוּלִים בָּאַרְבָּעָה הַנַּ"ל, הָעִקָּר הוּא מֵחֲמַת הָרְחוּק וְהַגָּלוּת מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל:

מה. **וְזֶה** בְּחִינַת גֹּדֶל הַטְּלְטוּלִים וְהַיִּסּוּרִים שֶׁצְּרִיכִין לִסְבֹּל קֹדֶם שֶׁבָּאִין לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וּצְרִיכִים לְסַבֵּב בְּכַמָּה דְּרָכִים קֹדֶם שֶׁבָּאִין לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יג, יח): "וַיַּסֵּב אֱלֹהִים" וְכוּ', וְכַמּוּבָא לְעֵיל (אוֹת טז), וְהַכֹּל הוּא בִּשְׁבִיל קִבּוּץ הַנִּדָּחִים הַנַּ"ל.

כִּי אִיתָא בִּכְתָבֵי הָאַר"י זַ"ל (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים שַׁעַר קְרִיאַת שְׁמַע, פֶּרֶק ג) בְּכַוָּנוֹת 'וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ' וְכוּ', שֶׁבְּכָל מָקוֹם בָּעוֹלָם שֶׁאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נִדְחֶה לְשָׁם גְּבֻלּוֹת בְּאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ - נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ כָּל יִשְׂרָאֵל גָּלוּ לְשָׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְבָרֵר נִיצוֹצוֹת מִשָּׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה בָּאִין לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, עַיֵּן שָׁם בַּאֲרִיכוּת, שֶׁזֶּהוּ סוֹד מַה שֶּׁיִּשְׂרָאֵל מְפֻזָּרִין עַכְשָׁו בַּגָּלוּת בִּמְקוֹמוֹת הָרְחוֹקִים מֵהַקְּדֻשָּׁה מְאֹד. וְהִנֵּה זֶה הָעִנְיָן הוּא דָּבָר נִסְתָּר וְנֶעְלָם מְאֹד, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַבִּינוֹ, כִּי אָנוּ רוֹאִים, שֶׁבִּמְדִינוֹת הָרְחוֹקִים מִישִׁיבוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ בִּמְדִינוֹת מְאִסְקְוִוע, נִדְחוּ לְשָׁם יְהוּדִים מֻעָטִים. וְדָרִים בֵּין הַרְבֵּה עַכּוּ"ם יְהוּדִים מְתֵי מְעַט. עַד שֶׁיֵּשׁ עֲיָרוֹת הָרְחוֹקִים יוֹתֵר,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קכח

שֶׁאֵין נִמְצָאִים שָׁם יִשְׂרְאֵלִים כִּי אִם אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם בְּעִיר גְּדוֹלָה. וְהִנֵּה אָנוּ רוֹאִים בְּעֵינֵינוּ, שֶׁרֹב אֵלּוּ הַיְּהוּדִים הַדָּרִים בִּמְקוֹמוֹת כָּאֵלֶּה - רֻבָּם כְּכֻלָּם אֵינָם צַדִּיקִים כְּלָל, וְהַלְוַאי הָיוּ בֵּינוֹנִים, כִּי הֵם רְחוֹקִים מְאֹד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְאִי אֶפְשָׁר לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה, שֶׁלֹּא לְדַבֵּר עַל אֵיזֶה מִיְּשְׂרָאֵל, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי גַּם פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל מְלֵאִים מִצְווֹת כָּרִמּוֹן (בְּרָכוֹת נז.), וְאִם כֵּן, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהָבִין זֹאת, שֶׁעַל־יְדֵי אֲנָשִׁים כָּאֵלּוּ יִתְבָּרְרוּ הַנִּיצוֹצוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת כָּאֵלּוּ.

אַבָּל בֶּאֱמֶת הוּא נִפְלְאוֹת תְּמִים דֵּעִים, וְאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין זֹאת. וְהַכְּלָל, שֶׁעִקַּר הַגְּלוּת - הוּא הַגְּלוּת וְהַהִתְרַחֲקוּת מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא כְּלַל הַקְּדֻשָּׁה, וְעִקַּר הַגָּלוּת הוּא בִּשְׁבִיל לְבָרֵר הַנִּדָּחִים, שֶׁהֵם הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁנִּדְחוּ בְּעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, בִּבְחִינַת (פְּסָחִים פז:): ״לֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַכּוּ״ם אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּתְוַסְּפוּ עֲלֵיהֶם גֵּרִים״, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַנִּיצוֹצוֹת הַמִּתְבָּרְרִים מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת. כִּי בֶּאֱמֶת, לְכאוֹרָה קָשֶׁה לְהָבִין עִנְיַן הַגָּלוּת, שֶׁמֻּחְמָת שֶׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל גָּלָה אוֹתָם מִשָּׁם לְאֶרֶץ הָעַמִּים עַד שֶׁיִּתְקָנוּ וְיָשׁוּבוּ אֵלָיו וְיָבִיא לָנוּ גּוֹאֵל צִדְקֵנוּ. וְהַדָּבָר קָשֶׁה מְאֹד: אֵיךְ יִהְיֶה תִּקּוּנָה שֶׁבְּחוּץ־לָאָרֶץ יָשׁוּבוּ יִשְׂרָאֵל? וּמָה אִם בְּמָקוֹם חִיּוּתֵנוּ וּקְדֻשָּׁתֵנוּ שֶׁהוּא אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ הַקְּדֻשָּׁה שָׁשָּׁם עִקַּר קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, אִם שָׁם הִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל הַיֵּצֶר־הָרָע עַד שֶׁהֶחֱטִיאָם, אֵיךְ יִהְיֶה תִּקּוּנָה, שֶׁבְּחוּץ־לָאָרֶץ שֶׁהִיא אֶרֶץ הָעַמִּים אֲוִיר הַטָּמֵא וְכוּ׳, שָׁם יִתָּקְנוּ וְיָשׁוּבוּ יִשְׂרָאֵל? וְאִם כֵּן, חַס וְשָׁלוֹם, אֲפִס תִּקּוּנָה! הֲלֹא הַשֵּׁם יִתְבָּרְךְ רוֹצֶה בְּתִקּוּנוֹתֵינוּ וְאֵינוֹ חָפֵץ לִנְקֹם בָּנוּ, רַק כָּל הַגָּלֻיּוֹת וְהַצָּרוֹת הֵם בִּשְׁבִיל תִּקּוּן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ד, כט): ״וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת אֱלֹהֶיךָ וּמָצָאתָ״ וְכוּ׳. אֲבָל אֵיךְ יִתָּכֵן זֶה, שֶׁבְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל לֹא בִּקַּשְׁנוּ וְחִפַּשְׂנוּ וְדָרַשְׁנוּ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרְךְ, וּבְחוּץ־לָאָרֶץ בְּאֶרֶץ הָעַמִּים נִדְרֹשׁ וּנְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ.

אַבָּל בֶּאֱמֶת כָּל זֶה הוּא נִפְלְאוֹת תְּמִים דֵּעִים. וְהֵם מִסְתָּרֵי פְּלִאוֹתָיו. וְזֶהוּ בְּחִינַת כָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת הָעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְפִי בְּחִינָתוֹ וּמַדְרֵגָתוֹ, עַד שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה שֶׁנָּפְלוּ עַד עִמְקֵי תְּהוֹם תַּחְתִּיּוֹת, אֲשֶׁר נִדְמֶה לָהֶם כִּי אֶפֶס תִּקּוּנָה, חַס וְשָׁלוֹם, בִּפְרָט עַכְשָׁו בְּסוֹף הַגָּלוּת בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הָאֵלֶּה, בְּעֶקְבָּא דִּמְשִׁיחָא, כַּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ נִגְעֵי לִבּוֹ וּמַכְאוֹבָיו. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן סוֹף כָּל סוֹף כֻּלָּם יִתְתַּקְּנוּ וְלֹא יִהְיֶה נֶאֱבָד שׁוּם אֶחָד מֵהֶם. כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרְךְ חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח (שְׁמוּאֵל־ב׳ יד, יד). כִּי בֶּאֱמֶת, יֵשׁ לִפְעָמִים שֶׁדְּבֵקָה כְּשֶׁהָאָדָם מִגִּיעַ לְמָקוֹם נָמוּךְ וְרָחוֹק מֵהַקְּדֻשָּׁה מְאֹד מְאֹד, שָׁם דַּיְקָא יִתְעוֹרְרוּת בְּהִתְעוֹרְרוּת גָּדוֹל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרְךְ. וּכְמוֹ שֶׁדִּבַּרְנוּ מִזֶּה בְּתִחִלַּת הַדְּרוּשׁ הַזֶּה לְמַעְלָה כַּנַּ״ל (בְּאוֹתִיּוֹת א, ב). וְיֵשׁ בְּעִנְיָן זֶה כַּמָּה טְעָמִים וּבְחִינוֹת, וּקְצָת מֵהֶם הוּא מֻחְמַת שֶׁכְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, הָרְאָה לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חִבָּה יְתֵרָה וְהָיוּ מְקֹרָבִים אֵלָיו מְאֹד. וְנִדְמֶה לָהֶם שֶׁכְּבָר הֵם סְמוּכִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרְךְ וְלֹא בְּקֹשִׁהוּ יוֹתֵר וְנִתְרַשְּׁלוּ בַּעֲבוֹדָתָם. וְהַבַּעַל דָּבָר חוֹתֵר עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וְעַל־יְדֵי־זֶה הִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם עַד שֶׁהֶחֱטִיאָם. וְזֶה בְּחִינַת: ״חָסְבִי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי שֶׁהֵם הֲרְהִיבֻנִי״ (שִׁיר הַשִּׁירִים ו, ה), וְעַיִן בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י שָׁם שֶׁפֵּרֵשׁ עִנְיַן זֶה, שֶׁמֵּרֹב חִבָּה שֶׁהָרְאָה לָהֶם בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה מָרְדוּ בּוֹ וכו׳, עַיֵּן שָׁם. וְזֶהוּ עִנְיַן הַנַּ״ל. וְגַם מֵחֲמַת שֶׁכְּשֶׁהָיוּ בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל לְגֹדֶל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּאֵיזֶה תְּנוּעָה בְּעָלְמָא שֶׁלֹּא הִתְנַהֲגוּ בִּקְדֻשָּׁה כָּרְאוּי - פָּגְמוּ מְאֹד. וְעַל־יְדֵי הַפְּגָם הַזֶּה - נִמְשַׁךְ פְּגָם גָּדוֹל יוֹתֵר, כִּי ״עֲבֵרָה גּוֹרֶרֶת״ וְכוּ׳ (אָבוֹת ד, ב), וְעַל־יְדֵי־זֶה הֶחֱטִיאָם הַבַּעַל דָּבָר.

וְזֶה בְּחִינַת (מְלָכִים־א יז, יח): ״כִּי בָאתָ אֵלַי לְהַזְכִּיר אֶת עֲוֹנִי״, שֶׁפְּנָגַד קְדֻשַּׁת אֵלְיָהוּ הִיא נֶחֱשֶׁבֶת כִּרְשָׁעָה, אַף־עַל־פִּי שֶׁהָיְתָה צַדֶּקֶת, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י שָׁם. וּבִשְׁבִיל זֶה הֻכְרְחוּ לָצֵאת בַּגָּלוּת. וְאָז מִגֹּדֶל הָרְחוֹק - שָׁרוֹאִים גֹּדֶל רְחוֹקָם מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרְךְ שֶׁנִּגְלוּ וְנָפוֹצוּ בְּאֶרֶץ הָעַמִּים, בַּאֲוִיר הַטָּמֵא, תַּחַת מֶמְשֶׁלֶת הָעַכּוּ״ם, מִתְגַּבְּרִים נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיוֹתֵר לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרְךְ כַּנַּ״ל. וְגַם שָׁם, לְגֹדֶל הַטֻּמְאָה שֶׁל חוּץ־לָאָרֶץ, תֵּכֶף כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂים אֵיזֶה עֲבוֹדָה בְּעָלְמָא - יָקָר בְּעֵינָיו יִתְבָּרְךְ מְאֹד מְאֹד. אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין עֲבוֹדָתָם בִּשְׁלֵמוּת, אַף־עַל־פִּי־כֵן יָקָר בְּעֵינָיו מְאֹד, שֶׁבִּמְקוֹם רְחוֹק וְטָמֵא כָּזֶה יִתְגַּבְּרוּ לַעֲשׂוֹת אֲפִלּוּ הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת. וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְרַחֵם עֲלֵיהֶם וּמוֹשִׁיעָם. וְזֶהוּ בְּחִינָה שֶׁל כָּל הַנּוֹפְלִים מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרְךְ, שֶׁעַל־יְדֵי כָּל מַה שֶּׁפּוֹגְמִים אֵיזֶה פְּגָם, אוֹ שֶׁעוֹבְרִים אֵיזֶה עֲבֵרָה, חַס וְשָׁלוֹם, נוֹפְלִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְאִם כֵּן מַה יִּהְיֶה הַסּוֹף? וְכִי אֶפֶס תִּקּוּנָה?

אַךְ הַכֹּל עַל־פִּי הַנַּ״ל, שֶׁכְּשֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרְךְ רוֹאֶה שֶׁאֵיזֶה אָדָם מִתְרַחֵק מֵעֲבוֹדָתוֹ וּפוֹגֵם אֵיזֶה פְּגָם אוֹ שֶׁעוֹבֵר, חַס וְשָׁלוֹם, אֵיזֶה עֲבֵרָה - אֲזַי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְרַחֵק אוֹתוֹ וְנוֹפֵל יוֹתֵר, כִּי הַבָּא לְטָמֵא פּוֹתְחִין לוֹ (יוֹמָא לח:), אֲבָל אִם כֵּן, הָיָה, חַס וְשָׁלוֹם, אֶפֶס תִּקּוּנָה וְלֹא הָיָה בְּאֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לָשׁוּב לְעוֹלָם, מֵאַחַר שֶׁכָּל פַּעַם נוֹפֵל יוֹתֵר, חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרְךְ חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח. וְהוּא מְסִבּוֹת מִתְהַפֵּךְ בְּתַחְבּוּלוֹתָו (אִיּוֹב לז, יב). כִּי כְּשֶׁהָאָדָם נוֹפֵל עַל־יְדֵי חֲטָאִים לְמָקוֹם הָרָחוֹק מֵהַקְּדֻשָּׁה, אֲזַי הַשֵּׁם יִתְבָּרְךְ מְזַמֵּין לוֹ שָׁם רְמָזִים לְפִי אוֹתוֹ הַמָּקוֹם, וּמְזַמֵּין לוֹ אֵיזֶה זְכוּת

שֶׁיָּכוֹל לִזְכּוֹת בְּזֶה הַמָּקוֹם הָרָחוֹק דַּיְקָא. וְזֶהוּ הַנִּסָּיוֹן וְהַבְּחִירָה שֶׁלּוֹ. וְאִם יִזְכֶּה שָׁם לִזְכֹּר בַּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲשׂוֹת שָׁם מַה שֶּׁיּוּכַל, מַה שֶּׁמְּרַמֵּז לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא, בְּקַל יוּכַל לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

כִּי לְפִי הַמָּקוֹם הַזֶּה, יָכוֹל לִזְכּוֹת בַּעֲבוֹדָה קְטַנָּה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ וְתַעֲנוּג וְשַׂעֲשׁוּעַ גָּדוֹל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מַה שֶּׁלֹּא הָיָה זוֹכֶה בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ בְּיוֹתֵר. כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְקַבֵּל תַּעֲנוּג וְשַׂעֲשׁוּעַ גָּדוֹל מְאֹד כְּשֶׁעוֹלֶה לְפָנָיו אִיזֶה עֲבוֹדָה מִמָּקוֹם הַנְּמוּךְ וְרָחוֹק מְאֹד, כַּמּוּבָן בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל כַּמָּה פְּעָמִים (סיְמָנִים יד, נט). בִּבְחִינַת (זֹהַר יִתְרוֹ סט.): ׳כַּד אָתֵי יִתְרוֹ וְאָמַר: ׳כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי׳ וְכוּ׳, כְּדֵין אִסְתַּלַּק וְאִתְיְקַר שְׁמָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלָּא וְתַתָּא׳ (כְּאֲשֶׁר בָּא יִתְרוֹ, וְאָמַר ׳כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי [כִּי גָּדוֹל ה׳], אֲזַי הִתְעַלָּה וְהִתְכַּבֵּד שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה).

וְזֶה סוֹד גְּלוּת יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל, וּבִפְרָטִיּוּת הַנְּפִילוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּנַ״ל, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַגָּלוּת. כִּי כָּל מַה שֶּׁנּוֹפֵל לְמָקוֹם נָמוּךְ וְרָחוֹק מֵהַקְּדֻשָּׁה יוֹתֵר - יֵשׁ לוֹ שָׁם אֵיזֶה עֲבוֹדָה וְנַחַת רוּחַ לַעֲשׂוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מַה שֶּׁאֵינוֹ זוֹכֶה לָזֶה אֲפִלּוּ צַדִּיק גָּדוֹל וְכנַ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַעֲלֶה כָּל הַנִּיצוֹצוֹת וְהַקְּדֻשׁוֹת שֶׁנָּפְלוּ לְשָׁם לַמָּקוֹם הַטָּמֵא הַזֶּה. כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה נִיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁנָּפְלוּ מִשָּׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת הַרְבֵּה, לְעִמְקֵי עִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת מְאֹד מְאֹד. וּמֵחֲמַת שֶׁמְּנָחִים בְּיִרְיַן מְצוּלָה בְּעִמְקֵי תְּהוֹמוֹת מְאֹד מְאֹד, בְּוַדַּאי אֵין מִי שֶׁיְּכֹנֵס לְשָׁם לְהַעֲלוֹתָם. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁמְּזַדְּמֵן אָדָם שֶׁחָטָא עַד שֶׁנָּפַל לְשָׁם, חַס וְשָׁלוֹם, תֵּכֶף כְּשֶׁמַּזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ בַּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְנִתְעוֹרֵר לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאֵיזֶה עֲבוֹדָה בְּעָלְמָא שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שָׁם, לְפִי מְקוֹמוֹ הַנְּמוּךְ כַּנַּ״ל, אֲזַי מִתְדַּבְּקִים בּוֹ כָּל אֵלּוּ הַנִּיצוֹצוֹת, וּמַעֲלֶה אוֹתָם מִשָּׁם. וּבָזֶה עוֹשֶׂה נַחַת רוּחַ וְתַעֲנוּג גָּדוֹל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּלִי שִׁעוּר, כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת הַיְּהוּדִים הַנִּדָּחִים בְּאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ בִּמְקוֹמוֹת הָרְחוֹקִים מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי יֵשׁ שָׁם נִיצוֹצוֹת מֵאֲלָפִים שָׁנִים שֶׁמְּנָחִים שָׁם בְּגָלוּת וְצַעַר גָּדוֹל מְאֹד, שֶׁאִם הָיוּ מְרִיחִים שָׁם רֵיחַ בְּעָלְמָא שֶׁל יִשְׂרָאֵל - הָיוּ מְחַיִּין עַצְמָן מְאֹד. וְעַל־כֵּן תֵּכֶף שֶׁנִּכְנָס לְשָׁם אֵיזֶה יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא, אֲפִלּוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל ׳אַף־עַל־פִּי שֶׁחָטָא יִשְׂרָאֵל הוּא׳ (סַנְהֶדְרִין מד.), וְאַף־עַל־פִּי־כֵן שָׁם ׳יִשְׂרָאֵל׳ נִקְרָא עָלָיו, אֲזַי תֵּכֶף כְּשֶׁאֵלּוּ הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים מְרִיחִין רֵיחַ שֶׁל יִשְׂרָאֵל - הֵם מִתְעוֹרְרִים וּמִתְדַּבְּקִים בּוֹ. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁעֲדַיִן אֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לַעֲלוֹת, מֵחֲמַת שֶׁזֶּה הָאִישׁ בְּוַדַּאי אֵין לוֹ כֹּחַ לְהַעֲלוֹתָן, וְעַל־כֵּן עַל־פִּי רֹב נוֹפֵל עַל יָדָם יוֹתֵר מֵחֲמַת רִבּוּי הַקְּלִפּוֹת הַנֶּאֱחָזִין בְּאֵלּוּ הַנִּיצוֹצוֹת, כַּיָּדוּעַ, אַף־עַל־פִּי־כֵן, מֵאַחַר שֶׁעַל כָּל פָּנִים מַחֲזִיק עַצְמוֹ בְּדַת יִשְׂרָאֵל, וְאֵינוֹ מֵמִיר דָּתוֹ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, וְנִקְרָא עָלָיו שָׁם ׳יִשְׂרָאֵל׳ - זֶה בְּעַצְמוֹ יָקָר מְאֹד בְּעֵינֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְיֵשׁ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תַּעֲנוּג וְשַׂעֲשׁוּעַ גָּדוֹל מִזֶּה, עַד שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף יַעֲלֶה זֶה הָאִישׁ מִשָּׁם, וְיַעֲלֶה עִמּוֹ כָּל הַנִּיצוֹצוֹת הַנַּ״ל מִשָּׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יְתַקֵּן כָּל חֶטְאָיו, מֵאַחַר שֶׁעַל יָדוֹ דַּיְקָא עָלוּ הַנִּיצוֹצוֹת הָאֵלּוּ, מַה שֶּׁלֹּא הָיוּ יְכוֹלִין לַעֲלוֹת עַל־יְדֵי שׁוּם אִישׁ כָּשֵׁר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מִי הָיָה נִכְנָס לְמָקוֹם טָמֵא וּמְלֻכְלָךְ כָּזֶה, וְכַנַּ״ל.

וְהָעִקָּר הוּא עַל־יְדֵי כֹּחַ הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הָאֱמִתִּי, שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לְהַעֲלוֹת כָּל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים עִם הַנִּיצוֹצוֹת שְׁנִּתְדַּבְּקוּ בָּהֶם מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת הַנְּמוּכִים, אֲפִלּוּ מֵעִמְקֵי עִמְקֵי תְּהוֹם תַּחְתִּיּוֹת, אֲפִלּוּ מִיּוֹן מְצוּלָה וְאֵין מָעֳמָד. וְעַל־כֵּן כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם מִשְׁתַּדֵּל וּמְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת - יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה לְעוֹלָם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה. אֲפִלּוּ אִם נָפַל מְאֹד אֲלָפִים וְרִבְבוֹת פְּעָמִים. כִּי בְּכֹחַ הַצַּדִּיק יָכוֹל לִהְיוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי דָּבָר אֶחָד וְנַחַת רוּחַ אֶחָד שֶׁיַּעֲשֶׂה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמְקוֹמוֹ הָרָחוֹק כָּזֶה - יִתְקַן הַכֹּל וְיַעֲלֶה עִמּוֹ כָּל הַנִּיצוֹצוֹת מִמְּקוֹמוֹת כָּאֵלּוּ, מַה שֶּׁלֹּא הָיוּ יְכוֹלִים לַעֲלוֹת עַל־יְדֵי שׁוּם אָדָם אַחֵר, וְכַנַּ״ל.

וּבִשְׁבִיל זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לִסְבֹּל טִלְטוּלִים וְיִסּוּרִים הַרְבֵּה קֹדֶם שֶׁבָּא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל - הַכֹּל בִּשְׁבִיל בְּרוּר הַנִּיצוֹצוֹת הַנַּ״ל, שֶׁכֻּלָּם צְרִיכִים לְהִתְקַבֵּץ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְעַל יָדָם הָיָקָא זוֹכִין לָבוֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. כִּי בְּכָל מָקוֹם שֶׁמְּסַבֵּב לָבוֹא לְשָׁם בִּשְׁבִיל לָבוֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל - הוּא מְבָרֵר הַנִּיצוֹצוֹת מִשָּׁם, מֵאַחַר שֶׁכָּל כַּוָּנָתוֹ שֶׁהוֹלֵךְ וּמְסַבֵּב שָׁם הוּא בִּשְׁבִיל לָבוֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁם קִבּוּץ כָּל הַנִּיצוֹצוֹת, וַאֲזַי זוֹכֶה לָבוֹא עִם כָּל אֵלּוּ הַנִּיצוֹצוֹת לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, בִּבְחִינַת: ״אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ ה׳ אֱלֹהֶיךָ וְכוּ׳, וֶהֱבִיאֲךָ ה׳ אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ״ (דְּבָרִים ל, ד). וְהַכֹּל בְּכֹחַ הַצַּדִּיק, שֶׁעַל יָדוֹ דַּיְקָא בָּאִין לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְכנַ״ל. וְעוֹד יֵשׁ בָּזֶה דְּבָרִים הַרְבֵּה. וְדֵי בָּזֶה לַמַּסְתַּפֵּל עַל הָאֱמֶת, לְרַחֵם עַל עַצְמוֹ לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל מָקוֹם שֶׁהוּא, כִּי חַסְדֵי ה׳ לֹא תָמְנוּ וְלֹא כָלוּ רַחֲמָיו לְעוֹלָם:

מו. **וְזֶה** פֵּרוּשׁ (דִּבְרֵי הַיָּמִים־א טז, יא): **דִּרְשׁוּ ה׳ וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָּנָיו תָּמִיד** - ׳דִּרְשׁוּ ה״ - שֶׁצְּרִיכִין לִדְרשׁ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵאֹד, לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בֶּאֱמֶת. וּמִפָּרֵשׁ הַפָּסוּק: אֵיךְ מְבַקְּשִׁין אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ? הֵינוּ אֵיךְ זוֹכִין לֶאֱמוּנָה? וְזֶה וְעֻזּוֹ - עֻזּוֹ זֶה הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁנִּקְרָא עֹז, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל (סִימָן יא אוֹת ד): שֶׁהַצַּדִּיק נִקְרָא בְּעֹז - ׳בּוֹ עֹז בּוֹ תִּקְפָּא׳ (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן לה, עה.). כִּי הַצַּדִּיק הוּא ׳גִּבּוֹר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ׳ (אָבוֹת ד, א). וְהוּא עֹז כַּנַּמָּר (שָׁם ה, כ) בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְהוּא נוֹתֵן עֹז וְתַעֲצוּמוֹת

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות ברכת הריח הלכה ד אוֹרַח חַיִּים קכט

לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּבְיָכוֹל, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים סח, לה): ״תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים״. וּכְשֶׁביל זֶה הַצַּדִּיק נִקְרָא עֻזּוֹ. וְזֶהוּ דִּרְשׁוּ ה׳ וְעֻזּוֹ - שֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, וְזֶה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל־יְדֵי שֶׁיִּדְרְשׁוּ וִיבַקְּשׁוּ וִיחַפְּשׂוּ אֶת ה׳ וְעֻזּוֹ׳, הַיְנוּ הַצַּדִּיק, כַּמְבֹאָר לְעֵיל, שֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק מִאֹד, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וְיוֹדְעִין אֶת ה׳ וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ בַּקְּשׁוּ פָּנָיו תָּמִיד - פָּנָיו׳, הֵם הַצַּדִּיקִים שֶׁנִּקְרָאִים אַנְפִּי שְׁכִינְתָּא, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תִּקּוּנֵי קסג:). וּכְמוֹ שֶׁשָּׁמַעְתָּ זֶה מִפִּי רַבֵּנוּ זַ״ל (חַיֵּי מוֹהַר״ן סִימָן תקמב). הַיְנוּ שֶׁצְּרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ פְּנֵי ה׳ שֶׁהֵם הַצַּדִּיקִים, צְרִיכִין לְחַפְּשָׂם וּלְבַקְּשָׂם תָּמִיד, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְמָצְאָם לְהִתְקָרֵב לָהֶם, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה וְהַהִתְקָרְבוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּלוּי בָּהֶם כַּנַּ״ל.

וְזֵהוּ זִכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה וְכוּ׳ - הַיְנוּ שֶׁהַפָּסוּק מְפָרֵשׁ, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיקִי הָאֱמֶת, הֲלֹא יֵשׁ עֲרְבוּבְיָא גְּדוֹלָה בָּעוֹלָם מִגֹּדֶל הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁנַּעֲשָׂה בָּעוֹלָם עַל־יְדֵי עַזֵּי פָּנִים שֶׁבַּדּוֹר וְכַנַּ״ל. עַל זֶה מֵשִׁיב הַפָּסוּק: **זִכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מוֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ** - שֶׁזֹּהוּ בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה וִיצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁזְּכִינוּ שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת, וְהֶרְאָה מוֹפְתִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים מְאֹד, וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא מִשְׁפְּטֵי פִיהוּ, הַיְנוּ שֶׁהַכָּתוּב אוֹמֵר שֶׁנִּזְכֹּר אֶת הַכֹּחַ שֶׁל מַתַּן תּוֹרָה שֶׁזָּכִינוּ אַחַר יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַכֹּחַ שֶׁל קַבָּלַת הַתּוֹרָה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, כַּנַּ״ל.

וְזֵהוּ: זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו, הוּא ה׳ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו - הַיְנוּ עִנְיַן הַמְבֹאָר לְעֵיל בַּאֲרִיכוּת, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַקְדִּים רְפוּאָה לַמַּכָּה תָּמִיד, שֶׁזֹּהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַזְמִין לָאָדָם הָאָרָה מִלְמַעְלָה, וּמְסַיֵּעַ אוֹתוֹ מִשָּׁרֵשׁ הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ כְּדֵי לְסַיֵּעַ אוֹתוֹ שֶׁיּוּכַל לְהַגִּיעַ לְאוֹתָהּ הַקְּדֻשָּׁה וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר לְעֵיל.

וְזֹאת הַבְּחִינָה הִיא סוֹד סִתְרֵי הַבְּחִירָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין, אֵיךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְסַיֵּעַ אֶת הָאָדָם וְהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרֵי הַיָּמִים־א כט, יד): ״כִּי מִמְּךָ הַכֹּל״ וְכוּ׳. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (אִיּוֹב מא, ג): ״מִי הִקְדִּימַנִי וַאֲשַׁלֵּם״. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לְהָאָדָם בְּחִירָה וְכַנַּ״ל. וּמְבֹאָר לְעֵיל (אוֹת כג): שֶׁזֹּהוּ בְּחִינַת (דְּבָרִים לג, ב): ״ה׳ מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ״ וְכוּ׳. שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֶחְזִיר הַתּוֹרָה לְכָל הָעַכּוּ״ם וְלֹא רָצוּ לְקַבְּלָהּ עַד שֶׁבָּאוּ יִשְׂרָאֵל וְקִבְּלוּהָ, דְּהַיְנוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֵאִיר עֲלֵיהֶם וְרָמַז לָהֶם רְמָזִים שֶׁיִּתְקָרְבוּ אֵלָיו וְלֹא רָצוּ לְקַבְּלָהּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל תֵּכֶף כְּשֶׁרָמַז לָהֶם וְהֵאִיר עֲלֵיהֶם וְרָצָה לִסַּיְעָם וּלְקָרְבָם, תֵּכֶף רָצוּ אַחֲרָיו בְּאַהֲבָה וְנִתְקָרְבוּ אֵלָיו, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ד): ״מְשָׁכְנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה״. וּפֵרֵשׁ רַשׁ״י שָׁם, שֶׁתֵּכֶף כְּשֶׁהִתְחַלְתָּ לְמָשְׁכֵנִי לְרַמֵּז לִי עַל־יְדֵי שֶׁלּוּחֶךָ שֶׁאַתָּה רוֹצֶה לְקָרְבֵנִי, אֲזַי תֵּכֶף ׳אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה׳ בְּאַהֲבָה וְהִקְדַּמְתִּי נַעֲשֶׂה לִנְשָׁמַע. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים מ, ד־ח): ״אָזְנַיִם כָּרִיתָ לִי וְכוּ׳. אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה בָּאתִי״. וּפֵרֵשׁ רַשׁ״י שָׁם גַּם כֵּן שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָמַז לָהֶם לְקָרְבָם בְּחִינַת: ׳אָזְנַיִם כָּרִיתָ לִי׳ וְכוּ׳ וַאֲזַי תֵּכֶף: ״אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה בָּאתִי בִּמְגִלַּת סֵפֶר לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֱלֹהַי חָפָצְתִּי״. כִּי חָפַצְתִּי תֵּכֶף בְּאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה לִרְדֹף וְלָרוּץ אַחֲרֶיךָ וְלִמְסֹר נַפְשִׁי עַל קְדֻשַּׁת שְׁמֶךָ.

נִמְצָא, שֶׁיֵּשׁ כָּאן שְׁנֵי בְּחִינוֹת שֶׁלְּפִי פְּחִיתוּת דַּעַת הָאָדָם נִרְאִין כְּסוֹתְרִין זֶה אֶת זֶה, כִּי בִּבְחִינָה אַחַת נִרְאֶה, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּחַר בְּיִשְׂרָאֵל בְּחִנָּם בְּחַסְדּוֹ הַגָּדוֹל לְבַד.

וְזֶה בְּרוֹדְאִי אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין, מִפְּנֵי מָה בָּחַר בָּעָם מִכָּל הָעַמִּים, אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת נִקְרָאִים יִשְׂרָאֵל בִּשְׁבִיל זֶה ׳עַם סְגֻלָּה׳, כִּי סְגֻלָּה הוּא בְּחִינַת דָּבָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה ״בְּהַעֲלֹתְךָ״ (בִּמִדְבַּר כא). אֲבָל יֵשׁ בְּחִינָה אַחֶרֶת, שֶׁיִּשְׂרָאֵל זָכוּ לְהִתְדַּבֵּק בַּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלִבְחֹר בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר גַּם זֶה הָיָה בֶּאֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה ב, ב): ״זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר״ וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי בְּחִינָה זוֹ בְּוַדַּאי מַגִּיעַ לְיִשְׂרָאֵל לְקָרְבָם בְּכָל עֵת.

אֲבָל בֶּאֱמֶת עַל־יְדֵי בְּחִירָתָם לְבַד שֶׁל יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי לֹא הָיָה לָהֶם כֹּחַ לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הַיֵּצֶר־הָרָע וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא הַמּוֹנֵעַ וּמְבַלְבֵּל אוֹתָם, וְעִקַּר הִתְקָרְבוּתָם שֶׁזָּכוּ לְהִתְקָרֵב וּלְהִתְעוֹרֵר אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, הָיָה עַל־יְדֵי סִיּוּעַ גָּדוֹל דִּלְעֵלָּא. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים טז, ה) ״אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי״. וּפֵרֵשׁ רַשׁ״י: ׳אַתָּה הִנַּחְתָּ יָדִי עַל חֶלְקָךְ הַטּוֹב וְאָמַרְתָּ לִי אֶת זֶה בְּחַר לָךְ׳. וְאִלּוּ הַשְּׁנֵי בְּחִינוֹת הֵם מִתְקַבְּצִים יַחַד, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּחַר בְּיִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל בָּחֲרוּ בַּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמֵהֵיכָן הָיְתָה הַהַתְחָלָה, זֶה הָעִנְיָן מְסוֹד סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין כְּלָל, כִּי זֶהוּ בְּחִינַת מַקִּיפִין שֶׁלֹּא יִתְגַּלּוּ עַד לֶעָתִיד, כַּמּוּבָן בְּהַתּוֹרָה ״בְּהַעֲלֹתְךָ״ הַנַּ״ל.

וְזֶה עִקַּר בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה. כִּי עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה הוּא שֶׁנִּמְשְׁכָה קְדֻשָּׁה עַל יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה כֹּחַ לְכָל אָדָם בְּכָל דּוֹר וּבְכָל זְמַן לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה, וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר וְכוּ׳, וְלִזְכּוֹת

עַל־יְדֵי־זֶה לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּשְׁלֵמוּת בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וְכוּ', כַּנַּ"ל. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לְכָל אָדָם בְּחִירָה גְּדוֹלָה בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, אִם לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים אִם לָאו, חַס וְשָׁלוֹם, כַּאֲשֶׁר אָנוּ רוֹאִין בְּעֵינֵינוּ, שֶׁמִּמַּעַט דִּמְעַט הֵם הַמִּתְקָרְבִים לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם לו, טז): "טוֹב מְעַט לַצַּדִּיק" וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת: זֶרַע יִשְׂרָאֵל עִבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו - הַיְנוּ שְׁנֵי בְּחִינוֹת הַנַּ"ל, כִּי זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ - זֶה בְּחִינַת בְּחִירַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחָרוּ בַּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי עֲבוֹדָתָם וְיִגִּיעָתָם וְטִרְחָתָם שֶׁהָלְכוּ אַחֲרָיו בְּמִדְבָּר וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת 'עַבְדּוֹ', דְּהַיְנוּ שֶׁעוֹבְדִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל שֵׁם זֶה נִקְרָאִים עֲבָדוֹ. **בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו** - זֶה בְּחִינָה הַשֵּׁנִית הַנַּ"ל, דְּהַיְנוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּחַר בָּהֶם בְּטוּבוֹ הַגָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יד, ב): "וּבְךָ בָּחַר ה' לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה" וְכוּ'. הַיְנוּ שְׁנֵי הַבְּחִינוֹת הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי שְׁנֵיהֶם נִתְקָרְבוּ יִשְׂרָאֵל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְקִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה.

וְכֵן הוּא בְּכָל דּוֹר וָדוֹר בְּעִנְיַן הַהִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים כַּנַּ"ל. וְהַכֹּל בְּכֹחַ הַתּוֹרָה שֶׁקִּבַּלְנוּ בְּכָר, וְכַנַּ"ל. וּבְשָׁבִיל זֶה אֵצֶל 'עַבְדּוֹ' כְּתִיב 'יִשְׂרָאֵל', וְאֵצֶל 'בְּחִירָיו' כְּתִיב 'יַעֲקֹב'. כִּי יַעֲקֹב הוּא בְּחִינָה קְטַנָּה, וְיִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינָה גְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, כַּיָּדוּעַ (זֹהַר וַיְחִי רכב.). הַיְנוּ שֶׁבַּתְּחִלָּה כְּשֶׁאָדָם מִישְׂרָאֵל צָרִיךְ לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאֵין לוֹ כֹּחַ לְהִתְקָרֵב מִגֹּדֶל חֲלִישַׁת כֹּחוֹ בְּנֶגֶד הַיֵּצֶר הָרָע, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְסַיֵּעַ אוֹתוֹ בְּרֶרֶךְ נִפְלָא וְנוֹרָא כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב. וְכָל הִתְקָרְבוּתוֹ עַל־יְדֵי סִיּוּעַ דִּלְעֵלָּא, זֹאת הַבְּחִינָה נִקְרֵאת יַעֲקֹב, בְּחִינַת קְטַנּוּת, בִּבְחִינַת (הוֹשֵׁעַ יב, ד): "בַּבֶּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו", שֶׁצְּרִיכִין לְקַבֵּל גְּדֻלַּת קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל בְּדֶרֶךְ עֲרָמָה בִּגְנֵבָה וְהַעֲלָמָה - שֶׁלֹּא יְקַטְרֵג הַבַּעַל דָּבָר, מֵחֲמַת שֶׁעֲדַיִן לֹא זָכָה עַל־יְדֵי עֲבוֹדַת עַצְמוֹ לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רַק הָעָקֵר עַל־יְדֵי סִיּוּעַ דִּלְעֵלָּא. וְעַל־כֵּן זֹאת הַבְּחִינָה נִקְרֵאת 'יַעֲקֹב'. אֲבָל אַחַר־כָּךְ, כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהִתְגַּבֵּר כָּאָרִי בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַד שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי עֲבוֹדָתוֹ, אָזַי נִקְרָא 'יִשְׂרָאֵל' שֶׁהוּא בְּחִינָה גְּדוֹלָה, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית לב, כט): "לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל". וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י: שֶׁלֹּא יֵאָמֵר עוֹד שֶׁקִּבָּלַת הַבְּרָכוֹת הָיְתָה בְּעָקְבָה וּבְמִרְמָה וְכוּ', הַיְנוּ שֶׁאֵין יְכוֹלִין לוֹמַר עוֹד שֶׁבְּדֶרֶךְ רַמָּאוּת וְהַעֲלָמָה קִבַּלְתָּ הַבְּרָכוֹת שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל, "כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ, כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים וַתּוּכָל". כִּי זָכִיתָ לְהִתְגַּבֵּר בַּעֲבוֹדָתְךָ עַד שֶׁנִּצַּחְתָּ מַלְאָכִים הַמְקַטְרְגִים וַאֲנָשִׁים הַמִּתְנַגְּדִים וְהַמּוֹנְעִים הַנִּמְשָׁכִים מֵהֶם. וְאָזַי נִקְרָא יִשְׂרָאֵל. וְעַל־כֵּן אֵצֶל 'עַבְדּוֹ' שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבְּחִירָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל בָּחֲרוּ בַּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי עֲבוֹדָתָם שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת עִבְדּוֹ, כַּנַּ"ל. אֲבָל אֵצֶל 'בְּחִירָיו' שֶׁזֹּאת הִיא הַבְּחִינָה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּחַר בְּיִשְׂרָאֵל בְּחַסְדּוֹ כְּתִיב 'יַעֲקֹב', כִּי זֹאת הַבְּחִינָה הִיא בְּחִינַת יַעֲקֹב כַּנַּ"ל. וּבְחִינַת בְּחִירַת יִשְׂרָאֵל בַּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי עֲבוֹדָתָם הוּא בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל וְכַנַּ"ל. וּבֶאֱמֶת הַכֹּל אֶחָד, כִּי גַּם מִתְּחִלָּה כְּשֶׁנִּתְקָרְבוּ יִשְׂרָאֵל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּכְלָל בְּשָׁעַת מַתַּן תּוֹרָה, אוֹ בִּפְרָטִיּוּת כְּשֶׁמִּתְקָרֵב אָדָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּבְכָל זְמַן, בִּוּדַּאי גַּם בַּתְּחִלָּה בְּשָׁעַת הַקָּטְנוּת וְהַהַתְחָלָה הָיָה לוֹ אִיזֶה בְּחִירָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה לְהִתְקָרֵב, אַף כָּל זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין כְּלָל, וְכַנַּ"ל.

וְזֶהוּ: הוּא ה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו, הַיְנוּ שֶׁבְּוַדַּאי צַדִּיק ה' וְיָשָׁר מִשְׁפָּטָיו וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ (תְּהִלִּים צב, טז), וּבְוַדַּאי לֹא עַל חִנָּם בָּחַר בָּנוּ בִּכְלָל וּבִפְרָט, רַק שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין זֹאת, וְכַנַּ"ל.

וְזֶהוּ: זִכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר - הַיְנוּ שֶׁצְּרִיכִין לִזְכֹּר בְּרִיתוֹ, הַיְנוּ הַתּוֹרָה, בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁעֲדַיִן אָנוּ צְרִיכִין לְהַצַּדִּיק הַדּוֹר, אַף־עַל־פִּי־כֵן פָּעָלְנוּ הַרְבֵּה עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו. וְזֶהוּ בְּחִינַת: **דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר** - כְּמַאֲמָר לְעֵיל בַּאֲרִיכוּת (בְּאוֹת לה), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָצָה לִתֵּן אֶת הַתּוֹרָה לְאֶלֶף דּוֹר, וְרָאָה שֶׁאֵין הָעוֹלָם מִתְקַיְּם, וְעָמַד וּנְתָנָהּ לְעֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה דּוֹרוֹת, שֶׁמְּבֹאָר לְעֵיל שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינָה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי קִבְּלַת הַתּוֹרָה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר כְּפִי הַזְּמַן וּכְפִי הַיּוֹם, כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וְכוּ', לֶאֱמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנַעַן וְכוּ' - כִּי עִקַּר תַּכְלִית קִבָּלַת הַתּוֹרָה וְתַכְלִית הַהִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, עִקַּר הַתַּכְלִית הוּא אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, דְּהַיְנוּ לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְכַנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת **חֶבֶל נַחֲלָתָכֶם** - 'חֶבֶל' דַּיְקָא, כִּי בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים בְּחִינַת אֱמוּנָה כַּנַּ"ל - שָׁם קָשׁוּר הַחֶבֶל דְּקֻדֻּשָּׁה אֲשֶׁר כָּל מִי שֶׁמִּתְקָרֵב לְשָׁם, דְּהַיְנוּ לְהַצַּדִּיק וּלְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, אָזַי הוּא קָשׁוּר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּחֶבֶל דְּקֻדֻּשָּׁה לְעוֹלְמֵי עַד וּלְנֶצַח נְצָחִים, אֲשֶׁר לֹא יִנָּתֵק וְלֹא יֵהָרֵס לְעוֹלָם. בִּבְחִינַת (הוֹשֵׁעַ יא, ד): "בְּחַבְלֵי אָדָם אֶמְשְׁכֵם בַּעֲבוֹתוֹת אַהֲבָה". וְכַמְבֹאָר לְעֵיל בַּאֲרִיכוּת (בְּאוֹת מה), שֶׁכָּל זְמַן שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִין

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ הֲלָכָה ה אֹרַח חַיִּים קל

וּמְחַפְּשִׂין לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, אֲזַי אֲפִלּוּ אִם, חַס וְשָׁלוֹם, נוֹפְלִים כְּמוֹ שֶׁנּוֹפְלִים אֵינוֹ נֶחְשָׁב נְפִילָה כְּלָל, כִּי אַדְרַבָּא, אָז יַעֲלֶה נִיצוֹצוֹת יוֹתֵר מִמְּקוֹמוֹת הָרְחוֹקִים בְּיוֹתֵר, וְכַנַּ"ל.

וְהוּא מַמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁמְּשַׁלְשְׁלִין אֶחָד עַל־יְדֵי חֶבֶל לְתוֹךְ עִמְקֵי מְצוּלוֹת יָם וּתְהוֹמוֹת תַּחְתִּיוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּחַפֵּשׂ וִיבַקֵּשׁ שָׁם אוֹצָרוֹת יְקָרוֹת וַאֲבָנִים טוֹבוֹת וְנִפְלָאוֹת מְאֹד. וְכָל זְמַן שֶׁהוּא מְקֻשָּׁר בְּהַחֶבֶל - לֹא יִהְיֶה נֶאֱבָד לְעוֹלָם. כְּמוֹ כֵן הוּא מַמָּשׁ, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁמִּתְקַשְּׁרִין עַצְמוֹ לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, וּמִתְגַּעְגְּעִין אַחֲרֵיהֶם וּמְחַפְּשִׂין אוֹתָם - עַל־יְדֵי־זֶה מְקֻשָּׁרִין עַצְמָן לְחֶבֶל דִּקְדֻשָּׁה. וַאֲזַי בְּכָל מָקוֹם שֶׁיּוֹרֵד לְשָׁם - יַעֲלֶה אוֹתוֹ הַצַּדִּיק מִשָּׁם עַל־יְדֵי הַחֶבֶל דִּקְדֻשָּׁה שֶׁמְּקֻשָּׁר בּוֹ. וְלֹא דַּי שֶׁיַּעֲלֶה אוֹתוֹ מִשָּׁם, אַף גַּם הֵירִידָה וְהַנְּפִילָה תִּהְיֶה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה, כִּי עַל־יְדֵי נְפִילָתוֹ וִירִידָתוֹ לִמְקוֹמוֹת כְּאֵלֶּה, יַעֲלֶה מִשָּׁם נִיצוֹצוֹת קְדוֹשׁוֹת וְיקָרוֹת הַרְבֵּה שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לְהַעֲלוֹתָם עַל־יְדֵי שׁוּם צַדִּיק כִּי אִם עַל יָדוֹ דַּיְקָא וְכַנַּ"ל.

וְזֶהוּ בְּהִיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר וְכוּ', וַיִּתְהַלֵּכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר - הַיְנוּ שֶׁכָּל זֶה הוּא סוֹד טִלְטוּל יִשְׂרָאֵל בַּגָּלוּת מִגּוֹי אֶל גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה וְכוּ', שֶׁזֶּהוּ הַתְחָלַת מִימֵי אַבְרָהָם אָבִינוּ, מֵעֵת שֶׁנִּגְזַר עָלָיו (בְּרֵאשִׁית טו, יג): "יָדוֹעַ תֵּדַע כִּי גֵּר יִהְיֶה זַרְעֲךָ" וְכוּ', שֶׁרָמַז לוֹ אָז גַּם כָּל הַגָּלֻיּוֹת שֶׁל כָּל הָאַרְבַּע מַלְכֻיּוֹת (עֵין בְּרֵאשִׁית רַבָּה מד, יז), שֶׁכָּל זֶה הוּא סוֹד בְּחִינָה הַנַּ"ל בְּשֶׁבִיל לְבָרֵר נִיצוֹצוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, וְכַנַּ"ל.

וְזֶהוּ לֹא הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעָשְׁקָם וְכוּ' אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ - הַיְנוּ שֶׁכְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל יוֹרְדִים בַּגָּלוּת בְּכָלָל וּבִפְרָט אֵינוֹ מַנִּיחַ הַשֵּׂם יִתְבָּרַךְ אוֹתָם לְעָשְׁקָם וְכוּ', שֶׁלֹּא יֹאבְדוּ שָׁם, חַס וְשָׁלוֹם. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כו, מד): "וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים" וְכוּ'. וְכָל זֶה בְּכֹחַ וּזְכוּת הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁעַל יָדָם עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה בְּכָל דּוֹר בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְכַנַּ"ל. וְזֶהוּ **אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ** - כִּי הַצַּדִּיקִים וְכָל הַמִּתְקָרְבִים אֲלֵיהֶם הַנִּכְלָלִים בָּהֶם - נִקְרָאִין נְבִיאִים, כִּי כָּל צַדִּיק זוֹכֶה לִבְחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה, כַּנַּ"ל בַּאֲרִיכוּת. וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת רֵיחַ שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ, כְּמַבְאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל (אוֹת י"). וּבְשֶׁבִּיל זֶה נִקְרָאִים הַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים מָשִׁיחַ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן סִימָן ב). וְזֶהוּ **אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי** וְכוּ' - שֶׁהֵם הַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים בַּעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁבְּכֹחָם וּזְכוּתָם יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל קִיּוּם בַּגָּלוּת שֶׁלֹּא יֹאבְדוּ, חַס וְשָׁלוֹם, וְכַנַּ"ל. כִּי עַל יָדָם עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ וְכוּ', וְכַנַּ"ל בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל.

וְזֶהוּ שִׁירוּ לַה' כָּל הָאָרֶץ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ - הַיְנוּ עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים נִזְכֶּה לַשִּׁיר הַנַּ"ל, בְּחִינַת **שִׁירוּ לַה' כָּל הָאָרֶץ**, וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי הַנִּפְלָאוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת שֶׁהַצַּדִּיקִים מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, לְבָרֵר הָאֱמוּנָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם כְּפִי הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה, שֶׁבְּשָׁבִיל זֶה צְרִיכִין לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וְכַנַּ"ל. וְזֶהוּ **בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ** - מִיּוֹם אֶל יוֹם, דַּיְקָא, כִּי הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא עִקַּר הַיְשׁוּעָה וְהַגְּאֻלָּה מִכָּל הַצָּרוֹת בִּכְלָל, וּבִפְרָט, צְרִיכִין לְבָרְרָהּ מִיּוֹם אֶל יוֹם דַּיְקָא כַּנַּ"ל. אֲשֶׁר בְּשֶׁבִיל זֶה צְרִיכִין דַּיְקָא לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְכַמְבֹאָר כָּל זֶה לְעֵיל בַּאֲרִיכוּת, עַיֵּן שָׁם (אוֹתִיּוֹת לב, לג):

[מן 'וְזֶה בְּחִינַת אַרְבָּעָה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת' שֶׁבְּאוֹת מ"ב עַד כָּאן, נִכְתַּב בְּצִידּוֹן בְּבוֹאִי מִיָּם לְיַבָּשָׁה לְתַחֹלַת גְּבוּל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. "מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ ה' מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ" (תְּהִלִּים צב, ו), "רַבּוֹת עָשִׂיתָ עִמָּי" וְכוּ' וְכוּ' (שָׁם מ, ו), מַה אֲדַבֵּר]:

הֲלָכָה ה

אָסוּר לֵהָנוֹת מֵרֵיחַ טוֹב עַד שֶׁיְּבָרֵךְ לְדֶם שֶׁיָּרִיחַ, אֲבָל לְאַחֲרָיו אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ כְּלוּם.

(לְשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ סִימָן רי"ו):

עַל־פִּי הַתּוֹרָה "וִיהִי נָא פִּי שָׁנַיִם בְּרוּחֲךָ אֵלָי" (בְּסִימָן סה) עַיֵּן שָׁם בְּאוֹת ד, מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם דְּבָרִים נִפְלָאִים, כַּמָּה הָאָדָם צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְגַּבֵּר לְשַׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לִגְמֹר לְהוֹצִיא מִכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבִּקְדֻשָּׁה וְכוּ', וּבִפְרָט לְהִתְקָרֵב לְאַנְשֵׁי אֱמֶת, שֶׁבָּזֶה תָּלוּי כָּל קְדֻשָּׁתוֹ וְחִיּוּתוֹ וְכוּ',

עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב מַה שֶּׁכָּתַב עַל מַאֲמַר הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ: 'תִּשְׁעָה נִקּוּדִין, תִּשְׁעָה רְקִיעִין'. כִּי לְהוֹצִיא מִכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת נְקֻדּוֹת לְהָאוֹתִיּוֹת וְכוּ', וְהַנְּקֻדּוֹת נַעֲשִׂין עַל־יְדֵי הַחֹשֶׁךְ וְהַכְּסוּפִין שֶׁחוֹשְׁקִין לְדָבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, בִּבְחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים א, יא): "נְקֻדּוֹת הַכֶּסֶף" וְכוּ'. וְעִקַּר הַחֹשֶׁךְ נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַמְּנִיעוֹת שֶׁמְּזַמְּנִין לוֹ וְכוּ'. וְכָל מַה שֶּׁהַנַּחֲשָׁךְ גָּדוֹל בְּיוֹתֵר, שֶׁאָז צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֹשֶׁךְ גָּדוֹל בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ כֵן מִתְגַּבְּרִין כְּנֶגְדּוֹ וּמִתְפַּשְּׁטִין לְפָנָיו הַמְּנִיעוֹת בְּיוֹתֵר, כִּי הַמְּנִיעוֹת הֵם בְּשֶׁבִיל הַחֹשֶׁךְ,

בירור המדמה על ידי אמונה

צְרִיכִין לְכָתֹּב תְּפִלִּין עַל גַּבֵּי עוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה דַּיְקָא (שְׁלָהֶן עָרוּךְ סִימָן לב סָעִיף יב), כִּי הָעוֹר הוּא בְּחִינַת הַמְדַמֶּה, שֶׁהֵיא חִיצוֹנִיּוּת הַשֵּׂכֶל, בְּחִינַת לְבוּשׁ הַשֵּׂכֶל, כִּי יֵשׁ נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַשְּׂלֹשָׁה אוֹרוֹת פְּנִימִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּלַת מֹחִין וּכְנֶגְדָּן יֵשׁ שְׁלֹשָׁה כֵּלִים, שֶׁהֵם בָּשָׂר וְגִידִין וַעֲצָמוֹת. וְעַל גַּבֵּיהֶם יֵשׁ הָעוֹר הַחוֹפֶה, שֶׁהוּא בְּחִינַת חִיצוֹנִיּוּת דְּחִיצוֹנִיּוּת, בְּחִינַת קְטָנוּת דְּקַטְנוּת (כַּמְבֹאָר בְּעֵץ חַיִּים בְּשַׁעַר הַמַּשְׂמַ"ל בַּאֲרִיכוּת בְּעִנְיַן הָעוֹר וְהַמַּשְׂמַ"ל. וּבְחִינַת נֹגַהּ בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, כִּי בֻּלָּם בְּחִינָה אַחַת וְיוֹנְקִים זֶה מִזֶּה. וְשָׁם עִקַּר הָעֲבוֹדָה שֶׁל הַבְּרוּר, לְבָרֵר וּלְזַכֵּךְ הָעוֹר מִבְּחִינַת אֲחִיזַת הַקְּלִפּוֹת שֶׁיּוֹנְקִים מִשָּׁם, כִּי עִקַּר הוּא בְּבְחִינַת קְלִפַּת נֹגַהּ, שֶׁהֵיא בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הָעוֹר שֶׁהוּא לְבוּשׁ כָּל הַגּוּף, שֶׁבְּרוּרוֹ עַל־יְדֵי בְּחִינַת מַשְׂמַ"ל. לַעֲשׂוֹת מִבְּחִינַת כָּתְנוֹת עוֹר, בְּחִינַת כָּתְנוֹת אוֹר בְּאָלֶ"ף וְכוּ', עַיֵּן שָׁם וְהָבֵן). וְזֶה הָעוֹר, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלִי הַחִיצוֹן שֶׁל הַגּוּף, הוּא כְּנֶגֶד בְּחִינַת כֹּחַ הַמְדַמֶּה, שֶׁהוּא כֹּחַ הַחִיצוֹן שֶׁל הַשֵּׂכֶל, בְּחִינַת לְבוּשׁ הַשֵּׂכֶל וְחִיצוֹנִיּוּתוֹ, כִּי כֹּחַ הַמְדַמֶּה הוּא בְּחִינַת כֹּחַ הַבַּהֲמִיּוּת, בְּחִינַת כֹּחַ הַחַי שֶׁבָּאָדָם, כַּמּוּבָא, שֶׁהוּא חִיצוֹנִיּוּת הַשֵּׂכֶל. וְשָׁם בִּבְחִינַת הַמְדַמֶּה שָׁם עִקַּר הַבְּרוּר, כִּי הַמְדַמֶּה הוּא בְּחִינַת נֹגַהּ הַנַּ"ל, בְּחִינַת הָעוֹר, בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע שֶׁשָּׁם עִקַּר הַבְּרוּר כַּנַּ"ל.

וּכְפִי בֵּרוּר הַמְדַמֶּה כֵּן זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שֶׁהוּא עִקַּר שְׁלֵמוּת תִּקּוּן הַמְדַמֶּה, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה "תִּקְעוּ ג'" (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח) וּמוּבָא לְעֵיל בְּהִלְכוֹת צִיצִית (הֲלָכָה ה) שֶׁעִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא בְּכֹחַ הַמְדַמֶּה. וְזֶה בְּחִינַת דָּוִד בֶּן־גֶּזַע רְבִיעִי שֶׁל הַמֶּרְכָּבָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹת רְבִיעִי שֶׁבַּשֵּׁם, בְּחִינַת שִׁין שֶׁל שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וְשִׁין שֶׁל אַרְבָּעָה רָאשִׁים, כִּי שָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת רִאשׁוֹנוֹת הֵם בְּחִינַת תְּלַת אֲבָהָן, תְּלַת מֹחִין הַנַּ"ל, בְּחִינַת שִׁין שֶׁל שְׁלֹשָׁה רָאשִׁין. וְדָוִד הוּא בְּחִינַת אוֹת אַחֲרוֹנָה שֶׁבַּשֵּׁם, שֶׁהֵיא בְּחִינַת מַלְכוּת אֱמוּנָה, שֶׁהוּא כְּנֶגֶד תִּקּוּן הַמְדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שִׁין שֶׁל אַרְבָּעָה רָאשִׁין.

וְעִקַּר בִּלְבּוּל הַמְדַמֶּה, שֶׁהֵם כְּלַל כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים וַחֲקִירוֹת וְקֻשְׁיוֹת וּכְפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת וּשְׁאָר מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת הַמְבַלְבְּלִין וּמְעַקְּמִין אֶת הָאָדָם מֵה' יִתְבָּרַךְ וּמִצַּדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מֵהַמְדַמֶּה שֶׁאֵינוֹ מְבֹרָר, כָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת חָלָל הַפָּנוּי שֶׁמִּשָּׁם הִשְׁתַּלְשְׁלוּת אֲחִיזַת כָּל הַקְּלִפּוֹת, שֶׁעִקַּר אֲחִיזָתָם בִּבְחִינַת הַמְדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן עִקַּר כְּתִיבַת סִפְרֵי תוֹרָה תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת הוּא עַל גַּבֵּי עוֹר דַּיְקָא, כִּי עִקַּר הוּא לְבָרֵר הַמְדַמֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת הָעוֹר, כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי בֵּרוּר הַמְדַמֶּה שֶׁהוּא הָעִקָּר וְכַנַּ"ל. כִּי עִקַּר בֵּרוּר הַמְדַמֶּה הוּא עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה "תִּקְעוּ" הַנַּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת כְּתִיבַת סְתָ"ם שֶׁהֵם פָּרָשִׁיּוֹת הַתּוֹרָה, בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה עִקַּר בֵּרוּר הַמְדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עוֹר, עַל־כֵּן צְרִיכִין לְכָתְבָן עַל גַּבֵּי עוֹר דַּיְקָא.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְכָתְבָן עַל גַּבֵּי עוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה דַּיְקָא, כִּי הַבְּהֵמָה בְּעַצְמָהּ הִיא בִּבְחִינַת הַמְדַמֶּה. וְעוֹר שֶׁל בְּהֵמָה, שֶׁהֵיא תַּכְלִית חִיצוֹנִיּוּת דְּחִיצוֹנִיּוּת שֶׁל כְּלִי הַמְדַמֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּהֵמָה, עַל־כֵּן שָׁם עִקַּר הַבְּרוּר. שֶׁמַּמְשִׁיכִין עַל־יְדֵי כְּתִיבַת הַתְּפִלִּין אוֹ סִפְרֵי תוֹרָה וְכוּ', כִּי הַתְּפִלִּין הֵם מֹחִין גְּדוֹלִים כָּל כַּךְ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כֹּחַ לְבָרֵר וּלְתַקֵּן תַּכְלִית חִיצוֹנִיּוּת דְּחִיצוֹנִיּוּת, קַטְנוּת דְּקַטְנוּת, שֶׁל הַמְדַמֶּה, שֶׁזֶּה עִקַּר הַתִּקּוּן, כִּי כָּל מַה שֶּׁהַצַּדִּיק גָּדוֹל בְּיוֹתֵר יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְבָרֵר וּלְתַקֵּן קַטְנוּת וְחִיצוֹנִיּוּת יוֹתֵר. וְעַל־יְדֵי זֶה נִתְתַּקְּנִים כָּל הָעוֹלָמוֹת וְעוֹלִין כָּל הַנִּיצוֹצוֹת וְכָל הַנְּשָׁמוֹת הַנְּפוּלוֹת, עַל־יְדֵי שֶׁמְּבָרְרִים וּמְזַכְּכִין תַּכְלִית הַקַּטְנוּת וְהַחִיצוֹנִיּוּת שֶׁמִּשָּׁם הָיָה עִקַּר אֲחִיזָתָם שֶׁל הַקְּלִפּוֹת. וְעַכְשָׁו נִתְבָּרֵר וְנִתְבַּטֵּל הַכֹּל עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק כַּנַּ"ל. (תפלין ה אות לד)

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת יוֹם־טוֹב ג

אֹרַח חַיִּים

קעה

וַאֲכִילָתָם בְּטֻמְאָה, וְלֹא הַתַּר בְּיוֹם־טוֹב, רַק אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל, כִּי אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל, בְּפָרָט בְּשַׁבָּת וְיוֹם־טוֹב, הוּא קְדֻשָּׁה, כִּי יֵשׁ לָהֶם כַּמָּה קְדֻשּׁוֹת וּמִצְווֹת וּבְרָכוֹת בַּאֲכִילָתָם, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת צַדִּיקִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה ס, כא): "וְעַמֵּךְ יִשְׂרָאֵל כֻּלָּם צַדִּיקִים", וַאֲכִילָתָם הוּא בִּקְדֻשָּׁה, בִּבְחִינַת "צַדִּיק אֹכֵל לְשׂבַע נַפְשׁוֹ" וְכוּ', כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן לָהֶם לְבַד הַתַּר מְלֶאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ בְּיוֹם־טוֹב, כְּדֵי לְתַקְּנוֹ וּלְקַשְּׁרוֹ לְשָׁרְשׁוֹ לִזְכוֹת לְאוֹר הָאַהֲבָה שֶׁבְּדַעַת וְכוּ', כַּנַּ"ל.

ג. **וְזֶה** בְּחִינַת עֲרוּב תַּבְשִׁילִין, כִּי צָרְכֵי שַׁבָּת נַעֲשִׂים בְּיוֹם־טוֹב מִדְּאוֹרָיְתָא, אַךְ הָעֲרוּב תַּבְשִׁילִין הוּא, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח אֶת הַשַּׁבָּת וְיִבְרֹר מִנָּה יָפָה לְשַׁבָּת (בֵּיצָה טו:), כִּי צָרְכֵי שַׁבָּת רְאוּיִים שֶׁיִּהְיוּ נַעֲשִׂים בְּיוֹם־טוֹב, כִּי כָּל מְלֶאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ הַתַּר בְּיוֹם־טוֹב, כְּדֵי לְהַעֲלוֹתוֹ לִבְחִינַת עֹנֶג שַׁבָּת הַנַּ"ל, וְעַל־כֵּן בְּזֹאת מֻתָּר צָרְכֵי שַׁבָּת בְּיוֹם־טוֹב, כִּי הֵם עִנְגּ שַׁבָּת - שְׁמְלֶאכָה כָּזוֹ מֻתָּר בְּיוֹם־טוֹב, כַּנַּ"ל. אַךְ חֲכָמֵינוּ ז"ל תִּקְנוּ עֲרוּב תַּבְשִׁילִין, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח אֶת הַשַּׁבָּת, כִּי מַחֲמַת שֶׁטָּרוּד בְּצָרְכֵי יוֹם־טוֹב - יוּכַל לִשְׁכֹּחַ אֶת הַשַּׁבָּת, הֵינוּ מַחֲמַת שֶׁטָּרוּד בִּמְלֶאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ שֶׁל יוֹם־טוֹב, שֶׁהוּא כְּדֵי לְהַעֲלוֹתוֹ לִבְחִינַת אַהֲבָה שֶׁבְּדַעַת, עַל־כֵּן יוּכַל לִשְׁכֹּחַ אֶת הַשַּׁבָּת מֵאַחַר שֶׁזּוֹכֶה גַּם עַתָּה בְּיוֹם־טוֹב לְעֹנֶג שַׁבָּת כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן תִּקְנוּ עֲרוּב תַּבְשִׁילִין כְּדֵי שֶׁיִּזְכֹּר וְיִבְרֹר מִנָּה יָפָה לְשַׁבָּת, כִּי בְּאֶמֶת, אַף־עַל־פִּי־כֵן שַׁבָּת חָשׁוּב בְּרוּבֵי יוֹתֵר מִיּוֹם־טוֹב, כִּי אָז הוּא שְׁבִיתָה לְגַמְרֵי, כִּי אָז נִתְגַּלֶּה מַעְצְמוֹ אוֹר הָאַהֲבָה שֶׁבְּדַעַת, כַּנַּ"ל.

הֲלָכָה ג

עִנְּיַן קְדֻשַּׁת יוֹם־טוֹב שֶׁאֲסוּרִין בּוֹ כָּל הַמְּלָאכוֹת כֻּלָּם, "אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה" וְכוּ' (שְׁמוֹת יב, טז).

עַל־פִּי הַמַּאֲמָר תִּקְנוּ ג' הַמַּתְחִיל: 'אַף־עַל־פִּי שֶׁתּוֹכָחָה הוּא דָּבָר גָּדוֹל' וְכוּ', (לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח'), עַיֵּן שָׁם.

וְאִיתָא שָׁם, שֶׁעִקַּר הַתְּפִלָּה הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, **וְרַחֲמִים תְּלוּיִי בְּדַעַת** וְכוּ'. **וּכְשֶׁהַסִּטְרָא־אַחֲרָא יוֹנֶקֶת מִן הָרַחֲמָנוּת אֲזַי נִתְקַלְקֵל הָרַחֲמָנוּת וְנַעֲשֶׂה אַכְזָרִיּוּת וְנִפְגָּם הַדַּעַת** וְכוּ', **וַאֲזַי בָּא מְזֶה תַּאֲוַת נְאוּף, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי תְּלַת מִחִין הֵם שֶׁלֹּשׁ מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בְּפָנֵי תַּאֲוָה זוֹ, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהַדַּעַת נִפְגָּם - מִתְגַּבֵּר תַּאֲוָה זוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲזַי הַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', כִּי שֶׁלֹּשׁ תְּפִלּוֹת כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת הַנַּ"ל שְׁלֹשָׁה מִחִּין הַנַּ"ל** וְכוּ'. **וַאֲזַי כְּשֶׁהַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי הַסִּטְרָא־אַחֲרָא יוֹנֶקֶת מִמֶּנָּה, וַאֲזַי צְרִיכִין בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיִּתְפַּלֵּל 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין'. וַאֲזַי כְּשֶׁהַסִּטְרָא־אַחֲרָא רוֹצֶה לִבְלֹעַ זֹאת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, אֲזַי זֹאת הַתְּפִלָּה הִיא עוֹמֶדֶת לוֹ בְּצַוָּארוֹ, בִּבְחִינַת** (אִיּוֹב מא, יד): **"בְּצַוָּארוֹ יָלִין עֹז" וְכוּ', וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מֻכְרָח לִתֵּן הֶקָּאוֹת בְּחִינַת** (אִיּוֹב כ, טו): **"חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ" - שֶׁמַּקִּיא וּמוֹצִיא מַעֲצְמוֹ כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְהַדַּעַת וְהָרַחֲמָנוּת וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁבָּלַע, אַף גַּם עַצְמוּת חִיּוּתוֹ הוּא מֻכְרָח לְהוֹצִיא בִּבְחִינַת** (שָׁם): **"מִבִּטְנוֹ יְרָשֶׁנּוּ אֵל" וְכוּ' וְכוּ', כְּמוֹ פְּנִימָה שֶׁהִתְפַּלֵּל 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' בְּעֵת שֶׁהָיָה מַעֲשֶׂה זִמְרִי, בְּחִינַת** (תְּהִלִּים קו, ל): **"וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל" וְכוּ'. וְזֶהוּ 'וַיְפַלֵּל' רָאשֵׁי תֵּבוֹת וְהַשְׁלֵךְ לִ'פְנֵי כַּ'רְעֶה יְ'הִי לְ'תַנִּין** (שְׁמוֹת ז, ט), **שֶׁמַּשְׁלִיכִין בְּחִינַת הַמַּטֶּה עִז שֶׁהִיא בְּחִינַת הַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', לִפְנֵי הַסִּטְרָא־אַחֲרָא כְּדֵי שֶׁיִּבְלַע אוֹתָהּ, כְּדֵי לְהוֹצִיא עַל־יְדֵי־זֶה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת** וְכוּ', **כִּי הוּא מֻכְרָח לְהָקִיא הַכֹּל** כַּנַּ"ל. **וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גְּרִים** וְכוּ', **וְנִתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ בְּחִינַת רְעָמִים** וְכוּ', **וְהַכָּבוֹד הוּא שֹׁרֶשׁ נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמִשָּׁם בָּא נְבוּאָה** וְכוּ'. **וְעַל־יְדֵי הַנְּבוּאָה נִתְתַּקֵּן כֹּחַ הַמְּדָמֶה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה דְּקְדֻשָּׁה, וּבִשְׁבִיל זֶה צְרִיכִין לְהִתְקָרֵב לַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי כְּדֵי לִזְכּוֹת עַל יָדוֹ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה דְּקְדֻשָּׁה. וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לְעָתִיד, וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם יִהְיֶה בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, בִּבְחִינַת הַשָּׂגָחָה וְנִפְלָאוֹת** וְכוּ', **וְאָז יִתְעַר** [יִתְעוֹרֵר] **שִׁיר חָדָשׁ שֶׁל הַשָּׂגָחָה וְנִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַשִּׁיר הַנַּ"ל בְּתְחִלַּת הַמַּאֲמָר, עַיֵּן שָׁם - שֶׁעַל־יְדֵי הַשִּׁיר הַזֶּה גְּדָלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיְרָאוֹת שֶׁהוּא 'מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא'** (מְזוֹן הַנְּשָׁמָה), **שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נֶחֱלָשׁ 'מְזוֹנָא דְּגוּפָא' וְכוּ'** (מְזוֹן הַגּוּף). **וְעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לְהוֹכִיחַ וְכוּ'**; ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב.

א. **וְזֶה** בְּחִינַת שֶׁלֹּשׁ רְגָלִים. כִּי שֶׁלֹּשׁ רְגָלִים הֵם בְּחִינַת שֶׁלֹּשׁ תְּפִלּוֹת בַּיּוֹם שֶׁנִּתְתַּקְּנוּ כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה אָבוֹת (בְּרָכוֹת כו:) שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שֶׁלֹּשׁ רְגָלִים, כַּיָּדוּעַ (טוּר אוֹרַח חַיִּים סִימָן תיז), כִּי שֶׁלֹּשׁ רְגָלִים הֵם תְּלַת מִחִין, כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן א תִּנְיָנָא), שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת, בְּחִינַת שֶׁלֹּשׁ תְּפִלּוֹת, כַּנַּ"ל. וּכְפִי הַתְּפִלָּה כֵּן הַפַּרְנָסָה, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן ט),

שֶׁהַפָּרָנָסָה הִיא בְּפִי הַתְּפִלָּה, כִּי כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת נִמְשָׁכִין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה, הֵינוּ כְּשֶׁזּוֹכִין שֶׁהַתְּפִלָּה הִיא בְּדַעַת בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, אֲזַי יֵשׁ לוֹ פַּרְנָסָה גַּם־כֵּן בְּנָקֵל - בְּלִי עֲבוֹדוֹת וִיגִיעוֹת וּטְרָחוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת דִּינִים - רַק בְּנָקֵל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת רַחֲמִים וְדַעַת, כִּי פַּרְנָסָה בְּנָקֵל הִיא בְּכִפְי שְׁלֵמוּת הַדַּעַת, כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (בְּסִימָן נו). כִּי עִקַּר יְגִיעוֹת וּכְבֻדוּת הַפַּרְנָסָה - שֶׁצְּרִיכִין לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת וּמְלָאכוֹת וּטְרָחוֹת בִּשְׁבִיל הַפַּרְנָסָה, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, יט): "בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם" הוּא רַק מְחַמַּת פְּגַם הַדַּעַת, בְּחִינַת 'שְׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ - בִּשְׁטוּתָא', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּשִׁלַּח סג.), כִּי מֵחֲמַת שֶׁאֵין הַדַּעַת בִּשְׁלֵמוּת וַאֲזַי ה'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ כֵן נִמְשָׁךְ לוֹ הַפַּרְנָסָה בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת שֶׁל ל"ט מְלָאכוֹת, בְּחִינַת "בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם", שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת דִּינִים. וְכָל זֶה מֵחֲמַת שְׁטוּת פְּגַם הַדַּעַת, בְּחִינַת "שְׁטוּ הָעָם" - בִּשְׁטוּתָא וְכוּ' כַּנַּ"ל. כִּי פְּגַם הַדַּעַת הוּא פְּגַם הַבְּרִית כַּנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית הַפַּרְנָסָה בִּכְבֻדוּת, כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּסִימָן כט). נִמְצָא, שֶׁכָּל יְגִיעוֹת וּכְבֻדוּת שֶׁל הַל"ט מְלָאכוֹת שֶׁצְּרִיכִין לַעֲשׂוֹת בִּימֵי הַחֹל הוּא רַק מֵחֲמַת פְּגַם הַדַּעַת - פְּגַם ה'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַפַּרְנָסָה בִּכְבֻדוּת וּבִיגִיעוֹת בִּבְחִינַת דִּין, כַּנַּ"ל. כִּי אָדָם־הָרִאשׁוֹן פְּגַם בַּדַּעַת עַל־יְדֵי אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, כַּיָּדוּעַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ יְנִיקָה, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, א): "וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם". וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁכִין יְגִיעוֹת הַל"ט מְלָאכוֹת,

כַּיָּדוּעַ (עֵין תִּקּוּנֵי־זֹהַר תִּקּוּן מח, פה.).

ב. **וְעַל־כֵּן** בְּשַׁבָּת, שֶׁהִיא שְׁלֵמוּת הַדַּעַת כַּיָּדוּעַ, בְּחִינַת רַחֲמָנוּת - עַל־כֵּן אָז אֵין שׁוּם שְׁלִיטָה לְהַל"ט מְלָאכוֹת, וְאָז הוּא שְׁבִיתָה וְנִיחָא לְגַמְרֵי מִכָּל הַמְּלָאכוֹת, מֵחֲמַת שֶׁאָז הַדַּעַת בִּשְׁלֵמוּת, וְאָז כֻּלּוֹ רַחֲמִים וְרָצוֹן וְחֶסֶד. וְאָז בְּשַׁבָּת אָז דִּיקָא נִמְשָׁךְ כָּל הַפַּרְנָסָה בְּלִי שׁוּם עֲבֻדָּה וּמְלָאכָה - 'בְּגִין דְּמִינֵּיהּ מִתְבָּרְכִין כָּל שִׁיתָּא יוֹמִין', כַּמּוּבָא (זֹהַר יִתְרוֹ פח.).

ג. **וְזֶה** בְּחִינַת שָׁלֹשׁ רְגָלִים, כִּי בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל שֶׁאָז שׁוֹלְטִין הַל"ט מְלָאכוֹת - זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, בְּחִינַת דִּינִים, אָז קָשֶׁה מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ פַּרְנָסָה, כִּי מֵהַל"ט מְלָאכוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת דִּינִים, מִשָּׁם יְנִיקַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, וְעַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ הַפַּרְנָסָה בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁמִּתְפַּלֵּל 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בְּצִוְּארוֹ שֶׁל הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיא מִמֶּנּוּ כָּל הַדַּעַת וְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלַע וְכוּ' כַּנַּ"ל, וְאָז נִמְשָׁךְ הַפַּרְנָסָה אֶל הַקְּדֻשָּׁה, וְזֶה בְּחִינַת 'קְשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם כְּקִרְיַעַת־יַם־סוּף' (פְּסָחִים קיח.), 'כְּקִרְיַעַת־יַם־סוּף' דַּיְקָא, כִּי עִקַּר בְּחִינַת קְרִיעַת־יַם־סוּף הוּא בַּבְּחִינָה הַנַּ"ל, כַּמְבֹאָר שָׁם הֵיטֵב בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל, שֶׁקְּרִיעַת־יַם־סוּף הִיא בְּחִינַת (תְּהִלִּים עח, יג): "אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם", שֶׁמְּשַׁבְּרִין רָאשֵׁי תַנִּינִים זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ עַל־יְדֵי הַמַּטֶּה עֹז שֶׁהוּא ה'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁעוֹמְדוֹת לוֹ בְּצִוָּארוֹ וְכוּ' כַּנַּ"ל, וְאָז מֻכְרָח לְהוֹצִיא כָּל הַדַּעַת וְהַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלַע, שֶׁהִיא בְּחִינַת מַיִם, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה יא, ט): "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה' כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים", וְזֶה בְּחִינַת רְעָמִים, בְּחִינַת (בְּרָכוֹת נט.): 'עֲנָנֵי דְּשַׁפְכֵי מָיָא' וְכוּ' (עֲנָנִים שֶׁשּׁוֹפְכִים מַיִם), עַיִן שָׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ פַּרְנָסָה, כִּי עִקַּר הַפַּרְנָסָה תְּלוּיִי בָּזֶה בְּשִׁלְמוּת הַדַּעַת כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁהַסִּטְרָא־אַחֲרָא מוֹצִיאָה כָּל הַדַּעַת שֶׁבָּלְעָה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁלָם הַדַּעַת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ פַּרְנָסָה שֶׁתְּלוּיָה בִּשְׁלֵמוּת הַדַּעַת כַּנַּ"ל, כִּי עִקַּר הַפַּרְנָסָה עַל־יְדֵי הַגַּשָּׁמִים וְהַגְּשָׁמִים הֵם עַל־יְדֵי רְעָמִים, בְּחִינַת 'עֲנָנֵי דְּשַׁפְכֵי מָיָא' כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּה בָּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ וְכוּ', כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ 'קְשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם כְּקִרְיַעַת־יַם־סוּף' - 'כְּקִרְיַעַת־יַם־סוּף' דַּיְקָא, הֵינוּ בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהִיא בְּחִינַת מַטֶּה עֹז, שֶׁהִיא בְּחִינַת קְרִיעַת־יַם־סוּף, מִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַפַּרְנָסָה וְכוּ', כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים (בְּרָכוֹת לג.), כִּי הַגְּשָׁמִים, שֶׁהֵם הַפַּרְנָסָה, נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּחִינַת גְּבוּרוֹת, עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁהִיא בְּחִינַת קְרִיעַת־יַם־סוּף, בְּחִינַת רְעָמִים, בְּחִינַת 'עֲנָנֵי דְּשַׁפְכֵי מָיָא' וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן תִּקָּנוּ לְהַזְכִּיר גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים בִּבְרָכַת 'אַתָּה גִּבּוֹר' (שָׁם), כִּי כָּל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה צְרִיכָה לִהְיוֹת כְּלוּלָה מִבְּחִינָה הַנַּ"ל, מִבְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין. וְזֶה בְּחִינַת בְּרָכַת 'אַתָּה גִּבּוֹר', שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת הַתְּפִלָּה מִבְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, וְשָׁם דַּיְקָא מַזְכִּירִין גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינָה הַנַּ"ל, מִבְּחִינַת קְרִיעַת־יַם־סוּף, מִבְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תְּרוּמָה קנד:): 'מַיָּא אִנּוּן לִימִינָא וּלְבָתַר יְהִיב לוֹן לְשִׂמְאלָא' וְכוּ' (הַמַּיִם הֵם בְּצַד יָמִין, וְאַחַר־כָּךְ נוֹתְנִים אוֹתָם לְצַד שְׂמֹאל). כִּי עִקַּר הַמַּיִם, שֶׁהֵם בְּחִינַת פַּרְנָסָה, הֵם מִיָּמִין, בְּחִינַת מִכֻּלְכָּל חַיִּים בְּחֶסֶד, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קלו, כה): "נֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

לְעוֹלָם חַסְדּוֹ״, אַף צְרִיכִין לְקַבֵּל אוֹתָן מִשְּׁמֹאל, בִּבְחִינַת ״גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים״ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, מֵחֲמַת שֶׁחָטְאָה אָדָם־הָרִאשׁוֹן - יָנְקָה הַסִּטְרָא־אָחֳרָא מִן הַדַּעַת וְהָרַחֲמָנוּת מִבְּחִינַת יָמִין, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִפְגַּם הַפַּרְנָסָה, וְנִגְזַר שֶׁתִּהְיֶה הַפַּרְנָסָה בִּיגִיעָה בִּבְחִינַת דִּינִים, בְּחִינַת ״בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם״. וְעַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ הַפַּרְנָסָה אֶל הַקְּדֻשָּׁה כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַּ״ל, דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַסִּטְרָא־אָחֳרָא מְקִיאָה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכָל מֵימֵי הַדַּעַת, שֶׁזֶּה בְּחִינַת קְרִיעַת־יַם־סוּף, וְאָז חוֹזֶרֶת הַפַּרְנָסָה אֶל הַקְּדֻשָּׁה, וְאָז זוֹכִין לְפַרְנָסָה בְּנָקָל עַל־יְדֵי שֶׁנִּשְׁלָם הַדַּעַת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל.

ד. **וְזֶה** בְּחִינַת שָׁלֹשׁ רְגָלִים. כִּי בְּשָׁלֹשׁ רְגָלִים נִמְשָׁךְ שְׁלֹשָׁה מִינֵי מִחְיָן, שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת, שֶׁלֹּשׁ תְּפִלּוֹת כַּנַּ״ל. וְאָז כְּשֶׁזּוֹכִין לְרַחֲמִים וְדַעַת - אֵין צְרִיכִין לְשׁוּם יְגִיעָה וּמְלָאכָה וַעֲבוֹדָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת דִּינִים, שֶׁתָּלוּי בְּחֶסְרוֹן הַדַּעַת כַּנַּ״ל. וְאָז נִתְבַּטְּלִין כָּל הַמְּלָאכוֹת כְּמוֹ בְּשַׁבָּת שֶׁהוּא רַחֲמִים וְדַעַת כַּנַּ״ל, אַף אַף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיכִין בְּיוֹם־טוֹב לַעֲשׂוֹת מְלֶאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ, כִּי כָּל הַיָּמִים טוֹבִים הֵם ׳זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם׳, וְעִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם הָיָה עַל־יְדֵי הַמַּטֶּה עַז, שֶׁעַל יָדוֹ עָשָׂה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים, עַד שֶׁהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְקָרַע לָהֶם אֶת הַיָּם, שֶׁאָז הָיָה עִקַּר מַפֶּלֶת מִצְרַיִם, נִמְצָא, שֶׁעִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם הָיָה עַל־יְדֵי הַמַּטֶּה עַז הַנַּ״ל, דְּהַיְנוּ הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין.

כִּי גְּלוּת מִצְרַיִם הָיָה עַל פֻּגַם הַדַּעַת, פֻּגַם הַבְּרִית, כַּיָּדוּעַ, שֶׁלָּזֶה צְרִיכִין הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁבָּא מֹשֶׁה אֶל פַּרְעֹה בַּתְּחִלָּה הִקְשָׁה פַּרְעֹה אֶת לִבּוֹ יוֹתֵר וְהִכְבִּיד הָעֲבוֹדָה יוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ה, ט): ״תִּכְבַּד הָעֲבֹדָה״ וְכוּ׳. כִּי מֹשֶׁה בָּא אֵלָיו וְהִתְחִיל לַעֲשׂוֹת מוֹפְתִים עִם הַמַּטֶּה עַז שֶׁ״הִשְׁלִיךְ לִפְנֵי פַּרְעֹה וַיְהִי לְתַנִּין״, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ וְכוּ׳, כַּנַּ״ל, וַאֲזַי כְּשֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא רוֹאָה הַתְּפִלָּה, שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין - הִיא רוֹצָה לִבְלֹעַ אוֹתָהּ וּלְהִתְגַּבֵּר יוֹתֵר כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן נִתְחַזֵּק פַּרְעֹה יוֹתֵר, כִּי חָשַׁב שֶׁעַכְשָׁיו יִתְגַּבֵּר יוֹתֵר עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁהֵם בּוֹלְעִים תְּפִלָּה כָּזוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן הִקְשָׁה אֶת לִבּוֹ יוֹתֵר וְאָמַר: ״תִּכְבַּד הָעֲבֹדָה״ וְכוּ׳. וְזֶהוּ ׳תֶּבֶן אַתֶּם מְכַנִּיסִים לָעֲפָרַיִם עִיר שֶׁכֻּלָּהּ תֶּבֶן׳ (מְנָחוֹת פה.), כִּי סָבְרוּ שֶׁמֹּשֶׁה מְשַׁתְּמֵשׁ בְּמַטֵּה עֹז, שֶׁהִיא בְּחִינַת דִּין, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יְנִיקָתָם, וּכְאִלּוּ הוּא מוֹסִיף לָהֶם כֹּחַ, חַס וְשָׁלוֹם, וְכֵן בְּכָל פַּעַם נִתְחַזֵּק לִבּוֹ יוֹתֵר עַל־יְדֵי שֶׁרְאָה שֶׁמְּשַׁתְּמֵשׁ מֹשֶׁה עִם הַמַּטֶּה עֹז שֶׁהוּא ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳. וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ (שְׁמוֹת יד, ה): ״מַה זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי שִׁלַּחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל״ וְכוּ׳, כִּי חָשַׁב הַסִּטְרָא־אָחֳרָא בְּכָל פַּעַם שֶׁעַתָּה יִתְגַּבֵּר יוֹתֵר עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁמִּשָּׁם יִנְיקָתָם עַד שֶׁרָדְפוּ אֶת יִשְׂרָאֵל עַד הַיָּם, וְאָז הָיָה עִקַּר מַפָּלָתָם, כִּי אָז הֶרְאָה מֹשֶׁה כֹּחוֹ, שֶׁאִדְרַבָּא, עַל־יְדֵי הַמַּטֶּה עֹז דְּיִקָּא, שֶׁהוּא ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁהֵם רוֹצִים לִבְלֹעַ אוֹתָהּ, עַל־יְדֵי־זֶה דְּיִקָּא הִיא מַפָּלָתָם, כִּי זֹאת הַתְּפִלָּה עוֹמֶדֶת לָהֶם בְּצַוָּארָם, וְאָז מֻכְרָח הַסִּטְרָא־אָחֳרָא לִתֵּן הַקָּאוֹת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קְרִיעַת־יַם־סוּף, וְאָז הוֹצִיאוּ כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכָל הַדַּעַת וְכָל הַהַשְׁפָּעוֹת שֶׁבָּלְעוּ, וְאָז הֵקִיאוּ הַכֹּל וְהֶחֱזִירוּ הַכֹּל לְיִשְׂרָאֵל שֶׁזָּכוּ אָז לְדַעַת גָּדוֹל מְאֹד וְלִרְכוּשׁ גָּדוֹל מְאֹד.

ה. **וְכָל** הַיָּמִים טוֹבִים הֵם זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין בְּיוֹם־טוֹב שֶׁיִּהְיֶה הַתְּפִלָּה קְצָת בִּבְחִינַת דִּין, הַיְנוּ בִּבְחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁהִיא בְּחִינַת מַטֶּה עֹז, בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם. כִּי בְּיוֹם־טוֹב הָעוֹלָם נִדּוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (רֹאשׁ־הַשָּׁנָה טז.): ׳בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הָעוֹלָם נִדּוֹן׳, וְהֵם כָּל הַיָּמִים טוֹבִים, ׳בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה, בַּעֲצֶרֶת עַל פֵּרוֹת הָאִילָן, בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה וְכוּ׳ בֶּחָג נִדּוֹנִין עַל הַמַּיִם׳. וְעַל־כֵּן אָז בְּיוֹם־טוֹב הַתְּפִלָּה הִיא קְצָת בִּבְחִינַת דִּין, בִּבְחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל, כִּי אָז נִדּוֹן הָעוֹלָם, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים בְּיוֹם־טוֹב: ׳וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ׳. נִמְצָא, שֶׁמַּזְכִּירִין קְצָת הַחֲטָאִים, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת דִּין, כִּי אָז בְּיוֹם־טוֹב אָז נִמְשָׁךְ הַנֵּס שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁהָיָה עַל־יְדֵי הַמַּטֶּה־עֹז, שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ בִּבְחִינַת דִּין כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא שִׁדּוּד הַמַּעֲרָכוֹת שְׁנוּי הַטֶּבַע, כִּי הַטֶּבַע הוּא בְּחִינַת דִּין, כַּיָּדוּעַ, כִּי ׳אֱלֹקִים׳ בְּגִימַטְרִיָּא ׳הַטֶּבַע׳, כַּמּוּבָא, וְאָז בְּיוֹם־טוֹב הִיא שִׁדּוּד הַטֶּבַע וְכָל זֶה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַסִּטְרָא־אָחֳרָא מוֹצִיאָה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעָה עִם עֶצֶם חִיּוּתָהּ, וַאֲזַי נִשְׁתַּנֶּה הַדִּין לְרַחֲמִים, וְנִשְׁתַּנֶּה הַטֶּבַע לְהַשְׁגָּחָה - שֶׁנִּשְׁבָּר הַטֶּבַע שֶׁהִיא בְּחִינַת דִּין וְנִמְשָׁךְ הַשְׁגָּחָה וְנַעֲשֶׂה נִסִּים וּמוֹפְתִים בָּעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יָמִים טוֹבִים שֶׁהָיָה בָּהֶם מוֹפְתִים נוֹרָאִים,

שִׁבּוּד הַטָּבַע. כִּי עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֶּרִים וְנִמְשָׁךְ נְבוּאָה וְכוּ׳ וְכוּ׳ - עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁאָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, כַּמְבֹאָר בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל.

ו. **נִמְצָא,** שֶׁבְּיוֹם־טוֹב צְרִיכִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ קְצָת עִם בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁהִיא בְּבְחִינַת דִּין כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת מְלֶאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ שֶׁעוֹשִׂין בְּיוֹם־טוֹב, כִּי צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה מְלָאכָה בִּשְׁבִיל אֹכֶל־נֶפֶשׁ, וְהַמְּלֶאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ שֶׁעוֹשִׂין - זֶהוּ בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין׳, כִּי הַמְּלָאכָה הִיא בְּחִינַת דִּין כַּנַּ״ל וְהָאֲכִילָה הִיא כְּפִי הַתְּפִלָּה, וְעַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁבְּיוֹם־טוֹב אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹחִין, בְּחִינַת רַחֲמָנוּת כַּנַּ״ל, אַף־עַל־פִּי כֵן צְרִיכִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, כְּדֵי לְהוֹצִיא בִּלְעוֹ מִפִּיו כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן מֻחְמָת זֶה צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה מְלָאכָה שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין, דְּהַיְנוּ מְלֶאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁעוֹשִׂין מְלֶאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין כָּל הַחִיּוּת וְהַקְּדֻשָּׁה שֶׁבְּלֵעָה הַסִּטְרָא־אַחֲרָא מִל״ט מְלָאכוֹת שֶׁל יְמֵי הַחֹל, כִּי מְלֶאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ שֶׁל יוֹם־טוֹב הִיא בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, כִּי מִשָּׁם נִמְשָׁךְ, כִּי הָאֲכִילָה וְהַפַּרְנָסָה הִיא מֵהַתְּפִלָּה שֶׁמַּחֲיָה אֶת הַכֹּל וּכְפִי הַתְּפִלָּה - כֵּן הָאֲכִילָה וְהַפַּרְנָסָה, כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן אַף־עַל־פִּי שֶׁעוֹשִׂין מְלֶאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ בְּיוֹם־טוֹב, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵין לְהִסְטָרָא־אַחֲרָא שׁוּם אֲחִיזָה בִּמְלָאכָה זוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, כְּלָל, אַדְרַבָּא, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא מוֹצִיאִין בִּלְעוֹ מִפִּיו, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ (שְׁמוֹת יב, טז): **אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם** - ׳לָכֶם׳ דַּיְקָא, כִּי אֵין לְהִסְטָרָא־אַחֲרָא שׁוּם אֲחִיזָה, חַס וְשָׁלוֹם, בִּמְלָאכָה זוֹ. וְזֶהוּ **לָכֶם** - וְלֹא לְנָכְרִים׳, **לָכֶם** - וְלֹא לִכְלָבִים (בֵּיצָה כא:), כִּי אֵין לְהַכְּלָבִים וְהָעַכּוּ״ם, שֶׁהֵם הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, שׁוּם אֲחִיזָה בִּמְלֶאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ שֶׁעוֹשִׂין בְּיוֹם־טוֹב, רַק הַכֹּל **לָכֶם**, כִּי הַכֹּל חוֹזֵר אֶל הַקְּדֻשָּׁה. כִּי אַדְרַבָּא, עַל־יְדֵי־זֶה מַעֲלִין וּמוֹצִיאִין כָּל הַחִיּוּת שֶׁבְּלֵעָה הַסִּטְרָא־אַחֲרָא מִל״ט מְלָאכוֹת שֶׁל יְמֵי הַחֹל וּמַחֲזִירִין הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה וְכוּ׳, כַּנַּ״ל.

ז. **וְזֶה** שֶׁאָמְרָה הָאָתוֹן לִבִלְעָם (בְּמִדְבַּר כב, כח): ״מָה עָשִׂיתִי וְכוּ׳ זֶה שָׁלֹשׁ רְגָלִים״, וּפֵרֵשׁ רַשׁ״י, רָמַז לוֹ אַתָּה מְבַקֵּשׁ לַעֲקֹר אֵמָּה הַחוֹגֶגֶת שָׁלֹשׁ רְגָלִים. כִּי עִקַּר הַכְנָעַת וּמַפָּלַת בִּלְעָם הוּא עַל יְדֵי שָׁלֹשׁ רְגָלִים, שֶׁהֵם ׳זֶכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם׳ - שֶׁאָז מִתְעוֹרֵר תִּקֻּף הַנֵּס שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁהָיָה עַל־יְדֵי הַמַּטֶּה עֹז, בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (תְּהִלִּים קו, ל): ״וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל״, בְּעֵת שֶׁהָיָה מַעֲשֶׂה זִמְרִי שֶׁהָיָה בַּעֲצַת בִּלְעָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר לא, טז): ״הֵן הֵנָּה הָיוּ בִּדְבַר בִּלְעָם״, כִּי בִּלְעָם יְנִיקָתוֹ מִפְּגַם הַדַּעַת (לִקּוּטֵי תּוֹרָה שְׁמוֹת), בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, א): ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״, בְּחִינַת פְּגַם תַּאֲוַת נְאוּף, כַּיָּדוּעַ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בִּלְעָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סַנְהֶדְרִין קה:) עַל פָּסוּק (בְּמִדְבַּר כב, ל): ״הַהַסְכֵּן הִסְכַּנְתִּי״ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן עִקַּר הַכְנָעָתוֹ עַל־יְדֵי פִּינְחָס, דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַטֵּה עֹז שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שָׁלֹשׁ רְגָלִים וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן הוֹכִיחָה אוֹתוֹ הָאָתוֹן, אֵיךְ אַתָּה מְבַקֵּשׁ לַעֲקֹר אֵמָּה הַחוֹגֶגֶת שָׁלֹשׁ רְגָלִים, כִּי עַל־יְדֵי שָׁלֹשׁ רְגָלִים הוּא מַפָּלְתּוֹ שֶׁל בִּלְעָם, כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן נַעֲשָׂה אָז שִׁנּוּי גָּדוֹל, שֶׁהָאָתוֹן פָּתְחָה פִּיהָ וְדִבְּרָה וְהוֹכִיחָה אוֹתוֹ, כִּי בִּלְעָם הָיָה רוֹצֶה לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת אֶל הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, אֶל הַבַּהֲמִיּוּת מַמָּשׁ, וְעַל־כֵּן הָיָה עוֹשֶׂה עִם הָאָתוֹן מַעֲשֶׂה אִישׁוּת, וְהָיָה רוֹצֶה לְהִתְגַּבֵּר עַל הַקְּדֻשָּׁה עַל־יְדֵי־זֶה, אֲבָל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה לוֹ כֹּחַ לְהַכְנִיעוֹ עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִים בִּלְעָם מִפִּיהֶם, וַאֲזַי חוֹזֵר וּמַקִּיא הַכֹּל וּמַחֲזִיר הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה, וְאָז חוֹזֵר הַדִּבּוּר שֶׁהוּא הִתְגַּלּוּת הַדַּעַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי ב, ו): ״מִפִּיו דַּעַת וּתְבוּנָה״, שֶׁהוּא הָיָה רוֹצֶה לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת לִבְהֶמִיּוּת, וְעַל־יְדֵי הַכֹּחַ שֶׁל מֹשֶׁה - שֶׁחָזַר הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה, אָז חוֹזֵר הַדִּבּוּר, שֶׁהוּא הִתְגַּלּוּת הַדַּעַת, מִן תִּקֻּף הַסִּטְרָא־אַחֲרָא מִן הַבַּהֲמִיּוּת, עַד שֶׁהָאָתוֹן בְּעַצְמָהּ פָּתְחָה פִּיהָ וְדִבְּרָה וְהוֹכִיחָה אֶת בִּלְעָם הָרָשָׁע עַל שֶׁהוֹלֵךְ עַל יִשְׂרָאֵל.

נִמְצָא, שֶׁתִּקֻּף הַסִּטְרָא־אַחֲרָא בְּעַצְמָהּ, דְּהַיְנוּ הַבַּהֲמִיּוּת בְּעַצְמָהּ הוֹצִיאָה הַדַּעַת וְהַדִּבּוּר שֶׁנִּמְשַׁךְ לְתוֹכָהּ. וְהִיא בְּעַצְמָהּ הוֹכִיחָה אוֹתוֹ וּבִזְתָה וְהִכְנִיעָה אוֹתוֹ בִּדְבָרָיו עַל שֶׁהוֹלֵךְ עַל יִשְׂרָאֵל. נִמְצָא, שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַדַּעַת וְהַדִּבּוּר שֶׁהִכְנִיס בָּהּ אֶל הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ״חַיִל בָּלַע וַיְקִיאֶנּוּ״, עַד שֶׁהֶחְרַח בְּעַצְמוֹ לְהַפֵּךְ מִקְלָלָה לִבְרָכָה וּבֵרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל הַדַּעַת שֶׁהִכְנִיס בְּהַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְרָצָה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל - הֶחְרַח לְהוֹצִיא וּלְהָקִיא הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה וְלִתֵּן בְּעַצְמוֹ תִּקֻּף וְחִזּוּק לְסִטְרָא דִּקְדֻשָּׁה, דְּהַיְנוּ לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁהֶחְרַח לְבָרֵךְ אוֹתָם,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת יוֹם־טוֹב הֲלָכָה ה

אוֹרַח חַיִּים

קעז

כִּי נִתְהַפֵּךְ הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ וְכוּ', שֶׁזֶּה בְּחִינַת שָׁלֹשׁ רְגָלִים, כַּנַּ"ל.

הִלְכוֹת יוֹם־טוֹב הֲלָכָה ד' - נִכְלֶלֶת בְּהִלְכוֹת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ הֲלָכָה ה מֵאוֹת ל"ג וְאֵילָךְ.

רָאשֵׁי פְּרָקִים לְהִלְכוֹת יוֹם־טוֹב

הֲלָכָה ה

עַל־פִּי הַתּוֹרָה "וְיָהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה" וְכוּ'.

עַיֵּן שָׁם מֵעִנְיַן כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ וְכֹחַ הַמּוֹשֵׁךְ, כִּי הַצַּדִּיק בְּחִינַת עָפָר, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ וְכוּ', בְּחִינַת הַמִּשְׁקָל, אַךְ יֵשׁ כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ וְכוּ', ☜ עַיֵּן שָׁם בְּסִימָן ע'.

א. **וְצָרִיךְ** כָּל אֶחָד לִזְכֹּר תָּמִיד בָּזֶה. שֶׁכָּל הַמְּנִיעוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו - כֻּלָּם הֵם בְּחִינַת כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ שֶׁרוֹצֶה לְהַרְחִיק, אֲבָל כְּשֶׁמִּתְגַּבְּרִין לִמְשֹׁךְ עַצְמוֹ תָּמִיד אֶל שָׁרְשׁוֹ אֶל נְקֻדַּת הָאֱמֶת לַמָּקוֹם שֶׁנֶּחְצַב נִשְׁמָתוֹ מִשָּׁם, וְעִקַּר הַכֹּל הוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת כַּנַּ"ל. אָזַי בְּקַל יִתְגַּבֵּר עַל כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ, כִּי כֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת - מוֹשֵׁךְ בְּעַצְמוֹ אֶל הָאֱמֶת, וּכְשֶׁהוּא יִהְיֶה נִמְשָׁךְ רְצוֹנוֹ תָּמִיד אֵלָיו, בְּוַדַּאי יִתְגַּבֵּר עַל כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ, כִּי בְּוַדַּאי כֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ חָזָק הַרְבֵּה מִכֹּחַ הַמַּכְרִיחַ, כִּי כֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ נִשְׁאָר קַיָּם לְעוֹלָם, וְכֹחַ הַמַּכְרִיחַ הוּא רַק לְפִי שָׁעָה, לְפִי הַזְּמַן שֶׁיֵּשׁ כֹּחַ לְהַמַּכְרִיחַ לְרַחֵק, אֲבָל בְּסוֹף הַמַּכְרִיחַ יָשׁוּב מֵאֵלָיו לִמְקוֹמוֹ וְשָׁרְשׁוֹ עַל־יְדֵי כֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁיִּתְגַּבֵּר לְהַמְשִׁיךְ אֵלָיו בִּרְצוֹנוֹ תָּמִיד לִנְקֻדַּת הָאֱמֶת שָׁשָׁם כֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ הָאֲמִתִּי, בְּוַדַּאי יִתְבַּטֵּל הַמַּכְרִיחַ וְיָשׁוּב אֶל מְקוֹמוֹ הָאֲמִתִּי, וְאָז יִהְיֶה לוֹ טוֹבָה גְּדוֹלָה מַה שֶּׁהָיָה לוֹ כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ מֵרַחֵיקוֹ, כִּי רַק בִּשְׁבִיל זֶה בָּא לָעוֹלָם, שֶׁיַּעְסֹק בְּמִלְחָמָה זוֹ וּבְאֻמָּנוּת זאת - לְהַגְבִּיר כֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ עַל כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ, וְאָז נַעֲשִׂין מִזֶּה כֵּלִים נִפְלָאִים וְתִקּוּנִים גְּדוֹלִים, כִּי רֹב הָאֻמָּנוּת שֶׁל הַכֵּלִים הַנִּפְלָאִים שֶׁנַּעֲשִׂין בְּחָכְמָה גְּדוֹלָה שְׁקוּרִין 'מַאשִׁין' (מכונות), הַכֹּל הוּא עַל־יְדֵי חָכְמַת כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ וְהַכֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ, כְּמוֹ לְמָשָׁל מְלֶאכֶת הַזַּייגִיר (הַשְּׁעוֹן) שֶׁעִקַּר אֻמָּנוּת הַלּוּכוֹ הוּא עַל־יְדֵי כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ וְהַמַּעֲבִיר שֶׁהוּא הַשֶּׁפְּרִינְזִינְע (הקפיץ) שֶׁכּוֹפְפִין הַבַּרְזֶל וּמַכְרִיחִין אוֹתוֹ עַל־יְדֵי הַשַּׁלְשֶׁלֶת שֶׁלֹּא כִּטְבָעָהּ, וְהִיא כִּטְבָעָהּ - רוֹצָה לְהִתְפַּשֵּׁט, אֲבָל מְעַכְּבִין אוֹתָהּ וּמַכְרִיחִין אוֹתָהּ וְכוֹפְפִין אוֹתָהּ בְּעַל כָּרְחָהּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא כָּל אֻמָּנוּת הַזַּייגִיר, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁהִיא מוֹשֶׁכֶת עַצְמָהּ תָּמִיד לְטִבְעָהּ לְהִתְפַּשֵּׁט כְּדַרְכָּהּ, עַל־יְדֵי־זֶה הִיא מוֹשֶׁכֶת הַגַּלְגַּל הַקָּשׁוּר בָּהּ וְכָל גַּלְגַּל מוֹשֵׁךְ חֲבֵרוֹ, וְהַכֹּל בְּאֻמָּנוּת נִפְלָא עַד שֶׁעוֹשֶׂה פְּעֻלָּתוֹ לִהְיוֹת מוֹרֶה שָׁעוֹת (שָׁעוֹן). וְכֵן יֵשׁ שְׁאָרֵי כֵּלִים גְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר שֶׁעוֹשִׂים פְּעֻלּוֹת גְּדוֹלוֹת בְּיוֹתֵר, וְעִקַּר אֻמָּנוּתָם הוּא עַל־יְדֵי רִבּוּי הַשֶּׁפְּרִינְזִינִיס (הקפיצים) שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם, שֶׁהַכֹּל הוּא עַל־יְדֵי כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ וְכֹחַ הַמּוֹשֵׁךְ, כִּי כֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ אִי אֶפְשָׁר לְבַטֵּל.

וְהֶבֵן הֵיטֵב הַנִּמְשָׁל, כִּי טֶבַע הַנְּשָׁמָה לִהְיוֹת נִמְשֶׁכֶת תָּמִיד לְשָׁרְשָׁהּ הָאֱמִתִּי, כִּי שָׁם כֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ הָאֱמִתִּי, אַךְ הַכְרִיחוּ אוֹתָהּ לֵירֵד לָזֶה הָעוֹלָם, שֶׁכֻּלּוֹ בִּכְלָל הוּא בְּבְחִינַת כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ נֶגֶד הַנְּשָׁמָה, שֶׁכְּשֶׁפָּה וּתְשׁוּקָתָהּ תָּמִיד נִמְשֶׁכֶת לְמַעְלָה לְשָׁרְשָׁהּ, אַךְ כָּל כַּוָּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ - כְּדֵי שֶׁתִּתְגַּבֵּר בְּכֹחַ הַמּוֹשֵׁךְ עַל כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ, וְאָז תִּהְיֶה מוֹשֶׁכֶת אֲחֵרִים עִמָּהּ וַאֲחֵרִים לַאֲחֵרִים, כְּמוֹ הַגַּלְגַּלִּים וְהָאוֹפַנִּים שֶׁל הַזַּייגִיר הַנַּ"ל, שֶׁהֵם מַתְנַשְּׁאִים וְהוֹלְכִים וּפוֹעֲלִים פְּעֻלָּתָם דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁיֵּשׁ כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ וְכֹחַ הַמּוֹשֵׁךְ וְכַנַּ"ל. וְכָל מַה שֶּׁמִּתְגַּבֵּר כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ וּמַרְחִיק בְּיוֹתֵר - נַעֲשִׂים כֵּלִים נִפְלָאִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, לְמִי שֶׁבָּקִי בְּאֻמָּנוּת לְכַוֵּן הַמִּדָּה, אֵיךְ לְהַגְבִּיר כֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ בְּחָכְמָה נִפְלָאָה שֶׁיִּפְעַל פְּעֻלַּת אֻמָּנוּתוֹ. וְהָאָדָם הוּא בַּעַל בְּחִירָה, וְיֵשׁ לוֹ כֹּחַ תָּמִיד לְהַגְבִּיר בִּתְשׁוּקָתוֹ וּרְצוֹנוֹ הֶחָזָק אֶת כֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ, וְאָז יִהְיוּ נַעֲשִׂים כֵּלִים נִפְלָאִים וְתִקּוּנִים נוֹרָאִים דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁהָיָה כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ וְכַנַּ"ל, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא מוֹשֵׁךְ אַחַר עִמּוֹ וְכוּ' שֶׁמַּעֲלִין כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת הַנְּפוּלוֹת, בִּבְחִינַת (זכריה ט, ז): "וְנִשְׁאָר גַּם הוּא לֵאלֹקֵינוּ", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מגלה ו.): 'עַתִּידִין בְּתֵי תַּרְטִיאוֹת' וְכוּ', בִּבְחִינַת 'לֹא גָּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּתּוֹסְפוּ עֲלֵיהֶם גֵּרִים' (פְּסָחִים פז:), וְהֶבֵן הֵיטֵב לְדַמּוֹת הַמָּשָׁל לְהַנִּמְשָׁל, כִּי פָּלָא הוּא. וְעִקַּר הַדָּבָר, שֶׁבְּתוֹךְ תֹּקֶף הִתְגַּבְּרוּת כֹּחַ הַמַּכְרִיחַ, אַל יִשְׁבַּח בְּכֹחַ הַמּוֹשֵׁךְ שֶׁגָּדוֹל מִמְּנוּ הַרְבֵּה וְקַיָּם לָעַד וְלָנֶצַח, וְיִמְשֹׁךְ עַצְמוֹ מֵרָחוֹק מְאֹד אֶל כֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ הָאֱמִתִּי שֶׁהוּא הַצַּדִּיק שֶׁהוּא נְקֻדַּת הָאֱמֶת.

לֹא נִתְחַזֵּק לְגַמְרֵי הִתְגַּלּוּת הָרָצוֹן שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הֵם רוֹצִים לְחַזֵּר וּלְהִתְגַּבֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, כַּנַּ״ל, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵין לָהֶם עַכְשָׁיו כֹּחַ הָרִאשׁוֹן, כִּי כְּבָר נֶחְלְשׁוּ מְאֹד בְּיוֹם־טוֹב הָרִאשׁוֹן, וְזֶה בְּחִינַת חֹל הַמּוֹעֵד, וְעַל־כֵּן קָצַת מַלְאָכוֹת אֲסוּרִים בּוֹ וּקְצָת מֻתָּרִים בּוֹ, כִּי בְּטוּל הַמְּלָאכוֹת הוּא כְּפִי בְּטוּל חָכְמַת הַטֶּבַע וְהִתְגַּבְּרוּת הִתְגַּלּוּת הָרָצוֹן, כִּי עַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת הָרָצוֹן נִתְבַּטְּלִין כָּל הַמְּלָאכוֹת, כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן בְּיוֹם־טוֹב, שֶׁהוּא הִתְגַּלּוּת הָרָצוֹן, נִתְבַּטְּלִין כָּל הַמְּלָאכוֹת כַּנַּ״ל. אֲבָל בְּחֹל שֶׁאָז יֵשׁ אַחִיזָה לַזֻּהֲמַת הַנָּחָשׁ חָכְמַת הַטֶּבַע, עַל־כֵּן צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת הַל״ט מְלָאכוֹת וּלְעוֹרֵר עַל יָדָם דַּיְקָא אִתְעָרוּתָא דִּלְעֵלָּא, כְּשֶׁזּוֹכִין לְקַדֵּשׁ יְמֵי הַחֹל וְלַעֲשׂוֹת הַל״ט מְלָאכוֹת כָּרָאוּי (כְּמַבְאָר שָׁם, עַיֵּן שָׁם). וְעַל־כֵּן בְּחֹל־הַמּוֹעֵד שֶׁאָז כְּבָר נִכְנָע מַצַּח הַנָּחָשׁ, רַק שֶׁעֲדַיִן הֵם רוֹצִים לְחַזֵּר וּלְהִתְעוֹרֵר קְצָת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן קְצָת מְלָאכוֹת אֲסוּרִים וּקְצָת מֻתָּרִים בּוֹ, כְּפִי הִתְגַּלּוּת הָרָצוֹן שֶׁמִּתְגַּלֶּה אָז, כִּי אָז אֵינוֹ מִתְגַּלֶּה בִּשְׁלֵמוּת כְּמוֹ בְּיוֹם־טוֹב, כִּי הוּא בֵּין תִּקּוּן לְתִקּוּן, כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן עִקַּר הַמְּלָאכוֹת שֶׁמֻּתָּרִים בּוֹ הֵם מְלֶאכֶת דָּבָר הָאֲבֵד, כִּי עִקַּר מַה שֶּׁיֵּשׁ בְּחִינַת עֲשִׂיַּת אֵיזֶה מְלָאכָה בְּחֹל־הַמּוֹעֵד, שֶׁבֶּאֱמֶת הוּא גַּם־כֵּן מִקְרֶא קֹדֶשׁ, הוּא רַק בְּשֶׁבִּיל בְּחִינַת דָּבָר הָאֲבֵד שֶׁהֵם בְּחִינַת הַנְּשָׁמוֹת הַנַּ״ל שֶׁנִּפְלְאוּ וְנֶאֱבְדוּ עַל־יְדֵי טָעוּת שֶׁל חָכְמֵי הַטֶּבַע, כַּנַּ״ל, וּבְשִׁבְיָלָם צְרִיכִין שֶׁיִּתְחַלֵּק הַתִּקּוּן לִשְׁנַיִם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת יוֹם־טוֹב הָאַחֲרוֹן וְיוֹם־טוֹב הָרִאשׁוֹן, וּבִנְתַיִם הוּא חֹל הַמּוֹעֵד שֶׁאָז עוֹסְקִים רַק לְתַקֵּן בְּחִינַת דָּבָר הָאֲבֵד, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַנְּשָׁמוֹת הַנַּ״ל, כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יְחַשֵּׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח. וְדַיְקָא אָז הוּא זְמַן תִּקּוּנָם, כַּנַּ״ל.

הֲלָכָה ד

עִנְיַן חֹל הַמּוֹעֵד שֶׁאָסוּר בְּרֹב הַמְּלָאכוֹת וְאֵין מֻתָּר בּוֹ כִּי אִם לְצָרֶךְ דָּבָר הָאֲבֵד.

עַל־פִּי הַתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה׳ בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח׳, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב כָּל הַתּוֹרָה מֵרֹאשָׁהּ לְסוֹפָהּ, עַיֵּן שָׁם מֵעִנְיַן ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ וְכוּ׳.

כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה הוּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְעִקַּר הָרַחֲמִים תָּלוּי בַּדַּעַת וְכוּ׳, וְלִפְעָמִים כְּשֶׁהַסִּטְרָא־אַחֲרָא יוֹנֵקֶת מִן הָרַחֲמָנוּת וְכוּ׳, אָז נִתְמַעֵט הָרַחֲמָנוּת אֶצְלָנוּ וְכוּ׳, וְנַעֲשֶׂה אַכְזָרִיּוּת וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִפְגָּם הַדַּעַת וְכוּ׳, וַאֲזַי יוֹנֶקֶת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא בִּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, א): ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״, וּמִזֶּה בָּא, חַס וְשָׁלוֹם, תַּאֲוַת נְאוּף וְכוּ׳. כִּי יֵשׁ שִׁלְשָׁה מִחִּין, שֶׁהֵם בְּחִינַת שֵׁשׁ מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה וְכוּ׳, וְהֵם בְּחִינַת שֵׁשׁ תְּפִלּוֹת וְכוּ׳. וּכְשֶׁנִּפְגָּם הַדַּעַת עַל־יְדֵי פְּגַם הָרַחֲמָנוּת כַּנַּ״ל, אָזַי ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ וַאֲזַי הַסִּטְרָא־אַחֲרָא בּוֹלַעַת אוֹתָהּ, חַס וְשָׁלוֹם, וְאָז צְרִיכִין בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיִּתְפַּלֵּל ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ כְּמוֹ פִּנְחָס וְכוּ׳, כְּדֵי שֶׁתַּעֲמֹד הַתְּפִלָּה בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסִּטְרָא־אַחֲרָא כְּשֶׁרוֹצָה לִבְלֹעַ זֹאת הַתְּפִלָּה, וַאֲזַי צְרִיכָה לְהָקִיא הַכֹּל וְכוּ׳, אַף גַּם עֲצוּמוֹת חִיּוּתָהּ, שֶׁזָּזוּ בְּחִינַת גֵּרִים בִּבְחִינַת (אִיּוֹב כ, טו): ״חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ מִבִּטְנוֹ״ וְכוּ׳. וְזֶהוּ (תְּהִלִּים קו, ל): ״וַיִּפְלֶל״ וְכוּ׳, וְזֶהוּ (שָׁם עד, יג): ״אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם״ וְכוּ׳. וְזֶה בְּחִינַת קְרִיעַת־יַם־סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה ״וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ״ וְנִתְגַּיֵּר וְכוּ׳. וְזֶה בְּחִינַת רְעָמִים - ׳עֲנָנֵי דְּשַׁפְכֵי מַיָּא׳ וְכוּ׳, בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־יְדֵי הַכָּבוֹד נִמְשָׁכַת הַנְּבוּאָה. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדֻמֶּה וְזוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ה׳ חִדְּשִׁי שִׁשִּׁי וְכוּ׳. כִּי עִקַּר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם נִתְגַּלָּה עַל־יְדֵי מַתַּן תּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת כָּל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה זֹאת יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם. וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם יִהְיֶה בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בִּבְחִינַת הַשָּׂגָחָה וְנִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדַרְכּוֹ הַטֶּבַע. וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ שֶׁל נִפְלָאוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל וְכוּ׳ שֶׁעוֹלֶה חֶסֶד, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְנַגֵּן עַל ע״ב נִימִין, שֶׁקּוֹרִין ׳סְטְרִינוּס׳, כְּמִנְיַן חֶסֶד, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פט, ג): ״עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה״ וְכוּ׳. וְזֶהוּ הַקּוֹל שֶׁל הַמּוֹכִיחַ הֶהָגוּן שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יְכוֹלִים לְהוֹכִיחַ, כִּי מְעוֹרְרִים רֵיחַ טוֹב וְכוּ׳ בִּבְחִינַת ״נַרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״ וְכוּ׳. כִּי עַל־יְדֵי־זֶה הַקּוֹל גְּדֵלִים כָּל הֶרֵיחוֹת שֶׁבְּגַן עֵדֶן, כִּי זֶה הַקּוֹל מַשִּׁקֶה אֶת הַגַּן בִּבְחִינַת ״וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת״ וְכוּ׳, ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב.

א. **וְכָל** הַיָּמִים טוֹבִים הֵם זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם. וְעִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם הָיָה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ בִּבְחִינַת דִּין הַנַּ״ל, שֶׁזָּזוּ בְּחִינַת וַיִּפְלֶל, בְּחִינַת (שְׁמוֹת ז, ט): וְ׳הַשְׁלֵךְ לִ׳פְנֵי פַּ׳רְעֹה יְ׳הִי לְ׳תַנִּין, בְּחִינַת (תְּהִלִּים עד, יג): ״אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם״ וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת חֹל הַמּוֹעֵד הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קפה

הָיָה יְצִיאַת מִצְרַיִם וּקְרִיעַת־יַם־סוּף, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַדְּשׁוּ כָּל הָרַגְלִים - שֶׁכֻּלָּם הֵם זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם. וְעַל־כֵּן כָּל הַיָּמִים טוֹבִים אֲסוּרִים בַּעֲשִׂיַּת מְלָאכָה, כִּי כָּל הַל״ט מְלָאכוֹת יֵשׁ בָּהֶם אֶחָיזַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, בְּחִינַת ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִגְזַר (בְּרֵאשִׁית ג, יט): ״בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם״, שֶׁהֵם בְּחִינַת כָּל הַיְגִיעוֹת שֶׁל כָּל הָעֲסָקִים בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה שֶׁכֻּלָּם כְּלוּלִים בְּל״ט מְלָאכוֹת.

וְעִקַּר זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ בְּחִינַת ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״ הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַל״ט מְלָאכוֹת - הָעִקָּר נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי שֶׁהַסִּטְרָא־אַחֲרָא יוֹנֶקֶת מֵהָרַחֲמָנוּת וּמַמְשִׁיכִין הָרַחֲמָנוּת לְעַצְמָן, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (אֵיכָה ד, ג): ״גַּם תַּנִּים חָלְצוּ שַׁד הֵינִיקוּ גּוּרֵיהֶן״ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. הֵינוּ כִּי עִקַּר הָרַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא־אָחֳרָא הוּא לְהַמְשִׁיךְ עַל הָאָדָם טְרָחוֹת וְטִרְדוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה - לְהִתְיַגֵּעַ בַּעֲסָקִים וּמְלָאכוֹת בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ל״ט מְלָאכוֹת. וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְכָל הָאֲנָשִׁים הַכְּרוּכִים אַחֲרֶיהָ מְסִיתִין אֶת הָאָדָם וְתוֹלִין הַכֹּל בְּרַחֲמָנוּת, כְּאִלּוּ יֵשׁ לָהֶם רַחֲמָנוּת גָּדוֹל עָלָיו, וְאוֹמְרִים לוֹ: **מָה אַתָּה חוֹשֵׁב? הֲלֹא אַתָּה צָרִיךְ לְחַיּוֹת - לְפַרְנֵס עַצְמְךָ וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וְאַתָּה צָרִיךְ לְרַחֵם עָלֶיךָ וְעַלֵּיהֶם לְבַקֵּשׁ פַּרְנָסָה!** וְעַל־יְדֵי־זֶה מְבִיאִין אוֹתוֹ שֶׁיִּפְרֹק מִמֶּנּוּ עֹל תּוֹרָה וְיִמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ שֶׁהֵם כְּלַל כָּל הַל״ט מְלָאכוֹת וְהַיְגִיעוֹת בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה, וּמְאוּמָה לֹא יִשָּׂא בְּעָמְלוֹ.

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הָסִטְרָא־אַחֲרָא לְפָרֵק עֹל תּוֹרָה וְלַעֲסֹק בְּיגִיעוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהֵם בְּחִינַת הַל״ט מְלָאכוֹת, הוּא עַל־יְדֵי רַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא־אָחֳרָא, עַל־יְדֵי שֶׁהֵם יוֹנְקִים מֵרַחֲמָנוּת דִּקְדֻשָּׁה וּמְהַפְּכִים הָרַחֲמָנוּת הָאֱמִתִּי לְרַחֲמָנוּת שֶׁלָּהֶם, שֶׁבֶּאֱמֶת אֵינוֹ רַחֲמָנוּת כְּלָל, כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר הָרַחֲמָנוּת הוּא הָרַחֲמָנוּת הָאֱמִתִּי - לְרַחֵם עַל הָאָדָם לַהֲבִיאוֹ לַתַּכְלִית הַנִּצְחִי, כִּי בָּעוֹלָם הַזֶּה אֵין שׂוּם תַּכְלִית כְּלָל, כִּי הוּא צֵל עוֹבֵר וּמְלֵא יְגוֹנוֹת וְכַעַס וּמַכְאוֹבוֹת וְאֵין שׂוּם אָדָם שֶׁיִּהְיֶה לוֹ עוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ב, כג): גַּם כָּל יָמָיו כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת וְכוּ׳, וּכְתִיב (אִיּוֹב יד, א): ״אָדָם לְעָמָל יוּלָּד קָצֵר יָמִים וּשְׂבַע רִגְזוֹ״ וְכוּ׳, וְכַמּוּבָן לְכָל בַּר דַּעַת קָצַת גֹּדֶל הַמְּרִירוּת הַמַּר שֶׁל עִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, בִּפְרָט טִרְדוֹת הַמְּמוֹן וְהַפַּרְנָסָה. וְכִמְבֹאָר אֶצְלֵנוּ כַּמָּה שִׂיחוֹת אֱמִתִּיּוֹת בָּזֶה. עַל־כֵּן בֶּאֱמֶת בְּוַדַּאי הָרַחֲמָנוּת הַנַּ״ל שֶׁל הַהָמוֹן עַם שֶׁהוּא רַחֲמָנוּת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא - אֵין זֶה רַחֲמָנוּת כְּלָל, כִּי עִקַּר הָרַחֲמָנוּת לְדַבֵּר עַל לֵב שֶׁיֵּעָסֵק רַק בַּתּוֹרָה, וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּוַדַּאי יְפַרְנְסוֹ בְּסִבָּה קַלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֲבוֹת א, טו): ׳עֲשֵׂה תּוֹרָתְךָ קֶבַע וּמְלַאכְתְּךָ עֲרַאי׳ וְכוּ׳. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת מה:): ׳דּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים שֶׁעָשׂוּ תּוֹרָתָן קֶבַע וְכוּ׳ - זֶה וְזֶה נִתְקַיְּמָה בְּיָדָם׳ וְכוּ׳, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה ב, לא): ״הַדּוֹר אַתֶּם רְאוּ דְּבַר ה׳״, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מְכִילְתָּא בְּשַׁלַּח ה) שֶׁאָמַר לָהֶם יִרְמְיָה: ׳רְאוּ בַּמֶּה נִתְפַּרְנְסוּ אֲבוֹתֵיכֶם׳ וְכוּ׳.

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר ל״ט מְלָאכוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת רַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא־אָחֳרָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״ וְכוּ׳, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת גָּלוּת מִצְרַיִם שֶׁמֵּרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה וְכוּ׳ (שְׁמוֹת א, יד), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מְרִירוּת שִׁעְבּוּד עִסְקֵי הַפַּרְנָסָה וְל״ט מְלָאכוֹת. וְלָצֵאת מִזֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, הוּא עַל־יְדֵי הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל שֶׁמִּתְפַּלֵּל ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת ״וְהִשְׁלַךְ לִפְנֵי פַּרְעֹה״ וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה יְצִיאַת מִצְרַיִם. וְעַל־כֵּן אָז נִתְקַדְּשׁוּ הָרַגְלִים שֶׁהֵם אֲסוּרִים בַּעֲשִׂיַּת מְלָאכָה, כִּי הַצַּדִּיקִים גִּבּוֹרֵי כֹּחַ בַּעֲלֵי כֹּחַ הַנַּ״ל שֶׁיְּכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל כַּנַּ״ל, הֵם מַכְנִיעִים הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וּמוֹצִיאִין מִמֶּנָּה כָּל הַדַּעַת וְהָרַחֲמָנוּת וְכוּ׳ עַד שֶׁזּוֹכִין לִיצִיאַת מִצְרַיִם, וְאָז נִתְבַּטְּלִין כָּל הַל״ט מְלָאכוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת רַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא־אָחֳרָא, וְעַל־כֵּן הַיָּמִים טוֹבִים שֶׁהֵם זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם הֵם אֲסוּרִים בַּעֲשִׂיַּת מְלָאכָה, כִּי אָז בְּטֵלִים כָּל הַל״ט מְלָאכוֹת. כִּי אָז הוּא בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם עַל־יְדֵי גֹּדֶל הַכֹּחַ שֶׁל הַבַּעֲלֵי כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֵּל הָרַחֲמָנוּת שֶׁל הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְנִתְבַּטֵּל יְנִיקַת, בְּחִינַת ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״ - שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטְּלִים כָּל הַל״ט מְלָאכוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת ״בְּזֵעַת אַפֶּיךָ״ וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל.

ב. **וְזֶה** בְּחִינַת גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁל יוֹם־טוֹב, כִּי עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ נִמְשָׁכִין כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, שֶׁהֵם הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַשְׁפָּעַת הַנְּבוּאָה וְכוּ׳, עַד שֶׁזּוֹכִין לִבְחִינַת הַקּוֹל שֶׁל הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד שֶׁהוּא הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, בְּחִינַת ״וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן״ וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַקּוֹל יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ וְכוּ׳. וּמִשָּׁם, מִקּוֹל הַשִּׁיר הַגָּדוֹל הַזֶּה, נִמְשָׁכִין כָּל הַשִּׂמְחוֹת, כִּי זֶה הַשִּׁיר כְּלוּל מִכָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשִּׂמְחוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים צב, ד): ״עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל כִּי שִׂמַּחְתַּנִי ה׳ בְּפָעֳלֶךָ״ וְכוּ׳ (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר - סִימָן כד תִּנְיָנָא). וּמִשָּׁם הוּא גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁל יוֹם־טוֹב, כִּי בְּיוֹם־טוֹב צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ

שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, מִבְּחִינַת קוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁנִּמְשָׁךְ הָאֲרָתוֹ בְּיוֹם־טוֹב, מֵחֲמַת שֶׁכָּל הַיָּמִים טוֹבִים הֵם עַל־יְדֵי יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁהָיָה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ קוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה, וְכַנַּ״ל.

וְעַל־יְדֵי־זֶה בְּעֵצָמוֹ בְּטֵלִים כָּל הַמְּלָאכוֹת בְּיוֹם־טוֹב, כִּי כְּשֶׁנִּתְעוֹרֵר הַקּוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה - אֲזַי בְּטֵלִין כָּל הַמְּלָאכוֹת, כִּי קוֹל הַזֶּה הוּא בְּחִינַת ״נָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן״, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֹנֶג שַׁבָּת, כִּי ׳עֵדֶן נָהָר גַּן׳ הוּא רֹאשֵׁי תֵּבוֹת ׳עֹנֶג׳, כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית כו.). כִּי אָז יִהְיֶה יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת (סוֹף מַסֶּכֶת תָּמִיד), שֶׁאָז בְּטֵלִים כָּל הַמְּלָאכוֹת לְגַמְרֵי. רַק מֵחֲמַת שֶׁבְּיוֹם־טוֹב צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ קוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, עַל־כֵּן יֵשׁ בּוֹ אֵיזֶה מְלָאכוֹת הַמֻּתָּרִים שֶׁהֵם מְלָאכוֹת אֹכֶל־נֶפֶשׁ, כִּי בְּשַׁבָּת נִמְשָׁךְ ״הַנָּהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן״ וְכוּ׳ מֵעֹנֶג שַׁבָּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַנַּ״ל, כִּי שַׁבָּת קְבִיעָא וְקָיְמָא (פְּסָחִים קיז:), וְאָז עִקַּר הָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת, [כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן קיט עַל מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שַׁבָּת יב.): ׳יְכוֹלָה הִיא שֶׁתִּרָחֵם׳].

כִּי אָז מִתְבַּטֵּל זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ מֵאָלָיו עַל־יְדֵי עֶצֶם קְדֻשַּׁת הַיּוֹם שֶׁקְּדוּשׁ מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וְעַל־כֵּן אָז הוּא בְּטוּל מְלָאכוֹת לְגַמְרֵי, אֲבָל יוֹם־טוֹב, שֶׁהוּא בֵּימֵי הַחֹל, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם בְּרוּרִים וּצְרִיכִים עֲשִׂיַּת מְלָאכָה, וְעִקַּר קְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל יוֹם־טוֹב הוּא עַל־יְדֵי הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל שֶׁעוֹשֶׂה מִלְחָמָה גְּדוֹלָה עִם הַסִּטְרָא־אַחֲרָא עַל־יְדֵי ה׳תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין׳ הַנַּ״ל, עַד שֶׁמַּקִּיאָה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכוּ׳, עַד שֶׁזּוֹכִין לְקוֹל הַשִּׁיר הַנַּ״ל שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנָּהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן וְכוּ׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת שֶׁמְּשָׁם מְקַבְּלִין יִשְׂרָאֵל לְקַדֵּשׁ אֶת הַיָּמִים־טוֹבִים, וּמֵחֲמַת שֶׁקְּדֻשַּׁת יוֹם־טוֹב נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַמִּלְחָמָה הַנַּ״ל, עַל־כֵּן גְּדֹל כֹּחַ הַצַּדִּיקִים בַּעֲלֵי כֹּחַ הַנַּ״ל, עַל־כֵּן יֵשׁ בּוֹ אֵיזֶה מְלָאכוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, מֵחֲמַת שֶׁעִקַּר קְדֻשַּׁת יוֹם־טוֹב נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים בַּעֲלֵי כֹּחַ הַנַּ״ל, כִּי ״יוֹם־טוֹב יִשְׂרָאֵל הוּא דְּמַקְדְּשֵׁי לְהוֹ׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (פְּסָחִים קיז:). וְעַל־כֵּן כָּל קְדֻשַּׁת יוֹם־טוֹב תְּלוּי בְּצַדִּיקִים, שֶׁלָּהֶם נִמְסַר לְעַבֵּר שָׁנִים וְלִקְבֹּעַ חֳדָשִׁים שֶׁבָּהֶם תְּלוּיִים כָּל הַמּוֹעֲדוֹת (וְכַמּוּבָא בְּסִימָן קלה עַל פְּסוּק כִּי אֶקַּח מוֹעֵד). כִּי כָּל עִקַּר קְדֻשַּׁת יוֹם־טוֹב נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי ׳תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין׳ הַנַּ״ל שֶׁנִּמְשֶׁכֶת עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים בַּעֲלֵי כֹּחַ הַנַּ״ל, וּמֵחֲמַת זֶה יֵשׁ בּוֹ עֲדַיִן אֵיזֶה מְלָאכוֹת הַמֻּתָּרִים וְכַנַּ״ל. וְעַל כֵּן הַמְּלָאכוֹת הַמֻּתָּרִים בְּיוֹם־טוֹב הֵם מְלָאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ, כִּי עִקַּר כָּל הַמִּלְחָמָה הַנַּ״ל שֶׁל הַצַּדִּיקִים עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל, עַד שֶׁמְּבָאר שָׁם, וּבְשַׁבָּת נַעֲשֶׂה כָּל זֶה מִמֵּילָא עַל־יְדֵי עֶצֶם קְדֻשַּׁת הַיּוֹם שֶׁקְּבִיעָא וְקָיְמָא כַּנַּ״ל, אֲבָל בְּיוֹם־טוֹב שֶׁצְּרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ זֹאת עַל־יְדֵי אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא עַל־יְדֵי ה׳תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין׳ הַנַּ״ל, עַל־כֵּן אַף־עַל־פִּי שֶׁבְּטֵלִים בּוֹ כָּל הַמְּלָאכוֹת מֻחָמַת שֶׁכְּבָר נִכְנְעָה הַסִּטְרָא־אַחֲרָא הָרִבָּה וְהֶקִיאָה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכוּ׳ עַד שֶׁהִתְחִיל לְהָאִיר וּלְהִמָּשֵׁךְ הַנָּהָר וְכוּ׳ הַנַּ״ל, שֶׁהוּא קוֹל הַנַּ״ל, אַף־עַל־פִּי־כֵן כְּשֶׁמַּגִּיעִין לָאֶכֶל מַאֲכַל יוֹם־טוֹב - צְרִיכִין אֵיזֶה הִתְעוֹרְרוּת מִלְּמַטָּה כְּדֵי לְהַגְבִּיר מְזוֹנָא דְּנַפְשָׁא עַל מְזוֹנָא דְּגוּפָא, וְעַל־כֵּן יֵשׁ בּוֹ מְלָאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ דַּיְקָא, כִּי צְרִיכִין לִמְלָאכָה בְּשִׁבִיל תִּקּוּן הָאֲכִילָה שֶׁהוּא גְּמַר כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ״ל, דְּהַיְנוּ כְּדֵי לְהַגְבִּיר מְזוֹנָא דְּנַפְשָׁא עַל מְזוֹנָא דְּגוּפָא, וְכַנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת שֶׁנִּקְרָא מְלֶאכֶת אֹכֶל־נֶפֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יב, טז): אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ וְכוּ׳ - ׳אֹכֶל־נֶפֶשׁ׳ דַּיְקָא, הַיְנוּ שֶׁיִּהְיֶה הַמַּאֲכָל בִּבְחִינַת אֹכֶל־נֶפֶשׁ, דְּהַיְנוּ מְזוֹנָא דְּנַפְשָׁא לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְּגוּפָא שֶׁלָּזֶה צְרִיכִין עֲדַיִן אֵיזֶה אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, וְכַנַּ״ל.

ג. **וְזֶה** בְּחִינַת חֹל הַמּוֹעֵד, כִּי מֵחֲמַת שֶׁעֲנְיָן זֶה הוּא מִלְחָמָה גְּדוֹלָה, (כַּמּוּבָן שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל) שֶׁצְּרִיכִין לָזֶה בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה הַנַּ״ל עַד שֶׁיַּכְנִיעַ הַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁתַּקִּיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכוּ׳, עַל־כֵּן בִּשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, אַף־עַל־פִּי שֶׁעַל־יְדֵי גֹּדֶל הַכֹּחַ שֶׁל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הִכְנִיעוּ אֶת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁהֵם פַּרְעֹה וּמִצְרַיִם, עַד שֶׁהוּכְרְחוּ לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְגָרְשָׁם מִמִּצְרַיִם, אַף־עַל־פִּי־כֵן תֹּכֶף אַחַר־כָּךְ חָזְרוּ וְנִתְעוֹרְרוּ וְרָצוּ לְהִתְגָּרוֹת בָּהֶם, כִּי כֵּן דֶּרֶךְ הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, אַף־עַל־פִּי שֶׁמַּכְנִיעִין אוֹתָהּ מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן בְּכָל פַּעַם הִיא חוֹזֶרֶת וְנִתְעוֹרֶרֶת. כִּי זֶה יָדוּעַ, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל הַסִּטְרָא־אַחֲרָא לְגַמְרֵי, כִּי הוּא צֹרֶךְ הָעוֹלָם, עַל־כֵּן אַף־עַל־פִּי שֶׁמַּשֶּׁה וְאַהֲרֹן הִכְנִיעוּ אוֹתָהּ אָז הִרְבֵּה, עַד שֶׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הֵקִיאָה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת, בִּבְחִינַת ״חַיִל בָּלַע וַיְקִיאֶנּוּ״ וְכוּ׳ וְכַנַּ״ל. וְגַם הוֹצִיאָה עַצְמוּת חִיּוּתָהּ שֶׁהֵם הַגְּרִים שֶׁהֵם בִּבְחִינַת הֶעָרֶב רַב שֶׁנִּתְגַּיְּרוּ אָז, אַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן לֹא נִתְבַּטְּלָה לְגַמְרֵי וּבְוַדַּאי נִשְׁאַר

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת חֹל הַמּוֹעֵד הֲלָכָה ד אוֹרַח חַיִּים קפו

בָּהּ עֲדַיִן אֵיזֶה חִיּוּת, עַל־כֵּן תֵּכֶף כְּשֶׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם חָזְרוּ וְנִתְעוֹרְרוּ וְאָמְרוּ (שְׁמוֹת יד, ה): "מַה זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי שִׁלַּחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל" וְכוּ', וְחָזְרוּ וְרָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם בְּחַיִל גָּדוֹל. וְעִקַּר כֹּחַ הַסִּטְרָא־אַחֲרָא לַחְזֹר וּלְהִתְעוֹרֵר הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת קְלִפַּת עֲמָלֵק, שֶׁהוּא רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמָלֵק", שֶׁהוּא עִקַּר זֵהֲמַת הַנָּחָשׁ, כַּיָּדוּעַ.

וְעַל־כֵּן אִיתָא בְּמִדְרָשׁ (מְכִילְתָּא בְּשַׁלַּח א) עַל פָּסוּק (שְׁמוֹת יד, ה): "וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם", שֶׁהַמַּגִּיד הָיָה עֲמָלֵק, כִּי הוּא הָעִקָּר שֶׁהִתְגַּבֵּר בְּיִשְׂרָאֵל וְהֵסִית וְעוֹרֵר אֶת פַּרְעֹה וּמִצְרַיִם שֶׁיַּחְזְרוּ וְיִרְדְּפוּ אֶת יִשְׂרָאֵל, אֲחֲרֵי אֲשֶׁר זֶה סָמוּךְ נִכְנְעוּ כָּל כָּךְ וְהֻכְרְחוּ לְהַנִּיחָם לָצֵאת. וְעַל־כֵּן בָּאֱמֶת אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל עַל פַּרְעֹה שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי כו, יא): "כְּכֶלֶב שָׁב עַל קֵאוֹ" וְכוּ' - 'כְּכֶלֶב שָׁב עַל קֵאוֹ' דַּיְקָא, כִּי הַכְנָעָתוֹ הָיָה בְּבְחִינַת "חַיִל בָּלַע וַיְקִיאֶנּוּ" כַּנַּ"ל, וְעַכְשָׁיו שָׁב עַל קֵאוֹ וְרָצָה לַחְזֹר וּלְהִתְגַּבֵּר אַחֲרֵי שֶׁכְּבָר הֻכְרַח לְהַקִּיא הַכֹּל כַּנַּ"ל. וּכְשֶׁחָזַר פַּרְעֹה עֲלֵיהֶם הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּצָרָה גְּדוֹלָה, וְהֻכְרַח מֹשֶׁה לַחְזֹר וּלְעוֹרֵר כֹּחַ הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה קְרִיעַת־יַם־סוּף, בִּבְחִינַת "אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם" וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם (בְּמַאֲמַר הַנַּ"ל) שֶׁהָיָה בְּיוֹם שְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח (סֵדֶר־עוֹלָם ה), שֶׁאָז הָיָה גְּמַר מַפַּלְתָּם שֶׁל מִצְרַיִם.

עַל־כֵּן הַיָּמִים שֶׁבֵּין יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל יוֹם־טוֹב לְבֵין יוֹם הָאַחֲרוֹן הֵם חֹל הַמּוֹעֵד, שֶׁרֹב הַמְּלָאכוֹת בְּטֵלִים, וְאֵין מֻתָּר בּוֹ כִּי אִם מְלָאכוֹת דָּבָר הָאֲבֵד, כִּי כְּבָר נִכְנְעָה הַסִּטְרָא־אַחֲרָא הָרִבֵּה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל, עַד שֶׁכְּבָר יָצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְנִשְׁמַע קוֹל הַשִּׁיר הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַדֵּשׁ יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל יוֹם־טוֹב, בִּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה ל, כט): "הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלֵיל הִתְקַדֵּשׁ חָג" (עַיֵּן פְּסָחִים צה:) - שֶׁעִקַּר הִתְקַדְּשׁוּת הֶחָג הַקָּדוֹשׁ הָיָה עַל־יְדֵי הַשִּׁיר הַנַּ"ל, אֲבָל מֵחֲמַת שֶׁהַסִּטְרָא־אַחֲרָא רָצְתָה לַחְזֹר וּלְהִתְעוֹרֵר וְלִרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם, עַד שֶׁהֻכְרְחוּ לַחְזֹר וּלְלַחֵם עִמָּהֶם עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל, עַל־כֵּן עֲדַיִן יֵשׁ בּוֹ אֵיזֶה מְלָאכוֹת וְהֵם מְלָאכוֹת דָּבָר הָאֲבֵד, כִּי עִקַּר כֹּחַ הַסִּטְרָא־אַחֲרָא אָז הָיָה עַל־יְדֵי הִתְגַּבְּרוּת קְלִפַּת עֲמָלֵק כַּנַּ"ל, וְעִקַּר קְלִפַּת עֲמָלֵק הוּא מִתְגָּרֶה עַל בְּחִינַת דְּבָרִים הָאֲבוּדִים, שֶׁהֵם הַנְּפָשׁוֹת שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ עִמְקָ הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת אֲבוּדִים, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (יְשַׁעְיָה כו, יג): "וּבְאוּ הָאֹבְדִים" וְכוּ'. כִּי עֲמָלֵק מִתְגָּרֶה וְרוֹדֵף תָּמִיד אַחֲרֵי הָאֲבוּדִים, כִּי הוּא רוֹדֵף אַחַר מַחֲנֵה דָן, שֶׁהָיוּ מְאַסֵּף לְכָל הַמַּחֲנוֹת דְּקְדֻשָּׁה (בְּמִדְבַּר י,

כה: וְעַיֵּן סִימָן נו), וְהָיוּ מוֹצְאִים כָּל הָאֲבֵדוֹת וּמְשִׁיבִים לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (יְרוּשַׁלְמִי עֲרוּבִין פֶּרֶק א, הֲלָכָה א). וַעֲמָלֵק הִתְגָּרָה בָּהֶם עַל זֶה, וְרָדַף אַחַר מַחֲנֵה דָן, כִּי הוּא מִתְגָּרֶה בָּהָאֲבֵדוֹת הַנַּ"ל. וּמֵחֲמַת שֶׁכָּל רְדִיפַת פַּרְעֹה שֶׁחָזַר וְנִתְעוֹרֵר אַחַר יִשְׂרָאֵל, הָיָה עַל־יְדֵי קְלִפַּת עֲמָלֵק שֶׁרוֹדֵף אַחֲרֵי הָאֲבֵדוֹת הַנַּ"ל, שֶׁמִּשָּׁם חוֹזֵר וּמְקַבֵּל כֹּחַ חִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁיֵּשׁ עֲדַיִן בְּבְחִינַת הַנְּפָשׁוֹת הָאֲבוּדִים הַנַּ"ל, כִּי הֲלֹא כְּבָר נִכְנַע הַסִּטְרָא־אַחֲרָא הַרְבֵּה וְהוֹצִיאָה וְהַקִּיאָה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת, רַק עִקַּר כֹּחָהּ עַל־יְדֵי בְּחִינַת הָאֲבוּדִים הַנַּ"ל שֶׁנִּשְׁאֲרוּ עֲדַיִן אֲצָלָהּ, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוֹצִיאָה גַּם עַצְמוּת חִיּוּתָהּ שֶׁהֵם הַגָּרִים, כַּנַּ"ל, אֲבָל בְּחִינַת הָאֲבוּדִים עֲדַיִן נִשְׁאֲרוּ אֲצָלָהּ, וּמִשָּׁם כָּל כֹּחָהּ לַחְזֹר וּלְהִתְעוֹרֵר, עַד שֶׁצְּרִיכִין לַחְזֹר וּלְלַחֵם עִמָּהֶם עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה קְרִיעַת־יַם־סוּף בִּבְחִינַת "אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם" וְכוּ'. עַל־כֵּן מֻתָּר בְּחֹל הַמּוֹעֵד דָּבָר הָאֲבֵד דַּיְקָא, כִּי כְּפִי אֲחִיזַת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא – וּצְרִיכִין לְלַחֵם עִמָּהֶם עֲדַיִן, כֵּן מֻתָּרִים הַמְּלָאכוֹת, עַל־כֵּן בְּחֹל־הַמּוֹעֵד, שֶׁאָז עִקַּר הַמִּלְחָמָה בִּשְׁבִיל דְּבָרִים הָאֲבוּדִים, עַל־כֵּן אָז יֵשׁ בּוֹ מְלָאכֶת דָּבָר הָאֲבֵד דַּיְקָא, וְכַנַּ"ל.

ד. **וְזֶה** בְּחִינַת חֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת, אֲבָל בְּשָׁבוּעוֹת אֵין בּוֹ חֹל הַמּוֹעֵד, כִּי בְּשָׁבוּעוֹת הָיָה קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא עִקַּר הַתִּקּוּן, כִּי אָז נִמְשְׁכוּ כָּל הָעֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה (בְּמִדְבַּר־רַבָּה מד, ו) בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הַמְּדַמֶּה שֶׁהוּא עִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַשִּׁיר הַנַּ"ל שֶׁהוּא עִקַּר הַתִּקּוּן. וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת הָיָה רָאוּי אָז שֶׁיִּגָּמֵר תִּקּוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת בִּשְׁלֵמוּת, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (שַׁבָּת קמו.): "יִשְׂרָאֵל שֶׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי פָּסְקָה זֵהֲמָתָן". וְאָמְרוּ: 'אַל תִּקְרֵי חָרוּת אֶלָּא חֵרוּת' - חֵרוּת מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת וּמִשִּׁעְבּוּד מַלְכֻיּוֹת (שְׁמוֹת רַבָּה מא, ז). וּמֵחֲמַת שֶׁאָז בְּשָׁבוּעוֹת בִּשְׁעַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה נִפְסְקָה זֵהֲמָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עַל־כֵּן אֵין בּוֹ חֹל הַמּוֹעֵד, וְהוּא רַק יוֹם אֶחָד כְּמוֹ שַׁבָּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּמַר שְׁלֵמוּת הַתִּקּוּן שֶׁהָיָה יוֹם אֶחָד לַה' (זְכַרְיָה יד, ז), בְּחִינַת יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת, כִּי נִתְּנַת הַתּוֹרָה הָיָה בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יִהְיֶה כֹּחַ לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא לְהִתְעוֹרֵר עוֹד, כִּי נִפְסְקָה זֵהֲמָתָן כַּנַּ"ל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פב, ו): "אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹקִים אַתֶּם" וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (עֲבוֹדָה זָרָה ה.) עַל פָּסוּק זֶה וְכוּ' וְכַנַּ"ל. אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן הִתְחַכֵּם הַבַּעַל דָּבָר, וְהִמְצִיא לְעַצְמוֹ עֵצָה לְהָרַע עַל־יְדֵי הָעֵרֶב רַב, שֶׁהֵם הַגָּרִים שֶׁהוֹצִיא מֹשֶׁה, בְּגֹדֶל כֹּחוֹ מֵעַצְמוּת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, בִּבְחִינַת (אִיּוֹב כ, טו): "מְבִטְנוֹ יֹרְשֶׁנּוּ אֵל", כַּנַּ"ל. כִּי הֵם

שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל וְהֶחֱטִיאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל (שְׁמוֹת רַבָּה מב, ו), כִּי הָעֲרֶב־רַב הֵם הַמְנַחֲשִׁים וְהַקּוֹסְמִים, שֶׁהֵם עִקַּר זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהֵם עוֹמְדִים כְּנֶגֶד כְּשָׁרִים שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל הַמִּתְקָרְבִים לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁהֵם בְּבְחִינַת מֹשֶׁה, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה שֶׁלָּהֶם וְנִזְדַּכְּכָה הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁלָּהֶם, שֶׁזֹּהוּ בְּחִינַת שֶׁמִּתְבָּרְרִין מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ, [כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל]. אֲבָל אֵלּוּ שֶׁהֵם מִסִּטְרָא דְּעֲרֶב רַב מִתְגַּבְּרִים בְּכִפְירוֹת וֶאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת הַנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת נְבִיאֵי שֶׁקֶר, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְנַחֲשִׁים וְקוֹסְמִים שֶׁעוֹשִׂים לִפְעָמִים אֵיזֶה מוֹפְתִים עַל־יְדֵי נְחוּשִׁים שֶׁלָּהֶם, וְהֵם הִתְגָּרוּ בְּיִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁהִטְעוּ אוֹתָם בְּחֵטְא הָעֵגֶל, כִּי מִבְּחִינַת עֶרֶב רַב בְּוַדַּאי לֹא נִפְסְקָה הַזֶּהֱמָא רַק מִיִּשְׂרָאֵל לְבַד, אַדְרַבָּא, מִקְּנָאַת הַבַּעַל דָּבָר עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁרָאָה שֶׁפְּסָקָה זֶהֱמָתָן וְכִמְעַט שֶׁיִּכְלֶה לְגַמְרֵי, הִתְגָּרָה עַל־יְדֵי הָעֶרֶב רַב וְעוֹרֵר חֶלְאַת זֶהֱמָתָן בְּיוֹתֵר, עַד שֶׁפָּרְחוּ לְגַמְרֵי עַד שֶׁהֶסִיתוּ גַּם אֶת יִשְׂרָאֵל. כִּי כְּבָר מְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (שִׁיחוֹת הָרַ״ן סִימָן פ): **שֶׁהָאָדָם הַבַּעַל בְּחִירָה יֵשׁ לוֹ כֹּחַ גָּדוֹל לְהָסִית וּלְהַדִּיחַ וּלְהַחֲטִיא אֶת הָאָדָם יוֹתֵר מֵהַבַּעַל דָּבָר בְּעַצְמוֹ.** וְעַל־כֵּן אַף־עַל־פִּי שֶׁהַבַּעַל־דָּבָר לֹא הָיָה לוֹ אֶז כֹּחַ עַל יִשְׂרָאֵל לְהַחֲטִיאָם כִּי פְּסָקָה זֶהֱמָתָן, אֲבָל עַל־יְדֵי הָעֶרֶב רַב שֶׁהֵם בְּנֵי אָדָם בַּעֲלֵי־בְּחִירָה, הֶחֱטִיאָם חֲשָׁאָה גְּדוֹלָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גָּרְמוּ חָרְבַּן בֵּית רִאשׁוֹן וְחָרְבַּן בַּיִת שֵׁנִי, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל (פִּרְקֵי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פֶּרֶק מה).

וְעִקַּר הַתִּקּוּן נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי אַרְבָּעִים יָמִים הָאַחֲרוֹנִים שֶׁהֵם מֵאֱלוּל עַד יוֹם־הַכִּפּוּרִים, שֶׁאָז נִתְרַצָּה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל. וְעִקַּר הַתִּקּוּן נִגְמָר בְּחֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא ״רֹאשׁ הָאִיתָנִים״, שֶׁאָז חוֹזְרִים וּמַמְשִׁיכִים כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ״ל בְּדֶרֶךְ נִפְלָא, בְּאֹפֶן שֶׁיִּגָּמֵר הַתִּקּוּן בִּשְׁלֵמוּת, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא מִתְגָּרֶה לְקַלְקֵל בְּכָל פַּעַם, כִּי בְּתִשְׁרֵי חוֹזְרִים וּמַמְשִׁיכִים ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ עַל־יְדֵי הַבַּעֲלֵי כֹּחַ (כְּמוֹ שְׁפָתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל), וְאָז הַתְּפִלָּה הַזֹּאת בִּשְׁלֵמוּת נִפְלָא, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל מִתְעוֹרְרִין אֶז וְצוֹעֲקִין וְשׁוֹאֲגִין לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּקוֹל גָּדוֹל וְחָזָק מְאֹד. וּכְמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (אֱמוֹר ק.): ׳וְכֵדֵין מִגּוֹ קָלִין וְשָׁאֲגִין׳ וְכוּ׳ (וְאֵז מִתּוֹךְ הַקּוֹלוֹת וְהַשַּׁאֲגוֹת). וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ כֹּחַ גָּדוֹל יוֹתֵר לְהַצַּדִּיק הַבַּעַל־כֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ הַתִּקּוּן בִּשְׁלֵמוּת יוֹתֵר עַל־יְדֵי תְּפִלָּה הַנַּ״ל, כִּי עִקַּר כֹּחַ הַצַּדִּיק עַל־יְדֵי יִשְׂרָאֵל, כַּיָּדוּעַ (עֵץ בְּרָכוֹת לב.). וְגַם אָז בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה הוּא יוֹם שֶׁנִּבְרָא בְּמוֹעֲדוֹ וּבִזְמַנּוֹ, כִּי רֹאשׁ־הַשָּׁנָה הוּא יוֹם שֶׁנִּבְרָא אָדָם־הָרִאשׁוֹן (זֹהַר בְּרֵאשִׁית לז.), וְחָטָא אָז בְּעֵץ־הַדַּעַת שֶׁנִּמְשַׁךְ עַל־יְדֵי ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״ (בְּרֵאשִׁית ג, א), שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשְׁכָה הַזֶּהֱמָא וְכָל הִתְגַּבְּרוּת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי הַקּוֹל הַמּשְׁקָה אֶת הַגָּן, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁעִקָּרָהּ בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה שֶׁהוּא יוֹם הַמִּשְׁפָּט - יוֹם שֶׁנִּבְרָא בּוֹ וְחָטָא בּוֹ, וְעַל־כֵּן אָז עִקַּר הַקִּבּוּץ אֶל צַדִּיקֵי אֱמֶת (סִימָן סא), וְאָז בִּגְדֶל כֹּחַ הַצַּדִּיקִים הֵם מוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, כָּל הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁבָּלְעָה מִתְּחִלַּת חֶטְא אָדָם־הָרִאשׁוֹן, מֵחֲמַת שֶׁבּוֹ בַּיּוֹם הָיָה הַקִּלְקוּל שֶׁלּוֹ (סַנְהֶדְרִין לא:), וּבוֹ בַּיּוֹם הִתְחִיל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לַעֲסֹק בְּתִקּוּנוֹ עַל־יְדֵי בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, י): ״אֶת קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וָאִירָא״, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַנַּ״ל, רַק שֶׁגָּמַר הַתִּקּוּן צְרִיכִין לַעֲסֹק בְּכָל דּוֹר וָדוֹר עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים וּכְשָׁרֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּלְוִים אֲלֵיהֶם, וְכִמְבֹאָר בְּכַוָּנוֹת הָאַר״י זַ״ל (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, רֹאשׁ־הַשָּׁנָה פֶּרֶק ב), שֶׁצְּרִיכִין לַעֲסֹק בְּתִקּוּן זֶה בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מֵרֹאשׁ־הַשָּׁנָה עַד שְׁמִינִי־עֲצֶרֶת וְשִׂמְחַת־תּוֹרָה.

וְעַל־כֵּן חוֹזְרִין וּמְעוֹרְרִין זְכוּת מַתַּן תּוֹרָה בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה, כִּי אוֹמְרִים אָז (תְּפִלַּת מוּסָף) ׳אַתָּה נִגְלֵיתָ׳ וְכוּ׳ וְתוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל שׁוֹפָר שֶׁל מַתַּן תּוֹרָה, כִּי עַתָּה חוֹזְרִים הַצַּדִּיקִים וּמַמְשִׁיכִין בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ הַנַּ״ל בְּשִׁלֵּמוּת יוֹתֵר, וְחוֹזְרִים וּמַמְשִׁיכִין בְּחִינַת כָּל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַתַּן תּוֹרָה בִּשְׁלֵמוּת יוֹתֵר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הַמַּדְמֶה מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהוּא בְּרוּר הָאֱמוּנָה מִכְּפִירוֹת וֶאֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת. וְאָז מַתְחִילִין לְהַמְשִׁיךְ קוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ״ל בִּשְׁלֵמוּת נִפְלָא, וְזֶה בְּחִינַת עֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת, עֲשָׂרָה מַלְכֻיּוֹת וְכוּ׳ (רֹאשׁ־הַשָּׁנָה לב.), שֶׁכֻּלָּם הֵם כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁכָּלוּל מֵהֶם הַנִּגּוּן הַנַּ״ל, וְכַמּוּבָן בְּתִקּוּנֵי זֹהַר (דַּף קה.), עַיֵּן שָׁם.

ה. **וְזֶה** בְּחִינַת עֲשֶׂרֶת־יְמֵי־תְּשׁוּבָה מֵרֹאשׁ־הַשָּׁנָה עַד יוֹם־הַכִּפּוּרִים, שֶׁהֵם גַּם־כֵּן כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה שֶׁמַּמְשִׁיכִין אָז מֵרֹאשׁ־הַשָּׁנָה עַד יוֹם כִּפּוּר, שֶׁאָז הוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כִּי הוּא יוֹם שֶׁנִּתְּנוּ בּוֹ לוּחוֹת שְׁנִיּוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה הַנַּ״ל. וְאָז בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים הָעֲנָנִים כָּלִים, שֶׁהֵם הָעֲוֹנוֹת שֶׁנִּמְשְׁכוּ מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ, כִּי אָז הוּא מְחִילַת עֲוֹנוֹת, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה מד, כב): ״מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכָעָנָן חַטֹּאותֶיךָ״ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן אַחַר יוֹם־הַכִּפּוּרִים זוֹכִין לְסֻכּוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת עַנְנֵי כָּבוֹד הַקְּדוֹשִׁים (סֻכָּה יא:), בְּחִינַת (שְׁמוֹת טז, י): ״וּכְבוֹד ה׳ נִרְאָה בֶּעָנָן״, כִּי נִתְהַפֵּךְ מֵעֲנָנִים הַנַּ״ל,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת חֹל הַמּוֹעֵד הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קפז

שֶׁהֵם כָּל מֵינֵי חֹשֶׁךְ שֶׁהֶחֱשִׁיכוּ אֶת אוֹר הַקְּדֻשָּׁה וּמְנַעוּ מִלְּהִתְפַּלֵּל בְּבְחִינַת (איכה ג, מד): "סַכּוֹתָה בָעָנָן לָךְ" וְכוּ' - נִתְהַפֵּךְ וְנַעֲשָׂה סְכוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲנָנֵי כָּבוֹד, בְּחִינַת "וּכְבוֹד ה' נִרְאָה בֶּעָנָן", שֶׁאֵלּוּ הָעֲנָנֵי כָּבוֹד שׁוֹמְרִים אוֹתָנוּ, וּמְגִנִּים עָלֵינוּ שֶׁלֹּא יִתְקַלְקֵל עוֹד הָרוּחַ־נְבוּאָה הַנִּמְשָׁךְ מֵהַכָּבוֹד, [כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל], שֶׁלֹּא יוּכַל לְהִתְקַלְקֵל עַל־יְדֵי הָעֲרֵב רַב שֶׁהֵם מִסְטְרָא דַּעֲמָלֵק. כִּי הַסֻּכּוֹת, שֶׁהֵם עֲנָנֵי כָּבוֹד - מְגִנִּים עָלֵינוּ, כִּי הָעֲנָנֵי כָּבוֹד מַכְנִיעִין הַקְּלִפּוֹת עֲמָלֵק, כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (אֱמוֹר קג.) עַל פָּסוּק (בְּמִדְבַּר כא, א): "וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עֲרָד" - שֶׁהוּא עֲמָלֵק, שֶׁאֵין שְׁלִיטָתוֹ רַק כְּשֶׁנִּסְתַּלְּקִין, חַס וְשָׁלוֹם, הָעֲנָנֵי כָּבוֹד. אֲבָל בְּסֻכּוֹת אָז מְגִנִּים עָלֵינוּ הָעֲנָנֵי כָּבוֹד מִקְּלִפַּת עֲמָלֵק, שֶׁהוּא עִקַּר זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ בְּחִינַת עֲרֵב רַב.

וְאָז זוֹכִין לִגְמֹר הַמִּשְׁכַּת הָרוּחַ־נְבוּאָה, שֶׁהוּא גְּמַר הַתּוֹרָה שֶׁאָנוּ עוֹסְקִין לִגְמֹר אָז בְּסוֹף סֻכּוֹת. וְהָעִקָּר לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת קוֹל הַנַּ"ל, שֶׁהוּא הַנִּגּוּן הַנַּ"ל שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשִּׂמְחוֹת, וְעַל־כֵּן אָז הוּא זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ. וְהַכֹּל כְּדֵי לִזְכּוֹת לְקוֹל הַמּוֹכִיחַ הַנַּ"ל, שֶׁיָּכוֹל עַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ לְהָפֵךְ עֲוֹנוֹת לִזְכֻיּוֹת בְּבְחִינַת (שיר השירים א, יב): "נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ" הַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן עוֹסְקִין אָז בְּסֵפֶר "אֵלֶּה הַדְּבָרִים" - שֶׁגּוֹמְרִים בְּהוֹשַׁעְנָא־רַבָּא כִּי אֵלֶּה הַדְּבָרִים הֵם בְּחִינַת תּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁזָּכָה לְקוֹל הַנַּ"ל, עַל־כֵּן הוּא הָיָה יָכוֹל לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל־כֵּן הִתְחִיל הַסֵּפֶר בְּתוֹכָחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים א): "אֵלֶּה הַדְּבָרִים" - שֶׁהֵם דִּבְרֵי תּוֹכָחָה, וְהִזְכִּיר כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁהֵם בַּמִּדְבָּר, בָּעֲרָבָה, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם, וְסֵיֵם הַסֵּפֶר בִּבְרָכָה, שֶׁהוּא "וְזֹאת הַבְּרָכָה", שֶׁשִּׁבַּח וּבֵרַךְ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא זָכָה לְקוֹל הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַתּוֹכָחָה בִּבְחִינַת חֶסֶד שֶׁנִּתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה. וּבָזֶה אָנוּ עוֹסְקִין בְּסֻכּוֹת - בְּגִמַר הַתִּקּוּן שֶׁל רֹאשׁ־הַשָּׁנָה וְיוֹם כִּפּוּר, שֶׁהוּא גְּמַר הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל הַשָּׁלֹשׁ רְגָלִים שֶׁהִתְחִילוּ בְּפֶסַח, שֶׁהוּא יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁהָיָה רָאוּי שֶׁיִּגְמֹר הַתִּקּוּן בְּשָׁבוּעוֹת שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה. וְעַל־יְדֵי שֶׁקִּלְקְלוּ הָעֲרֵב רַב - הִתְיַגַּע מֹשֶׁה עַד שֶׁחָזַר וְהִמְשִׁיךְ הַתִּקּוּן בְּשִׁלְמוּת יוֹתֵר בָּאַרְבָּעִים יָמִים הָאַחֲרוֹנִים, וְהָעִקָּר בְּתִשְׁרֵי כַּנַּ"ל, וְהַגְּמַר בְּסֻכּוֹת וְכַנַּ"ל, וְעִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁצְּרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְקוֹל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי הַנַּ"ל, שֶׁיּוּכַל לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְעוֹרֵר רֵיחַ טוֹב עַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ, וְזֶה מַמְשִׁיכִין בְּסֻכּוֹת, שֶׁאָז עוֹסְקִין בְּסֵפֶר "אֵלֶּה הַדְּבָרִים", וְכַנַּ"ל.

ו. **כִּי** הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל, אַף־עַל־פִּי שֶׁבְּגָדְלוֹ כֹּחוֹ שֶׁמִּתְפַּלֵּל הִתְפִּלָּה הַנַּ"ל, הוּא מוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא כָּל הַקְּדֻשׁוֹת שֶׁבְּלָעָה, עַד שֶׁנַּעֲשִׂין גַּם גָּרִים כַּנַּ"ל, אַף־עַל־פִּי־כֵן בְּוַדַּאי אֵלּוּ הַגֵּרִים וְהַבַּעֲלֵי־תְּשׁוּבָה שֶׁמּוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁבְּלָעָה, בְּוַדַּאי צְרִיכִין עֲדַיִן תִּקּוּן גָּדוֹל אַחַר שֶׁיֵּצְאוּ מִשָּׁם, כִּי בְּוַדַּאי מִי שֶׁהָיָה בֵּין שִׁנֵּיהֶם, אֲפִלּוּ כְּשֶׁמּוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִשָּׁם, הוּא צָרִיךְ רְפוּאוֹת וְתִקּוּנִים הַרְבֵּה, עַל־כֵּן עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי קוֹל הַתּוֹכָחָה הַנַּ"ל שֶׁמּוֹכִיחַ אוֹתָם בְּקוֹל הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַחֲזִירִים לְמוּטָב וּמְתַקְּנִם.

וּמִזֶּה בָּא, מַה שֶּׁכַּמָּה מִתְקָרְבִין לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וְחוֹזְרִים וְנוֹפְלִים, רַחֲמָנָא לִצְלַן, כִּי הִתְקָרְבוּתָם מִחוּץ, מִמָּקוֹם שֶׁהֵיוּ נִבְלָעִים וְכוּ' - זֶה בְּחִינַת שֶׁבְּגָדְלוֹ כֹּחַ הַצַּדִּיק עַל־יְדֵי תְּפִלּוֹתָיו הַנַּ"ל הוֹצִיא אוֹתָם מִבְּלִיעַת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, בִּבְחִינַת "לוּלֵי ה'" וְכוּ', אֲזַי "חַיִּים בָּלָעוּנוּ" וְכוּ' (תְּהִלִּים קכד, ב-ג), וּכְמוֹ שֶׁבִּקֵּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם (שָׁם לה, כה): "אַל יֹאמְרוּ בְלַעֲנוּהוּ", וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (איכה ב, טז): "פָּצוּ עָלֵינוּ פִּיהֶם אָמְרוּ בְלָעְנוּ", וְכֵן צָעַק עוֹד דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תְּהִלִּים סט, טז): "אַל תִּבְלָעֵנִי מְצוּלָה" וְכוּ'. וּכְשֶׁהַצַּדִּיק בְּגָדְלוֹ כֹּחוֹ מוֹצִיא אוֹתָם - שֶׁמּוֹצִיא מִבְּלִיעַת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא מִבֵּין שִׁנֵּי הַס"מ (הַשָּׂטָ"ן מ"ם), בְּוַדַּאי צְרִיכִין עֲדַיִן תִּקּוּנִים וּרְפוּאוֹת הַנֶּפֶשׁ הָרַבֶּה הָרַבֵּה, עַל־כֵּן הֵם דַּיְקָא צְרִיכִין לְהַטּוֹת אָזְנָם וְלִבָּם הֵיטֵב לִשְׁמֹעַ קוֹל תּוֹכַחְתּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁזָּכָה לְקוֹל הַנַּ"ל. וּמִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְהַטּוֹת אָזְנוֹ לְקוֹל הַקָּדוֹשׁ - הוּא חוֹזֵר וְנוֹפֵל, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הַסִּטְרָא־אַחֲרָא כְּרוּכִים אַחֲרָיו תָּמִיד לְחָזֵר וּלְבָלְעוֹ חַס וְשָׁלוֹם, וְכַנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן עַכְשָׁיו אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא גְּמַר הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִי אֶפְשָׁר עַתָּה לְהַמְשִׁיךְ הַתִּקּוּן בְּפַעַם אֶחָד, בִּבְחִינַת (דְּבָרִים ז, כב): "לֹא תוּכַל כַּלּוֹתָם מַהֵר" וְכוּ'. וְעַל־כֵּן יֵשׁ חֹל הַמּוֹעֵד בְּסֻכּוֹת בֵּין יוֹם רִאשׁוֹן לְיוֹם הָאַחֲרוֹן, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁבְּיוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל סֻכּוֹת נִמְשָׁכִין כָּל הַחֲסָדִים, שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין מִקִּבּוּץ הַחֲסָדִים, שֶׁנִּמְשָׁכִין עַל־יְדֵי בְּרוּר הָאֱמוּנָה שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא הַמְשָׁכַת רוּחַ־נְבוּאָה שֶׁנִּמְשָׁךְ בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים שֶׁקִּבַּלְנוּ הַלּוּחוֹת שְׁנִיּוֹת כַּנַּ"ל, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים צב, ג): "לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ" וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרֵר קוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ"ל, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשִּׂמְחוֹת. וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת אָז הוּא זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ, וְגַם אָז חָמַל עָלֵינוּ

הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְצִוָּנוּ לִקַּח הָאַרְבָּעָה מִינִים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהֵם בְּחִינַת (תִּקּוּנֵי־זֹהַר תִּקּוּן יג, כט.): 'מָאנֵי קְרָבָא' (כְּלֵי הַקְּרָב), לְהוֹרוֹת, שֶׁיֵּשׁ בְּיָדֵינוּ כֹּחַ שֶׁל הַמַּטֶּה עֹז, שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר נִצָּחוֹן הַמִּלְחָמָה וְכַנַּ"ל, וְעַיֵּן כָּל זֶה בְּמָקוֹם אַחֵר.

אַף־עַל־פִּי־כֵן, עֲדַיִן אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁלֹּא נִגְמַר הַתִּקּוּן בִּשְׁלֵמוּת, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן בְּפַעַם אֶחָד. וְעַל־כֵּן בְּהֶכְרֵחַ לְהַפְסִיק אֶחָד יוֹם רִאשׁוֹן, וְאָז הוּא חֹל הַמּוֹעֵד שֶׁקָּדוֹשׁ קְצָת, וְאֵינוֹ קָדוֹשׁ כְּמוֹ יוֹם־טוֹב - שֶׁבּוֹ עוֹסְקִים לְתַקֵּן דְּבָרִים הָאֲבוּדִים כְּמוֹ בְּפֶסַח וְכַנַּ"ל, כִּי זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן, עַל־יְדֵי שֶׁיּוֹדְעִים שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן בְּפַעַם אֶחָד, כִּי צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ קוֹל הַתּוֹכָחָה הַנַּ"ל - לְהוֹכִיחַ אֶת אֲלוּ שֶׁיָּצְאוּ מֵהַסְּטְרָא־אַחֲרָא וְלֹא נִתְתַּקְּנוּ עֲדַיִן כַּנַּ"ל, וּבְוַדַּאי כְּשֶׁצְּרִיכִים לְהוֹכִיחָם, בְּוַדַּאי צְרִיכִים עֲדַיִן לַעֲסֹק וּלְהָטֶפֶל עִמָּהֶם הַרְבֵּה. וְהַרְבֵּה יֵשׁ שֶׁחָזְרוּ וְנָפְלוּ כַּנַּ"ל, וּצְרִיכִים לַחֲזֹר לַעֲסֹק בִּתְקוּנָם בְּדָרְכִים נִפְלָאִים.

וְזֶה בְּחִינַת חֹל הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מְלֶאכֶת דָּבָר הָאָבֵד - בִּשְׁבִיל הָאֲבוּדִים הַנַּ"ל, כִּי כְּמוֹ שֶׁבַּתְּחִלָּה בְּפֶסַח הָיָה חֹל הַמּוֹעֵד, מֵחֲמַת שֶׁפַּרְעֹה הִתְגַּבֵּר אַחַר יוֹם הָרִאשׁוֹן וְרָדַף אֶת יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל, כְּמוֹ כֵן עַתָּה בְּסֻכּוֹת שֶׁהוּא גְּמַר הַתִּקּוּן צְרִיכִין לִבְלִי לַחֲטֹף לְתַקֵּן הַכֹּל בְּפַעַם אֶחָד, כִּי זֶה אִי אֶפְשָׁר כַּנַּ"ל, כְּמוֹ שֶׁרָאִינוּ גֹּדֶל הַקְּלָקוּלִים שֶׁהָיָה אַחַר שְׁבוּעוֹת אַחַר מַתַּן תּוֹרָה, עַל־כֵּן צְרִיכִין עַתָּה לְהַמְשִׁיךְ הַתִּקּוּן בְּדָרְכִים נִפְלָאִים - לְהַתְחִיל בְּיוֹם רִאשׁוֹן וּלְהַפְסִיק לַעֲשׂוֹת חֹל הַמּוֹעֵד בִּשְׁבִיל דְּבָרִים הָאֲבוּדִים הַנַּ"ל, עַד הוֹשַׁעְנָא־רַבָּה שֶׁאָז עִסְקִנוּ בַּעֲרָבֵי־נַחַל לְתַקֵּן בְּחִינַת פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל (וַיִּקְרָא רַבָּה ל, יב).

וְאָז עוֹסְקִים בְּמִשְׁנַה־תּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַתּוֹכָחָה הַנַּ"ל, וְאָז גּוֹמְרִין כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים שֶׁכָּלוּל מִכָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת קוֹל הַנְּגוּן הַנַּ"ל, וְאָז אַחַר־כָּךְ עוֹשִׂין שִׂמְחַת־תּוֹרָה וְגוֹמְרִין הַתּוֹרָה, כִּי אָז עִקַּר גְּמַר הַתִּקּוּן, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא הָעִקָּר. וְעַל־כֵּן אָז הַשִּׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי כָּל הַשִּׂמְחוֹת נִמְשָׁכִין מִשָּׁם, וְעִכְשָׁיו נִמְשָׁכַת הַשִּׂמְחָה מִשָּׁם בִּשְׁלֵמוּת נִפְלָא, מֵחֲמַת שֶׁאָז גּוֹמְרִין הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַמְשָׁכַת הַנְּגוּן הַנַּ"ל כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן מְסַיְּמִין וְחוֹזְרִים וּמַתְחִילִין הַתּוֹרָה מִיָּד, בָּזֶה אָנוּ מְגַלִּין, שֶׁאַחַר כָּל אֵלֶּה עֲדַיִן צְרִיכִין לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם לַעֲסֹק בְּתִקּוּנֵנוּ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִגְמֹר הַתִּקּוּן בְּשָׁנָה אַחַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּכְתָבֵי הָאֲרִ"י זַ"ל (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, פֶּרֶק ב), רַק בְּכָל שָׁנָה מְבָרְרִין וּמְתַקְּנִין כַּמָּה נִיצוֹצוֹת, וְגַם אוֹתָם שֶׁמְּתַקְּנִים צְרִיכִים לְתַקְּנָם בְּכַמָּה יָמִים מֵרֹאשׁ־הַשָּׁנָה עַד שְׁמִינִי עֲצֶרֶת בְּדָרְכִים נִפְלָאִים, וְאִי אֶפְשָׁר לַחֲטֹף בְּפַעַם אַחַת, אֲבָל אַחַר כָּל זֶה עֲדַיִן צְרִיכִין לַעֲסֹק בְּתִקּוּן זֶה בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. וְעַל־כֵּן מַתְחִילִין הַתּוֹרָה מִיָּד, כִּי מֵרֵאשִׁין, שֶׁתֶּכֶף כְּשֶׁנִּגְמַר אֵיזֶה תִּקּוּן - צְרִיכִין מִיָּד לַחֲזֹר וּלְהַתְחִיל, כִּי זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן - לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם, עַד שֶׁבְּגָדֵל כֹּחַ הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת נִזְכֶּה לִגְמֹר כָּל הַתִּקּוּנִים בִּשְׁלֵמוּת וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן.

ז. **וְזֶה** בְּחִינַת חֲנֻכָּה וּפוּרִים בִּכְלָל, כִּי חֲנֻכָּה וּפוּרִים הֵם בִּבְחִינָה אַחַת, שֶׁהֵם יָמִים קְדוֹשִׁים מְאֹד בִּימֵי הַחֹל מַמָּשׁ, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם עֲשִׂיַּת כָּל הַמְּלָאכוֹת, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הֵם קְדוֹשִׁים בְּמִצְוֹת נוֹרָאוֹת כְּאֵלּוּ, שֶׁהֵם הַדְלָקַת נֵר חֲנֻכָּה וְהַלֵּל בַּחֲנֻכָּה, וּקְרִיאַת הַמְּגִלָּה בְּפוּרִים וְכוּ', כִּי זֶה עִקַּר הַחִדּוּשׁ וְהַפְלָא שֶׁלָּהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַקְּיוּם שֶׁלָּנוּ בַּגָּלוּת הָאָרֹךְ הַמַּר הַזֶּה, בִּכְלָלְיוּת יִשְׂרָאֵל - שֶׁמִּתְאָרֵךְ הַגָּלוּת מְאֹד, וּבִפְרָטִיּוּת גָּלוּת הַנֶּפֶשׁ הַמַּר מְאֹד, שֶׁמִּתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כַּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ עַד אֲשֶׁר כִּמְעַט כָּשַׁל כֹּחַ הַסֵּבֶל. וְהַרְבֵּה נִשְׁקְעוּ עַל־יְדֵי־זֶה, רַחֲמָנָא לִצְלַן, לוּלֵא ה' שֶׁהָיָה לָנוּ שֶׁהִקְדִּים לָנוּ רְפוּאוֹת קְדוֹשׁוֹת כָּאֵלֶּה לְמַכּוֹתֵינוּ הָאֲנוּשׁוֹת שֶׁהֵם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, וּבִפְרָט הַיָּמִים וְהַזְּמַנִּים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהֵם שַׁבָּת וְיוֹם־טוֹב. וְהוֹסִיף לָנוּ בְּרַחֲמָיו אַחַר חֻרְבַּן בֵּית רִאשׁוֹן שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים קְדוֹשִׁים שֶׁהֵם חֲנֻכָּה וּפוּרִים, וְשׁוֹלֵחַ לָנוּ בְּכָל דּוֹר צַדִּיקִים נוֹרָאִים כָּאֵלֶּה, שֶׁהֵם בְּגֹדֶל כֹּחָם וּגְבוּרָתָם הֶעֱצוּמָה וְהַשָּׁגָתָם הַנּוֹרָאָה הֵם מְאִירִים בָּנוּ וּמַמְשִׁיכִים עָלֵינוּ כָּל הָרְפוּאוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הָאֵלֶּה כְּדֵי לְחַיּוֹתֵנוּ כַּיּוֹם הַזֶּה.

כִּי עִקַּר זְהֵמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁמִּשָּׁם בָּאִים כָּל הָעֲוֹנוֹת וְהַפְּגָמִים, רַחֲמָנָא לִצְלַן, נֶאֱחָז בְּיוֹתֵר בְּהַל"ט מְלָאכוֹת (תִּקּוּנֵי־זֹהַר תִּקּוּן מח, פה.), שֶׁהֵם כְּלַל כָּל הָעֲסָקִים שֶׁעוֹשִׂין בְּשִׁבְיל פַּרְנָסָה - שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַתַּאֲוֹת שֶׁמְּמָרֵרֶת יְמֵי הָאָדָם, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת רַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא־אָחֳרָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת דְּסִטְרָא אָחֳרָא, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, א): "וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם", כַּנַּ"ל (בְּאוֹת א).

וְזֶהוּ בְּחִינַת גָּלוּת מִצְרַיִם, הַיְנוּ גָּלוּת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁתּוֹפֶסֶת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּת הַמַּר שֶׁל תַּאֲוֹת מָמוֹן וְטִרְדַּת הַפַּרְנָסָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (שְׁמוֹת א, יד): "וַיְמָרְרוּ

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת חֹל הַמּוֹעֵד הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קפח

אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה" וְכוּ', שֶׁכָּל זֶה מִתְקַיֵּם בְּאֵלּוּ הַמְשֻׁקָּעִים בְּתַאֲוַת מָמוֹן, וּמִתְיַגְּעִים בְּכָל מִינֵי יְגִיעוֹת וּמְמָרְרִים חַיֵּיהֶם בְּכָל מִינֵי מְרִירוּת בִּשְׁבִיל רְדִיפַת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְשׂוֹכְחִים אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁעִקַּר הַפַּרְנָסָה עַל יָדוֹ, וְאֵין צְרִיכִין רַק עֶסֶק מְעַט בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (אָבוֹת ד, י): "הֱוֵי מְמַעֵט בְּעֵסֶק וַעֲסֹק בַּתּוֹרָה", וְלֹא לְבַלּוֹת וּלְמָרֵר כָּל יָמָיו עַל זֶה. וּמְאוּמָה לֹא יִשָּׂא בַּעֲמָלוֹ. כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר הַפַּרְנָסָה עַל־יְדֵי בִּטָּחוֹן לְבַד, רַק צְרִיכִין אֵיזֶה עֵסֶק כָּל שֶׁהוּא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סִפְרֵי רְאֵה): יָכוֹל יְהֵא יוֹשֵׁב וּבָטֵל? תַּלְמוּד לוֹמַר "וּבֵרַכְךָ בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה". נִמְצָא, שְׁצְרִיכִין רַק לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה עֵסֶק מֻעָט שֶׁלֹּא יְהֵא יוֹשֵׁב וּבָטֵל לְגַמְרֵי, וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יְבָרְכוֹ עַל־יְדֵי־זֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים טו, יח): "וּבֵרַכְךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה" - 'בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה' דַּיְקָא, הַיְנוּ בְּכָל מַה שֶּׁיַּעֲשֶׂה אֵיזֶה עֵסֶק כָּל שֶׁהוּא - יְבָרְכוֹ ה' וְיַצְלִיחוֹ וְיִפַּרְנְסֵהוּ, כְּפִי מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ לְטוֹבָתוֹ הַנִּצְחִית, שֶׁזֶּה הָעִקָּר, וְגַם זֶה הָעֵסֶק מֻעָט הוּא, רַק לְמִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה שֶׁתִּהְיֶה תּוֹרָתוֹ אֻמָּנוּתוֹ, אֲבָל מִי שֶׁנַּפְשׁוֹ חָשְׁקָה בַּתּוֹרָה וְרוֹצֶה רַק לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְלֹא לַעֲשׂוֹת שׁוּם עֵסֶק בְּוַדַּאי, אֲשֶׁרְיו לוֹ! וְיַעְזְרוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁתִּהְיֶה מְלַאכְתּוֹ וּפַרְנָסָתוֹ נַעֲשֵׂית עַל־יְדֵי אֲחֵרִים (עַיֵּן בְּרָכוֹת לה:).

אַךְ מִגֹּדֶל הִתְגַּבְּרוּת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא - הֵם מְמָרְרִים חַיֵּי הָאָדָם בַּעֲבוֹדוֹת קָשׁוֹת וְיגִיעוֹת עֲצוּמוֹת לְכָל מִי שֶׁנּוֹטֶה אַחֲרֵיהֶם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת גָּלוּת מִצְרַיִם, בְּחִינַת מָמוֹן, וּמִתְיַגְּעִים בְּכָל מִינֵי יְגִיעוֹת וּמְמָרְרִים חַיֵּיהֶם", וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְעִקַּר הַכְנָעַת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא הוּא עַל־יְדֵי הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ"ל, עַל־יְדֵי הַמַּטֶּה עֹז שֶׁעוֹמֶדֶת לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַבַּעַל דָּבָר בְּצַוָּארוֹ עַד שֶׁנּוֹתֵן הֶקְאוֹת וְכוּ' כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת "וַיִּפַּלֵּל" רָאשֵׁי תֵּבוֹת, וְ'הַשְׁלֵךְ לִ'פְנֵי פַּ'רְעֹה יְ'הִי לְ'תַנִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַדְּשׁוּ כָּל הַיָּמִים טוֹבִים שֶׁהֵם אֲסוּרִים בְּכָל הַמְּלָאכוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִדְחֶה זֵהֲמַת הַנָּחָשׁ שֶׁנֶּאֱחֶזֶת בָּהֶם, כַּנַּ"ל.

ח. **וְהַכֹּל**, כִּי עִקַּר הַקִּיּוּם הוּא עַל־יְדֵי שַׁבָּת שֶׁהֻגַּן עַל אָדָם־הָרִאשׁוֹן מִזֵּהֲמַת הַנָּחָשׁ (זֹהַר תְּרוּמָה קלח.), שֶׁאָז בְּטֵלִים כָּל הַמְּלָאכוֹת לְגַמְרֵי, אֲבָל צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַקְדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבָּת לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל - לִדְחוֹת זֵהֲמַת הַנָּחָשׁ מִימֵי הַחֹל. וְזֶהוּ עִקַּר הַמִּלְחָמָה וְהַבְּרוּר בִּימֵי הַחֹל, וְהַכֹּל עַל־יְדֵי הַכַּעַס־כֹּחַ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ"ל. וּכְשֶׁזָּכָה מֹשֶׁה לְנַצֵּחַ מִלְחָמָה זֹאת בִּבְחִינַת "וַיִּפַּלֵּל" הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוֹצִיא יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, אָז נִתְקַדְּשׁוּ כָּל הַיָּמִים טוֹבִים, שֶׁגַּם מִימֵי הַחֹל נַעֲשׂוּ יָמִים טוֹבִים שֶׁאֲסוּרִים בִּמְלָאכָה כְּמוֹ שַׁבָּת, כִּי 'אֵין בֵּין יוֹם־טוֹב לְשַׁבָּת אֶלָּא אֹכֶל־נֶפֶשׁ בִּלְבָד' (בֵּיצָה לו:). וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ הַקְדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל, עַל־יְדֵי גֹּדֶל הַכֹּחַ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁעָשָׂה מִימֵי הַחֹל יוֹם־טוֹב שֶׁהוּא כְּמוֹ שַׁבָּת, אֲבָל בְּעִנְיַן גַּשְׁמִיּוּתֵנוּ עֲדַיִן יְמֵי הַחֹל שֶׁלָּנוּ רְחוֹקִים גַּם מִיּוֹם־טוֹב, וְהוֹסִיף בְּנַפְלְאוֹתָיו לִתֵּן לָנוּ חֹל הַמּוֹעֵד שֶׁקְּדוּשׁ בִּמְקֻצָּת, וּקְצָת מְלָאכוֹת יֵשׁ בָּהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לְבָרֵר גַּם דְּבָרִים הָאֲבוּדִים כַּנַּ"ל. אֲבָל עֲדַיִן גַּם יְמֵי חֹל הַמּוֹעֵד הֵם יָמִים טוֹבִים מַמָּשׁ, וַאֲסוּרִים בִּרֹב הַמְּלָאכוֹת, וְיֵשׁ בָּהֶם קְרֻבָּנוֹת רַבִּים וְכוּ', עַל־כֵּן עֲדַיִן גַּם הֵם רְחוֹקִים מִימֵי הַחֹל מַמָּשׁ, וְחָמַל עָלֵינוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְנָתַן לָנוּ חֲנֻכָּה וּפוּרִים שֶׁהֵם יְמֵי הַחֹל מַמָּשׁ וּמֻתָּרִים בְּכָל הַמְּלָאכוֹת. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הֵם קְדוֹשִׁים בְּקֻדֻּשּׁוֹת כְּאֵלּוּ.

וְזֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לִדְחוֹת זֵהֲמַת הַנָּחָשׁ בִּימֵי הַחֹל מַמָּשׁ, כִּי זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן כְּשֶׁזּוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ הָאֱמֶת בִּבְנֵי אָדָם שֶׁעוֹסְקִין בְּמַשָּׂא וּמַתָּן וּמְלָאכוֹת, שֶׁגַּם הֵם בְּתוֹךְ עִסְקָם לֹא יִשְׁכְּחוּ אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְיִדְעוּ וְיַאֲמִינוּ שֶׁהַפַּרְנָסָה רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָתוֹ לְבַד, וְיִקְדְּשׁוּ הַמַּשָּׂא וּמַתָּן וְהַמְּלָאכוֹת לַעֲשׂוֹת הַמַּשָּׂא וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה גְּדוֹלָה, וְלִזְכֹּר בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּכָל עֵת, וְלִקְבֹּעַ עִתִּים לַתּוֹרָה עַל כָּל פָּנִים, וּלְהַרְבּוֹת בְּצְדָקָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַכְנָעַת וּבְטוּל זֵהֲמַת הַנָּחָשׁ מֵהַל"ט מְלָאכוֹת, שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְשִׁיכִין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל, שֶׁאָנוּ זוֹכִין לָזֶה עַל־יְדֵי גֹּדֶל כֹּחַ הַצַּדִּיקִים שֶׁיְּכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַדְּשׁוּ כָּל הַיָּמִים טוֹבִים וְחֹל הַמּוֹעֵד, עַד שֶׁאַחַר הַחֻרְבָּן שֶׁרָאוּ שֶׁהַסִּטְרָא־אַחֲרָא מִתְגַּבֶּרֶת מְאֹד מְאֹד, וְיָדְעוּ שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁיִּהְיֶה נִבְנֶה הַבַּיִת שֵׁנִי לֹא יִהְיֶה גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה, כִּי יִהְיוּ נִכְנָעִים תַּחַת מַלְכֵי הָעַכּוּ"ם וְגַם סוֹפוֹ לֵחָרֵב, וְהַגָּלוּת יִתְאָרֵךְ מְאֹד בְּגוּף וְנֶפֶשׁ, עַל־כֵּן הוֹסִיפוּ בִּנְפְלְאוֹתָיו שֶׁיְּקִבְעוּ לָנוּ עוֹד שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים קְדוֹשִׁים בִּימֵי הַחֹל מַמָּשׁ, שֶׁהֵם חֲנֻכָּה וּפוּרִים, שֶׁהֵם מֻתָּרִים בְּכָל הַמְּלָאכוֹת וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הֵם קְדוֹשִׁים כָּל כָּךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְקַדֵּשׁ יְמֵי הַחֹל מַמָּשׁ, דְּהַיְנוּ לְקַדֵּשׁ הַל"ט מְלָאכוֹת בְּעַצְמָן, שֶׁהֵם כְּלֹל כָּל הָעֲסָקִים שֶׁל מַשָּׂא וּמַתָּן, וְכָל מִינֵי גַּשְׁמִיּוּת וְתַאֲוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ כֹּחַ גַּם שָׁם לִדְחוֹת זֵהֲמַת הַנָּחָשׁ וְלִזְכֹּר בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ,

וְעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַקִּיּוּם שֶׁלָּנוּ בַּגָּלוּת הָאָרֹךְ הַזֶּה. וְכָל זֶה עַל־יְדֵי גֹּדֶל כֹּחָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים בַּעֲלֵי כֹּחַ הַנַּ״ל, כִּי כָּל מַה שֶּׁהַבַּעַל דָּבָר וְהַסִּטְרָא־אָחֳרָא מִתְגַּבְּרִים בְּיוֹתֵר, הֵם מִתְגַּבְּרִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּגֹדֶל כֹּחָם וּמִתְפַּלְּלִים הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל בְּכֹחַ וּגְבוּרָה יְתֵרָה עַד שֶׁמַּמְשִׁיכִין הַקְּדֻשָּׁה לְכָל הָרְחוֹקִים מַמָּשׁ בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת הָרְחוֹקִים מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁרוֹאִין שֶׁמַּדְלִיקִין נֵר חֲנֻכָּה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים (שבת כא:), אֲשֶׁר מֵעוֹלָם לֹא יָרְדָה שְׁכִינָה לְשָׁם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סכה ה.). אֲבָל בְּגֹדֶל כֹּחָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים גִּבּוֹרֵי כֹּחַ הַנַּ״ל. יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשָּׁה עֶלְיוֹנָה וְאוֹר גָּדוֹל כָּזֶה לְמַטָּה לְמַטָּה כְּדֵי לִדְחוֹת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ בִּמְקוֹמָהּ וּבִשְׁעָתָהּ מַמָּשׁ, וְכַנַּ״ל.

ט. **וְזֶה** בְּחִינַת הַדְלָקַת נֵר חֲנֻכָּה - שֶׁהוּא לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אוֹר הַתּוֹרָה שֶׁכְּלוּלָה מִכָּל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אוֹר, בְּחִינַת (משלי ו, כג): ״כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר״, וְכֵן הַצַּדִּיק נִקְרָא אוֹר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים צז, י): ״אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק״, וּמִשָּׁם מַדְלִיקִין וּמְאִירִין נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וּמִשָּׁם מֵאִיר אוֹר נֵר חֲנֻכָּה, שֶׁאָנוּ זוֹכִין עַל־יְדֵי תִּקֻּן הַנֵּס לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הַצַּדִּיקִים וְאוֹר הַתּוֹרָה גַּם בְּעֹמֶק הַגָּלוּת הַזֶּה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּבֵיתוֹ אֲפִלּוּ בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא וְכַנַּ״ל. וְהָעִקָּר לְבָרֵר הַמְּדֻמֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, עַיִן שָׁם, שֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת הַצַּדִּיקֵי־אֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, כְּדֵי לְבָרֵר הַמְּדֻמֶּה כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, דְּהַיְנוּ לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ׳, (עַיִן שָׁם הֵיטֵב). וְזֶה עִקַּר מְצַוַּת נֵר חֲנֻכָּה - כִּי עִקַּר שְׁלִיטַת הַמְּדֻמֶּה הוּא בַּלַּיְלָה, כִּי הַמְּדֻמֶּה הוּא בְּחִינַת שְׁנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, בְּחִינַת חֶשְׁכַת לַיְלָה, כִּי כָּל הָעֲרֻבּוֹבִים וְהַבִּלְבּוּלִים שֶׁבָּאִים עַל־יְדֵי הַמְּדֻמֶּה הֵם בְּחִינַת חֹשֶׁךְ, כִּי כְּמוֹ שֶׁבַּחֹשֶׁךְ הָאָדָם טוֹעֶה עַצְמוֹ, וְאֵינוֹ מַכִּיר בֵּין כֶּסֶף לְנְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וְכוּ׳, שֶׁבַּשְּׁבִיל זֶה נִקְרָא הַחֹשֶׁךְ ׳עֶרֶב׳ - עַל שֵׁם הָעֲרֻבּוֹבִים שֶׁבַּשְּׁעַת הַחֹשֶׁךְ, כַּמּוּבָא בַּסְּפָרִים, כְּמוֹ כֵּן הוּא הַמְּדֻמֶּה מַמָּשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֹשֶׁךְ שֶׁיָּכוֹל לְטַעוֹת עַצְמוֹ וּלְעַרְבֵּב הַדַּעַת לְהַטּוֹת מִן הָאֱמֶת, וְעַל־כֵּן עִקַּר שְׁלִיטָתוֹ בַּלַּיְלָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶרֶב — חֹשֶׁךְ, בְּחִינַת עֲרֻבּוֹב וּבִלְבּוּל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כֹּחַ הַמְּדֻמֶּה כַּנַּ״ל. וְאָז בַּלַּיְלָה צְרִיכִין לְהַדְלִיק נֵר כְּדֵי לְהָאִיר בַּחֹשֶׁךְ לְבָרֵר כָּל הַדְּבָרִים.

וְזֶה יְדוּעַ, שֶׁכָּל הַדְּבָרִים שֶׁעוֹשִׂין לְמַטָּה - כֻּלָּם יֵשׁ לָהֶם שֹׁרֶשׁ לְמַעְלָה בְּהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא הֶרְוִיחֲנִיּוּת וְהַחִיּוּת וְהַקִּיּוּם שֶׁל כָּל הָעוֹלָם וּמְלֹאָהּ. וְהִנֵּה הַדְלָקַת הַנֵּר בַּלַּיְלָה - זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת מַה שֶּׁצְּרִיכִין לְהָאִיר מֵאוֹר יוֹם לְחֶשְׁכַת לַיְלָה. וְזֶה עִקַּר מִצְוַת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּכָל לַיְלָה, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ אוֹר הַנֵּר לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כִּי עִקַּר הָאוֹר הוּא מֵהַתּוֹרָה, שֶׁהוּא כְּלָלִיּוּת הַנְּבוּאָה שֶׁהִיא עִקַּר בְּחִינַת הַדַּעַת, שֶׁהוּא עִקַּר אוֹר יוֹם, כַּיָּדוּעַ (עַיִן זֹהַר בְּשַׁלַּח נז.), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קהלת ב, יג): ״כִּי יֵשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן הַסִּכְלוּת כְּיִתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ״, כִּי עִקַּר אוֹר הַתּוֹרָה נִמְשָׁךְ בַּיּוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא ז, לח): בְּיוֹם צַוֹּתוֹ - מְלַמֵּד, שֶׁלֹּא נִדְבַּר עִמּוֹ אֶלָּא בַּיּוֹם, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (ספרא שם), וְעַל־כֵּן עִקַּר הָאוֹר הוּא בַּיּוֹם, וּכְשֶׁמַּגִּיעַ הַלַּיְלָה שֶׁאָז מִתְפַּשֵּׁט הַחֹשֶׁךְ הַגָּדוֹל, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶרֶב, בְּחִינַת עֲרֻבּוֹב וּבִלְבּוּל הַמַּדָּמֶה, אָז צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ מֵאוֹר יוֹם - לְהָאִיר גַּם בְּחֶשְׁכַת הַלַּיְלָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַדְלָקַת הַנֵּר בַּלַּיְלָה, דְּהַיְנוּ לְהָאִיר גַּם בְּחֶשְׁכַת לַיְלָה עַל־יְדֵי הָאֳרַת הַתּוֹרָה שֶׁל יוֹם, הַיְנוּ לְבָרֵר הַמְּדֻמֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶשְׁכַת לַיְלָה, עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת אוֹר יוֹם, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת הַנְּבוּאָה, שֶׁעַל יָדָהּ עִקַּר בְּרוּר הַמְּדֻמֶּה, וְכָל זֶה כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁצְּרִיכִין לִגְדֹּלָהּ בַּלַּיְלָה, בִּבְחִינַת (תהלים צב, ג): ״וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת״.

וְזֶה עִקַּר בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה, כִּי מַלְכוּת יָוָן הָרִשָׁעָה עָמְדָה עַל יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחָם תּוֹרָתָךְ וְכוּ׳, כִּי מַלְכוּת יָוָן הָרִשָׁעָה הֵם הֵם חַכְמֵי יָוָן, שֶׁמֵּהֶם מִתְפַּשְּׁטִים כָּל הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת בָּעוֹלָם, כַּיָּדוּעַ דַּעַת אֲרִיסְטוֹ הַיָּוָן, יִמַּח שְׁמוֹ וְנִמַּח זִכְרוֹ - שֶׁכּוֹפֵר בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁמֵּחֲמַת זֶה הִתְגָּרוּ בְּיִשְׂרָאֵל כָּל מַלְכֵי יָוָן הָרִשָׁעָה מֵחֲמַת שְׂנָטוֹ אַחַר דַּעְתּוֹ הָרָעָה וְהִתְגָּרוּ בְּיִשְׂרָאֵל, וְרָצוּ לְהַשְׁכִּיחָם תּוֹרָתוֹ, מֵחֲמַת שֶׁעַל־יְדֵי הַתּוֹרָה עִקַּר הַכְנָעָתָם, כִּי בְּהַתּוֹרָה מִפְרָשׁ ׳בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׳ הֵפֶךְ דַּעְתָּם הָרָעָה.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁגָּבְרוּ מַלְכוּת בֵּית חַשְׁמוֹנַאי וְנִצְּחוּם, הָיָה הַנֵּס בְּנֵרוֹת הַמְּנוֹרָה דַּיְקָא, וּמֵחֲמַת זֶה תִּקְּנוּ לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה כָּל אֶחָד בְּבֵיתוֹ, כִּי עִקַּר הַכְנָעַת מַלְכוּת יָוָן הָרִשָׁעָה הָיָה עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ בִּבְחִינַת דִּין הַנַּ״ל, כִּי מַתְחָיְלוּ וּבָנָיו הָיוּ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת חֹל הַמּוֹעֵד הֲלָכָה ד אֹרַח חַיִּים קפט

- גִּבּוֹרִים בַּעֲלֵי כֹּחַ מְאֹד, וְצָעֲקוּ אֶל ה׳ בְּחָזְקָה, וּמָסְרוּ נַפְשָׁם עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, כִּי סִפְּנוּ נַפְשָׁם לָמוּת, חַס וְשָׁלוֹם, בְּמִלְחָמָה בֵּין הָעַרְלִים וְהַטְּמֵאִים בִּשְׁבִיל קְדֻשַּׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל, (כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּהִלְכוֹת עִנּוּי״ם, הֲלָכָה א׳, עַיֵּן שָׁם). וְעַל־יְדֵי הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ הַנַּ״ל, זוֹכִין לְכָל הַבְּחִינוֹת הַמְבֹאָרִין שָׁם, עַד שֶׁזּוֹכִין לִבְחִינַת נְבוּאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדָּמֶה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, דְּהַיְנוּ לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁזֶּה הָעִקָּר (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, עַיֵּן שָׁם).

וְזֶהוּ בְּחִינַת הַדַּלֶּקֶת נֵר חֲנֻכָּה, כִּי בְּגַדֶּל כֹּחָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים הַנַּ״ל הִמְשִׁיכוּ תִּקּוּן כָּזֶה, עַד שֶׁכָּל אֶחָד יָכוֹל לְהָאִיר בְּבֵיתוֹ הָאָרַת הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁהוּא הָאָרַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת נְבוּאָה - לְבָרֵר הַמְּדַמֶּה בִּשְׂתָתוֹ, דְּהַיְנוּ בַּלַּיְלָה, לְיַדַּע גַּם בְּעִמְקָ חָשְׁכַת הַגָּלוּת הַמַּר הַזֶּה אֱמִתַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁיֵּשׁ יָחִיד קַדְמוֹן יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ שֶׁבָּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאַיִן הַמַּחְלָט, דְּהַיְנוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא עִקָּר, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִדְחֶה זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהֵם אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת שֶׁל הַמְנַחֲשִׁים וְהַקּוֹסְמִין, שֶׁמֵּהֶם נִמְשָׁכִין כָּל הַכְּפִירוֹת שֶׁמִּשָּׁם כָּל זֶהֱמַת הַל״ט מִלְאָכוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, כִּי צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה - קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לְתוֹךְ יְמֵי הַחֹל בְּעַצְמָן, לְקַדֵּשׁ גַּם יְמֵי הַחֹל בְּעַצְמָן בִּבְחִינַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, לִדְחוֹת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ גַּם בְּעֶצֶם יְמֵי הַחֹל בְּתֹקֶף הַגִּשְׁמִיּוּת בְּחֶשְׁכַת הַגָּלוּת בְּגוּף וְנֶפֶשׁ, וְכַנַּ״ל.

י. **כִּי** הַדַּלֶּקֶת הַנֵּר דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת נְרוֹת הַמְּנוֹרָה, שֶׁהוּא לְהַמְשִׁיךְ הָאָרַת אוֹר יוֹם לְתוֹךְ חֶשְׁכַת לַיְלָה - לְבָרֵר הַמְּדַמֶּה בִּשְׂתָתוֹ וּבְמִקּוֹמוֹ כַּנַּ״ל, זֶהוּ בְּחִינַת הַמְשָׁכַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לְתוֹךְ יְמֵי הַחֹל, שֶׁהוּא עִקַּר עֲבוֹדַת הָאָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם־הַבָּא בִּכְלָלִיּוּת הֵם בְּחִינַת שֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל וְיוֹם הַשַּׁבָּת, וְעַל־כֵּן נִקְרָא כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה בְּשֵׁם עֶרֶב שַׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (עֲבוֹדָה זָרָה ג.): ׳מִי שֶׁטָּרַח בְּעֶרֶב שַׁבָּת יֹאכַל בְּשַׁבָּת׳. כִּי הָעוֹלָם־הַבָּא הוּא יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת, וְכָל הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא כְּנֶגְדּוֹ בִּבְחִינַת שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְעִקַּר בִּיאַת הָאָדָם לָזֶה הָעוֹלָם הוּא שֶׁיְּקַדֵּשׁ זֶה הָעוֹלָם בִּקְדֻשַּׁת הָעוֹלָם־הַבָּא בָּזֶה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַמְשָׁכַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל, אֲבָל אֵיךְ הָיָה אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת הָעוֹלָם־הַבָּא בָּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי, עַל־כֵּן חָמַל עָלֵינוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְנָתַן לָנוּ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, שֶׁהוּא שָׁקוּל כְּכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ (יְרוּשַׁלְמִי בִּרְכוֹת פֶּרֶק א הֲלָכָה ה), וְאָז נִתְּנָה הַתּוֹרָה - שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ יְכוֹלִין לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הָעוֹלָם־הַבָּא בָּזֶה הָעוֹלָם, כִּי שַׁבָּת הוּא מֵעֵין עוֹלָם־הַבָּא (בְּרָכוֹת נז:), אֲבָל צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת יוֹם הַשַּׁבָּת לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. וְזֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַדְּשׁוּ כָּל הַיָּמִים טוֹבִים וְחֹל הַמּוֹעֵד עַד שְׁזָּכִינוּ גַּם לַחֲנֻכָּה וּפוּרִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ כֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת גַּם בִּימֵי הַחֹל בְּעַצְמָן, כַּנַּ״ל.

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת הַדַּלֶּקֶת הַנֵּר דִּקְדֻשָּׁה - שֶׁהוּא לְהַמְשִׁיךְ אוֹר יוֹם גַּם בְּתֹקֶף חֶשְׁכַת לַיְלָה, דְּהַיְנוּ לְהַמְשִׁיךְ אוֹר דַּעַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לְבָרֵר הַמְּדַמֶּה לִזְכוֹת לֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הַכֹּל אֶחָד, כִּי יוֹם וְלַיְלָה שֶׁהֵם בְּחִינַת אוֹר וְחֹשֶׁךְ, דַּעַת הָאֱמִתִּי וּכְסִילוּת וּבִלְבּוּל הַמְּדַמֶּה, הֵם בְּחִינַת שַׁבָּת וִימֵי הַחֹל, כִּי עִקַּר הַתּוֹרָה שֶׁהוּא עִקַּר אוֹר הַדַּעַת הוּא בְּשַׁבָּת, כַּיָּדוּעַ. וִימֵי הַחֹל הֵם בְּחִינַת כְּסִילוּת נֶגֶד שַׁבָּת, כִּי הֵם יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁבָּהֶם שׁוֹלְטִין עוֹבְדֵי דְּחֹל, שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּסִילוּת, בְּחִינַת (בְּמִדְבַּר יא, ח): ״שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ״ — בְּשִׁטוּתָא (זֹהַר בְּשַׁלַּח סג.), דְּמוּבָא. אֲבָל צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְשָׁכַת אוֹר יוֹם לְתוֹךְ חֶשְׁכַת לַיְלָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַדַּלֶּקֶת הַנֵּר, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן תְּחִלַּת בְּרִיאַת אוֹר הַנֵּר הָיָה בְּמוֹצָאֵי־שַׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה יב, ו):

שְׁנָּטַל אָדָם־הָרִאשׁוֹן שְׁנֵי אֲבָנִים וּשְׁחָקָן זֶה בָּזֶה עַד שֶׁיָּצָא מֵהֶם הָאוֹר. כִּי אוֹר הָאֵשׁ, שֶׁהוּא אוֹר הַנֵּר, הוּא לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל וְכַנַּ״ל, כִּי בְּשִׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית הָיָה מֵאִיר אוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים, שֶׁהָיָה הָאָדָם צוֹפֶה בּוֹ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ (שָׁם), שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת אוֹר שֶׁל שַׁבָּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת עוֹלָם־הַבָּא, וְעַל־יְדֵי חֶטְאוֹ נִגְנַז בְּמוֹצָאֵי־שַׁבָּת, וְאָז חָנַן הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אוֹתוֹ דֵּעָה שֶׁיּוֹכִיל לְהַמְשִׁיךְ מֵאוֹר שֶׁל שַׁבָּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר יוֹם, בְּחִינַת אוֹר הָעוֹלָם־הַבָּא לְהַמְשִׁיכוֹ לְזֶה הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת לַיְלָה, בְּחִינַת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה - לְקַדֵּשׁ גַּם יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה בִּקְדֻשַּׁת שַׁבָּת, לְהָאִיר בְּחֶשְׁכַת לַיְלָה הָאָרַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לְבָרֵר הֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַאֲמִין בֶּאֱמֶת בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם וּלְדָחוֹת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ גַּם בְּתֹקֶף יְמֵי הַחֹל וְכַנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַדַּלֶּקֶת נֵר דִּקְדֻשָּׁה שֶׁגָּדוֹל

מְאֹד, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַדָּלֶקֶת נְרוֹת הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְעַכְשָׁיו אָנוּ זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ הַהֶאָרָה הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּאת לְמַטָּה לְמַטָּה יוֹתֵר, וּלְהָאִיר בְּעֹמֶק חֶשְׁכַת אֲפֵלַת הַגָּלוּת שֶׁל כְּלַל יִשְׂרָאֵל וְשֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּפְרָטִיּוּת, לְהָאִיר גַּם שָׁם הָאָרַת הַצַּדִּיקֵי־אֱמֶת, שֶׁהוּא הָאָרַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה לְבָרֵר הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת הַדָּלֶקֶת נֵר חֲנֻכָּה - לְהַכְנִיעַ הַכְּפִירוֹת שֶׁל מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה, עַל־יְדֵי תִּקֻּף הַנֵּס שֶׁל חֲנֻכָּה שֶׁמְּפָרְסְמִין עַל־יְדֵי הַהַדְלָקָה דִּקְדֻשָּׁה הַזֹּאת, וְכַנַּ״ל.

יא. **וְעַל־כֵּן** מַדְלִיקִין נֵר חֲנֻכָּה שְׁמוֹנָה יָמִים, כִּי זֶה הָעִקָּר - שֶׁצְּרִיכִין לְהַדְלִיק וּלְהָאִיר אוֹר הַצַּדִּיק וְהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁיָּאִיר עָלֵינוּ אוֹר שִׁבְעַת יָמִים שֶׁכָּלוּל בְּשַׁבָּת, עַד שֶׁיְּמַשִּׁיכוּ הַקְּדֻשָּׁה עַל יְמֵי הַחֹל מַמָּשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹם הַשְּׁמִינִי, כִּי יוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁאַחַר שַׁבָּת בְּרֵאשִׁית הוּא יוֹם שְׁמִינִי לַבְּרִיאָה, כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא כָּל הַבְּרִיאָה בְּשִׁשָּׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית וְשָׁבַת בְּשַׁבָּת. וְאָז נִכְלְלוּ כָּל הַשִּׁשָּׁה יָמִים בְּשַׁבָּת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שֶׁנִּמְשַׁךְ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת עַל יְמֵי הַחֹל שֶׁלְּפָנָיו עַד שֶׁכֻּלָּם נִכְלָלִין בְּשַׁבָּת, אֶבֶל אַחַר שֶׁעָבַר שַׁבָּת רִאשׁוֹנָה, וְנִגְנַז הָאוֹר הָרִאשׁוֹן בְּחֶטְאוֹ - עֲדַיִן צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת עַל כָּל יְמֵי הַחֹל הַבָּאִים, שֶׁיִּהְיוּ נִקְיִים מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ מִפְּגַם הָאֱמוּנָה, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת סוֹד הַבְדָּלָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, שֶׁהוּא כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת עַל יְמֵי הַחֹל כְּדֵי לְהַבְדִּיל וּלְבָרֵר הַטּוֹב מֵהָרַע, הַקֹּדֶשׁ מֵהַחֹל, וְעַל־כֵּן אָז נִבְרָא הָאוֹר הָרִאשׁוֹן, וְעַל־כֵּן מְבָרְכִין עָלָיו בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת וּמַבְדִּילִין עָלָיו, כִּי בְּרִיאַת הָאוֹר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת הָרִאשׁוֹן - זֶה עִקַּר בְּחִינַת הַמְשָׁכַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְשָׁכַת אוֹר יוֹם, הַמְשָׁכַת הַדַּעַת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה לְתוֹךְ חֶשְׁכַת לַיְלָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמַּדְמֶה כְּדֵי לְבָרֵר הַמַּדְמֶה שֶׁבּוֹ תְּלוּיָה עִקַּר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כַּנַּ״ל.

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הַמְשָׁכַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל הוּא בְּבְחִינַת יוֹם הַשְּׁמִינִי, שֶׁהוּא יוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁאַחַר שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית, שֶׁהוּא יוֹם שְׁמִינִי לַיְצִירָה, שֶׁבּוֹ נִבְרָא הָאוֹר שֶׁמְּמַנּוּ מַדְלִיקִין הַנֵּרוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל יְמֵי חֲנֻכָּה וְכַנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַעֲלַת יוֹם הַשְּׁמִינִי בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא יב, ג): ״וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ״. וְכֵן מִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יִרְצֶה לְקָרְבָּן וְכוּ׳ (שָׁם כב, כז), שֶׁהוּא כְּדֵי שֶׁיֵּעָבֵר עָלָיו שַׁבָּת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (וַיִּקְרָא רַבָּה כז, י). כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעַ הָרַע, שֶׁהוּא הָעָרְלָה, מֵהָאָדָם, עַד שֶׁיֵּעָבְרוּ עָלָיו שִׁבְעָה יָמִים תְּחִלָּה. שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שִׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית שֶׁכֻּלָּם נִכְלָלִין בְּשַׁבָּת. וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי אָז הוּא בְּחִינַת הַמְשָׁכַת קְדֻשַּׁת שִׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל שֶׁהִתְחִיל בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לַיְצִירָה כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן אָז דַּיְקָא מְלִין בְּשַׂר עָרְלָתוֹ, וּמַכְנִיעִין וּמַבְדִּילִין מִמֶּנּוּ הָרַע שֶׁהוּא הָעָרְלָה, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הַקְּדֻשָּׁה עַל הַתִּינוֹק הַנִּמּוֹל, שֶׁעִקַּר הַקְּדֻשָּׁה הוּא לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת הָעוֹלָם־הַבָּא שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת שַׁבָּת - לָזֶה הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּה נַעֲשֶׂה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי דַּיְקָא כַּנַּ״ל. וְכֵן לְעִנְיַן קָרְבָּן, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַכְשִׁירוֹ לְקָרְבָּן שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדְמֶה כִּי אִם בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, וְכַנַּ״ל לְעִנְיַן מִילָה, כִּי יוֹם הַשְּׁמִינִי שֶׁל מִילָה וְיוֹם הַשְּׁמִינִי שֶׁל הַרְצָאַת הַבְּהֵמָה לְקָרְבָּן הֵם בִּבְחִינָה אַחַת, כַּמּוּבָן בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (זֹהַר תַּזְרִיעַ מד.).

יב. **וְזֶה** בְּחִינַת שֶׁנִּקְרָא חֲנֻכָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת (פְּסִיקְתָא־רַבְּתִי י׳). כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת כָּל הַתְּקוּנִים הַנַּ״ל הֵם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁהָיָה עַל־יְדֵי ׳תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין׳ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים וְנִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה נִמְשָׁכִין כָּל הַתְּקוּנִים הַנַּ״ל, הַכֹּל הָיָה בִּשְׁבִיל שֶׁנִּזְכֶּה לִכְנֹס לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְלִבְנוֹת שָׁם בֵּית הַבְּחִירָה, שֶׁשָּׁם עִקַּר שְׁלֵמוּת כָּל הַתְּקוּנִים הַנַּ״ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ו, כג): ״וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְהָבִיא אוֹתָנוּ אֶל הָאָרֶץ״ וְכוּ׳, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּשִׁירַת הַיָּם (שְׁמוֹת טו, יז): ״תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ וְכוּ׳ מִקְדָּשׁ ה׳״ וְכוּ׳, שֶׁעִקַּר תְּשׁוּקָתָם וּמַגַּמָּתָם הָיָה לָבוֹא אֶל הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם עִקַּר כָּל הַתְּקוּנִים, כִּי שָׁם הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַגֵּרִים שֶׁנַּעֲשָׂה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל מג, ד): ״וְכָבוֹד ה׳ בָּא אֶל הַבַּיִת״, וּכְתִיב (תְּהִלִּים כט, ט): ״וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד״, וְכֵן בְּפִסּוּקִים הָרַבֵּה - וְשָׁם עִקַּר הַמְשָׁכַת הַנְּבוּאָה שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, כִּי עִקַּר הַנְּבוּאָה נִמְשֶׁכֶת מֵהַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים אֲשֶׁר עַל אֲרוֹן הָעֵדוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר ז, פט): ״וּבְבֹא מֹשֶׁה וְכוּ׳ וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים״ וְכוּ׳, וְשָׁם עִקַּר הָאֱמוּנָה, אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי שָׁם הָאֲבֶן־שְׁתִיָּה שֶׁמְּמֻנָּה הַשְׁתַּת הָעוֹלָם, (יוֹמָא נד:) וְעַל־כֵּן מֵחֲמַת שֶׁמְּשָׁם

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות חל המועד הלכה ד אֹרַח חַיִּים קצ

הַתְחָלַת הַבְּרִיאָה, עַל־כֵּן שָׁם יְכוֹלִין לְהַכְנִיס הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁה׳ יִתְבָּרַךְ בָּרָא תְּחִלָּה נְקֻדַּת הָאֶבֶן־שְׁתִיָּה וּמִמֶּנָּה הָשְׁתַּת הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים נ, ב): ״מִצִּיּוֹן מִכְלַל יֹפִי אֱלֹקִים הוֹפִיעַ״. וְשָׁם נִמְשֶׁכֶת הַהַנְהָגָה שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעֲתִיד. כִּי שָׁם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי הִיא קְדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁל כָּל הָעֲשָׂר קְדֻשּׁוֹת שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל (כְּלִים א, ו). וְעַל־כֵּן כָּל הַנְּהָגַת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ הָיָה בְּדֶרֶךְ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (אָבוֹת ה, ד): ׳עֲשָׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ׳, כִּי שָׁם נִמְשֶׁכֶת הַהַנְהָגָה שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁהִיא הַנְהָגָה שֶׁל נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, וְעַל־כֵּן שָׁם כָּל הַשִּׁירוֹת וְהַתִּשְׁבָּחוֹת שֶׁהָיוּ עוֹסְקִין בָּהֶם הַלְוִיִּים בִּשְׁעַת הַקָּרְבָּן, כִּי כֻּלָּם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גְּדֹלִים כָּל הָרֵיחוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת יִרְאַת ה׳ (מִשְׁלֵי לא, ל), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּקְרָא ׳הַר הַמּוֹרִיָּה׳ (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־ב ג, א), עַל־שֵׁם הָרֵיחַ הַטּוֹב (זֹהַר בְּא לט:), וְכֵן נִקְרָא עַל־שֵׁם הַיִּרְאָה (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת פֶּרֶק ד הֲלָכָה ה), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית כח, יז): ״מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה״, שֶׁעַל שֵׁם זֶה נִקְרָאת יְרוּשָׁלַיִם ׳יִרְאָה שָׁלֵם׳ (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה נה, י), כִּי שָׁם גְּדֹלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְיִרְאוֹת עַל־יְדֵי כָּל הַתְּקוּנִים הַנַּ״ל, כִּי שָׁם נִמְשָׁךְ ה׳׳נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן״ (בְּרֵאשִׁית ב, י), שֶׁהוּא בְּחִינַת (יוֹאֵל ד, יח): ״וּמַעְיָן מִבֵּית ה׳ יֵצֵא״ וְכוּ׳.

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן בִּשְׁלֵמוּת הוּא בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל־כֵּן הָיָה מְצַפֶּה מֹשֶׁה מִיָּד לָבוֹא לְשָׁם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״וְכִבַּאמוֹ וְתִטְעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ״ כַּנַּ״ל. אֲבָל בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים הִתְגָּרָה בָּהֶם הַשָּׂטָן, וְהֶחֱטִיאָם חֲטָאָה גְּדוֹלָה תֵּכֶף אַחַר קַבָּלַת הַתּוֹרָה, וְהֻכְרַח מֹשֶׁה לְהִתְגַּעֵ בְּמִסְירַת־נַפְשׁ עֲצוּם מְאֹד, וְהִתְפַּלֵּל תְּפִלּוֹת הָרְבֵּה עַד שֶׁנִּתְרַצָּה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְיִשְׂרָאֵל בְּאַרְבָּעִים יָמִים הָאֲחֲרוֹנִים (סֵדֶר עוֹלָם ו, י), וְאָמַר לוֹ: ״סָלַחְתִּי״ וְכוּ׳ (בְּמִדְבַּר יד, כ), וְאָז רָאָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לִכְנֹס וְלִבְנוֹת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ מִיָּד, וְגַם רָאָה, שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁיִּכָּנְסוּ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְיִבְנוּ אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הוּא עָתִיד לְחָרֵב שְׁתֵּי פְּעָמִים וְהַגָּלוּת יִתְאָרֵךְ מְאֹד, עַל־כֵּן חָמַל עָלֵינוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְהִקְדִּים לָנוּ רְפוּאָה לַמַּכָּה, וְצִוָּה לְיִשְׂרָאֵל לִבְנוֹת אֶת הַמִּשְׁכָּן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁל הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, וּבָזֶה הִפְלִיא חַסְדּוֹ עִמָּנוּ, שֶׁלִּמֵּד לְמֹשֶׁה לְהַמְשִׁיךְ תִּקּוּן נִפְלָא כָּזֶה שֶׁיִּהְיֶה כֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ גַּם בְּהוֹלְכָם בְּמִדְבָּר שָׁמֵם, מָקוֹם נָחָשׁ וְשָׂרָף וְעַקָּרָב וְכוּ׳ (דְּבָרִים ח, טו).

וּבָזֶה הִמְשִׁיךְ תִּקּוּן לְדוֹרוֹת, שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁיֵּחָרֵב הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ - יִהְיֶה לָנוּ כֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ עַל־יְדֵי בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת שֶׁאָנוּ בּוֹנִין בֵּימֵי הַחָרְבָּן, שֶׁהֵם בְּחִינַת מִקְדָּשׁ מְעַט, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל יא, טז): ״כִּי הֲפִיצוֹתִים בַּגּוֹיִם וְכוּ׳ וָאֱהִי לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מְעַט״ וְכוּ׳ (מְגִלָּה כט.). כִּי עִקַּר הַכֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ עַל הַבָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת שֶׁאָנוּ בּוֹנִין בְּחוּץ־לָאָרֶץ בֵּימֵי הַחָרְבָּן, הוּא עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הַמִּשְׁכָּן - שֶׁהַמִּשְׁכָּן מֹשֶׁה תִּקֵּן בָּזֶה, לְהַמְשִׁיךְ כָּל קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ בַּמִּדְבָּר, עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָנוּ כֹּחַ גַּם עַתָּה לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ אַחַר הַחָרְבָּן עַל־יְדֵי הַבָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וְעַל־כֵּן תֵּכֶף בִּשְׁעַת הָקָמַת הַמִּשְׁכָּן רָמַז עַל הַחָרְבָּן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת לח, כא): ״אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁכַּן״ - שָׁדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שְׁמוֹת־רַבָּה נא, ג): ׳מִשְׁכָּן מִבְּנָיְנוֹ, מִשְׁכָּן בְּחָרְבָּנוֹ׳, כִּי עִקַּר הָקָמַת הַמִּשְׁכָּן הָיָה בִּשְׁבִיל זֶה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה כֹּחַ לְיִשְׂרָאֵל לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ גַּם אַחַר הַחָרְבָּן, וְכַנַּ״ל.

וְזֶה (בְּמִדְבַּר כד, ה): **מַה טֹּבוּ אָהָלֶיךָ יַעֲקֹב, וּפְרֹשׁ רִשְׁיֵ״**

עַל הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ: **מַה טֹּבוּ** - אֹהֶל שִׁילֹה וּבֵית עוֹלָמִים בְּיִשּׁוּבָן וְכוּ׳. **מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ** - אַף כְּשֶׁהֵם חֳרֵבִים וְכוּ׳, הֵינוּ כַּנַּ״ל, כְּשֶׁהֵם חֳרֵבִים הֵם בִּבְחִינַת הַמִּשְׁכָּן, כִּי אָז אַחַר הַחָרְבָּן, אָנוּ מַמְשִׁיכִים קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ עַל הַבָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת עַל־יְדֵי הַמִּשְׁכָּן וְכַנַּ״ל. כִּי גַּם עַל הַבָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת נֶאֱמַר גַּם־כֵּן מַה **טֹּבוּ אָהָלֶיךָ יַעֲקֹב** - כִּי הֵם מִקְדָּשׁ מְעַט וְזֶה עַל־יְדֵי **מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל** - דְּהֵינוּ עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הַמִּשְׁכָּן וְכַנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת חֲנֻכָּה, בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁאָז אָנוּ מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ עַל־יְדֵי הַדְלָקַת נֵר חֲנֻכָּה, שֶׁעִקַּר הַמִּשְׁכָּת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל עַל יָדוֹ, שֶׁזֶּהוּ גַּם־כֵּן בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּת קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ גַּם בְּגָלוּת בְּחוּץ־לָאָרֶץ אַחַר הַחָרְבָּן, כִּי עִקַּר קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ נִמְשָׁךְ מִשַּׁבָּת, כְּמוּבָא בִּדְבָרֵי אַדְמוּ״ר זַ״ל (בְּסִימָן סו, סז תִּנְיָנָא), וְעַל־כֵּן כָּל מָקוֹם שֶׁהַזְכִּיר מַעֲשֶׂה הַמִּשְׁכָּן הַקְּדִים שַׁבָּת וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הַדְלָקַת נֵר חֲנֻכָּה שֶׁהוּא לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל כַּנַּ״ל, עַל יְדֵי זֶה מַמְשִׁיכִין קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ גַּם בְּחוּץ־לָאָרֶץ, שֶׁזֶּהוּ גַּם־כֵּן בְּחִינָה זֹאת מַמָּשׁ. כִּי הַכֹּל אֶחָד, כִּי שַׁבָּת וְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הֵם בִּבְחִינָה אַחַת, כִּי הֵם בְּחִינַת קֹדֶשׁ כְּנֶגֶד חֹל, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְמֵי הַחֹל וְחוּץ־לָאָרֶץ, כַּמּוּבָן בִּדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, בְּשֶׁבַע הַבְדָּלוֹת שֶׁסִּפְּרוּ בִּירוּשַׁלְמִי, שֶׁהֵם: בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל, בֵּין

יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ, בֵּין אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל לְחוּץ־לָאָרֶץ וְכוּ', וְעַל־כֵּן מִכָּל עֲבוֹדַת הַמִּשְׁכָּן לֹא נִזְכַּר אֶצֶל חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ, כִּי אִם הַדְלָקַת נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה שֶׁהֵם בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה, כִּי עִקַּר חֲנֻכַּת הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהוּא לְקַדְּשׁוֹ בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה עַד שֶׁנּוּכַל לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשָּׁתוֹ גַּם בְּמִדְבָּר, וְאַחַר הַחֲרְבָּן בְּחוּץ־לָאָרֶץ כַּנַּ"ל, כָּל זֶה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַדְלָקַת־נֵר הַקְּדוֹשָׁה דַּיְקָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדְלָקַת נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה, כַּנַּ"ל.

יג. **כִּי** זֶה יָדוּעַ וּמְבֹאָר לְעֵיל מִזֶּה (בְּאוֹת ג), שֶׁהַבַּעַל דָּבָר וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא מִתְעוֹרְרִים וּמִתְגַּבְּרִים בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר, אַף־עַל־פִּי שֶׁכְּבָר הִכְנִיעוּ אוֹתָם מֵאֹד עַל־יְדֵי ה'תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין' הַנַּ"ל, עַד שֶׁהֻכְרְחוּ לְהָקִיא הֶקָאוֹת הָרִבָּה גַּם מִקִּרְבָּם וּבִטְנָם, אַף־עַל־פִּי־כֵן הֵם חוֹזְרִים וּמִתְעוֹרְרִים בְּכָל פַּעַם בִּבְחִינַת "כְּכֶלֶב שָׁב עַל קֵאוֹ" וְכוּ' (מִשְׁלֵי כו, יא). וְעַל־כֵּן כָּל אֵלּוּ הַנְּפָשׁוֹת שֶׁהֵקִיאָה הַסִּטְרָא־אַחֲרָא צְרִיכִין עֲדַיִן תִּקּוּנִים הַרְבֵּה וּרְפוּאוֹת הַרְבֵּה, כִּי בְּוַדַּאי אֲפִלּוּ אַחַר שֶׁהֵקִיאָה אוֹתָם הַסִּטְרָא־אַחֲרָא עֲדַיִן הֵם חֲלוּשִׁים מְאֹד, מֵאַחַר שֶׁהָיוּ בֵּין שִׁנַּיִם. וּבִפְרָט כִּי הֵם עֲדַיִן בַּעֲלֵי בְּחִירָה וְהַבַּעַל דָּבָר מִתְגָּרֶה עַתָּה בָּהֶם הַרְבֵּה בְּיוֹתֵר, כַּיָּדוּעַ, וְעַל־כֵּן עֲדַיִן צְרִיכִין יְשׁוּעוֹת וּרְפוּאוֹת וְתִקּוּנִים הַרְבֵּה. וְעִקַּר תִּקּוּנָם וּרְפוּאָתָם הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת הָרְפוּאוֹת הַנֶּאֱמָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל בְּאוֹת ו' עַל פָּסוּק (יְשַׁעְיָה לג, כד): "וּבֹל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי" וְכוּ', עַיֵּן שָׁם הֶעְנְיָן הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא מְאֹד מְאֹד מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם בְּעִנְיַן תּוֹסְפוֹת הַשְּׁכֵנִים. וְעַיֵּן בַּמְּקוֹמוֹת שֶׁדִּבַּרְנוּ בָּזֶה וּבְאָרְנוּ קְצָת הֶעְנְיָן הַנּוֹרָא הַזֶּה.

וְהַכְּלָל, שֶׁעִקַּר תִּקּוּן כָּל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ הוּא כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת שָׁכֵן לְהַקְּבוּעַ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּמָקוֹם שֶׁמִּתְקַבְּצִים שָׁם לַעֲסֹק בִּתְפִלָּה בֶּאֱמֶת, כִּי עַל־יְדֵי מַה שֶּׁנִּתּוֹסֵף שָׁכֵן לְהַקְּבוּעַ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל - נַעֲשִׂין שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים וְנִפְלָאִים מְאֹד לְמַעְלָה, כִּי נִתְרַבִּין הַבָּתִּים הָרַבֶּה מְאֹד עַד כִּי חָדַל לִסְפֹּר, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם. וְעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר רְפוּאָתוֹ בְּנַפְשְׁמִיּוּת וְרוּחָנִיּוּת, בִּבְחִינַת "וּבֹל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי" (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, עַיֵּן שָׁם). וְעַל־כֵּן עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי בְּנִין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ כַּנַּ"ל, כִּי עִקַּר בְּנִין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ נִבְנֶה עַל־יְדֵי תּוֹסֶפֶת הַשְּׁכֵנִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבִּין הַבָּתִּים לְמַעְלָה הַרְבֵּה מְאֹד עַד שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִבְנֶה הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ לְמַטָּה, כִּי יְדוּעַ בִּדְבָרֵינוּ, שֶׁלְּמַטָּה כְּשֶׁעוֹלִין לְאִיזֶה קְדֻשָּׁה כְּחוּט הַשַּׂעָרָה הִיא יִקָּרֶה יוֹתֵר מֵאֲלָפִים וְרִבְבוֹת עוֹלְמוֹת לְמַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַצַּדִּיק וְכוּ' (בְּשִׂיחוֹת שֶׁלְּאַחַר סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת).

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין שֶׁיִּתְרַבּוּ אֲלָפִים וְרִבֵּי רִבְבוֹת בָּתִּים הַרְבֵּה לְמַעְלָה עַל־יְדֵי תּוֹסֶפֶת הַשְּׁכֵנִים כַּנַּ"ל, עַד שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה בֵּית הַקְּדֻשָּׁה לְמַטָּה. וְזֶהוּ עִנְיַן מַה שֶּׁלֹּא נִבְנָה הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ עַד אַרְבַּע מֵאוֹת וּשְׁמוֹנִים שָׁנִים אַחַר יְצִיאַת מִצְרַיִם (מְלָכִים־א ו, א), כִּי צְרִיכִין קֹדֶם שֶׁיִּהְיֶה נִבְנֶה רִבְבוֹת בָּתִּים לְמַעְלָה עַד שֶׁיִּהְיֶה נִבְנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לְמַטָּה, אֲבָל גַּם קֹדֶם בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא עִקַּר הַמְּנוּחָה וְהַנַּחֲלָה, וְשָׁם עִקַּר שְׁלֵמוּת כָּל הַתִּקּוּנִים כַּנַּ"ל, גַּם קֹדֶם לָזֶה, צְרִיכִין בֵּית דִּקְדֻשָּׁה לְפִי שָׁעָה, כְּדֵי שֶׁשָּׁם יִהְיֶה מָקוֹם קָדוֹשׁ שֶׁיִּתְוַסְּפוּ הַשְּׁכֵנִים דִּקְדֻשָּׁה לְשָׁם, כְּדֵי שֶׁיִּתְרַבּוּ הַבָּתִּים מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁיִּהְיֶה נִבְנֶה הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ מַמָּשׁ עַל־יְדֵי־זֶה, וְכַנַּ"ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת נִפְלָאוֹת מַעֲשֶׂה הַמִּשְׁכָּן, כִּי מִשְׁכָּן - עַל שֵׁם 'שָׁכֵן', שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָמַל עָלֵינוּ, וְצִוָּה עָלֵינוּ בְּמִדְבָּר קֹדֶם שֶׁנִּכְנָסִין לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וּלְבֵית הַמִּקְדָּשׁ - לִבְנוֹת לְעֵת עַתָּה הַמִּשְׁכָּן, שֶׁעִקָּרוֹ נִבְנֶה בִּשְׁבִיל הַשְּׁכֵנִים שֶׁצְּרִיכִין לְהוֹסִיף בְּכָל פַּעַם, בְּעֵת שֶׁהוֹלְכִין נָע וָנָד בַּמִּדְבָּר וְאֵין לְהַקְּדֻשָּׁה מְנוּחָה, וְעַל־כֵּן הַכֹּל בִּבְחִינַת שְׁכֵנִים, אֲבָל צְרִיכִין עַל כָּל פָּנִים אֵיזֶה מָקוֹם קָדוֹשׁ שֶׁיִּתְוַסְּפוּ לְשָׁם הַשְּׁכֵנִים הַנַּ"ל, וְזֶהוּ בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּן הַנַּ"ל, וְזֶהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת הַבָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת שֶׁבּוֹנִין בְּחוּץ־לָאָרֶץ אַחַר הַחֻרְבָּן, שֶׁהוּא בִּשְׁבִיל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְתוֹרָה וּלְתְפִלָּה וּלְהוֹסִיף לְשָׁם שְׁכֵנִים בְּכָל פַּעַם, כִּי כָּל מִי שֶׁנִּכְנָס לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּלְבֵית הַמִּדְרָשׁ לְהִתְפַּלֵּל נִקְרָא 'שָׁכֵן טוֹב', הֵפֶךְ שָׁכֵן רַע, שֶׁנִּקְרָא מִי שֶׁאֵינוֹ נִכְנָס לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּלְבֵית הַמִּדְרָשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת ח.) עַל פָּסוּק (יִרְמְיָה יב, יד): "הוֹי עַל כָּל שְׁכֵנַי הָרָעִים", שֶׁכָּל מִי שֶׁאֵינוֹ נִכְנָס לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת - נִקְרָא 'שָׁכֵן רָע', וּמִדָּה טוֹבָה מְרֻבָּה (סוֹטָה יא.), וְעַל־כֵּן כְּשֶׁנִּכְנָס לְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְוַסֵּף עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ נִקְרָא 'שָׁכֵן טוֹב'. וְנִתְרַבִּין עַל יָדוֹ אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רִבְבוֹת בָּתִּים כַּנַּ"ל. וְאָנוּ צְרִיכִין בַּגָּלוּת הַמַּר הָאָרֹךְ הַזֶּה לִבְנוֹת בִּנְיָנִים דִּקְדֻשָּׁה, וּלְהוֹסִיף שְׁכֵנִים רַבִּים עֲלֵיהֶם, עַד שֶׁיִּתְרַבּוּ בָּתִּים דִּקְדֻשָּׁה לְמַעְלָה בִּרְבוּי עָצוּם כָּל כָּךְ, עַד שֶׁנִּזְכֶּה שֶׁיִּבָּנֶה הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ לְמַטָּה - שֶׁיִּהְיֶה קַיָּם לָעַד וְלֹא יֵחָרֵב עוֹד לְעוֹלָם, וְעַל־כֵּן מִתְאָרֵךְ הַגָּלוּת כָּל כָּךְ, כִּי בִּשְׁבִיל בִּנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ כָּזֶה שֶׁיִּהְיֶה קַיָּם לָעַד - צְרִיכִין שֶׁיִּהְיוּ נִבְנִין לְמַעְלָה בָּתִּים הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת חֹל הַמּוֹעֵד הֲלָכָה ד אוֹרַח חַיִּים קצא

עַל־יְדֵי שְׁבָנִים דִּקְדֻשָּׁה הַרְבֵּה, עַד שֶׁיִּהְיֶה נִבְנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לְמַטָּה שֶׁיִּתְקַיֵּם לְעוֹלָם וְכַנַּ״ל, (וְהֵבֵן הֵיטֵב).

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת חֲנֻכָּה, שֶׁהוּא חֲנֻכַּת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי אָז מַמְשִׁיכִין הָאָרָה גְּדוֹלָה עַל־יְדֵי הַדְלָקַת נֵר חֲנֻכָּה, עַד שֶׁמְּאִירִין הָאָרַת הַצַּדִּיק וְהַתּוֹרָה בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, עַד שֶׁמְּקַדְּשִׁין כָּל הַמְּקוֹמוֹת הָרְחוֹקִים וְהַנִּמּוּכִים בְּיוֹתֵר, בְּחִינַת יְמֵי הַחֹל מַמָּשׁ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַמִּשְׁכַּת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל, הַמִּשְׁכַּת קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ לְחוּץ־לָאָרֶץ לְכָל הַמְּקוֹמוֹת הָרְחוֹקִים מְאֹד, כִּי עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַהֶאָרָה הַגְּדוֹלָה שֶׁל חֲנֻכָּה מְאִירִין בְּכָל הָרְחוֹקִים הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שָׁבָאִים כָּל הָרְחוֹקִים וְנִתְוַסְּפִין עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבִּין הַבָּתִּים לְאֵין קֵץ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ בִּנְיַן הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן נִקְרָא ׳חֲנֻכָּה׳, בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, וְכַנַּ״ל.

יד. **וְזֶה** בְּחִינַת גְּדֻלַּת מַעֲלַת הַהַלִּיכָה עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים לְהִתְפַּלֵּל שָׁם, כִּי שָׁם עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל אֶחָד, שֶׁיּוּכַל לָצֵאת מִמָּקוֹם שֶׁנָּפַל שָׁם, אֲפִלּוּ אִם הוּא בֵּין שְׁנֵי הַס״מ (הַסְּמָ״ךְ־מֵ״ם) - יָכוֹל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל לְהוֹצִיאוֹ מִשָּׁם כְּשֶׁבָּאִין עַל קִבְרוֹ הַקָּדוֹשׁ, כִּי גְּדוֹלִים הַצַּדִּיקִים בְּמִיתָתָן יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶן (חַיֵּי רִ׳), וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ד, ב): ״וְשַׂבַּחַ אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ״ וְכוּ׳. כִּי מִיתַת הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל גָּבֹהַּ וְנַעֲלֶה וְנִשְׂגָּב מְאֹד, וְאָז דַּיְקָא מִתְגַּבֵּר בְּכָל כֹּחוֹ לִגְמֹר מַה שֶּׁצָּרִיךְ לִגְמֹר, כִּי בְּוַדַּאי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת עוֹסֵק כָּל יְמֵי חַיָּיו הַקְּדוֹשִׁים לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַחֲזִירָם לְמוּטָב, כִּי זֶה כָּל מְגַמָּתוֹ, וְהוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל זֶה כָּל יָמָיו. אֲבָל זֶה יָדוּעַ שֶׁלְּבַעַל־בְּחִירָה קָשֶׁה מְאֹד לְהוֹעִיל, כִּי הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם יֵשׁ לָהּ תֹּקֶף גָּדוֹל מְאֹד, כִּי הַכֹּל נִבְרָא בִּשְׁבִיל סוֹד הַבְּחִירָה, וְכַמְבֹאָר מִזֶּה בִּמְקוֹם אַחֵר. אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן יִגְמֹר הַצַּדִּיק מַה שֶּׁהִתְחִיל וְהָעִקַּר עַל־יְדֵי קוֹל תּוֹכָחָתוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל הַנִּגּוּן שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד. וְזֶה הַקּוֹל נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁמִּתְפַּלֵּל זֶה הַצַּדִּיק, כִּי הוּא בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל (וְכַמְבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל).

אַךְ כְּבָר מְבֹאָר, שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל הַתְּפִלָּה הַזֹּאת עַד שֶׁהַסִּטְרָא־אַחֲרָא מֻכְרַחַת לְהָקִיא גַּם מִקִּרְבָּהּ וּבְטִנָּהּ, אַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן הִיא מִתְגַּבֶּרֶת אַחַר־כָּךְ בְּכֹחָהּ הַנִּשְׁאָר וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן עִקַּר שְׁלֵמוּת זֹאת הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל הוּא רַק סְמוּךְ לְמִיתָתוֹ, וְעַל־כֵּן הַצַּדִּיק אֵינוֹ מוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל אֶלָּא סָמוּךְ לְמִיתָתוֹ, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י בְּפָרָשַׁת דְּבָרִים עַל פָּסוּק (א, ג): ״וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה״ וְכוּ׳ - שֶׁלֹּא הוֹכִיחָן מֹשֶׁה אֶלָּא סָמוּךְ לְמִיתָה, וְלָמַד מִיַּעֲקֹב שֶׁלֹּא הוֹכִיחַ אֶת בָּנָיו אֶלָּא סָמוּךְ לְמִיתָה וְכוּ׳, כִּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מוֹכִיחוֹ וְחוֹזֵר וּמוֹכִיחוֹ וְכוּ׳, וְכֵן יְהוֹשֻׁעַ וּשְׁמוּאֵל וְדָוִד לֹא הוֹכִיחוּ אֶלָּא סָמוּךְ לְמִיתָה וְכוּ׳. כִּי מִיתַת הַצַּדִּיק זֶהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, כִּי הַמִּיתָה בְּחִינַת דִּין, וְעַל־כֵּן שָׁם נֶאֱחָזֶת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא בְּיוֹתֵר.

טו. **וְעַל־כֵּן** הַמִּת מְטַמֵּא בְּטֻמְאָה חֲמוּרָה, אֲבָל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הוּא מֵת עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, כִּי כָּל יְמֵי חַיָּיו מָסַר נַפְשׁוֹ בְּכָל יוֹם עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, וּבְכָרָע בִּשְׁעַת מִיתָתוֹ מַמָּשׁ, בְּוַדַּאי הוּא מֵת עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם. וְעִקַּר הַמִּיתָה עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם הִיא בְּבְחִינַת הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת עֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת, שֶׁכָּל בְּרוּרֵי הַנִּיצוֹצוֹת מֵהַקְּלִפּוֹת עַד עַתָּה וְעַד הַסּוֹף הוּא עַל יָדָם (עֵץ־חַיִּים, שַׁעַר לט, פֶּרֶק א), [וְכַמְבֹאָר מִזֶּה בְּהֶלְכוֹת עִבּוּ״ם (הֲלָכָה א) עַל עִנְיַן ׳יֶהֱרַג וְאַל יַעֲבֹר׳ בִּשְׁבִיל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, עַיֵּן שָׁם]. בְּפֹרָט מִיתַת הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּחוּץ־לָאָרֶץ, שֶׁהַכֹּל הוּא בִּבְחִינַת הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ הַנַּ״ל שֶׁמּוֹסְרִים גּוּפָם שֶׁיִּקָּבֵר בְּחוּץ־לָאָרֶץ, שֶׁשָּׁם יִנָּקֵת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְנִדְמֶה לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁהִיא בּוֹלַעַת אֶת הַגּוּף הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, אֲבָל זֶה הַגּוּף הַקָּדוֹשׁ הוּא בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל, וְעוֹמֵד לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא בְּצַוָּארָהּ עַד שֶׁמַּכְרַחַת עַל־יְדֵי־זֶה לְהָקִיא הֲקָאוֹת הָרְבֵּה מִקִּרְבָּהּ וּבִטְנָהּ וְכוּ׳ עַד שֶׁיִּגְמֹר הַצַּדִּיק מַה שֶּׁהִתְחִיל, כִּי אָז אֵינוֹ פּוֹסֵק מִלַּעֲסֹק בְּבְחִינַת תִּקּוּן הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל עַד שֶׁיִּגְמֹר כְּרָצוֹנוֹ, בִּבְחִינַת (שְׁמוּאֵל ט, כט): ״כִּצֵּאתִי מִן הָעִיר אֶל קִבְרוֹ אָז יִפְרֹשׂ אֶת כַּפָּיו״, כְּשֶׁיּוֹצֵא מִן הָעִיר אֶל קִבְרוֹ אָז יִפְרֹשׂ אֶת כַּפָּיו בַּתְּפִלָּה הַנַּ״ל, עַד שֶׁיִּגְמֹר מַה שֶּׁרוֹצֶה, וְעַל־כֵּן שָׁם עַל קִבְרוֹ - יָכוֹל כָּל אֶחָד לְהִתְתַּקֵּן, אֲפִלּוּ הַגָּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים, כִּי שָׁם עִקַּר הַכֹּחַ שֶׁל בְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר קוֹל הַתּוֹכָחָה הַנַּ״ל, שֶׁהוּא קוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל בִּבְחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים א, יב): ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן, שֶׁזֶּה נַעֲשֶׂה בִּשְׁעַת מִיתָתוֹ דַּיְקָא, כִּי אָז דַּיְקָא מוֹכִיחָם כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן שָׁם הַכֹּל יִתְתַּקְּנוּ כָּרָאוּי, כָּל מִי שֶׁיִּזְכֶּה לָבוֹא לְשָׁם בְּחַיָּיו.

וְזֶהוּ בְּחִינַת הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים שֶׁאוֹמְרִים שָׁם, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, (כְּמוּבָא בְּסִימָן רמה) שֶׁהֵם בְּחִינַת קוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ״ל שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל תּוֹכָחָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְעוֹרֵר רֵיחַ טוֹב אֲפִלּוּ מֵהַגְּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל וּמְתַקֵּן הַכֹּל עַל־יְדֵי־זֶה, וְכַנַּ״ל.

הֲלָכָה ה׳

עַל פִּי הַתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ־מָשָׁלָה׳ בְּלִקּוּטֵי תְּנִינָא (סִימָן א), עַיֵּן שָׁם כָּל הַתּוֹרָה.

מִבֹּאָר שָׁם, שֶׁעַל יְדֵי שָׁלֹשׁ רְגָלִים מְתַקְּנִים הַשָּׁלֹשׁ תַּאֲוֹוֹת, כִּי בְּפֶסַח - נִתְתַּקֵּן תַּאֲוַת מָמוֹן, בְּשָׁבוּעוֹת - מְתַקְּנִין תַּאֲוַת הַמַּשְׂגֵּל, בְּסֻכּוֹת - מְתַקְּנִין תַּאֲוַת אֲכִילָה וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִירְאָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁפָּע נְבוּאָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִגְאָלִת הַתְּפִלָּה מִן הַגָּלוּת וְכוּ׳, וְאָז יְכוֹלִין לְהִתְרַפְּאוֹת בְּכָל דָּבָר, עַל יְדֵי ׳דְּבַר ה״ לְבַד, בִּבְחִינַת (שְׁמוֹת טו, כו): ״כִּי אֲנִי ה׳ רֹפְאֶךָ״ וְכוּ׳. אַךְ יֵשׁ שָׁלֹשׁ עֲבוֹדוֹת שֶׁמַּפְסִידִין עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה, וְהֵם שָׁלֹשׁ מִדּוֹת: א׳. אַל תְּהִי בָּז לְכָל אָדָם, שֶׁלֹּא לְבַזּוֹת שׁוּם אָדָם. ב׳. עֲבוֹדָה־זָרָה, הַיְנוּ קַלְקוּל הָאֱמוּנָה. ג׳. פְּגַם הַבְּרִית וְכוּ׳, ☜ עַיֵּן שָׁם:

עַל־פִּי זֶה יְכוֹלִין לִמְצֹא רֶמֶז וְסֶמֶךְ לְבְחִינַת חֹל הַמּוֹעֵד, וּמִפְּנֵי מָה פֶּסַח וְסֻכּוֹת יֵשׁ בָּהֶם חֹל הַמּוֹעֵד, כִּי יֵשׁ בָּהֶם יָמִים רִאשׁוֹנִים וְיָמִים אַחֲרוֹנִים שֶׁהֵם יָמִים טוֹבִים - וּבְאֶמְצַע חֹל הַמּוֹעֵד, וּבְשָׁבוּעוֹת אֵין בּוֹ שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים רַק הוּא יוֹם אֶחָד. אַךְ עַל פִּי הַנַּ״ל יֵשׁ סְמָךְ לָזֶה, כִּי עִקַּר בְּחִינַת הַשָּׁלֹשׁ רְגָלִים הוּא לְהַעֲלוֹת הַתְּפִלָּה מִן הַגָּלוּת, כִּי הַתְּפִלָּה הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת, כַּיָּדוּעַ, וְעִקַּר עֲבוֹדָתֵנוּ בְּכָל הַיָּמִים טוֹבִים הוּא לְהַעֲלוֹת אֶת הַמַּלְכוּת (כְּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה ׳מִישְׁרָא דְּסַכִּינָא׳ בְּסִימָן ל׳, עַיֵּן שָׁם), וְעַל כֵּן נִמְשָׁכִין בְּשָׁלֹשׁ רְגָלִים שְׁלֹשָׁה מִחִין, שֶׁעַל יְדֵי אֵלּוּ הַמִּחִין מִתְקַנִּין שֵׁשׁ תַּאֲוֹת הַנַּ״ל, שֶׁעַל יְדֵי זֶה זוֹכֶה לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּפִלָּה לְגָאלָּ אוֹתָהּ מִן הַגָּלוּת כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּה עִקַּר בְּחִינַת יוֹם־טוֹב לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת, כַּנַּ״ל.

אַךְ מִבֹּאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁיֵּשׁ שָׁלֹשׁ עֲבוֹדוֹת הַנַּ״ל הַמַּפְסִידִין אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲבוֹדָה־זָרָה וְגִלּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, עַיֵּן שָׁם. וְהִנֵּה אַף עַל פִּי שֶׁבַּדְּבָרִי רַבֵּנוּ זַ״ל אֵינוֹ מְבֹאָר שֶׁגַּם אֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ עֲבוֹדוֹת צְרִיכִין לְתַקֵּן בְּיוֹם־טוֹב, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה הַתְּפִלָּה בִּשְׁלֵמוּת כַּנַּ״ל, אַף־עַל־פִּי־כֵן מוּבָן הַדָּבָר מִמֵּילָא שֶׁגַּם אֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ עֲבוֹדוֹת צְרִיכִין לְתַקְּנָם בְּיוֹם־טוֹב, מֵאַחַר שֶׁאָנוּ צְרִיכִין בְּיוֹם־טוֹב לְתַקֵּן וּלְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּפִלָּה כַּנַּ״ל, וְהַתְּפִלָּה אֵין לָהּ שְׁלֵמוּת כָּל זְמַן שֶׁאֵין מַכְנִיעִין הַשָּׁלֹשׁ עֲבוֹדוֹת הַנַּ״ל הַמַּפְסִידִין אוֹתָהּ כַּנַּ״ל, וְעַל כֵּן בְּוַדַּאי בְּהַשָּׁלֹשׁ רְגָלִים שֶׁאָנוּ עוֹסְקִין לְהַמְשִׁיךְ הַשָּׁלֹשָׁה מִחִין כְּדֵי לְתַקֵּן הַשָּׁלֹשׁ תַּאֲוֹת הַנַּ״ל שֶׁהֵם תַּאֲוַת אֲכִילָה וּמַשְׂגֵּל וּמָמוֹן, כְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּפִלָּה כַּנַּ״ל, בְּוַדַּאי אָנוּ צְרִיכִין אָז לְתַקֵּן וּלְהַכְנִיעַ גַּם הַשָּׁלֹשׁ עֲבוֹדוֹת הַנַּ״ל שֶׁלֹּא יַפְסִידוּ אֶת הַתְּפִלָּה, כְּדֵי לִזְכּוֹת לְהַעֲלוֹת הַתְּפִלָּה בִּשְׁלֵמוּת שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת, שֶׁזֶּה עִקַּר בְּחִינַת יוֹם־טוֹב, כַּנַּ״ל.

וּבֶאֱמֶת הַכֹּל אֶחָד, כִּי אֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ עֲבוֹדוֹת הַנַּ״ל הַמַּפְסִידִין אֶת הַתְּפִלָּה, הֵם הַהֵפֶךְ מִתִּקּוּן שָׁלֹשׁ תַּאֲוֹת הַנַּ״ל. כִּי פְּגַם עֲבוֹדָה־זָרָה הוּא הַהֵפֶךְ מִתִּקּוּן תַּאֲוַת מָמוֹן, כִּי פְּגַם תַּאֲוַת מָמוֹן וּפְגַם עֲבוֹדָה־זָרָה הֵם תִּלְוִיִּים זֶה בָּזֶה, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה ׳צִוִּיתָ צֶדֶק׳ (סִימָן כג לִקּוּטֵי א).

וְתַאֲוַת אֲכִילָה וּפְגַם בִּזּוּי אֲנָשִׁים הֵם גַּם־כֵּן תִּלְוִיִּים זֶה בָּזֶה. כִּי מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה ׳וַיִּבַּן ה׳ אֱלֹקִים אֶת הַצֶּלַע׳ (סִימָן סז) שֶׁפְּגַם תַּאֲוַת אֲכִילָה הוּא פְּגַם הַכִּבּוּד, עַיֵּן שָׁם, וּפְגַם הַכָּבוֹד זֶה בְּחִינַת פְּגַם בִּזּוּי אֲנָשִׁים, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זַ״ל (אָבוֹת ד, א): ׳אֵיזֶהוּ מְכֻבָּד הַמְכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת׳. נִמְצָא, שֶׁכָּל אֶחָד כְּפִי הַחֵלֶק שֶׁיֵּשׁ לוֹ בַּכָּבוֹד דִּקְדֻשָּׁה וְהוּא אִישׁ מְכֻבָּד בֶּאֱמֶת, כְּמוֹ כֵן הוּא מְכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת וְאֵינוֹ מְבַזֶּה אוֹתָם, כִּי זֶה עִקַּר הַסִּימָן שֶׁל הַמְכֻבָּד שֶׁזָּכָה לְכָבוֹד דִּקְדֻשָּׁה - כְּשֶׁהוּא מְכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת הַנַּ״ל בְּלִקְדַּת בְּשִׁמְרַת אוֹשֶׁיעַ בְּתֵי הַבְּנוֹ

הֲלָכָה ו

עַל־פִּי הַמַּאֲמָר תִּקְעוּ־ג׳ (בְּלִקּוּטֵי תְּנִינָא סִימָן ח)

הַמַּתְחִיל ׳אַף־עַל־פִּי שֶׁתּוֹכָחָה הִיא דָּבָר גָּדוֹל׳ וְכוּ׳, ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל הַמַּאֲמָר כֻּלּוֹ מֵרֹאשׁוֹ לְסוֹפוֹ, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב:

א. **וְזֶה** בְּחִינַת סֻכָּה, כִּי דְּפָנוֹת וּמְחִצּוֹת הַסֻּכָּה הֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת שֶׁל הַמִּחִין, כִּי שְׁלֹשָׁה מִחִין הֵם שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי הַתַּאֲוָה שֶׁל נאוף, (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּמַאֲמָר הַנַּ״ל). וְזֶה בְּחִינַת מְחִצּוֹת וּדְפָנוֹת הַסֻּכָּה. וְעַל־כֵּן הֵם שָׁלֹשׁ דְּפָנוֹת, כִּי עִקַּר הַסֻּכָּה הִיא שָׁלֹשׁ דְּפָנוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סֻכָּה ו:) - כְּנֶגֶד

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת סֻכָּה הֲלָכָה ו אֹרַח חַיִּים רכח

שְׁלֹשָׁה מִחִין שֶׁהֵם מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוַת נְאוּף, כִּי סֻכָּה הוּא בְּחִינַת שֵׂכֶל וּמֹחִין, בְּחִינַת (תִּקּוּנֵי־זֹהַר ב:): 'אִמָּא דִּמְסַכְּכָא עַל בְּנִין' שֶׁהוּא בְּחִינַת (מִשְׁלֵי ב, ג): "אִם לַבִּינָה", בְּחִינַת הִתְבּוֹנְנוּת וְשֵׂכֶל, בְּחִינַת מֹחִין.

ב. **וְעַל־כֵּן** אַחַר רֹאשׁ־הַשָּׁנָה שֶׁאָז הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, וְאָז מוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא כָּל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלְעָה, וְהַסִּטְרָא־אָחֳרָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲנָנִים - כָּלִין וְהוֹלְכִין, וְעַל־כֵּן אַחַר רֹאשׁ־הַשָּׁנָה - הוּא יוֹם־כִּפּוּר שֶׁהוּא סִלּוּחַת עֲוֹנוֹת בְּחִינַת הִסְתַּלְּקוּת וּבְטוּל הָעֲנָנִים שֶׁהֵם הַסִּטְרָא־אָחֳרָא, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה מד, כב): "מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאותֶיךָ" וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְאָז נִתְתַּקֵּן פְּגַם הַמֹּחַ וְהַתְּפִלָּה, כִּי עַל־יְדֵי רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' - מוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא מֵימֵי הַדַּעַת וְכוּ' וְחוֹזְרִין וְנִתְתַּקְּנִין הַמֹּחִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוַת נְאוּף.

וְזֶה בְּחִינַת מְצֻוַת סֻכָּה שֶׁזּוֹכִין אַחַר רֹאשׁ־הַשָּׁנָה וְיוֹם־כִּפּוּר, כִּי עַל־יְדֵי הַתִּקּוּן שֶׁנַּעֲשָׂה בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה וְיוֹם־הַכִּפּוּרִים שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקְּנִין הַמֹּחִין כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת דְּפָנוֹת וּמְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת שֶׁל הַמֹּחִין שֶׁהֵם בְּחִינַת שֵׁלֶשׁ דְּפָנוֹת הַסֻּכָּה שֶׁהֵם מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת לְהָגֵן בִּפְנֵי תַּאֲוַת נְאוּף, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְחֲמוֹת עֲמָלֵק (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּמַאֲמַר הַנַּ"ל). כִּי מְחִצּוֹת הַסֻּכָּה פְּרוּסוֹת לְהָגֵן בִּפְנֵי טֻמְאַת עֲמָלֵק, כִּי עִקַּר הַכְנָעַת עֲמָלֵק הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת סֻכָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲנָנֵי כָּבוֹד, כַּמְבֹאָר בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ. כִּי בַּעֲמָלֵק נֶאֱמַר (בְּמִדְבַּר כא, א): "וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עֲרָד", שֶׁהוּא עֲמָלֵק "כִּי בָא יִשְׂרָאֵל" וְכוּ'. וּפֵרֵשׁ רַשׁ"י, שָׁמַע שֶׁמֵּת אַהֲרֹן וְנִסְתַּלְּקוּ עֲנָנֵי כָּבוֹד, אֲבָל עַל־יְדֵי סֻכָּה, שֶׁהוּא עֲנָנֵי כָּבוֹד - נִכְנָע וְנִתְבַּטֵּל בְּחִינַת עֲמָלֵק, שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּאֲוָה הַנַּ"ל, בְּחִינַת (דְּבָרִים כה, יח): "אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדָּרֶךְ", כִּי דְּפָנוֹת הַסֻּכָּה הֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה, בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה מֹחִין, שֶׁהֵם מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת וְכוּ', כַּנַּ"ל:

ג. **וְעַל־כֵּן** מַתְחִילִין לַעֲסֹק בַּסֻּכָּה תֵּכֶף אַחַר יוֹם־הַכִּפּוּרִים (אֹרַח־חַיִּים סִימָן תרכד, סְעִיף ה), כִּי אָז נִתְבַּטְּלִין וְכָלִין הָעֲנָנִים שֶׁל הַסִּטְרָא־אַחֳרָא שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲוֹנוֹת כַּנַּ"ל, וְאָז תֵּכֶף כְּשֶׁזֶּה נוֹפֵל - זֶה קָם (רַשׁ"י בְּרֵאשִׁית כה, כג), הַיְנוּ עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְבַּטְּלִין וְכָלִין כָּל הָעֲנָנִים שֶׁל הַסִּטְרָא־אַחֳרָא, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלִּין בְּחִינַת הָעֲנָנֵי כָּבוֹד, בְּחִינַת "וְיִכְבּוֹד ה' נִרְאָה בֶּעָנָן", שֶׁהֵם בְּחִינַת דְּפָנוֹת הַסֻּכָּה שֶׁבָּאִין עַל־יְדֵי תִּקּוּן מְחִצּוֹת הַמֹּחִין, שֶׁעַל יָדָם זוֹכִין לִבְחִינַת "וְיִכְבּוֹד ה' נִרְאָה בֶּעָנָן", בְּחִינַת עֲנָנֵי כָּבוֹד (כְּמִבֹּאָר שָׁם בְּמַאֲמַר הַנַּ"ל). וְזֶה בְּחִינַת סֻכָּה כַּנַּ"ל, בְּחִינַת (עֲרָבִית לְשַׁבָּת): 'וּפְרֹס עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ', בְּחִינַת מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת, כַּנַּ"ל:

ד. **וְאָז** יוֹצְאִין מֵימֵי הַדַּעַת, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה יא, ט): "כִּי תִּמָּלֵא הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה' כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים", וְנִתְגַּיְּרִין גֵּרִים, כַּנַּ"ל בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה שֶׁזּוֹכִין בְּסֻכּוֹת, בְּחִינַת (שָׁם יב, ג): "וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן", וְתַרְגּוּמוֹ: 'וְתִקַּבְּלוּן אוּלְפָן חֲדָת', בְּחִינַת רִבּוּי מֵימֵי הַדַּעַת שֶׁיּוֹצְאִין עַכְשָׁיו בְּשֶׁפַע גָּדוֹל עַל־יְדֵי הַתִּקּוּן שֶׁנַּעֲשָׂה בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה עַל־יְדֵי ה'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַסִּטְרָא־אַחֳרָא מְקִיאָה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכָל הַדַּעַת שֶׁבָּלְעָה וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְאָז יוֹצְאִין מֵימֵי הַדַּעַת בְּשֶׁפַע גָּדוֹל בִּבְחִינַת: "כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים", בְּחִינַת (תְּהִלִּים

כט, ג): "אֶל הַכָּבוֹד הִרְעִים ה' עַל מַיִם רַבִּים", וְעַל־כֵּן עוֹשִׂים שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה, כִּי שׁוֹאֲבִין מֵימֵי הַדַּעַת אָז עַל־יְדֵי הַתִּקּוּן שֶׁנַּעֲשָׂה עַל־יְדֵי תְּפִלּוֹת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה וְיוֹם־הַכִּפּוּרִים וְכוּ', כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן אָז שׂוֹאֲבִין הַמַּיִם בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וּמִי שֶׁלֹּא רָאָה שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה לֹא רָאָה שִׂמְחָה מִיָּמָיו (סֻכָּה נא.), כִּי עַל־יְדֵי־זֶה הַדַּעַת שֶׁשּׁוֹאֲבִין עַכְשָׁיו שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל יָמִים נוֹרָאִים כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין שֶׁיִּתְעַר הַשִּׁיר שֶׁלֶּעָתִיד כַּנַּ"ל, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַשִּׂמְחָה, כִּי עִקַּר הַשִּׂמְחָה יִהְיֶה בְּעֵת שֶׁיִּתְגַּלֶּה הַשִּׁיר הַנַּ"ל, כִּי "אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה" (תְּהִלִּים קכו, ב), כִּי עִקַּר הַשִּׂמְחָה יִהְיֶה לֶעָתִיד בְּעֵת שֶׁיִּתְעַר הַשִּׁיר הַנַּ"ל. וְעַכְשָׁיו בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה מִתְעוֹרֵר אָז הַשִּׂמְחָה שֶׁל לֶעָתִיד וְכוּ', כַּנַּ"ל:

ה. **וְזֶה** בְּחִינַת הִתְפַּשְּׁטוּת הַנְּבוּאָה הַנַּ"ל שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי הָכָבוֹד שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יְדֵי שֶׁיּוֹצְאִין מֵימֵי הַדַּעַת, וְנִתְתַּקְּנִין הַמַּחֲצוֹת פְּרוּסוֹת שֶׁל הַמּחַ שֶׁהֵם בְּחִינַת דַּפְנוֹת הַסֻּכָּה, כִּי מִבְּחִינַת סֻכָּה, מִשָּׁם מְקַבְּלִין רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, רוּחַ נְבוּאָה, כִּי סֻכָּה הִיא בְּחִינַת שְׁכָנָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (בְּסִימָן כא). כִּי שְׁעוּר סֻכָּה עֲשָׂרָה טְפָחִים - לָמְדוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סֻכָּה ה.) מֵהַכְּרוּבִים שֶׁהָיוּ סוֹכְכִים בִּכְנָפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת - שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין רוּחַ נְבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר ז, פט): "וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים", וְעַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה נִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה וְנִתְגַּלֶּה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְזוֹכִין לַחֲסָדִים שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד, בְּחִינַת (תְּהִלִּים צב, ג): "לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת", בְּחִינַת (שָׁם פט, ג): "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה". וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת סֻכָּה, כִּי מִשָּׁם הָרוּחַ נְבוּאָה כַּנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה וְהָאֱמוּנָה.

וְזֶה בְּחִינַת שָׁנָה בַּסֻּכָּה, כִּי הַמַּדְמֶה הוּא בְּחִינַת שָׁנָה שֶׁאָז מִסְתַּלֵּק הַשֵּׂכֶל וְנִשְׁאָר רַק הַמַּדְמֶה. וְאָז בַּשָּׁנָה, בְּחִינַת מַדְמֶה, עִקַּר בֵּרוּר וְתִקּוּן הָאֱמוּנָה, (כְּמִבֹּאָר בְּמָקוֹם אַחֵר). בְּחִינַת (אֵיכָה ג, כג): "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ". וְעַל־כֵּן חִיּוּב לִישֵׁן בַּסֻּכָּה כְּדֵי לְתַקֵּן בְּחִינַת הַמַּדְמֶה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר וְנִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל, כִּי עַל־יְדֵי הַסֻּכָּה שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הַנְּבוּאָה כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בֵּרוּר וְתִקּוּן הַמַּדְמֶה וְהָאֱמוּנָה, כַּנַּ"ל:

ו. **וְזֶה** בְּחִינַת שֶׁעִקַּר הַסֻּכָּה הוּא מִפְסֹלֶת גֹּרֶן וְיֶקֶב (סֻכָּה יב.), "פְּסֹלֶת גֹּרֶן וְיֶקֶב" הוּא בְּחִינַת מְדַמֶּה. וְזֶה בְּחִינַת שֶׁצְּרִיכָה לִהְיוֹת הַסֻּכָּה "צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מַחַמָּתָהּ" (סֻכָּה ב.), כִּי חַמָּה זֶהוּ בְּחִינַת הַשֵּׂכֶל, כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן א'), שֶׁשֶּׁמֶשׁ הוּא בְּחִינַת אוֹר הַשֵּׂכֶל, בְּחִינַת יַעֲקֹב, עַיִן שָׁם, וְצֵל הַמַּחֲשִׁיךְ אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ - זֶה בְּחִינַת אֱמוּנָה, בְּחִינַת שָׁנָה, בְּחִינַת מַדְמֶה. וְעִקַּר יְדִיעַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ הוּא רַק עַל־יְדֵי בְּחִינַת אֱמוּנָה, כַּיָּדוּעַ. וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קכא, ה): "ה' צִלְּךָ" - כִּי אִי אֶפְשָׁר לָדַעַת מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּחִינַת אֱמוּנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת לַיְלָה, בְּחִינַת צֵל, בְּחִינוֹת מַדְמֶה, וְעַל־כֵּן הַסֻּכָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת נְבוּאָה וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ כַּנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה וְהָאֱמוּנָה - עַל־כֵּן צְרִיכָה לִהְיוֹת "צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מַחַמָּתָהּ", כִּי עִקַּר הַהַשָּׂגָה וְהַיְדִיעָה זוֹכִין רַק עַל־יְדֵי אֱמוּנָה בְּחִינַת צֵל, וְעַל־כֵּן הָעִקָּר לְבָרֵר הַמַּדְמֶה, שֶׁהִיא בְּחִינַת צֵל, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת שֶׁהַסֻּכָּה צְרִיכָה לִהְיוֹת מִפְסֹלֶת גֹּרֶן וְיֶקֶב - זֶה בְּחִינַת מְדַמֶּה שֶׁהוּא בְּחִינוֹת כֹּחַ הַבַּהֲמִיּוּת, בְּחִינַת פְּסֹלֶת גֹּרֶן וְיֶקֶב שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה, כִּי הָאֲכִילָה הוּא בְּחִינַת דַּעַת, כִּי הַמּחַ כְּפִי הָאֲכִילָה, [כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן יז)]. וּמַאֲכַל אָדָם זֶה בְּחִינַת דַּעַת, שֶׁהוּא גֶּדֶר הָאָדָם, וּפְסֹלֶת הָאֲכִילָה, דְּהַיְנוּ פְּסֹלֶת גֹּרֶן וְיֶקֶב, שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה - זֶה בְּחִינַת מְדַמֶּה שֶׁהִיא כֹּחַ הַבַּהֲמִיּוּת, כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן נד). וְעִקַּר הַבֵּרוּר הוּא בִּבְחִינַת הַבַּהֲמִיּוּת שֶׁהוּא הַמְּדַמֶּה, שֶׁשָּׁם עִקַּר הַבֵּרוּר, כַּיָּדוּעַ, וְעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בֵּרוּר הָאֱמוּנָה, וְעַל־כֵּן הַסֻּכָּה הוּא מִפְסֹלֶת גֹּרֶן וְיֶקֶב שֶׁהִיא עִקַּר הַסֻּכָּה - שֶׁעַל יָדוֹ "צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מַחַמָּתָהּ", שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּרוּר הַמַּדְמֶה וְהָאֱמוּנָה, כַּנַּ"ל:

ז. **וְעַל־יְדֵי** הָאֱמוּנָה זוֹכִין לִבְחִינוֹת הִתְקַבְּצוּת הַחֲסָדִים שֶׁעַל יָדָם יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד, בְּחִינַת (תְּהִלִּים צב, ג): "לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת" וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת סֻכָּה, כִּי סֻכָּה הוּא בְּחִינוֹת חֶסֶד, כַּיָּדוּעַ, בְּחִינַת חִבּוּק יַד יָמִין, כַּיָּדוּעַ, שֶׁאָז בַּסְּכוֹת מִתְקַבְּצִין כָּל הַחֲסָדִים, כַּמְבֹאָר בַּכַּוָּנוֹת (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, סֵפֶר פְּרִי בּ). וְעַל־יְדֵי הִתְקַבְּצוּת כָּל הַחֲסָדִים יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה", וְעַל־כֵּן סֻכָּה מְרַמֵּז עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כַּמּוּבָא בְּסְפָרִים, שֶׁסֻּכָּה מְרַמֵּז עַל עָלְמָא דְּאָתֵי, כִּי עוֹלָם־הַבָּא מְכֻנֶּה בְּשֵׁם סֻכָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה ד, ו): "וְסֻכָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם".

וְעַל־כֵּן אָמְרָה תּוֹרָה: ״צֵא מִדִּירַת קֶבַע וְשֵׁב בְּדִירַת עֲרָאי״ - לְרָמֵז עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁאֵין קְבִיעוּת לָעוֹלָם הַזֶּה, חַס וְשָׁלוֹם, רַק הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ חִדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ, וְעָתִיד לְחַדֵּשׁ עוֹלָמוֹ, כַּמּוּבָא (עֵין אַלְשִׁיךְ הַקָּדוֹשׁ וַיִּקְרָא כג, לג), שֶׁסֻּכָּה מְרַמֵּז עַל זֶה. נִמְצָא, שֶׁסֻּכָּה מְרַמֵּז עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד לָבֹא - שֶׁאָז נִזְכֶּה לְיֹשֶׁב בַּסֻּכָּה שֶׁל לִוְיָתָן, בְּסֻכּוֹת עֲנָנֵי כְּבוֹד, בְּחִינַת ״וְסֻכָּה תִּהְיֶה״ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן כָּל אֻמּוֹת הָעוֹלָם כְּשֶׁיִּרְצוּ אָז לִזְכּוֹת לִגְדֻלָּה וְכָבוֹד שֶׁל יִשְׂרָאֵל יִתְנַסּוּ בְּמִצְוַת סֻכָּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (עֲבוֹדָה זָרָה ג.), כִּי עָלְמָא דְּאָתֵי הוּא בְּחִינַת סֻכָּה, כַּנַּ״ל:

ח. **כִּי** סֻכָּה הִיא בְּחִינוֹת דַּפְנוֹת וּמְחִצּוֹת הַמֹּחִין שֶׁזּוֹכִין עַל יָדָם לִשְׁמִירַת הַבְּרִית, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת כָּבוֹד, בְּחִינוֹת נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְדַמֶּה בְּנַ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְקַבְּצִין הַחֲסָדִים וְזוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁיִּהְיֶה לֶעָתִיד, וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת סֻכָּה כַּנַּ״ל. וְאָז יִתְעַר הַשִּׂיר שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁהוּא שִׁיר פְּשׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע שֶׁיִּתְנַגֵּן עַל ע״ב נִימִין, בְּחִינַת חֶסֶד וְכוּ׳, כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת הַשִּׂמְחָה שֶׁל סֻכּוֹת, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים: ׳זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ׳, כִּי מִשָּׁם עִקַּר כָּל הַשִּׂמְחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁכֻּלָּם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת הַשִּׂמְחָה שֶׁיִּהְיֶה לֶעָתִיד, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה נה, יב): ״כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ״, בְּחִינַת ״שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ״ וְכוּ׳, כִּי אָז יִתְעַר חֶדְוָה וְנִגּוּנָא בְּעָלְמָא בְּעֵת שֶׁיִּתְעַר בְּחִינַת שִׁיר חָדָשׁ הַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן מֵחֲמַת שֶׁבְּסֻכּוֹת זוֹכִין שֶׁיִּתְעַר שִׁיר הַנַּ״ל שִׂמְשָׂם כָּל הַשִּׂמְחוֹת, עַל־כֵּן הוּא זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ. וְזֶה בְּחִינַת שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה הַנַּ״ל (בְּאוֹת ד).

וְעַל־יְדֵי הַנִּגּוּן הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיִּרְאוֹת שֶׁהֵם מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע מְזוֹנָא דְּגוּפָא (כְּמֹבְאָר בְּמַאֲמַר הַנַּ״ל). וְזֶה בְּחִינַת מִצְוַת אֲכִילָה בְּסֻכָּה, שֶׁזֶּה עִקַּר מִצְוַת סֻכָּה, כִּי עַל־יְדֵי מִצְוַת סֻכָּה, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה זוֹכֶה לְקוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כז, כב): ״הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב״, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע עֵקֶב עֵשָׂו שֶׁהִיא עֵקֶב דְּסִטְרָא־אָחֳרָא שֶׁמִּתְגַּבֵּר עַל־יְדֵי הָאֲכִילָה שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּגוּפָא, כִּי זוֹכִין עַל־יְדֵי הַקּוֹל הַזֶּה לִבְחִינַת רֵיחַ שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא. וְעַל־כֵּן יְכוֹלִין לֶאֱכֹל בְּקִדֻּשָּׁה שֶׁתִּהְיֶה הָאֲכִילָה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא. וְעַל־כֵּן מִצְוָה לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה, כִּי אָז הָאֲכִילָה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא עַל־יְדֵי מִצְוַת סֻכָּה שֶׁעַל יָדָהּ זוֹכִין לְקוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ״ל שֶׁעַל יָדוֹ גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת הַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן סֻכָּה הִיא בִּבְחִינַת יַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית לג, יז): ״וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה״ כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תִּקּוּנֵי־זֹהַר תִּקּוּן יג, כט.), כִּי סֻכָּה הִיא בִּבְחִינַת ״הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב״, שֶׁהִיא קוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ״ל, כַּנַּ״ל:

ט. **נִמְצָא,** שֶׁסֻּכָּה הִיא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי הַחֶסֶד שֶׁזּוֹכִין עַל יְדֵי הֶאֱמוּנָה וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי־זֶה מְעוֹרְרִין קוֹל הַנִּגּוּן שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, שֶׁהֵם בְּחִינַת ע״ב נִימִין וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת אַרְבָּעָה מִינִים שֶׁנּוֹטְלִין בְּסֻכּוֹת, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם י׳ה׳ו׳ה׳ (זֹהַר כִּי תֵצֵא רפב.), שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט וְכוּ׳ כַּיָּדוּעַ (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן כא, נא:). וְעַל־כֵּן לוּלָב אֶחָד וַעֲרָבוֹת שְׁתַּיִם וַהֲדַסִּים שְׁלֹשָׁה - זֶה בְּחִינוֹת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ. וְהָאֶתְרוֹג כֻּלּוֹל מִכָּל הָאַרְבַּע, כַּיָּדוּעַ, כִּי הוּא בְּחִינַת ה׳ אַחֲרוֹנָה, בְּחִינַת מַלְכוּת שֶׁכֻּלּוֹל מִכֻּלָּם (תִּקּוּנֵי־זֹהַר תִּקּוּן מז, פג:), וְהוּא בְּחִינַת שִׁיר מְרֻבָּע, וְעַל־כֵּן מְבָרְכִין ׳עַל נְטִילַת לוּלָב׳, כִּי הַלּוּלָב הוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּים צב, יג): ״צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח״, שֶׁהוּא בְּחִינַת ״הַנָּהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן״, כַּיָּדוּעַ (זֹהַר וַיִּגַּשׁ רח.), שֶׁעַל יָדוֹ גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיִּרְאוֹת, כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת הַנַּעֲנוּעִים, כְּדֵי לְעוֹרֵר הָרֵיחַ מֵהַדַּעַת, כִּי עִקַּר הָרֵיחַ עַל־יְדֵי שְׁלֵמוּת הַדַּעַת, כַּיָּדוּעַ (עֵין פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, שַׁבָּת, פֶּרֶק יז), כִּי עַל־יְדֵי הַדַּעַת זוֹכִין לַנִּגּוּן הַנַּ״ל, שֶׁעַל יָדוֹ גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת. וְעַל־כֵּן מְנַעְנְעִין בְּלוּלָב וּמְיַנִּין לְעוֹרֵר הָרֵיחַ מֵהַדַּעַת, וְעַל־כֵּן הֵם ע״ב [שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם] נַעֲנוּעִים כְּנֶגֶד ע״ב נִימִין, בְּחִינַת חֶסֶד, שֶׁעֲלֵיהֶם יִתְנַגֵּן הַשִּׁיר הַזֶּה, כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינוֹת נַעֲנוּעִים, כִּי עִקַּר הַנִּגּוּן עַל־יְדֵי בְּחִינַת נַעֲנוּעִים שֶׁמְּנַעְנְעִין בְּנִימִין שֶׁבִּכְנוֹר, בְּחִינַת ״מְדַלֶּגֶת עַל הֶהָרִים מְקַפֶּצֶת עַל הַגְּבָעוֹת״ (כְּמֹבְאָר בְּסוֹף מַאֲמַר הַנַּ״ל). וְעַל־כֵּן עִקַּר מִצְוַת נְטִילַת לוּלָב וּמְיַנְיָנוּ הוּא בְּשִׁעַת אֲמִירַת הַלֵּל, כִּי זֶה עִקַּר בְּחִינַת אַרְבָּעָה מִינִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל וְכוּ׳ שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַלֵּל וְהוֹדָאוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁיִּתְעַר אָז. נִמְצָא, שֶׁאַרְבַּע מִינִים וְהַלֵּל הֵם בְּחִינָה אַחַת, בְּחִינַת שִׁיר וְהַלֵּל וְהוֹדָאָה שֶׁיִּתְנַגֵּן לֶעָתִיד כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן עִקַּר נְטִילַת אַרְבָּעָה מִינִים הִיא בְּשִׁעַת הַהַלֵּל:

י. **וְעַל־יְדֵי** כָּל זֶה זוֹכִין תֵּכֶף לְיוֹם שְׁמִינִי־עֲצֶרֶת שֶׁהוּא שִׂמְחַת־תּוֹרָה, כִּי עַל־יְדֵי כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל זוֹכִין לַשִּׁיר הַנַּ״ל שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׂמְחָה, כִּי מִשָּׁם עִקַּר הַשִּׂמְחָה, כַּנַּ״ל (בְּאוֹתִיּוֹת ד, ה). וְעַל־כֵּן זוֹכִין אַחַר־כָּךְ תֵּכֶף לְשִׂמְחַת־תּוֹרָה שֶׁאָז אִתְעַר חֶדְוָה וְנִגּוּנָא בְּעָלְמָא

וְכָל יִשְׂרָאֵל שְׁמֵחִים וְשָׂשִׂים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ וּבְתוֹרָתוֹ הַקָּדוֹשָׁה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי שֶׁאָז יִתְעַר שִׁיר הַנַּ״ל, וְכָל זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי כָּל הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִסְלִיחוֹת עֲוֹנוֹת שֶׁהוּא יוֹם־כִּפּוּר, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁלָם הַדַּעַת וְזוֹכִין לְסֻכָּה וְזוֹכִין לְכָל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, עַד שֶׁמְּעוֹרְרִין קוֹל הַנְּפוּן הַנַּ״ל, בְּכָל שִׁבְעַת יְמֵי הַסֻּכּוֹת עַל־יְדֵי הָאַרְבָּעָה מִינִים כַּנַּ״ל וְאָז יוֹצֵא וְנִתְגַּלֶּה בְּחִינַת שִׁיר וְנִגּוּן וְשִׂמְחָה הַנַּ״ל בְּיוֹם שְׂמְחַת־תּוֹרָה שֶׁזּוֹכִין תֵּכֶף אַחַר סֻכּוֹת עַל־יְדֵי כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, כַּנַּ״ל:

יא. **וְעַל־כֵּן** נוֹטְלִין הָאַרְבָּעָה מִינִים בַּיָּדַיִם - זֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה, כו): ״וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו״.

כִּי עַל־יְדֵי הָאַרְבָּעָה מִינִים נִתְעוֹרֵר קוֹל הַנְּפוּן הַנַּ״ל שֶׁהוּא קוֹל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא מַכְנִיעַ עֵשָׂו, בִּבְחִינַת ״וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו״, וְעַל־כֵּן מִצְוַת אַרְבַּע מִינִים הוּא בַּיָּדַיִם דַּיְקָא, כִּי הָעִקָּר הוּא לְבָרֵר הַמְּדָמֶּה כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם. וְעִקַּר בְּרוּר הַמְּדָמֶּה הוּא עַל־יְדֵי הַיָּדַיִם דַּיְקָא, בִּבְחִינַת (הוֹשֵׁעַ ב, יא): ״וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה״, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל - ׳בְּיַד׳ דַּיְקָא.

וְכַמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה ׳וַיְהִי־מִקֵּץ־זִקְרוֹן׳ (בְּסִימָן נד), עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב, וּמְבֹאָר שָׁם בְּסוֹף, שֶׁעִקַּר הַכְנָעַת הַמְּדָמֶּה עַל־יְדֵי בְּחִינַת יָד, כִּי עִקַּר בְּרוּר הַמְּדָמֶּה לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁבּוֹ, וּלְבָרֵר וּלְזַכֵּךְ הַטּוֹב שֶׁבּוֹ כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה כַּנַּ״ל - הוּא רַק עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַיָּדַיִם, שֶׁהֵם כְּלָלִיּוּת מִצְוֹת הַתּוֹרָה שֶׁכְּלוּלִים בַּיָּדַיִם שֶׁהֵם כְּלֵי הַמַּעֲשֶׂה, בְּחִינַת מִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא לְקַיֵּם כָּל הַמִּצְוֹת בְּמַעֲשֶׂה דַּיְקָא, וַעֲשִׂיָּה הוּא בְּיָדַיִם. וְעַל־כֵּן כָּל הַתּוֹרָה כְּלוּלָה בַּיָּדַיִם, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר קֹדֶם הִסְתַּלְּקוּתוֹ, שֶׁהֶרְים שְׁתֵּי יָדָיו וְאָמַר (זֹהַר מִדְרַשׁ הַנֶּעְלָם וַיֵּרָא צט.): ׳יֵשׁ לְתֵּרֵין תּוֹרוֹת שֶׁיִּסְתַּלְּקוּ מֵעָלְמָא׳ (אוֹי לִשְׁתֵּי תּוֹרוֹת שֶׁתִּסְתַּלַּקְנָה מִן הָעוֹלָם). כִּי יַד יָמִין וְיַד שְׂמֹאל הֵם בְּחִינַת תּוֹרָה־שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, כַּמּוּבָא (סִפְרֵי הַפְלִיאָה דִּבּוּר הַמַּתְחִיל ׳וְרֹאשׁ׳). גַּם שְׁתֵּי הַיָּדַיִם מְרַמְּזִין עַל שְׁתֵּי הַלּוּחוֹת שֶׁקִּבֵּל מֹשֶׁה בְּשְׁתֵּי יָדָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ט, טו): ״וּשְׁנֵי הַלֻּחוֹת עַל שְׁתֵּי יָדָי״, כִּי יֵשׁ בְּשְׁתֵּי הַיָּדַיִם עֶשֶׂר אֶצְבָּעוֹת - חָמֵשׁ בִּימִין וְחָמֵשׁ בִּשְׂמֹאל, כְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת שֶׁבִּשְׁנֵי הַלּוּחוֹת - חֲמִשָּׁה בְּלוּחַ אֶחָד וַחֲמִשָּׁה בַּלּוּחַ הַשֵּׁנִי, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל - שֶׁעִקַּר בְּרוּר הַמְּדָמֶּה עַל־יְדֵי־זֶה (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם).

כִּי עִקַּר בְּרוּר הַמְּדָמֶּה הוּא עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁכְּלוּלָה בַּיָּדַיִם דַּיְקָא, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא מִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת - לְקַיֵּם כָּל הַמִּצְוֹת בְּמַעֲשֶׂה בְּפֹשְׁטוּת בְּלִי חָכְמוֹת, אַף־עַל־פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין טַעֲמָם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת (שְׁמוֹת יז, יב): ״וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה״ - ׳יָדָיו׳ דַּיְקָא, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה - בִּבְחִינַת הַיָּדַיִם שֶׁהֵם כְּלֵי הַמַּעֲשֶׂה, כַּנַּ״ל.

וְכַמְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל עַל פָּסוּק זֶה לְעִנְיַן הִרְחָקַת לְמוּד סִפְרֵי הַמְחַקְּרִים, כִּי הֵם מְבִיאִין לִידֵי אֶפִּיקוֹרְסוּת גָּדוֹל, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲמָלֵק וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם בִּלְקוּטֵי תִּנְיָנָא בְּמַאֲמָר הַמַּתְחִיל, עִקַּר הַתַּכְלִית וְכוּ׳ (בְּסִימָן יט). כִּי הַמְּדָמֶּה הוּא בְּחִינַת עֲשִׂיָּה, בְּחִינַת כֹּחַ הַבַּהֲמִיּוּת, שֶׁהוּא כֹּחַ הַגּוּף, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשִׂיָּה.

כִּי עִקַּר פְּנִימִיּוּת הַשֵּׂכֶל הָאֱמֶת בְּעָצְמָם - רָחוֹק מֵהַגּוּף מְאֹד, וְאֵין יָכוֹל לְהִתְלַבֵּשׁ בְּהַגּוּף הָעָכוּר מֵהַתַּאֲוֹת כְּלָל. וְאֵין מִי שֶׁיְּזַכֶּה אֵלָיו כִּי אִם הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁשָּׁבְרוּ לְגַמְרֵי אֶת כָּל תַּאֲוֹת הַגּוּף עַד שֶׁבִּטְּלוּ אֶת גּוּפָם לְגַמְרֵי בְּתַכְלִית הַבִּטּוּל בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת שֶׁאֵין שְׁלֵמוּת אַחֲרָיו, אֲבָל כָּל הַשֵּׂכֶל שֶׁל כָּל הָעוֹלָם וּמְלֹאוֹ הַכֹּל הוּא רַק בְּחִינַת כֹּחַ הַמְּדָמֶּה, וַאֲפִלּוּ כָּל הַחָכְמוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁהִמְצִיאוּ הַחֲכָמִים וְהַמְחַקְּרִים - הַכֹּל עַל־יְדֵי הַכֹּחַ הַמְּדָמֶּה, שֶׁמְּדַמֶּה מִלְּתָא לְמִלְּתָא עַד שֶׁבָּאִים עַל הַמְצָאוֹת חֲדָשׁוֹת, אֲבָל פְּנִימִיּוּת הַשֵּׂכֶל הָעֶלְיוֹנִי בְּעָצְמָם שֶׁהוּא לְהַכִּיר אֶת מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם - זֶה אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת בְּשׁוּם שֵׂכֶל כִּי אִם כְּשֶׁמְּשַׁבְּרִין לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי אֶת כָּל תַּאֲוֹת הַגּוּף בְּתַכְלִית הַבִּטּוּל.

וְאַף־עַל־פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָעוֹלָם לְהַשִּׂיג בְּשִׂכְלָם הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, מֵחֲמַת שֶׁרֻבָּם לֹא שָׁבְרוּ לְגַמְרֵי אֶת תַּאֲוֹת הַגּוּף, אַף־עַל־פִּי־כֵן חָמַל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַל הָעוֹלָם, וְנָתַן בְּהַמְּדָמֶּה כֹּחַ הָאֱמוּנָה - שֶׁיְּהֶיהָ לָהֶם כֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמָן אֱמוּנָה שְׁלֵמָה, אִם יִרְצֶה לְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ. כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין, מֻחְמֶּת שֶׁלֹּא זָכוּ עֲדַיִן לִפְנִימִיּוּת הַשֵּׂכֶל, מֻחְמֶּת שֶׁלֹּא בִּטְּלוּ לְגַמְרֵי אֶת הַגּוּף, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם עַל כָּל פָּנִים יַכִּירוּ אֶת מְקוֹמָם בֶּאֱמֶת, שֶׁהֵם רְחוֹקִים מִשֵּׂכֶל הָעֶצֶם וְיִמְשִׁיכוּ אֶת עַצְמָן לֶאֱמוּנָה - לְהַאֲמִין לְקוֹל דִּבְרֵי אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים - שֶׁבִּטְּלוּ אֶת הַחֹמֶר לְגַמְרֵי, כְּמוֹ מֹשֶׁה וְהָאָבוֹת וְכוּ׳, אָז יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּתַכְלִית, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכּוּ לְכָל טוּב.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת סֵפֶה הֲלָכָה ו

אֹרַח חַיִּים

רל

וְהָעִקָּר הָאֱמוּנָה עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְּדָמֶּה שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם רוּחַ נְבוּאָה (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, בְּמַאֲמַר הַנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם). וְעִקַּר בְּרוּר הַמְּדָמֶּה הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת יָד, הַיְנוּ בְּחִינַת מִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת וְהַנְהָגוֹת יְשָׁרוֹת שֶׁמְּקַבְּלִין מֵהַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁזֶּה בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת כָּל הַתָּרַי״ג מִצְוֹות שֶׁקִּבַּלְנוּ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וְכֵן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר עַל־יְדֵי שֶׁמִּתְקָרְבִין לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁמּוֹלִיכִין אוֹתָנוּ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר, וּמְלַמְּדִין וּמַזְהִירִין אוֹתָנוּ לְקַיֵּם כָּל הַמִּצְוֹת עִם פְּרָטֵיהֶן וּתְנָאֵיהֶן וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה, שֶׁעִקַּר חִיּוּת עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הַזֶּה עַל יָדָהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לג, ד): ״וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה״.

וְעַל־כֵּן אֲפִלּוּ אִם יִרְצֶה הָאָדָם לַעֲסֹק בִּדְבֵקוּת לְבַד בְּלִי עֲשִׂיַּת מִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת - גַּם זֶה הֶבֶל, וְגַם יָכוֹל לְהִכָּשֵׁל עַל־יְדֵי־זֶה הַרְבֵּה, כַּאֲשֶׁר כְּבָר נִכְשְׁלוּ עַל־יְדֵי־זֶה רַבִּים, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (קֹהֶלֶת ז, טז): ״אַל תְּחַכַּם הַרְבֵּה וְאַל תִּתְחַכַּם יוֹתֵר לָמָּה תִּשּׁוֹמֵם״, כִּי צָרִיךְ לֶאֱחֹז בִּשְׁנֵיהֶם, לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה - לַעֲבֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וּמִצְוֹות מַעֲשִׂיּוֹת הַרְבֵּה, וְזֶהוּ הָעִקָּר, וְאִם יִזְכֶּה גַּם לִבְחִינַת דְּבֵקוּת, טוֹב אֲשֶׁר תֹּאחֵז בְּזֶה וְזֶה. וּבֶאֱמֶת הָעֲבוֹדָה וְהָעֲשִׂיָּה בְּעַצְמָהּ שֶׁל תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים - זֶהוּ עִקַּר הַדְּבֵקוּת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סוֹטָה יד.): ״וּבוֹ תִּדְבָּק״ (דְּבָרִים י, כ), וְכִי הֵאֵיךְ אֶפְשָׁר לְהִדָּבֵק בּוֹ וַהֲלֹא אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא? אֶלָּא הַדָּבֵק בְּמִדּוֹתָיו וְכוּ׳, שֶׁהֵם כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יג, ה): ״אַחֲרֵי ה׳ אֱלֹקֵיכֶם תֵּלֵכוּ וְאֹתוֹ תִירָאוּ וְאֶת מִצְוֹתָיו תִּשְׁמֹרוּ וּבְקֹלוֹ תִּשְׁמָעוּ וְאֹתוֹ תַעֲבֹדוּ וּבוֹ תִדְבָּקוּן״. מְבֹאָר בְּפָסוּק זֶה שֶׁצְּרִיכִין לְקַיֵּם הַכֹּל, עֲשִׂיַּת מִצְוֹות מַעֲשִׂיּוֹת וּדְבֵקוּת, וּבֶאֱמֶת הַכֹּל אֶחָד לְמִי שֶׁזּוֹכֶה לַעֲבוֹדָה שְׁלֵמָה, וְכַמּוּבָן מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל:

יב. **נִמְצָא** שֶׁעִקַּר בְּרוּר הַמְּדָמֶּה שֶׁהוּא בְּרוּר הָאֱמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי הַיָּדַיִם, עַל־כֵּן נוֹטְלִין לוּלָב וּמִינָיו בַּיָּדַיִם דַּיְקָא, כִּי מִצְוֹת נְטִילַת אַרְבָּעָה מִינִים נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהִיא בְּחִינַת מַטֵּה עֹז, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה - שֶׁעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַזֹּאת מַכְנִיעִין אֶת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וּמוֹצִיאִין מִמֶּנָּה כָּל חִיּוּתָהּ - כָּל הַדַּעַת וְהַקְּדֻשָּׁה וְהַתְּפִלָּה וְהָרַחֲמָנוּת שֶׁבָּלְעָה וְכוּ׳, וְנַעֲשִׂין גֵּרִים, וְנִתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ, שֶׁמִּשָּׁם שֹׁרֶשׁ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַנְּבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה וְהָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַנְּגוּן הַנַּ״ל וְכוּ׳, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת נְטִילַת אַרְבָּעָה מִינִים, כִּי הַלּוּלָב - שֶׁעָלָיו מְבָרְכִין ׳עַל נְטִילַת לוּלָב׳, הוּא בְּחִינַת מַטֵּה עֹז הַנַּ״ל, בְּחִינַת הַיָּדַיִם (תְּהִלִּים צב, יג): ״צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח״, הַיְנוּ שֶׁעַל־יְדֵי נְטִילַת לוּלָב וּמִינָיו אָנוּ מַרְאִין שֶׁאָנוּ נִצָּחְנוּ הַמִּלְחָמָה בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה, שֶׁזָּכִינוּ לְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיקֵי־אֱמֶת כֹּחַ הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַטֵּה עֹז, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַלּוּלָב וּמִינָיו שֶׁאָנוּ נוֹטְלִין בְּסֵכּוֹת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וַיַּחַי רכא.): מַאן נָצַח? - מָאן דְּאָחִיד מָאנֵי קְרָבָא, שֶׁהֵם הָאַרְבָּעָה מִינִים, נִמְצָא שֶׁהָאַרְבָּעָה מִינִים הֵם בְּחִינַת כְּלֵי זַיִן שֶׁלָּנוּ, בְּחִינַת מָאנֵי קְרָבָא, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַטֵּה עֹז שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ לָנוּ מְזוֹנָה הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּאת, שֶׁאָנוּ זוֹכִין אַחַר־כָּךְ בְּסֵכּוֹת לְטֹל הַלּוּלָב הַקָּדוֹשׁ וּמִינָיו הַקְּדוֹשִׁים בְּיָדֵינוּ, שֶׁהֵם הַמָּאנֵי קְרָבָא הַנִּמְשָׁכִין עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַמַּטֵּה עֹז הַנַּ״ל. וּבָזֶה אָנוּ שְׁמֵחִין עַכְשָׁיו - שֶׁזָּכִינוּ לְנַצַּח הַמִּלְחָמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כג, מ): ״וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר וְכוּ׳ וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה׳ אֱלֹקֵיכֶם״, שֶׁעִקַּר הַשִּׂמְחָה הִיא בַּלּוּלָב וּמִינָיו שֶׁנִּמְשָׁכִין מֵהַמַּטֵּה עֹז הַנַּ״ל, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הַנְּגוּן הַנַּ״ל, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשִּׂמְחוֹת, כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת עַרְבֵי־נַחַל שֶׁמִּתְקַשְּׁרִין יַחַד בְּתוֹךְ הָאַרְבָּעָה מִינִים. כִּי עַרְבֵי־נַחַל מְרַמֵּז עַל בְּחִינַת פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְגֵרִים (וַיִּקְרָא־רַבָּה ל, יב) - שֶׁכֻּלָּם חוֹזְרִים לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי הַמַּטֵּה עֹז הַנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת הַהֶדֶס, שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַשִּׁלְשָׁה אָבוֹת, כַּיָּדוּעַ (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, לוּלָב, פֶּרֶק ב), כִּי הָאָבוֹת הֵם בְּחִינַת שָׂרְשֵׁי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם הַנְּבוּאָה, בְּחִינַת בְּ׳שִׁבְעִים נֶ׳פֶשׁ יָרְדוּ אֲ׳בוֹתֶיךָ - רָאשֵׁי תֵּבוֹת נ״ב״א, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם - ״אֲבוֹתֶיךָ״ דַּיְקָא. וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִנְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה וְהָאֱמוּנָה.

וְזֶה בְּחִינַת הָאֶתְרוֹג שֶׁהוּא הָעִקָּר, כִּי הָאֶתְרוֹג פְּרִי עֵץ הָדָר הוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה – מַלְכוּת, כַּיָּדוּעַ (תִּקּוּנֵי־זֹהַר תִּקּוּן כא, נו.), שֶׁהוּא בְּחִינַת ״כְּלָלְךָ־בִּבְחִינַת־דִּין״ שֶׁל כְּנֶסֶת־יִשְׂרָאֵל הוּא רַעְיָתִי״, כִּי עִקַּר הַיִּפְיִי וְהַהֲדוּר שֶׁל כְּנֶסֶת־יִשְׂרָאֵל הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם, כִּי כָּל הַשִּׁלְשָׁה מִינִין מְאִירִין לְהָאֶתְרוֹג, כִּי עִקַּר כַּוָּנַת הַנְּטִילָה הוּא לְהַמְשִׁיךְ כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ״ל הַנִּמְשָׁכִין מֵהַתְּפִלָּה הַנַּ״ל, מִבְּחִינַת מַטֵּה עֹז הַנַּ״ל - בִּשְׁבִיל לְגַלּוֹת וּלְהָאִיר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הָאֶתְרוֹג שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת – אֱמוּנָה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן נוֹטְלִין הָאַרְבָּעָה מִינִים בַּיָּדַיִם, כִּי עִקַּר בְּרוּר הַמְּדָמֶּה וְהָאֱמוּנָה הוּא בַּיָּדַיִם דַּיְקָא כַּנַּ״ל.

וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַשִּׁיר הַנַּ״ל, שֶׁהוּא שִׁיר פִּשּׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, שֶׁזֶּהוּ גַּם־כֵּן בְּחִינַת הָאַרְבָּעָה מִינִים כַּנַּ״ל (בְּאוֹת ט), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַהַלֵּל שֶׁאוֹמְרִים עִם הָאַרְבָּעָה מִינִים, כִּי הַלֵּל הוּא בְּחִינַת שִׁיר הַנַּ״ל כַּנַּ״ל, כִּי הַלֵּל מְרַמֵּז עַל לְעָתִיד לָבֹא, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י עַל פָּסוּק (תְּהִלִּים כו, ו): ״אֶרְחַץ בְּנָקִיּוֹן כַּפָּי וַאֲסֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ ה׳״ - שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאַרְבָּעָה מִינִים, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (וַיִּקְרָא־רַבָּה ל, ה), ״לַשְׁמֵעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ״ (שָׁם פָּסוּק ז), פֵּרֵשׁ רַשִׁ״י: ׳זֶה הַלֵּל, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ לְשֶׁעָבַר, וְיֵשׁ בּוֹ לְגוֹג, וְיֵשׁ בּוֹ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ, וְיֵשׁ בּוֹ לֶעָתִיד לָבֹא׳. נִמְצָא, שֶׁהַלֵּל כָּלוּל מִכָּל הַנִּפְלָאוֹת עַד לֶעָתִיד, כִּי הוּא בְּבְחִינַת הַשִּׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד שֶׁהוּא הַשִּׁיר הַנַּ״ל, שֶׁנִּתְעוֹרֵר בְּסֻכּוֹת עַל־יְדֵי הָאַרְבָּעָה מִינִים. וְעַל־כֵּן גּוֹמְרִין עֲלֵיהֶם אֶת הַהַלֵּל.

וְעַל־כֵּן מְנַעְנְעִין בְּ״הוֹדוּ לַה׳״ תְּחִלָּה וְסוֹף, כִּי עִקַּר הַנַּעֲנוּעִים הֵם בִּבְחִינַת חֶסֶד הַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן הֵם שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם נַעֲנוּעִין - לְעוֹרֵר בְּחִינַת שִׁיר שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן מְנַעְנְעִין בְּ״הוֹדוּ לַה׳ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ״ תְּחִלָּה וְסוֹף, לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁל חֶסֶד, כַּנַּ״ל:

יג. **וְזֶהוּ** שֶׁנּוֹהֲגִין לִהְיוֹת נְעוֹרִין כָּל הַלַּיְלָה בְּלֵיל הוֹשַׁעְנָא־רַבָּא, זֶה בְּחִינַת תִּקּוּן וּבְרוּר הַמַּדָּמָה שֶׁנִּתְתַּקֵּן עַל־יְדֵי הַמַּטֵּה־עֹז הַנַּ״ל כַּנַּ״ל, כִּי עִקַּר הַשָּׁנָה הוּא בִּבְחִינַת הַמַּדָּמָה (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, בְּאוֹת יב), הֵינוּ מֵחֲמַת שֶׁאֵין הַמַּדָּמָה מִבְרָר כָּרָאוּי בִּשְׁלֵמוּת עַד לֶעָתִיד, עַל־כֵּן צְרִיכִין שָׁנָה, כִּי עִקַּר הַשָּׁנָה הִיא בִּשְׁבִיל בְּרוּר הַמַּדָּמָה - שֶׁלֹּא יְבַלְבֵּל אֶת הַמֹּחַ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן הַצַּדִּיקִים שֶׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעִקַּר בְּרוּר הַמַּדָּמָה עַל־יְדֵי־זֶה כַּנַּ״ל - עַל־כֵּן הֵם מְנַדְּדִים שָׁנָה מֵעֵינֵיהֶם בַּלַּיְלָה וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן נְעוֹרִים בְּלֵיל הוֹשַׁעְנָא־רַבָּא וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, זֶהוּ בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדָּמָה עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, כִּי אָז בְּהוֹשַׁעְנָא־רַבָּא נִגְמַר שְׁלֵמוּת תִּקּוּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּבְחִינַת תִּקּוּן חוֹתָם בְּתוֹךְ חוֹתָם שֶׁלֹּא יוּכַל שׁוּם זָר, שֶׁהֵם הַכּוֹפְרִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים לִגַּע בְּהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה לְעוֹלָם. וְתִקּוּן זֶה בִּשְׁלֵמוּת הוּא עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמַּדָּמָה. וְעַל־כֵּן נְעוֹרִין בַּלַּיְלָה וְעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדָּמָה, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן עוֹסְקִים אָז בְּסֵפֶר ׳וְאֵלֶּה הַדְּבָרִים׳, כִּי ״אֵלֶּה הַדְּבָרִים״ הֵם דִּבְרֵי תּוֹכָחָה, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י שָׁם, בְּכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר ׳דִּבְרֵי׳ הוּא תּוֹכָחָה. הַיְנוּ בְּחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁזּוֹכִין לָזֶה בְּסוֹף סֻכּוֹת, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לְתוֹכָחָה זֹאת כִּי אִם כְּשֶׁנִּתְעוֹרֵר קוֹל הַשִּׁיר הַנַּ״ל, (כְּמַבֹּאָר הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל). וְעַל־כֵּן עַכְשָׁיו בְּסוֹף סֻכּוֹת מְעוֹרְרִין הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה, כִּי אָנוּ זוֹכִין לְתוֹכָחָה זֹאת עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁקִּבַּלְנוּ בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה. וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין וְנִתְתַּקְּנִין כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל עַד שֶׁזּוֹכִין לְקַבֵּל הַשִּׁיר הַנַּ״ל, שֶׁהוּא קוֹל תּוֹכָחָה הַנַּ״ל, כִּי בְּהוֹשַׁעְנָא־רַבָּא הוּא גְּמַר הַדִּין שֶׁהִתְחִיל בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה וְיוֹם־הַכִּפּוּרִים (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, לוּלָב, פֶּרֶק ד), וְאָז חוֹזְרִין וּמְעוֹרְרִין כֹּחַ הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁהוּא תְּפִלּוֹת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה כַּנַּ״ל, בִּבְחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (צו דף לב:): ׳בְּהַהוּא יוֹמָא וַיָּשָׂב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם׳ וְכוּ׳ (בְּרֵאשִׁית כו, יח). יִצְחָק הוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת וְדִינִים קָדוֹשִׁים (זֹהַר חֵלֶק א׳ יא.), בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁהוּא תְּפִלּוֹת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת יִצְחָק, כַּיָּדוּעַ (זֹהַר וַיְחִי רכו:) - שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרְרִין וְנִתְגַּלִּין הַבְּאֵרוֹת מַיִם קְדוֹשִׁים שֶׁהֵם בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַזֹּאת, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים כט, ג): ״אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים ה׳ עַל מַיִם רַבִּים״ (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל).

וּבְהוֹשַׁעְנָא־רַבָּא חוֹזְרִין וְחוֹפְרִין הַבְּאֵרוֹת הַנַּ״ל, בִּבְחִינַת ׳בְּהַהוּא יוֹמָא וַיָּשָׂב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם׳, כִּי אָז חוֹזְרִין לְעוֹרֵר הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַחֲמִשָּׁה בַּדֵּי עֲרָבוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת ה׳ גְּבוּרוֹת - שֶׁלּוֹקְחִים אָז בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה (פְּרִי עֵץ חַיִּים, לוּלָב, פֶּרֶק ח), שֶׁהוּא מִנְהָג נְבִיאִים (סֻכָּה מד.) - ׳מִנְהָג נְבִיאִים׳ הֵיקָא, כִּי נְבִיאִים הֵיקָא צְרִיכִים לְהַנְהִיג הַנְהָגָה זֹאת - כְּדֵי לְקַבֵּל כֹּחַ מֵהַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ וּגְבוּרָה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל שֶׁמִּשָּׁם כָּל נְבוּאָתָם הָאֲמִתִּית כַּנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת נִדּוּד הַשָּׁנָה לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה - שֶׁמְּנַדְּדִין הַשָּׁנָה וְנֵעוֹרִין בְּלֵיל הוֹשַׁעְנָא־רַבָּא כַּנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ קוֹל הַשִּׁיר הַנַּ״ל שֶׁאָנוּ צְרִיכִין לִשְׁמֹחַ עַל יָדוֹ בְּשִׁמְיניִ־עֲצֶרֶת וְשִׂמְחַת־תּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן עוֹסְקִים אָז בְּסֵפֶר ״אֵלֶּה הַדְּבָרִים״ שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה, וְכַנַּ״ל.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת סֵפֶה הֲלָכָה ז

אֹרַח חַיִּים

רלא

וְזֶהוּ גַּם־כֵּן בְּחִינַת כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים שֶׁאוֹמְרִים אָז, כִּי תְּהִלִּים כָּלוּל מִכָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַשִּׁיר הַנַּ״ל שֶׁכָּלוּל מִכָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁאָנוּ עוֹסְקִים עַתָּה לְעוֹרְרוֹ וּלְהַמְשִׁיכוֹ שֶׁעַל יָדוֹ עִקַּר הַשִּׁמְחָה שֶׁל שְׁמִינִי־עֲצֶרֶת וְשִׂמְחַת־תּוֹרָה, כַּנַּ״ל:

יד. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת מַה שֶּׁמְּסַיְּמִין אֶת הַתּוֹרָה בְּשִׂמְחַת־תּוֹרָה וּמַתְחִילִין מִיָּד ״בְּרֵאשִׁית״, כִּי נָעוּץ תְּחִלָּתוֹ בְּסוֹפוֹ, כִּי עִקַּר הַכֹּל הוּא לְהַמְשִׁיךְ וּלְגַלּוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה ״לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי ה׳ הוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד״ (מְלָכִים־א ח, ס) - לְיַדֵּעַ וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוְדִּיעַ שֶׁהוּא הָאֵל, הוּא הַיּוֹצֵר, הוּא הַבּוֹרֵא הַכֹּל יֵשׁ מֵאַיִן הַמַּחְלָט - לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית א, א): ״בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ״, שֶׁמִּשָּׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם פָּתַח אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּפָסוּק זֶה, לְהוֹדִיעַ שֶׁאֵין צְרִיכִין וְאָסוּר לַחֲקֹר שׁוּם חֵקֶרָה מַה לְּפָנִים וּמַה לְּאָחוֹר וְכוּ׳, רַק קַבָּלַת הַתּוֹרָה מַתְחִיל מִזֶּה - לְהַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה לְקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים הַיּוֹצְאִים מִפִּי מֹשֶׁה שֶׁפָּתַח לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּלִי שׁוּם חֲקִירוֹת וְחָכְמוֹת, רַק הוֹדִיעַ לָנוּ מִיָּד שֹׁרֶשׁ וְיסוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה - שֶׁהוּא ״בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ״. וּכְמוֹ שֶׁשָּׁמַעְתִּי זֹאת מִפִּי **רַבֵּנוּ** הַקָּדוֹשׁ זַ״ל לְעִנְיַן הָרַחֲקַת הַפִּילוֹסוֹפְיָא וְהַחֲקִירוֹת, רַק לְהַאֲמִין לְקוֹל אֲבוֹתֵינוּ בִּפְשִׁיטוּת, כַּאֲשֶׁר פָּתַח לָנוּ מֹשֶׁה ״בְּרֵאשִׁית״ וְכוּ׳, כַּמּוּבָא מִזֶּה בְּסִפְרָיו הַנִּדְפָּסִים (שִׂיחוֹת־הָר״ן סִימָן ה), עַיֵּן שָׁם. וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הַזֹּאת, בְּחִינַת ״בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים״ וְכוּ׳ שֶׁהוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם זוֹכִין עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהוּא כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה.

וְזֶה מְקֻשָּׁר הֵיטֵב הַתְּחָלַת הַתּוֹרָה בְּרֵאשִׁית – לְהַסִּיּוּם: **לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל**, כִּי אָנוּ מְסַיְּמִין: **וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל** - שֶׁהוּא בְּחִינַת הִלּוּחוֹת שֶׁקִּבֵּל מִיָּדָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י שָׁם עַל פָּסוּק **וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה** - שֶׁקִּבֵּל אֶת הַתּוֹרָה שְׁנֵי לוּחוֹת בְּיָדָיו. שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמֶה כַּנַּ״ל, שֶׁעִקַּר בֵּרוּר הַמַּדָּמֶה עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הִלּוּחוֹת, בְּחִינַת עֲשָׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, כַּנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים הַנִּרְאִים שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גִּלָּה אֱמוּנָה בָּעוֹלָם שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, וְהוּא מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם כִּרְצוֹנוֹ וּבְיָדוֹ לְשַׁנּוֹת הַטֶּבַע בְּכָל עֵת. וְזֶהוּ בְּחִינַת **וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל** וְכוּ׳. כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י שָׁם, שֶׁהֵם נִסִּים וּגְבוּרוֹת וְכוּ׳ וְעַל־יְדֵי כָּל זֶה נִתְגַּלָּה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כַּנַּ״ל. וְזֶה שֶׁמַּתְחִילִין מִיָּד **בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ**, כִּי עַל־יְדֵי הַיָּד הַחֲזָקָה וְהַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא רוּחַ נְבוּאָה. וְעַל־יְדֵי הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים נוֹרָאִים וְכוּ׳, עַל־יְדֵי כָּל זֶה נִתְבָּרֵר וְנִתְגַּלֶּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת **בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים** וְכוּ׳, שֶׁהוּא הַתְחָלָה וְיסוֹד וְעִקַּר כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ שֶׁמַּתְחִילִין מִיָּד, וְכַנַּ״ל.

הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יְזַכֵּנוּ לְגַלּוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, שֶׁיִּקַּיֵּם מְהֵרָה: **כִּי אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם ה׳ לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד** (צְפַנְיָה ג, ט), **בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד** (זְכַרְיָה יד, ט), **אָמֵן וְאָמֵן:**

הֲלָכָה ז

עַל־פִּי הַתּוֹרָה ״חֲדֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר ה׳ שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֶךָ יְרֵאתִי״ וְכוּ׳, וּכְמוֹ עַיֵּן שָׁם כָּל הָעִנְיָן בְּלִקּוּטֵי הֲרַאשׁוֹן בְּסִימָן ס״א:

וּכְבָר דִּבַּרְנוּ מִזֶּה וּבֵאַרְתִּי קְצָת בְּהִלְכוֹת הוֹשַׁעְנָא־רַבָּא, שֶׁדִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת, הֵיא בְּחִינַת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה וַעֲשֶׂרֶת־יְמֵי־תְּשׁוּבָה וְיוֹם־הַכִּפּוּרִים וְסֻכּוֹת וְהוֹשַׁעְנָא־רַבָּא וּשְׁמִינִי עֲצֶרֶת וְשִׂמְחַת־תּוֹרָה, עַיֵּן שָׁם.

עַתָּה שָׁמַעְתִּי עֵינַי וּלְבָבִי עוֹד בְּעִנְיָן זֶה. וּרְאֵה זֶה מַה שֶּׁמָּצָאתִי עוֹד בְּחֶסְדֵי ה׳ עִנְיַן סֻכּוֹת וְכוּ׳ שֶׁמְּרֻמָּז בָּהֶם רֹב הַתּוֹרָה הַנַּ״ל, כִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זַ״ל יְכוֹלִין לְמָצֹא בְּכָל מָצוָה וּמִצְוָה (וְכַמְבֹאָר מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר, עַיֵּן שָׁם):

א. **כִּי** בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה אָז עִקַּר הָעֲבוֹדָה לְתַקֵּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים, וְכַמְבֹאָר מִזֶּה לְעֵיל, עַיֵּן שָׁם. וְאָז מַתְחִילִין לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, כִּי הוּא יוֹם רִאשׁוֹן מֵעֲשֶׂרֶת־יְמֵי־תְּשׁוּבָה. וְעִקַּר הַתְּשׁוּבָה הִיא עַל אֱמוּנַת חֲכָמִים - שֶׁהוּא יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. וְעַל־יְדֵי הַתְּשׁוּבָה עַל אֱמוּנַת חֲכָמִים, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבִּין בְּיוֹתֵר הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל.

עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הָאֲכִילָה תָּלוּי עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁנּוֹתְנִין צְדָקָה לְמִי שֶׁמְּקֻדָּשׁ בִּקְדֻשָּׁה יְתֵרָה, שֶׁהוּא כְּלוּל מִנְּפָשׁוֹת יוֹתֵר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבֶּה הַשָּׁלוֹם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּאִין נִתְתַּקֵּן הָאֲכִילָה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת תִּקּוּן הַמִּזְבֵּחַ (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם). וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בְּמַתָּנוֹת כְּהֻנָּה (שָׁם יח, לא): "כִּי שָׂכָר הוּא לָכֶם חֶלֶף עֲבֹדַתְכֶם". דְּהַיְנוּ שֶׁמַּחֲמַת שֶׁהַכֹּהֲנִים עוֹסְקִין תָּמִיד בָּעֲבוֹדָה, שֶׁהִיא תִּקּוּן הַמִּזְבֵּחַ, עַל־כֵּן רָאוּי לִתֵּן לָהֶם הַצְּדָקָה, דְּהַיְנוּ הַמַּתָּנוֹת. כִּי עַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן בְּיוֹתֵר תִּקּוּן הַמִּזְבֵּחַ כַּנַּ"ל (וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם).

ג. **גַּם** בְּמַאֲמָר "דְּרָשׁוּ ה'" (בְּסִימָן לז) עַל־פִּי מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם, מְבֹאָר, שֶׁצְּדָקָה הִיא בְּחִינַת תִּקּוּן הַשְּׁחִיטָה. כִּי עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת הֶבֶל שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא, שֶׁזֶּה עִקַּר תִּקּוּן הַשְּׁחִיטָה לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ מֵחַי לִמְדַבֵּר, עַיֵּן שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת מַתָּנוֹת הַנַּ"ל, בְּחִינַת צְדָקָה כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן אֵין הַמַּתָּנוֹת נוֹהֲגוֹת רַק בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי עִקַּר הַצְּדָקָה הוּא בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי צְדָקָה שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל נִכְלָלִין בַּאֲוִירָא דְּכִיָּא (בַּאֲוִיר טָהוֹר), בְּחִינַת הֶבֶל שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא הַנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ תִּקּוּן הַשְּׁחִיטָה כַּנַּ"ל. גַּם עַל־יְדֵי צְדָקָה דְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא תִּקּוּן הַמִּזְבֵּחַ, תִּקּוּן הָאֲכִילָה בְּיוֹתֵר, כִּי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא אֲוִירָא דְּכִיָּא, שֶׁזֶּה בְּחִינַת אֲוִיר הַנָּח וְהַנָּזֵף, וּכְשֶׁנּוֹתְנִין שָׁם צְדָקָה לַכֹּהֵן הַנַּ"ל נִזְדַּכֵּךְ וְנִטְהַר הָאֲוִיר בְּיוֹתֵר. וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא תִּקּוּן הַמִּזְבֵּחַ, תִּקּוּן הָאֲכִילָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בַּמַּאֲמָר וְיִהְיוּ הֵם מְרִיקִים שִׁקּוּיֵהֶם, עַיֵּן שָׁם.

הֲלָכָה ב

חַזְרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּבָה צְרִיכִין לְתֵּת לַכֹּהֵן.
וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (חֻלִּין קלג:): **חַזְרוֹעַ, כְּנֶגֶד** (בְּמִדְבַּר כה, ז) **"וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ" וְכוּ'.**
וְהַלְּחָיַיִם, כְּנֶגֶד "וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל" וְכוּ'
(תְּהִלִּים קו, ל).

א. **הָעִנְיָן,** מַה שֶּׁיְּכוֹת יֵשׁ עִנְיַן פִּינְחָס שֶׁקִּנֵּא בְּמַעֲשֶׂה זִמְרִי לְעִנְיַן הַמַּתָּנוֹת שֶׁל הַבְּהֵמָה דַּיְקָא, שֶׁדַּיְקָא הַמַּתָּנוֹת כְּהֻנָּה שֶׁנּוֹתְנִין מִן הַבְּהֵמָה, הֵם בִּשְׁבִיל מַעֲשֶׂה פִּינְחָס שֶׁקִּנֵּא מַעֲשֶׂה זִמְרִי, אַךְ עַל־פִּי הַמַּאֲמָר 'תִּקְעוּ ג' בַּסֵּפֶר' 'לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא' (סִימָן ח'),

הַמַּתְחִיל מִתּוֹכָחָה, וְאִיתָא, שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁהַקְּלִפּוֹת מִתְגַּבְּרִין, חַס וְשָׁלוֹם, תַּאֲוַת נְאוּף, אָז צְרִיכִין בַּעַל־כֹּחַ שֶׁיִּתְפַּלֵּל 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', כְּמוֹ פִּינְחָס בְּעֵת שֶׁקִּנֵּא עַל מַעֲשֶׂה זִמְרִי. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קו, ל): "וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל" - 'שֶׁעָשָׂה פְּלִילוֹת עִם קוֹנוֹ' וְכוּ', כִּי זֹאת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין עוֹמֶדֶת לְהִסְטָרָא־אַחֲרָא בְּצַוָּארָהּ, בִּבְחִינַת "בְּצַוָּארוֹ יָלִין עֹז" וְכוּ'. וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַקִּיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכָל הַדַּעַת שֶׁבָּלַע וְכוּ', וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים וְכוּ', בְּחִינַת 'יִשְׁמַע יִתְרוֹ' - 'מַה שְׁמוּעָה שָׁמַע' וְכוּ' וְכוּ' (וּ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב).

ב. **וְזֶה** בְּחִינַת שְׁחִיטָה, שֶׁהִיא לְהַכְנִיעַ רוּחַ הַבְּהֵמִיּוּת, כִּי הַבְּהֵמָה, בְּחִינַת רוּחַ הַבְּהֵמִיּוּת, הִיא הֶעְדֵּר הַדַּעַת בְּחִינַת כְּסִילוּת. וְאִי אֶפְשָׁר לָנוּ לֶאֱכל בָּשָׂר כִּי־אִם כְּשֶׁמַּכְנִיעִין אֶת בְּחִינַת רוּחַ הַבְּהֵמִיּוּת שֶׁהוּא פְּגַם הַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם תַּאֲוָה הַנַּ"ל, שֶׁהוּא תַּאֲוַת הַבְּהֵמִיּוּת. וְעַל זֶה צְרִיכִין 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם תַּאֲוָה הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה, בִּבְחִינַת דִּין, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים קמט, ו): "רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם". וְעַל־כֵּן הַשְּׁחִיטָה הִיא בְּמָקוֹם הַצַּוָּאר, בִּבְחִינַת: 'בְּצַוָּארוֹ יָלִין עֹז', כִּי עַל־יְדֵי הַשְּׁחִיטָה שֶׁהִיא עַל־יְדֵי הַחֲלִיף, עַל־יְדֵי 'חֶרֶב פִּיפִיּוֹת' שֶׁהִיא בְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', עַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין רוּחַ הַבְּהֵמִיּוּת שֶׁהוּא פְּגַם הַדַּעַת בְּחִינַת פְּגַם תַּאֲוָה הַנַּ"ל. כִּי הַחֲלִיף שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל. הִיא עוֹמֶדֶת בְּצַוָּארוֹ שֶׁל הַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁהִיא בְּחִינַת פְּגַם הַדַּעַת, בְּחִינַת בַּהֲמִיּוּת. וְעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלַע. בִּבְחִינַת (אִיּוֹב כ, טו): "חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ" וְכוּ' (כְּמִבֹּאָר שָׁם בְּמַאֲמָר הַנַּ"ל).

ג. **נִמְצָא,** שֶׁהַשְּׁחִיטָה הִיא בִּבְחִינַת 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ"ל. שֶׁזֹּהוּ בְּחִינַת "וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל" כַּנַּ"ל. עַל־כֵּן אַחַר הַשְּׁחִיטָה צְרִיכִין לָתֵת מֵהַבְּהֵמָה לְכֹהֵן הַזְּרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּבָה, שֶׁכֻּלָּם הֵם בִּשְׁבִיל מַעֲשֶׂה פִּינְחָס, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל כַּנַּ"ל, כִּי אִי אֶפְשָׁר לֶאֱכל בָּשָׂר הַבְּהֵמָה כִּי־אִם עַל־יְדֵי בְּחִינַת הֶעְבְּדָא שֶׁל פִּינְחָס, שֶׁקִּנֵּא עַל

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת מַתָּנוֹת כְּהֻנָּה הֲלָכָה ב יוֹרֶה דֵּעָה כ

מַעֲשֶׂה זִמְרִי שֶׁהוּא תַּאֲוַת נְאוּף, שֶׁהוּא רוּחַ הַבַּהֲמִיּוּת, תַּאֲוַת הַבַּהֲמִיּוּת, שֶׁעִקַּר הִתְגַּבְּרוּתוֹ לְהַכְנִיעַ זֹאת, הָיָה עַל־יְדֵי הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, בְּחִינַת ״וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל״, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת תִּקּוּן הַשְּׁחִיטָה עַל־יְדֵי הַחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּמָקוֹם הַצַּוָּאר כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין כְּנֶגֶד הָעֲבֵרוֹת שֶׁל פִּינְחָס לִתֵּן מֵהַבְּהֵמָה לְהַכֹּהֵן הַזְּרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּבָה, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַבְּהֵמָה, דְּהַיְנוּ לְהַכְנִיעַ רוּחַ הַבַּהֲמִיּוּת שֶׁאָז דַּיְקָא הִיא רְאוּיָה לַאֲכִילַת יִשְׂרָאֵל, הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת פִּינְחָס, בְּחִינַת ״וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל״ כַּנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי שְׁנוֹתְנִין הַזְּרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּבָה לְהַכֹּהֵן, וְהַכֹּהֵן הוּא בְּחִינַת חֶסֶד, בְּחִינַת תִּקּוּן הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁהוּא בִּבְחִינַת רַחֲמִים וָחֶסֶד כַּמְבֹאָר שָׁם. עַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין הַדַּעַת מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא עַל־יְדֵי בְּחִינַת מַעֲשֶׂה פִּינְחָס שֶׁלָּקַח רֹמַח ״וַיַּעֲמֹד וַיְפַלֵּל״ וְכוּ׳, דְּהַיְנוּ בְּחִינַת תְּפִלָּה־בְּחִינַת־דִּין כַּנַּ״ל. וּמוֹצִיאִין הַדַּעַת וְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, וּמַחֲזִירִין הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה לִבְחִינַת דַּעַת וְרַחֲמִים דִּקְדֻשָּׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּהֵן, כַּנַּ״ל.

ד. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בְּיִתְרוֹ בְּעֵת שֶׁבָּא לְמֹשֶׁה לְהִתְקָרֵב לְחֹתֵן מֹשֶׁה יִתְבָּרַךְ וּלְהִתְגַּיֵּר: ״וַיִּקַּח יִתְרוֹ עוֹלָה וּזְבָחִים״ וְכוּ׳ (שְׁמוֹת יח, ב) - ׳וּזְבָחִים׳ דַּיְקָא, כִּי עִקַּר בְּחִינַת גֵּרִים הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת זְבָחִים, בְּחִינַת שְׁחִיטָה שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים, כַּנַּ״ל.

ה. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמַר יִצְחָק לְעֵשָׂו (בְּרֵאשִׁית כז, ג): ״שָׂא נָא כֶלְיְךָ״ וְכוּ׳, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה סה, ג): ׳בְּדֹק סַכִּינְךָ וּשְׁחֹט יָפָה׳ וְכוּ׳. כִּי יִצְחָק כָּל חֶפְצוֹ הָיָה לְהַחֲזִיר אֶת עֵשָׂו אֶל הַקְּדֻשָּׁה, כִּי רָאָה כִּי צַיִד בְּפִיו, שֶׁהָיוּ בּוֹ כַּמָּה נִיצוֹצוֹת דִּקְדֻשָּׁה, כַּמּוּבָא. וְעַל־כֵּן הָיָה רוֹצֶה לְגָיְרוֹ. וְעַל־כֵּן אָמַר לוֹ, ״שָׂא נָא כֶלְיְךָ״ - ׳בְּדֹק סַכִּינְךָ וּשְׁחֹט יָפָה׳ וְכוּ׳, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא נַעֲשִׂין גֵּרִים כַּנַּ״ל. ״וְרִבְקָה שֹׁמַעַת בְּדַבֵּר יִצְחָק״ וְכוּ׳, וְהִיא יָדְעָה הָאֱמֶת שֶׁהוּא רָשָׁע גָּמוּר וְאֵי אֶפְשָׁר לְגָיְרוֹ בְּעַצְמוֹ, עַל־כֵּן צִוְּתָה עַל יַעֲקֹב, שֶׁיַּעֲקֹב דַּיְקָא יַעֲשֶׂה זֹאת, ״וַיֵּלֶךְ וַיִּבָּא שְׁנֵי גְדָיֵי עִזִּים״ וְתִקֵּן אוֹתָם עַל־יְדֵי הַשְׁחִיטָה וְעָשָׂה מֵהֶם קָרְבָּנוֹת אֶחָד הַקְּרִיב לְפֶסַח וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן הִלְבִּישׁ עַצְמוֹ בִּלְבוּשֵׁי עֵשָׂו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית כז, טו): ״וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת בִּגְדֵי עֵשָׂו״ וְכוּ׳, כִּי יַעֲקֹב הָיָה מֻכְרָח לְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכָל הַהַשְׁפָּעוֹת וְכָל הַבְּרָכוֹת מֵעֵשָׂו, שֶׁהָיָה עֵשָׂו רוֹצֶה לְהַמְשִׁיכָם לְעַצְמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי תִּקֻּן הַדִּין שֶׁל בְּחִינַת יִצְחָק שֶׁמִּשָּׁם שָׁרְשׁוֹ. וְעַל־כֵּן הֻכְרַח יַעֲקֹב לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שֶׁהִלְבִּישׁ עַצְמוֹ בִּלְבוּשֵׁי עֵשָׂו שֶׁהֵם בְּחִינַת דִּינִים. וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הִכְנִיעוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר יִצְחָק (שָׁם כז, כב): ״הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו״, שֶׁיִּצְחָק הֵבִין, שֶׁהֶעֱבְדָּה הַזֹּאת הִיא מִבְּחִינַת יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בֶּאֱמֶת רַחֲמִים וְחֶסֶד, רַק שֶׁהִלְבִּישׁ עַצְמוֹ בִּלְבוּשׁ שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ בִּבְחִינַת גְּבוּרוֹת וְדִינִים, כְּדֵי לְהַכְנִיעַ עַל־יְדֵי־זֶה אֶת עֵשָׂו שֶׁהוּא הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, בִּבְחִינַת ״חַיִל בָּלַע וַיְקִיאֶנּוּ״. וְעַל־כֵּן אָז דַּיְקָא קִבֵּל יַעֲקֹב אֶת כָּל הַבְּרָכוֹת מִיִּצְחָק, כִּי כָּל זֶה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַתִּקּוּן שֶׁעָשָׂה יַעֲקֹב, עַל־יְדֵי בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת מֵעֵשָׂו, מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא. וְאָז נִמְשְׁכוּ כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת וְכָל הַבְּרָכוֹת לְיַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית כז, כח): ״וְיִתֶּן לְךָ אֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם״ וְכוּ׳ וְעַל־כֵּן אָז דַּיְקָא נֶאֱמַר: ״רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה״ וְכוּ׳, שֶׁנִּכְנַס עִמּוֹ רֵיחַ גַּן־עֵדֶן, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה סה, כב). שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ (כְּמַבְאָר הֵיטֵב בְּמַאֲמָר הִנֵּ״ל), כִּי יַעֲקֹב הִשְׁתַּמֵּשׁ אָז עִם בְּחִינָה זוֹ כַּנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה לִבְחִינַת רֵיחַ גַּן־עֵדֶן כַּנַּ״ל (עַיֵּן שָׁם בְּמַאֲמָר הִנֵּ״ל הֵיטֵב).

ו. **וְעַל־כֵּן** שְׁחִיטַת נְכָרִי נְבֵלָה וְכוּ׳ (יוֹרֶה־דֵּעָה, סִימָן ב), כִּי תִּקּוּן הַשְּׁחִיטָה שֶׁהוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, אִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי עַכּוּ״ם, כִּי צְרִיכִין לָזֶה בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיּוּכַל לַעֲשׂוֹת תִּקּוּן זֶה שֶׁל בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, אֲבָל הָעַכּוּ״ם הֵם מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, וְעַל יָדָם לֹא דַּי שֶׁלֹּא יַכְנִיעַ אֶת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַדִּין, אַדְרַבָּא, חַס וְשָׁלוֹם, יִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר בְּחִינַת הַדִּין וְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, כִּי מִשָּׁם שֹׁרֶשׁ הָעַכּוּ״ם. וְעַל־כֵּן לֹא רָצְתָה רִבְקָה שֶׁיַּעֲשֶׂה עֵשָׂו הַמַּטְעֲמִים, כִּי יָדְעָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁעֵשָׂו יַעֲשֶׂה הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי הַחֲלִיף שֶׁל הַשְׁחִיטָה שֶׁהוּא בְּחִינַת

׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, כִּי אַדְרַבָּא! עַל־יָדוֹ יִתְגַּבֵּר יוֹתֵר חַס וְשָׁלוֹם. אֲבָל יִשְׂרָאֵל הֵם כֻּלָּם בִּבְחִינַת בַּעֲלֵי־כֹּחַ, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קג, כ): ״גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ״ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן הֵם יְכוֹלִים לְתַקֵּן וּלְהַכְנִיעַ רוּחַ הַבַּהֲמִיּוּת, הֶעָדֵר הַדַּעַת עַל־יְדֵי הַחֲלִיף שֶׁל שְׁחִיטָה שֶׁהִיא בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ הַשּׁוֹחֵט שֶׁיִּהְיֶה מֻמְחֶה וּמֻחְזָק, כִּי מֻמְחֶה זֶה שֶׁלְּמוּת הַדַּעַת, כִּי צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה דַּעְתּוֹ בִּשְׁלֵמוּת כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְתַקֵּן פְּגַם הַדַּעַת שֶׁהִיא בְּחִינַת בַּהֲמִיּוּת. וְגַם צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בַּעַל־כֹּחַ לָזֶה, שֶׁיּוּכַל לְתַקֵּן הַבְּהֵמָה עַל־יְדֵי הַחֲלִיף, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ כַּנַּ״ל. שֶׁזֶּה בְּחִינַת מֻחְזָק שֶׁלֹּא יִתְעַלֵּף, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בַּעַל־כֹּחַ וְאָז יוּכַל לְתַקֵּן וּלְבָרֵר רוּחַ הַבַּהֲמִיּוּת וְכוּ׳, כַּנַּ״ל.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת ׳הַנְּגוּן שֶׁיִּתְעֹר לָעָתִיד׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיִּרְאוֹת שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא וּמַכְנִיעִין מְזוֹנָא דְּגוּפָא, בִּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה, כו): ״וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו״ (כְּמַבְאָר כָּל זֶה בְּמַאֲמָר הַנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב). וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַשְּׁחִיטָה דַּיְקָא שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַנַּ״ל שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, אָז מִתְגַּבֵּר בְּחִינַת מְזוֹנָא לֶאֱכֹל מֵהַבְּהֵמָה, כִּי אָז מִתְגַּבֵּר בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא. וְאָז הִיא רְאוּיָה לְמַאֲכַל יִשְׂרָאֵל, כִּי אֲכִילַת יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לִהְיוֹת בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא דַּיְקָא, וְלֹא בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא. כִּי מְזוֹנָא דְּגוּפָא הוּא בְּחִינַת עֵשָׂו, בְּחִינַת (שָׁם כה, ל): ״הַלְעִיטֵנִי נָא״. וּמְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, דְּהַיְנוּ אֲכִילָה בְּקֹדֶשׁ, בְּחִינַת (מִשְׁלֵי יג, כה): ״צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ״, זֶה בְּחִינַת יַעֲקֹב שֶׁהוּא מַכְנִיעַ אֶת עֵשָׂו בִּבְחִינַת: ׳וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת׳ וְכוּ׳, עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַתִּקּוּן הַנַּ״ל שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁמִּתְפַּלֵּל ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, שֶׁזֶּה בְּחִינַת שְׁחִיטָה, כַּנַּ״ל.

הִלְכוֹת מַתָּנוֹת כְּהֻנָּה הֲלָכָה ג׳ - נִכְלֶלֶת בְּהִלְכוֹת שְׁחִיטָה הֲלָכָה ד (אוֹת טו) וּבְהִלְכוֹת בִּיצִים הֲלָכָה ג׳ (אוֹת ג׳).

הִלְכוֹת אֵיבָר מִן הַחַי
הֲלָכָה א

הִלְכוֹת אֵיבָר מִן הַחַי עַל־פִּי הַתּוֹרָה ״דְּרֹשׁוּ ה׳ וְעֻזּוֹ״ בְּסִימָן לז, הַנִּזְכָּר לְעֵיל בְּהִלְכוֹת שְׁחִיטָה (הֲלָכָה ב).

א. **וְזֶה** בְּחִינַת אִסּוּר אֵיבָר מִן הַחַי, כִּי אֵין שְׁחִיטָה אֶלָּא מִן הַצַּוָּאר (יוֹרֶה־דֵּעָה, סִימָן כ), כִּי הַשְּׁחִיטָה הִיא לְהַכְנִיעַ כֹּחַ הַבַּהֲמִיּוּת וּלְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ מֵחַי לְמְדַבֵּר כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לִשְׁחֹט מִן הַצַּוָּאר דַּיְקָא, דְּהַיְנוּ הַקָּנֶה וְהַוֶּשֶׁט וְהַוְּרִידִין שֶׁהֵם סְמוּכִים לְכֻלֵּי הַדִּבּוּר. וְעַל־כֵּן תִּקּוּן הַשְּׁחִיטָה עַל יָדָם דַּוְקָא, כִּי דֶּרֶךְ

הֲלָכָה ב

עִנְיַן חָלָב וּדְבַשׁ שֶׁהַתּוֹרָה הַתִּירָה, וְאֵין בּוֹ מְשׁוּם אֵיבָר מִן הַחַי, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּכוֹרוֹת ו׳:) **שֶׁזֶּהוּ חִדּוּשׁ הוּא.**

הָעִנְיָן עַל־פִּי מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּמַאֲמָר ׳תִּקְעוּ־ג׳, הַמְדַבֵּר מִתּוֹכָחָה בִּלְקוּטֵי תִּנְיָנָא (סִימָן ח), וְאִיתָא שָׁם, שֶׁכְּשֶׁהַסִּטְרָא־אַחֲרָא יוֹנֶקֶת, חַס וְשָׁלוֹם, מֵהַדַּעַת וְהַחֶסֶד דִּקְדֻשָּׁה, וַאֲזַי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲזַי מִתְגַּבֵּר תַּאֲוַת נַאוּף, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי צְרִיכִין בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בְּחִינַת־דִּין. וְזֹאת הַתְּפִלָּה עוֹמֶדֶת לוֹ לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא בְּצַוָּארוֹ וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי־זֶה הַסִּטְרָא־אַחֲרָא מְקִיאָה כָּל הַקְּדֻשׁוֹת וְכָל הַדַּעַת וְכוּ׳ שֶׁבָּלְעָה וְכוּ׳. וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּפִלַּת פִּינְחָס בְּמַעֲשֵׂה זִמְרִי, שֶׁאָז הִתְפַּלֵּל ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קו, ל): ״וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל״ וְכוּ׳, וְזֶהוּ אוֹתִיּוֹת ׳וַיְפַלֵּל׳ רָאשֵׁי תֵּבוֹת: ׳וְרִחַשְׁתָּ לִפְנֵי פַּרְעֹה יְהִי לְתַנִּין״ וְכוּ׳ (שְׁמוֹת ז, ט). וְזֶה בְּחִינַת גֵּרִים, בְּחִינַת (שָׁם יח, א וּבְרַשִׁ״י): ״וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ״ - ׳מַה שְּׁמוּעָה שָׁמַע וּבָא? קְרִיעַת יַם סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק׳ וְכוּ׳, וְזֶה בְּחִינַת ׳רְעָמִים וְכוּ׳ עֲנָנִי דְּשַׁכְּכֵי מַיָּא׳ וְכוּ׳ (עֲנָנִים שֶׁשּׁוֹפְכִים מַיִם) (בְּרָכוֹת נט.). **וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִנְבוּאָה** וְכוּ׳ וְכוּ׳, **וְעַל־יְדֵי כָּל זֶה נִתְעוֹרֵר קוֹל הַנִּגּוּן הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן שֶׁשָּׁם גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין מְזוֹנָא דְּגוּפָא וְזוֹכִין לִמְזוֹנָא דִּנְשָׁמָתָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ, כִּי נוֹתְנִין רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת עַל־יְדֵי תּוֹכָחָתוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳** (עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב).

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת דְּבָרִים הַיּוֹצְאִים מִן הַחַי ב יוֹרֶה דֵּעָה סו

א. **וְזֶה** בְּחִינַת אִסּוּר אֵבֶר מִן הַחַי וּמְצִוֹת שְׁחִיטָה. כִּי אָסוּר לָנוּ לֶאֱכֹל שׁוּם דָּבָר מִן הַחַי, כִּי־אִם עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַשְּׁחִיטָה, כִּי הַחַי, דְּהַיְנוּ בְּהֵמָה וְחַיָּה, וְכֵיוֹצֵא, הֵם בִּבְחִינַת כְּסִילוּת, הֶעְדֵּר הַדַּעַת שֶׁמִּשָּׁם יְנִיקַת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת כְּסִילוּת, בְּחִינַת רוּחַ הַבַּהֲמִיּוּת שֶׁמִּשָּׁם אֲחִיזַת כָּל הַתַּאֲוֹוֹת, בִּפְרָט תַּאֲוָה הַכְּלָלִיּוּת שֶׁהִיא תַּאֲוַת נְאוּף, שֶׁהוּא בְּחִינַת בַּהֲמִיּוּת, הֶעְדֵּר הַדַּעַת, כִּי הַמּוֹחַ הוּא מְחִצָּה פְּרוּסָה בְּפָנֵי תַּאֲוָה זוֹ (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּמַאֲמַר הַנַּ״ל). וְעַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לָנוּ לֶאֱכֹל מִן הַחַי שֶׁלֹּא תִּתְגַּבֵּר עָלֵינוּ, חַס וְשָׁלוֹם, רוּחַ הַבַּהֲמִיּוּת, שֶׁלֹּא לִתֵּן, חַס וְשָׁלוֹם, יְנִיקָה לְרוּחַ הַבְּהֵמָה מֵרוּחַ הָאָדָם שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת. וּמַחֲמַת זֶה אָסוּר לָנוּ לֶאֱכֹל מִן הַחַי כִּי־אִם עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַשְּׁחִיטָה, כִּי הַשְּׁחִיטָה עַל־יְדֵי הַסַּכִּין שֶׁל שְׁחִיטָה שֶׁהוּא בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה לד, ו): ״חֶרֶב לַה׳״, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמט, ו): ״רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם״, זֶה בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, וְכַמְבֹאָר כָּל זֶה לְעֵיל בְּהֲלָכוֹת מַתָּנוֹת כְּהֻנָּה (הֲלָכָה ב), עַיֵּן שָׁם.

כִּי עַל־יְדֵי חֲטָא אָדָם הָרִאשׁוֹן נִתְעָרְבוּ כָּל הַדְּבָרִים, וְאָז עַל־יְדֵי אוֹתוֹ הַחֵטְא, עַל־יְדֵי־זֶה יָנְקָה הַסִּטְרָא־אַחֲרָא מֵהַדַּעַת וְהֶחְסֵד דִּקְדֻשָּׁה, כִּי עִקַּר הַפֶּגֶם שֶׁלּוֹ הָיָה בְּהַדַּעַת, בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת וְכוּ׳. וְאָז אָנוּ צְרִיכִין בְּכָל פַּעַם שֶׁצְּרִיכִין לְתַקֵּן וּלְבָרֵר וּלְהוֹצִיא הַחִיּוּת דִּקְדֻשָּׁה מִן הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת, אָז צְרִיכִין בְּכָל פַּעַם לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם כֹּחַ הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהִיא בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא כָּל חִיּוּתָהּ, כָּל הַקְּדֻשָּׁה וְהַחִיּוּת שֶׁבָּלְעָה, בִּבְחִינַת (אִיּוֹב כ, טו): ״חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ״ וְכוּ׳, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן בִּיצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁאָז הָיָה עִקַּר תִּקּוּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כַּמּוּבָא (פִּרְקֵי־עֵץ־חַיִּים, שַׁעַר חַג הַמַּצּוֹת פֶּרֶק א). כִּי גְּלוּת מִצְרַיִם הָיָה מֵחֲמַת פֶּגֶם חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כַּיָּדוּעַ, וְעַל־כֵּן, כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רָצָה לְהוֹצִיאָם וּלְתַקֵּן פֶּגֶם אָדָם הָרִאשׁוֹן, לְהוֹצִיא כָּל הַחִיּוּת וְהַקְּדֻשָּׁה מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, אָז הֻצְרַךְ מֹשֶׁה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, בְּחִינַת ״וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַּרְעֹה יְהִי לְתַנִּין״ וְכוּ׳ (כַּנַּ״ל בְּמַאֲמַר הַנַּ״ל), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַטֵּה מֹשֶׁה, שֶׁהוּא מַטֵּה עֹז, שֶׁזֶּה בְּחִינַת קְרִיעַת יַם־סוּף (כְּמּוּבָאר בְּמַאֲמַר הַנַּ״ל).

ב. **נִמְצָא,** שֶׁאִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל שׁוּם דָּבָר מִן הַחַי כִּי־אִם עַל־יְדֵי הַתִּקּוּן שֶׁל בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שְׁחִיטָה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן חָלַב הַיּוֹצֵא מִן הַחַי הַתְּרֵה הַתּוֹרָה, כִּי עִקַּר הֶחָלָב נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַלֵּדָה, שֶׁאָז ׳דָּם נֶעְכָּר וְנַעֲשָׂה חָלָב׳ (בְּכוֹרוֹת ו:), שֶׁזֶּה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַתִּקּוּן הַנַּ״ל שֶׁל בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, כִּי עִקַּר הַלֵּדָה נִמְשָׁךְ מִשָּׁם, כִּי כָּל הַהוֹלָדוֹת הֵם תִּקּוּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כַּיָּדוּעַ, כִּי בְּכָל הוֹלָדָה נִתְבָּרֵר בְּרוּרִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ מֵחֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כַּיָּדוּעַ (עֵץ־חַיִּים, שַׁעַר לט, פֶּרֶק א). וְעַל־כֵּן עִקַּר הַהוֹלָדָה נִמְשֶׁכֶת עַל־יְדֵי בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, כִּי אִתְעָרוּתָא דְּזִוּוּגָא מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה (הִתְעוֹרְרוּת הַזִּוּוּג הִיא מִצַּד הַגְּבוּרָה), כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וַיֵּשֶׁב קפו:), שֶׁזֶּה בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, כִּי הַזִּוּוּג הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה, כַּיָּדוּעַ. וְכַמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל גַּם־כֵּן עַל מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת ה:): ׳עַל תְּפִלָּתִי שֶׁתְּהֵא סְמוּכָה לְמִטָּתִי׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם (סִימָן ט). וּמֵחֲמַת פֶּגֶם אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁעִקַּר הַפֶּגֶם הָיָה בְּפֶגֶם הַבְּרִית (סֵפֶר הַלִּקּוּטִים, עֵקֶב, ח), עַל־כֵּן הֶהְכְרֵחַ שֶׁיִּהְיֶה הִתְעוֹרְרוּת הַזִּוּוּג מִסִּטְרָא דִּשְׁמָאלָא, שֶׁהוּא סִטְרָא דִּגְבוּרָה, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין שֶׁיִּהְיֶה לָזֶה גְּבוֹר גָּדוֹל וּבַעַל־כֹּחַ שֶׁיִּזְכֶּה שֶׁיִּהְיֶה זִוּוּגוֹ בְּקִדֻּשָּׁה, שֶׁלֹּא יִתְאַחֵז בּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, הַדִּין דִּסְטְרָא־אַחֲרָא שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹחִין דְּקַטְנוּת, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ תַּאֲוַת הַבַּהֲמִיּוּת, רַק צָרִיךְ

לִהְיוֹת גִּבּוֹר חָזָק וּבַעַל־כֹּחַ, בְּחִינַת (זֹהַר לֶךְ לְךָ צ.): "גִּבְרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ" (תְּהִלִּים קג, כ) — 'אִנּוּן דְּמִתְגַּבְּרִין עַל יִצְרֵיהוֹן, אִנּוּן דַּמְיָין לְמַלְאָכִין מַמָּשׁ' (אִלּוּ הֵמָּה מִתְגַּבְּרִים עַל יִצְרָם, אִלּוּ דּוֹמִים לְמַלְאָכִים מַמָּשׁ). וְאָז כְּשֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת גִּבּוֹר וּבַעַל כֹּחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל תַּאֲוָתוֹ, אָזַי אַף־עַל־פִּי שֶׁבַּהֶכְרֵחַ, אַף־עַל־פִּי־כֵן, הִתְעוֹרְרוּת הַזִּוּוּג מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, עִם כָּל זֶה אֵין הַסִּטְרָא־אַחֲרָא נֶאֱחָז בּוֹ כְּלָל, חַס וְשָׁלוֹם, אַדְרַבָּא, זִוּוּג בִּקְדֻשָּׁה הוּא בִּבְחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה, אַדְרַבָּא, מוֹצִיאִין כָּל הַקְּדֻשׁוֹת וְכָל הַדַּעַת וְכוּ׳ מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, בִּבְחִינַת "חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ" וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְבָרֵר וּמְתַקֵּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כַּנַּ״ל.

ג. **וְזֶה** בְּחִינַת קִדּוּשׁ בִּכּוֹרוֹת בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה, כִּי הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַהִתְחָלָה. וְעַל־כֵּן צִוְּתָה הַתּוֹרָה שֶׁהוֹלָדָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהוּא הַבְּכוֹר - יִתְּנוּ אוֹתוֹ לַכֹּהֵן. וְעִקַּר הַכְּהֻנָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד, כַּיָּדוּעַ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת דַּעַת (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּמַאֲמָר הַנַּ״ל). בִּבְחִינַת (מַלְאָכִי ב, ז): "כִּי שִׂפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַּעַת", עִקַּר הַכְּהֻנָּה נִמְשָׁךְ רַק עַל־יְדֵי בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת תְּפִלַּת פִּינְחָס בְּמַעֲשֵׂה זִמְרִי וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. כִּי אָז דִּיקָא כְּשֶׁקִּנֵּא פִּינְחָס בְּמַעֲשֵׂה זִמְרִי 'וַיַּעֲמֹד פִּנְחָס וַיְפַלֵּל', וְהִתְפַּלֵּל 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', אָז דִּיקָא זָכָה לִכְהֻנָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר כה, יב): "לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי וְכוּ׳ וְהָיְתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם" וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן כָּל הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם נִקְרָאִים "בַּעֲלֵי כֹחַ", כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשׁ״י עַל פָּסוּק (קֹהֶלֶת יב, ג): "וְהִתְעַוְּתוּ אַנְשֵׁי הֶחָיִל" - 'אִלּוּ הַכֹּהֲנִים שֶׁהָיוּ גִּבּוֹרִים' וְכוּ׳. וְכֵן זֶה הַפָּסוּק "וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַּרְעֹה יְהִי לְתַנִּין", שֶׁהוּא מְרַמֵּז עַל ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, זֶה הַפָּסוּק נֶאֱמַר עַל אַהֲרֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (שְׁמוֹת ז, ט): "וְאָמַרְתָּ אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת מַטֶּךָ וְהַשְׁלֵךְ" וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה אַהֲרֹן לְכְהֻנָּה, כִּי עַל־יְדֵי ׳הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, עַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין אֶת כָּל הַחִיּוּת וְכָל הַקְּדֻשׁוֹת וְכָל הַדַּעַת וְהֶחָסֶד שֶׁבַּלְּעָה הַסִּטְרָא־אַחֲרָא. וְאָז חוֹזֵר הַדַּעַת וְהֶחָסֶד אֶל הַקְּדֻשָּׁה, וְנִשְׁלָם הַדַּעַת וְהֶחָסֶד דִּקְדֻשָּׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּהֵן כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִתֵּן הַבְּכוֹר שֶׁהוּא הוֹלָדָה רִאשׁוֹנָה לַכֹּהֵן, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשָּׁה לְהַבְּכוֹר לְהוֹלָדָה רִאשׁוֹנָה עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הַכֹּהֵן, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר קְדֻשַּׁת הַהוֹלָדָה כַּנַּ״ל. וְהַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַהַתְחָלָה, וַאֲזַי כָּל הַהוֹלָדוֹת שֶׁאַחַר־כָּךְ - כֻּלָּם מְקַבְּלִים קְדֻשָּׁה מִשָּׁם.

כִּי הַלֵּדָה זֶה בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁהִיא בְּחִינַת לֵדָה, כַּיָּדוּעַ, וְאָז נִתְבָּרֵר וְיוֹצֵא מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא כָּל הַקְּדֻשׁוֹת שֶׁבָּלְעָה כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן אָז ׳דָּם נֶעְפָּר וְנַעֲשֶׂה חָלָב׳, כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן תֵּכֶף בִּיצִיאַת מִצְרַיִם נִצְטַוּוּ מִצְוָה רִאשׁוֹנָה לְקַדֵּשׁ בְּכוֹרוֹת בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה (שְׁמוֹת יג, ב). כִּי עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁהוּא בְּחִינַת לֵדָה הָיָה עַל־יְדֵי בְּחִינָה זוֹ - עַל־יְדֵי בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, בְּחִינַת (שָׁם ז, ט): "וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַּרְעֹה" וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן נִצְטַוּוּ תֵּכֶף לְקַדֵּשׁ בְּכוֹרוֹת, כִּי קִדּוּשׁ בְּכוֹרוֹת הוּא בְּחִינָה זוֹ - לְהַמְשִׁיךְ כֹּחַ מִבְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה הַנַּ״ל שֶׁמִּשָּׁם קְדֻשַּׁת הַלֵּדָה, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן בַּתְּחִלָּה הָיְתָה הָעֲבוֹדָה בַּבְּכוֹרוֹת, וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁחָטְאוּ - נִפְסְלוּ וְנִבְחֲרוּ כֹּהֲנִים תַּחְתֵּיהֶם (בְּמִדְבַּר רַבָּה ד, ח). כִּי הָעֲבוֹדָה שֶׁל קָרְבָּנוֹת זֶהוּ בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, כִּי כָּל הַקָּרְבָּנוֹת הֵם בְּחִינַת תְּפִלָּה, כִּי הַתְּפִלָּה בִּמְקוֹם קָרְבָּן (בְּרָכוֹת כו.). וְעִקַּר הַקָּרְבָּנוֹת הִיא זְרִיקַת הַדָּמִים עַל הַמִּזְבֵּחַ וְהַדָּמִים הֵם בְּחִינַת דִּינִים (פְּרִקֵּי כג, ד). וְעַל־כֵּן הַקָּרְבָּנוֹת הֵם בִּבְחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַכֹּהֲנִים, שֶׁהֵם אַנְשֵׁי חַיִל גִּבּוֹרֵי כֹחַ כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין וּמוֹצִיאִין כָּל הַחִיּוּת שֶׁל הַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁנִּתְעָרֵב שָׁם עַל־יְדֵי הַחֲטָאִים שֶׁעַלֵיהֶם בָּא הַקָּרְבָּן. וְעַל־כֵּן בִּתְחִלָּה הָיְתָה הָעֲבוֹדָה בַּבְּכוֹרוֹת, כִּי הֵם גַּם־כֵּן בִּבְחִינָה זוֹ כַּנַּ״ל, עַד שֶׁחָטְאוּ בָּעֵגֶל וְאָז נִפְסְלוּ וְאָז נִבְחֲרוּ הַכֹּהֲנִים תַּחְתֵּיהֶם, כִּי הַכֹּהֲנִים הֵם בְּחִינַת גִּבּוֹרֵי כֹחַ כַּנַּ״ל, וְהֵם קְדוֹשִׁים בְּקְדֻשַּׁת הַבְּרִית, כִּי יֵשׁ לָהֶם הַרְבֵּה מִצְווֹת בְּקְדֻשַּׁת הַבְּרִית יוֹתֵר מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן הֵם בְּחִינַת בַּעֲלֵי כֹחַ. וְעַל־כֵּן עִקַּר הָעֲבוֹדָה שֶׁל הַקָּרְבָּנוֹת עַל יָדָם, כִּי הֵם יְכוֹלִים לְתַקֵּן בְּחִינַת הַתַּקּוּן עַל־יְדֵי בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות דברים היוצאים מן הכלי ב יוֹרֶה דֵּעָה סז

הַנַּ״ל שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קָרְבָּנוֹת כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִתֵּן הַבְּכוֹר לַכֹּהֵן כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשָּׁה לְלֶדֶת רְאשׁוֹנָה עַל־יְדֵי הַכֹּהֵן וְכוּ׳, כַּנַּ״ל.

ד. **וְעַל־כֵּן** עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם הָיָה עַל־יְדֵי מַצַּת בְּכוֹרוֹת, שֶׁהִיא מַכָּה אַחֲרוֹנָה וּבְהַתְרָאָה תְּחִלָּה, כִּי כָּל הַמַּכּוֹת שֶׁל מִצְרַיִם – כֻּלָּם בָּאוּ עַל־יְדֵי תְּפִלַּת מֹשֶׁה, כִּי כָּל הַנְּפָשִׁים וְכָל הַמּוֹפְתִים הַנּוֹרָאִים שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה - כֻּלָּם הָיוּ עַל־יְדֵי תְּפִלָּתוֹ. נִמְצָא כְּשֶׁהֲצָרָךְ מֹשֶׁה לְהִתְפַּלֵּל שֶׁיָּבִיא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַכּוֹת עַל פַּרְעֹה, זֹאת הַתְּפִלָּה הִיא 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין'. אֲבָל מֹשֶׁה הָיָה בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל וְלֹא יָכְלָה הַסִּטְרָא־אַחֲרָא לְהִתְגַּבֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי־זֶה לִשְׁלֹט גַּם בְּיִשְׂרָאֵל, כִּי־אִם אַדְרַבָּא! עַל־יְדֵי־זֶה הוֹצִיא כָּל הַחִיּוּת וְכוּ׳ מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהִכְנִיעַ הַסִּטְרָא־אַחֲרָא בְּכָל פַּעַם, וְלֹא הָיָה לָהּ שׁוּם שְׁלִיטָה עַל יִשְׂרָאֵל. וּבְכָל מַכָּה וּמַכָּה הִפְלִיא ה׳ בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳. וְהָעִקָּר הָיָה מַצַּת בְּכוֹרוֹת, שֶׁאָז הִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם תֹּקֶף הַדִּין עַד שֶׁמֻּתָּר כָּל בְּכוֹרֵיהֶם, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הֵגֵן גֶּדֶל הַכֹּחַ שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁלֹּא הָיָה, חַס וְשָׁלוֹם, שׁוּם שְׁלִיטָה לְהַדִּין בִּבְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות יב, יג): ״וּפָסַחְתִּי עֲלֵיכֶם וְלֹא יִהְיֶה בָכֶם נֶגֶף״ וְכוּ׳, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁל מֹשֶׁה הָיָה בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וּמוֹצִיאִין מִמֶּנָּה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכָל הַחִיּוּת שֶׁבָּלְעָה וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, בְּחִינַת לֶדֶת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְאָז 'דָּם נֶעְבָּר וְנַעֲשָׂה חָלָב', כִּי נִתְבַּטֵּל הַדִּין וְנִתְהַפֵּךְ לְרַחֲמִים. וְעַל־כֵּן חָלָב הַתִּירָה תּוֹרָה וְאֵין בּוֹ מִשּׁוּם אִסּוּר אֵיבָר מִן הַחַי, כִּי עִקַּר הֶחָלָב נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי הַלֶּדֶת, שֶׁאָז 'דָּם נֶעְבָּר וְנַעֲשָׂה חָלָב'. וְהַלֶּדֶת הִיא בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע הַסִּטְרָא־אַחֲרָא – רוּחַ הַבְּהֵמִיּוּת וּמוֹצִיאִין מִמֶּנָּה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן הֶחָלָב מֻתָּר בַּאֲכִילָה, כִּי כְּבָר נִכְנָע רוּחַ הַבְּהֵמִיּוּת מִשָּׁם עַל־יְדֵי הַלֶּדֶת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, כִּי עִקַּר אִסּוּר אֵיבָר מִן הַחַי הוּא מֵחֲמַת שֶׁצָּדַיִן שׁוֹלֵט רוּחַ הַבְּהֵמִיּוּת שֶׁאֵינוֹ נִכְנָע כִּי־אִם עַל־יְדֵי הַשְׁחִיטָה כַּנַּ״ל, אֲבָל הֶחָלָב הַנַּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַלֶּדֶת מֻתָּר וְאֵין בּוֹ מִשּׁוּם אֵיבָר מִן הַחַי, כִּי כְּבָר נִכְנָע רוּחַ הַבְּהֵמִיּוּת וְהוֹצִיאוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַקְּדֻשָּׁה עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַלֶּדֶת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל.

ה. **וְזֶהוּ** גַּם־כֵּן בְּחִינַת דְּבַשׁ שֶׁהִתִּירָה תּוֹרָה, כִּי דְּבַשׁ הוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת, כַּיָּדוּעַ (תקוני־זהר תקון יט; מא.), בְּחִינַת (שפטים יד, יח): ״מַה מָּתוֹק מִדְּבַשׁ וּמֶה עַז מֵאֲרְיֵ״. וְעַל־כֵּן שִׁמְשׁוֹן הַגִּבּוֹר כְּשֶׁהָלַךְ לִשָּׂא אִשָּׁה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים מָצָא דְּבַשׁ בְּגְוִיַּת הָאֲרִי, כִּי שִׁמְשׁוֹן הַגִּבּוֹר הָיָה צָרִיךְ אָז לְהִתְגַּבֵּר עַל פְּלִשְׁתִּים שֶׁהָיוּ מוֹשְׁלִים בְּיִשְׂרָאֵל, דְּהַיְנוּ שֶׁהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁהֵם הָאֻמּוֹת, שֶׁהִתְגַּבְּרוּ עַל יִשְׂרָאֵל אָז הָיָה יְנִיקָתָם מֵהַקְּדֻשָּׁה. וְאָז צָרִיכִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בִּבְחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ. וְעַל־כֵּן הָיָה הַנֵּס עַל־יְדֵי שִׁמְשׁוֹן הַגִּבּוֹר, שֶׁהָיָה גִּבּוֹר וּבַעַל כֹּחַ וְהָיָה לוֹ כֹּחַ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה כָּזוֹ. וְעַל־כֵּן הָלַךְ אָצְלָם לִשָּׂא אִשָּׁה, אָצְלָם דַּיְקָא כְּדֵי לְהוֹרִיד עַצְמוֹ עֲלֵיהֶם וְהֵם יִרְצוּ לְהִתְאַחֵז בּוֹ, וְהוּא מִתְקֵף גְּבוּרָתוֹ וְכֹחוֹ יִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם יד, ד): ״כִּי מֵה׳ הִיא כִּי תֹאֲנָה הוּא מְבַקֵּשׁ מִפְּלִשְׁתִּים״, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁאָז הַסִּטְרָא־אַחֲרָא רוֹצָה לְהִתְאַחֵז בָּהּ, כִּי אֶחְיֶזְתָּם תָּמִיד בִּבְחִינַת דִּין, אֲבָל מֵחֲמַת שֶׁהוּא בַּעַל־כֹּחַ, אֲזַי זֹאת הַתְּפִלָּה עוֹמֶדֶת לָהֶם בְּצַוָּארָם עַד שֶׁמְּקִיאִים כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכוּ׳ (כְּמִבְּאָר שָׁם הֵיטֵב בְּמַאֲמָר הַנַּ״ל). וְזֶהוּ בְּעַצְמוֹ עִנְיַן שִׁמְשׁוֹן כַּנַּ״ל, כִּי אֵצֶל הַצַּדִּיקִים הַזִּוּוּג וְהַתְּפִלָּה הֵם בְּחִינָה אַחַת, כַּנַּ״ל (אות ב).

וְיִשְׂרָאֵל בִּכְלָל הֵם בִּבְחִינַת רַחֲמָנוּת, כִּי 'שְׁלֹשָׁה סִימָנִים יֵשׁ בְּאֻמָּה זוֹ, רַחֲמָנִים' וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (יבמות עט.). וְהָעַכּוּ״ם הֵם תַּקִּיפֵי לִבָּא (לְגוֹיִם יֵשׁ לֵב קָשֶׁה), בְּחִינַת דִּין, וְעַל־כֵּן אָסוּר לָנוּ לְהִתְחַתֵּן עִמָּהֶם, כִּי הַזִּוּוּג שֶׁל יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לִהְיוֹת בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְדַעַת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַבְּרִית [וְעַיֵּן מִזֶּה בְּאֻבָּן הָעֵזֶר בְּהִלְכוֹת אִישׁוּת לְעִנְיַן יוּחֲסִין, שֶׁהַסִּימָן הוּא, רַחֲמָנִים, גּוֹמְלֵי חֲסָדִים וְכוּ׳, (טור סימן ב׳ סעיף ב-ד) עַיֵּן שָׁם]. וְשִׁמְשׁוֹן הַגִּבּוֹר מֵחֲמַת שֶׁהָיָה צָרִיךְ אָז לְהוֹצִיא הַחִיּוּת מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא לְהִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם, עַל־כֵּן הֶכְרַח לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, וְעַל־כֵּן נִתְחַתֵּן עִמָּהֶם,

שֶׁהֵם בְּחִינַת דִּין, וְהֵם יִרְצוּ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהִתְאַחֵז בּוֹ, אֲבָל הוּא בְּתַקֶּף כֹּחוֹ יִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם וְיוֹצִיא מִשָּׁם כָּל הַחִיּוּת שֶׁבָּלְעוּ, וְיַכְנִיעֵם וְיַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל.

וְעַל־כֵּן מָצָא אָז דְּבַשׁ בִּגְוִיַּת הָאַרְיֵה, כִּי הַדְּבַשׁ נִמְשָׁךְ מִשָּׁם, מִבְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ וְכוּ', כִּי הַדְּבַשׁ הוּא טָהוֹר הַיּוֹצֵא מִן טָמֵא וְהוּא חִדּוּשׁ, כִּי הַדְּבוֹרִים מְרַמְּזִים עַל הַסִּטְרָא־אַחֲרָא הַמְסַבֶּבֶת אֶת הַקְּדֻשָּׁה, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים קיח, יב־יג־יד): **סַבּוּנִי כִדְבוֹרִים** וְכוּ', דָּחֹה דְּחִיתַנִי לִנְפֹּל וַה' עֲזָרָנִי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וְכוּ' - הֵינוּ כְּשֶׁהַסִּטְרָא־אַחֲרָא מְסַבֶּבֶת אֶת הַקְּדֻשָּׁה בִּבְחִינַת **סַבּוּנִי כִדְבוֹרִים** וְהֵם רוֹצִים לִדְחוֹתוֹ וּלְהַפִּילוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי צְרִיכִים לְקַבֵּל כֹּחַ מֵהַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ. וְזֶה עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ - 'וְזִמְרָת' הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה, הֵינוּ הַתְּפִלָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין, בְּחִינַת עֹז וּגְבוּרוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה - כִּי עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה זוֹ מְקַבְּלִין יְשׁוּעָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מְתִיקוּת הַדְּבַשׁ הַיּוֹצֵא מֵהַדְּבוֹרִים דַּיְקָא, שֶׁהֵם טְמֵאִים בְּחִינַת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא, כִּי מִשָּׁם דַּיְקָא מוֹצִיאִין מְתִיקוּת הַדְּבַשׁ, כִּי הַסִּטְרָא־אַחֲרָא מְקִיאָה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעָה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן הַתּוֹרָה הַתּוֹרָה דְּבַשׁ, כִּי הוּא נִמְשָׁךְ גַּם־כֵּן מִבְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וּמוֹצִיאִין מִמֶּנָּה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַדְּבַשׁ הַיּוֹצֵא מִן הַדְּבוֹרִים, כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן אוֹכְלִין דְּבַשׁ בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה, כִּי אָז בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה הַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' (כַּנַּ"ל שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל), וּמִשָּׁם הוּא בְּחִינַת הַדְּבַשׁ, כַּנַּ"ל.

שַׁיָּךְ לְעִנְיָן

וְזֶהוּ (שָׁם טו): "קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה" - "קוֹל רִנָּה" דַּיְקָא, זֶהוּ בְּחִינַת קוֹל הַנִּגּוּן שֶׁנִּתְעוֹרֵר עַל־יְדֵי הַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהִיא בְּחִינַת "נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן" וְכוּ' (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עַיֵּן שָׁם).

ו. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת שֶׁהוּא מַתַּן־תּוֹרָה. כִּי הַתּוֹרָה מִפִּי הַגְּבוּרָה נִתְּנָה - מִבְּחִינַת גְּבוּרוֹת, כִּי עִקַּר הַתּוֹרָה נִמְשֶׁכֶת עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה יְצִיאַת־מִצְרַיִם וּקְרִיעַת יַם־סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּא יִתְרוֹ וְנִתְגַּיֵּר, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין רְעָמִים בְּחִינַת 'עֲנָנֵי דְּשָׁפְכֵי מַיָּא' וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשֶׁכֶת הַתּוֹרָה, עַל־יְדֵי שֶׁיּוֹצְאִין וְנִתְגַּלִּים מֵימֵי הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַתּוֹרָה, וְעַל־כֵּן הָיָה קַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים, דְּהֵינוּ רְעָמִים שֶׁהֵם בְּחִינַת (בְּרָכוֹת כט.): 'עֲנָנֵי דְּשַׁפְכֵי מַיָּא' וְכוּ' כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת שְׁבוּעוֹת הוּא חֶסֶד גָּדוֹל וְרַחֲמִים גְּדוֹלִים, רַק שֶׁזֶּה הַחֶסֶד נִתְגַּלָּה עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת יְצָחָק, בְּחִינַת שׁוֹפָר שֶׁל אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק שֶׁהָיָה בְּעֵת מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וּמוֹצִיאִין מִמֶּנָּה כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְכָל הַדַּעַת וְכָל הַחֶסֶד וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִנְבוּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת (דְּבָרִים ה, ד): "פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה' עִמָּכֶם" שֶׁהָיָה בְּעֵת מַתַּן תּוֹרָה (כְּמִבְּאָר שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם), וְאָז 'דָּם נָעְכָּר וְנַעֲשָׂה חָלָב', כִּי נִמְתָּק הַדִּין וְנִתְהַפֵּךְ לְרַחֲמִים, שֶׁזֶּה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ"ל, וְעַל־כֵּן אוֹכְלִין מַאֲכָלֵי חָלָב בְּשָׁבוּעוֹת.

ז. **וּמֵחֲמַת** שֶׁהַדְּבַשׁ נִמְשָׁךְ מִבְּחִינָה זוֹ, מִבְּחִינַת הַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, עַל־כֵּן נֶאֱמַר בּוֹ (מִשְׁלֵי כה, טז): "דְּבַשׁ מָצָאתָ אֱכֹל דַּיֶּךָּ פֶּן תִּשְׂבָּעֶנּוּ וַהֲקֵאתוֹ", וּכְתִיב (שָׁם כה, כז): "אָכֹל כְּבֹד דְּבַשׁ הֲרִבוֹת לֹא טוֹב", כִּי שָׁם צְרִיכִין לְהִיוֹת בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל, וְגַם אֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ הַרְבֵּה בִּבְחִינָה זוֹ - שֶׁלֹּא תִּתְאַחֵז בּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, הַסִּטְרָא־אַחֲרָא. וְעַל־כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סוֹטָה ט:) שֶׁגַּם שִׁמְשׁוֹן פָּגַם אָז, כִּי כְּשֶׁנִּכְנַס בִּבְחִינַת דִּין, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא סָבְנָה גְּדוֹלָה, וּצְרִיכִין לִבְרֹחַ מִשָּׁם תֵּכֶף בִּבְחִינַת "דְּבַשׁ מָצָאתָ אֱכֹל דַּיֶּךָּ" כַּנַּ"ל, כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה הוּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְכוּ' (כַּנַּ"ל בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל).

הֲלָכָה ג' - לֹא יָדַעְתִּי אֵיזֶה.

וַהֲלָכָה ד' - נִכְלֶלֶת בְּהִלְכוֹת סִימָנֵי בְּהֵמָה וְחַיָּה הֲלָכָה ד' (אוֹת לו).

ריבוי הבתים

בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ בְּעִקְבָא דִּמְשִׁיחָא שֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא הִתְפַּשְׁטָה וְהִתְגַּבְּרָה מְאֹד מְאֹד לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ מֵחֲמַת שֶׁהִיא רוֹאָה שֶׁעוֹד מְעַט מְעַט יָבוֹא מָשִׁיחַ וְיוֹצִיא בִּלְעָהּ מִפִּיהָ, עַל־כֵּן כָּל מַה שֶּׁאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה לִפְעָמִים אֵיזֶה דָּבָר שֶׁשַּׁבְּקְדֻשָּׁה הֵן לְמוּד הַתּוֹרָה אוֹ תְּפִלָּה אוֹ צְדָקָה וּגְמִילוּת חֲסָדִים אוֹ שְׁאָרֵי אֵיזֶה מִצְוֹות, הַכֹּל הוּא עָקָר מְאֹד מְאֹד בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרַךְ. וְהוּא נִצְרָךְ מְאֹד מְאֹד לְבַעַל הַשָּׂדֶה הָעוֹסֵק בְּתִקּוּנֵי הַשָּׂדֶה, שֶׁהוּא תִּקּוּן כָּל הַנְּשָׁמוֹת וְכָל הָעוֹלָמוֹת. כִּי כָּל דָּבָר שֶׁשַּׁבְּקְדֻשָּׁה גָּדוֹל אוֹ קָטָן הַכֹּל נִצְרָךְ לוֹ מְאֹד לְבִנְיַן הַקְּדֻשָּׁה שֶׁהוּא עוֹסֵק לִבְנוֹת. וְעַל־כֵּן אַף־עַל־פִּי שֶׁזֶּה הָאָדָם שֶׁעָשָׂה הַדָּבָר שֶׁשַּׁבְּקְדֻשָּׁה אוֹ עָסַק כְּבָר קְצָת בַּעֲבוֹדַת ה' יָמִים אוֹ שָׁנִים נָפַל אַחַר כָּךְ, אֲפִלּוּ אִם נִפְילָתוֹ גְּדוֹלָה מְאֹד רַחֲמָנָא לִצְלָן, וַאֲפִלּוּ אִם חָזַר וְנִתְעוֹרֵר לַעֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ וְחָזַר וְנָפַל וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, אֲפִלּוּ אִם יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, אַף־עַל־פִּי־כֵן תֵּדַע וְתַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁאֵין שׁוּם דִּבּוּר וְלֹא שׁוּם עֲבוֹדָה קַלָּה נֶאֱבָד לְעוֹלָם. וַאֲפִלּוּ הִתְעוֹרְרוּת בְּעָלְמָא וּמַחֲשָׁבָה טוֹבָה אֵינוֹ נֶאֱבָד לְעוֹלָם. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ לֵית רְעוּתָא טָבָא דְּאִתְאֲבֵד וְכוּ'. כִּי תֵּכֶף כְּשֶׁנִּתְעוֹרֵר בְּאֵיזֶה הִתְעוֹרְרוּת בְּעָלְמָא מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁעוֹשֶׂה אֵיזֶה עֲבֵרָא דְּקְדֻשָּׁה, תֵּכֶף חוֹטֵף אוֹתוֹ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר הָעוֹסֵק בְּתִקּוּן הַשָּׂדֶה, הוּא חוֹטֵף אוֹתוֹ וּמַכְנִיס אוֹתוֹ לְמָקוֹם שֶׁמַּכְנִיס לְצֹרֶךְ הַבִּנְיָן הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא שֶׁהוּא עוֹסֵק לִבְנוֹת לְהַכְנִיס לְשָׁם כָּל הַנִּדָּחִים שֶׁבָּעוֹלָם וְלֹא יִשָּׁאֵר אֶחָד מֵהֶם בַּחוּץ. וְכַמּוּבָן מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ - ג' (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח) בְּעִנְיַן רִבּוּי הַבָּתִּים הַנִּפְלָאִים שֶׁנִּתְוַסְּפִין בְּלִי שִׁעוּר כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף שֶׁכֵּן אֶחָד לְדָבָר שֶׁשַּׁבְּקְדֻשָּׁה, עַיֵּן שָׁם עַל פָּסוּק וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי וְכוּ'. מוּבָן וּמְבֹאָר שָׁם שֶׁכְּשֶׁיֵּשׁ לְמָשָׁל עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים עוֹסְקִים בִּתְפִלָּה כְּשֶׁבָּא וְנִתְוַסֵּף לָהֶם עוֹד אֶחָד, אֲזַי נִתְרַבִּין הַבָּתִּים שֶׁל הַתְּפִלָּה בְּלִי שִׁעוּר, כִּי כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף אוֹת אֶחָד עַל צֵרוּף שֶׁל עֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת אֲזַי נִצְטָרְפִין כָּל הָאוֹתִיּוֹת אַלְפֵי אַלְפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת פְּעָמִים מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחְשֹׁב וְכוּ' עַיֵּן שָׁם. וְרַבֵּנוּ זַ"ל דִּקְדֵּק וְקָרָא הַנִּתְוַסֵּף בְּשֵׁם שָׁכֵן, וְכַמְּרֻמָּז בַּפָּסוּק וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי, 'שָׁכֵן' דַּיְקָא. כְּמוֹ מִי שֶׁדָּר בִּשְׁכֵנוּת אֲצֶל אֵיזֶה בַּעַל הַבַּיִת שֶׁהוּא רַק לְפִי שָׁעָה, וְאַחַר כָּךְ בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן יוֹצֵא מִשָּׁם, כְּמוֹ כֵן כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף אָדָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא בִּבְחִינַת שְׁכֵנוּת שֶׁאֵינוֹ נִקְבָּע עִמָּהֶם בִּקְבִיעוּת, אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל־יְדֵי שֶׁכֵּן בְּעָלְמָא לְדָבָר שֶׁשַּׁבְּקְדֻשָּׁה שֶׁהוּא רַק לְפִי שָׁעָה, נִתְוַסְּפִין גַּם־כֵּן הַבָּתִּים שֶׁל הַתְּפִלָּה בְּלִי שִׁעוּר וְעֵרֶךְ וּמִסְפָּר וְכוּ' כַּמְבֹאָר שָׁם. וְנַעֲשֶׂה עַל יָדוֹ שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה בְּלִי שִׁעוּר אַף־עַל־פִּי שֶׁאַחַר כָּךְ נִתְרַחֵק כְּמוֹ הַשָּׁכֵן:

וְכֵן רוֹאִין בְּחוּשׁ לְמָשָׁל כְּשֶׁיֵּשׁ תִּשְׁעָה אֲנָשִׁים וּצְרִיכִין לוֹמַר דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה קַדִּישׁ אוֹ קְדֻשָּׁה אֲפִלּוּ אִם כֻּלָּם צַדִּיקִים גְּדוֹלִים אֵינָם יְכוֹלִים לוֹמַר הַקְּדֻשָּׁה בְּתִשְׁעָה, וּכְשֶׁבָּא אֶצְלָם אֶחָד אֲפִלּוּ הַפָּחוּת שֶׁבַּפְּחוּתִים מִן הַשּׁוּק לִפְעָמִים אֵיזֶה שָׁעָה וּמְצָרְפִים אוֹתוֹ לְמִנְיָן אַף־עַל־פִּי שֶׁתֵּכֶף וּמִיָּד חוֹזֵר אֶל הַשּׁוּק, אַף־עַל־פִּי־כֵן כַּמָּה שַׁעֲשׂוּעִים גָּרַם לַה' יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל הַקְּדֻשָּׁה נִגְמַר עַל יָדוֹ וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה שָׁם מִנְיָן בִּלְעָדוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם הָיוּ שָׁם כַּמָּה מִנְיָנִים, אַף־עַל־פִּי־כֵן כָּל מַה שֶּׁנִּתְוַסֵּף נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל נִתְוַסֵּף קְדֻשָּׁתוֹ וּכְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי בְּרֹב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ, עַל־כֵּן תֵּכֶף כְּשֶׁנִּצְטָרֵף עִמָּהֶם עוֹד אֶחָד נִתְרַבֶּה הַקְּדֻשָּׁה יוֹתֵר וְיוֹתֵר. אַדְרַבָּה כָּל מַה שֶּׁמִּתְחַבְּרִין יוֹתֵר אֲנָשִׁים בַּקְּדֻשָּׁה כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף עֲלֵיהֶם עוֹד אֶחָד נַעֲשֶׂה עַל יָדוֹ תִּקּוּנִים וּבְנְיָנִים נִפְלָאִים הַרְבֵּה הַרְבֵּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר אַלְפֵי אַלְפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת בְּלִי שִׁעוּר, כַּמּוּבָן הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה "תִּקְעוּ" הַנַּ"ל בְּעִנְיַן שָׁלֹשׁ אֲבָנִים בּוֹנוֹת שִׁשָּׁה בָּתִּים וְכוּ', חָמֵשׁ - מֵאָה וְעֶשְׂרִים, שֵׁשׁ - שְׁבַע מֵאוֹת, עֶשְׂרִים כוּ' וְכוּ' מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחְשֹׁב. עַיֵּן שָׁם וְהָבֵן הֵיטֵב:

נִמְצָא שֶׁכָּל מַה שֶּׁהָאָדָם עוֹשֶׂה אֵיזֶה עֲבֵדָא בְּעָלְמָא בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אַף־עַל־פִּי שֶׁאַחַר כָּךְ עוֹשֶׂה מַה שֶּׁעוֹשֶׂה חַס וְשָׁלוֹם, אַף־עַל־פִּי־כֵן וְאֹת הָעֲבֵדָא אֵינָהּ נֶאֱבֶדֶת לְעוֹלָם וּכְבָר נִצְטָרְפָה אֶל הַבִּנְיָן הַנִּפְלָא, וְגָרְמָה תִּקּוּן גָּדוֹל לִבְנְיַן הַקְּדֻשָּׁה, וְנִתְרַבֶּה כַּמָּה אַלְפֵי אַלְפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת בָּתִּים עַל יָדָהּ וְכַנַּ"ל. וְאִם יְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם כָּל יְמֵי חַיָּיו לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ אֲפִלּוּ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מַה שֶּׁיַּעֲבֹר, אֲזַי סוֹף כָּל סוֹף יִתְקַבְּצוּ כָּל אֵלּוּ הַתִּקּוּנִים שֶׁגָּרַם בְּכָל עֲבוֹדָה וּבְכָל הַתְחָלָה, וְכֻלָּם יִתְקַבְּצוּ לְעֻזָּרְתּוֹ לְחַזְּקוֹ וּלְאַמְּצוֹ לָשׁוּב לַה' יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת. וְאִם רֵאשִׁיתוֹ מִצְעָר אַחֲרִיתוֹ יִשְׂגֶּה מְאֹד, וְאָז יִרְאֶה מַה שֶּׁפָּעַל עַל־יְדֵי כָּל עֲבֵדָא שֶׁבִּקְדֻשָּׁה שֶׁאֵין שׁוּם דָּבָר נֶאֱבָד לְעוֹלָם, וְכֵן הוּא בִּכְלָלִיּוּת יִשְׂרָאֵל. (תפילת ערבית ד אות לד)

שֶׁזֶּה הוּא בְּחִינַת תַּרְגּוּם כַּנַּ"ל, אֲבָל צָרִיךְ הָאָדָם לְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ בַּמֻּתָּר לוֹ, דְּהַיְנוּ לָצֵאת מִבְּחִינַת הֶתֵּר לִבְחִינַת קְדֻשָּׁה, דְּהַיְנוּ בְּחִינַת מִשְׁבָּת לְשַׁבָּת שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוּת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל שְׁמִירַת הַבְּרִית, בְּחִינַת 'קַדֵּשׁ עַצְמְךָ בַּמֻּתָּר לָךְ'.

וְזֶה יָרוּעַ, שֶׁיֵּשׁ בְּכָל בְּחִינָה וּמַדְרֵגָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ כָּל הַמַּדְרֵגוֹת, עַל־כֵּן אֲפִלּוּ בַּעֲבֵרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, יֵשׁ בְּחִינַת הַסְתָּרָה אַחַת, וּבְחִינַת הֶסְתֵּרָה בְּתוֹךְ הַסְתָּרָה, דְּהַיְנוּ בְּחִינַת תַּרְגּוּם וּבְחִינַת רַע לְגַמְרֵי כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן 'עָבַר וְשָׁנָה' - שֶׁאֲזַי הוּא בְּחִינַת הַסְתָּרָה אַחַת, עַל־כֵּן הוּא בִּבְחִינַת 'הֶתֵּרָה לוֹ', שֶׁהִיא בְּחִינַת תַּרְגּוּם, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַסְתָּרָה אַחַת כַּנַּ"ל. ה' יִשְׁמְרֵנוּ, אָמֵן.

הֲלָכָה ב

עִנְיַן אִסּוּר מַאֲכָלֵי עַכּוּ"ם, דְּהַיְנוּ אִסּוּר בִּשּׁוּלֵי עַכּוּ"ם שֶׁאֲפִלּוּ מַאֲכַל הֶתֵּר שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל עַל־יְדֵי עַכּוּ"ם אָסוּר בַּאֲכִילָה

(יוֹרֶה־דֵּעָה, סִימָן קיג),

עַל־פִּי מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל בַּמַּאֲמָר 'תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר', הַמַּתְחִיל מִתּוֹכָחָה, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב

(בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא, סִימָן ח).

וְהִנֵּה אִיתָא שָׁם, כִּי יֵשׁ מְזוֹנָא דְּגוּפָא (מִזּוֹן הַגּוּף), וְיֵשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא (וּמְזוֹן הַנִּשְׁמָה), שֶׁהוּא הָרֵיחַ. וְעַל־יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא מַגְדִּילִין, חַס וְשָׁלוֹם, עֵקֶב דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁעַל־יָדוֹ נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, שֶׁהוּא הַיְרֵאָה וְהָרֵיחַ. וְהִתְקוֹן לָזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כז, כב): "הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב" שֶׁהוּא מַשְׁקֶה אֶת הַגֶּפֶן, בְּבְחִינַת (שָׁם ב, י): "וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן", שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל, בְּחִינַת (תְּהִלִּים צה, ג): "נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם". וְעַל־יְדֵי־זֶה הַקּוֹל גְּדֵלִים כָּל הַיְרֵאוֹת וְהָרֵיחוֹת שֶׁהֵם מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, י): "אֶת קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וָאִירָא". וְעַל יָדוֹ נִכְנָע עֵקֶב דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, בְּבְחִינַת (שָׁם כה, כו): "וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו".

וְעַל־יְדֵי הַקּוֹל יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ בְּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה נח, א): "הָרֵם כַּשּׁוֹפָר קוֹלֶךָ וְהַגֵּד" וְכוּ'. כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ - יוּכַל לְעוֹרֵר הָרֵיחַ רַע שֶׁל הַמַּעֲשִׂים רָעִים עַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ, אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכֶה לְזֶה הַקּוֹל, אֲזַי הוּא רָאוּי לְהוֹכִיחַ, כִּי אֲזַי הוּא מוֹסִיף וְנוֹתֵן רֵיחַ טוֹב עַל־יְדֵי קוֹל תּוֹכַחְתּוֹ, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה הַקּוֹל גְּדֵלִים כָּל רֵיחוֹת שֶׁהֵם מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב.

א. **וְהִנֵּה** הַכְּלָל, שֶׁעַל־יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא, נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא. וְאִם כֵּן לְכְאוֹרָה תְּמוּהַּ, אֵיךְ הֻתַּר לָנוּ לֶאֱכֹל, הֲלֹא עַל־יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, חַס וְשָׁלוֹם. אַף בֶּאֱמֶת יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים, כָּל אֲכִילָתָם, אֲפִלּוּ מַאֲכַל הַגּוּף שֶׁלָּהֶם, הוּא בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, כִּי הֵם מַקְדִּישִׁים עַצְמָן בַּאֲכִילָתָם לֶאֱכֹל בְּקֻדֻּשָּׁה וּבְטָהֳרָה וּמְבָרְכִין עַל כָּל דָּבָר תְּחִלָּה וְסוֹף, שֶׁהוּא בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כז, כב): "הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב", שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין עֵקֶב דְּסִטְרָא־אַחֲרָא. וַאֲזַי כָּל אֲכִילָתָם וּשְׁתִיָּתָם הוּא בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא.

וְעֵקֶב תִּקּוּן הָאֲכִילָה שֶׁתִּהְיֶה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת שַׁבָּת, הַיְנוּ כִּי אֲנַחְנוּ עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין שֶׁתִּהְיֶה כָּל אֲכִילָתֵנוּ אֲפִלּוּ בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל לִכְבוֹד שַׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ עַל שַׁמַּאי הַזָּקֵן, שֶׁכָּל יָמָיו הָיָה אוֹכֵל לִכְבוֹד שַׁבָּת (בֵּיצָה טז). וַאֲכִילַת שַׁבָּת הוּא כֻּלּוֹ קֹדֶשׁ וְאֵין לְהַסְטְרָא־אַחֲרָא אֲחִיזָה בּוֹ. וְכָל הָאֲכִילָה שֶׁל שַׁבָּת, הוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא וְלֹא מְזוֹנָא דְּגוּפָא כְּלָל.

כִּי אֲכִילַת שַׁבָּת הִיא עִנְּג שַׁבָּת. וְעִנְּג שַׁבָּת זֶה בְּחִינַת "נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן", שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת "עִנֶּג" שַׁבָּת, שֶׁהוּא, עֵ"דֶן נ"הָר גַּ"ן, שֶׁהֵם בְּחִינַת שֶׁלֹּשׁ סְעֻדּוֹת שֶׁל שַׁבָּת, כַּמּוּבָא בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ (עֵקֶב רעג). נִמְצָא, שֶׁכָּל אֲכִילַת שַׁבָּת, שֶׁהוּא עִנְּג שַׁבָּת, הוּא בְּחִינַת "נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן", שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַנַּ"ל שֶׁעַל יָדוֹ גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת, וְעַל יָדוֹ נִכְנָע מְזוֹנָא דְּגוּפָא וּמִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, שֶׁהוּא הָרֵיחַ, וְעַל־כֵּן כָּל אֲכִילַת שַׁבָּת הוּא בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, שֶׁהוּא הָרֵיחַ הַנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי נָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן וְכוּ', שֶׁהוּא הוּא בְּחִינַת אֲכִילַת וְעִנְּג שַׁבָּת כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת קוֹל יַעֲקֹב, כִּי עִנְּג שַׁבָּת הוּא בִּבְחִינַת יַעֲקֹב שָׁכָּלוּל מִשְּׁלֹשָׁה אָבוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שֶׁלֹּשׁ סְעֻדּוֹת שֶׁל שַׁבָּת, בִּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה נח, יג): "וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג, וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ" וְכוּ' (שַׁבָּת קיח:).

וְזֶה בְּחִינַת הַהֲדַס שֶׁל שַׁבָּת, כִּי הֲדַס הוּא עֲנַף עֵץ עָבֹת שֶׁהוּא שְׁלִשָּׁה בַּדִּים, שֶׁהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב, כַּמּוּבָא (וַיִּקְרָא רַבָּה ל, י). וְעַל־כֵּן הַהֲדַס יֵשׁ לוֹ רֵיחַ טוֹב,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת מַאֲכָלֵי עַכּוּ״ם הֲלָכָה ב יוֹרֶה דֵּעָה קכז

בְּחִינַת יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל, שֶׁמַּשָּׁם הָרֵיחַ, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כז, כז): ״רְאֵה רֵיחַ בְּנִי״, הַנֶּאֱמָר בְּיַעֲקֹב כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן מְרִיחִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, כִּי אָז זוֹכִין לִבְחִינַת ״נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן״ וְכוּ׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֹנֶג שַׁבָּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב, בְּחִינַת קוֹל הַנַּ״ל שֶׁמַּשָּׁם הָרֵיחַ. וְעַל־כֵּן מְרִיחִין הֲדַס בְּשַׁבָּת כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת הַשֶּׂבַע קוֹלוֹת (תְּהִלִּים כט) שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים בְּשַׁבָּת, גַּם אָנוּ אוֹמְרִים: ״נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם״ (תְּהִלִּים צג, ג) בְּשַׁבָּת, כִּי בְּשַׁבָּת זוֹכִין לִבְחִינַת קוֹל הַנַּ״ל, נִמְצָא, שֶׁאֲכִילַת שַׁבָּת הוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא וְכוּ׳, כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת תַּבְשִׁיל שֶׁל שַׁבָּת רֵיחוֹ נוֹדֵף (שַׁבָּת קיט.). ׳רֵיחוֹ נוֹדֵף׳ דַּיְקָא, כִּי יֵשׁ לוֹ רֵיחַ טוֹב הַנִּמְשָׁךְ מִנָּהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, שֶׁהוּא עֹנֶג שַׁבָּת כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן הוּא בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, שֶׁהוּא הָרֵיחַ, כַּנַּ״ל.

וְעַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ מַמְשִׁיכִין קְדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבָּת לְשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, כִּי מֵהַהוּא יוֹמָא מִתְבָּרְכִין כָּל שִׁית יוֹמִין וְכוּ׳ (מַהַיּוֹם הַזֶּה מִתְבָּרְכִים כָּל שִׁשֶּׁת הַיָּמִים) (זֹהַר יִתְרוֹ פח.). וְעַל־כֵּן כָּל אֲכִילָתֵנוּ בְּכָל שִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל הוּא בִּבְחִינַת מַאֲכַל שַׁבָּת, כִּי צְרִיכִין לֶאֱכֹל תָּמִיד לִכְבוֹד שַׁבָּת כַּנַּ״ל. וְאָז נִתְתַּקֵּן אֲכִילַת יְמֵי הַחֹל גַּם־כֵּן בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא עַל־יְדֵי שֶׁאוֹכְלִין לִכְבוֹד שַׁבָּת, שֶׁאָז הוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת אִסּוּר מַאֲכָלֵי עַכּוּ״ם, דְּהַיְנוּ בְּשׁוּלֵי עַכּוּ״ם שֶׁאָסְרוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל - שֶׁאֲפִלּוּ מַאֲכַל הֶתֵּר נֶאֱסָר כְּשֶׁהָעַכּוּ״ם מְבַשְּׁלוֹ. כִּי כָּל דָּבָר צָרִיךְ תִּקּוּן וּבֵרוּר אַחַר בֵּרוּר, עַד שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לַאֲכִילָה - וְזֶה בְּשׁוּל הַמַּאֲכָלִים, כִּי רֹב הַמַּאֲכָלִים אֵינָם רְאוּיִים לַאֲכִילָה עַד אַחַר הַבְּשׁוּל, כִּי הַמַּאֲכָלִים צְרִיכִים לְהִתְבָּרֵר בְּבֵרוּר אַחַר בֵּרוּר עַד שֶׁיִּהְיוּ רְאוּיִים לַאֲכִילַת אָדָם, וְכָל זֶה מֻחְמַת חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁאָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּבֵּר עֲקֵב דְּסִטְרָא־אָחֳרָא. וַאֲזַי נִתְעָרְבוּ כָּל הַדְּבָרִים, עַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל שׁוּם דָּבָר כִּי־אִם אַחַר כַּמָּה בֵּרוּרִים, כִּי אֵין הַטּוֹב שֶׁבַּמַּאֲכָלִים נִתְגַּלֶּה עַד אַחַר בֵּרוּר, וְזֶה בְּחִינַת הַבְּשׁוּל, כְּדֵי לְכַלּוֹת הָרַע הַנֶּאֱחָז בְּאוֹתוֹ הַמַּאֲכָל וּלְזַכֵּךְ וּלְבָרֵר הַטּוֹב, כִּי הָרַע נֶאֱכָל וְנִכְלֶה עַל־יְדֵי הָאֵשׁ, כִּי ״מֵהָאֵשׁ יָצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם״ (יְחֶזְקֵאל טו, ז).

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין שֶׁיִּהְיֶה הַבְּשׁוּל עַל־יְדֵי יִשְׂרָאֵל דַּיְקָא, כִּי הָאֵשׁ הוּא סִטְרָא דִּדִין הַקָּשֶׁה, אֲשֶׁר מִשָּׁם יִנְיקַת הַסִּטְרָא־אָחֳרָא, בְּחִינַת אֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם שֶׁשָּׁם דָּנִין עַל כָּל הָעֲבֵרוֹת. נִמְצָא, שֶׁבְּגֵיהִנּוֹם הוּא הָרֵיחַ רַע שֶׁל כָּל הָעֲבֵרוֹת, כִּי אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה, כְּמוֹ שֶׁבְּגַן עֵדֶן שָׁם גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת עַל־יְדֵי ״נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגַּן״ כַּנַּ״ל, כְּמוֹ כֵן לְהֶפֶךְ בַּגֵּיהִנּוֹם שֶׁהוּא לְעֻמַּת עֵדֶן, שָׁם הֵם כָּל הָרֵיחוֹת רָעוֹת שֶׁל כָּל הָעֲוֹונוֹת. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהָעַכּוּ״ם מְבַשֵּׁל הַמַּאֲכָל בָּאֵשׁ שֶׁלּוֹ, אָז לֹא דַּי שֶׁאֵינוֹ מְבָרֵר הַטּוֹב מֵהָרַע, אַף גַּם הוּא מוֹסִיף רֵיחַ רַע בְּהַמַּאֲכָל עַל־יְדֵי הָאֵשׁ שֶׁלּוֹ שֶׁהִדְלִיק, כִּי הָאֵשׁ שֶׁל הָעַכּוּ״ם הוּא בְּחִינַת אֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם אֲשֶׁר מִשָּׁם שָׁרְשָׁם, מִסִּטְרָא דְּעָשְׂו. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הָאֵשׁ שֶׁלָּהֶם שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם שֶׁשָּׁם כָּל הָרֵיחוֹת רָעוֹת כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה הֵם מוֹסִיפִים רֵיחַ רַע בְּהַמַּאֲכָלִים, וְעַל־כֵּן כָּל הַמַּאֲכָלִים שֶׁמִּתְבַּשְּׁלִים עַל יָדָם הוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא מַמָּשׁ, וְלֹא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא כְּלָל, כִּי אֵין בָּהֶם שׁוּם רֵיחַ טוֹב, רַק אַדְרַבָּא, הֵם מוֹסִיפִים רֵיחַ רַע עַל־יְדֵי הַבְּשׁוּל שֶׁלָּהֶם, כַּנַּ״ל.

אַךְ יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ הֵם מְתַקְּנִים הַמַּאֲכָל וּמְבָרְרִים הַטּוֹב וּמְכַלִּים אֶת הָרַע עַל־יְדֵי הַבְּשׁוּל שֶׁלָּהֶם שֶׁמְּבַשְּׁלִין בָּאֵשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי אָנוּ מַמְשִׁיכִין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת עַל הָאֵשׁ שֶׁלָּנוּ כְּדֵי לְהַמְתִּיקוֹ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בִּבְחִינַת אֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם, רַק יִהְיֶה בִּבְחִינַת אֵשׁ שֶׁל הִקְדֵּשָׁה, שְׁאֵין לְהַסִּטְרָא־אָחֳרָא אֲחִיזָה בּוֹ, רַק אַדְרַבָּא, זֶה הָאֵשׁ הוּא שׁוֹרֵף וּמְכַלֶּה אוֹתָם בִּבְחִינַת ״מֵאֵשׁ יָצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם״, כִּי תֵּכֶף כְּשֶׁהַשַּׁבָּת יוֹצֵא וְנִכְנָסִין שִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, אָז אָנוּ מַבְדִּילִין וּמְבָרְכִין עַל הָאֵשׁ כְּדֵי לְהַמְתִּיקוֹ שֶׁלֹּא יִתְאַחֵז בָּנוּ אֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁמִּתְעוֹרֵר בִּימֵי הַחֹל, כִּי בְּשַׁבָּת אֵין לְהָאֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם שׁוּם שְׁלִיטָה כְּלָל. וְעַל־כֵּן תֵּכֶף בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת שֶׁאָז מַתְחִיל שִׁלְטָתוֹ, עַל כֵּן תֵּכֶף אָנוּ מְבָרְכִין בִּשְׁעַת הַהַבְדָּלָה עַל הָאֵשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מַמְשִׁיכִין קְדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבָּת לְשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַבְדָּלָה, כַּמּוּבָא בַּכַּוָּנוֹת. וַאֲזַי נִמְשָׁךְ הָאֵרָה מִקְּדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבָּת גַּם עַל בְּחִינַת הָאֵשׁ שֶׁלָּנוּ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בִּבְחִינַת אֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, רַק בִּבְחִינַת אֵשׁ דִּקְדֻשָּׁה, כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת ׳אֵין מְבָרְכִין אֶלָּא עַל הָאוּר שֶׁשָּׁבַת׳ (בְּרָכוֹת נב:) - שֶׁשָּׁבַת דַּיְקָא, דְּהַיְנוּ שֶׁנִּמְשָׁךְ עָלֶיהָ הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבָּת, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁלֹּא פָּגְמוּ בִּכְבוֹד שַׁבָּת, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי־זֶה הָאֵשׁ, דְּהַיְנוּ שֶׁלֹּא נִדְלָק זֶה הָאֵשׁ בְּשַׁבָּת, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ עָלֶיהָ קְדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבָּת, כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת בְּרַכַּת הֶרְיַח שֶׁמְּבָרְכִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת קֹדֶם בְּרָכַת הָאֵשׁ. כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת רֵיחַ שֶׁל שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקְּנִין מַאֲכָלֵי חֹל גַּם־כֵּן בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת סְעֻדַּת מוֹצָאֵי שַׁבָּת, שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שַׁבָּת קיט:) שֶׁהוּא לְלַוּוֹת הַשַּׁבָּת קֹדֶשׁ, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ מִקְּדֻשַּׁת שַׁבָּת לְכָל הַמַּאֲכָלִים שֶׁל חֹל, שֶׁיִּהְיוּ בִּבְחִינַת מַאֲכַל שַׁבָּת שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא כַּנַּ״ל. וּכְמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּמִשְׁנַת חֲסִידִים (מַסֶּכֶת מוֹצָאֵי־שַׁבָּת פֶּרֶק ב), שֶׁזֶּהוּ טַעַם סְעֻדָּה זוֹ כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ מִקְּדֻשַּׁת שַׁבָּת לְמַאֲכָלֵי חֹל, עַיֵּן שָׁם, הַיְנוּ כַּנַּ״ל.

ב. **נִמְצָא,** שֶׁגַּם הָאֵשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ עָלֶיהָ מִקְּדֻשַּׁת שַׁבָּת עַל־יְדֵי בִּרְכַּת ׳בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ׳ שֶׁמְּבָרְכִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן הַמַּאֲכָלִים שֶׁאָנוּ מְתַקְּנִין אֵצֶל הָאֵשׁ הֵם בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, כִּי נִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם רֵיחַ טוֹב מִקְּדֻשַּׁת שַׁבָּת שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ כַּנַּ״ל, אֲבָל כְּשֶׁהָעַכּוּ״ם מְבַשְּׁלִין הַמַּאֲכָל, אֲזַי אַדְרַבָּא, הוּא מוֹסִיף בְּהַמַּאֲכָלִים רֵיחַ רַע עַל־יְדֵי הָאֵשׁ שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא מְבַשֵּׁל בּוֹ, כִּי הוּא בְּחִינַת אֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם שֶׁשָּׁם כָּל הָרֵיחוֹת רָעוֹת כַּנַּ״ל, וְזֶהוּ בְּעִצְמוֹ בְּחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל - שֶׁעַל־יְדֵי תּוֹכָחָה שֶׁל מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ הוּא מְעוֹרֵר רֵיחַ רַע וְכוּ׳, אֲבָל מִי שֶׁהוּא רָאוּי לְהוֹכִיחַ, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁזּוֹכֶה לְקוֹל יַעֲקֹב הַנַּ״ל, אֲזַי מוֹסִיף רֵיחַ טוֹב וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם, כִּי גַּם הַבִּשּׁוּל שֶׁמְּבַשְּׁלִין וּמְתַקְּנִין הַמַּאֲכָל הוּא בְּחִינַת תּוֹכָחָה, כִּי כְּמוֹ שֶׁמּוֹכִיחִין אֶת הָאָדָם לְהַחֲזִירוֹ לַמּוּטָב, לְבַעֵר וּלְכַלּוֹת מִמֶּנּוּ הָרַע וּלְגַלּוֹת הַטּוֹב, וּכְשֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ לְקוֹל מוֹכִיחוֹ וְאֵינוֹ שָׁב בִּתְשׁוּבָה חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי מוֹכִיחִין אוֹתוֹ אַחַר־כָּךְ בְּיִסּוּרִין אוֹ בְּגֵיהִנּוֹם לְבַעֵר מִמֶּנּוּ הָרַע, כְּמוֹ כֵן אָנוּ מְתַקְּנִין הַמַּאֲכָלִים עַל־יְדֵי הַבִּשּׁוּל כְּדֵי לְבַעֵר הָרַע הַנֶּאֱחָז בְּהַטּוֹב הַמְלֻבָּשׁ בְּהַמַּאֲכָל, דְּהַיְנוּ הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים וְהַנְּשָׁמוֹת הַמְגֻלְגָּלִים וְהַמְלֻבָּשִׁים שָׁם. נִמְצָא, שֶׁהַבִּשּׁוּל הוּא לְבַעֵר וּלְכַלּוֹת הָרַע וּלְגַלּוֹת הַטּוֹב, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת תּוֹכָחָה.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין שֶׁיִּהְיֶה הַבִּשּׁוּל עַל־יְדֵי יִשְׂרָאֵל דַּוְקָא, שֶׁהֵם זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ קוֹל הַנַּ״ל עַל־יְדֵי קְדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבָּת שֶׁמַּמְשִׁיכִין לִימֵי הַחֹל כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי בְּחִינַת קוֹל הַזֶּה יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ כַּנַּ״ל, כִּי אֲזַי מוֹסִיפִין רֵיחַ טוֹב עַל־יְדֵי תּוֹכָחָתוֹ כְּשֶׁזּוֹכִין לַקּוֹל הַנַּ״ל, וּכְמוֹ כֵן מַמָּשׁ בַּבִּשּׁוּל כַּנַּ״ל. אֲבָל הָעַכּוּ״ם שֶׁאֵינָם זוֹכִין לְשַׁבָּת, וְאֵינָם זוֹכִין לִבְחִינַת קוֹל הַנַּ״ל, אֲזַי עַל־יְדֵי בִּשּׁוּל שֶׁלָּהֶם הֵם מוֹסִיפִים רֵיחַ רַע, כְּמוֹ הַמּוֹכִיחַ שֶׁאֵינוֹ רָאוּי שֶׁהוּא מְעוֹרֵר הָרֵיחַ רַע עַל־יְדֵי תּוֹכָחָתוֹ, מֵחֲמַת שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לִבְחִינַת קוֹל הַנַּ״ל.

ג. **נִמְצָא,** שֶׁבִּשּׁוּל וְתִקּוּן הַמַּאֲכָלִים צָרִיךְ לִהְיוֹת עַל־יְדֵי יִשְׂרָאֵל דַּוְקָא, שֶׁהֵם בְּנֵי יַעֲקֹב שֶׁזָּכָה לַקּוֹל וְלָרֵיחַ הַנַּ״ל, וְלֹא עַל־יְדֵי עַכּוּ״ם שֶׁהֵם מִסְּטְרָא דְּעֵשָׂו שֶׁהוּא הַהֶפֶךְ מִמַּשׁ כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁהֵבִיא יַעֲקֹב הַמַּאֲכָלִים לְאָבִיו נֶאֱמַר שָׁם (בְּרֵאשִׁית כז, כב-כז): ״הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב וְכוּ׳. וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה״ — שֶׁנִּכְנַס עִמּוֹ רֵיחַ גַּן עֵדֶן (תַּנְחוּמָא, תּוֹלְדוֹת, יא), כִּי בְּהַמַּאֲכָלִים שֶׁל יַעֲקֹב, שָׁם מַרְגִּישִׁין רֵיחַ גַּן עֵדֶן הַנִּמְשָׁךְ מִקּוֹל הַנַּ״ל, כִּי הַמַּאֲכָלִים שֶׁלּוֹ נִתְתַּקְּנִים וְנִתְבַּשְּׁלִים בִּבְחִינָה זוֹ כַּנַּ״ל, וּלְהֶפֶךְ כְּשֶׁנִּכְנַס עֵשָׂו עִם הַמַּאֲכָלִים שֶׁלּוֹ - נִכְנַס עִמּוֹ הַגֵּיהִנּוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״וַיֶּחֱרַד יִצְחָק״ וְכוּ׳ (בְּרֵאשִׁית כז, לג), כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (תַּנְחוּמָא שָׁם), כִּי עִם הַמַּאֲכָלִים דַּיְקָא שֶׁהֵבִיא עֵשָׂו נִכְנַס הַגֵּיהִנּוֹם, כִּי עִם הַמַּאֲכָלִים שֶׁלּוֹ נִתְתַּקְּנוּ וְנִתְבַּשְּׁלוּ עַל־יְדֵי בְּחִינַת אֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם. וְעַל־כֵּן נִכְנַס עִמּוֹ הַגֵּיהִנּוֹם בְּעֵת שֶׁהֵבִיא הַמַּאֲכָלִים דַּיְקָא.

וְזֶה שֶׁהִזְהִיר אוֹתוֹ אָבִיו (בְּרֵאשִׁית כז, ד): ״וַעֲשֵׂה לִי מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי״. וְאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תִּקּוּן כא, נא.): ׳כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי׳ - מִפְּקוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא כַּאֲשֶׁר שָׂנֵאתִי - מִפְּקוּדִין דְּלֹא תַּעֲשֶׂה. ׳מַטְעַמִּים׳ דַּיְקָא, כִּי הַמַּטְעַמִּים מַמָּשׁ שָׁצְוָה לוֹ לַעֲשׂוֹת, דְּהַיְנוּ הַמַּאֲכָלִים, הִזְהִיר אוֹתוֹ שֶׁיִּהְיוּ מִפְּקוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא מִפְּקוּדִין דְּלֹא תַּעֲשֶׂה, הַיְנוּ שֶׁיִּתְתַּקֵּן וְיִבַּשֵּׁל הַמַּאֲכָלִים

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות מאכלי עכו"ם הלכה ב יוֹרֶה דֵּעָה קכח

לַעֲשׂוֹת אוֹתָם מַטְעַמִּים עַל־יְדֵי בְּחִינַת רֵיחַ גַּן עֵדֶן, שֶׁהוּא בְּחִינַת פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה, שֶׁשָּׁם הָרֵיחַ טוֹב מִכָּל הַמְצָוּוֹת. וְלֹא יְבַשֵּׁל אוֹתָם לַעֲשׂוֹת אוֹתָם מַטְעַמִּים מִפִּקּוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, הֵינוּ עַל־יְדֵי אֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם, שֶׁשָּׁם הָרֵיחַ רַע מִכָּל הַלֹּא תַעֲשֶׂה וְכַנַּ"ל.

ד. **וְעַל־כֵּן** חֲנָנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה שְׁנִזְדַּהֲרוּ מִמַּאֲכְלֵי עַכּוּ"ם (דָּנִיֵּאל ג, כה) - לֹא שָׁלְטָה בָּהֶם אֵשׁ. כִּי מַאֲכְלֵי עַכּוּ"ם הֵם מִסִּטְרָא דְּאֵשׁ הַקָּשָׁה, אֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁנִּזְדַּהֲרוּ מִזֶּה, לֹא שָׁלְטָה בָּהֶם אֵשׁ. וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם פָּסוּק כז): "וְרֵיחַ נוּר לֹא עָדָת בְּהוֹן" (וְרֵיחַ אֵשׁ לֹא עָלְתָה בָּהֶם) - 'רֵיחַ' דַּיְקָא, הֵינוּ בְּחִינַת הָרֵיחַ רַע שֶׁל הַמַּעֲשִׂים רָעִים שֶׁהֵם בְּתוֹךְ הָאֵשׁ הַקָּשָׁה, אֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם כַּנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי שֶׁנִּזְדַּהֲרִין מִמַּאֲכְלֵי עַכּוּ"ם, לֹא הָיָה לָזֶה הָרֵיחַ שׁוּם שְׁלִיטָה בָּהֶם כַּנַּ"ל.

ה. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁהָיוּ רְגִילִין לְהָבִיא מֻגְמָר לְהָרִיחַ אַחַר הַסְּעֻדָּה (בִּרְכוֹת מב:), כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה הַסְּעֻדָּה נִכְלֶלֶת בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא שֶׁהוּא הָרֵיחַ כַּנַּ"ל.

ו. **וְעַל־כֵּן** כְּלִי סְעֻדָּה שֶׁיּוֹצְאִין מֵרְשׁוּת עַכּוּ"ם צְרִיכִין **טְבִילָה** (יוֹרֶה־דֵּעָה, סִימָן קכ), כִּי הַטְּבִילָה בְּמִקְוֶה, אוֹ בְּמַעְיָן הוּא בִּבְחִינַת "נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן" וְכוּ'. וְעַל־יְדֵי־זֶה מְטַהֲרִין הַכֵּלִים הַיּוֹצְאִין מֵרְשׁוּתָן שֶׁיִּהְיוּ רְאוּיִין לֶאֱכֹל בָּהֶם מַאֲכַל יִשְׂרָאֵל, דְּהֵינוּ שֶׁיִּהְיֶה הַמַּאֲכָל הַנֶּאֱכָל בָּהֶם בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, עַל־יְדֵי שֶׁנִּטְהָרוּ הַכֵּלִים מִזֻּהֲמַת הָעַכּוּ"ם שֶׁהֵם מִסִּטְרָא דְּגֵיהִנּוֹם - עַל־יְדֵי טְבִילָה בְּמִקְוֶה שֶׁהִיא בְּחִינַת נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הָרֵיחוֹת טוֹבוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא כַּנַּ"ל.

ז. **וְזֶה** בְּחִינַת **אִסּוּר יַיִן נֶסֶךְ שֶׁנִּזְרוּ חֲזַ"ל עַל סְתַם יֵינָם. וַאֲפִלּוּ יַיִן שֶׁלָּנוּ שֶׁנִּגַּע בּוֹ הָעַכּוּ"ם אָסוּר בִּשְׁתִיָּה וּבַהֲנָאָה מִדִּינָא** (שָׁם סִימָן קכג). עַל־פִּי הַמַּאֲמָר תִּקְעוּ־ג הַנִּזְכָּר לְעֵיל, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. כִּי מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא וּמְזוֹנָא דְּגוּפָא הֵם בְּחִינַת נְשָׁמָה וְגוּף, יַעֲקֹב וְעֵשָׂו, רוּחָנִיּוּת וְגַשְׁמִיּוּת, שַׁבָּת וְשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, רֵיחַ טוֹב וְהִפּוּכוֹ, בְּחִינַת הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו (בְּרֵאשִׁית כז, כב). כִּי עִקַּר מְזוֹן וְחִיּוּת הַנְּשָׁמָה הוּא רַק מֵרוּחָנִיּוּת, בְּחִינַת רֵיחַ שֶׁאֵינוֹ נִכְנָס לַגּוּף כְּלָל. וְעִקַּר הֲרֵיחַ נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּחִינַת קוֹל יַעֲקֹב וְהַקּוֹל הוּא בְּחִינַת רוּחָנִיּוּת שֶׁאֵין בּוֹ גַּשְׁמִיּוּת כְּלָל. וּלְהֵפֶךְ, מְזוֹן הַגּוּף הַגַּשְׁמִי הוּא רַק מִגַּשְׁמִיּוּת גָּמוּר. וְזֶה בְּחִינַת "הַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו", כִּי עֵשָׂו עִקַּר אֲחִיזָתוֹ בַּעֲשִׂיָּה גְּמוּרָה שֶׁשָּׁם עִקַּר הִתְגַּבְּרוּת הַחִיצוֹנִיּוֹת, סִטְרָא דְּעֵשָׂו, וְעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא עֵשָׂו מִלְּשׁוֹן 'עֲשִׂיָּה', כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם, עַיֵּן שָׁם בַּפָּסוּק (בְּרֵאשִׁית כה, כה): "וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו", שֶׁהוּא מִלְּשׁוֹן עֲשִׂיָּה. וְזֶה בְּחִינַת "וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו", כִּי הַיָּדַיִם הֵם כְּלֵי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁשָּׁם אֲחִיזָתוֹ בַּעֲשִׂיָּה גַּשְׁמִיּוּת כַּנַּ"ל, הֵינוּ בְּפִסְלֹת הָעֲשִׂיָּה שֶׁהוּא הָרֵיחַ רַע שֶׁל מְזוֹנָא דְּגוּפָא אַחַר שֶׁנִּתְבָּרֵר הַטּוֹב מִמֶּנּוּ שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, אֲזַי הַפְּסֹלֶת הַגָּמוּר שֶׁהוּא גַּשְׁמִיּוּת הַמַּאֲכָל, שֶׁנִּשְׁאַר אַחַר שֶׁנִּתְבָּרֵר הָרוּחָנִיּוּת מִמֶּנּוּ, אֲזַי הוּא מַעֲלָה רֵיחַ רַע. וְזֶהוּ בְּחִינַת סִטְרָא דְּעֵשָׂו, בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא שֶׁבָּא מִסִּטְרָא דְּעֵשָׂו בִּבְחִינַת הַמּוּבָא בַּתִּקּוּנִים (תִּקּוּן כא, נג:): 'וְעַל הַאי גּוּפָא אִתְּמַר (אָבוֹת ג, א): מֵאַיִן בָּאתָ? מִטִּפָּה סְרוּחָה - סְרוּחָה מַמָּשׁ', בְּחִינַת רֵיחַ רַע שֶׁהוּא סִטְרָא דְּעֵשָׂו, שֶׁהוּא לְעֻמַּת יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ טוֹב שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי קוֹל יַעֲקֹב כַּנַּ"ל. וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִין לִפְרֹשׁ עַצְמֵנוּ מִסִּטְרָא דְּגוּפָא, סִטְרָא דְּעֵשָׂו.

וְזֶה בְּחִינַת **אִסּוּר הַיַּיִן כְּשֶׁנִּגַּע בּוֹ הָעַכּוּ"ם**, כִּי הַיַּיִן הוּא בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה יט, ה): 'סְחָטָה עֲנָבִים וְנָתְנָה לוֹ'. וְעַל־כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (יוֹמָא עו:): 'זָכָה — נַעֲשָׂה רֹאשׁ, לֹא זָכָה — נַעֲשָׂה רֶשׁ'. הֵינוּ בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִזָּהֵר מְאֹד בְּשִׁתִּיַּת הַיַּיִן שֶׁיִּהְיֶה בְּמִדָּה וְלִשְׁתּוֹתוֹ בְּקִדֻּשָּׁה וּבְטָהֳרָה. וַאֲזַי כְּשֶׁזּוֹכֶה בּוֹ נַעֲשֶׂה רֹאשׁ, הֵינוּ שֶׁנִּתְרוֹמֵם דַּעְתּוֹ וּמֹחוֹ עַל־יְדֵי הַיַּיִן. וְהַמֹּחַ וְהַדַּעַת הוּא הַנְּשָׁמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אִיּוֹב לב, ח): "וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵם", כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת (סִימָנִים לה, קצב). נִמְצָא, שֶׁנִּתְחַזֵּק וְנִתְרוֹמֵם הַנְּשָׁמָה עַל־יְדֵי הַיַּיִן, כִּי 'יַיִן לְאַרְמָא קָלָא' (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ, שְׁמִינִי לט.). נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי הַיַּיִן מַגִּיעִין לִבְחִינַת "הַקּוֹל בְּחִינַת קוֹל יַעֲקֹב", שֶׁעַל יָדוֹ גְּדֵלִין כָּל הָרֵיחוֹת שֶׁהֵם מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, וְעַל־כֵּן נִתְרוֹמֵם הַדַּעַת, שֶׁהוּא הַנְּשָׁמָה, עַל־יְדֵי הַיַּיִן, כִּי עַל־יְדֵי הַיַּיִן מְעוֹרְרִין הַקּוֹל הַנַּ"ל, שֶׁעַל יָדוֹ גְּדֵלִין כָּל הָרֵיחוֹת, שֶׁהֵם חִיּוּת וּמְזוֹן הַנְּשָׁמָה, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת 'אֵין אוֹמְרִים שִׁיר אֶלָּא עַל הַיַּיִן' (בְּרָכוֹת לה:). שִׁיר זֶה בְּחִינַת הַקּוֹל הַנַּ"ל, שֶׁהוּא קוֹל הַנִּגּוּן וְהַשִּׁיר שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַשִּׁירוֹת, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי קוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה נִמְשָׁךְ מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא כַּנַּ"ל, וְכָל זֶה כְּשֶׁהַיַּיִן בְּקִדֻּשָּׁה בְּחִינַת 'זָכָה – נַעֲשָׂה רֹאשׁ'. וּלְהִפּוּךְ, חַס וְשָׁלוֹם, 'לֹא זָכָה – נַעֲשָׂה רֹשׁ', וַעֲנִיּוּת וְדַלּוּת נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת פֶּגֶם רַגְלַיִן, בְּחִינַת (מִשְׁלֵי ה, ה): "רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת", כִּי עָנִי חָשׁוּב כַּמֵּת, כַּמּוּבָא בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת (נְדָרִים ז. סד:). וְעַל־כֵּן עִקַּר הָרְשׁוּת וְהַדַּלּוּת הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת הִתְגַּבְּרוּת עֲקֵב עֵשָׂו, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי אֵין דָּבָר שֶׁמֵּבִיא יְלָלָה עַל הָאָדָם כְּמוֹ הַיַּיִן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת מ.; יוֹמָא עו:): יְלָלָה - הוּא הֶפֶךְ שִׁיר, הֶפֶךְ קוֹל יַעֲקֹב הַנַּ"ל, שֶׁהוּא קוֹל שֶׁל שִׁיר הַנַּ"ל, כִּי כְּשֶׁאֵין זוֹכֶה בְּהַיַּיִן נֶהְפָּךְ לוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, לִבְחִינַת יְלָלָה, הֶפֶךְ קוֹל שֶׁל שִׁיר הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא. וַאֲזַי הוּא בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, יז): "בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה", בְּחִינַת עַצְבוּת וִילָלָה, הֶפֶךְ שִׁיר הַנַּ"ל. נִמְצָא, שֶׁהַיַּיִן הוּא בִּבְחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, שֶׁהוּא כְּלוּל מִשְּׁנֵיהֶם, מִסִּטְרָא דְיַעֲקֹב וּמִסִּטְרָא דְעֵשָׂו, בְּחִינַת רֵיחַ טוֹב וְרֵיחַ רַע, מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא וּמְזוֹנָא דְּגוּפָא, כַּנַּ"ל.

ח. **כִּי** אִיתָא (זֹהַר שְׁמִינִי לט:): שְׁהַיַּיִן הוּא נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת יִצְחָק, שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת וּמִשָּׁם אֶחִיזַת הַיַּיִן. וּמִבְּחִינַת יִצְחָק יוֹנְקִים שְׁנֵיהֶם, יַעֲקֹב וְעֵשָׂו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית כה, יט): "וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק יַעֲקֹב וְעֵשָׂו", אַךְ שָׁם בְּשָׁרְשׁוֹ בִּבְחִינַת יִצְחָק הוּא כֻּלּוֹ טוֹב, וְאֵין שָׁם שׁוּם רַע כְּלָל, חַס וְשָׁלוֹם, וְעִקַּר תּוֹלְדוֹת יִצְחָק הוּא רַק יַעֲקֹב לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם כא, יב): "כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע" - 'בְּיִצְחָק' וְלֹא כָּל יִצְחָק (נְדָרִים לא.), כִּי עִקַּר זֶרַע יִצְחָק הוּא רַק יַעֲקֹב לְבַד, וְעֵשָׂו אֵינוֹ נִקְרָא בֹּשֶׁם זֶרַע יִצְחָק כְּלָל, רַק אַחַר כַּמָּה הִשְׁתַּלְשְׁלוּת מִשְׁתַּלְשֵׁל אֶחִיזָה לְסִטְרָא דְעֵשָׂו מִשָּׁם מִבְּחִינַת גְּבוּרוֹת יִצְחָק. וְעַל־כֵּן הַיַּיִן שֶׁהוּא מִשְׁתַּלְשֵׁל וְנֶאֱחָז מִבְּחִינַת יִצְחָק הוּא כָּלוּל מִשְּׁנֵי הַבְּחִינוֹת הַנַּ"ל - בְּחִינַת יַעֲקֹב וְעֵשָׂו.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְזָהֵר בִּשְׁתִיַּת הַיַּיִן - לִשְׁתּוֹתוֹ בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה מְאֹד, שֶׁיִּהְיֶה עוֹלֶה וְנִכְלָל בִּבְחִינַת יַעֲקֹב, לְעוֹרֵר עַל יָדוֹ "הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב", בִּבְחִינַת "יַיִן לַאֲרָמָא קָלָא' כַּנַּ"ל, כִּי בֶּאֱמֶת הַקּוֹל הַזֶּה הוּא בְּחִינַת (זֹהַר יִתְרוֹ פה:): 'קוֹל דְּנָפִיק מִשּׁוֹפָר', בִּבְחִינַת "הָרֶם כַּשּׁוֹפָר קוֹלֶךָ", וְשׁוֹפָר - זֶה בְּחִינַת יִצְחָק, בְּחִינַת שׁוֹפָר שֶׁל אַיִל, אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ זֶה הַקּוֹל הַנַּ"ל, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַיַּיִן שֶׁהוּא מִבְּחִינַת יִצְחָק, עַל יָדוֹ נִתְעוֹרֵר הַקּוֹל הַזֶּה, כִּי מִשָּׁם נָפִיק הַקּוֹל, בְּחִינַת 'קוֹל דְּנָפִיק מִשּׁוֹפָר', בְּחִינַת "הָרֶם כַּשּׁוֹפָר קוֹלֶךָ".

וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי קוֹל זֶה דַּיְקָא יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ. כִּי עַל־יְדֵי קוֹל זֶה כָּל הַמַּעֲשִׂים רָעִים, שֶׁהוּא מוֹכִיחָם עֲלֵיהֶם, הֵם מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת (שִׁיר־הַשִּׁירִים א, יב): "נַרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ", בְּחִינַת זְדוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת, כִּי זֶה הַקּוֹל נָפִיק (יוֹצֵא) מִשּׁוֹפָר שֶׁהוּא בְּחִינַת בִּינָה - עָלְמָא דְאָתֵי (עוֹלָם הַבָּא), שֶׁשָּׁם הַמְתָּקַת הַדִּינִים בְּשָׁרְשָׁם, וְשָׁם הוּא בְּחִינַת סִלּוּחַת עֲוֹונוֹת, בְּחִינַת יוֹם הַכִּפּוּרִים, הַיְנוּ בְּחִינַת זְדוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת, כִּי הָעֲוֹונוֹת שֶׁהֵם סִטְרָא דְעֵשָׂו, דְּיָנָא קַשְׁיָא דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁנֶּאֱחָז מִדְּיָנָא קַדִּישָׁא (צַד עֵשָׂו - דִּין הַקְּשָׁה שֶׁל צַד הַטֻּמְאָה, שֶׁנֶּאֱחָז מֵהַדִּין הַקָּדוֹשׁ), שֶׁמִּשְׁתַּלְשֵׁל מִשָּׁם מִבְּחִינַת בִּינָה, דְּמִינָהּ דִּינִין מִתְעָרִין (שֶׁמְּמֻנָּה הַדִּינִים מִתְעוֹרְרִים) - הֵם נִמְתָּקִין בְּשָׁרְשָׁן, כִּי 'אֵין הַדִּין נִמְתָּק אֶלָּא בְּשָׁרְשׁוֹ', הַיְנוּ בִּבְחִינַת בִּינָה, בְּחִינַת יוֹם הַכִּפּוּרִים, בְּחִינַת שׁוֹפָר, שֶׁמִּשָּׁם נָפִיק הַקּוֹל הַנַּ"ל, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי קוֹל זֶה דַּיְקָא יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ, כִּי אֲזַי כְּשֶׁזּוֹכֶה לְזֶה הַקּוֹל דְּנָפִיק מִשּׁוֹפָר, אֲזַי כְּשֶׁמּוֹכִיחָם וּמְעוֹרֵר הֲרֵיחַ שֶׁל הַמַּעֲשִׂים רָעִים שֶׁהוּא מוֹכִיחָם עֲלֵיהֶם, אֲזַי אֵין הַמַּעֲשִׂים רָעִים מַעֲלִין רֵיחַ רַע, חַס וְשָׁלוֹם, רַק אַדְרַבָּא, הֵם מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב בְּחִינַת "נַרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ", כִּי הַזְּדוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת, בְּחִינַת הַמְתָּקַת הַדִּינִים בְּשָׁרְשָׁם.

ט. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל, שֶׁלֶּעָתִיד יִהְיֶה הַהֲנָהָגָה עַל־יְדֵי הַשְׂגָּחָה וְנִפְלָאוֹת וְיִתְבַּטֵּל הַטֶּבַע, וְאָז יִתְעַר הַשִּׁיר הַנַּ"ל, שֶׁהוּא שִׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי קוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב בְּסוֹף הַמַּאֲמָר הַנַּ"ל. כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם טֶבַע כְּלָל בָּעוֹלָם, רַק ה' יִתְבָּרֵךְ מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בִּרְצוֹנוֹ "וּכְמַצְבֵּיהּ עֶבֶד בְּחֵיל שְׁמַיָּא וְאַרְעָא" (וְכִרְצוֹנוֹ הוּא עוֹשֶׂה בְּצִבְאוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ) (דָּנִיֵּאל ד, לב),

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות מאכלי עכו"ם הלכה ב יוֹרֶה דֵּעָה קכט

רַק עִקַּר בְּחִינַת הַטֶּבַע, הוּא מַה שֶּׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בִּתְכוּנָה כָּזוֹ וּבְסֵדֶר הַזֶּה, שֶׁיִּהְיוּ כָּל הַגַּלְגַּלִּים וְכָל תְּכוּנוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם וְכָל עוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, כֻּלָּם יִהְיוּ תְּלוּיִים עַל הָאָדָם בְּעֵת־בְּחִירָה שֶׁבָּעוֹלָם הַשָּׁפָל הַזֶּה, לְתַקֵּן אוֹ לְקַלְקֵל, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁכַּאֲשֶׁר הָאָדָם מְתַקֵּן מַעֲשָׂיו וּמְסַגֵּל מִצְוֹות וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֲזַי הוּא מֵבִיא הָאָרָה גְּדוֹלָה וְתִקּוּן גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וּלְהֶפֶךְ עַל־יְדֵי מַעֲשִׂים רָעִים, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא מְקַלְקֵל וּפוֹגֵם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְזֶה הוּא נִקְרָא בְּחִינַת הַנְהָגָה הַטִּבְעִית, כִּי בְּטֶבַע זוֹ בָּרָא הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף, שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל מִתְנַהֵג עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הַמְסוּרָה בְּיָדֵינוּ, וְכַאֲשֶׁר יֶשׁ הָאָדָם מִדְרֵכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי יִהְיֶה פְּגָם וְקִלְקוּל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, חַס וְשָׁלוֹם.

אֲבָל תְּשׁוּבָה קְדָמָה לְעוֹלָם, כִּי תְּשׁוּבָה הִיא בְּחִינַת לְמַעְלָה מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, אֲשֶׁר בִּבְחִינַת תְּשׁוּבָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי - אֵין שׁוּם פְּגָם שֶׁל שׁוּם עֲבֵרָה מַגִּיעַ לְשָׁם. וְעַל־כֵּן עַל כָּל הָעֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה מוֹעִיל תְּשׁוּבָה, כִּי עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה זוֹכֶה לִבְחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי שֶׁהִיא שֹׁרֶשׁ הַתְּשׁוּבָה, וְשָׁם אֵין שׁוּם פְּגָם מַגִּיעַ, וְשָׁם נִתְתַּקְּנִין כָּל הָעֲוֹנוֹת בִּבְחִינַת זְדוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת, בִּבְחִינַת הַמְתָּקַת הַדִּינִים בְּשָׁרְשָׁם.

וְזֶה בְּחִינַת הַהַנְהָגָה שֶׁל לֶעָתִיד שֶׁאָז יִתְבַּטֵּל הַטֶּבַע לְגַמְרֵי. וְאָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל־יְדֵי בְּחִינַת נִפְלָאוֹת לְמַעְלָה מֵהַטֶּבַע, הַיְנוּ שֶׁאָז לֶעָתִיד שֶׁאֲזַי יִהְיֶה כֻּלּוֹ שַׁבָּת, כֻּלּוֹ תְּשׁוּבָה, וְאָז יִהְיוּ כָּל הָעֲוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת, זֶה בְּחִינַת הַנְהָגָה שֶׁל נִפְלָאוֹת לְמַעְלָה מֵהַטֶּבַע, כִּי עַל־פִּי הַטֶּבַע הוּא שֶׁהָעֲבֵרָה, חַס וְשָׁלוֹם, פּוֹגֶמֶת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כַּנַּ"ל. כִּי זֶה בְּחִינַת טֶבַע, אֲבָל לֶעָתִיד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי אֲזַי לֹא יִהְיֶה שׁוּם פְּגָם מִשּׁוּם עֲבֵרָה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי כָּל הַפְּגָמִים שֶׁל כָּל הָעֲבֵרוֹת יִתְהַפְּכוּ לִזְכֻיּוֹת, וְזֶה בְּחִינַת נִפְלָאוֹת הֶפֶךְ הַטֶּבַע כַּנַּ"ל. וְאָז יִתְעַר הַשִּׁיר הַנַּ"ל שֶׁהוּא שִׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי קוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה - כָּל הַמַּעֲשִׂים רָעִים מֵעַלְיִן רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת "נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ", כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן מָצִינוּ שֶׁעַל־יְדֵי שִׁירָה הוּא סִלּוּחַ עֲוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל בְּשִׁירַת דְּבוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי הַשִּׁירָה נִסְלְחוּ עֲוֹנוֹתֵיהֶם (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים פֶּרֶק יח).

כִּי כָּל הַשִּׁירוֹת, אֲפִלּוּ הַשִּׁירוֹת שֶׁל עַכְשָׁיו נִמְשָׁכִין מִשִּׁיר שֶׁלֶּעָתִיד. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַשִּׁירָה נִסְלָחִין הָעֲוֹנוֹת, בִּבְחִינַת 'זְדוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת', שֶׁיִּהְיֶה לֶעָתִיד כְּשֶׁיִּתְעַר הַשִּׁיר הַזֶּה, שֶׁהוּא שִׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת, שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין כָּל הַשִּׁירוֹת, כַּנַּ"ל.

עִנְיַן קְטֹרֶת

י. **וְזֶה** בְּחִינַת קְטֹרֶת, כִּי עִקַּר הַקְּטֹרֶת הוּא לְבָרֵר הַנִּיצוֹצוֹת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, מִתֹּקֶף הָעֲשִׁיָּה, כַּמּוּבָא. וַאֲזַי גַּם הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁהָיוּ בְּעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, הֵם מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב בִּבְחִינַת קְטֹרֶת שֶׁהוּא רֵיחַ טוֹב, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל הַנִּיצוֹצוֹת הוּא עַל־יְדֵי רֵיחַ טוֹב, שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא.

עִנְיַן חֶלְבְּנָה שֶׁבִּקְטֹרֶת

וְזֶה בְּחִינַת חֶלְבְּנָה שֶׁבַּקְּטֹרֶת (פְּרִיתוּת ו:). כִּי חֶלְבְּנָה רֵיחָהּ רַע בְּחִינַת מַעֲשִׂים רָעִים, בְּחִינַת אֶחֱיזַת הַקְּלִפּוֹת שֶׁבַּעֲשִׂיָּה, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת רֵיחַ רַע כַּנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי הַקְּטֹרֶת גַּם הֵם מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת 'זְדוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת' כַּנַּ"ל, וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל אֵצֶל קְטֹרֶת (יְרוּשַׁלְמִי יוֹמָא פֶּרֶק ד, הֲלָכָה ה): 'שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים', כִּי עַל־יְדֵי הַקּוֹל גִּדְּלִים כָּל הָרֵיחוֹת כַּנַּ"ל. וְעַל־יְדֵי הַקּוֹל גַּם הַמַּעֲשִׂים רָעִים, בְּחִינַת חֶלְבְּנָה מַעֲלָה רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת "נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ" הַנַּ"ל (דּוֹק הֵיטֵב בְּמַאֲמָר "תִּקְעוּ" הַנַּ"ל וְתִבְיַן הַדְּבָרִים).

עִנְיַן קְטֹרֶת שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים

וְזֶה בְּחִינַת קְטֹרֶת שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁבְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הָיוּ מוֹסִיפִין עַל הַקְּטֹרֶת שֶׁבְּכָל יוֹם (פְּרִיתוּת ו:), כִּי אָז הוּא סְלִיחַת עֲוֹנוֹת שֶׁהוּא בִּבְחִינַת קְטֹרֶת, כַּנַּ"ל.

יא. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת עִקַּר כָּל הָעֲבוֹדוֹת שֶׁלָּנוּ בְּכָל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה - שֶׁאָנוּ עוֹסְקִים לְבָרֵר הַטּוֹב מִן הָרַע הַנֶּאֱחָז בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשִׂיָּה שֶׁשָּׁם אֶחִיזָתָם, וְאָנוּ צְרִיכִים לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת מִשָּׁם הַטּוֹב שֶׁהָיָה כָּבוּשׁ בְּעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת בִּבְחִינַת רֵיחַ רַע - לְהַעֲלוֹתוֹ וּלְבָרְרוֹ שֶׁיַּעֲלֶה רֵיחַ טוֹב, שֶׁיִּהְיוּ שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה נִכְלָלִין בְּקֹדֶשׁ שַׁבָּת שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ טוֹב, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת הַיַּיִן שֶׁהוּא כָּלוּל מִכָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ"ל, מִבְּחִינַת יַעֲקֹב וְעֵשָׂו כַּנַּ"ל, וּצְרִיכִין לְתַקְּנוֹ וּלְבָרְרוֹ לְהַעֲלוֹתוֹ לִבְחִינַת יַעֲקֹב, בְּחִינַת הַקּוֹל הַנַּ"ל,

בִּבְחִינַת "יַיִן לְאַרְמָא קָלָא" - שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הָרֵיחַ טוֹב שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, שֶׁהוּא הַדַּעַת, וְעַל־כֵּן נִתְרוֹמֵם הַדַּעַת עַל־יְדֵי־זֶה כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (סַנְהֶדְרִין ע.): "חַמְרָא וְרֵיחָנִי פָּקְחִין" (הַיַּיִן וְהָרֵיחַ עֹשִׂין אוֹתִי פִּקֵּחַ), כִּי עַל־יְדֵי הַיַּיִן נִמְשָׁךְ הָרֵיחַ טוֹב, שֶׁעַל יָדוֹ נִתְעַלֶּה וְנִתְחַזֵּק הַדַּעַת שֶׁהוּא הַנְּשָׁמָה, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת קִדּוּשׁ וְהַבְדָּלָה עַל הַיַּיִן, כִּי כְּשֶׁיּוֹצְאִין מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל וְנִכְנָסִין בִּקְדֻשַּׁת שַׁבָּת, אֲזַי אָנוּ צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמֵנוּ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, הֵינוּ לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת עַל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, וְעַל־כֵּן מְקַדְּשִׁין עַל הַיַּיִן. כִּי הַיַּיִן הוּא בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, שֶׁשָּׁם אֶחִיזַת בְּחִינַת שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וּכְשֶׁמְּקַדְּשִׁין עַל הַיַּיִן אֲזַי נִמְשָׁךְ הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבָּת לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁנֶּאֱחָזִין בִּבְחִינַת יַיִן כַּנַּ"ל, כִּי אֲזַי בְּקִדּוּשׁ הַיַּיִן נִכְלָל בַּקְּדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבָּת, וַאֲזַי אֶחִיזַת הָרַע שֶׁהָיָה בּוֹ נִתְהַפֵּךְ לְטוֹב וּמַעֲלֶה רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת "נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ" עַל־יְדֵי הַקִּדּוּשׁ, וְאָז נִכְלָלִין כָּל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל בַּקְּדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבָּת, בִּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב, א): **וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם וַיְכַל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי** - שֶׁכֻּלָּם נִכְלָלִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, כִּי כֻּלָּם מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב, כַּנַּ"ל.

וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁהַשַּׁבָּת יוֹצֵא אֲזַי מַבְדִּילִין גַּם־כֵּן עַל הַיַּיִן דַּיְקָא, כִּי שָׁם הוּא סוֹד בְּחִינַת הַבְדָּלָה שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בְּחִינַת הַחִיצוֹנִים וְהָרַע הַנֶּאֱחָז בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. וּכְשֶׁמַּבְדִּילִין עַל הַיַּיִן דַּיְקָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לְגָרֵשׁ הָרַע וּלְבָרֵר הַטּוֹב, לְהַמְשִׁיךְ הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל שֶׁלְּאַחַר שַׁבָּת, שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַבְּשָׂמִים שֶׁמְּרִיחִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת כַּנַּ"ל, וְגַם **בִּכְנִיסַת שַׁבָּת נוֹהֲגִין הַמְדַקְדְּקִים לְהָרִיחַ בְּשָׂמִים** וַהֲדַס, כִּי צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת שֶׁהִיא בְּחִינַת רֵיחַ טוֹב לִימֵי הַחֹל שֶׁלִּפְנֵיהֶם וְלִימֵי הַחֹל שֶׁלְּאַחֲרֵיהֶם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת קִדּוּשׁ וְהַבְדָּלָה, כַּנַּ"ל.

יב. **נִמְצָא,** שֶׁהַיַּיִן הוּא בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע שֶׁשָּׁם הוּא סוֹד הַבְדָּלָה - **לְהַבְדִּיל בֵּין** קֹדֶשׁ לְחֹל, **בֵּין** יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים, **בֵּין** יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בֵּין סִטְרָא דִּיעֲקֹב לְסִטְרָא דְּעֵשָׂו, שֶׁהוּא בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים, כִּי קֹדֶשׁ וְיִשְׂרָאֵל וְשַׁבָּת הוּא כֻּלּוֹ חַד. וּלְהַפֵּךְ הָעַכּוּ"ם הֵם בְּחִינַת חֹל, בְּחִינַת שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, כִּי יִשְׂרָאֵל עִם קָדוֹשׁ, גַּם יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הֵם מְקֻדָּשִׁין בִּקְדֻשַּׁת שַׁבָּת, וְעַל־כֵּן הֵם בִּבְחִינַת שַׁבָּת. וְעַל־כֵּן הַיַּיִן שָׁם הוּא בְּחִינַת הַבְדָּלָה בֵּין יַעֲקֹב לְעֵשָׂו כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן הוּא נֶאֱסָר בְּמַגָּע עַכּוּ"ם, "בְּמַגָּע" דַּיְקָא, כִּי הִנְגִּיעָה הִיא בְּחִינַת יָדִים, כִּי סְתָם נְגִיעָה בַּיָּדִים, וְעַל־כֵּן תַּכְלִית כְּשֶׁהָעַכּוּ"ם, שֶׁהוּא סִטְרָא דְּעֵשָׂו נוֹגֵעַ בַּיַּיִן, אֲזַי נִמְשָׁךְ זֶה הַיַּיִן לִבְחִינַת הַיָּדִים יְדֵי עֵשָׂו עַל־יְדֵי הִנְגִּיעָה שֶׁנּוֹגֵעַ בּוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת יָדִים, וַאֲזַי הוּא אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל, כִּי אֵין אָנוּ רַשָּׁאִין לִשְׁתּוֹת הַיַּיִן כִּי־אִם בִּבְחִינַת "הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב", בִּבְחִינַת יַיִן לְאַרְמָא קָלָא, בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, אֲבָל כְּשֶׁהָעַכּוּ"ם נוֹגֵעַ בּוֹ אֲזַי הוּא נִמְשָׁךְ לִבְחִינַת הַיָּדִים יְדֵי עֵשָׂו, בְּחִינַת עֲשִׁיָּה, בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא. וַאֲזַי הוּא אָסוּר לָנוּ, כִּי אָנוּ צְרִיכִין לִפְרֹשׁ מִסִּטְרָא דְּגוּפָא וּלְהִתְדַּבֵּק לְסִטְרָא דִּנְשְׁמְתָא, סִטְרָא דְּיַעֲקֹב כַּנַּ"ל, כִּי מַחֲמַת שֶׁהַיַּיִן הוּא בִּבְחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע וְשָׁם הוּא סוֹד הַהַבְדָּלָה, עַל־כֵּן יְכוֹלִין לְהַטּוֹתוֹ לְכָאן אוֹ לְכָאן. וְעַל־כֵּן אֵין שׁוּם דָּבָר שֶׁיִּהְיֶה נֶאֱסָר עַל־יְדֵי נְגִיעַת הָעַכּוּ"ם כִּי־אִם הַיַּיִן, כִּי הַיַּיִן הוּא בְּסוֹד הַהַבְדָּלָה כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן לַמָּקוֹם שֶׁמַּכְרִיעִין אוֹתוֹ - לְשָׁם הוּא נִמְשָׁךְ. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי נְגִיעַת הָעַכּוּ"ם בּוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת יָדִים, נִמְשָׁךְ לִבְחִינַת הַיָּדִים יְדֵי עֵשָׂו. וַאֲזַי הוּא אָסוּר לָנוּ, כַּנַּ"ל.

רַבּוֹתֵינוּ ז"ל גָּזְרוּ עַל פִּתָּן מִשּׁוּם שַׁמְּנָן וְכוּ'

יג. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (שַׁבָּת יז.): **גָּזְרוּ עַל פִּתָּן מִשּׁוּם שַׁמְּנָן, וְעַל שַׁמְּנָן מִשּׁוּם יֵינָן, וְעַל יֵינָן מִשּׁוּם בְּנוֹתֵיהֶם, וְעַל בְּנוֹתֵיהֶן מִשּׁוּם דָּבָר אַחֵר** - הֵינוּ עֲבוֹדָה זָרָה, כִּי פַּת עַכּוּ"ם, הֵינוּ פַּת שֶׁאָפָאוּ עַכּוּ"ם בְּאֵשׁ שֶׁלּוֹ - אָסוּר לָנוּ, כִּי הָאֵשׁ שֶׁלָּהֶם הוּא בְּחִינַת אֵשׁ שֶׁל גֵּיהִנּוֹם, בְּחִינַת רֵיחַ רַע וְכוּ', כַּמְבֹאָר הֵיטֵב לְעֵיל (אוֹת א) בְּהִלְכוֹת מַאכְלֵי עַכּוּ"ם. וְזֶהוּ בְּחִינַת **גָּזְרוּ עַל פִּתָּן מִשּׁוּם שַׁמְּנָן** - כִּי שֶׁמֶן הוּא בְּחִינַת רֵיחַ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ג): "לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן תּוּרַק" וְכוּ'. בְּחִינַת (מִשְׁלֵי כז, ט):

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת מַאכְלֵי עַכּוּ"ם הֲלָכָה ג יוֹרֶה דֵּעָה קל

"שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב". כִּי שֶׁמֶן טוֹב הוּא בִּבְחִינַת רֵיחַ טוֹב, בְּחִינַת קְטֹרֶת. 'וְשַׁמְנָן' - הַיְנוּ שֶׁמֶן שֶׁלָּהֶם הוּא בְּחִינַת רֵיחַ פָּגוּם, בְּחִינַת שֶׁמֶן פָּגוּם, בִּבְחִינַת (קֹהֶלֶת י, א): "זְבוּבֵי מָוֶת יַבְאִישׁ יַבִּיעַ שֶׁמֶן רוֹקֵחַ", 'יַבְאִישׁ' דַּיְקָא, הַיְנוּ קִלְקוּל הָרֵיחַ שֶׁהוּא בְּחִינַת שֶׁמֶן.

וְזֶהוּ וְעַל שַׁמְנָן מְשׁוּם יַיִן - כִּי הַיַּיִן שֶׁלָּהֶם שֶׁנִּגְּעוּ בּוֹ הֵם, הוּא בִּבְחִינַת הַיָּדַיִם יְדֵי עֲשָׂו, שֶׁהוּא גַּם־כֵּן בְּחִינַת רֵיחַ רַע כַּנַּ"ל, נִמְצָא, שֶׁכָּל אֵלּוּ הֵם בְּחִינָה אַחַת. וְעַל־כֵּן גָּזְרוּ עַל אֶחָד מְשׁוּם חֲבֵרוֹ, כִּי הֵם בְּחִינָה אַחַת, כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ וְעַל יַיִן מְשׁוּם בְּנוֹתֵיהֶן - כִּי מְבֹאָר בַּמַּאֲמָר 'תִּקְעוּ' הַנַּ"ל, שֶׁלִּפְעָמִים הַסִּטְרָא־אָחֳרָא יוֹנֶקֶת מִן הָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת, וַאֲזַי מִתְגַּבֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, תַּאֲוַת נְאוּף וְכוּ', וּצְרִיכִין לְהַכְנִיעַ זֹאת עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ וְכוּ' וְאָז זוֹכִין לִנְבוּאָה, וְזוֹכִין לְהַכְנִיעַ זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, עֲבוֹדָה־זָרָה, שֶׁבָּאִין עַל־יְדֵי עֵרְבּוּב הַמְּדַמֶּה, עַיִן שָׁם הֵיטֵב, וַאֲזַי זוֹכִין לִבְחִינַת הַקּוֹל הַנַּ"ל, עַיִן שָׁם, וְהִנֵּה בֶּאֱמֶת הַכֹּל קָשׁוּר זֶה בָּזֶה, כִּי זֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם יְנִיקָה מִן הַדַּעַת, חַס וְשָׁלוֹם, זֶה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁאָכַל מֵ"עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע" שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נָתַן יְנִיקָה, חַס וְשָׁלוֹם, לִבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, א): "הַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם", כִּי עַל־יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, וַאֲזַי נֶחֱלָשׁ הַדַּעַת שֶׁהוּא הַנְּשָׁמָה, חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲזַי יֵשׁ לָהֶם יְנִיקָה, חַס וְשָׁלוֹם, וּמִזֶּה מִתְגַּבֵּר תַּאֲוַת נְאוּף, וְכָל זְמַן שֶׁאֵין מַכְנִיעִין זֹאת וְאֵין מוֹצִיאִין יְנִיקָתָם, אֲזַי מִתְגַּבֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, עֲבוֹדָה־זָרָה.

וְזֶה בְּחִינַת שֶׁגָּזְרוּ עַל יַיִן מְשׁוּם בְּנוֹתֵיהֶן - כִּי כְּשֶׁפּוֹגְמִין, חַס וְשָׁלוֹם, בִּשְׁתִּית יֵינָם - זֶהוּ בְּחִינַת פְּגַם אֲכִילַת אָדָם הָרִאשׁוֹן מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא כַּנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִפְגַּם הַדַּעַת, וּמִשָּׁם בָּא תַּאֲוַת נְאוּף כַּנַּ"ל, וְזֶהוּ שֶׁגָּזְרוּ עַל יַיִן מְשׁוּם בְּנוֹתֵיהֶן, כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ וְעַל בְּנוֹתֵיהֶן מְשׁוּם דָּבָר אַחֵר - הַיְנוּ עֲבוֹדָה־זָרָה שֶׁהוּא זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, שֶׁהוּא מִתְגַּבֵּר כָּל זְמַן שֶׁאֵין מַכְנִיעִין תַּאֲוַת נְאוּף עַל־יְדֵי הַבְּחִינוֹת הַמְבֹאָרִים שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ. אֲבָל לְהֵפֶךְ, חַס וְשָׁלוֹם, כְּשֶׁאֵין מַכְנִיעִין זֹאת וְאֵין מוֹצִיאִין הַדַּעַת מִשָּׁם, חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲזַי מִתְגַּבֵּר תַּאֲוַת נְאוּף, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, א): "וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם", אֲזַי מִתְגַּבֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, הַיְנוּ אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, עֲבוֹדָה־זָרָה. וְזֶהוּ וְעַל בְּנוֹתֵיהֶן מְשׁוּם דָּבָר אַחֵר כַּנַּ"ל, עַיִן שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל הֵיטֵב וְדוֹק הֵיטֵב שָׁם וְכָאן לְהָבִין הַדְּבָרִים לַאֲשׁוּרָן.

נִמְצָא, שֶׁפֶּגֶם אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה בִּבְחִינַת שֶׁהִגְבִּיר מְזוֹנָא דְּגוּפָא עַל־יְדֵי אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, וְעַל־כֵּן נֶאֱמַר שָׁם תֵּכֶף (בְּרֵאשִׁית ג, י): "אֶת קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַגָּן וָאִירָא", הַיְנוּ הַקּוֹל הַנַּ"ל שֶׁהוּא הַתִּקּוּן לָזֶה, כַּמְבֹאָר שָׁם, עַיִן שָׁם הֵיטֵב. **בָּרוּךְ** ה' **לְעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן.**

עִנְיַן שֶׁנִּקְרָא "יַיִן נֶסֶךְ"

יד. **וְעַל** שֵׁם זֶה נִקְרָא יַיִן נֶסֶךְ, לְשׁוֹן (יְשַׁעְיָה כט, י): "כִּי נָסַךְ ה' עֲלֵיהֶם רוּחַ תַּרְדֵּמָה". לְשׁוֹן עֵרְבּוּב הַמְּדַמֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּרְדֵּמָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, עֲבוֹדָה־זָרָה, שֶׁבָּא עַל־יְדֵי פְּגַם יַיִן נֶסֶךְ כַּנַּ"ל, אֲבָל כְּשֶׁהַיַּיִן הוּא מְשֻׁמָּר מִמַּגַּע עַכּוּ"ם, הוּא בִּבְחִינַת (בְּרָכוֹת לד:): 'יַיִן הַמְשֻׁמָּר בַּעֲנָבָיו מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית', שֶׁהוּא יַיִן הַמְשֻׁמָּר לֶעָתִיד שֶׁאָז יִתְעַר הַקּוֹל שֶׁל שִׁיר הַנַּ"ל, כִּי הַיַּיִן מְעוֹרֵר הַקּוֹל בְּחִינַת יַיִן לְאַרְמָא קָלָא כַּנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי הַקּוֹל הַזֶּה גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת שֶׁהֵם מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, שֶׁזֶּה בְּחִינַת 'חַמְרָא וְרֵיחָנֵי פָּקְחִין', כַּנַּ"ל.

הִלְכוֹת עֲבוֹדַת אֱלִילִים
הֲלָכָה א

עַל כָּל הָעֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה יַעֲבֹר וְאַל יֵהָרֵג חוּץ מֵעֲבוֹדַת אֱלִילִים וְגִלּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים. וּבְפַרְהֶסְיָא, בִּפְנֵי עֲשָׂרָה מִישְׂרָאֵל, חַיָּב לְהֵהָרֵג וְלֹא לַעֲבֹר אִם הָעַכּוּ"ם מְכַוְּנִין לְהַעֲבִירוֹ עַל דָּת, וַאֲפִלּוּ אַעֲרֵקְתָא דְּמַסָּאנֵי, וְכֵן בְּשִׁעַת הַגְּזֵרָה וְכוּ', עַיֵּן בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (יוֹרֶה־דֵּעָה, סִימָן קנז).

א. **עַל־פִּי** הַמַּאֲמָר ׳תִּקְעוּ ג׳, הַמְדַבֵּר מִתּוֹכָחָה לִקּוּטֵי חֵלֶק ב׳ (סימן ח), **הַמּוּבָא לְעֵיל בְּהִלְכוֹת מַאֲכָלֵי עַכּוּ״ם הֲלָכָה ב׳. עַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁעִקַּר הַתְּפִלָּה הוּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְעִקַּר הָרַחֲמִים תָּלוּי בַּדַּעַת וְכוּ׳. וּלְפָעָמִים כְּשֶׁהַסְּטָרָא־אַחֲרָא יוֹנֶקֶת מִן הָרַחֲמָנוּת, אֲזַי נִפְגָּם הָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת וְנַעֲשֶׂה אַכְזָרִיּוּת, וַאֲזַי מִתְגַּבֵּר תַּאֲוַת נַאוָף, חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲזַי הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, וַאֲזַי צְרִיכִין בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיִּתְפַּלֵּל ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ כְּמוֹ פִּינְחָס בְּעֵת שֶׁהָיָה מַעֲשֶׂה זִמְרִי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל״ וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין, עַל־יְדֵי־זֶה הַסְּטָרָא־אַחֲרָא מְקִיאָה כָּל מַה שֶּׁבָּלְעָה מִן הַקְּדֻשָּׁה, כִּי זֹאת הַתְּפִלָּה הִיא עוֹמֶדֶת לוֹ בְּצַוָּארוֹ, בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב. וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַבְּחִינוֹת הַמְבֹאָרִים שָׁם עַד שֶׁזּוֹכִין לִבְחִינַת הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב שֶׁהוּא מַכְנִיעַ עֵשָׂו, בִּבְחִינַת וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו וְכוּ׳,**

☜ עַיֵּן שָׁם וְדוֹק.

ב. **וְזֶה** עִנְיַן מִסִּירַת נֶפֶשׁ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם - שֶׁאָסוּר לְמָסֹר נַפְשׁוֹ לַהֲרֶגֶה מִמָּשׁ עַל כָּל הָעֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, חוּץ מִשְּׁלֹשָׁה הַנַּ״ל, כִּי כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ הִיא בְּחִינַת רַחֲמִים וְחַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ל, כ): ״כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ״, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי ג, יח): ״עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ״ וְכוּ׳. וְעִקַּר הַתּוֹרָה נִתְּנָה בִּשְׁבִיל לִזְכּוֹת לְחַיִּים וּלְהַעֲבִיר סִטְרָא דְּמוֹתָא, לְתַקֵּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁאָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הֵבִיא מִיתָה לָעוֹלָם, כִּי הַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת חַיִּים כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ נִדְחֵית בִּשְׁבִיל הַחַיִּים, כִּי הַתּוֹרָה נִתְּנָה לְחַיִּים וְלֹא לָמוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא יח, ה): ״וְחַי בָּהֶם״ - וְלֹא שֶׁיָּמוּת בָּהֶם (יוֹמָא פה:). כִּי עִקַּר הַתּוֹרָה נִתְּנָה בִּשְׁבִיל הַחַיִּים וּלְהַעֲבִיר וּלְהַכְנִיעַ סִטְרָא דְּמוֹתָא כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה, בִּבְחִינַת רַחֲמִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת - כִּי עִקַּר הָרַחֲמִים תָּלוּי בַּדַּעַת כַּנַּ״ל. כִּי הַתְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת מְסִירַת נֶפֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים כה, א): ״אֵלֶיךָ ה׳ נַפְשִׁי אֶשָּׂא״, כִּי צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל בִּמְסִירַת נֶפֶשׁ, כַּמּוּבָא בַּסְּפָרִים (סימן פ). וְכֵן כָּל הַמִּצְוֹות צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת בִּמְסִירַת נֶפֶשׁ, וְהַמְּסִירַת נֶפֶשׁ שֶׁל כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת דְּבֵקוּת, בְּחִינַת מְסִירַת נֶפֶשׁ, בְּחִינַת ״אֵלֶיךָ ה׳ נַפְשִׁי אֶשָּׂא״ כַּנַּ״ל.

אֲבָל הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת מְסִירַת נֶפֶשׁ, וְכֵן מְסִירַת נֶפֶשׁ שֶׁל כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה צָרִיךְ לִהְיוֹת בִּבְחִינַת (יְחֶזְקֵאל א, יד): ״וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב״, שֶׁהוּא בְּחִינַת רַחֲמִים וְדַעַת, בְּחִינַת חַיִּים וְחֶסֶד כְּדֵי לְהַשְׂאִר בַּחַיִּים וְלֹא לָמוּת, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין, כִּי ׳רָצוֹא׳ - דָּא נוּרִיאֵל. ׳וָשׁוֹב׳ - דָּא מְטַטְרוֹן שַׂר הַפָּנִים. נוּרִיאֵל זֶה בְּחִינַת דִּין, בְּחִינַת נוּר דָּלוּק (זֹהַר בְּרֵאשִׁית כג:): מְ׳טַטְרוֹן שַׂ׳ר הַ׳פָּנִים, רָאשֵׁי תֵּבוֹת ׳מֹשֶׁה׳ זֶה בְּחִינַת רַחֲמִים וָדַעַת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר, סִימָן י״ג.

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הָרַחֲמִים הוּא כְּשֶׁהוּא בִּבְחִינַת רָצוֹא וָשׁוֹב, דְּהַיְנוּ שֶׁחוֹזֵר מִדְּבֵקוּתוֹ וּמִמְּסִירַת נַפְשׁוֹ לַה׳ אֶל הַגּוּף, שֶׁזֶּה בְּחִינַת ׳וָשׁוֹב׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת רַחֲמִים כַּנַּ״ל, כִּי הָרַחֲמִים וְהַדַּעַת הוּא בְּחִינַת חַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״חַיִּים וָחֶסֶד״ וְכוּ׳. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ז, יב): ״הַחָכְמָה תְּחַיֶּה״ וְכוּ׳, כִּי עִקַּר הָרַחֲמִים הוּא כְּשֶׁנִּמְשָׁךְ לְתוֹךְ בְּחִינַת הַדִּין לְהַמְתִּיק כָּל הַדִּינִים - זֶהוּ עִקַּר בְּחִינַת הָרַחֲמִים וְהַדַּעַת.

וְזֶה בְּחִינַת חַיִּים, דְּהַיְנוּ חִבּוּר הַנְּשָׁמָה וְהַגּוּף, כִּי הַנְּשָׁמָה הוּא הַדַּעַת וְהָרַחֲמִים, וְהַגּוּף הוּא בְּחִינַת דִּין וְכִסְילוּת, וּכְשֶׁמִּתְחַבֵּר הַנְּשָׁמָה עִם הַגּוּף, דְּהַיְנוּ שֶׁזֶּה בְּחִינַת חַיִּים, אֲזַי הַנְּשָׁמָה מְחַיָּה אֶת הַגּוּף, דְּהַיְנוּ שֶׁהַנְּשָׁמָה שֶׁהִיא הַדַּעַת וְהָרַחֲמִים, הִיא מְמַתֶּקֶת אֶת הַגּוּף שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין, וַאֲזַי יֵשׁ חִיּוּת לְהַגּוּף גַּם־כֵּן עַל־יְדֵי הָרַחֲמִים, שֶׁהִיא הַנְּשָׁמָה שֶׁמְּחֻבֶּרֶת בּוֹ, שֶׁהִיא מְמַתֶּקֶת אֶת הַגּוּף גַּם־כֵּן וּמְהַפֶּכֶת אוֹתוֹ לְרַחֲמִים, וְזֶה עִקַּר הַחַיִּים כַּנַּ״ל, אֲבָל כְּשֶׁהַנְּשָׁמָה מִסְתַּלֶּקֶת, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי נִשְׁאָר הַגּוּף בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִיתָה.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בַּזֹּהַר הַנַּ״ל, ״רָצוֹא״ - דָּא נוּרִיאֵל, הַיְנוּ דִּין. ״וָשׁוֹב״ - דָּא מְטַ״ט, הַיְנוּ רַחֲמִים כַּנַּ״ל, כִּי כְּשֶׁהוּא בִּבְחִינַת רָצוֹא - שֶׁמּוֹסֵר נַפְשׁוֹ לַה׳, אֲזַי הוּא בְּחִינַת דִּין, כִּי כְּשֶׁהַנֶּפֶשׁ עוֹלָה לַה׳, אֲזַי נִשְׁאָר הַגּוּף בִּבְחִינַת דִּין וּמִיתָה כַּנַּ״ל, אֲבָל כְּשֶׁהוּא בִּבְחִינַת ״וָשׁוֹב״, זֶהוּ בְּחִינַת רַחֲמִים, כִּי כְּשֶׁחוֹזֶרֶת הַנְּשָׁמָה אֶל הַגּוּף, אֲזַי נִמְשָׁךְ רַחֲמִים וְחַיִּים לְהַמְתִּיק הַדִּין שֶׁהוּא סִטְרָא דְּגוּפָא. וְזֶהוּ עִקַּר הָרַחֲמִים, כְּשֶׁנִּמְשָׁךְ הָרַחֲמִים לְהַמְתִּיק הַדִּין כַּנַּ״ל.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת עֲבוֹדַת אֱלִילִים א

יוֹרֶה דֵּעָה

קעה

וְעַל־כֵּן אָנוּ צְרִיכִין שֶׁיִּהְיֶה כָּל עֶבוֹדָתֵנוּ וּמְסִירַת נַפְשֵׁנוּ לַה׳, בִּבְחִינַת (יְחֶזְקֵאל א, יד): ״וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב״, דְּהַיְנוּ לְהַעֲלוֹת הַנֶּפֶשׁ לַה׳, לְהַמְשִׁיךְ מִשָּׁם רַחֲמִים וְחַיִּים. וְאַחַר־כָּךְ לַחֲזֹר אֶל הַגּוּף, כְּדֵי לְהַחֲיוֹת הַגּוּף וּלְהַמְתִּיקוֹ בַּנַּ״ל, כִּי זֶה עִקַּר הָרַחֲמִים וְהַחַיִּים - לְהַמְשִׁיךְ הַחַיִּים מִמְּקוֹר הַחַיִּים אֶל הָעוֹלָמוֹת הַתַּחְתּוֹנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת גּוּף, כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה בַּעֲבוֹדָתֵנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״וְאָבִיתָ תְּהִלָּה מִגּוֹשֵׁי עָפָר מְקֹרוּצֵי חֹמֶר״ וְכוּ׳. וְאֵינוֹ חָפֵץ בְּבִטּוּל הָעוֹלָם, חַס וְשָׁלוֹם, וּכְשֶׁהַתְּפִלָּה וְהַמְּסִירַת נֶפֶשׁ שֶׁל כָּל הַמְּצוּוֹת הוּא בִּבְחִינָה זוֹ, בִּבְחִינַת רָצוֹא וָשׁוֹב - זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה, בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְדַעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת חַיִּים, וְכַנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן אָנוּ מְצוּיִן עַל כָּל עֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה יַעֲבֹר וְאַל יֵהָרֵג, כִּי הַתּוֹרָה נִדְחֵית מִפְּנֵי הַחַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״וָחַי בָּהֶם״ — ׳וְלֹא שֶׁיָּמוּת בָּהֶם׳, כִּי עִקַּר הַתּוֹרָה נִתְּנָה בִּשְׁבִיל הַחַיִּים - כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת יִהְיֶה נִמְשָׁךְ חַיִּים וְדַעַת לְתוֹךְ הַגּוּף, שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין לְהַמְתִּיק כָּל הַדִּינִים וְכוּ׳ כַּנַּ״ל.

אֲבָל עַל שָׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת שֶׁהֵם, גִּלּוּי עֲרָיוֹת וַעֲבוֹדָה־זָרָה וּשְׁפִיכוּת דָּמִים הוּא צָרִיךְ לֵהָרֵג וְלֹא לַעֲבֹר, כִּי כָּל אֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת הֵם בְּחִינַת תַּאֲוַת נאוּף, פְּגַם הַתְּפִלָּה. וְכַמּוּבָא בַּתִּקּוּנִים, שֶׁאֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת הֵם בְּחִינַת כָּבֵד, מָרָה, טְחוֹל, וְהֵם כֻּלָּם כְּלוּלִים בְּתַאֲוַת נאוּף, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר אוֹתָם שָׁם בַּתִּקּוּנִים בְּפֵרוּשׁ, עַיֵּן שָׁם (תִּקּוּן נו, פט. וּבְזֹהַר בְּרֵאשִׁית כז:). וְכֵן מְבֹאָר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת.

כִּי עֲבוֹדָה־זָרָה וְנאוּף הֵם בְּחִינָה אַחַת, בִּבְחִינַת (מִשְׁלֵי כה, ט): ״וְסוֹד אַחֵר אַל תְּגַל״. וּמָאן דְּגָלֵי עֲרָיין, הָכִי אִיהוּ מְתַגְּלֵי בֵּין אִנּוּן עֲרָיין דְּאִנּוּן אֱלֹהִים אֲחֵרִים (תִּקּוּנֵי־זֹהַר תִּקּוּן נו, צ.), וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סִימָן לו). וְכֵן שְׁפִיכוּת דָּמִים הוּא גַּם־כֵּן בְּחִינַת פְּגַם נאוּף, כִּי מִי שֶׁפּוֹגֵם בַּבְּרִית, הוּא כְּשׁוֹפֵךְ דָּמִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (נִדָּה יג.): כָּל הַמּוֹצִיא זֶרַע לְבַטָּלָה, הוּא כְּשׁוֹפֵךְ דָּמִים. וְכֵן מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה שֶׁהוּא גַּם־כֵּן בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית, הוּא גַּם־כֵּן שׁוֹפֵךְ דָּמִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (יְבָמוֹת סג:). נִמְצָא, שֶׁפְּגַם הַבְּרִית הוּא בְּחִינַת שָׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת הַנַּ״ל שֶׁהֵם בְּחִינַת כָּבֵד, מָרָה, טְחוֹל, שֶׁהֵם בְּחִינַת קְטָרוּגִין דְּשָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת מֹחַ, לֵב, רֵאָה, כַּמּוּבָא בַּתִּקּוּנִים (תִּקּוּן כא, סג.). כִּי שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת הֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה מֹחִין, שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת. וְשָׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת הַנַּ״ל הֵם בְּחִינַת פְּגַם נאוּף שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם הַשָּׁלֹשָׁה מֹחִין, פְּגַם הַשָּׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת, שֶׁהוּא פְּגַם הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן כְּנֶגֶד אֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, צְרִיכִין לִמְסֹר נַפְשׁוֹ מַמָּשׁ, לָמוּת עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, כִּי כְּשֶׁיֵּשׁ תַּאֲוַת נאוּף, חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲזַי הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ וְכוּ׳, אֲזַי צְרִיכִין בַּעַל־כֹּרְחָם שֶׁיִּתְפַּלֵּל ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, וְהַתְּפִלָּה הַזֹּאת עוֹמֶדֶת לוֹ בְּצַוָּארוֹ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת מְסִירַת נֶפֶשׁ לְמִיתָה מַמָּשׁ בִּשְׁבִיל שָׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת הַנַּ״ל, כִּי כְּשֶׁמִּתְגַּבְּרִין אֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁהֵם בְּחִינַת פְּגַם נאוּף כַּנַּ״ל, אֲזַי צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל דַּיְקָא ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ וּצְרִיכִין לָזֶה בַּעַל־כֹּרְחָם גְּדוֹל כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת מְסִירַת נֶפֶשׁ לְמִיתָה מַמָּשׁ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, שֶׁזֶּה בְּחִינַת רָצוֹא לְבַד בְּלִי וָשׁוֹב, כִּי כְּשֶׁמּוֹסֵר נַפְשׁוֹ מַמָּשׁ לְמִיתָה בְּחִינַת רָצוֹא לְבַד, אֲזַי הוּא בְּחִינַת דִּין, כִּי כְּשֶׁהַנְּשָׁמָה עוֹלָה לְמַעְלָה, נִשְׁאָר הַגּוּף מֵת בִּבְחִינַת דִּין וַאֲזַי הַסִּטְרָא־אָחֳרָא רוֹצֶה לִבְלֹעַ אוֹתוֹ הַגּוּף מֵת, כִּי אֲחִיזָתוֹ הוּא רַק בִּבְחִינַת מִיתָה כַּיָּדוּעַ, אֲבָל זֶה הַגּוּף מֵת, שֶׁל זֶה הַקָּדוֹשׁ שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשׁ ה׳, הוּא עוֹמֵד לוֹ לְהַסִּטְרָא־אָחֳרָא בְּצַוָּארוֹ, בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ, עַד שֶׁהוּא מֻכְרָח לִתֵּן הֶקְאוֹת - לְהָקִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלַע, בִּבְחִינַת (אִיּוֹב כ, טו): ״חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ״, כַּמְבֹאָר שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל לְעִנְיַן ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, כְּמוֹ כֵן מַמָּשׁ זֶה הַקָּדוֹשׁ שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם בִּשְׁבִיל שָׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת הַנַּ״ל, גּוּפוֹ הַנִּפְטָר בִּקְדֻשָּׁה, הוּא עוֹמֵד לוֹ בְּצַוָּארוֹ, בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ, עַד שֶׁמֻּכְרָח לְהָקִיא כָּל מַה שֶּׁבָּלַע, כִּי מְסִירַת נֶפֶשׁ לְמִיתָה מַמָּשׁ עַל קִדּוּשׁ ה׳ הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה, בִּבְחִינַת דִּין, בִּבְחִינַת רָצוֹא לְבַד כַּנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ שְׁמוֹסֵר נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשׁ ה׳ הוּא בְּחִינַת בַּעַל־כֹּחַ, בְּחִינַת גִּבּוֹרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְּבָרוֹ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי מְסִירַת נַפְשׁוֹ שֶׁל זֶה הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעָה הַסִּטְרָא־אָחֳרָא.

וְזֶה שֶׁמּוּבָא בְּכִתְבֵי הָאַרִ״י זַ״ל (עץ חיים שער לט פרק א), שֶׁעִקַּר עֲלִיַּת נִיצוֹצֵי הַקְּדֻשָּׁה הוּא עַל־יְדֵי עֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת, כִּי עַל־יְדֵי הַמְּסִירַת נֶפֶשׁ עַל קִדּוּשׁ ה׳ שֶׁל הֶעָשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, עַל־יְדֵי־זֶה גּוּפָם הַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּשְׁאָר בִּבְחִינַת דִּין אַחַר הִסְתַּלְּקוּת הַנֶּפֶשׁ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, עָמְדָה לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא בְּצַוָּארָהּ, בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ, עַד שֶׁהִיא מֻכְרַחַת לְהָקִיא כָּל הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁבָּלְעָה מִן הַקְּדֻשָּׁה. וְעַד הַיּוֹם, בְּכָל עֵת שֶׁאָנוּ מַזְכִּירִין כֹּחַ הֶעָשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת - אָנוּ מוֹצִיאִין הַקְּדֻשָּׁה מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, וְהַכֹּל עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁפָּתוּב בַּזֹּהַר, שֶׁהַגּוּף שֶׁל הֶעָשָׂרָה הֲרוּגֵי מְלוּכָה נִמְסַר לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, לְמַלְכֵי הָאֻמּוֹת, וְהַנְּשָׁמָה עָלְתָה לְמַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפָרָשַׁת [פְּקוּדֵי] (ויקרא) בְּסוֹד הַקָּרְבָּן: ׳כֹּלָּא סָלִיק לְאַתְרֵיהּ׳, עַיֵּן שָׁם (בדרך רנד:). וְהַדָּבָר תָּמוּהַּ, לְכְאוֹרָה, אֵיךְ שַׁיָּךְ שֶׁגּוּפָם הַקָּדוֹשִׁים שֶׁל הַצַּדִּיקִים נוֹרָאִים כָּאֵלּוּ יִהְיֶה נִמְסָר לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, חַס וְשָׁלוֹם? אַךְ עַל־פִּי הַנַּ״ל מְבֹאָר הֵיטֵב עַל נָכוֹן, שֶׁהַגּוּפִים שֶׁלָּהֶם נִמְסַר לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, הַיְנוּ שֶׁהַגּוּפִים שֶׁלָּהֶם נִמְסְרוּ בְּכַוָּנָה לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא שֶׁתִּבְלַע אוֹתָם, בִּבְחִינַת (שמות ז, ט): ״וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַרְעֹה יְהִי לְתַנִּין״, הַנֶּאֱמַר שָׁם בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁנִּמְסְרוּ גּוּפֵיהֶם לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא לְבָלְעָם, עַל־יְדֵי־זֶה עָמְדוּ לְהַסִּטְרָא־אַחֲרָא בְּצַוָּארוֹ, בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ. וְעַל־יְדֵי־זֶה הִיא מְקִיאָה כָּל הַקְּדֻשׁוֹת שֶׁבָּלְעָה כַּנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל, וְזֶהוּ בְּחִינָה שֶׁל כָּל הַקְּדוֹשִׁים כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן דִּיְקָא עַל שָׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת אֵלּוּ צְרִיכִין לָמוּת עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, כִּי הֵם בְּחִינַת תַּאֲוַת נְאוּף. וּכְשֶׁיֵּשׁ תַּאֲוַת נְאוּף, אָז צְרִיכִין ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְסִירַת נֶפֶשׁ לְמִיתָה מַמָּשׁ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם כַּנַּ״ל.

ג. **וְכֵן** כְּשֶׁהָעַכּוּ״ם מְכַוְּנִין לְהַעֲבִירוֹ עַל דָּת וְהוּא בְּפַרְהֶסְיָא, אוֹ בְּשָׁעַת הַגְּזֵרָה - אָז יֵהָרֵג וְאַל יַעֲבֹר, אֶפִלּוּ אַעֲרֻקְתָּא דִּמְסָאנָא, כִּי כְּשֶׁהָעַכּוּ״ם מְכַוְּנִין לְהַעֲבִירוֹ עַל דָּת, אָז הוּא שָׁעַת מִלְחָמָה, וּצְרִיכִין לִלָּחֵם עִמָּהֶם לְנַצְּחָם. וְעִקַּר הַמִּלְחָמָה הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין מֵהֶם כָּל הַקְּדֻשׁוֹת שֶׁבָּלְעוּ וּמַכְנִיעִין אוֹתָם. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִמְסֹר נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשׁ ה׳ לֵהָרֵג, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת תְּפִלָּה, בִּבְחִינַת דִּין כַּנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין אוֹתָם כַּנַּ״ל, כִּי עִקַּר חִיּוּתָם וְהִתְגַּבְּרוּתָם הוּא כְּשֶׁיּוֹנְקִים מִן הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלְעוּ, אֲבָל כְּשֶׁמּוֹצִיאִין מֵהֶם הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלְעוּ - אֲזַי נִכְנָעִים.

כִּי בֶּאֱמֶת אֵין לָהֶם שׁוּם מֶמְשָׁלָה עָלֵינוּ לְהַעֲבִיר אוֹתָנוּ עַל דָּת, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי אֶפִלּוּ עַכְשָׁיו בַּגָּלוּת, שֶׁנָּתַן לָהֶם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מֶמְשָׁלָה עָלֵינוּ וּמָסַר אוֹתָנוּ תַּחַת מֶמְשַׁלְתָּם - אֵין לָהֶם שִׁלְטָה עָלֵינוּ, כִּי־אִם בְּגוּפֵנוּ, אֲבָל לֹא בְּנִשְׁמוֹתֵינוּ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי יְנִיקַת הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְהַעַכּוּ״ם הוּא רַק מִבְּחִינַת דִּין, שֶׁהוּא סִטְרָא דְּגוּפָא. וְעַל־כֵּן אֵין לָהֶם מֶמְשָׁלָה כִּי־אִם עַל הַגּוּפִים לְבַד וְלֹא עַל הַנְּשָׁמוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת רַחֲמִים וְחַיִּים, כִּי מִשָּׁם אֵין לָהֶם יְנִיקָה כְּלָל. וְעַל־כֵּן אֵין לָהֶם שׁוּם כֹּחַ מִצַּד עִקַּר מֶמְשַׁלְתָּם לִמְשֹׁל עָלֵינוּ, חַס וְשָׁלוֹם, בְּדָבָר הַנּוֹגֵעַ כְּנֶגֶד דַּת תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהוּא סִטְרָא דִּנְשָׁמְתָא, כִּי עִקַּר חִיּוּת וּמְזוֹן הַנְּשָׁמָה הוּא מִצְוֹוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי בִּבְחִינַת הַנְּשָׁמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה, בְּחִינַת דַּעַת, בְּחִינַת רַחֲמִים שָׁם אֵין לָהֶם שׁוּם יְנִיקָה, כִּי עִקַּר יְנִיקָתָם בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁהוּא סִטְרָא דְּגוּפָא כַּנַּ״ל, כִּי זֶה כְּלָל, שֶׁאֵין לָהֶם שׁוּם כֹּחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל הַקְּדֻשָּׁה, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי־אִם כְּשֶׁיּוֹנְקִים מִשָּׁם, חַס וְשָׁלוֹם, וּמֵאַחַר שֶׁאֵין לָהֶם יְנִיקָה מִבְּחִינַת רַחֲמִים, בְּחִינַת דַּעַת, בְּחִינַת הַתּוֹרָה, בְּחִינַת הַנְּשָׁמָה, עַל־כֵּן אֵין לָהֶם שׁוּם כֹּחַ לְהִתְגַּבֵּר כְּנֶגֶד הַדָּת, לְבַטֵּל, חַס וְשָׁלוֹם, שׁוּם דָּבָר מֵהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה לִנְבוּכַדְנֶאצַּר - מִלְּבָא נְבוּכַדְנֶאצַּר (דניאל ג, טז). וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (ויקרא רבה לג, ו): ׳אִם מַלְכָּא וְכוּ׳, אֶלָּא לְמִסִּים וַאֲרַנְוִנְיוֹת אַנְתְּ מֶלֶךְ עָלֵינוּ, אֲבָל כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה אַתָּה נְבוּכַדְנֶאצַּר — אֲנַחְנָא וְכַלְבָּא שָׁוִין׳. כִּי בֶּאֱמֶת אֵין לוֹ שׁוּם מֶמְשָׁלָה, רַק בְּהַגּוּפִים - לִתֵּן לָהֶם מַס וְכַיּוֹצֵא. אֲבָל בְּדָת תּוֹרָתֵנוּ הוּא וְכַלְבָּא שָׁוִין, כִּי אֵין לוֹ שׁוּם מֶמְשָׁלָה עָלֵינוּ בָּזֶה כַּנַּ״ל. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (קהלת ח, ב): ״אֲנִי פִּי מֶלֶךְ שְׁמֹר, וְעַל דִּבְרַת שְׁבוּעַת אֱלֹקִים״, וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י שָׁם, עַיֵּן שָׁם.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהָעַכּוּ״ם מִתְגַּבְּרִים עָלֵינוּ, חַס וְשָׁלוֹם, וְרוֹצִים לְהַעֲבִירֵנוּ עַל דָּת, חַס וְשָׁלוֹם, זֶה סִימָן שֶׁהִתְגַּבְּרָה הַסִּטְרָא־אַחֲרָא וְיָנְקָה מִבְּחִינַת הָרַחֲמִים

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת עֲבוֹדַת אֱלִילִים א

יוֹרֶה דֵּעָה

קעו

וְהַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה דְּנִשְׁמָתָא, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה הִתְגַּבְּרוּ עָלֵינוּ בְּדַת תּוֹרָתֵנוּ וְרוֹצִים לְהַעֲבִירֵנוּ עַל דָּת, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי בְּלֹא זֶה, הֵינוּ אִם לֹא הָיָה לָהֶם יְנִיקָה מִבְּחִינַת הָרַחֲמִים וְכוּ', לֹא הָיוּ מִתְגַּבְּרִים עַל זֶה לְהַעֲבִיר עַל דָּת, כִּי עִקַּר הִתְגַּבְּרוּת עַל הַקְּדֻשָּׁה הוּא רַק כְּשֶׁיֵּשׁ לָהֶם יְנִיקָה מִשָּׁם כַּנַּ"ל. נִמְצָא, כְּשֶׁהָעַכּוּ"ם רוֹצִים לְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל עַל דָּת, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי יֵשׁ לָהֶם יְנִיקָה מִן הָרַחֲמָנוּת, וּכְשֶׁיֵּשׁ לָהֶם יְנִיקָה מִן הָרַחֲמָנוּת, אֲזַי צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל 'תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין', כַּמְבֹאָר שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לַהָרֵג וְלֹא לַעֲבֹר, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין' כַּנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין מֵהֶם כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְהַנִּיצוֹצוֹת שֶׁבָּלְעוּ, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה הִתְגַּבְּרוּ עָלֵינוּ עַד שֶׁרָצוּ לְהַעֲבִירֵנוּ עַל דָּת כַּנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי מְסִירַת נֶפֶשׁ לְמִיתָה מַמָּשׁ שֶׁהִיא בְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין', עַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין מֵהֶם כָּל הַחִיּוּת וְהַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלְעוּ כַּנַּ"ל. כִּי מִנִּיהּ וּבֵיהּ אַבָּא לְיזִיל בֵּיהּ נַרְגָּא (סַנְהֶדְרִין לט.), כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (רש"י בְּמִדְבַּר לא, יח) אֵצֶל בִּלְעָם - הוּא תָּפַס אָמָנוּתָם, כִּי אֵין כֹּחַ לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא בַּפֶּה וְכוּ' (מְכִילְתָּא בְּשַׁלַּח). עַל־כֵּן תָּפְסוּ אָמָנוּתוֹ וְהָרְגוּ אוֹתוֹ בְּחֶרֶב, כִּי יִשְׂרָאֵל אֵין לָהֶם כֹּחַ אֶלָּא בַּפֶּה, דְּהֵינוּ תְּפִלָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים. וְעַכּוּ"ם עִקַּר כֹּחָם עַל־יְדֵי חֶרֶב שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין. וּבִלְעָם הָיָה לוֹ יְנִיקָה מִן הַדַּעַת, כַּמּוּבָא (לִקּוּטֵי תּוֹרָה פָּרָשַׁת בָּלָק), וְהָיָה רוֹצֶה לִנֹּק מִן הָרַחֲמִים, בְּחִינַת תְּפִלָּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה רוֹצֶה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל בְּתַאֲוַת נאוּף, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר לא, טז): "הֵן הֵנָּה הָיוּ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּדְבַר בִּלְעָם" וְכוּ', כִּי עִקַּר הִתְגַּבְּרוּת תַּאֲוָה זוֹ הוּא עַל־יְדֵי שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן הָרַחֲמָנוּת, חַס וְשָׁלוֹם, כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן בָּאוּ יִשְׂרָאֵל עָלָיו עַל־יְדֵי בְּחִינַת דִּין, כִּי הַכְנָעַת בִּלְעָם דְּהֵינוּ תַּאֲוַת נאוּף, חַס וְשָׁלוֹם, הָיָה עַל־יְדֵי פִּינְחָס שֶׁהִתְפַּלֵּל 'תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין' כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן גַּם בְּנַשְׁמִיּוּת הָרֵג פִּינְחָס אֶת בִּלְעָם בֶּחֱרֶב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר לא, ח): "וְאֶת בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הָרְגוּ בֶּחֱרֶב". וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (זֹהַר בְּלָק קצג:) שֶׁפִּינְחָס הָרַג, כִּי פִּינְחָס הִכְנִיעַ אוֹתוֹ תְּחִלָּה עַל־יְדֵי הַ'תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין' שֶׁהִתְפַּלֵּל, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קו, ל): "וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל", שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשָּׁה מֵהַסִּטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַכְנָעָתָהּ, וַאֲזַי נִכְנַע בִּלְעָם בְּשָׁרְשׁוֹ. וְאַחַר־כָּךְ הִכְנִיעוּ אוֹתוֹ לְגַמְרֵי גַּם לְמַטָּה וְהָרְגוּ בְּחֶרֶב מַמָּשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין, כִּי עִקַּר הַכְנָעָתוֹ עַל־יְדֵי־זֶה כַּנַּ"ל.

כִּי עִקַּר הִתְגַּבְּרוּתוֹ עָלֵינוּ, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא כְּשֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן הָרַחֲמִים שֶׁהוּא סִטְרָא דִּילָן כַּנַּ"ל. עַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ צְרִיכִים לָבוֹא עֲלֵיהֶם, עַל־יְדֵי בְּחִינַת דִּין שֶׁהוּא סִטְרָא דִּידְהוּ, הֵינוּ עַל־יְדֵי 'תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין' שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶרֶב פִּיפִיּוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת מֵהֶם וּמַכְנִיעִים אוֹתָם כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמט, ו־ז): "רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם, לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם" וְכוּ', כִּי עַל־יְדֵי 'תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶרֶב פִּיפִיּוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין אוֹתָם וְעוֹשִׂין בָּהֶם נְקָמָה, כִּי מוֹצִיאִין כָּל הַקְּדֻשָּׁה מֵהֶם כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן בְּכָל עֵת שֶׁהֵם מִתְגַּבְּרִים וְרוֹצִים לְהַעֲבִיר עַל דָּת, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁזֶּהוּ עַל־יְדֵי שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן הָרַחֲמִים כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן צְרִיכִים לַהָרֵג וְלֹא לַעֲבֹר, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין', וְעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין אוֹתָם כַּנַּ"ל.

ד. **וְזֶהוּ** שֶׁדִּקְדְּקוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל, וְאָמְרוּ (סַנְהֶדְרִין עד:):

'בְּשָׁעַת הַגְּזֵרָה אֲפִלּוּ אַעַרְקָתָא דְּמָסָאנֵי - יֵהָרֵג וְאַל יַעֲבֹר'. וְתָפְסוּ לְדַגְמָא 'עַרְקָתָא דְּמָסָאנֵי' דַּיְקָא, כִּי זֶה עִקַּר בְּחִינַת מְסִירַת נֶפֶשׁ בִּשְׁבִיל לְתַקֵּן בְּחִינַת עַרְקָתָא דְּמָסָאנֵי, הֵינוּ בְּחִינַת רַגְלַיִן - הֵינוּ לְהַכְנִיעַ עֵקֶב עֵשָׂו בִּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה, כו): "וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו", שֶׁזֶּה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי מְסִירַת נֶפֶשׁ לַהֲרֵגָה מַמָּשׁ עַל קִדּוּשׁ ה', שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה, בִּבְחִינַת דִּין, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת הַקּוֹל הַנַּ"ל, בְּחִינַת (שָׁם כז, כב): "הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב", שֶׁהוּא מַכְנִיעַ עֵקֶב עֵשָׂו כַּנַּ"ל, כִּי עִקַּר אֲחִיזַת עֵקֶב עֵשָׂו שֶׁהוּא זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ הוּא עַל־יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא, כַּמְבֹאָר שָׁם, הֵינוּ עַל־יְדֵי בְּחִינַת פְּגַם אֲכִילַת אָדָם הָרִאשׁוֹן מֵעֵץ הַדַּעַת שֶׁמִּשָּׁם יְנִיקַת עֵקֶב עֵשָׂו, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, טו): "וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב" כַּמּוּבָא. וְעַל־יְדֵי פְּגַם עֵץ הַדַּעַת נַעֲשָׂה בְּחִינַת כְּתֹנֶת עוֹר, וְאִיתָא בַּתִּקּוּנִים תִּקּוּן נח (דף צב:), עַיֵּן שָׁם בַּתִּקּוּנִים תִּמְצָא מִבְּאֹר כָּל זֶה, דְּאִנּוּן עֲרָיוֹת תְּלָת קְלִיפִּין עֲלַיְהוּ אִתְמַר (בְּרֵאשִׁית ג, כא): "וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹקִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר" וְכוּ', וּבְגִין דָּא תְּקִינוּ תְּלַת

צְלוֹתִין לְאַעְבָּרָא תִּלְתָּ קְלִיפִּין וְכוּ', דְּעָלַיְהוּ אִתְּמַר (שיר השירים ז, ב): "מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים " וְכוּ'. וְעַל אִלֵּין שָׁלֹשׁ קְלִיפִּין אִתְּמַר (שמות ג, ה): "שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ" וְכוּ'. וְכַד אִתְפַּשְׁטַת מֵהֶם, אֲזַי אִתְּמַר, "מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים", שֶׁהֵם שָׁלֹשׁ רְגָלִים וְכוּ', עַיֵּן שָׁם.

הֵינוּ כְּשֶׁיֵּשׁ יְנִיקָה לְהַשָּׁלֹשׁ קְלִפּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת שָׁלֹשׁ עֲבֵרוֹת הַנַּ"ל שֶׁפְּלוּלִים בְּתַאֲוַת נאוּף, אֲזַי הוּא בְּחִינַת "שַׁל נְעָלֶיךָ" וְכוּ', כִּי עִקַּר יְנִיקָתָם הוּא עַל־יְדֵי פְּגַם עֵץ הַדַּעַת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גָּרַם לָהֶם יְנִיקָה מִן הַדַּעַת וְהָרַחֲמָנוּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבְּרִים שָׁלֹשׁ קְלִפּוֹת הַנַּ"ל שֶׁהֵם בְּחִינַת תַּאֲוַת נאוּף כַּנַּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם הַתְּפִלָּה כַּנַּ"ל. וַאֲזַי הוּא בְּחִינַת "שַׁל נְעָלֶיךָ", הֵינוּ פְּגַם כָּתְנוֹת הָעוֹר שֶׁנַּעֲשָׂה עַל־יְדֵי חֵטְא הָעֵגֶל, אֲבָל כְּשֶׁמִּתְפַּשֶּׁטֶת מֵהֶם, וַאֲזַי נִתְתַּקְּנִין וְנִזְדַּכְּכִין כָּתְנוֹת עוֹר, אֲזַי הוּא בְּחִינַת "מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים", שֶׁהוּא בְּחִינַת שָׁלֹשׁ רְגָלִים, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת אַבְרָהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב, בְּחִינַת שָׁלֹשׁ רְגָלִים.

וְעַל־כֵּן אָנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת בְּדֵלִים מִן הָעַכּוּ"ם, אֲפִלּוּ בִּלְבִישַׁת הַמְּנָעָלִים, כִּי מְנָעָלִים שֶׁלָּהֶם הוּא מִבְּחִינַת פְּגַם כָּתְנוֹת עוֹר, אֲשֶׁר עַל זֶה נֶאֱמַר "שַׁל נְעָלֶיךָ" וְכוּ'. וּמְנָעָלִים שֶׁלָּנוּ, שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה, הוּא בְּבְחִינַת תִּקּוּן וְהִזְדַּכְּכוּת כָּתְנוֹת עוֹר, בִּבְחִינַת "מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים". וְעַל־כֵּן יֵשׁ אֶצְלֵנוּ כַּמָּה דִּינִים בִּלְבִישַׁת הַמְּנָעָלִים, כִּי אָנוּ צְרִיכִין לִלְבֹּשׁ הַמְּנָעָלִים עַל־פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּדֵי לְתַקֵּן וּלְזַכֵּךְ בְּחִינַת כָּתְנוֹת עוֹר.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (שבת סא.): 'כִּתְפִילִין כָּךְ מְנָעָלִים', כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַמְּנָעָלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת רַגְלִין, בְּחִינַת עֵקֶב, הוּא עַל־יְדֵי הַמְשָׁכַת הַמֹּחִין, דְּהֵינוּ כְּשֶׁהַמֹּחִין בִּשְׁלֵמוּת, וְאָז נִמְשָׁךְ הָאָרַת הַמֹּחִין גַּם לְהָרַגְלִין אָז נִתְתַּקְּנִין הָרַגְלִין, וַאֲזַי עוֹלִין גַּם הָרַגְלִין מֵהַקְלִפָּה וַאֲזַי נִכְנַע עֵקֶב עֵשָׂו - עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְתַּקְּנוּ הָעֲקַבִּים וְהָרַגְלִין דִּקְדֻשָּׁה עַל־יְדֵי הָאָרַת הַמֹּחִין שֶׁנִּמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם, כִּי זֶה יָדוּעַ, שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן הוּא עַל־יְדֵי הַמְשָׁכַת הַמֹּחִין. וְזֶה בְּחִינַת 'כִּתְפִילִין כָּךְ מְנָעָלִים', כִּי אָנוּ צְרִיכִין לִלְבֹּשׁ הַמְּנָעָלִים בִּבְחִינַת תְּפִלִּין מֹחִין - לְתַקֵּן וּלְהַעֲלוֹת הָרַגְלִין עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַמֹּחִין כַּנַּ"ל. וּכְשֶׁמַּמְשִׁיכִין הַמֹּחִין לְהָרַגְלִין לְהַעֲלוֹתָן וּלְתַקְּנָם, אֲזַי נִכְנָע עֵקֶב עֵשָׂו כַּנַּ"ל.

וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי ה'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', שֶׁהוּא בְּחִינַת מְסִירַת נֶפֶשׁ עַל קִדּוּשׁ ה', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַמֹּחִין בִּשְׁלֵמוּת, וְזוֹכִין לִבְחִינַת קוֹל הַנַּ"ל בְּחִינַת יַעֲקֹב, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע עֵקֶב עֵשָׂו כַּנַּ"ל, כִּי נַעֲשֶׂה מֵעֲקֹב יַעֲקֹב, עַל־יְדֵי שְׁמֹאירִין הַמֹּחִין שֶׁהֵם בְּחִינַת יו"ד לְהֶעָקֵב, וַאֲזַי נַעֲשֶׂה מֵעֵקֶב יַעֲקֹב - שֶׁעַל־יָדוֹ עִקַּר הַכְנָעַת עֵקֶב עֵשָׂו, בִּבְחִינַת "וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו" כַּנַּ"ל. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּתִּקּוּנִים (תקון נו, צא.; תקון סט, קיב.): 'וְכָל דָּא בְּגִין דְּפָרַח יו"ד מִן יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּחִינַת "וַתִּקַּע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב" וְכוּ', עַיֵּן שָׁם בַּתִּקּוּנִים, הֵינוּ כַּד פָּרַח יו"ד מִן יַעֲקֹב, חַס וְשָׁלוֹם, וְנִשְׁאַר עָקֵב, אֲזַי נִפְגָּם, חַס וְשָׁלוֹם, הָעֲקֵבִים דִּקְדֻשָּׁה בְּחִינַת "וַתִּקַּע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב" וַאֲזַי יֵשׁ יְנִיקָה, חַס וְשָׁלוֹם, לַעֲקֵב עֵשָׂו, אֲבָל כְּשֶׁחוֹזֶרֶת הַיו"ד שֶׁל יַעֲקֹב, הֵינוּ שֶׁנִּמְשְׁכִין הַמֹּחִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת יו"ד, לְהָרַגְלִין, וּמְאִירִין לָהֶם וּמַעֲלִין אוֹתָם מֵהַקְּלִפּוֹת, אֲזַי נַעֲשֶׂה מֵעֲקֹב - 'יַעֲקֹב'. וַאֲזַי נִכְנָע עֵקֶב עֵשָׂו, בִּבְחִינַת "וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו" כַּנַּ"ל. וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי מְסִירַת נֶפֶשׁ עַל קִדּוּשׁ ה' וְכוּ' כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן דִּקְדְּקוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל וְאָמְרוּ: 'אֲפִלּוּ אַעֲרְקָתָא דְּמָסָאנֵי, יְהֵרֵג וְאַל יַעֲבֹר' - בִּשְׁעַת הַשְּׁמָד, אַעֲרְקָתָא דְּמָסָאנֵי דַּיְקָא, כִּי עִקַּר בְּחִינַת מְסִירַת נֶפֶשׁ עַל קִדּוּשׁ ה' הוּא בִּשְׁבִיל לְתַקֵּן וּלְזַכֵּךְ בְּחִינַת עַרְקָתָא דְּמָסָאנֵי בְּחִינַת כָּתְנוֹת עוֹר לְהַכְנִיעַ עֵקֶב עֵשָׂו עַל־יְדֵי בְּחִינַת יַעֲקֹב, שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי מְסִירַת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת קִדּוּשׁ ה' בִּפְנֵי עֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל, כְּדֵי לְתַקֵּן וּלְהַחֲזִיר הַיו"ד שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁפָּרְחָה עַל־יְדֵי חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בַּתִּקּוּנִים. וְעַל־יְדֵי מְסִירַת נֶפֶשׁ עַל קִדּוּשׁ ה' נִתְתַּקְּנִין הַמֹּחִין וְחוֹזֶרֶת הַיו"ד כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן עִקַּר קִדּוּשׁ ה' הוּא בִּפְנֵי עֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל. וְכֵן עִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה הוּא בַּעֲשָׂרָה. וְאָז אוֹמְרִים קְדֻשָּׁה כָּל זֶה כְּדֵי לְתַקֵּן יו"ד הַנַּ"ל, הֵינוּ הַיו"ד שֶׁל יַעֲקֹב וְכוּ' כַּנַּ"ל.

ה. **וְעַל־כֵּן** נִקְרָא מְסִירַת נֶפֶשׁ "קִדּוּשׁ ה'", כִּי אֵין הַשֵּׁם מָלֵא עַד שֶׁיִּמָּחֶה זֵכֶר עֲמָלֵק (תנחומא

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת עֲבוֹדַת אֱלִילִים ב

יוֹרֶה דֵּעָה

קעז

כִּי תֵצֵא יא). וְעַל־יְדֵי מְסִירַת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, נִכְנָע וְנִמְחֶה בְּחִינַת עֶמֶלֶק, שֶׁהוּא תַּאֲוַת נאוּף, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם. וְעַל־כֵּן הוּא קְדוּשׁ ה׳, כִּי נִתְגַּדֵּל וְנִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי מְחִיַּת עֶמֶלֶק, שֶׁנַּעֲשָׂה עַל־יְדֵי בְּחִינַת מְסִירַת נֶפֶשׁ כַּנַּ״ל, כִּי עִקַּר קְדוּשׁ ה׳ הוּא כְּשֶׁנִּמְחֶה זֵכֶר עֲמָלֵק, כַּנַּ״ל.

שַׁיָּךְ לְעֵיל

ו. **עַל** כָּל הָעֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה יַעֲבֹר וְאַל יֵהָרֵג, כִּי הַדְּבֵקוּת וְהַמְּסִירַת נֶפֶשׁ לַה׳ צָרִיךְ לִהְיוֹת בִּבְחִינַת רָצוֹא וָשׁוֹב, בִּבְחִינַת חַיִּים וְרַחֲמִים, כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה בְּיִשּׁוּב הָעוֹלָם וְכוּ׳. וְזֶה בְּחִינַת פֶּגֶם נֶדֶב וַאֲבִיהוּא שֶׁיָּצְאוּ חוּץ לְהַגְבּוֹל, שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם לַה׳ יוֹתֵר מֵהָרָאוּי, בִּבְחִינַת רָצוֹא לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא טז, א): ״בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי ה׳ וַיָּמֻתוּ״, כִּי בֶּאֱמֶת מָסְרוּ נַפְשָׁם עַל קְדוּשׁ ה׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם י, ג): ״בִּקְרֹבַי אֶקָּדֵשׁ״, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן פָּגְמוּ בָּזֶה בְּעַצְמוֹ, כִּי אָסוּר לִמְסֹר נַפְשׁוֹ לְמִיתָה מַמָּשׁ, אֲפִלּוּ עַל קְדוּשׁ ה׳ שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת הַצָּרָךְ, וּכְפִי הַמְבֹאָר בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּעַצְמוֹ הַפֶּגֶם שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (זֹהַר צו לג.): ׳וּבְגִין דְּלָא אִתְנְסִיבוּ׳, כִּי לֹא עָסְקוּ בִּישּׁוּב הָעוֹלָם. וְזֶהוּ גַּם־כֵּן בְּחִינַת פֶּגֶם הַבְּרִית, כַּמּוּבָא. וְעַל־כֵּן נִכְשְׁלוּ גַּם־כֵּן בָּזֶה שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם עַל קְדוּשׁ ה׳ שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת הַצָּרָךְ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳.

וְעַל־כֵּן הָיָה הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי פִּינְחָס, כִּי פִּינְחָס זָכָה לִנְשֹׂמַת נָדָב וַאֲבִיהוּא בְּעֵת שֶׁקִּנֵּא עַל מַעֲשֵׂה זִמְרִי, כַּמּוּבָא (שָׁם אֲחֲרֵי נז). כִּי פִּינְחָס הִתְפַּלֵּל ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ בְּעֵת הַצָּרָךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁהוּא תִּקּוּן הַבְּרִית. וּבָזֶה תִּקֵּן פֶּגֶם נָדָב וַאֲבִיהוּא שֶׁהִתְפַּלְּלוּ ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁלֹּא בְּעֵת הַצָּרָךְ, דְּהַיְנוּ שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם מַמָּשׁ בְּחִנָּם שֶׁלֹּא בְּעֵת הַצָּרָךְ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ כַּנַּ״ל. וּפָגְמוּ בַּבְּרִית עַל־יְדֵי שֶׁלֹּא הָיוּ נְשׂוּאִים. וְעַל־כֵּן זָכָה אָז פִּינְחָס לְנַשְּׂמָתָם, כִּי הוּא תִּקֵּן הַפֶּגֶם שֶׁלָּהֶם כַּנַּ״ל.

ז. **וְעַל־כֵּן** אוֹמְרִים קְדֻשָּׁה אַחַר בְּרָכַת ׳אַתָּה גִּבּוֹר׳ שֶׁחוֹתְמִין בָּהּ ׳מְחַיֵּה הַמֵּתִים׳, כִּי בְּכָל תְּפִלָּה אָנוּ מַמְשִׁיכִין הַכֹּחַ שֶׁל ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בְּרָכַת ׳אַתָּה גִּבּוֹר׳, בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, וְעַל־כֵּן מַזְכִּירִין בָּהּ גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים (בְּרָכוֹת לג.) שֶׁהֵם בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת שֶׁנִּתְגַּלִּין עַל־יְדֵי ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה יא, ט): ״וּמָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה׳ כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים״, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ׳רְעָמִים עֲנָנֵי דְּשָׁפְכֵי מַיָּא׳ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן אָז אַחַר בְּרָכַת ׳אַתָּה גִּבּוֹר׳ אוֹמְרִים קְדֻשָּׁה בְּיוּ״ד, כִּי עַל־יְדֵי ׳הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, נִמְחֶה זֵכֶר עֲמָלֵק, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַדֵּשׁ ה׳ כַּנַּ״ל (אוֹת ה), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מְסִירַת נֶפֶשׁ עַל קְדוּשׁ ה׳ כַּנַּ״ל - כִּי כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת הֵם בִּבְחִינַת מְסִירַת נֶפֶשׁ עַל קְדוּשׁ ה׳. וְכַמּוּבָא, שֶׁבְּכָל עֵת שֶׁאוֹמְרִים קְדֻשָּׁה - צְרִיכִין לִמְסֹר נַפְשׁוֹ עַל קְדוּשׁ הַשֵּׁם. וְעַל־כֵּן אֵין אוֹמְרִים קְדֻשָּׁה בְּפָסוּקוֹת מִיּוּ״ד (בְּרָכוֹת סא.), כִּי עִקַּר מְסִירַת נֶפֶשׁ עַל קְדוּשׁ ה׳ הוּא בְּיוּ״ד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כב, לב): ״וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל״, שֶׁמִּשָּׁם לָמְדוּ, שֶׁקְּדוּשׁ ה׳ בַּעֲשָׂרָה (סַנְהֶדְרִין עד.). וְגַם מִזֶּה הַפָּסוּק בְּעַצְמוֹ לָמְדוּ שֶׁאֵין אוֹמְרִים קְדֻשָּׁה בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה, כִּי הֵם בְּחִינָה אַחַת כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן נִסְמְכָה הַקְּדֻשָּׁה לִבְרָכַת ׳אַתָּה גִּבּוֹר׳, שֶׁאָז מְעוֹרְרִין הַכֹּחַ שֶׁל ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת, בְּחִינַת ׳אַתָּה גִּבּוֹר׳, וְעַל־כֵּן מַזְכִּירִין שָׁם תְּחִיַּת הַמֵּתִים, כִּי עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל זוֹכִין לְתַקֵּן הַדַּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת חַיִּים כַּנַּ״ל, וּלְהַכְנִיעַ סִטְרָא דְּמוֹתָא כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן זוֹכִין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל - לְהַשִּׂיג שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד אַחַר הַתְּחִיָּה בְּעֵת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כַּמְבֹאָר בְּסוֹף הַתּוֹרָה הַנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם, וְאָז אוֹמְרִים קְדֻשָּׁה וְכַנַּ״ל.

הֲלָכָה ב

אֱלִיל שֶׁל עַכּוּ״ם נֶאֱסָר מִיָּד, וְשֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵינָהּ אֲסוּרָה עַד שֶׁתֵּעָבֵד. וּלְעִנְיַן בִּטּוּל הוּא לְהַכָּפָּה, כִּי עֲבוֹדַת אֱלִילִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל חֲמוּרָה לְעִנְיַן בִּטּוּל, כִּי עֲבוֹדַת אֱלִילִים שֶׁל עַכּוּ״ם יֵשׁ לָהּ בִּטּוּל, וְשֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵין לָהּ בִּטּוּל עוֹלָמִית. עַל כָּל הָעֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה - יַעֲבֹר וְאַל יֵהָרֵג, חוּץ מֵעֲבוֹדָה־זָרָה וְגִלּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים. וְאִם הֶעֱבִיר״ם מְכַוָּן לְהַעֲבִירוֹ עַל דָּת וְכוּ׳ וּבְשָׁעַת הַגְּזֵרָה וְכוּ׳ אֲפִלּוּ אַעַרְקָתָא דְּמָסָאנֵי, יֵהָרֵג וְאַל יַעֲבֹר (שָׁם סִימָן קנז).

לחפש הרבה את הצדיק

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (שַׁבָּת סט:): הַמְהַלֵּךְ בַּמִּדְבָּר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מָתַי הוּא שַׁבָּת, מוֹנֶה שִׁשָּׁה יָמִים וּמְקַדֵּשׁ שְׁבִיעִי. וְאָמְרוּ שָׁם שֶׁגַּם בְּכָל הַשִּׁשָּׁה יָמִים אָסוּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה כִּי אִם כְּדֵי חַיָּיו לְבַד. וְגַם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁלּוֹ עוֹשֶׂה מְלָאכָה כְּדֵי חַיָּיו, וּלְמַאי נָפְקָא מִינָהּ 'מְקַדֵּשׁ שְׁבִיעִי'? לְקִדּוּשֵׁי וְאַבְדָּלָתָא. כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הוּא בְּחִינַת שַׁבָּת כַּנַּ"ל, כִּי עִקַּר שֵׁם ה' נִתְגַּלֶּה עַל־יְדֵי הַשֵּׁם הַצַּדִּיק הָאֱמֶת. וְכָל מַה שֶּׁיִּגְדַּל שֵׁם הַצַּדִּיק הָאֱמֶת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, יִגְדַּל שֵׁם ה' יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ מְשֻׁתָּף בְּשֵׁם הַצַּדִּיקִים כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שַׁבָּת שֶׁהוּא שְׁמָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ הַחֲבֵרַיָּא לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי (זֹהַר נָשֹׂא קמד:): אַנְתְּ שַׁבָּת דְּכָלְהֵי יוֹמֵי. אֲבָל בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים נִתְבַּלְבֵּל הָעוֹלָם מְאֹד וְנִתְרַבֶּה הַמַּחֲלֹקֶת בָּעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה קָטֵגוֹרְיָא גְּדוֹלָה בֵּין הַתַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּעַצְמָם, עַד שֶׁאֵין אֶחָד יוֹדֵעַ הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ מִי הוּא הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי שֶׁיּוּכַל לְתַקֵּן אוֹתוֹ בִּשְׁלֵמוּת, וּמֵחֲמַת זֶה מִתְגַּבְּרִים הַמִּתְנַגְּדִים הַחוֹלְקִים לְגַמְרֵי עַל כָּל הַחֲסִידִים וְהַצַּדִּיקִים שֶׁהָיוּ מִימוֹת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב רַבָּן שֶׁל כָּל בְּנֵי הַגּוֹלָה זְכֶר צַדִּיק וְקָדוֹשׁ לִבְרָכָה, כִּי מִתְלוֹצְצִים וְאוֹמְרִים שֶׁהֵם מַאֲמִינִים לְכָל דִּבְרֵיהֶם שֶׁל כָּל הַחוֹלְקִים זֶה עַל זֶה, וּמִמֵּילָא לֹא נִשְׁאָר אֶצְלָם גַּם אֶחָד מֵהַצַּדִּיקִים שֶׁיַּאֲמִינוּ בּוֹ, כַּיָּדוּעַ לְיִצְנוּת זֹאת בָּעוֹלָם. אֲבָל בֶּאֱמֶת לֹא כָּךְ הוּא הַמִּדָּה וְלֹא כָּךְ יָפֶה לָהֶם, וְה' יִתְבָּרַךְ יִסְלַח לָהֶם עַל זֶה, וְיָשִׁיב לִבָּם אֶל הָאֱמֶת וְהָאֱמוּנָה, כִּי אַדְרַבָּא, אָנוּ צְרִיכִין לְהַאֲמִין בְּכָלָם בְּכָל מִי שֶׁמַּנְהִיג יִשְׂרָאֵל עַל־פִּי דַּת תּוֹרַת מֹשֶׁה בִּכְתָב וּבְעַל פֶּה, עַל־פִּי הַסְּפָרִים הַמְיֻסָּדִים עַל אַדְּנֵי פָּז שֶׁל הַגְּמָרָא הַקְּדוֹשָׁה וּמִדְרָשִׁים וְסִפְרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְכִתְבֵי הָאַר"י זַ"ל וְכוּ', בְּוַדַּאי אָנוּ צְרִיכִין לְהַאֲמִין בְּכָלָם.

כִּי רַק מִפַּת הָעוֹסְקִים בְּהָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁעוֹסְקִים בַּמִּקְרָא לְבַד, וּפוֹנִים עֹרֶף מֵהַגְּמָרָא הַקְּדוֹשָׁה, וְהֵם כְּמוֹ הַקָּרָאִים מַמָּשׁ כַּיָּדוּעַ לְמִי שֶׁבָּקִי בָּהֶם וּבְדִבְרֵיהֶם, וְכָל לְמוּדָם הָרַע וּפְרוּשֵׁיהֶם הָרָעִים הֵם עַל־פִּי יְסוֹדוֹת הָאֶפִּיקוֹרְסִים הַמְפֻרְסָמִים כְּמוֹ אֲרִיסְטוֹ וַחֲבֵרָיו יִמַּח שְׁמָם וְנִמַּח זִכְרָם, מִכְּתוֹת כָּאֵלּוּ וּמִסְּפָרֵיהֶם צְרִיכִין לְהִרָּחִיק בְּתַכְלִית הָרְחִיק יוֹתֵר מֵהָרְחָקַת בַּעֲלֵי רָאתָן, כִּי עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי ב, יט): כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן וְלֹא יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים, כַּיָּדוּעַ לְכָל בַּעַל דַּת יִשְׂרָאֵל גְּדֹל עָצֶם רִשְׁעוּתָם וְאַרְסָם הָרַע וְהַנִּמְהָר רַחֲמָנָא לִשֵּׁזְבָן מֵהֶם וּמֵהֲמוֹנָם. אֲבָל כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַכְּשֵׁרִים הַמִּתְנַהֲגִים עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל בְּגְמָרָא וְזֹהַר וּבְכִתְבֵי הָאַר"י וְהַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְתַלְמִידָיו זְכוּתָם יָגֵן עָלֵינוּ, בְּוַדַּאי אָסוּר לַחֲלֹק עַל שׁוּם אֶחָד מֵהֶם. וְכַמּוּבָן בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּהַתּוֹרָה 'בַּחֲצֹצְרוֹת' בְּלִקּוּטֵי הָרְאשׁוֹן (בְּסִימָן ה) עַל פָּסוּק (מִשְׁלֵי טז): אֹזֶן שֹׁמַעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב חֲכָמִים תָּלִין, שֶׁמִּי שֶׁרוֹצֶה לְחוּס עַל נַפְשׁוֹ אָסוּר לוֹ לִשְׁמֹעַ כְּלָל הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁבֵּין הַצַּדִּיקִים הַשְּׁלֵמִים רַק לְהַאֲמִין בְּכָלָם:

וְזֶהוּ 'הַמְהַלֵּךְ בַּמִּדְבָּר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מָתַי שַׁבָּת', דְּהַיְנוּ שֶׁהוּא מְסֻפָּק מִי הוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא שַׁבָּת דְּכָלְהֵי יוֹמֵי, הַדִּין הוּא שֶׁצָּרִיךְ לְקַדֵּשׁ אֶת כָּל הַיָּמִים בִּקְדֻשַּׁת שַׁבָּת, דְּהַיְנוּ שֶׁצָּרִיךְ לְהַאֲמִין בְּכָלָם וְיַחֲזִיקֵם כֻּלָּם בִּבְחִינַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת שֶׁהֵם שֵׁם ה' שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁם הַצַּדִּיקִים. כִּי הַיָּמִים הֵם בְּחִינַת הַמִּדּוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַצַּדִּיקִים שֶׁכְּלוּלִים מִכָּל הַיָּמִים וְהַמִּדּוֹת בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים קלט): גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ יָמִים יָצָרוּ וְכוּ'. וְלֹא יַעֲשֶׂה מְלָאכָה כִּי אִם כְּדֵי חַיָּיו לְבַד, הַיְנוּ מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לָדַעַת מִי הוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת לְהִתְקָרֵב אֵלָיו וּלְתַקֵּן נַפְשׁוֹ, הוּא צָרִיךְ לִפְרֹשׁ עַצְמוֹ מִמְּלָאכוֹת וְטִרְדּוֹת וְעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא יַעֲשֶׂה מְלָאכָה וְעֵסֶק פָּרְנָסָה כִּי אִם זְמַן מָעָט, כְּדֵי חִיּוּנוֹ בְּצִמְצוּם לְבַד, וּשְׁאָר כָּל הַיּוֹם יְבַלֶּה עַל הַבַּקָּשָׁה וְהַחִפּוּשׂ, שֶׁיְּחַפֵּשׂ וִיבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ - ג' (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח) שֶׁצְּרִיכִין לְחַפֵּשׂ הַרְבֵּה הַרְבֵּה אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעִקַּר הַמְשָׂכַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהִיא כְּלַל הַכֹּל, הוּא עַל יָדוֹ. וּצְרִיכִין לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה הַרְבֵּה מֵה' יִתְבָּרַךְ לִזְכּוֹת לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק כָּזֶה, עַל־כֵּן אָסוּר לוֹ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה כִּי אִם כְּדֵי חַיָּיו, הַיְנוּ שֶׁלֹּא יַעֲסֹק בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה כִּי אִם כְּדֵי חִיּוּנוֹ בְּצִמְצוּם, וּשְׁאָר הַזְּמַן יַעֲסֹק רַק לְבַקֵּשׁ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּזַכֵּה לִמְצֹא צַדִּיק אֱמֶת כָּזֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל יָדוֹ עִקַּר תִּקּוּנוֹ כַּנַּ"ל.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל בְּעִנְיַן הַנַּ"ל שֶׁמְּקַדֵּשׁ שְׁבִיעִי, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁמְּקַדֵּשׁ כָּל הַיָּמִים, דְּהַיְנוּ שֶׁמַּאֲמִין בְּכָל הַצַּדִּיקִים כַּנַּ"ל, אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא צָרִיךְ לִבְרֹר לוֹ אֶחָד שֶׁיִּהְיֶה אֶצְלוֹ בִּבְחִינַת שַׁבָּת לְגַמְרֵי, לְהִתְקָרֵב אֵלָיו בְּיוֹתֵר, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא בֶּאֱמֶת אֶת הַצַּדִּיק הַשָּׁלֵם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת וְכוּ' כַּנַּ"ל, שֶׁעַל יָדוֹ עִקַּר תִּקּוּנוֹ. אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לָזֶה וְהוּא כְּמוֹ מְהַלֵּךְ בַּמִּדְבָּר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מָתַי הוּא שַׁבָּת, שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִי הוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַשָּׁלֵם כַּנַּ"ל, הוּא צָרִיךְ לְהַחֲזִיק כָּלָם בִּקְדֻשַּׁת שַׁבָּת וּלְהַאֲמִין בְּכָלָם כַּנַּ"ל: (שבת ה אות יג)

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ הֲלָכָה ב

יוֹרֶה דֵּעָה

רטו

שֶׁבּוֹ תָּלוּי כָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר טו, מ): "לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי" וְכוּ'.

כִּי עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הַמַּלְבּוּשִׁים עַל־יְדֵי מִצְוַת צִיצִית, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל הָאֶפִּיקוֹרְסוּת שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵחֶלֶל הַפָּנוּי, עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה שֶׁאָנוּ מַאֲמִינִים שֶׁגַּם שָׁם נַעֲלָם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְהֶחָלָל הַפָּנוּי בְּעַצְמוֹ נִתְהַוֶּה מֵחָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ — 'כְּהַהוּא קַמָּצָא דִּלְבוּשֵׁיהּ מִינַיְהּ וּבֵיהּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִתְרַחֵק מִמַּלְבּוּשֵׁי עַכּוּ"ם שֶׁלֹּא לִלְבֹּשׁ בְּמַלְבּוּשֵׁיהֶם מִשּׁוּם חֻקַּת הָעַכּוּ"ם, כִּי מַלְבּוּשִׁים שֶׁלָּהֶם נִמְשָׁכִין מֵאֶפִּיקוֹרְסוּת שֶׁל חֶלֶל הַפָּנוּי שְׁמֹשָׁם כָּל הַמַּלְבּוּשִׁים כַּנַּ"ל, אֲבָל מַלְבּוּשִׁים שֶׁלָּנוּ נִמְשָׁכִין מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאָנוּ מַאֲמִינִים שֶׁגַּם בְּחֶלֶל הַפָּנוּי נִמְצָא הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּהֶעְלֵם נִפְלָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'כְּהַהוּא קַמָּצָא דִּלְבוּשֵׁיהּ מִינַיְהּ וּבֵיהּ', שֶׁאֱמוּנָה הַזֹּאת הוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַמַּלְבּוּשִׁים, בְּחִינַת צִיצִית, שֶׁהֵם אֱמוּנָה, כַּיָּדוּעַ, וְכַנַּ"ל בְּהִלְכוֹת פּוּרִים הֲלָכָה ד, עַל פִּי הַמַּאֲמָר 'מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים'.

הִלְכוֹת חֻקּוֹת הָעַכּוּ"ם הֲלָכָה ד - בְּהִלְכוֹת פּוּרִים הַנַּ"ל, וּבְהִלְכוֹת רְבִית הֲלָכָה ה (מב).

הִלְכוֹת מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ

הֲלָכָה א

אָסוּר לְעוֹנֵן וּלְנַחֵשׁ, דְּהַיְנוּ לוֹמַר עֵת פְּלוֹנִי יָפֶה עֵת פְּלוֹנִי וְכוּ'. מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יח, יג): "תָּמִים תִּהְיֶה" וְכוּ' (יוֹרֶה־דֵּעָה, סִימָן קעט).

כִּי כְּשֶׁאוֹמֵר: 'עֵת פְּלוֹנִי יָפֶה עֵת פְּלוֹנִי רַע'. נִמְצָא, שֶׁנּוֹתֵן כֹּחַ וּשְׁלִיטָה לְהָעֵת רָעָה. וְכָל זֶה תָּלוּי בְּפֻגַּם הַבְּרִית, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֵּר הָעֵת רָעָה, חַס וְשָׁלוֹם, כַּמְבֹאָר בְּמַאֲמָר "הַאי מָאן" וְכוּ' בְּסִימָן כט. וְזֶה שֶׁנִּסְמַךְ לָזֶה הַפָּסוּק "תָּמִים תִּהְיֶה", שֶׁהוּא הַהֶפֶךְ מִמְּעוֹנֵן, הַיְנוּ בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית שֶׁנִּקְרָא 'תָּמִים', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית יז, א): "הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים". שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע הָעֵת רָעָה, שֶׁהוּא בִּבְחִינַת מְעוֹנֵן כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ". ה' אֱלֹקֶיךָ זֶה בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, בְּחִינַת ה' הוּא הָאֱלֹקִים. וּבִבְחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי - שָׁם נִתְבַּטֵּל הָעֵת רָעָה לְגַמְרֵי, כִּי עָלְמָא דְּאָתֵי הוּא לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן וְהַמִּדּוֹת וְהוּא כֻּלּוֹ טוֹב וְאֵין שָׁם בְּחִינַת הָעֵת רָעָה לְגַמְרֵי כְּלָל. וְזֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַבְּרִית, שֶׁעַל יָדוֹ נִתְרוֹמֵם הַמֹּחִין שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדַּעַת, בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, כַּמּוּבָא בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת (סִימָן כט וְעוֹד). וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַבְּרִית נִתְבַּטֵּל הָעֵת רָעָה, כִּי זוֹכִין לִבְחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי שֶׁהוּא כֻּלּוֹ טוֹב לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, כַּנַּ"ל.

וְזֶה שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה י, ב): "וּמֵאֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אַל תֵּחָתּוּ כִּי יֵחַתּוּ הַגּוֹיִם מֵהֵמָּה". כִּי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בִּבְחִינַת שׁוֹמְרֵי הַבְּרִית - אֵין לָהֶם לִירֹא מֵאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם, שֶׁהֵם מוֹרִים עַל הַזְּמַנִּים וְהָעִתִּים, כִּי הָעֵת רָעָה נִתְבַּטֵּל עַל־יְדֵי בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית, וְזוֹכִין לִבְחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, כַּנַּ"ל.

הֲלָכָה ב

אֵין שׁוֹאֲלִין בְּחוֹזִים בַּכּוֹכָבִים וְכוּ' מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יח, יג): "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ" וְכוּ' (יוֹרֶה־דֵּעָה, סִימָן קעט).

עַל־פִּי מַה שֶּׁכָּתַב רַבֵּנוּ בַּמַּאֲמָר "תִּקְעוּ", הַמְדַבֵּר מִתּוֹכָחָה בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח, שֶׁעַל־יְדֵי נְבוּאָה נִתְתַּקֵּן הַמְּדָמֶה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה יְשָׁרָה, וְנִתְבַּטֵּל אֱמוּנוֹת פּוֹזְבִיּוֹת, שֶׁהֵם זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, בְּחִינַת מְנַחֲשִׁים וּמְעוֹנְנִים וְכוּ'. וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹכִין לְחֶסֶד, שֶׁעַל יָדוֹ יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לָעָתִיד בְּחִינַת (תְּהִלִּים פט, ג): "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה". וְהַחִדּוּשׁ יִהְיֶה בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְׂגָּחָה, בְּחִינַת "תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ", כִּי אָזַי יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל־יְדֵי הַשְׂגָּחָה וְנִפְלָאוֹת כְּמוֹ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי עִקַּר אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיא, ו): "כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "בְּרֵאשִׁית" וְכוּ'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַתְחִיל אֶת הַתּוֹרָה אֶלָּא מֵהַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, אֶלָּא מִשּׁוּם כֹּחַ מַעֲשָׂיו וְכוּ', כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ לִסְטִים וְכוּ'. ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב.

א. **כִּי** בֶּאֱמֶת, יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ הֵם בִּבְחִינַת לְמַעְלָה מֵהַטֶּבַע, כִּי אֵינָם מְסוּרִים לְשׂוּם שַׂר, וְאֵינָם מִתְנַהֲגִים עַל פִּי הַטֶּבַע שֶׁל מַעֲרֶכֶת הַשָּׁמַיִם, רַק עַל־פִּי הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן הֵם מְצוּיִים שֶׁלֹּא לִדְרשׁ בְּאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם, וְלֹא לְעוֹנֵן וּלְנַחֵשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה י, ב): "מֵאֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אַל תֵּחָתּוּ כִּי יֵחַתּוּ הַגּוֹיִם מֵהֵמָּה". כִּי בֶּאֱמֶת הָא בְּהָא תַּלְיָא, כִּי כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל אֵינָם דּוֹרְשִׁים בְּאֵלּוּ הַשִּׁקְרָנִים וְהַדְּמְיוֹנוֹת כּוֹזְבִים שֶׁל הַמְעוֹנְנִים וְהַדּוֹרְשִׁים בְּאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם וְחוֹזִים בְּכוֹכָבִים, וְכֵיוֹצֵא. נִמְצָא, שֶׁהֵם מַכְנִיעִים זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ וּמְדַבְּקִים עַצְמָם בֶּאֱמוּנָה דְּקֻדְשָׁה, כִּי אֵלּוּ הַדְּמְיוֹנוֹת שֶׁל שֶׁקֶר הֵנָּ"ל שֶׁל הַמְנַחֲשִׁים וְהַמְעוֹנְנִים הֵם זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ כַּנַּ"ל. וּכְשֶׁהֵם מִתְרַחֲקִים מִזֶּה, רַק שֶׁמַּאֲמִינִים בַּה' לְבַדּוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז זוֹכִים עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וַאֲזַי הִנָּהָתָם עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה לְבַד, עַל־יְדֵי בְּחִינַת נִפְלָאוֹת, לְמַעְלָה מֵהַטֶּבַע שֶׁל מַעֲרֶכֶת הַשָּׁמַיִם. נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֵין צְרִיכִים לִירְא כְּלָל מֵאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם, כִּי מִתְנַהֲגִים בְּעַצְמוֹ, שֶׁהֵם מִתְרַחֲקִים מִזֶּה, עַל־יְדֵי־זֶה אֵינָם צְרִיכִים לִירֹא מִזֶּה כַּנַּ"ל.

וְזֶה "כִּי יֵחַתּוּ הַגּוֹיִם מֵהֵמָּה", כִּי הֵם יֵשׁ לָהֶם לִירֹא מִזֶּה, מֵאַחַר שֶׁהַנָּהָתָם עַל־יְדֵי הַטֶּבַע, כִּי אֵינָם זוֹכִים לִבְחִינַת הַשְׁגָּחָה גְּמוּרָה בְּשִׁלְמוּת, מֵאַחַר שֶׁלֹּא פָּסְקָה זֶהֱמָתָן - זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ (שַׁבָּת קמו.), וְהֵם אֶל מְעוֹנְנִים וְקוֹסְמִים יִשְׁמָעוּ (דְּבָרִים יח, יד), וְאֵין לָהֶם אֱמוּנָה בַּה'. וּמֵחֲמַת זֶה אֵינָם זוֹכִים לִבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה, בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לָזֶה כִּי־אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה דְּקֻדְשָׁה. וְעַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁאֵינָם זוֹכִין לִבְחִינַת הַשְׁגָּחָה, נִמְצָא, שֶׁהֵם מִתְנַהֲגִים עַל־פִּי הַטֶּבַע, וְעַל־כֵּן יֵשׁ לָהֶם לְהִתְיָרֵא מֵאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם, מֵחֲמַת זֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁהֵם דּוֹרְשִׁים בָּהֶם, וְאֵין לָהֶם אֱמוּנָה דְּקֻדְשָׁה כַּנַּ"ל, כִּי הָא בְּהָא תַּלְיָא כַּנַּ"ל.

ב. **וְזֶה** שֶׁכָּתוּב אֵצֶל אִסּוּר שֶׁלֹּא לִדְרשׁ בְּמְכַשְּׁפִים וּמְעוֹנְנִים (דְּבָרִים יח, יג): "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ". 'עִם ה' אֱלֹקֶיךָ' דַּיְקָא. ה' אֱלֹקִים זֶה בְּחִינַת שֵׁם מָלֵא, בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, שֶׁאָז יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, בְּחִינַת ה' הוּא הָאֱלֹקִים, בְּחִינַת כֻּלּוֹ טוֹב. כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (פְּסָחִים נ.), וְכַמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת (סִימָן ד וְעוֹד), כִּי אָז יִתְבַּטֵּל הַטֶּבַע וְיִתְנַהֵג עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָתוֹ לְבַד. וְהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא כֻּלּוֹ טוֹב כֻּלּוֹ חֶסֶד, בְּחִינַת "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה". כִּי הַטֶּבַע הוּא הַסְתָּרַת הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת דִּין, בְּחִינַת 'אֱלֹקִים' גִּימַטְרִיָּא 'הַטֶּבַע', כַּמּוּבָא (פְּרִדֵּ"ס יב, ב). כִּי בֶּאֱמֶת גַּם הַטֶּבַע הוּא מִתְנַהֵג עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק שֶׁהַהַשְׁגָּחָה הִיא נִסְתֶּרֶת וְנֶעְלֶמֶת בִּבְחִינַת הַסְתָּרָה, בִּבְחִינַת דִּין. וּכְשֶׁנִּתְגַּלֶּה הַהַשְׁגָּחָה, אֲזַי הוּא כֻּלּוֹ טוֹב כֻּלּוֹ חֶסֶד, שֶׁזֶּה בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה", כִּי אָז יִתְנַהֵג עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה לְבַד כַּנַּ"ל. וַאֲזַי יִתְגַּלֶּה כִּי כֻּלּוֹ אֶחָד, כִּי גַּם הַטֶּבַע הוּא הַשְׁגָּחָה, כִּי ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, בְּחִינַת ה' הוּא הָאֱלֹקִים. ה' הוּא בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה, בְּחִינַת חֶסֶד. אֱלֹקִים בְּחִינַת דִּין, בְּחִינַת הַטֶּבַע כַּנַּ"ל. וּלְעָתִיד יִתְגַּלֶּה כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים כִּי כֻּלּוֹ טוֹב כֻּלּוֹ אֶחָד, כִּי גַּם הַטֶּבַע תִּהְיֶה נִכְלֶלֶת בְּהַשְׁגָּחָה, כִּי כֻּלּוֹ חַד כַּנַּ"ל.

וַאֲנַחְנוּ עַם קָדוֹשׁ מְצֻוִּים גַּם עַכְשָׁו לְאַדְבְּקָא מַחֲשַׁבְתָּא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וּלְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה גַּם בָּזֶה הָעוֹלָם, כִּי זֶה עִקַּר עֲבוֹדָתֵנוּ, שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל זֶה הָעוֹלָם בִּבְחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, שֶׁיִּהְיֶה כֻּלּוֹ אֶחָד. וְעַל־כֵּן אָנוּ מְצֻוִּין שֶׁלֹּא לִדְרשׁ בְּאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם וְלֹא בְּמְנַחֲשִׁים וּמְעוֹנְנִים, רַק לְהַאֲמִין בַּה', כְּדֵי לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי־זֶה לִבְחִינַת הַשְׁגָּחָה, בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי. וְזֶהוּ בְּחִינַת "תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ", שֶׁכָּתוּב אַחַר אַזְהָרוֹת: "לֹא יִהְיֶה בְךָ מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ" וְכוּ', "עִם ה' אֱלֹקֶיךָ" דַּיְקָא, בְּחִינַת "ה' הוּא הָאֱלֹקִים", בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי שֶׁאָנוּ מְצֻוִּים לְדַבֵּק עַצְמֵנוּ בִּבְחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה, בְּחִינַת "ה' הוּא הָאֱלֹקִים", בְּחִינַת כֻּלּוֹ טוֹב, בְּחִינַת בְּטוּל הַטֶּבַע. כִּי הַטֶּבַע, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱלֹקִים - נִכְלָל בִּבְחִינַת ה', בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה, כִּי כֻּלּוֹ אֶחָד כֻּלּוֹ טוֹב כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת תָּמִים, כִּי זֶה עִקַּר הַתְּמִימוּת וְהַשְׁלֵמוּת שֶׁאֵין בּוֹ שׂוּם חִסָּרוֹן, כִּי כָּל הַחֶסְרוֹנוֹת וְהַדִּינִים הֵם בִּבְחִינַת הַטֶּבַע שֶׁיְּנִיקָתָהּ מִבְּחִינַת דִּין, מִבְּחִינַת אֱלֹקִים, אֲבָל בִּבְחִינַת הַשְׁגָּחָה, בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי אֵין שׂוּם חִסָּרוֹן וְדִין כְּלָל, כִּי כֻּלּוֹ טוֹב, כַּנַּ"ל.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות מעונן ומנחש הלכה ב יוֹרֶה דֵּעָה רטז

וְזֶה שֶׁנִּזְכַּר אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל אֵצֶל אַזְהָרָה זוֹ, וְתָלָה בְּבִישַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְוָה זוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יח, יד): ״כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעֹנְנִים וְאֶל קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן״ וְכוּ׳. כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר כְּבִישַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ פְּרוּשִׁים מֵאִסּוּר זֶה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁאָנוּ מִתְרַחֲקִים מִזֶּהֶמְא זוֹ שֶׁל מְנַחֲשִׁים וּמְעוֹנְנִים, רַק אָנוּ מַאֲמִינִים בַּה׳, עַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ זוֹכִין לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. כִּי עִקַּר אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי כֹּחַ מַעֲשָׂיו, עַל־יְדֵי שֶׁמַּאֲמִינִים כִּי ה׳ בָּרָא הַכֹּל בְּרָצוֹנוֹ וְכוּ׳. וְזֶה שֶׁכָּתוּב (שָׁם פָּסוּק יב): ״כִּי בְּגַלַּל הַתּוֹעֵבַת הָאֵלֶּה ה׳ אֱלֹקֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפָּנֶיךָ״. כִּי עַל־יְדֵי שֶׁדּוֹרְשִׁים בְּאֵלּוּ הַתּוֹעֵבוֹת וְאֵין לָהֶם אֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה הֵם נִתְגָּרְשִׁים מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כִּי־אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה כַּנַּ״ל. וְזֶה שֶׁנִּסְמָךְ אֵצֶל אַזְהָרָה זוֹ: ״נָבִיא אָקִים לָךְ״ וְכוּ׳. כִּי כָּל זֶה תְּלוּי בִּנְבִיא הָאֱמֶת, כִּי עַל־יְדֵי נְבוּאָה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה דְּקֻדֻּשָּׁה וּלְפָרֹשׁ מִזֶּהֱמַת הַנַּחַשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְנַחֲשִׁים וּמְעוֹנְנִים כַּנַּ״ל.

ג. **נְמְצָא,** שֶׁעִקַּר אִסּוּר שֶׁל מְנַחֲשִׁים וּמְעוֹנְנִים וְכַיּוֹצֵא הוּא כְּדֵי לִפְרֹשׁ מִזֶּהֱמַת הַנַּחַשׁ, וּלְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה דְּקֻדֻּשָּׁה כַּנַּ״ל. וְעַל פִּי זֶה יֵשׁ לְיַשֵּׁב מִנְהַג הָעוֹלָם הַמּוּבָא בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (יוֹרֶה־דֵּעָה, סִימָן קעט סָעִיף ב): נָהֲגוּ שֶׁאֵין מַתְחִילִין בְּשֵׁנִי וּרְבִיעִי. וְלִכְאוֹרָה הוּא כְּמוֹ מְעוֹנֵן, חַס וְשָׁלוֹם?! אַךְ יֵשׁ לְיַשֵּׁב הַמִּנְהָג, כִּי אַדְרַבָּא, בָּזֶה אָנוּ מַרְאִין שֶׁאֵין אָנוּ רוֹצִין שֶׁיִּהְיֶה הַנְהָגָתֵנוּ עַל פִּי הַטֶּבַע, חַס וְשָׁלוֹם, רַק עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, כִּי בְּשֵׁנִי הָיָה הַבְדָּלָה, וְהַבְדָּלָה הוּא בְּחִינַת עוֹלָם־הַזֶּה, שֶׁבּוֹ סוֹד הַהַבְדָּלָה בֵּין טוֹב לְרַע וְכוּ׳. אֲבָל לֶעָתִיד לֹא יִהְיֶה בְּחִינַת הַבְדָּלָה, כִּי אָז יִהְיֶה כֻּלּוֹ טוֹב וְלֹא יִהְיֶה שׁוּם רַע כְּלָל. וְעַל־כֵּן אֵין אָנוּ מַתְחִילִין בְּשֵׁנִי, לְהוֹרוֹת, שֶׁאֵין אָנוּ מִתְנַהֲגִים עַל פִּי הַנְהָגַת עוֹלָם־הַזֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹם שֵׁנִי, שֶׁזֶּה סוֹד הַבְדָּלָה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן לֹא נֶאֱמַר כִּי טוֹב בַּשֵּׁנִי כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת שֶׁאֵין מַתְחִילִין בִּרְבִיעִי, כִּי בְּרִבְיעִי נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית א, יד): ״יְהִי מְאֹרֹת״ - חָסֵר, כִּי בּוֹ הָיָה קְטָרוּג הַיָּרֵחַ וְנִתְמַעֵט. וּמִעּוּט הַיָּרֵחַ זֶה בְּחִינַת הַנְהָגַת עוֹלָם־הַזֶּה, בְּחִינַת הַטֶּבַע, בְּחִינַת דִּין - שֶׁהַהַשְׁגָּחָה וְהַחֶסֶד הוּא נִסְתָּר, כִּבְיָכוֹל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בְּחִינַת הַלְּבָנָה הִיא נִתְמַעֶטֶת וְאֵינָהּ מְאִירָה בִּשְׁלֵמוּת. וּלְעָתִיד שֶׁאָז יִתְבַּטֵּל הַטֶּבַע, וְאָז יֶכְלַל הַטֶּבַע בְּהַשְׁגָּחָה, כִּי יִהְיֶה כֻּלּוֹ אֶחָד כֻּלּוֹ טוֹב, אָז יִתְקַיֵּם (יְשַׁעְיָה ל, כו): ״וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה כְּאוֹר שִׁבְעַת יְמֵי בְרֵאשִׁית״. כִּי יִתְמַלֵּא פְּגִימַת הַלְּבָנָה וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוּם מִעוּט, כִּי אָז יִתְגַּלֶּה הַשְׁגָּחָתוֹ וְחַסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ וְיִהְיֶה כֻּלּוֹ אֶחָד, בְּחִינַת ״ה׳ הוּא הָאֱלֹקִים״, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה, כַּיָּדוּעַ. וְעַל־כֵּן אֵין אָנוּ מַתְחִילִין בִּרְבִיעִי, שֶׁבּוֹ הוּא בְּחִינַת מְאֹרֹת חָסֵר, בְּחִינַת מִעוּט הַלְּבָנָה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַנְהָגַת הָעוֹלָם־הַזֶּה, בְּחִינַת הַנְהָגַת הַטֶּבַע כַּנַּ״ל, כִּי אָנוּ רוֹצִים שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַנְהָגוֹתֵינוּ עַל פִּי הַטֶּבַע, רַק עַל־פִּי הַשְׁגָּחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, שֶׁאָז יִהְיֶה ״אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה״ וְכוּ׳, כַּנַּ״ל. כָּל זֶה כָּתַבְנוּ לְיַשֵּׁב הַמִּנְהָג, אֲבָל בֶּאֱמֶת טוֹב יוֹתֵר שֶׁלֹּא לְהַקְפִּיד עַל זֶה כְּלָל, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ״ן (הוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף סִימָן קעט) - שֶׁאֵינוֹ מִשְׁנַת חֲסִידִים.

ד. **וְעַל־כֵּן** אָנוּ מוֹנִין לַלְּבָנָה (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ו, ג), כִּי אָנוּ מַמְשִׁיכִין בָּעוֹלָם־הַזֶּה בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, בְּחִינַת מִלּוּי הַלְּבָנָה, בְּחִינַת ״ה׳ הוּא הָאֱלֹקִים״, בְּחִינַת ״אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה״. וְעַל־כֵּן אָנוּ עוֹשִׂים עִקַּר מִן הַלְּבָנָה, כִּי זֶה עִקַּר עֲבוֹדָתֵנוּ - לְמַלְאוֹת פְּגִימַת הַלְּבָנָה. וְעַל־כֵּן אָנוּ מְקַדְּשִׁין הַחֹדֶשׁ וְעוֹשִׂין רֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְעִקַּר קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ הוּא לְמַלְאוֹת פְּגִימַת הַלְּבָנָה, כַּיָּדוּעַ, כִּי אָנוּ מַמְשִׁיכִין הַקְּדֻשָּׁה מֵעָלְמָא דְּאָתֵי - שֶׁאָז יִהְיֶה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה בָּעוֹלָם־הַזֶּה גַּם־כֵּן, וּמְקַדְּשִׁין הַחֹדֶשׁ לְמַלְאוֹת פְּגִימָתָהּ כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן נִקְרָא ׳רֹאשׁ חֹדֶשׁ׳ - בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁאָז יִתְמַלֵּא פְּגִימָתָהּ, וְעַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אָנוּ מַמְשִׁיכִין בְּחִינָה זוֹ גַּם עַכְשָׁו, וְעַל־כֵּן נִקְרָא ׳רֹאשׁ־חֹדֶשׁ׳ עַל שֵׁם חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן כָּל הַיָּמִים טוֹבִים הֵם נִמְנִין לַלְּבָנָה (רַשִׁ״י בְּרֵאשִׁית א, יד), כִּי כָּל הַיָּמִים טוֹבִים הֵם זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ אוֹתוֹת נוֹרָאוֹת שִׁנּוּי הַטֶּבַע,

נִמְצָא שֶׁבְּכָל הַיָּמִים טוֹבִים נִתְגַּלֶּה הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ - בְּטוּל הַטֶּבַע, בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, וְעַל כֵּן הֵם נִמְנִין לַלֶּבָנָה, כִּי עִקַּר מַה שֶּׁאָנוּ מוֹנִין לַלֶּבָנָה - הוּא לְהוֹרוֹת שֶׁאָנוּ מַאֲמִינִים שֶׁתִּתְמַלֵּא פְּגִימָתָהּ וְיִהְיֶה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה, וּבָזֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁאָנוּ מוֹנִין אֶל הַלְּבָנָה וּמְקַדְּשִׁין אוֹתָהּ וְעוֹשִׂין הַיָּמִים טוֹבִים עַל יָדָהּ, עַל־יְדֵי זֶה בְּעַצְמוֹ נִתְמַלֵּא פְּגִימָתָהּ, כִּי הַיָּמִים טוֹבִים מְרֻמָּזִים עַל מִלּוּי פְּגִימָתָהּ, כִּי הֵם בִּבְחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, בְּחִינַת בְּטוּל הַטֶּבַע, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִלּוּי הַלְּבָנָה, בְּחִינַת אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ הוּא מִצְוָה רִאשׁוֹנָה שֶׁנִּצְטַוּוּ יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁיָּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, כִּי אָז נִתְגַּלָּה הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי שִׁבְּד הַמַּעֲרָכוֹת וְעָשָׂה עִמָּנוּ נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת, וְאָז נִתְגַּלָּה וְנִמְשַׁךְ בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ כַּנַּ״ל. וְעַל כֵּן נִצְטַוּוּ בְּמִצְוָה זוֹ מִיָּד, כַּנַּ״ל.

נִמְצָא, שֶׁקִּדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ הוּא בִּבְחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה, בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְזֶה שֶׁסָּמְכוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל זֶה לָזֶה בְּמַאֲמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַתְחִיל אֶת הַתּוֹרָה מִבְּרֵאשִׁית, אֶלָּא מֵהַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, אֶלָּא מִשּׁוּם כֹּחַ מַעֲשָׂיו וְכוּ׳ - דְּהַיְנוּ כִּבְיָשַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳. כִּי בֶּאֱמֶת הַכֹּל אֶחָד, וְהַהַתְחָלָה שֶׁהָיָה רָאוּי לְהַתְחִיל מֵהַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְכוּ׳, וְהַהַתְחָלָה שֶׁל בְּרֵאשִׁית וְכוּ׳ - הַכֹּל אֶחָד, כִּי הַחֹדֶשׁ הַזֶּה, הַיְנוּ מְצַוַּת קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ הוּא לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה, בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל - בְּזֶה הָעוֹלָם, וְזֶהוּ בְּחִינַת הַהַתְחָלָה מִבְּרֵאשִׁית בִּשְׁבִיל כֹּחַ מַעֲשָׂיו - כְּדֵי לִכְבֹּשׁ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְׁגָּחָה, בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כַּנַּ״ל,

בָּרוּךְ ה׳ לְעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן:

וְזֶה (בִּמְדְבַּר כג, כג): ״כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל כָּעֵת יֵאָמֵר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל״, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאֵין בָּהֶם נַחַשׁ וְקֶסֶם - רַק מַאֲמִינִים בַּה׳, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת הַשְׁגָּחָה, בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳כָּעֵת יֵאָמֵר לְיַעֲקֹב׳ וְכוּ׳, כַּנַּ״ל:

הֲלָכָה ג

לֹא יְמַצֶּא בְּךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ קֹסֵם קְסָמִים מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף, וְחֹבֵר חָבֶר וְשֹׁאֵל אוֹב וְיִדְּעֹנִי וְדֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים, תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה׳ אֱלֹקֶיךָ; כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעֹנְנִים וְאֶל קֹסְמִים יִשְׁמָעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן וְכוּ׳ (דְּבָרִים יח, י־יד):

עַל־פִּי הַמַּאֲמָר הַמַּתְחִיל ׳רַבִּי יוֹנָתָן מִשְׁתָּעֵי׳ בְּלִקּוּטֵי קַמָּא סִימָן יח, ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל הַמַּאֲמָר כֻּלּוֹ, וְהֵיוֹצֵא מִשָּׁם לְעִנְיָנֵנוּ - שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת מַנְהִיג יִשְׂרָאֵל כִּי־אִם כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁלֵמוּת אֱמוּנָה, שֶׁאֵין שְׁלֵמוּת אַחֲרָיו, כִּי אֲפִלּוּ כְּשֶׁמַּאֲמִין בְּדָבָר אֶחָד מִדַּרְכֵי הָאֱמוּנָה, כְּגוֹן צַדִּיק הַפְּסִיקוֹ בְּדָרְךָ - אֵינוֹ יָכוֹל לִהְיוֹת מַנְהִיג וְכוּ׳. וְזֶה הַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי צַדִּיק הָאֲמִתִּי, זוֹכֶה לְהַשִּׂיג אֶת הַתַּכְלִית שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה שֶׁהוּא שֶׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם־הַבָּא, שֶׁזֶּה הַתַּכְלִית אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג כִּי־אִם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים, וְכָל אֶחָד כְּפִי שָׁרְשׁוֹ בִּנְשָׁמַת הַצַּדִּיק - כֵּן זוֹכֶה לְהַשִּׂיג אֶת הַתַּכְלִית הָאַחֲרוֹן הַזֶּה שֶׁהוּא שַׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם־הַבָּא, שֶׁהוּא תַּכְלִית שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי לְכָל דָּבָר יֵשׁ תַּכְלִית, וְזֶה הַתַּכְלִית יֵשׁ לוֹ עוֹד תַּכְלִית גָּבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ, לְמָשָׁל תַּכְלִית בִּנְיַן הַבַּיִת כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לְהָאָדָם מָקוֹם לָנוּחַ, וְתַכְלִית הַמְּנוּחָה כְּדֵי שֶׁיּוּכַל בְּכֹחַ הַזֶּה לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְתַכְלִית הָעֲבוֹדָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

א. **וְזֶה** בְּחִינַת אִסּוּר מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף, כִּי כָּל הַמְעוֹנְנִים וְהַמְנַחֲשִׁים וְכוּ׳ הוּא מֵחֲמַת חִסָּרוֹן הָעֲצָה, שֶׁאֵין יוֹדְעִים לָתֵת עֵצָה לְנַפְשָׁם אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּאֵיזֶה דָּבָר אִם לַעֲשׂוֹתוֹ וְאִם לָאו, וְעַל־כֵּן הֵם מְנַחֲשִׁים וּמְעוֹנְנִים וְרוֹצִים לְהַשִּׂיג עֵצָה עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי הֵם תְּלוּיִים בָּזֶה, לְמָשָׁל אִם צְבִי הִפְסִיקוֹ בַּדֶּרֶךְ אוֹ פִּתְאֹם נָפְלָה מִפְּיו, הֵם אוֹמְרִים שֶׁזֶּהוּ סִימָן רַע לוֹ, וְאֵינוֹ צָרִיךְ עוֹד לַעֲשׂוֹת זֶה הַמַּשָּׂא וּמַתָּן וְכַיּוֹצֵא, אוֹ עוֹנָה פְּלוֹנִית יָפָה לְהַתְחִיל וְכוּ׳, וּבֶאֱמֶת הֵם כְּסִילִים וְשׁוֹטִים גְּדוֹלִים, כִּי אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן לְקַבֵּל עֵצָה שְׁלֵמָה עַל־יְדֵי־זֶה:

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת קְרִיאָה וּקְרִיאַת שְׁמַע ב יוֹרֶה דֵּעָה ריט

כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִמְשָׁךְ הַזִּכָּרוֹן אֶל מְקוֹם הַשִּׂכְחָה כַּנַּ״ל - שָׁם הוּא הַמָּקוֹם שֶׁמְּצֻוֶּה לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, שֶׁהֵם גַּם־כֵּן לִשְׁמֹר הַזִּכָּרוֹן כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן כָּתוּב בִּשְׁנֵיהֶם, בְּאִסּוּר קְרִיאָה וּבְמִצְוַת תְּפִלִּין - ״בֵּין עֵינֵיכֶם״, אַף שֶׁעִקַּר הַמִּצְוָה וְהָאִסּוּר בְּמָקוֹם הַשֵּׂעָר כַּנַּ״ל, כִּי שְׁמִירַת הַזִּכָּרוֹן תְּלוּי בְּעֵינַיִם כַּנַּ״ל, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּמַאֲמָר ״וַיְהִי מִקֵּץ״, סִימָן נד הַנַּ״ל:

וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר: **בָּנִים אַתֶּם לַה׳ אֱלֹקֵיכֶם** - ׳לַה׳ אֱלֹקֵיכֶם׳ דַּיְקָא, הֵינוּ בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי שֶׁצָּרִיךְ לְדַבֵּק מַחֲשַׁבְתּוֹ שָׁם, וְעַל־כֵּן לֹא תִתְגֹּדְדוּ וְלֹא תָּשִׂימוּ קָרְחָה - כִּי זֶהוּ פֶּגֶם הַזִּכָּרוֹן כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ שֶׁלָּמְדוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (יְבָמוֹת יג:) מִפָּסוּק **לֹא תִתְגֹּדְדוּ** (דְּבָרִים יד, א) - שֶׁלֹּא תַּעֲשׂוּ אֲגֻדּוֹת אֲגֻדּוֹת, כִּי צָרִיךְ לְדַבֵּק מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְשָׁם אִלּוּ וְאִלּוּ דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים:

הִלְכוֹת קְרִיאָה וְאִסּוּר שְׂרִיטָה
הֲלָכָה ב

עַל־פִּי הַמַּאֲמָר תִּקְעוּ - ג׳, הַנִּזְכָּר לְעֵיל בְּהִלְכוֹת מְעוֹנֵן וּמְנַחֵשׁ הֲלָכָה ב הַנַּ״ל:

כִּי זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ הוּא בְּחִינַת עֵרְבוּב הַמָּדָמָה, אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, וְיִשְׂרָאֵל שֶׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי פָּסְקָה זֻהֲמָתָן (שַׁבָּת קמו.), וּכְשֶׁנִּפְסַק זֻהֲמַת הַנָּחָשׁ, עֵרְבוּב הַמָּדָמָה, אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת - אָזַי נַעֲשָׂה הַמָּדָמָה מְעֻבָּד וּמְבֹרָר, וַאֲזַי זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בַּה׳, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה שְׁלֵמָה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פט, ג): ״עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה״, בְּחִינַת (אֵיכָה ג, כג): ״חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ״ וְכוּ׳, ☜ עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב.

וְהַגָּה מַחֲמַת זֶה, הַמִּיתָה טוֹבָה גְּדוֹלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, לא): ״טוֹב מְאֹד״ - זֶה הַמָּוֶת וְכוּ׳ (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה ט י), כִּי אֵין הַזֻּהֲמָא נִפְסָק לְגַמְרֵי כִּי־אִם עַל־יְדֵי הַמִּיתָה וּקְבוּרָה - שֶׁאָזַי הַגּוּף נִכְלֶה וְנִבְלֶה בָּאָרֶץ, וַאֲזַי נִפְסָק מִמֶּנּוּ הַזֻּהֲמָא, וַאֲזַי יָקוּם הַגּוּף בַּתְּחִיָּה זַךְ וּמְבֹרָר וּמְתֻקָּן. וּבֵרוּר וְזִכּוּךְ הַגּוּף שֶׁנִּתְבָּרֵר וְנִזְדַּכֵּךְ עַל־יְדֵי הַמִּיתָה, עַל־יְדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לָקוּם בַּתְּחִיָּה כַּנַּ״ל - זֶה בְּחִינַת בֵּרוּר הַמָּדָמָה, כִּי הַמָּדָמָה הוּא בְּחִינַת גּוּף, כִּי גּוּף וָנֶפֶשׁ הוּא בְּחִינַת אָדָם וּבְהֵמָה, כִּי הַגּוּף - הוּא בְּחִינַת בְּהֵמָה, וְהַנֶּפֶשׁ - הוּא בְּחִינַת אָדָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל (בְּסִימָן לז), וְהַמְּדָמָה - הוּא בְּחִינַת בְּהֵמָה, כִּי גַּם הַבְּהֵמָה יֵשׁ לָהּ כֹּחַ הַמְּדָמָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן נד), נִמְצָא, שֶׁהַמְּדָמָה הוּא בְּחִינַת גּוּף, וְעִקַּר עֵרְבּוּב הַמְּדָמָה הוּא מֵהַמַּת שֶׁאֵין הַגּוּף נִזְדַּכֵּךְ מִזֻּהֲמַת הַנָּחָשׁ שֶׁנֶּאֱחָזָה בּוֹ עַל־יְדֵי חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, וּמֵהַמַּת זֶה שֶׁאֵין הַגּוּף מִזְּכָּךְ מִזֻּהֲמַת הַנָּחָשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה הַמְּדָמָה מְעֹרָבֶב וּמְבֻלְבָּל - שֶׁזֶּהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת זֻהֲמַת הַנָּחָשׁ כַּנַּ״ל, כִּי הַמְּדָמָה תָּלוּי בְּהַגּוּף, כִּי הוּא בְּחִינַת גּוּף כַּנַּ״ל, וּכְפִי בֵּרוּר וְזִכּוּךְ הַגּוּף - כֵּן זִכּוּךְ וּבֵרוּר הַמְּדָמָה, כַּנַּ״ל.

נִמְצָא, שֶׁלְּעָתִיד, שֶׁאָז יָקוּמוּ בִּתְחִיָּה וְיִהְיֶה הַגּוּף צַח וְזַךְ בְּתַכְלִית הַזִּכּוּךְ, אָזַי יִהְיֶה הַמְּדָמָה מְבֹרָר וּמְתֻקָּן בִּשְׁלֵמוּת, וְאָז יִזְכּוּ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בִּשְׁלֵמוּת גָּמוּר, כִּי הִתְגַּלּוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בִּשְׁלֵמוּת יִהְיֶה רַק לֶעָתִיד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (זְכַרְיָה יד, ט): ״בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד״. כִּי אָז יִתְחַדְּשׁוּ הַגּוּפִים וְיִזְדַּכְּכוּ בְּתַכְלִית הַזִּכּוּךְ - שֶׁזֶּה בְּחִינַת בֵּרוּר וְזִכּוּךְ הַמְּדָמָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכּוּ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת ״חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ״, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם (אוֹת ט), עַיֵּן שָׁם:

וְעַל־כֵּן אָסוּר לְקוֹנֵן וּלְהִצְטַעֵר עַל הַמֵּת, חַס וְשָׁלוֹם, יוֹתֵר מִדַּאי, כִּי אָנוּ מַאֲמִינִים בִּתְחִיַּת הַמֵּתִים וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן הַמִּיתָה טוֹבָה גְּדוֹלָה - כִּי עַל־יְדֵי־זֶה יִתְבָּרֵר הַגּוּף וְהַמְּדָמָה וְיִזְכּוּ לֶאֱמוּנָה בַּה׳, וְכַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן אָסוּר לִשְׂרֹט שְׂרִיטָה עַל הַמֵּת, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי אָנוּ צְרִיכִין לְקַדֵּשׁ אֶת הַגּוּף בְּכָל מִינֵי קְדֻשּׁוֹת כְּדֵי לְזַכֵּךְ אוֹתוֹ וּלְטַהֲרוֹ מִזֻּהֲמַת הַנָּחָשׁ - כִּי זֶה עִקַּר עֲבוֹדָתֵנוּ, כַּיָּדוּעַ. וְזֶה שֶׁמְּשָׂרֵט אֶת גּוּפוֹ עַל הַמֵּת וּמְצַטַּעֵר בְּיוֹתֵר, עַד שֶׁחוֹבֵל בְּעַצְמוֹ מֵחֲמַת זֶה, נִמְצָא, שֶׁאֵין מַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ״ל, וַאֲזַי כְּשֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, אָזַי הַמִּיתָה הוּא זֻהֲמַת הַנָּחָשׁ מַמָּשׁ, כִּי מִשָּׁם בָּאָה הַמִּיתָה.

וּכְשֶׁמְּשָׁרֵט אֶת גּוּפוֹ - מֵחֲמַת זֶה הוּא מַמְשִׁיךְ עַל גּוּפוֹ זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, כִּי הַזֶּהֱמָא מִתְדַּבֶּקֶת בְּיוֹתֵר בְּהַגּוּף, מֵחֲמַת שֶׁיֵּשׁ שָׁם אֲחִיזָה לְהַזֶּהֱמָא בְּיוֹתֵר. וְעַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ מַאֲמִינִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, אָנוּ מְגָרְשִׁין וּמְכַלִּין עַל־יְדֵי־זֶה הַזֶּהֱמָא מִגּוּפֵנוּ, אֲבָל כְּשֶׁעוֹשֶׂה שְׂרִיטָה בְּגוּפוֹ עַל הַמֵּת, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא מַרְאֶה בָּזֶה כְּאִלּוּ אֵינוֹ מַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי־אִם הָיָה מַאֲמִין בְּשִׁלְמוּת בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם - לֹא הָיָה מְשָׂרֵט וְחוֹבֵל בְּעַצְמוֹ, כִּי כְּשֶׁמַּאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם - הַמִּיתָה הִיא טוֹבָה גְּדוֹלָה כַּנַּ״ל, נִמְצָא, כְּשֶׁמְּשָׂרֵט עַל הַמֵּת, חַס וְשָׁלוֹם - אֵינוֹ מַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וַאֲזַי מַמְשִׁיךְ זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁמְּשָׁם הַמִּיתָה עַל גּוּפוֹ - כִּי שָׁם נֶאֱחֶזֶת בְּיוֹתֵר כַּנַּ״ל, כִּי מִי שֶׁמַּאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם אֲזַי הַמִּיתָה הִיא בְּחִינַת חַיִּים, כִּי עִקַּר הַחַיִּים נִצְחִיִּים יִזְכּוּ אַחַר הַמִּיתָה דַּיְקָא בְּעֵת הַתְּחִיָּה, אֲבָל זֶה שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין, אֲזַי הַמִּיתָה הִיא בְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ מַמָּשׁ, שֶׁמְּשָׁם בָּאָה הַמִּיתָה, וּכְשֶׁמְּשָׂרֵט בְּגוּפוֹ אֲזַי מַמְשִׁיךְ עַל גּוּפוֹ זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת אִסּוּר כְּתֹבֶת קַעֲקַע, כִּי הַכְּתָב הוּא בִּבְחִינַת הַמְדַמֶּה, בְּחִינַת בַּהֲמִיּוּת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז״ל בְּמָקוֹם אַחֵר (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן סִימָן יט), וְעַל־כֵּן עִקַּר הַכְּתָב הוּא עַל גַּבֵּי עוֹר בְּהֵמָה, כִּי הַכְּתָב בִּבְחִינַת בְּהֵמָה כַּנַּ״ל, וּכְשֶׁכּוֹתֵב עַל גַּבֵּי עוֹר בְּהֵמָה - אֲזַי מַעֲלֶה אוֹתָהּ מִבְּחִינַת בְּהֵמָה לְאָדָם, כִּי כָּל דָּבָר צְרִיכִין לְהַעֲלוֹתוֹ עַל־יְדֵי שָׂרְשׁוֹ וּבְחִינָתוֹ, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁהָאָדָם כּוֹתֵב עַל גַּבֵּי עוֹר בְּהֵמָה - וְהַכְּתָב הוּא בְּחִינַת מְדַמֶּה, בְּחִינַת בְּהֵמָה, עַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה הָאָדָם הַכּוֹתֵב הוּא מַעֲלֶה מִבְּהֵמָה לְאָדָם, עַל־יְדֵי הַכְּתָב עַל גַּבֵּי עוֹר בְּהֵמָה, עַל־יְדֵי שֶׁכּוֹתֵב עָלָיו דְּבָרִים שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, כְּגוֹן סֵפֶר תּוֹרָה וּתְפִלִּין וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין שֶׁיִּהְיֶה הָעוֹר מְעֻבָּד לִשְׁמָהּ - זֶה בְּחִינַת עִבּוּד וּבְרוּר הַמְדַמֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּהֵמָה כַּנַּ״ל. אֲבָל כְּשֶׁכּוֹתֵב אוֹתִיּוֹת עַל גַּבֵּי בְּשַׂר הָאָדָם אֲזַי הוּא מוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ מִקְדֻשָּׁתוֹ, כִּי מוֹרִיד עַצְמוֹ מִבְּחִינַת אָדָם לִבְחִינַת בְּהֵמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָב, וַאֲזַי מִתְגַּבֵּר בּוֹ זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הִיא נֶאֱחֶזֶת בְּהַגּוּף כַּנַּ״ל. וּכְשֶׁכּוֹתֵב כְּתֹבֶת קַעֲקַע עַל הַגּוּף, אֲזַי מַמְשִׁיךְ עַל הַגּוּף בְּחִינַת בַּהֲמִיּוּת, בְּחִינַת מְדַמֶּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֵּר, חַס וְשָׁלוֹם, זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ הַנֶּאֱחֶזֶת בְּהַגּוּף, כַּנַּ״ל.

כִּי בֶּאֱמֶת אָנוּ צְרִיכִין לְקַדֵּשׁ עַצְמֵנוּ כְּדֵי לְהַפִּךְ הַחֹמֶר לְצוּרָה, כְּדֵי שֶׁיִּזְדַּכֵּךְ הַגּוּף בִּבְחִינַת אָדָם, כִּי יִשְׂרָאֵל קְרוּיִין ״אָדָם״ (יְבָמוֹת סא.), עַל־יְדֵי שֶׁהֵם מְקַדְּשִׁים אֶת הַגּוּף בְּכָל מִינֵי קְדֻשׁוֹת, עַד שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַחֹמֶר לְצוּרָה, הַגּוּף לְנֶפֶשׁ, וְנִזְדַּכֵּךְ הַגּוּף בִּבְחִינַת נֶפֶשׁ - וַאֲזַי נִקְרָא אָדָם, כִּי עִקַּר הָאָדָם הוּא בִּבְחִינַת הַנֶּפֶשׁ כַּנַּ״ל, וְעִקַּר זֶה הַשְׁלֵמוּת יִזְכּוּ לָעָתִיד בְּעֵת הַתְּחִיָּה - שֶׁאָז יִהְיֶה תַּכְלִית הַזִּכּוּךְ כַּנַּ״ל, אֲבָל אָנוּ צְרִיכִין לְקַדֵּשׁ עַצְמֵנוּ בָּזֶה הָעוֹלָם כְּדֵי לִזְכּוֹת לָזֶה לֶעָתִיד בְּתַכְלִית הַשְׁלֵמוּת, וּכְשֶׁכּוֹתֵב כְּתֹבֶת קַעֲקַע עַל גּוּפוֹ, הוּא מוֹרִיד אֶת הַגּוּף מֵאָדָם לִבְהֵמָה כַּנַּ״ל, וּמִתְגַּבֵּר זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁאֲחִיזָתָהּ בְּהַגּוּף - שֶׁנֶּאֱחֶזֶת בְּחִינַת בַּהֲמִיּוּת, בִּבְחִינַת מְדַמֶּה, וַאֲזַי הוּא בִּבְחִינַת עִרְבּוּב הַמְדַמֶּה וְכַנַּ״ל.

גַּם הַכְּתָב הוּא לְזִכָּרוֹן לְדוֹרוֹת, כִּי כָּל כְּתָב הוּא לְזִכָּרוֹן, וּכְשֶׁכּוֹתֵב עַל הַגּוּף כְּתֹבֶת קַעֲקַע - הֲרֵי הוּא כְּאִלּוּ כּוֹפֵר, חַס וְשָׁלוֹם, בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְאֵינוֹ מַאֲמִין שֶׁזֶּה הַגּוּף שֶׁל עַכְשָׁיו יִזְדַּכֵּךְ וְיִתְבָּרֵר וְיִכְלֶה מִמֶּנּוּ כָּל הַזֶּהֱמָא - דְּהַיְנוּ הַמְדַמֶּה שֶׁל עַכְשָׁיו, שֶׁהוּא מְדַמֶּה מְעֹרָבָב, כִּי הוּא כּוֹתֵב וְחוֹקֵק בְּהַגּוּף כְּתֹבֶת קַעֲקַע, שֶׁהוּא כְּתָב שֶׁאֵינוֹ נִמְחֶה לְעוֹלָם - כְּאִלּוּ אוֹמֵר שֶׁזֶּה הַגּוּף לֹא יִשְׁתַּנֶּה לְעוֹלָם מִבְּחִינָה זוֹ שֶׁל עַכְשָׁו, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּהֵמָה, בִּבְחִינַת עִרְבּוּב הַמְדַמֶּה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַכְּתָב שֶׁחוֹקֵק בְּגוּפוֹ, כִּי כְּתָב - הוּא בְּחִינַת זִכָּרוֹן לְדוֹרוֹת, וְעַל־כֵּן הוּא מוֹרֶה בָּזֶה שֶׁיֵּחָקֵק בְּחִינַת הַכְּתָב בְּהַגּוּף כְּתָב שֶׁאֵינוֹ נִמְחֶה לְעוֹלָם, הַיְנוּ שֶׁלְּעוֹלָם לֹא יִהְיֶה נִמְחֶה זֶה הַכְּתָב, חַס וְשָׁלוֹם, הַיְנוּ שֶׁלְּעוֹלָם לֹא יִזְדַּכֵּךְ הַגּוּף וְלֹא יִשְׁתַּנֶּה מִבְּחִינָה זוֹ שֶׁל עַכְשָׁו שֶׁהוּא בִּבְחִינַת כְּתָב, בְּחִינַת בְּהֵמָה כַּנַּ״ל. כִּי בֶּאֱמֶת אָנוּ מַאֲמִינִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁאָז יִזְדַּכֵּךְ הַגּוּף וַאֲזַי יַעֲבֹר כָּל הַזֶּהֱמָא שֶׁהָיְתָה בָּזֶה הַגּוּף שֶׁל עַכְשָׁיו וְיִתְחַדֵּשׁ וְיִזְדַּכֵּךְ בְּתַכְלִית הַזִּכּוּךְ, כַּנַּ״ל, אֲבָל עַל־יְדֵי

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת קָרְחָה וּכְתֹבֶת קַעֲקַע ג יוֹרֶה דֵּעָה רכ

הַכָּתָב, הַיְנוּ כְּתֹבֶת קַעֲקַע, הוּא מוֹרֶה שֶׁיִּשָּׁאֵר הַגּוּף לְעוֹלָם בִּבְחִינָה זוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי כְּתָב הוּא לְזִכָּרוֹן לְדוֹרוֹת וְכוּ' כַּנַּ"ל.

וְעִקַּר הָאִסּוּר הוּא כְּתֹבֶת קַעֲקַע, דְּהַיְנוּ כְּתָב עַל־יְדֵי חֲקִיקָה (מכות כא.), כִּי כְּשֶׁהַכְּתָב מְגֻשָּׁם יוֹתֵר, דְּהַיְנוּ כְּתָב עַל־יְדֵי חֲקִיקָה - מִתְגַּבֵּר הַמְדַמֶּה בְּיוֹתֵר. וַאֲזַי הוּא בְּחִינַת עֲרְבוּב הַמְדַמֶּה, כִּי כָּל מַה שֶּׁהַמְדַמֶּה הוּא נֶאֱחָז יוֹתֵר בְּגוּף גָּשֵׁם - הוּא מְעָרְבָב יוֹתֵר, כִּי עִקַּר עֲרְבוּב הַמְדַמֶּה הוּא עַל־יְדֵי הַגּוּף. וְעַל־כֵּן בְּכָל כְּתָב, אֲפִלּוּ כְּתָב שֶׁל קְדֻשָּׁה, צְרִיכִין שֶׁיִּהְיֶה כְּתִיבָה וְלֹא חֲקִיקָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (גיטין כ.): "וְכָתַב" - וְלֹא 'וְחָקַק', כִּי כְּתָב שֶׁל קְדֻשָּׁה הוּא עַל גַּבֵּי עוֹר בְּהֵמָה - לְהַעֲלוֹת מִבְּהֵמָה לְאָדָם עַל־יְדֵי הַכְּתָב כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן צְרִיכִין שֶׁיִּהְיֶה הַכְּתָב בְּדַרְגּוּת יוֹתֵר בְּכָל הָאֶפְשָׁר, וְעַל־כֵּן "וְכָתַב" - וְלֹא וְחָקַק, כִּי הַחֲקִיקָה מְגֻשָּׁם יוֹתֵר - שֶׁמְּצַיֵּר הָאוֹר בְּגַשְׁמִיּוּת גְּמוּר וְיֵשׁ בּוֹ מַמָּשׁ בְּצִיּוּר הָאוֹר, וּכְשֶׁהַכְּתָב מְגֻשָּׁם יוֹתֵר הוּא בִּבְחִינַת עֲרְבוּב הַמְדַמֶּה וְכַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן כָּאן בִּכְתֹבֶת קַעֲקַע שֶׁהָאִסּוּר - שֶׁמּוֹרִיד מֵאָדָם לִבְהֵמָה עַל־יְדֵי הַכְּתָב כַּנַּ"ל, עִקַּר הָאִסּוּר עַל־יְדֵי חֲקִיקָה שֶׁהוּא מְגֻשָּׁם יוֹתֵר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֵּר יוֹתֵר עֲרְבוּב הַמְדַמֶּה וְכוּ' כַּנַּ"ל, כִּי אָנוּ צְרִיכִין לְזַכֵּךְ הַגּוּף מִבְּהֵמָה לְאָדָם, וְהַכְּתָב, בִּפְרָט חֲקִיקָה - הוּא בְּחִינַת בַּהֲמִיּוּת, כַּנַּ"ל.

וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ו, ב): "אֲנִי ה'" — 'נֶאֱמַן לְשַׁלֵּם שָׂכָר' (ר"ש"י), בְּחִינַת עוֹלָם־הַבָּא, שֶׁאָז יִהְיֶה הַשְׁלוּם שָׂכָר, וַאֲזַי יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ' כַּנַּ"ל, וּמַחֲמַת זֶה בְּעַצְמוֹ הוּא הָאִסּוּר שֶׁל כְּתֹבֶת קַעֲקַע וְכוּ', וְעַל־כֵּן נִזְכָּר בָּזֶה - "אֲנִי ה' — נֶאֱמַן לְשַׁלֵּם שָׂכָר", בְּחִינַת עוֹלָם־הַבָּא, כַּנַּ"ל:

וְעַל־כֵּן הַכֹּהֲנִים מְזֻהָרִים בְּאַזְהָרָה יְתֵרָה עַל אִסּוּר שְׁרִיטָה (ויקרא כה, ה), כִּי הַכֹּהֵן - הוּא אִישׁ חֶסֶד, וְחֶסֶד הוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה", כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, וּכְשֶׁיִּהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, אָז תִּכְלֶה כָּל הַזְּהָמָא וְאָז יִהְיֶה (יְשַׁעְיָה כה, ח): "בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח":

וְעַל־כֵּן הַכֹּהֲנִים מְזֻהָרִים עַל טֻמְאַת מֵת, כִּי הֵם רְחוֹקִים מִבְּחִינַת סִטְרָא דְּמוֹתָא, כִּי הֵם בִּבְחִינַת חֶסֶד, בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת "בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח". וְעַל־כֵּן כָּפְלָה הַתּוֹרָה אִסּוּר שְׁרִיטָה עַל הַכֹּהֲנִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא כא, ה): "וּבִבְשָׂרָם לֹא יִשְׂרְטוּ שָׂרָטֶת", כִּי הֵם צְרִיכִין לְהִתְרַחֵק יוֹתֵר מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ וּלְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי הֵם בְּעַצְמָן בִּבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כַּנַּ"ל:

הֲלָכָה ג

עַל־פִּי הַמַּאֲמָר רְצִיצָא דְּמָוֶת בְּקָעוּתִיהּ וְכוּ' בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת א, סִימָן כו, עַיֵּן שָׁם כָּל הַמַּאֲמָר:

וְהַכֹּל, שֶׁעַל־יְדֵי הַשָּׁלוֹם יְכוֹלִין לְהַחֲזִיר כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְאִי אֶפְשָׁר לָבוֹא לִבְחִינַת שָׁלוֹם, אֶלָּא עַל־יְדֵי הָאֲרַת פָּנִים, הַדְּרַת פָּנִים, בְּחִינַת יַעֲקֹב, וְזֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי שְׁמִירַת הַבְּרִית. וְהָאֲרַת פָּנִים - הוּא בְּחִינַת דְּרוּשֵׁי וּבְאוּרֵי הַתּוֹרָה בְּשִׁלְשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁנִּמְשָׁכִין מִשְּׁלֹשָׁה עָשָׂר תִּקּוּנֵי דִּיקְנָא, שֶׁהֵם עִקַּר הַדְּרַת פָּנִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא יט, לב): "וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן", וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהִזְדַּכְּכוּת קוֹל רִנָּתוֹ וְכוּ', וּמִבְּחִינַת קוֹל זוֹכֶה לְשָׁלוֹם וְכוּ'. וְדַיְקָא בְּמָרָה קִבְּלוּ שַׁבַּת שָׁלוֹם, כִּי דֶּרֶךְ הַשָּׁלוֹם לְהִתְלַבֵּשׁ בְּמָרָה, בְּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה לח, יז): "הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר לִי מָר", כְּמוֹ שֶׁכָּל הָרְפוּאוֹת הֵם בְּסַמִּים מָרִים, כֵּן הַשָּׁלוֹם שֶׁהוּא רְפוּאָה לְכָל הַדְּבָרִים צָרִיךְ לְהִתְלַבֵּשׁ בִּמְרִירוּת וְכוּ', וְזֶהוּ "הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר לִי מָר וְאַתָּה חָשַׁקְתָּ נַפְשִׁי" וְכוּ':

א. **כִּי** בֶּאֱמֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהַחֲזִיר כָּל הָעוֹלָם בִּתְשׁוּבָה, כִּי 'חַיָּב כָּל אָדָם לוֹמַר, בִּשְׁבִילִי נִבְרָא הָעוֹלָם' (סנהדרין לז.). כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא כְּלוּל מִכָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (במדבר טו, יד): "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם", כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כָּלוּל מֵרַמַ"ח אֵיבָרִים וּשְׁסַ"ה גִּידִים, שֶׁהֵם רְמַ"ח מִצְווֹת עֲשֵׂה וּשְׁסַ"ה מִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה, שֶׁהוּא כְּלַל כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, וְהַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, כַּיָּדוּעַ. נִמְצָא, שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כָּלוּל מִכָּל יִשְׂרָאֵל. וְעַל־כֵּן כָּל יִשְׂרָאֵל עֲרֵבִים זֶה בָּזֶה (שבועות לט.), כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כָּלוּל מִכֻּלָּם, וְיֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהַחֲזִיר כֻּלָּם בִּתְשׁוּבָה וּמְחֻיָּב לְהִשְׁתַּדֵּל בָּזֶה.

עשרה מאמרות

עֲשָׂר מִצְוֹות תְּלוּיוֹת בַּפֵּת, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה צְרִיכִין לִתֵּן שְׁתֵּי יָדָיו עַל הַפַּת בִּשְׁעַת הַבְּרָכָה שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן עֲשָׂר אֶצְבָּעוֹת וְכֵן יֵשׁ עֲשָׂר תֵּבוֹת בְּבִרְכַּת הַמּוֹצִיא. וְעֲשָׂר תֵּבוֹת בַּפְּסוּק אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעוֹרָה וְכוּ' כַּמְבֹאָר בְּשֶׁלְחָן עָרוּךְ אֹרַח חַיִּים סִימָן קס"ז וּבַטּוּר מְבֹאָר יוֹתֵר. וְכֵן יֵשׁ עֲשָׂר תְּקוּנִים בַּסְּעֻדָּה הַמּוּבָאִים בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת הַכֹּל כְּנֶגֶד עֲשָׂר קְדֻשּׁוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר קְדֻשַּׁת הָאֲכִילָה שֶׁעָקְרָה הוּא הַלֶּחֶם:

כִּי עִקַּר הַבְּרָכָה הוּא לְגַלּוֹת שֵׁה' יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם. שֶׁעַל־יְדֵי זֶה מְגַלִּין הָעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל וּמֵחֲמַת זֶה בְּעַצְמוֹ יֵשׁ עֲשָׂר קְדֻשּׁוֹת בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, מֵחֲמַת שֶׁעִקַּר קְדֻשָּׁתָהּ עַל־יְדֵי שֶׁמְּגַלִּין שֵׁה' יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה כַּנַּ"ל, כִּי הַתּוֹרָה כְּלוּלָה מֵעֲשָׂרֶת הַדִּבְּרוֹת שֶׁעַל יָדָם נִתְגַּלָּה שֵׁה' יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, כִּי כָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד שִׁשָּׁה בְּסִיוָן שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, הֵינוּ שֶׁהִתְגַּלּוּת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֵׁה' יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאַיִן מֵעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת שֶׁזֶּה עִקַּר קִיּוּם הָעוֹלָם. זֶה הָיָה תָּלוּי עַד שִׁשָּׁה בְּסִיוָן שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת כַּנַּ"ל. (וְכַמְבֹאָר כָּל זֶה בְּמָקוֹם אַחֵר בְּהַתּוֹרָה "תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה". לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח, עַיֵּן שָׁם). וּמִשָּׁם עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל. וּכְנֶגֶד כָּל זֶה הֵם כָּל הַבְּחִינוֹת שֶׁל עֲשָׂר שֶׁיֵּשׁ בַּלֶּחֶם וְכַנַּ"ל.

(דברים הבאים בסעודה ד אות כא)

נרדי נתן ריחו

הַיְרָאָה וְהָרָצוֹן זֶה בְּחִינַת רֵיחַ, בְּחִינַת וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת ה' כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּדְבָרָיו זַ"ל כַּמָּה פְּעָמִים (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן קַמָּא כא). וְזֶהוּ גַּם־כֵּן בְּחִינַת הָרָצוֹן הַמְפֻלָּג שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ. כִּי מַגִּיעַ לָרָצוֹן וְהִשְׁתּוֹקְקוּת נִפְלָא לַה' יִתְבָּרַךְ שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל מַה הוּא רוֹצֶה שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת רֵיחַ טוֹב שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל מַה הוּא רוֹצֶה רַק 'כְּמָאן דְּאָרַח רֵיחָא' הַמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ בְּחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ג) לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים וְכוּ'. שֶׁזֶּה עִקַּר חִיּוּת הַנְּשָׁמָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה סב, ב). עִקַּר הַקִּבּוּל שָׁכָר לֶעָתִיד לָבוֹא שֶׁהוּא תְּלִיסַר נַהֲרֵי אַפַרְסְמוֹנָא דַּכְיָא דְּיַרְתִּין צַדִּיקַיָּא לֶעָתִיד לָבוֹא, שֶׁזֶּהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ (תְּהִלִּים לא, כ) שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן שֶׁזּוֹכִין הַיְרֵאִים דַּיְקָא, כִּי יִרְאָה בְּחִינַת רֵיחַ שֶׁעַל־יְדֵי זֶה זוֹכִין לָרָצוֹן הַטּוֹב הַמְפֻלָּג שֶׁהוּא תַּכְלִית הָרֵיחַ טוֹב, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת רֵיחַ גַּן עֵדֶן שֶׁהוּא רֵיחַ הַקְּרָבָנוֹת שֶׁמְּכַפְּרִין הָעֲוֹונוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת רֵיחַ רַע. וְעַל־יְדֵי כֹּחַ הַצַּדִּיק שֶׁמַּמְשִׁיךְ דַּעַת הַנַּ"ל שֶׁמְּלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וּמְחַזֵּק הַכֹּל לָשׁוּב וּלְהִתְקָרֵב לַה' יִתְבָּרַךְ, מִכָּל מָקוֹם שֶׁהוּא, עַל־יְדֵי זֶה מַמְשִׁיךְ בְּחִינַת סְלַח נָא שֶׁל יוֹם־כִּפּוּר שֶׁעַל־יְדֵי זֶה נִתְכַּפְּרִין הָעֲוֹונוֹת לִזְכִיּוֹת וּמַעֲלִין רֵיחַ טוֹב בִּבְחִינַת נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר

(בְּסִימָן ח בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא). (נטילת ידים ו אות קה)

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת כִּבּוּד רַבּוֹ וְתַלְמִיד חָכָם ג יוֹרֶה דֵּעָה מו

הֲלָכָה ג

כִּבּוּד רַבּוֹ וְקִימָה וְהִדּוּר בִּפְנֵי תַּלְמִיד חָכָם

א. **עַל־פִּי** הַתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ תוֹכָחָה׳ (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא בְּסִימָן ח),
עַיֵּן שָׁם בְּאוֹת ה׳ ז׳ ח׳. מְבֹאָר שָׁם,
שֶׁעַל־יְדֵי הַכָּבוֹד נִמְשָׁךְ הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה, וְעַל־יְדֵי
הַנְּבוּאָה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמָה, וְעַל־יְדֵי בֵּרוּר הַמְּדָמָה זוֹכִין
לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה. וּבִשְׁבִיל זֶה צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ
מְאֹד אַחֲרֵי מַנְהִיג צַדִּיק אֱמִתִּי לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, כִּי כָּל
מַנְהִיג יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, וַאֲפִלּוּ עַתָּה שֶׁבָּטְלָה
הַנְּבוּאָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לְכָל מַנְהִיג אֵיזֶה בְּחִינַת
רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בֵּרוּר
הַמְּדָמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר קִיּוּם הָאֱמוּנָה שֶׁזֶּה עִקַּר
הַכֹּל וְכוּ׳, ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

ב. **נִמְצָא,** שֶׁעִקַּר הַהִתְקָרְבוּת לְהָרַב הָאֱמֶת הוּא
בִּשְׁבִיל לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה, שֶׁזֶּהוּ הָעִקָּר
שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁל רַבּוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה
נִתְבָּרֵר הַמְּדָמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה כַּנַּ״ל. וְזֶה
הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, מְקֻבָּל הָרַב עַל־יְדֵי
הַכָּבוֹד שֶׁנִּתְגַּלָּה כַּנַּ״ל. וּבִשְׁבִיל זֶה מְחֻיָּבִים בִּכְבוֹד
רַבּוֹ לְנָהֹג כָּבוֹד גָּדוֹל בְּרַבּוֹ, כִּי כְּבוֹדָם הוּא כְּבוֹד
הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. וְעַל־יְדֵי הַכָּבוֹד שֶׁמְּכַבֵּד אֶת רַבּוֹ, עַל־
יְדֵי־זֶה נִגְדָּל וְנִתְרַבֶּה בְּחִינַת הַמְשָׁכַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ רוּחַ
נְבוּאָה שֶׁל רַבּוֹ שֶׁנִּמְשָׁךְ מִכְּבוֹד כַּנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי־זֶה
נִתְבָּרֵר הַמְּדָמָה וְזוֹכֶה לֶאֱמוּנָה שֶׁזֶּה הָעִקָּר מַה שֶּׁצָּרִיךְ
לְקַבֵּל מֵרַבּוֹ כַּנַּ״ל. וְזֶה מַה שֶּׁכָּתַב אַדְמוֹ״ר זַ״ל (בְּלִקּוּטֵי
א סִימָן קכו), שֶׁמָּצִינוּ, שֶׁבְּכָל מָקוֹם שֶׁשִּׁבְּחוּ הַחֲבֵרְיָא אֶת
רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי אָמַר לָהֶם עוֹד תּוֹרָה, עַיֵּן שָׁם.
כִּי עַל־יְדֵי שֶׁשִּׁבְּחוּ אוֹתוֹ וְהִגְדִּילוּ כְּבוֹדוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה
נִתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ. וְעַל־יְדֵי־זֶה אָמַר
לָהֶם עוֹד תּוֹרָה עַל־יְדֵי רוּחַ קָדְשׁוֹ שֶׁנִּתְגַּדֵּל בְּיוֹתֵר
עַל־יְדֵי הַכָּבוֹד, כַּנַּ״ל:

ג. **וְזֶה** בְּחִינַת רִבּוּי הַשִּׁירוֹת וְהַתִּשְׁבָּחוֹת לְהַשֵּׁם־
יִתְבָּרַךְ שֶׁאָנוּ צְרִיכִין לוֹמַר בְּכָל יוֹם, כַּאֲשֶׁר
תִּקְּנוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ זַ״ל לוֹמַר פְּסוּקֵי דְזִמְרָה וְכוּ׳ בְּכָל
יוֹם כִּי מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁכָּל הַתְּאָרִים וְהַשְׁבָּחִים
עַל־יְדֵי שֶׁיָּגַע וּמָצָא וְעָשָׂה מֵהַנִּשְׁמָע נַעֲשֶׂה, מֵהַנִּסְתָּר
נִגְלֶה, מִבְּחִינַת ׳תּוֹרַת ה׳ - ׳תּוֹרָתוֹ׳ כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן
חַיָּבִים לָקוּם וְלַעֲמֹד מִפָּנָיו, כִּי מֵאַחַר שֶׁזָּכָה לִבְחִינַת
הַנִּשְׁמָע, כִּי זָכָה לְהַשִּׂיג אֶת בְּחִינַת הַנִּסְתָּר שֶׁהוּא
בְּחִינַת נִשְׁמָע בְּחִינַת עֲמִידָה, עַל־כֵּן חַיָּבִים לַעֲמֹד
מִפָּנָיו, כִּי שָׁם בִּבְחִינַת הַנִּשְׁמָע הוּא בְּחִינַת עֲמִידָה,
כַּנַּ״ל:

ג. **וְזֶהוּ** גַּם־כֵּן בְּחִינַת קִימָה מִפְּנֵי הַשֵּׂיבָה אַף־עַל־פִּי
שֶׁאֵינוֹ חָכָם, כִּי אֵין שֵׂיבָה פְּחוֹת מִשִּׁבְעִים
שָׁנָה, כִּי כָּל הַשָּׁנִים שֶׁל חַיֵּי הָאָדָם, כֻּלָּם מְקֻבָּלִים
חִיּוּת מֵהַתּוֹרָה שֶׁהִיא חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ, וְיֵשׁ שִׁבְעִים
פָּנִים לַתּוֹרָה, וּמִשָּׁם מְקֻבָּלִים חִיּוּת הַשִּׁבְעִים שָׁנִים שֶׁל
הָאָדָם. אַךְ יֵשׁ סִתְרֵי פְּנִימִיּוּת הַתּוֹרָה שֶׁהֵם לְמַעְלָה
מֵהַשִּׁבְעִים פָּנִים שֶׁל הַתּוֹרָה, וְהֵם בְּחִינַת הַדְּרַת פָּנִים,
שֶׁהֵם לְמַעְלָה מִכָּל הַשִּׁבְעִים פָּנִים, מִכָּל הַשִּׁבְעִים
שָׁנִים. וְכַמּוּבָן זֶה בְּמַאֲמָר ׳פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר עֵת
לַעֲשׂוֹת לַה״ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם (סִימָן ס). וְאֵלּוּ הַנִּסְתָּרוֹת
שֶׁהֵם לְמַעְלָה מֵהַשִּׁבְעִים פָּנִים, מִשִּׁבְעִים שָׁנִים, הֵם
בְּחִינַת נִשְׁמָע, בְּחִינַת עֲמִידָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת נִסְתָּר
כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן מִי שֶׁזָּכָה לְשֵׂיבָה וְעָבַר עַל כָּל הַשִּׁבְעִים
שָׁנָה, נִמְצָא שֶׁהוּא מְקֻבָּל עָכְשָׁו חִיּוּת מִבְּחִינַת הַדְּרַת
פָּנִים, מִבְּחִינַת נִסְתָּר שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִשִּׁבְעִים פָּנִים,
מִשִּׁבְעִים שָׁנִים כַּנַּ״ל. עַל־כֵּן חַיָּבִין לְהַדְּרוֹ וְלָקוּם
מִפָּנָיו, כִּי שָׁם לְמַעְלָה מִשִּׁבְעִים שָׁנָה לְמַעְלָה
מִשִּׁבְעִים פָּנִים, הוּא בְּחִינַת הַדְּרַת פָּנִים, בְּחִינַת
עֲמִידָה. וְעַל־כֵּן חַיָּבִין לְהַדֵּר וְלַעֲמֹד מִפְּנֵי שֵׂיבָה וְזָקֵן,
כַּנַּ״ל:

ד. **גַּם** הַכָּבוֹד שֶׁמְּחֻיָּבִין לְכַבֵּד אֶת הָרַב וְהַזָּקֵן - הוּא
בִּכְלַל הַיִּרְאָה שֶׁהִיא שַׂיָּכָה לְהָרַב וְהַזָּקֵן שֶׁהוּא
בִּבְחִינַת נִשְׁמָע וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. כִּי הַכָּבוֹד נִכְלָל בִּכְלַל
הַיִּרְאָה, כִּי הַיִּרְאָה הִיא שֹׁרֶשׁ הַכָּבוֹד, כְּמַאֲמָר בְּדִבְרֵי
רַבֵּנוּ, זָכֵר צַדִּיק לִבְרָכָה, הֲרֵינִי כַּפָּרַת מִשְׁכָּבוֹ (סִימָן יד).
וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים טו, ד): ״וְאֶת יִרְאֵי ה׳ יְכַבֵּד״,
וְעַל־כֵּן הַכָּבוֹד הוּא בִּכְלַל הַיִּרְאָה, שֶׁהִיא בִּבְחִינַת הָרַב
וְהַזָּקֵן שֶׁהֵם בִּבְחִינַת נִשְׁמָע, בְּחִינַת יִרְאָה, בְּחִינַת
עֲמִידָה, כַּנַּ״ל:

שֶׁאָנוּ מְשַׁבְּחִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כֻּלָּם הֵם בִּבְחִינַת הַמְדַמֶּה, עַיֵּן שָׁם בַּסּוֹף הֵיטֵב. וְכָל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁזּוֹכֶה לְבֵרוּר הַמְדַמֶּה - כֵּן זוֹכֶה יוֹתֵר לְסַדֵּר כָּרָאוּי תְּאָרִים וּשְׁבָחִים לַהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. וּבֵרוּר הַמְדַמֶּה נִמְשָׁךְ מֵרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַכָּבוֹד, כַּנַּ״ל.

שִׁירָה, דְּהַיְנוּ לְסַדֵּר שְׁבָחִים וּתְאָרִים לַהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבֵּרוּר הַמְדַמֶּה, שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בֵּרוּר הַמְדַמֶּה כַּנַּ״ל. נִמְצָא שֶׁהָא בְּהָא תַּלְיָא, וְעַל־כֵּן לִפְעָמִים שׁוֹרָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ תְּחִלָּה וְלִפְעָמִים לְהֵפֶךְ, וְכַנַּ״ל:

נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי הַשְּׁבָחִים וְהַתְּאָרִים בְּעַצְמָן שֶׁמְּסַדְּרִין לַהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ יְכוֹלִין לְשַׁבֵּחַ וּלְפָאֵר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי הַשְּׁבָחִים וְהַתְּאָרִים, שֶׁהֵם בֵּרוּר הַמְדַמֶּה, הֵם בְּעַצְמָן הַגְדָּלַת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי עַל־יְדֵי הַשְּׁבָחִים וְהַתְּאָרִים אָנוּ מְגַדְּלִין כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־יְדֵי הַגְדָּלַת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בֵּרוּר הַמְדַמֶּה כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי בֵּרוּר הַמְדַמֶּה אָנוּ יְכוֹלִין לְשַׁבֵּחַ וּלְפָאֵר אוֹתוֹ כַּנַּ״ל. נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי הַשְּׁבָחִים בְּעַצְמָן, שֶׁהֵם מִבֵּרוּר הַמְדַמֶּה, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַגְדָּלַת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ אָנוּ יְכוֹלִין לְשַׁבֵּחַ וּלְפָאֵר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת הַלְלוּיָהּ הַלְלוּיָהּ, שֶׁצְּרִיכִין לְשַׁלְשְׁלֵי הַלְלוּיָהּ בָּתַר הַלְלוּיָהּ (כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּשׁוּר אֹרַח חַיִּים סִימָן נא), הַיְנוּ כַּנַּ״ל, שֶׁכָּל מַה שֶּׁמְּהַלְלִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְאוֹמְרִים הַלְלוּיָהּ, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ יְכוֹלִין לוֹמַר עוֹד הַלְלוּיָהּ. וְזֶה בְּחִינַת שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ (תְּהִלִּים קה, ב), וְכֵן זַמְּרוּ אֱלֹקִים זַמְּרוּ זַמְּרוּ לְמַלְכֵּנוּ זַמְּרוּ וְכוּ׳ (שָׁם מז, ז). וְכֵן הַרְבֵּה שֶׁנֶּאֱמְרוּ הַשְּׁבָחִים בְּלָשׁוֹן כָּפוּל, כִּי כָּל מַה שֶּׁמְּשׁוֹרְרִין וּמְזַמְּרִין וּמְשַׁבְּחִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ יְכוֹלִין לְשַׁבֵּחַ אוֹתוֹ עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כַּנַּ״ל:

וְזֶה בְּחִינַת מִזְמוֹר לְדָוִד, לְדָוִד מִזְמוֹר. וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (פְּסָחִים קיז.): שֶׁלְּפָעָמִים שׁוֹרָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַל דָּוִד וְאַחַר־כָּךְ אוֹמֵר שִׁירָה, וְלִפְעָמִים אוֹמֵר שִׁירָה וְאַחַר־כָּךְ שׁוֹרָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ עָלָיו, הַיְנוּ כַּנַּ״ל. כִּי הָא בְּהָא תַּלְיָא, לִפְעָמִים עַל יְדֵי הַשִּׁירָה שֶׁאוֹמֵר שֶׁהִיא הַגְדָּלַת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ עָלָיו, כִּי עִקַּר הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַכָּבוֹד כַּנַּ״ל. וְכֵן לְהֵפֶךְ, לִפְעָמִים שׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְאַחַר־כָּךְ אוֹמֵר שִׁירָה, כִּי עַל־יְדֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ נִתְבָּרֵר הַמְדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יְכוֹלִין לוֹמַר

ד. **וְזֶה** בְּחִינַת (וַיִּקְרָא יט, לב): ״מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן״, כִּי עִקַּר זְקָנָה וְשֵׂיבָה נִמְשָׁךְ מִשֹּׁרֶשׁ הַזְּקָנָה שֶׁל מַעְלָה, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַנְּבוּאָה שֶׁהוּא בֵּרוּר הַמְדַמֶּה - שֶׁהִיא בְּחִינַת מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁהוּא עִקַּר שְׁלֵמוּת הַנְּבוּאָה הָעֶלְיוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, וְאָז נִדְמֶה לָהֶם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּזָקֵן מָלֵא רַחֲמִים. נִמְצָא, שֶׁבְּחִינַת זָקֵן בְּשָׁרְשׁוֹ הוּא בְּחִינַת שֹׁרֶשׁ הַנְּבוּאָה. וּמִשָּׁם עִקַּר הַזְּקָנָה וְשֵׂיבָה שֶׁל כָּל הַזְּקֵנִים דִּקְדֻשָּׁה, כִּי עִקַּר הַזְּקָנָה וְהַשֵּׂיבָה הוּא בִּשְׁבִיל בֵּרוּר הַמְדַמֶּה, בִּשְׁבִיל שֶׁיִּגָּלֶה אֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בָּעוֹלָם, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה מַאֲרִיךְ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יְמֵי הָאָדָם, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה בְּרֹב יָמָיו לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הֶאָרָה מִבְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, מִבְּחִינַת זָקֵן מָלֵא רַחֲמִים׳ שֶׁמִּשָּׁם שֹׁרֶשׁ הַזְּקָנָה, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לְבֵרוּר הַמְדַמֶּה, כְּדֵי שֶׁיִּגָּלֶה אֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בָּעוֹלָם. בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים עא, יח): ״וְגַם עַד זִקְנָה וְשֵׂיבָה אֱלֹקִים אַל תַּעַזְבֵנִי עַד אַגִּיד זְרוֹעֲךָ לְדוֹר לְכָל יָבוֹא גְּבוּרָתֶךָ״. וְעַל־כֵּן עַד אַבְרָהָם לֹא הָיָה זְקָנָה (בָּבָא מְצִיעָא פז.), כִּי הוּא הָרִאשׁוֹן שֶׁגִּגְלָה אֱלֹקוּתוֹ בָּעוֹלָם. וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קז, לב): ״וּבְמוֹשַׁב זְקֵנִים יְהַלְלוּהוּ״, כִּי הַזְּקֵנִים הֵם בִּבְחִינַת בֵּרוּר הַמְדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַהִלּוּלִים וְהַשְּׁבָחִים לַהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְכַנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת (דְּבָרִים לב, ז) ״שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ״, בְּחִינַת ״מְזַקְּנִים אֶתְבּוֹנָן״ (תְּהִלִּים קיט, ק). כִּי עִקַּר הַזְּקָנָה מַה שֶּׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מַאֲרִיךְ יְמֵי הָאָדָם הוּא, כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרֵר הַמְדַמֶּה בְּרֹב הַיָּמִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לְהוֹדִיעַ אֱמִתַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בָּעוֹלָם כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן מֵחֲמַת שֶׁאַבְרָהָם הָיָה הָרִאשׁוֹן שֶׁעָסַק בָּזֶה, לְגַלּוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בָּעוֹלָם, עַל־כֵּן מִמֶּנּוּ הִתְחִילָה הַזְּקָנָה כַּנַּ״ל, כִּי עִקַּר הַזְּקָנָה הוּא רַק בִּשְׁבִיל זֶה כַּנַּ״ל.

כִּי שַׁעֲרוֹת הַזָּקֵן נִמְשָׁכִין מִבְּחִינָה גְּבֹהָה מְאֹד מְאֹד שֶׁשָּׁם שֹׁרֶשׁ הַתּוֹרָה, כִּי ״תְּלַיסַר תִּקּוּנֵי דִּיקְנָא״ (שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תִּקּוּנֵי הַזָּקֵן) הֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶם, שֶׁהֵם כְּלַל הַתּוֹרָה.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות פְּבוד רַבּוֹ וְתַלְמִיד חָכָם ג יוֹרֶה דֵּעָה מז

וְעַל־כֵּן בִּשְׁעַת מַתַּן תּוֹרָה נִדְמָה כְּזָקֵן כַּנַּ״ל. וּכְלַל הַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת כְּלַל כָּל מַדְרֵגוֹת הַנְּבוּאָה, בְּחִינַת (דְּבָרִים ה, ד) ״פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה׳ עִמָּכֶם״. ׳דִּבֶּר ה״ - זוֹ נְבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי נְבוּאָה הוּא בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה. שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה עִקַּר הַזְּקָנָה וְהַשֵּׂיבָה כַּנַּ״ל:

וְעַל־כֵּן מְחַיְּבִים לְכַבֵּד זָקֵן וְשֵׂיבָה, כִּי עִקַּר הוּא הַכָּבוֹד, כִּי עַל־יְדֵי הַכָּבוֹד שֶׁנּוֹתְנִין לָהֶם, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּדֵּל בְּחִינַת הָרוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בְּרוּר הַמְּדַמֶּה שֶׁהוּא תִּקּוּן הָאֱמוּנָה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר כַּנַּ״ל. כִּי עִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מכות כד.): ׳בָּא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אַחַת, וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה׳. נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי הַכָּבוֹד שֶׁנּוֹתֵן לְזָקֵן וְשֵׂיבָה, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שְׂרֹשׁ קְדֻשַּׁת הַזְּקָנָה וְהַשֵּׂיבָה שֶׁלְּמַעְלָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה כַּנַּ״ל. כִּי עִקַּר בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת הַזְּקָנָה וְהַשֵּׂיבָה, נִמְשָׁכָת עַל־יְדֵי הַכָּבוֹד כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת כְּבוֹד רַבּוֹ, כַּנַּ״ל:

ה. **וְזֶהוּ** מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם וְכוּ׳ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹקֶיךָ. כִּי עַל־יְדֵי הַכָּבוֹד שֶׁנּוֹתֵן לְזָקֵן וְשֵׂיבָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹכִין לַבְּחִינוֹת הַנֶּאֱמָרִים שָׁם בְּסוֹף הַתּוֹרָה הַנַּ״ל. עַד שֶׁזּוֹכִין לְהַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁעַל יָדוֹ גְּדָלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיִּרְאוֹת, עַיֵּן שָׁם. וְזֶהוּ שֶׁנִּסְמָךְ ׳וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹקֶיךָ׳ אַחַר ׳מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם׳ וְכוּ׳. כִּי עַל־יְדֵי הַכָּבוֹד וְהַהַדּוּר שְׁמַכַּבֵּד אֶת הַזָּקֵן וְשֵׂיבָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְיִרְאָה כַּנַּ״ל:

ו. **וְזֶה** בְּחִינַת חֲנֻכָּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁאָנוּ מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ עַל־יְדֵי מִצְוַת חֲנֻכָּה בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ. וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל לְגַלּוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם שֶׁזֶּהוּ הָעִקָּר כַּנַּ״ל, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה זוֹכִין רַק בִּזְמַן שֶׁבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, שֶׁשָּׁם כְּלָלִיּוּת כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהִיא עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אַדְמוֹ״ר זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר (פְּסִיקְתָּן כב). וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת טו, יז): ״מִקְדָּשׁ ה׳ כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ״. יָדִים הֵם בְּחִינַת אֱמוּנָה, בְּחִינַת (שָׁם יז, יב): ״וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה״. כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת שְׂרָשָׁהּ בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, וּמִשָּׁם מְאִירָה הָאֱמוּנָה בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְּדַמֶּה שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ כַּנַּ״ל. וְעִקַּר הַנְּבוּאָה וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הוּא בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁשָּׁם הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה, וּמִשָּׁם מְקַבְּלִין כָּל הַנְּבִיאִים נְבוּאָתָם וְרוּחַ קָדְשָׁם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר ז, פט): ״וּבְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת הָאֹהֱלָה וְכוּ׳ מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים״ וְכוּ׳. וְכֵן מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל עַל מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת ג.): ׳אוֹי לִי שֶׁהֶחֱרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְשָׂרַפְתִּי אֶת הֵיכָלִי וְהִגְלֵיתִי אֶת בָּנַי׳ וְכוּ׳. מְבֹאָר שָׁם שֶׁהַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה הַנִּזְכָּר שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה הַכָּבוֹד, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַהֵיכָל וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַנְּבוּאָה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶהוּ עִקַּר מְרִירַת צָרוֹתֵינוּ שֶׁל חֻרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנֶּחֱרַב בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ, מַה שֶּׁעַל־יְדֵי חֻרְבַּן בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ נִפְגְּמָה הָאֱמוּנָה, וְנִתְגַּבְּרוּ הַכּוֹפְרִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים בָּעוֹלָם בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים. וְעִקַּר חֻרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הָיָה עַל־יְדֵי נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר שֶׁהִתְגַּבְּרוּ כְּנֶגֶד הַנְּבִיאֵי אֱמֶת, עַד שֶׁפָּגְמוּ בִּכְבוֹד נְבִיאֵי אֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־ב׳ לו, טז): ״וַיִּהְיוּ מַלְעִבִים בְּמַלְאֲכֵי הָאֱלֹקִים וּמְתַעְתְּעִים בִּנְבִיאָיו״ וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִפְגַּם אֱמוּנָתָם. כִּי כְּמוֹ שֶׁעַל־יְדֵי נְבִיאֵי הָאֱמֶת עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה, כְּמוֹ כֵן עַל־יְדֵי נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר הוּא פְּגַם הָאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי־זֶה גָּרְמוּ לְהַחֲרִיב אֶת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ וּירוּשָׁלַיִם וּלְהַגְלוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שַׁבָּת קיט.): ׳לֹא גָּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶלָּא עַל שֶׁפָּסְקוּ מֵהֶם אַנְשֵׁי אֱמָנָה׳. אֲבָל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו בְּעַבְדּוּתֵנוּ לֹא עָזָבוּנוּ אֱלֹקֵינוּ, וַיֵּט עָלֵינוּ חֶסֶד בְּכָל יְמֵי הַגָּלוּת הַמַּר הַזֶּה, וְשָׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ. כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁנֶּחֱרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וּפָסְקָה הַנְּבוּאָה וְהֶחָזוֹן מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל, אַף־עַל־פִּי־כֵן בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ הַגְּדוֹלָה הוּא חוֹמֵל עָלֵינוּ בְּכָל דּוֹר וְשׁוֹלֵחַ לָנוּ צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים

שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וְאֵלּוּ הַצַּדִּיקִים הֵם מְבָרְרִים לָנוּ הַמְּדַמֶּה וּמַמְשִׁיכִים אֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בָּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת תֹּקֶף הַנֵּפֶשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁל חֲנֻכָּה הַקָּדוֹשׁ, כִּי מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עָמְדָה עַל יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחָם תּוֹרָתֶךָ וְכוּ׳. וְהָעִקָּר שֶׁרָצוּ לְהִתְגַּבֵּר כְּנֶגֶד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהִיא יְסוֹד וְכְלַל כָּל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ב, ד): ׳כְּתֻבוּ לָכֶם עַל קֶרֶן הַשּׁוֹר שֶׁאֵין לָכֶם חֵלֶק בֵּאלֹקֵי יִשְׂרָאֵל׳. וְעַל־כֵּן רָצוּ לְהַחֲרִיב וּלְהַעֲבִיר אֶת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, מֵחֲמַת שֶׁמְּשָׁם עִקַּר הַמְשָׁכַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן רָצוּ לְהַחֲרִיבוֹ כְּדֵי לְהַפִּיג הָאֱמוּנָה חַס וְשָׁלוֹם, כִּי סָבְרוּ, שֶׁכְּשֶׁיֶּחֱרַב הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ אֵין עוֹד תִּקְוָה חַס וְשָׁלוֹם לְהַמְשִׁיךְ אֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם, אֲבָל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עָמַד לָנוּ בְּעֵת צָרוֹתֵינוּ, וְהֵפֵר עֲצָתָם וְנִתְהַפֵּךְ מֵהֶפֶךְ אֶל הֶפֶךְ, כִּי נָתַן כֹּחַ בְּהַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר שֶׁהֵם מַתְתָּיָהוּ כֹּהֵן גָּדוֹל וּבָנָיו שֶׁיִּתְחַזְּקוּ וְיַעַמְדוּ כְּנֶגְדָּם וְנִצְּחוּ אוֹתָם וְהִפִּילוּם וְחָזְרוּ עֲבוֹדַת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לִמְקוֹמוֹ, וּבְנִפְלְאוֹתָיו וְנוֹרְאוֹתָיו יִתְבָּרַךְ הָעֲצוּמִים אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת בְּתִקּוּן כָּל הַדּוֹרוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לג, יא): ״מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר״, הַפְלִיא חַסְדּוֹ עִמָּנוּ אָז שֶׁנִּתְהַפֵּךְ מֵהֶפֶךְ אֶל הֶפֶךְ, שֶׁאַדְרַבָּא, עַל־יְדֵי תֹּקֶף הַנֵּס הַזֶּה שֶׁנִּצְּחוּ אֶת הַיְוָנִים - מַתְתָּיָהוּ וּבָנָיו, זָכוּ לְהַמְשִׁיךְ תִּקּוּן נִפְלָא וְנוֹרָא לְכָל הַדּוֹרוֹת, עַד שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁר יוֹדֵעַ עֲתִידוֹת, רָאָה אָז שֶׁבְּנֵין בֵּית שֵׁנִי לֹא יִתְקַיֵּם, וּבְהֶכְרֵחַ שֶׁיֶּחֱרַב. וַאֲפִלּוּ בִּימֵי בַּיִת שֵׁנִי לֹא הָיְתָה גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (יוֹמָא כא:) כִּי חָסְרוּ כַּמָּה דְּבָרִים וְכוּ׳, עַל־כֵּן הִפְלִיא הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר שֶׁתִּקְּנוּ לָנוּ תִּקּוּן נִפְלָא וְנוֹרָא לְדוֹרוֹת.

וְזֶה בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה שֶׁתִּקְּנוּ לָנוּ - שֶׁזָּכוּ לְהוֹדִיעַ לָנוּ וּלְהָאִיר לָנוּ, שֶׁאֲפִלּוּ אַחַר חָרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לֹא אָבְדָה תִּקְוָתֵנוּ מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין דּוֹר יָתוֹם, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁנֶּחֱרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, אַף עַל פִּי כֵן מְאִירִין בָּנוּ הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר שִׁלְמוּת הָאֱמוּנָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה שֶׁאָנוּ זוֹכִין בְּכָל שָׁנָה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ אוֹר הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים בַּעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה גַּם עַתָּה, כִּי הַצַּדִּיק נִקְרָא אוֹר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים צז, יא): ״אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק״.

כִּי נֵר חֲנֻכָּה הוּא בְּחִינַת נְרוֹת הַמְּנוֹרָה שֶׁהָיָה בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁעַל יָדָם נִתְגַּלָּה שֶׁהַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שַׁבָּת כב:): ׳זֶה נֵר הַמַּעֲרָבִי שֶׁהוּא עֵדוּת שֶׁהַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל׳. וְעַל־כֵּן מִצְוַת הַדְלָקַת נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה הִיא בַּלַּיְלָה, כִּי לַיְלָה הוּא בְּחִינַת הַמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁנַת לַיְלָה, שֶׁאָז הִסְתַּלְּקוּת הַדַּעַת וְנִשְׁאָר רַק הַמְּדַמֶּה. וְאָז צְרִיכִין לְתַקֵּן וּלְבָרֵר אֶת הַמְּדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל. וְעִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי הַשְׁרָאַת הַשְׁכִּינָה עַל הַצַּדִּיקִים שֶׁמְּקַבְּלִין רוּחַ נְבוּאָה, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מֵהַשְׁכִּינָה הַשּׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין הַמְּדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן הָיוּ צְרִיכִין לְהַדְלִיק נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה בְּכָל לַיְלָה דַּיְקָא, כִּי אוֹר נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה הֵם בְּחִינַת אוֹר הַצַּדִּיק, בְּחִינַת אוֹר הַנְּבוּאָה וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַשּׁוֹרָה עַל הַצַּדִּיק כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הַמְּדַמֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת לַיְלָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה שֶׁצְּרִיכִין לְהִשְׁתַּדֵּל בְּתִקּוּנָהּ בַּלַּיְלָה דַּיְקָא, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים צב, ג): ״וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת״.

וְזֶה בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה שֶׁמְּצָוָתָהּ בַּלַּיְלָה מִשְּׁתִשְׁקַע הַחַמָּה - כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עַל־יְדֵי־זֶה אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כְּדֵי לְבָרֵר הַמְּדַמֶּה וְהָאֱמוּנָה שֶׁתִּקּוּנָהּ בַּלַּיְלָה דַּיְקָא כַּנַּ״ל, כִּי אָנוּ זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ תִּקּוּן הָאֱמוּנָה גַּם עַתָּה שֶׁאֵין הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם - עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר. שֶׁמֵּהֶם עִקַּר הַמְשָׁכַת הָאוֹר שֶׁל נֵר חֲנֻכָּה. וְעַל־כֵּן נִקְרָא ׳חֲנֻכָּה׳ בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי עַל־יְדֵי נֵר חֲנֻכָּה אָנוּ מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה תִּקּוּן הָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל:

ז. **וְזֶה** בְּחִינַת הַהַלֵּל שֶׁל חֲנֻכָּה. וְעִקַּר קְבִיעוּת יְמֵי חֲנֻכָּה הָיָה לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים: וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וְכוּ׳. כִּי עַל־יְדֵי נֵר חֲנֻכָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות פְּסוּקֵי דְזִמְרָה ג יוֹרֶה דֵּעָה מח

הַצַּדִּיק, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לוֹמַר שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְהִלּוּלִים הָרְבֵּה לַהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁעִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּאָרִים וְהַשְׁבָּחִים לַהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הוּא עַל־יְדֵי בֵּרוּר הַמַּדָּמָה, כַּנַּ״ל:

ח. **הַכְּלָל**, שֶׁמְּצוֹת נֵר חֲנֻכָּה הוּא לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא אוֹר הַתּוֹרָה שֶׁכְּלוּלָה מִכָּל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין הַמַּדָּמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה, כִּי זֶה מְבֹאָר בַּפְּסָרִים, שֶׁאוֹר נְרוֹת הַמְּנוֹרָה הַטְּהוֹרָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה, הֵם בְּחִינַת אוֹר הַתּוֹרָה, בְּחִינַת (משלי ו, כג): ״כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר״, הַיְנוּ, כַּנַּ״ל, כִּי הַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִכָּל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה, בְּחִינַת (דְּבָרִים ה, ד): ״פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה׳ עִמָּכֶם״, דִּבֶּר ה׳ - זוֹ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בֵּרוּר הַמַּדָּמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, דְּהַיְנוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁזֶּה הָעִקָּר, וְזֶה אָנוּ מַמְשִׁיכִין עַל־יְדֵי נֵר חֲנֻכָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת אוֹר הַתּוֹרָה, כַּנַּ״ל:

וְזֶה שֶׁנִּסְמָךְ פָּסוּק (בְּמִדְבַּר ח, ב): ״בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרֹת״ לְפָסוּק ״וּבִבֹא מֹשֶׁה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים״ וְכוּ׳. הַיְנוּ כַּנַּ״ל, כִּי זֶה הַפָּסוּק מְדַבֵּר מִנְּבוּאַת מֹשֶׁה שֶׁקִּבֵּל מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים. וְעַל־כֵּן נִסְמָךְ מִיָּד פָּסוּק ״בְּהַעֲלֹתְךָ״ שֶׁהוּא מִצְוַת הַדְלָקַת נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה, כִּי עִקַּר מִצְוַת הַדְלָקַת נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה הָיָה בִּשְׁבִיל זֶה - כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הַצַּדִּיק שֶׁהוּא אוֹר הַנְּבוּאָה לְכָל הָעוֹלָם כְּדֵי לְגַלּוֹת וּלְהָאִיר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה כַּנַּ״ל:

ט. **וְזֶה** בְּחִינַת פָּרָשַׁת הַנְּשִׂיאִים שֶׁנִּסְמָךְ לְשָׁם. שֶׁאָנוּ קוֹרִין אֵלּוּ הַפָּרָשִׁיוֹת בַּחֲנֻכָּה, לְהוֹרוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁעִקַּר תִּקּוּנָם עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקֵי הַדּוֹר הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם בְּחִינַת נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם מְבָרְרִין הַמַּדָּמָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קָרְבָּנוֹת הַנְּשִׂיאִים שֶׁהִקְרִיבוּ בַּחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ, כִּי עִקַּר הַמִּשְׁכָּן וְהַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ הוּא רַק בִּשְׁבִיל לְגַלּוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם כַּנַּ״ל (אות ה). וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי הָרוּחַ נְבוּאָה שֶׁמְּקַבְּלִין מִשָּׁם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁהָיוּ בַּמִּשְׁכָּן וּבְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי הַבְּהֵמוֹת הֵם בְּחִינַת הַמַּדָּמָה, כַּיָּדוּעַ, וְעַל־יְדֵי הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁמְּבִיאִין מֵהַבְּהֵמוֹת - עַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין הַמַּדָּמָה. וְעַל־כֵּן בַּחֲנֻכַּת הַמִּשְׁכָּן הֵבִיאוּ הַנְּשִׂיאִים בַּתְּחִלָּה קָרְבָּנוֹת הַרְבֵּה לְחַנְּכוֹ, לְהוֹרוֹת, שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן עַל יָדָם שֶׁהֵם בְּחִינַת צַדִּיקֵי הַדּוֹר שֶׁהֵם מְקַבְּלִין בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, רוּחַ נְבוּאָה מִמֹּשֶׁה רַבָּם. וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָהֶם כֹּחַ לְבָרֵר הַמַּדָּמָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁהֵבִיאוּ אָז, שֶׁהֵם בְּחִינַת בֵּרוּר הַמַּדָּמָה.

וְעַל־כֵּן נִסְמָךְ מִיָּד אַחַר ״זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ״ פָּסוּק ״וּבִבֹא מֹשֶׁה״ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. כִּי כָּל קָרְבָּנָם הָיָה בִּשְׁבִיל בֵּרוּר הַמַּדָּמָה, שֶׁזּוֹכִין לָזֶה עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה שֶׁמְּקַבֵּל מֹשֶׁה רַבָּם מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים, שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין כָּל נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל רוּחַ נְבוּאָתָם כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ. שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בֵּרוּר הַמַּדָּמָה שֶׁהוּא תִּקּוּן הָאֱמוּנָה, שֶׁזֶּה עִקַּר בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּן שֶׁנִּבְנָה רַק בִּשְׁבִיל זֶה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן הֻכְרְחוּ הֵם לְחַנְּכוֹ, כִּי עִקַּר תִּקּוּן עַל יָדָם, כִּי הֵם בְּחִינַת צַדִּיקֵי הַדּוֹר, שֶׁעִקַּר תִּקּוּן הַמִּשְׁכָּן הָאֱמוּנָה לְעוֹלָם עַל יָדָם וְכַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן נִסְמָךְ אַחַר־כָּךְ פָּרָשַׁת הַדְלָקַת נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה שֶׁהִיא ׳בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרֹת׳, כִּי כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה כְּדֵי הָאָרַת הַצַּדִּיקִים שֶׁהוּא הָאָרַת הַנְּבוּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הַתּוֹרָה לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּדֵי לְבָרֵר הַמַּדָּמָה, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה בָּעוֹלָם, כַּנַּ״ל:

י. **וְעִקַּר** כַּוָּנָתֵנוּ בְּהַדְלָקַת נֵר חֲנֻכָּה, צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה שֶׁנִּכָּוֵן לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ עַל־יְדֵי־זֶה אוֹר הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת, כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה עַל־יְדֵי־זֶה לְחַפְּשָׂם וּלְבַקְּשָׁם, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְמָצְאָם וּלְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם בֶּאֱמֶת, כִּי מְבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל גֹּדֶל הָאַזְהָרָה שֶׁהִזְהִיר אַדְמוֹ״ר זַ״ל, לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהוּא הָעִקָּר.

אֲבָל אֵיךְ נִזְכֶּה לָזֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁנִּשְׁתַּדֵּל בְּעִנְיָן זֶה לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְמָצְאוֹ? וְלָזֶה אָנוּ צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ אוֹר הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ מֵאִיר לָנוּ וּמְעוֹרֵר אוֹתָנוּ שֶׁנִּשְׁתַּדֵּל לְבַקְּשׁוֹ וּלְמָצְאוֹ. וְזֶה אָנוּ צְרִיכִין לְכַוֵּן בְּהַדְלָקַת נֵר חֲנֻכָּה, שֶׁנִּזְכֶּה עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת מִצְוָה זֹאת שֶׁנַּמְשִׁיךְ עָלֵינוּ אוֹר הַצַּדִּיק, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְחַפְּשׂוֹ וּלְבַקְּשׁוֹ עַד שֶׁנִּמְצָא אוֹתוֹ, כִּי חִפּוּשׂ הוּא בְּנֵר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (פְּסָחִים ז׃) וְלָמְדוּ מִפָּסוּק (מִשְׁלֵי כ, כז): ״נֵר ה׳ נִשְׁמַת אָדָם חֹפֵשׂ״ וְכוּ׳. הֵינוּ עַל־יְדֵי נֵר מִצְוָה שֶׁל חֲנֻכָּה הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהוּא אוֹר הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְחַפְּשׂוֹ וּלְבַקְּשׁוֹ בְּכָל כֹּחֵנוּ עַד שֶׁנִּמְצָא אוֹתוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וְיִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם. כַּאֲשֶׁר נִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ וְכוּ׳, עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר, שֶׁחָזְרוּ וְהִמְשִׁיכוּ בְּחִינַת תִּקּוּן הָאֱמוּנָה וְתִקְּנוּ לָנוּ נֵר חֲנֻכָּה, דְּהֵינוּ שֶׁתִּקְּנוּ לָנוּ תִּקּוּן הַזֶּה שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ כֹּחַ בְּכָל הַדּוֹרוֹת בְּכָל יְמֵי הַגָּלוּת הַזֶּה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ אוֹר הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא אוֹר קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, עַל־יְדֵי הַדְלָקַת נֵר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁל חֲנֻכָּה כְּמוֹ עַל־יְדֵי הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שֶׁל הַמְּנוֹרָה הַטְּהוֹרָה שֶׁבְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, וְכַנַּ״ל׃

יא. **וְזֶה** בְּחִינַת (שְׁמוֹת ל, ז) **וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה** - שֶׁתְּלָתָה הַתּוֹרָה הַקְּטֹרֶת הַקְּטֹרֶת בְּהַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, כִּי עַל־יְדֵי הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת מַמְשִׁיכִין אוֹר הַנִּבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְדֻמֶּה וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְכָל הַבְּחִינוֹת הַנֶּאֱמָרִים שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, עַד שֶׁזּוֹכִין לְקוֹל הַנִּגּוּן הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גְּדָלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְעַל־כֵּן תָּלְתָה הַתּוֹרָה קְטֹרֶת בַּנֵּרוֹת, כִּי קְטֹרֶת, שֶׁהִיא בְּחִינַת רֵיחוֹת הַנַּ״ל, שֶׁהֵם חִיּוּת הַנְּשָׁמָה וְכוּ׳, זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת (מִשְׁלֵי כז, ט): ״שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב״, כִּי עִקַּר הַשִּׂמְחָה עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְקוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ״ל שֶׁמְּשַׁם כָּל הַשִּׂמְחוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים צב, ד): ״עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל וְכוּ׳ כִּי שִׂמַּחְתַּנִי ה׳ בְּפָעֳלֶךָ״ וְכוּ׳,

☜ עַיֵּן שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל וְתָבִין כָּל זֶה׃

יב. **וְזֶה** בְּחִינַת (מִשְׁלֵי ו, כג): **כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר - תּוֹכְחוֹת מוּסָר** דַּיְקָא. כִּי עַל־יְדֵי **נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר** - בְּחִינַת אוֹר הַצַּדִּיק, בְּחִינַת נְבוּאָה, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה וְכוּ׳, עַד שֶׁזּוֹכִין לְקוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל בַּתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוֹסִיף וְנָתַן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר הֵיטֵב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. וְעַל־פִּי זֹאת מְקֻשָּׁר הֵיטֵב מְאֹד פָּסוּק זֶה **כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר** - כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי **נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר** - בְּחִינַת נְבוּאָה, זוֹכִין לִבְחִינַת **תּוֹכְחוֹת מוּסָר**, דְּהֵינוּ לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל כָּרָאוּי כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ **וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר** - כִּי הַתּוֹכָחָה שֶׁל הַמּוֹכִיחַ שֶׁאֵינוֹ רָאוּי בְּוַדַּאי אֵינָהּ דֶּרֶךְ חַיִּים, כִּי אַדְרַבָּא, עַל־יְדֵי תּוֹכַחְתָּם שֶׁאֵינָהּ טוֹבָה מַחֲלִישׁ נִשְׁמָתָם וּמַפְסִיק הַחִיּוּת וְהַשֶּׁפַע מֵהֶם וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן תּוֹכַחְתָּם הִיא בְּחִינַת דַּרְכֵי מָוֶת חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא יט, יז): ״הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עֲמִיתֶךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֵטְא״, שֶׁלֹּא יִפֹּגֵם בְּהַתּוֹכָחָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְעוֹרֵר וּמְנַשֵּׂא עָלָיו חַס וְשָׁלוֹם הֲרֵיחַ רַע שֶׁל הַחֲטָאִים שֶׁהֵם ׳סִטְרָא דְּמוֹתָא׳, בְּחִינַת (שַׁבָּת נה.): ׳אֵין מִיתָה בְּלֹא חֵטְא׳, בְּחִינַת (וַיִּקְרָא כב, ט): ״וְלֹא יִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא וּמֵתוּ״ וְכוּ׳. אֲבָל תּוֹכָחָה הַנַּ״ל, בְּחִינַת תּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהִיא עַל־יְדֵי בְּחִינַת קוֹל הַנַּ״ל שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי בְּחִינַת **נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר** - שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי תּוֹכָחָה הִיא בְּחִינַת **תּוֹכְחוֹת מוּסָר** - כִּי עַל־יְדֵי תּוֹכָחָה זֹאת הוּא מוֹסִיף וְנוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת שֶׁזֶּה עִקַּר חִיּוּתָם, כִּי חִיּוּת הַנְּשָׁמָה הִיא רַק מֵהָרֵיחַ שֶׁגָּדֵל עַל־יְדֵי קוֹל הַנַּ״ל, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתּוֹרָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת **נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר** - בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה, כַּנַּ״ל׃

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת פְּבוֹד רַבּוֹ וְתַלְמִיד חָכָם ג יוֹרֶה דֵּעָה מט

יג. **וְזֶה** בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה סְמוּךְ לַפֶּתַח, כִּי הַפֶּתַח הוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, שֶׁהִיא הַפֶּתַח וְהַשַּׁעַר שֶׁדֶּרֶךְ בּוֹ נִכְנָסִין אֶל הַקְּדֻשָּׁה, בִּבְחִינַת (ישעיה כו, ב): "פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֹא גּוֹי צַדִּיק שֹׁמֵר אֱמֻנִים", כִּי אִי אֶפְשָׁר לִכְנֹס אֶל הַקְּדֻשָּׁה לְהַכִּיר אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת פֶּתַח וְשַׁעַר, שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת שֶׁנִּקְרֵאת 'זאת' שֶׁעָלֶיהָ נֶאֱמַר (ויקרא טו, ג): "בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ" - 'דְּלֵית רְשׁוּ לְנָבְיָא וְחוֹזֶה לְמֵיעַל אֶלָּא בֵּיהּ' (שאין רשות לנביא וחוזה לעלות אלא בו) וְכוּ', כַּמְבֹאָר בַּתִּקּוּנִים כַּמָּה פְּעָמִים בַּאֲרִיכוּת (יא: ועוד). **וְהִיא** בְּחִינַת (תהלים קיח, כ): "זֶה הַשַּׁעַר לַה' צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ", וְעַל־כֵּן מַדְלִיקִין נֵר חֲנֻכָּה סְמוּךְ לַפֶּתַח, כִּי נֵר חֲנֻכָּה הוּא בְּחִינַת אוֹר הַצַּדִּיק, אוֹר הַנִּבוּאָה שֶׁמַּדְלִיקִין וּמְאִירִין - זֶה הָאוֹר הַקָּדוֹשׁ סְמוּךְ לַפֶּתַח, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, כְּדֵי לְבָרֵר וּלְתַקֵּן הָאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהוּא אוֹר הַצַּדִּיק, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה כַּנַּ"ל. וְזֶה שֶׁאִיתָא בַּכַּוָּנוֹת שֶׁחֲנֻכָּה הוּא בְּנֶצַח וְהוֹד, כִּי נֶצַח וְהוֹד מִשָּׁם עִקַּר יְנִיקַת הַנְּבִיאִים, כַּיָּדוּעַ:

יד. **נִמְצָא,** שֶׁעִקַּר נֵר חֲנֻכָּה הוּא כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת הָאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁמְּקֻבָּלִין מֵהַצַּדִּיקִים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר אֲפִלּוּ עַתָּה גַּם עַתָּה כַּנַּ"ל. וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בַּשֵּׂכֶל בְּשׁוּם אֹפֶן כִּי אִם בֶּאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן הָיָה כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ תָּלוּי עַד שֶׁשָּׁה בְּסִיוָן שֶׁבּוֹ קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא כְּלַל הַנְּבוּאָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַיֵּם הָעוֹלָם, הֵינוּ שֶׁאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת נְבוּאָה, כִּי עִקַּר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הוּא עַל־יְדֵי נְבוּאָה שֶׁהוּא בְּרוּחַ הַמְדַמֶּה וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן נִקְרָא 'חֲנֻכָּה' שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַתְחָלָה וְהִתְחַדְּשׁוּת, הֵינוּ שֶׁעַל־יְדֵי מִצְוַת נֵר חֲנֻכָּה זוֹכִין לְהַאֲמִין בְּהַהַתְחָלָה וְהִתְחַדְּשׁוּת הָרִאשׁוֹן, דְּהַיְנוּ בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא עוֹלָמוֹ יֵשׁ מֵאַיִן הַמַּחְלָט, שֶׁזֶּה עִקַּר הָאֱמוּנָה שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי נֵר חֲנֻכָּה כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת, בְּחִינַת בֵּי"ת דִּבְרֵאשִׁית, כִּי הָעוֹלָם דּוֹמֶה לְבֵי"ת, כַּמּוּבָא (תקוני זהר ג.), הֵינוּ כַּנַּ"ל לְהַאֲמִין שֶׁהָעוֹלָם שֶׁהִיא בְּחִינַת בֵּי"ת, הוּא מְחֻדָּשׁ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בֵּית דִּבְרֵאשִׁית, בְּחִינַת **בְּרֵאשִׁית בָּרָא** אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. וְעַל־כֵּן אָנוּ מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ אֱמוּנָה זאת עַל־יְדֵי אוֹר הַנֵּר שֶׁל מִצְוָה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ הָאֱמוּנָה מֵאוֹר הַגְּנוּזִי מִשִּׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית שֶׁהָיָה הָאָדָם צוֹפֶה בּוֹ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ (חגיגה יב.), הֵינוּ מִקָּצֶה וְעַד קָצֶה, הַיְנוּ שֶׁבְּאוֹר הַגְּנוּזִי הָיוּ יְכוֹלִין לְהִסְתַּכֵּל וּלְהַשִּׂיג מִקָּצֶה הָרִאשׁוֹן עַד קָצֶה הָאַחֲרוֹן, דְּהַיְנוּ עַד חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, כִּי הָא בְּהָא תְּלָיָא, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם.

אַךְ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ רָאָה שֶׁאֵין הָעוֹלָם כְּדַאי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ - עָמַד וּגְנָזוֹ לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא, כִּי רָאָה שֶׁהָרְשָׁעִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים יְקַלְקְלוּ חַס וְשָׁלוֹם, גַּם זֶה הָאוֹר וְהַדַּעַת, וְאָז לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהִתְתַּקֵּן חַס וְשָׁלוֹם, עַל־כֵּן עָמַד וּגְנָזוֹ לַצַּדִּיקִים, שֶׁאֵין מִי שֶׁיַּשִּׂיג מִזֶּה הָאוֹר הַגְּנוּזִי כִּי אִם הַצַּדִּיקִים שֶׁמְּקֻבָּלִין רוּחַ קָדְשָׁם מִשָּׁם, וְהֵם מְאִירִין בְּכָל הָעוֹלָם אוֹר הָאֱמוּנָה לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם בֶּאֱמוּנָה לְבַד, כִּי עִכְשָׁו שֶׁנִּגְנַז הָאוֹר אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בְּדַעַת כִּי אִם בֶּאֱמוּנָה לְבַד, שֶׁמְּקֻבָּלִין מֵהַצַּדִּיקִים שֶׁזּוֹכִין לִינֹק מֵאוֹר הַגְּנוּזִי מִשִּׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן הַמַּאֲמָר הָרִאשׁוֹן בְּאִתְגַּלְיָא הָיָה "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר". כִּי קֹדֶם לָזֶה לֹא נִזְכָּר "וַיֹּאמֶר", כִּי בְּרֵאשִׁית הוּא מַאֲמָר סָתוּם [כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (תניא סימן יב)]. כִּי הַתְחָלַת וְרֵאשִׁית הַבְּרִיאָה הוּא סָתוּם וְנֶעְלָם מְאֹד. וְעַל־כֵּן נֶאֱמַר תֵּכֶף אַחַר **בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ**, נֶאֱמַר מִיָּד: **וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ** וְכוּ', כִּי אָז תֵּכֶף אַחַר הַבְּרִיאָה הָיָה הַחֹשֶׁךְ שֶׁכִּסָּה פְּנֵי תְּהוֹם, שֶׁנִּמְשַׁךְ מֵהַעֲלָמַת הַיְדִיעָה שֶׁנִּתְעַלֵּם אוֹר הַיְדִיעָה לְיַדַּע הַתְחָלַת וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי הַיְדִיעָה וְהָעִדָּר הַיְדִיעָה הֵם בְּחִינַת אוֹר וְחֹשֶׁךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קהלת ב, יג): "כִּי יֵשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה

וְכוּ׳ כִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ״. אַךְ תֵּכֶף: וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר וְכוּ׳, הַיְנוּ שֶׁהָאִיר הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הָאוֹר בָּעוֹלָם שֶׁהוּא אוֹר הַגָּנוּז הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה הָאָדָם צוֹפֶה וּמַבִּיט מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, הַיְנוּ מִקָּצֶה וְעַד קָצֶה, הַיְנוּ שֶׁהָיָה מַשִּׂיג חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה עַד חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לָעֲתִיד, אַךְ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ רָאָה שֶׁאֵין הָעוֹלָם כְּדַאי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ עָמַד וּגְנָזוֹ לַצַּדִּיקִים וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו אִי אֶפְשָׁר לִרְאוֹת וּלְהַשִּׂיג בְּהַדַּעַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה שֶׁמְּקַבְּלִין מֵהַצַּדִּיקִים שֶׁיּוֹנְקִין מֵאוֹר הַגָּנוּז כַּנַּ״ל. וְזֶה אָנוּ זוֹכִין עַל־יְדֵי אוֹר הַנֵּר הַקָּדוֹשׁ שֶׁל חֲנֻכָּה, כִּי מִשָּׁם אָנוּ מַדְלִיקִין הַנֵּר חֲנֻכָּה מִבְּחִינַת אוֹר הַגָּנוּז לַצַּדִּיקִים הַנַּ״ל. שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לָעֲתִיד, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל. וּכְמוֹ שֶׁבָּאוֹר הַגָּנוּז הַנַּ״ל הָיוּ יְכוֹלִין לְהַבִּיט וּלְהַשִּׂיג בַּדַּעַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאַיִן הַמֵּחֲלָט שֶׁל תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה עַד חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לָעֲתִיד, כְּמוֹ כֵן אָנוּ זוֹכִין עַתָּה לֵידַע זֹאת עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה שֶׁאָנוּ מְקַבְּלִין מִשָּׁם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן מַדְלִיקִין נֵר חֲנֻכָּה שְׁמוֹנָה יָמִים, לְהוֹרוֹת שֶׁאָנוּ זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בְּשִׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית שֶׁהוּא חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה, וְאָנוּ חֲזָקִים בֶּאֱמוּנָה זֹאת בֶּאֱמֶת עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לָעֲתִיד כְּמוֹ שֶׁנִּזְכֶּה עַתָּה לֵידַע זֹאת שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹם הַשְּׁמִינִי, כַּיָּדוּעַ. וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה שֶׁמַּדְלִיקִין וּמַמְשִׁיכִין הָאוֹר הַנַּ״ל מִקָּצֶה וְעַד קָצֶה - לְהָאֱמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל כְּלַל הַבְּרִיאָה, שֶׁכְּלוּל בְּשִׁבְעַת יְמֵי שִׁבְעַת יְמֵי הַבִּנְיָן, בְּחִינַת שִׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, עַד שֶׁנִּזְכֶּה עַל־יְדֵי־זֶה לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לָעֲתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹם הַשְּׁמִינִי וְכַנַּ״ל. כִּי יוֹם הַשְּׁמִינִי הוּא בִּבְחִינַת בִּינָה כַּיָּדוּעַ, וּבִינָה הִיא בְּחִינַת עָלְמָא דְּאָתֵי, כַּיָּדוּעַ, הַיְנוּ כַּנַּ״ל:

טו. **וְזֶה** שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כז, כא): **בְּאֹהֶל מוֹעֵד מִחוּץ לַפָּרֹכֶת אֲשֶׁר עַל הָעֵדֻת יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אַהֲרֹן וּבָנָיו מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר** וְכוּ׳ - שֶׁהַזְּכִירָה הַתּוֹרָה אֶת הָעֵדוּת שֶׁהֵם הַלּוּחוֹת אֲצֶל נֵרוֹת הַמְּנוֹרָה, לְהוֹרוֹת, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר מְצוַת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת - כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הָעֵדוּת שֶׁהֵם הַלּוּחוֹת שֶׁהָיוּ בָּהֶם הָעֲשָׂרֶת הַדִּבְּרוֹת שֶׁהֵם כְּלַל הַנְּבוּאָה כַּנַּ״ל, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הַנְּבוּאָה כִּדֵי לְבָרֵר הַמַּדְמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת לַיְלָה, שֶׁאָז צְרִיכִין לַעֲסֹק בְּהַדְלָקַת הַנֵּרוֹת הַנַּ״ל כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה בְּכָל הַלַּיְלָה כַּנַּ״ל. וְזֶה שֶׁדִּקְדְּקָה הַתּוֹרָה: **מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר**, כִּי אָז עִקַּר בֵּרוּר הַמַּדְמֶה כַּנַּ״ל כְּדֵי לִזְכּוֹת לְתִקּוּן הָאֱמוּנָה שֶׁצְּרִיכִין לְתַקֵּנָהּ בַּלַּיְלָה בִּבְחִינַת וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת, כַּנַּ״ל:

טז. **וְעַל־כֵּן** הֵם שִׁלְשִׁים וְשֵׁשׁ נֵרוֹת בְּכָל שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה כְּנֶגֶד ל״ו צַדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר - הַמִּסְתַּכְּלִים בְּאַסְפַּקְלַרְיָא הַמְּאִירָה (סְפָה מה:), כִּי זֶה עִקַּר נֵר חֲנֻכָּה - כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הַצַּדִּיקִים הָאֱמִתִּיִּים בַּעֲלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַמִּסְתַּכְּלִים בְּאַסְפַּקְלַרְיָא הַמְּאִירָה, כְּדֵי לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי־זֶה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה כַּנַּ״ל, אָמֵן:

יז. **וְזֶה** שֶׁאִיתָא בַּתִּקּוּנִים (תִּקּוּן יג, כט.): שֶׁחֲנֻכָּה בְּחִינַת חָנ״וּ כ״ה, כ״ה אַתְוָן דְּיִחוּדָא (אוֹתִיּוֹת הַיִּחוּד) וְכוּ׳, הַיְנוּ בְּחִינַת אֱמוּנָה, כִּי זֶה עִקַּר בְּחִינַת חֲנֻכָּה, כַּנַּ״ל:

יח. **וְזֶה** בְּחִינַת ׳נֵר חֲנֻכָּה אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָהּ׳ (שַׁבָּת כא:), שֶׁאָסוּר לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק בִּשְׁבִיל שְׁמוּשֵׁי חֹל, כַּנַּהוּג עַכְשָׁו בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, רַק עִקַּר הַהִתְקָרְבוּת יִהְיֶה בִּשְׁבִיל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, כַּנַּ״ל:

יט. **וְעַל־כֵּן** קוֹרִין פָּרָשַׁת וַיְהִי מִקֵּץ בַּחֲנֻכָּה אוֹ לִפְעָמִים פָּרָשַׁת וַיֵּשֶׁב, כִּי פָּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ מְדַבְּרִים מִיּוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁכָּל גְּדֻלָּתוֹ הָיָה עַל־יְדֵי פִּתְרוֹן חֲלוֹמוֹת, כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הוּא בְּחִינַת יוֹסֵף שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק כַּיָּדוּעַ, וְעַל־כֵּן כָּל גְּדֻלָּתוֹ הָיָה עַל־יְדֵי הַחֲלוֹמוֹת שֶׁחָלַם וְעַל־יְדֵי הַפִּתְרוֹן שֶׁפָּתַר חֲלוֹם פַּרְעֹה וְהַשָּׂרִים, כִּי הַחֲלוֹמוֹת הֵם עַל־יְדֵי הַמַּדְמֶה, וְהַצַּדִּיק בְּחִינַת יוֹסֵף זוֹכֶה לִבְחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות פְּסוּד רַבּוֹ וְתַלְמִיד חָכָם ג יוֹרֶה דֵּעָה נ

שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְבָרֵר הַמַּדְמֶה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לַחֲלוֹמוֹת צוֹדְקִים וְלִפְתֹּר כָּל הַחֲלוֹמוֹת שֶׁכָּל זֹאת הוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדְמֶה. וְזֶה שֶׁאָמַר פַּרְעֹה כְּשֶׁרָאָה שֶׁיּוֹסֵף יָדַע לִפְתֹּר חֲלוֹמוֹ, אָמַר (בְּרֵאשִׁית מא, לח): "הֲנִמְצָא כָזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹקִים בּוֹ" - 'רוּחַ אֱלֹקִים' דַּיְקָא, בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בְּרוּר הַמַּדְמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת פִּתְרוֹן חֲלוֹמוֹת כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן קוֹרִין פָּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ בַּחֲנֻכָּה, כִּי עִקַּר בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה הוּא לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הַצַּדִּיק עַל־יְדֵי נֵר חֲנֻכָּה כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה לְבַקְּשׁוֹ וּלְמָצְאוֹ, כְּדֵי שֶׁיְּבָרֵר לָנוּ הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת גְּדֻלַּת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר כַּנַּ"ל:

כ. **וְזֶה** שֶׁחָלַם יוֹסֵף (שָׁם לז, ט): **וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי** - הַיְנוּ בְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא בְּטוּל הַטֶּבַע וְכַמְבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, שֶׁאָז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת **וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי** - שֶׁכָּל הַנְּהָגַת הַכּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּהַיְנוּ הַנְהָגַת הַטֶּבַע נִכְנָעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לִי, כִּי כֻּלָּם בְּטֵלִים לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁמְּגַלֶּה הַהַשְׁגָּחָה בָּעוֹלָם, וּמְבַטֵּל הַנְהָגַת הַטֶּבַע, וְכַנַּ"ל:

כא. **וְזֶה** בְּחִינַת חֲלוֹם פַּרְעֹה שֶׁרָאָה שֶׁבַע פָּרוֹת טוֹבוֹת וְשֶׁבַע רָעוֹת וְכוּ' - **וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת הָרָעוֹת אֶת שֶׁבַע הַפָּרוֹת הַטֹּבוֹת וַתָּבֹאנָה אֶל קִרְבָּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קִרְבָּנָה** וְכוּ' (שָׁם, כ-כא) - שֶׁפִּתְרוֹנוֹ עַל שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע וְשִׁבְעַת יְמֵי הָרָעָב, שֶׁהֵם בְּחִינַת טוֹב וְרָע, שֶׁהָרַע מִתְגַּבֵּר עַל הַטּוֹב עַד שֶׁאֵין נִכָּר הַטּוֹב וְכוּ', כַּמּוּבָן בְּדִבְרֵי אַדְמוֹ"ר זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּסִיכּוּן נד). כִּי הַצַּדִּיקִים שֶׁבַּדּוֹר הֵם בְּחִינַת שִׁבְעָה קְנֵי הַמְּנוֹרָה, כַּמּוּבָן בַּזֹּהַר (פִּנְחָס רנו.) שֶׁאָמְרוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי: "אַנְתְּ הוּא דְּנַהֲרִית לְשִׁבְיָעְאָה וְכוּ' (אַתָּה הוּא שֶׁמֵּאִיר לַשִּׁבְעִים). כִּי כָּל הַצַּדִּיקִים כְּלוּלִים בְּשִׁבְעָה רוֹעִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׁבְעָה קְנֵי הַמְּנוֹרָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע, שֶׁהֵם בְּחִינַת טוֹב. וְעַל־כֵּן נִקְרָאִים בְּשֵׁם שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע, בְּחִינַת (מִשְׁלֵי יג, כה): "צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ", כִּי עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים זוֹכִין לֶאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְכָל הַבְּחִינוֹת הַמְּבֹאָרִים שָׁם עַד שֶׁזּוֹכִין לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְּגוּפָא וּלְהַגְבִּיר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, שֶׁהִיא בְּחִינַת (תְּהִלִּים כג, א): "ה' רֹעִי לֹא אֶחְסָר", שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (מִשְׁלֵי יג, כה): "צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ", בְּחִינַת שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע.

אֲבָל יֵשׁ כְּנֶגְדָּם הָרוֹעִים וְהַמַּנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר, בְּחִינַת נְבִיאֵי שֶׁקֶר, שֶׁעַל יָדָם בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה, שֶׁהֵם בְּחִינַת **שֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב** - שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא, שֶׁשָּׁם עִקַּר הָרָעָבוֹן, בְּחִינַת (שָׁם): "וּבְטֶן רְשָׁעִים תֶּחְסָר". וְהָרַע מִתְגַּבֵּר עַל הַטּוֹב חַס וְשָׁלוֹם עַד שֶׁאֵין נִכָּר כְּלָל מַעֲלַת הַטּוֹב מֵחֲמַת הָרַע שֶׁחוֹפֶה וּמְכַסֶּה עָלָיו, בִּבְחִינַת **וַתָּבֹאנָה אֶל קִרְבָּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קִרְבָּנָה** וְכוּ' - שֶׁשֶּׁבַע פָּרוֹת הָרָעוֹת בְּחִינַת הָרַע, בְּחִינַת נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, דְּהַיְנוּ הָרוֹעִים וְהַמַּנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר - מַסְתִּירִים וּמְכַסִּים אוֹר הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, עַד שֶׁאֵין נִכָּרִים כְּלָל וְאֵין רוֹאִין אוֹתָם כְּלָל כְּאִלּוּ אֵינָם בָּעוֹלָם חַס וְשָׁלוֹם.

וְהַתַּקָּוֹן עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּחִינַת יוֹסֵף, שֶׁהוּא רוֹאֶה וְיוֹדֵעַ אֶת כָּל זֹאת, וְעוֹסֵק לְתַקֵּן כָּל זֹאת לְגַלּוֹת אוֹר הָאֱמֶת בָּעוֹלָם. וְעַל־כֵּן אָמַר: **יַעֲשֶׂה פַרְעֹה וְיַפְקֵד פְּקִדִים עַל הָאָרֶץ וְחִמֵּשׁ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע וְיִקְבְּצוּ אֶת כָּל אֹכֶל הַשָּׁנִים הַטֹּבוֹת** וְכוּ' - הַיְנוּ שֶׁהוּא מְצַוֶּה שֶׁיַּעֲשׂוּ פְּקִידִים וּמְמֻנִּים שֶׁיְּקַבְּצוּ אֶת כָּל הַטּוֹב שֶׁמִּתְגַּלֶּה עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁהֵם בְּחִינַת שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהֵם מְגַלִּים נִקְרָא בְּשֵׁם אֹכֶל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי ט, ה): "לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה נה, א): "לְכוּ שִׁבְרוּ וֶאֱכֹלוּ" וְכוּ'. הַיְנוּ שֶׁיְּקַבְּצוּ אֶת כָּל הַטּוֹב שֶׁהוּא הַתּוֹרָה שֶׁמְּגַלִּין הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁיִּהְיֶה הָאֹכֶל לְפִקָּדוֹן וְכוּ', שֶׁיְּפַרְנְסוּ עַצְמָן יִשְׂרָאֵל בְּהַתּוֹרָה שֶׁלָּהֶם בְּעֵת הִתְגַּבְּרוּת בְּחִינַת שֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמַּנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר כַּנַּ"ל. כִּי בְּכָל עֵת וּזְמַן שֶׁאֵין יוֹדְעִין מַהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר, צְרִיכִין לְפָרְנֵס וּלְהַחֲיוֹת

אֶת עַצְמָם בְּהַתּוֹרָה שֶׁגִּלּוּ לָנוּ הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁלְּפָנֵינוּ. וּצְרִיכִין אָנוּ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵיהֶם, עַד שֶׁיְּרַחֵם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עָלֵינוּ וְיִגְלֶה לָנוּ אֶת הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁבַּדּוֹר הַזֶּה, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כֹּחַ לְבָרֵר הַמַּדָּמָה וּלְגַלּוֹת הָאֱמוּנָה בָּעוֹלָם. וְכַמּוּבָא בִּדְבָרֵינוּ עַל פָּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ח): "אִם לֹא תֵּדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת גְּדִיֹּתַיִךְ" וְכוּ', דְּהַיְנוּ שֶׁאִם אֵין יוֹדְעִין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאִין "הַיָּפָה בַּנָּשִׁים", אִם אֵין יוֹדְעִין לְמִי לְהִתְקָרֵב, צְרִיכִין לְעֵת עַתָּה לֵילֵךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן, דְּהַיְנוּ בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י שָׁם עַל פָּסוּק זֶה: הִסְתַּכְּלִי בְּדַרְכֵי אֲבוֹתַיִךְ הָרִאשׁוֹנִים וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. (עַיֵּן כָּל זֶה בְּהִלְכוֹת בְּרָכוֹת הָרַיח, הֲלָכָה ד' אוֹת לז).

וְזֶהוּ "וְחֹמֶשׁ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם - 'וְחֹמֶשׁ' זֶה בְּחִינַת ה' דְּהַשֵּׁשׁ, בְּחִינַת חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה, שֶׁהֵם כְּלַל הַנְּבוּאָה שֶׁמַּמְשִׁיכִין הַצַּדִּיקִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין הַמַּדָּמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת פַּרְעֹה וּמִצְרַיִם, כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּסִימָן נד). הַיְנוּ שֶׁעִקַּר הָאֹכֶל וְהַטּוֹב שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּחִינַת שֵׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבַע, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, הוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלַל הַתּוֹרָה, בְּחִינַת חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה, בְּחִינַת ה' דְּהַשֵּׁשׁ. שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה הָיָה הָעוֹלָם תָּלוּי עַד שִׁשִּׁי בְּסִיוָן וְכוּ' שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ה' דְּהַשֵּׁשִׁי, עַיֵּן שָׁם:

כב. **וְזֶה** בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מב, יג): שְׁנַיִם עָשָׂר אַחִים אֲנַחְנוּ וְכוּ'. וּפָרַשׁ רַשִׁ"י: 'וּבִשְׁבִיל הָאֶחָד שֶׁחָסֵר נִתְפַּזְּרוּ בְּכָל שַׁעֲרֵי הָעִיר לְבַקְּשׁוֹ'. זֶה בְּחִינַת הַתִּקּוּן שֶׁמְּתַקְּנִים כְּלַל יִשְׂרָאֵל הַכְּלוּלִים בִּשְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים, שֶׁמְּתַקְּנִים הַפֶּגֶם שֶׁפָּגְמוּ תְּחִלָּה בִּכְבוֹד הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף, כִּי עַכְשָׁו הֵם חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה עַל זֶה, וּמִתְפַּזְּרִים בְּכָל הַשְּׁעָרִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק בְּחִינַת יוֹסֵף, וְהַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁצְּרִיכִין לְשׁוֹטֵט וּלְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ מְאֹד מְאֹד בְּכָל מִינֵי חִפּוּשׂ בְּמִסְרוּת נֶפֶשׁ, לְזָכוֹת לְמְצֹא אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁהַשְּׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים, שֶׁהֵם כְּלַל יִשְׂרָאֵל, נִתְפַּזְּרוּ בְּכָל הַשְּׁעָרִים לְחַפֵּשׂ אֶת יוֹסֵף הַצַּדִּיק. וּבָזֶה תִּקְּנוּ מַה שֶּׁפָּגְמוּ בִּכְבוֹדוֹ תְּחִלָּה וְזָכוּ בֶּאֱמֶת לְמָצְאוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה עִקַּר קִיּוּמָם בְּאֶרֶץ מְגוּרִים, עַד שֶׁזָּכוּ לָצֵאת מִשָּׁם וּלְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי־זֶה.

כִּי עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם הָיָה בִּכְדֵי יוֹסֵף הַצַּדִּיק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יג, יט): וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר (בְּשַׁלַּח מו.). כִּי עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם וְקַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדָּמָה - זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף, שֶׁעַל יָדוֹ מְבָרְרִין הַמַּדָּמָה וְזוֹכִין לְהַכְנִיעַ פַּרְעֹה וּמִצְרַיִם, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָרַע שֶׁבַּמַּדָּמָה, וְלָצֵאת מֵהֶם לְחֵרוּת, וְזוֹכִין בְּכָל פַּעַם לְהַמְשִׁיךְ רוּחַ נְבוּאָה יוֹתֵר שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם וְקַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁיָּצְאוּ מֵהָרַע שֶׁבַּמַּדָּמָה וְזָכוּ לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁאָז נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה בִּשְׁלֵמוּת, עַל־כֵּן בָּאֱמֶת אָז דַּיְקָא נִזְדַּכְּכוּ מִזֶּהֱמַת מִצְרַיִם, כַּיָּדוּעַ, כִּי עִקַּר בְּרוּר הַמַּדָּמָה הוּא עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כַּנַּ"ל.

וְכֵן זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי בְּחִינַת יוֹסֵף, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבַּדּוֹר, עַל־יְדֵי שֶׁזָּכוּ שְׁנַיִם עָשָׂר שִׁבְטֵי יָהּ, שֶׁהֵם כְּלַל יִשְׂרָאֵל, לְשׁוֹטֵט בְּכָל הַשְּׁעָרִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ בְּמִסְירַת נֶפֶשׁ לְהָרֹג אוֹ לְהֵרֵג, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י שָׁם, עַד שֶׁזָּכוּ לְמָצְאוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זָכוּ לְכָל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל לְדוֹרוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית מה, ה-ז): לְמִחְיָה שְׁלָחַנִי אֱלֹקִים לִפְנֵיכֶם לָשׂוּם לָכֶם שְׁאֵרִית בָּאָרֶץ וּלְהַחֲיוֹת לָכֶם לִפְלֵטָה גְּדוֹלָה - כִּי עִקַּר הַחִיּוּת וְהַשְּׁאֵרִית וְהַקִּיּוּם שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בָּהֶם, הַכֹּל עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּחִינַת יוֹסֵף שֶׁזָּכוּ יִשְׂרָאֵל לְבַקְּשׁוֹ, עַד שֶׁמָּצְאוּ אוֹתוֹ כַּנַּ"ל. וּכְמוֹ כֵן אָנוּ צְרִיכִין בְּכָל דּוֹר וָדוֹר לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ בְּכָל כֹּחֵנוּ בְּמִסְירַת נֶפֶשׁ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְמָצְאוֹ וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו וְאָז נִזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תָּבֹא הַגְּאֻלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ד, ח): "תָּבוֹאִי תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה". 'תָּשׁוּרִי' דַּיְקָא. בְּחִינַת קוֹל הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן הַנִּזְכָּר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי שֶׁמְּקַבְּלִין מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת סֵפֶר תּוֹרָה הֲלָכָה ד

יוֹרֶה דֵּעָה

קטו

אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לָזֶה, אַשְׁרֵי הַמְחַפֶּה לָזֶה, אַשְׁרֵי הַמְבַלֶּה כָּל יָמָיו לְהִתְעַנְּגֵעַ וּלְהִשְׁתּוֹקֵק וְלִכְסֹף לָזֶה:

הֲלָכָה ד בְּהִלְכוֹת כִּבּוּד אָב וְאֵם הֲלָכָה ג (אות ה):

הֲלָכָה ה בְּהִלְכוֹת שְׁבוּעוֹת הֲלָכָה ב (אות יט):

הֲלָכָה ד

מִצְוַת כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה וְלָמְדוּ מִפָּסוּק (דְּבָרִים לא, יט): "וְעַתָּה כִּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת" וְכוּ':

א. **עַל־פִּי** הַתּוֹרָה "תִּקְעוּ תוֹכָחָה" בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח', עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב כָּל הַתּוֹרָה. וּמִבֹּאָר שָׁם (בְּאוֹת ח): שֶׁעִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמַּדָּמָה שֶׁמִּתְבָּרֵר עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁהָיָה כָּל הָעוֹלָם תָּלוּי עַד שִׁשֵּׁי בְּסִינַי וְכוּ'. כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בְּשׁוּם שֵׂכֶל כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי נְבוּאָה שֶׁהִיא בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה וְכוּ', וּבִשְׁבִיל זֶה צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אַחַר צַדִּיק אֲמִתִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה וְכוּ', עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

ב. **וְזֶה** בְּחִינַת מִצְוַת כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה, כִּי כְּתִיבַת הַתּוֹרָה הוּא בִּשְׁבִיל בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, כִּי עִקַּר הַכְּתִיבָה הוּא בִּשְׁבִיל הַזִּכָּרוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יז, יד): "כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר" וְכוּ', וְהַזִּכָּרוֹן הוּא בְּכֹחַ הַמְּדַמֶּה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן יט). הֵינוּ עַל־יְדֵי כְּתִיבַת הַתּוֹרָה נִשְׁמָר הַזִּכָּרוֹן דִּקְדֻשָּׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדַמֶּה כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ **כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לִכְתֹּב לְעַצְמוֹ סֵפֶר תּוֹרָה וְאִינוֹ יוֹצֵא בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁל חֲבֵרוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם הִנִּיחוּ לוֹ אֲבוֹתָיו סֵפֶר תּוֹרָה אֵינוֹ יוֹצֵא עַד שֶׁיִּכְתֹּב בְּעַצְמוֹ, אוֹ יַגִּיהַּ בָּהּ עַל כָּל פָּנִים אֲפִלּוּ אוֹת אַחַת**, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סַנְהֶדְרִין כא:), כִּי הַכְּתִיבָה הִיא בִּשְׁבִיל בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה שֶׁהוּא לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַדְרֵגָתוֹ כְּפִי בְּחִינַת הַמְּדַמֶּה שֶׁלּוֹ, כִּי בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה שֶׁהוּא בֵּרוּר הָאֱמוּנָה צָרִיךְ כָּל אָדָם לְבָרֵר בְּעַצְמוֹ כְּפִי בְּחִינָתוֹ, כִּי כָּל אָדָם לֹא נִבְרָא כִּי אִם בִּשְׁבִיל זֶה בִּשְׁבִיל בֵּרוּר הָאֱמוּנָה, שֶׁהוּא יְסוֹד וְעִקַּר וּכְלַל כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מִכּוֹת כד.): 'בָּא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אַחַת - (חֲבַקּוּק ב, ד): "וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה"'. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם לְבָרֵר בְּעַצְמוֹ כְּפִי בְּחִינָתוֹ כְּפִי שֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ וּכְפִי מַעֲשָׂיו, עַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד דַּיְקָא לִכְתֹּב לְעַצְמוֹ סֵפֶר תּוֹרָה כְּדֵי שֶׁיִּבָּרֵר הַמְּדַמֶּה שֶׁהוּא בֵּרוּר הָאֱמוּנָה כְּפִי בְּחִינָתוֹ, וְכַנַּ"ל:

ג. **וְזֶה** שֶׁכָּלַל מִצְוַת כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה בִּכְתִיבַת הַשִּׁירָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים לא, יט): "וְעַתָּה כִּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת" וְכוּ', שֶׁמִּזֶּה לָמְדוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סַנְהֶדְרִין כא:) מִצְוַת כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה, כִּי עַל־יְדֵי בֵּרוּר הָאֱמוּנָה זוֹכִין לִבְחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַשִּׁירוֹת שֶׁבָּעוֹלָם. וְעַל־כֵּן קָרָא כְּתִיבַת הַתּוֹרָה בְּשֵׁם 'כְּתִיבַת הַשִּׁירָה', כִּי עַל־יְדֵי כְּתִיבַת הַתּוֹרָה נִתְבָּרֵר הַמְּדַמֶּה שֶׁהוּא בֵּרוּר הָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַשִּׁיר הַנַּ"ל שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשִּׁירוֹת וְכַנַּ"ל:

ד. **וְזֶה** כָּל בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים וְסֻכּוֹת עַד שְׁמִינִי עֲצֶרֶת וְשִׂמְחַת תּוֹרָה, שֶׁאָז מְסַיְּמִין הַתּוֹרָה וְחוֹזְרִין וּמַתְחִילִין אוֹתָהּ מִיָּד. וְכָל הַפָּרָשִׁיּוֹת שֶׁקּוֹרִין בָּעִתִּים הַלָּלוּ מְדַבְּרִים מִפְּטִירַת מֹשֶׁה וְצַוָּאָתוֹ, שֶׁקִּבֵּץ וְהִקְהִיל כָּל יִשְׂרָאֵל וְהוֹדִיעָם מַה שֶּׁיֵּעָבֵר עֲלֵיהֶם עַד הַסּוֹף, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: הַקְהִילוּ אֵלַי אֶת כָּל רָאשֵׁי שִׁבְטֵיכֶם וְכוּ', וְאָעִידָה בָם וְכוּ', כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי מוֹתִי כִּי הַשְׁחֵת תַּשְׁחִתוּן וְכוּ', וְעַתָּה כִּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְכוּ'. כִּי מֹשֶׁה הוֹדִיעַ לָהֶם אֶת כָּל הַצָּרוֹת וְהַגָּלֻיּוֹת שֶׁיַּעַבְרוּ עֲלֵיהֶם וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל פְּגַם הָאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (עֵין אֵיכָה רַבָּה א, א): 'לֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל אֶלָּא עַל שֶׁפָּסְקוּ מֵהֶם אַנְשֵׁי אֱמוּנָה', וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בִּדְבָרָיו זַ"ל כַּמָּה פְּעָמִים. וּבְכָל הַיָּמִים הַלָּלוּ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד שְׂמְחַת תּוֹרָה אָנוּ עוֹסְקִים בְּתִקּוּן הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת, שֶׁאָנוּ עוֹסְקִים לְבַנּוֹתָהּ וּלְתַקְּנָהּ בְּאִלּוּ הַיָּמִים, כְּמִבֹּאָר בְּכַוָּנַת הָאַר"י זַ"ל. וְעַל־כֵּן קוֹרִין אָז אֵלּוּ הַפָּרָשִׁיּוֹת שֶׁהִזְהִירָם מֹשֶׁה וְהוֹכִיחָם בְּיוֹם מוֹתוֹ שֶׁהָעִקָּר הָיָה עַל פְּגַם הָאֱמוּנָה, כַּמִּבֹּאָר שָׁם. וְרָמַז לָהֶם שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה, שֶׁהִיא הַשִּׁירָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדְמֶ"ה, שֶׁהוּא תִּקּוּן הָאֱמוּנָה, כַּנַּ"ל.

כִּי מִבֹּאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁכָּל הַתִּקּוּנִים שֶׁהִזְכִּיר שָׁם - הַכֹּל נַעֲשֶׂה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבְכָל חֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי, עַיֵּן שָׁם. וְעִקַּר הַתִּקּוּן הוּא בְּשִׁבְיל הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא יְסוֹד הַכֹּל שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה וְכוּ', עַיֵּן שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת קוֹל הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד וְכוּ'. כִּי תִּקּוּן וּבְנִין הָאֱמוּנָה זֶהוּ בְּחִינַת תִּקּוּן וּבְנִין הַמַּלְכוּת הַמְּבֹאָר בַּכְּתָבִים, שֶׁעוֹסְקִים בָּזֶה לְתַקֵּן מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד שְׂמִינִי עֲצֶרֶת, עַיֵּן שָׁם (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, רֹאשׁ הַשָּׁנָה). כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִבְרָא הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ" (תְּפִלַּת רֹאשׁ הַשָּׁנָה), כִּי בּוֹ נִבְרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא כְּלַל הָעוֹלָם שֶׁבִּשְׁבִילוֹ נִבְרָא הַכֹּל, וְאִם לֹא הָיָה חוֹטֵא אָז - הָיָה מִתְתַּקֵּן הַכֹּל, אַף עַל־יְדֵי חֶטְאוֹ גָּרַם פְּגָמִים וְקִלְקוּלִים גְּדוֹלִים, רַק עַל־יְדֵי רַחֲמֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ סִבֵּב עִמּוֹ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁיִּתְחִיל לָשׁוּב וּלְתַקֵּן מֵעַט, אֲבָל אֵין הַתִּקּוּן נִגְמָר עַד (יְשַׁעְיָה כה, ח): "בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח", וּבְכָל שָׁנָה צְרִיכִין לְתַקֵּן מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד שְׂמְחַת תּוֹרָה, אֲבָל גַּם מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד שְׂמְחַת תּוֹרָה אֵין גּוֹמְרִין הַתִּקּוּן, רַק שֶׁמְּתַקְּנִים מְעַט מְעַט בְּכָל שָׁנָה מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד שְׂמְחַת תּוֹרָה, כַּמִּבֹאָר כָּל זֶה בְּכִתְבֵי הָאֲרִ"י:

ה. **וְעִקַּר** הַתִּקּוּן הִתְחִיל מֵאֲבְרָהָם, שֶׁהִתְחִיל לְהַמְשִׁיךְ דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה בָּעוֹלָם, כִּי זָכָה לִרְוִחַ נְבוּאָה אֱמִתִּית, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הִתְחִיל לְבָרֵר הַמַּדְמֶ"ה לְהַמְשִׁיךְ אֱמוּנָה בָּעוֹלָם, אֲבָל עִקַּר הַתִּקּוּן הָיָה בִּימֵי מֹשֶׁה עַל־יְדֵי מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה, וְאָז תִּקֵּן הָעוֹלָם בִּשְׁלֵמוּת, עַד שֶׁאִם לֹא הָיוּ חוֹטְאִים אַחַר־כָּךְ הָיָה מִתְתַּקֵּן הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פב, ו): "אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹקִים אַתֶּם" וְכוּ'. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (שְׁמוֹת רַבָּה לב, א) עַל פָּסוּק "חָרוּת" וְכוּ' (שְׁמוֹת לב, טז): - 'חֵרוּת מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת' וְכוּ'. אֲבָל עַל־יְדֵי חֵטְא הָעֵגֶל חָזְרוּ וְקִלְקְלוּ וְהִמְשִׁיכוּ זֻהֲמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהוּא בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶ"ה, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַכְּפִירוֹת שֶׁהֵם פְּגַם הָאֱמוּנָה, וְאָז כְּמַעַט נֶחֱרַב הָעוֹלָם "לוּלֵי מֹשֶׁה בְחִירוֹ עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו" וְכוּ' (תְּהִלִּים קו, כג), וַעֲצָתוֹ עֲמָקָה הָיְתָה שֶׁשִּׁבֵּר אֶת הַלּוּחוֹת, וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הִסְכִּים עַל יָדוֹ, כִּי רָאָה שֶׁהִסְטָרָא אָחֳרָא מִתְגַּבֵּר מְאֹד, וְאִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן בְּפַעַם אַחַת בִּזְרוֹעַ, רַק צְרִיכִין לְתַקֵּן מְעַט מְעַט בְּכָל שָׁנָה, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁעוֹבֵר עַל יִשְׂרָאֵל בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מַה שֶּׁעוֹבֵר בִּכְלָל וּבִפְרָט, עַד שֶׁעַל־פִּי הָרֹב מְקֻלְקָלִים בְּכָל שָׁנָה הַרְבֵּה, וּבְשִׁבִיל זֶה בָּאֱמֶת מִתְאָרֵךְ הַגָּלוּת כָּל כָּךְ, כִּי לֹא דַּי לָנוּ בָּעֲוֹנוֹת הָרִאשׁוֹנִים כִּי אִם הוֹסְפְנוּ עֲלֵיהֶם חֲדָשִׁים, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְהַצַּדִּיקִים יִגְמְרוּ אֶת שֶׁלָּהֶם לְתַקֵּן הָעוֹלָם, וְהַתִּקּוּן הוּא דַּיְקָא עַל־יְדֵי בְּחִינַת שְׁבִירַת הַלּוּחוֹת שֶׁגָּרְמוּ שִׂמְחָה בָּעוֹלָם, שֶׁהִיא בְּחִינַת הִסְתַּלְּקוּת הַמֹּחִין, הַיְנוּ שֶׁהִמְשִׁיךְ זֶה הַדֶּרֶךְ בָּעוֹלָם שֶׁבְּכָל פַּעַם מַתְחִיל הַתִּקּוּן מֵחָדָשׁ, וּבְכָל עֵת שֶׁיִּהְיֶה אֵיזֶה פְּגָם וְקִלְקוּל חַס וְשָׁלוֹם יִהְיֶה נִמְשָׁךְ שִׂכְחָה לִשְׂכֹּחַ בְּכָל פַּעַם מַה שֶּׁעוֹבֵר וּלְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר אַדְמוֹ"ר זַ"ל (שִׂיחוֹת הַר"ן סִימָן כו) שֶׁהַשִּׂכְחָה הִיא תִּקּוּן גָּדוֹל בִּבְחִינָה זֹאת, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶה בְּחִינַת סִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַתְחָלָתָהּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, וְהַסִּיּוּם וְהַהַתְחָלָה הוּא מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד שְׂמְחַת תּוֹרָה, כִּי אָז עוֹסְקִים בְּהַפָּרָשִׁיּוֹת שֶׁצִּוָּם בְּעֵת הִסְתַּלְּקוּתוֹ, עַד שֶׁמְּסַיְּמִים בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה כָּל הַתּוֹרָה וּמַתְחִילִין מִיָּד. כִּי אָז בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה נִגְמָר הַתִּקּוּן

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת סֵפֶר תּוֹרָה הֲלָכָה ד יוֹרֶה דֵּעָה קטז

שֶׁהִתְחִיל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְעִקַּר הַתִּקּוּן הוּא, שֶׁבְּכָל שָׁנָה צְרִיכִין לְסַלֵּק הַמּוֹחִין שֶׁמִּפְּבָר וּלְהַתְחִיל מֵחָדָשׁ, כִּי גַּם בְּכָל יוֹם וָיוֹם מִתְחַדְּשִׁין הַמּוֹחִין בִּבְחִינַת (איכה ג, כג): "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ", מִכָּל שֶׁכֵּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא תְּחִלַּת הַשָּׁנָה, שֶׁכָּל בַּקָּשָׁתֵנוּ 'חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה', הֵינוּ שֶׁנִּזְכֶּה לְשָׁנָה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, כִּי בְּכָל שָׁנָה מַתְחִיל תִּקּוּן חָדָשׁ לְגַמְרֵי, כִּי נִמְשָׁךְ הָאָרָה מֵהַשִּׁיר חָדָשׁ שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים צח, א): "מִזְמוֹר שִׁירוּ לַה' שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה", כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ נִפְלָאוֹת בְּכָל עֵת, וְעִקַּר הַהִתְחַדְּשׁוּת נִמְשָׁךְ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁאָז מְחַדֵּשׁ הַשָּׁנָה וְהַחֹדֶשׁ בְּיַחַד, וְאָז נִמְשָׁךְ בְּחִינַת הִתְחַדְּשׁוּת הַמּוֹחִין עַל כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ, שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם וּלְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֻחְדָּשׁ, וּמַה שֶּׁעָבַר יִהְיֶה נִמְשָׁךְ עָלָיו שִׂכְחָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַפִּיל אוֹתוֹ שׁוּם דָּבָר, בִּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה מט, טו): "גַּם אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה" וְכוּ', שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת לב:) עַל חֵטְא הָעֵגֶל שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַחֲטָאִים שֶׁבָּעוֹלָם. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַתִּקּוּן שֶׁל שִׁבְרֵי לוּחוֹת שֶׁגָּרְמוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (עֲרוּבִין נד.):

ו. **וְעַל־כֵּן** מְסַיְּמִין אֶת הַתּוֹרָה בַּפָּסוּק "לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל", שֶׁהוּא מַה שֶּׁשִּׁבֵּר אֶת הַלּוּחוֹת, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל. כִּי זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן וְהַגְּבוּרָה הַנִּפְלָאָה שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהֶמְשִׁיךְ תִּקּוּן נִפְלָא עַל־יְדֵי שִׁבְרֵית הַלּוּחוֹת דַּיְקָא, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל כָּל אֶחָד לְסַלֵּק מִחּוֹ וְדַעְתּוֹ בְּכָל פַּעַם, וּלְהַשְׁכִּיחַ וּלְסַלֵּק מִדַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי כָּל מַה שֶּׁעָבַר, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְהִתְחַזֵּק שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּשׁוּם אֹפֶן רַק לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֻחְדָּשׁ. וּבָזֶה דַּיְקָא מְסַיְּמִין אֶת הַתּוֹרָה וְחוֹזְרִין וּמַתְחִילִין אוֹתָהּ מֻחְדָּשׁ - **בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ** - כִּי זֶה עִקַּר הַתְּשׁוּבָה שֶׁמַּמְשִׁיכִין בְּכָל שָׁנָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וַעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, לְחַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם, בִּבְחִינַת (איכה ה, כא): "הֲשִׁיבֵנוּ ה' אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ 'כְּקֶדֶם'", בְּחִינַת (תְּהִלִּים קג, ה): "תִּתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיְכִי".

וְעַל־כֵּן בְּכָל שָׁנָה מְסַיְּמִין הַתּוֹרָה וְחוֹזְרִין וּמַתְחִילִין אוֹתָהּ בָּעִתִּים הַלָּלוּ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד שִׂמְחַת תּוֹרָה, כִּי סִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַתְחָלָתָהּ - זֶהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת סִיּוּם וּגְמַר הַשָּׁנָה וְהַתְחָלַת הַשָּׁנָה חֲדָשָׁה, וְכֵן הָאָדָם בְּעַצְמוֹ צָרִיךְ לְבְחִינָה זֹאת - לְסַיֵּם וּלְהַתְחִיל, דְּהֵינוּ לְסַיֵּם וְלִגְמֹר וּלְסַלֵּק הַכֹּל מַה שֶּׁעָבַר - עָבַר, וּלְהַתְחִיל עַתָּה מֵחָדָשׁ, כִּי שֶׁלֹּשׁ קוֹמוֹת עוֹלָם־שָׁנָה־נֶפֶשׁ הֵם בְּחִינָה אַחַת, וְכֻלָּם מְקַבְּלִים חִיּוּת מִקּוֹמַת הַתּוֹרָה, כַּיָּדוּעַ, וְכֻלָּם מִתְחַדְּשִׁים בַּיָּמִים הָאֵלּוּ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד שִׂמְחַת תּוֹרָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת סִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַתְחָלָתָהּ, שֶׁזֶּה עִקַּר הַתִּקּוּן וְכַנַּ"ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת 'לוּחוֹת וְשִׁבְרֵי לוּחוֹת מֻנָּחִים בָּאָרוֹן' (בָּבָא בַּתְרָא יד:), כִּי הַלּוּחוֹת הֵם בְּחִינַת זָכְרוֹן, כִּי הַלּוּחוֹת הֵם כְּלַל הַתּוֹרָה שֶׁצְּרִיכִין לְכָתְבָהּ לְזָכְרוֹן כַּנַּ"ל, וְשִׁבְרֵי לוּחוֹת הֵם בְּחִינַת שִׂכְחָה כַּנַּ"ל, וּשְׁנֵיהֶם מֻנָּחִים בָּאָרוֹן, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכֹּר אֶת הַתּוֹרָה כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּחִינַת שִׂכְחָה, עַל־יְדֵי שֶׁיִּשְׁכַּח וְיִסָּלֵק מִדַּעְתּוֹ כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּכָל פַּעַם, בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יִפֹּל עַל־יְדֵי הַזִּכָּרוֹן, כִּי בְּעִנְיַן הַזִּכָּרוֹן וְהַשִּׂכְחָה צְרִיכִין לְפַלֵּס דְּרָכָיו, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁצְּרִיכִין לִזְכֹּר מְאֹד אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַשִּׂכְחָה הִיא טוֹבָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי יֵשׁ הַרְבֵּה דְּבָרִים שֶׁצְּרִיכִים לְשָׁכְחָם וּלְהַעֲבִירָם מִדַּעְתּוֹ דַּיְקָא, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְבַּלְבֵּל וְשֶׁלֹּא יִפֹּל חַס וְשָׁלוֹם וְכַנַּ"ל, וְכַמְבֹאָר בִּדְבָרָיו זַ"ל, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַאֲרִיךְ כָּאן בְּעִנְיָן זֶה וְהַמֵּבִין יָבִין מִדַּעְתּוֹ, וְעַיֵּן שָׁם בְּמִקּוֹמוֹ בְּסֵפֶר סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת בְּסוֹפוֹ (שִׂיחוֹת הַר"ן סִימָן כו):

ז. **וְזֶהוּ שִׁמְעִי בַת וּרְאִי** (תְּהִלִּים מה, יא), שֶׁמְּרַמֵּז עַל הַתְחָלַת הַתּוֹרָה 'בְּרֵאשִׁית', כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בְּתִקּוּנֵי זֹהַר (תִּקּוּן מ, פ.): בְּרֵאשִׁית - תַּמָּן שִׁמְעִי, תַּמָּן **בַּת**, תַּמָּן רְאִי וְכוּ'. וְזֶהוּ **וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ** - כִּי עִקַּר הַתְחָלַת הַתּוֹרָה בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ הוּא עַל־יְדֵי הַשִּׂכְחָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קֶשֶׁר סוֹף הַתּוֹרָה "לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל" לְרֹאשָׁהּ שֶׁהוּא "בְּרֵאשִׁית", כִּי "לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל" מְרַמֵּז עַל שִׁבְרֵי לוּחוֹת שֶׁגָּרְמוּ שִׂכְחָה, עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְחָלַת הַתּוֹרָה "בְּרֵאשִׁית" וְכַנַּ"ל, וְזֶה בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת בְּרוֹר הַמַּדָּמָה, כִּי הַמַּדָּמָה מִתְבַּלְבֵּל בְּכָל פַּעַם, וְתִקְּנוּ עַל־יְדֵי שָׁנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת שִׂכְחָה, שֶׁהוּא בְּחִינָה שֶׁמְּסַלְּקִין הַמַּחֲשָׁבוֹת שֶׁעָבְרוּ לְגַמְרֵי, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְחַדְּשִׁין הַמּוֹחִין בִּבְחִינַת "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים". וְזֶהוּ בְּחִינַת הַשָּׁנָה וְהִתְעוֹרְרוּת הַשָּׁנָה שֶׁל

רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כַּמְבֹאָר בַּפַּנָּוֹת, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הִתְחַדְּשׁוּת הַמֹּחִין וְכַנַּ"ל:

ח. **אַבָל** הָעִקָּר לְהוֹצִיא מִזֶּה כָּל אֶחָד עֵצוֹת לְעַצְמוֹ, שֶׁאֶפְלוּ אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא - יָבִין מִזֶּה עֵצוֹת לְהִתְחַזֵּק, עַל־יְדֵי שֶׁיְּסַלֵּק וְיַשְׁכִּיחַ מִדַּעְתּוֹ בְּכָל פַּעַם כָּל מַה שֶּׁעָבַר, וְיֵדַע וְיַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בְּכָל עֵת וְאֵין יוֹם דּוֹמֶה לַחֲבֵרוֹ, מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין שָׁנָה דּוֹמָה לַחֲבֶרְתָּהּ, וּבְכָל יוֹם, וּבְכָל רֶגַע וְרֶגַע בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מִתְחַדֵּשׁ הַכֹּל לְגַמְרֵי, וּבְוַדַּאי יִגְמֹר הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְהַצַּדִּיקִים מַה שֶּׁהִתְחִילוּ, וְאִם עוֹבֵר עָלֵינוּ מַה שֶּׁעוֹבֵר בְּכָלָל וּבְפָרָט, וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא וְהַבַּעַל דָּבָר מִתְפַּשֵּׁט לְאָרֵךְ וְלָרֹחַב בְּכָל פַּעַם, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עוֹזֵר לָנוּ בְּכָל יוֹם, וּבְפָרָט בְּכָל שָׁנָה, שֶׁאָנוּ מְקַבְּלִים קְדֻשַּׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם כִּפּוּר עַד שְׁמִחַת תּוֹרָה, וְאָז מְסַיְּמִין הַתּוֹרָה וְחוֹזְרִין וּמַתְחִילִין אוֹתָהּ, וְנִגְמָר בְּכָל שָׁנָה תִּקּוּנִים חֲדָשִׁים לְכָל אֶחָד, בְּאֹפֶן שֶׁיּוּכַל כָּל אֶחָד לְהִתְחַדֵּשׁ לְטוֹבָה תָּמִיד, וּבִלְבַד שֶׁיַּאֲמִין בְּהֶאֱמֶת שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וּבְפָרָט בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, עַד שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף יִהְיֶה נִגְמָר הַתִּקּוּן בִּשְׁלֵמוּת עַל־יְדֵי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ שֶׁיָּבֹא בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, כִּי "בֹּא יָבֹא לֹא יְאַחֵר" (חֲבַקּוּק ב):

ט. **וְזֶה** בְּחִינַת סֵכוֹת, שֶׁיּוֹצְאִין מִן בֵּיתוֹ וְנִכְנָסִין בַּסֻּכָּה וְחוֹזְרִין מִשָּׁם לְבֵיתוֹ בְּשִׁמְיני־עֲצֶרֶת וְשִׂמְחַת תּוֹרָה, וְאָז מְסַיְּמִין וּמַתְחִילִין הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ, כִּי בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם - נִמְשָׁךְ קְדֻשָּׁתוֹ מֵהַתּוֹרָה שֶׁמַּתְחֶלֶת בְּבֵית דִּבְרֵאשִׁית. וְגַם בְּרֵאשִׁית הוּא אוֹתִיּוֹת רֹאשׁ בַּיִת, כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּתִּקּוּנִים (תִּקּוּן ג', יח:), וּבְכָל שָׁנָה אָנוּ צְרִיכִין לְחַדֵּשׁ קְדֻשַּׁת בֵּיתֵנוּ כְּמוֹ שֶׁאָנוּ מְחַדְּשִׁין אֶת הַתּוֹרָה בְּכָל שָׁנָה שֶׁמְּסַיְּמִין אוֹתָהּ וּמַתְחִילִין אוֹתָהּ מֵחָדָשׁ כַּנַּ"ל. עַל־כֵּן יוֹצְאִין מֵהַבַּיִת וְנִכְנָסִין לַסֻּכָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲנָנֵי כָּבוֹד, שֶׁמִּשָּׁם שֹׁרֶשׁ הַתּוֹרָה כַּמּוּבָן בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁכְּלַל הַנִּבּוּאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה, נִמְשָׁךְ מֵהַכָּבוֹד, עַיֵּן שָׁם. עַל־כֵּן בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּעֵת שֶׁעוֹסְקִין לְסַיֵּם הַתּוֹרָה וְלַחֲזֹר וּלְהַתְחִילָהּ מֵחָדָשׁ - צְרִיכִין לָצֵאת מִבֵּיתוֹ וְלִכָּנֵס לַסֻּכָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲנָנֵי כָּבוֹד, בְּחִינַת שֹׁרֶשׁ הַתּוֹרָה כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ מִשָּׁם הִתְחַדְּשׁוּת הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ, כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן תֵּכֶף אַחַר סֻכּוֹת הוּא שְׁמִינִי־עֲצֶרֶת וְשִׂמְחַת־תּוֹרָה, שֶׁאָז מַתְחִילִין הַתּוֹרָה בְּבֵית דִּבְרֵאשִׁית, כִּי אַחַר־כָּךְ נִתְחַדֵּשׁ קְדֻשַּׁת בֵּיתוֹ שֶׁהִיא בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ עַל־יְדֵי שֶׁנִּכְנָסִין בַּסֻּכָּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲנָנֵי כָּבוֹד שֶׁהֵם שֹׁרֶשׁ הַתּוֹרָה שֶׁנִּמְשָׁכִין מֵהַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁנִּמְשָׁךְ בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב:

י. **כִּי** כָּל זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁהֵם עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה כְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת־הַדִּבְּרוֹת, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם. וּכְנֶגֶד זֶה הֵם עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, וּגְמַר תִּקּוּנָם הוּא בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְאָז נִכְנָס הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לִפְנֵי וְלִפְנִים לִמְקוֹם הָאָרוֹן וְהַלּוּחוֹת שֶׁהֵם כְּלַל הַתּוֹרָה, בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁמְּבָרֵר הַמְדֻמֶּה וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְכַנֵּס לְשָׁם כִּי אִם בְּקָרְבָּנוֹת הַפָּר וְהַשָּׂעִיר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא טז, ג): "בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן". כִּי כָּל הַקָּרְבָּנוֹת הֵם בְּחִינַת בְּרוּר הַמְדֻמֶּה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן כה). וְעִקַּר הַבְּרוּר בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם עוֹמֵד הָאָרוֹן וְהַלּוּחוֹת, אֲבָל בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים צָרִיךְ לִכְנֹס לִמְקוֹם הַלּוּחוֹת מַמָּשׁ לְבֵית קֹדֶשׁ־קָדָשִׁים עִם דַּם הַפָּר וְהַשָּׂעִיר, מֵחֲמַת שֶׁאָז צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ מְחִילָה וּסְלִיחָה לְכָל הָעוֹנוֹת, שֶׁנִּמְשָׁכִין מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהִיא בְּחִינַת בִּלְבּוּל הַמְדֻמֶּה.

וְזֶה בְּחִינַת הַקְּטֹרֶת שֶׁנִּכְנָס בָּהֶם לִפְנֵי וְלִפְנִים שֶׁהֵם רֵיחַ טוֹב, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן לִזְכּוֹת לְרֵיחַ טוֹב, בְּחִינַת רֵיחַ הַקְּטֹרֶת שֶׁמַּעֲלִין הַקְּרֻשָּׁה מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, עַד שֶׁכָּל הָעוֹנוֹת מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת חֶלְבְּנָה שֶׁל הַקְּטֹרֶת שֶׁמְּרַמֵּז לְצָרָף פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּתַפְלוּתֵינוּ, כִּי הַכֹּל מִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה בְּכֹחַ הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁיּוֹדְעִין לַעֲשׂוֹת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה וּלְהִתְפַּלֵּל הַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' הַנַּ"ל, עַד שֶׁמַּמְשִׁיכִין כָּל הַתִּקּוּנִים הַמְבֹאָרִין שָׁם, עַד שֶׁזּוֹכִין לְקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַכֹּל מַעֲלִים רֵיחַ טוֹב, עַיֵּן שָׁם:

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

יא. **וְזֶה** בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים עַל הַקָּרְבָּנוֹת, כִּי עַל־יְדֵי הַקָּרְבָּנוֹת מִתְבָּרֵר הַמְּדֻמֶּה כַּנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַשִּׁיר הַנַּ״ל, שֶׁהוּא עִקַּר הַתִּקּוּן, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ:

יב. **וְזֶה** בְּחִינַת תְּחִיַּת הַסֵּפֶר תּוֹרָה בְּקָנֶה וּבְדִיוֹ שָׁחוֹר **דַּיְקָא** (יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רעא, סְעִיפִים ו - ז) **כִּי** עִקַּר הַכְּתִיבָה הוּא לְבָרֵר הַמְּדֻמֶּה עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁבַּסֵּפֶר תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהָרוּחַ נְבוּאָה נִמְשָׁךְ מֵהַ׳תְּפִלָּה׳־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁהִיא בְּחִינַת מַטֵּה עֹז שֶׁבּוֹ קָרַע מֹשֶׁה אֶת הַיָּם, בְּחִינַת (תְּהִלִּים עד, יג) ״אַתָּה פוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם״ וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר שָׁם הֵיטֵב. וְזֶה בְּחִינַת הַקָּנֶה וְהַקַּלְמוֹס שֶׁבּוֹ כּוֹתְבִין אֶת הַסֵּפֶר תּוֹרָה, כִּי הַקָּנֶה וְהַקַּלְמוֹס הוּא בִּבְחִינַת ״מַטֵּה עֹז״ הַנַּ״ל - שֶׁעַל־יָדוֹ נִקְרַע הַיָּם כַּנַּ״ל, כְּמוֹ שֶׁאֵיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ:

וּבְגָלוּתָא קַדְמָאָה בְּמַטֶּה דִּילְךָ בְּזַע יַמָּא, וּבְגָלוּתָא בַּתְרָאָה בְּקָנֶה דִּילְךָ, דְּאִיהִי קֻלְמָסָא, בְּזַע יַמָּא דְּאוֹרַיְתָא. וְזֶהוּ בְּחִינַת כְּתִיבַת כָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהֻתַּר עַתָּה לִכְתֹּב כֻּלָּם מִשּׁוּם (תְּהִלִּים קיט, קכו): ״עֵת לַעֲשׂוֹת לַה׳ הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ״, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (גִּטִּין ס.), כִּי עִקַּר הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בָּזֶה - לִבְקֹעַ יָם הַחָכְמָה עַל־יְדֵי הַקָּלְמוֹס הַכּוֹתֶבֶת סִפְרֵי אֱמֶת כַּנַּ״ל.

וּבְגָלוּתָא קַדְמָאָה - בְּחִינַת כְּתִיבַת הַסְּפָרִים בְּקָנֶה וּבְדִיוֹ שָׁחוֹר, וּבְגָלוּתָא בַּתְרָאָה - בְּחִינַת כְּתִיבַת כָּל הַסְּפָרִים בְּקָנֶה וּבְדִיוֹ לָבָן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִקְרַע הַיָּם כַּנַּ״ל - הַתּוֹרָה שֶׁבְּכָתְבָהּ וּבְקָנֶה שָׁלְךָ, שֶׁזֶּה הַקֻּלְמוֹס - נִקְרַע יַם־הַתּוֹרָה

וְעַל־כֵּן כּוֹתְבִין דַּיְקָא בִּדְיוֹ שָׁחוֹר שֶׁהוּא תַּכְלִית הַצְּמְצוּם, בְּחִינַת דִּין, כִּי הַכְּתִיבָה נִמְשֶׁכֶת מִמַּטֵּה עֹז שֶׁהִיא ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ כַּנַּ״ל. כִּי עִקַּר הַכְּתִיבָה לְבָרֵר הַמְּדֻמֶּה כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ״ל. וְהַמְּדֻמֶּה שֶׁעַל יְדוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא בְּחִינַת תַּכְלִית צְמְצוּם הַשֵּׂכֶל, כִּי הוּא בְּחִינַת תַּכְלִית הַמַּדְרֵגָה הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁל הַשֵּׂכֶל כַּיָּדוּעַ וּמוּבָן שֶׁהוּא בְּחִינַת שַׁחֲרוּת, בְּחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ה): ״שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה״, כִּי עִקַּר הַנּוֹי וְהַפְאַר שְׁמְפָאֲרִין וּמְשַׁבְּחִין וּמְהַדְּרִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ - הוּא דַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה הַשַּׁחֲרוּת וְהַצְּמְצוּם שֶׁל הַמְּדֻמֶּה שֶׁעַל יָדוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל הִתְגַּלּוּת כְּבוֹד הֶדֶר מַלְכוּתוֹ, שֶׁהוּא עִקַּר הַנּוֹי וְהַיְפִי שֶׁל כָּל הָעוֹלָם הוּא עַל־יְדֵי־זֶה, דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁזּוֹכִין לְבְחִינַת רוּחַ נְבוּאָה אֲמִתִּית, עַד שֶׁמְּבָרְרִין הַמְּדֻמֶּה שֶׁל כָּל הַמִּתְקָרְבִין אֲלֵיהֶם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְגַדֵּל וּלְפָאֵר וּלְהַדֵּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בַּסּוֹף, שֶׁכָּל הַתְּאָרִים וְהַשְׁבָּחִים הֵם בִּבְחִינַת הַמְּדֻמֶּה, כִּי בִּפְנִימִיּוּת הַמֹּחַ הוּא יִתְבָּרַךְ מֵעֻשָּׁט מִכָּל הַשְׁבָּחִים וְהַתְּאָרִים, עַיֵּן שָׁם.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָסוּר לִגַּע בְּסֵפֶר תּוֹרָה עָרֹם בְּלִי **לְבוּשׁ הַמִּטְפַּחַת** (אֹרַח חַיִּים, סִימָן קמז, סְעִיף א), לְהוֹרוֹת, שֶׁעֶצֶם הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁכְּלוּלָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא אַחְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין לָנוּ שׁוּם נְגִיעָה מַשְׂשִׂיּוֹת בְּיֵדֵינוּ חַס וְשָׁלוֹם, וְאֵין לָנוּ בָּהּ שׁוּם תְּפִיסָה בְּהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אִם דֶּרֶךְ כַּמָּה לְבוּשִׁים, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת (הוֹשֵׁעַ יב, יא): ״וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה״, שֶׁפֵּרוּשׁוֹ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְדֻמֶּה עַצְמוֹ עַל־יְדֵי הַנְּבִיאִים בְּכַמָּה דְּמְיוֹנוֹת, כְּדֵי שֶׁנּוּזְכֶּה לֵידַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדֻמֶּה הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה כַּנַּ״ל. וְכָל הַדְּמְיוֹנוֹת הֵם בְּחִינַת לְבוּשִׁין, כְּבָיְכוֹל, כַּיָּדוּעַ, אֲבָל אָסוּר לִגַּע בְּיֵדִים גַּשְׁמִיִּים בְּעֶצֶם הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה בְּעַצְמָהּ מֻפְשֶׁטֶת מִגַּשְׁמִיּוּתֵנוּ וְכַנַּ״ל, וְאִי אֶפְשָׁר לִינֹק מִמֶּנָּה כִּי אִם עַל־יְדֵי כַּמָּה לְבוּשִׁים וְכַנַּ״ל:

יג. **וְעַל־כֵּן** כּוֹתְבִין עַל גַּבֵּי עוֹר בְּהֵמָה וְחַיָּה דַּיְקָא, כִּי עוֹר בְּהֵמָה וְחַיָּה הוּא בְּחִינַת תַּכְלִית צְמְצוּם הַמְּדֻמֶּה, וְעַל־יְדֵי הַקָּנֶה עִם הַדְּיוֹ שֶׁכּוֹתְבִין עָלָיו אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהֵם בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, עַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין וּמְזַכְּכִין הָעוֹר שֶׁהוּא הַמְּדֻמֶּה, הֵינוּ בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדֻמֶּה הַנַּ״ל. [וְעַיֵּן מִזֶּה הִלְכוֹת תְּפִלִּין הֲלָכָה ד׳]:

הִלְכוֹת מְזוּזָה

[מְחֻבָּר לְהִלְכוֹת סֵפֶר תּוֹרָה]

יד. **וְזֶה** בְּחִינַת מְזוּזָה, כִּי צְרִיכִין לְקַבֵּעַ מְזוּזָה אֶצֶל פֶּתַח הַבַּיִת, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל לְתוֹךְ הַבַּיִת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הִתְהַוּוּת הַבַּיִת וְקִיּוּמוֹ, כִּי אֵין הַבַּיִת נִקְרָא בְּשֵׁם בַּיִת אֶלָּא עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי עִקַּר הַבַּיִת הוּא לְכַנֵּס בְּתוֹכוֹ מְחוּץ לְפָנִים. וְזֶה רַק עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי בְּחוּץ־לָאָרֶץ כֻּלָּם בַּחוּץ, כִּי נִקְרָא ׳חוּץ׳ לָאָרֶץ שָׁשָּׁם הַכֹּל בַּחוּץ.

כִּי הַבַּיִת צָרִיךְ שֶׁיִּבָּנֶה בְּחָכְמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (מִשְׁלֵי כד, ג): ״בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת״ [כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אַדְמוֹ״ר זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן רסו)], וְעִקַּר הַחָכְמָה וְהַדַּעַת הוּא לָדַעַת וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה ט, כב): ״אַל

יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְכוּ', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אוֹתִי", וְרַק בִּשְׁבִיל זֶה צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה עִקַּר בִּנְיַן הַבַּיִת - שֶׁהוּא כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מָקוֹם לְחִיּוֹת בּוֹ יְמֵי חַיָּיו, כִּי עִקַּר חִיּוּת הָאָדָם הוּא בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְדִירָתוֹ כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ, הֵינוּ כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ חָכְמָה אֶמְתִּיִּית לְתוֹךְ בֵּיתוֹ לָדַעַת וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה עִקַּר הַחִיּוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ז, יב): "הַחָכְמָה תְּחַיֶּה". וְזֶה רַק עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁם עִקַּר הַדַּעַת וְהַחָכְמָה אֶמְתִּית לֵידַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֲוִירָא דְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל מַחְכִּים (בָּבָא בַּתְרָא קנח:) בְּחָכְמָה אֶמְתִּית, שֶׁהִיא לְהַכִּיר וְלָדַעַת אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן הַדָּר בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱלוֹק, אֲבָל הַדָּר בְּחוּץ־לָאָרֶץ דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹק (כְּתֻבּוֹת קי:). וְעַל־כֵּן הַיּוֹשֵׁב בְּחוּץ־לָאָרֶץ אֲפִלּוּ אִם יוֹשֵׁב בִּבְתִּים סְפוּנִים - כְּאִלּוּ יוֹשֵׁב בַּחוּץ מַמָּשׁ, כִּי נִקְרָא 'חוּץ' לָאָרֶץ, 'חוּץ' מַמָּשׁ וְכַנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן עִקַּר הַבַּיִת הוּא רַק עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְשִׁיכִין לְתוֹכוֹ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי גַּם בְּחוּץ־לָאָרֶץ צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְזֶה עַל־יְדֵי הַמְּזוּזָה שֶׁקּוֹבְעִין בְּפֶתַח הַבַּיִת, כִּי עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לז, ג): "שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה". וְכַמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁקְּדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי כֹּחַ מַעֲשָׂיו, עַל־יְדֵי שֶׁיּוֹדְעִין שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל בִּרְצוֹנוֹ יֵשׁ מֵאַיִן הַמֵּחְלָט, וּמַנְהִיג הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ בִּפְרָטִיּוּת עַל כָּל דָּבָר וְכוּ', וּקְדֻשָּׁה זֹאת מַמְשִׁיכִין לְתוֹךְ הַבַּיִת עַל־יְדֵי שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁבַּמְּזוּזָה שֶׁקּוֹבְעִין בְּפֶתַח הַבַּיִת שֶׁהֵם 'שְׁמַע', 'וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ' - שֶׁהֵם עִקַּר הָאֱמוּנָה, שֶׁהוּא "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" וְכוּ', שֶׁהוּא עִקַּר אֱמוּנַת הַיִּחוּד, וּפָרָשַׁת "וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ" וְכוּ' הוּא בְּחִינַת אֱמוּנַת הַהַשְׁגָּחָה, שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג בִּרְצוֹנוֹ וְהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ כַּמְבֹאָר בְּפָרָשָׁה זֹאת (דְּבָרִים יא, יז): **וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי וְכוּ' וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ** וְכוּ'. וּלְהֵפֶךְ, **הִשָּׁמְרוּ לָכֶם וְכוּ' וְסָרְתֶּם וְכוּ'** וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְכוּ'. נִמְצָא מְבֹאָר בְּפָרָשָׁה זֹאת שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ שֶׁבַּמְּזוּזָה מַמְשִׁיכִין קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל לְתוֹךְ הַבַּיִת, שֶׁזֶּה עִקַּר הַבַּיִת וְקִיּוּמוֹ וְכַנַּ"ל.

כִּי אֱמוּנָה וְחָכְמָה דִּקְדֻשָּׁה שְׁנֵיהֶם אֶחָד וּתְלוּיִים זֶה בָּזֶה (כַּאֲשֶׁר יִבֹאַר לְקַמָּן). וְעַל־כֵּן אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם עִקַּר הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן שָׁם מְקוֹר הַחָכְמָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בָּבָא בַּתְרָא קנח:): 'אֲוִירָא דְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל מַחְכִּים', וְאָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה טז, ד): 'אֵין חָכְמָה כְּחָכְמַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל'. וְעִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא הָאֱמוּנָה וְהַחָכְמָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁזּוֹכִין שָׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, זֶה נִמְשָׁךְ מֵהַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁעוֹמֵד שָׁם, וּמִשָּׁם צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַקְּדֻשָּׁה לְכָל בָּתֵּי יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי הַמְּזוּזָה שֶׁקּוֹבְעִין בְּפֶתַח הַבַּיִת:

טו. **כִּי** עִקַּר מְחִצּוֹת הַבַּיִת נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת מְחִצּוֹת הַשֵּׂכֶל, שֶׁעַל יָדָם עִקַּר הַשָּׂגַת הַחָכְמָה אֲמִתִּיִּית לָדַעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. כִּי בֶּאֱמֶת הַשֵּׂכֶל יִתְבָּרַךְ מָלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וַאֲפִלּוּ בְּכָל מְקוֹמוֹת הַחִיצוֹנִים נֶעְלָם שָׁם אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה כָּל חִיּוּתָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (נְחֶמְיָה ט, ו): "וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם". וְעִקַּר הָעֶלְמָה מַה שֶּׁאֵין הַכֹּל יוֹדְעִין אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כָּרָאוּי הוּא רַק מֵחֲמַת רִבּוּי אוֹר, מֵחֲמַת שֶׁאֵין לוֹ צְמְצוּמִים וְכֵלִים לְקַבֵּל הַדַּעַת, כִּי רִבּוּי אוֹר אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל, כַּיָּדוּעַ. וְעַל־כֵּן עִקַּר הַיְדִיעָה הוּא עַל־יְדֵי מְחִצּוֹת הַשֵּׂכֶל, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת וְכֵלִים לְקַבֵּל עַל יָדָם הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה, וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִין בְּחִינַת מְחִצּוֹת הַבַּיִת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁצְּרִיכִין לִבְנוֹתָם בְּחָכְמָה, בְּחִינַת "בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת" וְכוּ', שֶׁצְּרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת מְחִצּוֹת הַבַּיִת, שֶׁיְּמַשֵּׁךְ קְדֻשָּׁתָם מִמְּחִצּוֹת הַשֵּׂכֶל דִּקְדֻשָּׁה, כִּי עִקַּר הַבַּיִת צְרִיכִין לִבְנוֹת כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מָקוֹם לִלְמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל בְּתוֹכוֹ, וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁאֵינוֹ בַּר הָכִי, צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה כַּוָּנָתוֹ כְּדֵי לְגַדֵּל בּוֹ בָּנָיו לְתַלְמוּד תּוֹרָה וּלְהַכְנִיס שָׁם אוֹרְחִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְאָז מְחִצּוֹת הַבַּיִת הֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת הַשֵּׂכֶל דִּקְדֻשָּׁה שֶׁעִקַּר הַשָּׂגַת הַחָכְמָה עַל יָדָם כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה וְהַחִיּוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁבָּהֶם תְּלוּיִים כָּל הָעוֹלָמוֹת הוּא רַק עַל־יְדֵי הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא בֵּית חַיֵּינוּ, כִּי זֶה עִקַּר בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ - כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הַשְׁרָאַת שְׁכִינָתוֹ לְשָׁם, דְּהֵינוּ שֶׁנּוֹכַל לְהַשִּׂיגוֹ וּלְהַכִּירוֹ עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת מְחִצּוֹת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ וְכֵלָיו, כִּי מִיּוֹם שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת עוֹלָמוֹ נִתְאַוָּה לִהְיוֹת לוֹ דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים (תַּנְחוּמָא נָשֹׂא טז), וְזֶה מֵחֲמַת עֹצֶם אַהֲבָתוֹ אֶת יִשְׂרָאֵל,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת סֵפֶר תּוֹרָה הֲלָכָה ד

יוֹרֶה דֵּעָה

קיח

כִּי בֶּאֱמֶת מֵעִצָּם גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ בְּשׁוּם עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְלָכִים א ח, כז): "הֵן הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ" וְכוּ', רַק מֵאַהֲבָתוֹ אֶת יִשְׂרָאֵל צִמְצֵם לְעַצְמוֹ לְהַשְׁרוֹת שְׁכִינָתוֹ בְּתוֹךְ מְחִצּוֹת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ. וְעַל־כֵּן מִשָּׁם כָּל חִיּוּתֵינוּ, כִּי עִקַּר הַחִיּוּת הוּא לֵידַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ל, כ): "כִּי הוּא חַיֶּיךָ" וְכוּ', וּמִשָּׁם מְקֻדָּשֶׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ נִמְשָׁךְ הַחִיּוּת לְכָל דִּירוֹת וּבָתִּים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁמַּמְשִׁיכִין לְתוֹכָם קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהִיא עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי הַמְּזוּזָה שֶׁקּוֹבְעִין אֶצֶל פֶּתַח הַבַּיִת, כִּי הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ הוּא עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בָּחַר ה' לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם לְמִשְׁכָּנוֹ וְלִדְרִישָׁתוֹ וּלְבִיאָתוֹ שָׁמָּה (דְּבָרִים יב, ה), וְעִקַּר הַקְדֻשָּׁה הוּא הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, וְעִקַּר הוּא בֵּית קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁמִּקֻּדָּשׁ מִכֻּלָּם, וְעִקַּר קְדֻשַּׁת בֵּית קָדְשֵׁי קָדָשִׁים הִיא שֶׁשָּׁם עוֹמֵד הָאָרוֹן עִם הַלּוּחוֹת שֶׁבָּהֶם עֶשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֶשֶׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה שֶׁעַל יָדָם נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, לְהַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא הַכֹּל בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, כַּמְבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, כִּי כָּל הַנְּבִיאִים מַמְשִׁיכִין נְבוּאָתָם מִשָּׁם מִבֵּית קָדְשׁ קָדָשִׁים, כִּי עִקַּר הַנְּבוּאָה נִמְשֶׁכֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן ג).

וְעַל־כֵּן הָאָרוֹן עִם הָעֲשָׂרָה הַדִּבְּרוֹת עוֹמְדִים עַל מְקוֹם הָאֶבֶן שְׁתִיָּה שֶׁמִּמֶּנּוּ הֻשְׁתְּתָה הָעוֹלָם (יוֹמָא נד:), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים נ, ב): "מִצִּיּוֹן מִכְלַל יֹפִי אֱלֹקִים הוֹפִיעַ", לְהוֹרוֹת וּלְהוֹדִיעַ לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, שֶׁתְּחִלַּת הֲוָיַת נְקֻדַּת הָעוֹלָם שֶׁמִּשָּׁם הִתְחִיל לִבְרֹא הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאַיִן הַמֵּחְלָט שֶׁהִיא נְקֻדַּת אֶבֶן שְׁתִיָּה - זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהוֹדִיעַ לָהָעוֹלָם כִּי אִם עַל־יְדֵי הָעֲשָׂרָת הַדִּבְּרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא מַמְשִׁיכִין אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהִתְחִיל מֵהָאֶבֶן שְׁתִיָּה, לְהַאֲמִין שֶׁתְּחִלַּת נְקֻדַּת הָעוֹלָם שֶׁהִיא הָאֶבֶן שְׁתִיָּה - בָּרָא הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יֵשׁ מֵאַיִן הַמֵּחְלָט, דְּהַיְנוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁאֵין זוֹכִין כִּי אִם עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת הָעֲשָׂרָת הַדִּבְּרוֹת שֶׁעָמְדוּ בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ עַל נְקֻדַּת הָאֶבֶן שְׁתִיָּה שֶׁמִּמֶּנּוּ הֻשְׁתְּתָה הָעוֹלָם כַּנַּ"ל, וְזֹאת הַקְּדֻשָּׁה מַמְשִׁיכִין לְכָל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי זֶה עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל.

וְעַל־יְדֵי הַמְּזוּזָה שֶׁקּוֹבְעִין בְּפֶתַח הַבַּיִת מַמְשִׁיכִין קְדֻשָּׁה זֹאת לְכָל בָּתֵּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי בִּשְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁל הַמְּזוּזָה מִבְאָר עִקַּר הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל. וְשָׁם כָּלוּל כָּל הָעֲשָׂרָת הַדִּבְּרוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק א, הֲלָכָה ה): שֶׁכָּל הָעֲשָׂרָת הַדִּבְּרוֹת כְּלוּלִים בְּפָרָשַׁת שְׁמַע, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְהַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁזֶּה עִקַּר תִּקּוּן הַבַּיִת וְקִיּוּמוֹ, כַּנַּ"ל:

טז. **וְעַל־כֵּן** קוֹבְעִין הַמְּזוּזָה בְּפֶתַח הַבַּיִת, כִּי הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְּדָמֶּה - הִיא הַפֶּתַח וְהַשַּׁעַר שֶׁעַל יָדָהּ נִכְנָסִין לָדַעַת וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, בִּבְחִינַת (הוֹשֵׁעַ ב, כב): "וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת ה'". כִּי אִי אֶפְשָׁר לִכְנֹס אֶל הַדַּעַת דְּקֻדָּשָׁה כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, כַּיָּדוּעַ, וְעַל־כֵּן הָאֱמוּנָה הִיא בְּחִינַת הַפֶּתַח וְהַשַּׁעַר שֶׁעַל יָדָהּ נִכְנָסִין לָדַעַת אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו וּלְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים קיח, כ): "זֶה הַשַּׁעַר לַה' צַדִּיקִים" וְכוּ', בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה כו, ב): "פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֹא גּוֹי צַדִּיק שׁוֹמֵר אֱמֻנִים".

כִּי הָאֱמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְּדָמֶּה, וְהַמְּדָמֶּה הִיא הַפֶּתַח וְהַשַּׁעַר שֶׁל הַשֵּׂכֶל, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ רוֹאִים גַּם בְּחָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁל הַמְּחַקְּרִים שֶׁמַּתְחִילִין כָּל חֲקִירוֹת חָכְמָתָם עַל־יְדֵי דְּמְיוֹנוֹת שֶׁל הַמְּדָמֶּה, שֶׁמְּדַמִּין וּמְקַיְּשִׁין דָּבָר לְדָבָר עַד שֶׁבָּאִים אֶל חָכְמָתָם, כַּיָּדוּעַ לְמִי שֶׁבָּקִי בָּהֶם קְצָת - שֶׁכָּל חָכְמָתָם עַל־יְדֵי הֶקֵּשִׁים וְדִמְיוֹנוֹת, וּמֵחֲמַת שֶׁהַמְּדָמֶּה שֶׁלָּהֶם אֵינוֹ מְבָרֵר, עַל־כֵּן הֵם נִבּוֹכִים בְּכָל הַחָכְמוֹת, כִּי רֹב הַחָכְמוֹת אֵינָם בְּרוּרִים אֶצְלָם, וּבִפְרָט בְּהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, שֶׁבָּזֶה אֵין יוֹדְעִים כְּלוּם, וְעַל־כֵּן רֻבָּם נִתְעוּ וְנִבּוֹכוּ מְאֹד עַל־יְדֵי בִּלְבּוּל הַמְּדָמֶּה, עַד שֶׁבָּאוּ לְכַמָּה כְּפִירוֹת וְטָעוּתִים וֶאֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת, כָּל אֶחָד לְפִי טָעוּתוֹ, וְהַכֹּל עַל־יְדֵי בִּלְבּוּל הַמְּדָמֶּה שֶׁמִּשָּׁם הַתְחָלַת חָכְמָתָם, כִּי הַמְּדָמֶּה אֵינוֹ מְבָרֵר אֶצְלָם, מֻחֶמֶת שֶׁלֹּא זָכוּ לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה וּלְקַבֵּל בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה מִצַּדִּיקֵי אֱמֶת, עַל־כֵּן לֹא פָּסְקָה זֶהֱמָתָן - זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהִיא בִּלְבּוּל הַמְּדָמֶּה, וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְכֵן לְהֶפֶךְ בְּקֶדֶשׁ, עִם קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל שֶׁזָּכוּ לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה וּלְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ

הַקֹּדֶשׁ בְּכָל דּוֹר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמְּדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנָה - עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְחָכְמוֹת אֲמִתִּיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה עַל־יְדֵי הַמְּדַמֶּה דִּקְדֻשָּׁה, עַל־יְדֵי שֶׁמְּדַמִּין מִלְּתָא לְמִלְּתָא שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶן, שֶׁהֵם מַקַּל וָחֹמֶר מִגְּזֵרָה שָׁוָה וּבִנְיַן אָב, שֶׁהֵם הֶקֵּשִׁים דִּקְדֻשָּׁה שֶׁל דַּרְכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁכִין כָּל חִדּוּשֵׁי הַתּוֹרָה וְהַשָּׂגוֹת אֱלקוּת שֶׁל חַכְמֵי הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים. נִמְצָא, שֶׁהַמְּדַמֶּה הוּא בְּחִינַת פֶּתַח וְשַׁעַר שֶׁל הַשֵּׂכֶל, וְעַל־כֵּן זוֹכִין עַל־יְדֵי בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה לֶאֱמוּנָה דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהוּא עִקַּר הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח דִּקְדֻשָּׁה כַּנַּ"ל.

עַל־כֵּן שָׂם בְּפֶתַח הַבַּיִת קוֹבְעִין אֶת הַמְּזוּזָה, שֶׁהִיא שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁכָּלוּל בָּהֶם כָּל הָעֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת וְכָל קַבָּלַת עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם וְעֹל מִצְוֹת, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת רוּחַ נִבוּאָה בְּחִינַת אֱמוּנָה כַּנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְקַדְּשִׁין אֶת פֶּתַח הַבַּיִת שֶׁיִּהְיֶה בְּבְחִינַת פֶּתַח וְשַׁעַר הַשֵּׂכֶל וְהַחָכְמָה דִּקְדֻשָּׁה שֶׁהוּא עִקַּר קְדֻשַּׁת הַבַּיִת, בְּחִינַת "בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָיִת", הַיְנוּ שֶׁיִּמְשַׁךְ קְדֻשַּׁת בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַפֶּתַח וְהַשַּׁעַר שֶׁל הַחָכְמָה שֶׁהִיא בְּחִינַת בַּיִת כַּנַּ"ל, שֶׁזּוֹ בְּחִינַת קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁמַּמְשִׁיכִין לְתוֹךְ הַבַּיִת, כַּנַּ"ל:

יז. **וְעַל־כֵּן** מְסִימִין פָּרָשַׁת הַמְּזוּזָה בִּקְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יא, כא): לְמַעַן **יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה** וְכוּ'. כִּי עִקַּר הַמְּזוּזָה לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ לְתוֹךְ הַבַּיִת כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ לְמַעַן **יִרְבּוּ יְמֵיכֶם** וְכוּ', כִּי זֶה עִקַּר הַחַיּוּת וַאֲרִיכוּת יָמִים, כִּי עִקַּר הַחַיּוּת שֶׁל הָאָדָם הוּא - שֶׁבְּכָל יוֹם מִימֵי חַיָּיו תִּתְחַזֵּק אֱמוּנָתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הַיְנוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהִיא עִקַּר הָאֱמוּנָה, עַד שֶׁיִּתְחַדֵּשׁ מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ בְּכָל יוֹם בְּבְחִינַת (אֵיכָה ג, כג): "חֲדָשִׁים לְבְקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ", כִּי רַק זֶה נִקְרָא חַיִּים, בְּבְחִינַת (חֲבַקּוּק ב, ד): "וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה", וּכְתִיב (קֹהֶלֶת ז, יב): "הַחָכְמָה תְּחַיֶּה". כִּי אֱמוּנָה וְחָכְמָה דִּקְדֻשָּׁה הֵם אֶחָד, כִּי עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה זוֹכִין לְחָכְמָה דִּקְדֻשָּׁה, וְכָל מַה שֶּׁמַּשִּׂיגִין יוֹתֵר חָכְמָה מִתְחַזְּקִין יוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה, כִּי זֶה עִקַּר הַחָכְמָה דִּקְדֻשָּׁה - שֶׁיָּבִין וְיִתְחַכֵּם שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל, רַק יָבִין מֵרָחוֹק כַּמָּה וְכַמָּה צָרִיךְ לְהַאֲמִין בְּהָאֱמֶת בַּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וּבְצַדִּיקֵי אֱמֶת, בְּבְחִינַת (יִרְמְיָה לא, ב): "מֵרָחוֹק ה' נִרְאָה לִי" וְכוּ', וּבְבְחִינַת (קֹהֶלֶת ז, כג): "אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי", כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אַדְמוֹ"ר זַ"ל (סִימָן פג תִּנְיָנָא): שֶׁעִקַּר הַחָכְמָה - שֶׁיַּשְׂכִּיל שֶׁרָחוֹק מִמֶּנּוּ הַחָכְמָה וְכוּ', וְכַמְבֹאָר כָּל זֶה בְּמָקוֹם אַחֵר. רַק צְרִיכִין לַחֲזֹר וְזֹאת פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר בְּכָל יוֹם, כִּי צְרִיכִין לְחַדֵּשׁ אֱמוּנָתוֹ בְּכָל יוֹם שֶׁזֶּה עִקַּר הִתְחַדְּשׁוּת הַמֹּחִין בְּכָל יוֹם שֶׁזֶּה עִקַּר הַחַיּוּת כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁתֵּי פְּעָמִים שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁאוֹמְרִים בְּכָל יוֹם עֶרֶב וָבֹקֶר, שֶׁהֵם עִקַּר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁמְּסִימִין לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי וְכוּ', כִּי זֶה עִקַּר הַחַיּוּת כַּנַּ"ל.

וְזֶה צְרִיכִין לִקְבֹּעַ אֵצֶל פֶּתַח הַבַּיִת שֶׁדָּרִין בּוֹ, כִּי בְּהַבַּיִת עִקַּר חִיּוּת הָאָדָם, כַּנִּרְאֶה בְּחוּשׁ, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אֶל הַבַּיִת קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא בֵּית חַיֵּינוּ שֶׁמִּמֶּנּוּ עִקַּר הַחַיּוּת כַּנַּ"ל, בְּחִינַת לְמַעַן **יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה** וְכוּ' וְכַנַּ"ל. וְזֶה שֶׁאָמַר (בְּרָכוֹת ח.), אֵיכָא סָבֵי בְּבָבֶל, תָּמֵהּ לְמַעַן **יִרְבּוּ יְמֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה** כְּתִיב, כֵּיוָן דְּקָחָזֵי דְּמִשְׁכְּמֵי וּמַעֲרְבֵי בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ אָמַר וְכוּ'. הַיְנוּ שֶׁתָּמַהּ - אֵיךְ מְקַבְּלִין חִיּוּת בְּחוּץ־לָאָרֶץ, הֲלֹא אֵין שׁוּם חִיּוּת כִּי אִם בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְכַנַּ"ל. רַק עַל־יְדֵי שֶׁרָאָה שֶׁמַּשְׁכִּימִין וּמַעֲרִיבִין בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, אָמַר: הַיְנוּ דְּאַהֲנֵי לְהוּ. כִּי עַל־יְדֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְעִקַּר הוּא קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁאָנוּ מַשְׁכִּימִין וּמַעֲרִיבִין בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיכִין קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל גַּם בְּחוּץ־לָאָרֶץ, וְזֶה עִקַּר חִיּוּתֵינוּ בַּגָּלוּת הַמַּר הַזֶּה שֶׁאָנוּ בְּחוּץ מִבֵּית חַיֵּינוּ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְחֶזְקֵאל יד, טז): "כִּי הֶפְיְצוֹתִים בַּגּוֹיִם וְכִי זְרִיתִים בָּאֲרָצוֹת וָאֱהִי לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מְעַט" - אֵלּוּ בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מְגִלָּה כט.), וּמִשָּׁם צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת הָאֱמוּנָה, שֶׁהִיא עִקַּר הַחִיּוּת לְכָל בָּתֵּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי קְבִיעוּת הַמְּזוּזָה בְּפֶתַח הַבַּיִת, וְכַנַּ"ל:

יח. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רפד, סְעִיף א): **אֵין הַפֶּתַח חַיָּב בִּמְזוּזָה עַד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ שְׁתֵּי מְזוּזוֹת וּמַשְׁקוֹף** - יֵשׁ לְרַמֵּז, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת סֵפֶר תּוֹרָה הֲלָכָה ד

יוֹרֶה דֵּעָה

קיט

הַשְּׁלִשָּׁה דְּבָרִים שֶׁשָּׁרְשָׁם בַּכָּבוֹד שֶׁמְּשָׁם הַמִּשְׁכַּת הַנְּבוּאָה, שֶׁהֵם חָכָם גִּבּוֹר וְעָשִׁיר, כִּי 'אֵין הַנְּבוּאָה שׁוֹרָה אֶלָּא עַל חָכָם גִּבּוֹר וְעָשִׁיר' (שַׁבָּת צב.), כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, וְאֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ בְּחִינוֹת שָׁרְשָׁם בְּכָבוֹד, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם. וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְכָבוֹד דִּקְדֻשָּׁה עַל־יְדֵי הַבְּחִינוֹת הַמְבֹאָרִים שָׁם - זוֹכֶה עַל־יְדֵי חָכְמָה גְּבוּרָה וַעֲשִׁירוּת, לְרוּחַ נְבוּאָה אֲמִתִּית דִּקְדֻשָּׁה. אֲבָל מִי שֶׁפּוֹגֵם בְּהַכָּבוֹד וְאֵינוֹ מִשְׁתַּדֵּל בְּכָל תְּנוּעוֹתָיו וּמַעֲשָׂיו וְהַנְהָגוֹתָיו בִּשְׁבִיל כְּבוֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, רַק הוּא חָפֵץ בִּכְבוֹד עַצְמוֹ, אֲזַי הוּא פּוֹגֵם בְּחָכְמָה גְּבוּרָה וַעֲשִׁירוּת, שֶׁהֵם הַשָּׁלֹשָׁה דְּבָרִים שֶׁדֶּרֶךְ הָאָדָם לְהִתְגַּבֵּד וּלְהִתְגַּדֵּל בָּהֶם [כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ"ל], כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה ט, כב): "אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ, גִּבּוֹר וְכוּ', עָשִׁיר" וְכוּ', וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִין הַנְּבִיאֵי שֶׁקֶר שֶׁהֵם הַמַּנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר,

כִּי כְּמוֹ שֶׁעַל־יְדֵי הַכָּבוֹד דִּקְדֻשָּׁה, דְּהַיְנוּ שֶׁבּוֹרְחִין מִכָּבוֹד עַצְמוֹ בְּתַכְלִית וּמִשְׁתַּדְּלִים בֶּאֱמֶת רַק לְהַרְבּוֹת בִּכְבוֹד הַמָּקוֹם יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְחָכְמָה גְּבוּרָה וַעֲשִׁירוּת דִּקְדֻשָּׁה, דְּהַיְנוּ שֶׁאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁין עִם הַחָכְמָה וְהַגְּבוּרָה וְהָעֲשִׁירוּת בִּשְׁבִיל כְּבוֹד עַצְמוֹ כְּלָל, רַק בִּשְׁבִיל כְּבוֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. וְאָז זוֹכִין עַל־יְדֵי־זֶה לִבְחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשֶׁכֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁזֶּה עִקַּר מַעֲלַת הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים כַּנַּ"ל.

כְּמוֹ כֵּן לְהֶפֶךְ, כָּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁפּוֹגֵם בָּזֶה, שֶׁפּוֹגֵם בְּהַכָּבוֹד, וְיֵשׁ לוֹ פְּנִיּוֹת בִּשְׁבִיל כְּבוֹד עַצְמוֹ, וּמְקַבֵּל חָכְמָה גְּבוּרָה וַעֲשִׁירוּת בִּשְׁבִיל כְּבוֹד עַצְמוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ עָלָיו רוּחַ שֶׁקֶר שֶׁל בְּחִינַת נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הָרוּחַ שֶׁקֶר שֶׁל הַמַּנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר, שֶׁעַל יָדָם נִתְבַּלְבֵּל הַמְּדָמֶּה וּבָאִים לֶאֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת, וְהַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵחֲמַת שֶׁהֵם רוֹדְפִים אַחַר הַכָּבוֹד, וְרוֹצִים לְהַרְבּוֹת כְּבוֹדָם בַּעֲשִׁירוּת וּבִגְבוּרָה שֶׁיִּתְגַּבְּרוּ עַל כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ חָפֵץ לְהַכְנִיעַ תַּחַת מֶמְשַׁלְתָּם, וְכֵן בְּחָכְמָה - שֶׁיִּתְקַבְּלוּ לַחֲכָמִים גְּדוֹלִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם בְּהֶפֶךְ מִבְּחִינַת מַנְהִיגֵי אֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְעַל־כֵּן עַל יָדָם מִתְבַּלְבֵּל הַמְּדָמֶּה וְנִפְגָּם הָאֱמוּנָה וְכַנַּ"ל.

וְזֶה מְרֻמָּז בְּהַדִּין הַנַּ"ל, שֶׁעִקַּר קְבִיעוּת הַמְּזוּזָה בְּשֶׁשִּׁישׁ לְהַפֶּתַח שְׁתֵּי מְזוּזוֹת וּמַשְׁקוֹף. כִּי שְׁתֵּי מְזוּזוֹת וּמַשְׁקוֹף, שֶׁעַל יָדָם עִקַּר תִּקּוּן פֶּתַח הַבַּיִת - הֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הַנַּ"ל, שֶׁעַל יָדָם עִקַּר תִּקּוּן וּבֵרוּר הַמְּדָמֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַפֶּתַח כַּנַּ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת חָכְמָה, גְּבוּרָה וַעֲשִׁירוּת. וְעִקַּר הוּא הַחָכְמָה שֶׁהִיא לְמַעְלָה מִן הַכֹּל, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַמַּשְׁקוֹף הַמֵּנֵחַ וְשׁוֹקֵף עַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת גְּבוּרָה וַעֲשִׁירוּת, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת שְׁנֵי עַמּוּדִים, בְּחִינַת תּוֹמְכֵי אוֹרְיָתָא - שֶׁהֵם תּוֹמְכִים וְאוֹחֲזִים אֶת הַמַּשְׁקוֹף עֲלֵיהֶם, שֶׁהוּא הַחָכְמָה שֶׁנּוֹשְׂאִים וְטוֹעֲנִים אוֹתָהּ עֲלֵיהֶם כִּי עִקַּר הִיא הַחָכְמָה הָאֲמִתִּית, דְּהַיְנוּ לֵידַע אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּמְבֹאָר שָׁם בְּזֶה הַפָּסוּק בְּעַצְמוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: **אַל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ, גִּבּוֹר בִּגְבוּרָתוֹ, עָשִׁיר בְּעָשְׁרוֹ, כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ אוֹתִי.**

נִמְצָא, שֶׁהַתְחָלַת בְּשֶׁלֶשׁ, שֶׁהֵם: חָכָם, גִּבּוֹר וְעָשִׁיר, וְסִיַּם בְּאֶחָד, שֶׁהוּא מַעֲלַת הַחָכְמָה וְהַשֵּׂכֶל שֶׁהוּא **הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ אוֹתִי.** כִּי גְּבוּרָה וַעֲשִׁירוּת אֵין בָּהֶם שׁוּם מַעֲלָה רַק מַה שֶּׁהֵם תּוֹמְכִים וְאוֹחֲזִים אֶת הַחָכְמָה, שֶׁהִיא הַמַּעֲלָה וְהַתַּכְלִית הוּא הַחָכְמָה הָאֲמִתִּית לִשְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהִיא **הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ אוֹתִי,** וְאָז יֵשׁ מַעֲלָה גַּם לְהַגְּבוּרָה וְהָעֲשִׁירוּת כְּשֶׁמִּתְנַהֲגִים עִמָּהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם רַק בִּשְׁבִיל כְּבוֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְלֹא בִּשְׁבִיל כְּבוֹד עַצְמוֹ כְּלָל, וְכָל מַעֲלָתָם הוּא שֶׁהֵם אוֹחֲזִים וְתוֹמְכִים אֶת הַחָכְמָה הָאֲמִתִּית, שֶׁעַל־יְדֵי הַגְּבוּרָה הֵם מִתְגַּבְּרִים עַל הַחוֹלְקִים וְהַמּוֹנְעִים, וְעַל־יְדֵי הָעֲשִׁירוּת לִבָּם פָּנוּי לַעֲסֹק בַּחָכְמָה הָאֲמִתִּית. וְעַל־כֵּן הַגְּבוּרָה וְהָעֲשִׁירוּת בִּבְחִינַת שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת שֶׁנּוֹשְׂאִים וְטוֹעֲנִים עֲלֵיהֶם אֶת הַמַּשְׁקוֹף שֶׁהוּא בְּחִינַת הַחָכְמָה שֶׁנִּקְרֵאת 'מַשְׁקוֹף' - לְשׁוֹן הַשְׁקָפָה וְהַבָּטָה, כִּי עַל־יְדֵי הַחָכְמָה אֲמִתִּית מַבִּיטִין לְמֵרָחוֹק, כִּי הַחָכְמָה בְּחִינַת רְאִיָּה וְהַבָּטָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, ז): "וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", עַל שֵׁם הַחָכְמָה נֶאֱמַר (רַשִׁ"י שָׁם).

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁיֵּשׁ לְהַבַּיִת שְׁתֵּי מְזוּזוֹת וּמַשְׁקוֹף, שֶׁמְּרַמֵּז עַל חָכְמָה וּגְבוּרָה וַעֲשִׁירוּת, אָז צְרִיכִין תִּקּוּן הַמְּזוּזָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדָמֶּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה שֶׁמִּתְבָּרֵר עַל־יְדֵי תִּקּוּן שֶׁלֹּשׁ בְּחִינוֹת אֵלּוּ,

שֶׁהֵם: חָכְמָה גְּבוּרָה וַעֲשִׂירוּת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁמִּשָּׁם הַמְשָׁכַת הָרוּחַ נְבוּאָה כְּשֶׁמְּקַבְּלִים אוֹתָם בִּקְדֻשָּׁה כָּרָאוּי. כִּי הַמְּזוּזָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, בְּחִינַת אֱמוּנָה כַּנַּ״ל, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִכָּל הַתְּקוּנִים הַמְבֹאָרִים בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, הִיא מְתַקֶּנֶת שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְהַמַּשְׁקוֹף וְהַפֶּתַח הַנַּעֲשֶׂה עַל יָדָם, שֶׁהֵם הַחָכְמָה וְהַגְּבוּרָה וְהָעֲשִׂירוּת שֶׁעַל יָדָם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת נְבוּאָה, וְנִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה שֶׁהוּא תִּקּוּן הַפֶּתַח, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה - הַכֹּל נִתְתַּקֵּן עַל־יְדֵי שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁבַּמְּזוּזָה, שֶׁהֵם פָּרָשִׁיּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁכָּל הַתּוֹרָה כְּלוּלָה בָּהּ, שֶׁהִיא עִקַּר בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁנִּמְשָׁךְ מִכָּל הַתְּקוּנִים הַנַּ״ל, עַל־כֵּן עַל יָדָהּ נִתְתַּקֵּן הַפֶּתַח עִם כָּל הַנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁלָם הָאֱמוּנָה, וְזוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל לְתוֹךְ הַבַּיִת וְכוּ׳, כַּנַּ״ל:

יט. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁנִּצְטַוּוּ בִּמְצָרִים (שְׁמוֹת יב, ז): **וְנָתְנוּ מִן הַדָּם עַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמַּשְׁקוֹף עַל הַבָּתִּים** וְכוּ׳. כִּי מִצְרַיִם מְלֵאָה גִּלּוּלִים וַעֲבוֹדָה זָרָה, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִזֶּהֲמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהִיא בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, וּבִשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם שָׁהָיוּ צְרִיכִים לָצֵאת מִזֶּהֲמָא זֹאת וּלְזָכוֹת לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה פָּסְקָה זֶהֲמָתָן, שֶׁהִיא בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, עַל־כֵּן חָמַל עֲלֵיהֶם הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ וְנָתַן עֲלֵיהֶם מְצִוַּת דַּם מִילָה וְדַם פֶּסַח, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם כֹּחַ עַל־יְדֵי־זֶה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה לָצֵאת מִמִּצְרַיִם - לְבָרֵחַ מִתִּקֻּף זֶהֲמָתָן שֶׁהִיא בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה, כִּי עִקַּר אֲחִיזַת הַמַּדְמֶה הוּא בְּהַדָּמִים, שֶׁשָּׁם חִיּוּת הַגּוּף שֶׁמְּקַבֵּל עַל־יְדֵי נֶפֶשׁ הַחִיּוּנִי, שֶׁהוּא הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִיּוּת שֶׁבָּאָדָם, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַמַּדְמֶה, כַּיָּדוּעַ וּמוּבָן כָּל זֶה בַּסְּפָרִים, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי דַּם פֶּסַח וְדַם מִילָה בְּרֵרוּ הַדָּמִים שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּרוּר הַמַּדְמֶה.

כִּי כָּל הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁבָּאִים מִבְּהֵמוֹת - הֵם בִּשְׁבִיל בֵּרוּר הַמַּדְמֶה, שֶׁהוּא בְּחִינַת בַּהֲמִיּוּת, שֶׁמִּשָּׁם בָּאִים כָּל הַחֲטָאִים חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן מְבִיאִין בְּהֵמָה לְקָרְבָּן וְשׁוֹחֲטִין אוֹתָהּ וּמַכְנִיעִין הַמַּדְמֶה וְזוֹרְקִין הַדָּם עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, כִּי עִקַּר אֲחִיזַת הַמַּדְמֶה הוּא בְּהַדָּמִים, כִּי הַמִּזְבֵּחַ שֶׁעָמַד בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ - שָׁם בֵּרוּר הַמַּדְמֶה, כִּי כָּל הָרוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְקַבְּלִין מִבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְכַנַּ״ל.

וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ חָמַל עֲלֵיהֶם שֶׁיָּבִיאוּ הַקָּרְבָּן פֶּסַח בְּמִצְרַיִם שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה תִּקּוּן הַקָּרְבָּן גַּם שָׁם בְּמִצְרַיִם, כְּדֵי לְהַכְנִיעַ זֶהֲמַת מִצְרַיִם שֶׁהִיא בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה עַל־יְדֵי זְרִיקַת דַּם הַפֶּסַח, עַל־כֵּן צִוָּה עֲלֵיהֶם לִתֵּן מֵהַדָּם עַל הַמַּשְׁקוֹף וּשְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת שֶׁל הַבַּיִת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הַנַּ״ל, שֶׁהֵם חָכְמָה וְכוּ׳ שֶׁמִּשָּׁם כָּל תִּקּוּן הַמַּדְמֶה עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה שֶׁנִּמְשָׁךְ מִשָּׁם כַּנַּ״ל.

כִּי דַּם קָרְבַּן פֶּסַח שֶׁנִּמְשָׁךְ מִתִּקּוּן כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל. כִּי עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת (שְׁמוֹת ז, ט): ״וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַרְעֹה יְהִי לְתַנִּין״, שֶׁהִיא ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין הַתְּקוּנִים הַנַּ״ל עַד שֶׁנִּתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה וְנִכְנַע זֶהֲמַת מִצְרַיִם וְכוּ׳, וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת שְׁחִיטַת הַפֶּסַח. [וְכִמְבֹאָר בִּמְקוֹם אַחֵר, שֶׁתִּקּוּן הַשְׁחִיטָה, בִּפְרָט שְׁחִיטַת הַקָּרְבָּנוֹת, הוּא עַל־יְדֵי כֹּחַ הַמַּטֶּה עֹז, שֶׁהוּא ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַחֲלִיף וְכוּ׳, עַיֵּן בְּהִלְכוֹת שְׁחִיטָה]. עַל־כֵּן עַל־יְדֵי דַּם פֶּסַח שֶׁנִּתְּנוּ עַל הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת תִּקְּנוּ הַפֶּתַח וְהִכְנִיעוּ זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהִיא בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם וְכַנַּ״ל:

כ. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב בַּמִּדְרָשׁ פָּרָשַׁת חַיֵּי שָׂרָה (בְּרֵאשִׁית רַבָּה נח, ה): **שֶׁנִּזְקַר עֵשֶׂר פְּעָמִים ׳בְּנֵי חֵת׳ בְּפָרָשָׁה זֹאת בְּעִנְיַן קְנִיַּת הַמְּעָרָת הַמַּכְפֵּלָה. לְלַמֶּדְךָ, שֶׁכָּל הַמְבָרֵר מְקוֹמוֹ שֶׁל צַדִּיק כְּאִלּוּ קִיֵּם כָּל הָעֲשָׂרָת הַדִּבְּרוֹת**, כִּי מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה הִיא הַנַּחֲלָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁקָּנָה אַבְרָהָם אָבִינוּ בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל יְגִיעַת אַבְרָהָם אָבִינוּ הָיָה כְּדֵי לִזְכּוֹת לְאֲחֻזַּת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא הָרִאשׁוֹן שֶׁגִּלָּה קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר (לֶךְ לְךָ עח.): ׳תָּקַל בְּתַקְלָא עַד דְּאִתְגַּלְיָא לֵיהּ׳ (שֶׁקֶל בְּמִשְׁקָל עַד שֶׁהִיא הִתְגַּלְּתָה לוֹ), כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (סִימָן מד). אֲבָל מֵחֲמַת חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, אַף־עַל־פִּי שֶׁהִבְטִיחוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ לִתֵּן לְזַרְעוֹ אֶת הָאָרֶץ, עֲדַיִן לֹא זָכָה בָּהּ בְּעַצְמוֹ, וְהֵצֵרַךְ לִקְנוֹת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה לִקְבוּרַת שָׂרָה וְכוּ׳. וְזֶה הָיָה גַּם כֵּן בְּנֶפֶשׁ נִפְלָא מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ שֶׁהוֹצִיא מָקוֹם קָדוֹשׁ כָּזֶה מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא, מֵעֶפְרוֹן, כַּמּוּבָא, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַקְּבוּרָה הוּא בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

כִּי עִקַּר גְּזֵרַת הַמִּיתָה הוּא בִּשְׁבִיל תִּקּוּן הַמַּדְמֶּה, שֶׁנֶּאֱחַז בּוֹ זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהִיא בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶּה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהִזַּדְּכֵּךְ מִזֶּה בִּשְׁלֵמוּת, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַמִּיתָה שֶׁנִּגְזְרָה אָז כְּשֶׁנֶּאֱחַז זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ עַל־יְדֵי חֵטְא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, כִּי עַל־יְדֵי הַמִּיתָה וְהַקְּבוּרָה תִּתְבַּלֶּה הַזֶּהֲמָא וְיָקוּם בְּגוּף חָדָשׁ בַּתְּחִיָּה, שֶׁאָז יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְּעָתִיד, וְאָז תִּתְרַבֶּה וְתִתְגַּדֵּל הָאֱמוּנָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, בִּבְחִינַת (איכה ג, כג): "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ", שֶׁנֶּאֱמַר הָעִקָּר עַל עֵת הַתְּחִיָּה שֶׁאָז יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם.

וְעַל־כֵּן עִקַּר תִּקּוּן הַקְּבוּרָה הוּא בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם אַחַר הַתְּחִיָּה יִהְיֶה בִּבְחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, עַל־כֵּן הַמֵּתִים שֶׁבְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל חַיִּים תְּחִלָּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (זֹהַר וַיֵּרָא קיג.), כִּי עִקַּר בֵּרוּר וְתִקּוּן הַמַּדְמֶּה שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַמִּיתָה וְהַקְּבוּרָה הַכֹּל הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל קְדֻשָּׁתָהּ בְּחִינַת תִּקּוּן הַמַּדְמֶּה שֶׁהוּא שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה, וְכַנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן הִשְׁתַּדֵּל וְטָרַח אַבְרָהָם מְאֹד לִקְנוֹת אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה בִּשְׁבִיל מְקוֹם קְבוּרָה לְשָׂרָה וּלְכָל הָאָבוֹת, הַכֹּל בִּשְׁבִיל בֵּרוּר הַמַּדְמֶּה, שֶׁהוּא תִּקּוּן הָאֱמוּנָה, שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּחַיָּיו וּבְמוֹתוֹ עַל־יְדֵי הַקְּבוּרָה וְכַנַּ"ל, וְעִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי "כֹּחַ מַעֲשָׂיו" (תְּהִלִּים קיא, ו), עַל־יְדֵי שֶׁיּוֹדְעִין שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת. וְעַל־כֵּן בְּנֵי חֵת שֶׁזָּכוּ לְסַיֵּעַ לְאַבְרָהָם שֶׁיִּקְנֶה מִקָּחוֹ אֲחֻזַּת קֶרְקַע בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, עַל־כֵּן נִזְכְּרוּ עֲשָׂרָה פְּעָמִים כְּנֶגֶד עֲשָׂרָת הַדִּבְּרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, כִּי כָּל קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי הָעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, עַל־יְדֵי שֶׁמַּאֲמִינִים שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ מֵאַיִן בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת וְכַנַּ"ל, שֶׁזֶּה זוֹכִין רַק עַל־יְדֵי עֲשָׂרָת הַדִּבְּרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת עֶשֶׂר מִדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה וְכוּ', וְכַנַּ"ל:

וְעַל־כֵּן לָמְדוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל מִזֶּה לְכָל הַמְקַיֵּם מִקָּחוֹ שֶׁל צַדִּיק שֶׁהוּא כְּאִלּוּ קִיֵּם עֲשָׂרָת הַדִּבְּרוֹת - שֶׁהֵם בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה כַּנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְבָּרֵר הַמַּדְמֶּה וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה וְכַנַּ"ל, כִּי הַצַּדִּיק כְּשֶׁלּוֹקֵחַ מִקָּח - הוּא מְבָרֵר הַמַּדְמֶּה, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה כָּל הַמַּשָּׂא וּמַתָּן שֶׁבָּעוֹלָם בִּשְׁבִיל בֵּרוּר הָאֱמוּנָה, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי בֵּרוּר הַמַּדְמֶּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (שַׁבָּת לא.): 'נָשָׂאתָ וְנָתַתָּ בֶּאֱמוּנָה'. כִּי כָּל שִׁנּוּי הַגְּוָנִין שֶׁבְּכָל הַחֲפָצִים שֶׁבָּעוֹלָם כֻּלָּם הֵם בְּכֹחַ הַמַּדְמֶּה שֶׁשָּׁם כָּל הַדִּמְיוֹנוֹת, וְשָׁם כָּל הַמַּשָּׂא וּמַתָּן שֶׁהוּא מֵחֲמַת שֶׁזֶּה חָפֵץ בְּחֵפֶץ פְּלוֹנִי וְזֶה חָפֵץ בָּזֶה, וּמַחֲלִיפִין זֶה עִם זֶה אוֹ מוֹכְרִין זֶה לָזֶה, וְהַכֹּל הוּא בִּבְחִינַת כֹּחַ הַמַּדְמֶּה, שֶׁשָּׁם הַתַּשְׁוּקָה וְהַחֶמְדָּה לְכָל הַחֲפָצִים, כִּי הַשֵּׂכֶל רָחוֹק מִכָּל זֶה. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִשָּׂא וְלִתֵּן בֶּאֱמוּנָה, כְּדֵי לְבָרֵר וּלְזַכֵּךְ הַחֲפָצִים מֵזֶּהֲמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶּה שֶׁנֶּאֱחַז בְּכָל הַדְּבָרִים, וְהַצַּדִּיק שֶׁקּוֹנֶה מִקָּח - בְּוַדַּאי קוֹנֶה אוֹתוֹ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, וּמְבָרֵר הַמַּדְמֶּה עַל־יְדֵי־זֶה, עַל־כֵּן הַמְסַיֵּעַ אוֹתוֹ - נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ קִיֵּם הָעֲשָׂרָת הַדִּבְּרוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בֵּרוּר הַמַּדְמֶּה, כִּי הַמִּקָּח שֶׁל הַצַּדִּיק הוּא בִּבְחִינַת בֵּרוּר הַמַּדְמֶּה שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵעֲשָׂרַת הַדִּבְּרוֹת כַּנַּ"ל, שֶׁכָּל זֶה הִתְחִיל מֵהַמִּקָּח שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם שֶׁקָּנָה אֲחֻזָּה רִאשׁוֹנָה בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁם עִקַּר בֵּרוּר הַמַּדְמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה וְכַנַּ"ל, כִּי אַבְרָהָם רֹאשׁ לַמַּאֲמִינִים, וְהוּא הָעִקָּר שֶׁהִתְחִיל לְזַכֵּךְ הָעוֹלָם מִזֶּהֲמַת הַנָּחָשׁ וּלְבָרֵר הַמַּדְמֶּה וּלְהַמְשִׁיךְ הָאֱמוּנָה בָּעוֹלָם.

וְזֶה שֶׁנִּסְמְךָ אַחַר וַיָּקָם הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ **לְאַבְרָהָם** וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית כג, כ), פָּסוּק (שָׁם כד, א): **וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים** וְכוּ'. כִּי עִקַּר הַזְּקֵנָה וַאֲרִיכוּת יָמִים זוֹכִין רַק בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא אֶרֶץ הַחַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יא, כא): לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם וְכוּ' עַל הָאֲדָמָה וְכַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן עַתָּה אַחַר שֶׁזָּכָה אַבְרָהָם לִקְנוֹת אֲחֻזַּת נַחֲלָה בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, אָז דַּיְקָא זָכָה בְּשִׁלְמוּת לְזִקְנָה וַאֲרִיכוּת יָמִים דִּקְדֻשָּׁה, בְּחִינַת **וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים שֶׁנִּסְמְךָ אַחַר** זֶה, כִּי עִקַּר הַזְּקֵנָה וַאֲרִיכוּת יָמִים הוּא כְּשֶׁזּוֹכִין לֶאֱמוּנָה וְחָכְמָה דִּקְדֻשָּׁה - לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם מִחוֹ וְדַעְתּוֹ בִּבְחִינַת (איכה ג, כג): "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים" וְכוּ', שֶׁזֶּה זוֹכִין רַק בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן נִסְמְךָ **וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים** אַחַר פָּרָשַׁת קְנִיַּת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה וְכַנַּ"ל.

וְזֶהוּ שֶׁנִּסְמְךָ לָזֶה **וה׳ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל** - כִּי עִקַּר כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת דִּקְדֻשָּׁה הֵם בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁם בֵּרוּר הַמְדַמֶּה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יוֹצְאִין מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁמְּשָׁם כָּל עִכּוּב הַשֶּׁפַע חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְקַלֵּל אָז "בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה וְכוּ' בְּזַעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם", שֶׁמְּשָׁם נִמְשָׁךְ כָּל יְגִיעוֹת וְטִרְדוֹת הַפַּרְנָסָה בְּמַשָּׂא וּמַתָּן וְל״ט מְלָאכוֹת, שֶׁכָּל הַיְגִיעוֹת בִּשְׁבִיל בֵּרוּר הַמְדַמֶּה מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ, [כַּמְבֹאָר לְעֵיל מִזֶּה בְּעִנְיַן הַמְבָרֵר מְקֹחוֹ שֶׁל צַדִּיק כַּנַּ״ל]. אֲבָל אַבְרָהָם עַל־יְדֵי שֶׁזָּכָה לְקִדֻּשַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי שֶׁקָּנָה נַחֲלָה בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה, **וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים** - שֶׁהוּא עַל־יְדֵי שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה וְהַחָכְמָה דִּקְדֻשָּׁה שָׁזָכָה עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם עִקַּר הַחִיּוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (חֲבַקּוּק ב, ד): "צַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה", וּכְתִיב (קֹהֶלֶת ז, יב): "הַחָכְמָה תְּחַיֶּה". עַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה **וה׳ בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל** - שֶׁזָּכָה לְכָל הַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת וַעֲשִׁירוּת גָּדוֹל דִּקְדֻשָּׁה, כִּי זָכָה לְבֵרֵר הַכֹּל מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהִיא בִּלְבּוּל הַמְדַמֶּה, עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְכַנַּ״ל:

כא. **וְזֶה** בְּחִינַת (דְּבָרִים ו, ז): **בְּשָׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַּדָּרֶךְ** - שֶׁנֶּאֱמַר בְּקִרְיַאת שְׁמַע שֶׁהוּא פָּרָשַׁת הַמְּזוּזָה שֶׁקּוֹבְעִין בַּבַּיִת, כִּי זֶה כְּלָל גָּדוֹל, שֶׁעִקַּר תִּקּוּן הָאָדָם וְכָל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בּוֹ הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת הִתְחַדְּשׁוּת, וּכְמוֹ שֶׁהִזְהִיר אַדְמוּ״ר זַ״ל **בְּקוֹל רָם, בְּקוֹל חָזָק מְאֹד, בְּעֵת שֶׁהוֹכִיחַ אוֹתָנוּ וְעוֹרֵר וְהִקִּיץ אוֹתָנוּ בִּדְבָרָיו הַנּוֹרָאִים, וְאָמַר אָז בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: 'אַל־טָאר מֶען ניט זַיין' וְכוּ'** (אֲסוּר לִהְיוֹת זָקֵן). וְכַנִּדְפָּס קְצָת מִזֶּה בְּסוֹף הַסִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, עַיֵּן שָׁם (שִׂיחוֹת הָר״ן סִימָן נא), כִּי עִקַּר הַתְּשׁוּבָה בִּבְחִינַת הִתְחַדְּשׁוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֵיכָה ה, כא): "הֲשִׁיבֵנוּ ה׳ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ" וְכוּ', וּכְתִיב (תְּהִלִּים קג, ה): "תִּתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיְכִי". וְעִקַּר הַגְּלוּת מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְחָרְבַּן הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ וְכָל הַצָּרוֹת שֶׁסּוֹבְלִין בַּגָּלוּת - הַכֹּל נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי שֶׁנָּפְלוּ מִבְּחִינַת הִתְחַדְּשׁוּת הַמֹּחִין לִבְחִינַת יָשָׁן בִּבְחִינַת (דְּבָרִים ד, כה): "וְנוֹשַׁנְתֶּם בָּאָרֶץ" - 'וְנוֹשַׁנְתֶּם' דַּיְקָא, דְּהַיְנוּ שְׁנוֹשְׁנוּ שָׁם, כְּאִלּוּ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל יָשָׁן נוֹשָׁן חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה כָּל הַחֻרְבָּן כַּמְבֹאָר שָׁם בַּפָּרָשָׁה.

וְעַל־כֵּן מְזַהִיר אוֹתָם שָׁם בְּאוֹתָהּ פָּרָשָׁה שֶׁיִּזְכְּרוּ הֵיטֵב אֶת כָּל הַנִּפְלָאוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם מִיּוֹם מַתַּן תּוֹרָה שֶׁלֹּא נִשְׁמַע כָּזֹאת מִיּוֹם בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ד, לב): **כִּי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשֹׁנִים וְכוּ', הֲנִהְיָה כַּדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה וְכוּ' וְכוּ', הֲשָׁמַע עָם קוֹל אֱלֹקִים מְדַבֵּר וְכוּ'**. וּמֵאַחַר שֶׁזְּכִיתֶם בְּעַצְמְכֶם לִשְׁמֹעַ קוֹל דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, דְּהַיְנוּ נְבוּאָה אֲמִתִּית, עַל־יְדֵי־זֶה רָאוּי לָכֶם לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל כָּל מִינֵי כְּפִירוֹת וּבִלְבּוּלֵי אֱמוּנָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָעֲבוֹדָה זָרָה וְהַפְּסִילִים שֶׁנָּפְלוּ אֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם מִקֹּדֶם (שָׁם ד, טז): **וְהִשְׁחַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל וְכוּ'**. כִּי עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה זוֹכִין לְבַטֵּל כָּל בִּלְבּוּלֵי אֱמוּנָה שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבִּלְבּוּל הַמְדַמֶּה, כִּי זוֹכִין לְבָרֵר הַמְדַמֶּה וּלְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְזֶה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם, כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ ׳מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית׳, וּכְמוֹ כֵן צָרִיךְ הָאָדָם לְחַדֵּשׁ מֹחוֹ בְּכָל יוֹם, בִּבְחִינַת "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ".

וְזֶה שֶׁסִּיֵּם שָׁם בַּפָּסוּק (שָׁם ד, לט): **וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי ה׳ הוּא הָאֱלֹקִים וְכוּ'**. ׳וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם׳ דַּיְקָא - שֶׁצְּרִיכִין לְחַדֵּשׁ הַיְדִיעָה בְּכָל יוֹם בִּבְחִינַת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם הַנֶּאֱמָר בִּקְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סִפְרֵי וְאֶתְחַנַּן ו): ׳בְּכָל יוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כַּחֲדָשִׁים׳. וְכֵן מְסַיֵּם שָׁם בַּפָּרָשָׁה: **וְשָׂמַרְתָּ אֶת חֻקָּיו וְכוּ', אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם וְכוּ', וּלְמַעַן תַּאֲרִיךְ יָמִים עַל הָאֲדָמָה** וְכוּ'. כִּי זֶה עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהִנְהָגָתָהּ עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעֲתִיד, שֶׁשָּׁם יְכוֹלִין לִזְכּוֹת לְדַעַת הַזֶּה, מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ בִּשְׁלֵמוּת קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם מַמָּשׁ, מִכָּל שֶׁכֵּן בִּשְׁנוּי הַזְּמַנִּים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהֵם שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים [וְכַמּוּבָן כָּל זֶה מִשִּׂיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת]. וְזֶה עִקַּר אֲרִיכוּת יָמִים, בְּחִינַת "יִרְאַת ה׳ תּוֹסִיף יָמִים" (מִשְׁלֵי י, כז), בְּחִינַת 'זָקֵן - זֶה קָנָה חָכְמָה' (קִדּוּשִׁין לב:), **בְּחִינַת לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה** וְכוּ', וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּפָּסוּק הַנַּ״ל: **וּלְמַעַן תַּאֲרִיךְ יָמִים עַל הָאֲדָמָה** וְכוּ'.

כִּי עִקַּר הוּא הָאֱמוּנָה, וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הִיא לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ״ל. וְזֹאת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם מֻחְדָּשׁ, כְּפִי אוֹתוֹ יוֹם כְּפִי הַשִּׁנּוּיִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם בִּכְלָל וּבִפְרָט, כִּי אֵין יוֹם דּוֹמֶה לַחֲבֵרוֹ, כַּמְבֹאָר בִּכְתְבֵי הָאַר״י זַ״ל (עֵץ חַיִּים

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות סֵפֶר תּוֹרָה הֲלָכָה ד יוֹרֶה דֵּעָה קכא

שער ג, פרק ב), ומובא בדברינו כמה פעמים (הלכות קריאת שמע, הלכה ה, אות ב; ועוד). וכפי מה שחזקים באמונת חדוש העולם - כמו כן זוכים לחדוש העולם שלעתיד, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל.

וּבֶאֱמֶת הכל אחד, כי מי שזוכה לאמונה שלמה על-ידי התקרבות לצדיקי אמת - הוא ממשיך על עצמו בכל יום ובכל עת בחינת חדוש העולם שלֶּעָתיד, כי זה כל האדם - שנברא רק בשביל זה, כי לא בא לזה העולם העובר כי אם לעבד את ה' ולהכיר אותו יתברך, וכפי מה שיזכה על-ידי מעשיו הטובים - כן יזכה לטוב אמתי ונצחי בעת שיהיה חדוש העולם שלעתיד, שאז יהיה עקר קבול שכר עולם הבא, שכל אחד מישראל יש לו חלק שם, כי 'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא' (סנהדרין צ:).

נִמְצָא, שעבודת איש הישראלי בכל יום שהיא בשביל התכלית הנצחי, היא שימשיך על עצמו על-ידי עבודה זאת קדשת חדוש העולם שלעתיד, וכל השנויים שהשם-יתברך עושה בעולם בכל יום, וכל הגלגולים והסבות נפלאות שמסבב ברחמיו בתחבולותיו הנוראות, לרמז לנו רמזים בכל יום לקרבנו אליו יתברך (כמו שמבאר בהתורה 'ויהי מקץ זפרון', עין שם), הכל כאשר לכל כדי שיתתקן האדם וכל חלקי העולמות התלויים בו, שיוכלו להתחדש לעתיד, שיהיה לו חלק טוב בחדוש העולם שלעתיד שהוא העולם הבא. ועל-כן בכל יום ויום נמשך התחדשות נפלא לנמרי. וצריך האדם לשום לב לזה בכל יום, כמו שמבאר בהתורה 'ויהי מקץ' על פסוק גדלתָּ מאד וכו'. ואפלו מי שאין לו דעת להבין זאת כראוי, צריך להאמין בזה על כל פנים, שבכל יום נמשך חדשות לנמרי כמו שאנו אומרים בכל יום 'עושה חדשות' וכו'. וזה בחינת **חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה** אֱמוּנָתֶךָ, שצריכין שיהיה לו אמונה רבה להאמין בזה - שהשם-יתברך מחדש עולמו בכל בקר, שזהו בחינת חדשים לבקרים. (והבן היטב).

וּבְחִינָה זאת, דהינו בחינת התחדשות, דהינו התחדשות המחין והאמונה הקדושה נמשך בכל יום בבחינת חדשים לבקרים. וכל שנוי הזמנים שהם ראשי חדשים וימים טובים, שבהם נמשך התחדשות המחין יותר. והעקר ברא השנה שאז היה חדוש העולם, כי בראש השנה נברא העולם, ואז עקר בחינת ההתחדשות על כל השנה כלה נג"ל. ועל-כן אז הוא בחינת שנה והתעוררות השנה וכנ"ל, ועל-כן אז הערך שצריכין כל אחד להמשיך על עצמו בחינת חדוש העולם שלעתיד. ועל-כן מזכירין חדוש העולם שלעתיד בהשמונה-עשרה, שזהו כל ברכת זכרונות שמזכירין שם יום הדין הגדול שלעתיד שאז יהיה חדוש העולם, כמו שכתוב (נשא החפלה בראש השנה): 'צופה ומביט עד סוף כל הדורות' וכו', שאז יהיה חדוש העולם שלעתיד.

וְעַל-כֵּן צריכין לנסע לצדיקי אמת על ראש השנה, לקבל מהם קדשה מבחינת רוח הקדש שלהם, כדי לזכות בשלמות לאמונת חדוש העולם, כדי שיזכה להמשיך על עצמו בחינת חדוש העולם שלעתיד בכל יום וכנ"ל, דהינו שיתחיל בכל יום מחדש ולא יפיל אותו שום דבר שזה עקר התשובה כנ"ל, כי צריכין לידע ולהאמין שבכל יום נעשה חדשות לגמרי וכנ"ל, ובשביל זה עוסקין אז לגמר התורה ולתחזר ולהתחילה וכנ"ל. ועל-כן אז ממשיכין על עצמו מחדש קדשת ארץ-ישראל בבחינת (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה" וכו':

כב. **וְזֶה** בחינת סכות שאז יוצאין מביתו לתוך הסכה ואחר-כך חוזרין לתוך הבית בשמיני עצרת, ואז מסיימין התורה וחוזרין ומתחילין אותה, והכל בחינה אחת. כי כבר מבאר, שהתקון של ראש השנה נמשך עד שמיני עצרת, כמבאר בכתבי האר"י ז"ל (פרי-עץ-חיים ראש השנה), וכל התקון הוא בחינת התחדשות כנ"ל, בחינת 'חדש עלינו שנה טובה' - 'חדש' דיקא. ועל-כן צריך כל אחד לחדש גם את קדשת ביתו שנמשך מקדשת הבית-המקדש על-ידי המזוזה כנ"ל, שקדשה זאת נמשכת מכלל התורה שמתחלת בבי' שהוא בי"ת דברא שהוא בחינת ראש בית. ועל-כן צריכין בכל שנה אחר יום כפור לצאת מביתו ולכנס לסכה שהיא דירת עראי, שהיא בחינת שרש קדשת הבית, כי סכה הוא בחינת "ענני

כָּבוֹד״, בְּחִינַת (שְׁמוֹת טז, י): ״וְכִבוֹד ה׳ נִרְאָה בֶּעָנָן״ שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַ׳תְּפִלָּה׳־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁעוֹסֵק בָּזֶה בְּכָל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כְּמוֹ שֶׁמְּבאָר שָׁם, שֶׁמֵּאֵלּוּ הָעַנְנֵי כָּבוֹד נִמְשֶׁכֶת הָרוּחַ נְבוּאָה מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים שֶׁנִּכְנָס לְשָׁם הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא טז, ב): ״כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת״. וּמֵאֵלּוּ הָעַנְנֵי כָּבוֹד שֶׁהֵם שֹׂרֶשׁ הַנְּבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁמְּבאָר שָׁם - מִשָּׁם נִמְשָׁךְ קְדֻשַּׁת הַסֶּפֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם כג, מג): ״בַּסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי״ וְכוּ׳, וּפֵרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סִפְרֵי יא:) שֶׁהֵם עַנְנֵי כָּבוֹד. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁיּוֹצְאִין מֵהַסֶּפֶה, אָז דַּיְקָא מַתְחִילִין הַתּוֹרָה ״בְּרֵאשִׁית״, כִּי הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא כְּלָלִיּוּת רוּחַ נְבוּאָה, נִמְשֶׁכֶת מִכָּבוֹד, כְּמוֹ שֶׁמְּבאָר שָׁם, שֶׁהִיא בְּחִינַת סֶפֶה שֶׁהִיא עַנְנֵי כָּבוֹד [וְזֶה שֶׁכָּתַב אַדְמוֹ״ר זַ״ל עַל פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית לג, יז): וַיַּעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת וְכוּ׳ (סִימָן רסו), עַיֵּן שָׁם כִּי שַׂיָּךְ לָזֶה].

כג. **נִמְצָא,** שֶׁאַחַר סֵפוֹת בְּיוֹם שְׁמִינִי עֲצֶרֶת שֶׁאָז גְּמַר הַתִּקּוּן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁיּוֹצְאִין מִשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה לְזאת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה, שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן הִתְחַדְּשׁוּת כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן מַתְחִילִין אָז הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ, כִּי עִקַּר הַהִתְחַדְּשׁוּת הוּא הִתְחַדְּשׁוּת הַדַּעַת וְהַמֹּחַ, שֶׁהוּא כְּלָלִיּוּת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁצְּרִיכִין לְהַתְחִיל אוֹתָהּ עַתָּה מֵחָדָשׁ וְכַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן צִוָּה אוֹתָנוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁגַּם קְדֻשַּׁת בַּיִת שֶׁלָּנוּ נְחַדֵּשׁ אָז, כִּי אָז בְּשִׁמְינִי עֲצֶרֶת חוֹזְרִין וְנִכְנָסִין מֵהַסֶּפֶה לְתוֹךְ הַבַּיִת שֶׁלָּנוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מַמְשִׁיכִין קְדֻשַּׁת בֵּיתֵנוּ מֵחָדָשׁ לְגַמְרֵי, עַל־יְדֵי שֶׁיָּצָאנוּ מִתּוֹךְ הַבַּיִת וְנִכְנַסְנוּ לַסֶּפֶה שֶׁשָּׁם שֹׂרֶשׁ קְדֻשַּׁת הַבַּיִת שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת הַתּוֹרָה שֶׁמַּתְחֶלֶת בְּב׳ וְכַנַּ״ל, וּמִשָּׁם אָנוּ מַמְשִׁיכִין קְדֻשַּׁת הַבַּיִת מֵחָדָשׁ, וְאָז אַחַר יְמֵי הַסֶּפֶה אָנוּ חוֹזְרִין וְנִכְנָסִין לְתוֹךְ הַבַּיִת מֵחָדָשׁ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁמִינִי עֲצֶרֶת, שֶׁאָנוּ מַתְחִילִין הַתּוֹרָה בְּעַצְמָהּ מֵחָדָשׁ בְּבֵי״ת דִּבְרֵאשִׁית, כִּי הַכֹּל אֶחָד כַּנַּ״ל.

וְעַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת הַסֶּפֶה הַקְּדוֹשָׁה - אָנוּ מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ כֹּחַ קְדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁגַּם בְּכָל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ בְּכָל עֵת שֶׁיּוֹצְאִין מֵהַבַּיִת לַחוּץ, הֵן לְפִי שָׁעָה קַלָּה, הֵן כְּשֶׁיּוֹצְאִין בְּאֵיזֶה דֶּרֶךְ מַמָּשׁ קָרוֹב אוֹ רָחוֹק, שֶׁאָז יָגֵן עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת הַסֶּפֶה שֶׁהִיא בְּחִינַת עַנְנֵי כָּבוֹד שֶׁהֵגִנּוּ עַל יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שֶׁהָלְכוּ בַּדֶּרֶךְ בַּמִּדְבָּר. שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה הַדֶּרֶךְ וְהַטִּלְטוּל שֶׁיּוֹצְאִין חוּץ מֵהַבַּיִת לְפָעָמִים - יִהְיֶה הַכֹּל לְטוֹבָה, כִּי בְּכָל פַּעַם צְרִיכִין לְחַדֵּשׁ דַּעְתּוֹ וּמֹחוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְחַדְּשׁוּת קְדֻשַּׁת בֵּיתוֹ שֶׁשָּׁם הַמְשָׁכַת הַחָכְמָה כַּנַּ״ל, כִּי זֶה עִקַּר מַה שֶּׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב עִם הָאָדָם כַּמָּה גָּלְיוֹת וְטִלְטוּלִים לְדָרָכִים שֶׁמֻּכְרָח לָצֵאת חוּץ מִבֵּיתוֹ, כִּי עִקַּר קְדֻשַּׁת הָאָדָם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה מד, יג): ״כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת״, וּכְתִיב (תְּהִלִּים פר, ה): ״אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ״ וְכוּ׳. וְזֶה כָּל שֶׁבַח יַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁהָיָה ״אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים״ (בְּרֵאשִׁית כה, כז), הֲפָךְ עֵשָׂו שֶׁהָיָה יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה (שָׁם), שֶׁשָּׁם בַּשָּׂדֶה בַּחוּץ כָּל הַקִּלְקוּלִים וְהַפְּגָמִים מְצוּיִים, בְּחִינַת ״כִּי בַּשָּׂדֶה מְצָאָהּ״ (דְּבָרִים כב, כז), בְּחִינַת (שָׁם כא, א): ״נוֹפֵל בַּשָּׂדֶה״ וְכוּ׳ [וְכַמּוּבָא זֶה בַּפְּסוּקִים פָּרָשַׁת שְׁמוֹת].

אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן אֲפִלּוּ אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי שֶׁהוּא מִסְּטָרָא דְּיַעֲקֹב שֶׁהָיָה צָרִיךְ לֵישֵׁב בְּבֵיתוֹ וְאָהֳלוֹ תָּמִיד שֶׁשָּׁם עִקַּר הַקְּדֻשָּׁה וְכַנַּ״ל. אַף־עַל־פִּי־כֵן בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיֵּצֵא לַחוּץ לִפְעָמִים, וְהַכֹּל לְטוֹבָה בִּשְׁבִיל הִתְחַדְּשׁוּת, בִּבְחִינַת (זֹהַר בְּרֵאשִׁית מד.): ׳זַכָּאָה מָאן דְּעָיֵל וְנָפִיק׳, שֶׁזְּהוּ בְּחִינַת כְּלַל הַיְרִידוֹת וְהָעֲלִיּוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי הַיְרִידָה בִּשְׁבִיל הָעֲלִיָּה, בִּבְחִינַת ׳יְרִידָה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה׳. אֲבָל כָּל זֶה תָּלוּי בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁמַּמְשִׁיכִין אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם עַל כָּל אֶחָד בִּשְׁלֵמוּת בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, עַד שֶׁזּוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד בְּכָל יוֹם וְכַנַּ״ל.

כִּי צְרִיכִין לֵידַע וּלְהַאֲמִין שֶׁכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, הַכֹּל הוּא חִדּוּשִׁים נִפְלָאִים שֶׁל הַבּוֹרֵא הַיָּחִיד הַקַּדְמוֹן יִתְבָּרַךְ - שֶׁחִדֵּשׁ עוֹלָמוֹ יֵשׁ מֵאַיִן הַמַּחְלָט בִּשְׁבִיל הָאָדָם הַבַּעַל בְּחִירָה, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לְרֹב טוּב הַצָּפוּן שֶׁל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד, וְעַל־כֵּן עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר, כְּפִי הָאָדָם וּכְפִי הַיּוֹם וּכְפִי הַמָּקוֹם וְכוּ׳. וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל בְּחִינַת הִתְחַדְּשׁוּת הַנַּ״ל, וּמִי שֶׁאֵינוֹ נוֹפֵל לְיֵדֵי זְקָנָה וְיֶשְׁנָן נוֹשָׁן חַס וְשָׁלוֹם, כַּנַּ״ל - יָכוֹל לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם לְטוֹבָה אֲפִלּוּ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה. וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת סֵפֶר תּוֹרָה הֲלָכָה ד יוֹרֶה דֵּעָה קכב

לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וּלְסִפְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁזָּכוּ לְהִתְחַדֵּשׁ בִּשְׁלֵמוּת בְּכָל יוֹם עַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְכַנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת **בְּשָׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדָּרֶךְ** (דְּבָרִים ו, ז), כִּי בְּהָכְרֵחַ שֶׁיֵּצֵא הָאָדָם מִן הַבַּיִת, שֶׁשָּׁם כָּל קְדֻשָּׁתוֹ. וּכְשֶׁיּוֹצֵא מִן הַבַּיִת צָרִיךְ שֶׁיַּנִּיחַ יָדוֹ עַל **הַמְּזוּזָה** (יוֹרֶה דֵּעָה, סִימָן רפה, סְעִיף ב) - לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת הַמְּזוּזָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהִיא קְדֻשַּׁת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַמְשִׁיכָהּ עַל עַצְמוֹ גַּם בַּחוּץ, כָּל זְמַן הֱיוֹתוֹ בַּחוּץ הֵן לְפִי שָׁעָה הֵן בְּאֵיזֶה דֶּרֶךְ מַמָּשׁ. וְאָז בְּדַרְכְּךָ שֶׁאֵין בּוֹ מְזוּזָה - מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת הָאֱמוּנָה עַל־יְדֵי בְּחִינַת סֵכָּה, שֶׁהִיא שֹׁרֶשׁ קְדֻשַּׁת הַבַּיִת שֶׁמְּגִנָּה עַל הָאָדָם בְּדַרְכּוֹ וְכַנַּ״ל. וְאָז זוֹכֶה עַל־יְדֵי הַדֶּרֶךְ דַּיְקָא - לְחַדֵּשׁ מֹחוֹ שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת בֵּיתוֹ עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא, כִּי זֶה כְּלָל, שֶׁתַּעֲנוּג תָּמִידִי אֵינוֹ תַּעֲנוּג (תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף, פָּרָשַׁת בֹּא, אוֹת ד), עַל־כֵּן הִתְחַדְּשׁוּת הַמֹּחִין הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת שֵׁנָה תְּחִלָּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת מַשָּׂא וּמַתָּן, בְּחִינַת יְצִיאָה לַדֶּרֶךְ:

כד. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת כְּלַל גָּלֻיּוֹת יִשְׂרָאֵל - שֶׁנִּתְגָּרְשְׁנוּ מֵאַרְצֵנוּ וּמִבֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ בֵּית חַיֵּינוּ לְחוּץ־לָאָרֶץ שֶׁנֶּחְשָׁב שֶׁאָנוּ שׁוֹכְבִים בַּחוּץ מַמָּשׁ, בִּבְחִינַת "תְּשִׁתַּפְּכֶנָּה אֲבֶנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת" (אֵיכָה ד, א), וְכִמְעַט אָבְדָה תִּקְוָתֵנוּ חַס וְשָׁלוֹם, לוּלֵא ה' עֶזְרָתָה לָנוּ שֶׁשּׁוֹלֵחַ לָנוּ בְּכָל פַּעַם צַדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁהֵם בְּחִינַת רֹאשׁ בַּיִת, שֶׁמְּלַמְּדִים אוֹתָנוּ גַּם בַּחוּץ, דְּהַיְנוּ בִּבְחִינַת חוּץ־לָאָרֶץ, שֶׁגַּם שָׁם נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, בִּבְחִינַת "וָאֶהְיֶה לָהֶם לְמִקְדָּשׁ מְעָט" (יְחֶזְקֵאל יא, טז). וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁמַּמְשִׁיכִין עָלֵינוּ עַל־יְדֵי רוּחַ קָדְשָׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם מַכְנִיסִין אוֹתָנוּ בְּכָל פַּעַם מֵחוּץ לִפְנִים לִבְחִינַת בַּיִת שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ - קְדֻשַּׁת הַתּוֹרָה שֶׁמַּתְחֶלֶת בְּבֵי״ת - **בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ**, שֶׁהִיא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה עִקַּר קְדֻשַּׁת הַבַּיִת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָסִין מֵחוּץ לִפְנִים, וּמִי שֶׁיִּתְחַזֵּק בָּזֶה - יִזְכֶּה שֶׁיִּתְהַפֵּךְ כָּל הַגָּלוּת לְטוֹבָה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לִבְנִין הַבַּיִת לָעָתִיד בְּהִתְחַדְּשׁוּת נְפָלָא, כִּי אָז יִהְיֶה עִקַּר הַהִתְחַדְּשׁוּת לְטוֹבָה בְּשְׁלֵמוּת נִפְלָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה מג, יט): "הִנְנִי עֹשֶׂה חֲדָשָׁה עַתָּה תִּצְמָח", וְכֵן הַרְבֵּה.

וְכָל זֶה הוּא בִּכְלָלְיוּת יִשְׂרָאֵל, וְכֵן הוּא בִּפְרָטְיוּת בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן, שֶׁכָּל הָעֲלִיּוֹת וִירִידוֹת וּבְשִׂעַת הִירִידָה הוּא בִּבְחִינַת "וְנָפִיק", בְּחִינַת "וּבְלֶכְתְּךָ בַדָּרֶךְ" - שֶׁיּוֹצֵא לְחוּץ מִבֵּית שֶׁהוּא גְּבוּל הַקְּדֻשָּׁה, וּכְשֶׁהוּא מִתְחַזֵּק אָז עַל־יְדֵי תֹּקֶף אֱמוּנָתוֹ שֶׁאֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם, וּמַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה נִפְלָאוֹת חֲדָשׁוֹת בְּכָל יוֹם, וְהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה בְּכֹחַ הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁזָּכוּ לְהִתְחַדְּשׁוּת נִפְלָא בְּכָל עֵת, אֲזַי זוֹכֶה שֶׁהַיְרִידָה הִיא תַּכְלִית הָעֲלִיָּה, כִּי עַל־יְדֵי הַיְרִידָה בְּחִינַת 'וְנָפִיק', עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יִתְחַדֵּשׁ מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ וַיַּחֲזֹר וְיִכְנַס לְבֵיתוֹ מְחֻדָּשׁ. וְעַל־כֵּן בְּכָל פַּעַם שֶׁחוֹזְרִין וְנִכְנָסִין מֵחוּץ לַבַּיִת - צְרִיכִין לְהַנִּיחַ יָדוֹ עַל הַמְּזוּזָה וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת הַמְּזוּזָה שֶׁהִיא קְדֻשַּׁת הַבַּיִת מֵחָדָשׁ, כְּמוֹ שֶׁבְּכָל שָׁנָה יוֹצְאִין מִבַּיִת לַסֻּכָּה כְּדֵי לְחַדֵּשׁ קְדֻשַּׁת בֵּיתוֹ כַּנַּ״ל, וּמִשָּׁם מַמְשִׁיכִין הַקְּדֻשָּׁה לְחַדֵּשׁ מֹחוֹ שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת בֵּיתוֹ בְּכָל צֵאתוֹ וּבוֹאוֹ, שֶׁזֶּהוּ **בְּחִינַת בְּשָׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדָּרֶךְ** - שֶׁהַזְהִיר אוֹתָנוּ לְדַבֵּר בְּתוֹרָתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: **וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ** וְכוּ', הַיְנוּ כַּנַּ״ל:

כה. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת מַה שֶּׁלִּפְעָמִים נִתְגָּרֶשׁ אֶחָד מִבֵּיתוֹ לְאֵיזֶה זְמַן וְאַחַר־כָּךְ חוֹזֵר לְבֵיתוֹ וְהַכֹּל לְטוֹבָה, וְכַנַּ״ל:

כו. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת מִזְמוֹר שִׁיר **חֲנֻכַּת הַבַּיִת** (תְּהִלִּים פֶּרֶק ל) שֶׁאוֹמְרִים בְּכָל יוֹם, כִּי בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת, שֶׁהִיא בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהִיא בְּחִינַת הִתְחַדְּשׁוּת הַמֹּחִין - צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ. וְעַל־כֵּן מְזַכִּירִין שָׁם בְּיוֹתֵר מַעְנִין הַהִתְחַזְּקוּת, שֶׁמְּשַׁבְּחִין לַהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁהָיָה בְּעָזְרוֹ לְהִתְחַזֵּק וְלִבְלִי לִפֹּל בְּשׁוּם אֹפֶן כְּמוֹ שֶׁכָּל הַמִּזְמוֹר מְדַבֵּר מִזֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: **אֲרוֹמִמְךָ ה' כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי וְכוּ' ה' הֶעֱלִיתָ מִן שְׁאוֹל נַפְשִׁי חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי בוֹר וְכוּ'**, עַד שֶׁמְּסַיֵּם: **הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי** וְכוּ', כִּי הַכֹּל מִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה כַּנַּ״ל. וְזֶה שֶׁסִּיֵּם: **לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם** וְכוּ', כִּי עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַכָּבוֹד שֶׁמְּשָׁם נִמְשָׁךְ הָרוּחַ נְבוּאָה וְכוּ' כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ - ׳יְזַמֶּרְךָ דַּיְקָא, בְּחִינַת זֶמֶר וְשִׁיר שֶׁהוּא נִגּוּן הַמְזַכֶּה שָׁם, שֶׁיִּתְעַר (שֶׁיִּתְעוֹרֵר) לֶעָתִיד בְּעֵת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, עַיֵּן שָׁם, שֶׁזֶּה עִקַּר הַתִּקּוּן וְהַתִּקְוָה שֶׁל כָּל אֶחָד, כַּמּוּבָן שָׁם וְכַנַּ״ל:

כז. **וְזֶה** וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ וַיֵּצֵא עֵשָׂו וְכוּ׳ (בְּרֵאשִׁית כה, לד), שֶׁקָּם וְהָלַךְ וְלֹא נִשֵּׂק הַמְזוּזָה, כַּמּוּבָא (מִצְוֹת שְׁמוּרִים שַׁעַר מְזוּזָה). שֶׁכָּל זֶה נִסְמָךְ לַפָּסוּק (כז): **וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים.** וְאִיתָא בְּיִלְקוּט הָרְאוּבֵנִי שֶׁזֶּהוּ סוֹד מְזוּזוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמֶת, עַיֵּן שָׁם דָּבָר נִפְלָא, כִּי כָּל פְּגַם עֵשָׂו הוּא שֶׁהָיָה אִישׁ שָׂדֶה, שֶׁהוּא הֵפֶךְ קְדֻשַּׁת הַבַּיִת שֶׁקְּבוּעַ בּוֹ מְזוּזָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים, וְעִקַּר הַפְּגָם שֶׁלֹּא נִשֵּׂק הַמְזוּזָה, הֱיְנוּ שֶׁלֹּא הִמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת הַמְזוּזָה כְּשֶׁיָּצָא לַחוּץ לָשָׂדֶה, כִּי אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי שֶׁהוּא מִסְּטְרָא דְּיַעֲקֹב ׳אִישׁ תָּם׳, אֶפְלּוּ כְּשֶׁיּוֹצֵא לַחוּץ מַנִּיחַ יָדוֹ עַל הַמְזוּזָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת הַמְזוּזָה גַּם בְּהֵיוֹתוֹ בַּחוּץ עַל־יְדֵי כֹּחַ קְדֻשַּׁת סֵכָּה, שֶׁהוּא גַּם כֵּן בְּחִינַת יַעֲקֹב, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית לג, יז): ״וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת״ וְכַנַּ״ל. אֲבָל עֵשָׂו הַהֵפֶךְ מִכָּל זֶה, כְּשֶׁיּוֹצֵא לַחוּץ אֵינוֹ מַנִּיחַ יָדוֹ עַל הַמְזוּזָה, כִּי אֵין לוֹ אֱמוּנָה, וְעַל־כֵּן הוּא ׳אִישׁ שָׂדֶה׳ מַמָּשׁ, כִּי עֵשָׂו בִּבְחִינַת פְּגַם מְזוּנָא דְּגוּפָא שֶׁהוּא הֵפֶךְ מְזוּנָא דְּנִשְׁמְתָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת ״הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב״, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה ״יָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו״ וְכוּ׳ (שָׁם כה, כו), כַּמְבֹאָר כָּל זֶה בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁכָּל קְדֻשַּׁת הָאֱמוּנָה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּחִינַת (שָׁם כז, כב): הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְעַל־כֵּן הָיָה כָּל פְּגַם עֵשָׂו עַל־יְדֵי אֲכִילָה שֶׁאָמַר (שָׁם כה, ל): ״הַלְעִיטֵנִי נָא״ וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן מִקְשָׁר וְנִסְמָךְ יָפֶה כָּל פָּרָשָׁה זֹאת עַל־יְדֵי כָּל הַנַּ״ל:

הִלְכוֹת מְזוּזָה

הֲלָכָה א

קְבִיעוּת מְזוּזָה בְּבַיִת

עַל־פִּי מַה שֶּׁכָּתַב רַבֵּנוּ (בְּסִימָן רסה): שֶׁצָּרִיךְ לִבְנוֹת הַבַּיִת בְּחָכְמָה בִּבְחִינַת ״בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת״, אֲבָל כְּשֶׁבּוֹנֶה בִּלְא חָכְמָה - מִתְמַסְכֵּן, בְּחִינַת פְּגַם הַחָכְמָה, בְּחִינַת (קֹהֶלֶת ט, טז): ״חָכְמַת הַמִּסְכֵּן בִּזְוִיָּה״. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי מְצִוַּת סֻכָּה יְכוֹלִין לִבְנוֹת וְלֹא יִזֹּק, כִּי סֻכָּה הוּא בְּחִינַת בִּינָה שֶׁעַל יָדָהּ יְכוֹלִין לִבְנוֹת, עַיֵּן שָׁם:

וְזֶה בְּחִינַת מְזוּזָה, כִּי אִיתָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ (בְּסִימָן כג): שֶׁהַמְּזוּזָה הִיא בְּחִינַת עֲשִׁירוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אִיּוֹב כב, כה): ״וְהָיָה שַׁדַּי׳ בְּצָרֶיךָ וְכֶסֶף תּוֹעָפוֹת לָךְ״, עַיֵּן שָׁם:

הֲלָכָה ב

א. **עַל־פִּי** הַמַּאֲמָר ׳תִּקְעוּ׳ הַמַּתְחִיל מִתּוֹכָחָה בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח.

כִּי אִיתָא שָׁם בְּתַחִלַּת הַמַּאֲמָר, וּמוּבָא לְעֵיל כַּמָּה פְּעָמִים (הִלְכוֹת מַתָּנוֹת כְּהוּנָּה, הֲלָכָה א; וְהִלְכוֹת סִימָנֵי בְּהֵמָה וְחַיָּה, הֲלָכָה א), שֶׁעַל־יְדֵי הָאֲכִילָה שֶׁהִיא מְזוֹנָא דְּגוּפָא נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, כִּי עַל־יְדֵי הָאֲכִילָה מַגְבִּירִין חַס וְשָׁלוֹם עָקֵב דְּסִטְרָא אָחֳרָא, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים מא, י): ״אוֹכֵל לַחְמִי הִגְדִּיל עָלַי עָקֵב״ וְכוּ׳. וְהַתִּקּוּן לָזֶה הוּא בְּחִינַת קוֹל וְכוּ׳, וְלָבֹא לִבְחִינַת זֶה הַקּוֹל הוּא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה. כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְעִקַּר הָרַחֲמִים תָּלוּי בַּדַּעַת וְכוּ׳, וּכְשֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא יוֹנֶקֶת מֵהָרַחֲמָנוּת אֲזַי נִפְגָּם הָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת וְכוּ׳, וַאֲזַי ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, וּמִזֶּה בָּא תַּאֲוַת נְאוּף וְכוּ׳. וַאֲזַי כְּשֶׁיֵּשׁ תַּאֲוַת נְאוּף, פְּגַם הַדַּעַת, שֶׁאָז ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא בּוֹלַעַת אוֹתָהּ, כִּי הַסִּטְרָא אָחֳרָא הִיא בְּחִינַת דִּינִים, וְעַל־כֵּן הִיא בּוֹלַעַת חַס וְשָׁלוֹם אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, אֲזַי צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיִּתְפַּלֵּל ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, כִּי זֹאת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין, עוֹמֶדֶת לוֹ לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא בְּצִוָּארוֹ, עַד שֶׁמְּכָרֵחַ לְהָקִיא כָּל מַה שֶּׁבָּלַע מֵהַקְּדֻשָּׁה, בִּבְחִינַת (אִיכָה כ, טו): ״חַיִל בָּלַע וַיְקִאֲנוּ״ וְכוּ׳, וַאֲזַי מַקִּיא וּמוֹצִיא כָּל הַדַּעַת וְהַתְּפִלּוֹת וְהָרַחֲמָנוּת שֶׁבָּלַע, וְחוֹזֵר הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה וַאֲזַי נַעֲשִׂים גֵּרִים וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר שָׁם עַיֵּן שָׁם. וְעַל־יְדֵי־זֶה

תוכחת משה

מֹשֶׁה הִזְכִּיר כָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהִכְעִיסוּ לְפָנָיו כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּמִּדְבָּר בָּעֲרָבָה וְכוּ' וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י שֶׁמָּנָה כָּאן כָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהִכְעִיסוּ לְפָנָיו וְכוּ' הַיְנוּ כִּי הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה הָיָה תּוֹכָחָה שֶׁל חֶסֶד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח) עַיֵּן שָׁם שֶׁאָמַר מֹשֶׁה תּוֹכַחְתּוֹ בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יְעוֹרֵר חַס וְשָׁלוֹם עַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ הָרֵיחַ רַע שֶׁל הַמַּעֲשִׂים רָעִים שֶׁעָשׂוּ וְיַחֲלִישׁ אוֹתָם חַס וְשָׁלוֹם עַל־יְדֵי זֶה רַק אַדְרַבָּא עַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ יְחַזֵּק אוֹתָם וְיוֹסִיף וְיִתֵּן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְעַל־כֵּן הִזְכִּיר כָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהִכְעִיסוּ לְפָנָיו כָּל הַמְּקוֹמוֹת דַּיְקָא כִּי בָּזֶה הִזְכִּיר לָהֶם זְכוּת וְחֶסֶד כִּי הוּא קַיֵּם אַל תָּדִין אֶת חֲבֵרְךָ עַד שֶׁתַּגִּיעַ לִמְקוֹמוֹ כִּי הוּא זָכָה לֶאֱחֹז בְּכִסֵּא הַכָּבוֹד בְּחִינַת מְאַחֵז פְּנֵי כִּסֵּא וְכוּ' שֶׁעַל־יְדֵי זֶה הָיָה בִּבְחִינַת מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְעַל־כֵּן יָדַע שֶׁכָּל אֵלּוּ הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהִכְעִיסוּ בָּהֶם לִפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא הַמְּקוֹמוֹת בְּעַצְמָן גָּרְמוּ לָהֶם לַחֲטֹא כִּי עָבְרוּ בַּמִּדְבָּר מְקוֹם נָחָשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְצִמָּאוֹן וְכוּ' שֶׁהֵם מְקוֹם תֹּקֶף הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא כַּיָּדוּעַ וְהָיוּ צְרִיכִים לִלְחֹם עִם קְלִפּוֹת קָשׁוֹת וַעֲצוּמוֹת שֶׁהָיוּ בִּמְקוֹמוֹת כָּאֵלּוּ. וְזֶה גָּרַם לָהֶם שֶׁכַּמָּה פְּעָמִים לֹא יָכְלוּ לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן וְנִכְשְׁלוּ בַּמֶּה שֶׁנִּכְשְׁלוּ וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל פָּסוּק וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בַּשִּׁטִּים וְכוּ' שֶׁהַמָּקוֹם גָּרַם לָהֶם לַחֲטֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ. נִמְצָא שֶׁבָּזֶה שֶׁהִזְכִּיר אֶת הַמְּקוֹמוֹת דַּיְקָא שֶׁהִכְעִיסוּ לְפָנָיו בָּזֶה הִמְצִיא לָהֶם זְכוּת. (ערלה ד אות טז)

והריחו ביראת ה'

הָמָן סָבַר שֶׁהַיְרָאָה נָפְלָה כָּל כָּךְ עַד שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לְהַגְבִּיר הַיִּרְאוֹת הַנְּפוּלוֹת מְאֹד שֶׁמִּשָּׁם תֹּקֶף כָּל הַדִּינִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כַּיָּדוּעַ וְעַל־כֵּן רָצָה לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד מִגְּדֶל תֹּקֶף הַדִּינִים עַל־יְדֵי הִתְגַּבְּרוּת הַיִּרְאוֹת הַנְּפוּלוֹת אָז כַּנַ"ל. וְסָבַר שֶׁאֵין מִי שֶׁיּוּכַל לְהַעֲלוֹת יִרְאוֹת נְפוּלוֹת כָּאֵלֶּה וּלְהַמְתִּיק וּלְבַטֵּל דִּינִים חֲזָקִים וְקָשִׁים כָּאֵלֶּה אֲבָל ה' יִתְבָּרֵךְ חָמַל עַל עַמּוֹ וְשָׁלַח לִפְנֵיהֶם אֶת מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר שֶׁגָּזְרוּ לְיִרְאָה עִלָּאָה מְאֹד מְאֹד עַד שֶׁהָיָה לָהֶם כֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ בְּצַעֲקָתָם וְתַעֲנִיתָם הַיִּרְאָה עִלָּאָה דְּעִלָּאָה שֶׁמֵּימִשִׁיךְ מָשִׁיחַ בָּעוֹלָם שֶׁהִיא בְּחִינַת רֵיחַ בְּחִינַת וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת ה' שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר שֶׁנִּקְרָאִים עַל שֵׁם הָרֵיחַ הַנִּפְלָא מְאֹד מְאֹד בְּחִינַת מָר דְּרוֹר בְּשָׂמִים רֹאשׁ שֶׁהוּא רֹאשׁ לְכָל הָרֵיחוֹת וְהַבְּשָׂמִים שֶׁל שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. וְעִקַּר הָרֵיחַ הַטּוֹב הוּא בְּחִינַת יִרְאָה בְּחִינַת וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת ה'. וְכַמּוּבָן בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ־תּוֹכָחָה (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח) וְכֵן אֶסְתֵּר נִקְרֵאת הֲדַסָּה עַל שֵׁם הָרֵיחַ הַטּוֹב בְּחִינַת אִשָּׁה יִרְאַת ה'. (בכור בהמה טהורה ד אות ז).

נִתְפַּשֵּׁט הַנְּבוּאָה וְכוּ' וְזוֹכִין לַקּוֹל הַנַּ"ל, שֶׁעַל יָדוֹ גְּדֹלִים כָּל הָרֵיחוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מָשִׁיחַ וְכוּ'. עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. וְזֶה בְּחִינַת קְרִיעַת יַם־סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, ☜ עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב:

ב. **וְזֶה** בְּחִינַת אִסּוּר חָדָשׁ, שֶׁאָסוּר לֶאֱכֹל מֵחַמֵּשֶׁת מִינֵי דָּגָן עַד שֶׁשָּׁה עָשָׂר בְּנִיסָן, שֶׁאָז מַקְרִיבִין עֹמֶר שְׂעוֹרִים. כִּי עֹמֶר שְׂעוֹרִים הוּא עִנְיַן חִדּוּשׁ, שֶׁמַּקְרִיבִין מֵאֲכַל בְּהֵמָה לְקָרְבָּן. אַךְ בֶּאֱמֶת הוּא בַּבְּחִינָה הַנַּ"ל, כִּי הוּא בְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת עֹמֶר שְׂעוֹרִים, כִּי הַקָּרְבָּן הוּא בִּבְחִינַת תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת כו.) שֶׁהַתְּפִלָּה בִּמְקוֹם קָרְבָּן, וּכְשֶׁמַּקְרִיבִין מֵאֲכַל בְּהֵמָה לְקָרְבָּן, זֶה בְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', כִּי אָדָם הוּא בְּחִינַת דַּעַת וְרַחֲמִים, וּבְהֵמָה הִיא הֶעְדֵּר הַדַּעַת וְהָרַחֲמִים, כִּי רַחֲמִים וְדַעַת הֵם בְּחִינָה אַחַת, כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה, כַּמְבֹאָר בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁמַּקְרִיבִין עֹמֶר שְׂעוֹרִים שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה, בְּחִינַת דִּין - זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה וְקָרְבָּן בִּבְחִינַת דִּין.

וַאֲזַי הַסִּטְרָא אָחֳרָא רוֹצֶה לִבְלֹעַ אוֹתוֹ הַקָּרְבָּן מֵחֲמַת שֶׁהוּא מִצִּדּוֹ, כִּי הַסִּטְרָא אָחֳרָא הִיא בִּבְחִינַת בַּהֲמִיּוּת - פְּגַם הַדַּעַת וְהָרַחֲמִים, בְּחִינַת דִּינִים. וְעַל־כֵּן הִיא רוֹצָה לִבְלֹעַ קָרְבָּן כָּזֶה שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה, אֲבָל מֵאַחַר שֶׁהַכֹּהֲנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת בַּעֲלֵי כֹּחַ, כִּי הַכֹּהֲנִים נִקְרָאִים "אַנְשֵׁי חַיִל גִּבּוֹרֵי כֹחַ", כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל עַל פָּסוּק (קֹהֶלֶת יב, ג): "וְהִתְעַוְּתוּ אַנְשֵׁי הֶחָיִל" - אֵלּוּ הַכֹּהֲנִים וְכוּ' (קֹהֶלֶת רַבָּה יב, ז). וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהַכֹּהֲנִים קְדוֹשִׁים בַּעֲלֵי כֹּחַ מַקְרִיבִין הָעֹמֶר שְׂעוֹרִים בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ, אָזַי כְּשֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא רוֹצָה לִבְלֹעַ הַקָּרְבָּן מֵחֲמַת שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה בִּבְחִינַת דִּין כַּנַּ"ל, אָזַי זֶה הַקָּרְבָּן שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה - עוֹמֵד לוֹ בְּצַוָּארוֹ, בִּבְחִינַת (אִיּוֹב מא, יד): "בְּצַוָּארוֹ יָלִין עֹז", כַּנַּ"ל לְעִנְיַן תְּפִלָּה, וַאֲזַי הוּא מֵכִרַּח לִתֵּן הֶקָּאוֹת בִּבְחִינַת 'חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ' וְכַנַּ"ל, וַאֲזַי מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ בְּעַל כָּרְחוֹ עַל־יְדֵי־זֶה כָּל הַדַּעַת וְהַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלַע.

וְזֶה צְרִיכִין אָז בְּי"ו בְּנִיסָן דַּיְקָא, כִּי אָז צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְהַתְחִיל לַעֲסֹק בְּתִקּוּן הַדַּעַת - לְתַקֵּן פְּגַם גָּלוּת מִצְרַיִם, כִּי בְּט"ו בְּנִיסָן יוֹצְאִין יִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר וָדוֹר מִזְּהֲמַת מִצְרַיִם, אַךְ אָז הִגְבִּיהַּ וְהֵרִים אוֹתָם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְמַעְלָה מִמַּדְרֵגָתָם, אֲבָל עֲדַיִן לֹא תִּקְּנוּ כְּלָל וְלֹא נִזְדַּכְּכוּ עֲדַיִן מִזְּהֲמָתָם, אֲבָל תֵּכֶף אַחַר יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, אָזַי חוֹזֵר הַדָּבָר בְּהַדְרָגָה וַאֲזַי צְרִיכִין לְהַתְחִיל לְתַקֵּן וּלְהִזְדַּכֵּךְ מִזְּהֲמַת מִצְרַיִם בְּהַדְרָגָה מִיּוֹם אֶל יוֹם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת סְפִירַת הָעֹמֶר כַּיָּדוּעַ. וְעִקַּר הַתִּקּוּן וְהַזִּכּוּךְ הוּא לְתַקֵּן פְּגַם הַדַּעַת, כִּי עִקַּר גָּלוּת מִצְרַיִם הָיָה מֵחֲמַת פְּגַם הַדַּעַת שֶׁפָּגַם אָדָם הָרִאשׁוֹן בַּאֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשַׁךְ יְנִיקָה לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא מִן הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה. וְעַכְשָׁו בְּט"ז בְּנִיסָן שֶׁהוּא רֹאשׁוֹן לִסְפִירַת יְמֵי טָהֳרָה וְזִכּוּךְ - אָנוּ צְרִיכִין לְתַקֵּן זֹאת, לְתַקֵּן פְּגַם הַדַּעַת, דְּהַיְנוּ לְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשָּׁה וְהַדַּעַת שֶׁבָּלְעָה הַסִּטְרָא אָחֳרָא לְהוֹצִיא בִּלְעוֹ מִפִּיו וּלְהַחֲזִיר הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה. וְזֶה עוֹשִׂין עַל־יְדֵי הַקְרֵבַת עֹמֶר שְׂעוֹרִים - מַאֲכַל בְּהֵמָה לְקָרְבָּן, שֶׁזֶּה בְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁעוֹמֵד לוֹ לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא בְּצַוָּארוֹ כַּנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיא וּמַקִּיא כָּל הַקְּדֻשָּׁה וְהַדַּעַת בְּעַל כָּרְחוֹ, וְחוֹזֵר הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה וְנִשְׁלָם וְנִתְתַּקֵּן הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה, כִּבְיָכוֹל. וְעַל־כֵּן מַתְחִילִין לִסְפֹּר סְפִירַת הָעֹמֶר שֶׁהוּא לְטַהֵר עַצְמֵנוּ מִזְּהֲמַת מִצְרַיִם לְתַקֵּן פְּגַם הַדַּעַת. וְעִקַּר הַסְפִירָה הוּא לְהַקְרֵבַת הָעֹמֶר שְׂעוֹרִים כְּמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים, יוֹם אֶחָד לָעֹמֶר, שְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר. כִּי עִקַּר הַסְּפִירָה הִיא לְהַקְרֵבַת הָעֹמֶר שְׂעוֹרִים, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן הוּא עַל־יְדֵי הָעֹמֶר שְׂעוֹרִים כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן הָעֹמֶר מַתִּיר תְּבוּאָה חֲדָשָׁה לַאֲכִילָה (מִנְחוֹת סח.), כִּי קֹדֶם הַקְרֵבַת הָעֹמֶר אָנוּ אֲסוּרִים לֶאֱכֹל תְּבוּאָה חֲדָשָׁה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְגַּבֵּר מִזּוֹנָא דְּגוּפָא חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְגַּבֵּר חַס וְשָׁלוֹם עֶקֶב דְּסִטְרָא אָחֳרָא, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים מא, י): "אוֹכֵל לַחְמִי הִגְדִּיל עָלַי עָקֵב" וְכַנַּ"ל. וְעִקַּר הָאִסּוּר הוּא רַק בַּאֲכִילַת לֶחֶם דַּיְקָא, דְּהַיְנוּ חֲמֵשֶׁת מִינֵי דָּגָן שֶׁהֵם קְרוּיִים לֶחֶם, כִּי הַדַּעַת תָּלוּי בַּאֲכִילָה שֶׁכְּפִי קְדֻשַּׁת הָאֲכִילָה כֵּן שְׁלֵמוּת הַדַּעַת, כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן יז). וְעִקַּר הַדַּעַת הוּא תָּלוּי בִּבְחִינַת הַלֶּחֶם שֶׁהוּא מֵחֲמֵשֶׁת מִינֵי דָּגָן שֶׁהֵם בְּחִינַת דַּעַת בְּחִינַת הֵא הַדַּעַת (סִימָן נג). וְעַל־כֵּן עִקַּר הַסְּעֻדָּה עַל שֵׁם הַלֶּחֶם, כִּי הוּא עִקַּר הַחֲשִׁיבוּת, כִּי עִקַּר הַדַּעַת הַנִּשְׁלָם עַל־יְדֵי הָאֲכִילָה הוּא תָּלוּי בִּבְחִינַת לֶחֶם דַּיְקָא כַּנַּ"ל.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת חֹדֶשׁ הֲלָכָה ב

יוֹרֶה דֵּעָה

קמו

וְעַל־כֵּן עִקַּר הַחֵשֶׁק שֶׁלֹּא תִּתְגַּבֵּר עָקֵב דְּסִטְרָא אָחֳרָא עַל־יְדֵי הָאֲכִילָה הוּא בַּאֲכִילַת לֶחֶם דַּיְקָא שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת, כִּי עִקַּר יְנִיקָתָם הוּא מֵהַדַּעַת שֶׁהוּא עִקַּר הַחִיּוּת, כַּיָּדוּעַ. וְזֶה בְּחִינַת "אוֹכֵל לַחְמִי הִגְדִּיל" וְכוּ', 'אוֹכֵל לַחְמִי' דַּיְקָא, כִּי עִקַּר הִתְגַּבְּרוּת עָקֵב דְּסִטְרָא אָחֳרָא הוּא עַל־יְדֵי עִקַּר הָאֲכִילָה שֶׁהוּא לֶחֶם, שֶׁהוּא עִקַּר הַדַּעַת שֶׁשָּׁם הֵם אוֹרְבִים וּמְצַפִּים תָּמִיד לִינֹק מִשָּׁם מִבְּחִינַת דַּעַת, שֶׁהוּא חִיּוּת כָּל הַדְּבָרִים.

וְעַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל לֶחֶם מֻחֲמָשֶׁת מִינֵי דָּגָן כִּי אִם עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַנַּ"ל, דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי הַקְרָבַת הָעֹמֶר שְׁעוֹרִים שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הַדַּעַת כַּנַּ"ל וְנִתְתַּקֵּן הָאֲכִילָה עַל־יְדֵי־זֶה, כַּמְבֹאָר שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל שֶׁעַל־יְדֵי בְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַקּוֹל הַנַּ"ל שֶׁעַל יָדוֹ נִתְתַּקֵּן פְּגַם הָאֲכִילָה שֶׁהִיא מְזוֹנָא דְּגוּפָא, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. וְעַל־כֵּן אָסוּר לֶאֱכֹל תְּבוּאָה חֲדָשָׁה עַד הַקְרָבַת הָעֹמֶר, כִּי הַתְּבוּאָה שֶׁהוּא הַלֶּחֶם שֶׁהוּא הָעִקַּר הָאֲכִילָה, בְּחִינַת דַּעַת, אִי אֶפְשָׁר לְאָכְלוֹ כִּי אִם עַל־יְדֵי הִתְקוּן הַנַּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַקְרָבַת עֹמֶר שְׂעוֹרִים, שֶׁהִיא בְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן פְּגַם הָאֲכִילָה, כַּמְבֹאָר שָׁם הֵיטֵב:

ג. **וְעַל־כֵּן** הָיָה מַפֶּלֶת הָמָן בְּט"ז נִיסָן, כִּי אָז נִתְלָה (מְגִלָּה טו. וּבְרַ"שׁ דִּבּוּר הַמַּתְחִיל "יוֹם טוֹב"), כִּי עַל־יְדֵי 'תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, עַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁלָם הַדַּעַת וְנִתְתַּקֵּן פְּגַם תַּאֲוַת נְאוּף, שֶׁהִיא בְּחִינַת פְּגַם הַדַּעַת, פְּגַם זֶהֳמַת מְצָרִים. וְזֶהוּ בְּחִינַת מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, כַּמְבֹאָר שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם. כִּי מַפֶּלֶת הָמָן עֲמָלֵק שֶׁיְּנִיקָתוֹ מֵהַדַּעַת הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל, שֶׁהִיא בְּחִינַת עֹמֶר שְׂעוֹרִים, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב.

וְעַל־כֵּן כַּמָּה וְכַמָּה אֻמּוֹת שֶׁבָּאוּ עַל יִשְׂרָאֵל הָיָה לָהֶם מַפָּלָה גְּדוֹלָה בַּלַּיְלָה הַזֶּה שֶׁל קְצִירַת הָעֹמֶר שְׂעוֹרִים, כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (עֵין וַיִּקְרָא רַבָּה כח, ו), כִּי כֹּחַ כָּל הָאֻמּוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת מַלְכוּת הָרְשָׁעָה, עִקַּר הִתְגַּבְּרוּתָם חַס וְשָׁלוֹם הוּא עַל־יְדֵי שֶׁיּוֹנֶקֶת הַסִּטְרָא אָחֳרָא מֵהַדַּעַת וְהָרַחֲמָנוּת חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין הַמִּחִין בְּבְחִינַת מִחִין דְּקַטְנוּת, בְּחִינַת דִּינִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הֵם מִתְגַּבְּרִים חַס וְשָׁלוֹם.

וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי עֹמֶר שְׂעוֹרִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּקוּן לָזֶה כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה הֵם נִכְנָעִים וְנוֹפְלִים:

ד. **וְעַל־כֵּן** זְמַן הַקְרָבַת הָעֹמֶר הוּא בְּט"ז בְּנִיסָן, כִּי אַחַר חֲצִי חֹדֶשׁ שֶׁהוּא ט"ז בַּחֹדֶשׁ, אָז מַתְחִיל מְעוּט הַיָּרֵחַ, וּמְעוּט הַיָּרֵחַ זֶה בְּחִינַת דִּינִים, בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּינִים, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת מַלְכוּת, בְּחִינַת לְבָנָה, וּצְרִיכָה לִהְיוֹת רַק בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְדַעַת, שֶׁהוּא עִקַּר מִלּוּי הַיָּרֵחַ, עִקַּר שְׁלֵמוּת הַמַּלְכוּת בִּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה מט, י): "כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם", בְּחִינַת (שְׁמוּאֵל־ב כב, נא): "וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד", וְעַל־יְדֵי קְטָרוּג הַיָּרֵחַ נִתְמַעֵט, זֶה בְּחִינַת מְעוּט הָרַחֲמִים וְהַדַּעַת, שֶׁהוּא עִקַּר הָאוֹר הַמֵּאִיר לַלְּבָנָה שֶׁנִּתְמַעֵט עַל־יְדֵי הַקְּטָרוּג וְנַעֲשָׂה בִּבְחִינַת דִּינִים חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁהֵם בָּאִים מִמְּעוּט הַיָּרֵחַ כַּיָּדוּעַ, וְעַל־כֵּן בְּעֵת מְעוּט הַיָּרֵחַ שֶׁהוּא אַחַר חֲצִי חֹדֶשׁ, דְּהַיְנוּ בְּיוֹם ט"ז, שֶׁאָז מַתְחִיל בְּחִינַת מְעוּט וְדִין, אָז צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיִּתְפַּלֵּל 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יוֹצִיא כָּל הַדַּעַת וְהָרַחֲמִים מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא שֶׁיְּנִיקָה עַל־יְדֵי מְעוּט הַיָּרֵחַ וְכוּ' וְכַנַּ"ל, וְזֶה בְּחִינַת עֹמֶר שְׂעוֹרִים כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן זְמַנּוּ בְּט"ז בְּנִיסָן שֶׁהוּא תֵּכֶף אַחַר חֲצִי חֹדֶשׁ בְּעֵת הַתְּחָלַת הַמְּעוּט שֶׁאָז צְרִיכִים זֶה הַתִּקּוּן וְכַנַּ"ל, וְעִקַּר הַדָּבָר הוּא רַק בְּחֹדֶשׁ נִיסָן - שֶׁהוּא רֹאשׁ חֳדָשִׁים כְּלָלִיּוּת כָּל הֶחֳדָשִׁים, וְאָז מִתְקַנִּים מְעוּט הַיָּרֵחַ בְּט"ז בּוֹ עַל־יְדֵי עֹמֶר שְׂעוֹרִים כַּנַּ"ל, כִּי נִיסָן הוּא רֹאשׁ וּכְלָלִיּוּת כָּל הֶחֳדָשִׁים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יב, ב): "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן" וְכוּ':

ה. **וְזֶה** בְּחִינַת שָׂעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁבָּא לְכַפָּרָה עַל מְעוּט הַיָּרֵחַ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (חֻלִּין ס:) עַל פָּסוּק (בְּמִדְבַּר כח, טו): "וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת לַה'" — 'הֲבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה' וְכוּ'. וְאִיתָא בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ פָּרָשַׁת פִּינְחָס (דַּף רמח.): שֶׁהַשָּׂעִיר הוּא מִסִּטְרָא דְּ"עַשָׂו אִישׁ שָׂעִר" (בְּרֵאשִׁית כז, יא), בְּחִינַת דִּין, וְהוּא מְקַבֵּל זֶה הַשָּׂעִיר. וְהִקְשָׁה שָׁם, אִם כֵּן, לָמָּה נֶאֱמַר 'לַה'"? עַיֵּן שָׁם הַתֵּרוּץ. וּלְפִי הַנַּ"ל מְיֻשָּׁב הֵיטֵב עַל נָכוֹן, כִּי זֶה הַשָּׂעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ הוּא מַמָּשׁ בְּחִינַת קָרְבָּן וּ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', כִּי הַשָּׂעִיר הוּא קָרְבָּן לַה', רַק שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין - מִסִּטְרָא דְּ"עַשָׂו אִישׁ שָׂעִיר",

וְעַל־יְדֵי־זֶה עָשָׂו שֶׁהוּא הַסִּטְרָא אָחֳרָא - מְקַבְּלוֹ וְרוֹצֶה לְבָלְעוֹ, אֲבָל זֶה הַשָּׂעִיר עוֹמֵד לוֹ בְּצַוָּארוֹ כַּנַּ״ל, עַד שֶׁמַּקִּיא וּמוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלַע, וְחוֹזֵר הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה וְנִשְׁלָם מְעוּט הַיָּרֵחַ וְנִתְתַּקֵּן הַכֹּל בִּשְׁלֵמוּת. נִמְצָא שֶׁהַכֹּל נָכוֹן, שֶׁהַשָּׂעִיר הוּא קָרְבָּן לַה׳, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן מְקַבְּלוֹ וְיוֹנֵק מִמֶּנּוּ עֲשָׂו, וְזֶה זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן כַּנַּ״ל, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה מַקִּיא וּמוֹצִיא כָּל הַדַּעַת וְהַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלַע וְכוּ׳ כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת עֹמֶר שְׂעוֹרִים שֶׁקָּרֵב בְּט״ז בְּנִיסָן בְּעֵת הַתְחָלַת מְעוּט הַיָּרֵחַ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן שֶׁכָּלוּל מִכָּל הַחֳדָשִׁים כַּנַּ״ל, וְזֶה בְּחִינַת עֹמֶר שְׂעוֹרִים - לְשׁוֹן נוֹפֵל עַל לָשׁוֹן, בְּחִינַת עֵשָׂו אִישׁ שָׂעִיר, בְּחִינַת שְׂעִיר עִזִּים הַנַּ״ל, כִּי עֹמֶר שְׂעוֹרִים הוּא גַּם כֵּן בִּבְחִינָה זוֹ, כִּי הוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. אַךְ זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן כִּי עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא ״חֵיל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ״ (איוב כ, טו), ׳וַיְקִאֶנּוּ׳ דַּיְקָא, בְּחִינַת הֶקָאוֹת מַמָּשׁ, שֶׁמֻּכְרָח לִתֵּן הֶקָאוֹת עַל־יְדֵי־זֶה הַקָּרְבָּן שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁהוּא רוֹצֶה לְבָלְעוֹ וְהוּא עוֹמֵד לוֹ בְּצַוָּארוֹ עַד שֶׁמֻּכְרָח לִתֵּן הֶקָאוֹת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, כַּמְבֹאָר הֵיטֵב בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל לְעִנְיַן תְּפִלָּה, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. וְזֶה חֵ״יל בָּ״לַע וַ״יְקִאֶנּוּ רָאשֵׁי תֵּבוֹת שֶׁל זֶה הַפָּסוּק שֶׁהוּא שֵׁם קָדוֹשׁ כַּמּוּבָא (פרי עץ חיים שער העמידה פרק יח), הוּא בְּגִימַטְרִיָּא י״ו, הַיְנוּ בְּחִינַת י״ו בְּנִיסָן, שֶׁאָז מַקְרִיבִין עֹמֶר שְׂעוֹרִים שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה ״חֵיל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ״ כַּנַּ״ל. וְכֵן מוּבָן בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, שֶׁסּוֹד הַקָּרְבַּת הָעֹמֶר הוּא בִּבְחִינַת ״חֵיל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ״, כְּדֵי שֶׁיִּבָּרֵר מ״אֵשֶׁת חַיִל״ (משלי יב, ד), בְּחִינַת מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁנִּתְתַּקֵּן עַל־יְדֵי עֹמֶר שְׂעוֹרִים בִּבְחִינַת תִּקּוּן מְעוּט הַיָּרֵחַ כַּנַּ״ל, וְהָבֵן, עַיֵּן שָׁם בַּזֹּהַר בְּפָרָשַׁת אֱמֹר (דף צז:):

ו. **וְזֶה** בְּחִינַת קְרִיעַת יַם־סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, שֶׁהַכֹּל הָיָה בִּימֵי הַסְּפִירָה קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה, כִּי אִיתָא שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל, שֶׁהַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל הִיא בְּחִינַת קְרִיעַת יַם־סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, עַיֵּן שָׁם. וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִנְבוּאָה שֶׁהִיא בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁאָז זָכוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לִנְבוּאָה, וְכָל זֹאת נַעֲשָׂה בִּימֵי הַסְּפִירָה עַל־יְדֵי הַקְרָבַת עֹמֶר שְׂעוֹרִים שֶׁהוּא בְּחִינָה הַנַּ״ל, בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה קְרִיעַת יַם־סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק וְזוֹכִין לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּסוֹף יְמֵי סְפִירַת הָעֹמֶר כַּנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל הֵיטֵב וְתָבִין:

ז. **וְזֶה** שֶׁכָּתוּב בִּמְגִלַּת רוּת (א, כב): ״וְהֵמָּה בָּאוּ בֵּתְחִלַּת קְצִיר שְׂעֹרִים״. וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (רש״י שם): ׳בְּקְצִירַת הָעֹמֶר הַכָּתוּב מְדַבֵּר׳. כִּי עַל־יְדֵי עֹמֶר שְׂעוֹרִים נִתְתַּקֵּן מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה כַּנַּ״ל, וּמַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה הִיא בְּחִינַת מַלְכוּת מָשִׁיחַ. וְכֵן מְבֹאָר שָׁם בְּדִבְרֵי הַמַּאֲמָר הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, זוֹכִין לְרִיחַ שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ, כַּמְבֹאָר שָׁם עַל פָּסוּק (בראשית מט, טו): ״וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב וְכוּ׳ וַיְהִי לְמַס עֹבֵד״, בְּחִינַת מָשִׁיחַ שֶׁיֵּצֵא מֵעוֹבֵד שֶׁנּוֹלַד מֵרוּת. וְעַל־כֵּן בְּעֵת שֶׁבָּאתָה רוּת וְנָעֲמִי לְשָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נוֹלַד שַׁלְשֶׁלֶת מַלְכוּת דָּוִד מָשִׁיחַ, עַל־כֵּן מְגִלָּה הַפָּסוּק שֶׁזְּמַן בִּיאָתָם הָיָה בְּעֵת קְצִירַת עֹמֶר שְׂעוֹרִים, כִּי תִּקּוּן מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת מָשִׁיחַ, נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי בְּחִינַת עֹמֶר שְׂעוֹרִים כַּנַּ״ל, גַּם רוּת הָיְתָה גֵּר צֶדֶק, וְגֵרִים נַעֲשִׂים עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ הַנַּ״ל, עַל־כֵּן בָּאתָה בְּעֵת קְצִירַת הָעֹמֶר דַּיְקָא, וְכַנַּ״ל:

שַׂיָּךְ לְעֵי״ל

וְזֶה שֶׁאָמַר הָמָן (מגלה טז.): ׳אָתֵי עֹמֶר שְׂעוֹרִים וְנִצַּח אוֹתִי׳. כִּי עֹמֶר שְׂעוֹרִים דַּיְקָא נִצַּח אֶת הָמָן־עֲמָלֵק כַּנַּ״ל. כִּי עִקַּר מַפַּלְתּוֹ עַל יְדֵי זֶה כַּנַּ״ל, וְנִתְבַּטֵּל מַלְכוּת הָרְשָׁעָה וְנִתְעַלֶּה מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה, בְּחִינַת מַלְכוּת־מָשִׁיחַ, כַּנַּ״ל:

הֲלָכָה ג

א. **עַל־פִּי** הַמַּאֲמָר ׳דִּרְשׁוּ ה׳ וְעֻזּוֹ׳ בַּסֵּפֶר הָרִאשׁוֹן בְּסִימָן ל״ז, עַיֵּן שָׁם כָּל הַמַּאֲמָר כֻּלּוֹ.

וְהַכְּלָל, שֶׁכָּל אָדָם צָרִיךְ לְהַכְנִיעַ הַגּוּף לְגַבֵּי הַנֶּפֶשׁ, דְּהַיְנוּ הַחֹמֶר בְּחִינַת מִיתָה, בְּחִינַת סִכְלוּת שֶׁל הַגּוּף שֶׁל הָאַרְבַּע יְסוֹדוֹת שֶׁהִיא בְּחִינַת בְּהֵמָה, סִכְלוּת, חֹשֶׁךְ, שִׂכְחָה, חָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, לְגַבֵּי הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא בְּחִינַת צוּרָה, אָדָם, חָכְמָה, אוֹר, זְכָרוֹן, חָכְמוֹת הַתּוֹרָה. עַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַפְרִישׁ עַצְמוֹ מִכָּל תַּאֲוֹת

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת עֲרֵלָה הֲלָכָה ג

יוֹרֶה דֵּעָה

קם

עַל־יְדֵי בּוּשָׁה, כְּדֵי לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי הָאֲכִילָה שֶׁאוֹכְלִין שָׁם לִבְחִינַת חַיִּים נִצְחִיִּים בְּחִינַת שִׁפְלוּת, בְּחִינַת אַיִן, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאָבֶן שְׁתִיָּה שֶׁמְּשַׁם הַשְׁתַּת הָעוֹלָם, כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת (איוב לט, כח-כט): ״סֶלַע יִשְׁכֹּן וְיִתְלַנָּן, מִשָּׁם חָפַר אֹכֶל״, שֶׁפָּרַשׁ שָׁם רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמַאֲמַר הַנַּ״ל פָּסוּק זֶה לְעִנְיַן בֵּאוּרֵי הַתּוֹרָה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְזֶהוּ ״סֶלַע״ - הוּא בְּחִינַת הָאָבֶן שְׁתִיָּה, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשׁ״י שָׁם, כִּי בְּחִינַת הָאָבֶן שְׁתִיָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת שִׁפְלוּת, בְּחִינַת אַיִן, בְּחִינָה זוֹ זוֹכִין עַל־יְדֵי בֵּאוּרֵי הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּאֵר וְכוּ׳, שֶׁזֶּה גַּם כֵּן בְּחִינַת סֶלַע כַּנַּ״ל, כִּי כֻּלּוֹ חַד, כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה כַּנַּ״ל, כִּי שִׁפְלוּת בְּחִינַת אֶבֶן שְׁתִיָּה - נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בֵּאוּרֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּאֵר וְסֶלַע כַּנַּ״ל. שֶׁעִקַּר תִּקּוּן הָאֲכִילָה בָּא מִשָּׁם, בְּחִינַת ״מִשָּׁם חָפַר אֹכֶל״ - לְשׁוֹן ״וְחָפְרָה הַלְּבָנָה״ (ישעיה כד, כג), בְּחִינַת אֲכִילָה עִם בּוּשָׁה, שֶׁזֶּה עִקַּר תִּקּוּן הָאֲכִילָה כַּנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב בְּמַאֲמַר הַנַּ״ל, וְדוֹ״ק הֵיטֵב הֵיטֵב:

ה. **וְזֶה** בְּחִינַת אֲכִילַת שַׁבָּת שֶׁהִיא יְקָרָה מְאֹד, כִּי שַׁבָּת הִיא בְּחִינַת בּוּשָׁה וּתְשׁוּבָה, וְעַל־כֵּן אָז הָאֲכִילָה הִיא בְּקִדֻּשָּׁה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְזוֹכִין עַל יָדָהּ לְחַיִּים נִצְחִיִּים שֶׁל עוֹלָם הַבָּא כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן עִקַּר עִנְג שַׁבָּת הוּא הָאֲכִילָה שֶׁל שַׁבָּת, כִּי בְּשַׁבָּת צְרִיכִין דַּיְקָא לֶאֱכֹל, כִּי עַל־יְדֵי אֲכִילַת שַׁבָּת דַּיְקָא זוֹכִין לְחַיִּים נִצְחִיִּים כַּנַּ״ל, כִּי שַׁבָּת הִיא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא, בְּחִינַת ׳טוֹעֲמֵיהָ חַיִּים זָכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם. וְעַל־יְדֵי אֲכִילַת שַׁבָּת נִתּוֹסֵף חַיִּים, בְּחִינוֹת חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים נִצְחִיִּים שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, בְּחִינוֹת שִׁפְלוּת כַּנַּ״ל, וְהָבֵן הֵיטֵב; בָּרוּךְ ה׳ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

הֲלָכָה ג

עַל פִּי הַמַּאֲמָר ׳תִּקְעוּ ג׳ בְּסֵפֶר לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא (בסימן ח) **הַמַּתְחִיל: ׳אַף־עַל־פִּי שֶׁתּוֹכָחָה הוּא דָּבָר גָּדוֹל׳ וְכוּ׳,** ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל הַמַּאֲמָר כֻּלּוֹ מֵרֹאשׁוֹ לְסוֹפוֹ:

א. **וְזֶה** בְּחִינַת שָׁלֹשׁ שָׁנִי עֲרָלָה. כִּי הֵם כְּנֶגֶד הַ׳תְּלַת מִחִין׳, שֶׁהֵם שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוַת נְאוּף. כִּי מְבֹאָר שָׁם, שֶׁיֵּשׁ מְזוֹנָא דְּגוּפָא וּמְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא (יֵשׁ מְזוֹן הַגּוּף וְיֵשׁ מְזוֹן הַנְּשָׁמָה). וְעַל־יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא - נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא. וְכֵן לְהֵפֶךְ, עַל־יְדֵי שֶׁמַּכְנִיעִין מְזוֹנָא דְּגוּפָא - מִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ, וּלְהַמְשִׁיךְ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא הוּא עַל־יְדֵי ״הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן״, שֶׁעַל יָדוֹ גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת יְרָאָה, בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, י): ״אֶת קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וָאִירָא״ וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי־זֶה הַקּוֹל מֵיקַ יְכוֹלִים לְהוֹכִיחַ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם מִי שֶׁיָּכוֹל לְהוֹכִיחַ בְּבְחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁעַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ אוֹתָם עַל עֲוֹנוֹתָם, עַל־יְדֵי זֶה הוֹסִיף וְנָתַן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב, בְּבְחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים א, יב): ״נַרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״ וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי הַקּוֹל הַנַּ״ל זוֹכֶה לְעוֹרֵר כָּל הָרֵיחוֹת טוֹבוֹת שֶׁהֵם מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא יָכוֹל לְהוֹכִיחָם וְכוּ׳, ☜ עַיֵּן שָׁם.

וְלָבָא לְזֶה הַקּוֹל - הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁמִּתְפַּלֵּל ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מוֹצִיא כָּל הַחִיּוּת וְהַדַּעַת מִן הַקְּלִפָּה, כָּל מַה שֶּׁבָּלְעָה מִן הַקְּדֻשָּׁה בְּבְחִינַת (איוב כ, טו): ״חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ״, וְאַף גַּם הוּא מוֹצִיא עַצְמוּת חִיּוּתָהּ מֵמֶּנּוּ. וְזֶהוּ בְּחִינַת גֵּרִים וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּדֵּל כְּבוֹד ה׳ וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַקּוֹל הַנַּ״ל, שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא וְכוּ׳, וְזֶה בְּחִינַת מִלְחֶמֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, כַּמְבֹאָר שָׁם בְּסוֹף הַמַּאֲמָר, שֶׁכָּל עִנְיַן הַנַּאֲמָר בְּמַאֲמָר הַנַּ״ל - הוּא בְּחִינַת מִלְחֶמֶת עוֹג וְכוּ׳, ☜ עַיֵּן שָׁם:

ב. **וְהִנֵּה** עִקַּר תִּקּוּן מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא שֶׁהוּא הָרֵיחַ, הָעִקָּר עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַדַּעַת, שֶׁהֵם תֹּלֶת מִחִין, שֶׁהֵם מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוַת נְאוּף, כַּמְבֹאָר בְּמַאֲמָר הַנַּ״ל, שֶׁעִקַּר הַקְּלִקּוּל הוּא - כְּשֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא מִתְגַּבֶּרֶת, עַד שֶׁיּוֹנֶקֶת מֵהַדַּעַת, חַס וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם״, שֶׁאָז מִתְגַּבֵּר תַּאֲוַת נְאוּף שֶׁבָּאָה עַל־יְדֵי קִלְקוּל הַמֹּחַ, שֶׁהוּא מְחִצָּה פְּרוּסָה בִּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה, וְאָז צְרִיכִים הַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְאָז דַּיְקָא זוֹכִין לַקּוֹל הַנַּ״ל, שֶׁעַל יָדוֹ גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא. אֲבָל כְּשֶׁהַדַּעַת פָּגוּם, וּמִתְגַּבֵּר חַס וְשָׁלוֹם תַּאֲוַת נְאוּף, אֲזַי בְּוַדַּאי אֵין זוֹכִין לִמְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא.

וְעִקַּר פְּגַם הַדַּעַת, דְּהַיְנוּ פְּגַם תַּאֲוַת נאוּף, שֶׁהוּא פְּגַם מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, הוּא עַל־יְדֵי הִתְגַּבְּרוּת מְזוֹנָא דְּגוּפָא, שֶׁעַל יָדוֹ נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, כַּמְבאָר שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא.

וְזֶה בְּחִינַת פְּגַם אֲכִילַת "עֵץ הַדַּעַת טּוֹב וָרָע", שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁאָכַל אָדָם הָרִאשׁוֹן מֵעֵץ הַדַּעַת וְהִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּגוּפָא, עַל־יְדֵי־זֶה נֶחֱלַשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָנְקָה הַסִּטְרָא אָחֳרָא מִדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, א): "וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם", וְעַל־יְדֵי־זֶה נָפַל לְתַאֲוַת נאוּף, כַּמּוּבָא (עֵרוּבִין יח:) שֶׁאָדָם הָרִאשׁוֹן פְּגַם בְּתַאֲוַת נאוּף. וְכָל זֶה בָּא לוֹ עַל־יְדֵי חֵטְא אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת, דְּהַיְנוּ מְזוֹנָא דְּגוּפָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִפְגַּם הַדַּעַת, עַד שֶׁבָּא לְתַאֲוַת נאוּף וְנֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, כִּי הָא בְּהָא תַּלְיָא, כַּמּוּבָן שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן הָיָה תְּקוּנוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן עַל־יְדֵי הַקּוֹל הַנַּ"ל בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, י): "אֶת קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וְאִירָא" הַנֶּאֱמָר שָׁם. כִּי אָדָם הָרִאשׁוֹן עָשָׂה תְּשׁוּבָה עַל חֶטְאוֹ, וְעִקַּר הַתְּשׁוּבָה וְהַתִּקּוּן עַל חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא פְּגַם הַנַּ"ל, דְּהַיְנוּ שֶׁהִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּגוּפָא עַל מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, וְנֶחֱלַשׁ הַדַּעַת וְהִתְגַּבֵּר תַּאֲוַת נאוּף וְכוּ' כַּנַּ"ל - הָעִקַּר הַתִּקּוּן עַל זֶה הוּא עַל־יְדֵי ה'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁאֲזַי הַסִּטְרָא אָחֳרָא רוֹצָה לְבַלְּעַ גַּם זֹאת הַתְּפִלָּה מֵחֲמַת שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין. אֲבָל מֵחֲמַת שֶׁזֹּאת ה'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' הוּא מִבַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, עַל־כֵּן זֹאת הַתְּפִלָּה הִיא עוֹמֶדֶת לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ עַד שֶׁמֻּכְרָח לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא כָּל הַחִיּוּת שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלַע וְכוּ', כַּמְבאָר שָׁם הֵיטֵב בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, ז): **וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת** - חֲגוֹרָה זֶה בְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', בְּחִינַת (תְּהִלִּים מה, ד): "חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר", הַיְנוּ שֶׁצָּרִיכִין לַחֲגֹר אֶת עַצְמוֹ בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבִגְבוּרָה גְּדוֹלָה לְהִתְפַּלֵּל 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁהִיא נִקְרֵאת חֶרֶב, בְּחִינַת (שָׁם קמט, ו): "רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם", הַיְנוּ תְּפִלָּה בְּחִינַת דִּין שֶׁהִיא בְּחִינַת חֶרֶב, בְּחִינַת דִּין.

וְזֶהוּ וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה וְכוּ', וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סַנְהֶדְרִין ע.): 'בַּדָּבָר שֶׁקִּלְקְלוּ - בּוֹ נִתְקְנוּ'. כִּי עֵץ שֶׁאָכְלוּ - תְּאֵנָה הָיָה, הַיְנוּ כַּנַּ"ל. כִּי עִקַּר הַקִּלְקוּל וְהַפְּגָם שֶׁל אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת הוּא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נָפְלוּ לְתַאֲוַת נאוּף שֶׁהוּא מֹחִין דְּקַטְנוּת, וְהִתְגַּבְּרוּ הַדִּינִים חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁמִּשָּׁם יְנִיקַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא כַּנַּ"ל, עַל־כֵּן צָרִיךְ לְתַקֵּן בְּדָבָר שֶׁנִּתְקַלְקֵל, דְּהַיְנוּ שֶׁיִּתְגַּבֵּר עַצְמוֹ לְהִתְפַּלֵּל 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' דַּיְקָא בְּכֹחַ גָּדוֹל, עַד שֶׁזֹּאת הַתְּפִלָּה תַּעֲמֹד לְהַסִּטְרָא אָחֳרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה - הַיְנוּ שֶׁלָּקְחוּ הַדָּבָר שֶׁקִּלְקְלוּ בּוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְגַּבְּרוּת הַדִּינִים שֶׁהִתְגַּבְּרוּ עַל־יְדֵי עֲוֹנָם. וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּאֵנָה שֶׁהוּא לְשׁוֹן דִּין בִּבְחִינַת (שׁוֹפְטִים יד, ד): "כִּי תְאֵנָה הוּא מְבַקֵּשׁ", שֶׁהוּא לְשׁוֹן עֲלִילָה וְדִין. הַיְנוּ שֶׁלָּקְחוּ עֲלֵה תְאֵנָה, שֶׁהִיא הַדָּבָר שֶׁקִּלְקְלוּ, בְּחִינַת דִּינִים, וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת - שֶׁחָגְרוּ עַצְמָן בְּכֹחַ גָּדוֹל וְהִתְפַּלְּלוּ 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, בְּחִינַת (תְּהִלִּים מה, ד): "חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ" הַנֶּאֱמָר עַל הַתְּפִלָּה, כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן ב). כִּי הַתְּפִלָּה נִקְרֵאת 'חֲגוֹרָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה יא, ה): "וְהָיָה צֶדֶק אֵזוֹר מָתְנָיו וְהָאֱמוּנָה אֵזוֹר חֲלָצָיו". אֱמוּנָה זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁמְּבאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן ז).

וְזֶה בְּחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, יד): "הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ", וּפֵרַשׁ רַשַׁ"י: שֶׁהֵם תְּאֵנִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה כד, א): "הֶרְאַנִי ה' שְׁנֵי דּוּדָאֵי תְאֵנִים הַדּוּד הָאֶחָד טוֹבוֹת מְאֹד וְהַדּוּד הָאֶחָד רָעוֹת מְאֹד" וְכוּ', וְלֶעָתִיד שְׁנֵיהֶם יִתְּנוּ רֵיחַ טוֹב וְכוּ'. הַיְנוּ עַל־יְדֵי ה'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲלֵה תְאֵנָה - שֶׁמְּתַקֵּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, בְּדָבָר שֶׁקִּלְקְלוּ בּוֹ כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַקּוֹל הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גִּדְּלִים כָּל הָרֵיחוֹת טוֹבוֹת, עַד שֶׁזּוֹכִין לַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גַּם הַמַּעֲשִׂים הָרָעִים נִתְתַּקְּנִין וּמַעֲלִין רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת "נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ" וְכוּ' כַּנַּ"ל בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל. וְזֶהוּ "הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ" - שֶׁשְּׁנֵי הַדּוּדָאֵי תְּאֵנִים נוֹתְנִים רֵיחַ טוֹב אֲפִלּוּ הַתְּאֵנִים רָעוֹת, כִּי נִתְתַּקְּנוּ עַל־יְדֵי ה'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, בְּחִינַת וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת, הַנֶּאֱמָר לְעִנְיַן הַתִּקּוּן שֶׁלָּהֶם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל: 'בַּדָּבָר שֶׁקִּלְקְלוּ - בּוֹ נִתְתַּקְּנוּ', וְכַנַּ"ל.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת עֲרֵלָה הֲלָכָה ג

יוֹרֶה דֵּעָה

קסא

וְזֶהוּ בְּחִינַת (שיר השירים ב, יג): הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַּגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ, כִּי עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַתְּאֵנָה, הַיְנוּ תִּקּוּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְרֵיחַ טוֹב שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי ׳הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן׳, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ״אֶת קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וָאִירָא״, הַנֶּאֱמָר בְּאָדָם הָרִאשׁוֹן, וְכַמְבֹאָר בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל. וְזֶהוּ הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַּגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים וְכוּ׳ נָתְנוּ רֵיחַ - כִּי הָרֵיחַ נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַתְּאֵנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, בְּחִינַת וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה, וְכַנַּ״ל:

ג. **וְזֶה** בְּחִינַת שָׁלֹשׁ שָׁנִי עָרְלָה - שֶׁצְּרִיכִין לְהַמְתִּין כְּשֶׁנּוֹטְעִין עֵץ מֵאָכָל שָׁלֹשׁ שָׁנִים מִלֶּאֱכֹל הַפֵּרוֹת, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁמַּמְתִּינִין שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְאֵין אוֹכְלִין הַפֵּרוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה מַחֲלִישִׁין מְזוֹנָא דְּגוּפָא, שֶׁזֶּהוּ תִּקּוּן פְּגַם עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, שֶׁהִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּגוּפָא, וְכַמּוּבָא בַּמִּדְרָשׁ שֶׁשָּׁלֹשׁ שְׁנֵי עָרְלָה שֶׁמַּמְתִּינִין הוּא תִּקּוּן אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ שָׁם (בְּרֵאשִׁית רַבָּה כא, ז): ׳מִי יִגְלֶה עָפָר מֵעֵינֶיךָ אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁאַתָּה לֹא יָכֹלְתָּ לְהַמְתִּין שָׁעָה אַחַת וְכוּ׳, וַהֲרֵי בָּנֶיךָ מַמְתִּינִים שָׁלֹשׁ שָׁנִים׳. נִמְצָא, שֶׁבָּזֶה שֶׁמַּמְתִּינִים שָׁלֹשׁ שְׁנֵי עָרְלָה - בָּזֶה מְתַקְּנִים חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כִּי מַחֲלִישִׁין מְזוֹנָא דְּגוּפָא דְּנַ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא שֶׁהוּא תִּקּוּן הַדַּעַת, שֶׁהֵם תְּלַת מִחִין, שֶׁהֵם שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוַת נְאוּף וְכַנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן נִקְרָאִים שָׁלֹשׁ שְׁנֵי עָרְלָה, כִּי עָרְלָה הוּא פְּגַם הַבְּרִית, הַיְנוּ שֶׁבְּאֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ שְׁנֵי עָרְלָה מַכְנִיעִין פְּגַם הַבְּרִית, עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְתִּינִים אֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ שָׁנִים וְאֵין אוֹכְלִין הַפֵּרוֹת, וּמַכְנִיעִין מְזוֹנָא דְּגוּפָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא שֶׁהוּא תִּקּוּן הַדַּעַת, דְּהַיְנוּ הַשָּׁלֹשׁ מִחִין כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן שָׁלֹשׁ שְׁנֵי עָרְלָה נוֹהֲגִין בְּפֵרוֹת הָעֵץ דַּיְקָא, כִּי שָׁם צְרִיכִין בְּיוֹתֵר לְתַקֵּן פְּגַם חֵטְא שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁהַחֵטְא הָיָה בְּמִין הָעֵץ שֶׁאָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת. עַל־כֵּן עִקַּר אֲחִיזַת הַשְּׁנֵי עָרְלָה הֵם בְּמִין הָעֵץ, וְעַל־כֵּן בְּמִין הָעֵץ דַּיְקָא צְרִיכִין לְהַמְתִּין שָׁלֹשׁ שְׁנֵי עָרְלָה - לְתַקֵּן עַל־יְדֵי־זֶה חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, כַּנַּ״ל:

ד. **וְזֶה** בְּחִינַת נֶטַע רְבָעִי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא יט, כד): **וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִת יִהְיֶה כָּל פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים** לַה׳, כִּי אַחַר הַשָּׁלֹשׁ שְׁנֵי עָרְלָה שָׁאָז שׁוֹלֶטֶת הַסִּטְרָא אָחֳרָא עַל הַפֵּרוֹת, וְאָז אָסוּר לֶאֱכֹל הַפֵּרוֹת לְגַמְרֵי, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּגוּפָא חַס וְשָׁלוֹם. וְאַחַר אֵלּוּ הַשָּׁלֹשׁ שָׁנִים - אִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל הַפֵּרוֹת כִּי אִם כְּשֶׁמְּתַקְּנִין אוֹתָם מִפְּגַם אֲחִיזַת עֵץ הַדַּעַת, עַד שֶׁיִּהְיֶה הַפֵּרוֹת בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ, בְּחִינַת יִרְאָה, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַקּוֹל, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנְּגוּן שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד, שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, שֶׁהוּא עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, כַּמְבֹאָר שָׁם הֵיטֵב בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל, וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי שֶׁמַּעֲלִין הַפֵּרוֹת בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לִירוּשָׁלַיִם, שֶׁשָּׁם כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיִּרְאוֹת, כִּי ׳יְרוּשָׁלַיִם׳ עַל שֵׁם הַיִּרְאָה, בְּחִינַת ״יִרְאָה שָׁלֵם׳, כַּמּוּבָא (עֵץ בְּרֵאשִׁית רַבָּה נג, י). וְשָׁם כָּל הָרֵיחוֹת טוֹבוֹת. כִּי שָׁם ׳הַר הַמּוֹרִיָּה׳ - שֶׁנִּקְרָא עַל שֵׁם רֵיחַ הַקְּטֹרֶת (שָׁם נה, ז), כִּי בִּירוּשָׁלַיִם הֵם עֶשֶׂר קְדֻשּׁוֹת (כְּלִים פֶּרֶק א), שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהֵם כְּלָל הַקְּדֻשָּׁה.

וְעַל־כֵּן בִּירוּשָׁלַיִם אוֹכְלִין כָּל הַקָּרְבָּנוֹת, כִּי הַקָּרְבָּנוֹת הֵם מְכַפְּרִין, וְאָז הֶעָנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת, וַאֲזַי כָּל הֶעָנוֹת הֵם מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״ כַּנַּ״ל, וְזֶה בְּחִינַת ״רֵיחַ נִיחוֹחַ״ הַנֶּאֱמָר בְּכָל הַקָּרְבָּנוֹת, כִּי עַל־יְדֵי הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁמְּכַפְּרִין - עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת רֵיחַ טוֹב, כִּי גַּם הֶעָנוֹת מַעֲלִין עַכְשָׁו רֵיחַ טוֹב עַל־יְדֵי הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁמְּכַפְּרִין כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת אֲכִילַת הַקָּרְבָּנוֹת בִּירוּשָׁלַיִם, כִּי כְּשֶׁזּוֹכִין לְרֵיחַ טוֹב עַל־יְדֵי הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁמְּכַפְּרִין, אֲזַי הָאֲכִילָה הוּא בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשִׁמְתָא שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן אוֹכְלִין אוֹתָם בִּירוּשָׁלַיִם וּבְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי שָׁם הֵם כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיִּרְאוֹת כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן שָׁם הָאֲכִילָה הִיא בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשִׁמְתָא שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת אֲכִילַת נֶטַע רְבָעִי בִּירוּשָׁלַיִם. כְּדֵי לְהַעֲלוֹת הַפֵּרוֹת מִבְּחִינַת שָׁלֹשׁ שְׁנֵי עָרְלָה, מִבְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲכִילַת ״עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע״, שֶׁהַחֵטְא הָיָה בְּמִין הָעֵץ. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לְבָרֵר הַפֵּרוֹת מִפְּגַם זֶה, וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי שֶׁמַּעֲלִין אוֹתָן לִירוּשָׁלַיִם וְאוֹכְלִין אוֹתָם שָׁם, כִּי שָׁם הָאֲכִילָה הִיא בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשִׁמְתָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ, בְּחִינַת יִרְאָה כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ **וּבַשָּׁנָה**

הָרְבִיעִית יִהְיֶה כָּל פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַה׳. הַיְנוּ שֶׁאָז זוֹכִין לֶאֱכל הַפֵּרוֹת בִּירוּשָׁלַיִם, שֶׁשָּׁם גְּדֹלִים כָּל הָרֵיחוֹת עַל־יְדֵי הַקּוֹל הַנַּ״ל, שֶׁהוּא עֶשְׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁכְּלוּלִים בִּירוּשָׁלַיִם וּבְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁשָּׁם עוֹסְקִים הַלְוִיִּם בְּשִׁירָם וּבְזִמְרָם.

וְזֶהוּ בְּחִינַת קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַה׳ – ׳הִלּוּלִים׳ דַּיְקָא, בְּחִינַת עֶשְׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֶשְׂרָה הִלּוּלִים, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קנ, א): ״הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ״ וְכוּ׳, שֶׁהֵם עֶשְׂרָה הִלּוּלִים שֶׁהֵם כְּנֶגֶד עֶשְׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם סֵפֶר תְּהִלִּים, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַקּוֹל הַנַּ״ל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקְּנִין גְּדֹלִים כָּל הָרֵיחוֹת טוֹבוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקְּנִין הַפֵּרוֹת בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית, וְיוֹצְאִין וְנִתְבָּרְרִין מִבְּחִינַת עָרְלָה מִבְּחִינַת פֶּגֶם עֵץ הַדַּעַת, מִבְּחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא, כִּי אוֹכְלִין אוֹתָם בִּירוּשָׁלַיִם, שֶׁשָּׁם כָּל הָרֵיחוֹת עַל־יְדֵי הָעֶשְׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָאֲכִילָה קְדֻשָּׁה, בְּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא. וְזֶהוּ **וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִת יִהְיֶה כָּל פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַה׳** – ׳הִלּוּלִים׳ דַּיְקָא כַּנַּ״ל, וְזֶה נַעֲשֶׂה בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית דַּיְקָא, כִּי אָז עַל־יְדֵי שֶׁמַּעֲלִין הַפֵּרוֹת לִירוּשָׁלַיִם מְעוֹרְרִין הַשִּׁיר פְּשׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע שֶׁזּוֹכִין שֶׁיִּתְעוֹרֵר אָז, עַל־יְדֵי שֶׁהִמְתִּינוּ שָׁלֹשׁ שָׁנִי עָרְלָה, וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִית הֶעֱלוּ הַפֵּרוֹת לִירוּשָׁלַיִם, שֶׁשָּׁם כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיִּרְאוֹת הַגְּדֹלִים עַל־יְדֵי קוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ״ל, שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, כַּנַּ״ל:

ה. **וְעַל־כֵּן** רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאִילָנוֹת הוּא בְּחֹדֶשׁ שְׁבָט (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ב.), כִּי שְׁבָט הוּא הַחֹדֶשׁ הָעַשְׂתֵּי עֶשְׂרֵה, וְאָז הוֹאִיל מֹשֶׁה בְּאֵר אֶת הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים א, ג): ״וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעַשְׁתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ, הוֹאִיל מֹשֶׁה בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה״ וְכוּ׳. כִּי מֹשֶׁה אָמַר אָז תּוֹכָחָה לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (שָׁם): ״אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל״, וּפָרַשׁ רַשׁ״י שֶׁהֵם דִּבְרֵי תּוֹכָחָה, כִּי הִזְכִּיר שָׁם כָּל הָעֲוֹנוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בַּמִּדְבָּר בָּעֲרָבָה וְכוּ׳, וּכְשֶׁמֹּשֶׁה הוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל הָיָה מְעוֹרֵר אֶת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה כָּל הָעֲוֹנוֹת מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ, כִּי זֶהוּ בְּחִינַת תּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה כַּמְבֹאָר שָׁם בַּמֶּאֱמָר הַנַּ״ל.

וְעַתָּה מַה יָּפֶה אַף נָעִים הַסְּמִיכוּת שֶׁנִּסְמְכָה הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה לְמִלְחֶמֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: **אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְכוּ׳ אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת סִיחֹן וְכוּ׳ וְאֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן** וְכוּ׳. כִּי מִלְחֶמֶת עוֹג הוּא עַל־יְדֵי הַקּוֹל הַנַּ״ל כַּנַּ״ל, שֶׁעַל יָדוֹ דַּיְקָא יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל בִּבְחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה, כַּמְבֹאָר שָׁם הֵיטֵב בַּמֶּאֱמָר הַנַּ״ל, שֶׁכָּל עִנְיְנֵי מַאֲמָר הַנַּ״ל כָּלוּל בְּמִלְחֶמֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, עַיֵּן שָׁם. וְעַל־כֵּן לֹא הָיָה מֹשֶׁה יָכֹל לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁהִכְנִיעַ וְהָרַג אֶת עוֹג, שֶׁאָז זָכָה לַקּוֹל הַנַּ״ל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְהַזְכִּיר עֲוֹנוֹת שֶׁלָּהֶם, בְּחִינַת **בַּמִּדְבָּר בָּעֲרָבָה** וְכוּ׳. כִּי עַל־יְדֵי הַקּוֹל הַנַּ״ל נִתְתַּקְּנִין כָּל הָעֲוֹנוֹת וּמַעֲלִין רֵיחַ טוֹב בִּבְחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים א, יב): ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״, כַּמְבֹאָר בַּמֶּאֱמָר הַנַּ״ל. וְזֶהוּ **אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וְכוּ׳ בַּמִּדְבָּר** וְכוּ׳, הַיְנוּ תּוֹכָחָה אַחֲרֵי **הַכֹּתוֹ** וְכוּ׳ **וְאֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן**. כִּי עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הָיָה יָכֹל לְהוֹכִיחָם, כִּי עַל־יְדֵי מִלְחֶמֶת עוֹג זָכָה לַקּוֹל הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֲפִלּוּ כָּל הָעֲוֹנוֹת מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ וַיְהִי וְכוּ׳ **בְּעַשְׁתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ** וְכוּ׳, דְּהַיְנוּ בְּשָׁבְט שֶׁהוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאִילָנוֹת, כִּי מִלְחֶמֶת עוֹג דְּהַיְנוּ לְהַכְנִיעַ הַסִּטְרָא אָחֳרָא שֶׁיִּנָּקָה מֵהַדַּעַת וְכוּ׳, לָזֶה צְרִיכִין ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין כָּל הַחִיּוּת מֵהַקְּלִפָּה וְנַעֲשִׂין גֵּרִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַקּוֹל הַנַּ״ל, שֶׁעַל יָדוֹ גְּדֹלִים כָּל הָרֵיחוֹת, כַּנַּ״ל:

וְזֶה בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר סַמְמָנֵי הַקְּטֹרֶת, שֶׁעַל יָדָם מְבָרְרִין כָּל הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה מִן הַקְּלִפּוֹת, כִּי בֵּרוּר הַקְּדֻשָּׁה מִן הַקְּלִפּוֹת עַל־יְדֵי אַחַד עָשָׂר סִמְנֵי הַקְּטֹרֶת - זֶה בְּחִינָה הַנַּ״ל, מַה שֶּׁמּוֹצִיאִין הַחִיּוּת מִן הַקְּלִפָּה עַל־יְדֵי ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כִּי הַקְּדֻשָּׁה הִיא לְעוֹלָם בִּבְחִינַת עֶשְׂרָה, כִּי אֵין דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה בְּפָחוֹת מֵעֶשְׂרָה (בְּרָכוֹת כא:), אֲבָל חִיּוּת הַקְּלִפּוֹת הִיא בִּבְחִינַת עַשְׂתֵּי עָשְׂרֵה, כַּיָּדוּעַ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר אַלּוּפֵי עֵשָׂו, בְּחִינַת ״עַשְׂתֵּי עָשָׂר יְרִיעוֹת עִזִּים״ וְכוּ׳, כַּמּוּבָא (סֵפֶר הַלִּקּוּטִים פָּרָשַׁת הָאֲזִינוּ).

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת עֲרָלָה הֲלָכָה ג

יוֹרֶה דֵּעָה

קסב

וְזֶהוּ בְּחִינַת אֶחָד עָשָׂר סַמְּנֵי הַקְּטֹרֶת, הַיְנוּ כִּי מֵחֲמַת שֶׁעַל־יְדֵי הַקְּטֹרֶת הָיוּ צְרִיכִין לְבָרֵר הַקְּדֻשָּׁה מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, עַל־כֵּן הָיָה בְּהַקְּטֹרֶת אֶחָד עָשָׂר סַמָּנִים דַּיְקָא, כְּדֵי לְהַכְנִיעַ וּלְהַמְתִּיק הַדִּין בְּשָׁרְשׁוֹ, הַיְנוּ שֶׁהַקְּלִפּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת תֹּקֶף הַדִּינִים, שֶׁיְּנִיקָתָם וְחִיּוּתָם בְּבְחִינַת עַשְׂתֵּי עֶשְׂרֵה, הֵם נִכְנָעִים בְּשָׁרְשָׁם דַּיְקָא, דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי אֶחָד עָשָׂר סַמָּנֵי הַקְּטֹרֶת שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּבְחִינַת דִּין, דְּהַיְנוּ שֶׁמִּתְפַּלְּלִין ׳תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁנִּדְמֶה לָהֶם שֶׁהִיא שֶׁלָּהֶם, כִּי הֵם בְּחִינַת דִּינִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא מוֹצִיאִין מֵהֶם חִיּוּתָם וְכוּ׳, כְּמוֹ כֵן מִקְרְבִין דַּיְקָא אֶחָד עָשָׂר סַמָּנֵי הַקְּטֹרֶת שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת דִּינִים, כִּי הַדִּינִים שֶׁהֵם אֲחִיזַת הַקְּלִפּוֹת יוֹנְקִים מִבְּחִינַת אֶחָד עָשָׂר. אֲבָל כֹּחַ הַקְּטֹרֶת גָּדוֹל כָּל כָּךְ, שֶׁדַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה עַל־יְדֵי אֶחָד עָשָׂר סַמָּנֵי הַקְּטֹרֶת מוֹצִיאִין מֵהֶם חִיּוּתָם בִּבְחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין׳, שֶׁעַל יָדָהּ דַּיְקָא מוֹצִיאִין הַחִיּוּת מֵהַקְּלִפּוֹת כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת חֶלְבְּנָה שֶׁרִיחָהּ רַע שֶׁהָיָה בְּהַקְּטֹרֶת (פְּרִישׁוּת ו׳), כִּי הָיוּ מְכָרְחִים לְעָרֵב בְּהַקְּטֹרֶת חֶלְבְּנָה שֶׁרִיחָהּ רַע, וְעַל־יְדֵי־זֶה הַקְּטֹרֶת בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁמִּשָּׁם אֲחִיזַת הַחֶלְבְּנָה שֶׁרִיחָהּ רַע, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הָיוּ הַקְּטֹרֶת מְבָרְרִים כָּל הַבְּרוּרִים מִן הַקְּלִפּוֹת וְנִכְלְלוּ בְּהַקְּדֻשָּׁה, עַד שֶׁגַּם הַחֶלְבְּנָה נִכְלַל בְּהַקְּטֹרֶת וְהֶעֱלָה רֵיחַ טוֹב, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת עֲוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכִיּוֹת, שֶׁגַּם הָעֲוֹנוֹת מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת חֶלְבְּנָה שֶׁבַּקְּטֹרֶת, שֶׁעִקָּרָהּ הָיוּ אַחַד עָשָׂר סַמָּנִים, כִּי בְּלֹא הַחֶלְבְּנָה לֹא הָיוּ רַק עֶשֶׂר סַמָּנִים בְּהַקְּטֹרֶת, וְעִם הַחֶלְבְּנָה הָיוּ אֶחָד עָשָׂר סַמָּנִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הָיוּ הַקְּטֹרֶת בִּבְחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁזֶּהוּ מִסְפָּר אֶחָד עָשָׂר בְּחִינַת חֶלְבְּנָה. וְעַל־כֵּן הָיוּ הַקְּטֹרֶת יוֹרְדִים עַד עִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת לְבָרֵר כָּל הַבְּרוּרִים מִשָּׁם, כִּי הַסְּטָרָא אָחֳרָא הָיוּ רוֹצִים לִבְלֹעַ וְלִינֹק מֵהַקְּטֹרֶת, מֵחֲמַת שֶׁהָיוּ בִּבְחִינַת דִּין כַּנַּ״ל. אֲבָל מִגֹּדֶל עֹצֶם כֹּחַ הַקְּטֹרֶת - הָיוּ עוֹמְדִים בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהֶם, עַד שֶׁהָיוּ מְכָרְחִים עַל־יְדֵי הַקְּטֹרֶת לְהָקִיא כָּל הַקְּדֻשׁוֹת שֶׁבָּלְעוּ, עַד שֶׁעַל יָדָם דַּיְקָא נִתְבָּרְרוּ כָּל הַבְּרוּרִים, עַד שֶׁזָּכוּ לְרֵיחַ טוֹב שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, עַל־יְדֵי הַקְּטֹרֶת דַּיְקָא שֶׁהוּא רֵיחַ טוֹב, כִּי גַּם הַחֶלְבְּנָה נִתְהַפְּכָה לְרֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״, כַּנַּ״ל:

נִמְצָא, שֶׁאַחַד עָשָׂר סַמְּנֵי הַקְּטֹרֶת זֶה בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְרֵיחַ טוֹב שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, שֶׁהוּא תִּקּוּן חֹטְא ״עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע״ כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת הוּא בְּשַׁבָּט, שֶׁהוּא חֹדֶשׁ הָאַחַד עָשָׂר, כִּי אָז יְכוֹלִין לְבָרֵר וּלְתַקֵּן חֹטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁפָּגַם בְּעֵץ הַדַּעַת, שֶׁתִּקּוּנוֹ עַל־יְדֵי אַחַד עָשָׂר סַמְּנֵי הַקְּטֹרֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין׳. וְעַל־כֵּן אָז הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת, כִּי חֹטְאוֹ הָיָה בְּמִין אִילָן, עַל־כֵּן אָז בְּשַׁבָּט בַּחֹדֶשׁ הָאַחַד עָשָׂר אָז זְמַן הַתִּקּוּן, וְעַל־כֵּן אָז הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת לְעִנְיַן עָרְלָה וְנָטַע רְבָעִי, כִּי עָרְלָה וְנָטַע רְבָעִי הוּא תִּקּוּן עֵץ הַדַּעַת, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן אָז בְּעַשְׂתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּאיל מֹשֶׁה בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה אַחֲרֵי הַכּוֹתוֹ וְכוּ׳ כִּי אָז הוּא עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁל מִלְחֶמֶת עוֹג, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ כַּנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶחָד עָשָׂר סַמְּנֵי הַקְּטֹרֶת, וְאָז הַסְּטָרָא אָחֳרָא מְקִיאָה כָּל הַקְּדֻשָּׁה וְכָל הַדַּעַת שֶׁבָּלְעָה. וַאֲזַי זוֹכֶה הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּחִינַת מֹשֶׁה, לְדַעַת גָּדוֹל, דְּהַיְנוּ הִתְגַּלּוּת הַתּוֹרָה, וְעַל־יְדֵי זֶה יָכוֹל לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן אָז הוֹכִיחַ מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל וְאָז הוּאיל בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה וְכוּ׳. כִּי כָּל זֶה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִלְחֶמֶת עוֹג, בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר סַמְּנֵי הַקְּטֹרֶת, בְּחִינַת ״עַשְׂתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ״, שֶׁאָז רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת, שֶׁהוּא תִּקּוּן פְּגַם עֵץ הַדַּעַת וְכוּ׳, כַּנַּ״ל:

ו. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת מַה שֶּׁהִתְחִיל מֹשֶׁה בְּתוֹכַחְתּוֹ (דְּבָרִים א, ג): ״אַחַד עָשָׂר יוֹם מֵחֹרֵב דֶּרֶךְ הַר שֵׂעִיר עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ״. כִּי עִקַּר הַתּוֹכָחָה הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר, שֶׁהוּא בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁמִּשָּׁם יְנִיקַת הַקְּלִפּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא מְכַנִּיעִין אוֹתָם כִּי עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ וְכוּ׳, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר יוֹם מֵחֹרֶב דֶּרֶךְ הַר שֵׂעִיר עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ - הֵינוּ כְּשֶׁרוֹצִין לַחְרֹב מִדּוֹר הַקְּלִפּוֹת, שֶׁאָז צְרִיכִין לַעֲבֹר וְלִילֵךְ דֶּרֶךְ הַר שֵׂעִיר כְּדֵי לְהוֹצִיא הַחִיּוּת מִשָּׁם, עַל־כֵּן צְרִיכִין לָזֶה בְּחִינַת "אַחַד עָשָׂר יוֹם", דְּהַיְנוּ בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר סַמָּנֵי הַקְּטֹרֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ. וַאֲזַי הַסִּטְרָא אָחֳרָא הִיא צָרִיךְ לְהוֹצִיא וּלְהָקִיא כָּל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלַע, עַד שֶׁמַּקִּיא גַּם עַצְמוּת חִיּוּתוֹ מַמָּשׁ, וְזֶהוּ עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ - שֶׁמַּכְרָח לְנַעְנֵעַ וּלְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשָּׁה לְבַר. וְזֶהוּ בַּרְנֵעַ - לְשׁוֹן הֶקְאוֹת, שֶׁמּוֹצִיא כִּיחָה וְנִיעָה לְבַר וְלַחוּץ, הֵינוּ שֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא נוֹתֵן הֶקְאוֹת וּמוֹצִיא וּמַקִּיא לַחוּץ כָּל הַקְּדֻשׁוֹת שֶׁבָּלַע, שֶׁזֶּה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁהוּא בְּחִינַת "אַחַד עָשָׂר יוֹם", בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר סַמָּנֵי הַקְּטֹרֶת, בְּחִינַת עַשְׁתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ, כַּנַּ"ל:

ז. **וְזֶה** בְּחִינַת (מִשְׁלֵי כו, ט): "קְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב". כִּי עַל־יְדֵי אַחַד עָשָׂר סַמָּנֵי הַקְּטֹרֶת זוֹכִין לַקּוֹל הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶשְׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים צב, ד): "עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל וְגוֹ', כִּי שִׂמַּחְתַּנִי ה' בְּפָעֳלֶךָ". וְעַל־כֵּן נֶאֱמַר מִקְרָא זֶה בְּ'מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת' שֶׁאָמְרוּ אָדָם הָרִאשׁוֹן אַחַר הַתְּשׁוּבָה (זֹהַר בְּרֵאשִׁית נד:), כִּי עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה בְּחִינַת "עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל" וְכוּ' - הֵם תִּקּוּן חֵטְא עֵץ הַדַּעַת שֶׁהוּא הִתְגַּבְּרוּת מְזוֹנָא דְּגוּפָא. כִּי יוּ"ד מִינֵי נְגִינָה הֵם בְּחִינַת 'הַקּוֹל הַמַּשָּׁקֶה אֶת הַגָּן', שֶׁעַל יָדוֹ גִּדְּלִים כָּל הָרֵיחוֹת שֶׁהֵם מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, כַּנַּ"ל:

ח. **וְזֶה** בְּחִינַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא הָיָה הַשֵּׁבֶט הָעַשְׁתֵּי עָשְׂרֵה כְּפִי סֵדֶר תּוֹלְדוֹתָם. כִּי עִקַּר בְּרוּר הַקְּדֻשָּׁה מִן הַקְּלִפּוֹת הָיָה עַל־יְדֵי יוֹסֵף הַצַּדִּיק, בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ל, כג): "אָסַף אֱלֹקִים אֶת חֶרְפָּתִי" הַנֶּאֱמָר בְּיוֹסֵף, שֶׁעַל יָדוֹ נֶאֱסָפִין וְנִתְבַּטְּלִין כָּל הַחֲרָפוֹת שֶׁהֵם הַקְּלִפּוֹת, כִּי יוֹסֵף הָיָה בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, כִּי כָּבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ וְעָמַד בַּנִּסָּיוֹן, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַכֹּחַ וְהַגְּבוּרָה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל. כִּי אֵיזֶהוּ 'גִּבּוֹר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ' (אָבוֹת ד, א). וְעַל־כֵּן יָרַד יוֹסֵף לְמִצְרַיִם קֹדֶם לְיִשְׂרָאֵל, כִּי הַסִּטְרָא אָחֳרָא סְבָרָה שֶׁתִּבְלַע אֶת יוֹסֵף חַס וְשָׁלוֹם, כִּי יְרִידָתוֹ לְמִצְרַיִם הָיָה עַל־יְדֵי שֶׁהִתְלַבֵּשׁ בִּבְחִינַת דִּין, כִּי הָיָה מֵבִיא אֶת דִּבָּתָם רָעָה אֵצֶל אֲבִיהֶם שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת דִּינִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְכַּר לְמִצְרַיִם, וְאָז גַּם יַעֲקֹב בְּעַצְמוֹ הָיָה מִתְיָרֵא שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִבְלָע בֵּין הַסִּטְרָא אָחֳרָא חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית לז, לג): "טָרוֹף טֹרַף יוֹסֵף חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ". אֲכָלָתְהוּ דַּיְקָא. כִּי הָיָה סָבוּר, שֶׁחַס וְשָׁלוֹם הַסִּטְרָא אָחֳרָא תִּבְלַע וְתֹאכַל אוֹתוֹ חַס וְשָׁלוֹם מֵחֲמַת שֶׁנִּתְלַבֵּשׁ בִּבְחִינַת דִּין, אֲבָל יוֹסֵף הָיָה בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, וַאֲזַי אַדְרַבָּא, עַל־יְדֵי שֶׁיָּרַד לְמִצְרַיִם - הוֹצִיא מֵהֶם כָּל הַקְּדֻשׁוֹת שֶׁבָּלְעוּ עַל־יְדֵי חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, וּבֵרֵר כָּל הַנִּיצוֹצוֹת מִמִּצְרַיִם.

וְעַל־כֵּן עִקַּר הַגְּאֻלָּה הָיָה עַל־יְדֵי יוֹסֵף הַצַּדִּיק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם נ): "פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹקִים אֶתְכֶם וְהַעֲלֹתֶם אֶת עַצְמֹתַי" וְכוּ', וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יג): "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ". כִּי עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם הָיָה עַל־יְדֵי הַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' הַנַּ"ל, כַּמּוּבָן בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת "וְהִשְׁלִךְ לִפְנֵי פַּרְעֹה יְהִי לְתַנִּין", כַּמְבֹאָר שָׁם. וְכָל זֶה הָיָה עַל־יְדֵי יוֹסֵף כִּי הוּא הָיָה בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן קְרִיעַת יַם־סוּף הָיָה בִּזְכוּת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיד, ג): "הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס", וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פז, ח): "הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס" - "[וַיָּנָס] וַיֵּצֵא הַחוּצָה" (בְּרֵאשִׁית לט, יב), כִּי קְרִיעַת יַם־סוּף הוּא בְּחִינַת "אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בָּעָזְּךָ יָם" וְכוּ', שֶׁזֶּהוּ עַל־יְדֵי הַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁהוּא מַטֵּה עֹז, כַּמְבֹאָר שָׁם בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל. וְזֶה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי יוֹסֵף כַּנַּ"ל:

ט. **וְעַל־כֵּן** עִקַּר כֹּחוֹ שֶׁל פִּנְחָס שֶׁהִתְפַּלֵּל 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' בְּעֵת שֶׁקִּנֵּא עַל מַעֲשֶׂה זִמְרִי - עִקַּר כֹּחוֹ הָיָה עַל־יְדֵי שֶׁהָיָה מִזֶּרַע יוֹסֵף הַצַּדִּיק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ו, כה): "וְאֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן לָקַח לוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיאֵל וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּנְחָס", וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סַנְהֶדְרִין פט:): 'מִזֶּרַע יוֹסֵף שֶׁפִּטְפֵּט בִּיצָרוֹ וּמִזֶּרַע יִתְרוֹ שֶׁפִּטֵּם עֲגָלִים לַעֲבוֹדָה זָרָה', כִּי יִתְרוֹ שַׁיָּךְ לְיוֹסֵף. וְעַל־כֵּן נִתְחַבְּרוּ יַחַד, כִּי עַל־יְדֵי יוֹסֵף שֶׁהוּא הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים שֶׁהוּא בְּחִינַת יִתְרוֹ, עַל־יְדֵי שֶׁהַסִּטְרָא אָחֳרָא מֻכְרַחַת לְהוֹצִיא וּלְהָקִיא גַּם עֶצֶם חִיּוּתָהּ, כַּנַּ"ל בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן מִיּוֹסֵף וּמִיִּתְרוֹ שֶׁהֵם שַׁיָּכִים זֶה לָזֶה כַּנַּ"ל - מִשְּׁנֵיהֶם נוֹלַד פִּנְחָס שֶׁהָיָה גַּם כֵּן בַּעַל כֹּחַ,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת עֲרֵלָה הֲלָכָה ג

יוֹרֶה דֵּעָה

קסג

וְהִתְפַּלֵּל ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ בְּמַעֲשֶׂה זִמְרִי, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים, כַּנַּ״ל:

י. **וְזֶה** בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר אֲרוּרִים וְאַחַת עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת שֶׁבֵּרַךְ מֹשֶׁה אֶת הַשְּׁבָטִים חוּץ מִשִּׁמְעוֹן, וּמֻחֲמַת שֶׁלֹּא בֵּרְכוֹ לֹא אָמַר כְּנֶגְדּוֹ ׳אָרוּר׳ (רש״י דְּבָרִים כז, כד). כִּי מַעֲשֶׂה זִמְרִי הָיָה בְּשִׁבְטוֹ שִׁמְעוֹן, כִּי שִׁמְעוֹן הוּא ׳תַּקֵּפָא דְּדִינָא׳ (תִּקּוּן הַדִּין), כַּמּוּבָא (זֹהַר שְׁמוֹת ו.). וְעַל־כֵּן הִתְגַּבֵּר שָׁם בְּיוֹתֵר תַּאֲוַת נְאוּף, וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעַם אֶלָּא עַל־יְדֵי פִּנְחָס שֶׁהָיָה בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁהִתְפַּלֵּל ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, וְהַ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ הִיא בִּבְחִינַת אַחַד עָשָׂר, בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר סַמְנֵי הַקְּטֹרֶת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יוֹסֵף שֶׁנּוֹלַד בְּעַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה וּפִינְחָס הָיָה מִיּוֹצְאֵי חֲלָצָיו כַּנַּ״ל. כִּי עִקַּר הַכְנָעַת הַקְּלִפּוֹת הִיא בְּשָׁרְשָׁם דַּיְקָא, דְּהַיְנוּ בִּבְחִינַת עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת דִּינִים בְּחִינַת ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן אָמַר מֹשֶׁה אַחַד עָשָׂר אֲרוּרִים וְאַחַת עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת חוּץ מִשִּׁמְעוֹן, לְהוֹרוֹת, שֶׁהַכְנָעַת תֹּקֶף הַדִּין שֶׁל שִׁמְעוֹן, דְּהַיְנוּ תַּאֲוַת נְאוּף, הִיא עַל־יְדֵי בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר, דְּהַיְנוּ אַחַד עָשָׂר סַמְנֵי הַקְּטֹרֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת פִּינְחָס שֶׁקִּנֵּא בְּמַעֲשֶׂה זִמְרִי שֶׁהָיָה מִשֵּׁבֶט שִׁמְעוֹן. וְעַל־כֵּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָנוֹת שֶׁהוּא תִּקּוּן חֻטְא עֵץ הַדַּעַת שֶׁחָטָא בְּמִין אִילָן, עַל־כֵּן הוּא בְּחֹדֶשׁ שִׁבָּט שֶׁהוּא הַחֹדֶשׁ הָאַחַד עָשָׂר, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי בְּחִינַת אַחַד עָשָׂר בִּבְחִינַת אַחַד עָשָׂר סַמְנֵי הַקְּטֹרֶת, כַּנַּ״ל:

יא. **וְזֶה** בְּחִינַת (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ב.): ׳אַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים הֵן׳, כִּי בְּכָל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אָז ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, כְּנִזְכָּר בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל לְעִנְיַן עִקַּר הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכֵן בְּכָל הָאַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים שֶׁהֵם יְמֵי דִּין, כִּי עִקַּר בְּרוּר הַדִּינִים הוּא עַל־יְדֵי הַמֹּחַ שֶׁהוּא הָרֹאשׁ, כִּי ׳כְּלָם בְּמַחֲשָׁבָה אִתְבְּרִירוּ׳ (זֹהַר פְּקוּדֵי רנד:). וְעַל־כֵּן בְּכָל הָרָאשֵׁי שָׁנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת רָאשִׁים בְּחִינַת מֹחַ, אָז צְרִיכִין לְהַמְתִּיק דִּינִים, דְּהַיְנוּ לְבָרֵר וּלְהוֹצִיא כָּל חִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה מִן הַקְּלִפּוֹת, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַמְתָּקַת הַדִּינִים - כְּשֶׁמְּבַטְּלִין אֶחָיזַת הַקְּלִפּוֹת שֶׁנֶּאֱחָזִין בָּהֶם. וְעִקַּר הַבֵּרוּר הוּא עַל־יְדֵי ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ כַּנַּ״ל, וְאָז זוֹכִין לְשִׁיר פְּשׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע. וְזֶהוּ בְּחִינַת ׳אַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים׳ - בְּחִינַת שִׁיר פְּשׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין עִם זֹאת הַתְּפִלָּה בְּאַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים כְּדֵי לְבָרֵר הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה מִן הַקְּלִפּוֹת, כְּדֵי לְתַקֵּן וּלְהַשְׁלִים הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהִיא בְּחִינַת רֹאשׁ, בְּחִינַת רָאשֵׁי שָׁנִים, כַּנַּ״ל:

יב. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁקּוֹרִין שִׁירַת הַיָּם לְעוֹלָם בְּחֹדֶשׁ שִׁבָּט, דְּהַיְנוּ סְמוּךְ לַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט שֶׁהוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָנוֹת. כִּי חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט הוּא סְמוּךְ לְעוֹלָם לְשַׁבַּת שִׁירָה, וְלִפְעָמִים חָל שַׁבַּת שִׁירָה בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט בְּעַצְמוֹ. כִּי חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט שֶׁהוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָנוֹת לְעִנְיַן עָרְלָה וְנֶטַע רְבָעִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן עַל־יְדֵי הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע וְכוּ׳, שֶׁזֶּה זוֹכִין עַל־יְדֵי ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ וְכוּ׳ וְכַנַּ״ל, כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת קְרִיעַת יַם־סוּף, בְּחִינַת (תְּהִלִּים עח, יג): ״אָתָה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם״ וְכוּ׳, כַּמְבֹאָר הֵיטֵב בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת שִׁירַת הַיָּם כִּי עַל־יְדֵי הַמַּטֶּה עֹז הַנַּ״ל שֶׁעַל יָדוֹ הָיָה קְרִיעַת יַם־סוּף, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַשִּׁירָה בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט וְכוּ׳ הַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן קוֹרִין שִׁירַת הַיָּם בְּשַׁבָּט הַסָּמוּךְ לַחֲמִשָּׁה עָשָׂר, שֶׁהוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָנוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן זֶה, כַּנַּ״ל:

יג. **וְעַל־כֵּן** יַעֲקֹב כְּשֶׁיָּצָא לִקְרַאת עֵשָׂו הָיָה מִתְפַּלֵּל ׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית לב, יא): ״קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים״, בְּחִינַת קְטַנּוּת הַחֲסָדִים, הֵינוּ שֶׁהָיָה מִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ בִּבְחִינַת קְטַנּוּת הַחֲסָדִים בִּבְחִינַת דִּין, כִּי הָיָה צָרִיךְ לְהִלָּחֵם עִם עֵשָׂו שֶׁהוּא עֲמָלֵק שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ שֶׁהוּא זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ כַּיָּדוּעַ, וְעַל־כֵּן הָיָה צָרִיךְ נֶגְדּוֹ ה׳תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין׳ כְּדֵי לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ חִיּוּתוֹ כָּל הַדַּעַת שֶׁבָּלַע מִן הַקְּדֻשָּׁה, כַּנַּ״ל:

יד. **וְזֶה** בְּחִינַת הַבְּכוֹרָה שֶׁלָּקַח יַעֲקֹב מֵעֵשָׂו בְּמִרְמָה עַל־יְדֵי שֶׁהֶאֱכִילָהוּ ״מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה״ (בְּרֵאשִׁית כה, ל), כִּי הַבְּכוֹרָה הִיא בְּחִינַת דַּעַת, כִּי הַבְּכוֹר

הוּא רֵאשִׁית, בְּחִינַת רֵאשִׁית דַּעַת, כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר (ליקו"מ סימן א). וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שֶׁהֶאֱכִילָהוּ "מִן הָאָדָם הָאָדֹם הַזֶּה" שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּינִים, בְּחִינַת 'תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁעוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי זֶה הוֹצִיא מִמֶּנּוּ כָּל הַדַּעַת שֶׁבָּלַע מִן הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַבְּכוֹרָה שֶׁמָּכַר לוֹ. כִּי הַבְּכוֹרָה הִיא בְּחִינַת דַּעַת כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן מָסַר יַעֲקֹב כֹּחַ הַתְּפִלָּה זֹאת בִּבְחִינַת דִּין לְיוֹסֵף, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית מח, כב): **וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ שְׁכֶם אַחַד עַל אַחֶיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בְּחַרְבִּי וּבְקַשְׁתִּי.** וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י, שֶׁהִיא הַבְּכוֹרָה שֶׁלָּקַח מִיַּד עֵשָׂו בִּתְפִלָּתוֹ וּבְקָשָׁתוֹ הֵינוּ כַּנַּ"ל. כִּי הַבְּכוֹרָה שֶׁהִיא הַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁבָּלַע עֵשָׂו שֶׁהוּא הַנָּחָשׁ, עַל־יְדֵי חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן - הוֹצִיא מִמֶּנּוּ יַעֲקֹב בִּתְפִלָּתוֹ וּבְקָשָׁתוֹ שֶׁנִּקְרָא חֶרֶב וְקֶשֶׁת, שֶׁהֵם כְּלֵי מִלְחָמָה וְדִין, הֵינוּ 'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן מָסַר זֹאת לְיוֹסֵף, כִּי יוֹסֵף הָיָה בַּעַל כֹּחַ, וְהָיָה יָכֹל לְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשָּׁה מִן הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא עַל־יְדֵי הַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת רְאוּבֵן **בְּכֹרִי אַתָּה כֹּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי** (בְּרֵאשִׁית מט, ג), הֵינוּ שֶׁהָיָה רָאוּי לִתֵּן לְךָ הַבְּכוֹרָה, שֶׁהִיא הַדַּעַת, שֶׁהוֹצֵאתִי מִן עֵשָׂו עַל־יְדֵי כֹּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי, עַל־יְדֵי שֶׁהָיִיתִי בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל. וְזֶהוּ רֵאשִׁית אוֹנִי, דְּהֵינוּ שֶׁהוּא הָיָה הַטִּפָּה רִאשׁוֹנָה כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י. הֵינוּ כִּי זֶהוּ בְּעַצְמוֹ עֹצֶם הַכֹּחַ וְהַגְּבוּרָה שֶׁלּוֹ עַל־יְדֵי שֶׁשָּׁמַר אֶת בְּרִיתוֹ כַּנַּ"ל, כִּי עִקַּר הַכֹּחַ הוּא עַל־יְדֵי שְׁמִירַת הַבְּרִית כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן בְּכֹחִי הַגָּדוֹל הַזֶּה הִרְוַחְתִּי הַבְּכוֹרָה מֵעֵשָׂו, וְהָיָה רָאוּי לִתֵּן לְךָ הַבְּכוֹרָה, אֲבָל פַּחַז כַּמַּיִם וְכוּ', עַל־כֵּן נִתְּנָה הַבְּכוֹרָה לְיוֹסֵף שֶׁהָיָה בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל עַל־יְדֵי שֶׁעָמַד בַּנִּסָּיוֹן. וְעַל־כֵּן זָכָה לִבְכוֹרָה שֶׁהִיא הַדַּעַת שֶׁמּוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא, בְּחִינַת עֵשָׂו עַל־יְדֵי הַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין' שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כַּנַּ"ל:

טו. **וְעַל־כֵּן** עִקַּר מְכִירַת יוֹסֵף הָיָה עַל־יְדֵי שִׁמְעוֹן, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י עַל פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית מב, כד): **וַיִּקַּח אֶת שִׁמְעוֹן וַיֶּאֱסֹר אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם,** וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: 'הוּא הִשְׁלִיכוֹ לַבּוֹר הוּא אָמַר לְאֶחָיו לְכוּ וְנַהֲרְגֵהוּ' וְכוּ'. כִּי שִׁמְעוֹן שֶׁהָיָה תֹּקֶף דִּדִינָא, אֲשֶׁר עַל־כֵּן אַחַר־כָּךְ הִתְגַּבֵּר בְּשִׁבְטוֹ בְּיוֹתֵר תַּאֲוַת נְאוּף, כִּי כָּל הָעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף שֶׁנָּפְלוּ בְּמַעֲשֵׂה זִמְרִי, כֻּלָּם מִשִּׁבְטוֹ שִׁמְעוֹן הָיוּ, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם. עַל־כֵּן הָיָה רוֹצֶה לְהִתְגָּרוֹת בְּיוֹסֵף שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרִית, כִּי הַבַּעַל דָּבָר רָצָה לְהִתְגַּבֵּר עַל יוֹסֵף חַס וְשָׁלוֹם עַל־יְדֵי תֹּקֶף הַדִּין שֶׁל שִׁמְעוֹן, אֲבָל יוֹסֵף הָיָה בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, עַד שֶׁזָּכָה לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל תֹּקֶף הַדִּין שֶׁל שִׁמְעוֹן, בְּבְחִינַת **וַיִּקַּח אֶת שִׁמְעוֹן וַיֶּאֱסֹר אֹתוֹ.** כִּי יוֹסֵף הוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשָּׁה מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא עַל־יְדֵי עִצָּם כֹּחוֹ שֶׁעָמַד בַּנִּסָּיוֹן כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן זָכָה שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ פִּינְחָס שֶׁקִּנֵּא עַל מַעֲשֵׂה זִמְרִי, שֶׁהָיָה מִשִּׁבְטוֹ שִׁמְעוֹן, שֶׁהִכְנָעָתוֹ הָיָה עַל־יְדֵי פִּינְחָס שֶׁהָיָה מִזֶּרַע יוֹסֵף וְכוּ', כַּנַּ"ל:

וְזֶה בְּחִינַת **כִּי שָׁמַע ה' כִּי שְׂנוּאָה אָנֹכִי** (בְּרֵאשִׁית כט, לג): **אָנֹכִי וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שִׁמְעוֹן** - כִּי תְּקוּנוֹ וְהַמְתָּקָתוֹ שֶׁל שִׁמְעוֹן שֶׁהוּא תֹּקֶף הַדִּין הוּא עַל־יְדֵי הַ'תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְתוֹכָחָה, שֶׁאָז אֲפִלּוּ כָּל הָעֲוֹנוֹת מַעֲלִין רֵיחַ טוֹב וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת **כִּי שָׁמַע ה' כִּי שְׂנוּאָה אָנֹכִי** - הֵינוּ בְּחִינַת הַמּוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא שָׂנוּא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (כְּתֻבּוֹת קה:): 'הַאי צוֹרְבָא מֵרַבָּנָן דְּמַרְחֲמֵי לֵהּ בְּנֵי מָתָא מִשּׁוּם דְּלָא מוֹכַח לְהוּ בְּמִלֵּי דִּשְׁמַיָּא' (תַּלְמִיד חָכָם שֶׁאוֹהֲבִים אוֹתוֹ בְּנֵי עִירוֹ, הוּא מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ מוֹכִיחָם בְּדִבְרֵי רוּחָנִיּוּת). נִמְצָא, שֶׁהַמּוֹכִיחַ הוּא שָׂנוּא, וְכַמּוּבָא עִנְיָן זֶה עַל פָּסוּק זֶה בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סימן י). וְעַל־כֵּן קָרְאָה שֵׁם 'שִׁמְעוֹן' עַל שֵׁם הַתּוֹכָחָה שְׁנִּקְרָא שָׂנוּא כַּנַּ"ל, כִּי עִקַּר תְּקוּנוֹ וְהַמְתָּקָתוֹ שֶׁל בְּחִינַת שִׁמְעוֹן הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהוֹסִיף וְנָתַן רֵיחַ טוֹב בְּיִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ, בְּבְחִינַת **נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ"**, כַּנַּ"ל (בְּרֵאשִׁית ג, כ):

הֲלָכָה ד

עִנְיַן שָׁלֹשׁ שָׁנִי עָרְלָה, וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִית צְרִיכִין לְהַעֲלוֹת הַפֵּרוֹת לִירוּשָׁלַיִם וְכוּ':

תפילה בבחינת דין

נְבָאֵר קְצַת הַהִתְנוֹצְצוּת שֶׁמִּתְנוֹצֵץ בְּדַעְתִּי אֵיזֶה רְמָזִים בְּהַמַּעֲשֶׂה נוֹרָאָה שֶׁל הַשִּׁבְעָה בֶּעטְלֶיְרשׁ (סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מַעֲשֶׂה יג) בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל יוֹם הַשִּׁשִּׁי שֶׁבָּא זֶה בִּלְא יָדִים וְהִתְפָּאֵר אֶת עַצְמוֹ בְּעֹצֶם נִפְלְאוֹת כֹּחוֹ בְּיָדָיו, עַיֵּן שָׁם כָּל הַמַּעֲשֶׂה מֵעִנְיַן הַבַּת מֶלֶךְ וְרָאָה בַּחֲלוֹם שֶׁתִּתְפָּסֵהּ הַמֶּלֶךְ וְרָאָה בַּחֲלוֹם שֶׁתַּהֲרגֵהוּ, וְחָשַׁב עָלֶיהָ מַה לַּעֲשׂוֹת לָהּ וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְקַלְקְלָה הָאַהֲבָה בֵּינֵיהֶם וּבָרְחָה מִפָּנָיו לְתוֹךְ הַפָּלָטִין שֶׁל מַיִם שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲשָׂרָה חוֹמוֹת שֶׁל מַיִם, וְהוּא רָדַף אַחֲרֶיהָ עִם כָּל חֵילוֹתָיו וְזָרַק לָהּ כָּל הָעֲשָׂרָה חִצִּים וְהִגִּיעוּ אֵלֶיהָ, וְהִיא בָּרְחָה לְתוֹךְ הָעֶשֶׂר חוֹמוֹת שֶׁל מַיִם הַנַּ"ל, וְנִשְׁאֲרָה חַלָּשׁוּת. וְזֶה שֶׁבְּלֹא יָדִים רוֹפֵא אוֹתָהּ, כִּי יֵשׁ לוֹ כֹּחַ בָּזֶה בְּיָדָיו שֶׁיָּכוֹל לְהוֹצִיא כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי חִצִּים, וְיָכוֹל לְכַנֵּס בְּתוֹךְ כָּל הַחוֹמוֹת שֶׁל הַמַּיִם וְכוּ', וְיוֹדֵעַ כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי דְּפִיקִין, וְיָכוֹל לְנַגֵּן כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהֵם רְפוּאָתָהּ וְכוּ', [עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב]:

וְסוֹד מַעֲשֶׂה זוֹ נֶעְלָם מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, אַךְ אַף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ לָנוּ רְשׁוּת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ בָּהּ אֵיזֶה רְמָזִים מַה שֶּׁנּוֹגֵעַ לְמִצְא כַּאֲשֶׁר הֵבַנְתִּי מִדְּבָרָיו הַנַּ"ל.

וְהָעִנְיָן, כִּי הַבַּת מֶלֶךְ הִיא בְּחִינַת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרֵאת 'בַּת מֶלֶךְ' בְּחִינַת (תְּהִלִּים מה, יא) "שִׁמְעִי בַת וּרְאִי", בְּחִינַת (שָׁם יד) "כָּל כְּבוּדָּהּ בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה". וּתְפָסָהּ הַמֶּלֶךְ - זֶה יֵצֶר הָרָע, בְּחִינַת (קֹהֶלֶת ד, יג) "מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל". וְרָאָה בַּחֲלוֹם שֶׁתַּהֲרגֵהוּ כִּי הוּא בְּעַצְמוֹ רוֹאֶה וּמֵבִין שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף יִתְגַּבְּרוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עָלָיו וְיַהַרְגוּהוּ וְיַעֲבִירוּהוּ מִן הָעוֹלָם, בְּבְחִינַת (זְכַרְיָה יג, ב) "וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ". וְזֶה בְּחִינַת שְׁחִיטַת הַמַּלְאַךְ הַמָּוֶת שֶׁהוּא הַיֵּצֶר הָרָע, בְּחִינַת (תְּהִלִּים נ, כג) "זוֹבֵחַ תּוֹדָה", שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סַנְהֶדְרִין מג:): "זֶה הַזּוֹבֵחַ אֶת יִצְרוֹ' וְכוּ'.

וְחָשַׁב עָלֶיהָ מַחֲשָׁבוֹת מַה לַּעֲשׂוֹת לָהּ וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְקַלְקְלָה הָאַהֲבָה שֶׁבֵּינֵיהֶם וּבָרְחָה מִלְּפָנָיו - הַיְנוּ כִּי הַיֵּצֶר הָרָע, אֲפִילּוּ כְּשֶׁנָּפַשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי כְּבוּשָׁה תַּחְתָּיו, מֵחֲמַת שֶׁרוֹאֶה שֶׁבַּסּוֹף תִּתְגַּבֵּר עָלָיו וְכוּ', עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מַתְחִיל לַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת עַל הַנֶּפֶשׁ מַה לַּעֲשׂוֹת לָהּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְקַלְקְלָה הָאַהֲבָה שֶׁבֵּינֵיהֶם, כִּי בִּתְחִלָּה הָיָה קְצַת אַהֲבָה וְהִתְקַשְּׁרוּת בֵּין נֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי וּבֵין הַיֵּצֶר הָרָע, כִּי מֵעֹצֶם גְּלוּתָהּ שֶׁנִּכְבְּשָׁה בְּיָדוֹ שָׁכְחָה מַעֲלָתָהּ עַד שֶׁהָיָה לָהּ קְצַת אַהֲבָה וְהִתְחַבְּרוּת עִמּוֹ, אֲבָל מֵחֲמַת שֶׁהַנֶּפֶשׁ רָאֲתָה וְהֵבִינָה שֶׁהוּא חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת עָלֶיהָ וְרוֹצֶה לְכַלּוֹתָהּ לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם, עַל-יְדֵי-זֶה הִתְחִילָה לְהִתְגַּבֵּר כְּנֶגְדּוֹ וְלַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת כְּנֶגְדּוֹ אֵיךְ לְהַמְלִט מִמֶּנּוּ, וְנִתְקַלְקְלָה הָאַהֲבָה וְהַהִתְחַבְּרוּת שֶׁבֵּינֵיהֶם עַד שֶׁבָּרְחָה מִפָּנָיו, בְּבְחִינַת (הוֹשֵׁעַ יב, יג) "וַיִּבְרַח יַעֲקֹב" שֶׁהוּא כְּלָלִיּוּת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל [כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל בְּמָקוֹם אַחֵר], בְּחִינַת (שְׁמוֹת יד, ה) "כִּי בָּרַח הָעָם". וּכְמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תְּהִלִּים נה, ז): "מִי יִתֶּן לִי אֵבֶר כַּיּוֹנָה וְכוּ' אָחִישָׁה מִפָּלָט לִי" וְכוּ'.

וְלָקַח הַמֶּלֶךְ כָּל חֵילוֹתָיו וְרָדַף אַחֲרֶיהָ - שֶׁקִּבֵּץ הַיֵּצֶר הָרָע כָּל חֵילוֹתָיו וְרָדַף אַחַר נֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, כִּי כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁהַנֶּפֶשׁ רוֹצֶה לְהִמָּלֵט מִמֶּנּוּ וּבוֹרַחַת מִלְּפָנָיו אֲזַי הוּא מְקַבֵּץ כָּל חֵילוֹתָיו וְרוֹדֵף אַחֲרֶיהָ, כִּי כָּל מַה שֶּׁהַנֶּפֶשׁ מִתְגַּבֶּרֶת כְּנֶגְדּוֹ הוּא מִתְגַּבֵּר כְּנֶגְדָּהּ. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סָפָה נב.): "כָּל הַגָּדוֹל מֵחֲבֵרוֹ יִצְרוֹ גָּדוֹל מִמֶּנּוּ".

וְהִשִּׂיגָה אֵצֶל הַמִּבְצָר שֶׁל מַיִם שֶׁיֵּשׁ שָׁם עֶשֶׂר חוֹמוֹת שֶׁל מַיִם וְכוּ'. וְהִיא בָּרְחָה לְתוֹךְ הַמִּבְצָר הַזֶּה, וְעָבְרָה וְנִכְנְסָה לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חוֹמוֹת שֶׁל מַיִם עַד שֶׁבָּאתָה לִפְנִים וְכוּ' - מַיִם זֶה בְּחִינַת הַדַּעַת וְהַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאִין מַיִם, כְּמוֹ

שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה יא, ט): "וּמָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה' כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים", וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם נה, א): "הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם". וְשָׁם הֵם עֶשֶׂר חוֹמוֹת שֶׁל מַיִם, זֶה בְּחִינַת כְּלַל הַתּוֹרָה שֶׁכְּלוּלָה מֵעֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת עֶשֶׂר מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה, [כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה 'תִּקְעוּ ג' בִּלְקוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח]. וְאִי אֶפְשָׁר לִכְנֹס לְמֵימֵי הַדַּעַת לָדַעַת אֶת ה', כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת חוֹמוֹת וּמְחִצּוֹת בְּתוֹךְ מֵימֵי הַדַּעַת הַשּׁוֹטְפִים כַּיָּם שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּכְנָס בָּהֶם נִטְבָּע בָּהֶם, כִּי מֵחֲמַת רִבּוּי הַדַּעַת אִי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ וְאִי אֶפְשָׁר לִכְנֹס לָדַעַת אֶת ה' מֵחֲמַת בְּחִינַת רִבּוּי אוֹר. כִּי רִבּוּי הַשֶּׁמֶן גּוֹרֵם כִּבּוּי הַנֵּר כַּיָּדוּעַ, כִּי אִם עַל-יְדֵי כֹּחַ הַתּוֹרָה שֶׁיְּסוֹדָהּ אֱמוּנָה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיט, פו) "כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה". וְאֱמוּנָה נִקְרָא 'חוֹמָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ח, י): "אֲנִי חוֹמָה" וְכוּ'. וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: 'חֲזָקָה בֶּאֱמוּנָתָהּ בְּחוֹמָה'. וּמִי שֶׁהוּא בְּכְלַל קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁיּוֹדֵעַ מֵעַצְמוֹ אוֹ קִבֵּל מֵרַבּוֹתָיו דַּרְכֵי הַשְּׁעָרִים שֶׁל אֵלּוּ הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם שֶׁהֵם דַּרְכֵי הַתּוֹרָה, הוּא יָכוֹל לִכְנֹס בָּהֶם לְכָל הָעֲשָׂרָה חוֹמוֹת עַד לִפְנֵי וְלִפְנִים, אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ דַּרְכֵי הַתּוֹרָה וְנִכְנָס לְתוֹךְ יַם הַחָכְמָה וְהַדַּעַת בִּלְא הַתּוֹרָה, הוּא נִטְבָּע וְנִשְׁקָע שָׁם עַדֵי אֹבֵד, שֶׁהֵם בְּחִינַת כָּל הַמְחַקְּרִים חַכְמֵי הַטֶּבַע שֶׁהֵם בְּחִינַת מַלְכוּת הָרְשָׁעָה שֶׁנִּכְנְסוּ לְתוֹךְ יַם הַדַּעַת בִּלְא הַתּוֹרָה וְנִטְבְּעוּ בְּתוֹךְ הַכְּפִירוֹת וְנֶאֱבְדוּ מִשָּׁנֵי עוֹלָמוֹת עַל-יְדֵי-זֶה. וְנֶפֶשׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הַנַּ"ל, בָּרְחָה לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חוֹמוֹת הַנַּ"ל, עַד שֶׁנִּכְנְסָה לִפְנֵי וְלִפְנִים, דְּהַיְנוּ שֶׁבָּרְחָה מֵהַיֵּצֶר הָרָע לְתוֹךְ הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סָפָה נב:): 'אִם פָּגַע בְּךָ מְנֻוָּל זֶה מָשְׁכֵהוּ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ' וְכוּ'.

וְהוּא צָוָה לִירוֹת אוֹתָהּ בְּכָל הָעֲשָׂרָה מִינֵי חִצִּים - זֶה בְּחִינַת עֹצֶם הַהִתְגַּבְּרוּת וְהַהִתְגָּרוּת שֶׁהוּא מִתְגָּרֶה בְּיוֹתֵר בְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה שֶׁעֲלֵיהֶם מִתְגַּבְּרִים הַמְצוּלּוֹת יָם בְּיוֹתֵר כַּיָּדוּעַ, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (שָׁם נב.) שֶׁהוּא מַנִּיחַ כָּל הָעוֹלָם וְאֵינוֹ מִתְגָּרֶה אֶלָּא בְּיִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁמַּנִּיחַ כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ מִתְגָּרֶה אֶלָּא בַּתַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יוֹאֵל ב, כ): "כִּי הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת" - 'שֶׁפָּשַׁט יָדוֹ בַּגְּדוֹלִים'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי חִצִּים שֶׁאָרַק לְהַבַּת מֶלֶךְ שֶׁבָּרְחָה לְתוֹךְ הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם, הַיְנוּ שֶׁאָרַק בָּהּ כָּל מִינֵי אַרְסִיִּים רָעִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ, וְהִתְגַּבֵּר בְּכָל כֹּחוֹתָיו בְּכָל בְּחִינַת הָעֲשָׂרָה כִּתְרִין דִּמְסָאֲבוּתָא כְּנֶגֶד הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הַתַּלְמִיד חָכָם הַבּוֹרַחַת לְתוֹךְ הַתּוֹרָה. וְהִיא בָּרְחָה לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חוֹמוֹת שֶׁל מַיִם שֶׁהוּא הַתּוֹרָה כַּנַּ"ל, וְנָפְלָה חֲלָשׁוּת מֵחֲמַת הַחִצִּים הָאַרְסִיִּים רָעִים שֶׁאָרַק בָּהּ...

מְבֹאָר בְּהַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל, שֶׁזֶּה הָיָה לוֹ כֹּחַ כָּזֶה בְּיָדָיו, שֶׁכְּשֶׁאּוֹרֵק חֵץ הוּא יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה הָיָה לוֹ כֹּחַ לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה וְכוּ', עַיֵּן שָׁם.

וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה, לָמָּה הִזְכִּיר בְּהִתְפָּאֲרוּתוֹ זְרִיקַת הַחִצִּים שֶׁאּוֹרֵק חֵץ וּמַחֲזִירָהּ, לֹא הָיָה לוֹ לְהַזְכִּיר כִּי אִם מַה שֶּׁיָּכוֹל לְהַחֲזִיר וּלְהוֹצִיא הַחִצִּים, שֶׁזֶּה עִקַּר הַמַּעֲשֶׂה שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הוּא רוֹפֵא אֶת הַבַּת מַלְכָּה, כִּי מוֹצִיא מִמֶּנָּה אֶת כָּל הַחִצִּים שֶׁאָרַק בָּהּ הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל. אֲבָל מַה הַתּוֹעֶלֶת מִזְּרִיקַת הַחִצִּים שֶׁמַּזְקִיר שֶׁיָּכוֹל לְזָרֹק חִצִּים וּלְהַחֲזִירָם, הֲלֹא טוֹב יוֹתֵר שֶׁלֹּא יְזָרֹק אוֹתָם כְּלָל. אַךְ גַּם בְּחִינַת זְרִיקַת הַחִצִּים צְרִיכִים בִּשְׁבִיל הָרְפוּאָה, וְזֶה סוֹד הַמְּתָקַת הַדִּינִים בְּשָׁרְשָׁן. וְעַל-כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא הַחִצִּים שֶׁאָרַק בָּהּ הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, כִּי

אִם עַל-יְדֵי שֶׁהוּא יִזְרֹק בָּהּ חִצִּים וְיַחֲזִירֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְמִילָא יוֹצִיא וִיבַטֵּל כָּל הַחִצִּים הָרָעִים שֶׁזָּרַק בָּהּ הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל. כִּי הַחִצִּים שֶׁל מַלְכוּת הָרְשָׁעָה הַנַּ"ל, שֶׁהֵם הִתְגַּבְּרוּת הַקְּלִפּוֹת, כֻּלָּם נִמְשָׁכִין מִתֹּקֶף הַדִּינִים כַּיָּדוּעַ, וְאִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיאָם וּלְבַטְּלָם כִּי אִם עַל-יְדֵי הַמְתָּקַת הַדִּינִים. וְהַדִּינִים אִי אֶפְשָׁר לְהַמְתִּיק כִּי אִם בְּשָׁרְשָׁן כַּנַּ"ל.

וְעַל-כֵּן זֶה הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל שֶׁעוֹסֵק בִּרְפוּאַת הַבַּת מֶלֶךְ הַנַּ"ל, אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְרַפְּאוֹתָהּ כִּי אִם עַל-יְדֵי שֶׁהוּא יִזְרֹק לָהּ חִצִּים, שֶׁהֵם בְּחִינַת שֹׁרֶשׁ הַדִּינִים, אֲבָל אֵלּוּ הַחִצִּים בְּחִינַת דִּינִים, אֵינָם מַזִּיקִים לָהּ, אַדְרַבָּא, עַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא הוּא מַמְתִּיק כָּל הַדִּינִים בְּשָׁרְשָׁן, וּמוֹצִיא מִמֶּנָּהּ כָּל הַחִצִּים שֶׁנִּזְרְקוּ לָהּ וְרוֹפֵא אוֹתָהּ. וְזֶה בְּחִינַת שְׁחִיטַת הַקְּרְבָּנוֹת שֶׁמְּטַהֲרִין הָעֲשָׂיָה שֶׁשָּׁם אֲחִיזַת הָעֲשָׂרָה מִינֵי חִצִּים רָעִים הַנַּ"ל. כִּי חֶרֶב וְסַכִּין שֶׁל שְׁחִיטָה הוּא בְּחִינַת תֹּקֶף הַדִּין, אֲבָל עַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא מַמְתִּיקִין וּמְבַטְּלִין תֹּקֶף הַדִּין שֶׁמִּמֶּשֶׁם נִשְׁתַּלְשֵׁל אֲחִיזַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַחִצִּים הַנַּ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת חָרְבּוֹ שֶׁל עֵשָׂו, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כז, מ) "וְעַל חַרְבְּךָ תִּחְיֶה". וְעֵשָׂו נִקְרָא עַל שֵׁם עֲשִׂיָּה, כִּי הוּא תֹּקֶף זֶהֳמַת הָעֲשִׂיָּה. כִּי חֶרֶב וְחִצִּים הֵם בְּחִינָה אַחַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי כה, יח): "מֵפִיץ וָחֶרֶב וְחֵץ שָׁנוּן" וְכוּ'. וְכֵן בַּקְּדֻשָּׁה אֵצֶל ה' יִתְבָּרַךְ כְּתִיב (דְּבָרִים לב, מא): "אִם שַׁנּוֹתִי בְּרַק חַרְבִּי וְתֹאחֵז בְּמִשְׁפָּט יָדִי", וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י: 'בָּשָׂר וָדָם זוֹרֵק חֵץ וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ, אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זוֹרֵק חֵץ וּמַחֲזִירָהּ'. וְרַבֵּינוּ זַ"ל הֵבִיא שָׁם זֶה הַפָּסוּק לְעִנְיַן הַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם.

נִמְצָא שֶׁחֶרֶב וְחֵץ הֵם בְּחִינָה אַחַת. הַיְנוּ שֶׁעַל-יְדֵי שְׁחִיטַת הַקָּרְבָּנוֹת בְּחֶרֶב וְסַכִּין, שֶׁהֵם בְּחִינַת חִצִּים, בְּחִינַת תֹּקֶף הַדִּין דִּקְדֻשָּׁה כַּנַּ"ל, עַל-יְדֵי-זֶה מוֹצִיאִין מֵהַבְּהֵמָה כָּל הַחִצִּים דְּסִטְרָא אָחֳרָא, שֶׁהֵם כָּל הִתְעָרְבוּת הָרַע, שֶׁהוּא תֹּקֶף רוּחַ הַבְּהֵמִיּוּת שֶׁנֶּאֱחָז בָּהּ, וְעַל-יְדֵי הַחֶרֶב שֶׁל שְׁחִיטָה מַמְתִּיקִין הַדִּינִים בְּשָׁרְשָׁם וּמוֹצִיאִים מִמֶּנָּה כָּל הָרַע, וּמְבָרְרִין רוּחַ הָאָדָם מֵרוּחַ הַבְּהֵמָה הַטּוֹב מֵהָרַע, עַל-יְדֵי בְּחִינַת זְרִיקַת הַחִצִּים וְהַחְזָרָתָן הַנַּ"ל שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַשְׁחִיטָה כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן עִקַּר הַשְׁחִיטָה בְּהוֹלָכָה וַהֲבָאָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (חֻלִּין ל.): 'שִׁעוּר סַכִּין - כְּדֵי שֶׁיּוֹלִיךְ וְיָבִיא', כִּי עִקַּר הַשְׁחִיטָה בִּבְחִינַת הוֹלָכָה וַהֲבָאָה, בְּחִינַת זְרִיקַת הַחִצִּים וְהַחְזָרָתָן, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְתָּקַת הַדִּינִים בְּשָׁרְשָׁן כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתַב רַבֵּינוּ זַ"ל בְּהַתּוֹרָה 'תִּקְעוּ תּוֹכָחָה' (סִימָן ח לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא) מֵעִנְיַן הַבַּעַל כֹּחַ שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, וְעַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא הוּא מוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל מַה שֶּׁבָּלְעָה מֵהַקְּדֻשָּׁה, עַל-יְדֵי שֶׁהָיָה הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין וְכוּ', עַיֵּן שָׁם. הַיְנוּ כַּנַּ"ל, כִּי כְּשֶׁהַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין עַל-יְדֵי שֶׁנִּזְרְקוּ לָהּ וְרוֹפֵא אוֹתָהּ. וְזֶה בְּחִינַת שְׁחִיטַת הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁמְּטַהֲרִין הָעֲשִׂיָּה שֶׁשָּׁם אֲחִיזַת הָעֲשָׂרָה מִינֵי חִצִּים רָעִים הַנַּ"ל. כִּי חֶרֶב וְסַכִּין שֶׁל שְׁחִיטָה הוּא בְּחִינַת תֹּקֶף הַדִּין, אֲבָל עַל-יְדֵי-זֶה דַּיְקָא מַמְתִּיקִין וּמְבַטְּלִין תֹּקֶף הַדִּין שֶׁמִּמֶּשֶׁם נִשְׁתַּלְשֵׁל אֲחִיזַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא

52 **לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת** הִלְכוֹת פְּרִיָה וּרְבִיָה וְהִלְכוֹת אֵישׁוּת ה **אֶבֶן הָעֵזֶר**

"הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל עֹז" (תְּהִלִּים סח, לד), **וְלָבוֹא לְעִזּוּת הוּא עַל־יְדֵי שְׁמְחָה שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי שְׁנֵי הַכְּתָרִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, שֶׁהֵם בְּחִינַת תּוֹרָה וּתְפִלָּה, נִגְלֶה וְנִסְתָּר וְכוּ', בְּחִינַת בְּרֵאשִׁית בָּרָא, אָב וּבֵן וְכוּ'. וְצָרִיךְ כָּל אָדָם לֵילֵךְ מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא וְכוּ' עַד שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל בְּתַחְלַת נְקֻדַּת הַבְּרִיאָה וְכוּ', וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁנִּכְלָל בָּאֵין סוֹף שָׁם הַתּוֹרָה הִיא 'תּוֹרַת ה'' מַמָּשׁ, וְהַתְּפִלָּה הִיא 'תְּפִלַּת ה'' מַמָּשׁ, עַיֵּן שָׁם. וְקֹדֶם שֶׁיּוֹצְאִין וְעוֹלִין מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ יְרִידָה קֹדֶם הָעֲלִיָּה, כִּי הַיְרִידָה הִיא תַּכְלִית הָעֲלִיָּה וְכוּ'; ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב.**

כִּי עִקַּר הַבְּרִיאָה הָיְתָה בִּשְׁבִיל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁעַל יָדָהּ יוֹדִעִין מִמְּנוּ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא הַכֹּל, כַּיָּדוּעַ (זֹהַר בֹּא מב:). וְזֶה גְּדֹל הַחִיּוּב לִשְׁא אִשָּׁה כְּדֵי לְפָרוֹת וְלִרְבּוֹת בִּשְׁבִיל קִיּוּם הָעוֹלָם, כְּדֵי שֶׁיִּתְגַּלֶּה אֱמוּנָתוֹ וּמַלְכוּתוֹ עַל־יְדֵי רִבּוּי בְּנֵי־אָדָם שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כִּי צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מִדּוֹר לְדוֹר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ק, ה): "וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתֶךָ", "לְדֹר וָדֹר אֱמוּנָתְךָ כּוֹנַנְתָּ אֶרֶץ וַתַּעֲמֹד" (שָׁם קיט, צ). שֶׁעִקַּר בְּרִיאַת וְקִיּוּם הָעוֹלָם שְׁכּוֹנֵן אֶרֶץ וַתַּעֲמֹד, הוּא בִּשְׁבִיל לְדוֹר וָדוֹר אֱמוּנָתֶךָ שֶׁיַּמְשִׁיכוּ הָאֱמוּנָה מִדּוֹר לְדוֹר, וְעַל־כֵּן הִזְהִירוּ חֲכָמֵינוּ זַ"ל לְהִתְרַחֵק בְּיוֹתֵר מֵעִנְיֵי פָּנִים מְלִשָּׁא מֵהֶם כַּנַּ"ל, כִּי הָעִנְיֵי פָּנִים מַרְחִיקִין מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הֵם הַמּוֹנְעִים הַגְּדוֹלִים מִלְּהִתְקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁמֵּהֶם עִקַּר הַמְשָׁכַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי אָסוּר לְשָׁא מֵהֶם, כִּי עִקַּר הַנִּשּׂוּאִין הוּא בִּשְׁבִיל לְהַמְשִׁיךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מִדּוֹר לְדוֹר כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן עִקַּר הַמִּלְחָמָה שֶׁל הָאָדָם הוּא בְּעִנְיַן תַּאֲוָה זֹאת, כִּי שָׁם הָעִקָּר הָעֲזוּת דְּקְדֻשָּׁה, בְּחִינַת 'בּוֹ עֹז' - 'בּוֹ תִּקְפָּא' (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן לא, עה:), וְשָׁרְשׁוֹ נִמְשָׁךְ מִקְּדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה מִבְּחִינַת שְׁנֵי הַכְּתָרִים הַנַּ"ל שֶׁהֵם נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, תּוֹרָה וּתְפִלָּה, נִסְתָּר וְנִגְלֶה וְכוּ', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'בְּרֵאשִׁית בָּרָא'. כִּי שְׁנֵי הַכְּתָרִים הַנַּ"ל הֵם בְּחִינַת חָכְמָה וּלְבָנָה, בְּחִינַת אִישׁ וְאִשָּׁה, שֶׁהֵם בְּחִינַת תּוֹרָה וּתְפִלָּה, כַּיָּדוּעַ, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ עִזּוּת דְּקְדֻשָּׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַמְשָׁכַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כַּנַּ"ל, אֲבָל זֶה לְעֵמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים, עַל־כֵּן שָׁם עִקַּר אֲחִיזַת הָעִזּוּת דְּסִטְרָא אָחֳרָא, עַל־כֵּן הוּא מִלְחָמָה גְּדוֹלָה.

וְזֶה בְּחִינַת שִׂמְחַת חָתָן וְכַלָּה שֶׁהוּא מִצְוָה לְשַׂמְּחָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (אֶבֶן הָעֵזֶר סימן סה), כִּי עַל־יְדֵי שִׂמְחָה זוֹכִין לְעִזּוּת דְּקְדֻשָּׁה בְּחִינַת (נְחֶמְיָה ח, י): "כִּי חֶדְוַת ה' הִיא מָעֻזְּכֶם", כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת ו:): 'כָּל מִי שֶׁנֶּהֱנֶה מִסְּעֻדַּת חָתָן וְכַלָּה וְאֵינוֹ מְשַׂמְּחָם, עוֹבֵר בַּחֲמִשָּׁה קוֹלוֹת' וְכוּ'. כִּי כָּל הַקּוֹלוֹת הֵם בְּחִינַת עִזּוּת כַּנַּ"ל, וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה שֶׁל חָתָן וְכַלָּה הוּא בִּשְׁבִיל הַקּוֹלוֹת הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהֵם בְּחִינַת עִזּוּת דִּקְדֻשָּׁה, כְּדֵי שֶׁיִּזְכּוּ לְהַגְבִּיר הָעִזּוּת דִּקְדֻשָּׁה עַל הָעִזּוּת דְּסִטְרָא אָחֳרָא, כְּדֵי שֶׁיִּזְכּוּ עַל־יְדֵי־זֶה לְהַמְשִׁיךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה עִקַּר מְצוֹת הַנִּשּׂוּאִין כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת 'שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה' שֶׁבָּהֶם מְשַׂמְּחִין חָתָן וְכַלָּה, וְזֶה בְּחִינַת 'שֶׁבַע בְּרָכוֹת' כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עַל־יְדֵי הַשִּׂמְחָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עִזּוּת דִּקְדֻשָּׁה, בְּחִינַת קוֹלוֹת דִּקְדֻשָּׁה, לְהַמְשִׁיךְ עַל־יְדֵי־זֶה קְדֻשַּׁת הַשִּׁבְעָה רוֹעִים שֶׁעַל יָדָם עִקַּר הַמְשָׁכַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם (בְּמַאֲמָר הַנַּ"ל) עַיֵּן שָׁם. וְעַל־כֵּן הֵם שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה כְּנֶגֶד הַשִּׁבְעָה רוֹעִים הַנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת הַשֶּׁבַע בְּרָכוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת קוֹלוֹת דִּקְדֻשָּׁה בְּחִינַת עִזּוּת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁמְּבָרְכִין אוֹתָן בְּכָל שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת הַשִּׁבְעָה רוֹעִים שֶׁעַל יָדָם עִקַּר הַמְשָׁכַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כַּנַּ"ל, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא בְּחִינַת בְּרָכוֹת, כִּי הוּא מְקוֹר הַבְּרָכוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי כח, כ): "אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת", כְּמוֹבָאָר בִּמְקוֹם אַחֵר (סימן לא).

הֲלָכָה ה

כָּל אָדָם חַיָּב לְהוֹלִיד בֵּן וּבַת (אֶבֶן הָעֵזֶר סימן א)

א. עַל־פִּי הַתּוֹרָה 'תִּקְעוּ־תוֹכָחָה' בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח', עַיֵּן שָׁם, וּכְבָר מְבֹאָר בְּהִלְכוֹת אִשּׁוּת (הֲלָכָה ב') עַל־פִּי הַתּוֹרָה הַנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות פְּרִיָה וּרְבִיָה וְהִלְכוֹת אישות ה אֶבֶן הָעֵזֶר כז

וְעוֹד לְאֶלֶק מִלִּין, עַל־פִּי מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם (בְּהַתּוֹרָה הַנ״ל בְּאוֹת ו) עַל פָּסוּק (יְשַׁעְיָה לג, כד): ״וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי״ וְכוּ׳, הָעִנְיָן הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא מְאֹד, מֵעֵצֶם נִפְלְאוֹת רִבּוּי בָּתִּים שֶׁנַּעֲשִׂים עַל־יְדֵי שֶׁנִּתּוֹסֵף נֶפֶשׁ אֶחָד לְהַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, שֶׁנִּתְרַבִּין הַבָּתִּים אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת רְבָבוֹת רְבָבוֹת עַד אֵין קֵץ, כִּי שָׁלֹשׁ אֲבָנִים בּוֹנוֹת שִׁשָּׁה בָּתִּים, אַרְבַּע, עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה, חָמֵשׁ, מֵאָה וְעֶשְׂרִים וְכוּ׳, עַד שֶׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחְשֹׁב וְכוּ׳; ☜ עַיֵּן שָׁם.

ב. **וְעַתָּה** מוּבָן מִמַּיְלָא הֵיטֵב גֹּדֶל הַחִיּוּב עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהוֹלִיד בָּנִים, וְהוּא מִצְוָה הָרִאשׁוֹנָה בַּתּוֹרָה, כִּי כְּשֶׁמּוֹלִיד נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, הֲרֵי הוּא מוֹסִיף עַל הַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל נֶפֶשׁ אֶחָד שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבּוּ הַבָּתִּים מְאֹד מְאֹד, מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גּוֹרֵם לְהַעֲלוֹת שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים וְנִפְלָאִים לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי עֹצֶם רִבּוּי הַבָּתִּים וְכוּ׳ וְכַנִּזְכָּר לְעֵיל.

ג. **כִּי** בְּוַדַּאי עִקַּר הַמְצָוָה הוּא לְהוֹלִיד בֵּן כָּשֵׁר, בֵּן יִשְׂרְאֵלִי שֶׁיִּקְיֵם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות. וְאִם שֶׁלָּאו כָּל אָדָם זוֹכֶה שֶׁיִּהְיוּ בָּנָיו צַדִּיקִים וּכְשֵׁרִים גְּמוּרִים, עַל כָּל פָּנִים מֵאַחַר שֶׁהֵם בִּכְלַל יִשְׂרָאֵל, הַמַּאֲמִינִים בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹרָתוֹ, וְאָבִיו מְחַנֵּךְ אוֹתָם מִנְּעוּרֵיהֶם לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, וְלִכְנֹס לְבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וּלְהִתְוַסֵּף עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהִתְפַּלֵּל עִמָּהֶם יַחַד, וּלְיַחֵד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ עִמָּהֶם יַחַד פַּעֲמַיִם בְּכָל יוֹם, וְלוֹמַר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, הֲרֵי גּוֹרֵם שַׁעֲשׁוּעִים נִפְלָאִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, מֵאַחַר שֶׁהוֹסִיף נֶפֶשׁ לְהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְרַבִּין הַבָּתִּים עַד אֵין קֵץ וְכוּ׳. וְגַם אוּלַי יִפְקוּ מִנֵּיהּ בָּנִין דְּמֵעֲלֵי שֶׁיִּהְיוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים, וְעַל־כֵּן הָעִקָּר שֶׁיִּרְאֶה לְחַנְּכָם לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כַּאֲשֶׁר קִבָּלְנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ, וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ מְזַהֲרִים בְּפָרָשַׁת קְרִיאַת שְׁמַע: ״וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְכוּ׳, וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ״ וְכוּ׳ (דְּבָרִים ו, ז., יא, יט). וּכְתִיב (שָׁם ד, ט): ״וְהוֹדַעְתָּם לִבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ״.

וּבִפְרָט לְרַחֲקָם בְּכָל מִינֵי הַרְחָקוֹת מֵהַכְּתוֹת הָרָעוֹת שֶׁקָּמוּ בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ לְהַעֲבִיר, חַס וְשָׁלוֹם, אֶת נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעִקַּר הַדָּת הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהֵעֱמִידוּ בָּתֵּי תְּפִלּוֹת - לְלַמֵּד אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְכוּ׳, שֶׁכֻּלָּם הֵם פּוֹרְקֵי עֹל לְגַמְרֵי, וְאִם בִּתְחִלָּה מְרַמִּים אֶת אֲבִיהֶם, וְאוֹמְרִים שֶׁיִּלְמְדוּ עִמָּהֶם גַּם לִמּוּד הַתּוֹרָה, אֲבָל הַכֹּל הוּא צְבִיעוּת וָשֶׁקֶר, כִּי מְעַט שֶׁלּוֹמְדִים עִמָּהֶם הוּא רַק מִקְרָא עִם פֵּרוּשֵׁיהֶם וּבְאוּרֵיהֶם הָרָעִים שֶׁיָּצְאוּ מֵאֶפִּיקוֹרְסִים גְּמוּרִים מְפֻרְסָמִים, וּקְצָתָם מֵהֶם הֵמִירוּ דָּתָם וְחִבְּרוּ בְּאוּרִים וְתַרְגּוּמִים עַל תּוֹרָה נְבִיאִים כְּתוּבִים, כַּמְפֻרְסָם כָּל זֶה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַכְּשֵׁרִים, (וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה), אֲבָל מֵאַחַר שֶׁרֹב יִשְׂרָאֵל הַכְּשֵׁרִים מְחַנְּכִים בְּנֵיהֶם בְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, שֶׁיִּבְלוּ יְמֵיהֶם רַק עַל תּוֹרָה וּתְפִלָּה לַהֲגוֹת בְּתוֹרַת ה׳ בְּכְתָב וּבְעַל פֶּה, בְּשֵׁ״ס וּפוֹסְקִים, הֲרֵי הֵם מוֹסִיפִים נֶפֶשׁ לְהַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְנִתְרַבִּין הַבָּתִּים מְאֹד מְאֹד, עַל־כֵּן שְׁכָרָם הַרְבֵּה מְאֹד, וְעַל־יְדֵי־זֶה תָּבוֹא הַגְּאֻלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה ס, כב): ״הַקָּטֹן יִהְיֶה לָאֶלֶף וְהַצָּעִיר לְגוֹי עָצוּם אֲנִי ה׳ בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה״. וְהַכֹּל עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי רִבּוּי הַבָּתִּים, עַל־יְדֵי רִבּוּי הַצַּדִּיקִים עַד אֵין קֵץ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה ״יִהְיֶה הַצָּעִיר לְגוֹי עָצוּם מְאֹד״ כַּנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יַעֲלוּ שַׁעֲשׁוּעִים נִפְלָאִים לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַד שֶׁיִּכְמְרוּ רַחֲמָיו וְיָחִישׁ לִגְאֻלָּתֵנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״אֲנִי ה׳ בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה״.

ד. **וְזֶה** בְּחִינַת וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו וַיֹּאמֶר הֵאָסְפוּ וְאַגִּידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְכוּ׳ (בְּרֵאשִׁית מט, א). וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל וּמוּבָא בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י (שָׁם), שֶׁבִּקֵּשׁ לְגַלּוֹת אֶת קֵץ הַגְּאֻלָּה וְנִסְתַּלְּקָה הֵימֶנּוּ שְׁכִינָה וְכוּ׳, וְהִתְחִיל לְדַבֵּר דְּבָרִים אֲחֵרִים. וּבְוַדַּאי מַה שֶּׁדִּבֵּר אַחַר־כָּךְ הָיָה מֵעִין זֶה שֶׁהֶעֱלִים וְהִסְתִּיר בְּתוֹךְ דְּבָרָיו סוֹד הַקֵּץ, [כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ עַל פָּסוּק זֶה, עַיֵּן שָׁם בְּדֶרֶךְ רל״ד: ׳גְּלֵי וְסָתַם׳ וְכוּ׳], הַיְנוּ כִּי יַעֲקֹב רָאָה מִטָּתוֹ שְׁלֵמָה וְכָלָם צַדִּיקִים גְּמוּרִים, סָבַר, שֶׁכְּבָר יוּכַל לְגַלּוֹת קֵץ הַגְּאֻלָּה,

אֲבָל הַשְּׁכִינָה נִסְתַּלְּקָה הֵימֶנּוּ, כִּי קֵץ הַגְּאֻלָּה הוּא קֵץ הַפְּלָאוֹת וְסָתוּם מֵעֵין כֹּל, וְאִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹתוֹ וּלְקָרְבוֹ כִּי אִם עַל־יְדֵי קִבּוּץ הָרְחוֹקִים דַּיְקָא, כִּי הָעִקַּר הַמַּעֲלָה הוּא כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף אֵל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ נֶפֶשׁ חָדָשׁ שֶׁהָיָה מִתְּחִלָּה רָחוֹק כְּמוֹ שֶׁהָיָה רָחוֹק, וְעַכְשָׁו קֵרְבוּהוּ לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ - שֶׁיִּתְוַסֵּף וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה שָׁכֵן אֵל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ, זֶהוּ עִקַּר שַׁעֲשׁוּעָיו יִתְבָּרַךְ, כַּמְבֹאָר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (יתרו סז:), וּבְפָרָט בְּדָרֵינוּ (סימנים י, יד), שֶׁזֶּהוּ עִקַּר גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא נִתְרַבִּין הַבָּתִּים עַד אֵין קֵץ וְכוּ׳.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר אַחַר־כָּךְ: **הִקָּבְצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב״** וְכוּ׳. וּבְתַחְלָה אָמַר ״הֵאָסְפוּ״, וְהַחְלּוּק בֵּין אֲסֵפָה לְקִבּוּץ הוּא, כִּי אֲסֵפָה נֶאֱמָר עַל אֲסֵפַת הַקָּהָל שֶׁאֵינָם רְחוֹקִים מְאֹד זֶה מִזֶּה, כְּמוֹ (בְּמִדְבַּר יא, טז): ״אֶסְפָה לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל״ וְכוּ׳. וְכֵן (שְׁמוּאֵל ג, טז): ״לֵךְ וְאָסַפְתָּ אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל״ וְכוּ׳, אֲבָל שֵׁם קִבּוּץ נֶאֱמָר עַל קִבּוּץ הָרְחוֹקִים מְאֹד מְאֹד בְּקִצֵּה הָאָרֶץ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ל, ד): ״אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ ה׳ אֱלֹהֶיךָ״ וְכוּ׳. וְכֵן (יְשַׁעְיָה נו, ח): ״מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו״ (עַיֵּן כְּלִי יָקָר בְּרֵאשִׁית מט). וְעַל־כֵּן בִּתְחִלָּה אָמַר יַעֲקֹב לְשׁוֹן אֲסֵפָה - **הֵאָסְפוּ וְאַגִּידָה לָכֶם** וְכוּ׳, שֶׁפָּבַר שֶׁעַל־יְדֵי הָאֲסֵפָה לְבַד שֶׁל בָּנָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁכְּלָם צַדִּיקִים, עַל־יְדֵי־זֶה יוּכַל לְגַלּוֹת וּלְקָרֵב קֵץ הַגְּאֻלָּה, אֲבָל הַשְּׁכִינָה נִסְתַּלְּקָה הֵימֶנּוּ, וְאָז הֵבִין שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִיא הַגְּאֻלָּה עַל־יְדֵי בְּחִינַת אֲסֵפָה לְבַד, דְּהַיְנוּ שֶׁיֶּאֱסֹף הַצַּדִּיקִים לְבַד, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חוֹשֵׁב לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח, וְכָל עִכּוּב הַגְּאֻלָּה וַאֲרִיכַת הַגָּלוּת הוּא מֵחֲמַת רִבּוּי רַחֲמָנוּתוֹ עַל כָּל הָרְחוֹקִים וְהַנִּדָּחִים מְאֹד שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְמַהְמֵהַּ וּלְחַכּוֹת עַד שֶׁיִּשְׁמְעוּ הָרְחוֹקִים וְיָבוֹאוּ וְיִתְוַסְּפוּ עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר אַחַר־כָּךְ לְשׁוֹן קִבּוּץ - **הִקָּבְצוּ וְשִׁמְעוּ** וְכוּ׳, שֶׁאָמַר: ׳עַתָּה אֲנִי מֵבִין שֶׁעִקַּר הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה עַל־יְדֵי בְּחִינַת הִקָּבְצוּ׳ וְכוּ׳, דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי שֶׁיְּקַבְּצוּ הָרְחוֹקִים מְאֹד הַנִּקְרָאִים נִדָּחִים, בְּחִינַת מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת (שָׁם כח, יג): ״וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים וְכוּ׳ וְהַנִּדָּחִים״ וְכוּ׳, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יִתְגַּדֵּל וְיִתְרַבֶּה הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ בְּתוֹסְפוֹת שְׁכֻנִּים הָרַבֶּה שֶׁהֵיוּ מִתְּחִלָּה רְחוֹקִים שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְרַבּוּ הַבָּתִּים עַד אֵין קֵץ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִכְמְרוּ רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ וְיָחִישׁ לְגָאֳלֵנוּ כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ הִקָּבְצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם - כִּי יַעֲקֹב בְּחִינַת קְטַנּוּת, בְּחִינַת עִבּוּר (סימן כא), וְאָז עִקַּר הַמִּלְחָמָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה, כו): ״וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו״, שֶׁהָיָה לוֹחֵם עִמּוֹ מִבִּטְנוֹ, וְכֵן עִם שָׂרוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם לב, כה): ״וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ״ וְכוּ׳. הֵינוּ בְּחִינַת הָרְחוֹקִים מְאֹד, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת קְטַנּוּת, הֵם נִקְרָאִים בְּחִינַת ׳בְּנֵי יַעֲקֹב׳, וְאוֹתָם צְרִיכִים לְקַבֵּץ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמָּקוֹם שֶׁהוּא, בְּחִינַת הִקָּבְצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב - שֶׁיִּשְׁמְעוּ אֶל דִּבְרֵי תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה וְיָשׁוּבוּ אֶל ה׳. וְזֶהוּ וְשִׁמְעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם - כִּי אַחַר־כָּךְ כְּשֶׁיִּתְקַבְּצוּ וְיִשְׁמְעוּ וְיִתְקָרְבוּ אֶל הָאֱמֶת, אָז נִקְרָאִים בְּחִינַת ׳יִשְׂרָאֵל׳ - שֶׁנִּקְרָא עַל שֵׁם נִצְחוֹן הַמִּלְחָמָה כְּשֶׁנִּצַּח אֶת שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו, שֶׁאָז נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית לב, כט): ״לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹקִים וְעִם אֲנָשִׁים וַתּוּכָל״. וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה עִקַּר הַגְּאֻלָּה עַל־יְדֵי שֶׁיִּצְטָרְפוּ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת צְרוּפֵי אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה בְּצֵרוּפִים רַבִּים עַד אֵין קֵץ וְכוּ׳, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל שֶׁמַּרְמֵז עַל כְּלָלִיּוּת שִׁשִּׁים רִבּוֹא אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׁשִּׁים רִבּוֹא נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, כַּמּוּבָא בְּכָל סִפְרֵי קֹדֶשׁ (מגלה עמקות ואתחנן אפן קפו): **שִׁישָּׁרָאֵל הוּא רָאשֵׁי תֵּבוֹת י״ש שִׁשִּׁים רִבּוֹא אוֹתִיּוֹת לַתּוֹרָה**, וְכַנַּ״ל, וְהָבֵן הֵיטֵב.

ה. **וְזֶה** שֶׁהוֹכִיחַ אֶת שִׁמְעוֹן וְלֵוִי (בְּרֵאשִׁית מט, ו): ״בְּסֹדָם אַל תָּבֹא נַפְשִׁי בִּקְהָלָם אַל תֵּחַד כְּבֹדִי״. וּפֵרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ זַ״ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה צח, ה): שֶׁנֶּאֱמַר עַל הַקִּבּוּץ שֶׁל מַעֲשֵׂה זִמְרִי וְעַל הַקָּהָל שֶׁל מַחְלֹקֶת קֹרַח וְכוּ׳, שֶׁכָּל זֶה הוּא הַהֵפֶךְ מִכָּל הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִכּוּב הַגְּאֻלָּה, כִּי כָּל הַתִּקּוּן הַנַּ״ל נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הַבַּעַל כֹּחַ הַגָּדוֹל שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין, כְּמוֹ פִּינְחָס בְּעֵת שֶׁקִּנֵּא עַל מַעֲשֵׂה זִמְרִי,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות פְּרִיָה וּרְבִיָה וְהִלְכוֹת אישות ה אֶבֶן הָעֵזֶר כח

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. נִמְצָא, שֶׁמַּעֲשֶׂה זִמְרֵי הוּא הַהֵפֶךְ מִתִּקּוּן הַנַּ"ל, וְכֵן מַחֲלֹקֶת קֹרַח שֶׁרָצָה לְהַקְהִיל אֶת עֲדַת יִשְׂרָאֵל לַחֲלֹק עַל מֹשֶׁה, לַעֲקֹר אֶת הַתּוֹרָה, חַס וְשָׁלוֹם, וּבֶאֱמֶת קִלְקֵל הַרְבֵּה לְדוֹרוֹת, כִּי כָּל הַמַּחֲלוֹקוֹת שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עַל צַדִּיקֵי אֱמֶת וְהַנְּבִיאִים אֲלֵיהֶם יֵשׁ בָּהֶם נִיצוֹצֵי קֹרַח, דָּתָן וַאֲבִירָם, כַּמּוּבָא (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, מְרִיבָה אות פד). כִּי אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה, כִּי הַסִּטְרָא אָחֳרָא מִתְגָּרֶה בְּהַצַּדִּיק הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל שֶׁיָּכוֹל לְקַבֵּץ הָרְחוֹקִים וּלְהוֹסִיף שְׁכֵנִים רַבִּים עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ הַחֲרֵדִים לִדְבַר ה', הַמִּתְיַגְּעִים לְהִתְפַּלֵּל בְּכֹחַ וּבְכַוָּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַעֲלֶה בְּכָל פַּעַם שֶׁעֲשׂוּעִים נִפְלָאִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ', אֲבָל בְּחִינַת מַחֲלֹקֶת קֹרַח וַעֲדָתוֹ מִתְגַּבֵּר בְּכָל דּוֹר וּמִתְאַסְּפִים הָרַבֵּה הַרְבֵּה לַחֲלֹק עַל קִבּוּץ הַקָּדוֹשׁ, וְלֹא דַּי שֶׁאֵינָם מוֹסִיפִים לְקָרֵב רְחוֹקִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אַף גַּם אוֹרְבִים וְחוֹתְרִים בְּכָל כֹּחָם בְּתַחְבּוּלוֹת רַבּוֹת לְרַחֵק הַנְּפָשׁוֹת הָרוֹצִים לְהִתְקָרֵב אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה וְכוּ'.

וְהָא בְּהָא תַּלְיָא, עַל־יְדֵי מַעֲשֶׂה זִמְרֵי מִתְגַּבֵּר מַחֲלֹקֶת קֹרַח וְכֵן לְהֶפֶךְ, כִּי עַל־יְדֵי רִבּוּי תַּאֲוַת נְאוּף שֶׁשָּׁכִיחַ עַתָּה מְאֹד בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַעֲשֶׂה זִמְרֵי שֶׁהָיָה בְּצַעַת בִּלְעָם הָרָשָׁע, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֵּר הַמַּחֲלֹקֶת עַל הַצַּדִּיק הַבַּעַל כֹּחַ בְּחִינַת פִּינְחָס שֶׁלּוֹחֵם עִם בְּחִינַת זִמְרִי, וְהוֹרֵג וּמַכְנִיעַ אוֹתוֹ וְעוֹקֵר עֲצַת בִּלְעָם מִן הָעוֹלָם. אֲבָל הַבַּעַל דָּבָר אֵינוֹ מַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ, וּמִתְגָּרֶה בְּכָל עֹז לְהַרְבּוֹת מַחֲלֹקֶת עַל הַצַּדִּיק הַזֶּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקָרְבוּ עוֹד נְפָשׁוֹת רְחוֹקִים, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַחֲלֹקֶת קֹרַח, כִּי כָּל הִתְגַּבְּרוּת הַמַּחֲלֹקֶת עַל הַצַּדִּיק אֱמֶת וְתִקּוּנָיו הוּא עַל־יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית, פְּגַם טִפֵּי הַמֹּחַ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב עַל פָּסוּק (מִשְׁלֵי טו): "אֹזֶן שׁוֹמַעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב חֲכָמִים תָּלִין" וְכוּ'. (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה "בַּחֻצְרוֹת" סִימָן ה). וְכֵן לְהֶפֶךְ עַל־יְדֵי הַמַּחֲלֹקֶת עַל הַצַּדִּיק מִתְגַּבֵּר מַעֲשֶׂה זִמְרִי, רַחֲמָנָא לִצְלַן, כִּי אֵין מִי שֶׁיַּצִּילֵם מִשְּׁטוּתָם וּכְסִילוּתָם הָרַבִּים כַּיָּדוּעַ כָּל זֶה.

וְעַל זֶה הִתְפַּלֵּל יַעֲקֹב - בְּסִדְרָם אַל תָּבֹא נַפְשִׁי בְּקָהָלָם אַל תֵּחַד כְּבֹדִי וְכוּ', שֶׁנֶּאֱמַר עַל מַעֲשֶׂה זִמְרִי וּמַחֲלֶקֶת קֹרַח - שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְהִתְאַסֵּף וּלְהִתְקַבֵּץ יַחַד, כִּי בֶּאֱמֶת הַקִּבּוּץ וְקֶשֶׁר שֶׁלָּהֶם אֵינוֹ קֶשֶׁר וְקִבּוּץ כְּלָל, כִּי קֶשֶׁר רְשָׁעִים אֵינוֹ מִן הַמִּנְיָן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לְעִנְיַן שֶׁבִּנָא וְסִיעָתוֹ שֶׁהָיָה גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וּבִישְׂרָאֵל מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סַנְהֶדְרִין כו.), וְחָלַק עַל חִזְקִיָּה וְסִיעָתוֹ (יְשַׁעְיָה ח, יב): "לֹא תֹאמְרוּן קֶשֶׁר לְכָל אֲשֶׁר יֹאמַר הָעָם הַזֶּה קֶשֶׁר" וְכוּ'. כִּי עִקַּר הַקֶּשֶׁר וְהַקִּבּוּץ הוּא, כְּשֶׁמִּתְקַשְּׁרִים הַקִּבּוּץ אֶל מְקוֹר הָאַחְדוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְתוֹרָתוֹ וּלְקֻדֻּשַׁת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם כֻּלָּא חַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ (אַחֲרֵי עג.), וּכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים (מִנְחָה לְשַׁבָּת): 'אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד וּמִי כְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ'. אֲבָל כְּשֶׁהַקִּבּוּץ הוּא לַחֲלֹק עַל דַּרְכֵי הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים וּלְהַרְחִיק מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא קוֹצָא דְּאוֹת ד' דְּאֶחָד, כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן י, וּבִשִׂיחוֹת הַר"ן סִימָן רפב) וּבְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ (תִּקּוּן כא, נה:), כִּי עוֹסֵק לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם וְאַחְדוּת בֵּין יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם - שֶׁיִּשּׁוּבוּ כֻּלָּם לִכְלֵל בְּאַחְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּוַדַּאי זֶה הַקִּבּוּץ שֶׁל הַחוֹלְקִים אֵינוֹ קִבּוּץ וְקֶשֶׁר כְּלָל, מֵאַחַר שֶׁרְחוֹקִים וּמְרֻחָקִים בְּדִבְרֵיהֶם מִן הָאֶחָד הַפָּשׁוּט יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה פִּרְשָׁה ו): 'עֵשָׂו שֵׁשׁ נְפָשׁוֹת הָיוּ לוֹ וְנִקְרָאִים "נְפָשׁוֹת" לְשׁוֹן רַבִּים, וְיַעֲקֹב הָיוּ לוֹ שִׁבְעִים נֶפֶשׁ וְנִקְרָאִים "נֶפֶשׁ" בִּלְשׁוֹן יָחִיד', כַּמּוּבָא בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י שָׁם, וַאֲפִלּוּ אִם גַּם הַחוֹלְקִים עוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחַר שֶׁחוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הֵם מַרְחִיקִים עַצְמָן מִן הָאַחְדוּת.

כִּי זֶה יָדוּעַ, שֶׁמַּעַט הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה שֶׁל הֶהָמוֹן עַם, אַף־עַל־פִּי שֶׁגַּם זֶה יָקָר מְאֹד אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר שֶׁתַּעֲלֶה עֲבוֹדָתָם לְמַעְלָה, שֶׁתִּכָּלֵל בְּמָקוֹם שֶׁצְּרִיכִים לְהִכָּלֵל, כִּי אִם בְּכֹחַ הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת אֲשֶׁר אֲלֵיהֶם אָנוּ מְקַשְּׁרִים תְּפִלָּתֵנוּ וַעֲבוֹדָתֵנוּ, שֶׁרַק הֵם יְכוֹלִים לְהַעֲלוֹת הַכֹּל לְמַעְלָה מַעְלָה, כִּי כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ פְּגָמָיו וַחֲטָאָיו הַמְרֻבִּים בְּעַצְמוֹ, וְכַמָּה וְכַמָּה פְּגוּם מִעַט תּוֹרָתוֹ וַעֲבוֹדָתוֹ, בִּפְרָט הַתְּפִלָּה, שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה, שֶׁבְּרֹב הַתְּפִלָּה מַחֲשַׁבְתָּם טְרוּדִים בַּחוּץ מְאֹד, וְגוֹמְרִים בְּמַחֲשַׁבְתָּם כָּל הַמַּשָּׂא וּמַתָּן שֶׁלָּהֶם וְכָל עִסְקֵי חֹל וְכוּ' בִּשְׁעַת תְּפִלָּתָם, עַד שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים

56 לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת פְּרִיָה וּרְבִיָה וְהִלְכוֹת אִישׁוּת ה אֶבֶן הָעֵזֶר

הֵיכָן הֵם עוֹמְדִים בַּתְּפִלָּה, וְכַנִּרְאֶה בְּחוּשׁ מִכַּמָּה וְכַמָּה בְּנֵי־אָדָם אֲפִלּוּ מֵאוֹתָן הַמְכַנִּים עַצְמָן בְּשֵׁם 'חֲסִידִים', וְכַאֲשֶׁר הֵם מוֹדִים בְּעַצְמָן, וְאִם אַף־עַל־פִּי־כֵן מֻחֲמַת נְקֻדָּה הַטּוֹבָה מִקְּדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּשׁ עֲדַיִן בְּקִרְבָּם, וְנִזְרָק מִפִּיהֶם אֵיזֶה דִּבּוּרִים קְדוֹשִׁים שֶׁל תְּפִלָּה וְכוּ', בְּוַדַּאי אֵין בָּהֶם כֹּחַ לַעֲלוֹת לְמַעְלָה לְעֹצֶם קְטָנוּתָם וּלְרִבּוּי הַפְּסֹלֶת וְהַמַּחֲשָׁבוֹת רָעוֹת רַבּוֹת מְאֹד מְאֹד הַמְסַבְּבִים אוֹתָם, עַל־כֵּן כָּל עִקַּר עֲלִיָּתָם הוּא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְכִמְבֹאָר מִזֶּה הַרְבֵּה בְּמָקוֹם אַחֵר.

כִּי הַצַּדִּיק עוֹסֵק בְּעֹצֶם כֹּחוֹ לְהַעֲלוֹת גַּם מְעַט הָאוֹתִיּוֹת וְהַהֻתְבוֹת שֶׁאָמְרוּ בְּקִצַּת כַּוָּנָה מוּעָטָת בִּתְפִלָּתָם, וְגַם עוֹסֵק לְעוֹרְרָם וּלְהַקִּיצָם מִשְּׁנָתָם הָעֲצוּמָה שֶׁיִּפְתְּחוּ פִּיהֶם וְלִבָּם, וְיִתְגַּבְּרוּ בְּכָל כֹּחָם לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה תֵּבוֹת וּפְסוּקִים וּמִזְמוֹרִים וְכוּ' רַבִּים בְּיוֹתֵר בְּכַמּוּת וְאֵיכוּת, שֶׁאֵיכוּת הַכַּוָּנָה תִּהְיֶה בְּיֶתֶר שְׁאֵת, וְכַמּוּת הַתֵּבוֹת וְהָאוֹתִיּוֹת יִהְיֶה רַבִּים בְּיוֹתֵר, כִּי לְהִתְפַּלֵּל כָּל הַתְּפִלָּה בְּכַוָּנָה - זֶה רָחוֹק מְאֹד אֲפִלּוּ מֵהַכְּשֵׁרִים הַגְּמוּרִים הַיְרֵאִים בֶּאֱמֶת, כִּי אִם צַדִּיקִים גְּמוּרִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה מְאֹד, כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵינוּ בְּמָקוֹם אַחֵר (שיחות הר"ן סימן עה), אֲבָל עַל כָּל פָּנִים הַמְכֻשָּׁרִים לְהַצַּדִּיק מִתְפַּלְּלִים תֵּבוֹת וְכוּ' הַרְבֵּה בְּיוֹתֵר, וּבְכַוָּנָה גְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר וּבְחִיּוּת וְהִתְלַהֲבוּת וְהִתְעוֹרְרוּת דִּקְדֻשָּׁה וְכוּ', וְעִם כָּל זֶה לֹא הָיָה כֹּחַ לִתְפִלָּתָם שֶׁתַּעֲלֶה לְמַעְלָה כִּי אִם בְּכֹחַ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁמְּכֻשָּׁרִים אֵלָיו, שֶׁבְּעֹצֶם כֹּחוֹ הֵם מִתְפַּלְּלִים בְּכַוָּנָה מַה שֶּׁמִּתְפַּלְּלִים, וּבְעֹצֶם כֹּחוֹ הוּא מַעֲלֶה תְּפִלָּתָם הַשָּׁמַיְמָה לְרוּם גָּבְהֵי מְרוֹמִים, לַמָּקוֹם הַצָּרִיךְ, לְמִקּוֹר הָאַחְדוּת, וְעַל־כֵּן רַק זֶה נִקְרָא קֶשֶׁר וְקִבּוּץ הַקְּדוּשׁ, וְכָל מַה שֶּׁזּוֹכִין שְׁנִתְוַסֵּף נֶפֶשׁ אֶל הַקִּבּוּץ הַקְּדוּשׁ הַזֶּה, נִתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל בֵּית הַתְּפִלָּה בְּרִבּוּי בָּתִּים וַעֲצוּמִים מְאֹד מְאֹד עַד אֵין חֵקֶר.

ו. **וְעַיִן** הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל בִּדְבָרֵינוּ בַּמְּקוֹמוֹת שֶׁבֵּאַרְנוּ קֻצַּת דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים הַנּוֹרָאִים הָאֵלּוּ, וְהֵבֵן הֵיטֵב אֵיךְ מְקֻשָּׁר הַכֹּל יַחַד, כִּי מִתְּחִלָּה מְדַבֵּר מִגֹּדֶל מַעֲלַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ וְכוּ' שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא כָּל הַנְּפָשׁוֹת וְכוּ' שֶׁבְּלָעָם, עַד שֶׁמּוֹצִיא גַּם מִקִּרְבָּהּ וּבְטִנָּהּ בְּחִינַת נַפְשׁוֹת הַגֵּרִים וְכוּ', וְאַחַר־כָּךְ מְדַבֵּר (בְּאוֹת ו) עַל פָּסוּק (יְשַׁעְיָה לג, כד): "וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי", מֵעִנְיַן הַנִּרְאֶה הַנִּזְכָּר לְעֵיל שֶׁל עֹצֶם רִבּוּי הַבָּתִּים שֶׁנַּעֲשִׂין עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְוַסֵּף שָׁכֵן לְהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ וְכוּ', וּבֶאֱמֶת כֹּלָּא חַד, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁמּוֹצִיא כַּמָּה נְפָשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ נִבְלָעִים מַמָּשׁ בְּהַסִּטְרָא אָחֳרָא, בְּיוֹן מְצוּלָה וְאֵין מָעֳמָד וְכוּ', רַחֲמָנָא לִצְלַן, וְגַם מוֹצִיא נַפְשׁוֹת הַגֵּרִים, אֲלוּ הַנְּפָשׁוֹת בְּעַצְמָן הֵם הֵם בְּחִינַת הַשְּׁכֵנִים הַנִּתְוַסָּפִים עַל קִבּוּץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד, כִּי מִתְגַּדֵּל בֵּית הַתְּפִלָּה בְּרִבּוּי בָּתִּים וַעֲצוּמִים מְאֹד, כַּנַּ"ל, וְהַכֹּל עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁמְּעוֹרְרָם לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה, הֵן אוֹתָם שֶׁלֹּא הִתְפַּלְּלוּ כְּלָל בְּכַוָּנָה אוֹ שֶׁהִתְפַּלְּלוּ קְצָת בְּכַוָּנָה, אֲבָל הָיָה מְעַט דִּמְעַט, וְהַכַּוָּנָה הָיָה בְּצִמְצוּם וּבְקַטְנוּת עָצוּם שֶׁנִּקְרָא בְּחִינַת שִׁנָּה לְגַבֵּי כַּוָּנָה אֲמִתִּית, וְהַכֹּל הָיָה עַל־יְדֵי עֲוֹנוֹתֵיהֶם הָרַבִּים וּפְגָמֵיהֶם, וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית, בְּחִינַת מַעֲשֵׂה זִמְרִי, וְהַצַּדִּיק לוֹחֵם בַּעֲדָם בִּתְפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין וְכוּ' הַנַּ"ל, עַד שֶׁמּוֹצִיא אוֹתָם מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא וּמְעוֹרְרָם וּמְקִיצָם לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה וְכוּ', אֲזַי מִתְרַבִּים הַבָּתִּים בְּרִבּוּי עָצוּם בְּכַמָּה בְּחִינוֹת. כִּי מִבֹּאָר שָׁם, שֶׁהַבָּתִּים נַעֲשִׂים עַל־יְדֵי בְּחִינַת שָׁלֹשׁ אֲבָנִים בּוֹנוֹת שִׁשָּׁה בָּתִּים אַרְבַּע עֶשְׂרִים וַאַרְבָּעָה וְכוּ' כַּנַּ"ל, עַד וְכוּ', שֶׁזֶּה נֶאֱמַר כְּפִשׁוּטוֹ בְּסֵפֶר יְצִירָה עַל עִנְיַן הַתֵּבוֹת, שֶׁתֵּבָה בַּת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת בּוֹנָה עֶשְׂרִים וַאַרְבָּעָה צְרוּפִים, וּבַת חָמֵשׁ מֵאָה וְעֶשְׂרִים וְכוּ', וְאַדְמוֹ"ר זַ"ל פֵּרֵשׁ הָעִנְיָן לְעִנְיַן הַנְּפָשׁוֹת וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְעַתָּה בּוֹא וּרְאֵה וְהֵבֵן שֶׁהַכֹּל אֶחָד, כִּי תּוֹסְפוֹת הַנְּפָשׁוֹת וְתוֹסְפוֹת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתֵּבוֹת הַכֹּל אֶחָד.

וּמִזֶּה תּוּכַל לְהָבִין מֶרְחוֹק כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁעֲשׂוּעִים נִפְלָאִים נַעֲשִׂין עַל־יְדֵי שְׁנִתְוַסֵּף נֶפֶשׁ אַחַת לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה קְצָת יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה, כִּי לְמָשָׁל, אֲפִלּוּ מִי שֶׁהִתְפַּלֵּל תְּחִלָּה קְצָת בְּכַוָּנָה אֲבָל לֹא עָלָה מִתְּפִלָּתוֹ כִּי אִם עֲשָׂרָה תֵּבוֹת, וְגַם לֹא הָיָה

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות פְּרִיָה וּרְבִיָה וְהִלְכוֹת אישות ה אֶבֶן הָעֵזֶר כט

בְּהִתְקַשְּׁרוּת אֶל הַצַּדִּיק וְאֶל הַקִּבּוּץ הַמִּתְפַּלְּלִים בְּכַוָּנָה בֶּאֱמֶת, וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ הוּא מִתְפַּלֵּל עַכְשָׁו מֵאָה תְּבוֹת וּבְכַוָּנָה יְתֵרָה מִבַּתְּחִלָּה, וְהוּא שָׁכֵן אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ, כַּמָּה וְכַמָּה בָּתִּים רַבִּים וַעֲצוּמִים עַד אֵין קֵץ נִתְרַבִּים הֵן מִצַּד רִבּוּי הַתֵּבוֹת וְהָאוֹתִיּוֹת וְהַנְּקֻדּוֹת, הֵן מִצַּד שֶׁכָּל זֶה נִתְוַסֵּף אֶל הַנְּפָשׁוֹת הָרַבּוֹת שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵהֶם בָּתִּים רַבִּים לְאֵין קֵץ, שֶׁעַכְשָׁו כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף נֶפֶשׁ אַחַת נִתְרַבִּין הַבָּתִּים בְּרִבּוּי עָצוּם בְּכִפְלֵי כִפְלֵי כִפְלַיִם וְכוּ', הֵן מִצַּד תּוֹסְפוֹת רִבּוּי הָאוֹתִיּוֹת הַנְּפָשׁוֹת, הֵן מִצַּד תּוֹסְפוֹת רִבּוּי הָאוֹתִיּוֹת וְהַתֵּבוֹת שֶׁנִּתְרַבּוּ עַתָּה עַד אֵין חֵקֶר.

וְעַיֵּן בִּדְבָרֵינוּ בְּמָקוֹם שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּאוֹר וּפֵרוּשׁ עַל עִנְיַן הַכִּפְלַיִם שֶׁל רִבּוּי הַבָּתִּים וְכוּ', וּמְשָׁם תַּעֲמֹד מַרְעִיד וּמִשְׁתּוֹמֵם וְתִתְפַּלֵּא מְאֹד מְאֹד מֵעֹצֶם רִבּוּי הַבָּתִּים עַד אֵין חֵקֶר, וְתָבִין מֵרָחוֹק גְּדֻלַּת ה' וּגְדֻלַּת תּוֹרָתוֹ וּגְדֻלַּת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁגִּלָּה כָּל זֶה וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ', וּגְדֻלַּת הַנְּפָשׁוֹת הַזּוֹכִין לְהִתְקָרֵב אֶל הַנִּלְוִים אֵלָיו וּמִתְפַּלְּלִים בְּכַוָּנָה וְכוּ', עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב וּתְצָרֵף דְּבָרֵינוּ אֵלֶּה לְשָׁם, אָז תָּבִין יִרְאַת ה' וְדַעַת אֱלֹהִים וְצַדִּיקָיו וְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה תִּמְצָא].

ז. **נִמְצָא,** שֶׁעִקַּר הַקֶּשֶׁר וְהַקִּבּוּץ הוּא כְּשֶׁמִּתְקַבְּצִים אֶל הַקְּדֻשָּׁה לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה וְלַחֲשֹׁב תַּחְבּוּלוֹת וְעֵצוֹת לְהִתְרַחֵק מֵהֶחָטְאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְגָמִים וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי כָּל זֶה נִכְלָלִים בְּהָאַחְדוּת כַּנַּ"ל, אֲבָל הַחוֹלְקִים אֵין קִשְׁרֵיהֶם נִקְרָא קֶשֶׁר כְּלָל, כִּי מְעַט הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם אֵין יָכוֹל לַעֲלוֹת, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק שֶׁעוֹסֵק לְהַעֲלוֹת. גַּם הָעֲבוֹדָה וְהַתְּפִלָּה שֶׁל הַחוֹלְקִים, עָלָיו וְכוּ', כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר, אֲבָל בָּזֶה שֶׁחוֹלְקִים, בָּזֶה הֵם מְחֻלָּקִים וּמְפֻזָּרִים מְאֹד מֵהָאַחְדוּת בִּבְחִינַת 'פִּזּוּר לִרְשָׁעִים' וְכוּ' (סַנְהֶדְרִין עא:), וְאֵין קִשְׁרֵיהֶם קֶשֶׁר כְּלָל, כִּי כְּבָר הִקְדִּים יַעֲקֹב אָבִינוּ לְהִתְפַּלֵּל עַל זֶה, "בְּסֹדָם אַל תָּבֹא נַפְשִׁי בְּקָהָלָם אַל תֵּחַד כְּבֹדִי" וְכוּ'; וְכַנַּ"ל.

ח. **וְזֶה** שֶׁנִּסְמַךְ אַחַר־כָּךְ מִיָּד (בְּרֵאשִׁית מט, ח): **יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ** וְכוּ' - שֶׁהִתְחִיל יַעֲקֹב אַחַר־כָּךְ לְקָרֵב אֶת יְהוּדָה אַחַר שֶׁקִּנְטֵר אֶת הָרִאשׁוֹנִים, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י שָׁם, כִּי יְהוּדָה בְּחִינַת דָּוִד וּמָשִׁיחַ שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, שֶׁעַל זֶה מְרַמֵּז כָּל בִּרְכָתוֹ שֶׁל יְהוּדָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּתַּרְגּוּם וּבְפֵרוּשׁ רַשִׁ"י, הֵינוּ שֶׁרָמַז לוֹ שֶׁעִקַּר הַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תָּבוֹא הַגְּאֻלָּה, הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת דָּוִד מָשִׁיחַ שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר (יְשַׁעְיָה יא, יב): "וְנִפֵּצוֹת יְהוּדָה יְקַבֵּץ" - שֶׁיְּקַבֵּץ הָרְחוֹקִים מְאֹד לְהוֹסִיף שְׂכָנִים רַבִּים עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הִתְקָרְבוּת הַגְּאֻלָּה כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ - שֶׁכָּל אַחֵיךָ יֹאהֲבוּ אוֹתָךְ וְיוֹדוּ וְיִשְׁבְּחוּ אוֹתָךְ וְיִתְקָבְצוּ כֻּלָּם אֵלֶיךָ. יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ - שֶׁתַּכְנִיעַ וְתַעֲקֹר כָּל הַחוֹלְקִים וְהַמּוֹנְעִים וְכוּ'. וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ - שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּצְאוּ מֵאַרְבַּע נָשָׁיו שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם שִׁנּוּי דֵּעוֹת רַבִּים וַעֲצוּמִים מְאֹד - כֻּלָּם יִשְׁתַּחֲווּ וְיִכָּנְעוּ אֵלָיו.

וְזֶהוּ: גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה - שֶׁנֶּאֱמַר עַל דָּוִד, 'בִּתְחִלָּה גּוּר **וּלְבַסּוֹף**' וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית מט, ט וּבְרַשִׁ"י שָׁם) כְּתַרְגּוּמוֹ "שִׁלְטוֹן יְהֵי בְּשֵׁרוּיָא" וְכוּ', כָּל זֶה בְּחִינַת דָּוִד וּמָשִׁיחַ שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, שֶׁעַל זֶה מְרַמֵּז כָּל בִּרְכָתוֹ שֶׁל יְהוּדָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּתַּרְגּוּם וּבְפֵרוּשׁ רַשִׁ"י, הֵינוּ שֶׁרָמַז לוֹ שֶׁעִקַּר הַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תָּבוֹא הַגְּאֻלָּה, הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת דָּוִד מָשִׁיחַ שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר (יְשַׁעְיָה יא, יב): "וְנִפֵּצוֹת יְהוּדָה יְקַבֵּץ" - שֶׁיְּקַבֵּץ הָרְחוֹקִים מְאֹד לְהוֹסִיף שְׂכָנִים רַבִּים עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הִתְקָרְבוּת הַגְּאֻלָּה כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ - שֶׁכָּל אַחֵיךָ יֹאהֲבוּ אוֹתָךְ וְיוֹדוּ וְיִשְׁבְּחוּ אוֹתָךְ וְיִתְקַבְּצוּ כֻּלָּם אֵלֶיךָ. יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ - שֶׁתַּכְנִיעַ וְתַעֲקֹר כָּל הַחוֹלְקִים וְהַמּוֹנְעִים וְכוּ'. וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ - שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּצְאוּ מֵאַרְבַּע נָשָׁיו שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם שִׁנּוּי דֵּעוֹת רַבִּים וַעֲצוּמִים מְאֹד - כֻּלָּם יִשְׁתַּחֲווּ וְיִכָּנְעוּ אֵלָיו.

58 **לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת** הִלְכוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה וְהִלְכוֹת אֵישׁוּת ה **אֶבֶן הָעֵזֶר**

סִימָן יז), שֶׁעַל־יְדֵי זֶה הוּא מוֹסִיף שְׂכָנִים רַבִּים וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תִּתְקָרֵב הַגְּאֻלָּה וְכוּ' שֶׁתָּבוֹא עַל־יְדֵי זֶרַע יְהוּדָה, וְכַנַּ"ל.

ט. **וְזָהוּ לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה** – דָּא מָשִׁיחַ וְכוּ' (זֹהַר ח"א רסג.), הַיְנוּ שֶׁבְּרִכוֹ, שֶׁאֻפְלוּ בְּחִקֵּק הַגָּלוּת הָאָרֹךְ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים **לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק** וְכוּ', שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י, שֶׁהֵם רָאשֵׁי גָּלֻיּוֹת וְכוּ', הַיְנוּ אַף־עַל־פִּי שֶׁמִּתְגַּבֵּר הַמֶּמְשָׁלָה דְּסִטְרָא אָחֳרָא וְשֶׁקֶר כְּמוֹ שֶׁמִּתְגַּבֵּר, אַף־עַל־פִּי־כֵן (עֶזְרָא ט, ט): "בְּעַבְדֻתֵנוּ לֹא עֲזָבָנוּ אֱלֹקֵינוּ", **וְלֹא יָסוּר שֵׁבֶט** וּמוֹשֵׁל - מֶמְשָׁלָה מוּעֶטֶת אֲמִתִּית מִיהוּדָה. **וּמְחֹקֵק** - שֶׁהֵם בַּעֲלֵי תּוֹרָה הַכּוֹתְבִים וְחוֹקְקִים בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם עַד סוֹפֵר מָהִיר וּבְעֵט סוֹפֵר מַמָּשׁ. **וְזֶהוּ מִבֵּין רַגְלָיו** - שֶׁהֵם בְּחִינַת הַבָּנִים וְהַתַּלְמִידִים הַהוֹלְכִים אַחַר עֲצָתָם שֶׁנִּקְרָאִים 'רַגְלָיו', בְּחִינַת (עֵרוּבִין ע.): 'בְּרָא כַּרְעָא דַּאֲבוּהָ'. וְכֵן "וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ" (שְׁמוֹת יא, ח), שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י: 'הַהוֹלְכִים אַחַר עֲצָתְךָ', שֶׁהֵם בְּחִינַת הַתַּלְמִידִים כַּנַּ"ל, שֶׁלֹּא יָסוּרוּ וְלֹא יִתְבַּטְּלוּ, חַס וְשָׁלוֹם, עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה תִּתְקָרֵב הַגְּאֻלָּה כַּנַּ"ל. **וְזֶהוּ וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים**, וּפָרַשׁ רַשִׁ"י: 'אֲסֵפַת הָעַמִּים', הַיְנוּ בְּחִינָה הַנַּ"ל שֶׁכָּל הָרְחוֹקִים מְאֹד יִתְאַסְּפוּ אֶל הַקִּבּוּץ, אֻפְלוּ הָעוֹשִׂים מַעֲשֶׂה עַכּוּ"ם, שֶׁכְּשֶׁשָּׁבִין בִּתְשׁוּבָה הֵם בְּחִינַת גֵּרִים מַמָּשׁ, וְכֵן אֻפְלוּ גֵּרִים מַמָּשׁ מֵהָעַכּוּ"ם כֻּלָּם יִתְקַבְּצוּ וְיִתְוַסְּפוּ וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְרַבּוּ הַבָּתִּים הַנִּפְלָאִים עַד אֵין קֵץ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תָּבוֹא הַגְּאֻלָּה בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, כַּנַּ"ל.

י. **וְזֶה** שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (זֹהַר חָדָשׁ פָּרָשַׁת נֹחַ ל.) שֶׁאֻפְלוּ עַל־יְדֵי בְּנִישְׁתָּא חָדָא וְכוּ' כְּשֶׁיְּשׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה - תָּבוֹא הַגְּאֻלָּה. אֲשֶׁר לְכְאוֹרָה הַדָּבָר תָּמוּהַּ ! אֵיךְ יִתְתַּקֵּן כָּל הָעוֹלָם עַל־יְדֵי מְעוּט צַדִּיקִים וּכְשֵׁרִים כָּאֵלֶּה, שֶׁהֵם רַק מְתָא חָדָא, מִכָּל שֶׁכֵּן בְּנִישְׁתָּא חָדָא ? אַךְ עַל־פִּי הַנַּ"ל מְבֹאָר וּמוּבָן הַדָּבָר הֵיטֵב, כִּי אֻפְלוּ עַל־יְדֵי בְּנִישְׁתָּא חָדָא וּמְתָא חָדָא יִתְרַבּוּ הַבָּתִּים עַל־יְדֵי רִבּוּי הַצְּרוּפִים בְּרִבּוּי עָצוּם כָּזֶה כַּנַּ"ל, עַד שֶׁמְּמַלְּא יִתְכַּנְּסוּ בְּתוֹכָם כָּל הַנִּפְשׁוֹת אֻפְלוּ הַנִּשְׁפָּכִים בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְקַיֵּם (תְּהִלִּים קמז, ב): "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה' נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס". וְהַכֹּל בְּכֹחַ הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הַבָּעַל כֹּחַ מְאֹד שֶׁעוֹסֵק בְּכָל הַתִּקּוּנִים הַמְּבֹאָרִים שָׁם, שֶׁבּוֹנֶה כָּל הַבָּתִּים הַנַּ"ל שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְתַּקֵּן הַכֹּל, וְכַנַּ"ל.

יא. **וְזֶה** (תְּהִלִּים לז, טז): "טוֹב מְעַט לַצַּדִּיק מֵהֲמוֹן רְשָׁעִים רַבִּים", כִּי מְעַט הַנִּפְשׁוֹת הַמִּתְקָרְבִים לְהַצַּדִּיק - מַתְרַבִּים מֵהֶם בָּתִּים רַבִּים וְנִפְלָאִים כָּאֵלֶּה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְתַּקֵּן הַכֹּל, וְיִתְגַּבְּרוּ עַל כָּל "הֲמוֹן רְשָׁעִים רַבִּים", שֶׁהֵם רִבּוּי הַחוֹלְקִים, בְּחִינַת מַחֲלֶקֶת קֹרַח הַנַּ"ל, כִּי מְעַט מִן הָאֱמֶת דּוֹחֶה הַרְבֵּה מִן הַשֶּׁקֶר, כְּמוֹ שֶׁמְּעַט מִן הָאוֹר דּוֹחֶה הַרְבֵּה חֹשֶׁךְ, כַּמּוּבָא (חוֹבַת הַלְּבָבוֹת שַׁעַר ה, פֶּרֶק ה). וְהַכֹּל עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַנַּ"ל, עַל־יְדֵי עִצָּם רִבּוּי הַבָּתִּים שֶׁבּוֹנֶה בְּנִפְלָאוֹת נוֹרָאוֹת כֹּחוֹ, עַל־יְדֵי רִבּוּי הַצְּרוּפִים הַקְּדוֹשִׁים וְכוּ' וְכַנַּ"ל. וְעַיֵּן עוֹד בְּמָקוֹם אַחֵר, שֶׁדִּבַּרְנוּ מֵעִנְיַן הַצְּרוּפִים הַנִּפְלָאִים הַנַּ"ל, וְשֶׁזֶּהוּ שֶׁיָּךְ לְעִנְיַן מַחֲלֶקֶת קֹרַח, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּהִלְכוֹת נְזָקֵי שְׁכֵנִים (הֲלָכָה ד), עַיֵּן שָׁם].

יב. **עַל־כֵּן** כָּל הַנַּ"ל יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ, וְנוּכַל לִמְצֹא רֶוַח וְהַצָּלָה לְהָקֵל עָלֵינוּ עִצָּם הַפַּחַד וְהָרְעָדָה שֶׁנּוֹפֵל עָלֵינוּ - כְּשֶׁרוֹאִין דִּבְרֵי חָכְמֵינוּ זַ"ל הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהִפְלִיגוּ מְאֹד בְּעִנְיַן הָעַרְבוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל אֶחָד עָרֵב בְּעַד חֲבֵרוֹ, וּמִזֶּה תִּסְמֹר שַׂעֲרוֹת רֹאשֵׁנוּ - מִי יַעֲמֹד בָּזֶה ? ! כִּי הַלְוַאי שֶׁהָיִינוּ מַפְקִיעִים אֶת עַצְמֵנוּ לְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת, וְאֵיךְ נוּכַל עוֹד לָצֵאת יְדֵי חוֹבַת הָעַרְבוּת, בִּפְרָט בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ אֲשֶׁר יִרְאֵי חֵטְא נִמְאָסִים וְאֵין תּוֹכָחָה וְהָאֱמֶת נִשְׁלָךְ אַרְצָה, וְהָרְבֵּה הָרְבֵּה בַּעֲלֵי עֲבֵרוֹת עֲצוּמוֹת קָצָתָם בְּאִתְגְּלָיָא וּבְפִרְסוּם וְקָצָתָם בְּהֶסְתֵּר, וּמְכַנִּים עַצְמָם בְּשֵׁם 'חֲסִידִים', וְחוֹלְקִים וְרוֹדְפִים מְאֹד מְאֹד אֶת הַכְּשֵׁרִים בֶּאֱמֶת וְכוּ', וְאַף־עַל־פִּי־כֵן דְּבַר אֱלֹקֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם וְהַתּוֹרָה נִצְחִיִּת, וּבְוַדַּאי אֵינָהּ בְּטֵלָה בְּשׁוּם זְמַן גַּם בְּדוֹרוֹת הַלָּלוּ, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי הַחוֹב עַל כָּל אָדָם גַּם עַתָּה לָצֵאת גַּם יְדֵי הָעַרְבוּת כַּאֲשֶׁר קִבַּלְנוּ עָלֵינוּ בְּסִינַי, אֲבָל לְכְאוֹרָה

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות פְּרִיָּה וּרְבִיָּה וְהִלְכוֹת אישות ה אֶבֶן הָעֵזֶר ל

יִקָּשֶׁה עָלֵינוּ מְאֹד, וּבִפְרָט כְּשֶׁנְּשִׂים אֶל לִבֵּנוּ מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל בַּגְּמָרָא סוֹטָה פֶּרֶק ז׳ (דף לו:), שֶׁהִפְלִיגוּ מְאֹד בְּרִבּוּי הַבְּרִיּוֹת שֶׁנִּכְרְתוּ עַל כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה מִצַּד הָעֲרָבוּת, עַד שֶׁמָּסְקוּ שָׁם: ״אֵין לְךָ כָּל מִצְוָה שֶׁלֹּא נִכְרְתוּ עָלֶיהָ אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה בְּרִיתוֹת שֵׁשׁ שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים, וְיֵשׁ בְּכָל אַחַת וְאַחַת שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים״; עַיֵּן שָׁם בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י וְתוֹסָפוֹת, עַד: ״אָמַר רַבִּי מְשַׁרְשְׁיָא, עָרְבָא, וְעָרְבָא דְּעָרְבָא, אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ״. וְעַתָּה מִי יַעֲמֹד בָּזֶה? לָצֵאת יְדֵי הָעֲרָבוּת לְקַיֵּם אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת בְּרִיתוֹת שֶׁנִּכְרְתוּ עַל כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה?! אֲבָל עַל־פִּי כָל הַנִּזְכָּר לְעֵיל נוֹכַל לְהַמְתִּיק הַדָּבָר קְצָת, בְּחַסְדּוֹ וְחֶמְלָתוֹ אֲשֶׁר חָמַל עָלֵינוּ בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ וְהֵאִיר עֵינֵינוּ בְּהַקְדָּמוֹת קְדוֹשׁוֹת וְנוֹרָאוֹת הַנִּזְכָּרוֹת לְעֵיל.

כִּי אִם תָּשִׂים לִבְּךָ לְהָבִין עִצָּם רִבּוּי הַבָּתִּים שֶׁנַּעֲשִׂין כְּשֶׁנִּתּוֹסֵף נֶפֶשׁ אַחַת אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן נוֹכַל לְהַכְנִיסָם בְּחֶשְׁבּוֹן קְצָת עַל־פִּי הַמְבֹאָר בִּדְבָרֵינוּ בְּבֵאוּר זֶה בְּמָקוֹם אַחֵר (עַיֵּן שָׁם בְּתְחִלַּת סֵפֶר חַיֵּי מוֹהַר״ן (סימן מג)). וְיוֹצֵא מִשָּׁם, שֶׁכְּשֶׁנִּתּוֹסֵף נֶפֶשׁ אַחַת עַל קִבּוּץ שֶׁל תִּשְׁעָה עָשָׂר אֲנָשִׁים וְנַעֲשֶׂה עֶשְׂרִים, אֲזַי נִתְרַבִּין הַבָּתִּים עַד יוֹתֵר מִשְּׁנֵי אַלְפִים מִלְיָאן פְּעָמִים מִילֵי מִלְיָאן, כַּמְבֹאָר שָׁם הַחֶשְׁבּוֹן הַיטֵב, וּכְשֶׁנִּתּוֹסֵף עוֹד נֶפֶשׁ אַחַת - יִהְיֶה הַמִּסְפָּר עֶשְׂרִים וְאֶחָד פְּעָמִים בְּמִסְפַּר כָּל הַנַּ״ל, וְכֵן לְהַלָּן, מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחֲשֹׁב, כַּמְבֹאָר בְּסֵפֶר יְצִירָה לְעִנְיַן צְרוּפֵי אוֹתִיּוֹת הַתֵּבוֹת. וְכֵן הוּא בְּעִנְיַן הַנְּפָשׁוֹת כַּנַּ״ל, וּכְבָר יָדַעְתָּ מִסְפַּר הַמִּילֵי מִלְיָאן, שֶׁהוּא מִלְיָאן פְּעָמִים מִלְיָאן, דְּהַיְנוּ אֶלֶף פְּעָמִים אֶלֶף פְּעָמִים אֶלֶף פְּעָמִים אֶלֶף, [אֲשֶׁר מְבֹאָר לְמַחְקָרִים, שֶׁאִלּוּ יִהְיֶה הָאָדָם יוֹתֵר מֵעֲשֶׂרֶת אֶלֶף שָׁנִים - אֵינוֹ יָכוֹל לִסְפּוֹר מִסְפַּר הַזֶּה אֶחָד אֶחָד אֲפִלּוּ לְחֶשְׁבּוֹן שֶׁיְּכוֹלִים לִסְפּוֹר מִסְפַּר מֵאָה בְּמִינוּט אַחַת וְכוּ׳, וּכְבָר נִתְבָּרֵר הַחֶשְׁבּוֹן לְבַעֲלֵי הַחֶשְׁבּוֹן].

וְעַתָּה צֵא וּלְמַד, כָּל אֶחָד לְעַצְמוֹ הֲרוֹצֶה לְקַיֵּם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ וְלָצֵאת יְדֵי חוֹבַת הָעֲרָבוּת וְעִצָּם רִבּוּי הַבְּרִיּוֹת הַנַּ״ל שֶׁנִּכְרְתוּ עַל הָעֲרָבוּת כַּנַּ״ל, כִּי אִם תִּזְכֶּה לֵילֵךְ בְּדַרְכּוֹ ה׳ בֶּאֱמֶת וְתִשְׁתַּדֵּל לְקָרֵב נֶפֶשׁ אַחַת לְהַחֲזִירוֹ לְמוּטָב אוֹ עַל כָּל פָּנִים לְנַתְּקוֹ וּלְהַעֲתִּיקוֹ קְצָת מִמְּקוֹמוֹ שֶׁהָיָה מִתְּחִלָּה, שֶׁיִּמְעַט עַתָּה בִּפְגָמִים וְכוּ׳ וְיַרְבֶּה בִּתְפִלָּה בְּכַוָּנָה וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וְיִתּוֹסֵף לְהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ הַנַּ״ל, הֲרֵי כַּמָּה וְכַמָּה אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רִבְבוֹת מִלְיָאן בָּתִּים קְדוֹשִׁים יִהְיוּ נַעֲשִׂים עַל־יְדֵי־זֶה כַּנַּ״ל, שֶׁהֵם מְרֻבִּים בִּכְפָלֵי כְפָלַיִם אֲלָפִים פְּעָמִים מֵרִבּוּי הַבְּרִיּוֹת הַנַּ״ל שֶׁנִּכְרְתוּ עַל הָעֲרָבוּת, פּוֹק חֲזֹק בְּחֶשְׁבּוֹן וְתִשְׁכַּח, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר הַחֶשְׁבּוֹן פֹּה, (וְעַיֵּן בְּחַיֵּי מוֹהַר״ן הַנַּ״ל, שָׁם מִבְּאָר קְצָת הַחֶשְׁבּוֹן), וּכְבָר מִבְּאָר בִּדְבָרֵינוּ שֶׁאָמַר אָז בְּעֵת שֶׁגִּלָּה סוֹד הַהַקְדָּמָה הַנּוֹרָאָה שֶׁל רִבּוּי הַבָּתִּים וְכוּ׳, שֶׁאָמַר אָז שֶׁעַל־יְדֵי עִצָּם רִבּוּי הַבָּתִּים, עַל־יְדֵי־זֶה גַּם הַנְּפָשׁוֹת שֶׁהֵם בַּחוּץ לְגַמְרֵי עֲדַיִן - כּוֹנְסִים אוֹתָם גַּם כֵּן לִפְנִים, לְתוֹךְ רִבּוּי הַבָּתִּים הַנַּ״ל שֶׁנִּבְנִים מִמֵּילָא גַּם סְבִיבָם מֵעִצָּם רִבּוּיָם וְכוּ׳ כוּ׳, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם. וְאָז תֵּצֵא גַּם אַתָּה יְדֵי הָעֲרָבוּת עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת נֶפֶשׁ אַחַת לְהַקִּבּוּץ, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְקָרֵב נְפָשׁוֹת יוֹתֵר מֵאַחַר שֶׁעַל יָדְךָ נִתְרַבּוּ הַבָּתִּים כָּל כָּךְ, עַד שֶׁגַּם כָּל הָרְחוֹקִים לְגַמְרֵי הַמֻּנָּחִים בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת נִתְכַּנְּסוּ לְתוֹךְ הַבָּתִּים דִּקְדֻשָּׁה כַּנַּ״ל, וְהֶבֵן הֵיטֵב מְאֹד:

יג. **וְזֹהוּ** (דְּבָרִים כט, כח): ״הַנִּסְתָּרֹת לַה׳ אֱלֹקֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם״, שֶׁפֵּרְשׁוּ רַשׁ״י זַ״ל עַל עִנְיַן הָעֲרָבוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י, וְאִם תֹּאמַר, אַתָּה מַעֲנִישׁ אֶת הָרַבִּים עַל הִרְהוּרֵי הַיָּחִיד וְכוּ׳, הֲלֹא אֵין אָדָם יוֹדֵעַ טְמוּנוֹתָיו שֶׁל חֲבֵרוֹ? אֵינִי מַעֲנִישׁ אֶתְכֶם עַל הַנִּסְתָּרוֹת וְכוּ׳, אֲבָל ׳הַנִּגְלֹת׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם, הַיְנוּ שֶׁהַכָּתוּב מְיַשֵּׁב דַּעְתֵּנוּ, וְאוֹמֵר לָנוּ שֶׁלֹּא נְפַחֵד מִזֶּה, כִּי אֵינוֹ בָּא, חַס וְשָׁלוֹם, בְּטְרוּנְיָא עִמָּנוּ לְהַעֲמִיס עָלֵינוּ עַל שֶׁלֹּא נוּכַל לְקַיְּמוֹ, כִּי אֵין אָנוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת רַק מַה שֶּׁבְּיָדֵינוּ לִרְאוֹת לְחַנֵּךְ

60 **לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת** הִלְכוֹת פְּרִיָה וּרְבִיָה וְהִלְכוֹת אֵישׁוּת ה **אֶבֶן הָעֵזֶר**

בָּנֵינוּ וְתַלְמִידֵינוּ בְּדֶרֶךְ הַקֹּדֶשׁ, וְשֶׁיִּתְוַסְּפוּ אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִמֵּילָא נֵצֵא יְדֵי הָעַרְבוּת עַל־יְדֵי רִבּוּי הַבָּתִּים שֶׁיִּתְוַסְּפוּ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ, ״הַנִּסְתָּרֹת לַה׳ אֱלֹקֵינוּ״, כִּי רַק הוּא יִתְבָּרַךְ לְבַד יוֹדֵעַ נִסְתָּרוֹת וּבְרוּדַאי לֹא יַעֲנִישׁ אוֹתָנוּ עַל הַנִּסְתָּרוֹת מִמֶּנּוּ, וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י לְפִי עִנְיָנוֹ וְשִׁיטָתוֹ, רַק ׳וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ׳ דַּיְקָא, שֶׁאָנוּ צְרִיכִין הָעִקָּר לְהִשְׁתַּדֵּל לְקָרֵב בָּנֵינוּ וְתַלְמִידֵינוּ שֶׁנִּקְרָאִים גַּם כֵּן בָּנִים - לְקָרֵב מַה שֶּׁנּוֹכַל לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְצָרְפָם וּלְהוֹסִיפָם אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ כַּנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְרַבּוּ הַבָּתִּים מְאֹד, עַד שֶׁיִּתְקָרְבוּ מִמֵּילָא כֻּלָּם לִפְנִים וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ ״עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת״, הַיְנוּ שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה לְבַד שֶׁנְּקָרֵב אֶת בָּנֵינוּ וְתַלְמִידֵינוּ הַמּוּעָטִים אֶל הַקִּבּוּץ כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה בְּרוּדַאי יִתְקַיְּמִים עַד עוֹלָם קִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה סוֹף כָּל סוֹף יִתְקָרְבוּ כֻּלָּם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, וְכַנַּ״ל.

הִלְכוֹת קִדּוּשִׁין

יד. **וְזֶה** בְּחִינַת קִדּוּשִׁין בְּכֶסֶף, וְגֶמֶר ׳קִיחָה קִיחָה׳ מִשְּׁדֵה עֶפְרוֹן שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כג, יג): ״נָתַתִּי כֶּסֶף הַשָּׂדֶה קַח מִמֶּנִּי״ (קדושין ב.).

כִּי אִישׁ וְאִשָּׁה שָׁרְשָׁם מִבְּחִינַת חֶסֶד וָדִין, כַּיָּדוּעַ, שֶׁהֵם בְּחִינַת ה׳ אֱלֹקִים, שֶׁמְּשָׁם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת הַשְׂגָּחָה וְטֶבַע שֶׁבָּאֱמֶת שְׁנֵיהֶם אֶחָד, כִּי ה׳ הוּא הָאֱלֹקִים (דְּבָרִים ד, לה), הַיְנוּ שֶׁהַטֶּבַע, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱלֹקִים, בְּחִינַת מַלְכוּת, בְּחִינַת אִשָּׁה, אֵין לָהּ שׁוּם כֹּחַ וּמֶמְשָׁלָה כְּלָל לְהַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם בְּשׁוּם דָּבָר גָּדוֹל וְקָטָן, כִּי אִם ה׳ שֶׁהוּא הַשְׂגָּחָה - הוּא הָאֱלֹקִים, כִּי ה׳ וֵאלֹקִים הֵם בֶּאֱמֶת אַחְדוּת אֶחָד, כִּי רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַדּוֹ הוּא הַבּוֹרֵא הַקָּדְמוֹן, הוּא הַמַּשְׂגִּיחַ, הוּא הַמַּנְהִיג וְהַמּוֹשֵׁל, וְאֵין לְהַטֶּבַע שׁוּם הַנְהָגָה וּמֶמְשָׁלָה כְּלָל כִּי אִם כְּמוֹ שֶׁהַהַשְׂגָּחָה מַנְהִיג אוֹתָהּ.

וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת בְּיָדוֹ לְשַׁנּוֹת הַטֶּבַע בְּכָל עֵת, כְּמוֹ שָׁרָאִינוּ עַל־יְדֵי הַמּוֹפְתִים הַנּוֹרָאִים שֶׁל מֹשֶׁה בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וּקְרִיעַת יַם סוּף וְכוּ׳, וְאַחַר־כָּךְ מִשְׁאָר צַדִּיקִים וְכוּ׳, וְהוּא כְּמוֹ הָאִשָּׁה שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁהִיא עֶקֶרֶת הַבַּיִת, וּמַנְהֶגֶת כָּל הַבַּיִת שֶׁמּוֹלֶדֶת וּמְגַדֶּלֶת אֶת הַבָּנִים וּמְבַשֶּׁלֶת וְאוֹפָה וְכוּ׳, וּמַנְהֶגֶת אֶת בַּיִת בַּעְלָהּ בְּכָל הַהַצְטָרְכוּת, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵין לָהּ שׁוּם חִיּוּת וְכֹחַ וּמֶמְשָׁלָה כִּי אִם מִמַּה שֶּׁנּוֹתֵן לָהּ בַּעְלָהּ שֶׁמִּמֶּנּוּ הַהוֹלָדָה, וְהוּא נוֹתֵן לָהּ כָּל מִינֵי שֶׂפַע אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וּבְגָדִים כוּ׳ לְהַנְהִיג אֶת הַבַּיִת, רַק כָּל מָה שֶׁיִּכּוֹלִין לִטְעוֹת כְּאִלּוּ יֵשׁ אֵיזֶה כֹּחַ לְהַטֶּבַע, חַס וְשָׁלוֹם, כָּל זֶה נִמְשָׁךְ גַּם כֵּן מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשָׁבִיל בְּחִירָה, כִּי עִקַּר הַבְּחִירָה תָּלוּי בָּזֶה [כַּמְבֹאָר ומובן בִּדְבָרֵינוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, עַיֵּן שָׁם (עִנְיַן קְדֵישׁ אוֹת ד, הִלְכוֹת תִּשְׁעָה בְּאָב הֲלָכָה ד, אוֹת כא)].

וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ גַּם כֵּן מַה שֶּׁלִּפְעָמִים הָאִשָּׁה מוֹרֶדֶת בְּבַעְלָהּ אוֹ מִתְגַּבֶּרֶת אֲלֵיהֶן, כְּאִלּוּ הַמֶּמְשָׁלָה בְּיָדָהּ, כִּי אִשָּׁה רָעָה הִיא בְּחִינַת עֲבוֹדָה זָרָה וּכְפִירוֹת, כַּמְבֹאָר בְּכָל סֵפֶר מִשְׁלֵי, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י שָׁם, וְכַמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (יְבָמוֹת סג:; מִדְרַשׁ מִשְׁלֵי פֶּרֶק לא) שֶׁהִמְשִׁיל אֶת הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּאִשָּׁה טוֹבָה, בְּאֵשֶׁת חַיִל וְכוּ׳, שֶׁזֶּה בְּחִינַת כָּל שֶׁבַח ״אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא׳ שֶׁמְּסַיֵּם בּוֹ סֵפֶר מִשְׁלֵי, שֶׁכְּלַל הַשֶּׁבַח שֶׁהִיא עוֹשָׂה הַכֹּל, כָּל הַהַצְטָרְכוּת, בְּחִינַת דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ - שֶׁלֹּא תִּמְרֹד וְתִשְׁקֹר בּוֹ לוֹמַר, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁהַכֹּל שֶׁלָּהּ, שֶׁחַס וְשָׁלוֹם, הַטֶּבַע בְּעִצְמָהּ מַנְהִיג הָעוֹלָם וְכוּ׳, וּלְהֶפֶךְ הָעֲבוֹדָה זָרָה וְהַכְּפִירוֹת שֶׁל חַכְמֵי הַטֶּבַע נִקְרָאִים אִשָּׁה רָעָה, אִשָּׁה זָרָה, בְּחִינַת ״אִשָּׁה הַמְנָאָפֶת תַּחַת אִישָׁהּ תִּקַּח אֶת זָרִים״ (יְחֶזְקֵאל טז, לב), וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ הָאַלְשֵׁיךְ בְּמִשְׁלֵי, כָּל זֶה, עַל הִתְרַחֲקוּת מֵחָכְמוֹת הַטֶּבַע. כִּי כְּבָר כָּלַל מֻנָּח בְּיָדֵינוּ, שֶׁעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁהָיָה בִּימֵי קֶדֶם וְהַכְּפִירוֹת שֶׁל חַכְמֵי הַטֶּבַע שֶׁנִּתְרַבּוּ אַחַר־כָּךְ עַד עַתָּה, שְׁנֵיהֶם בְּחִינָה אַחַת, כִּי הַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵחָכְמֵי קֶדֶם הָרָעִים שֶׁמֵּהֶם כָּל יְסוֹדוֹת חָכְמָתָם, כַּמְבֹאָר בִּדְבָרֵיהֶם בְּעִצְמָן, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁשְּׁבִין לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמַאֲמִינִים בְּהַשְׂגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ נֶאֱמַר (הוֹשֵׁעַ ב, ט-י): ״אֵלְכָה וְאָשׁוּבָה אֶל אִישִׁי הָרִאשׁוֹן וְכוּ׳; וְהִיא לֹא יָדְעָה כִּי אָנֹכִי נָתַתִּי לָהּ הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר״ וְכוּ׳.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות פריה ורביה והלכות אישות ה אֶבֶן הָעֵזֶר לא

טו. **וְעַל־כֵּן** הָאִשָּׁה נִקְנֵית בְּכֶסֶף, כִּי כֶּסֶף הוּא כְּלַל כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קהלת י, יט): ״וְהַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת הַכֹּל״. לְהוֹרוֹת, שֶׁעִקַּר הַקֶּשֶׁר שֶׁהִיא צְרִיכָה לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת וּבָזֶה תַּנְהִיג אֶת בֵּיתוֹ, כִּי הִיא ״עֶצֶם מֵעֲצָמָיו וּבָשָׂר מִבְּשָׂרוֹ״ (בראשית ב, כג), כִּי הַטֶּבַע, כָּל חֲוָיָתָהּ וְכָל כֹּחָהּ הַכֹּל מֵהַהַשְׁגָּחָה בְּעַצְמָהּ כַּנַּ״ל, אֲבָל הִיא צְרִיכָה לִהְיוֹת מְרֻצָּה לָזֶה, כִּי ׳אֵין הָאִשָּׁה נִקְנֵית אֶלָּא מִדַּעְתָּהּ׳ (קדושין ב:), לְהוֹרוֹת, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקָרֵב אוֹתָם הַכְּרוּכִים אַחַר הַטֶּבַע כִּי אִם מִדַּעְתָּם וּרְצוֹנָם, כִּי הַטֶּבַע שָׁיֵּשׁ לָהּ כֹּחַ לְהַסְתִּיר הַהַשְׁגָּחָה הוּא רַק בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן מִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה בְּהָאֱמֶת וְרוֹצֶה לִפְרֹק עֹל וּבְהֶפְקֵרָא נִיחָא לֵיהּ לְהַטּוֹת דַּעְתּוֹ אַחַר חֻכְמֵי הַטֶּבַע, בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לְהַטּוֹתוֹ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה, בְּחִינַת (משלי ב, יט): ״כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן וְלֹא יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים״, וּכְתִיב (שם כג, ט): ״אַל תְּדַבֵּר בְּאָזְנֵי כְסִיל כִּי יָבוּז לְשֵׂכֶל מִלֶּיךָ״ וכו׳. כִּי הַבְּחִירָה יֵשׁ לָהּ כֹּחַ גָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר. אֲבָל הַבּוֹחֵר בַּחַיִּים וְחוֹשֵׁב עַל תַּכְלִיתוֹ בֶּאֱמֶת וּמַטֶּה דַּעְתּוֹ אֶל הָאֱמֶת - יָכוֹל לִרְאוֹת וּלְהָבִין הָאֱמֶת, וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי שֶׁיְּחַפֵּשׂ וִיבַקֵּשׁ מְאֹד לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, אֲשֶׁר כָּל דִּבְרֵיהֶם נוֹבְעִים וּמְיֻסָּדִים עַל תּוֹרַת מֹשֶׁה אֱמֶת בִּכְתָב וּבְעַל פֶּה, כְּמוֹ שֶׁמָּסְרוּ לָנוּ הַנְּבִיאִים וְהַתַּנָּאִים, שֶׁכֻּלָּם הָיָה לָהֶם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁרַק הֵם יְכוֹלִים לְבָרֵר הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וכו׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה הַהַשְׁגָּחָה וכו׳, כַּמְבֹאָר הֵיטֵב בְּהִתּוֹרָה הַנַּ״ל. אֲבָל הָרוֹצֶה לַעֲקֹר עַצְמוֹ מִן הָעוֹלָם וּלְהַטּוֹת דַּעְתּוֹ אַחַר חָכְמֵי הַטֶּבַע, שֶׁרֹב דַּעְתָּם כְּכֻלָּם הֵם הַהֶפֶךְ מִמֹּשׁ מִדִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לְהַכְרִיחַ דַּעְתּוֹ לְבָרֵר לוֹ שְׁטוּת שֶׁקֶר חָכְמַת הַטֶּבַע, כִּי הַבְּחִירָה חָפְשִׁית כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן אֵין הָאִשָּׁה נִקְנֵית אֶלָּא מִדַּעְתָּהּ - כִּי הָאִשָּׁה, בְּחִינַת הַטֶּבַע, אֵינָהּ נִקְנֵית לְבַעְלָהּ, שֶׁמְּמֻנֶּה כָּל חֲוָיָתָהּ וְחִיּוּתָהּ, שֶׁהוּא הַהַשְׁגָּחָה, כִּי אִם מִדַּעְתָּהּ וּרְצוֹנָהּ, כִּי הַבְּחִירָה חָפְשִׁית וכו׳, וְכַנַּ״ל:

טז. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁאַבְרָהָם דָּחַק עַצְמוֹ לְקִנְיוֹת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה בְּכֶסֶף מָלֵא דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית כג, יג): ״אַךְ אִם אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי נָתַתִּי כֶּסֶף הַשָּׂדֶה קַח מִמֶּנִּי״ וכו׳. וְכֵן דָּוִד כְּשֶׁקָּנָה אֶת מְקוֹם הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ מֵאֲרַוְנָה הַיְבוּסִי וכו׳ שֶׁאָמַר (שמואל־ב כד, כד): ״וְלֹא אַעֲלֶה לאלקי עֹלוֹת חִנָּם״. וּכְמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תרומה קכח.), כִּי אֵלּוּ הַמְּקוֹמוֹת הָיוּ קְדוֹשִׁים בְּקְדֻשָּׁה נוֹרָאָה מְאֹד, שֶׁהֵם מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, שֶׁהוּא שַׁעֲרֵי גַּן־עֵדֶן שֶׁדֶּרֶךְ שָׁם עוֹלִין כָּל הַנְּשָׁמוֹת אֶל עֵץ הַחַיִּים וכו׳, וְכֵן מְקוֹם הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הוּא שַׁעַר הַשָּׁמַיִם וכו׳ וכו׳, וְעִקַּר קְדֻשָּׁתָם הוּא שֶׁשָּׁם הִתְגַּלּוּת הַהַשְׁגָּחָה בְּיוֹתֵר, שֶׁזֶּה עִקַּר קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים יא, יב): ״תָּמִיד עֵינֵי ה׳ אֱלֹקֶיךָ בָּהּ״. כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, וּבְוַדַּאי גַּם בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ כָּל מַה שֶּׁהַקְּדֻשָּׁה גְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר - מִתְגַּלֶּה שָׁם הַהַשְׁגָּחָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי הַהַשְׁגָּחָה הוּא עִקַּר כְּלָלִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁעִקָּרָהּ בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל, וְשָׁם בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שָׁם הֵם ׳עֶשֶׂר קְדֻשׁוֹת׳ עַד ׳קֹדֶשׁ קָדָשִׁים׳ (כלים פרק א), שֶׁשָּׁם עִקַּר הִתְגַּלּוּת הַהַשְׁגָּחָה, וְכֵן בִּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה שֶׁהָיָה מוּכָן לִקְבוּרַת הָאָבוֹת לַעֲלוֹת דֶּרֶךְ שָׁם לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

אֲבָל אִלּוּ הַמְּקוֹמוֹת הָיוּ תַּחַת יַד הַסִּטְרָא אָחֳרָא אֲצֶל עֶפְרוֹן וַאֲרַוְנָה הַיְבוּסִי, כִּי כֵן הַדָּבָר, שֶׁבְּכָל מָקוֹם שֶׁנֶּעֱלָם קְדֻשָּׁה עֲצוּמָה בְּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי, הוּא בְּתִחְלָה תַּחַת יַד הַסִּטְרָא אָחֳרָא, כַּמּוּבָא. וְעִקַּר הַסִּטְרָא אָחֳרָא הוּא כְּפִירוֹת הַנַּ״ל שֶׁל הַטֶּבַע כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא הַקְּדֻשָּׁה מֵהֶם בִּשְׁלֵמוּת כִּי אִם מִדַּעְתָּם וּרְצוֹנָם עַל־יְדֵי כֶּסֶף מָלֵא וְלֹא בְּחִנָּם, כִּי כֶּסֶף כְּלַל הַהַשְׁפָּעוֹת כַּנַּ״ל, וְכָל טְעוּתָם אַחַר הַכְּפִירוֹת שֶׁל הַטֶּבַע, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲבוֹדָה זָרָה, הָעִקָּר הוּא מֵחֲמַת חֶמְדַּת הַמָּמוֹן, שֶׁבּוֹ תְּחוּבִים כָּל הַשִּׁבְעִים הָעֲבוֹדוֹת זָרוֹת, [כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (סימן כג)], וְעַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא בִּלְעָם מִפִּיהֶם בְּרָצוֹן טוֹב כִּי אִם עַל־יְדֵי הַמָּמוֹן, כְּמוֹ אַבְרָהָם וְדָוִד כַּנַּ״ל, וְיֵשׁ בָּזֶה הַרְבֵּה הַרְבֵּה לְבָאֵר, וְהַמַּשְׂכִּילִים יָבִינוּ:

יז. **וְעַל־כֵּן** נִקְרָא ׳קְדוֹשִׁין׳, כִּי עִקַּר הַקֶּשֶׁר הוּא בִּשְׁבִיל לְגַלּוֹת הַהַשְׁגָּחָה כַּנַּ״ל, וְהָעִקָּר

עַל־יְדֵי שֶׁיִּהְיֶה מִזֶּה הוֹלָדָה שֶׁיִּתּוֹסֵף נֶפֶשׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְּבוּץ הַקָּדוֹשׁ, וְיִתְרַבּוּ הַבָּתִּים הַנַּ״ל, וְיִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים מח, ד): ״אֱלֹקִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדָע לְמִשְׂגָּב״, שֶׁעַל־יְדֵי רִבּוּי הַבָּתִּים וְהָאַרְמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה, שֶׁכָּל בְּנְיָנָהּ מִבְּחִינַת רִבּוּי הַבָּתִּים הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה נוֹדָע לְמִשְׂגָּב, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה נוֹדָע וְנִתְגַּלֶּה לְכָל בָּאֵי עוֹלָם נִשְׂגְּבוֹת גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְהַהַשְׂגָּחָה הִוא כְּלָלִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה בְּנַ״ל, וְעַל־כֵּן נִקְרָא קְדוּשִׁין. וְזֶה שֶׁאוֹמֵר לָהּ: ׳הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי כְּדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל׳. ׳כְּדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל׳ דַּיְקָא, הַיְנוּ כְּמוֹ דַּת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהִוא הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁנָּתַן מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהִוא כְּלָלִיּוּת כָּל מַדְרֵגוֹת הַנְּבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת הַהַנְהָגָה שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת הַשְׂגָּחָה, כְּמוֹ שֶׁמְּבאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, וּכְמוֹ כֵן מַמָּשׁ הוּא מְקֻדָּשׁ וְקוֹנֶה אוֹתָהּ, כִּי עִקַּר הַקְּדוּשִׁין הוּא בְּשִׁבְיל הִתְגַּלּוּת הַהַשְׂגָּחָה, כַּנַּ״ל.

הִלְכוֹת כְּתֻבּוֹת וְגִטִּין

יח. **וְזֶה** בְּחִינַת כְּתֻבָּה, **שֶׁאָסוּר לָדוּר עִם אִשְׁתּוֹ בְּלֹא כְּתֻבָּה** (אֶבֶן הָעֵזֶר, סִימָן סו, סָעִיף ג) כִּי זֶה יָדוּעַ וּמוּבָן בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וּבְכִתְבֵי הָאֲרִ״י זַ״ל, שֶׁיִּחוּד אִישׁ וְאִשָּׁה בְּשָׁרְשָׁם גָּבֹהַּ מְאֹד, וְכָל הָעוֹלָמוֹת מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף תְּלוּיִים בָּהּ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת אִישׁ וְאִשָּׁה, כַּמּוּבָן בְּכָל שִׁיר הַשִּׁירִים וּבְכָל דִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל לְעִנְיַן מַתַּן תּוֹרָה, וְעַל־כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (תַּעֲנִית כו.): ״בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ״ (שִׁיר הַשִּׁירִים ג, יא) - זֶה מַתַּן תּוֹרָה וְכוּ׳. וְהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת הַבְּרִיאָה שֶׁנִּבְרָא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת ״אִשָּׁה יִרְאַת ה׳״, בְּחִינַת מְקַבֵּל, וּבְחִינַת קֶדֶם הַבְּרִיאָה, שֶׁהוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַבּוֹרֵא לְבַדּוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת אִישׁ, בְּחִינַת ״ה׳ אִישׁ מִלְחָמָה״ (שְׁמוֹת טו, ג), כַּמּוּבָא. וְכֵן מִשְׁתַּלְשֵׁל מִדְּרֵגָא לְדַרְגָּא וּמֵעוֹלָם לְעוֹלָם וּמַעְלָה לְעָלוּל, מִשֶּׁכָּל עֶלְיוֹן לְשֶׁכָּל תַּחְתּוֹן, שֶׁכָּל הַמַּדְרֵגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת, בְּחִינַת שֶׁכָּל הַתַּחְתּוֹן, הֵם בְּחִינַת מְקַבְּלִים, בְּחִינַת אִשָּׁה נֶגֶד הָעֶלְיוֹן מֵהֶם, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַשְׁפִּיעַ, בְּחִינַת אִישׁ, וְהוּא בְּחִינַת חָכְמָה אֱמִתִּית וֶאֱמוּנָה, שֶׁהֵם שֹׁרֶשׁ אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁבֶּאֱמֶת בְּשָׁרְשָׁם כֻּלָּא חַד, וְגַם בְּהַשֶּׁכֶל וְהַחָכְמָה בְּעַצְמָהּ יֵשׁ בְּחִינַת כֹּחַ הַשֶּׁכֶל וְכֹחַ הַמַּדְמֶה, וְהֵם גַּם כֵּן בְּחִינַת מַשְׁפִּיעַ וּמְקַבֵּל, בְּחִינַת אִישׁ וְאִשָּׁה.

וְעַל־כֵּן עִקַּר בְּרוּר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אִשָּׁה יִרְאַת ה׳, הוּא עַל־יְדֵי הַמַּדְמֶה, כַּמְּבאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל לְזַכּוֹת לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְׂגָּחָה לְבַטֵּל הַטָּעוּת שֶׁל חָכְמַת הַטֶּבַע מִן הָעוֹלָם, רַק לֵידַע הָאֱמֶת, שֶׁגַּם עַתָּה כָּל הַנְהָגַת בְּחִינַת אִשָּׁה, הַכֹּל עַל־יְדֵי הַהַשְׂגָּחָה, בְּחִינַת אִישׁ בִּלְבַד, כִּי הַטֶּבַע בְּיַד הַהַשְׂגָּחָה ׳כְּחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר בְּרְצוֹתוֹ מַרְחִיב וּבְרְצוֹתוֹ מְקַצֵּר׳ וְכוּ׳, רַק שֶׁעַתָּה הַהַשְׂגָּחָה מִסְתַּתֶּרֶת וּמִתְעַלֶּמֶת בְּתוֹךְ הַטֶּבַע בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה, וְכָל הַזְּווּגִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל עַל־פִּי הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת זְווּג דִּקְדֻשָּׁה, כֻּלָּם הֵם בִּשְׁבִיל כָּל הַנַּ״ל, לְחַבֵּר וּלְיַחֵד עָלְמָא תַּתָּאָה בְּעָלְמָא עִלָּאָה וְכוּ׳, עַד שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל כְּלָלִיּוּת אַחַר הַבְּרִיאָה בְּקִדֶּם הַבְּרִיאָה, עַד שֶׁיִּתְבָּרֵר כֹּחַ הַמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּרוּר הָאֱמוּנָה, עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תִּתְגַּלֶּה הַהַשְׂגָּחָה וְכוּ׳ כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן כֻּלָּם צְרִיכִין לְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק הַדּוֹר הָאֱמִתִּי שֶׁעַל יָדוֹ נִמְשָׁכִין כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ״ל, וּמְבאָר שָׁם, שֶׁתִּקּוּן הַבְּרִית נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי כֹּחַ הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיא כָּל הַנְּפָשׁוֹת וְכָל הַדַּעַת וְכָל הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְכוּ׳ מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְרוּחַ נְבוּאָה וְכוּ׳, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת הַתִּקּוּן הַנַּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְגַּדֵּל בְּיוֹתֵר הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ עַל־יְדֵי תּוֹסֶפֶת שְׁכֵנִים הָרַבֶּה וְכוּ׳ וְכוּ׳ שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ רְפוּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה וְכוּ׳. וּמְבאָר שָׁם, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה אֵין הַנְּבוּאָה שׁוֹרָה אֶלָּא עַל חָכָם, גִּבּוֹר וְעָשִׁיר. כִּי כָּל אֵלּוּ הַבְּחִינוֹת שָׁרְשָׁם בַּכָּבוֹד וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי בְּחִינַת

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות פְּרִיָה וּרְבִיָה וְהִלְכוֹת אֵישׁוּת ה אֶבֶן הָעֵזֶר לכ

רוּחַ נְבוּאָה, רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא מִתְבָּרֵר הַמְדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בֵּרוּר הָאֱמוּנָה וְכוּ׳ כַּנַּ״ל.

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת יִחוּד הַקָּדוֹשׁ שֶׁל אִישׁ וְאִשָּׁה, שֶׁהַכֹּל הוּא בִּשְׁבִיל שֶׁיּוֹלִידוּ נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּגְלוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם וְכַנַּ״ל, כִּי הָאִשָּׁה הִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה כַּנַּ״ל, וְהָאִישׁ הוּא בִּבְחִינַת חָכְמָה שֶׁמְּקַבֵּל כֹּחוֹ מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ רוּחַ נְבוּאָה, וְהַנְּבוּאָה נִמְשֶׁכֶת מִבְּחִינַת נֶצַח וְהוֹד, שֶׁהֵם בְּחִינַת רַגְלַיִן, שֶׁדֶּרֶךְ שָׁם נִמְשָׁךְ הַטִּפָּה הַנִּמְשֶׁכֶת מֵחָכְמָה כַּיָּדוּעַ, כִּי עִקַּר הַיִּחוּד עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְהוֹשֻׁעַ ב, יא): ״וְלֹא קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ״. וְהָרוּחַ הַזֶּה בְּשָׁרְשׁוֹ בְּקֶדְשָׁה הָעֶלְיוֹנָה, הוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה הַנַּ״ל הַנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת ״צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם״ אֶל בְּחִינַת הַמְדַמֶּה לְבָרר כַּמָּה אֲלָפִים הִשְׁתַּלְשְׁלוּת וְכוּ׳, וְזֶה בְּחִינַת חָכְמָה, גְּבוּרָה וַעֲשִׂירוּת שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הָרוּחַ נְבוּאָה הַנִּמְשָׁךְ לְהָאֱמוּנָה וְכוּ׳ כַּנַּ״ל - שֶׁכֻּלָּם כְּלוּלִים בְּהַיִּחוּד הַקָּדוֹשׁ, כִּי הַטִּפָּה נִמְשֶׁכֶת מֵחָכְמָה שֶׁבַּמֹּחַ כַּיָּדוּעַ, וְיוֹרֶדֶת בִּבְחִינַת גְּבוּרָה, כִּי בְּרִית נִקְרָא ״בְּעַז״ - ׳בּוֹ עַז, בּוֹ תָּקְפָּא׳, כַּמּוּבָא (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן לֹא עה:). וְהַטִּפָּה בְּעַצְמָהּ, שֶׁהוּא בִּשְׁבִיל הוֹלֶדֶת הַנְּפָשׁוֹת, הוּא בְּחִינַת שֶׁפַע הָעֲשִׂירוּת, כִּי כָּל הַנְּפָשׁוֹת שָׁרְשָׁם בַּעֲשִׂירוּת, כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (סימן סט). וְעַל־כֵּן כָּל קִנְיָנָהּ עַל־יְדֵי כֶּסֶף בְּחִינַת עֲשִׂירוּת כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת הַכְּתֻבָּה שֶׁצָּרִיךְ לִתֵּן לָהּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה **בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת**, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (כְּתֻבּוֹת נו: וּבְתוֹסְפוֹת שָׁם נא.), כִּי צָרִיךְ לְהַבְטִיחַ לָהּ בִּכְתֻבָּה שֶׁיִּהְיֶה נִשְׁאָר אֶצְלָהּ מִמֶּנּוּ שֶׁפַע הָעֲשִׂירוּת אֲפִלּוּ כְּשֶׁתִּפָּרֵד מִמֶּנּוּ עַל־יְדֵי גֵּט אוֹ עַל־יְדֵי מִיתָה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הַקֶּשֶׁר אִמִּיץ וְחָזָק וְקַיָּם לְעוֹלָם, בִּשְׁבִיל לְגַלּוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כְּפִי שֹׁרֶשׁ נַפְשָׁם בַּקְּדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַמָּמוֹן שֶׁל הַכְּתֻבָּה שֶׁמַּבְטִיחָה שֶׁיִּשָּׁאֵר בְּיָדָהּ, לְהוֹרוֹת, שֶׁהַשֶּׁפַע שֶׁמַּמְשִׁיךְ לָהּ עַל־יְדֵי הַזִּוּוּג קַיָּם לְעוֹלָם, כִּי נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי חָכְמָה גְּבוּרָה וַעֲשִׂירוּת, שֶׁהָעִקָּר הוּא בְּחִינַת הָעֲשִׂירוּת, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַמִּשְׁכַּת הַנְּפָשׁוֹת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה קַיָּם לְעוֹלָם, שֶׁאֲפִלּוּ אִם תִּפָּרֵד מִמֶּנּוּ - יִהְיֶה נִשְׁאָר בְּיָדָהּ שֶׁפַע הָעֲשִׂירוּת, שֶׁהוּא שִׁעוּר עֲשִׂירוּת, כַּמּוּבָא לְעֵיל. וְעַל־יְדֵי־זֶה לֹא יִשְׁלְטוּ וְלֹא יִינְקוּ מִמֶּנָּה הַחִיצוֹנִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת חָכְמַת הַטֻּבַּע שֶׁאוֹרְבִים תָּמִיד עַל הַמְדַמֶּה, בְּחִינַת אֱמוּנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת אִשָּׁה כְּשֶׁהִיא רְחוֹקָה מֵהַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת בַּעְלָהּ, אֲבָל עַכְשָׁו לֹא יִהְיֶה לָהֶם כֹּחַ לְהִתְאַחֵז בָּהּ, כִּי כְּבָר קִבְּלָה מִבַּעְלָהּ הַשְׁפָּעַת הָעֲשִׂירוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֶרֶת וּמִתְחַזֶּקֶת הָאֱמוּנָה תָּמִיד כַּנַּ״ל.

יט. **וְעַל־כֵּן** צָרִיךְ לִתֵּן לָהּ הַכְּתֻבָּה בִּכְתָב דַּיְקָא, וְכֵן כְּשֶׁרוֹצֶה לְרַחֵק וּלְגָרְשָׁהּ צָרִיךְ לִתֵּן לָהּ גֵּט פְּטוּרִין בִּכְתָב דַּיְקָא, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁל הַקֶּשֶׁר וְהַחִבּוּר הוּא, שֶׁהִיא תִּהְיֶה טְפֵלָה אֵלָיו, כִּי ׳בַּאֲתַר דְּאִית דְּכַר, נוּקְבָא לָא אִידְכַּר תַּמָּן׳ (זֹהַר חֻקַּת קפג:), כִּי הוּא צָרִיךְ לִמְשֹׁל בָּהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, טז): ״וְהוּא יִמְשָׁל בָּךְ״. כִּי כַּד נוּקְבָא שָׁלְטָא עַל דְּכוּרָא, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי דִּינָא תַּקִּיפָא, חַס וְשָׁלוֹם, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וַיִּקְרָא יט:), הַיְנוּ כִּי שֹׁרֶשׁ הַיִּחוּד לְמַעְלָה מַעְלָה בְּשָׁרְשׁוֹ הוּא בְּחִינַת יִחוּד ״הֲוָיָה אֱלֹקִים״, שֶׁזֶּה עִקַּר הַתִּקּוּן, לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוְדִּיעַ כִּי ה׳ הוּא הָאֱלֹקִים, כִּי אֱלֹקִים הוּא בְּחִינַת הַמִּשְׁכַּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ הַמִּתְלַבֵּשׁ בְּתוֹךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת מִדַּרְגָּא לְדַרְגָּא עַד עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן הַשָּׁפָל הַזֶּה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַלְכוּת, בְּחִינַת אֱלֹקִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים עה, יב): ״וַאלֹקִים מַלְכִּי מִקֶּדֶם״. וְשָׁם הֲוָיָה הוּא בְּחִינַת שֵׁם הָעֶצֶם, בְּחִינַת עַצְמוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מִתְעַלֵּם מֵעַיִן כֹּל, בְּחִינַת זֶה שְׁמִי לְעֹלָם (פְּסָחִים נ.), כַּמּוּבָן כָּל זֶה בַּכְּתָבִים (לִקּוּטֵי תּוֹרָה סוֹף שְׁמוֹת), וְעַל־כֵּן מוּבָא (פַּרְדֵּס יב, ב): שֶׁ״אֱלֹקִים׳ גִּימַטְרִיָא ׳הַטֶּבַע׳, כִּי בֶּאֱמֶת גַּם הַטֶּבַע כָּל חִיּוּתוֹ מֵאֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מִבְּחִינַת שֵׁם אֱלֹקִים, רַק שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מִסְתַּתֵּר עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַהֶנְהָגַת הַטֶּבַע בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה בִּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה מה, טו): ״אָכֵן אַתָּה אֵל מִסְתַּתֵּר״, וּמַהֶסְתָּרָה הַזֹּאת, מִשָּׁם שֹׁרֶשׁ הַדִּין, שֶׁמִּשָּׁם כָּל אֶחָיזַת הַיֵּצֶר הָרָע וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא וְהַקְּלִפּוֹת וְכָל חֵילוֹתֵיהֶם, וְעִקַּר שֹׁרֶשׁ הַיִּחוּד הוּא לְיַחֵד שֵׁם אֱלֹקִים בְּשֵׁם הֲוָיָה בְּרוּךְ הוּא, לְהַאֲמִין וְלָדַעַת כִּי ה׳ הוּא הָאֱלֹקִים, כִּי הַכֹּל אֶחָד בְּתַכְלִית הַיִּחוּד,

כִּי חִיּוּתוֹ הַנֶּעְלָם וְנִסְתָּר בְּזֶה הָעוֹלָם בְּתוֹךְ הַטֶּבַע שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱלֹקִים, הוּא הַמְּהַוֶּה בְּעַצְמוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁם הֲוָיָה בָּרוּךְ הוּא.

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת שֹׂרֶשׁ אִישׁ וְאִשָּׁה בְּשָׁרְשָׁם הָעֶלְיוֹן כַּיָּדוּעַ, כִּי בְּשֹׂרֶשׁ נִשְׁמָתָם שְׁנֵיהֶם אֶחָד, כִּי כָּל הַנְּשָׁמוֹת יוֹצְאִים זָכָר וּנְקֵבָה בְּיַחַד, כַּמּוּבָא (זֹהַר לֶךְ לְךָ פח:), רַק לְמַטָּה הֵם נֶחֱלָקִים וְנִתְפָּרְדִים כָּל כָּךְ, עַד שֶׁקָּשֶׁה לְזַוְּגָם כְּקִרִיעַת יַם סוּף וְכוּ' (סוֹטָה ב.). וְעִקַּר חִבּוּרָם הוּא בְּשָׁבִיל בְּחִינָה זֹאת - לְיַחֵד יִחוּד הָעֶלְיוֹן הַנִּ"ל שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַהוֹלָדוֹת, וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל לְגַלּוֹת אֱלֹקוּתוֹ וְאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא הָאָדָם, וּבִשְׁבִיל זֶה כָּל הַהוֹלָדוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי "בְּצֶלֶם אֱלֹקִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם" (בְּרֵאשִׁית ט, ו), וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם א, כז): "וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹקִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם". וּכְמוֹ שֶׁמְּבָרְכִין בִּשְׁעַת הַכְּנִיסָה: 'אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ' וְכוּ', רַק מֵחֲמַת שֶׁכָּל בְּנֵי־אָדָם שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה יְרֻדִּים בְּכַמָּה וְכַמָּה הִשְׁתַּלְשְׁלוּת עַד שֶׁבָּאוּ בְּזֶה הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי בַּגּוּפִים הֶעָבִים וְהַגַּשְׁמִיִּים הָאֵלֶּה, עַל־כֵּן נֶאֱחָז בָּהֶם בְּחִינַת אֲחִיזַת הַדִּין הַרְבֵּה מְאֹד, וּבִפְרָט בְּהָאִשָּׁה, עַל־כֵּן שָׁם הִתְגַּבְּרוּת כָּל הַתַּאֲוֹת וְהַיֵּצֶר הָרָע שֶׁעִקָּרוֹ בַּתַּאֲוָה הַזֹּאת, כִּי כֵן דַּרְכּוֹ, שֶׁבְּכָל מָקוֹם שֶׁהַקְּדֻשָּׁה גְּבֹהָה יוֹתֵר - שָׁם הוּא כָּרוּךְ בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יוֹאֵל ב, כ): "כִּי הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סַנְהֶדְרִין נב:), אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן כְּשֶׁמִּתְנַהֲגִים עַל כָּל פָּנִים עַל־פִּי הַתּוֹרָה כְּדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל - נַעֲשֶׂה מִכָּל זִוּוּג יְחִידִים גְּדוֹלִים, וְנוֹלָדִים כָּל הַנְּשָׁמוֹת עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁמְּגַלִּים אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהָעִקָּר בְּכֹחַ הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת בְּנֵי עֲלִיָּה, כִּי יֵשׁ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים שֶׁשִּׁבְרוּ תַּאֲוָתָם הַגַּשְׁמִית כָּל כָּךְ, עַד שֶׁבִּטְלוּ עַצְמָן לְגַמְרֵי, עַד שֶׁזָּכוּ שֶׁכָּל יְחִידָם, אֲפִלּוּ בְּגַשְׁמִיּוּת, הוּא בְּלִי שׁוּם תַּאֲוָה כְּלָל, רַק בִּשְׁבִיל יִחוּד הָעֶלְיוֹן וְכוּ', אַשְׁרֵי לָהֶם! וּמִכֹּחָם נִמְשָׁךְ הַתִּקּוּן לְכָל בָּאֵי עוֹלָם. וְעַל־כֵּן כָּל תִּקּוּן הָעוֹלָם הוּא שֶׁיְּבַטְּלוּ דַּעְתָּם כְּנֶגֶד אִלּוּ הַצַּדִּיקִים דַּיְקָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאָבוֹת וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְכוּ', וְעַל־יְדֵיהֶם עִקַּר יְדִיעַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לָדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים, שֶׁכָּל הָעוֹלָמוֹת הַתַּחְתּוֹנִים שֶׁנִּרְאִים שֶׁמִּתְנַהֲגִים עַל־פִּי הַטֶּבַע, שֶׁהֵם בִּכְלָלָם בִּבְחִינַת אִשָּׁה - מַנְהִיגָם הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ הַמַּשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם וּמַשְׁפִּיעַ לָהֶם חִיּוּתָם בְּכָל עֵת וָרֶגַע, וְכֻלָּם אֵין לָהֶם שׁוּם חִיּוּת כִּי אִם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַכֹּל אֶחָד, כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים וְכַנַּ"ל.

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, שֶׁהֵם בְּחִינַת ה' אֱלֹקִים, כַּמּוּבָא (זֹהַר תְּרוּמָה קסא:).

עַל־כֵּן צָרִיךְ לִתֵּן לָהּ הַכְתָּבָה בִּכְתָב דַּיְקָא, לְהוֹרוֹת, שֶׁהִיא טְפֵלָה וּבְטֵלָה אֵלָיו, כִּי כָּל חִיּוּתָהּ הִיא רַק מִמֶּנּוּ, שֶׁהוּא בִּבְחִינַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְכֵן כְּשֶׁמְּגָרְשָׁהּ צָרִיךְ לְגָרְשָׁהּ בִּכְתָב דַּיְקָא, כִּי מִשָּׁם שֹׂרֶשׁ חִיּוּתָהּ וּמִשָּׁם עִקַּר חִבּוּרָם, וְכֵן כְּשֶׁצְּרִיכִים לִפָּרֵד, מִשָּׁם דַּיְקָא צָרִיךְ לְהַפְרִידָהּ מִמֶּנּוּ כְּדֵי לְהַפְרִידָהּ מִמְּנּוּ מִשָּׁרְשָׁהּ אֲצִלּוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתָב, בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְכַנַּ"ל, כִּי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה הֵם בְּחִינַת שֹׂרֶשׁ אִישׁ וְאִשָּׁה, כַּמּוּבָא, וּשְׁנֵיהֶם אֶחָד בְּשָׁרְשָׁם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִידַע שׁוּם דָּבָר מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב כִּי אִם עַל־יְדֵי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה שֶׁמְּבָאֶרֶת הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָאִישׁ לְהוֹלִיד שׁוּם הוֹלָדָה כִּי אִם עַל־יְדֵי הָאִשָּׁה, וּכְמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן ה, יט.): 'דְּלֵית רְשׁוּ לְאָרְקָא בִּרְכָאן וְכוּ' אֶלָּא בָּהּ' וְכוּ' (שֶׁאֵין רְשׁוּת לְהוֹרִיד בְּרָכָה אֶלָּא בָּהּ). אֲבָל אַף־עַל־פִּי שֶׁכָּל הַהוֹלָדוֹת וְכָל הַנְהָגַת הָעוֹלָם עַל יָדָהּ, כִּי הִיא בִּבְחִינַת עֲקֶרֶת הַבַּיִת וְכַנַּ"ל, אַף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיכִין לֵידַע שֶׁאֵין לָהּ שׁוּם כֹּחַ וְחִיּוּת כְּלָל כִּי אִם מִבַּעְלָהּ, מִבְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, כִּי כָּל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה הַכֹּל מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב כִּי 'לֵיכָּא מִלְּתָא דְּלָא רְמִיזָא בְּאוֹרַיְתָא'.

כ. **כִּי** תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה זֶהוּ בְּחִינַת עִנְיַן הַצַּדִּיקִים הַנַּ"ל, כִּי עֶצֶם הַהֶבְדֵּל כְּמוֹ שֶׁהִיא נִכְתֶּבֶת בַּתּוֹרָה זֶה בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְכָל הַצַּדִּיקִים שֶׁיְּכוֹלִים לְצָרֵף מִמֶּנָּה - זֶהוּ בְּחִינַת שֹׂרֶשׁ תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, שֶׁהִיא מְבָאֶרֶת וּמְפָרֶשֶׁת אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה בְּדֶרֶךְ פְּשָׁט וּבְדֶרֶךְ רֶמֶז וּדְרוּשׁ וְסוֹד, הֵן בְּבֵאוּרֵי דִּינֵי הַתּוֹרָה בְּפָרְטִיּוּת בְּכָל דִּינֵיהֶם, הֵן בְּסוֹד כַּוָּנַת הַמִּצְוֹות וּבְדִרּוּשִׁים וְחִדּוּשִׁים נִפְלָאִים וְכוּ',

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות פריה ורביה והלכות אישות ה אֶבֶן הָעֵזֶר לג

שֶׁכֻּלָּם נִמְשָׁכִים מִבְּחִינַת צְרוּפִים הַנַּ״ל, שֶׁבְּרוּחַ קָדְשָׁם הֵם מַשִּׂיגִים לְצָרְךָ אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה בְּכַמָּה וְכַמָּה צְרוּפִים שׁוֹנִים, שֶׁמֵּהֶם נִמְשָׁכִים כָּל בֵּאוּרֵי הַתּוֹרָה עַל־פִּי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶם, וְכָל הַחִדּוּשִׁים וְכָל הָרְמָזִים וְהַסּוֹדוֹת וְכוּ׳. אֲבָל בֶּאֱמֶת שְׁנֵיהֶם אֶחָד - תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּהַיְנוּ עַצְמוּת הַתֵּבוֹת כַּהֲוָיָתָן כְּמוֹ שֶׁנִּכְתְּבִין בַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב עִם כָּל הַצְּרוּפִים הָרַבִּים שֶׁמִּצְטָרְפִים מֵהֶם עַד אֵין קֵץ, שֶׁהֵם בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, כִּי זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן - לְיַחֵד שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד בְּתַכְלִית הָאַחְדוּת, כִּי אַחַר כָּל רִבּוּי הַצְּרוּפִים וְהַדְּרוּשִׁים וְהַפָּנִוֹנוֹת וְהָרְמָזִים וְכוּ׳, הַכֹּל עוֹלֶה אֶל מָקוֹם אֶחָד שֶׁהוּא קִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות כְּפִשׁוּטָן, לְמָשָׁל, מִצְוַת תְּפִלִּין שֶׁכְּתוּבָה בְּפָרָשַׁת ״קַדֵּשׁ״ ״וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ״ וְכוּ׳. שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אוֹת וּבְכָל תֵּבָה וּבְכָל פָּסוּק וּבְכָל פָּרָשָׁה רָזִין וְסוֹדוֹת עֲמֻקּוֹת וְנוֹרָאוֹת עַד אֵין חֵקֶר שֶׁשָּׁרְשָׁם מִכָּל הַצְּרוּפִים הַנַּ״ל, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן, אַחַר כָּל הַדְּרוּשִׁים וְהַפָּנִוֹנוֹת וְכוּ׳, הָעִקָּר הוּא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה עַל־פִּי מַה שֶּׁפֵּרְשׁוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, שֶׁהוּא לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין אֵלּוּ שֶׁאָנוּ מַנִּיחִין שֶׁהֵם שֶׁל עוֹר וְכוּ׳ בְּכָל דִּינֵיהֶם, וּבְהֶם כְּלוּלִים כָּל הַצְּרוּפִים וְכָל הַפָּנִוֹנוֹת וְהַסּוֹדוֹת, וְכֵן בְּכָל הַמִּצְוֹות שֶׁבַּתּוֹרָה, כִּי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה מְבָאֶרֶת כָּל דִּבְרֵי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, אֲבָל אֵין לָהּ מְצִיאוּת כִּי אִם מִבְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, כִּי שְׁנֵיהֶם אֶחָד, וְכַנַּ״ל.

כא. **וּמִזֶּה** תָּבִין מֶרְחוֹק לְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל וְהַטָּמֵא, שֶׁהוּא בֵּין דֶּרֶךְ הַקֹּדֶשׁ שֶׁדָּרְכוּ בּוֹ אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ בְּשֵׁ״ס וּפוֹסְקִים וּבְדַרְכֵי הַקַּבָּלָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁקִּבְּלוּ מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁעֲלֵיהֶם נִתְיַסֵּד הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְכִתְבֵי הָאֲרִ״י זַ״ל עַל־פִּי רוּחַ קָדְשָׁם, וּבֵין מְרִירוּת הַמַּיִם הַזִּדוֹנִים שֶׁל הַהוֹלְכִים לְפָרֵשׁ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה עַל־פִּי דֶּרֶךְ הַמְּחַקְּרִים הַפִּילוֹסוֹפִים אֲשֶׁר לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵנָּה, כִּי כָּל מְפָרְשֵׁי הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּים עַל־פִּי הַקַּבָּלָה בִּפְשָׁט וּבְסוֹד כֻּלָּם שָׁבִים אֶל מָקוֹם אֶחָד, וּמְחַזְּקִים וּמְעוֹרְרִים וּמַלְהִיבִים אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְאֹד לְקַיֵּם אֶת כָּל הַמִּצְוֹות כִּפְשׁוּטָן, כְּמוֹ שֶׁמָּסְרוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, כִּי כָּל פֵּרוּשֵׁיהֶם וּבֵאוּרֵיהֶם וְחִדּוּשֵׁיהֶם הוּא מְשֹׁרֶשׁ הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב כְּמוֹ שֶׁהוּא כָּתוּב לְפָנֵינוּ, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַצְּרוּפִים הָרַבִּים עַד אֵין קֵץ, שֶׁמִּשָּׁם כָּל חִדּוּשֵׁיהֶם כַּנַּ״ל, אֲבָל הַכֹּל שָׁב אֶל מָקוֹם אֶחָד, לְקַיֵּם דִּבְרֵי הַתּוֹרָה וּמִצְוֹותֶיהָ כִּפְתָּת וְכַדִּין כְּמוֹ שֶׁקִּבְּלוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל. לֹא כֵן הַמְהַפְּכִים אַרְחוֹת יֹשֶׁר, הַהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הַפִּילוֹסוֹפְיָא שֶׁרוֹצִים לַהֲפֹךְ הַקְּעָרָה עַל־פִּיהָ, וְהֵם אוֹמְרִים שֶׁרוֹצִים רַק בְּפִשׁוּטָהּ שֶׁל תּוֹרָה וּמַכְחִישִׁים בְּכָל הַסּוֹדוֹת וְכוּ׳, וְאַחַר־כָּךְ נִמְשָׁךְ מִדְּבְרֵיהֶם לִפְרֹק עַל לְגַמְרֵי, כַּנִּפְר מַחֲשַׁבְתָּם מִתּוֹךְ מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים, כִּי בְּוַדַּאי אִם טַעֲמֵי הַמִּצְוֹות, חַס וְשָׁלוֹם, הֵם רַק נִימוּסִית כְּדֵי לְקַיֵּם הַקִּבּוּץ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁהֵם בּוֹדִים מִלִּבָּם, בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לַעֲמֹד בַּמִּלְחָמָה לְכִבּשׁ יִצְרוֹ בִּשְׁבִיל זֶה, כַּיָּדוּעַ וּמוּבָן לְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְדִיעָה כָּל שֶׁהוּא בְּדִבְרֵיהֶם הָרָעִים וְהַמָּרִים, הַבּוֹטִים כְּמַדְקְרוֹת חֶרֶב בְּטַעַם מַר חַלְמוּת שֶׁלָּהֶם עַל הַמִּצְוֹות, כִּי הַסִּטְרָא אָחֳרָא שָׁאֲרֵי בְּחִבּוּרָא וְסִיַּם בְּפֵרוּדָא (זֹהַר מִשְׁפָּטִים צה.), שֶׁמַּתְחִילִים בְּחִבּוּר אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁהֵן וְאֵינָם רוֹצִים בְּקַבָּלַת חָכְמֵינוּ זַ״ל, וְאַחַר־כָּךְ בָּאִים לְפָרֵשׁ גְּמוּר בְּחִינַת (משלי טז, כח): ״וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף״, שֶׁמַּפְרִידִין תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, עַד שֶׁמְּבִיאִים לִידֵי פְּרִיקַת עֹל לְגַמְרֵי, כַּאֲשֶׁר כְּבָר הֻרְגְּשָׁה מֵהֶם הֵמִירוּ דָּתָם לְגַמְרֵי עַל־יְדֵי־זֶה. וְהַנִּשְׁאָרִים בְּשֵׁם ׳יִשְׂרָאֵל׳ הֵם רַק לְפָנִים, וְרֹב הַמִּצְוֹות הֵם פּוֹרְקִים לְגַמְרֵי, כִּי כָּל פֵּרוּשֵׁיהֶם הָרָעִים שֶׁהֵם מְפָרְשִׁים אֶת הַתּוֹרָה עַל־פִּי דַּרְכָּם - הֵם נִפְרָדִים מֵעִצָּם אֲמִתִּיּוּת הַכַּוָּנָה שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, כַּאֲשֶׁר יוּכַל כָּל מַשְׂכִּיל הֶחָפֵץ בָּאֱמֶת לְהָבִין.

אַךְ אֲנַחְנוּ הַהוֹלְכִים בְּעִקְּבוֹת אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, כָּל הַדְּרוּשִׁים וְכָל הַחִדּוּשִׁים וְכוּ׳ וְכָל הַכַּוָּנוֹת וְהַסּוֹדוֹת וְכוּ׳ - כֻּלָּם לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹרֵר לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקַיֵּם כָּל הַמִּצְוֹות בְּיֶתֶר שְׂאֵת

בִּירְאָה וְאַהֲבָה וּבְהִתְעוֹרְרוּת נִפְלָא, כִּי אֲפִלּוּ מִי שֶׁאֵינוֹ מֵבִין דַּרְכֵי הַסּוֹדוֹת וְהָרְמָזִים - הוּא מֵבִין מֵרָחוֹק שֶׁיֵּשׁ סוֹדוֹת נֶעְלָמוֹת נוֹרָאוֹת וְנִשְׂגָּבוֹת בְּכָל דִּין וּבְכָל פְּרָט וּפְרָט שֶׁל כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה, כִּי הַכֹּל שָׁב אֶל מָקוֹם אֶחָד, כִּי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה כֻּלָּא חַד, כִּי ה׳ הוּא הָאֱלֹקִים כַּנַּ״ל, בָּרוּךְ אֱלֹקֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים הָאֵלֶּה וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְכוּ׳.

כב. **וְזֶה** בְּחִינַת ״חֲכָמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֶּהֱרָסֶנּוּ״ (משלי יד, א), שֶׁנֶּאֱמַר לְעִנְיַן חָכְמַת הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּית שֶׁנִּקְרֵאת אֵשֶׁת חַיִל, בְּחִינַת ״חֲכָמוֹת נָשִׁים״ וְכוּ׳, וּלְהֶפֶךְ כְּסִילוּת שֶׁל חַכְמֵי הַטֶּבַע, שֶׁהֵם מְכֻנִּים בְּכָל סֵפֶר מִשְׁלֵי בְּשֵׁם אִשָּׁה זָרָה, אִשָּׁה מְנָאָפֶת, אֵשֶׁת כְּסִילוּת, כַּמְבאָר בְּרַשׁ״י וּבְכָל סִפְרֵי הַמְפָרְשִׁים הָאֲמִתִּים, כִּי אִשָּׁה זוֹנָה מַמָּשׁ וּכְפִירוֹת שֶׁל חַכְמֵי הַטֶּבַע הֵם בְּחִינָה אַחַת מַמָּשׁ עַל־פִּי כָּל הַנַּ״ל. וְכֵן אֵשֶׁת חַיִל, אִשָּׁה חָכְמָה וּכְשֵׁרָה, הִיא בְּחִינָה אַחַת עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַמִּתְבָּרֶרֶת עַל־יְדֵי חָכְמַת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא הַחָכְמָה הָאֲמִתִּית. וְזֶהוּ: ״חֲכָמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ״, בְּחִינַת הַבָּתִּים הַנִּפְלָאִים שֶׁנַּעֲשִׂין עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים הָרִבִּים עַד אֵין קֵץ, שֶׁכֻּלָּם בְּנוּיִים וּמְיֻסָּדִים בְּחֹזֶק עז, מֵאַחַר שֶׁכֻּלָּם שָׁבִים אֶל מָקוֹם אֶחָד לְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת כַּנַּ״ל, אֲבָל ״וְאִוֶּלֶת״ - שֶׁהֵם חַכְמֵי הַטֶּבַע, ״בְּיָדֶיהָ תֶּהֱרָסֶנּוּ״ - כִּי הֵם רוֹצִים לַהֲרֹס כָּל הַבָּתִּים הַנִּפְלָאִים הַנַּ״ל מֵאַחַר שֶׁכָּל דִּבְרֵיהֶם לְרַחֵק מֵאֲמִתִּיּוּת הַתּוֹרָה וְכַנַּ״ל:

כג. **וְזֶה** שֶׁמַּתְחִילִין בִּכְתָבָה וּבְגֵט: ׳בְּיוֹם פְּלוֹנִי בְּשַׁבָּת׳ וְכוּ׳, עַד ׳לְמִנְיָן שֶׁאָנוּ מוֹנִין לִבְרִיאַת הָעוֹלָם׳ - לְגַלּוֹת בָּהֶם אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה עִקַּר הָאֱמוּנָה שֶׁמִּתְבָּרֶרֶת עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁמִּשָּׁם כָּל תִּקּוּן הַיִּחוּד בְּשָׁרְשׁוֹ, כַּנַּ״ל:

כד. **וְכֵן** בְּגֵרוּשִׁין שֶׁצָּרִיךְ לְגָרְשָׁהּ וּלְהַפְרִידָהּ מִשָּׁרְשָׁהּ אֲצִלּוֹ, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַפְרִידָהּ כִּי אִם עַל־פִּי דַּת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל, דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת כְּלָל הָרוּחַ נְבוּאָה שֶׁמְּבָרֵר הָאֱמוּנָה שֶׁמִּשָּׁם הַחִבּוּר כַּנַּ״ל, וְלָכֵן לְשָׁם צְרִיכִין לַעֲלוֹת לְהַפְרִיד מִשָּׁם, כִּי הִיא אֵינָהּ בַּת זוּגוֹ, מֵאַחַר שֶׁבָּאוּ לִידֵי פֵּרוּד עַד שֶׁמִּגָּרְשָׁהּ, כִּי כְּשֶׁהִיא אֵינָהּ בַּת זוּגוֹ וְיֵשׁ קְטָטוֹת רַבּוֹת בֵּינֵיהֶם, עַד שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְהַשְׁווֹת דַּעְתָּן, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁמָּצָא בָּהּ עֶרְוַת דָּבָר מַמָּשׁ, אֲזַי אִי אֶפְשָׁר לְיַחֵד עַל יָדָם הַטֶּבַע וְהַהַשְׂגָּחָה וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, כִּי לִפְעָמִים חַכְמֵי הַטֶּבַע מִתְחַכְּמִים כְּנֶגֶד אֲמִתַּת הַהַשְׂגָּחָה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת ״הָאִשָּׁה הַמְנָאָפֶת תַּחַת אִישָׁהּ תִּקַּח אֶת זָרִים״ (יחזקאל טז, לב), שֶׁסָּרִים מֵאֲמִתַּת הָאֱמוּנָה וְהוֹלְכִים אַחַר דֵּעוֹת זָרוֹת וְכוּ׳, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ כָּל הַקִּלְקוּלִים גַּם בְּגַשְׁמִיּוּת בֵּין הַזִּוּוּגִים עַד שֶׁמֻּכְרָח לְגָרְשָׁהּ, וְאָז צָרִיךְ לְהַפְרִידָהּ מִשָּׁרְשָׁהּ כַּנַּ״ל.

כה. כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה הֵם בְּחִינַת שִׂכְלִיִּים פְּרָטִיִּים שֶׁצְּרִיכִים לְקַבֵּל זֶה מִזֶּה דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּהַשֹּׂרֶשׁ בִּידִיעַת הַתּוֹרָה וְסוֹדוֹתֶיהָ, שֶׁצָּרִיךְ כָּל אֶחָד לְקַבֵּל מֵהַשֵּׂכֶל הַשַּׁיָּךְ אֵלָיו דַּיְקָא, וְאִם יְקַבֵּל מִשֵּׂכֶל אַחֵר שֶׁאֵינוֹ שַׁיָּךְ לוֹ, יָכוֹל לְקַלְקֵל מְאֹד, וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת צְרִיכִין רַבִּי גָּדוֹל וּמֻבְהָק בְּיוֹתֵר, שֶׁיּוּכַל לְהָאִיר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי שִׂכְלוֹ, כְּפִי הָעֵת וְהַמַּדְרֵגָה שֶׁלּוֹ, וּמִשָּׁם שֹׁרֶשׁ אִישׁ וְאִשָּׁה מַשְׁפִּיעַ וּמְקַבֵּל כַּנַּ״ל, שֶׁנֶּפֶשׁ הָאִשָּׁה הַזֹּאת צְרִיכָה לְקַבֵּל מֵאִישׁ הַזֶּה דַּיְקָא, וּכְשֶׁאֵינָהּ שַׁיָּכָה אֵלָיו מִשָּׁם נִמְשָׁכִין הַגֵּרוּשִׁין. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה הַגֵּט בִּכְתָב, וּלְהַזְכִּיר שָׁם אֻמּוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ״ל, וּכְדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל, לְהוֹרוֹת, שֶׁאֵינוֹ מַפְרִידָהּ אֶלָּא מִמֶּנּוּ, כִּי אֵינָהּ שַׁיֶּכֶת אֵלָיו, אֲבָל עֲדַיִן הִיא מְקֻשֶּׁרֶת כְּדַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיֵשׁ לָהּ רְשׁוּת לְהִנָּשֵׂא לְכָל מִי שֶׁתִּרְצֶה וּלְהִתְתַּקֵּן עַל יָדוֹ. וְעַל־כֵּן נִקְרָא הַגֵּט ׳סֵפֶר׳, כִּי מְקֻבָּל מִבְּחִינַת סֵפֶר הַתּוֹרָה, וְהַגֵּט הוּא לָהּ לִרְאָיָה וּלְעֵד שֶׁלֹּא נִפְרְדָה, חַס וְשָׁלוֹם, מֵהַתּוֹרָה לְגַמְרֵי, רַק מֵאִישׁ פְּרָטִי הַזֶּה, אֲבָל עֲדַיִן הִיא מְקֻשֶּׁרֶת בְּהַתּוֹרָה, כִּי נִפְטָרָה מִמֶּנּוּ כְּדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות פְּרִיָה וּרְבִיָה וְהִלְכוֹת אֵישׁוּת ה אֶבֶן הָעֵזֶר לד

הִלְכוֹת יִבּוּם וַחֲלִיצָה

כה. **וְזֶה** בְּחִינַת יִבּוּם וַחֲלִיצָה, כִּי כְּבָר מְבֹאָר, שֶׁעִקַּר הַהוֹלָדָה כְּדֵי לְהַרְבּוֹת נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבּוּ הַבָּתִּים מְאֹד וְכוּ'. וְעִקַּר הַהוֹלָדָה נִמְשֶׁכֶת בְּשָׁרְשָׁהּ מִבְּחִינַת רוּחַ הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמַּדְרֵגָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֶרֶת הָאֱמוּנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת "אִשָּׁה יִרְאַת ה'", שִׁמְשָׁם כָּל הַהוֹלָדוֹת. וְכָל מַה שֶּׁנּוֹלָד יוֹתֵר נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל - הוּא בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי הָאָדָם הוּא עוֹלָם קָטָן, וְכָל אָדָם הוּא בְּחִינַת עִנְיָן חָדָשׁ וְשֵׂכֶל חָדָשׁ לְגַמְרֵי, כַּמְבֹאָר אֶצְלֵנוּ בְּמָקוֹם אַחֵר (שיחות הר"ן סימן נד), שֶׁאֲפִלּוּ הַגִּלְגּוּל אֵינוֹ מִתְגַּלְגֵּל כְּמוֹ שֶׁהָיָה מִתְּחִלָּה, רַק נֶפֶשׁ זֶה עִם רוּחַ זֶה וְכוּ', וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל לְפָרְסֵם וּלְגַלּוֹת אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים ק, ה): "וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ", וְכָל מַה שֶּׁנִּתְרַבֶּה נֶפֶשׁ יוֹתֵר וְנִתְגַּדֵּל בֵּית הַתְּפִלָּה יוֹתֵר עַל־יְדֵי רִבּוּי הַבָּתִּים וְכוּ' - עַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּדֵּל בְּחִינַת הָרוּחַ נְבוּאָה יוֹתֵר, כִּי הָרוּחַ נְבוּאָה בָּא מִנַּפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם (אות ה), עַל־כֵּן כָּל מַה שֶּׁנִּתְרַבִּין צְרוּפֵי הַנְּפָשׁוֹת יוֹתֵר - מִתְרַבֶּה וּמִתְגַּדֵּל הָרוּחַ נְבוּאָה הַבָּא מֵהֶם בְּיוֹתֵר, וְעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִין לְהוֹלִיד עוֹד נְפָשׁוֹת רַבּוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר שֶׁיִּגְלוּ הָאֱמוּנָה בְּיוֹתֵר, וְכֵן חוֹזֵר חָלִילָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תָּבוֹא הַגְּאֻלָּה כַּנַּ"ל, כִּי אֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּכְלוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבַּגּוּף (יְבָמוֹת סב.), וְעַל־יְדֵי כָּל הַנַּ"ל נִמְשָׁךְ קוֹל הַנִּגּוּן הַמְבֹאָר שָׁם - הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֵּר עֵקֶב דִּקְדֵּשָׁה עַל עֵקֶב דְּסִטְרָא אָחֳרָא, בִּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה, כו): "וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו", כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב.

וְזֶה בְּחִינַת כְּלֵי־זֶמֶר שֶׁמְּנַגְּנִין עַל הַחֲתָנָה, כִּי עִקַּר הַחֲתָנָה הִיא בִּשְׁבִיל הוֹלָדָה וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ קוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ"ל. וְזֶה שֶׁמַּת בִּלְא בָּנִים, רַחֲמָנָא לִצְלַן, הוּא פְּגוּם מִכָּל הַנַּ"ל, וְעַל־כֵּן לֹא עָיֵל לְפַרְגּוֹדָא דְּמַלְכָּא (לא נכנס לפרגוד המלך), כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וַיֵּשֶׁב קפו:), וְעַל־כֵּן נִשְׁאָר נִשְׁמָתוֹ קְשׁוּרָה בְּעֵקֶב אָחִיו, כַּמּוּבָא (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן כו, עב.). כִּי עַד שָׁם מַגִּיעַ הַפְּגָם בִּבְחִינַת עֵקֶב שֶׁלֹּא זָכָה לְאַפְּשָׁא וּלְאוֹלָדָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיוּ נַעֲשִׂין כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל, עַד שֶׁהָיָה מִתְתַּקֵּן בְּחִינַת הֶעָקֵב דִּקְדֵּשָׁה כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן נִשְׁמָתוֹ קְשׁוּרָה שָׁם בִּבְחִינַת עֵקֶב.

וְעַל־כֵּן תִּקּוּנוֹ עַל־יְדֵי אָחִיו, שֶׁהוּא סְמוּךְ אֵלָיו בְּצֵרוּפֵי הָאוֹתִיּוֹת, כִּי שִׁשִּׁים רִבּוֹא נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת שִׁשִּׁים רִבּוֹא אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אוֹת בַּתּוֹרָה, וְכָל אוֹת כָּלוּל מִכָּל הָאוֹתִיּוֹת, וּכְמוֹ כֵן כָּל נֶפֶשׁ כָּלוּל מִכָּל הַנְּפָשׁוֹת רַק שֶׁעִקָּרוֹ נֶאֱחָז בְּזֶה הָאוֹת, וּכְמוֹ שֶׁיֵּשׁ בַּתּוֹרָה פָּרָשִׁיּוֹת וּפְסוּקִים וְתֵבוֹת וְאוֹתִיּוֹת, כֵּן בְּהַנְּפָשׁוֹת יֵשׁ שְׁבָטִים וּמִשְׁפָּחוֹת וּבָתֵּי אָבוֹת וְכוּ', וְכָל אֶחָד עִם אָחִיו הוּא כְּמוֹ תֵּבָה אַחַת בַּתּוֹרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ כַּמָּה אוֹתִיּוֹת, כְּמוֹ כֵן יֵשׁ בְּבֵית אָבִיו כַּמָּה נְפָשׁוֹת שֶׁל אֶחָיו. נִמְצָא, שֶׁאֶחָיו סְמוּךְ אֵלָיו בְּצֵרוּפֵי הָאוֹתִיּוֹת הַנַּ"ל, עַל־כֵּן יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְגָאֳלוֹ בְּסוֹד הַיִּבּוּם, וְעִקַּר תִּקּוּן הַיִּבּוּם הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת (זֹהַר מִשְׁפָּטִים צט:): 'הַהוּא רוּחָא דְּשַׁדֵּי בְּגַוָּהּ' (הָרוּחַ הַהִיא שֶׁזָּרַק בְּתוֹכָהּ); הַיְנוּ, בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה הַנַּ"ל הַנִּמְשָׁךְ בְּשָׁרְשׁוֹ מֵהַצַּדִּיק שֶׁמְּשָׁם הַהוֹלָדָה כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַהוּא רוּחָא - יָכוֹל לְתַקְּנוֹ, כִּי חוֹזֵר וְנִצְטָיֵר עַל־יְדֵי הַהוּא רוּחָא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הָאֱמוּנָה וְזוֹכִין לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁמְּשָׁם הַתִּקּוּן.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְיַבֵּם אֲזַי (דְּבָרִים כה, ט): "וְחָלְצָה נַעֲלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ", לְהַרְאוֹת לוֹ שֶׁפְּגַם בִּבְחִינַת עֵקֶב כַּנַּ"ל, כִּי כָּל הַפְּגָם נִמְשָׁךְ מֵחֲטָא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁלֹּא זָכָה לְתַקְּנוֹ כְּפִי חֶלְקוֹ, וְעִקַּר חֲטָא אָדָם הָרִאשׁוֹן וּפְגָמוֹ הָיָה בִּבְחִינַת עֵקֶב, עַל־יְדֵי (בְּרֵאשִׁית ג, א): "הַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם" שֶׁמְּשָׁם כָּל הַקְּלִקּוּלִים, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גָּרַם (שָׁם טו): "וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב" - שֶׁמְּשָׁם כֹּחוֹ שֶׁל עֵקֶב עֲשָׂו, שֶׁהוּא זֶהֳמַת הַנָּחָשׁ. וְהַתִּקּוּן הוּא עַל־יְדֵי קוֹל הַנִּגּוּן הַמְבֹאָר שָׁם, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּרוּר הָאֱמוּנָה וְכוּ', שֶׁהוּא בְּחִינַת (שָׁם י): "אֶת קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וְאִירָא", כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, וְאָז אַחַר שֶׁהִתְחִיל הַתִּקּוּן כְּתִיב (שָׁם כא): "וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹקִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם", סוֹד הַמְּנָעָלִים, כַּמּוּבָא (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים יוֹם־הַכִּפּוּרִים פֶּרֶק ו). וְעַל־כֵּן זֶה הַיָּבָם שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְיַבֵּם וְזֶה מוֹרֶה שֶׁאֵין בּוֹ כֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל,

עַל־כֵּן וְחָלְצָה נַעֲלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ וְכוּ׳ וְעָנְתָה וְאָמְרָה כָּכָה יֵעָשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו וְכוּ׳, כִּי שָׁם הַפֶּגֶם בִּבְחִינַת מִנְעָלִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּתֻנּוֹת עוֹר, שֶׁהֵם בְּחִינַת תִּקּוּן הָעָקֵב וְכַנַּ״ל. וְזֶהוּ ״וְיָרְקָה בְּפָנָיו״, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּזָיוֹן הַפֶּה הַכָּבוֹד, כִּי הָרוּחַ נְבוּאָה הַנַּ״ל נִמְשָׁךְ מִכָּבוֹד, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, וְעַל־כֵּן זֶה שֶׁפֶּגֶם בָּזֶה - פֶּגֶם בַּכָּבוֹד, וְעַל־כֵּן ׳וְיָרְקָה בְּפָנָיו׳, שֶׁהוּא הַפֶּה הַכָּבוֹד.

יְהִי רָצוֹן שֶׁתַּצִּילֵנוּ וְאֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לִידֵי חֲלִיצָה וְיִבּוּם, וְיֵקַיֵּם מֵהֶרָה: ״הַקָּטֹן יִהְיֶה לְאֶלֶף וְהַצָּעִיר לְגוֹי עָצוּם אֲנִי ה׳ בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה״ (יְשַׁעְיָה ס, כב),

בָּרוּךְ ה׳ לְעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן, ״יִמְלֹךְ ה׳ לְעוֹלָם אֱלֹקַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ״.

הִלְכוֹת אִשּׁוּת

הֲלָכָה א׳ - בְּהִלְכוֹת פְּרִיָה וּרְבִיָה הֲלָכָה א׳

הֲלָכָה ב

כֹּהֵן לֵוִי יִשְׂרְאֵל מְתָרִין לָבוֹא זֶה בָּזֶה, וְהַוָּלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַזָּכָר (אֶבֶן הָעֵזֶר סימן ח).

א. **כִּי** אִיתָא בְּהַתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ־ג׳ הַמְדַבֵּר מִתּוֹכָחָה (בִּלְקוּטֵי תִּנְיָנָא סימן ח). **כִּי** עִקַּר הַתְּפִלָּה הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְעִקַּר הָרַחֲמִים תָּלוּי בַּדַּעַת וְכוּ׳, וְלִפְעָמִים כְּשֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן הָרַחֲמָנוּת, אֲזַי נִפְגָּם הָרַחֲמָנוּת וְנַעֲשֶׂה אַכְזָרִיּוּת, וַאֲזַי נִפְגָּם הַדַּעַת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וּמִזֶּה בָּא, חַס וְשָׁלוֹם, תַּאֲוַת נְאוּף, כִּי עִקַּר הַתַּאֲוָה עַל־יְדֵי פְּגַם הַדַּעַת, כִּי הַמֹּחַ הִיא מְחִצָּה פְּרוּסָה בְּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה, כִּי יֵשׁ תְּלַת מֹחִין, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת שֶׁהֵם בְּחִינַת שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בְּיוֹם, וְכָל אֶחָד מֵהַתְּלַת מֹחִין הוּא בְּחִינַת מְחִצָּה פְּרוּסָה בְּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם, וַאֲזַי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין וְכוּ׳, וַאֲזַי צְרִיכִין בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין כְּמוֹ פִּינְחָס בְּעֵת שֶׁהָיָה מַעֲשֶׂה זִמְרִי וְכוּ׳, כִּי זֹאת הַתְּפִלָּה שֶׁל בַּעַל כֹּחַ עוֹמֶדֶת לְהַסְטָרָא אָחֳרָא בְּצַוָּארוֹ עַד שֶׁמַּכָּרָה לְהָקְיָא כָּל הַתְּפִלּוֹת וְהַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלַע, בִּבְחִינַת ״חַיִל בָּלַע וַיְקִאֲנוּ״ וְכוּ׳. וְזֶה בְּחִינַת ״אַתָּה פּוֹרֵרְתָּ בְעָזְּךָ יָם שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַּנִּינִים עַל הַמָּיִם״, בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה יא, ט): ״כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה׳ כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים״ וְכוּ׳, וְזֶה בְּחִינַת עֲנָנֵי דְּשַׁפְכֵי מַיָּא וְכוּ׳; ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב.

ב. **וְזֶה** בְּחִינַת כֹּהֵן, לֵוִי, יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם עִקַּר קְדֻשַּׁת הַיִּחוּס שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ צְרִיכִין לִשְׁמֹר עַצְמָן שֶׁיִּהְיֶה זִוּוּגֵיהֶן בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, כִּי זֶה עִקַּר קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל לִשְׁמֹר עַצְמוֹ מִפֶּגֶם תַּאֲוַת נְאוּף, כַּיָּדוּעַ, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִשְׁמֹר עַצְמָן שֶׁיִּהְיֶה זִוּוּגֵיהֶן בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה וְלֹא יִהְיֶה נֶאֱחָז שָׁם, חַס וְשָׁלוֹם, בְּחִינַת תַּאֲוָה הַנַּ״ל, וְעִקַּר הַשְּׁמִירָה מִפֶּגֶם תַּאֲוָה זוֹ הוּא עַל־יְדֵי תְּלַת מֹחִין, שֶׁהֵם מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוָה זוֹ כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת כֹּהֵן, לֵוִי, יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּלַת מֹחִין: חָכְמָה, בִּינָה, דַּעַת כַּיָּדוּעַ (זֹהַר צו כט:), שֶׁהֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה, וְעַל־כֵּן עִקַּר קְדֻשַּׁת הַזִּוּוּג שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת כֹּהֵן, לֵוִי, יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם עִקַּר גֶּדֶר הַיִּחוּס הַקָּדוֹשׁ, כִּי רַק הֵם לְבַדָּם יְכוֹלִים לְהִתְחַבֵּר בִּקְדֻשָּׁה כָּרָאוּי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נֶאֱחָז בְּזִוּוּגָם, חַס וְשָׁלוֹם, פֶּגֶם תַּאֲוַת נְאוּף. כִּי כֹהֵן, לֵוִי, יִשְׂרָאֵל, הֵם בְּחִינַת הַתְּלַת מֹחִין הַנַּ״ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה, וְעַל־כֵּן עִקַּר גֶּדֶר הַיִּחוּס הַקָּדוֹשׁ הוּא כֹהֵן, לֵוִי, יִשְׂרָאֵל, כְּמִבֹּאָר בְּמִשְׁנָה (קִדּוּשִׁין סט.) וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְכַנַּ״ל.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת אִשּׁוּת הֲלָכָה ב

אֶבֶן הָעֵזֶר

לה

ג. **וְזֶה** שֶׁנָּתְנוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שם עא:) סִימָן לַמִּשְׁפָּחָה הַכְּשֵׁרָה, כְּשֶׁאֵינָהּ בַּעֲלַת מַצָּה וּמְרִיבָה, אֲבָל מִשְׁפָּחָה שֶׁהִיא בַּעֲלַת מַצָּה וּמְרִיבָה - זֶה סִימָן שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פְּסוּל, כַּמּוּבָא בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (אֶבֶן הָעֵזֶר סימן ב). כִּי הָרַחֲמִים תְּלוּיִ בַּדַּעַת, כַּנַּ״ל בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל, וּמִי שֶׁאֵין בּוֹ רַחֲמִים אֵין בּוֹ דַּעַת, וְעַל־כֵּן מִשְׁפָּחָה שֶׁהִיא בַּעֲלַת מַצָּה וּמְרִיבָה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת כַּעַס וְדִינִים הֶפֶךְ רַחֲמָנוּת, בְּוַדַּאי אֵין רָאוּי לְהִתְחַבֵּר עִמָּהֶם זֶרַע יִשְׂרָאֵל, וּבְוַדַּאי יֵשׁ בָּהֶם פְּסוּל, כִּי עִקַּר קְדֻשַּׁת הַיִּחוּס שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם רַחֲמָנִים בְּנֵי רַחֲמָנִים, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת דַּעַת, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר קְדֻשַּׁת הַיִּחוּס שֶׁלָּהֶם בְּחִינַת כֹּהֵן, לֵוִי, יִשְׂרָאֵל תְּלַת מִחִין, שֶׁהֵם עִקַּר קְדֻשַּׁת הַבְּרִית כַּנַּ״ל, אֲבָל מִי שֶׁהוּא בַּעַל מְרִיבָה, שֶׁזֶּהוּ הֶפֶךְ הָרַחֲמָנוּת, שֶׁזֶּהוּ פְּגַם הַדַּעַת - אֵין רָאוּי לְהִתְחַתֵּן עִמּוֹ, כִּי הוּא בִּבְחִינַת פְּגַם תַּאֲוַת נאוף שֶׁתָּלוּי בִּפְגַם הַדַּעַת, שֶׁהוּא פְּגַם הָרַחֲמָנוּת, שֶׁזֶּהוּ הֶפֶךְ קְדֻשַּׁת כֹּהֵן, לֵוִי, יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי יֵשׁ בּוֹ פְּסוּל וְאָסוּר לְהִתְחַתֵּן עִמּוֹ, כִּי עִקַּר תְּלוּיִ בְּרַחֲמִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת, שֶׁהוּא הַמְּחִצָּה פְּרוּסָה בִּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה, כַּנַּ״ל.

ד. **וְעַל־כֵּן** אָסוּר לָנוּ לְהִתְחַתֵּן וּלְהִתְחַבֵּר עִם כָּל הָאֻמּוֹת, כִּי הֵם כֻּלָּם בִּבְחִינַת אַכְזָרִיּוּת וְדִין, כִּי נִמְשְׁלוּ לְחַיּוֹת רָעוֹת, בְּחִינַת אַכְזָרִיּוּת וְדִינִים, שֶׁהוּא פְּגַם הַדַּעַת שֶׁמִּשָּׁם בָּא תַּאֲוָה הַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְהִתְחַתֵּן עִמָּהֶם, כִּי עִקַּר הַחִבּוּר שֶׁל יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לִהְיוֹת דַּיְקָא בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְדַעַת, שֶׁהוּא הַמְּחִצָּה פְּרוּסָה בִּפְנֵי הַתַּאֲוָה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הַזִּוּוּג בִּקְדֻשָּׁה כָּרָאוּי, כַּנַּ״ל.

ה. **וְעַל־כֵּן** יֵשׁ אֻמּוֹת שֶׁאִפְּלוּ כְּשֶׁמִּתְגַּיְּרִין אֲסוּרִין לָבוֹא בִּקְהַל ה׳ (אֶבֶן הָעֵזֶר סימן ד), זֶה מֻחְמָת שֶׁנֶּאֱחָז בָּהֶם הָאַכְזָרִיּוּת וְהַדִּין כָּל כָּךְ, עַד שֶׁאֵין יְכוֹלִים לִכְלֹל בְּתוֹךְ הָרַחֲמִים וְהַדַּעַת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל אֲפִלּוּ כְּשֶׁמִּתְגַּיְּרִין. וְזֶה מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (יְבָמוֹת עח: עט.): נְתִינִים דָּוִד גָּזַר עֲלֵיהֶם בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם רַחֲמָנוּת כְּלָל, כַּמּוּבָא שָׁם, אָמַר - שְׁלֹשָׁה סִימָנִים יֵשׁ בְּאֻמָּה זוֹ, רַחֲמָנִים, בַּיְּשָׁנִים, גּוֹמְלֵי חֲסָדִים. כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה סִימָנִים הַלָּלוּ, רָאוּי לְדָבֵק בּוֹ, וְכָל מִי שֶׁאֵין בּוֹ שְׁלֹשָׁה סִימָנִים אֵלּוּ, אֵין רָאוּי לְדָבֵק בּוֹ, הֵינוּ כַּנַּ״ל. כִּי אֵין רָאוּי לְדָבֵק בִּקְהַל ה׳, בְּזֶרַע קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל, כִּי אִם מִי שֶׁהוּא בְּכְלַל הָרַחֲמִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת, אֲבָל מִי שֶׁאֵין בּוֹ רַחֲמִים, כְּגוֹן הַנְּתִינִים, אֲסוּרִים לָבוֹא בִּקְהַל ה׳, כִּי פְּגַם הָרַחֲמִים הוּא פְּגַם הַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּאֲוַת נאוף, שֶׁזִּוּוּג דִּקְדֻשָּׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לִהְיוֹת מֵבְדָּל מִפְּגַם תַּאֲוָה זוֹ וְכַנַּ״ל.

וְזֶה שֶׁמָּנוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל שְׁלֹשָׁה מִדּוֹת, בַּיְּשָׁנִים, רַחֲמָנִים, גּוֹמְלֵי חֲסָדִים. הֵם בְּחִינַת תְּלַת מִחִין הַנַּ״ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, כִּי גַּם הַבּוּשָׁה הוּא בְּחִינַת דַּעַת וְרַחֲמִים, כִּי עִקַּר הַבּוּשָׁה תְּלוּיִ בַּדַּעַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה ו, טו): ״גַּם בּוֹשׁ לֹא יֵבוֹשׁוּ גַּם הַכְלִים לֹא יָדָעוּ״. כִּי הַבְּהֵמָה שֶׁאֵין לָהּ דַּעַת אֵין לָהּ בּוּשָׁת, וְכֵן מוּבָן בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר בְּמַאֲמָר ׳מַרְכֶּבֶת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ׳ (סימן לח) - שֶׁהַבּוּשָׁה תְּלוּיִ בַּדַּעַת. גַּם הַבּוּשָׁה הוּא בְּחִינַת רַחֲמִים הֶפֶךְ הָעַזּוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת וְדִינִים. נִמְצָא, שֶׁכָּל הַשְּׁלֹשָׁה מִדּוֹת הַנַּ״ל שֶׁהֵם ׳בַּיְּשָׁנִים, רַחֲמָנִים, גּוֹמְלֵי חֲסָדִים׳, הֵם שְׁלֹשָׁה מִדּוֹת רַחֲמָנוּת, הֵינוּ כְּנֶגֶד בְּחִינַת שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת הַנַּ״ל שֶׁהֵם בָּאִים מִשְּׁלֹשָׁה מִחִין כַּנַּ״ל, שֶׁעִקַּר קְדֻשַּׁת הַזִּוּוּג שֶׁל יִשְׂרָאֵל תָּלוּי בָּזֶה, וּמִי שֶׁאֵינוֹ בְּכְלַל שְׁלֹשָׁה מִדּוֹת רַחֲמָנוּת הַנַּ״ל אָסוּר לָבוֹא בִּקְהַל ה׳, וְעַל־כֵּן מֻחְמֶּת זֶה דַּיְקָא נֶאֶסְרוּ הַנְּתִינִים לָבוֹא בַּקָּהָל, כַּנַּ״ל.

ו. **וְזֶה** בְּחִינַת אִסּוּר נִדָּה, כִּי דַּם נִדּוּת זֶה בְּחִינַת תִּקֻּף הַדִּין הַבָּא מִהֶּחֱמַת הַנָּחָשׁ, וְאָז הַזִּוּוּג אָסוּר וְכַנַּ״ל, וְעִקַּר הַתִּקּוּן וְהַטָּהֳרָה שֶׁל דַּם נִדּוּת אוֹ שֶׁל הָעִכּוּ״ם כְּשֶׁמִּתְגַּיְּרִין וְרוֹצִים לָבוֹא בַּקָּהָל - הוּא עַל־יְדֵי טְבִילַת מִקְוֶה. כִּי מִקְוֶה הִיא בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת וְהָרַחֲמִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַטָּהֳרָה. כִּי עִקַּר הָאִסּוּר שֶׁל דַּם נִדּוּת אוֹ לְהִתְחַבֵּר בְּעַכּוּ״ם הוּא מֵחֲמַת תִּקֻּף הַדִּין שֶׁהוּא זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, וְכַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי מִקְוֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת וְהָרַחֲמִים נִטְהָרִין, וְכַנַּ״ל.

כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר תַּאֲוַת נאוף עַל־יְדֵי בְּחִינַת דִּינִים, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיא כָּל הַדַּעַת וְהָרַחֲמִים שֶׁבָּלְעָה הַסִּטְרָא אָחֳרָא בִּבְחִינַת ״חַיִל בָּלַע וַיְקִאֲנוּ״, וְאַזַי נִתְגַּלֶּה הַדַּעַת בִּבְחִינַת ״כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה׳ כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים״. וְזֶה בְּחִינַת ׳עֲנֵנִי דְּשַׁפְכִי מַיָּא׳ וְכוּ׳, בְּחִינַת רְעָמִים וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת מֵימֵי הַמְקֻוֶּה שֶׁהֵם בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת וְהָרַחֲמִים שֶׁמִּתְגַּלִּין עַל־יְדֵי בְּחִינַת רְעָמִים, שֶׁעַל יָדָם בָּאִים גְּשָׁמִים, בְּחִינַת ׳עֲנֵנִי דְּשַׁפְכִי מַיָּא׳, וּמֵאֵלּוּ הַמַּיִם נַעֲשֶׂה מִקְוֶה, שֶׁשָּׁם נִטְהָרִין מִזֶּהֲמַת הַנָּחָשׁ מִפְּגַם הַנַּ״ל הַבָּא מִפְּגַם הָרַחֲמָנוּת וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי־זֶה כְּמוּבָן בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל, וְהָבֵן הֵיטֵב:

ז. **וְזֶה** בְּחִינַת הַבְּאֵרוֹת שֶׁחָפַר יִצְחָק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית כו, יח): **וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִיו וַיְסַתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים** - כִּי בְּאֵמֶת חֲפִירַת הַבְּאֵרוֹת הוּא בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת הַדַּעַת, בִּבְחִינַת ״כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה׳ כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים״ כַּנַּ״ל, וְעִקַּר הִתְגַּלּוּת מֵימֵי הַדַּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּאֵרוֹת מַיִם הוּא עַל־יְדֵי הַחֶסֶד, בְּחִינַת אַבְרָהָם, כִּי הַדַּעַת הוּא בְּחִינַת רַחֲמָנוּת, כַּמְבֹאָר בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן חָפַר אַבְרָהָם אֶת הַבְּאֵרוֹת, אַךְ **כָּל הַבְּאֵרוֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ בִּימֵי אַבְרָהָם סִתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים וַיְמַלְאוּם עָפָר** - כִּי לִפְעָמִים הֵם יוֹנְקִים מִן הָרַחֲמָנוּת וַאֲזַי נִפְגָּם הָרַחֲמָנוּת וְנִפְגָּם הַדַּעַת, כַּנַּ״ל בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל, כִּי בִּימֵי אַבְרָהָם עֲדַיִן לֹא נִזְדַּכֵּךְ בִּשְׁלֵמוּת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, כַּמּוּבָא. וְעַל־כֵּן יָצָא מִמֶּנּוּ יִשְׁמָעֵאל, וְעַל־כֵּן הָיָה הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי יִצְחָק, כִּי יִצְחָק הוּא בְּחִינַת דִּין וְהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם כד, סג): ״וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב״ — שֶׁתִּקֵּן תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת כו:), שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, וְעַל־יְדֵי־זֶה דֵּיקָא מוֹצִיאִין כָּל הַחִיּוּת וְכוּ׳, מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא, וְנִתְגַּלֶּה מֵימֵי הַדַּעַת וְכוּ׳ בִּבְחִינַת ״כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה כַּמַּיִם״ וְכוּ׳, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים עח, יג): ״אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם״, כְּנִזְכָּר לְעֵיל בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן תִּקֵּן יִצְחָק אֶת הַבְּאֵרוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת הַדַּעַת שֶׁל אַבְרָהָם שֶׁקִּלְקְלוּ פְּלִשְׁתִּים כַּנַּ״ל, וְיִצְחָק, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, תִּקֵּן זֹאת בִּבְחִינַת ״וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֹת הַמַּיִם״ וְכוּ׳, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי בְּחִינַת יִצְחָק וְכוּ׳ וְכַנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁמַּזְכִּיר גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים בִּבְרָכַת ׳אַתָּה גִּבּוֹר׳, כִּי נִקְרָאִים גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים, כִּי הַגְּשָׁמִים, שֶׁהֵם מֵימֵי הַדַּעַת, בָּאִין דַּיְקָא עַל־יְדֵי בְּחִינַת גְּבוּרוֹת יִצְחָק, עַל־יְדֵי בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלֶּה הַדַּעַת כַּנַּ״ל, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה בָּאִין רְעָמִים בְּחִינַת ׳עֲנֵנִי דְּשַׁפְכִי מַיָּא׳ כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת מִקְוֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת מֵימֵי הַדַּעַת הַבָּאִים עַל־יְדֵי הַתִּקּוּן הַנַּ״ל, כִּי הַמִּקְוֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַגְּשָׁמִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים, אוֹ מִבְּאֵר וּמַעְיָן, שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּאֵרוֹת יִצְחָק, כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי בְּחִינַת גְּבוּרוֹת יִצְחָק נִתְגַּלִּין מֵימֵי הַדַּעַת וְהָרַחֲמִים בְּחִינַת מִקְוֶה כַּנַּ״ל. וְזֶה עִקַּר הַתִּקּוּן, כִּי הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כַּנַּ״ל בַּמַּאֲמָר הַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא נִטְהָרִין מִזֶּהֲמַת הַנָּחָשׁ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת הַטְּבִילָה בַּמִּקְוֶה שֶׁל הַנִּדָּה אוֹ שֶׁל אֻמּוֹת הָעוֹלָם כְּשֶׁמִּתְגַּיְּרִין, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה יוֹצְאִין מִבְּחִינַת דִּין, שֶׁהוּא זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, פְּגַם תַּאֲוַת נאוף וְנִכְלָלִין בִּכְלַל הָרַחֲמִים וְהַדַּעַת, שֶׁעִקַּר קְדֻשַּׁת הַזִּוּוּג תָּלוּי בָּזֶה כַּנַּ״ל.

ח. **וְעַל־כֵּן** הַכֹּהֵן, שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּכְלִית הָרַחֲמִים וְהַדַּעַת, כַּמּוּבָא, שֶׁהַכֹּהֵן הוּא בְּחִינַת חֶסֶד גָּדוֹל, כִּי הַכֹּהֵן הוּא רֹאשׁ מִשְּׁלֹשָׁה מִחִין הַנַּ״ל, מִשְּׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת הַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן הַכֹּהֵן מְזֻהָר בְּיוֹתֵר בִּקְדֻשַּׁת הַזִּוּוּג, וְצָרִיךְ לְהִתְרַחֵק מִבְּחִינַת דִּין יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וַאֲפִלּוּ עִם יִשְׂרָאֵל בְּעַצְמָן בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ שׁוּם אֶחִיזַת הַדִּין בָּעֲלְמָא, אֲסוּרָה לוֹ. וְזֶה בְּחִינַת פְּסוּלֵי כְּהֻנָּה שֶׁהֵם, גְּרוּשָׁה, זוֹנָה וַחֲלָלָה שֶׁכֻּלָּם הֵם בְּחִינַת דִּין, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁהֵם מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת אִשּׁוּת הֲלָכָה ד

אֶבֶן הָעֵזֶר

לו

וּמֵתָרִים בָּאֱמֶת לְיִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם אֶחָיוֹת הַדִּין, עַל־כֵּן אֲסוּרִים לְכֹהֵן, שֶׁהוּא תַּכְלִית הָרַחֲמִים וְהַדַּעַת וְכַנַּ״ל. וְזֶה בְּחִינַת שְׁבוּיָה שֶׁאֲסוּרָה לְכֹהֵן, כִּי מֵאַחַר שֶׁנֶּאֱחַז בָּהּ הַדִּין עַד שֶׁבָּאָה בַּשִּׁבְיָה, עַל־כֵּן אֲסוּרָה לְכֹהֵן, שֶׁהוּא תַּכְלִית הָרַחֲמִים, כִּי עִקַּר קְדֻשַּׁת הַזִּוּוּג תָּלוּי בִּבְחִינַת רַחֲמִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת, וְכַנַּ״ל.

ט. **וְזֶה** בְּחִינַת: ׳לֹא נִתְכַּהֵן פִּינְחָס עַד שֶׁהֵרָגוּ לְזִמְרִי׳ (זְבָחִים קא:), כִּי עַל־יְדֵי שֶׁהָרַג לְזִמְרִי, וְאָז עָשָׂה פִּינְחָס הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, כַּמְבֹאָר בְּמַאֲמָר הַנַּ״ל, בְּחִינַת ״וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל״, וְאָז דַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלָּה תַּכְלִית הָרַחֲמִים וְהַדַּעַת, בְּחִינַת ׳עֲנָנִי דְּשַׁפְכֵי מַיָּא׳, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מֵימֵי הַמְּקֻוֶּה, שֶׁהוּא תַּכְלִית הָרַחֲמִים וְהַדַּעַת שֶׁנִּתְגַּלִּין דַּיְקָא עַל־יְדֵי בְּחִינַת גְּבוּרוֹת יִצְחָק כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן אָז זָכָה פִּינְחָס לִכְהֻנָּה, שֶׁהִיא תַּכְלִית הָרַחֲמִים, כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ כְּמוֹ פִּינְחָס, עַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן, וְאָז דַּיְקָא עִקַּר הִתְגַּלּוּת הָרַחֲמִים וְהַדַּעַת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים וְנַעֲשִׂים רְעָמִים בְּחִינַת ׳עֲנָנִי דְּשַׁפְכֵי מַיָּא׳, הַיְנוּ מֵימֵי הַדַּעַת וְהָרַחֲמִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב, י): ״נָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן״, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִטְהָרִין וְנִתְתַּקְּנִין הַכֹּל בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

הֲלָכָה ג - בְּהִלְכוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה הֲלָכָה ג׳ (מֵאוֹת טז וְכוֹ׳)

הֲלָכָה ד

כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵל מְתָרִים לָבוֹא זֶה בָּזֶה וְהַוָּלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַזָּכָר. וְדִין זֶה הוּא מֵהַמִּשְׁנָה קִדּוּשִׁין פֶּרֶק ג׳, וְזֶה לָשׁוֹן הַמִּשְׁנָה: כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִדּוּשִׁין וְאֵין עֲבֵרָה, הַוָּלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַזָּכָר. וְאֵיזֶה זוּ: כֹּהֶנֶת, לְוִיָּה וְיִשְׂרְאֵלִית וְכוּ׳, וְכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִדּוּשִׁין וְיֵשׁ עֲבֵרָה, הַוָּלָד הוֹלֵךְ אַחַר הַפָּגוּם וְכוּ׳.

א. **עַל־פִּי** הַתּוֹרָה ״אֶמְצָעִיתָא דְּעָלְמָא״ בְּסִימָן כ״ד, עַיֵּן שָׁם. וְהַכְּלָל, שֶׁעַל־יְדֵי עֲשִׂיַּת הַמִּצְוָה בְּשִׂמְחָה, מַעֲלִין הַקְּדֻשָּׁה מֵהַקְּלִפּוֹת בִּבְחִינַת קְטֹרֶת, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַעֲלוֹת מַעְלָה מַעְלָה עַד שֶׁמַּמְשִׁיכִין בְּרָכוֹת הַשֹּׂכֶל וּמְתַקְּנִין הַמְסַדֵּר וְהַמְיַשֵּׁב שֶׁל הַשֵּׂכֶל, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֶּתֶר וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַשְׂגַּת תִּשְׁעָה הֵיכָלִין שֶׁהֵם לְמַעְלָה מִנַּפְשִׁין רוּחִין וּנְשָׁמָתִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַשָּׂגַת אוֹר הָאֵין סוֹף, בִּבְחִינַת מָטֵי וְלָא מָטֵי, שֶׁעִקַּר הַהַשָּׂגָה עַל־יְדֵי הָרְדִיפָה דְּמַחֲשָׁבָה וְעַל־יְדֵי הַמַּעֲבֶד, שֶׁהוּא הַמְסַדֵּר וְהַמְיַשֵּׁב, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֶּתֶר, שֶׁכָּל זֶה נִתְתַּקֵּן עַל־יְדֵי עֲשִׂיַּת הַמִּצְוָה בְּשִׂמְחָה,

☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב.

ב. **וְזֶה** עִקַּר הַתַּכְלִית שֶׁל הָאָדָם, שֶׁבָּא לָעוֹלָם הַזֶּה בִּשְׁבִיל זֶה כְּדֵי לְהַכְנִיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה הַמִּצְוֹת בְּשִׂמְחָה, עַד שֶׁיִּזְכֶּה שֶׁתִּרְדֹּף מַחֲשַׁבְתּוֹ לְהַשִּׂיג הָאוֹר אֵין סוֹף עַד שֶׁיַּשִּׂיגוּ בַּבְּחִינָה הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי הָרְדִיפָה וְהַמַּעֲבֶד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַשָּׂגַת אוֹרוֹת הַצַּחְצָחוֹת הַנַּ״ל, שֶׁהֵם תַּכְלִית הַיְדִיעָה, תַּכְלִית הַטּוֹב הַנִּצְחִי, אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֶה לָזֶה! וְזֶה עִקַּר הַמִּצְוָה לְהַעֲמִיד בָּנִים בָּעוֹלָם כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הַמֹּחִין מִדּוֹר לְדוֹר, כִּי מֹחַ הַבֵּן מִמֹּחַ הָאָב, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה שֶׁיְּרֵדֵף מֹחוֹ לְהַשִּׂיג אוֹרוֹת הַצַּחְצָחוֹת הַנַּ״ל. וּמַחֲמַת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג אוֹרוֹת הַנַּ״ל כִּי אִם עַל־יְדֵי הָרְדִיפָה וְהַמַּעֲבֶד, עַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ הַהוֹלָדָה כִּי אִם עַל־יְדֵי חִבּוּר אִישׁ וְאִשָּׁה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, יח): ״לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ״. כִּי אִישׁ וְאִשָּׁה נִמְשָׁכִין בְּשָׁרְשָׁן הָעֶלְיוֹן מִשְּׁנֵי הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָרְדִיפָה וְהַמַּעֲבֶד, כִּי הָאִישׁ הוּא בְּבְחִינַת הַמֹּחִין, וְהָאִשָּׁה נִמְשֶׁכֶת מִבְּחִינַת צִמְצוּם וְדִין, כַּיָּדוּעַ, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ בְּשָׁרְשׁוֹ מִבְּחִינַת הַמַּעֲבֶד הַנַּ״ל, שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁלְּמַעְלָה בְּשָׁרְשׁוֹ זֶה הַמַּעֲבֶד הוּא אוֹר צַח, כִּי הוּא הַמְסַדֵּר וְהַמְיַשֵּׁב אֶת הַמֹּחִין, אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחַר שֶׁהוּא בְּחִינַת מַעֲבֶד אֶת הַמֹּחִין, מִשְׁתַּלְשֵׁל מִמֶּנּוּ בְּחִינַת צִמְצוּם שֶׁמִּשָּׁם אֶחְיַת הָאִשָּׁה, כַּיָּדוּעַ. וְעַל־כֵּן

וְהַכְּשֵׁרִים, הַכֹּל הוּא בְּשִׁבְיל הַמְּנִיעוֹת שֶׁהָיוּ לָהֶם שֶׁסָּבְלוּ צַעַר גָּדוֹל קֹדֶם שֶׁשִּׁבְּרוּ אוֹתָם, וְהַמְּנִיעוֹת הֵם מְחִצּוֹת הַמַּבְדִּילוֹת כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן זוֹכִין אַחַר־כָּךְ שֶׁנַּעֲשִׂין מֵהַמְּנִיעוֹת דַּיְקָא מְחִצּוֹת קְדוֹשׁוֹת, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר קִבּוּל שְׂכָרָם, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל יְרוּשַׁלְמִי שַׁבָּת פֶּרֶק ב׳: ׳עַתִּידִין צַדִּיקִים שֶׁיִּהְיוּ מְחִצָּתָם לִפְנִים מִמַּלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת׳, וְכוּ׳, ׳מְחִצָּתָן׳ דַּיְקָא, כִּי מֵחֲמַת שֶׁהָיוּ לְהַצַּדִּיקִים בָּעוֹלָם הַזֶּה מְנִיעוֹת רַבּוֹת שֶׁהֵם מְחִצּוֹת הַמַּפְסִיקוֹת מִן הַקְּדֻשָּׁה וְזָכוּ לִשְׁבָרָם, עַל־כֵּן יִזְכּוּ שֶׁיִּהְיוּ נַעֲשִׂין מֵהֶם בָּעוֹלָם הַבָּא מְחִצּוֹת מְצֻחְצָחוֹת, מְחִצּוֹת קְדוֹשׁוֹת לִפְנִים מִמַּלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, כִּי לֹא הָיוּ לָהֶם מְנִיעוֹת, כַּנַּ״ל:

הֲלָכָה ד

א. **עַל־פִּי** הַתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ תּוֹקָעָה׳ (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח׳)
עַיֵּן מַה שָּׁכָתוּב שָׁם עַל פָּסוּק (יְשַׁעְיָה לג, כד):
״וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי״ בְּאוֹת ו׳, שֶׁכְּשֶׁנִּתְוַסֵּף שָׁכֵן מִיִּשְׂרָאֵל וְכוּ׳ אֲזַי נִתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל הַתְּפִלָּה בִּמְאֹד מְאֹד, כִּי נִתְוַסֵּף נֶפֶשׁ אֶל הַקִּבּוּץ, וְעַל־יְדֵי רִבּוּי הַתְּפִלָּה עַל־יְדֵי־זֶה סְלִיחַת הֶעָוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת רְפוּאָה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם מֵעִנְיַן הַנֶּפֶלָא וְהַנּוֹרָא הַמְבֹאָר שָׁם מֵעִנְיַן רִבּוּי הַבָּתִּים עַד אֵין חֵקֶר שֶׁנַּעֲשִׂין עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְוַסֵּף שָׁכֵן, דְּהַיְנוּ שֶׁנִּתְוַסֵּף נֶפֶשׁ אֶחָד וְכוּ׳, ☜ עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב כִּי נוֹרָא הוּא:

ב. **וְעַל־כֵּן** צְרִיכִין לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מִלְּהַזִּיק לִשְׁכֵנָיו, וַאֲפִלּוּ לַעֲשׂוֹת בְּבֵיתוֹ דָּבָר הַמַּזִּיק לִשְׁכֵנָיו אָסוּר, כַּמְבֹאָר כַּמָּה דִּינִים בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (חֹשֶׁן־מִשְׁפָּט סִימָן קנה), כִּי צְרִיכִין לִשְׁמֹר מְאֹד שֶׁיִּהְיֶה אַהֲבָה וְאַחְדוּת בֵּין הַשְּׁכֵנִים וְלֹא יִהְיֶה בֵּינֵיהֶם שׁוּם שִׂנְאָה וְהֶזֵּק כְּלָל, כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ הַשְּׁכֵנִים לְהִצְטָרֵף וּלְהִתְחַבֵּר יַחַד לְכָל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, כְּדֵי שֶׁיִּתְרַבֶּה בֵּית הַתְּפִלָּה בִּרְבּוּי מְאֹד מְאֹד כַּנַּ״ל. כִּי צְרִיכִין לְהִתְרַחֵק מִשָּׁכֵן רַע, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (אָבוֹת א, ז): ׳הִרְחֵק מִשָּׁכֵן רַע׳, וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים בְּכָל יוֹם: שָׂטָן יַעֲמֹד מִימִינוֹ וְכוּ׳ וּמִשָּׁכֵן רָע, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יִהְיֶה הוּא בְּעַצְמוֹ שָׁכֵן רַע לִשְׁנֵי חֲבֵרוֹ, כִּי צְרִיכִין לִהְיוֹת שָׁכֵן טוֹב, בְּבְחִינַת (מִשְׁלֵי כז, י): ״טוֹב שָׁכֵן קָרוֹב״ וְכוּ׳, כִּי צְרִיכִין לְהַאֲמִין שֶׁהַכֹּל מֵאֵת ה׳, וְכָל מַה שֶּׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב עִם הָאָדָם, הַכֹּל מֵאֵת ה׳ בִּשְׁבִיל בְּחִירָתוֹ, וּבְרַוַּאי גַּם זֶה מֵאֵת ה׳ צְבָאוֹת יָצָאָה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הָיָה שָׁכֵן אֶצֶל פְּלוֹנִי, וְהַכֹּל כְּדֵי שֶׁיִּתְקָרְבוּ יַחַד וְיִצְטָרְפוּ יַחַד בְּבְחִינַת צְרוּפִים הַנַּ״ל כְּדֵי שֶׁיִּתְרַבֶּה בֵּית הַתְּפִלָּה וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל.

עַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר עִם שְׁכֵנוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה ׳טּוֹב לַצַּדִּיק טוֹב לִשְׁכֵנוֹ׳, וְלֹא לְהַפֵּךְ חַס וְשָׁלוֹם, כִּי אִם הוּא יוֹדֵעַ יוֹתֵר מֵחֲבֵרוֹ - צָרִיךְ לְהָאִיר וּלְהוֹדִיעַ דִּבְרֵי אֱמֶת לַחֲבֵרוֹ, וְאִם לְהַפֵּךְ שֶׁחֲבֵרוֹ גָּדוֹל מִמֶּנּוּ - צָרִיךְ לְקַבֵּל הָאֱמֶת מֵחֲבֵרוֹ הַשָּׁכֵן אֶצְלוֹ, וְלִפְעָמִים שְׁנֵיהֶם מְקֻבָּלִים זֶה מִזֶּה, בִּבְחִינַת: ׳וּמְקֻבָּלִין דֵּין מִן דֵּין׳. וְאִם חֲבֵרוֹ שָׁכֵן רַע לְגַמְרֵי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקָרְבוֹ כְּלָל, וְיָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁיְּקַלְקֵל אוֹתוֹ חַס וְשָׁלוֹם, בִּבְחִינַת ׳אוֹי לָרָשָׁע אוֹי לִשְׁכֵנוֹ׳, צְרִיכִין לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ: ׳הִרְחֵק מִשָּׁכֵן רַע׳, כַּנַּ״ל.

עַל־כֵּן צְרִיכִין לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מִלְּהַזִּיק לִשְׁכֵנָיו, כִּי הַהֶזֵּק הוּא בְּחִינַת שִׁנְאָה וּמַחֲלֹקֶת, שֶׁהוּא פֵּרוּד לְבָבוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֵינָם יְכוֹלִים לְהִתְחַבֵּר וּלְהִצְטָרֵף יַחַד לְהַרְבּוֹת בִּנְיַן בָּתֵּי הַתְּפִלָּה, אֲבָל כְּשֶׁנִּשְׁמָר מִלְּהַזִּיק לִשְׁכֵנָיו, רַק שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיהֶם אַהֲבָה וְאַחְדוּת, אֲזַי יִצְטָרְפוּ יַחַד לְכָל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, עַד שֶׁיִּתְגַּדֵּל הַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְרַבֶּה בִּנְיַן בָּתִּים הָרַבֵּה שֶׁל הַתְּפִלָּה לְאֵין קֵץ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עַיֵּן שָׁם:

ג. **וְזֶה** בְּחִינַת גְּדֶל הָאַסּוּר שֶׁל הֶזֵּק רְאִיָּה, כִּי יְכוֹלִין לְהַזִּיק הַרְבֵּה לִשְׁכֵנוֹ בִּרְאִיָּתוֹ לְבַד, כִּי כָּל הַכֵּלִים וְהַחֲפָצִים שֶׁהֵם הֶעָשִׁירוּת שֶׁל הָאָדָם - כֻּלָּם נַעֲשׂוּ וְנִבְנוּ מֵצֵרוּפֵי אוֹתִיּוֹת, וְהַכֹּל נִבְנֶה וְנֵעָשֶׂה כְּפִי רִבּוּי הַצֵּרוּפִים שֶׁל בְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל, כִּי כָּל מַעֲשֵׂי בְּרֵאשִׁית בָּרָא הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהֵם עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, כְּפִי הַצֵּרוּפִים שֶׁצִּרְפָם בְּרל״א שְׁעָרִים לְאֵין קֵץ (סֵפֶר יְצִירָה פֶּרֶק ב). וְשֹׁרֶשׁ הַתּוֹרָה הִיא הַתְּפִלָּה, שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ הַמַּעְיָן הַיּוֹצֵא מִבֵּית ה׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּסִימָן ח), וְכָל ל״ט מְלָאכוֹת מִמִּשְׁכָּן גַּמְרִינָן (שבת לא:), כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הַמְּלָאכָה הוּא כְּפִי צְרוּפֵי הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁנָּתַן הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ חָכְמָה בְּלֵב הָאָדָם, בִּבְחִינַת (שְׁמוֹת לא, ו): ״וּבְלֵב כָּל חַכַם לֵב נָתַתִּי חָכְמָה לְדַעַת לַעֲשׂוֹת״ וְכוּ׳, דְּהַיְנוּ שֶׁנָּתַן חָכְמָה בְּלִבּוֹ שֶׁיֵּדַע לְצָרֵף כַּמָּה וְכַמָּה דְּבָרִים עַד שֶׁיּוֹצִיא כְּלִי

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת נִזְקֵי שְׁכֵנִים הֲלָכָה ד **חֹשֶׁן מִשְׁפָּט** קנו

לְמַעֲשֵׂהוּ, וְהַכֹּל כְּפִי צְרוּפֵי הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁצְּרִיכִין לְצָרְפָם בְּכָל פַּעַם בְּכַמָּה וְכַמָּה מִינֵי צְרוּפִים לְאֵין קֵץ כְּדֵי לְהוֹצִיא וּלְתַקֵּן כָּל מִינֵי אֱמָנוּת שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי כָּל דְּבַר אֱמָנוּת נַעֲשֶׂה מִכַּמָּה דְּבָרִים מְרֻכָּבִים, וּבְדָבָר זֶה יֵשׁ אֵלּוּ הָאוֹתִיּוֹת וּבָזֶה הַדָּבָר אֵלּוּ הָאוֹתִיּוֹת, וְהַשֵּׂם־יִתְבָּרַךְ נָתַן חָכְמָה בְּלֵב הָאָדָם שֶׁיֵּדַע וְיַשְׂכִּיל לְצָרֵף וּלְחַבֵּר דָּבָר זֶה עִם זֶה שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה הַמֶּרְכָּב מֵהֶם, וְהַכֹּל כְּפִי צְרוּפֵי הָאוֹתִיּוֹת.

וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת עִקַּר שְׁלֵמוּת הַמְּלָאכָה הוּא מִי שֶׁיּוֹדֵעַ הַדָּבָר בְּשָׁרְשׁוֹ, לְצָרֵף הָאוֹתִיּוֹת כְּתִקּוּנָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בְּצַלְאֵל שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ חָכְמַת כָּל הָאֱמָנוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם לא, ג): "וָאֲמַלֵּא אוֹתוֹ וכו' לַעֲשׂוֹת כָּל מְלָאכֶת" וכו'. כִּי "יוֹדֵעַ הָיָה בְּצַלְאֵל לְצָרֵף הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ בָּהֶם שָׁמַיִם וָאָרֶץ' (בְּרָכוֹת נה.), וְהָיָה יוֹדֵעַ הָאוֹתִיּוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, וְעַל־כֵּן הָיָה יוֹדֵעַ כָּל מִינֵי אֱמָנוּת שֶׁבָּעוֹלָם וְכַנַּ"ל. וְזֶהוּ (קדושין פב.): 'לְעוֹלָם יִלְמַד אָדָם אֶת בְּנוֹ אֱמָנוּת נְקִיָּה וְקַלָּה וְיבַקֵּשׁ רַחֲמִים וכו', שֶׁאֵין הָעֲנִיּוּת וְהָעֲשִׁירוּת מִן הָאֱמָנוּת' וכו', כִּי הָעִקָּר כְּפִי מַה שֶּׁמְּבַקֵּשׁ רַחֲמִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְצָרֵף בָּתֵּי הַתְּפִלָּה בְּצִרוּפִים נִפְלָאִים שֶׁמִּשָּׁם כָּל הָאֱמָנוּת כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן כָּל ל"ט מְלָאכוֹת מִמִּשְׁכָּן גַּמְרִינָן, כִּי הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ הוּא בֵּית הַתְּפִלָּה שֶׁשָּׁם נִצְטָרְפוּ כָּל הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַמְּלָאכוֹת, כַּנַּ"ל:

ד. **וְזֶהוּ** (בְּרָכוֹת לב.): חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ שׁוֹהִין וכו' וּמִתְפַּלְּלִין וכו', מִתּוֹךְ שֶׁחֲסִידִים הָיוּ וכו' וּמְלַאכְתָּן מִתְבָּרֶכֶת וכו', כִּי עַל־יְדֵי שְׁלֵמוּת תְּפִלָּתָם נִתְרַבּוּ הַצְּרוּפִים כָּל־כָּךְ, שֶׁמִּשָּׁם שְׁלֵמוּת כָּל הַמְּלָאכוֹת, בְּחִינַת וּמְלַאכְתָּן מִתְבָּרֶכֶת וְכַנַּ"ל. וְזֶהוּ (שם לה.): 'בְּזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם מְלַאכְתָּן נַעֲשֵׂית עַל־יְדֵי אֲחֵרִים', כִּי הַמְּלָאכָה נַעֲשֵׂית מֵאֵלָיו עַל־יְדֵי צְרוּפֵי הָאוֹתִיּוֹת וְכַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן נִקְרָא 'מִשְׁכָּן', לְשׁוֹן שָׁכֵן, כִּי עִקַּר בִּנְיַן הַמִּשְׁכָּן שֶׁהֵם שֹׁרֶשׁ כָּל הַל"ט מְלָאכוֹת, כִּי הוּא בֵּית הַתְּפִלָּה כַּנַּ"ל, עִקַּר בִּנְיָנוֹ עַל־יְדֵי הַשְּׁכֵנִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְרַבָּה בְּכָל פַּעַם שֶׁכֵּן לְהַקְבִּיץ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבּוּ בָּתֵּי הַתְּפִלָּה בִּרְבּוּי עֲצוּם לְאֵין קֵץ מֵרִבּוּי הַצְּרוּפִים, כַּנַּ"ל:

ה. **וְעִקָּר** צְרוּפֵי הָאוֹתִיּוֹת הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת הָרְאִיָּה שֶׁבְּלוּלָה מִטַּעֲנָתָ"א (טְעָמִים, נְקוּדוֹת, תָּגִין, אוֹתִיּוֹת), שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּלָת גְּנִין דְּעִינָא וּבַת עַיִן. כִּי הָאוֹתִיּוֹת שֶׁבְּכָל דָּבָר שֶׁבָּהֶם נִבְרָא כְּלוּלִים מִטַּעֲנָתָ"א שֶׁהֵם בְּחִינַת רְאִיָּה. וְעַל־כֵּן עִקַּר הָאֱמָנוּת עַל־יְדֵי רְאִיּוֹת עֵינַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כה, מ): "וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם" וכו'. כִּי הָרְאִיָּה בְּחִינַת חָכְמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, ז): "וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם". וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לְהִיּוֹת טוֹב עַיִן, בְּחִינַת (מִשְׁלֵי כב, ט): "טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרָךְ", כִּי הַחֶזְקַ בְּחִינַת שְׁבִירַת כֵּלִים, שֶׁהוּא פְּזוּר וּבִלְבּוּל הַצְּרוּפֵי אוֹתִיּוֹת שֶׁנִּמְשָׁךְ מִקִּלְקוּל הָרְאוּת, וְעַל־כֵּן יְכוֹלִין לְהַזִּיק בִּרְאִיָּה לְבַד, כִּי עַל־יְדֵי רַע־עַיִן נִתְבַּלְבְּלִין וְנִתְפַּזְּרִין הַצְּרוּפִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִמֵּילָא נִשְׁבָּר וְנִתְקַלְקֵל הַכֹּלִי אוֹ הַחֶפֶץ, חַס וְשָׁלוֹם.

וְזֶה (בְּמִדְבַּר כד, ב): **וַיַּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לִשְׁבָטָיו וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹקִים**, וּפֵרֵשׁ רַשׁ"י: 'רָאָה שֶׁאֵין פְּתָחֵיהֶן מְכֻוָּנִין עֻלָּה בְּלִבּוֹ שֶׁלֹּא לְקַלְלָם', וְאָז אָמַר: "מַה טֹּבוּ אָהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל", וּפֵרֵשׁ רַשׁ"י שָׁם: 'מַה טֹּבוּ אָהָלֶיךָ - עַל שָׁרָאָה פְּתָחֵיהֶם שֶׁאֵינָן מְכֻוָּנִין וכו'. דָּבָר אַחֵר: מַה טֹּבוּ אָהָלֶיךָ - שִׁילֹה וּבֵית עוֹלָמִים' וכו', שְׁנֵי הַפְּרוּשִׁים אֶחָד, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאֵין פְּתָחֵיהֶן מְכֻוָּנִין וְהֵם בִּבְחִינַת שֶׁכֵּן טוֹב וְאֵין שָׁכֵן מַזִּיק לַחֲבֵרוֹ בִּרְאִיָּתוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבֶּה בֵּית הַתְּפִלָּה בִּרְבּוּי עֲצוּם עַל־יְדֵי הַשְּׁכֵנִים כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ: **מַה טֹּבוּ אָהָלֶיךָ** וכו' מִשְׁכְּנֹתֶיךָ וכו', דְּהַיְנוּ הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא בֵּית הַתְּפִלָּה כָּל בִּנְיָנוֹ דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַשְּׁכֵנִים טוֹבִים עַל־יְדֵי שֶׁאֵין פְּתָחֵיהֶן מְכֻוָּנִין וְאֵין מַזִּיקִין זֶה לָזֶה בִּרְאִיָּתָן, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁכֵּן טוֹב נִתְרַבּוּ בָּתֵּי הַתְּפִלָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ לְאֵין קֵץ, כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן מֵהַמִּשְׁכָּן דַּיְקָא נִלְמַד 'טוֹב לַצַּדִּיק טוֹב לִשְׁכֵנוֹ' וְכֵן לְהֶפֶךְ, כַּמּוּבָא בְּפֵרוּשׁ רַשׁ"י בְּפָרָשַׁת "בַּמִּדְבָּר" בַּפָּסוּק "מִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי קְהָת" וכו' (ג, כט) וּבַפָּסוּק "מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו" וכו' (שם לח), עַיֵּן שָׁם, כִּי עִקַּר הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא בֵּית הַתְּפִלָּה נִבְנֶה מִתּוֹסֶפֶת שָׁכֵן טוֹב עַל קִבּוּץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבּוּ בָּתֵּי הַתְּפִלָּה לְאֵין קֵץ, כַּנַּ"ל:

ו. **וְזֶה** שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה יב, יד): "וּפָקַדְתִּי עַל כָּל שְׁכֵנַי הָרָעִים הַנֹּגְעִים בַּנַּחֲלָה", וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת ח.): 'זֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ בַּיִת הַכְּנֶסֶת בְּעִירוֹ וְאֵינוֹ נִכְנָס בְּתוֹכוֹ לְהִתְפַּלֵּל' - 'שְׁכֵנַי' דַּיְקָא, הֵינוּ כַּנַּ"ל, כִּי זֶה שֶׁנִּכְנָס לְהִתְפַּלֵּל וְנִתּוֹסֵף וְנִצְטָרֵף לְהַקְבִּיץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת, הוּא נִקְרָא שָׁכֵן כַּנַּ"ל,

שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַבֶּה בֵּית הַתְּפִלָּה לְאֵין קֵץ כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן מִי שֶׁאֵינוֹ נִכְנָס לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל נִקְרָא שָׁכֵן רַע בְּוַדַּאי, כִּי גּוֹרֵם לְהַפְסִיד וְלִמְנֹעַ בָּתִּים הַקְּדוֹשִׁים הַרְבֵּה לְאֵין קֵץ, כַּנַּ״ל:

ז. **וְזֶה** בְּחִינַת גֹּדֶל הַמַּעֲלָה לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלּוֹת, כִּי עִקַּר פְּגַם כָּל הָעֲבֵרוֹת הוּא בְּהַצְּרוּפֵי אוֹתִיּוֹת שֶׁל כָּל מִצְוָה, שֶׁקֶלְקֵל הַצֵּרוּף הַקָּדוֹשׁ שֶׁל אוֹתָהּ הַמִּצְוָה, כַּמּוּבָא בְּהַתּוֹרָה ׳אָנֹכִי׳ (בְּסִימָן ד׳), עַיֵּן שָׁם. וְעִקַּר הַצֵּרוּפִים קְדוֹשִׁים נִתְהַוִּים עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה, כַּמּוּבָן בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא שֹׁרֶשׁ הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל, כִּי כָּל הַתְּפִלָּה הִיא כְּלוּלָה בַּעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁבָּהֶם יָסַד דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, סֵפֶר תְּהִלִּים שֶׁכְּלוּל מִכָּל הַתְּפִלּוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הוּא (שְׁמוּאֵל־ב׳ כג, א) ״נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל״. וַעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה הֵם בְּחִינַת טְעָמִים, בְּחִינַת נְגִינַת הַטְּעָמִים, וְהַטְּעָמִים הֵם תַּכְלִית שֹׁרֶשׁ הָעֶלְיוֹן שֶׁל כָּל בְּחִינַת טְעָמִים נְקֻדּוֹת תַּגִּין אוֹתִיּוֹת, כִּי הַנְּקֻדּוֹת מַנְהִיגִין לְהַתַּגִּין וְהָאוֹתִיּוֹת, וְהַטְּעָמִים לַנְּקֻדּוֹת, כַּמּוּבָן בַּתְּקוּנִים, הַיְנוּ שֶׁכָּל הַצֵּרוּפִים שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּתְהַוִּים עַל־יְדֵי הַנְּקֻדּוֹת (כְּמוּבָא בְּסִימָן לא), הַכֹּל נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַטְּעָמִים שֶׁהֵם שֹׁרֶשׁ הַכֹּל. וְהַטְּעָמִים הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן עִקַּר הִתְהַוּוּת הַצֵּרוּפִים שֶׁמֵּהֶם נֶאֱרָגָה כָּל הַתּוֹרָה, הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה, וְעַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לָבוֹא לִשְׁוּם הַשָּׂגָה בַּתּוֹרָה כִּי אִם עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן כ׳,

עַל־כֵּן צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלּוֹת, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁלּוֹמֵד אֵיזֶה תּוֹרָה וְהוּא רָחוֹק עֲדַיִן מֵאוֹתָהּ הַתּוֹרָה, כִּי עֲדַיִן לֹא הִתְחִיל לְקַיְּמָהּ אוֹ שֶׁעֲדַיִן לֹא קִיְּמָהּ בִּשְׁלֵמוּת וְכוּ׳, הוּא צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה עַל זֶה לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּזַכֶּה לְקַיְּמָהּ. מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁיּוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁעָבַר עַל אֵיזֶה תּוֹרָה - הוּא צָרִיךְ בְּוַדַּאי לְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְלַעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, לְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּזַכֶּה מַעֲתָּה לְקַיֵּם כָּל מַה שֶּׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת, כִּי עַל־יְדֵי תְּפִלָּה יְזַכֶּה לְתַקֵּן הַכֹּל, כִּי עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה יַחֲזוֹר וְיִתְקַן וְיֵעָשֶׂה הַצֵּרוּפִים וְיִתְחַזְּרוּ עַל מְכוֹנָם בְּיֶתֶר שְׂאֵת, כִּי עִקַּר הִתְהַוּוּת הַצֵּרוּפִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הִתְהַוּוּת הַבָּתִּים הַנִּפְלָאִים הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן הַתּוֹרָה מַתְחֶלֶת בְּבֵי״ת דִּבְרַאשִׁית, וְגַם ׳בְּרֵאשִׁית׳ הוּא ׳רֹאשׁ־בַּיִת׳ כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּתִּקּוּנֵי זֹהַר (תִּקּוּן ג, יח:). כִּי עִקַּר בִּנְיַן הַתּוֹרָה הוּא עַל־יְדֵי הִתְהַוּוּת הַבָּתִּים הַנּוֹרָאִים הַנַּ״ל שֶׁנַּעֲשִׂים עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה כַּנַּ״ל, שֶׁכֻּלָּם נַעֲשִׂים וְנִבְנִים עַל־יְדֵי הָרֹאשׁ־בַּיִת, שֶׁהוּא הַבַּעַל־הַבַּיִת שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הַדּוֹר הָאֱמֶת שֶׁהוּא עוֹסֵק לְקַבֵּץ הַנְּפָשׁוֹת וְלִבְנוֹת מֵהֶם הַבָּתִּים הַנִּפְלָאִים וְהַנּוֹרָאִים הַנַּ״ל לְאֵין קֵץ, וּלְהַעֲלוֹת שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים לִפְנֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בִּלְי עֵרֶךְ וְכוּ׳, כַּמּוּבָן מִשִּׂיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת בְּעִנְיָן זֶה, וְזֶה הַצַּדִּיק הוּא הַבַּעַל־הַבַּיִת שֶׁל כָּל הַבָּתִּים הַנַּ״ל, וְנִקְרָא ׳רֹאשׁ־בַּיִת׳, בְּחִינַת ׳בְּרֵאשִׁית׳, שְׁמֹשָׁם בִּנְיַן כָּל הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל, וְכָל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ שֶׁבָּא אֶצְלוֹ וְנִתְוַסֵּף לְהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ נִקְרָא שָׁכֵן, וְעַל־יְדֵי רִבּוּי הַשְּׁכֵנִים נִתְרַבִּין בָּתֵּי הַתְּפִלָּה לְאֵין קֵץ, כַּנַּ״ל:

ח. **וּבוֹא** וּרְאֵה גְּבוּרַת ה׳, שֶׁלֹּא כְּמִדַּת בָּשָׂר וָדָם מִדַּת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אֵצֶל הָאָדָם כְּשֶׁבָּא אֶצְלוֹ שָׁכֵן וְהוּא מַכְנִיסוֹ לְבֵיתוֹ - צַר לוֹ הַמָּקוֹם, כִּי נַעֲשֶׂה דְּחַק בְּבֵיתוֹ מֵחֲמַת שֶׁנִּתְוַסְּפוּ דִּיּוּרִים, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁמְּאַסֵּף שְׁכֵנִים הַרְבֵּה לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, שֶׁכָּל מַה שֶּׁנִּתְוַסֵּף שָׁכֵן - יוֹתֵר צַר בַּמָּקוֹם יוֹתֵר, אֲבָל בַּקָּדֻשָּׁה בְּעִנְיַן תְּפִלָּה הַנַּ״ל, כָּל מַה שֶּׁנִּתְוַסֵּף שָׁכֵן לְהָרֹאשׁ־בַּיִת עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ לֹא דַּי שֶׁאֵין הַמָּקוֹם צַר, אַף גַּם אַדְרַבָּא! כָּל מַה שֶּׁנִּתְוַסֵּף שָׁכֵן נִתְרַבּוּ וְנִתְוַסְּפוּ בָּתֵּי הַתְּפִלָּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר כִּפְלֵי כִפְלַיִם הַרְבֵּה יוֹתֵר מִבַּתְּחִלָּה, וְגַם כָּל בַּיִת וּבַיִת גָּדוֹל יוֹתֵר מִבַּתְּחִלָּה, כִּי לְמָשָׁל, כְּשֶׁמִּתְּחִלָּה לֹא הָיָה רַק חֲמֵשׁ אֲבָנִים וְלֹא בָּנוּ רַק מֵאָה וְעֶשְׂרִים בָּתִּים, כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף עֲלֵיהֶם עוֹד אֶבֶן אֶחָד, דְּהַיְנוּ נֶפֶשׁ אַחַת, אֲזַי נִתְוַסְּפִין הַבָּתִּים הַרְבֵּה וְנַעֲשִׂים שִׁשָּׁה פְּעָמִים מֵאָה וְעֶשְׂרִים, דְּהַיְנוּ שִׁבַע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים צְרוּפִים, [כְּמַבְאָר אֶצְלֵנוּ בְּאוּר עִנְיָן זֶה בִּמְקוֹם אַחֵר (חֵיי מוֹהַר״ן סִימָן מג)].

נִמְצָא שֶׁעַל־יְדֵי אוֹת אַחַת הַשִּׁשִּׁי, דְּהַיְנוּ נֶפֶשׁ אַחַת שֶׁנִּתְוַסֵּף, נִתְרַבּוּ שִׁשָּׁה פְּעָמִים כְּמוֹ כָּל הַבָּתִּים שֶׁהָיָה מִתְּחִלָּה, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה פְּעָמִים מֵאָה וְעֶשְׂרִים, דְּהַיְנוּ שִׁבַע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים, וְגַם כָּל בַּיִת וּבַיִת גָּדוֹל מִבַּתְּחִלָּה, כִּי בַּתְּחִלָּה לֹא הָיָה כָּל בַּיִת וּבַיִת מֵהַמֵּאָה וְעֶשְׂרִים בָּתִּים כִּי אִם שֶׁל חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה אֲבָנִים, וְעַכְשָׁו עַל־יְדֵי אוֹת וְנֶפֶשׁ הַשִּׁשִּׁית שֶׁנִּתְוַסְּפָה שֶׁנִּתְרַבּוּ הַבָּתִּים

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות נזקי שכנים הלכה ד חֹשֶׁן מִשְׁפָּט קנז

עַד שִׁבְעִ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים, עַכְשָׁו כָּל בַּיִת וּבַיִת הוּא שֶׁל שִׁשָּׁה אֲבָנִים. וְכֵן לְהַלָּן כְּשֶׁנִּתְוַסֵּף עַל הַשִּׁשָּׁה אֲבָנִים עוֹד אֶבֶן אַחַת, אֲז נִתְרַבִּין הַבָּתִּים וְנַעֲשִׂין שֶׁבַע פְּעָמִים שִׁבְעִ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים, דְּהַיְנוּ חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וְאַרְבָּעִים, וְגַם כָּל בַּיִת גָּדוֹל יוֹתֵר, כִּי עַכְשָׁו כָּל בַּיִת וּבַיִת שֶׁל שִׁבְעָה אֲבָנִים. וְכֵן לְהַלָּן יוֹתֵר וְיוֹתֵר, מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחְשֹׁב, כַּמּוּבָא בְּסֵפֶר יְצִירָה (פֶּרֶק ד) לְעִנְיַן הָאוֹתִיּוֹת וְהַתֵּבוֹת.

וּמִשָּׁם תִּלְמֹד נוֹרָאוֹת ה' וְנִפְלְאוֹתָיו עַד אֵין חֵקֶר לְעִנְיַן הַנְּפָשׁוֹת, כַּמָּה וְכַמָּה שַׁעֲשׁוּעִים וּבְנְיָנִים נִפְלָאִים נִתְוַסְּפִים וְנִתְרַבִּים עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְוַסֵּף שָׁכֵן לְהַקְּבוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַקָּדוֹשׁ, וְכַמָּה וְכַמָּה צְרִיכִין לָרוּץ בְּכָל כֹּחוֹ כְּהֶרֶף עַיִן לְבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וּלְכָל מָקוֹם שֶׁאוֹמְרִים שָׁם דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לִהְיוֹת שָׁכֵן וּלְהִצְטָרֵף לְהַקְּבוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁיִּתְוַסֵּף הוּא עֲלֵיהֶם - יִתְרַבּוּ בְּנְיַן הַבָּתִּים לְאֵין קֵץ, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁבִּלְעָדוֹ לֹא הָיָה מִנְיָן, וְעַל יָדוֹ יִתְהַוֶּה מִנְיַן עֲשָׂרָה, שֶׁאָז בְּוַדַּאי אֵין שִׁעוּר לְמַה שֶּׁמִּרְוִיחַ עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי כָּל הַבִּנְיָן שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה יֶגְמַר עַל יָדוֹ. וְעַל זֶה אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תְּהִלִּים קיט, סג): "חָבֵר אֲנִי לְכָל אֲשֶׁר יְרֵאוּךָ וּלְשֹׁמְרֵי פִּקּוּדֶיךָ", כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל, שֶׁאָמַר שֶׁלְּכָל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה שָׁנִמְנוּ חֲבֵרִיו נִתְחַבֵּר אֲלֵיהֶם, כְּדֵי שֶׁיִּתְגַּדֵּל וְיִתְרַבּוּ בְּנְיָנֵי הַבָּתִּים הַקְּדוֹשִׁים עַד אֵין חֵקֶר וְכַנַּ"ל, וּלְהֵפֶךְ חַס וְשָׁלוֹם, לְהֵפֶךְ, וְעָלָיו נֶאֱמַר (קֹהֶלֶת א, טו): "מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לִתְקֹן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת", וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת כו.): זֶה שֶׁנִּמְנוּ חֲבֵרִיו לִדְבַר מִצְוָה וְלֹא נִמְנָה עִמָּהֶם', בְּוַדַּאי זֶה הַקִּלְקוּל וְהַהֶפְסֵד אִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן, כִּי אֲפִלּוּ אִם יַעֲשֶׂה אַחַר־כָּךְ הַמִּצְוָה לְבַדּוֹ, אַף־עַל־פִּי שֶׁגַּם זֶה טוֹב מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן 'אֵינוֹ דּוֹמֶה מֵעָטִים הַמְקַיְּמִין אֶת הַתּוֹרָה לְמֵרֻבִּים' וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י בְּפָרָשַׁת "בְּחֻקֹּתַי", כִּי אִם הָיָה מִצְטָרֵף וְנִמְנָה עִמָּהֶם הָיוּ מִתְרַבִּים הַבָּתִּים לְאֵין קֵץ, כַּנַּ"ל.

וּמֵחֲמַת זֶה בְּעִצְמוֹ אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל: 'אֵינוֹ דּוֹמֶה מֵעָטִים הַמְקַיְּמִין אֶת הַתּוֹרָה לְמֵרֻבִּים' וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י עַל פָּסוּק (וַיִּקְרָא כו, ח): "וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רְבָבָה יִרְדֹּפוּ" וְכוּ', שֶׁהַקְּשָׁה 'וְכִי כָּךְ הוּא הַחֶשְׁבּוֹן', כִּי בְּוַדַּאי כָּל מַה שֶּׁהֵם הַרְבֵּה יוֹתֵר נִתְרַבִּין הַבָּתִּים בְּלִי שִׁעוּר, לֹא לְפִי חֶשְׁבּוֹן הַפְּשׁוּט שְׁנִתְרַבּוּ הָאֲנָשִׁים, שֶׁלְּפִי חֶשְׁבּוֹן זֶה מֵאָה הוּא עֶשְׂרִים פְּעָמִים חֲמִשָּׁה וְרָאוּי שֶׁיִּרְדְּפוּ שְׁנֵי אֲלָפִים כְּמוֹ שֶׁהִקְשָׁה רַשִׁ"י שָׁם, אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵינוֹ דּוֹמֶה מֵעָטִין הַמְקַיְּמִין הַתּוֹרָה לְמֵרֻבִּין, כִּי כְּשֶׁיֵּשׁ מֵאָה יִתְרַבּוּ הַבָּתִּים אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רִבֵּי רְבָבוֹת עַד אֵין חֵקֶר מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְכַנַּ"ל לְפִי חֶשְׁבּוֹן שֶׁל הַצְּרוּפִים הַנַּ"ל, עַל־כֵּן יְכוֹלִין לְרַדֵּף הַרְבֵּה הַרְבֵּה יוֹתֵר מִכְּפִי הַחֶשְׁבּוֹן הַפָּשׁוּט וְכַנַּ"ל, וְהָבֵן:

ט. **וְזֶה** עִקַּר הַפֶּגֶם שֶׁל קֹרַח בְּמַחֲלֹקְתּוֹ, בְּחִינַת (בְּמִדְבַּר טז, א): "וַיִּקַּח קֹרַח", וְתִרְגֵּם אוּנְקְלוֹס: 'וְאִתְפְּלַג קֹרַח', שֶׁלָּקַח אֶת עַצְמוֹ לְצַד אַחֵר, הַיְנוּ שֶׁחָלַק אֶת עַצְמוֹ מֵהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְלֹא רָצָה לִהְיוֹת שָׁכֵן טוֹב לְבֵית הַתְּפִלָּה, שֶׁהוּא הַמִּשְׁכָּן שֶׁנִּתְהַוֶּה מֵהַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן מִמֶּנּוּ דַּיְקָא לָמְדוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּמִדְבַּר יח, ה): 'אוֹי לָרָשָׁע אוֹי לִשְׁכֵנוֹ', כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י עַל פָּסוּק: "מִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי קְהָת" וְכוּ' (בְּמִדְבַּר ג), וּבְפָרָשַׁת קֹרַח, כִּי עִקַּר הַפֶּגֶם שֶׁלּוֹ הוּא שֶׁהָיָה שָׁכֵן רַע, כִּי חָלַק אֶת עַצְמוֹ מֵהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ, כַּנַּ"ל:

י. **וְזֶה** (רוּת ד, יז): "וַתִּקְרֶאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם", הֲנֶאֱמַר בְּעוֹבֵד אֲבִי יִשַׁי אֲבִי דָּוִד - "הַשְּׁכֵנוֹת" דַּיְקָא, כִּי עוֹבֵד בְּחִינַת הַגּוֹאֵל־צֶדֶק, שֶׁהוּא מְשִׁיחַ שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, כַּמּוּבָא בְּסוֹף הַתּוֹרָה הַנַּ"ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ד, יד): "בָּרוּךְ ה' אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לְךָ גֹּאֵל הַיּוֹם, וְתִקָּרֵאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד". וְעִקַּר הִתְקָרְבוּת מָשִׁיחַ הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל שֶׁנִּתְרַבָּה וְנִתְגַּדֵּל מְאֹד עַל־יְדֵי הַשְּׁכֵנִים, כַּמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב כָּל הַקֶּשֶׁר שֶׁל בְּנְיַן הַתּוֹרָה הַזֹּאת, וְעַל־כֵּן הַשְּׁכֵנוֹת דַּיְקָא קָרְאוּ לוֹ שֵׁם.

וְזֶה (יְשַׁעְיָה ס, כב): "הַקָּטֹן יִהְיֶה לְאֶלֶף וְהַצָּעִיר לְגוֹי עָצוּם, אֲנִי ה' בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה", כִּי עַל־יְדֵי רִבּוּי הַשְּׁכֵנִים, יִתְרַבֶּה הַקָּטָן וְהַצָּעִיר בְּרִבּוּי עָצוּם לְאֵין קֵץ כַּנַּ"ל, כִּי אָז יִהְיֶה קִבּוּץ גָּלֻיּוֹת וַאֲפִלּוּ אֻמּוֹת הָעוֹלָם יִתְוַסְּפוּ עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (זְכַרְיָה ב, טו): "וְנִלְווּ גוֹיִם רַבִּים אֶל ה'", וְכַמְבֹאָר בַּפָּסוּק (יְשַׁעְיָה נו, ז): "וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְכוּ', כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה וְכוּ', עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו", וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְרַבּוּ יִשְׂרָאֵל גַּם בְּבָנִים וּבְנוֹת בִּפְשִׁיטוּת, כִּי עַל־יְדֵי רִבּוּי הַצְּרוּפִים שֶׁל אוֹתִיּוֹת הַתְּפִלָּה, עַל־יְדֵי־זֶה הַמִּשְׁכּוֹת כָּל הַנְּשָׁמוֹת וְכָל הַתִּלּוּיִים בָּהֶם, כִּי הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת טְעָמִים נְקֻדּוֹת תַּגִּים אוֹתִיּוֹת עַל־יְדֵי רִבּוּי הַצְּרוּפִים,

כִּי הַנְּשָׁמָה הִיא בְּחִינַת הַדִּבּוּר שֶׁמִּתְהַוֶּה מֵצִרּוּפֵי אוֹתִיּוֹת הַנַּ״ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ז): ״וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה״, וְתַרְגּוּמוֹ: ׳לְרוּחַ מְמַלְלָא׳, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה ״בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה״, כִּי הַגְּאֻלָּה תָּלוּי בָּזֶה, כַּנַּ״ל:

יא. **הַכְּלָל**, מִי שֶׁרוֹצֶה לָחוּס עַל חַיָּיו וּלְהִסְתַּכֵּל עַל הַתַּכְלִית לְמַעַן יִיטַב לוֹ לָעַד, צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל בְּכָל כֹּחוֹ שֶׁיִּהְיֶה עַל כָּל פָּנִים שָׁכֵן לְכָל מָקוֹם שֶׁמּוֹצֵא אֵיזֶה קִבּוּץ שֶׁל כְּשֵׁרִים וְיִרְאֵי ה׳ הַמְקֹרָבִים לְצַדִּיקֵי אֱמֶת הָעוֹסְקִים לָגֶשֶׁת אֶל הַקֹּדֶשׁ וּלְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה וּבְכֹחַ וְכוּ׳, כִּי צְרִיכִין לְזָהֵר מְאֹד לִהְיוֹת נִטְפָּל לְעוֹשֵׂי מִצְוָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סַנְהֶדְרִין ט.): ׳כָּל וְחֹמֶר שֶׁיִּשַּׁלֵּם שָׂכָר לְנִטְפָּל לְעוֹשֵׂי מִצְוָה׳ וְכוּ׳, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד (תְּהִלִּים קיט, סז): ״חָבֵר אֲנִי לְכָל אֲשֶׁר יְרֵאוּךָ וּלְשֹׁמְרֵי פִקּוּדֶיךָ״ וְכַנַּ״ל. כִּי אֵין עֵרֶךְ לְהָעֲבוֹדָה שֶׁיַּעֲבֹד הָאָדָם בְּעַצְמוֹ אֲפִלּוּ כָּל הַיּוֹם, אִם הוּא חָלוּק מִיִּרְאֵי ה׳ הָאֲמִתִּיִּים, לִנְקֻדָּה טוֹבָה אַחַת שֶׁעוֹשֶׂה כְּשִׁמְצָטָרֵף וּמִתְחַבֵּר לְקִבּוּץ הַיְרֵאִים בֶּאֱמֶת, כִּי ׳טוֹב לַצַּדִּיק טוֹב לִשְׁכֶנְוֹ׳, כִּי כְּשֶׁמִּתְחַבֵּר לְקִבּוּץ הַכְּשֵׁרִים וְהַיְרֵאִים הוּא בִּבְחִינַת תּוֹסֶפֶת שָׁכֵן אֲלֵיהֶם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַבֶּה וּמִתְגַּדֵּל בֵּית הַתְּפִלָּה אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת קֵן, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן מִתְגַּבֵּר וּמִתְגָּרֶה הַבַּעַל־דָּבָר מְאֹד מְאֹד לְאָרְכּוֹ וּלְרָחְבּוֹ לְהַרְבּוֹת מַחֲלֹקֶת עַל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הָאֱמִתִּי הָעוֹסֵק בָּזֶה לְצָרֵף וְלִבְנוֹת עַצְמוֹ רִבּוּי בָּתִּים הַקְּדוֹשִׁים הַנִּפְלָאִים הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי שֶׁמְּקַבֵּץ וּמוֹסִיף בְּכָל פַּעַם נְפָשׁוֹת הַשְּׁכֵנִים עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ כַּנַּ״ל, כִּי אִם לֹא הָיָה מַחֲלֹקֶת - הָיוּ מִתְרַבִּין הַבָּתִּים שֶׁל הַתְּפִלָּה כָּל־כָּךְ עַל־יְדֵי תּוֹסֶפֶת שְׁכֵנִים הָרַבֵּה עַד שֶׁכְּבָר הָיוּ כָּל הַטּוֹבוֹת לְיִשְׂרָאֵל.

וְזֶה עִקַּר מַחֲלֹקֶת קֹרַח וַעֲדָתוֹ עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁהוּא בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כִּי בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ מַחֲלֹקֶת יֵשׁ בָּהֶם נִיצוֹצִי קֹרַח דָּתָן וַאֲבִירָם, כַּמּוּבָא בְּסֵפֶר הָאָלֶף־בֵּית (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן פד), כִּי כָּל צַדִּיק אֱמִתִּי הוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה, וְהַחוֹלְקִים עָלָיו הֵם בְּחִינַת קֹרַח וַעֲדָתוֹ שֶׁהָיָה בָּהֶם ר״נ רָאשֵׁי סַנְהֶדְרָאוֹת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר טז, ב): ״נְשִׂיאֵי עֵדָה״ וְכוּ׳:

יב. **כִּי** הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הָאֱמִתִּי הוּא בְּחִינַת כְּלַל הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה, בְּחִינַת ׳בְּרֵאשִׁית׳ - ׳רֹאשׁ־בַּיִת׳, שֶׁהוּא רֹאשׁ שֶׁל כָּל בֵּית הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא הַבַּיִת־הַמַּקְדָּשׁ, (כְּמוּבָא בְּהַתּוֹרָה ׳בְּרֵאשִׁית - לְעִינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל׳ בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן סז), שֶׁכָּלוּל מִכָּל רִבּוּי הַבָּתִּים לְאֵין קֵץ שֶׁנַּעֲשִׂים עַל־יְדֵי כָּל הַשְּׁכֵנִים שֶׁל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ, כִּי זֶה הַצַּדִּיק הוּא הָעִקָּר וְהָרֹאשׁ שֶׁעוֹסֵק לְקַבֵּץ כָּל הַנְּפְשׁוֹת הַשְּׁכֵנִים הַנַּ״ל וּבוֹנֶה וּמְצָרֵף מֵהֶם כָּל עֶצֶם רִבּוּי הַבָּתִּים הַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן כֻּלָּם נִקְרָאִים שְׁכֵנִים אֶצְלוֹ, כִּי זֶה הַצַּדִּיק הוּא הָרֹאשׁ־בַּיִת, בְּחִינַת הַבַּעַל־הַבַּיִת שֶׁל כֻּלָּם, וְכֻלָּם הֵם שְׁכֵנִים אֶצְלוֹ, וַאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁהוּא שָׁכֵן אֶצְלוֹ, עָלָיו נֶאֱמַר ׳טוֹב לַצַּדִּיק טוֹב לִשְׁכֶנְוֹ׳, כִּי תֵּכֶף כְּשֶׁמִּתְחַבֵּר אֶצְלוֹ וּלְהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁלּוֹ אֲפִלּוּ בִּנְגִיעָה כָּל שֶׁהוּא וְנִטְפָּל לְהַקִּבּוּץ שֶׁלּוֹ כְּמוֹ שָׁכֵן בְּעָלְמָא, תֵּכֶף נִתְרַבִּים וְנִכְפָּלִים הַבָּתִּים שֶׁל הַתְּפִלָּה אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת לְאֵין קֵץ כַּנַּ״ל. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי ח, לד): ״אַשְׁרֵי אָדָם שֹׁמֵעַ לִי לִשְׁקֹד עַל דַּלְתֹתַי יוֹם יוֹם, לִשְׁמֹר מְזוּזוֹת פִּתְחִי״ - ׳דַּלְתֹתַי דַּיְקָא, ׳פִּתְחִי׳ דַּיְקָא, בְּחִינַת דַּלְתוֹת וּפִתְחֵי הַבָּתִּים, שֶׁאֲפִלּוּ מִי שֶׁהוּא שׁוֹקֵד לַעֲמֹד אֵצֶל הַדַּלְתִּים וְהַפְּתָחִים שֶׁל הַבָּתִּים שֶׁל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ אֲשֶׁרֵי לוֹ, כִּי עַל יָדוֹ נִתְרַבִּים הַבָּתִּים לְאֵין קֵץ, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן דָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סַנְהֶדְרִין קי.) לְעִנְיַן מַחֲלֹקֶת קֹרַח וַעֲדָתוֹ: ״חֲכָמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ״ (מִשְׁלֵי יד, א) - זוֹ אִשְׁתּוֹ שֶׁל אוֹן בֶּן פֶּלֶת, ״וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֲּהָרְסֶנּוּ״ - זוֹ אִשְׁתּוֹ שֶׁל קֹרַח׳, ״בָּנְתָה בֵיתָהּ״ דַּיְקָא, וְכֵן לְהֶפֶךְ ״תֲּהָרְסֶנּוּ״ דַּיְקָא, כִּי מַחֲלֹקֶת קֹרַח גָּרַם לַהֲרֹס אֲלָפִים וְרִבְבוֹת בָּתִּים, עַל־יְדֵי שֶׁעָקַר כַּמָּה שְׁכֵנִים מֵהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עַל־יְדֵי מַחֲלֹקֶתוֹ, בִּבְחִינַת ׳אוֹי לָרָשָׁע אוֹי לִשְׁכֶנְוֹ׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, אֲבָל אִשְׁתּוֹ שֶׁל אוֹן שֶׁהִצִּילָה אוֹתוֹ מֵהַמַּחֲלֹקֶת נֶאֱמַר עָלֶיהָ ״בָּנְתָה בֵיתָהּ״ דַּיְקָא, כִּי כְּשֶׁאֵין מַחֲלֹקֶת נִבְנִים בָּתִּים רַבִּים מְאֹד, כַּנַּ״ל:

יג. **וְעַל־כֵּן** צִוָּה לָהֶם מֹשֶׁה שֶׁיָּבִיאוּ קְטֹרֶת, כִּי עִקַּר הַפֶּגֶם שֶׁלָּהֶם הָיָה בִּבְחִינַת קְטֹרֶת, כִּי קְטֹרֶת הָיָה בָּהֶם חֶלְבְּנָה, שֶׁהוּא רֶמֶז לְצָרָךְ עִמָּנוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בִּתְפִלָּתֵנוּ, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרֵישִׁית ו׳), הֵינוּ כִּי עַל־יְדֵי הַצָּרוּף בִּבְחִינַת תּוֹסֶפֶת שָׁכֵן עַל הַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל יְכוֹלִים גַּם הַפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל לְהִתְתַּקֵּן, כִּי ׳הַמְּחַבֵּר לְטָהוֹר טָהוֹר׳ (כְּלִים יב, ב), כִּי עַל־יְדֵי שֶׁיִּהְיֶה שָׁכֵן לְהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ יִתְרַבּוּ הַבָּתִּים מְאֹד עַד שֶׁגַּם הוּא יִתְתַּקֵּן

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת נִזְקֵי שְׁכֵנִים הֲלָכָה ד **חֹשֶׁן מִשְׁפָּט** קנח

עַל־יְדֵי־זֶה וְיִכְלֵל עִמָּהֶם, כְּמוֹ חֶלְבְּנָה בַּקְּטֹרֶת, שֶׁעַל־יְדֵי הַצֵּרוּף שֶׁנִּצְטָרְפָה עִם שְׁאָר יו״ד סַמָּנֵי הַקְּטֹרֶת, גַּם הִיא בִּכְלַל הַקְּטֹרֶת הָעוֹלִים וּמַעֲלִים כָּל הַנִּיצוֹצוֹת מַעְמִקֵי עִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה עַד אֵין־סוֹף, כַּיָּדוּעַ (וְהַר אַחֲרֵי נח:).

וּבְכָל זֶה פָּגַם קֹרַח בְּמַחֲלֹקְתּוֹ, שֶׁרָצָה מֵחֲמַת גַּסּוּתוֹ וּרְדִיפַת הַכָּבוֹד לַחֲלֹק עַצְמוֹ עִם כַּמָּה נְפָשׁוֹת מֵהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ כַּנַּ״ל, וְלֹא רָצָה לְהַאֲמִין בְּמֹשֶׁה שֶׁכָּל הַתִּקּוּנִים וְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל - הַכֹּל עַל יָדוֹ, וְאָמַר לוֹ (בְּמִדְבַּר טז, ג): ״כִּי כָל הָעֵדָה כֻּלָּם קְדֹשִׁים וּבְתוֹכוֹ תִּתְנַשֵּׂאוּ עַל קְהַל ה״. וְעַל־יְדֵי־זֶה הָרַס אֶת בֵּיתוֹ כַּנַּ״ל וְנֶאֱבַד מִתּוֹךְ הַקָּהָל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם טז לג): ״וַיֹּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקָּהָל״ - ״מִתּוֹךְ הַקָּהָל״ דַּיְקָא, כִּי הוּא לֹא רָצָה לִהְיוֹת טָפֵל לְקֹהַל ה׳ וְרָצָה דַּיְקָא לִהְיוֹת נָשִׂיא עֲלֵיהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה הִתְגָּרָה בְּמַחֲלֹקֶת נֶגֶד מֹשֶׁה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּמִדְבַּר רַבָּה יח, א), עַל־כֵּן נֶאֱבַד מִתּוֹךְ הַקָּהָל דַּיְקָא, כִּי נֶאֱבַד וְנִפְרַד מִן הַקָּהָל וְהַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁלָּהֶם, מֵחֲמַת שֶׁלֹּא רָצָה לִהְיוֹת שָׁכֵן וְטָפֵל עֲלֵיהֶם. וְעָלָיו דָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל בְּמִדְרָשׁ (שָׁם יח, יד): ״אָח נִפְשָׁע מִקְּרַיִת עֹז״ (מִשְׁלֵי יח, יט), כִּי עַל־יְדֵי הַקִּבּוּץ הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי רִבּוּי הַשְּׁכֵנִים נִתְרַבִּים הַבָּתִּים עַד שֶׁנַּעֲשִׂים מֵהֶם עָרִים רַבִּים נְפָלָאִים וְנוֹרָאִים, בְּחִינַת ״קִרְיַת עֹז״, שֶׁהוּא קִבּוּץ שֶׁל הַרְבֵּה בָּתִּים, וְקֹרַח שֶׁפָּגַם בָּזֶה נֶאֱמַר בּוֹ: ״אָח נִפְשָׁע מִקְּרַיִת עֹז״:

יד. **וְעַל־כֵּן** כָּל תִּקּוּנוֹ לָעָתִיד הוּא עַל־יְדֵי בָּנָיו הַצַּדִּיקִים שֶׁיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ, כִּי הֵם עָסְקוּ בִּתְפִלָּה הַרְבֵּה, כִּי יָסְדוּ כַּמָּה מִזְמוֹרִים בְּסֵפֶר תְּהִלִּים, וְהֵם הַמְשׁוֹרְרִים בְּשִׁיר עַל הַדּוּכָן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (רַשׁ״י תְּהִלִּים פח, א), כִּי כָּל הַתְּפִלּוֹת וְהַשִּׁירוֹת וְהִתְשְׁבָּחוֹת הֵם נַעֲשִׂים עַל־יְדֵי קִבּוּץ הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי בְּחִינַת שְׁכֵנִים הַנַּ״ל, וְזֶהוּ תִּקּוּן לְמַה שֶּׁפָּגַם כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ ״צַדִּי״ק כַּתָּמ״ר יִפְרָ״ח (תְּהִלִּים צב, יג) שֶׁהוּא סוֹפֵי תֵּבוֹת ׳קֹרַח׳, שֶׁמְּרַמֵּז שֶׁעָתִיד לְהִתְתַּקֵּן, כַּמּוּבָא בִּכְתְבֵי הָאֲרִ״י זַ״ל (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, הַנְהָגַת הַלְּמוּד פֶּרֶק א), עַל־כֵּן נִסְמַךְ מִיָּד ״שְׁתוּלִים בְּבֵית ה״ - ״בְּבֵית ה״ דַּיְקָא, כִּי אָז יַחֲזְרוּ וְיִהְיוּ נִבְנִים הַבָּתִּים הַנְּפִלָּאִים עַל־יְדֵי קִבּוּץ דְּקֻדֻּשָּׁה שֶׁיִּהְיֶה בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁזֶּהוּ תִּקּוּנוֹ, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן אָמְרוּ בְּנֵי קֹרַח (תְּהִלִּים מח, ב): **גָּדוֹל ה׳ וּמְהֻלָּל** מְאֹד **בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ** - ״בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ״ דַּיְקָא, שֶׁהוּא יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁשָּׁם הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם בֵּית הַתְּפִלָּה, כִּי יְרוּשָׁלַיִם בְּנוּיָה מִכָּל הַבָּתִּים שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל - שֶׁנַּעֲשִׂים עַל־יְדֵי הַצֵּרוּפִים שֶׁל הַתְּפִלּוֹת הַנַּ״ל, בְּחִינַת (שָׁם קכב, ג): ״יְרוּשָׁלַ͏ִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר וְכוּ׳, שֶׁשָּׁם עָלוּ שִׁבְטִים לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה״, הֵינוּ שֶׁכָּל בִּנְיָנָהּ הוּא בְּבְחִינַת בֵּית הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל, בְּחִינַת ״לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה״. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ שָׁם: ״קְרִיַת מֶלֶךְ רָב״ וְכוּ׳, בְּחִינַת ״קִרְיַת עֹז״ הַנַּ״ל שֶׁאֲבִיהֶם פָּגַם בָּהּ, בִּבְחִינַת ״אָח נִפְשָׁע מִקְּרַיִת עֹז״, וְהֵם בְּשִׁירָתָם אָמְרוּ שֶׁעָתִיד הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ לַחֲזֹר וּלְתַקֵּן בָּתֵּי הַתְּפִלָּה הַבְּנוּיִים מֵהַצֵּרוּפִים שֶׁל הַקִּבּוּץ הַנַּ״ל, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל יִתְקַבְּצוּ וְיִתְאַסְּפוּ יַחַד עִם כָּל הַשְּׁכֵנִים, וּבְאוּ כָּל הָאַבְדִים וְהַנִּדָּחִים וְהִשְׁתַּחֲווּ לַה׳ וְכוּ׳ בִּירוּשָׁלַיִם (יְשַׁעְיָה כז, יג), וְאָז יִתְקַיֵּם (תְּהִלִּים קמז, ב): ״בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַ͏ִם ה׳ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס״, כִּי כָּל הַנִּדָּחִים וְהָאוֹבְדִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת (אֵיכָה ד, א): ״תְּשַׁתַּפְכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת״, יִתְכַּנְּסוּ וְיִתְאַסְּפוּ לְתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה לְהֹדוֹת לְשֵׁם ה׳ (תְּהִלִּים קכב, ד), שֶׁהֵם בְּחִינַת רִבּוּי הַבָּתִּים הַנְּפָלְאִים הַנִּבְנִים מֵהַצֵּרוּפִים הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי רִבּוּי הַבָּתִּים מְאֹד מְאֹד נִתְקַבְּצִין וְנִתְכַּנְּסִין הַשּׁוֹכְבִין בַּחוּץ מִמֵּילָא לְתוֹךְ הַבָּתִּים, כִּי מַקִּיפִין וּמְסַבְּבִין אוֹתָן בִּרְבוּי הַבָּתִּים הַבְּנוּיִים מֵרִבּוּי הַצֵּרוּפִים מְאֹד, כַּמְבֹאָר בְּשִׁיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת בְּעִנְיָן זֶה. וְאָז תִּהְיֶה יְרוּשָׁלַיִם ״קִרְיַת מֶלֶךְ רָב״ (תְּהִלִּים מח, ג), כִּי אָז יִתְגַּלֶּה וְיִתְפָּרְסֵם גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל־יְדֵי נְפְלָאוֹת וּגְבוּרֹת וְרִבּוּי הַבָּתִּים הַנּוֹרָאִים הַנַּ״ל, וְאָז יִתְתַּקֵּן מַה שֶּׁפָּגַם קֹרַח ״וְנִפְשָׁע מִקְּרַיִת עֹז״, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ שֶׁמְּסַפְּרִים שָׁם בְּכָל הַמִּזְמוֹר מִנִּפְלְאוֹת הַבָּתִּים וְהָאַרְמוֹנוֹת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים מח, ד־יד): **אֱלֹקִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב וְכוּ׳, הַמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ וְכוּ׳, כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ, בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ וְכוּ׳, כִּשְׁמְךָ אֱלֹקִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ וְכוּ׳, סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ וְכוּ׳, פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ, לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן.** כִּי כָּל מַה שֶּׁמִּשְּׁבַּח וּמְפָאֵר וּמְסַפֵּר מִנִּפְלְאוֹת בִּנְיַן יְרוּשָׁלַיִם וְהַבָּתִּים וְהַמִּגְדָּלִים וְהָאַרְמוֹנוֹת שָׁלָּה, הַכֹּל כַּוָּנָתוֹ עַל בְּחִינַת הַבָּתִּים הַנַּ״ל הַנִּפְלָאִים הַנִּבְנִין עַל־יְדֵי קִבּוּץ הַקָּדוֹשׁ עַל־יְדֵי תּוֹסֶפֶת שְׁכֵנִים שֶׁהֵם כָּל הַנִּדָּחִים שֶׁיַּחְזְרוּ וְיִתְכַּנְּסוּ לְתוֹכָהּ כַּנַּ״ל, כִּי יְרוּשָׁלַיִם הִיא מְקוֹם הַתְּפִלָּה, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן ׳מֵעוֹלָם לֹא אָמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ צַר לִי הַמָּקוֹם שֶׁאָלִין בִּירוּשָׁלַיִם׳ (אבות ה, ה), כִּי יְרוּשָׁלַיִם כָּל בְּנָיְנָהּ מִבְחִינַת קִבּוּץ הַנִּדָּחִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁכֵנִים הַנַּ״ל, בְּבְחִינַת ״בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה׳ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס״ כַּנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי תּוֹסֶפֶת הַשְּׁכֵנִים הַנַּ״ל אֵין צַר וְדַחַק לְשׁוּם אָדָם, מֵחֲמַת שֶׁכָּל מַה שֶּׁנִּתְוַסֵּף שָׁכֵן לַקִּבּוּץ שֶׁל הַתְּפִלָּה - נִתְרַבִּין הַבָּתִּים מְאֹד מְאֹד, כַּמְבֹאָר לְעֵיל שֶׁלֹּא כְּמִדַּת בָּשָׂר וָדָם וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הֶאָרָה גְּדוֹלָה גַּם לְבָתֵּי יְרוּשָׁלַיִם הַנַּשְׁמִיִּים שֶׁלֹּא אָמַר אָדָם מֵעוֹלָם צַר לִי הַמָּקוֹם בִּירוּשָׁלַיִם:

טז. **כִּי** קֶרַח הָיָה לֵוִי מִסְטָרָא דִּדִינָא, וְכָל בְּנֵין בָּתֵּי הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל מֵרְבּוּי הַצְּרוּפִים עַל־יְדֵי הַשְּׁכֵנִים הוּא בְּבְחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כַּמְבֹאָר הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ תּוֹכָחָה׳ הַנַּ״ל, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. וּמֵחֲמַת שֶׁקֶּרַח הָיָה רֹאשׁ הַלְוִיִּם וְנֶאֱחַז בּוֹ הַדִּין בְּיוֹתֵר, עַל־כֵּן הִתְגָּרָה בּוֹ הַבַּעַל־דָּבָר עַד שֶׁבָּלַע אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, בְּחִינַת (במדבר טז, לב): ״וַתִּבְלַע אֹתָם הָאָרֶץ״, כִּי כָּל יְנִיקָתָם מִבְּחִינַת דִּינִים, אַף מִי שֶׁהוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, לֹא דַּי שֶׁאֵינוֹ בּוֹלֵעַ אוֹתוֹ, אַף גַּם הַתְּפִלָּה שֶׁלּוֹ עוֹמֶדֶת לוֹ בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ עַד שֶׁמַּכְרָח לְהוֹצִיא כָּל מַה שֶּׁבָּלַע מֵהַקְּדֻשָּׁה, בִּבְחִינַת (איוב כ, טו): ״חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ״, אֲבָל קֶרַח לֹא הָיָה לוֹ כֹּחַ הַזֶּה בְּעַצְמוֹ, וְהָיָה צָרִיךְ רַק לְבַטֵּל עַצְמוֹ נֶגֶד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן שֶׁהֵם הָיוּ גִּבּוֹרֵי כֹּחַ גְּדוֹלִים, וְכָל מִלְחַמְתָּם עִם פַּרְעֹה וּמִצְרַיִם וַעֲמָלֵק בְּנִשְׁמִיּוּת, וּבְרוּחָנִיּוּת עִם הַסִּטְרָא־אָחֳרָא וְהַקְּלִפּוֹת וְהַשָּׂרִים שֶׁלָּהֶם, הַכֹּל הָיָה עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, בִּבְחִינַת (שמות ז, ט) ״וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַרְעֹה יְהִי לְתַנִּין״ הַנֶּאֱמַר בְּמַטֵּה אַהֲרֹן. וְאִם הָיָה מְבַטֵּל עַצְמוֹ כְּנֶגְדָּם כָּרְאוּי - הָיוּ מוֹצִיאִים עַל יָדוֹ דִּיקָא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא, כַּנַּ״ל.

כִּי זֶה עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם שֶׁהֵם מִסִּטְרָא דִּדִינָא - לְנַצֵּחַ בְּשִׁיר עַל הַדּוּכָן, וְשִׁיר מְשֻׁמָּאלָא, כַּמּוּבָא בַּתִּקּוּנִים (דף ג.): ׳בָּרְכָה לִימִינָא וְשִׁיר מְשֻׁמָּאלָא׳, וְכָל כֹּחַ הַלְוִיִּם שֶׁהֵם בִּבְחִינַת שִׁיר, בְּחִינַת שְׂמָאלָא דְּקְדֻשָּׁה, הוּא עַל־יְדֵי הַכֹּהֲנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּרָכָה מִימִינָא, כִּי הַלְוִיִּם צְרִיכִין לִהְיוֹת נִלְוִים אֶל הַכֹּהֲנִים וּלְשָׁרְתָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (במדבר יח, ד): ״וְנִלְווּ עָלֶיךָ״ וְכוּ׳. כִּי עִקַּר הַהִתְגַּבְּרוּת עַל־יְדֵי הַיָּמִין שֶׁהוּא חֶסֶד, בִּבְחִינַת (תהלים קי, א): ״שֵׁב לִימִינִי״, כְּמִבְאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּהַתּוֹרָה ׳בַּחֲצֹצְרוֹת׳ בְּסִימָן ה׳). וְעַל־כֵּן זֶה הַצַּדִּיק שֶׁעוֹסֵק לִלְחֹם עִם הַסִּטְרָא־אָחֳרָא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, בְּוַדַּאי קָשׁוּר בִּימִינָא תָּמִיד וְכוֹלֵל שְׂמָאלָא בִּימִינָא תָּמִיד כָּרְאוּי. וְעַל־כֵּן בָּאֻמַּת צָרִיךְ לִהְיוֹת בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל מְאֹד שֶׁיֵּדַע אֵיךְ לִלְחֹם עִמָּהֶם, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים הַלְוִיִּם שֶׁהֵם בִּבְחִינַת דִּין, בִּבְחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, לְהִתְחַבֵּר עִצְמָן עִם הַכֹּהֲנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת חֶסֶד, בְּחִינַת יָמִין, וְלִהְיוֹת טְפֵלִים אֲלֵיהֶם, כִּי עִקַּר כֹּחַ הַלְוִיִּם עַל־יְדֵי הַכֹּהֲנִים בְּחִינַת יָמִין, כַּנַּ״ל.

וְקֹרַח שְׁפָגַם בָּזֶה וְחָלַק עַל הַכְּהֻנָּה, בִּפְרָט שֶׁחָלַק עַל הַכֹּהֵן הָרֹאשׁוֹן שֶׁהוּא אַהֲרֹן הַכֹּהֵן שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַל־פִּי הַדִּבּוּר, עַל־כֵּן נִשְׁאַר קֶרַח בִּבְחִינַת דִּין קָשֶׁה, עַד שֶׁנֶּאֱחַז בּוֹ דִּינָא דִּמְסָאבָא וּבָלְעָה אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, בְּחִינַת ״וַתִּבְלַע אֹתָם הָאָרֶץ״, וְעַל־כֵּן נִבְלַע דִּיקָא. וְעַל־יְדֵי שֶׁנִּבְלְעוּ - קִבְּלוּ עָנְשָׁם כָּרְאוּי, אֲבָל סוֹף כָּל סוֹף אַחַר שֶׁכְּבָר נִבְלְעוּ יִתְהַפֵּךְ גַּם זֶה לְטוֹבָה, כִּי נִתְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם עַל־יְדֵי־זֶה, וְגַם קֹרַח וַעֲדָתוֹ לֹא יִשָּׁאֲרוּ נִבְלָעִים, חַס וְשָׁלוֹם, בְּתוֹכָם לְעוֹלָם, כִּי הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁעוֹסְקִין בְּתִקּוּן הָעוֹלָמוֹת עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, יוֹצִיאוּ מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא בָּלְעוֹ מִפִּיו, וְאָז יִתְקַיֵּם גַּם עַל עֲדַת קֹרַח ״חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ״, כִּי יֵכָרַח לְהָקִיא אוֹתָם, וְיַחְזְרוּ אֶל הַקְּדֻשָּׁה בְּתוֹסֶפֶת כַּמָּה גֵּרִים וְנִיצוֹצוֹת רַבִּים שֶׁיֵּעָלוּ עִמָּהֶם, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר: ״צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח״ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל:

טז. **וְעַל־כֵּן** אַחַר בְּלִיעַת קֹרַח צִוָּה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְקַח הַמַּטּוֹת וּמַטֵּה אַהֲרֹן בְּתוֹךְ מַטּוֹתָם, מַטּוֹת דִּיקָא, לְהַרְאוֹת גְּדֶל כֹּחוֹ שֶׁל מַטֵּה אַהֲרֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן (במדבר יז, כג): ״פָּרַח מַטֵּה אַהֲרֹן וְכוּ׳ וַיֵּצֵץ צִיץ״, כִּי גִּדּוּל שֶׁל כָּל הַצְּמָחִים הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ הַכֹּל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית ב, ה): ״וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח וְאָדָם אַיִן״ וְכוּ׳, וּפֵרַשׁ רַשִׁ״י: ׳לְפִי שֶׁלֹּא הָיָה אָדָם לְהִתְפַּלֵּל׳ וְכוּ׳. וְעִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה הִיא ״בְּרֹב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ״, הַיְנוּ עַל־יְדֵי קִבּוּץ הָרַבֵּה נְפָשׁוֹת שֶׁנִּתְרַבִּין הַצְּרוּפִין וְנִבְנִין בָּתֵּי הַתְּפִלָּה בְּרִבּוּי עָצוּם, וּכְמוֹ כֵן צוֹמְחִים צְמָחִים רַבִּים. וְעַל־כֵּן הֶרְאָה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ פֶּלֶא גָּדוֹל וּמוֹפֵת נוֹרָא עַל־יְדֵי מַטֵּה אַהֲרֹן דִּיקָא,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הלכות נזקי שכנים הלכה ה

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

קנט

שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל רִבּוּי הַנְּפָשׁוֹת כַּנַּ״ל, וְהֶרְאָה שֶׁהַמַּטֶּה פָּרַח וַיָּצֵץ צִיץ וְכוּ׳, לְהוֹרוֹת, שֶׁכָּל הַצְּמָחִים שֶׁבָּעוֹלָם גְּדָלִים רַק עַל־יְדֵי דִּבּוּר ה׳ שֶׁהוּא הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַטֵּה אַהֲרֹן, כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן פָּרַח מַטֵּה אַהֲרֹן בְּעִצְמוֹ בְּתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן - לְהוֹדִיעַ וּלְגַלּוֹת שֶׁמִּשָּׁם כֹּחַ כָּל הַפְּרָחִים וְהַצְּמָחִים, עַל־יְדֵי רִבּוּי הַתְּפִלּוֹת שֶׁהַמִּשְׁכָּן כָּלוּל מֵהֶם שֶׁהוּא בְּחִינַת מַטֵּה אַהֲרֹן כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי יֶשׁ לוֹ כֹּחַ לִפְרֹחַ בְּעִצְמוֹ, מֵאַחַר שֶׁמִּמֶּנּוּ כֹּחַ כָּל הַפְּרָחִים וְהַצְּמָחִים, כַּנַּ״ל:

הֲלָכָה ה

מַה שֶּׁהֻזְהִירוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל לְהַרְחִיק הַהֶזֵּק מֵהֶבֵּרוֹ, וְכִיּוֹצֵא עַל הֶזֵּק רְאִיָּה, וּמַחֲמַת זֶה אָסוּר לַעֲשׂוֹת חַלּוֹן נֶגֶד חַלּוֹן וּפֶתַח נֶגֶד פֶּתַח

(חֹשֶׁן־מִשְׁפָּט סִימָן קנד):

א. **עַל־פִּי** הַתּוֹרָה ׳תְּהִלַּת יְכַסְּיֻמוּ׳ בְּסִימָן ט׳, מַה שֶּׁכָּתוּב עַל פָּסוּק ״צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה״ וְכוּ׳ (בְּרֵאשִׁית ו, טז), שֶׁעִקַּר תִּקּוּן הַתְּפִלָּה עַל־יְדֵי אֱמֶת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב.

כִּי כָּל הֶזֵּקוֹת נִמְשָׁכִין מִפְּגַם הָאֱמֶת, כִּי חִיּוּת כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם הוּא מֵהַתְּפִלָּה שֶׁמִּשָּׁם מְקֻבָּלִין הַכֹּל חִיּוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְהַהֶזֵּק הוּא הֵפֶךְ הַחִיּוּת, כִּי הַהֶזֵּק הוּא קִלְקוּל וּשְׁבִירָה, בְּחִינַת מִיתָה, שֶׁמְּקַלְקֵל וּמְזִיק הַחִיּוּת שֶׁבָּאוֹתוֹ הַדָּבָר, וְעַל־כֵּן הַהֶזֵּק הוּא עַל־יְדֵי פְּגַם הַתְּפִלָּה שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּפְגַם הַתְּפִלָּה הוּא כְּפִי פְּגַם הָאֱמֶת שֶׁמִּשָּׁם כָּל תִּקּוּן הַתְּפִלָּה, כִּי כְּשֶׁאָדָם עוֹמֵד לְהִתְפַּלֵּל הַקְּלִפּוֹת מְסַבְּבִין אוֹתוֹ, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים יב, ט): ״סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן״, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁאָר בַּחֹשֶׁךְ וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִתְפַּלֵּל. וְהַתִּקּוּן לָזֶה אֱמֶת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, כִּי אֱמֶת הוּא אוֹר הַשֵּׂכֶל־יִתְבָּרַךְ שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה רוֹאֶה הַפָּתְחִים שֶׁבַּחֹשֶׁךְ לָצֵאת מִשָּׁם, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל אֲפִלּוּ אִם הוּא בְּתַכְלִית הַחֹשֶׁךְ חַס וְשָׁלוֹם, ☜ עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב לְמַעֲשֶׂה.

כִּי הוּא עֵצָה נִפְלָאָה בְּדוֹק וּמְנֻסֶּה, וּכְבָר זָכוּ רַבִּים עַל־יְדֵי עֵצָה זֹאת לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנוֹת הַלֵּב, אַף־עַל־פִּי שֶׁהָיוּ בְּחֹשֶׁךְ גָּדוֹל מְאֹד וְנִדְמֶה לָהֶם שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהָרִים עַצְמָם לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה, וְעַל־יְדֵי שֶׁקָּמוּ עֵצָה זֹאת בְּפִשִׁיטוּת שֶׁחָתְרוּ וְהִתְיַגְּעוּ לְדַבֵּר הַדִּבּוּר עַל כָּל פָּנִים בְּאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁהוּא, עַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּח לָהֶם אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ וְהִתְחִילוּ פִּתְאֹם לְהִתְפַּלֵּל בְּהִתְלַהֲבוּת וְחִיּוּת גָּדוֹל.

אֲבָל מִי שֶׁפּוֹגֵם בָּזֶה וְאֵינוֹ מוֹשֵׁךְ עַצְמוֹ אֶל הָאֱמֶת, עַל־יְדֵי־זֶה נִפְגָּם תְּפִלָּתוֹ וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל, וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַהֶזֵּקוֹת, שֶׁהֵם הֵפֶךְ הַחִיּוּת שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת אֱמֶת כַּנַּ״ל, נִמְצָא שֶׁכָּל הַהֶזֵּקוֹת עַל־יְדֵי פְּגַם הָאֱמֶת. וְזֶה שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים צא, ג): ״כִּי הוּא

הֲלָכָה ד

א. **חֲצַר** הַשֻּׁתָּפִין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ דִּין חֲלָקָה וְכוּ׳, יֵשׁ לְכָל אֶחָד מֵהֶם לָכַף אֶת חֲבֵרוֹ לִבְנוֹת הַכֹּתֶל בְּאֶמְצַע כְּדֵי שֶׁלֹּא יִרְאֶהוּ חֲבֵרוֹ בְּשָׁעָה שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ וַאֲפִלּוּ וְכוּ׳ (חֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן קנד), וְדִינִים אֵלּוּ נוֹבְעִים מֵהַמִּשְׁנָה רֵישׁ בָּבָא בַּתְרָא, וְזֶה לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה: ׳הַשֻּׁתָּפִין שֶׁרָצוּ לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה בֶּחָצֵר, בּוֹנִין אֶת הַכֹּתֶל בְּאֶמְצַע. גּוֹיל - זֶה נוֹתֵן שְׁלֹשָׁה טְפָחִים וְזֶה וְכוּ׳, עַד ׳בִּלְבֵנִין - זֶה נוֹתֵן טֶפַח וּמֶחֱצָה וְזֶה וְכוּ׳.

וְיָדוּעַ שֶׁבְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל כָּל בַּעֲלֵי הַתַּלְמוּד יֵשׁ בָּהֶם רָזִין עִלָּאִין, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (פִּנְחָס רמד:): ׳דְּהָא מְארֵי מַתְנִיתִין כָּל תַּלְמִידָא דְּיִלְהוֹן עַל רָזִין עִלָּאִין סְדִרוּ לְהוֹן׳ (שֶׁהֲרֵי בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה אֶת כָּל הַתַּלְמוּד שֶׁלָּהֶם סִדְּרוּ עַל פִּי סוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים), וּבְפָרָט בִּלְשׁוֹן הַמִּשְׁנָיוֹת בְּעִצְמָן שֶׁחִבֵּר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ גְּבֹהַּ וְנוֹרָא מְאֹד, כִּי הֵם עֶצֶם הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה אֲשֶׁר ״אָרְכָּה מֵאֶרֶץ מִדָּהּ״ וְכוּ׳ (אִיּוֹב יא, ט). וְכָל מְעַיֵּן יִרְאֶה בְּעֵינָיו בְּרֹב הַמִּשְׁנָיוֹת שֶׁהַלָּשׁוֹן אֵינוֹ מְיֻשָּׁב כְּלָל בִּשְׁלֵמוּת עַל־פִּי פְּשׁוּטוֹ, אֲפִלּוּ לְאַחַר כָּל הַתֵּרוּצִים שֶׁמְּיַשְּׁבִין בַּעֲלֵי הַשַּׁ״ס, כִּי הָאֵם הָיָה מֵהַנִּמְנָע לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לְחַבֵּר הַמִּשְׁנָיוֹת בְּלָשׁוֹן בָּרוּר וְקַל, שֶׁלֹּא נִצְטָרֵךְ לְתָרֵץ וּלְשַׁבֵּר וּלְחַסֵּר וּלְהוֹסִיף וּלְהַפֵּךְ בִּדְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים? אַךְ בְּוַדַּאי דִּבְרִים בְּגוֹ, כִּי כְּפָלַיִם לְתוּשִׁיָּה, וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְבָאֵר וּלְהַמְשִׁיךְ בְּזֶה הָעוֹלָם כָּל דִּינֵי וּמִשְׁפְּטֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשִׁים כִּי אִם בְּעִנְיָן זֶה דַּיְקָא, שֶׁבּוֹ מֻרְמָז כָּל חִלּוּקֵי הַדִּינִים לְמַעֲשֶׂה, וּבוֹ נֶעְלָם וְנִסְתָּר כָּל שָׁרְשֵׁי הַדִּינִים וְטַעֲמָם עַל־פִּי סוֹד הַנִּסְתָּר וְהַנֶּעְלָם. מִכָּל שֶׁכֵּן בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל הַמִּקְרָא שֶׁבְּכָל סִפְרֵי תַּנַ״ךְ, שֶׁבְּוַדַּאי כֻּלָּם מְלֵאִים סוֹדוֹת נוֹרָאוֹת וְנִשְׂגָּבוֹת שְׁאִי אֶפְשָׁר לְתָפֵס בַּמֹּחַ, אֲבָל עַל־פִּי פְּשׁוּטוֹ אֵין לָהֶם קֶשֶׁר וְחִבּוּר וְסֵדֶר

כְּלָל עַל־פִּי דִּרְכֵי הַמְּלִיצָה וְהֵם מְלֵאִים פְּלִיאוֹת וּתְמִיהוֹת נִשְׂגָּבוֹת. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שבת סג.): ׳אֵין מִקְרָא יוֹצֵא מִידֵי פְּשׁוּטוֹ׳, הַיְנוּ שֶׁבְּוַדַּאי כַּוָּנָתוֹ בְּפְשִׁיטוּת אֱמֶת, אֲבָל מַה שֶּׁאָמַר בְּלָשׁוֹן זֶה שֶׁמְּלֵא קְשָׁיוֹת וּתְמִיהוֹת, זֶה אִי אֶפְשָׁר לְתָרֵץ בְּשָׁלְמוּת בְּשׁוּם אֹפֶן כִּי אִם עַל־יְדֵי סוֹדוֹת הַנִּשְׂגָּבוֹת הַנִּסְתָּרוֹת וְנֶעְלָמוֹת בָּהֶם בְּכָל דִּבּוּר וּבְכָל פָּסוּק וּבְכָל אוֹת וּנְקֻדָּה וְכוּ׳.

וְאֵין צָרִךְ לְבָאֵר כָּל זֶה, וְגַם כִּי אֵין כָּאן מְקוֹמוֹ. אַךְ הֻכְרַחְתִּי לְצַאת מִן הָעִנְיָן לְדַבֵּר קְצָת, מֵחֲמַת כִּי אֵשׁ תּוֹקֵד בְּקִרְבִּי מֵעֵצֶם הַצָּרוֹת שֶׁנִּתְפַּשְׁטוּ עַכְשָׁו עַל־יְדֵי פָּרִיצֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם כְּתוֹת הָאֶפִּיקוֹרְסִים הַמְצוּיִים עַכְשָׁו בְּיוֹתֵר, שֶׁהֵם חוֹתְרִים לְפָרֵשׁ הַמִּקְרָא רַק עַל־פִּי פְּשׁוּטוֹ, עַל־פִּי דִּרְכֵי הַמְּלִיצָה, וְהֶבֶל יִפְצֶה פִּיהֶם, וְאֵם לְשׁוֹנָם תִּמַּק בְּפִיהֶם מֵרִבּוּי דִּבְרֵיהֶם שֶׁל הֶבֶל, לֹא יוּכְלוּ לְהַכְנִיס בְּלֵב בַּעַל שֵׂכֶל אֱמֶת שֶׁהַמִּקְרָא מִתְפָּרֵשׁ בְּשָׁלֵמוּת עַל־פִּי דִּרְכֵי הַמְּלִיצָה, וְכִי יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם שֶׁהָיָה רֹאשׁ לְכָל הַנְּבִיאִים וּלְכָל בַּעֲלֵי מְלִיצָה שֶׁל אֱמֶת, כַּאֲשֶׁר הֵם בְּעַצְמָם מֻכְרָחִים לְהוֹדוֹת עַל זֶה וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים מְאֹד מְאֹד הַמְּלִיצָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, כָּתַב עַל־פִּי דִּרְכֵי הַמְּלִיצָה חַס וְשָׁלוֹם בְּהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה: ״שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת״ (דְּבָרִים טז, ח), וְסוֹתֵר דִּבְרֵי עַצְמוֹ שֶׁכָּתַב כַּמָּה פְּעָמִים: ״שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת״ (שְׁמוֹת יג, ו), וְכֵן ״וּבִשַּׁלְתָּ וְאָכַלְתָּ״ (דְּבָרִים טז, ז), וַהֲלֹא כְּתִיב (שְׁמוֹת יב, ט): ״אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבָשֵׁל מְבֻשָּׁל כִּי אִם צְלִי אֵשׁ״ וְכוּ׳, וְכֵן הַרְבֵּה. וְכֵן בַּהַסְפּוּרִים, לָמָּה לוֹ לְהַאֲרִיךְ לַחֲזֹר וּלְסַפֵּר בַּאֲרִיכוּת כָּזֶה כָּל דִּבְרֵי אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם, מַה שֶּׁכְּבָר מְבֹאָר בַּפָּרָשָׁה הֵיטֵב, וְכֵן בְּהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת מַאֲרִיךְ הַרְבֵּה, וּבְכַמָּה מְקוֹמוֹת מְקַצֵּר מְאֹד. וְכָל מִקְרָא וּמִקְרָא מָלֵא פְּלִיאוֹת נִשְׂגָּבוֹת, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן לְתָרְצָם בְּשָׁלְמוּת עַל־פִּי פְּשׁוּטוֹ, כִּי אִם עַל־פִּי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶן שֶׁדָּרְשׁוּ בָּהֶם רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל בַּתַּלְמוּד, וּלְהַאֲמִין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם סוֹדוֹת נוֹרָאוֹת וְנִשְׂגָּבוֹת בְּכָל תֵּבָה וּבְכָל אוֹת, וְהָיָה מֻכְרָח עַל־פִּי סוֹד לִכְתֹּב ״שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת״, וְלִסְמֹךְ עַל רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל שֶׁמָּסַר לָהֶם לִדְרשׁ בָּזֶה מִדָּה מִשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁהָיָה בַּכְּלָל, וְכֵן בְּכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. וְכָל זֶה מְבֹאָר וּמְיֻסָּד בְּלֵב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, כִּי כָּל קִיּוּם הַתּוֹרָה תְּלוּיָה בָּזֶה, אַף הַכְּתוֹת הָרָעִים הַנַּ״ל רוֹצִים לַהֲפֹךְ הַקְּעָרָה עַל־פִּיהָ חַס וְשָׁלוֹם, וּכְבָר הִטְעוּ כַּמָּה נְעָרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלֵיהֶם, הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יַצִּיל הַשְּׁאָר מֵהֶם וּמֵהֲמוֹנָם וּמֵהֶמְהֵם. עַל־כֵּן לֹא יָכְלְתִּי לְהִתְאַפֵּק מִלְּדַבֵּר כְּאֵן בָּזֶה קְצָת, וְעוֹד נִתְבָּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר בְּעֶזְרַ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ:

ב. **וְהִנֵּה** הַמִּשְׁנָה הַזֹּאת תְּמִיהָא מְאֹד, כִּי לָמָּה הֶאֱרִיךְ כָּל־כָּךְ וְתָפַס אַרְבָּעָה דְּבָרִים אֵלּוּ: גְּוִיל, גָּזִית, כְּפִיסִין, לְבֵנִים, וּלְבָאֵר כַּמָּה נוֹתֵן כָּל אֶחָד עַל הַמְּחִצָּה, מֵאַחַר שֶׁעִקַּר תַּמְצִית הַדִּין הוּא שֶׁהַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה, וַאֲפִלּוּ אִם נָהֲגוּ בְּהוֹצִין וְקָנִים דֵּי בָּזֶה, כְּמִבֹּאָר בַּגְּמָרָא וּבַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. וְעַל־כֵּן בָּאֱמֶת בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לֹא כָּתַב כִּי אִם בְּקִצּוּר (פסימן קנו, סעיף ד): **רַחַב כֹּתֶל זֶה כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה שֶׁנּוֹהֲגִים הַשֻּׁתָּפִים לִבְנוֹת שֶׁחוֹלְקִים בֵּינֵיהֶם, וַאֲפִלּוּ נָהֲגוּ לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה בֵּינֵיהֶם בְּקָנִים וְהוֹצִין, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהּ אֲוִיר שֶׁיִּסְתַּפֵּל וְיִרְאֶה אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ.** וְאִם כֵּן הַתְּנָא שֶׁדִּרְכּוֹ לְקַצֵּר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בבא קמא ו.): ׳תְּנָא אֵינוֹ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו׳ וְכוּ׳, מַדּוּעַ בְּאֵר כָּאן בְּיוֹתֵר גְּוִיל וְגָזִית וְכוּ׳, מֵאַחַר שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בַּמִּנְהָג, כְּמוֹ שֶׁשָּׁם בְּעַצְמוֹ: ׳הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה׳. אַף יֵשׁ לְרַמֵּז בָּזֶה סוֹד שֹׁרֶשׁ הַדִּין, שֶׁצְּרִיכִין לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה בֵּינֵיהֶם לְהִנָּצֵל מֵהֶזֵּק רְאִיָּה.

עַל־פִּי מַה שֶּׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בְּהַתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ־תוֹכָחָה׳ בִּלְקוּטֵי תְּנִינָא סִימָן ח׳, ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל הַתּוֹרָה מִתְּחִלָּתָהּ עַד סוֹפָהּ. וְהַכֹּל הֵיטֵב מְבֹאָר בְּקִצּוּר לְעִנְיָנֵנוּ הוּא, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם עַל־יְדֵי קוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר שֶׁל חֶסֶד שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד כּוּ׳, שֶׁיְּחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים פט, ג): ״עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה״, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה הָעֲוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת, וְלֹא דַּי שֶׁאֵין נִתְעוֹרֵר הֶרְיַח רַע שֶׁל הָעֲוֹנוֹת, אַף גַּם נִתּוֹסֵף עַל־יְדֵי־זֶה רֵיחַ טוֹב, בִּבְחִינַת (שִׁיר־הַשִּׁירִים א, יב): ״נַרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״ – ׳עֲזַב לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא נָתַן׳ וְכוּ׳ (שבת פח:). וְלָזֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא כָּל הַחִיּוּת שֶׁבָּלַע מֵהַקְּדֻשָּׁה, אַף גַּם עַצְמוּת חִיּוּתוֹ וְכוּ׳, וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קו, ל): ״וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל״ כְּשֶׁהָיָה מַעֲשֶׂה זִמְרִי. כִּי כְּשֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא יוֹנֶקֶת מֵהָרַחֲמָנוּת כּוּ׳, וְזֶה בְּחִינַת תַּאֲוַת נְאוּף,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות שופתים בקרקע הלכה ד חֹשֶׁן מִשְׁפָּט קסג

שֶׁהוּא קִלְקוּל הַמּחַ עַל־יְדֵי כַּעַס וָדִין, כִּי הַמּחַ הִיא מְחִצָּה פְּרוּסָה בְּפְנֵי תַּאֲוַת נאוף. כִּי יֵשׁ שְׁלֹשָׁה מֹחִין שֶׁהֵם שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בְּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה, אֲבָל כְּשֶׁנִּתְקַלְקֵל הַמּחַ עַל־יְדֵי כַּעַס וְשִׁנְאָה, בְּחִינַת דִּין, אָז מִתְגַּבֵּר חַס וְשָׁלוֹם תַּאֲוַת נאוף, וְאָז צְרִיכִין הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים וְכוּ׳ וְנִתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ וְנִתְפַּשֵּׁט נְבוּאָה שֶׁהִיא בְּרוּחַ הַמְּדַמָּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד מֵהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם שֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק אֲמִתִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ בֶּאֱמֶת, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהִיא כָּל הַיְּהֲדוּת, שֶׁעִקָּרָהּ תְּלוּיָה בְּהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כִּי כָּל צַדִּיק אֱמֶת אֲפִלּוּ עַכְשָׁו יֵשׁ לוֹ אֵיזֶה בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בְּרוּר הַמְּדַמָּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר קִיּוּם הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁהָיָה רֹאשׁ לַנְּבִיאִים, שֶׁאָז זָכִינוּ לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי כָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד שִׁשָּׁה בְּסִיוָן שֶׁבּוֹ נִתְּנָה הַתּוֹרָה, הַיְנוּ שֶׁאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהוּא אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא עִקַּר הָאֱמוּנָה, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא כְּלַל הַנְּבוּאָה וְכוּ׳ בַּנַּ״ל. וְכֵן צְרִיכִין בְּכָל דּוֹר וָדוֹר לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, רוּחַ נְבוּאָה, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת וְקִיּוּם הָאֱמוּנָה עַל יָדוֹ כַּנַּ״ל.

וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעָתִיד, בְּחִינַת ״עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה״, וְאָז יִתְעוֹרֵר הַשִּׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת, בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל, שֶׁהוּא קוֹל שֶׁל מַשָּׂא הַמּוֹכִיחַ שֶׁמּוֹכִיחַ בִּבְחִינַת קוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־ זֶה הָעוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת מִגְּדֶל הַחֶסֶד, בִּבְחִינַת ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״ וְכוּ׳, כַּנַּ״ל:

ג. **וְזֶה** בְּחִינַת הַמְּחִצָּה הַנַּ״ל הַמְבֹאָרֶת בַּמִּשְׁנָה שֶׁצְּרִיכִין לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִיל לִשְׁמֹר מֵהֶזֵּק רְאִיָּה. כִּי עִקַּר הֶזֵּק רְאִיָּה נִמְשָׁךְ מֵרַע־עַיִן, הַיְנוּ מִפְּגַם תַּאֲוַת נאוף שֶׁתְּלוּיָה בָּעֵינַיִם, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר פְּגַם הָעֵינַיִם, וּמִשָּׁם אֲחִיזַת הָרַע־עַיִן לְהַזִּיק בִּרְאִיָּתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (זֹהַר בְּלָק רִיא:) עַל בִּלְעָם שֶׁהָיָה רַע־עַיִן וּבְכָל מַה דְּאִסְתַּכַּל אִתְלַטְיָא (וּבְכָל מַה שֶׁהִסְתַּכֵּל - הִתְקַלְקֵל), וְזֶה מֵחֲמַת שֶׁהָיָה שָׁטוּחַ בְּזִמָּה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר כב, ל): ״הַהַסְכֵּן הִסְכַּנְתִּי״, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (עֲבוֹדָה־זָרָה ד:). וְעַל־כֵּן כְּשֶׁצְּרִיכִין לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה עַל־פִּי דַּת תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה לְהִנָּצֵל מֵרַע־עַיִן שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ כָּל הֶזֵּק רְאִיָּה, צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ תִּקּוּן הַמְּחִצָּה מִשָּׁרְשָׁהּ, דְּהַיְנוּ מִבְּחִינַת תִּקּוּן תַּאֲוַת נאוף, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי מְחִצּוֹת הַמֹּחִין, שֶׁהֵם שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בְּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה כַּנַּ״ל, וּמִשָּׁם צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת תִּקּוּן הַמְּחִצָּה הַנַּ״ל שֶׁהִיא שְׁמִירָה מֵרַע־עַיִן, מֵהֶזֵּק רְאִיָּה, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי מְחִצּוֹת הַמֹּחִין שֶׁשּׁוֹמְרִים מִתַּאֲוַת נאוף שֶׁהוּא פְּגַם הָעֵינַיִם, וְכַנַּ״ל.

וְתִקּוּן תַּאֲוַת נאוף הוּא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי כָּל הַבְּחִינוֹת הַמְבֹאָרִים שָׁם נִתְתַּקֵּן הַכֹּל, כִּי זוֹכִין לִבְחִינַת נְבוּאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעָתִיד, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פט, ג): ״עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה״, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְקוֹל תּוֹכָחָה שֶׁל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָעֲוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת וְכוּ׳, כַּנַּ״ל, וְאָז חוֹזֵר וְנִתְתַּקֵּן כָּל הַפְּגָמִים וְהַקִּלְקוּלִים שֶׁהָיוּ בַּתְּחִלָּה, שֶׁהֵם פְּגַם הַתְּפִלָּה וּפְגַם תַּאֲוַת נאוף וְכוּ׳, כִּי עַכְשָׁו נִתְתַּקֵּן הַכֹּל עַל־יְדֵי קוֹל הַמּוֹכִיחַ הַנַּ״ל, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַתִּקּוּנִים הַמְבֹאָרִים שָׁם עַד שֶׁנִּתְתַּקֵּן הַכֹּל.

כִּי עַכְשָׁו זוֹכִין לְחֶסֶד גָּדוֹל, שֶׁכָּל הָעוֹלָם נִבְנֶה רַק עַל־יְדֵי חֶסֶד, בִּבְחִינַת ״עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה״, עַד שֶׁלֹּא יִתְקַלְקֵל עוֹד הַחֶסֶד וְהָרַחֲמָנוּת לְעוֹלָם, בִּבְחִינַת (יְשַׁעְיָה נד, ח): ״וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ״ - ״חֶסֶד עוֹלָם״ דַּיְקָא, שֶׁיִּהְיֶה הַחֶסֶד לְעוֹלָם וְלֹא תּוּכַל עוֹד הַסִּטְרָא־אָחֳרָא לִינֹק מִמֶּנּוּ לְקַלְקְלוֹ, שֶׁיִּהְיֶה נֶאֱחָז בּוֹ הַדִּין, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי אָז יִהְיֶה הַחֶסֶד לְעוֹלָם, בִּבְחִינַת ״וּבְחֶסֶד עוֹלָם״ כַּנַּ״ל, בְּחִינַת (שָׁם נד, י): ״וְחַסְדִּי מֵאִתְּךְ לֹא יָמוּשׁ״, וּכְשֶׁלֹּא יִתְקַלְקֵל עוֹד הַחֶסֶד עַל־יְדֵי הַסִּטְרָא־אָחֳרָא כַּנַּ״ל, מִמֵּילָא יִתְתַּקְּנוּ כָּל הַפְּגָמִים הַנַּ״ל שֶׁעִקָּרָם פְּגַם תַּאֲוַת נאוף, שֶׁהַכֹּל בָּא מֵאֲחִיזַת הַדִּין עַל־יְדֵי פְּגַם הַחֶסֶד וְהָרַחֲמָנוּת, כַּמְבֹאָר שָׁם, כִּי עַתָּה יִהְיֶה בִּנְיַן הָעוֹלָם מֻחְדָּשׁ עַל־יְדֵי חֶסֶד עוֹלָם שֶׁלֹּא יִתְקַלְקֵל וְלֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן אֵלּוּ הַשֻּׁתָּפִין שֶׁרָצוּ לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה בֶּחָצֵר - וְזֶה מֻחְלָט שֶׁנִּתְקַלְקֵל הַשָּׁלוֹם שֶׁבֵּינֵיהֶם, שֶׁהוּא בְּחִינַת אַהֲבָה וְחֶסֶד, עַד שֶׁצְּרִיכִין לַחֲלֹק, כִּי בְּוַדַּאי אִם הָיָה אַהֲבָה וְשָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם כְּתִקּוּנוֹ, וְלֹא הָיוּ מַקְפִּידִין זֶה עַל זֶה, וְלֹא הָיוּ עַיִן כָּל אֶחָד צָרָה בַּחֲבֵרוֹ, כָּרְאוּי לִהְיוֹת בֵּין כָּל יִשְׂרָאֵל חֲבֵרִים שֶׁהֵם אַחִים וְרֵעִים זֶה לָזֶה - בְּוַדַּאי לֹא הָיוּ צְרִיכִין לַחֲלֹק וְלַעֲשׂוֹת מְחִצָּה, אַף מַה שֶּׁבָּאוּ לָזֶה שֶׁצְּרִיכִין לַחֲלֹק - זֶה נִמְשָׁךְ מִקִּלְקוּל הָאַהֲבָה וְהַשָּׁלוֹם שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד וְרַחֲמָנוּת, כִּי נֶאֱחָז בָּהֶם אֶחְיָזַת הַדִּין, שֶׁהוּא בְּחִינַת כַּעַס וְשִׂנְאָה וּמַחֲלֹקֶת, וְאָז כְּשֶׁבָּאִין לַחֲלֹק - צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה מְשׁוּם הֶחָזֵק רְאִיָּה שֶׁאֶחְיָזָתוֹ מִבְּחִינַת דִּין וּמַחֲלֹקֶת וְכַעַס כַּנַּ"ל. וְהַמְּחִצָּה הִיא בְּחִינַת תִּקּוּן לְהֶחָזֵק רְאִיָּה שֶׁבָּא מִפְּגַם הַדִּין וְהַכַּעַס וְהַמַּחֲלֹקֶת, שֶׁמִּשָּׁם אֶחְיָזַת תַּאֲוַת נְאוּף, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הֶחָזֵק רְאִיָּה, כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁצְּרִיכִין לְתַקֵּן זֶה הַפְּגָם - צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַתִּקּוּן מִבְּחִינַת כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל הַנִּמְשָׁכִין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקְּנִין כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל עַד שֶׁנִּתְתַּקֵּן פְּגַם תַּאֲוַת נְאוּף, שֶׁהוּא הָעִקָּר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֵּל הֶחָזֵק רְאִיָּה. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ תִּקּוּן בְּנִין הַמְּחִצָּה הַנַּ"ל מִבְּחִינַת בְּנִין הָעוֹלָם מֵחָדָשׁ, בְּחִינַת "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה", שֶׁנִּמְשָׁךְ מִכָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הַכֹּל וְנִצּוֹלִין מֵהֶחָזֵק רְאִיָּה שֶׁבָּא עַל־יְדֵי תַּאֲוַת נְאוּף, כַּנַּ"ל:

ד. **וְזֶה** רְמַז הַתַּנָּא בַּמִּשְׁנָה: הַשֻּׁתָּפִין שֶׁרָצוּ לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה בֶּחָצֵר, וְזֶה מֻחְלָט שֶׁרָצוּ לַחֲלֹק עַל־יְדֵי כְּפִיָּה זֶה לָזֶה אוֹ בְּרִצּוֹנָם, כִּדְמְפָרֵשׁ בַּגְּמָרָא, וְזֶה מֻחְלָט קִלְקוּל הָרַחֲמָנוּת וְהַשָּׁלוֹם כַּנַּ"ל, וְאָז צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ בְּנִין הַמְּחִצָּה, לְהַצִּיל מֵהֶחָזֵק רְאִיָּה מִבְּחִינַת הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל כַּנַּ"ל, וְזֶהוּ: **בּוֹנִין אֶת הַכֹּתֶל בְּאַמְצַע, מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִבְנוֹת גְּוִיל, גְּזִית, כְּפִיסִין, לְבֵנִים, בּוֹנִין** וְכוּ' גְּוִיל, גְּזִית, כְּפִיסִין, לְבֵנִים, מְרַמֵּז עַל תִּקּוּנִים הַנַּ"ל שֶׁעַל יְדֵי נִבְנֶה הָעוֹלָם מֵחָדָשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הַכֹּל, שֶׁמִּשָּׁם מַמְשִׁיכִין תִּקּוּן הַמְּחִצָּה לְבַטֵּל הֶחָזֵק רְאִיָּה שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵרַע־עַיִן, מִפְּגַם תַּאֲוַת נְאוּף וְכַנַּ"ל. כִּי עִקַּר בְּנִין הָעוֹלָם מֵחָדָשׁ בִּבְחִינַת חֶסֶד, בְּחִינַת "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה", הוּא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁזּוֹכֶה לִבְחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל עָתִיד וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת: גְּוִיל גָּזִית וְכוּ'.

גְּוִיל - זֶה בְּחִינַת הַתּוֹרָה, בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, בְּחִינַת (שבת עט:): 'אֵין כּוֹתְבִין סֵפֶר־תּוֹרָה אֶלָּא עַל הַגְּוִיל'.

גָּזִית - זֶה בְּחִינַת הַצַּדִּיקִי אֱמֶת שֶׁמַּמְשִׁיכִין בְּכָל דּוֹר חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה, בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה וְכוּ' כַּנַּ"ל, וְזֶה בְּחִינַת גָּזִית, בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁמֵּהֶם הַתּוֹרָה יוֹצְאָה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (דברים יז, יא): "לֹא תָסוּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמֹאל מִן הַמָּקוֹם הַהוּא" וְכוּ', שֶׁהֵם בְּחִינַת סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִין בְּלִשְׁכַּת הַגָּזִית, שֶׁמֵּהֶם הַתּוֹרָה יוֹצְאָה, כִּי עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר מִקְרָא זֶה "לֹא תָסוּר" וְכוּ'. וְכֵן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, עִקַּר הָאֱמוּנָה שֶׁהוּא עִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה, צְרִיכִין לְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁזּוֹכִין לִבְחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהֵם מַמְשִׁיכִין הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר וְכַנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת גָּזִית - בְּחִינַת סַנְהֶדְרִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת הַצַּדִּיקִים שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִין בְּלִשְׁכַּת הַגָּזִית. וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְנִין הָעוֹלָם מֵחָדָשׁ, בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעָתִיד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְקוֹל תּוֹכָחָה דִּקְדֻשָּׁה הַנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת **כְּפִיסִין** - זֶה בְּחִינַת תּוֹכָחָה וּמוֹסֶר דִּקְדֻשָּׁה שֶׁל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי, בְּחִינַת (חבקוק ב, יא): "כִּי אֶבֶן מִקִּיר תִּזְעָק וְכָפִיס מֵעֵץ יַעֲנֶנָּה", שֶׁזֶּה עִקַּר הַתּוֹכָחָה וְהַמּוֹסֶר, שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לִזְכֹּר אֶת עַצְמוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו - שֶׁעָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָז יְרֵהִיטִין וְאַבְנֵי בֵּיתוֹ מְעִידִין בּוֹ בִּשְׁעַת הַדִּין, שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי אֶבֶן מִקִּיר תִּזְעָק וְכָפִיס מֵעֵץ" וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (חגיגה טז.).

וְעַל־כֵּן יְרֵהִיטִין וְאַבְנֵי בֵּיתוֹ דַּיְקָא מְעִידִין בּוֹ, וְלִכְאוֹרָה תָּמוּהַּ אִם כֵּן אִם אֶחָד עָבַר עֲבֵרָה חַס וְשָׁלוֹם בַּחוּץ אוֹ בְּשָׂדֶה שֶׁאֵין בּוֹ מְחִצּוֹת מִי מֵעִיד בּוֹ? אַךְ בֶּאֱמֶת עִקַּר הָעֵדוּת הֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת הַבַּיִת בְּגַשְׁמִיּוּת וּרְוּחָנִיּוּת, כִּי כָּל הָעֲבֵרוֹת וְהַתַּאֲוֹת בָּאִים עַל־יְדֵי פְּגַם הָעֵינַיִם, עַל שֶׁהָלַךְ אַחַר עֵינָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (במדבר טו, לט): "וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם" וְכוּ', וְעִקַּר הוּא תַּאֲוַת נְאוּף, שֶׁהוּא עִקָּרָא דִּיצְרָא בִּישָׁא, שֶׁעִקָּרוֹ עַל־יְדֵי רְאִיַּת הָעֵינַיִם בְּגַשְׁמִיּוּת, וְהָעִקָּר עַל־יְדֵי רְאִיַּת עֵינֵי הַמַּחֲשָׁבָה, עַל־יְדֵי שֶׁמַּנִּיחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ לָצֵאת

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות שֶׁתְּפִים בְּקַרְקַע הֲלָכָה ד חֹשֶׁן מִשְׁפָּט קסד

לְהַרְהֵר וּלְהִסְתַּכֵּל בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ בַּמֶּה שֶׁמְּהַרְהֵר חַס וְשָׁלוֹם, כִּי בְּכָל מַה שֶּׁהָאָדָם מִעַיֵּן בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ לְטוֹב אוֹ לְהֵפֶךְ נִקְרָא רְאִיָּה, כִּי עֵינַיִם עַל שֵׁם הַחָכְמָה נֶאֱמַר.

וְצָרִיךְ הָאָדָם לָחוּס עַל נַפְשׁוֹ לִשְׁמֹר עֵינָיו בְּגַשְׁמִיּוּת וְרוּחָנִיּוּת, שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל, חַס וְשָׁלוֹם, בְּשׁוּם דָּבָר הַמֵּבִיא לִידֵי הִרְהוּר, וּבַמֶּה שֶּׁמֻּכְרָח לִרְאוֹת בְּעֵינָיו - צָרִיךְ לִזָּהֵר מְאֹד שֶׁלֹּא יַנִּיחַ עֵינָיו מַחֲשַׁבְתּוֹ לְהִסְתַּכֵּל וּלְעַיֵּן בָּזֶה חַס וְשָׁלוֹם, עַד שֶׁיָּבוֹא לִידֵי הִרְהוּר חַס וְשָׁלוֹם, רַק צְרִיכִין תֵּכֶף לִפְרֹס מִחְצוֹת הַמֹּחִין כְּנֶגֶד הַתַּאֲוָה הַזֹּאת, כִּי הַמֹּחִין הֵם מִחְצוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה. כִּי כָּל הַהִרְהוּרִים שֶׁל תַּאֲוָה הַזֹּאת בָּאִים רַק מֵהָרוּחַ שְׁטוּת, אֲבָל עֶצֶם הַמֹּחִין הָאֱמִתִּיִּים הֵם בְּהֵפֶךְ מִזֹּאת הַתַּאֲוָה, וְהַבְּחִירָה בְּיַד הָאָדָם לִתְפֹּס מַחֲשַׁבְתּוֹ וְלִפְרֹס מִחְצוֹת הַמֹּחִין לַחְשֹׁב בְּדָבָר אַחֵר וּלְהִנָּצֵל מִתַּאֲוָה זֹאת. כִּי מַה שֶּׁנִּדְמֶה לְקַצָּת בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵם כְּאִלּוּ אֲנוּסִים וּמֻכְרָחִים בְּהִרְהוּרִים שֶׁלָּהֶם, זֶהוּ רַק מֵחֲמַת שֶׁאֵינָם תּוֹפְסִין מַחֲשַׁבְתָּם בְּיָדָם לְהַטּוֹתָהּ לְמַחֲשָׁבָה אַחֶרֶת. וּבְוַדַּאי כָּל זְמַן שֶׁמַּנִּיחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ חַס וְשָׁלוֹם לְשׁוֹטֵט בָּזֶה חָלִילָה, בְּוַדַּאי כְּמַעַט אֵין בְּיָדוֹ, אֲבָל הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ לִתְפֹּס מַחֲשַׁבְתּוֹ מִיָּד כְּשֶׁעוֹלֶה עָלָיו אֵיזֶה הִרְהוּר - לִתְפֹּס הַמַּחֲשָׁבָה וּלְהַטּוֹתָהּ לְמַחֲשָׁבָה אַחֶרֶת, לַחְשֹׁב בְּתוֹרָה אוֹ מַשָּׂא וּמַתָּן, וְלִפְעָמִים צְרִיכִין לָשׂוּחַ בְּמִלֵּי דְעָלְמָא כְּדֵי לְפַקֵּחַ דַּעְתּוֹ, וְהַכֹּל לְפִי הָעֵת וְהַזְּמַן. וְהָעִקָּר לִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לִתְפֹּס מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּיָדוֹ, כִּי הַמַּחֲשָׁבָה בְּיַד הָאָדָם, כַּמְבֹאָר בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא (סימן נ), וּמְבֹאָר שָׁם, שֶׁאֲפִלּוּ אִם חַס וְשָׁלוֹם נִתְעָה מַחֲשַׁבְתּוֹ וְיָצְאָה לַחוּץ כְּמוֹ שֶׁיָּצְאָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ בְּיָדוֹ לְתָפְסָהּ, כְּמוֹ שֶׁתּוֹפְסִין סוּס בָּאַפְסָר וּמַטִּין אוֹתוֹ בְּעַל כָּרְחוֹ לְדֶרֶךְ הַיָּשָׁר, עַיֵּן שָׁם.

נִמְצָא שֶׁעִקַּר הַשְׁמִירָה מִתַּאֲוַת נְאוּף שֶׁהֵם כְּלַל הָעֲוֹנוֹת חַס וְשָׁלוֹם, הוּא עַל־יְדֵי מִחְצוֹת הַמֹּחִין כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל: קוֹרוֹתָיו וַאֲבֵנֵי בֵיתוֹ דֵּיקָא מְעִידִין עָלָיו בְּשָׁעַת הַדִּין, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמְּחִצּוֹת שֶׁל הָאָדָם, הַיְנוּ עַל שֶׁלֹּא שָׁמַר אֶת עַצְמוֹ לִבְלִי לִפְרֹץ מְחִצּוֹת הַמֹּחִין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּא לָעֲוֹנוֹת שֶׁלּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־כֵּן הַקֵּירוֹת וַאֲבֵנֵי הַבַּיִת, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמְּחִצּוֹת, הֵם דֵּיקָא מְעִידִין, כִּי גַּם הַמְּחִצּוֹת שֶׁל בַּיִת הָאָדָם בְּגַשְׁמִיּוּת הַכֹּל בָּרָא הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בִּשְׁבִיל שְׁמִירָה, כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרָא כַּמָּה מִינֵי מְחִצּוֹת לְהָאָדָם לִפְנֵי עֵינָיו, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לִשְׁמֹר עֵינָיו מֵרְאוֹת בְּרַע חַס וְשָׁלוֹם, כִּי בָּרָא עַל הָעַיִן שְׁתֵּי מְחִצּוֹת לְכַסּוֹת עָלֶיהָ, שֶׁהֵם רִיסֵי וְעַפְעַפֵּי הָעֵינַיִם, [כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י עַל פָּסוּק (תְּהִלִּים יז, ח) ״שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן״], וְכֵן בָּרָא מְחִצּוֹת הַבָּתִּים שֶׁבָּהֶם צָרִיךְ הָאָדָם לִהְיוֹת נִסְתָּר בְּרֹב הָעִתִּים כְּדֵי לְהִשָּׁמֵר מֵהֶזֵּק רְאִיַּת עֵינַיִם שֶׁבַּחוּץ, וְעִקַּר הַשְׁמִירָה עַל כָּל הַשְׁמִירוֹת הוּא מְחִצּוֹת הַמֹּחִין כַּנַּ״ל, כִּי אֲפִלּוּ כְּשֶׁיּוֹשֵׁב בַּבַּיִת - צָרִיךְ לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִפְגֹּם מְחִצּוֹת הַמֹּחִין חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי הִרְהוּר, חַס וְשָׁלוֹם, וְאָז כְּשֶׁשּׁוֹמֵר מְחִצּוֹת הַמֹּחִין, אָז אֲפִלּוּ כְּשֶׁמֻּכְרָח לָצֵאת לַשּׁוּק, יִהְיֶה נִשְׁמָר גַּם־כֵּן עַל־יְדֵי מְחִצּוֹת הַמֹּחִין, שֶׁהֵם מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוָה זֹאת כַּנַּ״ל. וּמִי שֶׁפָּגַם בְּאֵיזֶה עָוֹן, חַס וְשָׁלוֹם, שָׁבָא עַל־יְדֵי פְּגַם הָעֵינַיִם, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי פְּגַם הַמְּחִצּוֹת הַנַּ״ל, עַל־כֵּן קוֹרוֹתָיו וַאֲבֵנֵי בֵיתוֹ דַּיְקָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת, הֵם מְעִידִין בּוֹ עַל שֶׁפָּגַם בָּהֶם וּפָרַץ גְּדֵרֵי הַמְּחִצּוֹת חַס וְשָׁלוֹם.

וְעַל־כֵּן הַתּוֹרָה מַתְחֶלֶת בְּבֵי״ת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, א): ״בְּרֵאשִׁית בָּרָא״. וְגַם ׳בְּרֵאשִׁית׳ הוּא אוֹתִיּוֹת ׳רֹאשׁ־בַּיִת׳, כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּתִּקּוּנֵי זֹהַר (תִּקּוּן ג, יח:), כִּי עִקַּר קִיּוּם הַתּוֹרָה הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת מְחִצּוֹת הַבַּיִת, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת הַמֹּחִין הַנַּ״ל, בְּחִינַת (מִשְׁלֵי כד, ג): ״בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָיִת״. וְעַל־כֵּן בְּרֵאשִׁית הוּא בְּחִינַת טָעֲמִים, נְקֻדּוֹת, תָּגִין, אוֹתִיּוֹת, בְּחִינַת תְּלָת גְּוָנִין דְּעִיָּנָא וּבַת עַיִן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּהַתּוֹרָה לְהַמְשִׁיךְ הַשְׁגָּחָה׳ בְּסִימָן יג), כִּי עִקַּר קִיּוּם הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי שְׁמִירַת הָעֵינַיִם, עַל־יְדֵי הַמְּחִצּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת בַּיִת, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן הַצַּדִּיקִים שֶׁשָּׁמְרוּ הֵיטֵב מְחִצּוֹת מֹחַ הַקָּדוֹשׁ וְזוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ תִּקּוּן הַמֹּחִין לְכָל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת תִּקּוּן הַמְּחִצּוֹת פְּרוּסוֹת כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן הֵם נִקְרָאִים גּוֹדְרֵי גָּדֵר וְעוֹמְדִים בַּפֶּרֶץ, כִּי זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן, לְתַקֵּן פְּרִצוֹת מְחִצּוֹת הַמֹּחִין וְלִגְדֹּר גָּדֵר, לְשָׁמֹר גְּדֵרֵי וּמְחִצּוֹת הַמֹּחִין שֶׁל יִשְׂרָאֵל מֵעַתָּה שֶׁלֹּא יֵפְגְּמוּ עוֹד, וְעִקַּר הַתִּקּוּן נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ כַּנַּ״ל. וּלְהֵפֶךְ עַל־יְדֵי מְפָרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר, שֶׁהֵם בְּחִינַת נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, עַל יָדָם נִתְקַלְקֵל

הַמְדַמֶּה וְנִתְקַלְקֵל הָאֱמוּנָה, וְנִתְקַלְקְלִין חַס וְשָׁלוֹם כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, וְאָז מִמֵּילָא מִתְקַלְקְלִין מְחִצּוֹת הַמַּחִין וְכַנַּ״ל.

וְזֶה שֶׁהוֹכִיחַ יְחֶזְקֵאל אֶת נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר (בְּסִימָן יג, ג): **הוֹי עַל הַנְּבִיאִים הַנְּבָלִים וְכוּ׳, כְּשֻׁעָלִים בָּחֳרָבוֹת נְבִיאֵיךְ יִשְׂרָאֵל הָיוּ, לֹא עֲלִיתֶם בַּפְּרָצוֹת וַתִּגְדְּרוּ גָּדֵר עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳.** כִּי עַל־יְדֵי הַנְּבִיאֵי שֶׁקֶר, בְּחִינַת מַנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר, נִתְקַלְקְלִין בְּחִינַת הַגְּדָרִים וְהַמְּחִצּוֹת שֶׁהֵם מְחִצּוֹת הַמַּחִין שֶׁמְּשָׁם כָּל הַפְּגָמִים כַּנַּ״ל. וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם: **יַעַן וּבְיַעַן הִטְעוּ אֶת עַמִּי וְכוּ׳, וְהוּא בֹּנֶה חַיִל וְהֵמָּה טָחִים אֹתוֹ תָּפֶל וְכוּ׳, וְהִנֵּה נָפַל הַקִּיר וְכוּ׳.** כִּי עִקַּר פְּגַם נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר שֶׁפּוֹגְמִין בְּכָל הַבְּחִינוֹת הַנַּ״ל, הוּא בְּחִינַת פְּגַם הַקִּירוֹת וְהַמְּחִצּוֹת שֶׁהֵם מְחִצּוֹת הַמַּחִין, שֶׁהָיוּ צְרִיכִין לִגְדֹּר גָּדֵר וְלַעֲמֹד בַּפֶּרֶץ לְתַקֵּן מְחִצּוֹת הַמַּחִין עַל־יְדֵי נְבוּאַת אֱמֶת כַּנַּ״ל, וְהֵם בְּהֶפֶךְ מִזֶּה, כִּי פָּגְמוּ בְּכָל זֶה וְהוֹסִיפוּ קִלְקוּלִים וּפְרָצוֹת וְחָרְבוֹת בִּמְחִצּוֹת הַמַּחִין וְכַנַּ״ל. וְכֵן בְּקַפִּיטֶל כ״ב שֶׁמּוֹכִיחַ שָׁם גַּם־כֵּן נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: **קֶשֶׁר נְבִיאֶיהָ בְּתוֹכָהּ,** אָמַר שָׁם גַּם כֵּן: **וָאֲבַקֵּשׁ מֵהֶם אִישׁ גֹּדֵר גָּדֵר וְעֹמֵד בַּפֶּרֶץ,** הַיְנוּ כַּנַּ״ל. וּלְהֶפֶךְ בְּצַדִּיקֵי אֱמֶת כְּתִיב (יְשַׁעְיָה נח, יב): ״וְקָרָא לְךָ גֹּדֵר פָּרֶץ״, הַיְנוּ כַּנַּ״ל, נִמְצָא, **כְּפִיסִין** - מְרַמֵּז עַל קוֹל הַתּוֹכָחָה שֶׁל הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת, כַּנַּ״ל.

לְבֵנִים - זֶה בְּחִינַת הַחֶסֶד הַנִּפְעָל שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי הַתּוֹכָחָה שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל, בְּחִינַת ׳מוֹשְׁכִין עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד׳ הַמְבֹאָר שָׁם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָעֲוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לִזְכֻיּוֹת וְנוֹתְנִין רֵיחַ טוֹב, בְּבְחִינַת ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״ כַּנַּ״ל, שֶׁכָּל זֶה בְּחִינַת לַבְּנוּנִית, בְּחִינַת לְבֶן הַחֶסֶד, בְּחִינַת (שָׁם א, יח): ״אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ״, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר שְׁלֵמוּת הַתִּקּוּן כַּמּוּבָן בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁאָז יִתְתַּקֵּן כָּל הַקִּלְקוּלִים הַנַּ״ל וְאָז יִהְיוּ מְחִצּוֹת הַמַּחִין מְתֻקָּנִים בִּשְׁלֵמוּת כַּנַּ״ל, וּמִשָּׁם מַמְשִׁיכִין תִּקּוּן הַמְּחִצָּה הַנַּ״ל לְבֶטֶל הֶזֵּק רְאִיָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּטוּל פְּגַם תַּאֲוַת נְאוּף, נִמְצָא שֶׁרָמַז הַתָּנָא בְּאֵלּוּ הַתְּבוֹת גְּוִיל, **גְּזִית, כְּפִיסִין, לְבֵנִים,** בְּחִינַת תִּקּוּן הַמְּחִצָּה בְּשָׁרְשָׁהּ, כַּנַּ״ל:

ה. **וְעַל־כֵּן** בִּלְעָם שֶׁהוּא עִקַּר הָרַע־עַיִן, כִּי הָיָה שָׁטוּחַ בְּזִמָּה מְאֹד כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן כְּשֶׁהָלַךְ נֶגֶד יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר שָׁם (בְּמִדְבַּר כב): **וַיַּעֲמֹד מַלְאַךְ ה׳ בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים גָּדֵר מִזֶּה וְגָדֵר מִזֶּה, וַתֵּרֶא וְכוּ׳ וַתִּלָּחֵץ אֶל הַקִּיר, וַתִּלְחַץ אֶת רֶגֶל בִּלְעָם אֶל הַקִּיר - כִּי הַמַּלְאַךְ ה׳ רָאָה שֶׁרוֹצֶה לִפְגֹּם, חַס וְשָׁלוֹם, מְחִצּוֹת הַמַּחִין הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת גְּדָרִים וּמְחִצּוֹת גְּדוֹלוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוָה זאת, כִּי הוּא רָצָה לְהַכְנִיס בָּהֶם תַּאֲוַת נאוף, שֶׁזֶּה הָיָה עִקַּר כַּוָּנָתוֹ הָרָעָה כַּאֲשֶׁר הָיָה בַּסּוֹף, וְהֶרְאָה לוֹ הַמַּלְאָךְ וְעִכְּבוֹ בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ גָּדֵר מִזֶּה וְגָדֵר מִזֶּה עַד שֶׁנִּלְחַץ אֶל קִיר הַגָּדֵר וְהַמְּחִצָּה, לְהַרְאוֹת לוֹ שֶׁגְּדָרִים וּמְחִצּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל קַיָּמִים וַחֲזָקִים מְאֹד, וּבְוַדַּאי יִשָּׁאֲרוּ בְּקַרְשָׁתָם, כִּי בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב** (שִׁיר־הַשִּׁירִים ז, ג): ״סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים״, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סַנְהֶדְרִין לז.) שֶׁהֵם גְּדוּרִים בְּסִיָּג שֶׁל שׁוֹשַׁנִּים, כַּמּוּבָא בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י שָׁם: ״הֲרֵי חָתָן נִכְנָס לְחֻפָּה וְכוּ׳ בָּא לְזַקֵּק לָהּ, אָמְרָה לוֹ: טִפַּת דָּם כְּחַרְדָּל רָאִיתִי, הֲרֵי הוֹפֵךְ פָּנָיו לְצַד אַחֵר׳ וְכוּ׳.

כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁבְּרִשְׁעָתוֹ הַגְּדוֹלָה קִלְקֵל וְהִזִּיק לְכַמָּה נְפָשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְפַּסּוּ בְּתַאֲוָה זאת - עַל־יְדֵי עֹצֶם רִשְׁעָתוֹ וַעֲצָתוֹ הָרָעָה שֶׁהֵסִיתָם לְהַפְקִיר בְּנוֹתֵיהֶם בְּהֶפְקֵרוּת גָּדוֹל כָּל־כָּךְ שֶׁאֵין נִמְצָא בָּעוֹלָם, כַּמּבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, אֲבָל סוֹף כָּל סוֹף תִּפֵּחַ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ וְהִ׳ הֵפִיר עֲצָתוֹ, כִּי פִּינְחָס עָמַד בַּפֶּרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב** (תְּהִלִּים קו, ל): ״וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה״, וְהִמְשִׁיךְ תִּקּוּן הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה לֹא דַּי שֶׁיְּחַזִּיר וְיָקִיא כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלַע עַל־יְדֵי פְּגַם הַנַּאוּף שֶׁלּוֹ שֶׁהִכְנִיס בָּעוֹלָם, אַף גַּם יִהְיֶה מְכֻרָּח לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא עַצְמוּת חִיּוּתוֹ מִמָּשׁ, עַד שֶׁיִּהְיוּ נִמְשָׁכִין כָּל הַתִּקּוּנִים הַמְבֹאָרִים שָׁם שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הַכֹּל, וּמְחִצּוֹת וּגְדָרִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ נִשְׁאָרִין בִּשְׁלֵמוּת, וְעַל־כֵּן הֶרְאָה לוֹ גֶּדֶר מִזֶּה וְגָדֵר מִזֶּה וְכַנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת (בְּמִדְבַּר כב, כח): **כִּי הִכִּיתַנִי זֶה שָׁלֹשׁ רְגָלִים,** וּפֵרֵשׁ רַשׁ״י: ׳רָמַז לוֹ אַתָּה מְבַקֵּשׁ לַעֲקֹר אֻמָּה הַחוֹגֶגֶת שְׁלֹשָׁה רְגָלִים בְּשָׁנָה׳. כִּי שְׁלֹשָׁה רְגָלִים הֵם בְּחִינַת הַשָּׁלֹשָׁה מֹחִין, (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן א׳ בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא), שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמְּחִצּוֹת פְּרִיסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוָתוֹ הָרָעָה שֶׁלֹּא תִּשְׁלֹט עַל יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן רָמַז לוֹ מְצֻוַּת שָׁלֹשׁ רְגָלִים דַּיְקָא.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת שַׁהֲפִים בְּקַרְקַע הֲלָכָה ה חֹשֶׁן מִשְׁפָּט קסה

וְזֶהוּ (שם כד, ב): **וַיַּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לִשְׁבָטָיו וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹקִים,** וּפֵרַשׁ רַשׁ"י: רָאָה שֶׁאֵין פְּתָחֵיהֶן מְכֻוָּנִין וְכוּ', עָלָה בְלִבּוֹ שֶׁלֹּא לְקַלְלָם, כִּי כָּל כַּוָּנָתוֹ הָרָעָה לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, חַס וְשָׁלוֹם, הָיָה עַל־יְדֵי פְּגַם הָרְאִיָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם הַמְּחִצּוֹת וְכַנַּ"ל. וְעַל־כֵּן אָמַר אָז: **מַה טֹּבוּ אׇהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל,** וּפֵרַשׁ רַשׁ"י גַּם־כֵּן עַל שֶׁאֵין פְּתָחֵיהֶן מְכֻוָּנִין, הַיְנוּ כַּנַּ"ל. וְעַיֵּן מִזֶּה לְעֵיל בְּהִלְכוֹת נִזְקֵי שְׁכֵנִים הֲלָכָה ד':

ו. **וְעַל־כֵּן** הִזְכִּיר הַתַּנָּא בְּפֵרוּשׁ כַּמָּה טְפָחִים נוֹתֵן כָּל אֶחָד עַל הַמְּחִצָּה, לְרַמֵּז, שֶׁעִקַּר תִּקּוּן הַמְּחִצָּה לְהַצִּיל מֵהַזִּק רְאִיָּה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית שֶׁנַּעֲשָׂה עַל־יְדֵי כָּל הַבְּחִינוֹת הַנַּ"ל שֶׁהֵם בְּחִינַת גְּוִיל גְּזִית וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן הִזְכִּיר הַטְּפָחִים, זֶה בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית שֶׁכָּלוּל מִשִּׁשָּׁה טְפָחִים, כַּמְבאָר בְּסִימָן ס"ג. וְעַל־כֵּן פֵּרַט אַרְבָּעָה מִינֵי מְחִצּוֹת שֶׁמַּצִּילִין מֵהַזִּק רְאִיָּה, כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בְּחִינוֹת, טְעָמִים נְקֻדּוֹת תָּגִּים אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּלָת גְּוָנִין דְּעִינָא וּבַת עַיִן. וְעַל־כֵּן הַתְּחִיל מִמְּחִצָּה שֶׁל שִׁשָּׁה טְפָחִים וְסִיֵּם בְּמְחִצָּה שֶׁל שִׁשָּׁה טְפָחִים, כִּי בָּהֶם כְּלוּלִים כָּל הַמְּחִצּוֹת לְהַצִּיל מֵהַזִּק רְאִיָּה, שֶׁהֵם בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית כַּנַּ"ל, כִּי תִּקּוּן הַבְּרִית כָּלוּל בִּבְחִינַת שִׁשָּׁה טְפָחִים כַּנַּ"ל, כַּמְבאָר שָׁם בַּסִּימָן הַנַּ"ל, אֲבָל אֵלּוּ הַשִּׁשָּׁה טְפָחִים עִקָּרָם הֵם בְּחִינַת שִׁלְשָׁה טְפָחִים, רַק שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם כָּלוּל מִשְּׁנַיִם, כַּמְבאָר שָׁם הֵיטֵב, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה ו, ב): "בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם" וְכוּ', וְעַל־כֵּן כְּלַל הַתִּקּוּנִים שֶׁל תִּקּוּן הַבְּרִית כָּלוּל מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים עַד שִׁשָּׁה טְפָחִים. וְעַל־כֵּן הִזְכִּיר הַתַּנָּא הַמְּחִצּוֹת שֶׁשְּׁעוּרָם מִשְּׁלֹשָׁה עַד שִׁשָּׁה טְפָחִים וְכַנַּ"ל:

הֲלָכָה ה

א. **עַל־פִּי** הַתּוֹרָה כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם וְכוּ' בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ז', עַיֵּן שָׁם כָּל הַתּוֹרָה. וּמְבאָר שָׁם, שֶׁצָּרִיךְ כָּל אָדָם לַעֲסֹק בִּישׁוּב הָעוֹלָם, דְּהַיְנוּ לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם, שֶׁיּוֹדִיעַ וְיַזְכִּיר כָּל אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ אֶת הַתַּכְלִית הַנִּצְחִי, שֶׁלֹּא בָּא לָזֶה הָעוֹלָם בִּשְׁבִיל הַתַּאֲוֹות, חַס וְשָׁלוֹם, וְלִדְאֹג וְלַחְשֹׁב בְּכָל עֵת עַל הַפַּרְנָסָה וְכוּ', רַק כָּל בִּיאָתוֹ לָזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר הוּא רַק לְהַכִּיר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי תּוֹרָה וּמִצְוֹת וְכוּ', וְזֶה עִקַּר הַחֲלִיפוּת וְהַהַשְׁאָרָה שֶׁל הָאָדָם לְאַחַר מִיתָתוֹ וְכוּ', כִּי צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהָאִיר הַדַּעַת בְּבָנִים וְתַלְמִידִים וְכוּ', ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב.

וּמְבאָר שָׁם, שֶׁזֶּה שֶׁעוֹסֵק לְהָאִיר הַדַּעַת בַּחֲבֵרוֹ וְתַלְמִידָיו צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בְּחִינַת שְׁתִיקָה, שֶׁיִּשְׁתֹּק בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיךְ לִשְׁתֹּק, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכְנֹס בְּקֻשְׁיוֹת וְתֵרוּצִים שֶׁהֵם לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, שֶׁאֵין הַזְּמַן מַסְפִּיק לְבָאֵר הַקֻּשְׁיוֹת וְהַתֵּרוּצִים שֶׁיֵּשׁ שָׁם וְכוּ', שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (אבות א): "עֲשׂוֹ סְיָג לַתּוֹרָה", בְּחִינַת (שם ג, יג): "סְיָג לַחָכְמָה שְׁתִיקָה" וְכוּ', ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

ב. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁהֶחְמִירוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל מְאֹד עַל הַזֵּז רְאִיָּה, כַּמְבאָר בְּשֻׁלְחָן־עָרוּךְ (חשן־משפט סימן קנז, סעיף י) הַרְבֵּה דִּינִים בָּזֶה, שֶׁהַשְּׁתָפִין שֶׁחָלְקוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה בֵּינֵיהֶם גָּבְהַּ אַרְבַּע אַמּוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל זֶה עַל זֶה, כִּי עִקַּר הַזִּק רְאִיָּה שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַרְעָ־עַיִן, כָּל יְנִיקָתוֹ נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁלֹּא נִזְהַר לְצַמְצֵם דַּעְתּוֹ בִּבְחִינַת שְׁתִיקָה, לְבִלְי לִכְנֹס בְּקֻשְׁיוֹת וְתֵרוּצִים שֶׁאֵסוּר לוֹ לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶם לְפִי בְּחִינָתוֹ, כִּי "עֵינַיִם עַל שֵׁם הַחָכְמָה נֶאֱמַר", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית ג, ז): "וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (קהלת א, טז): "וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חָכְמָה וָדָעַת", וְעַל־כֵּן כְּשֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּדַעְתּוֹ בְּמָה שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת - זֶה בְּחִינַת רַע־עַיִן.

כִּי גַּם הָרַע־עַיִן בְּעַצְמוֹ, מַה שֶּׁעֵינוֹ רָעָה בְּשֶׁל חֲבֵרוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲשִׁירוּת אוֹ אִיזֶה כְּלִי וְחֵפֶץ נָאֶה וְכַדּוֹמֶה, גַּם זֶה נִמְשָׁךְ רַק מִבְּחִינַת רִבּוּי הַקֻּשְׁיוֹת הַנַּ"ל שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּמָה שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת, כִּי אִם הָיָה לוֹ מְחִצָּה בְּדַעְתּוֹ לְבִלְי לִכְנֹס לְהִסְתַּכֵּל וְלַחְקֹר בְּמָה שֶׁמֻּפְלָא מִמֶּנּוּ, רַק לְהַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה כִּי צַדִּיק ה' וּדְרָכָיו יְשָׁרִים וּנְכוֹנִים מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים צב, טז): "לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר ה' צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ", וּכְתִיב (דברים לב, ד): "אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל" וְכוּ', בְּוַדַּאי לֹא הָיָה לוֹ שׁוּם עַיִן רָעָה בְּשֶׁל חֲבֵרוֹ כְּלָל, כִּי מִי יָבוֹא אַחַר הַמֶּלֶךְ - מַלְכּוֹ שֶׁל עוֹלָם יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ אֱמֶת וְיָשָׁר, וְהִשְׁפִּיעַ לָזֶה אֵלּוּ הַכֵּלִים וְהַבְּגָדִים וְהַחֲפָצִים וְכוּ', וּמַה לוֹ לְהִסְתַּכֵּל עַל זֶה כְּלָל, מֵאַחַר שֶׁהַכֹּל עַל־יְדֵי הַשְׁגָּחָתוֹ וּמִשְׁפָּטוֹ הָאֱמֶת.

וְזֶה דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְקַשֵּׁר וְבוּלוֹן לְיִשָּׂשכָר שֶׁעָסַק בַּתּוֹרָה, כִּי עַל־יְדֵי תּוֹרָתוֹ שֶׁל יִשָּׂשכָר - הָיָה כֹּחַ לִזְבוּלוֹן לַעֲשׂוֹת גֵּרִים עַל־יְדֵי הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן, בְּחִינַת "שְׂמַח זְבוּלֻן וְכוּ', וְיִשָּׂשכָר וְכוּ', עַמִּים הַר יִקְרָאוּ", הֵינוּ גֵּרִים כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ **טוֹב תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ שֶׁיִּגִיעַת שְׁנֵיהֶם מְשַׁכַּחַת עָוֹן** - דְּהַיְנוּ בְּחִינַת גֵּרִים וּבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה - שְׁנִשְׁכָּח וְנִתְבַּטֵּל הֶעָוֹן וְהַקְּלָפָה וְחִיּוּרִים הַנִּיצוֹצוֹת אֶל הַקְּדֻשָּׁה, וְזֶה דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה עִם הַדֶּרֶךְ אֶרֶץ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא נַעֲשִׂין גֵּרִים, כַּנַּ"ל:

ד. **נִמְצָא**, שֶׁעִקַּר תִּקּוּן הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַמְשָׁכַת שָׁלוֹם כַּנַּ"ל, וְזֶהוּ בְּחִינַת שֻׁתָּפוּת, כִּי זֶהוּ עִקַּר בְּחִינַת הַשֻּׁתָּפוּת, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן שֶׁהוּא בְּחִינַת גֵּרִים, הוּא עַל־יְדֵי הִתְנוֹצְצוּת הַנְּשָׁמוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת זִוּוּג הַנְּשָׁמוֹת - שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נוֹלְדִין נְשָׁמוֹת הַגֵּרִים כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן לִפְעָמִים אִי אֶפְשָׁר לְהָרִים וּלְהַעֲלוֹת הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן כִּי אִם עַל־יְדֵי שֶׁמִּתְקַשְּׁרִים וּמִשְׁתַּתְּפִים יַחַד שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים, וְעַל־יְדֵי שֻׁתָּפוּת שֶׁלָּהֶם מִתְקַשְּׁרִים גַּם נְשָׁמוֹתֵיהֶם וּמְאִירִין זֶה לָזֶה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לְהָרִים בְּיוֹתֵר אֶת הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן שֶׁהוּא בְּחִינַת גֵּרִים, כִּי עִקַּר הַגֵּרִים נִתְהַוִּין עַל־יְדֵי בְּחִינָה זוֹ, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּבָא מְצִיעָא קה.): 'מַזָּלָא דְּבֵי תְּרֵי עָדִיף' (מַזָּל שֶׁל שְׁנֵי אֲנָשִׁים מְאֻחָדִים הוּא מְעֻלֶּה בְּיוֹתֵר) - 'מַזָּל' זֶה בְּחִינַת שֹׂרֶשׁ הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבְּמַחֲשָׁבָה תְּחִלָּה, בְּחִינַת "וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן" - 'מִן לְבוּנָא דְּמֹחָא' (מֵהַלְּבוּנִית שֶׁבְּמֹחַ) (זֹהַר פִּנְחָס רַעְיָא מְהֵימְנָא רלה:), שֶׁשָּׁם שֹׂרֶשׁ הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבְּמַחֲשָׁבָה תְּחִלָּה, וְזֶה בְּחִינַת מַזָּל, וְזֶהוּ מַזָּלָא דְּבֵי תְּרֵי עָדִיף - מַחֲמַת שֶׁמִּתְקַשְּׁרִים וּמִזְדַּוְּגִים יַחַד נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נוֹלָדִים נִשְׁמוֹת הַגֵּרִים, שֶׁעִקַּר תִּקּוּן הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן עַל־יְדֵי בְּחִינָה זוֹ כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין קִנְיָן אֶל הַשֻּׁתָּפוּת כְּדֵי לְהַעֲלוֹת הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁבְּהַמַּשָּׂא־וּמַתָּן שֶׁמִּשְׁתַּתְּפִים עֲבוּרוֹ לִבְחִינַת פְּנִימִיּוּת הַבְּגָדִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּבוֹד וְכוּ', כַּנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְקַיֵּם הַשֻּׁתָּפוּת. כִּי גַּם הַשֻּׁתָּפוּת שֶׁבְּמַשָּׂא־וּמַתָּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְשָׁכַת שָׁלוֹם כַּנַּ"ל, אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִתְקַיֵּם כִּי אִם עַל־יְדֵי הַקִּנְיַן־סוּדָר, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲלִיַּת הַכָּבוֹד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַשָּׁלוֹם וְנִתְבַּטֵּל הַשֶּׁקֶר וְכוּ', כַּנַּ"ל. כִּי מֵאַחַר שֶׁהַשֻּׁתָּפוּת בְּשָׁבִיל מַשָּׂא־וּמַתָּן שֶׁנִּמְשָׁךְ מִמַּחֲלֹקֶת - אֵין לוֹ קִיּוּם בִּדְבָרִים בְּעָלְמָא, כִּי יָכוֹל לְהִתְבַּטֵּל הַשֻּׁתָּפוּת וּלְהִתְחַלֵּק מֵאַחַר שֶׁעִקַּר הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן נִמְשָׁךְ מִמַּחֲלֹקֶת וְכַנַּ"ל, עַל־כֵּן צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת קִנְיָן כְּמוֹ הַקִּנְיָן שֶׁל כָּל דָּבָר כְּשֶׁקּוֹנִין אוֹתוֹ, דְּהַיְנוּ קִנְיַן־סוּדָר שֶׁהוּא עִקַּר הַקִּנְיָן בְּכָל הַדְּבָרִים, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּדֵּל הַכָּבוֹד כַּנַּ"ל, וְנִמְשָׁךְ שָׁלוֹם וַאֲזַי אֵין שׁוּם חֶזְרָה כַּנַּ"ל, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַמְשָׁכַת שָׁלוֹם. וְזֶה עִקַּר הַשֻּׁתָּפוּת בְּשָׁבִיל לְהַמְשִׁיךְ שָׁלוֹם, שֶׁעִקַּר תִּקּוּן הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן עַל־יְדֵי־זֶה, כַּנַּ"ל:

הֲלָכָה ג

אֵין הַשֻּׁתָּפוּת נִגְמֶרֶת בְּדִבָּרִים אֶלָּא בְּקִנְיָן וְכוּ'

(חֹשֶׁן מִשְׁפָּט, סִימָן קעו, סְעִיף א):

א. **עַל־פִּי הַתּוֹרָה הַמַּתְחִיל: "תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר" הַמְדַבֵּר מִתּוֹכָחָה בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא** (סִימָן ח), עַיֵּן שָׁם. **וְהַכְּלָל, שֶׁעַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ - מוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא כָּל חִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלָעָה עִם כָּל עַצְמוּת חִיּוּתָהּ מַמָּשׁ, כִּי זֹאת הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ עַד שֶׁהִיא מְכֻרַּחַת לִתֵּן הֶקָּאוֹת בִּבְחִינַת** (אִיּוֹב כ, טו) **"חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ" וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף, בְּחִינַת** (תְּהִלִּים עה, יג): **"אַתָּה פוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם" וְכוּ', עַיֵּן שָׁם כָּל הַמַּאֲמָר.**

וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְקוֹל הַנָּגוּן שֶׁיִּתְעֹר , שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִמְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא וּמַכְנִיעִין מִזּוֹנָא דְּגוּפָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵקֶב דְּסִטְרָא אָחֳרָא בִּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה, כו): **"וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו"; ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:**

ב. **וְזֶה בְּחִינַת מַשָּׂא וּמַתָּן, כִּי עַל־יְדֵי כָּל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן מְבָרְרִין וּמוֹצִיאִין נִיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת** (סִימָנִים לה, נד תִּנְיָנָא). **וְעַל־כֵּן כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת מַשָּׂא־וּמַתָּן בְּקֹרֶדְשָׁה - צָרִיךְ לְקַבֵּל כֹּחַ מֵהַתְּפִלָּה הַנַּ"ל שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁעַל יָדָהּ מוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא כָּל הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים כַּנַּ"ל. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל** (פְּסָחִים קיח.): **'קְשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם כְּקֶרִיעַת יַם סוּף'. כִּי לַעֲשׂוֹת מַשָּׂא־וּמַתָּן וּלְהַמְשִׁיךְ פַּרְנָסָה - הוּא קְרִיעַת יַם סוּף מַמָּשׁ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מַשָּׂא־וּמַתָּן וּלְהַמְשִׁיךְ פַּרְנָסָה כִּי אִם עַל־יְדֵי מַטֶּה עֹז הַנַּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה קְרִיעַת יַם סוּף, בִּבְחִינַת "אַתָּה פוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם", כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, עַיֵּן שָׁם.**

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת שֻׁתָּפִין הֲלָכָה ג

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

קצב

כִּי עִקַּר חֶסְרוֹן הַפַּרְנָסָה הוּא עַל־יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית, כַּיָּדוּעַ (סימן כג), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן - שֶׁנִּגְזַר עַל־יְדֵי־זֶה (בראשית ג, יז): "בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה". כִּי בְּהַמַּשָּׂא־וּמַתָּן וְהַפַּרְנָסָה יֵשׁ נִיצוֹצוֹת קְדוֹשִׁים גְּבוֹהִים מְאֹד, וְעַל־יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית אֲזַי יוֹנֵקֶת הַסִּטְרָא־אָחֳרָא מֵהֶם כַּנַּ"ל בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, וַאֲזַי קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו מְאֹד, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַמְשִׁיךְ פַּרְנָסָה כִּי אִם עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל שֶׁהִיא בְּבְחִינַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל יָדָהּ מוֹצִיאִין מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא כָּל הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשָׁה שֶׁבָּלְעָה כַּנַּ"ל, שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף כַּנַּ"ל, שֶׁזָּכוּ אָז לַעֲשִׂירוּת גָּדוֹל, שֶׁהוּא בִּזַּת הַיָּם. וְכָל זֶה עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְעוֹרֵר אָז מַטֵּה עֹז הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַסִּטְרָא־אָחֳרָא הֵקִיאָה כָּל הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשָׁה שֶׁבָּלְעָה. וְאֵלּוּ הַנִּיצוֹצוֹת הֵם בְּחִינַת עֲשִׂירוּת דִּקְדֻשָּׁה - שֶׁשָּׁם כָּל נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (בסימן נו "בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים", וּבְמָקוֹמוֹת אֲחֵרִים). נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הַפַּרְנָסָה אֵי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ כִּי אִם עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת גְּבוּרַת גְּשָׁמִים שֶׁמַּזְכִּירִין בִּבְרָכַת 'אַתָּה גִּבּוֹר', כִּי הַגְּשָׁמִים הֵם בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה וְהֵם נִמְשָׁכִין לְעוֹלָם עַל־יְדֵי גְּבוּרוֹת דַּיְקָא, בְּחִינַת גְּבוּרַת גְּשָׁמִים, הַיְנוּ עַל־יְדֵי תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת בְּרָכַת אַתָּה גִּבּוֹר, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה בִּבְחִינַת גְּבוּרָה וְדִין, שֶׁשָּׁם מַזְכִּירִין גְּשָׁמִים וּפַרְנָסָה כְּמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִין שָׁם: **מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם, מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד** וכו'. כִּי עַל־יְדֵי תְּפִלָּה הַנַּ"ל, שֶׁהִיא מַטֵּה עֹז, נַעֲשִׂין רְעָמִים, כַּמְבֹאָר הֵיטֵב שָׁם, וְהָרְעָמִים הֵם בִּשְׁבִיל הַגְּשָׁמִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת פַּרְנָסָה שֶׁנִּמְשֶׁכֶת גַּם־כֵּן עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ"ל כַּנַּ"ל.

כִּי הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא צְרִיכָה לְהַחֲזִיר וּלְהָקִיא עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין הַנַּ"ל בִּבְחִינַת "חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ", כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, אֵלּוּ הַנִּיצוֹצוֹת הֵם בְּחִינַת פַּרְנָסָה וַעֲשִׂירוּת שֶׁנִּקְרָאִין חַיִל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ח, יח): **וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הַנֹּתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חָיִל** - כִּי הַחַיִל שֶׁהוּא הָעֲשִׂירוּת וְהַפַּרְנָסָה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי כֹּחַ וּגְבוּרָה, הַיְנוּ עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל שֶׁעַל יָדוֹ הַסִּטְרָא־אָחֳרָא מְקִיאָה הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה. בִּבְחִינַת "חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ" כַּנַּ"ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת פַּרְנָסָה וַעֲשִׂירוּת שֶׁנִּקְרָא חַיִל כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ **כִּי הוּא הַנֹּתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חָיִל** - 'כֹּחַ' דַּיְקָא, כַּנַּ"ל:

ג. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת שֻׁתָּפוּת שֶׁמִּשְׁתַּתְּפִין שְׁנֵיהֶם יַחַד בְּאֵיזֶה מַשָּׂא־וּמַתָּן וּפַרְנָסָה, כִּי מַזָּלָא דְּבֵי תְּרֵי עָדִיף, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בבא מציעא קה.). כִּי מֵחֲמַת שֶׁעַשִּׂית הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן הוּא בְּחִינַת מִלְחָמָה גְּדוֹלָה, וְכַמְבֹאָר בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (בסימן רפ) עַל פָּסוּק "כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה", שֶׁהַמַּשָּׂא־וּמַתָּן נִקְרָא מִלְחָמָה, הַיְנוּ כַּנַּ"ל, כִּי צְרִיכִין אָז מִלְחָמָה גְּדוֹלָה לִלְחֹם עִם בְּחִינַת הַמַּטֶּה־עֹז הַנַּ"ל. לְהוֹצִיא הַחַיִל וְהָעֲשִׁירוּת מֵעִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, וְעַל־כֵּן מֵחֲמַת שֶׁהַמַּשָּׂא־וּמַתָּן הוּא בְּחִינַת מִלְחָמָה גְּדוֹלָה, עַל־כֵּן עַל־פִּי רֹב כָּל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן וְהַמַּלְאכוֹת הַגְּדוֹלִים אֵינָם נַעֲשִׂים עַל־יְדֵי אָדָם אֶחָד כִּי אִם עַל־יְדֵי שֻׁתָּפוּת וְהִתְחַבְּרוּת כַּמָּה אֲנָשִׁים שֶׁמִּתְחַבְּרִין יַחַד, כִּי צְרִיכִין כַּמָּה אֲנָשִׁים שֶׁיִּתְחַבְּרוּ לְנַצֵּחַ הַמִּלְחָמָה הַזֹּאת - לְהוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא כָּל נִיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים עַל־יְדֵי הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן, כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה, לִפְעָמִים חַס וְשָׁלוֹם נוֹפֵל לְתַאֲוַת מָמוֹן עַל־יְדֵי הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן, וַאֲזַי הַסִּטְרָא־אָחֳרָא בּוֹלַעַת עוֹד נִיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים בְּיוֹתֵר, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־כֵּן "טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד שֶׁאִם יִפֹּלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ" (קהלת ד, י), כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם, שֶׁמִּקְרֶא זֶה נֶאֱמַר עַל מַשָּׂא־וּמַתָּן גַּם־כֵּן, שֶׁטּוֹבִים הַשְּׁנַיִם וכו', הַיְנוּ כַּנַּ"ל:

ד. **וְעִקָּר** שֹׁרֶשׁ הַשֻּׁתָּפוּת דִּקְדֻשָּׁה נִמְשָׁךְ מִשֻּׁתָּפוּת יְשׁוֹשְׁכַר וּזְבוּלוּן, שֶׁעָשׂוּ שְׁנֵיהֶם שֻׁתָּפוּת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁאֶחָד יַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְהַשֵּׁנִי יַעֲסֹק בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן וִיפַרְנֵס אֶת אָחִיו, וְזֶה עִקַּר הַשֻּׁתָּפוּת דִּקְדֻשָּׁה, כִּי זֶה עִקַּר תִּקּוּן הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן כְּשֶׁזּוֹכִין לַעֲסֹק בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן לְהַחֲזִיק אֶת הַתַּלְמִיד־חָכָם הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדָה בָּאֱמֶת - לְפַרְנְסוֹ וְלִתֵּן לְתוֹךְ פִּיו כָּל הִצְטָרְכוּתוֹ, כִּי אָז בְּוַדַּאי יִזְכֶּה לְנַצֵּחַ אֶת הַמִּלְחָמָה לִגְמֹר הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה וְיַעֲשֶׂה תִּקּוּנִים גְּדוֹלִים עַל־יְדֵי הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן בְּעַצְמוֹ, כִּי יִזְכֶּה לְהוֹצִיא כָּל נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה עַל־יְדֵי הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן, כַּנַּ"ל.

כִּי בִּשְׁעַת הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן צָרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַמַּטֵּה־עֹז הַנַּ"ל שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ וכו', כַּנַּ"ל, וְעִקַּר כֹּחַ וּגְבוּרָה שֶׁל הַמַּטֵּה־עֹז הַנַּ"ל הוּא עַל־יְדֵי הַתַּלְמִיד־חָכָם הָאֱמֶת הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִקָּבֵל כֹּחַ וּגְבוּרָה לְהוֹצִיא הַנִּיצוֹצוֹת בִּשְׁעַת הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן עַל־יְדֵי הַמַּטֵּה־עֹז הַנַּ"ל, בִּבְחִינַת (תהלים קי, ב): "מַטֵּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח ה' מִצִּיּוֹן" - 'מִצִּיּוֹן' דַּיְקָא,

כִּי צִיּוֹן נִקְרָאִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אֲמִתִּיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פז, ב): "אֹהֵב ה' שַׁעֲרֵי צִיּוֹן". וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת ח.): 'שְׁעָרִים הַמְצַיְּנִים בַּהֲלָכָה' וְכוּ'. וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם בְּמִקְרָא זֶה בְּעַצְמוֹ (תְּהִלִּים קי, ב): "מַטֵּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח ה' מִצִּיּוֹן", בְּזְכוּת מַעֲשִׂים טוֹבִים הַמְצַיְּנִים בְּיָדְךָ וְכוּ'. נִמְצָא, מִי שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת מַשָּׂא-וּמַתָּן בְּקֹדֶשׁ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת שֻׁתָּפוּת עִם תַּלְמִיד-חָכָם, דְּהַיְנוּ לְהַחֲזִיק אוֹתוֹ וְעַל-יְדֵי-זֶה יִקַּבֵּל כֹּחַ, בְּחִינַת מַטֵּה-עֹז, לְנַצֵּחַ הַמִּלְחָמָה, לְבָרֵר כָּל הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁבְּמַשָּׂא-וּמַתָּן וְלֹא יִהְיֶה נִשְׁאָר שָׁקוּעַ שָׁם, חַס וְשָׁלוֹם.

וְעַל-כֵּן גַּם בִּשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם נִתְחַבְּרוּ יַחַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְלַחֵם עִם הַסִּטְרָא-אָחֳרָא עַל-יְדֵי מַטֵּה-עֹז הַנַּ"ל, כִּי רֹב הַמּוֹפְתִים עָשָׂה אַהֲרֹן בְּמַטֵּה עֹז הַנַּ"ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ז, ט): "וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַרְעֹה יְהִי לְתַנִּין". שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּלְחָמָה בְּמַטֵּה עֹז הַנַּ"ל, כְּמוֹ שֶׁמְּבָאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְזֶה הָעִנְיָן עָשָׂה אַהֲרֹן בְּמַטֵּהוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם פָּסוּק י): "וַיַּשְׁלֵךְ אַהֲרֹן אֶת מַטֵּהוּ", וְהַכֹּל בְּכֹחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ד, טז): "אַתָּה תִּהְיֶה לּוֹ לֵאלֹקִים" וְכוּ'. כִּי בְּכֹחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה עָשָׂה אַהֲרֹן מִלְחָמָה עִם הַמַּטֵּה-עֹז שֶׁהוֹצִיא עַל-יְדֵי-זֶה כָּל הַחִיּוּת וְהַנִּיצוֹצוֹת מֵהַסִּטְרָא-אָחֳרָא, כַּנַּ"ל, כִּי הוּא מִלְחָמָה גְּדוֹלָה וְאִי אֶפְשָׁר לְיָחִיד לְסַבֵּן עַצְמוֹ בְּמִלְחָמָה כָּזוֹ, כִּי אוּלַי יִבְלְעוּ אוֹתוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, רַק עַל-יְדֵי כֹּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הָיָה כֹּחַ לְאַהֲרֹן לְהַשְׁלִיךְ אֶת מַטֵּהוּ לִפְנֵי פַרְעֹה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִלְחָמָה הַנַּ"ל. וְגַם פִּינְחָס שֶׁעָשָׂה פְּלִילוֹת עִם קוֹנוֹ וְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַתְּפִלָּה-בְּבְחִינַת-דִּין הַנַּ"ל, הַכֹּל הָיָה עַל-יְדֵי כֹּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁצִּוָּהוּ בָּזֶה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל בְּגֶמָרָא סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק הַנִּשְׂרָפִין (פב.) שֶׁאָמַר לוֹ: 'קְרִיְינָא דְּאִיגַּרְתָּא אִיהוּ לִיהֱוֵי פַּרְוָונְקָא' (קוֹרֵא הָאִגֶּרֶת הוּא יִהְיֶה הַשָּׁלִיחַ לְקַיְּמָהּ):

ה. **וְזֶה** שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים לג, יח): **שְׂמַח זְבוּלֻן בְּצֵאתֶךָ וְיִשָּׂשכָר בְּאָהָלֶיךָ עַמִּים הַר יִקְרָאוּ שָׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי צֶדֶק** וְכוּ'. כִּי מִקְרָא זֶה שְׂמַח זְבוּלֻן דָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה עב, ה) עַל מַה שֶּׁהָיָה זְבוּלוּן עוֹסֵק בְּפַרְקְמַטְיָא וְנוֹתֵן לְתוֹךְ פִּיו שֶׁל יִשָּׂשכָר וְזֶהוּ שְׂמַח זְבוּלֻן - 'שְׂמַח' דַּיְקָא, כִּי עַל-יְדֵי מַשָּׂא-וּמַתָּן בְּקֹדֶשׁ כָּזוֹ שֶׁמַּחֲזִיק אֶת הַתַּלְמִיד-חָכָם, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֶה לְהוֹצִיא עַל-יְדֵי הַמַּטֵּה-עֹז כָּל נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה מִן הַסִּטְרָא-אָחֳרָא, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְשִׁיר וְנִגּוּן שֶׁיִּתְעַר לְעָתִיד, שֶׁאָז תִּגְדַּל הַשִּׂמְחָה מְאֹד, וְכַמְבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב עַד הַסּוֹף. וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן יג) שֶׁמַּשָּׂא-וּמַתָּן הוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּים פא, ג): "שְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תֹף", שֶׁהוּא בְּחִינַת מַשָּׂא-וּמַתָּן, הַיְנוּ כַּנַּ"ל. כִּי עַל-יְדֵי מַשָּׂא-וּמַתָּן, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְבָרְרִין הַנִּיצוֹצוֹת עַל-יְדֵי הַמַּטֶּה עֹז כַּנַּ"ל, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְשִׁיר וְנִגּוּן שֶׁיִּתְעַר לְעָתִיד, כַּנַּ"ל. עַל-יְדֵי-זֶה יְקַבֵּל כֹּחַ, בְּחִינַת מַטֵּה-עֹז, לְנַצֵּחַ הַמִּלְחָמָה, לְבָרֵר כָּל הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁבְּמַשָּׂא-וּמַתָּן וְלֹא יִהְיֶה נִשְׁאָר שָׁקוּעַ שָׁם, חַס וְשָׁלוֹם.

וְעַל-כֵּן גַּם בִּשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם נִתְחַבְּרוּ יַחַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְלַחֵם עִם הַסִּטְרָא-אָחֳרָא עַל-יְדֵי מַטֵּה-עֹז הַנַּ"ל, כִּי רֹב הַמּוֹפְתִים עָשָׂה אַהֲרֹן בְּמַטֵּה עֹז הַנַּ"ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ז, ט): "וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַרְעֹה יְהִי לְתַנִּין". שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּלְחָמָה בְּמַטֵּה עֹז הַנַּ"ל, כְּמוֹ שֶׁמְּבָאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְזֶה הָעִנְיָן עָשָׂה אַהֲרֹן בְּמַטֵּהוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם פָּסוּק י): "וַיַּשְׁלֵךְ אַהֲרֹן אֶת מַטֵּהוּ", וְהַכֹּל בְּכֹחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ד, טז): "אַתָּה תִּהְיֶה לּוֹ לֵאלֹקִים" וְכוּ'. כִּי בְּכֹחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה עָשָׂה אַהֲרֹן מִלְחָמָה עִם הַמַּטֶּה-עֹז שֶׁהוֹצִיא עַל-יְדֵי-זֶה כָּל הַחִיּוּת וְהַנִּיצוֹצוֹת מֵהַסִּטְרָא-אָחֳרָא, כַּנַּ"ל, כִּי הוּא מִלְחָמָה גְּדוֹלָה וְאִי אֶפְשָׁר לְיָחִיד לְסַבֵּן עַצְמוֹ בְּמִלְחָמָה כָּזוֹ, כִּי אוּלַי יִבְלְעוּ אוֹתוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, רַק עַל-יְדֵי כֹּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הָיָה כֹּחַ לְאַהֲרֹן לְהַשְׁלִיךְ אֶת מַטֵּהוּ לִפְנֵי פַרְעֹה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִלְחָמָה הַנַּ"ל. וְגַם פִּינְחָס שֶׁעָשָׂה פְּלִילוֹת עִם קוֹנוֹ וְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַתְּפִלָּה-בְּבְחִינַת-דִּין הַנַּ"ל, הַכֹּל הָיָה עַל-יְדֵי כֹּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁצִּוָּהוּ בָּזֶה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל בְּגֶמָרָא סַנְהֶדְרִין פֶּרֶק הַנִּשְׂרָפִין (פב.) שֶׁאָמַר לוֹ: 'קְרִיְינָא דְּאִיגַּרְתָּא אִיהוּ לִיהֱוֵי פַּרְוָונְקָא' (קוֹרֵא הָאִגֶּרֶת הוּא יִהְיֶה הַשָּׁלִיחַ לְקַיְּמָהּ):

ו. **וְזֶהוּ** מַה שֶּׁנִּפְסַק בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ: **אֵין הַשֻּׁתָּפוּת נִגְמָר בְּדִבָּרִים אֶלָּא בִּקְנָיָן, לְפִיכָךְ כָּל דָּבָר בְּפִי קִנְיָנוֹ** וְכוּ'; כִּי עִנְיַן קִנְיָן שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים הוּא רַק מֵחֲמַת שֶׁהַסִּטְרָא-אָחֳרָא נֶאֱחָזֶת בְּאֵלּוּ הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁבְּתוֹךְ הַמַּשָּׂא-וּמַתָּן, וּמֵחֲמַת זֶה לֹא סָמְכָא דַּעְתָּם. עַד שֶׁעוֹשִׂין אֵיזֶהוּ קִנְיָן, וְכָל הַקִּנְיָנִים הֵם עַל-יְדֵי עֲשִׂיָּה בְּיָדִים, כְּגוֹן קִנְיַן-סוּדָר שֶׁמְּקַבֵּל הַחָפֵץ בְּיָדָיו אוֹ מְשִׁיכָה וּמְסִירָה וְהַגְבָּהָה וְכוּ', וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא בָּא הַמַּשָּׂא-וּמַתָּן לְתוֹךְ עֲשִׂיָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת יָדִים - לֹא נִגְמָר הַקִּנְיָן עַל-יְדֵי דְּבָרִים לְבַד עַד שֶׁעוֹשִׂין קִנְיָן בְּיָדַיִם. הַיְנוּ כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבָרֵר הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁבְּמַשָּׂא-וּמַתָּן כִּי אִם בְּכֹחַ גְּדוֹל, הַיְנוּ עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת שֻׁתָּפִין הֲלָכָה ג

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

קצג

בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ כַּנַּ״ל, כְּדֵי שֶׁתִּתְרַצֶּה הַסִּטְרָא־אָחֳרָא לְבַלְעַ֗ אֶת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת, חַס וְשָׁלוֹם, מֵאַחַר שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין. אֲבָל עַל־יְדֵי עִצָּם הַכֹּחַ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, עוֹמֶדֶת לוֹ זֹאת הַתְּפִלָּה בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מֻכְרָח הַסִּטְרָא־אָחֳרָא לְהוֹצִיא וּלְהַקִּיא כָּל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלְעָה וְכוּ׳, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת עֲשִׂיַּת הַמַּשְׂא־וּמַתָּן שֶׁצְּרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַפָּרְנָסָה עַל־יְדֵי אֵיזֶה עֲשִׂיָּה דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ב, ז): ״וּבֵרַכְךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ״. וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁהִכְרַח יַעֲקֹב אָבִינוּ לְהִתְלַבֵּשׁ בְּבִגְדֵי עֵשָׂו בִּשְׁבִיל לְקַבֵּל פִּרְנָסָה, שֶׁהוּא הַבְּרָכָה שֶׁבֵּרְכוֹ אָבִיו (בְּרֵאשִׁית כז, כח): ״וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ״ וְכוּ׳. כִּי עֲשִׂיָּה הוּא בְּחִינַת דִּין שֶׁשָּׁם אֶחִיזַת עֵשָׂו, שֶׁהוּא לְשׁוֹן עֲשִׂיָּה, בְּחִינַת ״וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו״, כִּי בַּעֲשִׂיָּה, בְּחִינַת יָדַיִם - שָׁם אֶחִיזַת עֵשָׂו. וְיַעֲקֹב הָיָה צָרִיךְ לְהַכְנִיעַ עֲקֵב עֵשָׂו בִּבְחִינַת (שָׁם כה, כו): ״וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו״, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן הָיָה צָרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַמַּשֶּׂה־עֵז הַנַּ״ל שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין, עַל־כֵּן הֻכְרַח לְהִתְלַבֵּשׁ בִּבְגְדֵי עֵשָׂו וְהִלְבִּישׁ אֶת יָדָיו עַד שֶׁהָיוּ דּוֹמִים לִידֵי עֵשָׂו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית כז, כב): ״הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו״. הֵינוּ כִּי יַעֲקֹב הִתְלַבֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בִּבְחִינַת דִּין כְּדֵי לְהוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא כָּל חִיּוּתָהּ, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ פַּרְנָסָה שֶׁהוּא הַבְּרָכָה שֶׁבֵּרְכוֹ אָבִיו כַּנַּ״ל. וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ מַה שֶּׁצְּרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה עֲשִׂיָּה שֶׁל מַשָּׂא־וּמַתָּן אוֹ מְלָאכָה בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה, כִּי צְרִיכִין לְהִתְלַבֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בִּבְחִינַת עֲשִׂיַּת הַיָּדַיִם שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ פַּרְנָסָה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ פַּרְנָסָה כִּי אִם עַל־יְדֵי מַטֵּה־עֵז הַנַּ״ל - שֶׁהוּא תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין כַּנַּ״ל:

ז. **וְעַל־כֵּן** כָּל זְמַן שֶׁלֹּא בָּא הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן לְתוֹךְ הַיָּדַיִם עַל־יְדֵי אֵיזֶה קִנְיָן, עֲדַיִן לֹא נִקְמַר הַקִּנְיָן וְיכוֹלִין לְשַׁנּוֹת עֲדַיִן, כִּי עֲדַיִן לֹא נִכְנַע הַסִּטְרָא־אָחֳרָא לְגָמְרֵי, כִּי עִקַּר הַכְנָעָתָהּ הוּא כְּשֶׁבָּא הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן לְתוֹךְ הַיָּדַיִם, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקִּנְיָן, כִּי הַיָּדַיִם הֵם בְּחִינַת כֹּחַ שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל, כִּי עִקַּר הַכֹּחַ הוּא בַּיָּדַיִם שֶׁהוּא בִּבְחִינַת כ״ח אַתְוָן דְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁהֵם בְּחִינַת כ״ח פְּרָקִין דִּידַיִם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ כֹּחַ לִלְחֹם עִם הַמַּטֶּה־עֵז הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשִׂיַּת הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן. לְהוֹצִיא עַל־יְדֵי־זֶה כָּל הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה מִן הַסִּטְרָא־אָחֳרָא. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַקִּנְיָן שֶׁבַּיָּדַיִם נִכְנָע הַסִּטְרָא־אָחֳרָא, וְאָז נִתְבַּטְּלִין כָּל הַשִּׁנּוּיִים וְנִתְקַיֵּם הַמְּקָח:

ח. **וְעִקַּר** הַקִּנְיָן הוּא קִנְיַן־סוּדָר - שֶׁאָנוּ לוֹמְדִין אוֹתוֹ מִפָּסוּק (רוּת ד, ז): ״וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקַיֵּם כָּל דָּבָר שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ״ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בָּבָא־מְצִיעָא מז.). כִּי עִקַּר הַקִּנְיָן הוּא בַּנַּעַל, שֶׁשָּׁם אֶחִיזַת עֲקֵב דְּסִטְרָא אָחֳרָא - עֲקֵב עֵשָׂו שֶׁצְּרִיכִין לְהַכְנִיעוֹ עַל־יְדֵי הַמַּטֵּה־עֵז הַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן הָיוּ נוֹהֲגִין שֶׁהָיָה שׁוֹלֵף אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ — לְהוֹרוֹת, שֶׁנִּתְבַּטֵּל אֶחִיזַת עֲקֵב דְּסִטְרָא אָחֳרָא, עֲקֵב עֵשָׂו, בִּבְחִינַת ״וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו״, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ״שֵׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ״ הַנֶּאֱמָר בְּמֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שְׁלִיפַת הַנַּעַל - שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֵּל אֶחִיזַת הַסִּטְרָא־אָחֳרָא, בְּחִינַת עֲקֵב עֵשָׂו כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַיֵּם הַמְּקָח, כַּנַּ״ל. וּמִשָּׁם אָנוּ לְמֵדִים כָּל הַקִּנְיָנִים שֶׁהֵם דּוּמְיָא דְּנַעַל כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שָׁם): מַה נַּעַל וְכוּ׳.

כִּי בֶּאֱמֶת כָּל הַחֻפָּצִים שֶׁל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן הֵם בִּבְחִינַת נַעַל, בִּבְחִינַת רַגְלַיִן, כִּי הַמָּמוֹן הוּא בְּחִינַת רַגְלַיִן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (פְּסָחִים קיט.): ״וְאֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם״ (דְּבָרִים יא, ו) - ״זֶה מָמוֹנוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁמַּעֲמִידוֹ עַל רַגְלָיו״. וְעַל־יְדֵי שֶׁבָּא הַחֵפֶץ, שֶׁהוּא דּוּמְיָא דְּנַעַל, לְתוֹךְ הַיָּדַיִם - זֶהוּ בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה, כו): ״וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו״, כִּי עַל־יְדֵי הַיָּדַיִם, שֶׁהֵם בְּחִינַת כֹּחַ שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין אֶחִיזַת עֲקֵב עֵשָׂו, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשָּׁרִים וְהַחִלּוּפִים וְהַשִּׁנּוּיִים שֶׁמְּשַׁנִּין אֶת דִּבְרוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וְעַל־יְדֵי כֹּחַ הַיָּדַיִם נִכְנָע אֶחִיזָתָם כַּנַּ״ל, וְאָז נִתְקַיֵּם הַמְּקָח וְהַמַּשָּׂא־וּמַתָּן, כַּנַּ״ל:

ט. **וְעַל־כֵּן** גַּם הַשֻּׁתָּפִין - אֵין מִתְקַיֵּם הַשֻּׁתָּפוּת כִּי אִם בְּקִנְיָן, כִּי עִקַּר שֻׁתָּפוּתָם הוּא לְהִתְחַבֵּר יַחַד לְמִלְחָמָה, לְהוֹצִיא אֶת הַנִּיצוֹצוֹת עַל־יְדֵי מַטֵּה־עֵז הַנַּ״ל, עַל־כֵּן צְרִיכִין קִנְיָן שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּחַ הַיָּדַיִם, בְּחִינַת מַטֵּה־עֵז הַנַּ״ל כְּדֵי שֶׁיִּתְקַיֵּם שֻׁתָּפוּתָם וְלֹא יְשַׁנּוּ בֵּינֵיהֶם, הֵינוּ שֶׁלֹּא תִּתְגַּבֵּר הַסִּטְרָא־אָחֳרָא, עֲקֵב עֵשָׂו, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשִּׁנּוּיִים, עַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ כֹּחַ מִמַּטֵּה הַנַּ״ל עַל־יְדֵי הַקִּנְיָן שֶׁבַּיָּדַיִם, שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּחַ הַיָּדַיִם כַּנַּ״ל, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְהַכְנִיעַ עֲקֵב עֵשָׂו וּלְבָרֵר כָּל הַנִּיצוֹצוֹת מִשָּׁם עַל־יְדֵי הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַשֻּׁתָּפוּת, כַּנַּ״ל:

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

ריב

הֲלָכָה ה

א. **בְּכָל** הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ **שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ** (חֹשֶׁן מִשְׁפָּט, סִימָן קפב, סְעִיף א). כִּי מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ תּוֹכָחָה׳ בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח׳ - שֶׁעִקַּר הָאֱמוּנָה עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְדָמָּה - שֶׁמִּתְבָּרֵר עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה וְרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ וְכוּ׳, ☜ עַיֵּן שָׁם.

וְזֶה יָדוּעַ וּמְבֹאָר כְּבָר בִּדְבָרֵינוּ כַּמָּה פְּעָמִים (הִלְכוֹת בְּרָכַת הָרֵיחַ, הֲלָכָה ד׳, אוֹת מ, וְעוֹד), שֶׁעִקַּר כְּלָל כָּל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, פו): ״כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה״, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מַכּוֹת כד.): ׳בָּא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אַחַת׳ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן בְּכָל הַתּוֹרָה שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה, שֶׁהִיא כְּלַל הַתּוֹרָה, הִיא עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְדָמָּה כַּנַּ״ל, וְהַמְדָמָּה הוּא בְּחִינַת שְׁלִיחַ, כִּי הַמְדָמָּה הוּא שְׁלִיחַ הַשֵּׂכֶל, כִּי הַשֵּׂכֶל רָחוֹק מִכָּל יְדִיעוֹת הַגַּשְׁמִיּוּת, רַק עַל־יְדֵי הַמְדָמָּה, שֶׁהוּא כֹּחַ שֶׁל הַשֵּׂכֶל, עַל־יְדֵי־זֶה מַגִּיעַ לְהַשֵּׂכֶל יְדִיעוֹת תְּאֲרֵי הַגַּשְׁמִיּוּת.

וְעַל־כֵּן שָׁם בִּבְחִינַת הַמְדָמָּה - שָׁם עִקַּר הַבְּחִירָה, כִּי בִּפְנִימִיּוּת הַשֵּׂכֶל הָאֱמִתִּי אֵין שׂוּם בְּחִירָה, כִּי פְּנִימִיּוּת הַשֵּׂכֶל הָאֱמִתִּי רָחוֹק מִכָּל הַתַּאֲוֹת הַגַּשְׁמִיּוֹת וּמִכָּל הַמִּדּוֹת, רַק דָּבוּק בִּשְׂלֵמוּת בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, רַק מֻחְלָט שֶׁאֵין לְהַשֵּׂכֶל תְּפִיסָה בְּהַגַּשְׁמִיּוּת כִּי אִם עַל־יְדֵי כֹּחַ הַמְדָמָּה, שֶׁהוּא שְׁלִיחַ הַשֵּׂכֶל כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה כָּל כֹּחַ הַבְּחִירָה, כִּי בְּהַמְדָמָּה יְכוֹלִין לְהִתְאַחֵז טָעוּתִים הַרְבֵּה - עַל־יְדֵי שֶׁהוּא מְדָמֶּה מִלְּתָא לְמִלְּתָא וְהוּא בִּבְחִינַת ״עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע״, כִּי שָׁם בְּהַמְדָמָּה עִקַּר אֲחִיזַת הָרַע עַל־יְדֵי הַטָּעֲיוֹת וְהַשְׁקָרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כֹּחַ לְהִתְאַחֵז בְּהַמְדָמָּה, כַּמּוּבָן כָּל זֶה בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בִּדְבָרֵינוּ (הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ, הֲלָכָה ד׳, אוֹת יד).

וְעִקַּר תִּקּוּן הַמְדָמָּה, שֶׁשָּׁם עִקַּר הַבְּחִירָה, הוּא רַק עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁהוּא כְּלַל הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמְדָמָּה, שֶׁהוּא בְּרוּר הָאֱמוּנָה, שֶׁהִיא עִקַּר הַתּוֹרָה, כַּנַּ״ל. וְאָז נִכְלָל הַמְדָמָּה בְּהַשֵּׂכֶל, שֶׁזֶּה עִקַּר הַשְׂלֵמוּת וְהַתִּקּוּן - שֶׁהַמְדָמָּה יִתְקַשֵּׁר וְיִתְבַּטֵּל לְגַבֵּי הַשֵּׂכֶל הָאֱמִתִּי, שֶׁזֶּה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמוּנָה - שֶׁזּוֹכִין עַל־יְדֵי נְבוּאָה וְרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ וְכוּ׳, כַּנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן בְּכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ **שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ**, כִּי זֶה כְּלַל כָּל הַתּוֹרָה שֶׁמִּתְקַיֶּמֶת עַל־יְדֵי הַשְׁלִיחַ דַּיְקָא, דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי כֹּחַ הַמְדָמָּה שֶׁהוּא שְׁלִיחַ הַשֵּׂכֶל - שֶׁכָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה עַל יָדוֹ דַּיְקָא, כִּי כָּל הַמִּצְוֹת הֵם בִּדְבָרִים גַּשְׁמִיִּים, כְּגוֹן צִיצִית וּתְפִלִּין וְאַרְבָּעָה מִינִים וְכוּ׳, כִּדֵי לְקַשֵּׁר כָּל הַגַּשְׁמִיּוּת לְשָׁרְשָׁן, שֶׁזֶּה עִקַּר יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה - לְקַשֵּׁר וּלְכְלֵל הַגַּשְׁמִיּוּת בְּהַתַּכְלִית שֹׁרֶשׁ הָרוּחָנִיּוּת - שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל הַכֹּל בְּשָׁרְשׁוֹ בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. וְכָל הַמִּצְוֹת נַעֲשִׂין עַל־יְדֵי הַמְדָמָּה, שֶׁהוּא שְׁלִיחַ הַשֵּׂכֶל, כִּי הַשֵּׂכֶל בְּעַצְמוֹ רָחוֹק מֵהָאֲרֵי הַגַּשְׁמִיִּים רַק הַשֵּׂכֶל מְצַוֶּה לְהַמְדָמָּה שֶׁיַּעֲשֶׂה הַמִּצְוֹת בְּגַשְׁמִיּוּת. וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת אֵין טַעַם עַל־פִּי שֵׂכֶל הָאֱנוֹשִׁי לְשׂוּם מִצְוָה, רַק ״כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה״ (תְּהִלִּים קיט, פו) - שֶׁאָנוּ זוֹכִין לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁנָּטְעוּ בָּנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, רַבָּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים, וְעַל־יְדֵי הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ וְהָרוּחַ נְבוּאָה שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הָאֱמוּנָה וְאָנוּ מְקַיְּמִים כָּל הַמִּצְוֹת, וְכָל מַה שֶּׁמְּקַיְּמִים הַמִּצְוֹת יוֹתֵר - מִתְבָּרֵר הַמְדָמָּה שֶׁמִּשָּׁם הָאֱמוּנָה בְּיוֹתֵר. וְעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ נִכְלָלִים בְּשׁוֹרֶשׁ הַשֵּׂכֶל הַפְּנִימִי, בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, בִּבְחִינַת (הוֹשֵׁעַ ב, כב): ״וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת ה׳״. נִמְצָא, שִׁקּוּם הַתּוֹרָה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי בְּחִינַת שְׁלִיחַ, שֶׁהוּא הַמְדָמָּה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן בְּכָל הַתּוֹרָה שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ, כִּי עִקַּר קִיּוּם כָּל הַתּוֹרָה הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת שְׁלִיחַ שֶׁהוּא הַמְדָמָּה, כַּנַּ״ל:

ב. **וְאַף־עַל־פִּי־כֵן** מִצְוָה בּוֹ יוֹתֵר מִבִּשְׁלוּחוֹ (קִדּוּשִׁין מא.), כִּי כְּבָר מְבֹאָר, שֶׁכָּל אֲחִיזַת הַטָּעֲיוֹת וְהַשְׁקָרִים הֵם בִּבְחִינַת ׳הַשְׁלִיחַ׳ שֶׁהוּא ׳הַמְדָמָּה׳ כַּנַּ״ל. וּמֵחֲמַת זֶה בְּעַצְמוֹ כָּל קִיּוּם הַתּוֹרָה עַל יָדוֹ, כִּי עִקַּר קִיּוּם הַתּוֹרָה הוּא דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַבַּעַל־בְּחִירָה, וְעִקַּר הַבְּחִירָה הוּא, שֶׁיֵּשׁ מָקוֹם לְטָעוּת, וְהוּא מִתְגַּבֵּר לְרַדֵּף אַחַר הָאֱמֶת - עַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר קִיּוּם הַתּוֹרָה, כִּי בְּמָקוֹם שֶׁאֵין בְּחִירָה - אֵין שַׂיָּךְ תּוֹרָה וּמִצְוָה, כַּיָּדוּעַ. וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי מִצְוָה בּוֹ יוֹתֵר מִבִּשְׁלוּחוֹ, כִּי אֲפִלּוּ כְּשֶׁרוֹצֶה לְקַיֵּם הַמִּצְוָה בְּעַצְמוֹ - צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר מְאֹד עַל טָעוּת הַמְדָמָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלִיחַ, שֶׁבּוֹ אֲחִיזַת הַטָּעוּת כַּנַּ״ל, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה עַל־יְדֵי שְׁלִיחַ, כִּי בְּוַדַּאי כָּל מַה שֶּׁמִּתְרַבֶּה הַשְׁלִיחוּת בְּיוֹתֵר - יוֹכֵל חַס וְשָׁלוֹם הַטָּעֲיוֹת לְהִתְאַחֵז בְּיוֹתֵר, כִּי כָּל אֲחִיזַת הַטָּעֲיוֹת בִּבְחִינַת ׳שְׁלִיחַ׳, וְכַנַּ״ל. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (כְּתֻבּוֹת פה.), שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר לְהַשָּׁלִיחַ: ׳לְתִקְוֹנֵי שַׁדַּרְתִּיךְ וְלָא לְעִוּוּתֵי׳ (שְׁלַחְתִּי אוֹתְךָ בִּשְׁבִיל לְתַקֵּן, וְלֹא בִּשְׁבִיל לְקַלְקֵל).

כִּי עִקַּר הַשְּׁלִיחוּת הוּא שֶׁיִּהְיֶה הַשָּׁלִיחַ נִכְלָל בְּהַמְשַׁלֵּחַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּלָלִיּוּת הַמְּדֻמֶּה בְּהַשֵּׂכֶל הָאֲמִתִּי, אֲבָל כְּשֶׁהַשָּׁלִיחַ מְעִוֵּת בִּשְׁלִיחוּתוֹ - בָּטֵל שְׁלִיחוּתוֹ, כִּי כְּשֶׁהַמְדֻמֶּה אֵינוֹ מִתְנַהֵג כְּפִי הַשֵּׂכֶל הָאֲמִתִּי - הוּא בָּטֵל וּמְבֻטָּל וְנֶחְשָׁב גְּרוּעַ מִבְּהֵמָה, כִּי כְּשֶׁהַמְדֻמֶּה אֵינוֹ מִתְנַהֵג כְּפִי הַשֵּׂכֶל הָאֲמִתִּי הוּא בְּבְחִינַת רוּחַ שְׁטוּת מַמָּשׁ שְׁמַמָּשׁ כָּל הָעֲבֵרוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן (סוֹטָה ג.), וּמַמָּשׁ כָּל הַמְשֻׁגָּעִים מַמָּשׁ. וְכָל מִינֵי שִׁגָּעוֹן שֶׁנִּמְצָאִים בְּרֹב אֲנָשִׁים, אֲפִלּוּ לְאֵינָם מְשֻׁגָּעִים מַמָּשׁ, רַק שֶׁעוֹשִׂין הַרְבֵּה דְּבָרִים שֶׁהֵם שִׁגָּעוֹן מַמָּשׁ כִּנְרְאֶה בְּחוּשׁ, וְהַכֹּל עַל־יְדֵי הַטָּעָיוֹת הַמְּדֻמֶּה שֶׁאֵינוֹ מִתְנַהֵג כְּפִי הַשֵּׂכֶל הָאֲמִתִּי.

וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים מט, יג): **אָדָם בִּיקָר בַּל יָלִין נִמְשָׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ** - 'יָלִין' זֶה בְּחִינַת הַמְּדֻמֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶשְׁכַת לַיְלָה, בְּחִינַת שֵׁנָה, כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן ה', תְּנִינָא). 'יְקָר' זֶה בְּחִינַת הַמֹּחִין תְּפִלִּין, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מְגִלָּה טז:): "וְיִקָּר" (אֶסְתֵּר ח, טז) - אֵלּוּ תְּפִלִּין, הֵינוּ כְּשֶׁאֵין הַמְּדֻמֶּה נִכְלָל בְּהַשֵּׂכֶל, בְּחִינַת "אָדָם בִּיקָר בַּל יָלִין, אָז נִמְשָׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמָה וְכַנַּ"ל. וְעַיֵּן בְּהַתּוֹרָה 'תִּקְעוּ אֱמוּנָה' סִימָן ה' אוֹת ט' מִבְּאָר שָׁם מֵעַיִן זֶה, עַיֵּן שָׁם וְהוּא פֶּלֶא:

ג. **וְעַל־כֵּן** אֵין שְׁלִיחוּת לְעִכּוּ"ם (חֹשֶׁן־מִשְׁפָּט, סִימָן קפח, סְעִיף א), וְכֵן אֵין שְׁלִיחוּת לְדָבָר עֲבֵרָה (שָׁם סִימָן קכב, סְעִיף א), כִּי עִקַּר תּוֹרַת שְׁלִיחוּת הוּא מִבְּחִינַת הַנַּ"ל, מֵחֲמַת שֶׁקִּיּוּם הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי הַמְּדֻמֶּה שֶׁהוּא שְׁלִיחַ הַשֵּׂכֶל וְכוּ', וְכַנַּ"ל. אֲבָל עִכּוּ"ם שֶׁרְחוֹקִים מֵהַתּוֹרָה - בְּוַדַּאי אֵין בָּהֶם דִּין שְׁלִיחוּת, כִּי הֵם כְּרוּכִים אַחַר הַמְּדֻמֶּה הַגַּשְׁמִי וּמְרֻחָקִים הַמְּדֻמֶּה מֵהַשֵּׂכֶל, כִּי נִדְמֶה לָהֶם שֶׁהֵם חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם, וּבֶאֱמֶת כָּל חָכְמָתָם - הַכֹּל עַל־יְדֵי הַמְּדֻמֶּה הַמֻּטְעֶה וְהַמְעֻרְבָּב, מֵאַחַר שֶׁאֵין לָהֶם רוּחַ נְבוּאָה, כִּי לֹא קִבְּלוּ הַתּוֹרָה מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ וְרֶבֶן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים כַּנַּ"ל, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי אֵין בָּהֶם דִּין שְׁלִיחוּת, כַּנַּ"ל.

וְכֵן אֵין שְׁלִיחַ לְדָבָר עֲבֵרָה, כִּי עַל־יְדֵי הָעֲבֵרָה נִתְרַחֵק וְנִפְסָק הַמְּדֻמֶּה מֵהַשֵּׂכֶל וְנֶחְשָׁב בֶּאֱמֶת מִשֻּׁגָּע מַמָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל: 'אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת'. כִּי כָּל הָעֲבֵרוֹת בָּאִים עַל־יְדֵי בִּלְבּוּל הַמְּדֻמֶּה, עַל־יְדֵי שֶׁאֵין הַמְּדֻמֶּה, שֶׁהוּא הַשָּׁלִיחַ, מְקַיֵּם צִוּוּי הַשֵּׂכֶל הַמְשַׁלֵּחַ, שֶׁזֶּהוּ הֵפֶךְ מִקְיוּם הַתּוֹרָה, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי אֵין בּוֹ דִּין שְׁלִיחוּת כַּנַּ"ל. וְכֵן אֵין שְׁלִיחוּת לְקָטָן, כִּי עִקַּר הַקְּטָנוּת הוּא בְּחִינַת 'מֹחִין דְּקַטְנוּת' שֶׁשָּׁם הִתְגַּבְּרוּת הַמְּדֻמֶּה כְּנֶגֶד הַשֵּׂכֶל, שֶׁמִּזֶּה בָּאִים כָּל מַעֲשֵׂה שְׁטוּת שֶׁעוֹשֶׂה הַקָּטָן, שֶׁהוּא מֻחְמֶּשֶׁת הִתְגַּבְּרוּת הַמְּדֻמֶּה עַל הַשֵּׂכֶל. וְעַל־כֵּן אֵין לוֹ שְׁלִיחוּת, כַּנַּ"ל, כִּי עִקַּר תּוֹרַת שְׁלִיחוּת נִמְשָׁךְ מִקִּיּוּם הַתּוֹרָה, שֶׁעִקָּרָהּ עַל־יְדֵי שֶׁהַשָּׁלִיחַ שֶׁהוּא הַמְּדֻמֶּה יְקַיֵּם בִּשְׁלֵמוּת, דַּעַת הַמְשַׁלֵּחַ, שֶׁהוּא הַשֵּׂכֶל וְכוּ', וְכַנַּ"ל:

הַלָּכוֹת מְכִירָה וּבוֹ עִנְיַן סְפִירָה וְשָׁבוּעוֹת

ד. **וְזֶה** בְּחִינַת מַשָּׂא־וּמַתָּן (לְהַלָּן אוֹת כג), וְזֶה בְּחִינַת סְפִירָה וְשָׁבוּעוֹת. כִּי מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ מְאֹד מְאֹד אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ וְכוּ', שֶׁעִקַּר הָאֱמוּנָה הַשְׁלֵמָה, דְּהַיְנוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם עַל יָדוֹ, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְּדֻמֶּה וְכוּ', וּבֵרוּר הַמְּדֻמֶּה הוּא רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ וְכוּ'. וְעַל־כֵּן הָיָה כָּל הָעוֹלָם תָּלוּי עַד שִׁשָּׁה בְּסִיוָן (שַׁבָּת פח.), כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י עַל ה' דְּהַשִּׁשִּׁי וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית א, לא), שֶׁבּוֹ קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה וְכוּ', וְכוּ', עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב. וּכְבָר כָּתַבְנוּ מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר, שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל קָדַם הִסְתַּלְּקוּתוֹ, שֶׁאָז אָמַר זֹאת הַתּוֹרָה הַנּוֹרָאָה בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן, וְאָז אַחַר אֲמִירַת הַתּוֹרָה הַנַּ"ל - הִזְהִיר אוֹתִי בְּיוֹתֵר לִכְתֹּב אַזְהָרָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת, שֶׁצְּרִיכִין לְזָהֵר בְּנַפְשׁוֹ מְאֹד מְאֹד לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ הַרְבֵּה אַחֲרֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, כִּי עִקַּר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא עִקַּר הַיְּהֻדוּת נִמְשָׁךְ עַל יָדוֹ דַּיְקָא וְכוּ', וְכַנַּ"ל. וְכַמְבֹאָר מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר.

ה. **וְזֶה** בְּחִינַת סְפִירָה וְשָׁבוּעוֹת זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ. כִּי כְּבָר כָּתַבְנוּ, שֶׁצְּרִיכִין לְזָהֵר בָּזֶה מְאֹד לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ אַחֲרֵי צַדִּיק אֱמִתִּי כָּזֶה. וְכָל אָדָם שֶׁבָּעוֹלָם מִקָּטָן וְעַד גָּדוֹל - צָרִיךְ לְזָהֵר בָּזֶה מְאֹד כָּל יָמָיו לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ רַבִּי אֲמִתִּי כָּזֶה, כִּי לֹא דִּבְּרָה תּוֹרָה בְּמַתִּים, שֶׁהֵם מִי שֶׁאֵינוֹ חָפֵץ בְּחַיִּים, וְאֵינוֹ חָס עַל נַפְשׁוֹ כְּלָל לְבַקֵּשׁ הַצָּלָה לְנַפְשׁוֹ לָנֶצַח, לְהַצִּילוֹ מִמַּה שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִנָּצֵל בְּחַיָּיו וּבְמוֹתוֹ כְּפִי מַעֲשָׂיו, אֲשֶׁר הוּא יוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ בַּמֶּה הוּא מְבֹלֶה יָמָיו לַהֶבֶל וְלָרִיק, וְהַלְוַאי הָיָה עַל כָּל פָּנִים לַהֶבֶל וְלָרִיק, אֲבָל עוֹד הוּא חוֹטֵא וּמְקַלְקֵל וּפוֹגֵם כְּמוֹ שֶׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ. וְלֹא דַּי לוֹ בָּזֶה,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת שְׁלוּחֵי הַלָּבָה ה

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

רי"ג

אַף גַּם הוּא מְחַפֵּשׂ לִמְצֹא מוּמִים בַּאֲחֵרִים, וּבִפְרָט בְּהַכְּשֵׁרִים וְהַיְרֵאִים הַחָסִים עַל נַפְשָׁם, וְלֹא יָשִׁית אֶל לִבּוֹ לֹא דַּעַת וְלֹא תְּבוּנָה לֵאמֹר: אֵיךְ אֲנִי מַטְעֶה אֶת עַצְמִי לְקָרֹא תִּגָּר עַל הַכְּשֵׁרִים לֵאמֹר לָהֶם סוּרוּ טָמֵא וְכוּ', וְכוּ', כַּמְצוּי עַכְשָׁו, כַּאֲשֶׁר נִבָּא הַנָּבִיא מִקֶּדֶם עַל אֲנָשִׁים כָּאֵלֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה סה, ה): "הָאוֹמְרִים קְרַב אֵלֶיךָ אַל תִּגַּשׁ בִּי כִּי קְדַשְׁתִּיךָ" וְכוּ'. וְעַל אֲנָשִׁים כָּאֵלּוּ אֵין שַׂיָּךְ אֲזָהָרָה הַנַּ"ל, כִּי יִשְׂחֲקוּ וְיִתְלוֹצְצוּ גַּם מֵאֲזָהָרָה הַזֹּאת גּוּפָא, וְכָל מַה שֶׁיֹּאמְרוּ לָהֶם דִּבְרֵי אֱמֶת וָצֶדֶק וּמוּסַר־הַשְׂכֵּל וְנִפְלָא, "יַפְטִירוּ בְּשָׂפָה יְנִיעוּ רֹאשׁ" (תְּהִלִּים כב, ח), בְּלֵיצָנוּת כְּפוּלָה וּמְכֻפֶּלֶת לְרָעַת נַפְשָׁם וְכוּ'.

אַךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵין דּוֹר יָתוֹם מִן הָאֱמֶת לְגַמְרֵי, וּבְכָל דּוֹר וָדוֹר וּבְכָל עֵת נִמְצָאִים תְּמִימִים וּכְשֵׁרִים קְצָת הַחָסִים עַל נַפְשָׁם, הַחֲפֵצִים וּמִתְגַּעְגְּעִים לִירְאָה אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (יְשַׁעְיָה מא, יז): "הֶעָנִיִּים וְהָאֶבְיוֹנִים מְבַקְּשִׁים מַיִם וָאַיִן, לְשׁוֹנָם בַּצָּמָא נָשָׁתָּה" וְכוּ', שֶׁזֶּה נֶאֱמַר עַל לֶחֶם וּמַיִם שֶׁל תּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשׁ רַשִׁ"י שָׁם. עֲלֵיהֶם וְעַל כַּיּוֹצֵא בָּהֶם מִגְדּוֹל שֶׁבְּגְדוֹלִים עַד קָטָן שֶׁבְּקְטַנִּים, עֲלֵיהֶם צְרִיכִים לְהַזְהִיר וּלְהַזְכִּיר אֲזָהָרָה זֹאת אֲלָפִים פְּעָמִים שֶׁיִּזְכְּרוּ מְאֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם - לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַנַּ"ל, שֶׁיּוּכַל לְתַקְּנָם בֶּאֱמֶת לְנֶצַח. וְעִקַּר הוּא הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה וְכוּ', וְכַנַּ"ל:

ו. **כִּי** אֲפִלּוּ מִי שֶׁזּוֹכֶה לִמְצֹא לְעַצְמוֹ רַבִּי אוֹ חָבֵר אֲמִתִּי שֶׁקִּבֵּל מִצַּדִּיקֵי אֱמֶת דִּבְרֵי אֱמֶת הַמּוֹעִילִים לְנַפְשׁוֹ בֶּאֱמֶת, אַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם, כִּי אֲפִלּוּ אִם הָיוּ כְּבָר מְעֻשָּׂיו מְתֻקָּנִים כָּרָאוּי - צָרִיךְ גַּם־כֵּן לְחַפֵּשׂ עוֹד וְעוֹד, כִּי יָדוּעַ שֶׁאֵין הָאָדָם עוֹמֵד וְכוּ', וּכְתִיב (תְּהִלִּים קיט, צו): "לְכָל תִּכְלָה רָאִיתִי קֵץ רְחָבָה מִצְוָתְךָ מְאֹד", מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁרַב וְרַב מְעֻשֵּׂיהֶם אֵינָם עוֹלִים יָפֶה, בִּפְרָט בָּעִתִּים הַלָּלוּ כַּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ, עַל־כֵּן צְרִיכִין תָּמִיד לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אַחֲרֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ הַנַּ"ל, כִּי בְּוַדַּאי אֵין הַחִפּוּשׂ וְהַבַּקָּשָׁה אַחֲרֵי גּוּף הַנַּפְשִׁי שֶׁל הַצַּדִּיק, כִּי אִם אַחֲרֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הַמַּדְמֶה, שֶׁזֶּה תִּקּוּנוֹ, וְזֶה צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ תָּמִיד, כִּי מִמֶּה־נַּפְשָׁךְ, אִם לֹא מְצָאוֹ עֲדַיִן כְּלָל - בְּוַדַּאי הוּא צָרִיךְ לֵילֵךְ עַל יָדָיו וְעַל רַגְלָיו לְבַקְּשׁוֹ וּלְחַפְּשׂוֹ בְּכָל כֹּחוֹ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ מִקְצֵה קָצֶה כָּל יָמָיו אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, אוּלַי יוּכַל לִמְצֹא חַיֵּי נַפְשׁוֹ לָנֶצַח, עַל כָּל פָּנִים יוֹם אֶחָד אוֹ שָׁעָה אַחַת לְפָנָיו מוֹתוֹ.

וְאִם כְּבָר נִדְמֶה לוֹ שֶׁמָּצָא אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת - בְּוַדַּאי זֶה צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהוּא יוֹשֵׁב אֵצֶל הַצַּדִּיק וַעֲדַיִן אוֹרוֹ חָשׁוּךְ אֶצְלוֹ, וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ נְעִימוּת אֱמִתַּת עֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים וְכוּ', וּמֵחֲמַת זֶה הוּא רָחוֹק עֲדַיִן מִתִּקּוּנוֹ. וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּהַהִתְוָדָה 'וַיְהִי הֵם מְרִיקִים' בְּסִימָן י"ז מִזֶּה, עַיֵּן שָׁם, כִּי עִקַּר הַחִפּוּשׂ הוּא אַחַר הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק כַּנַּ"ל. וְלָזֶה צְרִיכִין יְגִיעָה גְּדוֹלָה וְחִפּוּשׂ הַרְבֵּה עַד שֶׁיִּמְצָא. וְאִם יְחַפֵּשׂ בֶּאֱמֶת - בְּוַדַּאי יִמְצָא, כִּי אֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּא בִּטְרוּנְיָא עִם בְּרִיּוֹתָיו (עַבּוֹדָה־זָרָה ג.), וְיָגַעְתִּי וּמָצָאתִי תַּאֲמִין וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (מְגִלָּה ו.):

ז. **וְאִפְלּוּ** הָרַב הָאֱמֶת בְּעַצְמוֹ צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה, עַד שֶׁיּוּכַל לִמְצֹא וּלְהַשִּׂיג קְדֻשַּׁת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל רַבּוֹ הָאֱמִתִּי שֶׁקִּבֵּל מִמֶּנּוּ, עַד שֶׁיִּמְצָא אֶת עַצְמוֹ, עַד שֶׁיֵּדַע אֵיךְ לְדַבֵּר וּלְיַעֵץ וּלְהַנְהִיג אֶת עַם עָנִי וְדַל הַחוֹסִים בּוֹ, כִּי לְבַעַל־בְּחִירָה קָשֶׁה מְאֹד מְאֹד לַעֲזֹר, כִּי אִם בְּחַסְדֵי ה' הַנִּפְלָאִים מְאֹד מְאֹד - שֶׁמַּמְשִׁיכִין הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת אֲבוֹת הָעוֹלָם שׁוֹכְנֵי הֶעָפָר בְּכָל יוֹם וְכוּ', אֲבָל צְרִיכִין לָזֶה עַל כָּל פָּנִים אֵיזֶה אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא. וְעַל־כֵּן זֶה הָעֵסֶק לַעֲסֹק עִם בְּנֵי אָדָם לְקָרְבָם אֶל הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ עָמֹק מְאֹד מְאֹד, עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ, וּצְרִיכִין לָזֶה חִפּוּשׂ וּבַקָּשָׁה הַרְבֵּה הַן מֵהָרַב, הֵן מֵהַחָבֵר, הֵן מֵהַתַּלְמִיד, וְאָז "אִם תִּדְרְשֶׁנּוּ יִמָּצֵא לָךְ" (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־א כח, ט):

ח. **וְזֶה** בְּחִינַת סְפִירַת הָעֹמֶר שֶׁהוּא הֲכָנָה לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת, שֶׁהוּא יוֹם הַשִּׁשִּׁי בְּסִיוָן שֶׁכָּל הָעוֹלָם תָּלוּי בּוֹ, הַיְנוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהוּא הָעִקָּר, תָּלוּי בַּיּוֹם הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא וְהַנִּשְׂגָּב הַזֶּה, כִּי בּוֹ קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשַׁךְ עֲלֵיהֶם רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ה, ד): "פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה' עִמָּכֶם" וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, וְהָאֲרַת קְדֻשָּׁה הַזֹּאת נִמְשָׁךְ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מֵחָדָשׁ.

וְעַל־יְדֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה נִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בִּשְׁלֵמוּת כַּנַּ״ל, אֲבָל צְרִיכִין לָזֶה אֵיזֶה אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, וְעַל־כֵּן אָנוּ מְכִינִין עַצְמֵנוּ לָזֶה כָּל אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יְמֵי הַסְּפִירָה עַל־יְדֵי מִצְוַת סְפִירַת הָעֹמֶר, כִּי עַל־יְדֵי הֶנְפַּת הָעֹמֶר שְׁעוֹרִים וְהַקְרָבָתוֹ הִתְחִילוּ לְבָרֵר הַמְּדָמֶה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַתִּקּוּן הַנַּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הָעֹמֶר שְׂעוֹרִים, כִּי שְׂעוֹרִים הוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה שֶׁשָּׁם עִקַּר בִּלְבּוּל הַמְּדָמֶה, וְעַל־יְדֵי הַקְרָבַת הָעֹמֶר שְׂעוֹרִים מְבָרְרִין הַמְּדָמֶה בְּחִינַת בְּהֵמִיּוּת. וְזֶה הַתִּקּוּן נַעֲשָׂה מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת שֶׁהוּא יוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח שֶׁבּוֹ יָצְאוּ מִמִּצְרַיִם, שֶׁשָּׁם בְּמִצְרַיִם עִקַּר הִתְגַּבְּרוּת הַבִּלְבּוּלִים הָרָעִים שֶׁל הַמְּדָמֶה, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַכְּפִירוֹת שֶׁל הַמְחַקְּרִים הָרָעִים הַכּוֹפְרִים בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, יִמַּח שְׁמָם וְזִכְרָם. וְכַמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר (סימן נד), שֶׁפַּרְעֹה וּמִצְרַיִם הֵם בְּחִינַת הָרַע שֶׁבְּמְדָמֶה וְכוּ', עַיֵּן שָׁם.

וְזֶה עִקַּר גְּלוּת מִצְרַיִם שֶׁנִּמְשַׁךְ מֵחֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁהֵם זֶהֱמַת הַמְנַחֲשִׁים וְהַקּוֹסְמִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, שֶׁהֵם בְּחִינַת מַנְהִיגֵי הַשֶּׁקֶר שֶׁבְּכָל דּוֹר הֵן מִכּּוּתוֹת הַמְחַקְּרִים וְהַפִּילוֹסוֹפִים הַנּוֹטִים אַחַר חָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁרֻבָּם כְּכֻלָּם רָעִים וְחַטָּאִים לַה׳ מְאֹד, וְאַפְלוּ מִכִּתּוֹת הָרְחוֹקִים מִזֶּה - נִמְצְאִים גַּם־כֵּן הַרְבֵּה מַנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר, כַּיָּדוּעַ, וְכֻלָּם נִמְשָׁכִים מִבְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁבָּא עַל־יְדֵי חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת זֶהֱמַת מִצְרַיִם, שֶׁהוּא בְּחִינַת בִּלְבּוּל הַמְּדָמֶה, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַכְּפִירוֹת, וְעִקָּר הוּא כְּפִירוֹת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם.

וּבְפֶסַח יָצְאוּ מִזֶּה, כִּי בְּיוֹם זֶה יָצְאוּ מִגְּלוּת פַּרְעֹה וּמִצְרַיִם בְּאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים נוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמְעוּ וְלֹא נִרְאוּ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה רָאוּ הַכֹּל כִּי ה׳ בָּרָא עוֹלָמוֹ מֻחְדָּשׁ יֵשׁ מֵאַיִן וּמַנְהִיג וּמוֹשֵׁל בְּעוֹלָמוֹ לַעֲשׂוֹת בּוֹ כִּרְצוֹנוֹ. וְכָל זֶה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי הַצִּיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו (משלי כה, יג), שֶׁהוּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, רַבָּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים, שֶׁהִמְשִׁיךְ גַּם אָז אֵיזֶה בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, עַל כָּל אֶחָד עַד שֶׁנִּתְבָּרְרוּ קְצָת מִמְּדָמֶה שֶׁלָּהֶם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה, כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן זוֹכִין בַּיּוֹם שֶׁאַחֲרָיו, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת, לְהַקְרִיב עֹמֶר הַתְּנוּפָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדָמֶה כַּנַּ״ל.

וְאָז מַתְחִילִין לִסְפֹּר שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת כְּנֶגֶד שִׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, לְהוֹרוֹת שֶׁכָּל שִׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם - כֻּלָּם תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים עַד יוֹם הַשִּׁשִּׁי, שֶׁהוּא שִׁשֵּׁי בְּסִיוָן, שֶׁאָז זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ, שֶׁאָז עִקַּר הַמְּשָׁכַת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת בְּרוּר הַמְּדָמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, כַּנַּ״ל. כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁכְּבָר הִתְחִיל לְהִתְבָּרֵר הַמְּדָמֶה עַל־יְדֵי הָעֹמֶר, אֲבָל זֶה יָדוּעַ, שֶׁכָּל הַתִּקּוּנִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּפֶסַח בִּשְׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם הָיָה הַכֹּל עַל־יְדֵי בְּחִינַת אִתְעָרוּתָא דִּלְעֵלָּא. וְעַל־כֵּן אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּמְשַׁךְ אָז הָאֲרָה גְּדוֹלָה וַעֲצוּמָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, בְּחִינַת (שמות יב, יב): ״וְעָבַרְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם״, וְתַרְגּוּמוֹ, ׳וְאִתְגַּלֵּיתִי׳ וְכוּ׳. אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחַר שֶׁהָיָה רַק עַל־יְדֵי בְּחִינַת אִתְעָרוּתָא דִּלְעֵלָּא בְּלִי שְׁלֵמוּת אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, עַל־כֵּן הָיָה הַהֶאָרָה רַק לְפִי שָׁעָה, כְּדֵי שֶׁנּוּכַל אֲנַחְנוּ לְהִתְעוֹרֵר מֵעַצְמֵנוּ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּחִינַת מֹשֶׁה, אֲבָל אַחַר־כָּךְ נִסְתַּלֵּק וְלֹא נִשְׁאַר רַק הָרְשִׁימוּ, כַּמּוּבָא (פרי־עץ־חיים, ספירת העמר, פרק א). וְעַל־יְדֵי כֹּחַ הָרְשִׁימוּ הַזֶּה אָנוּ עֲסוּקִין אַחַר־כָּךְ לַעֲסֹק בְּעֹמֶר הַתְּנוּפָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מְבָרְרִין הַמְּדָמֶה, עַל־יְדֵי הָרְשִׁימוּ מֵהָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּמְשַׁךְ עָלֵינוּ בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁהִמְשִׁיךְ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אָז. וּמֵאָז אָנוּ מַתְחִילִין לִסְפֹּר סְפִירַת הָעֹמֶר כְּדֵי לְטַהֲרֵנוּ מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁהֵם בִּלְבּוּלֵי הַמְּדָמֶה, שֶׁהוּא בִּלְבּוּלֵי הָאֱמוּנָה, כַּנַּ״ל.

וְאָנוּ סוֹפְרִין שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּלַל שִׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, לְהוֹרוֹת שֶׁכֻּלָּם סְפוּרִים וּמְנוּיִים וּמְתֻקָּנִים רַק לָעֹמֶר, שֶׁהוּא בְּרוּר הַמְּדָמֶה - שֶׁאָנוּ מַמְשִׁיכִין עָלֵינוּ בְּכָל יוֹם קְדֻשַּׁת בְּרוּר הַמְּדָמֶה שֶׁנִּמְשָׁךְ עָלֵינוּ מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת עַל־יְדֵי הֶנְפַּת הָעֹמֶר וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מְכִינִים עַצְמֵנוּ שֶׁנִּזְכֶּה לְבָרֵר הַמְּדָמֶה בִּשְׁלֵמוּת בְּיוֹם הַחֲמִשִּׁים הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא שָׁבוּעוֹת, שֶׁהוּא יוֹם הַשִּׁשִּׁי בְּסִיוָן, שֶׁכָּל הָעוֹלָם, דְּהַיְנוּ אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם תָּלוּי בּוֹ וְכַנַּ״ל. כִּי אָז אָנוּ מְקַבְּלִין אֶת הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה, שֶׁהוּא עִקַּר הַמְּשָׁכַת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ עָלֵינוּ, עַל־יְדֵי בְּחִינַת אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, עַל־יְדֵי מִצְוַת סְפִירַת הָעֹמֶר וְכַנַּ״ל.

כִּי בְּעִנְיָן זֶה שֶׁל אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת קֹדֶם אִתְעָרוּתָא דִּלְעֵלָּא יֵשׁ נִפְלָאוֹת תְּמִים דֵּעִים. כִּי בֶּאֱמֶת הַכֹּל מִפִּי יִתְבָּרַךְ, ״כִּי מִי הִקְדִּימַנִי וַאֲשַׁלֵּם״ כְּתִיב (איוב מא, ג). אַךְ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב בְּנִפְלְאוֹתָיו וַחֲסָדָיו הַנַּעֲלָמִים מְאֹד כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לְהִתְעוֹרֵר, וְאַחַר־כָּךְ אָנוּ

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

ריד

צְרִיכִין לְהִתְעוֹרֵר קְצָת בִּבְחִינַת אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא, וְגַם זֶה בְּסִיּוּעַ דִּלְעֵלָּא וְאַחַר־כָּךְ נִמְשָׁךְ בְּחִינַת אִתְעָרוּתָא דִּלְעֵלָּא וְכוּ', וְכִמְבֹאָר מִזֶּה בִּדְבָרֵינוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת (הִלְכוֹת תְּפִלַּת עַרְבִית, הֲלָכָה ד', אוֹת יד; הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרִיחַ, הֲלָכָה ד', אוֹת יח), וְאֵין כָּאן מָקוֹם לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה:

ט. **אֲבָל** גַּם אַחַר־כָּךְ שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה וְזָכוּ לִבְחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וּפָסְקָה זֶהֱמָתָן זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ אָז, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (שַׁבָּת קמו.): אַף־עַל־פִּי־כֵן עֲדַיִן הָיוּ צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה עוֹד לִמְצֹא בְּיוֹתֵר שְׁלֵמוּת אֶת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְאָז הָיוּ זוֹכִים לְמַה שֶּׁהָיוּ זוֹכִים, אֲבָל הַשָּׂטָן הִתְגָּרָה בָּהֶם מְאֹד עַל־יְדֵי הָעֵרֶב רַב, שֶׁהֵם הַמְנַחֲשִׁים וְהַקּוֹסְמִים שֶׁל מִצְרַיִם שֶׁלֹּא נִטְהֲרוּ מִזֶּהֱמַת הַנָּחָשׁ, שֶׁמֶּהֶם נִמְשְׁכוּ בְּחִינַת נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר הַנ"ל, עַד שֶׁהִסִּית וְהִדִּיחַ אוֹתָם בִּכְפִירוֹת גְּדוֹלוֹת, עַד שֶׁעָשׂוּ אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה שֶׁל הֶעְגֶּל. וְכָל זֶה בָּא לָהֶם עַל־יְדֵי שֶׁלֹּא נִזְהֲרוּ בָּאַזְהָרָה הַנ"ל - לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ עוֹד וְעוֹד אֶת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, כְּדֵי לְבָרֵר עוֹד אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּלְחַזְּקָהּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וּמֵחֲמַת שֶׁנִּתְרַשְּׁלוּ בָּזֶה - הִתְגָּרָה בָּהֶם הַשָּׂטָן וְהִכְשִׁילָם כָּל־כָּךְ בִּכְפִירוֹת כָּאֵלֶּה עַד שֶׁעָשׂוּ עֲבוֹדָה־זָרָה מַמָּשׁ. שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִכְּפִירַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם. כַּיָּדוּעַ לִמְבִינִים אֱמִתִּיִּים שֶׁכְּלַל הַכְּפִירוֹת שֶׁבָּעוֹלָם הֵן שֶׁל הַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים שֶׁעָבְדוּ עֲבוֹדָה־זָרָה מַמָּשׁ, הֵן שֶׁל הַדּוֹרוֹת שֶׁל עַכְשָׁו שֶׁטּוֹעִים עַל־יְדֵי חָכְמוֹת שֶׁקֶר, כֻּלָּם נִמְשָׁכִין מִכְּפִירוֹת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, מֵחֲמַת שֶׁאֻמְּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג בְּשׂוּם שֵׂכֶל וּמוֹפֵת שִׂכְלִי שֶׁל הָגְיוֹן כִּי אִם עַל־יְדֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר - שֶׁהָרִאשׁוֹן וְהָרִבִּי שֶׁבְּכֻלָּם הוּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְכַנַּ"ל:

י. **וְזֶה** שֶׁבָּאוּ אֶל אַהֲרֹן וְאָמְרוּ לוֹ (שְׁמוֹת לב, א): **קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים, כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ לֹא יָדַעְנוּ מֶה הָיָה לוֹ**. וְעַתָּה בּוֹא וּרְאֵה אַתָּה הַמְעַיֵּן הַמִּסְתַּכֵּל בַּתּוֹרָה בְּעֵין הָאֱמֶת, שֶׁמִּפְרָשׁ כָּאן, שֶׁכָּל טָעוּתָם הָיָה בְּעִנְיַן הַנ"ל - שֶׁלֹּא הִשְׁתַּדְּלוּ לְחַפֵּשׂ קְדֻשַּׁת רַבָּם מֹשֶׁה כָּרָאוּי, עַד שֶׁנָּפְלוּ לְטָעוּת כָּזֶה עַל־יְדֵי הָעֵרֶב־רַב, שֶׁמֵּאַחַר שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים מֶה הָיָה לוֹ לְמֹשֶׁה, עַל־כֵּן רָצוּ לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וְלֹא שָׁתוּ אֶל לִבָּם הָאֱמֶת, כִּי אַדְרַבָּא, מֵאַחַר שֶׁמֹּשֶׁה עָשָׂה לָהֶם טוֹבוֹת כָּאֵלֶּה וְגִלָּה לָהֶם אֱלֹהוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּהִתְגַּלּוּת נִפְלָא וְנוֹרָא כָּזֶה, בְּפֶרְט בִּשְׁעַת מַתַּן תּוֹרָה. וְאִם עַכְשָׁו נָעֲלָם מֵהֶם, אַדְרַבָּא! זֶה לְטוֹבָתָם, כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתַּדְּלוּ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת קְדֻשַּׁת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁיִּתְבָּרְרוּ בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר, כַּאֲשֶׁר הָיָה בֶּאֱמֶת, שֶׁמֹּשֶׁה עָלָה לַמָּרוֹם כְּדֵי לְקַבֵּל שְׁאָרֵי מְצִוּוֹת הַתּוֹרָה, כְּדֵי לְתַקְּנָם וּלְבָרְרָם בִּשְׁלֵמוּת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, רַק הֵם הָיוּ צְרִיכִים לַעֲמֹד עַל עָמְדָם וּלְצַפּוֹת לִישׁוּעַת ה', וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְגַּעְגֵּעַ אַחֲרָיו, עַד שֶׁהָיָה חוֹזֵר וּבָא אֲלֵיהֶם וְהָיָה מְלַמְּדָם וּמֵאִיר בָּהֶם כָּל הַתּוֹרָה, וּכְמוֹ שֶׁעָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ שֶׁעָמַד אֵצֶל הָהָר, וְהִמְתִּין שָׁם עַל מֹשֶׁה רַבּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (רש"י יוֹמָא עו. דִּבּוּר הַמַּתְחִיל "זֶה יְהוֹשֻׁעַ"), **וְהָיָה תּוֹלֶה עֵינָיו לַמָּרוֹם וּמְצַפֶּה רַק שֶׁיַּחֲזֹר וְיִתְגַּלֶּה אֵלָיו**, אֲבָל בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים לֹא נִזְהֲרוּ בָּזֶה, עַד שֶׁנִּכְשְׁלוּ כָּל־כָּךְ, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַחֻרְבָּנוֹת וְכָל הַגָּלְיוֹת, כִּי חָזַר וְנִמְשַׁךְ זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ שֶׁמֵּהֶם הַכְּפִירוֹת שֶׁל עַכְשָׁו, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אָרִיכַת הַגָּלוּת בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים. וְעִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי צַדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֵיזֶה בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ גַּם עַכְשָׁו, כַּאֲשֶׁר הָאֲרִיךְ בָּזֶה בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל, אֲבָל צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחֲרָיו מְאֹד בְּכָל עֵת, אֲפִלּוּ מִי שֶׁכְּבָר הִתְחִיל לְמָצְאוֹ וְכוּ', וְכַנַּ"ל:

יא. **וְזֶה** שֶׁאָמַר לָהֶם מֹשֶׁה (דְּבָרִים לא, כד): "**כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי מוֹתִי כִּי הַשְׁחֵת תַּשְׁחִתוּן. הֵן בְּעוֹדֶנִּי חַי עִמָּכֶם מַמְרִים הֱיִתֶם** וְכוּ', הַקְהִילוּ אֵלַי וְכוּ', וְאָעִידָה **בָּם** וְכוּ' - שֶׁהִיא שִׁירַת הָאֲזִינוּ. וְהִקְשָׁה רַשַׁ"י, וַהֲלֹא כָּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ לֹא הִשְׁחִיתוּ וְכוּ'?! אֶלָּא מִכָּאן, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁתַּלְמִידוֹ קַיָּם כְּאִלּוּ לֹא מֵת וְכוּ'. וְקָשֶׁה, הֲלֹא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת נִקְרָא חַי לְעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּרָכוֹת יח.) עַל פָּסוּק (שְׁמוּאֵל־ב' כג, כ): "**וּבְנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חַי**" וְכוּ' מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מֹשֶׁה רַבֵּנוּ - בְּוַדַּאי חַי וְקַיָּם לְעוֹלָם וְכִמְפֹרָשׁ בְּמִדְרָשׁ רַבָּה, שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ לֹא מֵת, כִּי הוּא עוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׁ בַּמָּרוֹם (סוֹטָה יג.). וּכְמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (פָּרָשַׁת תְּרוּמָה קעד.):

> בֹּא וּרְאֵה, מֹשֶׁה לֹא מֵת, וּמַה שֶּׁכָּתוּב "וַיָּמָת מֹשֶׁה", זֶה רַק מִצַּדֵּנוּ, עַיִן שָׁם. וּמִבֹּאר שָׁם, שֶׁבְּכָל מָקוֹם שֶׁכָּתוּב מִיתָה בְּצַדִּיקִים זֶה רַק מִצַּדֵּנוּ

תָּא חֲזֵי, מֹשֶׁה לֹא מֵית, וּמַאי דִּכְתִיב: "וַיָּמָת מֹשֶׁה?" הוּא מִסְטְרָא דִּילָן וְכוּ', עַיִן שָׁם. **וּמִבֹּאָר שָׁם, דִּבְכָל אֲתַר לְצַדִּיקָא קְרֵי בֵּהּ מִיתָה, הוּא מִסְטְרָא דִּילָן**, עַיִן שָׁם. אַף בֶּאֱמֶת הַכֹּל נִיחָא, כִּי זֶהוּ בְּעֶצְמוֹ כַּוָּנַת הַמִּדְרָשׁ שֶׁהֵבִיאוּ רַשַׁ"י, הֵינוּ שֶׁרַשַׁ"י בְּשֵׁם הַמִּדְרָשׁ

מְפָרֵשׁ כַּוָּנַת הַפָּסוּק שֶׁאֵינוֹ כְּפִי פְּשׁוּטוֹ, שֶׁאַחֲרֵי מוֹתוֹ הַפְּשׁוּט יַשְׁחִיתוּ, כִּי הֲלֹא אָנוּ רוֹאִין שֶׁלֹּא הִשְׁחִיתוּ אַחֲרֵי מוֹתוֹ הַפָּשׁוּט, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְהוֹשֻׁעַ כד, לא): ״וַיַּעֲבְדוּ אֶת ה׳ כָּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יְמֵי הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הֶאֱרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ״ וְכוּ׳. אֶלָּא עַל־כָּרְחָךְ מוּכָח מִזֶּה, שֶׁפֵּרוּשׁ תֵּבַת מִיתָה הַנֶּאֱמָר אֵצֶל הַצַּדִּיק הָרַבִּי הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ תַּלְמִידִים שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳מֹשֶׁה׳ - אֵינוֹ כְּפְשׁוּטוֹ מִיתָה מַמָּשׁ, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שְׁאָר בְּנֵי אָדָם, כִּי בְּוַדַּאי הַצַּדִּיק חַי וְקַיָּם תָּמִיד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת אֵין מֵסֵפֶר, שֶׁהַצַּדִּיקִים בְּמִיתָתָן קְרוּיִים חַיִּים. רַק פֵּרוּשׁ תֵּבַת מִיתָה הוּא כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בְּסֵפֶר הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ הַמּוּבָא לְעֵיל, שֶׁמֹּשֶׁה לֹא מֵת, רַק מַה שֶּׁכָּתוּב אָצְלוֹ ״וַיָּמָת מֹשֶׁה״ - הוּא מִסְטְרָא דִּילֵן וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת כָּל זְמַן שֶׁתַּלְמִידוֹ שֶׁל אָדָם קַיָּם - כְּאִלּוּ לֹא מֵת, אַף־עַל־פִּי שֶׁבֶּאֱמֶת אָנוּ רוֹאִין שֶׁכְּבָר מֵת וְנִקְבַּר, אַף־עַל־פִּי־כֵן בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ לֹא מֵת כְּלָל, רַק מִצַּדֵּנוּ, שֶׁאֵין אָנוּ רוֹאִין אוֹתוֹ, אֲבָל מֵחֲמַת שֶׁתַּלְמִידוֹ קַיָּם וְאוֹמֵר תּוֹרָתוֹ מִשְׁמוֹ וּמְלַמְּדָהּ לַאֲחֵרִים - בְּוַדַּאי לֹא מֵת גַּם מִצַּדֵּנוּ.

כִּי עִקַּר הַחִיּוּת הוּא חָכְמַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי ד, יג): ״כִּי הִיא חַיֶּיךָ״, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ז, יב): ״הַחָכְמָה תְּחַיֶּה״, הַיְנוּ חָכְמַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁרַק הִיא הַחָכְמָה הָאֲמִתִּיִּת הַמְחַיָּה כָּל הַנְּפָשׁוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים יט, ח): ״תּוֹרַת ה׳ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ״. וְעַל־כֵּן כָּל זְמַן שֶׁתַּלְמִידוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק קַיָּם וּמַגְלֶה תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה - בְּוַדַּאי לֹא מֵת. וְעַל־כֵּן מַה שֶּׁכָּתוּב ״וַיָּמָת מֹשֶׁה״, הוּא רַק מִסְטְרָא דִּילֵן, כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַנַּ״ל.

וְאִם כֵּן, לְפִי דַּרְכֵּנוּ עַתָּה יִתְפָּרֵשׁ הַמִּקְרָא כָּךְ: **כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי מוֹתִי כִּי הַשָּׁחֵת תַּשְׁחִתוּן**, הַיְנוּ בְּכָל עֵת שֶׁיִּהְיֶה נִקְרָא אַחֲרֵי מוֹתִי - דְּהַיְנוּ שֶׁלֹּא תַּעַסְקוּ כָּרְאוּי בְּתוֹרָתִי, וְלֹא תְּחַפְּשׂוּ וּתְבַקְּשׁוּ אוֹתִי הֵיטֵב כָּרְאוּי [כַּאֲשֶׁר הוֹכִיחָם עַל זֶה הַנָּבִיא יְשַׁעְיָה (סג, יא): ״וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה עַמּוֹ אַיֵּה הַמַּעֲלֵם מִיָּם״ וְכוּ׳] - אָז יִהְיֶה נִקְרָא **אַחֲרֵי מוֹתִי** - שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּיתָה, שֶׁהוּא מִסְטְרָא דִּידְכוּ וְאָז **הַשָּׁחֵת תַּשְׁחִיתוּן** וְכוּ׳. אֲבָל כָּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְהַזְּקֵנִים שֶׁעָסְקוּ הֵיטֵב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה, וְסִלְסְלוּ וְחִפְּשׂוּ בָּהּ קְדֻשַּׁת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל מֹשֶׁה - בְּוַדַּאי לֹא הִשְׁחִיתוּ, כִּי עָבְדוּ אֶת ה׳ כָּל יְמֵיהֶם. וְאָז בְּוַדַּאי נֶחֱשַׁב שֶׁמֹּשֶׁה חַי, כִּי בֶּאֱמֶת לֹא מֵת מֹשֶׁה וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל. וְכֵן נוֹהֵג מִדּוֹר לְדוֹר לְעוֹלָם, שֶׁבְּכָל עֵת שֶׁנִּמְצָאִים צַדִּיקִים שֶׁעוֹסְקִים כָּרָאוּי בְּתוֹרַת מֹשֶׁה - בְּאוֹתוֹ הָעֵת נֶחֱשָׁב כְּאִלּוּ לֹא מֵת מֹשֶׁה גַּם מִסְּטְרָא דִּידָן. וּבְעֵת שֶׁמִּתְרַשְּׁלִים בָּהּ, חַס וְשָׁלוֹם, אָז נִקְרָא, חַס וְשָׁלוֹם, לְגַבֵּי דִּידָן - אַחֲרֵי מוֹתוֹ:

יב. **וְזֶהוּ** מַה שֶּׁצּוֹעֵק הַנָּבִיא (יְשַׁעְיָה נז, א): **הַצַּדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב וְאַנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין מֵבִין כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק** - כִּי בֶּאֱמֶת צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת תָּמִיד, אֲפִלּוּ הַמְקֻרָבִין אֵלָיו וְכַנַּ״ל, שֶׁיִּזְכּוּ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו בִּיגִיעוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר כְּדֵי לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר עֵצוֹת וְכוּ׳. כִּי הַצַּדִּיק מִסְתַּתֵּר בְּכָל פַּעַם מֵהָעוֹלָם מֵחֲמַת קִלְקוּלָם, וְנִתְרַחֵק מֵהֶם הַרְבֵּה, עַד שֶׁקָּשֶׁה לָהֶם לְקַבֵּל וְלִינֹק מֵאוֹרוֹ הַגָּדוֹל כִּי אִם עַל־יְדֵי יְגִיעוֹת וּבְקָשָׁה וְחִפּוּשׂ הַרְבֵּה. וְזֶה גַּם בְּחִינָיו, מִכָּל שֶׁכֵּן אַחַר הִסְתַּלְקוּת לְעֵלָּא וּלְעֵלָּא, צְרִיכִין לְחַפְּשׂוֹ וּלְבַקְּשׁוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר - לְסַלְסֵל וּלְחַפֵּשׂ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה וּלְלֶכֶת בִּדְרָכָיו וְאוֹרְחוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן הַרְבֵּה לִפְנֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיּוֹרִיד דְּמָעוֹת הַרְבֵּה עַד שֶׁיִּשְׁפֹּךְ לִבּוֹ כַּמַּיִם לִפְנֵי ה׳, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא וּלְהַשִּׂיג פְּנִימִיּוּת כַּוָּנַת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ.

כִּי עִקַּר הַצַּדִּיק הוּא תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁשָּׁם גְּנוּז רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ. וּצְרִיכִין לְהַאֲמִין, שֶׁבְּוַדַּאי נִמְצָא אֶחָד אוֹ רַבִּים שֶׁהֵם תַּלְמִידָיו הָאֲמִתִּיִּים - שֶׁקִּבְּלוּ תּוֹרָתוֹ וּדְרָכָיו וַעֲצוֹתָיו וּרְמָזָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁיְּכוֹלִים לְהַחֲיוֹת אֶת הַכֹּל, כִּי אֵין דּוֹר יָתוֹם, וּבְוַדַּאי לֹא נִסְתַּלֵּק הַצַּדִּיק עַד שֶׁהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה, שֶׁהֵם הַתַּלְמִידִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁלּוֹ, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַחֲלִיפוֹת שֶׁלּוֹ, (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה ׳כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם׳ בְּסִימָן ז׳ לְקוּטֵי תִּנְיָנָא, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב), שֶׁכָּשֶׁהֵם מְגַלִּים תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה - נֶחֱשָׁב כְּאִלּוּ לֹא מֵת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל וְכַנַּ״ל. וְכַמְבֹאָר שָׁם בְּסִימָן ז׳ הַנַּ״ל, שֶׁכְּשֶׁמְּגַלִּים דַּעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה הוּא מִתְלַבֵּשׁ בְּדִבּוּרֵיהֶם, וְנֶחֱשָׁב כְּאִלּוּ הוּא חַי מַמָּשׁ, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּמִדְבַּר צוּטָא) עַל פָּסוּק (תְּהִלִּים סא, ה): ״אָגוּרָה בְאָהֳלְךָ עוֹלָמִים״, וְכִי אֶפְשָׁר לְאָדָם לָדוּר בִּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת?! אֶלָּא כָּל תַּלְמִיד־חָכָם שֶׁאוֹמְרִים דִּבּוּר הֲלָכָה בִּשְׁמוֹ, שִׂפְתוֹתָיו דּוֹבְבוֹת בַּקֶּבֶר וְכוּ׳. וְכַמְבֹאָר מִזֶּה הַרְבֵּה בַּסְּפָרִים, בִּפְרָט בְּהַהֶסְפֵּדוֹת שֶׁנִּדְפְּסוּ בְּסִפְרֵי הַדְּרוּשִׁים - שֶׁכֻּלָּם הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הַהַקְדָּמָה הָאֲמִתִּיִּת הַזֹּאת שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, שֶׁהַצַּדִּיק הֶחָכָם הָאֲמִתִּי

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

רטו

הוּא חַי לְעוֹלָם. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַב (שַׁבָּת קנג:) אַחִים בְּהֶסְפֵּדְאֵי דְּהָתָם קָאֵימְנָא וְכוּ' (חַמֵּם אֶת לֵב הָאֲנָשִׁים בְּהֶסְפֵּדְךָ, שֶׁיִּבְכּוּ עָלַי, כִּי אֲנִי נִמְצָא שָׁם). וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (כְּתֻבּוֹת קג.) עַל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שֶׁבָּא לְבֵיתוֹ בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת וְכוּ'.

אָבָל צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת זֶה הַתַּלְמִיד הָאֲמִתִּי שֶׁקִּבֵּל דַּעַת רַבּוֹ בָּרְאוּי, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּדִבּוּרָיו בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, בְּחִינַת רוּחַ הַבָּא מִן הַקֹּדֶשׁ וְכוּ', (כְּמִבֹּאר בְּהַתּוֹרָה 'תִּקְעוּ' הַנַּ"ל) שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁמְּגַלֶּה בֶּאוּרֵי תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל רַבּוֹ זַ"ל נִתְבָּרֵר הַמְּדֻמֶּה שֶׁל כָּל הַמְקֻרְבִין, וְכָל אֶחָד כְּפִי קִרְבָתוֹ וּכְפִי בַּקָּשָׁתוֹ וְחִפּוּשׂוֹ - יוֹתֵר מִתְבָּרֵר אֲצָלוֹ הַמְּדֻמֶּה יוֹתֵר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר וּמִתְחַזֵּק יוֹתֵר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁזֶּה עִקַּר קִיּוּם הָעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שִׁשָּׁה בְּסִיוָן קִבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁהָיָה הָעוֹלָם תָּלוּי בּוֹ, כַּנַּ"ל (אוֹת ד).

וְכָל זְמַן שֶׁנִּמְצָאִים אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים שֶׁעוֹסְקִין בָּזֶה כַּנַּ"ל, נִקְרָא הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מֹשֶׁה' - 'חַי'. וּבְעֵת שְׁמִתְרַשְּׁלִים בָּזֶה נִקְרָא אַחֲרֵי מוֹתוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר: כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי מוֹתִי וְכוּ', הַיְנוּ בְּכָל עֵת בְּכָל דּוֹר שֶׁתִּתְרַשְּׁלוּ בָּזֶה כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹשֻׁעַ וְהַזְּקֵנִים שֶׁקִּלְקְלוּ וְהִשְׁחִיתוּ דַּרְכָּם וְעָבְדוּ עֲבוֹדָה־זָרָה, שֶׁהוּא הֵפֶךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אָז נֶחֱשַׁב לְנַבִּי דִּידְהוּ כְּאִלּוּ מֵת מֹשֶׁה, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר: כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי מוֹתִי כִּי הַשְׁחֵת תַּשְׁחִתוּן. אֲבָל תֵּכֶף כְּשֶׁהֵקִים לָהֶם ה' מוֹשִׁיעַ, כְּגוֹן עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז שֶׁהָיָה הַשּׁוֹפֵט הָרִאשׁוֹן (שׁוֹפְטִים ג, ט), אָזַי תֵּכֶף נֶחֱשַׁב מֹשֶׁה חַי.

וְכֵן מְשׁוֹפֵט לְשׁוֹפֵט וְכֵן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, עַד שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף, אַף־עַל־פִּי שֶׁהַתּוֹרָה הוֹלֶכֶת וּמִתְמַעֶטֶת וּמִשְׁתַּכַּחַת מִיִּשְׂרָאֵל, חַס וְשָׁלוֹם, כַּאֲשֶׁר נִבְאוּ עַל זֶה מִכְּבָר, אַף־עַל־פִּי־כֵן יִהְיוּ נִמְצָאִים כַּמָּה וְכַמָּה יְחִידֵי סְגֻלָּה שֶׁיִּתְחַזְּקוּ בְּכָל הַנַּ"ל - לְשׁוֹטֵט וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת דְּבַר ה', שֶׁהוּא דִּבְרֵי חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְיַבְקְשׁוּ עַד שֶׁיִּמְצְאוּ הַתַּלְמִידִים אֲמִתִּיִּים שֶׁהֵם בִּבְחִינַת 'יְהוֹשֻׁעַ', וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּתְחַזֵּק הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ', וְיִתְתַּקֵּן הַכֹּל וְכַנַּ"ל, וְכַמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה כַּנַּ"ל, עַיֵּן שָׁם:

יג. **וְעַל־כֵּן** כָּל מַה שֶּׁמִּסְתַּלְּקִין הַצַּדִּיקִים מִן הָעוֹלָם בְּיוֹתֵר, חַס וְשָׁלוֹם - צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה יוֹתֵר, כִּי כָּל צַדִּיק אֲמִתִּי וְתַלְמִידוֹ הוּא בְּחִינַת 'מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ', כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ. כִּי הַצַּדִּיק הָרַבִּי הָאֲמִתִּי הוּא בְּחִינַת 'מֹשֶׁה' שֶׁהוּא רַבָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְהַתַּלְמִיד הוּא בְּחִינַת יְהוֹשֻׁעַ. וְזֶה בְּחִינַת פְּנֵי חַמָּה וּפְנֵי לְבָנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בְּבָא־בַּתְרָא עה.): 'פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּפְנֵי לְבָנָה'. וְעַל־כֵּן אַחַר הִסְתַּלְּקוּת שֶׁל הַצַּדִּיק הָרַבִּי הָאֲמִתִּי - צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ יוֹתֵר, כִּי אַחַר הִסְתַּלְּקוּת הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת חַמָּה, אָזַי סְהֵרָא שַׁלְטָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתַּלְמִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּפְנֵי לְבָנָה. וְהַלְּבָנָה מִתְמַעֶטֶת וּמִתְמַלֵּאת בְּכָל עֵת, וְהַכֹּל כְּפִי עֲבוֹדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

כִּי זֶה יָדוּעַ, שֶׁכָּל עֲבוֹדָתֵנוּ הוּא לְמַלֹּאת פְּגִימַת הַלְּבָנָה וְכוּ', וְעִקַּר מְלוּי וְתִקּוּן הַלְּבָנָה מִפְּגִימָתָהּ הוּא עַל־יְדֵי הַבַּקָּשָׁה וְהַחִפּוּשׂ הַנַּ"ל אַחֲרֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת "וּבִקַּשְׁתֶּם אֶת ה' אֱלֹקֵיהֶם וְאֶת דָּוִד מַלְכָּם" שֶׁאוֹמְרִים בְּעֵת קִדּוּשׁ הַלְּבָנָה, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים בְּסוֹף בִּרְכַּת קִדּוּשׁ הַלְּבָנָה: וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ לְמַלֹּאת פְּגִימַת הַלְּבָנָה וְכוּ', וְיֵקַיֵּם וּבְקִשְׁתֶּם וְכוּ', וְכַנַּ"ל. עַל־כֵּן אַחַר הִסְתַּלְּקוּת הַצַּדִּיק, שֶׁאָז הוּא בְּחִינַת שְׁלִיטַת הַלְּבָנָה - צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ יוֹתֵר הֵיכָן נִמְצָא קְדֻשַּׁת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הָרַבִּי הָאֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מֹשֶׁה', שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּנֵי חַמָּה, כִּי הֲלֹא גַּם בְּחֵיי הַצַּדִּיק הָיוּ צְרִיכִין לְבַקֵּשׁוֹ מְאֹד, אַף־עַל־פִּי שֶׁבְּהַחַמָּה אֵין בָּהּ שׁוּם מְעוּט, אַף־עַל־פִּי־כֵן לִפְעָמִים הִיא מִתְכַּסִּית עַל־יְדֵי עֲנָנִים הַמַּחֲשִׁיכִין אוֹר הַחַמָּה, הַיְנוּ שֶׁלִּפְעָמִים נִתְכַּסֶּה וְנֶעְלָם אוֹר הַצַּדִּיק הָרַבִּי הָאֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת חַמָּה עַל־יְדֵי בְּחִינַת הֶעָנָנִין דִּמְכַסְּיָן עַל עֵינִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת קְלִפַּת עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל, שֶׁמֵּהֶם נִמְשָׁכִין כָּל מִינֵי הִתְנַגְּדוּת וְהַסְתָּרוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֵין יוֹדְעִין מִמֶּנּוּ. וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁזּוֹכֶה לָבוֹא אֶצְלוֹ - צָרִיךְ יְגִיעוֹת לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ מַה שֶּׁצָּרִיךְ וְכוּ', וְכַנַּ"ל (אוֹת י). אֲבָל בְּוַדַּאי אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ אוֹר קְדֻשַּׁת הַשְּׂאָרָתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר מֵאַחַר שֶׁאָז הוּא בְּחִינַת שְׁלִיטַת הַלְּבָנָה שֶׁמִּתְמַעֶטֶת וּמִתְמַלֵּאת וְהַכֹּל כְּפִי תִּקּוּן אוֹ קִלְקוּל, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי מַעֲשֵׂי בְּנֵי אָדָם כַּיָּדוּעַ וּמוּבָן בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (נח עג:). וְעַל־כֵּן אָז צְרִיכִין בַּקָּשָׁה וְחִפּוּשׂ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אַחַר אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת עַד שֶׁיּוֹצִיא בְּחִינַת הַלְּבָנָה מִכִּסּוּיָהּ וּפְגִימָתָהּ וְהַעְלָמָתָהּ.

וְכַמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (וַיִּקְרָא מה:) עַל פָּסוּק (תְּהִלִּים פא, ד): "תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּנוּ" - סְהֵרָא כַּד אִתְכַּסְיָא עַל־יְדֵי חוֹבִין, כְּדֵין אָמְרָה: "אַל

תְּרָאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת״ (כַּאֲשֶׁר הַיַּרְחַ מִתְכַּסֶּה עַל יְדֵי עֲנָנוֹת יִשְׂרָאֵל אֲז הִיא אוֹמֶרֶת אַל תִּרְאוּנִי וְכוּ׳), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא בְּעֵת דְּאִתְכְּסְיָא סַהֲרָא - שֶׁמִּתְקָנִים בְּחִינַת פְּגִימַת הַלְּבָנָה עַל־יְדֵי הַתְקִיעוֹת, בְּחִינַת ״תִּקְעוּ וְכוּ׳, בַּכֶּסֶא״ וְכוּ׳. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל בְּגֶמָרָא (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ח.): ׳אֵיזֶהוּ חֵג שֶׁהַחֹדֶשׁ שֶׁהוּא הַלְּבָנָה מִתְכַּסֶּה בּוֹ? הֱוֵי אוֹמֵר זֶה רֹאשׁ־הַשָּׁנָה׳. עַל־כֵּן תִּקּוּן זֶה הַנַּ״ל נַעֲשֶׂה בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה בְּיוֹתֵר, אֲבָל צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ בְּכָל הַשָּׁנָה עַד שֶׁיִּזְכֶּה בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק אֲמִתִּי כָּזֶה - שֶׁקִּבֵּל הָאָרַת בְּחִינַת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל רַבּוֹ, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לִשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת גַּם־כֵּן, כִּי שְׁבוּעוֹת וְרֹאשׁ־הַשָּׁנָה הֵם בְּחִינָה אַחַת, כְּמוֹ שֶׁמַּזְכִּירִין בְּרֹאשׁ־הַשָּׁנָה בִּבְרָכַת שׁוֹפְרוֹת הַשּׁוֹפָר שֶׁל קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִין: ״אַתָּה נִגְלֵיתָ״ וְכוּ׳, הַיְנוּ כַּנַּ״ל:

יד. **וְזֶהוּ הַצַּדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב** (יְשַׁעְיָה נז, א), הַיְנוּ שֶׁבֶּאֱמֶת הַצַּדִּיק לֹא מֵת כַּנַּ״ל, רַק שֶׁאֹבֵד אֲבֵדָתוֹ, הַיְנוּ אֶת נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא זָכוּ לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו כָּרְאוּי עַד שֶׁנִּסְתַּלֵּק, וְאָז הֵם כַּאֲבוּדִים וּשְׁכוּחִים, בְּחִינַת (תְּהִלִּים לג, יא): ״נִשְׁכַּחְתִּי כְּמֵת מִלֵּב הָיִיתִי כִּכְלִי אֹבֵד״, וּכְמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ״י שָׁם, שֶׁהָאֲבֵדָה נִקְרֵאת עַל שֵׁם הָאוֹבְדָהּ, עַיֵּן שָׁם. כִּי הָאֲבֵדָה בְּעַצְמָהּ אֵין לָהּ דַּעַת לְהָבִין שֶׁנֶּאֱבְדָה מִבַּעְלָהּ, וְעַל־כֵּן אֵין הָאֲבֵדָה נִקְרֵאת כִּי אִם עַל שֵׁם הָאוֹבְדָהּ, שֶׁעַל כֵּן לֹא נֶאֱמַר כִּכְלִי נֶאֱבַד וּכְמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ״י כַּנַּ״ל, רַק הַצַּדִּיק הָאוֹבֵד הוּא מַרְגִּישׁ כְּאֵב הָאֲבֵדָה, כִּי הוּא יוֹדֵעַ הָרְחָמָנוּת שֶׁעֲלֵיהֶם.

וְזֶהוּ הַצַּדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב - שֶׁאֵין שׂוּם אָדָם מֵשִׂים אֶל לִבּוֹ לְהָבִין מְרִירַת הַצָּרָה שֶׁל הִסְתַּלְּקוּת הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא אִבֵּד אֲבֵדַת הַנְּפָשׁוֹת הַנַּ״ל, מַה שֶּׁבֶּאֱמֶת עִקַּר הַצָּרָה לְהַנְּפָשׁוֹת הַנֶּאֱבָדִים, אֲבָל אֵין מִתְעוֹרְרִין לְהָבִין מְרִירַת צָרָתָם. וְאַנְשֵׁי חֶסֶד שֶׁהֵם אַנְשֵׁי הַצַּדִּיק שֶׁנִּקְרָאִים אַנְשֵׁי חֶסֶד עַל שֵׁם הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת אִישׁ חֶסֶד בֶּאֱמֶת, כִּי הוּא עוֹסֵק לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת חוּט שֶׁל חֶסֶד הַנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה הַנַּ״ל, בְּחִינַת ״עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה״ וְכוּ׳, וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב.

וְצוֹעֵק הַנָּבִיא: שֶׁגַּם הָאַנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין מֵבִין, **כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק**, הַיְנוּ כַּנַּ״ל - שֶׁלֹּא נִסְתַּלֵּק וְלֹא נֶאֱסַף הַצַּדִּיק כְּלָל רַק מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק, הַיְנוּ בְּחִינַת רָעָה הַנֶּאֱמַר בְּחֵטְא הָעֶגֶל, שֶׁהוּא פְּגַם הָאֱמוּנָה שֶׁבָּא עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְרַשְּׁלוּ לְחַפֵּשׂ אַחֲרֵי מֹשֶׁה כְּשֶׁעָלָה לַמָּרוֹם כַּנַּ״ל, וְשָׁם נֶאֱמַר (שְׁמוֹת לב, יב): ״לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם בְּרָעָה הוֹצִיאָם״ וְכוּ׳. וּכְתִיב (שָׁם לב, יד): ״וַיִּנָּחֶם ה׳ עַל הָרָעָה״ וְכוּ׳. וּבְכָל עֵת שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִתְרַשְּׁלִים לְחַפֵּשׂ אַחַר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳מֹשֶׁה׳ - אָז מִתְעוֹרֵר, חַס וְשָׁלוֹם, קִטְרוּג הָרָעָה הַנַּ״ל וְאָז נֶחְשָׁב שֶׁהַצַּדִּיק מֵת וְנֶאֱסַף, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל (אוֹת יא) עַל פָּסוּק: ״כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי מוֹתִי״ וְכוּ׳, וְזֶהוּ **כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק** - הַיְנוּ בְּעֵת שֶׁאַתֶּם מְרֵעִין מַעֲשֵׂיכֶם וְאֵינְכֶם מְחַפְּשִׂים כָּרְאוּי אַחֲרֵי הַצַּדִּיק שֶׁאִבֵּד אֶתְכֶם כַּנַּ״ל, אָז **נֶאֱסַף הַצַּדִּיק**. אֲבָל כְּשֶׁתַּחְזְרוּ וְתִתְעוֹרְרוּ לְבַקֵּשׁ אַחֲרָיו כָּרְאוּי - אָז הוּא נֶחְשָׁב חַי מַמָּשׁ, כִּי הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת נִקְרָאִים חַיִּים תָּמִיד, כַּנַּ״ל:

טו. **וְזֶהוּ** (תְּהִלִּים קיט, עו): **תְּעִיתִי כְּשֶׂה אֹבֵד בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ** - כִּי הָאָדָם שֶׁהוּא בִּבְחִינַת אֲבֵדָה מֵרֹבּוֹ כַּנַּ״ל, אַף־עַל־פִּי שֶׁכָּל הָאֲבֵדוֹת נִקְרָאִים עַל שֵׁם הָאוֹבְדָהּ, מֵחֲמַת שֶׁאֵין בְּהָאֲבֵדָה דַּעַת לְהָבִין שֶׁנֶּאֱבָדָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן הָאָדָם יֵשׁ לוֹ בְּחִירָה, וְצָרִיךְ לְשׂוּם אֶל לִבּוֹ שֶׁהוּא כְּשֶׂה אוֹבֵד - שֶׁנִּקְרָא שֶׂה אוֹבֵד עַל שֵׁם הָאוֹבְדָהּ, מֵחֲמַת שֶׁכְּבָר נִתְרַחֵק כָּל־כָּךְ עַד שֶׁכְּמַעַט אֵין לוֹ דַּעַת לְהָבִין שֶׁנֶּאֱבַד וְנִתְרַחֵק מֵהַצַּדִּיק, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן כָּל זְמַן אֲשֶׁר הוּא חַי וּמַרְגִּישׁ בְּעַצְמוֹ אֵיזֶה חִיּוּת כָּל שֶׁהוּא - צָרִיךְ לְצַעֵק עַל כָּל פָּנִים זֶה בְּעַצְמוֹ: **תְּעִיתִי כְּשֶׂה אֹבֵד**, עַד שֶׁאֵין לִי דַּעַת כְּלָל לְהֵיכָן נֶאֱבַדְתִּי וְנִתְרַחַקְתִּי מִבַּעַל הָאֲבֵדָה, אֲבָל אֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן **בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ** וְכוּ׳ - הַיְנוּ **בַּקֵּשׁ** אַתָּה אֶת **עַבְדֶּךָ** עַד שֶׁתִּמְצָאֵנִי, כִּי אֲנִי נִתְרַחַקְתִּי כָּל־כָּךְ עַד שֶׁאֵין בִּי דַּעַת כְּמוֹ שֶׂה אוֹבֵד (וְעַיֵּן בְּמָקוֹם אַחֵר מַה שֶּׁמְּבֹאָר בְּסִימָן ר״ו עַל פָּסוּק זֶה ׳תָּעִיתִי׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם וּתְצָרְפוֹ לְכָאן). וְאָז כְּשֶׁיִּצְעַק וְיִתְחַנֵּן כָּךְ בֶּאֱמֶת כַּמָּה פְּעָמִים - יִהְיֶה נֶחְשָׁב גַּם־כֵּן שֶׁמְּבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק וְאָז יִזְכֶּה לְמָצְאוֹ, כִּי רַחֲמֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְרַחֲמֵי הַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים אֵינָם כָּלִים לְעוֹלָם:

טז. **הַכֹּל**, שֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ מְאֹד מְאֹד אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לְבָרֵר הַמַּדְמֶה שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֶרֶת הָאֱמוּנָה וְכוּ׳, שֶׁכָּל הָעוֹלָם תְּלוּי בָּזֶה וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל. וְזֶה (שִׁיר־הַשִּׁירִים ג, א): **עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה**

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת שְׁלוּחֵי הַלָּבָה ה

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

רמז

נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו - ״עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת״ זֶה בְּחִינַת שֵׁנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמַּדְמֶה שֶׁשּׁוֹלֵט בְּיוֹתֵר בַּלַּיְלָה וְשֵׁנָה, וְעַל־כֵּן אָז צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ בְּיוֹתֵר אַחֲרֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים עז, ז): **אָזְכְּרָה נְגִינָתִי בַלָּיְלָה עִם לְבָבִי אָשִׂיחָה וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי** - ״נְגִינָתִי״ - זֶה בְּחִינַת הַנִּגּוּן הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא וְהַנָּעִים וְכוּ׳, שֶׁמִּתְעוֹרֵר עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁמְּבָרֵר הַמַּדְמֶה וְכוּ׳, עַד שֶׁזּוֹכִין לְקוֹל הַנִּגּוּן וְהַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, וּבָזֶה הַנִּגּוּן יֵשׁ לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֵיזֶה חֵלֶק בּוֹ, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא (סַנְהֶדְרִין צ.), שֶׁעִקַּר שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם הַבָּא יִהְיֶה עַל־יְדֵי קוֹל הַנִּגּוּן וְהַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד, שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת מָשִׁיחַ, מַזְכִּיר מִזֶּה הַרְבֵּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם צז, א): **שִׁירוּ לַה׳ שִׁיר חָדָשׁ** וְכוּ׳, (שָׁם קמד, ט): **אֱלֹקִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָךְ** וְכוּ׳ וְכֵן הַרְבֵּה, כִּי כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶשְׂרָה מִינֵי נְגִינָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת קוֹל הַנִּגּוּן וְהַשִּׁיר הַזֶּה, שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט כְּפוּל וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן הַטּוֹב הַנֶּעְלָם בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת אֵיזֶה נְקֻדָּה מֵהַנִּגּוּן הַזֶּה.

וְזֶהוּ אָזְכְּרָה נְגִינָתִי בַלָּיְלָה - הֵינוּ בַּלַּיְלָה בְּעֵת הִתְגַּבְּרוּת הַמַּדְמֶה הָרוֹצֶה לְבַלְבֵּל אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁהוּא מְבַלְבֵּל אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי דַּרְכּוֹ, וְאָז הָאָדָם צָרִיךְ לוֹמַר לְנַפְשׁוֹ: **אָזְכְּרָה נְגִינָתִי** - הֵינוּ הַטּוֹב הַנַּ״ל, ״בַּלַּיְלָה״, בְּעֵת הִתְגַּבְּרוּת הַמַּדְמֶה, **עִם לְבָבִי אָשִׂיחָה וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי** - שֶׁצָּרִיךְ לְשׂוֹחַ עִם לְבָבוֹ לְחַפֵּשׂ רוּחוֹ הַטּוֹב, בְּחִינַת הַחֵלֶק הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁכָּלוּל מִכָּל נְפָשׁוֹת וְרוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ מְאֹד אַחֲרֵי הַצַּדִּיק הַזֶּה, כְּדֵי לִמְצֹא רוּחוֹ הַטּוֹב - רוּחוֹ הַקָּדֹשׁ, כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרֵר בְּחִינַת לַיְלָה בְּחִינַת מַדְמֶה שֶׁלּוֹ, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לְחֶלְקוֹ הַטּוֹב לָעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ״ל.

וְזֶהוּ עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת - שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְגַּבְּרוּת הַמַּדְמֶה, **בִּקַּשְׁתִּי אֶת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי** - זֶה הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת ״מֹשֶׁה״, וּכְמוֹ שֶׁאִיתָא בַּמִּדְרָשׁ (שִׁיר־הַשִּׁירִים רַבָּה ג, כג) עַל פָּסוּק זֶה: **אֶת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי** - זֶה מֹשֶׁה. **בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו** - כִּי לֹא בְּמְהֵרָה זוֹכִין לְמְצֹא אוֹתוֹ, כִּי צְרִיכִין יְגִיעוֹת הַרְבֵּה וּזְמַן זְמַנִּים הַרְבֵּה עַד שֶׁמּוֹצְאִין אוֹתוֹ וְאֶת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ וְכַנַּ״ל. אָקוּמָה נָּא וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת, וְאֶיתָא בְּמִדְרָשׁ שָׁם, בַּכְּרַכִּים וּבַמְּדִינוֹת אֲבַקְשָׁה אֶת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי - זֶה מֹשֶׁה. **בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו** - כִּי צְרִיכִין לְבַקְּשׁוֹ וּלְחַפְּשׂוֹ מְאֹד מְאֹד בָּעִיר וּבַשְּׁוָקִים וּבָרְחוֹבוֹת בַּכְּרַכִּים וּבַמְּדִינוֹת, כִּי בְּכָל הָעֲסָקִים שֶׁעוֹשִׂין, הֵן תּוֹרָה וּתְפִלָּה וּמִצְוֹות וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְהֵן מַשָּׂא־וּמַתָּן וּשְׂאָר עֲסָקִים - צְרִיכִין לְכַוֵּן בְּכָל עֲשִׂיָּה שֶׁעוֹשִׂין וּבְכָל דֶּרֶךְ וְעִיר וּכְרָךְ שֶׁהוֹלְכִין, אוּלַי יִזְכֶּה עַל־יְדֵי עֵסֶק וּנְסִיעָה זֹאת לִמְצֹא **אֶת שֶׁאָהֲבָה נַפְשׁוֹ** - זֶה מֹשֶׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַנַּ״ל. אֲבָל אַף־עַל־פִּי שֶׁבִּקַּשְׁתִּיו כָּל־כָּךְ, אַף־עַל־פִּי־כֵן **בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו.**

מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר אֶת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי

רְאִיתֶם - ״הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר״ - הֵם בְּחִינַת נְטוּרֵי קַרְתָּא (שׁוֹמְרֵי הָעִיר) הָאֻמְתִּיִּים, שֶׁהֵם הָעוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינָם לְבֵין קוֹנָם וְכוּ׳, שֶׁהֵם עִקַּר הַשּׁוֹמְרִים - נְטוּרֵי קַרְתָּא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל שֶׁאָמַר (אֵיכָה רַבְּתִי פְּתִיחְתָא ב): ״אַייתִי לָן נְטוּרֵי קַרְתָּא״ וְכוּ׳. וְגַם נִקְרָאִים שׁוֹמְרִים, כִּי הֵם בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים קל, ו): **נַפְשִׁי לַה׳ מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר** וְכוּ׳, כִּי גַּם אֵלּוּ הַתַּלְמִידִים שֶׁהֵם בִּבְחִינַת ״שׁוֹמְרִים״ הַנַּ״ל שֶׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה כַּנַּ״ל, גַּם הֵם עֲדַיִן לֹא זָכוּ לִמְצֹאוֹ כָּרָאוּי, כִּי צְרִיכִין לָזֶה חִפּוּשׂ אַחַר חִפּוּשׂ אֲפִלּוּ מִי שֶׁמְּצֹאוֹ קָצַת, עַד שֶׁיִּמְצָא בְּחִינַת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ כָּרָאוּי, וְכַנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן הֵם בִּבְחִינַת **שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר** - שֶׁהֵם רַק עוֹמְדִים עַל מִשְׁמַרְתָּם בְּתַקֵּף וְהִתְחַזְּקוּת גָּדוֹל וְעָצוּם מְאֹד וְשׁוֹמְרִים וּמַמְתִּינִים לִישׁוּעַת ה׳ עַד שֶׁיִּמְצָאוֹ אוֹתוֹ כָּרָאוּי. כִּי הַמַּמְתִּין נִקְרָא ״שׁוֹמֵר״, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית לו, יא): ״וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר״. כִּי צְרִיכִין לְזָהֵר בִּשְׁעַת הַהַמְתָּנָה לְבִלְתִּי לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִן הַתִּקְוָה, כְּמוֹ הַשּׁוֹמֵר שֶׁצָּרִיךְ לְזָהֵר שֶׁלֹּא לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִן הַשְּׁמִירָה, כְּמוֹ כֵן הַמַּמְתִּין וּמְצַפֶּה לִישׁוּעַת ה׳ נִקְרָא ״שׁוֹמֵר״, כִּי צָרִיךְ לְהַמְתִּין וְלֹא יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִן הַתִּקְוָה כָּל יְמֵי חַיָּיו ״עַד יַשְׁקִיף וְיֵרֶא ה׳ מִשָּׁמַיִם״ (אֵיכָה ג, נ).

וְזֶהוּ מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר - ״לַבֹּקֶר״ דַּיְקָא. כִּי כְּשֶׁזּוֹכִין לְמְצֹא הַצַּדִּיק הַזֶּה כַּנַּ״ל - זוֹכִין לִבְחִינַת בֹּקֶר, הַנִּזְכָּר

שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, בְּחִינַת (תְּהִלִּים צב, ג): ״לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ״ וְכוּ׳, בְּחִינַת (אֵיכָה ג, כג): ״חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים״ וְכוּ׳. וְזֶהוּ מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר - בְּחִינַת שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר הַנַּ״ל. אֶת שֶׁאֲהֵבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם כְּמַעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם וְכוּ׳, כִּי שְׁאַלְתִּי אֶת הַשּׁוֹמְרִים הַנַּ״ל, מַה מַּעֲנֶה מְצָאתֶם בְּפִיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפָרוּשׁ רַשִׁ״י כְּפִי דַּרְכּוֹ, וְהֵם כְּיוֹנַת אֵלֶם (תְּהִלִּים נו, א), וְקָשֶׁה לָהֶם לְהָשִׁיב לְהַשּׁוֹאֲלִים אוֹתָם, כִּי הֵם כְּבָר מָצְאוּ אוֹתוֹ קְצָת וַעֲדַיִן הֵם שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר שׁוֹמְרִים לַבֹּקֶר עַד שֶׁיִּמְצְאוּהוּ כָּרָאוּי בִּשְׁלֵמוּת, עַד שֶׁיִּזְכּוּ לַבֹּקֶר הַנַּ״ל, שֶׁהוּא גְּאֻלַּת נַפְשָׁם בִּשְׁלֵמוּת. וְזֶה הַשּׁוֹאֵל רוֹצֶה שֶׁיָּשִׁיבוּ לוֹ תֵּכֶף וִימַלְּאוּ לוֹ תִּקְוָתוֹ מִיָּד, וּמֵחֲמַת שֶׁלֹּא הֵשִׁיבוּהוּ כִּרְצוֹנוֹ רָצָה לְהִתְרַחֵק גַּם מֵהֶם, כִּי אָמַר הֲלֹא גַּם בָּהֶם לֹא מָצָאתִי תִּקְוָתִי כָּרָאוּי, וְזֶהוּ כְּמַעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם - וְנִתְרַחַקְתִּי מֵהֶם, חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל בְּרַחֲמֵי וְחַסְדֵי ה׳ שֶׁאֵינָם כָּלִים חָמַל עָלַי וְלֹא עָבַרְתִּי וְנִתְרַחַקְתִּי מֵהֶם, עַד שֶׁמְּצָאתִי אֶת שֶׁאֲהֵבָה נַפְשִׁי - זֶה מֹשֶׁה בְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת. וּפָרוּשׁ ״כִּמְעַט״ הוּא כְּמוֹ ״לוּלֵא ה׳ עֶזְרָתָה לִי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי״ (תְּהִלִּים צד, יז). שֶׁפָּרוּשׁוֹ, לוּלֵא עֶזְרַת ה׳ כִּמְעַט נַפְלְתִּי לַגֵּיהִנֹּם, חַס וְשָׁלוֹם, אַךְ ה׳ עָזַר לִי בְּחַסְדּוֹ וְהִצִּילָנִי.

וְזֶהוּ פָּרוּשׁ כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם - הַיְנוּ שֶׁכִּבֶר הָיָה כִּפְשַׁע בֵּינִי וּבֵין הַמָּוֶת וְכִמְעַט שֶׁנָּפַלְתִּי בְּאֵין סוֹמֵךְ, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁהִתְחַלְתִּי לַעֲבֹר מֵהֶם וּלְהִתְרַחֵק מֵהֶם מֵחֲמַת שֶׁלֹּא מָצָאתִי מַעֲנֶה שְׁלֵמָה בְּפִיהֶם כִּרְצוֹנִי, אֲבָל בְּחָכְמַת ה׳ לֹא עָזָבַנִי, וְתָמַךְ בְּיָדִי לְבִלְתִּי לַעֲבֹר וּלְהִתְרַחֵק מֵהֶם עַד שֶׁמָּצָאתִי אֶת שֶׁאֲהֵבָה נַפְשִׁי - שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק הַנַּ״ל, עַד שֶׁהֲבִיאתִיו אֶל בֵּית אִמִּי וְאֶל חֶדֶר הוֹרָתִי - וּפָרְשׁוּ בַּמִּדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ג, ב), זֶה סִינַי וְאֹהֶל מוֹעֵד שֶׁשָּׁם קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה. שְׁזֶּהוּ בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הַמַּדְמֶה שֶׁהוּא בְּרוּר הָאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת וְכַנַּ״ל.

וְכֵן מִרְמָז בַּמִּדְרָשׁ שָׁם, שֶׁהַשּׁוֹמְרִים הֵם בְּחִינַת הַתַּלְמִידִים שֶׁל הַצַּדִּיק הָאוֹחֲזִים בּוֹ, וְאֵינָם מַנִּיחִים עַצְמָן לִטְעוֹת בִּבְלְבּוּלִים וְהַטְעָיוֹת שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁכֻּלָּם מִבִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה, כִּי מִבֹּאָר בַּמִּדְרָשׁ שָׁם: מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים - זֶה שִׁבְטוֹ שֶׁל לֵוִי׳ וְכוּ׳, הַיְנוּ כַּנַּ״ל, כִּי כָּל שֶׁבֶט לֵוִי לֹא טָעוּ אַחַר הָעֵגֶל, וְנִשְׁאֲרוּ דְּבוּקִים בֶּאֱמֶת בְּמֹשֶׁה רַבָּם, וְהֵם טְהֵרוּ אֶת יִשְׂרָאֵל אַחַר־כָּךְ מֵחֶטְא הָעֵגֶל, וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיא שָׁם בַּמִּדְרָשׁ הַנַּ״ל. וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, ״זֶה שִׁבְטוֹ שֶׁל לֵוִי הֵיךְ מָה דְּאַתְּ אָמַר (שְׁמוֹת לב, כו): ״עִבְרוּ וְשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לְשַׁעַר״ וְכוּ׳, שֶׁזֶּה נֶאֱמַר אַחַר חֵטְא הָעֵגֶל, שֶׁאֲזָּה אוֹתָם לַעֲבֹר מִשַּׁעַר לְשַׁעַר לְטַהֲרָם מִפֶּגֶם הָעֵגֶל. וּכְמוֹ כֵן בְּכָל דּוֹר הַתַּלְמִידִים הַנִּשְׁאָרִים דְּבוּקִים בְּהַצַּדִּיק הָאֱמֶת הֵם בִּבְחִינַת לֵוִי׳, בְּחִינַת (בְּמִדְבַּר יח, ב): ״וְיִלָּווּ עָלֶיךָ וְיִשָּׁרְתוּךָ״ וְכוּ׳, (וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בִּמְקוֹם אַחֵר מִזֶּה), הַיְנוּ כַּנַּ״ל:

שַׁיָּךְ לְהִלְכוֹת שְׁלוּחִין

עַל־פִּי הַתּוֹרָה ׳תִּקְעוּ תּוֹכָחָה׳ הַנַּ״ל

יז. וְזֶה בְּחִינַת (דְּבָרִים י, ו): וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מִבְּאֵרֹת בְּנֵי יַעֲקָן מוֹסֵרָה שָׁם מֵת אַהֲרֹן וְכוּ׳, וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו. וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (תַּנְחוּמָא חֻקַּת יח): וּמוּבָא בְּפָרוּשׁ רַשִׁ״י, ׳וַהֲלֹא בְּהֹר הָהָר מֵת, אֶלָּא שֶׁחָזְרוּ לַאֲחוֹרֵיהֶם עַל־יְדֵי מִלְחֶמֶת הַכְּנַעֲנִי וְכוּ׳, וּבְנֵי לֵוִי הֶחֱזִירוּם וְכוּ׳, וְאָז חָזְרוּ וְהִסְפִּידוּהוּ וְנָדְמָה לָהֶם כְּאִלּוּ אָז מֵת׳ וְכוּ׳, הַיְנוּ כַּנַּ״ל, שֶׁהַצַּדִּיק אֵינוֹ מֵת כְּלָל רַק מִצַּדְּנוּ כְּשֶׁאֵין מְחַפְּשִׂין אוֹתוֹ כָּרָאוּי וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל. וְזֶהוּ שָׁם מֵת אַהֲרֹן, כִּי אָז הִרְגִּישׁוּ מִיתָתוֹ כְּאִלּוּ מֵת שָׁם, כִּי אָז הֵבִינוּ קִלְקוּלָם וּפְגָמָם, כִּי כְּשֶׁאַהֲרֹן נִסְתַּלֵּק כְּתִיב (בְּמִדְבַּר כ, כט): ״וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גָוַע אַהֲרֹן״. וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (תַּנְחוּמָא חֻקַּת יז), שֶׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, אֶפְשָׁר אָדָם שֶׁעָצַר הַמַּגֵּפָה וְעָמַד מֵלְאַךְ הַמָּוֶת יָמוּת, וְהֶרְאוּ אוֹתוֹ לָהֶם מֵטָּה בְּמִטָּה וְכוּ׳. וְאַחַר־כָּךְ כְּתִיב (בְּמִדְבַּר כא, א): ״וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עָרָד״ - ׳כִּי מֵת אַהֲרֹן׳ וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (רֹאשׁ־הַשָּׁנָה יג.), הַיְנוּ כִּי יִשְׂרָאֵל פָּגְמוּ בָּזֶה שֶׁהִרְהֲרוּ אַחַר מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר, וְלֹא רָצוּ לְהַאֲמִין שֶׁמֵּת אַהֲרֹן, כְּאִלּוּ, חַס וְשָׁלוֹם הִסְתִּירוּ אוֹתוֹ בִּפְנֵיהֶם כְּדֵי לִתֵּן גְּדֻלָּה לְאֶלְעָזָר בְּנוֹ [וַעַיֵּן בַּמִּדְרָשׁ (תַּנְחוּמָא) פָּרָשַׁת חֻקַּת (סִימָן יז) מְבֹאָר שָׁם שֶׁאָמְרוּ, נִסְקֹל אֶתְכֶם בִּשְׁבִיל זֶה, עַיֵּן שָׁם]. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁהִזְכִּירוּ גְּדֻלַּת וּמַעֲלַת אַהֲרֹן שֶׁעָמַד נֶגֶד מַלְאַךְ הַמָּוֶת וְעָצַר הַמַּגֵּפָה, וְאִישׁ כָּזֶה אֵיךְ שַׁיָּךְ שֶׁיָּמוּת? אַף־עַל־פִּי־כֵן פָּגְמוּ כְּנֶגֶד כְּבוֹד מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר שֶׁהִרְהֲרוּ אַחֲרֵיהֶם. וְאָז הֻכְרַח מֹשֶׁה לְהַרְאוֹת לָהֶן אֶת אַהֲרֹן מֵטָּה בְּמִטָּה, לוֹמַר, שֶׁבְּוַדַּאי הָאֱמֶת כֵּן הוּא, שֶׁאַהֲרֹן לֹא מֵת וְהוּא חַי וְקַיָּם וּמֵטָּה בְּמִטָּה בְּמְנוּחָתוֹ בְּשָׁלוֹם, אֲשֶׁרַי לוֹ, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן מִצִּדְכֶם

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

ריז

הוּא מֵת, וְאַתֶּם צְרִיכִים לְקַבֵּל קְדֻשַּׁת אַהֲרֹן הַכֹּהֵן עַל־יְדֵי אֶלְעָזָר בְּנוֹ שֶׁצִּוָּה הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ לְמֹסֵר כָּל כֹּחוֹ וּגְדֻלָּתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן לְאֶלְעָזָר, וְעַל־יְדֵי אֶלְעָזָר אַתֶּם יְכוֹלִין בְּכָל עֵת לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיכֶם קְדֻשַּׁת אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הָרֹאשׁוֹן אִם תְּחַפְּשׂוּ וּתְבַקְּשׁוּ אֶת קְדֻשָּׁתוֹ כָּרָאוּי, וְכַנַּ״ל (אוֹת טז).

וּמֵחֲמַת הַפֶּגֶם שֶׁלָּהֶם גָּרְמוּ שֶׁשָּׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עֲרָד שֶׁהוּא עָמָלֵק (רש״י בְּמִדְבַּר כא, א) - שֶׁמֵּת אַהֲרֹן וְנִסְתַּלְּקוּ עֲנָנֵי כָּבוֹד, כִּי ׳עֲמָלֵק הוּא מֵעוֹלָם רְצוּעָה מְרַדּוּת לְיִשְׂרָאֵל׳ (תַּנְחוּמָא חֻקַּת יח), כִּי הוּא זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, זֶהֱמַת הָעֲרֶב רַב שֶׁל מִצְרַיִם, שֶׁהוּא בְּחִינַת זֶהֱמַת הָרַע שֶׁבְּמֻדָּמֶה, שֶׁהִיא בְּחִינַת נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, בְּחִינַת מַנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר - שֶׁרוֹצִים בְּכָל פַּעַם לְהַסְתִּיר וּלְהַעְלִים אֱמֶת קְדֻשַּׁת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וּבְפָרָט אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ וְכַנַּ״ל. וְעִקַּר כֹּחוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא, כְּשֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל מְחַפְּשִׂין אוֹתוֹ כָּרָאוּי וְכַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן אָז דַּיְקָא בָּא עֲלֵיהֶם הַכְּנַעֲנִי שֶׁהוּא עֲמָלֵק וְכַנַּ״ל, וְהָיוּ צְרִיכִים אָז לְשׁוּם אֶל לֵב כָּל זֶה לְחַפֵּשׂ אוֹתוֹ עַתָּה עַל־כָּל־פָּנִים כָּרָאוּי, אֲבָל הַבַּעַל־דָּבָר מִתְגָּרֶה בְּכָל עֵת וְהִסִּיתָם לָשׁוּב לַאֲחוֹרֵיהֶם, וְהַכֹּל בַּעֲצַת רָאשֵׁי הַמִּתְנַגְּדִים שֶׁל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן שֶׁהֵם דָּתָן וַאֲבִירָם וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם, הֵינוּ שֶׁחָזְרוּ לֵילֵךְ וְלָשׁוּב לְמִצְרַיִם שֶׁהוּא הָרַע שֶׁל הַמְּדֻמֶּה:

כִּי זֶה עִקַּר הִתְגָּרוּת וַהֲסָתַת הַבַּעַל־דָּבָר שֶׁמְּבַקֵּשׁ תּוֹאֲנוֹת וַעֲלִילוֹת לָשׁוּב לְפֹל, חַס וְשָׁלוֹם, לְזֶהֱמַת הַמְּדֻמֶּה, בִּפְרָט אַחַר הִסְתַּלְּקוּת הַצַּדִּיק שֶׁאוֹמֵר: הֲרֵי כְּבָר אָפַס תִּקְוָה, חַס וְשָׁלוֹם, וַעֲמָלֵק מִתְגַּבֵּר, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֹצֶם הִתְגַּבְּרוּת הַיֵּצֶר־הָרָע שֶׁמִּתְעוֹרֵר בְּהִתְגַּבְּרוּת עָצוּם בְּכָל פַּעַם וְעַתָּה מַה נַּעֲשֶׂה עוֹד. וְהַכְּסִילִים חוֹזְרִים לַאֲחוֹרֵיהֶם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁקּוֹרִין ׳חֲסִידִים נִפּוֹלִים׳, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁזֶּה גָּרוּעַ מֵהַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ (שִׂיחוֹת הַר״ן סִימָן קיט).

אֲבָל בְּנֵי לֵוִי הֶחֱזִירוּם, כִּי עִקַּר קִיּוּם הָעוֹלָם בְּכָל דּוֹר הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת בְּנֵי לֵוִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹתָם שֶׁאֵינָם טוֹעִים בָּעֶגֶל וּבְכָל הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁנִּסּוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁכֻּלָּם הֵם בְּחִינַת פֻּגַם אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קו, יג־יד): ״וְלֹא הֶאֱמִינוּ בֶּאֱלֹקִים וְלֹא בָּטְחוּ בִּישׁוּעָתוֹ וַיִּתְאַוּוּ תַאֲוָה בַּמִּדְבָּר״ וְכוּ׳. וּבְנֵי לֵוִי דָּבְקוּ בַּה׳ וּבְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְלֹא טָעוּ אֲחֵרֵי הַמִּתְנַגְּדִים וְהַחוֹלְקִים עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְהֵם קִיְּמוּ אֶת כָּל הָעוֹלָם.

וְעַל־כֵּן בְּאֱמֶת זָכוּ שֶׁהִבְדִּיל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ אוֹתָם אֵלָיו לַעֲמֹד לְפָנָיו לְשָׁרְתוֹ וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן גַּם בַּמִּלְחָמָה הַזֹּאת שֶׁל הַכְּנַעֲנִי שֶׁהוּא עֲמָלֵק שֶׁבָּא עֲלֵיהֶם אַחַר הִסְתַּלְּקוּת אַהֲרֹן, שֶׁהִתְגָּרָה בָּהֶם הַבַּעַל־דָּבָר כָּל־כָּךְ עַד שֶׁחָזְרוּ לַאֲחוֹרֵיהֶם, עָמְדוּ בְּנֵי לֵוִי בַּאֲמִתָּתָם וְרָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם וְהֶחֱזִירוּם אֶל הַקְּדֻשָּׁה לָשׁוּב וְלִילַךְ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְאָז שָׁבוּ בִּתְשׁוּבָה וְהִסְתַּכְּלוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעַצְמָם שֶׁפָּגְמוּ הַרְבֵּה וְחָזְרוּ וְהִסְפִּידוּ אֶת אַהֲרֹן כְּאִלּוּ מֵת אָז, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב ״שָׁם מֵת אַהֲרֹן״ וְכוּ׳. כִּי רָאוּ שֶׁכָּל מִיתָתוֹ הוּא מִצַּדָּם וְרַק עַכְשָׁו הֵם מַרְגִּישִׁים עִנְיַן מִיתַת אַהֲרֹן שֶׁמִּיתָתוֹ הוּא רַק מִצַּדֵּנוּ כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לִבְכּוֹת וְלִסְפֹּד עָלָיו הַרְבֵּה בְּכָל עֵת עַד שֶׁנִּמְשָׁךְ קְדֻשָּׁתוֹ עֲלֵינוּ בְּכָל פַּעַם.

וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב שָׁם (דְּבָרִים י, ו): וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו. וְהוּא פְּלִיאָה עַל־פִּי פְּשׁוּטוֹ שֶׁל פָּרוּשׁ רַשׁ״י, כִּי אִם תֵּרֵץ מַה שֶּׁכָּתוּב ׳שָׁם מֵת אַהֲרֹן׳ שֶׁהוּא מְחֻמַּת שֶׁחָזְרוּ וְהִסְפִּידוּהוּ וְכוּ׳, עֲדַיִן קָשֶׁה הַרְבֵּה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם: וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו. וַהֲלֹא כְּבָר נִתְכַּהֵן אֶלְעָזָר תֵּכֶף בְּמִיתַת אַהֲרֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפָרָשַׁת חֻקַּת? אַךְ הַתּוֹרָה מְרַמֶּזֶת לָנוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל הִתְחִילוּ לְתַקֵּן פְּגָמָם הַנַּ״ל שֶׁהִרְהֲרוּ אַחַר מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר וְכוּ׳, כַּנַּ״ל, וְלֹא חִפְּשׂוּ אֶת אַהֲרֹן כָּרָאוּי וְכַנַּ״ל, וְהִתְחִילוּ לְהִתְגַּעְגֵּעַ אַחֲרָיו וּלְחַפְּשׂוֹ כָּרָאוּי - אָז דַּיְקָא וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו, כִּי רַק עַתָּה נִמְשַׁךְ בִּשְׁלֵמוּת הַתִּקּוּן שֶׁל הַכְּהֻנָּה הַגְּדוֹלָה שֶׁל אֶלְעָזָר שֶׁנִּתְכַּהֵן תַּחַת אַהֲרֹן אָבִיו. כִּי כֵן הַדָּבָר, שֶׁבְּכָל פַּעַם שֶׁבּוֹכִין עַל הִסְתַּלְּקוּת הַצַּדִּיק וּמְחַפְּשִׂין וּמְבַקְּשִׁין אוֹתוֹ כָּרָאוּי, אָז מוֹצְאִין קְדֻשָּׁתוֹ בְּנוֹ אוֹ בְּתַלְמִידוֹ אוֹ מִקּוֹם אָבִיו וְרַבּוֹ:

כִּי זֶה כְּלָל גָּדוֹל, שֶׁאֵין הַצַּדִּיק מִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם עַד שֶׁנּוֹלָד אַחַר תַּחְתָּיו, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (יוֹמָא לח:): ׳עַד שֶׁלֹּא מֵת עֵלִי זָרְחָה שְׁמُשׁוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל הָרָמָתִי׳, וְכֵן הַרְבֵּה שָׁחָשְׁבוּ שָׁם. אֲבָל צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר זֶה הָרְבֵּה הַרְבֵּה, בִּפְרָט בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהִסְפִּידוּ כָּרָאוּי עַל אַהֲרֹן, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַחִפּוּשׂ וְהַבַּקָּשָׁה כָּרָאוּי אַחַר הַצַּדִּיק כַּנַּ״ל, אָז דַּיְקָא וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו, כִּי רַק אָז נִתְכַּהֵן אֶלְעָזָר בְּשֶׁלֵּמוּת תַּחַת אַהֲרֹן וְזָכוּ לְקַבֵּל הַתִּקּוּנִים הַנַּעֲשִׂים

עַל־יְדֵי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שֶׁמְּכַפֵּר עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֶלְעָזָר מִצִּדּוֹ כְּבָר נִתְכַּפֵּן עַל־פִּי הַדִּבּוּר כָּרָאוּי, אֲבָל מֵאַחַר שֶׁלֹּא קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל קְדֻשָּׁתוֹ כָּרָאוּי, כִּי הִרְהֲרוּ אַחֲרָיו כַּנַ״ל, עַל־כֵּן מִצַּד יִשְׂרָאֵל עֲדַיִן לֹא נִתְכַּפֵּן כָּרָאוּי. וְגַם אֶפְלּוּ בְּעַצְמוֹ לֹא הָיְתָה קְדֻשַּׁת כְּהֻנָּתוֹ בִּשְׁלֵמוּת כָּל זְמַן שֶׁלֹּא קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל קְדֻשָּׁתוֹ כָּרָאוּי, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת לב.): כְּלוּם נָתַתִּי לְךָ גְּדֻלָּה אֶלָּא בְּשֹׁבֵיל יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳. אֲבָל עַכְשָׁו וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו עַל־יְדֵי שֶׁחִפְּשׂוּ אַחַר אַהֲרֹן וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל.

כִּי כֵּן צְרִיכִים בְּכָל עֵת, בִּפְרָט כְּשֶׁנִּסְתַּלֵּק הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁצְּרִיכִין לְבַכּוֹת וְלִסְפֹּד עָלָיו הַרְבֵּה, אֲבָל צְרִיכִין לִזָּהֵר מְאֹד שֶׁלֹּא לְהַכָּשֵׁל עַל־יְדֵי־זֶה לוֹמַר שֶׁכְּבָר מֵת הַצַּדִּיק וְאֵפַס תִּקְוָה, חַס וְשָׁלוֹם, וְלֹא נִשְׁאַר עוֹד בָּעוֹלָם חֶלְיָפּוֹתוֹ וְהַשְׁאָרָתוֹ, כִּי זֶהוּ פֶּגֶם עָצוּם מְאֹד, כִּי בְּוַדַּאי הַצַּדִּיק לֹא מֵת, וּבְוַדַּאי נִשְׁאַר הַשְׁאָרַת קְדֻשָּׁתוֹ אֲצֶל בָּנָיו וְתַלְמִידָיו, רַק שֶׁצְּרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר זֶה מְאֹד מְאֹד וְכַנַּ״ל. וְעַל־יְדֵי כָּל חִפּוּשׂ וּבַקָּשָׁה מוֹצְאִין בְּוַדַּאי קְדֻשַּׁת הַשְׁאָרָתוֹ אֲצֶל בָּנָיו וְתַלְמִידָיו, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שָׁם מֵת אַהֲרֹן וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר בְּנוֹ תַּחְתָּיו אָז דַּיְקָא, וְכַנַּ״ל:

יח. **וְזֶה** בְּחִינַת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הֲלָכוֹת שֶׁנִּשְׁתַּכְּחוּ בִּימֵי אֶבְלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וְהֶחֱזִירָן עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז בְּפִלְפּוּלוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (תְּמוּרָה טז.). כִּי בְּוַדַּאי עַל־יְדֵי הָאֵבֶל וְהַהֶסְפֵּד הַמֵּת עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּחִינַת ׳מֹשֶׁה׳ - נִשְׁכָּחִין כַּמָּה הֲלָכוֹת, כִּי הָאֵבֶל וְהַהֶסְפֵּד הוּא בְּחִינַת הִסְתַּלְּקוּת הַמֹּחִין, כְּמוֹבָא (סֵפֶר הַלִּקּוּטִים, תַּזְרִיעַ פֶּרֶק יג). אֲבָל אָסוּר לְהִשָּׁאֵר בָּזֶה, חַס וְשָׁלוֹם, רַק צְרִיכִין לְבַכּוֹת וּלְהַסְפִּיד עָלָיו מְאֹד, אֲבָל שֶׁיִּהְיֶה הַהֶסְפֵּד לְחַיִּים וְלֹא לְהָפֵךְ חַס וְשָׁלוֹם - לְתַקֵּן וְלֹא לְקַלְקֵל עַל־יְדֵי־זֶה, שֶׁלֹּא לוֹמַר חַס וְשָׁלוֹם שֶׁכְּבָר אָפַס תִּקְוָה, כְּדֶרֶךְ כַּמָּה אֲנָשִׁים שֶׁאוֹמְרִים כָּךְ עַל הִסְתַּלְּקוּת הַצַּדִּיקִים, שֶׁאוֹמְרִים שֶׁעַתָּה כְּבָר לֹא נִשְׁאַר לָנוּ כְּלוּם חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל בֶּאֱמֶת הֵם שׁוֹגִים בָּזֶה הַרְבֵּה הַרְבֵּה, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁמְּצַד אֶחָד אוֹמְרִים קָצַת אֱמֶת, כִּי בְּוַדַּאי לֹא נִשְׁאַר מַמָּשׁ צַדִּיק כָּזֶה, כִּי בְּוַדַּאי כְּשֶׁנִּסְתַּלֵּק מֹשֶׁה לֹא נִשְׁאַר עוֹד צַדִּיק מַמָּשׁ כְּמֹשֶׁה, כִּי פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּפְנֵי לְבָנָה, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוּשָׁה וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בָּבָא בַּתְרָא עה.). אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן אָסוּר לְשָׁאֵר, חַס וְשָׁלוֹם, בָּזֶה, לוֹמַר, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁמְּחֻמַּת זֶה אָפַס תִּקְוָה, כִּי נַהֲפֹךְ הוּא, כִּי לֹא יִטֹּשׁ ה׳ אֶת עַמּוֹ לְעוֹלָם, כִּי ״מְמֻשְׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר״ (תְּהִלִּים קמג, יג). וּכְתִיב (שָׁם לג, יא): ״מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר״, עַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַאֲמִין שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד אַחֲרֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּחִינַת ׳מֹשֶׁה׳, אַף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיכִין לְסַיֵּם בְּדִבְרֵי נֶחָמָה - לְנַחֵם וּלְשַׁמֵּחַ עַצְמוֹ בְּהַשְׁאָרָתוֹ, דְּהַיְנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁנִּשְׁאַר מִמֶּנּוּ עַל־יְדֵי סְפָרָיו וְתַלְמִידָיו, כִּי מַהַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי בְּוַדַּאי נִשְׁאַר הַשְׁאָרָה טוֹבָה לָנֶצַח, רַק צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה וְכַנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת הַנַּ״ל שֶׁבִּימֵי אֶבְלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה נִשְׁתַּכְּחוּ כַּמָּה הֲלָכוֹת מֻחְלָטוֹת מְרִירוּת הַהֶסְפֵּד, שֶׁהוּא בְּחִינַת הִסְתַּלְּקוּת הַמֹּחִין, אֲבָל עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז בְּעֹצֶם צִדְקָתוֹ וְחָכְמָתוֹ רָאָה, שֶׁאֵין זֶה תַּכְלִית טוֹב לַעֲסֹק רַק בְּהֶסְפֵּד, וְלוֹמַר, שֶׁחַס וְשָׁלוֹם אָפַס תִּקְוָה, עַד שֶׁחַס וְשָׁלוֹם - יִשְׁתַּכְּחוּ עוֹד הֲלָכוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־כֵּן הִתְאַמֵּץ בְּבְחִינָה הַנַּ״ל - לְנַחֵם וּלְשַׁמֵּחַ עַצְמוֹ שֶׁבְּוַדַּאי עֲדַיִן יֵשׁ תִּקְוָה, רַק צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה כַּנַּ״ל, עַד שֶׁהֶחֱזִיר כָּל הַהֲלָכוֹת בְּפִלְפּוּלוֹ, פִּלְפּוּל זֶה בְּחִינַת שִׂמְחָה (טוּרֵי זָהָב, אֹרַח־חַיִּים, סִימָן תקנד, סְעִיף־קָטָן ב), בְּחִינַת ׳חֲדֵי קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְפּוּלָא׳, כִּי פִּלְפּוּל שֶׁל אֱמֶת - לְעַיֵּן וּלְחַפֵּשׂ בַּהֲתוֹרָה אֱמִתַּת עֻמְקוּת עֲצוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה לְעָבְדָא - שֶׁזֶּה הָעִקָּר, זֶהוּ בְּוַדַּאי שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים יט, ט): ״פִּקּוּדֵי ה׳ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב״. וְזֶהוּ עִקַּר בְּחִינַת הַחִפּוּשׂ וְהַבַּקָּשָׁה הַנַּ״ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם קיט, צו): ״לְכָל תִּכְלָה רָאִיתִי קֵץ״ וְכוּ׳. וּפֵרֵשׁ רַשׁ״י: ׳לְסַלְסֵל וּלְבַלְבֵּל בָּהּ׳. נִמְצָא, שֶׁהַסַּלְסוּל שֶׁהוּא הַחִפּוּשׂ וְהַבַּקָּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי ד, ח): ״סַלְסְלֶהָּ וּתְרוֹמְמֶךָּ״, וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י שָׁם, הוּא בְּחִינַת פִּלְפּוּל אֱמִתִּי, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִשְׂמְחָה כַּנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַרְחָבַת הַדַּעַת וְהַמֹּחִין, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה הֶחֱזִיר כָּל הַהֲלָכוֹת שֶׁנִּשְׁתַּכְּחוּ עַל־יְדֵי הָאֵבֶל וְהַהֶסְפֵּד, כַּנַּ״ל, כִּי זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן - לְנַחֵם וּלְשַׂמֵּחַ עַצְמוֹ אַחַר־כָּךְ, וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ לְסַלְסֵל וּלְפַלְפֵּל בְּתוֹרָתוֹ עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְהַשִּׂיג הַהֲלָכוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת אֱמִתַּת עֻמְקוּת עֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שֶׁמּוֹצְאִין אֶת הַצַּדִּיק וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל:

יט. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת ״וַיִּסְפְּדוּ״ (מִלָּכִים־ב׳ יג, יד): ״וֶאֱלִישָׁע חָלָה אֶת חָלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ״, וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סַנְהֶדְרִין קז:): ׳שְׁלֹשָׁה חֲלָאִים חָלָה אֱלִישָׁע, אֶחָד שֶׁדָּחָה אֶת גֵּחֲזִי וְאֶחָד שֶׁגָּרָה דֻּבִּים בְּתִינוֹקוֹת וְאֶחָד שֶׁמֵּת בָּהּ׳.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

ריח

וְהַכֹּל אֶחָד, כִּי זֶה בָּזֶה תָּלוּי, כִּי אֶלִישָׁע שֶׁהָיָה נָבִיא גָּדוֹל מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן גִּלּוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל שֶׁשָּׁגָה בָּזֶה שֶׁדָּחָה אֶת גֵּחֲזִי בִּשְׁתֵּי יָדַיִם, כִּי בְּעִנְיַן הַבַּקָּשָׁה וְהַחִפּוּשׂ הַנַּ״ל אַחַר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ - יֵשׁ בָּזֶה עַמְקוּת הַרְבֵּה מְאֹד, כִּי הַמְּנִיעוֹת לָזֶה מִתְפַּשְּׁטִים וּמִשְׁתַּטְּחִים מְאֹד, הָעִקָּר מִצַּד פְּגַם הַמְקַבְּלִים, אֲבָל פְּגַם הַמּוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַצְּרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וּלְקַבֵּל קְדֻשַּׁת הַצַּדִּיק מִתְגַּבֵּר לִפְעָמִים כָּל־כָּךְ, חַס וְשָׁלוֹם, עַד שֶׁגּוֹרְמִים גַּם אִיזֶה שְׁגִיאָה לְהַצַּדִּיק הָרַבִּי הָאֱמִתִּי בְּעַצְמוֹ, עַד שֶׁהוּא גַּם הוּא נֶעְלָם מִמֶּנּוּ הַדֶּרֶךְ אֵיךְ יוּכַל לְתַקֵּן אֶת יִשְׂרָאֵל. וּבָזֶה יֵשׁ דְּבָרִים נִסְתָּרִים הַרְבֵּה, וְכַמּוּבָן קְצָת מִזֶּה בְּהַתּוֹרָה ׳קָרְטָלִיתָא׳ (סימן יח) וּבְמָקוֹמוֹת אֲחֵרִים, וּבִפְרָט בְּכַמָּה שִׂיחוֹת וְכוּ׳.

וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַטַּעֲנוֹת וְהַוִּכּוּחִים שֶׁהָיָה בֵּין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרוּךְ הוּא הִפְצִיר הַרְבֵּה בְּמֹשֶׁה שֶׁיֵּלֵךְ בִּשְׁלִיחוּתוֹ לִגְאֹל וּלְתַקֵּן אֶת יִשְׂרָאֵל, וּמֹשֶׁה מֵאֵן בְּמֵאוֹן אַחַר מֵאוֹן, וְהַכֹּל בִּבְחִינַת הַנַּ״ל, מֵחֲמַת שֶׁיָּדַע שֶׁהוּא דָּבָר קָשֶׁה וְכָבֵד מְאֹד מְאֹד, כִּי יָדַע שֶׁבְּקָרוֹב יִקַּלְקְלוּ וְכוּ׳, וּמֵחֲמַת זֶה אָמַר (שְׁמוֹת ד, א): וְהֵן לֹא יַאֲמִינוּ לִי. וְאָמַר (שָׁם ג, יא): מִי אָנֹכִי כִּי אֵלֵךְ אֶל פַּרְעֹה וְכִי אוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם. כִּי רָאָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל עֲדַיִן אֵין אֱמוּנָתָם שְׁלֵמָה מֵעֵצֶם זֻהֲמַת מִצְרַיִם, שֶׁהוּא פְּגַם הַמַּדְמֶה שֶׁנֶּאֱחַז בָּהֶם כָּל־כָּךְ.

וְגַם תְּלָה הַדָּבָר בְּקַטְנוּתוֹ, שֶׁהוּא אֵין בּוֹ כֹּחַ לְבָרֵר וּלְתַקֵּן הַמַּדְמֶה שֶׁלָּהֶם לְהוֹצִיאָם מִפְּגַם אֱמוּנָתָם, וְעַל־כֵּן אָמַר וְהֵן לֹא יַאֲמִינוּ לִי - שֶׁטָּעַן שְׁתֵּי טַעֲנוֹת, שֶׁמְּצַדּוּ וּמִצַּדּוּ קָשֶׁה לְהַכְנִיס בָּהֶם הָאֱמוּנָה. וְזֶה וְהֵן דַּיְקָא, לֹא יַאֲמִינוּ לִי דַּיְקָא, כִּי הֵם פְּגוּמִים מִזֶּהֲמַת מִצְרַיִם כַּנַּ״ל, וַאֲנִי אֵין בְּכֹחִי לַעֲזֹר, כִּי הָיָה עָנְוָ בְּעֵינָיו מְאֹד, אֲבָל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הִקְפִּיד עַל זֶה, וְאָמַר (שְׁמוֹת ד, ו): הָבֵא נָא יָדְךָ בְּחֵיקֶךָ וְכוּ׳, וַיּוֹצִאֵהוּ וְהִנֵּה מְצֹרַעַת וְכוּ׳. וְכֵן נֶהְפַּךְ הַמַּטֶּה לְנָחָשׁ וְכוּ׳. וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (תַּנְחוּמָא שְׁמוֹת כג) וּמוּבָא בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י, שֶׁבְּכָל זֶה רָמַז לוֹ שֶׁפְּגַם בְּלָשׁוֹן הָרָע שֶׁדִּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשׁ רַשׁ״י שָׁם, הֵינוּ שֶׁרָמַז לוֹ, שֶׁמַּה שֶׁהוּא מְמָאֵן כָּל־כָּךְ, הוּא מֵחֲמַת שֶׁגַּם הוּא בְּעֵצֶם נוֹרְאוֹת קְדֻשָּׁתוֹ עֲדַיִן יֵשׁ בּוֹ אֶחָיזַת פְּגַם לְשׁוֹן הָרָע, שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם הַמַּדְמֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה ״וַיְהִי מִקֵּץ״ (סימן נד), עַיֵּן שָׁם. הֵינוּ שֶׁזֶּה שֶׁאוֹמֵר (שְׁמוֹת ד, א): ״וְהֵן לֹא יַאֲמִינוּ לִי״ - זֶה נִמְשָׁךְ מִפְּגַם הַמַּדְמֶה שֶׁנִּפְגַּם כָּל־כָּךְ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ, עַד שֶׁנּוֹגֵעַ אֵיזֶה שְׁגִיאָה דַּקָּה מִמֶּנּוּ גַּם בְּהַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּעַצְמוֹ - עַד שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין בְּעַצְמוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לְתַקֵּן אֶת יִשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ גַּם־כֵּן מוֹפֵת הַמַּיִם שֶׁנֶּהְפְּכוּ לְדָם, כִּי הַדָּם זֶה עִקַּר הִתְגַּבְּרוּת הַמַּדְמֶה, שֶׁהוּא מִתְגַּבֵּר עַל־יְדֵי הַדְּמָמִים, כַּמּוּבָא, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נִקְרָא מִדְמֶה עַל שֵׁם הַדְּמָמִים וְכוּ׳, וְזֶהוּ כָּל עִנְיַן הַדְּמָמִים שֶׁנִּזְכָּר בְּכַוָּנַת פֶּסַח, שֶׁכָּל אֶחָיזַת מִצְרַיִם הָיָה בְּהַדְּמָמִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּכַּוָּנוֹת (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, חַג הַמַּצּוֹת, פֶּרֶק א) עַל פָּסוּק (יְחֶזְקֵאל ד, יג): ״וְאָמַר לְךָ בְּדָמַיִךְ חָיֵי״ וְכוּ׳, הֵינוּ בְּחִינַת פְּגַם הַמַּדְמֶה, שֶׁזֶּה עִקַּר גְּלוּת מִצְרַיִם, כַּנַּ״ל, שֶׁהָיָה נֶאֱחַז בְּהַדְּמָמִים שֶׁלֹּא נִזְדַּכְּכוּ אָז, וְעַל־כֵּן הֶרְאָה לְמֹשֶׁה זֹאת בְּמוֹפֵת הַדָּם - שֶׁצְּרִיכִין לְהַעֲנִישׁ אֶת הַמִּצְרִים בְּדָם - לְהַפֵּךְ כָּל הַמַּיִם שֶׁלָּהֶם לְדָם, לְהַרְאוֹת לָהֶם שֶׁאֵין לְהַחָכְמִים שֶׁלָּהֶם שׁוּם דַּעַת וְשֵׂכֶל אֱמִתִּי.

כִּי הַמַּיִם שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדַּעַת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה יא, ט): ״כִּי תִמָּלֵא הָאָרֶץ דֵּעָה לָדַעַת אֶת ה׳ כַּמַּיִם״ וְכוּ׳, אֶצְלָם נִפְגַּם כָּל הַדַּעַת הַזֶּה עַד שֶׁנִּתְהַפֵּךְ לְדָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם הַמַּדְמֶה שֶׁנֶּאֱחַז בְּהַדְּמָמִים רָעִים שֶׁלֹּא נִזְדַּכְּכוּ מֵחֲמַת רִבּוּי תַּאֲוֹתֵיהֶם הָרָעוֹת. וְכָל הַגְּאֻלָּה תָּלוּי בָּזֶה, שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יַשְׁפִּיעַ נְבוּאָתוֹ וְרוּחַ קָדְשׁוֹ עַל מֹשֶׁה בְּהַשְׁפָּעָה גְּדוֹלָה כָּל־כָּךְ עַד שֶׁבְּתֹקֶף קְדֻשָּׁתוֹ יְבָרֵר הַמַּדְמֶה שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל וְכַנַּ״ל. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁאַחַר־כָּךְ יִפְגְּמוּ עַל־יְדֵי חֵטְא הָעֵגֶל וּשְׁאָר הַנִּסְיוֹנוֹת עַד שֶׁיִּגְרְמוּ מַה שֶּׁיִּגְרְמוּ חָרְבַּן בֵּית רִאשׁוֹן וּבֵית שֵׁנִי, אַף־עַל־פִּי־כֵן אַתָּה מֻכְרָח לֵילֵךְ בִּשְׁלִיחוּתָם, כִּי תִּפְעֹל הַרְבֵּה לְטוֹבָה, כִּי הַתּוֹרָה שֶׁתִּתֵּן לְיִשְׂרָאֵל - תִּתְקַיֵּם לָנֶצַח, וְאִם יִהְיֶה נַעֲשֶׂה מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַתּוֹרָה תִּתְקַיֵּם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר עַל־יְדֵי הַצַּדִּיקֵי־אֱמֶת בַּעֲלֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁיִּהְיוּ בְּכָל דּוֹר - שֶׁיַּמְשִׁיכוּ קְדֻשַּׁת קִיּוּם הַתּוֹרָה מִדּוֹר לְדוֹר לָנֶצַח.

וְאַתָּה־עַל־פִּי־כֵן מֵאֵן מֹשֶׁה אַחַר־כָּךְ, וְאָמַר (שְׁמוֹת ד, יג): ״שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח״, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (פִּרְקֵי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פֶּרֶק לט): ׳יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁאֵינִי גּוֹאֲלָם לְעָתִיד׳. וְאָז (שְׁמוֹת ד, יד): ״וַיִּחַר אַף ה׳ בְּמֹשֶׁה״ וְהֶכְרַח לֵילֵךְ. כִּי בֶּאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק - כְּמוֹ כֵן צָרִיךְ גַּם הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ לְחַפֵּשׂ

אֶת עַצְמוֹ וְאֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי גַּם הַצַּדִּיק אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַעֲצָמוֹ, בִּפְרָט בְּדָבָר גָּדוֹל וְעָמֹק כָּזֶה לַעֲזֹר אֶת יִשְׂרָאֵל - לְבָרֵר הַמְדַמֶּה שֶׁלָּהֶם, כִּי לְבַעַל-בְּחִירָה קָשֶׁה מְאֹד לַעֲזֹר, כַּמְבאָר בִּדְבָרֵינוּ פַּמָּה פְּעָמִים (חַיֵּי־מוֹהַר״ן סימן קצז; עֵץ הַלְּכוֹת בִּרְכַּת־הַשַּׁחַר הֲלָכָה ה, אות מו).

עַל־כֵּן מֵאַן מֹשֶׁה וְאָמַר (שְׁמוֹת ד, יג): ״שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח״, מֵאַחַר שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעִקַּר גְּמַר הַגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה לֹא יִהְיֶה עַתָּה עַל יָדִי, וְהֵשִׁיב לוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, אַדְרַבָּא, עַתָּה שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ הָאֱמֶת כָּל־כָּךְ, עַל־כֵּן מֻחְמֶּצֶת זֶה דַּיְקָא - אַתָּה צָרִיךְ לֵילֵךְ וְתַצְלִיחַ בִּשְׁלִיחוּתִי, כִּי מֵאַחַר שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁגַּם אַתָּה צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ לְהַלָּן יוֹתֵר - זֶהוּ עִקַּר הַשְׁלֵמוּת. עַל־כֵּן ״לֵךְ וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִמְּךָ״, וְתַצְלִיחַ הַרְבֵּה בִּשְׁלִיחוּתִי וְתִתְגָּאֲלֵם, וְתִתֵּן לָהֶם הַתּוֹרָה שֶׁתִּתְקַיֵּם לָנֶצַח. וְאִם יִהְיֶה אַחַר־כָּךְ מַה שֶּׁיִּהְיֶה - סוֹף כָּל סוֹף יֵגְמַר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ, עַל־יְדֵי שֶׁיִּמָּצְאוּ כְּשָׁרִים וּתְמִימִים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּנֵי לֵוִי הַנִּלְוִים אֶל ה׳ וְאֶל הַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי בֶּאֱמֶת, שֶׁהֵם יְחַפְּשׂוּ וִיבַקְּשׂוּ אֶת קְדֻשַּׁת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּכָל דּוֹר, עַד שֶׁיִּמְצְאוּ קְדֻשָּׁתוֹ בְּכָל פַּעַם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵגְמַר הַתִּקּוּן וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל:

כ. **וְעַל־כֵּן** גַּם אֱלִישָׁע אַף־עַל־פִּי שֶׁהָיָה גָּדוֹל בִּנְבוּאָה מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵעִצָּם רִבּוּי הַקִּלְקוּלִים שֶׁל גֵּחֲזִי תַּלְמִידוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת י׃) עַל פָּסוּק (מְלָכִים־ב ד, כז): ״וַיִּגַּשׁ גֵּיחֲזִי לְהָדְפָהּ״ וְכוּ׳, עַל־יְדֵי־זֶה גָּרַם שֶׁנִּפַּל וְנִתְרַחֵק מֵאֱלִישָׁע וְנִדְחָה מֵעוֹלָמוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סַנְהֶדְרִין צ׃), שֶׁהוּא אֶחָד מֵהַהֶדְיוֹטוֹת שֶׁאֵין לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא. וּמֵעִצָּם קִלְקוּלָיו עַל־יְדֵי־זֶה גָּרַם שֶׁגִּיאָה גַּם לֶאֱלִישָׁע רַבּוֹ, שֶׁנִּתְיָאֵשׁ לְבַקְּשׁוֹ כָּרָאוּי וּדְחָפוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיִם (שָׁם קז׃), מֻחְמֶּצֶת שֶׁרְאָה שֶׁהוּא פָּגוּם וּמְקֻלְקָל מְאֹד בְּתַאֲוַת נְאוּף, וְתַאֲוַת מָמוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּעִנְיַן נַעֲמָן (מְלָכִים־ב ה, כג; סַנְהֶדְרִין שָׁם). אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (שָׁם) שֶׁשִּׁגָּה אֱלִישָׁע בָּזֶה עַד שֶׁנִּשְׁלָה מֻחְמֶּצֶת זֶה, כַּנַּ״ל, כִּי אַף־עַל־פִּי־כֵן הָיָה צָרִיךְ לְבַקְּשׁוֹ וּלְחַפְּשׂוֹ עוֹד, כִּי רַחֲמֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אֵינָם כָּלִים לְעוֹלָם, וְהָיָה צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ עוֹד רַחֲמָנוּת כָּזֶה אֵצֶל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיּוּכַל לְהָרִים גַּם אֶת גֵּחֲזִי מִזֶּהֱמָתוֹ הַגְּדוֹלָה. וְכֵן מַה שֶּׁגָּרָה דֻּבִּים בְּתִינוֹקוֹת (שָׁם ב), כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁאֱלִישָׁע הִסְתַּכֵּל בָּהֶם שֶׁאֵין בָּהֶם לְחֻלּוּחִית טוֹבָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (סוֹטָה מו׃) עַל פָּסוּק (שָׁם כד): ״וַיִּפֶּן בָּהֶם וַיְקַלְלֵם״ וְכוּ׳, אַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הָיָה לוֹ לִסְמֹךְ עַל זֶה, רַק לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ גְּדֻלַּת רַחֲמֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עוֹד, עַד שֶׁיּוּכַל לְקָרֵב אוֹתָם גַּם־כֵּן, כִּי אֵין רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ כְּלָל לְרַחֵק שׁוּם בְּרִיָּה רַק לְקָרֵב, וּכְמוֹ שֶׁמָּצִינוּ הַרְבֵּה שֶׁהִקְפִּיד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַל גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים הַנּוֹרָאִים עַל שֶׁלֹּא לִמְּדוּ זְכוּת כָּרָאוּי עַל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ אֵלִיָּהוּ, כְּשֶׁאָמַר (מְלָכִים־א יט, י; וְעַיֵּן שִׁיר־הַשִּׁירִים־רַבָּה א, לח): ״קַנֹּא קִנֵּאתִי״ וְכוּ׳, וְכֵן הוֹשֵׁעַ (א, ב וּבְרֵאשִׁ״י (ו, ה, וּבְרֵאשִׁ״י שָׁם), כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (יְבָמוֹת מט׃):

כא. **וְזֶהוּ** (מְלָכִים־ב יג, יד): ״וֶאֱלִישָׁע חָלָה אֶת חָלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ״. כִּי הָא בְּהָא תַּלְיָא, כִּי מֵחֲמַת שֶׁדָּחָה אֶת גֵּחֲזִי וְאֶת הַתִּינוֹקוֹת, שֶׁבָּא הָעִקָּר עַל־יְדֵי רִבּוּי קִלְקוּלָם שֶׁל גֵּחֲזִי וְתִינוֹקוֹת שֶׁלֹּא בִּקְּשׁוּ אַחַר קְדֻשַּׁת הַצַּדִּיק אֱלִישָׁע כָּרָאוּי, עַד שֶׁגָּרְמוּ שְׁגִיאָה גַּם אֵלָיו בְּעַצְמוֹ כַּנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא ״חָלָה אֶת חָלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ״, כִּי רַק מִצַּד זֶה נִקְרָא הִסְתַּלְּקוּת אֱלִישָׁע בְּשֵׁם מִיתָה וְכַנַּ״ל, אֲבָל אֱלִישָׁע בְּעַצְמוֹ בְּרוּאֵי חַי וְקַיָּם לְעוֹלָם כַּנַּ״ל, כִּי הֲלֹא אֶפְלּוּ מֵת גְּמוּר שֶׁנִּקְבָּר אֶצְלוֹ וְנָגַע בְּעַצְמוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים - חַי וְקָם עַל רַגְלָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְלָכִים־ב יג, כא): ״וַיְהִי הֵם קֹבְרִים אִישׁ״ וְכוּ׳. הֲרֵי שֶׁאֱלִישָׁע יָכוֹל לְהַחֲיוֹת מֵתִים מַמָּשׁ עַל־יְדֵי נְגִיעָה בְּעַצְמוֹתָיו, מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ לֹא מֵת, חַס וְשָׁלוֹם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַחֲיוֹת בְּנֵי אָדָם הַחַיִּים עַדַיִן לְהַחֲיוֹתָם בְּהַשְׁאָרַת תּוֹרָתוֹ וְרוּחַ קָדְשׁוֹ, רַק שֶׁצְּרִיכִים לְבַקְּשׁוֹ מְאֹד, וְכַנַּ״ל:

כב. **וְזֶה** בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב אֵצֶל אֱלִישָׁע כְּשֶׁנִּסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ אֵלִיָּהוּ לַשָּׁמַיִם (מְלָכִים־ב ב, ח): וַיַּכֶּה אֶת הַמַּיִם וַיֹּאמַר אַיֵּה ה׳ אֱלֹקֵי אֵלִיָּהוּ, אַף הוּא וַיַּכֶּה אֶת הַמַּיִם וַיֵּחָצוּ וְכוּ׳. וַיֹּאמְרוּ נָחָה רוּחַ ה׳ עַל אֱלִישָׁע וְכוּ׳. כִּי אֱלִישָׁע בִּקֵּשׁ וְחִפֵּשׂ אֶת קְדֻשַּׁת אֵלִיָּהוּ רַבּוֹ כָּרָאוּי גַּם אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ, וְאָמַר אַיֵּה ה׳ אֱלֹקֵי אֵלִיָּהוּ וְכוּ׳, וְזָכָה בֶּאֱמֶת שֶׁחָצָה אֶת הַמַּיִם בְּנֵס גָּדוֹל כָּל־כָּךְ וּגְלָלָה אֱמוּנַת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם וְנָחָה עָלָיו רוּחַ אֵלִיָּהוּ וְכוּ׳, אֲבָל שְׁאָר בְּנֵי הַנְּבִיאִים אָמְרוּ: ״יֵלְכוּ נָא וִיבַקְּשׁוּ אֶת אֲדֹנֶיךָ״ וְכוּ׳ (שָׁם טז). וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (תּוֹסֵפְתָּא סוֹטָה, יב, ה): ׳מִכָּאן, שֶׁהִתְחִיל רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ לְהִסְתַּלֵּק מֵהֶם כְּשֶׁנִּסְתַּלֵּק אֵלִיָּהוּ לַשָּׁמַיִם׳. הֵינוּ כַּנַּ״ל, כִּי בְּנֵי הַנְּבִיאִים הִתְפַּלְּאוּ אֵיךְ שַׁיָּךְ שֶׁיִּסְתַּלֵּק וְיִתְעַלֶּם אֵלִיָּהוּ שֶׁהָיָה גָּדוֹל בִּנְבוּאָה כָּל־כָּךְ, וְאָמְרוּ שֶׁבְּוַדַּאי הוּא נִמְצָא עֲדַיִן בָּעוֹלָם. וְהִפְצִירוּ בֶּאֱלִישָׁע שֶׁיִּשְׁלַח אֲנָשִׁים לְבַקְּשׁוֹ, וְהֵכְרַח אֱלִישָׁע לְמַלֹּאת רְצוֹנָם

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות שלוחין הלכה ה חֹשֶׁן מִשְׁפָּט ריט

לִשְׁלֹחַ לְבַקְּשׁוֹ, שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (שם), אֲבָל בִּקְּשׁוּ וְלֹא מָצְאוּ, כִּי בֶּאֱמֶת שָׁגוּ בְּנֵי הַנְּבִיאִים הָרִבֹּה בָּזֶה, אַף־עַל־פִּי שֶׁהָיוּ נְבִיאִים וּבַעֲלֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, כִּי לֹא כָּךְ צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ, רַק צְרִיכִין לְהִתְחַנֵּן הָרִבֹּה לִפְנֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וּלְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ קְדֻשָּׁתוֹ עַל־יְדֵי לְמוּד תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה וְעַל־יְדֵי תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים וּצְעָקוֹת הָרִבֹּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה סג, יא): "וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה עַמּוֹ אַיֵּה הַמַּעֲלָם מֵיָם" וְכוּ' וְכַנַּ"ל, וְאָז דַּיְקָא יוּכַל לִמְצֹא קְדֻשַּׁת רוּחַ קָדְשׁוֹ, כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה אֱלִישָׁע, שֶׁאָמַר: "אַיֵּה ה' אֱלֹקֵי אֵלִיָּהוּ" וְכוּ', וְזָכָה בֶּאֱמֶת שֶׁנָּחָה עָלָיו רוּחַ אֵלִיָּהוּ, וְכַנַּ"ל:

כג. **וְזֶה** בְּחִינַת מַשָּׂא־וּמַתָּן בְּחִינַת קְנִין־סוֹדָר, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר כָּל הַקְּנִינִים שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְשַׁנּוֹת עוֹד. כִּי כָּל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן הוּא לְבָרֵר נִיצוֹצֵי הָאֱמוּנָה, כִּי יֵשׁ בְּכָל חֵפֶץ שֶׁבָּעוֹלָם בְּחִינַת נִיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהֵם בְּחִינַת נִיצוֹצֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּצְרִיכִין לְבָרְרָם, שֶׁבְּשָׂכִיל זֶה כָּל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (שַׁבָּת לא.): 'נָשָׂאתָ וְנָתַתָּ בֶּאֱמוּנָה', וְכִמְבֹאָר בִּדְבָרָיו זַ"ל כַּמָּה פְּעָמִים (סִימָנִים לה, נד). וּכְבָר מְבֹאָר, שֶׁעִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁזֶּה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן שֶׁנּוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִים בַּחֲפָצִים וּבְמָעוֹת, וּמוֹכְרִין וְקוֹנִין וּמַחֲלִיפִין זֶה בָּזֶה, שֶׁכָּל זֶה נַעֲשֶׂה עִקָּרוֹ עַל־יְדֵי הַמְּדַמֶּה, שֶׁבּוֹ כָּל הַחֻמְשָׁה חוּשִׁים שֶׁהֵם הָרְאוּת וְהַשְּׁמַע וְכוּ', שֶׁעַל יָדוֹ נַעֲשִׂין כָּל הָעֲסָקִים, כִּי כֹּחַ הַשֵּׂכֶל הָאֱמִתִּי, שֶׁהוּא שִׂכֶל הָעִיוּנִי, הוּא רָחוֹק מִכָּל זֶה כַּנַּ"ל, רַק הַמְּדַמֶּה הוּא שְׁלִיחַ הַשֵּׂכֶל, כַּנַּ"ל (אוֹת א).

וְעַל־כֵּן עִקַּר הַקְּנִין הוּא עַל־יְדֵי קְנִין־סוֹדָר שֶׁהוּא בְּבְגָדִים, כִּי הַבְּגָדִים וְהַלְּבוּשִׁים שְׁרָשָׁם מִבְּחִינַת הַדְּמְיוֹנוֹת הַמְבֹאָרִים שָׁם, שֶׁהֵם הַתְּאָרִים וְהַשְׁבָּחִים שֶׁאָנוּ מְדַמִּים בָּהֶם אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ שֶׁכָּלֹם בִּבְחִינַת הַמְּדַמֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם עַל פָּסוּק (תְּהִלִּים פא, ד): "בַּכֵּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ" וְכוּ', עַיֵּן שָׁם בְּסוֹף הַתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְאֵלּוּ הַתְּאָרִים וְהַשְׁבָּחִים הֵם הֵם בְּחִינַת הַדְּמְיוֹנוֹת שֶׁל הַנְּבִיאִים שֶׁמְּדַמִּין בָּהֶם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת (הוֹשֵׁעַ יב, יא): "וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה", אֲשֶׁר עַל־כֵּן עִקַּר בְּרוּר הַמְּדַמֶּה שֶׁל כָּל אָדָם הוּא רַק עַל־יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, כִּי רַק הַנְּבִיאִים וּבַעֲלֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ יוֹדְעִין בֶּאֱמֶת לְדַמּוֹת אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָהֶם כֹּחַ לְבָרֵר הַמְּדַמֶּה שֶׁל כָּל הַנְּלוִים אֲלֵיהֶם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה כַּנַּ"ל. וְכָל אֵלּוּ הַדְּמְיוֹנוֹת הֵם בְּחִינַת לְבוּשָׁיו יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת (תְּהִלִּים צג, א): "ה' מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ" וְכוּ', שֶׁהַנְּבִיאִים בְּחִינַת צַדִּיקֵי אֱמֶת מְדַמִּין וּמַלְבִּישִׁין אֲמִתַּת אֱלֹהוּתוֹ וּמְמְשָׁלְתּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכַמָּה תְּאָרִים וּשְׁבָחִים וְדִמְיוֹנוֹת - כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה נִתְפָּס בְּלִבֵּנוּ אוֹר אֲמִתָּתוֹ וּכְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ לָנָצַח, וּמִשָּׁם שֹׁרֶשׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַלְּבוּשִׁים.

כִּי קֹדֶם חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן לֹא הָיוּ שׁוּם לְבוּשִׁים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, כה): "וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִּים" וְכוּ'. כִּי אוֹר הַשָּׂגָתָם הָיְתָה גְּדוֹלָה וְנִפְלָאָה מְאֹד מְאֹד - עַד שֶׁהָיוּ יְכוֹלִים לְהַשִּׂיג אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם לְבוּשִׁים שֶׁל עַכְשָׁו, וְעַל־כֵּן גַּם לְמַטָּה בַּגַּשְׁמִיּוּת לֹא הָיוּ צְרִיכִים לְבוּשִׁים כְּלָל, אֲבָל אַחַר הַחֵטְא - "וְאָדָם בִּיקָר בַּל יָלִין" (תְּהִלִּים מט, יג): וְהִגְבִּיר הַמְּדַמֶּה עַל הַשֵּׂכֶל, אָז תִּקְּנוּ הָיָה עַל־יְדֵי לְבוּשִׁים, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, כא): "וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם". כִּי הֶכְרַח, כִּבְיָכוֹל, לְהַלְבִּישׁ יְדִיעַת אֱלֹקוּתוֹ בְּכַמָּה וְכַמָּה דְּמְיוֹנוֹת שֶׁל הַנְּבִיאִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת לְבוּשִׁין, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (צו כח.), וּמוּבָא בִּדְבָרֵינוּ בִּמְקוֹם אַחֵר (הִלְכוֹת צִיצִית, הֲלָכָה ה). וּמִשָּׁם נִשְׁתַּלְשְׁלוּ גַּם הַלְּבוּשִׁים הַגַּשְׁמִיִּים שֶׁל כָּל אָדָם, כִּי כָּל דָּבָר יֵשׁ לוֹ שֹׁרֶשׁ לְמַעְלָה, כַּיָּדוּעַ.

וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי קְנִין־סוֹדָר שֶׁהוּא בִּלְבוּשִׁים - עַל־יְדֵי־זֶה נִגְמָר הַמִּקָּח שֶׁלֹּא יְשַׁנּוּ עוֹד, כִּי הַמַּלְבּוּשׁ שֹׁרְשׁוֹ מִלְּבוּשִׁים הָעֶלְיוֹנִים הַנַּ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַדְּמְיוֹנוֹת שֶׁל הַנְּבִיאִים, שֶׁעַל יָדָם עִקַּר בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן שֶׁיִּהְיֶה בֶּאֱמוּנָה וְלֹא יְשַׁנּוּ עוֹד, כִּי כָּל הַשִּׁנּוּיִים שֶׁבְּמַשָּׂא־וּמַתָּן הַכֹּל עַל־יְדֵי בִּלְבּוּל הַמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא פְּגַם הָאֱמוּנָה, כִּי בְּוַדַּאי בֶּאֱמֶת צָרִיךְ הָאָדָם לַעֲמֹד בְּדִבּוּרוֹ אֲפִלּוּ בְּלֹא קְנִין, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל לְעִנְיַן זֶה (שְׁבִיעִית י, ט): 'כָּל הַמְקַיֵּם דִּבּוּרוֹ - רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ'. אַךְ מֵחֲמַת שֶׁעַל־פִּי רֹב אֵין הַמְּדַמֶּה מְבָרֵר, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַשִּׁנּוּיִים שֶׁהֵם בְּחִינַת פְּגַם אֱמוּנָה, עַל־כֵּן תִּקְּנוּ חֲכָמֵינוּ זַ"ל קְנִין־סוֹדָר שֶׁנִּמְשָׁךְ מִלְּבוּשִׁים הָעֶלְיוֹנִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תִּקּוּן וּבְרוּר הָאֱמוּנָה, וְשׁוּב לֹא יְשַׁנּוּ עוֹד, וְכַנַּ"ל:

כד. **וְזֶה** בְּחִינַת חַשְׁמַל שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבוּשִׁין, כִּי 'מַלְבּוּשׁ' בְּגִימַטְרִיָּא 'חַשְׁמַל' (עֵץ־חַיִּים שַׁעַר מט, פֶּרֶק ב), כִּי כָּל הַשָּׂגַת הַנְּבוּאָה שֶׁל הַנְּבִיאִים הָיָה עַל־יְדֵי בְּחִינַת תִּקּוּן הַמֶּרְכָּבָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמֶּרְכָּבָה שֶׁרָאָה

יְחֻזְקֵאל וְכֵן יְשַׁעְיָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (חֲגִיגָה יג:): ׳כָּל מַה שֶׁרָאָה יְחֻזְקֵאל רָאָה יְשַׁעְיָה׳ וְכוּ׳, וְכֵן כָּל הַנְּבִיאֵי אֱמֶת. וְעִקַּר הַשָּׂגַת הַמֶּרְכָּבָה הָיָה מִתּוֹךְ הַחַשְׁמַל, כַּמְבֹאָר שָׁם בַּפָּסוּק, כִּי קֹדֶם הַחַשְׁמַל רָאָה ״רוּחַ סְעָרָה וְעָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב״ (יְחֶזְקֵאל א, ד), שֶׁכָּל זֶה הֵם בְּחִינַת הַקְּלִפּוֹת הַקְּדוֹמִין וּמְסַבְּבִין לַפְּרִי, שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּלִבּוּלֵי הַמַּדָּמָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת כַּמָּה וְכַמָּה מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת, וּבְלִבּוּלִים וּכְפִירוֹת וּסְבָרוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּשְׁקָרִים וּכְזָבִים שֶׁל הַמְחַקְּרִים וְהַמְכַשְּׁפִים, שֶׁמֵּהֶם מִשְׁתַּלְשְׁלִים כַּמָּה וְכַמָּה מִינֵי בְּלִבּוּלֵי אֱמוּנָה לִשְׁאָר בְּנֵי אָדָם, וְכֻלָּם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת הַמֶּרְכָּבָה דְּסִטְרָא אָחֳרָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת רוּחַ סְעָרָה וְעָנָן גָּדוֹל וְכוּ׳.

וְעִקַּר יְנִיקָתָם עַל־יְדֵי בְּחִינַת ״וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב״ - שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקְּלִפָּה שֶׁמִּמַּעְרָב טוֹב וָרָע, שֶׁשָּׁם הַבְּרוּר קָשֶׁה מְאֹד, כַּיָּדוּעַ. וּמִי שֶׁנִּפְתָּה אַחֲרֶיהָ, חַס וְשָׁלוֹם, יָכוֹל לִפֹּל לִבְחִינַת שָׁלֹשׁ קְלִפּוֹת הַטְּמֵאוֹת לְגַמְרֵי שֶׁהֵם ״רוּחַ סְעָרָה״ וְכוּ׳, וְכָל זֶה בְּחִינַת בְּלִבּוּל הַמַּדָּמָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כַּמָּה וְכַמָּה בְּחִינוֹת, יֵשׁ בְּלִבּוּלִים שֶׁהֵם בִּבְחִינַת ׳נֹגַהּ׳ שֶׁמִּמַּעְרָב טוֹב וָרָע, וְיֵשׁ בְּלִבּוּלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת רוּחַ סְעָרָה וְכוּ׳, בְּחִינַת קְלִפּוֹת הַטְּמֵאוֹת לְגַמְרֵי, שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּפִירוֹת גְּמוּרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְהַכֹּל כְּפִי מַעֲשָׂיו וּכְפִי מִדּוֹתָיו - שֶׁכֻּלָּם בִּבְחִינַת הַמַּדָּמָה כַּנַּ״ל, וּכְמוֹ כֵן בָּאִים עָלָיו הַבְּלִבּוּלִים הַנַּ״ל, וְכֵן לְהֶפֶךְ, כִּי זֶה תָּלוּי בָּזֶה.

כִּי כָּל מַה שֶּׁמִּתְבַּלְבֵּל מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּבִלְבּוּלֵי הַמַּדָּמָה הַנַּ״ל בְּיוֹתֵר - כְּמוֹ כֵן נוֹפֵל לְמַעֲשִׂים מְקֻלְקָלִים יוֹתֵר וְכֵן חוֹזֵר חָלִילָה, חַס וְשָׁלוֹם, עַד שֶׁיָּכוֹל לָבוֹא לְמַה שֶּׁיָּבוֹא - לְאַבֵּד אֶת עוֹלָמוֹ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, וְעִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל צַדִּיקֵי אֱמֶת - שֶׁיּוֹנְקִים מֵרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁקִּבְּלוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּשָׁעַת מַתַּן תּוֹרָה - שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר וְתִקּוּן הַמַּדָּמָה שֶׁהוּא תִּקּוּן הָאֱמוּנָה, כַּנַּ״ל.

וְאֵלּוּ הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת בְּחִינַת נְבִיאֵי אֱמֶת - נִכְנָסִין וְיוֹצְאִין בְּשָׁלוֹם מִכָּל אֵלּוּ בְּלִבּוּלֵי הַמַּדָּמָה שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמֶּרְכָּבָה דְּסִטְרָא אָחֳרָא, בְּחִינַת ״רוּחַ סְעָרָה״ וְכוּ׳, הַנַּ״ל, עַד שֶׁמַּשִּׂיגִין בְּחִינַת הַחַשְׁמַ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת שֹׁרֶשׁ הַלְּבוּשִׁין דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁמִּתּוֹכָם מַשִּׂיגִין כָּל מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהֵם עִקַּר בְּחִינַת ״וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה״, בְּחִינַת הַדְּמִיּוֹנוֹת הַמְבֹרָרִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁמַּשִּׂיגִין הַנְּבִיאִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה, כַּנַּ״ל.

וְכָל הַחָכְמוֹת שֶׁל הַמְחַקְּרִים, אֲפִלּוּ מַה שֶּׁחוֹקְרִים חֲקִירוֹת הָאֱלֹהוּת שֶׁנִּקְרָא אֱצְלָם שֹׁכֶל הָעִיוּנִי - כֻּלָּם בַּכֹּחַ הַמַּדָּמָה הַמְבֻלְבָּל שֶׁלָּהֶם מֵחֲמַת קִלְקוּל מַעֲשֵׂיהֶם, כִּי לֹא קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה וַעֲדַיִן הֵם מְזֻהָמִים בְּזֻהֲמַת הַנָּחָשׁ, כִּי אֱמִתַּת שֹׁכֶל הָעִיוּנִי שֶׁהוּא הַשָּׂגַת אֱלֹהוּת בֶּאֱמֶת - אֵין מַשִּׂיגִין כִּי אִם הַצַּדִּיקִים שֶׁקִּדְּשׁוּ אֶת גּוּפָם בְּקֻדֻּשָּׁה גְּדוֹלָה, עַד שֶׁזָּכוּ לִבְחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ בֶּאֱמֶת. וּשְׁאָר כָּל בְּנֵי אָדָם צְרִיכִין רַק לְקַבֵּל מֵהֶם כָּכָל אֲשֶׁר יוֹרוּ אוֹתָנוּ, וּצְרִיכִין לְבַקֵּשׁ צַדִּיק כָּזֶה מְאֹד וְכַנַּ״ל, כִּי רַק הֵם יוֹדְעִים לְהַלְבִּישׁ הַשָּׂגַת אֱלֹהוּתוֹ בְּצִמְצוּמִים רַבִּים וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין הַמַּדָּמָה בִּבְחִינַת ״וּבְיַד נְבִיאִים אֲדַמֶּה״, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה, כַּנַּ״ל:

כה. **וְזֶה** בְּחִינַת נְסִיעוֹת לְדַרְכִּים, וְעַל־כֵּן רֹב הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי נְסִיעוֹת, כִּי רֹב הַנְּסִיעוֹת הֵם עַל־יְדֵי בְּהֵמוֹת שְׁוָרִים וַחֲמוֹרִים וְסוּסִים, שֶׁבָּהֶם הִתְגַּבְּרוּת הַמַּדָּמָה, כַּיָּדוּעַ. וְצָרִיךְ כָּל אָדָם לִזְכֹּר אֶת ה׳ בִּנְסִיעָתוֹ בַּדֶּרֶךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפָרָשַׁת ״שְׁמַע יִשְׂרָאֵל״ שֶׁהוּא אֱמוּנַת הַיִּחוּד - ״וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ״ וְכוּ׳ (דְּבָרִים ו, ז), הַיְנוּ שֶׁיְּכַוֵּן בִּנְסִיעָתוֹ בְּשִׁבְיל הַתְּכֵלִית הַנִּצְחִי, כְּגוֹן בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן שֶׁנּוֹסֵעַ לְהַרְוִיחַ מָמוֹן כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה צָדָקָה [כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר בְּהַתּוֹרָה ׳הַאי מָאן דְּאָזֵל לְמֵינְסֵיב׳ סִימָן כ״ט עַיֵּן שָׁם]. מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁנּוֹסֵעַ לְדָבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, בְּפָרָט כְּשֶׁנּוֹסֵעַ לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק אֱמֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם, וַאֲזַי עַל־יְדֵי נְסִיעָתוֹ מְתַקֵּן תִּקּוּן גָּדוֹל, כִּי מַעֲלָה כֹּחַ הַבְּהֵמִיּוּת שֶׁהוּא כֹּחַ הַמַּדָּמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּחַ הַבְּהֵמִיּוּת שֶׁנּוֹשְׂאִין אוֹתוֹ, מַעֲלָה הַכֹּל לְשֹׁרֶשׁ הַשֵּׂכֶל הָאֲמִתִּי, מֵאַחַר שֶׁפְּנִימִיּוּת כַּוָּנַת נְסִיעָתוֹ בִּשְׁבִיל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה. נִמְצָא, שֶׁמַּעֲלֶה וּמְקַשֵּׁר וְכוֹלֵל הַמַּדָּמָה בְּהַשֵּׂכֶל הָאֲמִתִּי שֶׁזֶּה עִקַּר עֲבוֹדַת הָאָדָם כַּנַּ״ל (בְּאוֹתִיּוֹת א-ג). וְזֶה שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן מ), שֶׁעַל־יְדֵי הַנְּסִיעוֹת בְּקֻדֻּשָּׁה - מְתַקֵּן פְּגַם הָאֱמוּנָה, כִּי עַל־יְדֵי הַנְּסִיעוֹת מַעֲלֶה וּמְבָרֵר הַמַּדָּמָה שֶׁהוּא כֹּחַ הַבְּהֵמִיּוּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה, כַּנַּ״ל.

וְגַם כְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּרַגְלָיו נִתְתַּקֵּן בְּחִינָה זֹאת, כִּי הָרַגְלַיִן בְּחִינַת מַדְרֵגָה הַתַּחְתּוֹנָה, בְּחִינַת עֲשִׂיָּה, בְּחִינַת מַדָּמָה, וּכְשֶׁמְּכַוֵּן בְּהִלּוּכוֹ בַּדֶּרֶךְ לְשֵׁם שָׁמַיִם בֶּאֱמֶת -

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה חֹשֶׁן מִשְׁפָּט רכ

אָזַי מַעֲלֶה אֶת בְּחִינַת רַגְלִין שֶׁהֵם בְּחִינַת מְדַמֶּה אֶל הַשֵּׂכֶל, בִּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית כט, א): "וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב אֶת רַגְלָיו", בְּחִינַת 'לִבּוֹ נָשָׂא אֶת רַגְלָיו', הַיְנוּ בְּחִינַת 'לֵב מֵבִין', בְּחִינַת 'הַשֵּׂכֶל' נוֹשֵׂא אֶת הָרַגְלִין בְּחִינַת 'הַמְדַמֶּה', שֶׁיַּעֲלֶה וְיִכְלֹל בְּהַשֵּׂכֶל וְכַנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים כו, יב): רַגְלִי עָמְדָה בְּמִישׁוֹר - הַיְנוּ בְּחִינָה הַנַּ"ל עַל־יְדֵי־זֶה בְּמַקְהֲלִים אֲבָרֵךְ ה', כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַשְׁבָּחִים וְהָאֲרִים שֶׁמְּבָרְכִין וּמְשַׁבְּחִין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ - כֻּלָּם עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְדַמֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל:

כו. **וּפַרְעֹה** וּמִצְרִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הָרַע שֶׁבַּמְדַמֶּה כַּנַּ"ל (אות ח), שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר גְּלוּת מִצְרַיִם שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַגָּלֻיּוֹת (בְּרֵאשִׁית רַבָּה טו, ד), שֶׁעִקָּרָם גְּלוּת הַנֶּפֶשׁ שֶׁהָעִקָּר הוּא פְּגַם הָאֱמוּנָה. שֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא וְהַקְּלִפּוֹת מִתְגַּבְּרִים עַל כָּל אֶחָד בִּבְלִבּוּלֵי הַמְדַמֶּה, שֶׁהֵם בִּלְבּוּלֵי הָאֱמוּנָה. עַל־כֵּן פַּרְעֹה כְּשֶׁהִתְגַּבֵּר לִרְדֹּף אַחַר יִשְׂרָאֵל - הָיָה עִקַּר הִתְגַּבְּרוּתוֹ עַל־יְדֵי הַמֶּרְכָּבוֹת טְמֵאוֹת שֶׁלּוֹ, בִּבְחִינַת (שְׁמוֹת יד, ז): "וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכָל רֶכֶב מִצְרָיִם" וְכוּ'. וְיִשְׂרָאֵל הִתְיָרְאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'". כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַנֶּפֶשׁ שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הוּא תִּקּוּן הַמַּחֲשָׁבָה - שֶׁיִּגְבִּיר כֹּחַ הַשֵּׂכֶל עַל הַמְדַמֶּה, שֶׁיִּהְיֶה הַמְדַמֶּה טָפֵל לְהַשֵּׂכֶל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תִּקּוּנֵי זֹהַר, תִּקּוּן מז, פד:): 'אֵין הָרוֹכֵב טָפֵל לַסּוּס אֶלָּא הַסּוּס טָפֵל לְהָרוֹכֵב'.

כִּי סוּס הוּא בְּחִינַת תֹּקֶף פְּגַם זֻהֲמַת הַמְדַמֶּה - שֶׁעִקַּר בִּלְבּוּלָיו הֵם עַל־יְדֵי תַּאֲוַת הַמִּשְׁגָּל שֶׁהוּא בְּחִינַת זֻהֲמַת מִצְרַיִם, בְּחִינַת (יְחֶזְקֵאל כג, כ): "וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם", בְּחִינַת (יִרְמְיָה ה, ח): "סוּסִים מְיֻזָּנִים מַשְׁכִּים הָיוּ" וְכוּ', וְשָׁם עִקַּר הַמִּלְחָמָה שֶׁל כָּל אֶחָד, כַּיָּדוּעַ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּתְחִלַּת הַתּוֹרָה הַנַּ"ל שֶׁהַשָּׁלֹשׁ מֵחִין הֵם בְּחִינַת שָׁלֹשׁ מֵחֲצוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוָה זֹאת. אֲבָל כְּשֶׁהֵם נִפְגָּמִים, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי מִתְגַּבֵּר הָרוּחַ שִׁטּוּת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּאִים כָּל הַפְּגָמִים וְהָעֲבֵרוֹת חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סוֹטָה ג.): 'אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שִׁטּוּת'. וְזֶה בְּעִצְמוֹ בְּחִינַת בִּלְבּוּל הַמְדַמֶּה הַמְבֹאָר שָׁם אַחַר־כָּךְ (בְּאוֹת ח'), עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב קֶשֶׁר הַתּוֹרָה הַנּוֹרָאָה הַנַּ"ל:

כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַבָּעַל־כֹּחַ שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין עַד שְׁמוֹצִיא הַנְּפָשׁוֹת וְהַתְּפִלּוֹת וְכוּ', מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא בִּבְחִינַת (אִיּוֹב כ, טו): "חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ" וְכוּ', הוּא זוֹכֶה לְכָל הַתִּקּוּנִים הַנֶּאֱמָרִים שָׁם, עַד שֶׁזּוֹכֶה לִבְחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְתַקֵּן וּמְבָרֵר הַמְדַמֶּה שֶׁהוּא תִּקּוּן הָאֱמוּנָה, הַיְנוּ שֶׁזֶּה הַצַּדִּיק מְתַקֵּן הַנְּפָשׁוֹת הַפְּגוּמוֹת שֶׁהַמְדַמֶּה מְבַלְבֵּל אֶצְלָם, שֶׁעִקַּר הַבִּלְבּוּל נִמְשָׁךְ מֵחֲטַאת נְעוּרֵיהֶם - שֶׁהָעִקָּר פְּגַם תַּאֲוָה הַנַּ"ל, שֶׁהוּא עִקַּר בִּלְבּוּל הַמְדַמֶּה.

וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד הֶחָס עַל נַפְשׁוֹ לְבַקֵּשׁ צַדִּיק כָּזֶה כָּל יְמֵי חַיָּיו - כִּדֵי שֶׁיְּבָרֵר אֶצְלוֹ הַמְדַמֶּה בְּכָל פַּעַם, וְיַכְנִיס בּוֹ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה עַד שֶׁיִּתְקָנוֹ בִּשְׁלֵמוּת, כִּי הַרְבֵּה הַרְבֵּה צָרִיךְ לַעֲבֹר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי לָאו כָּל אָדָם זוֹכֶה לְהִתְתַּקֵּן מִיָּד, כִּי "יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעָרָיו" (בְּרֵאשִׁית ח, כא), בִּפְרָט מֵאַחַר שֶׁכְּבָר פָּגַם וְקִלְקֵל הַמְדַמֶּה שֶׁלּוֹ הַרְבֵּה קֹדֶם שֶׁבָּא אֶל הַצַּדִּיק. וְכָל מַה שֶּׁעוֹסְקִין לְתַקְּנוֹ - מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַבַּעַל־דָּבָר בְּהִתְגַּבְּרוּת גָּדוֹל מְאֹד בְּיוֹתֵר, כִּי 'כָּל הַגָּדוֹל מֵחֲבֵרוֹ יִצְרוֹ גָּדוֹל מִמֶּנּוּ' (סֻכָּה נב:). עַל כֵּן הָרוֹצֶה לָחוּס עַל נַפְשׁוֹ וְלִחְשֹׁב עַל תַּכְלִיתוֹ לָנֶצַח בָּאֱמֶת צָרִיךְ לְשׁוּם אֶל לִבּוֹ הֵיטֵב - לִהְיוֹת חָזָק בְּדַעְתּוֹ בְּהִתְחַזְּקוּת עָצוּם לֶאֱחֹז עַצְמוֹ בְּהַצַּדִּיק הַזֶּה הָעוֹסֵק בְּתִקּוּן נַפְשׁוֹ, וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ עַמְקוּת אֲמִתַּת עֲצוּתָיו וּדְרָכָיו הָאֲמִתִּיִּים וְהַתְּמִימִים וְכַנַּ"ל, וּלְקַיֵּם "אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ עַד" וְכוּ' (שִׁיר־הַשִּׁירִים ג, ד):

נִמְצָא, שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן הוּא שֶׁיִּהְיֶה הַמְדַמֶּה טָפֵל לְהַשֵּׂכֶל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שֶׁהַסּוּס טָפֵל לְהָרוֹכֵב, הַמְּזֻכָּר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ. וּמִצְרַיִם שֶׁהֵם בְּחִינַת פְּגַם הַמְדַמֶּה הֵם בְּהֵפֶךְ, וְזֶה הָיָה תֹּקֶף הִתְגַּבְּרוּתָם בִּבְחִינַת (שְׁמוֹת יד, ז): "וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר" וְכוּ', כַּנַּ"ל. וְיִשְׂרָאֵל הִתְיָרְאוּ מִזֶּה וְתָפְסוּ אֱמֻנּוּת אֲבוֹתָם וַיִּצְעֲקוּ אֶל ה', כִּי זֶה עִקַּר הָעֲצָה הַכְּלָלִיִּית - לְצַעֵק בְּכָל פַּעַם שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עָלָיו הַמַּחֲשָׁבוֹת רָעוֹת הַנַּ"ל שֶׁהֵם בִּלְבּוּל הַמְדַמֶּה, שֶׁבָּא מִמֶּרְכָּבוֹת דְּסִטְרָא אָחֳרָא, בְּחִינַת מַרְכְּבוֹת פַּרְעֹה, לְצַעֵק מְאֹד אֶל ה' וְלִצְעֹק וְלִצְעֹק וְכוּ', עַד יַשְׁקִיף וְכוּ'. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרְרוּ רַחֲמֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְלָחֲם בַּעֲצָמוֹ עִמָּהֶם וְהִפִּילָם, וְעַל־כֵּן הִתְחִיל מֹשֶׁה שִׁירַת הַיָּם בְּנִפְלְאוֹת שֶׁבַח גְּבוּרָה נִפְלָאָה הַזֹּאת - שֶׁהִפִּיל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מֶרְכָּבוֹת טְמֵאוֹת שֶׁלָּהֶם.

וַיְזַהוּ (שְׁמוֹת טו, א): אָשִׁירָה לַה' כִּי גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם - 'סוּס וְרוֹכְבוֹ' דַּיְקָא, שֶׁהַקְּדִים הַסּוּס לְהָרוֹכֵב, כִּי זֶהוּ עִקַּר תֹּקֶף זֻהֲמָתָם שֶׁל בְּחִינַת מִצְרַיִם

שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עַל כָּל אֶחָד בִּגְלוּת הַנֶּפֶשׁ, שֶׁרוֹצִים לְהַגְבִּיר הַסּוּס עַל הָרוֹכֵב, חַס וְשָׁלוֹם, וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ כָּל מְרִירַת הַגָּלוּת שֶׁסּוֹבֵל כָּל אֶחָד מִבִּלְבּוּלֵי מַחְשְׁבוֹתָיו הָרָעִים שֶׁהֵם בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה. וְעַל־יְדֵי הַצַּעֲקָה לַה׳ - זָכוּ שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הִפִּיל סוּס וְרֹכְבוֹ, וְכַנַּ״ל. וְכֵן כָּתוּב בְּסוֹף: כִּי בָא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וְכוּ׳, וַיָּשֶׁב ה׳ עֲלֵהֶם אֶת מֵי הַיָּם וְכוּ׳. כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁהִתְגַּבְּרוּ כָּל־כָּךְ בְּמֶרְכָּבוֹת טְמֵאוֹת שֶׁלָּהֶם עַל כָּל אֶחָד, עַד שֶׁרָצוּ לְהַגְבִּיר הַסּוּס עַל הָרוֹכֵב, אַף־עַל־פִּי־כֵן הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בָּרַב גַּאֲוָתוֹ וְגָדְלוֹ הִפִּיל סוּס וְרֹכְבוֹ נֶגֶד יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁפִּילָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה וְזָכוּ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וּבְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּחִינַת מֹשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וַיַּאֲמִינוּ בַּה׳ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

כז. **כִּי** בְּעִנְיַן בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה כְּלוּל כָּל הַתַּאֲוֹת, הֵן תַּאֲוָה הַנַּ״ל, הֵן תַּאֲוַת מָמוֹן וְחֶסְרוֹן הַבִּטָּחוֹן וְטִרְדַּת הַפַּרְנָסָה. וְהַכֹּל הוּא בְּחִינַת פְּגַם הָאֱמוּנָה, וְהַכֹּל תָּלוּי זֶה בָּזֶה, וְאֵין יוֹדְעִין מֵהֵיכָן הַהִתְחָלָה, וְעַל־כֵּן קָשֶׁה מְאֹד לְתַקֵּן. וְאִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן כִּי אִם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ וְכוּ׳, כַּנַּ״ל. וּבִלְבַד שֶׁיְּבַקֵּשׁ אוֹתוֹ מְאֹד עַד שֶׁיְּמְצָאֶנּוּ, וַאֲפִלּוּ אַחַר־כָּךְ צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ עוֹד הַרְבֵּה בְּכָל פַּעַם וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּיוֹתֵר בְּכָל פַּעַם עַד שֶׁיִּתְתַּקֵּן בִּשְׁלֵמוּת וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן נִקְרָא הַבִּטָּחוֹנוֹת שֶׁל שָׁוְא וְהֶבֶל בֻּשׁ סוּס׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים כ, ח): ״אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה בַּסּוּסִים, וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם ה׳ אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר״. וּכְתִיב (שָׁם קמז, י): ״לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ״ וְכוּ׳. וּכְתִיב (שָׁם לג, יז): ״שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה״ וְכוּ׳.

כִּי בְּחִינַת ׳סוּס׳ הוּא בְּחִינַת תֹּקֶף זֶהֱמַת הַמַּדְמֶה, בְּחִינַת זֶהֱמַת מִצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (יְשַׁעְיָה לא, א): ״הוֹי הַיֹּרְדִים מִצְרַיִם לְעֶזְרָה וְעַל סוּסִים יִשָּׁעֵנוּ״ וְכוּ׳, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ פְּגַם תַּאֲוַת מָמוֹן שֶׁרוֹדֵף אַחַר הַמָּמוֹן בִּיגִיעוֹת יְתֵרוֹת בְּחָבְמָן, וְעוֹשֶׂה מֵהַטָּפֵל עִקָּר וּמֵהָעִקָּר טָפֵל, שֶׁתּוֹלֶה הָעִקָּר בְּהַסְּבוֹת, שֶׁהֵם הַנְּסִיעוֹת וְהַטְּרִחוֹת שֶׁל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן וְשׁוֹכֵחַ בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁמַּזְכִּירִין אוֹתוֹ בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וּבְתַכְלִיתוֹ הַנִּצְחִי הוּא אוֹמֵר: הֲלֹא כְּתִיב (דְּבָרִים טו, יח): ״וּבֵרַכְךָ בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה״ שֶׁדָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ זַ״ל (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים קלו), שֶׁלֹּא יְהֵא יוֹשֵׁב בְּטֵל וְכוּ׳. וְאֵינוֹ מֵשִׂים אֶל לִבּוֹ לִבְלִי לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ, כִּי בְּוַדַּאי הָאֱמֶת הוּא שֶׁצְּרִיכִין אֵיזֶה עֵסֶק, אֲבָל חֲלִילָה לְהָפֵךְ הַדָּבָר לַעֲשׂוֹת מֵהַסִּבָּה שֶׁל הָעֵסֶק עִקָּר, וְלִרְדֹּף אַחַר הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן בִּיגִיעוֹת וְטִלְטוּלִים וְסָכָנוֹת בְּגוּף וְנֶפֶשׁ כְּאִלֶּה, וּמִתּוֹרָה וּתְפִלָּה עוֹשֶׂה טָפֵל, עַד שֶׁהָרְבֵּה מְשַׁלִּיכִים עֵסֶק הַתּוֹרָה לְגַמְרֵי אַף־עַל־פִּי שֶׁבְּנְעוּרֵיהֶם הָיוּ לוֹמְדִים מֻפְלָגִים וְכוּ׳, עַד שֶׁכְּמַעַט שׁוֹכְחִים גַּם אֶת הַתְּפִלָּה וְכוּ׳, בִּפְרָט בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם. וְכָל זֶה בִּכְלַל דִּבְרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ שֶׁהַזְּהִיר שֶׁלֹּא יִהְיֶה הָרוֹכֵב טָפֵל לְהַסּוּס, רַק הַסּוּס יִהְיֶה טָפֵל לְהָרוֹכֵב וְכַנַּ״ל.

וְזֶהוּ: שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וְכוּ׳ שֶׁהוּא פְּגַם הַמַּדְמֶה כַּנַּ״ל, זֶה בְּחִינַת הַהֶפֶךְ לְגַמְרֵי מִמֶּרְכָּבוֹת הַטְּמֵאוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת ״סוּס וְרֹכְבוֹ״ כַּנַּ״ל, כִּי הַכְנָעַת וּבְטוּל אֵלּוּ הַמֶּרְכָּבוֹת דְּסִטְרָא־אָחֳרָא הֵם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַנַּ״ל שֶׁזּוֹכֶה לְכָל הַתִּקּוּנִים הַנֶּאֱמָרִים שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְקוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ״ל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁמִּשָּׁם גְּדָלִים כָּל הָרֵיחוֹת שֶׁהֵם הַיִּרְאוֹת. שֶׁזֶּה הַנִּגּוּן הוּא בְּחִינַת שִׁיר שֶׁל חֶסֶד שֶׁיִּתְעַר לָעָתִיד - כְּשֶׁיִּהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פט, ג): ״עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה״, בְּחִינַת (שָׁם צב, ג): ״לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ״ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְזֶהוּ הִנֵּה עֵין ה׳ - שֶׁהוּא הַשְׁגָּחָתוֹ הַשְּׁלֵמָה אֶל יְרֵאָיו הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ הַנַּ״ל בְּחִינַת ״לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ״. שֶׁהֵם זוֹכִים לְיִרְאָה שְׁלֵמָה כַּנַּ״ל, וְהֵם מַכְנִיעִים הַסּוּס וְרֹכְבוֹ וּמְגַלִּים לְכָל הָעוֹלָם, כִּי שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה - כִּי הֵם מְבָרְרִים וּמְתַקְּנִים הַמַּדְמֶה, וְכַנַּ״ל. וְזֶהוּ גַּם־כֵּן בְּחִינַת **לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ וְלֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה, רוֹצֶה ה׳ אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ**, הַיְנוּ כַּנַּ״ל:

כח. **וְעַל־כֵּן** מֻזְהָר הַמֻּלְךְ (דְּבָרִים טז, יז): ״וְלֹא יַרְבֶּה לוֹ נָשִׁים וְלֹא יַרְבֶּה לוֹ סוּסִים וְלֹא יָשִׁיב אֶת הָעָם מִצְרַיְמָה״ וְכוּ׳. כִּי כָּל זֶה בְּחִינַת זֶהֱמַת הַמַּדְמֶה כַּנַּ״ל, שֶׁהַמֻּלְךְ מֻזְהָר עַל זֶה בְּיוֹתֵר, כִּי הַמַּדְמֶה בְּשָׁרְשׁוֹ בַּקְּדֻשָּׁה הוּא בְּחִינַת מִדַּת מַלְכוּת אֱמוּנָה, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַתָּאָרִים וְהַשְׁבָחִים לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת (תְּהִלִּים צג, א): ״ה׳ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ״, בְּחִינַת (שָׁם קד, א): ״הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ״, וְכַמּוּבָן לְעֵיל. וְעַל־כֵּן הַמֻּלְךְ מֻזְהָר שֶׁלֹּא לְפַגֵּם בְּחִינַת מַלְכוּת, חַס וְשָׁלוֹם עַל־יְדֵי בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּאֲוַת הַמַּשְׂגִּיל, שֶׁהוּא בְּחִינַת רִבּוּי סוּסִים, שֶׁהוּא זֶהֱמַת מִצְרַיִם, וְכַנַּ״ל:

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת
הִלְכוֹת שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה
חֹשֶׁן מִשְׁפָּט
רכא

כט. **וּשְׁלֹמֹה** הַמֶּלֶךְ שָׁהָיָה חָכָם מֵאד מִכָּל אָדָם וְרָצָה לִסְמֹךְ עַל חָכְמָתוֹ לְהַרְבּוֹת סוּסִים וְנָשִׁים, הִתְחָרֵט אַחַר־כָּךְ מְאד וְהִתְוַדָּה עַל עַצְמוֹ שֶׁטָּעָה מְאד בָּזֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (משלי ל, א): "לְאִיתִיאֵל וְאָכָל". שֶׁטָּעָה וְאָמַר: 'אִתִּי אֵל וְאוֹכַל לַעֲמד בָּזֶה', אֲבָל בֶּאֱמֶת לֹא כֵן הוּא. "כִּי בַעַר אָנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא בינת אָדָם לִי" (פסוק ב) - "מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד" (פסוק ד) - 'כְּמשֶׁה' וְכוּ', הַיְנוּ שֶׁהוֹדָה עַל עַצְמוֹ שֶׁטָּעָה בְּמָה שֶׁרָצָה לְהִתְחַכֵּם כְּנֶגֶד תּוֹרַת משֶׁה, וְרָצָה לִסְמֹךְ עַל חָכְמָתוֹ לַעֲמד כְּנֶגֶד בִּלְבּוּל הַמְּדָמֶה אַף שֶׁיֵּרֵבֶּה נָשִׁים וְסוּסִים. וּבֶאֱמֶת לֹא כֵן הוּא, כִּי בֶּאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר בְּשוּם אֹפֶן לְבָרֵר הַמְּדָמֶה כִּי אִם עַל־פִּי תּוֹרַת משֶׁה דַּיְקָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ הָאֲמִתִּי, שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין כָּל הַנְּבִיאִים, וְכָל הַצַּדִּיקִים בַּעֲלֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁבְּכָל דּוֹר, כִּי משֶׁה רַבֵּנוּ הוּא רַבָּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים, וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁזּוֹכֶה לְרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ צָרִיךְ לֵילֵךְ רַק בְּדַרְכּוֹ תּוֹרַת משֶׁה וְלִבְלִי לָסוּר מִתּוֹרָתוֹ יָמִין וּשְׂמאל אֲפִלּוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה, וְאָז דַּיְקָא יָכוֹל לְבָרֵר הַמְּדָמֶה עַל־יְדֵי רוּחַ קָדְשׁוֹ שֶׁשּׁוֹאֵב מִתּוֹרַת משֶׁה דַּיְקָא, אֲבָל שְׁלֹמֹה פָּגַם בָּזֶה, וּבִקֵּשׁ לִהְיוֹת כְּמשֶׁה וְלַעֲבר עַל מִצְוֹתָיו לְהַרְבּוֹת נָשִׁים וְסוּסִים. וְעַל־כֵּן הִתְחָרֵט מְאד עַל זֶה, וְאָמַר (קהלת ז, כג): "אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי, כִּי בַעַר אָנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא בינת אָדָם לִי", כִּי גַּם אוֹתִי בְּרֹב חָכְמָתִי מְבַלְבֵּל הַמְּדָמֶה הַרְבֵּה עַד שֶׁטָּעִיתִי כָּל־כָּךְ, כִּי הַמְּדָמֶה מַטְעֶה וּמְבַלְבֵּל גַּם אֶת הַחֲכָמִים הַגְּדוֹלִים מְאד וְכַנַּ"ל, כִּי "מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד" כְּמשֶׁה שְׁזָכָה לַעֲלוֹת לַשָּׁמַיִם וּלְקַבֵּל אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ וְזָכָה לְרוּחַ נְבוּאָה כָּזוֹ שֶׁאֵין כָּמוֹהוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים לד, י): "וְלֹא קָם עוֹד נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל כְּמשֶׁה" וְכוּ'. וְעַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְבָרֵר הַמְּדָמֶה כִּי אִם עַל־יְדֵי תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה - לִבְלִי לָסוּר מִמִּצְוֹתָיו אֲפִלּוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה, וְאָז דַּיְקָא יְכוֹלִין לִזְכּוֹת לְבֵרוּר הַמְּדָמֶה עַל־יְדֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר שֶׁמַּמְשִׁיכִין מִתּוֹרַת משֶׁה דַּיְקָא, וְכַנַּ"ל:

ל. **וְעָתִיד** יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל־יְדֵי הַשְׂגָּחָה לְבַד וְיִתְבַּטֵּל הַבִּטָּחוֹנוֹת שֶׁל שָׁוְא וְהֶבֶל עַד שֶׁיִּתְבַּטֵּל עֶסֶק הַסּוֹחֲרִים לְגַמְרֵי. וְזֶהוּ (זכריה יד, כ): "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה עַל מְצִלּוֹת הַסּוּס קֹדֶשׁ לַה' וְכוּ', וְלֹא יִהְיֶה עוֹד כְּנַעֲנִי" וְכוּ'. כִּי עַכְשָׁו טָעוּת הַמְּדָמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת זֶהֱמַת הַסּוּס מִתְגַּבֵּר כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁמַּלְבִּישִׁין גַּם אֶת הַסּוּס בַּעֲשִׁירוּת כָּזֶה בְּכֶסֶף וְזָהָב וְכוּ' - הֵיאַךְ שְׁטוּת מִזֶּה? אֲבָל לֶעָתִיד יִתְבָּרֵר וְיִתְתַּקֵּן הַכֹּל עַד שֶׁיַּעֲלוּ גַּם מְצִלּוֹת הַסּוּס תַּכְלִית שְׁטוּת זֶהֱמַת הַמְּדָמֶה, יַעֲלוּ וְיִבָּרְרוּ גַּם־כֵּן שֶׁיִּהְיֶה קֹדֶשׁ לַה'. וְאָז בֶּאֱמֶת יִתְבַּטֵּל עֶסֶק הַסּוֹחֲרִים, בְּחִינַת "לֹא יִהְיֶה עוֹד כְּנַעֲנִי" וְכוּ', כִּי לֹא יִרְדְּפוּ יִשְׂרָאֵל עוֹד אַחַר טִרְדַּת הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן - רַק יָשִׂימוּ בְּטִחוֹנָם בְּהַשְׂגָּחַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְבַד, עַד שֶׁיִּתְקַיְּמִים בָּהֶם (ישעיה סא, ה): "וְעָמְדוּ זָרִים וְרָעוּ צֹאנְכֶם" וְכוּ'. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (ברכות לה:) 'בִּזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם מְלַאכְתָּן נַעֲשֵׂית עַל־יְדֵי אֲחֵרִים' וְכוּ'.

וְזֶהוּ שֶׁנִּסְמַךְ: וְהָיָה הַסְּירוֹת **בַּיּוֹם הַהוּא** קֹדֶשׁ לַה' וְכוּ', כִּי מְבֹאָר שָׁם בְּהַהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי כָּל הַנַּ"ל זוֹכִין לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְּגוּפָא וּלְהַגְבִּיר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, וְזֶה וְהָיָה הַסְּירוֹת שֶׁמְּבַשְּׁלִים בָּהֶם שֶׁהָיָה תְּחִלָּה בִּבְחִינַת 'מְזוֹנָא דְּגוּפָא', עַתָּה יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַה', כִּי יִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא עַל מְזוֹנָא דְּגוּפָא עַל־יְדֵי בֵּרוּר הַמְּדָמֶה שֶׁהוּא תִּקּוּן הָאֱמוּנָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לַשִּׁיר שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא כַּנַּ"ל, ☜ עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל וְתָבִין:

לא. **וְזֶה לְסֻסָתַי בְּרִכְבֵי פַרְעֹה דִּמְיִתִּיךְ רַעְיָתִי** (שיר השירים א, ט) - הַיְנוּ כַּנַּ"ל, שֶׁעִקַּר הַמִּלְחָמָה עִם פַּרְעֹה הָיָה לְהַכְנִיעַ מֶרְכָּבוֹת הַטְּמֵאוֹת שֶׁלּוֹ, שֶׁהֵם בְּחִינַת הִתְגַּבְּרוּת הַסּוּס עַל הָרוֹכֵב, בְּחִינַת הִתְגַּבְּרוּת תַּקָּף זֶהֱמַת הַמְּדָמֶה עַל הַשֵּׂכֶל, שֶׁזֶּה הָיָה עִקַּר תַּקָּף צָרַת גָּלוּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְכֵן הוּא בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כִּי מִצְרַיִם כּוֹלֵל כָּל הַגָּלְיוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בראשית רבה טז, ד). וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ לוֹחֵם עִמָּהֶם, כִּי הוּא מִלְחָמָה גְּדוֹלָה וַאֲרֻכָּה שֶׁיֵּשׁ לְכָל אָדָם בִּימֵי חַיָּיו וְצָרִיךְ לִצְעֹק הַרְבֵּה אֶל ה', וּלְתִלּוֹת עֵינָיו לַמָּרוֹם בְּכָל פַּעַם שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יִלָּחֵם בַּעֲדוֹ וְיַעְזְרוֹ לְכַבֵּשׁ מִלְחָמָה זאת, וְאָז הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יִרַחֵם עָלָיו וְיוֹשִׁיעוֹ כְּמוֹ שֶׁהָיָה בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וּקְרִיעַת יַם־סוּף. וְזֶהוּ **לְסֻסָתַי בְּרִכְבֵי פַרְעֹה**, וְעַיֵּן פֵּרוּשׁ רַשַׁ"י שָׁם, הַיְנוּ כְּשֶׁיָּצָאתִי עִם סוּס שֶׁלִּי כְּנֶגֶד רִכְבֵי פַרְעֹה, כִּי זֶה כְּלָל, שֶׁאֵין הַדִּין נִמְתָּק אֶלָּא בְּשָׁרְשׁוֹ (עץ־חיים, שער יג, פרק יא), וְעַל־כֵּן יָצָא הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כְּנֶגֶד רִכְבֵי פַרְעֹה עִם בְּחִינַת סוּס שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ הָעֶלְיוֹן שֶׁל הַסּוּס, כְּדֵי לְהַכְנִיעַ רִכְבֵי פַרְעֹה, לְהַפִּיל סוּס וְרוֹכְבוֹ דְּסִטְרָא אָחֳרָא הָרוֹצִים לְהַגְבִּיר הַסּוּס עַל הָרוֹכֵב וְכַנַּ"ל (אות ח).

וְאָז דִּמְיתִיךְ רַעְיָתִי - 'דִּמְיתִיךְ' - בְּחִינַת הַמַּדָּמָה שֶׁלְּךְ נִתְבָּרֵר וְנַעֲשָׂה בְּחִינַת 'רַעְיָתִי', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'אֱמוּנָה הַשְׁלֵמָה', בְּחִינַת (תְּהִלִּים לז, ג): "וּרְעֵה אֱמוּנָה" שֶׁהִיא נִקְרֵאת (שִׁיר־הַשִּׁירִים ו, ט): **אַחַת הִיא רַעְיָתִי יוֹנָתִי** תַּמָּתִי וְכוּ', שֶׁנֶּאֱמַר עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם חֲזָקִים בֶּאֱמוּנָה עִם הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ וְתוֹרָתוֹ כְּיוֹנָה תַּמָּה עִם בֶּן זוּגָהּ וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם. הֵינוּ כַּנַּ"ל, שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ לוֹחֵם כְּבִיכוֹל, עִם בְּחִינַת סוּסוֹ לְהַפִּיל רִכְבֵי פַרְעֹה שֶׁהֵם בְּחִינַת מֶרְכָּבוֹת הַטְּמֵאוֹת הָרוֹצִים לְהַגְבִּיר הַסּוּס עַל הָרוֹכֵב, חַס וְשָׁלוֹם, וְאָז כְּשֶׁהַפִּילָם - נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁלָם הָאֱמוּנָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת דִּמְיתִיךְ רַעְיָתִי וְכוּ', וְכַנַּ"ל:

לכ. **וְזֶה** שֶׁמּוּבָא בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י (שְׁמוֹת יד, כז) וְהוּא מֵהַמִּדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה א, נא) שֶׁהָיוּ הַסּוּסִים מוֹשְׁכִים אֶת הַמִּצְרִיִּים לְתוֹךְ הַיָּם, וְזֶה לְשׁוֹן הַמִּדְרָשׁ: תָּנֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, "וַיִּנְעַר ה' אֶת מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם" (שְׁמוֹת יד, כז), מְלַמֵּד, שֶׁהַסּוּס הָיָה זוֹרֵק רוֹכְבוֹ לְמַעְלָה וְהוּא יוֹרֵד לְמַטָּה וְהַסּוּס לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ וְכוּ', עַיִן שָׁם, הֵינוּ שֶׁנַּעֲנְשׁוּ מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה מַמָּשׁ, כִּי תַּחַת שֶׁהֵם הָיוּ רוֹצִים לְהַגְבִּיר הַסּוּס עַל הָרוֹכֵב כַּנַּ"ל, כְּנֶגֶד זֶה נֶעֱנְשׁוּ שֶׁשָּׁלַם לְעוֹשֵׂי הָרָעָה כְּרָעָתָם, שֶׁהִגְבִּיר הַסּוּס עַל רוֹכְבֵיהֶם וְהִפִּילָם וְהֶעֱנִישָׁם וַעֲקָרָם מִן הָעוֹלָם.

וְעַיִן בַּמִּדְרָשׁ עַל פָּסוּק זֶה: "לְסֵסָתִי", שֶׁמַּאֲרִיךְ שָׁם בְּעִנְיַן כֹּבֶד הַמִּלְחָמָה שֶׁלְּחַם ה' יִתְבָּרַךְ, כְּבִיכוֹל, עִם פַּרְעֹה, לְהַגְבִּיר סוּסוֹ כְּבִיכוֹל עַל פַּרְעֹה וְרוֹכְבוֹ, עַיִן שָׁם מַה שֶּׁאֵיתָא שָׁם: חָזַר וְרָכַב פַּרְעֹה עַל סוּס אָדֹם עַל סוּס לָבָן וְשָׁחֹר, כְּבִיכוֹל נִגְלָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל סוּס לָבָן, אָדֹם, שָׁחֹר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (חֲבַקּוּק ג, ט): "דָּרַכְתָּ בַיָּם סוּסֶיךָ" וְכוּ'. וְכָל זֶה הוּא בְּחִינָה הַנַּ"ל, כִּי עִקַּר הַמִּלְחָמָה הוּא בַּבְּחִינָה הַנַּ"ל, מַה שֶּׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ צָרִיךְ לְלָחֵם עִם הַסִּטְרָא־אָחֳרָא שֶׁהוּא בְּחִינַת 'פַּרְעֹה וּמִצְרַיִם' שֶׁהֵם "עֶרְוַת הָאָרֶץ" תַּקֵּף זֶהֲמַת הַמַּדָּמָה, שֶׁרוֹצִים בְּכָל פַּעַם לְהַגְבִּיר, חַס וְשָׁלוֹם, זֶהֲמַת הַמַּדָּמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'זֶהֲמַת הַסּוּס' כַּנַּ"ל, עַל הַשֵּׂכֶל. וּמֵעֵצֶם הַמִּלְחָמָה, צָרִיךְ הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ כְּבִיכוֹל בְּעַצְמוֹ לְלָחֵם עִמָּהֶם.

וְזֶה בְּחִינַת סוּס אָדֹם לָבָן שָׁחֹר שֶׁיָּצָא בָּהֶם פַּרְעֹה, וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ יָצָא כֵּן כְּנֶגְדּוֹ. כִּי יֵשׁ בְּעִנְיַן מִלְחָמָה זאת שֶׁל זֶהֲמַת הַמַּדָּמָה עִם הַשֵּׂכֶל כַּמָּה וְכַמָּה בְּחִינוֹת, לְפָעָמִים מִתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם בְּמַחֲשָׁבוֹת וְרַעְיוֹנִים וְהִרְהוּרִים אֵלּוּ, שֶׁהֵם בְּחִינַת סוּס אָדֹם, וְלִפְעָמִים בִּבְחִינַת סוּס לָבָן וְשָׁחֹר.

וְזֶהוּ בְּחִינַת גְּלוּת אֲרַבַּע מַלְכֻיּוֹת שֶׁרָאָה וְכָרְיָה (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּקַפִּיטֶל ו, א־ג): **וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה אַרְבַּע מַרְכָּבוֹת יֹצְאוֹת מִבֵּין שְׁנֵי הֶהָרִים, וְהָהָרִים הָרֵי נְחֹשֶׁת, בַּמֶּרְכָּבָה הָרִאשֹׁנָה סוּסִים אֲדֻמִּים, וּבַמֶּרְכָּבָה הַשֵּׁנִית סוּסִים שְׁחֹרִים, וּבַמֶּרְכָּבָה הַשְּׁלִשִׁית סוּסִים לְבָנִים, וּבַמֶּרְכָּבָה הָרְבִעִית סוּסִים בְּרֻדִּים אֲמֻצִּים** - שֶׁהֵם בְּחִינַת אַרְבַּע גְּלָיוֹת כְּמוֹ שֶׁמְּפֹרָשׁ שָׁם אַחַר־כָּךְ. וְזֶה יָדוּעַ שֶׁעִקַּר הַגָּלוּת הוּא גָּלוּת הַנֶּפֶשׁ, מַה שֶּׁבַּגָּלוּת הַמַּר מִתְגַּבֵּר מְאֹד הַסִּטְרָא־אָחֳרָא עַל הַקְּדֻשָּׁה. וְעִקַּר הַמִּלְחָמָה הוּא בַּמַּחֲשָׁבָה, מַה שֶּׁהַחַיּוֹת טְמֵאוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'מֶרְכָּבוֹת טְמֵאוֹת', שֶׁהֵם מַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים וְרַעְיוֹנִים מְבֻלְבָּלִים מִתְגַּבְּרִים עַל הַשֵּׂכֶל שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַקִּלְקוּלִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כַּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ [וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב אַדְמוֹ"ר זַ"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן רלג) 'שֶׁמַּחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת הֵם בְּחִינַת חַיּוֹת טְהוֹרוֹת, וְכֵן לְהֶפֶךְ', עַיֵּן שָׁם].

וְעַל־כֵּן רָאָה הַמֶּרְכָּבוֹת טְמֵאוֹת בִּבְחִינַת 'סוּסִים' בְּכַמָּה גְּוָנִין, אֲדֻמִּים לְבָנִים שְׁחֹרִים, כִּי יֵשׁ בְּעִנְיַן הָרַעְיוֹנִים רָעִים כַּמָּה וְכַמָּה מִינֵי גְּוָנִין, וְכֵן הָיָה בִּגְלוּת מִצְרַיִם כַּנַּ"ל. וּצְרִיכִין לִצְעֹק הַרְבֵּה לַה', עַד שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ יַעְזְרוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל בִּיָדָם רַק יִגְבִּיר הָרוֹכֵב עַל הַסּוּס, כִּי בְּאֻמָּת הַמַּחֲשָׁבָה בִּיַד הָאָדָם לְהִסְתּוֹתֵהּ כִּרְצוֹנוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם לִפְעָמִים הַמַּחֲשָׁבָה יוֹצֵאת מִדַּרְכָּהּ הַיָּשָׁר לַחוּץ, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא יָכוֹל לְתָפְסָהּ כְּמוֹ הַסּוּס שֶׁתּוֹפְסִין אוֹתוֹ בְּמֶתֶג וָרֶסֶן - לְהַסְתּוֹתוֹ לְדֶרֶךְ הַיָּשָׁר, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב כָּל זֶה אַדְמוֹ"ר זַ"ל בְּסִימָן נ' בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא, וּבְמָקוֹם אַחֵר, וְהֶבֵן הֵיטֵב לַעֲבֹדָא וּלְעַצָּה לְהַצִּיל נַפְשָׁךְ עַל־יְדֵי כָּל הַנַּ"ל:

לג. **עַל־פִּי** כָּל הַנַּ"ל יִתְפָּרֵשׁ הֵיטֵב מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל בְּקִדּוּשִׁין פֶּרֶק א' (דַּף ל. עַל־פִּי גִּירְסַת עֵין־יַעֲקֹב)

וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: **אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי כָּל הַמְלַמֵּד בֶּן בְּנוֹ תּוֹרָה מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ קִבְּלָהּ מֵהַר סִינַי, שֶׁנֶּאֱמַר** (דְּבָרִים ד, ט): "**וְהוֹדַעְתָּם לִבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ**". וְסָמִיךְ לֵיהּ "**יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בְּחֹרֵב**". **רַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא אַשְׁכְּחֵהּ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי דְּשָׁדֵי רִיסְנָא אַרְישֵׁיהּ וְקָא מָמַטֵּי לֵיהּ לְיַנּוּקָא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, אֲמַר לוֹ, מַאי כּוּלֵּי הַאי? אָמַר לוֹ: מִי זוּטָרָא מַאי דִּכְתִיב: "וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ". וְסָמִיךְ לֵיהּ: "יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בְּחֹרֵב" מִכָּאן וְאֵילְךָ רַבָּה בַּר הוּנָא לָא טָעֵים אוּמְצָא וְזֵיתִי וְאָכֵיל בִּשְׂרָא תַּרְמֵי וְשָׁתֵי חֲמָרָא חִוָּרָא מְשַׁמְּשֵׁי קַמֵּיהּ תְּרֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וְלָא מְשַׁמְּשֵׁי אֲפִילּוּ תְּרֵי בְּנֵי רַבָּנָן. אָמַר לְהוּ: מַאי טַעְמָא לָא מְשַׁמְּשֵׁי אֲפִילּוּ תְּרֵי בְּנֵי רַבָּנָן? אָמְרִי לֵיהּ: מִשּׁוּם דְּלָא מְשַׁמְּשֵׁי אֲפִילּוּ תְּרֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים. אָמַר לְהוּ: מַאי טַעְמָא לָא מְשַׁמְּשֵׁי אֲפִילּוּ תְּרֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים? אָמְרִי לֵיהּ: מִשּׁוּם דְּלָא מְשַׁמְּשֵׁי אֲפִילּוּ תְּרֵי בְּנֵי רַבָּנָן. אָמַר לְהוּ: מַאי טַעְמָא לָא מְשַׁמְּשֵׁי אֲפִילּוּ תְּרֵי בְּנֵי רַבָּנָן? אָמְרִי לֵיהּ: מִשּׁוּם דְּלָא יָדְעִי מַאי דְּאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, דְּאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: כָּל הַמְלַמֵּד בֶּן בְּנוֹ תּוֹרָה מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ קִבְּלָהּ מֵהַר סִינַי, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְהוֹדַעְתָּם לִבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ". וְסָמִיךְ לֵיהּ "יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בְּחֹרֵב". [וּמִזֶּה רוֹאִים אֶת מַעֲלַת לִמּוּד הַיְלָדִים] מֵאוֹתוֹ זְמַן וְהָלְאָה, רַבָּה בַּר בַּר חָנָא לֹא הָיָה טוֹעֵם בָּשָׂר וְלֹא שׁוֹתֶה יַיִן עַד שֶׁמְּבִיאִין לְפָנָיו בָּשָׂר וְיַיִן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, שֶׁאָל אוֹתוֹ רַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא, מַדּוּעַ מֵהַרְתָּ וְלֹא הִנַּחְתָּ כְּסוּי רֹאשׁ עַל רֹאשְׁךָ? עָנָה לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, הֵאָם קָטָן בְּעֵינֶיךָ, מַה שֶּׁכָּתוּב "וְהוֹדַעְתָּם לִבָנֶיךָ", וּבִסְמוּךְ לָזֶה כָּתוּב מִיָּד: "יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בְּחֹרֵב" [וּמִזֶּה רוֹאִים אֶת מַעֲלַת לִמּוּד הַיְלָדִים]

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה חֹשֶׁן מִשְׁפָּט רכב

עַד דְּמַיְיתֵי לֵיהּ לְיַנּוּקָא לְבֵי מְדְרָשָׁא. רַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא לָא טָעִים אוּמְצָא עַד דְּמַקְרֵי לְיַנּוּקָא וּמוֹסְפֵיהּ.

עַד שֶׁהָיָה מֵבִיא אֶת בְּנוֹ הַקָּטָן לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְרַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא לֹא הָיָה טוֹעֵם בְּשָׂר עַד שֶׁהָיָה חוֹזֵר עִם הַתִּינוֹק אֶת מַה שֶּׁלָּמַד אֶתְמוֹל, וְהוֹסִיף לְלַמְּדוֹ עוֹד פָּסוּק.

כָּי צְרִיכִין לְחַבֵּר סוֹף הַתּוֹרָה הַנ״ל בִּתְחִלָּתָהּ, הֵינוּ מַה שֶּׁמְּבֹאָר שָׁם בַּסּוֹף, שֶׁבְּרוּר הַמַּדָּמָה הוּא עַל־יְדֵי רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת מַתַּן־תּוֹרָה, שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי בּוֹ וְכוּ׳, וְזֶה הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ זוֹכִין עַל־יְדֵי כָּל הַתִּקּוּנִים הַמְבֹאָרִים שָׁם מִתְּחִלָּה, וְעַיֵּן שָׁם הֵיטֵב, מִבְאָר שָׁם, מֵעִנְיַן תִּקּוּן הַשְּׁלִשָּׁה מִחִּין שֶׁהֵם שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בְּפָנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה, וְהֵם בְּחִינַת שְׁלִשָּׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת, בְּחִינַת ״אִם תִּשְׁקֹר לִי וּלְנִינִי וּלְנָכְדִּי״ - ׳עַד כָּאן רַחֲמֵי הָאָב עַל הַבֵּן׳, שֶׁהֵם בְּחִינַת שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בַּיּוֹם וְכוּ׳. וְכָל זֶה נִתְתַּקֵּן עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הַבַּעַל־כֹּחַ שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְכָל הַתִּקּוּנִים הַנֶּאֱמָרִים שָׁם עַד שֶׁזּוֹכֶה לִרְוִחַ־הַקֹּדֶשׁ, בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁאָז זָכוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לִרְוִחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה, שֶׁזֶּה עִקַּר תִּקּוּן הָאֱמוּנָה וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד שֶׁהוּא בְּבְחִינַת ׳אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל־הַשְׂגָּחָה׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַשִּׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת, שִׁיר שֶׁל חֶסֶד שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, שֶׁעַל־יְדֵי קוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה דַּיְקָא יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל בַּתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה וְכוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע מְזוֹנָא דְּגוּפָא וּמִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ, בְּחִינַת יִרְאָה וְכוּ׳,

☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב:

וְעַתָּה מְבֹאָר הֵיטֵב מַאֲמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הַנ״ל, **כָּל הַמְלַמֵּד בֶּן בְּנוֹ תּוֹרָה - שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שָׁזְכָה** לִשְׁלֹשׁ בְּחִינוֹת רַחֲמָנוּת הַנ״ל שֶׁעִקַּר הָרַחֲמָנוּת הוּא הַדַּעַת הָאֱמִתִּי שֶׁל הַתּוֹרָה - לְלַמְּדָהּ וּלְהַמְשִׁיכָהּ מֵאָב לְבֵן וּלְבֶן הַבֵּן, כִּי עַד כָּאן רַחֲמֵי הָאָב עַל הַבֵּן כַּנַּ״ל. נִמְצָא, שֶׁזָּכָה לִבְחִינַת תִּקּוּן הַמֹּחִין שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ״ל עַל־כֵּן בְּרוּדַאי נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ קִבְּלָהּ מֵהַר סִינַי - שֶׁשָּׁם זָכוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לִבְחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, כִּי גַּם הוּא בְּרוּדַאי זוֹכֶה לִבְחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ מֵאַחַר שֶׁזָּכָה לְהַמְשִׁיךְ שְׁלִשָּׁה מִינֵי מֹחִין הַנַּ״ל שֶׁהֵם שְׁלִשָּׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת הַנַּ״ל, שֶׁהֵם הַמֹּחִין הָאֲמִתִּיִּים שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת אָב וּבֵן וּבֶן הַבֵּן, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ מֵהַתִּקּוּנִים הַנַּ״ל שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת קִבָּלַת הַתּוֹרָה כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן בְּרוּדַאי נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ קִבֵּל אֶת הַתּוֹרָה מֵהַר סִינַי כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: ״וְהוֹדַעְתָּם לִבְנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ״. וְסָמִיךְ לֵהּ: ״יוֹם״ וְכוּ׳ - כִּי בְּשָׁבִיל זֶה נִסְמְכוּ זֶה לָזֶה. לְהוֹדִיעַ, שֶׁעִקַּר קַבָּלַת הַתּוֹרָה הוּא לְבָרֵר הַמַּדָּמָה עַל־יְדֵי הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁמְּקַבֵּל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמְּקַבֵּל מֵרַבּוֹ הָאֲמִתִּי כַּנַּ״ל.

וְעִקַּר בְּרוּר הַמַּדָּמָה הוּא לְתַקֵּן הַמַּדָּמָה וּלְבָרְרוֹ בְּכָל פַּעַם מִכָּל הַשְּׁטוּתִים וְהַהֶבְלְבּוּלִים שֶׁנִּדְבָּקוּ בּוֹ, שֶׁכֻּלָּם הֵם בְּחִינַת בִּלְבּוּל הָאֱמוּנָה עַד שֶׁיִּתְתַּקֵּן אֶת מֹחוֹ שֶׁיִּהְיוּ הַמֹּחִין שֶׁלּוֹ בְּבְחִינַת שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת הַנַּ״ל שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלִשָּׁה מִינֵי רַחֲמָנוּת מֵאָב לְבֵן וּלְבֶן הַבֵּן. וְעַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁזָּכָה לִלְמֹד תּוֹרָה וּלְהַמְשִׁיךְ קְדֻשַּׁת הַמֹּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה עַד בֶּן הַבֵּן, עַל־כֵּן בְּוַדַּאי זָכָה לִבְחִינַת הַתִּקּוּנִים הַנַּ״ל, עַל־כֵּן נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ קִבְּלָהּ מֵהַר סִינַי וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל.

וְזֶהוּ רַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא אַשְׁכְּחֵיהּ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי דְּשַׁדַּר רֵישָׁנָא אַרֵישֵׁיהּ וּמַמְטֵי לֵיהּ לְיַנּוּקָא לְבֵי בְּנִישְׁתָּא וְכוּ׳. וּפֵרֵשׁ רַשַׁ״י, שֶׁהָיָה מַלְבּוּשׁ פָּחוֹת, שֶׁחִטְּפוֹ בִּמְקוֹם הַסּוּדָר וְכוּ׳, אֲבָל דִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל עֲמֻקִּים מְאֹד וְיֵשׁ בָּהֶם רָזִין עִלָּאִין; וְעַתָּה עַל־פִּי הַנַּ״ל תָּבִין נִפְלְאוֹת ה׳, שֶׁרָמַז בִּדְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים עֵצוֹת עֲמֻקּוֹת אֱמִתִּיּוֹת הַמְּכֻרָחִים לְכָל אָדָם הֶחָם עַל נַפְשׁוֹ לְהוֹצִיאָהּ מִגְּלוּת הַתַּאֲוֹת, וּבִפְרָט מֵרַעְיוֹנִים וְהִרְהוּרִים רָעִים הַשּׁוֹטְפִין עַל מֹחוֹ וְרוֹצִים לִבְלֹעַ אוֹתוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁהֶעָקָר לְבַלִּי לְהִתְפַּחֵד מֵהֶם כְּלָל, רַק לַעֲשׂוֹת אֶת שֶׁלּוֹ בַּמֶּה שֶׁהוּא עוֹסֵק, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁמַּחֲשַׁבְתּוֹ מוֹרֶדֶת וְיוֹצֵאת לַחוּץ - צָרִיךְ לְתָפְסָהּ כְּמוֹ סוּס בֶּרֶסֶן לְהַחֲזִירָהּ לְדַרְכָּהּ הַיָּשָׁר, כַּמְבֹאָר שִׂיחוֹת קְדוֹשׁוֹת אֵלּוּ הַרְבֵּה בְּסִפְרָיו הַקְּדוֹשִׁים, וְכַמּוּבָא לְעֵיל מִזֶּה (אות לב).

וְעַל־ זֶה נֶאֱמַר (תְּהִלִּים לב, ט): **אַל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין**, שֶׁנֶּאֱמַר לְעִנְיַן קְדֻשַּׁת הַבְּרִית כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תִּזְרִיעַ מט:). וְזֶהוּ: **בְּמֶתֶג וָרֶסֶן עָדְיוֹ לִבְלוֹם** - שֶׁצְּרִיכִין לִתְפֹּס הַמַּחֲשָׁבָה כְּמוֹ הַסּוּס בְּמֶתֶג וָרֶסֶן וְכַנַּ״ל. וְזֶהוּ עִקַּר תִּקּוּן הַמֹּחִין כְּשֶׁשּׁוֹמְרִין אֶת הַמֹּחִין מִפְּגַם הִרְהוּרִים הַנַּ״ל, שֶׁזֶּה הָעִקָּר. וְאָז זוֹכֶה לִבְרוּר הַמַּדָּמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַלְּבוּשִׁין כַּנַּ״ל (בְּאוֹתִיּוֹת כג-כד), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ וְכַנַּ״ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת דְּשַׁדַּר רֵישָׁנָא אַרֵישֵׁיהּ - בְּחִינַת תִּקּוּן הַמֹּחִין שֶׁבָּרֹאשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵישָׁנָא שֶׁתּוֹפְסִין הַמֹּחִין בְּרֶסֶן שֶׁלֹּא יֵצְאוּ לַחוּץ, וְזֶה הָיָה בִּמְקוֹם הַסּוּדָר שֶׁהוּא

מַלְבּוּשׁ חָשׁוּב, הַיְנוּ כִּי עִקַּר מַלְבּוּשׁ חָשׁוּב הוּא רַק כְּשֶׁהַמֹּחַ קָשׁוּר אֶצְלוֹ בִּבְחִינַת ״רֶסֶן״ - שֶׁלֹּא יֵצֵא לְחוּץ לְהַרְהֵר חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁזֶּה עִקַּר תִּקּוּן הַלְּבוּשִׁין, שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַמְּדָמֶּה, כַּנַּ״ל,

וְזֶהוּ דְּשָׁדֵי רִיסְנָא אַרְיֵשִׁיה וְקָא מַמְטֵי לְיַנּוּקָא וְכוּ׳. כִּי הַכֹּל אֶחָד, כִּי הַלִּמּוּד עִם הַבָּנִים, שֶׁהוּא עִקַּר תִּקּוּן הַמֹּחִין כַּנַּ״ל, כָּל זֶה זוֹכִין רַק עַל־יְדֵי בְּחִינַת רִיסְנָא הַנַּ״ל עַל־יְדֵי שֶׁשּׁוֹמְרִין אֶת הַמֹּחַ מִפְּגַם הַהַרְהוּרִים כַּנַּ״ל. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר לוֹ: מִי זוּטָרָא מַאי דִּכְתִיב: ״וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ״ וְכוּ׳. וְסָמִיךְ לַהּ: ״יוֹם״ וְכוּ׳. כִּי כָּל זֶה בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, כַּנַּ״ל.

וְעַתָּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים סְמִיכוּת וְקֶשֶׁר דִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, שֶׁסָּמַךְ לָזֶה מִפָּאן וְאֵילָךְ **רַבָּה בַּר הוּנָא לָא טָעִים אוּמְצָא עַד דְּמֵיקְרֵי לְיַנּוּקָא** וְכוּ׳. כִּי עַל־יְדֵי כָּל הַנַּ״ל זוֹכִין לְקוֹל הַשִּׁיר הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע מְזוֹנָא דְּגוּפָא וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי טוֹב וְיָפֶה עָשָׂה שֶׁלֹּא רָצָה לֶאֱכֹל וְלִטְעֹם דָּבָר עַד שֶׁלָּמַד עִם בָּנוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְּגוּפָא, וְזָכָה שֶׁתִּהְיֶה אֲכִילָתוֹ בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, כִּי זֶה עִקַּר קְדֻשַּׁת אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי שֶׁצָּרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל כָּל יָמָיו שֶׁתִּהְיֶה אֲכִילָתוֹ רַק בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁאוֹכֵל - לֹא תִּהְיֶה אֲכִילָתוֹ בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּגוּפָא – שֶׁיְּכַוֵּן, חַס וְשָׁלוֹם, בְּשָׁעַת הֲנָאַת גּוּפוֹ, רַק כָּל אֲכִילָתוֹ תִּהְיֶה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא [וְכַמּוּבָא מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר (סימן ח, תנינא)], וְזֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַתִּקּוּנִים הַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן לָא טָעִים דָּבָר עַד דְּמֵיקְרֵי לְיַנּוּקָא - שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַתִּקּוּנִים הַנַּ״ל, שֶׁעַל יְדֵי זוֹכִין שֶׁתִּהְיֶה אֲכִילָתוֹ בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, כַּנַּ״ל.

וְזֶה רַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא לָא טָעִים מִידִי עַד דְּמֵיקְרֵי לְיַנּוּקָא וּמוֹסְפִיה - וּפֵרֵשׁ רַשִׁ״י, מְהַדֵּר לֵיהּ. מַה שֶּׁקָּרָא אֶתְמוֹל וּמִלְּמְדוֹ עוֹד פְּסוּק יוֹתֵר, הַיְנוּ שֶׁרַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא הוֹסִיף לְתַקֵּן בְּיוֹתֵר, שֶׁלֹּא רָצָה לִטְעֹם עַד שֶׁקָּרָא עִם הַתִּינוֹק מַה שֶּׁלָּמַד כְּבָר וְעוֹד הוֹסִיף לְלַמְּדוֹ יוֹתֵר, כִּי זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הַתִּקּוּן הַנַּ״ל לִהְיוֹת מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ בְּכָל פַּעַם, וְלֹא יִסְתַּפֵּק בְּמָה שֶׁלָּמַד כְּבָר עִם בְּנוֹ אוֹ תַּלְמִידוֹ, שֶׁנֶּחְשָׁב גַּם־כֵּן כִּבְנוֹ, רַק בְּכָל פַּעַם יוֹסִיף וְהוֹלֵךְ, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד בִּבְחִינַת ״חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים״ וְכוּ׳, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם וּלְהַתְחִיל בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ הָרַב כְּשֶׁלּוֹמֵד עִם בְּנוֹ וְתַלְמִידוֹ לַחֲזֹר עִמָּהֶם מַה שֶּׁלָּמַד כְּבָר, וּלְהוֹסִיף לְחַדֵּשׁ לָהֶם עֵצוֹת וְתַחְבּוּלוֹת אֱמִתִּיּוֹת לְהַנְצֵל מִשֶּׁטֶף מַיִם רַבִּים שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה עִקַּר הַלִּמּוּד הָעוֹלֶה עַל הַכֹּל, כִּי ״לֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא הָעִקָּר״ וְכוּ׳ (אבות א, יז). וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל לֶעָתִיד, עַל־יְדֵי שֶׁמְּחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה בְּכָל פַּעַם וּמְחַדֵּשׁ לִלְמֹד תּוֹסְפוֹת עֵצוֹת וְהִתְחַזְּקוּת בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדָה עִם תַּלְמִידָיו וּבְנָיו בְּכָל פַּעַם שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְקוֹל הַשִּׁיר הַנַּ״ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעִין מְזוֹנָא דְּגוּפָא, כַּנַּ״ל. וְעַל־כֵּן לָא טָעִים מִידִי עַד דְּמֵיקְרֵי לְיַנּוּקָא וּמוֹסְפִיה - בְּחִינַת תּוֹסְפוֹת חִדּוּשִׁין דְּאוֹרָיְתָא אֲמִתִּיִּים הַמְבִיאִין לִידֵי מַעֲשִׂים טוֹבִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן הַנַּ״ל לִזְכּוֹת לִמְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא, וְכַנַּ״ל:

לד. **וְזֶהוּ** (מלכים־ב, ב, יא): **וַיְהִי הֵמָּה הֹלְכִים הָלוֹךְ וְדַבֵּר וְהִנֵּה רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ וַיַּפְרְדוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם,**

וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל, טַעֲמָא שֶׁהָיָה בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה. וְאָמַר לוֹ, הָיוּ רְאוּיִים לִשָּׂרֵף, כִּי שְׁנֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים הַמְהַלְּכִים בַּדֶּרֶךְ וְאֵין בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה רְאוּיִין לִשָּׂרֵף (סוטה מט.), כִּי כְּבָר מְבֹאָר (אות כו) עִנְיַן הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁהוּא לְהַגְבִּיר הָרוֹכֵב עַל הַסּוּס, הָרֹאשׁ עַל הָרַגְלַיִן, וְעַל־כֵּן שְׁנֵי תַּלְמִידֵי־חֲכָמִים הַהוֹלְכִין בַּדֶּרֶךְ - צְרִיכִין לִזָּהֵר בְּיוֹתֵר שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּרוּר הַמְּדָמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְגַּבְּרוּת הָרוֹכֵב עַל הַסּוּס וְכוּ׳, כַּנַּ״ל, שֶׁהוּא עִקַּר תִּקּוּן הֲלִיכַת הַדֶּרֶךְ, כַּנַּ״ל.

וְזֶהוּ וַיְהִי הֵמָּה הֹלְכִים הָלוֹךְ וְדַבֵּר בְּדִבְרֵי תוֹרָה **וְהִנֵּה רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ** דַּיְקָא **וַיַּפְרְדוּ** וְכוּ׳. כִּי הַהִסְתַּלְקוּת מִמֶּנּוּ הָיָה דַּיְקָא עַל־יְדֵי **רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ**, לְהוֹרוֹת, שֶׁהוּא רַבִּי אֱמֶת שֶׁמָּסַר תּוֹרָתוֹ לְאֶלִישָׁע תַּלְמִידוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יָרְדוּ מִלְמַעְלָה **רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ** הֶפֶךְ סוּס פַּרְעֹה וְרוֹכְבוֹ שֶׁהוּא פְּגַם הַמְּדָמֶּה, כִּי הוּא זָכָה לִבְחִינַת **רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ** שֶׁהִקְדִּים הָרֶכֶב לַהַסּוּס, כִּי הַסּוּס טָפֵל לָרוֹכֵב. וְהָיוּ כֻּלָּם שֶׁל אֵשׁ - לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁל הַמְּדָמֶּה, שֶׁמִּשָּׁם עִקַּר הַמִּיתָה שֶׁנִּגְזַר עַל אָדָם הָרִאשׁוֹן, אֲבָל אֵלִיָּהוּ לֹא מֵת, כִּי זָכָה לְרֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ לְהַכְנִיעַ הָרַע שֶׁלָּהֶם, כִּי ״מֵהָאֵשׁ יָצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם״ (יחזקאל טו, ז), וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא נִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ לְחַיֵּי עוֹלָם, כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַזּוֹכֶה לְכָל הַנַּ״ל אֵינוֹ מֵת. וְזֶה רוֹאִין בְּיוֹתֵר עַל־יְדֵי אֵלִיָּהוּ שֶׁלֹּא מֵת

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

רכג

כְּלָל וְהוּא חַי וְקַיָּם לְעוֹלָם, וּמִמֶּנּוּ נִלְמָד לְכָל הַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁמֵּתוּ וְנִקְבְּרוּ - הֵם חַיִּים וְקַיָּמִים לְעוֹלָם. וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב אַדְמוֹ״ר זַ״ל עַל מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל: ׳אֵין אָדָם מֵת וַחֲצִי תַּאֲוָתוֹ בְּיָדוֹ׳ וכו׳, עַיֵּן שָׁם (סִימָן קמד), הַיְנוּ מֵאַחַר שֶׁבֵּרר הַמְּדָמֶּה שֶׁשָּׁם כָּל הַתַּאֲוֹוֹת הַבְּהֵמִיּוֹת עַד שֶׁהָיָה גַּם חֲצִי תַּאֲוָתוֹ בְּיָדוֹ, בְּוַדַּאי אֵינוֹ מֵת וְכַנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן לְמָדוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל מִזֶּה שֶׁשְּׁנֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים הַהוֹלְכִים בַּדֶּרֶךְ וְאֵין בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה, בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדָּמֶה, שֶׁצְּרִיכִין בְּיוֹתֵר בַּדֶּרֶךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת צֵאתְךָ, שֶׁשָּׁם הִתְגַּבְּרוּת הַמַּחֲשָׁבוֹת הַמְבַלְבְּלוֹת שֶׁל הַמַּדָּמֶה בְּיוֹתֵר, שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן עַל־יְדֵי דִּבְרֵי תוֹרָה כַּנַּ״ל, עַל־כֵּן כְּשֶׁאֵין בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה - רְאוּיִין לִשָּׂרֵף עַל־יְדֵי הָרַע שֶׁבַּמַּדָּמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵשׁ, אֲבָל עַל־יְדֵי דִּבְרֵי תוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת ״הֲלוֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ״ (יִרְמְיָה כג, כט), שֶׁהוּא בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה בְּאֵשׁ, בְּחִינַת הַמְשָׁכַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי־זֶה מְבָרְרִין הַמַּדָּמֶה וכו׳, וְנִתְתַּקֵּן הַכֹּל וְכַנַּ״ל.

וְעַל־כֵּן צָעַק אֱלִישָׁע (מְלָכִים־ב׳ ב, יב): ״**אָבִי אָבִי רֶכֶב** יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו - ׳רֶכֶב יִשְׂרָאֵל׳ דַּיְקָא, כִּי צַעֲקָתוֹ הָיָה עַל שֶׁנִּסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ רַבּוֹ שֶׁהִשְׁפִּיעַ עָלָיו רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה עַל־יְדֵי שֶׁהִתְגַּבֵּר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ לְהַכְנִיעַ מֶרְכָּבוֹת הַטֻּמְאוֹת וְזָכָה לְהַגְבִּיר הֲרוֹכֵב עַל הַסּוּס וְכַנַּ״ל, עַל־כֵּן יָפָה צָעַק **אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל**, כִּי מִשָּׁם כָּל קְדֻשַּׁת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁקִּבֵּל מִמֶּנּוּ וְכַנַּ״ל. וְזֶה שֶׁתִּרְגֵּם יוֹנָתָן: ׳רִבִּי רִבִּי דְּטַב לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל מַרְתִּיכֵי׳ וכו׳. כִּי בְּוַדַּאי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כְּמוֹ אֵלִיָּהוּ, הוּא מְנַצֵּחַ כָּל הַמִּלְחָמוֹת עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַּ״ל, עַל־יְדֵי שֶׁמַּגְבִּיר הַמַּחֲשָׁבוֹת קְדוּשׁוֹת עַל הַהֶפֶךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיעַ כָּל הַמֶּרְכָּבוֹת דְּסִטְרָא אָחֳרָא בְּחִינַת סוּס וְרוֹכְבוֹ כוּ׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נוֹפְלִים מִמֵּילָא כָּל הַשּׂוֹנְאִים וְהַחוֹלְקִים דְּסִטְרָא אָחֳרָא. וְעַל־כֵּן הוּא בְּוַדַּאי טוֹב לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל מֶרְכָּבוֹת וּפָרָשִׁים שֶׁמְּכִינִים לְמִלְחָמָה, כִּי עִקַּר נִצָּחוֹן הַמִּלְחָמָה הוּא רַק עַל־יְדֵי בְּחִינָה הַנַּ״ל עַל־יְדֵי שֶׁהַצַּדִּיק מַגְבִּיר הָרוֹכֵב עַל הַסּוּס, הַשֵּׂכֶל עַל הַמַּדָּמֶה וכו׳, וְכַנַּ״ל, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמז, י״ח): ״לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ וכו׳, שֶׁעִקַּר הַסּוּס לְתִשּׁוּעָה וכו׳, הִנֵּה עֵין ה׳ אֶל יְרֵאָיו״ וכו׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַתִּשּׁוּעָה וְכַנַּ״ל, עַל־יְדֵי שֶׁהֵם מַגְבִּירִים הַמֶּרְכָּבָה דִּקְדֻשָּׁה וכו׳, וְכַנַּ״ל:

לה. **וְכֵן** מִבֹּאָר בַּמִּדְרָשׁ עַל פָּסוּק ״לְסֵסָתִי בִּרְכְבֵי פַרְעֹה״ הַנַּ״ל, שֶׁעִקַּר מִלְחֶמֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ נֶגֶד פַּרְעֹה וּמִצְרַיִם הָיָה עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַמֶּרְכָּבָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁמְּאַרִיךְ שָׁם בְּעִנְיַן מִלְחֶמֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עִם פַּרְעֹה, שֶׁבְּכָל מַה שֶׁהִתְגַּבֵּר פַּרְעֹה כֵּן יָצָא הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ נֶגְדּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם - חָזַר וְרָכַב פַּרְעֹה עַל סוּס אָדָם וכו׳, אַף הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כֵּן, וְכַמּוּבָא לְעֵיל בְּאוֹת ל״ב - יָצָא פַּרְעֹה הָרָשָׁע בְּשֵׂרְיוֹן וְכוֹבַע, כִּבְיָכוֹל, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כֵּן וכו׳, הֵבִיא נַפְטְ, כִּבְיָכוֹל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כֵּן וכו׳, לְבֶלֶב בְּקוֹלוֹ, כִּבְיָכוֹל וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ וכו׳, עַיֵּן שָׁם שֶׁמְּאַרִיךְ בָּזֶה. וְאִם כִּי מִן הַנִּמְנָע לַעֲנֵיֵי הַדַּעַת כְּמוֹנוּ לְהַשִּׂיג כַּוָּנַת הַמִּדְרָשׁ הַזֶּה, כִּי הַדְּבָרִים תְּמוּהִים מְאֹד, מַהוּ עִנְיַן כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה שֶׁעָשָׂה פַּרְעֹה וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עָשָׂה כֵּן כְּנֶגְדּוֹ, וְגַם הֲלֹא הָרִבּוּי רֶוַח וְהַצָּלָה לְפָנָיו, וּמַה זֶּה קוֹל הָרַעַשׁ הַזֶּה שֶׁפַּרְעֹה הִתְגַּבֵּר נֶגֶד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה מִינֵי הִתְגַּבְּרוּת הַנַּ״ל סוּס אָדָם וְשָׂחֹר וְלָבָן וכו׳, וְיָצָא בְּשִׁרְיוֹן וְכוֹבַע וְהֵבִיא נַפְטְ וַאֲבָנֵי בַּלִּיסְטְרוֹת וַחֲרָבוֹת וּרְמָחִים וְחִצִּים וכו׳, וְהָרְעִים בְּקוֹלוֹ וְלִבְלֵב בְּקוֹלוֹ וכו׳, וכו׳, וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כִּבְיָכוֹל, הֵכִרַח לָצֵאת כְּנֶגְדּוֹ בְּכָל פַּעַם בְּכָל אֵלּוּ הַדְּבָרִים, הֲלֹא הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לְהַפִּילוֹ כְּרֶגַע בְּפַעַם אַחַת!

אַךְ אִם אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בִּפְרָטִיּוּת דִּבְרֵי הַמִּדְרָשׁ לַאֲשׁוּרוֹ, עַל כָּל פָּנִים אָנוּ מְחֻיָּבִים לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ רְמָזִים אֱמִתִּיִּים לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל דִּבְרֵי הַמִּדְרָשׁ הַנַּ״ל מְרֻמָּזִים עַל מִלְחֶמֶת הַיֵּצֶר, שֶׁעִקַּר הַמִּלְחָמָה הוּא עַל־יְדֵי מַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת וּבִלְבּוּלִים רַבִּים וַעֲצוּמִים שֶׁל הַמַּדָּמֶה כַּנַּ״ל, שֶׁהִיא בְּחִינַת ׳פַּרְעֹה׳ כַּנַּ״ל. וְעַל־פִּי דֶּרֶךְ זֶה יָכוֹל כָּל אֶחָד לְהָבִין קְצָת דִּבְרֵי הַמִּדְרָשׁ הַנַּ״ל, לְמִי שֶׁיָּשִׂים אֶל לִבּוֹ לְהִסְתַּכֵּל עַל עִצָּם תִּקּוּף רִבּוּי הַמִּלְחָמָה שֶׁלּוֹחֵם הַמַּדָּמֶה עִם הַשֵּׂכֶל. וּמִי שָׁחָס עַל נַפְשׁוֹ וְעוֹסֵק בְּמִלְחֶמֶת ה׳, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַמִּלְחָמָה, כַּמּוּבָא בְּכָל סִפְרֵי מוּסָר (חוֹבַת הַלְּבָבוֹת, שַׁעַר ה, פֶּרֶק ה) שֶׁכָּל הַמִּלְחָמוֹת הַגַּשְׁמִיּוֹת נִקְרָאִים מִלְחָמָה קְטַנָּה נֶגֶד מִלְחָמָה זֹאת, שֶׁהִיא מִלְחָמָה אֲרֻכָּה מְאֹד, הוּא יָכוֹל לְהָבִין מְעַט כָּל דִּבְרֵי הַמִּדְרָשׁ הַנַּ״ל, כִּי פַּרְעֹה, שֶׁהוּא בְּחִינַת בִּלְבּוּל הַמַּדָּמֶה, מִתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם בְּכָל פַּעַם בְּשִׁנּוּיִים עֲצוּמִים וּבִלְבּוּלִים רַבִּים וְשׁוֹנִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת סוּס אָדֹם וְלָבָן וְשָׂחֹר וכו׳, וּמַמָּשׁ נִלְחָם נֶגֶד הַקְּדֻשָּׁה כְּמוֹ

הַיּוֹצֵא בְּשִׁרְיוֹן וְכוֹבַע וְנִפְטְ וְכוּ׳, וּמַרְעִים וּמְלַבְלֵב בְּקוֹלוֹ, כִּי רַבּוּ מִסַּפֵּר בְּכַמָּה וְכַמָּה מִינֵי בִּלְבּוּלִים וְהִתְגַּבְּרוּת שֶׁמִּתְעוֹרֵר וּמִתְגַּבֵּר נֶגֶד הָאָדָם הָרוֹצֶה לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו, שֶׁכָּל מַה שֶּׁהָאָדָם מִתְגַּבֵּר כְּנֶגְדּוֹ בִּישׁוּעַת ה׳, כְּמוֹ כֵן הוּא מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר בְּכָל פַּעַם בְּשִׁנּוּיִים אֲחֵרִים:

וְלוּלֵא עֶזְרַת ה׳ וְנִפְלְאוֹת חֲסָדָיו הָעֲצוּמִים הָיָה נוֹפֵל בְּיָדוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (קִדּוּשִׁין ל׃): ׳אִלְמָלֵא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹזְרוֹ הָיָה׳ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן מֻכְרָח, כִּבְיָכוֹל, הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לְהַלְחֵם כְּנֶגְדּוֹ בְּכָל מַה שֶּׁהוּא לוֹחֵם כְּנֶגֶד קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל, כִּי כִּבְיָכוֹל, הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַכְנִיעוֹ וּלְבַטְּלוֹ בְּפַעַם אֶחָד, שֶׁלֹּא לְהַחֲרִיב אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא רַק בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהְיֶה בְּחִירָה, שֶׁעַל כֵּן הַהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיֶה כֹּחַ לְהָרוֹחַ סְעָרָה וְכוּ׳, שֶׁהוּא בִּלְבּוּל הַמְּדַמֶּה, לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל פַּעַם, וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּסִימָן ל״ח עַל מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (חֲגִיגָה יב׃): ׳וְסְעָרָה בִּזְרוֹעַ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם, עַל־כֵּן מֻכְרָח הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כִּבְיָכוֹל, לִלְחֹם בְּעַצְמוֹ בְּתַחְבּוּלוֹת גְּדוֹלוֹת וְנִפְלָאוֹת, לְהַכְנִיעַ בְּכָל פַּעַם הָרַע שֶׁבַּמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת פַּרְעֹה. וּבְכָל מַה שֶּׁפַּרְעֹה הָרָשָׁע, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָרַע שֶׁבַּמְּדַמֶּה, מִתְעוֹרֵר לְהִתְגַּבֵּר מֵחָדָשׁ בִּדְמְיוֹנוֹת רָעִים וְכוֹזְבִים, שֶׁהֵם רַעְיוֹנִים רָעִים, בְּכַמָּה וְכַמָּה מִינִים שׁוֹנִים, כְּמוֹ כֵן, כִּבְיָכוֹל, הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לוֹחֵם כְּנֶגְדּוֹ בִּבְחִינוֹת אֵלּוּ מַמָּשׁ, כִּי ״ה׳ עִזּוּז וְגִבּוֹר ה׳ גִּבּוֹר מִלְחָמָה״ (תְּהִלִּים כד, ח), וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּשִׁירַת הַיָּם (שְׁמוֹת טו, ג): ״ה׳ אִישׁ מִלְחָמָה״. וְעִקַּר גְּבוּרַת מִלְחַמְתּוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא כְּנֶגֶד הַסִּטְרָא־אָחֳרָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָרַע שֶׁבַּמְּדַמֶּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ גָּדוֹל וְעָצוּם מֵחֲמַת כֹּחַ הַבְּחִירָה וְכַנַּ״ל, אֲבָל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ בְּרַחֲמֵי חָזָק מִמֶּנּוּ, ״כִּי אַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם ה׳״ כְּתִיב (תְּהִלִּים צב. ט), וְנֶאֱמַר (שָׁם צג, ד): ״מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם ה׳״. וְעַל־כֵּן הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יוֹצֵא לְעֶזְרַת הָאָדָם הַנִּכְנָס לָגֶשֶׁת אֶל הַקֹּדֶשׁ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת וְהַסִּטְרָא־אָחֳרָא, שֶׁהוּא הַמְּדַמֶּה, מִתְגַּבֵּר כְּנֶגְדּוֹ בְּכָל פַּעַם בְּשִׁנּוּיִים עֲצוּמִים כַּנַּ״ל, וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יוֹצֵא כְּנֶגְדּוֹ בִּבְחִינוֹת אֵלּוּ מַמָּשׁ, שֶׁכָּל זֶה מְרֻמָּז בְּהַמִּדְרָשׁ הַנַּ״ל בְּמִלְחֶמֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עִם פַּרְעֹה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּדַמֶּה הַפָּגוּם וְכַנַּ״ל;

וְהַמַּשְׂכִּיל בֶּאֱמֶת יָכוֹל לְהָבִין בְּנַפְשׁוֹ דְּבָרִים רַבִּים מִתּוֹךְ דְּבָרֵינוּ אֵלֶּה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מַצִּיל בִּנְפְלָאוֹתָיו כָּל הַבָּא לְטָהֵר וְכַנַּ״ל.

וְזֶהוּ שֶׁסִּיֵּם שָׁם בַּמִּדְרָשׁ הַנַּ״ל, כֵּיוָן שֶׁכְּלָה פַּרְעֹה כָּל זֶה, הִתְחִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִתְגָּאֶה עָלָיו, אָמַר לוֹ: רָשָׁע! יֵשׁ לְךָ רוּחַ, יֵשׁ לְךָ כְּרוּב, יֵשׁ לְךָ כְּנָפַיִם, מֵהֵיכָן הֵטֵיסָן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא? אָמַר רַבִּי יוּדָן, מִבֵּין גַּלְגַּלֵּי הַמֶּרְכָּבָה, שְׁמָטָן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְהֵטִיסָן עֲלֵיהֶם וְכוּ׳. הֵינוּ כַּנַּ״ל, שֶׁעִקַּר בְּחִינַת מִלְחָמָה זֹאת הוּא לְהַגְבִּיר בְּחִינַת מֶרְכָּבָה דִּקְדֻשָּׁה עַל מֶרְכָּבָה דְּסִטְרָא אָחֳרָא, וְכַנַּ״ל.

וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב שָׁם אַחַר־כָּךְ: אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בַּר פָּפָּא, בָּשָׂר וָדָם שֶׁהוּא רוֹכֵב עַל טְעוּנוֹ עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ, אֲבָל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵינוֹ כֵּן טוֹעֵן אֶת רְכוּבוֹ וְרוֹכֵב עַל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תְּהִלִּים יח, יא): ״וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף״ וְכוּ׳. הֵינוּ כַּנַּ״ל, שֶׁעִקַּר הַמִּלְחָמָה הוּא עַל־יְדֵי תִּקּוּן הַמֶּרְכָּבָה דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁכָּל עִקַּר הַתִּקּוּן הוּא בְּחִינַת ׳אָרוֹן נָשָׂא אֶת נוֹשְׂאָיו׳, שֶׁזֶּה כָּל עִנְיַן הַמֶּרְכָּבָה דִּקְדֻשָּׁה שֶׁהָאוֹפַנִּים נוֹשְׂאִים אֶת הַחַיּוֹת וְהַחַיּוֹת אֶת הַכִּפֵּא וְכוּ׳, וּבֶאֱמֶת הוּא לְהֶפֶךְ, כִּי ״רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים״ (יְחֶזְקֵאל א, כ), וְעַל־כֵּן הַחַיּוֹת נוֹשְׂאִים אֶת הָאוֹפַנִּים, וְכֵן הַכִּפֵּא נוֹשֵׂא אֶת הַחַיּוֹת, וְכֵן לְמַעְלָה מֵעָלָה, כִּי כָּל הַחַיּוֹת מְמֻנּוּ יִתְבָּרַךְ לְבַד, כִּי הוּא, כִּבְיָכוֹל, נִשָּׂא וְנוֹשֵׂא, כַּמְּבֹאָר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (זֹהַר פְּקוּדֵי רמב.) וּמוּבָא בְּדִבְרֵיהֶם זַ״ל בְּסִימָן ס״ט עַל עִנְיַן בְּרָכָה שֶׁנּוֹתְנִין וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא. וְכָל זֶה הוּא הֶפֶךְ הַסִּטְרָא־אָחֳרָא - שֶׁרוֹצִים לְהַגְבִּיר הַסּוּס עַל הָרוֹכֵב, כַּנַּ״ל.

כִּי צְרִיכִים לְהַאֲמִין שֶׁכָּל כֹּחַ הַסּוּס שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּקֶּף הַמְּדַמֶּה - הַכֹּל מְמֻנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם וְיָכוֹל לְהַנְהִיג הַכֹּל כִּרְצוֹנוֹ, רַק בִּשְׁבִיל כֹּחַ הַבְּחִירָה נָתַן כֹּחַ לְהַמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֶרְכָּבָה דְּסִטְרָא אָחֳרָא, לְהַטְעוֹת אֶת הָאָדָם, כְּאִלּוּ יֵשׁ לוֹ כֹּחַ, חַס וְשָׁלוֹם, אֲבָל בֶּאֱמֶת מִי שָׁרוֹצֶה לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו - יָכוֹל לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו לְהַכְנִיעוֹ וּלְהַנְהִיגוֹ כִּרְצוֹנוֹ, כִּי בֶּאֱמֶת הַסּוּס טָפֵל לָרוֹכֵב וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַד הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם: ״וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף״, שֶׁהוּא טוֹעֵן אֶת רְכוּבוֹ, כִּי הוּא נוֹשֵׂא אֶת נוֹשְׂאָיו וְכַנַּ״ל. וְאִם יַחֲזִיק יָדוֹ בַּה׳ וְיִצְעַק אֵלָיו וַיַּבֵּיט אֵלָיו וְיִתְלֶה עֵינָיו אֵלָיו בְּכָל פַּעַם - בְּוַדַּאי יַעֲזֹרוֹ ה׳ וְיִלְחַם בַּעֲדוֹ, בְּכָל מִינֵי מִלְחָמוֹת וְתַחְבּוּלוֹת רָעוֹת שֶׁמִּתְגַּבֵּר הַמְּדַמֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת פַּרְעֹה כְּנֶגְדּוֹ, כִּי בְּכָל מַה שֶּׁמִּתְגַּבֵּר בְּחִינַת פַּרְעֹה כְּנֶגְדּוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת סוּס אָדָם וְלָבָן וְשָׁחֹר וְכוּ׳, וּמְלַבְלֵב וּמַרְעִים בְּקוֹלוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת — הִלְכוֹת שְׁלוּחֵי הַלָּכָה ה — חֹשֶׁן מִשְׁפָּט — רכד

בְּכָל אֵלּוּ הַבְּחִינוֹת יוֹצֵא הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ כְּנֶגְדּוֹ, כִּי גַּם כָּל חִיּוּתָם מִמֶּנּוּ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם וְכוּ', וְכַנַּ"ל.

וְזֶה שֶׁפְּסִים שָׁם בַּמִּדְרָשׁ הַנַּ"ל: "דְּמִיתִיךְ רַעְיָתִי", דְּעוֹלְמֵי שֶׁקִּבְּלוּ תּוֹרָתִי, שֶׁאִלּוּ לֹא קִבְּלוּהָ הָיִיתִי מַחֲזִיר עוֹלָמִי לְתֹהוּ וָבֹהוּ וְכוּ'. הֵינוּ כַּנַּ"ל, שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן הַנַּ"ל הוּא בְּחִינַת קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הַמַּדְמֶה שֶׁבָּזֶה תָּלוּי כָּל הָעוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת ה' דְּהַשִּׁשִּׁי (שַׁבָּת פח.) שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד שֵׁשִׁי בְּסִיוָן, שֶׁבּוֹ קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר בְּרוּר הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הָאֱמוּנָה וְכוּ', וְכַנַּ"ל:

לו. **וְזֶה** בְּחִינַת כ' סִיוָן שֶׁמִּתְעַנִּין בּוֹ עַל הֶרֵיגַת הַקְּדוֹשִׁים (טוּרֵי זָהָב, אֹרַח־חַיִּים, סִימָן תקסו, סְעִיף־קָטָן ב), כִּי עִקַּר הַהֲרִיגָה הָיָה עַל חֵטְא הַנַּ"ל, עַל שֶׁהִתְרַשְּׁלוּ לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיקֵי־הָאֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה שֶׁהָיָה בֵּינֵיהֶם, שֶׁהֵם בְּחִינַת נְבִיאֵי אֱמֶת, כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מְמַשִּׁיךְ תּוֹרָה בְּכָל דּוֹר, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדְמֶה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה שֶׁהוּא קִיּוּם הָעוֹלָם, כַּנַּ"ל. וְהַמְשָׁכַת הַתּוֹרָה הוּא עַל־יְדֵי יְחוּדָא דְּקֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְעִקַּר הַיִּחוּד עַל־יְדֵי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הַמְחַפְּשִׂים וּמְבַקְּשִׁים אוֹתוֹ בֶּאֱמֶת עַד שֶׁמּוֹצְאִים אוֹתוֹ בְּכָל פַּעַם, וּמְשַׁבְּרִים מְנִיעוֹת וּבְאִים בִּיגִיעוֹת אֵלָיו בְּכָל פַּעַם, כְּדֵי לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ תּוֹרַת אֱמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ הַצַּדִּיק מַמְשִׁיךְ תּוֹרָה, כִּי מְקַבֵּץ נַפְשׁוֹתָם, בְּחִינַת (מִשְׁלֵי יא, ל): "וְלֹקֵחַ נְפָשׁוֹת חָכָם", וְגוֹרֵם עַל־יְדֵי־זֶה יְחוּד הַנַּ"ל, כִּי מַעֲלָה הַנְּפָשׁוֹת בִּבְחִינַת מַיִן נוּקְבִין, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ תּוֹרָה וְכוּ', וְכַנַּ"ל, (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה 'אַשְׁרֵי הַשְׁגָּחָה' בְּסִימָן יג עַיֵּן שָׁם). אֲבָל כְּשֶׁאֵין הַנְּפָשׁוֹת מִשְׁתַּדְּלִים לְבַקְּשׁוֹ וְלִילֵךְ אַחֲרָיו, אֲזַי אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת הַיִּחוּד לְהַמְתִּיק הַדִּינִים, וַאֲזַי מִתְגַּבְּרִים, חַס וְשָׁלוֹם, הַדִּינִים הַקָּשִׁים עַד שֶׁמַּכְרִיחִין לְמוּת וְלֶהָרֵג עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם כַּמָּה וְכַמָּה נְפָשׁוֹת, וַאֲזַי עַל־יְדֵי מִיתָתָם וַהֲרִיגָתָם - נַעֲשֶׂה הַיִּחוּד הַנַּ"ל, כַּמְּבֹאָר (בְּסִימָן רס) בָּעִנְיָן "נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ" וְכוּ', עַיֵּן שָׁם, וּמִזֶּה הָיָה כָּל רִבּוּי הַהֲרִיגוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים הַרְבֵּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

וּבְשָׁבְיֹ זֶה מִתְעַנִּין בְּכ' סִיוָן, כִּי הַתַּעֲנִית הוּא תְּשׁוּבָה, וְעִקַּר תִּקּוּן הַתְּשׁוּבָה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כְּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל כַּמָּה פְּעָמִים. וְזֶה עִקַּר הַצְּעָקוֹת שֶׁצּוֹעֲקִין וּמִתְפַּלְּלִין וּמַרְבִּין בִּסְלִיחוֹת בְּיוֹם הַתַּעֲנִית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: אַנְשֵׁי אֱמֶנָה אָבְדוּ וְכוּ'. אָבַד חָסִיד מִן הָאָרֶץ וְכוּ' וְכֵן הַרְבֵּה. וְעַל־כֵּן מַרְבִּין לְהַזְכִּיר זְכוּת שׁוֹכְנֵי עָפָר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: זְכֹר לָנוּ בְּרִית אָבוֹת, בְּרִית רִאשׁוֹנִים וְכוּ', וְכוּ', עֲשֵׂה לְמַעַן אוֹהֲבֶיךָ שׁוֹכְנֵי עָפָר, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ כֹּחַ הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיקֵי־אֱמֶת וּזְכוּתָם הָרַבִּים עַד שֶׁנִּזְכֶּה לִמְצֹא הַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי וְכוּ', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן כַּנַּ"ל, כִּי עַל־יְדֵי הַתַּעֲנִית מַמְשִׁיכִין שָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּסִימָן קע"ט עַל מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (אָבוֹת ב, ז): 'מַרְבֶּה צְדָקָה מַרְבֶּה שָׁלוֹם'. וְעַל־יְדֵי הַשָּׁלוֹם נִזְכֶּה לִמְצֹא הַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי, כִּי עִקַּר הַעֲלָמַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הוּא מֵרִבּוּי הַמַּחֲלֹקֶת, כַּיָּדוּעַ.

גַּם עַל־יְדֵי הַתַּעֲנִית מַכְנִיעִין מְזוֹנָא דְּגוּפָא נֶגֶד מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, כִּי כְּשֶׁזּוֹכִין לִמְצֹא אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת אֲזַי זוֹכִין עַל יָדוֹ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וְכוּ', עַד שֶׁזּוֹכִין לַשִּׁיר שֶׁל חֶסֶד הַנַּ"ל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע מְזוֹנָא דְּגוּפָא וְכוּ', אֲבָל כְּשֶׁאֵין זוֹכִין לִמְצֹא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲזַי צְרִיכִין לְהִתְעַנּוֹת הַרְבֵּה. וְעַל־יְדֵי הַתַּעֲנִית שֶׁמְּשַׁבְּרִין תַּאֲוַת אֲכִילָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע מְזוֹנָא דְּגוּפָא וּמַמְשִׁיכִין קְדֻשַּׁת הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יְזֻכֶּה לְמָצְאוֹ - עַל־יְדֵי שֶׁהַמַּמְשִׁיךְ עָלָיו קְדֻשָּׁתוֹ עַל־יְדֵי הַתַּעֲנִית שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא, כִּי אָז בְּיוֹם הַתַּעֲנִית הַמַּחַ, שֶׁהוּא הַנִּשְׁמָה, נִזּוֹן תְּחִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן נז).

וְעַל־כֵּן תִּקְּנוּ זֶה הַתַּעֲנִית עַל הֶרֵיגַת יִשְׂרָאֵל בְּסִיוָן, שֶׁאָז קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, וְאַחַר־כָּךְ קִלְקְלוּ מִיָּד בְּחֵטְא הָעֶגֶל שֶׁבָּא עַל־יְדֵי שֹׁלֶשׁ הִשְׁתַּדְּלוּ לְחַפֵּשׂ הֵיטֵב כָּרְאוּי אֶת קְדֻשַּׁת מֹשֶׁה כַּנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה בָּאוּ כָּל הַחֻרְבָּנוֹת וְכָל הֶרֵיגַת יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־כֵּן מִתְעַנִּין אָז בְּסִיוָן - שֶׁהוּא קַבָּלַת הַתּוֹרָה - לְתַקֵּן זֹאת:

וְזֶה בְּחִינַת פָּרָשַׁת 'וַיִּחַל' שֶׁקּוֹרִין בְּכָל יוֹם שֶׁמִּתְעַנִּין, כִּי כָּל הַתַּעֲנִיתִים עִקָּרָם בִּשְׁבִיל זֶה, כִּי כָּל הַצָּרוֹת נִמְשָׁכִין מֵחֻרְבַּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהָיָה עַל־יְדֵי שֶׁפָּגְמוּ בִּכְבוֹד הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁהֵם בְּחִינַת נְבִיאֵי אֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־ב לו, טז): "וַיִּהְיוּ מַלְעִבִים בְּמַלְאֲכֵי אֱלֹהִים" וְכוּ'. וְעַל־כֵּן קוֹרִין "וַיִּחַל", שֶׁמְּדַבֵּר מֵרִבּוּי תְּפִלּוֹת מֹשֶׁה עַל חֵטְא הָעֶגֶל, שֶׁהוּא בְּחִינַת פֻּגָם הַנַּ"ל כַּנַּ"ל, עַד שֶׁפָּעַל לְעוֹרֵר רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ לְקַבֵּל לוּחוֹת שְׁנִיּוֹת, שֶׁהֵם עִקַּר הַתִּקּוּן, כִּי זָכָה לְהַמְשִׁיךְ

תִּקּוּן לְדוֹרוֹת - שֶׁבְּכָל דּוֹר יוּכַל כָּל אֶחָד לְעוֹרֵר רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַמְשִׁיךְ, עַל־יְדֵי שֶׁמַּזְכִּירִין וּמְעוֹרְרִין עַצְם רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁהוּא עַד אֵין־סוֹף וְאֵין תַּכְלִית, כִּי רַחֲמָיו לֹא כָּלִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (רֹאשׁ־הַשָּׁנָה יז:). שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין כַּמָּה כְּשָׁרִים וִיחִידֵי סְגֻלָּה לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא אֶת הַצַּדִּיקֵי־הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְתַּקֵּן הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה נט, כ): ״וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב״ וְכוּ׳, שֶׁהֵם הַשָּׁבִים בֶּאֱמֶת לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ - שֶׁמַּמְשִׁיכִין הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיקֵי־אֱמֶת בְּכָל דּוֹר, כְּמוֹ שֶׁנִּסְמַךְ לָזֶה מִיָּד: וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אֹתָם אָמַר ה׳ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וְכוּ׳, עַד עוֹלָם. הֵינוּ בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ הַנַּ״ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁסִּיֵּם שָׁם בְּפָרָשַׁת ׳וַיִּחַל׳: **הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל עַמֵּךְ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאֹת אֲשֶׁר לֹא נִבְרְאוּ וְכוּ׳, וְרָאָה כָל הָעָם אֲשֶׁר אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת מַעֲשֵׂה ה׳ כִּי נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ.** כִּי סוֹף כָּל סוֹף יִגְמֹר הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי עִצָּם הַנִּפְלָאוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּכָל דּוֹר. וְכֵן עָתִיד לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ חֲסָדִים נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים עַל־יְדֵי עִצָּם כֹּחַ קְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט בְּכָל דּוֹר, כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תִּקּוּנֵי־זֹהַר, תִּקּוּן סט, קיב.): ׳אִתְפַּשְׁטוּתָא דְּמֹשֶׁה בְּכָל דָּרָא׳ (הִתְפַּשְׁטוּת שֶׁל מֹשֶׁה בְּכָל דּוֹר). וְעַל־יְדֵי־זֶה יֹגְמַר ה׳ בַּעֲדֵנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה לִמְצֹא הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת וּלְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם בֶּאֱמֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְתַּקֵּן הַכֹּל, וְכַנַּ״ל:

וְעַיֵּן בְּסִימָן ר״ס עַל פְּסוּק (בְּרֵאשִׁית ב, יט): ״נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ״ הַנַּ״ל מַה שֶּׁמְּבֹאָר שָׁם **בְּעִנְיַן הַצַּדִּיק שֶׁהוּא מְפָרְסָם וְאֵינוֹ מְפָרְסָם שֶׁמּוֹסֵר שְׁמוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת נֶפֶשׁ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַצִּיל רִבְבוֹת נְפָשׁוֹת** מֵהֲרִיגָה וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם (בִּלְקוּטֵי א), כִּי סוֹבֵל בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים מִפֶּשׁ וְכוּ׳. וּמִשָּׁם יִלְמַד כָּל אֶחָד הֲרוּצָה לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת - שֶׁצָּרִיךְ עַל כָּל פָּנִים לִמְסֹר שְׁמוֹ, שֶׁהוּא נַפְשׁוֹ, בִּשְׁבִיל זֶה, הֵינוּ שֶׁיִּתְרַצֶּה לִסְבֹּל בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים הַרְבֵּה עַל־יְדֵי שֶׁנִּקְרָא עַל שֵׁם הַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְיִבָּטֵל כְּבוֹדוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמוֹ, בְּחִינַת נַפְשׁוֹ, יְבַטֵּל הַכֹּל בִּשְׁבִיל כְּבוֹד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּתְגַּדֵּל עַל־יְדֵי שֶׁיִּתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיִּתְתַּקֵּן נַפְשׁוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לִמְצֹאוֹ וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקִים וּכְשָׁרִים אֲמִתִּיִּים הַנִּלְוִים אֲלֵיהֶם כִּי אִם עַל־יְדֵי מְסִירַת־נֶפֶשׁ. וְעִקַּר הַמְּסִירַת־נֶפֶשׁ הוּא בְּחִינָה הַנַּ״ל לְבַטֵּל כְּבוֹדוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת שָׁם, בְּחִינַת נֶפֶשׁ, וְלִסְבֹּל בְּזִיּוֹנוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁפִיכוּת דָּמִים מַמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי יב, יח): ״יֵשׁ בּוֹטֶה כְּמַדְקְרוֹת חָרֶב״ וְכוּ׳. וְהַכֹּל צְרִיכִין לִסְבֹּל בִּשְׁבִיל בַּקָּשַׁת הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ. וְאָז דַּיְקָא יִזְכֶּה לִידַע הָאֱמֶת לְמִי לְהִתְקָרֵב, כִּי בְּכָרֶס מְלֵאָה, וּרְדִיפַת הַכָּבוֹד וְהָעֹשֶׁר, וּלְהַרְבּוֹת בִּבְגָדִים וְתַכְשִׁיטִין כָּל אֶחָד יוֹתֵר מִיכָלְתּוֹ בְּכִפְלֵי כִפְלַיִם וְכוּ׳, כַּאֲשֶׁר מָצוּי עַכְשָׁו בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים - עַל־יְדֵי כָּל זֶה אִי אֶפְשָׁר לִמְצֹא הָאֱמֶת. אַדְרַבָּא, כָּל מַה שֶּׁיִּגְלוּ לוֹ דִּבּוּרִים אֲמִתִּיִּים וְנִפְלָאִים, יַהֲפֹךְ הַכֹּל מֵהֶפֶךְ אֶל הֶפֶךְ. רַק אִם יַפְקִיר כְּבוֹדוֹ בֶּאֱמֶת וְלֹא יָחוּס עַל כְּבוֹדוֹ בִּשְׁבִיל הָאֱמֶת אָז יִזְכֶּה לִידַע הָאֱמֶת, וְכַנַּ״ל:

הִלְכוֹת אוֹנָאָה

הֲלָכָה ה

לז. **וְזֶה** בְּחִינַת אִסּוּר אוֹנָאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כה, יז): ״וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ״ וְכוּ׳. כִּי כָּל הָאוֹנָאוֹת וְהַהַטְעָיוֹת הֵם בִּבְחִינַת הַמָּדָּמָה שֶׁשָּׁם כָּל הַטָּעֲיוֹת, כִּי עֶצֶם הַשֵּׂכֶל הָאֱמִתִּי הוּא רָחוֹק מִכָּל הַטָּעֲיוֹת וְהָאוֹנָאוֹת, רַק הַמְּדַמֶּה, כְּשֶׁאֵינוֹ מְבָרֵר מִשָּׁם כָּל הַטָּעוּתִים וְהָאוֹנָאוֹת, וְכַנִּרְאֶה בְּחוּשׁ שֶׁהַמַּדָּמָה עָלוּל לִטְעוֹת, וְכַמּוּבָא (סִימָן נד). וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַהַטְעָיוֹת הֵן מַה שֶּׁאֶחָד מַטְעֶה וּמְאַנֶּה אֶת חֲבֵרוֹ בְּאֵיזֶה עֵסֶק אוֹ מַשָּׂא־וּמַתָּן, אוֹ בְּעֵצָה רָעָה שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא כה, יז): ״וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ״ כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בָּבָא מְצִיעָא נח:). אוֹ מַה שֶּׁאֶחָד מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, שֶׁזֶּה הַנֶּגַע שְׁכִיחַ בְּרֹב בְּנֵי אָדָם - כְּשֶׁאֵין חוֹשְׁבִין עַל אַחֲרִיתָם וְאֵינָם מִשְׁתַּדְּלִים בְּתַקָּנַת עַצְמָן וְיוֹדְעִים קִלְקוּלָם וַעֲוֹנוֹתֵיהֶם לְנֶגֶד עֵינֵיהֶם, וְאֵינָם מִשְׁתַּדְּלִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ רוֹפֵא נִפְלָאוֹת הָאֱמִתִּי, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְהֵם מַטְעִים אֶת עַצְמָן. וּבֶאֱמֶת גַּם כְּשֶׁאָחֵד מְאַנֶּה וּמַטְעֶה אֶת חֲבֵרוֹ בְּאוֹנָאַת מָמוֹן אוֹ בְּאוֹנָאַת דְּבָרִים - הוּא מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, כִּי ״גּוֹלֵל אֶבֶן אֵלָיו תָּשׁוּב״ (מִשְׁלֵי כו, כז), כִּי ה׳ יָרִיב רִיב שֶׁל הַמְּתַאֲנֶּה בְּמָמוֹן אוֹ בְּדִבְרִים שֶׁמְּבַיְּשׁוֹ בְּחִנָּם. וְכָל אֵלּוּ הָאוֹנָאוֹת וְהַטְעָיוֹת הֵם כֻּלָּם עַל־יְדֵי כֹּחַ הַמְּדַמֶּה כְּשֶׁאֵינוֹ מְבָרֵר

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת — הִלְכוֹת שְׁלוּחֵי הַלָּבָה ה — חֹשֶׁן מִשְׁפָּט — רכה

כָּרָאוּי, הַיְנוּ כְּשֶׁאֵין מִשְׁתַּדְּלִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁעַל יָדוֹ עִקַּר בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, וְכַנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת אִסּוּר אוֹנָאָה בְּמַשָּׂא־וּמַתָּן, כִּי עִקַּר קִיּוּם הַקְּנְיָן שֶׁל מֹקַח וּמִמְכָּר הַכֹּל עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְשִׁיכִין הָאָרֶת הַצַּדִּיק־יְסוֹד־עוֹלָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כָּל הַקְּנְיָנִים שֶׁתִּקְּנוּ חֲכָמֵינוּ ז״ל. וְעַל־כֵּן עִקַּר הַקְּנְיָן עַל־יְדֵי קִנְיַן־סוּדָר שֶׁהוּא בִּלְבוּשִׁים שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיכִין בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבוּשִׁים שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַצַּדִּיק, וְכַמְבאָר לְעֵיל, וְעַל־כֵּן עִקַּר הַקְּנְיָן נִלְמַד מִפָּסוּק (רות ד, ז): ״וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ״ וְכוּ׳, שֶׁנֶּאֱמַר לְעִנְיַן בֹּעַז וְרוּת, כְּשֶׁקָּנָה בֹּעַז אֶת רוּת עִם כָּל אֲשֶׁר נִשְׁאַר לְמַחְלוֹן וְכִלְיוֹן וְכוּ׳, שֶׁזֶּה הַקְּנְיָן הָיָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, כִּי עִקַּר תַּכְלִית הַקְּנְיָן שֶׁל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן הוּא שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה מִזֶּה יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל־יְדֵי נִיצוֹצֵי הָאֱמוּנָה הַמִּתְבָּרְרִים עַל־יְדֵי הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן, וְכַמּוּבָא מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּסִימָן לה), וּבִפְרָט בְּהַתּוֹרָה ׳וַיְהִי מִקֵּץ וְכִרְוֹן׳ (סִימָן נד, אוֹת ג׳). וְזֶה בְּחִינַת הַקְּנְיָן שֶׁל בֹּעַז וְרוּת שֶׁעַל יָדָם הַיִּחוּד בִּשְׁלֵמוּת, כִּי בֹּעַז הוּא בְּחִינַת צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן מִשָּׁם נִמְשָׁךְ תִּקּוּן לְכָל הַקְּנְיָנִים שֶׁבְּכָל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי עַל־יְדֵי בְּחִינַת בֹּעַז, בְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, עַל יָדוֹ כָּל בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר קִיּוּם הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן וְכַנַּ״ל. וְעַל־כֵּן הִזְהִירָה הַתּוֹרָה מְאֹד שֶׁלֹּא לְהוֹנוֹת אֶת חֲבֵרוֹ, כִּי הָאוֹנָאָה הוּא מִבְּחִינַת בְּלִבּוּל הַמְּדַמֶּה, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הָאוֹנָאוֹת וְהַהַטְעָיוֹת שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר פִּגּוּם וּבִטּוּל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן וְכַנַּ״ל:

לח. **וְעַל־כֵּן** שִׁעוּר הָאוֹנָאָה שְׁתוּת (בָּבָא־מְצִיעָא נ:), לְהוֹרוֹת, שֶׁפִּגּוּם הָאוֹנָאָה, שֶׁהוּא בִּלְבּוּל הַמְּדַמֶּה, כָּל זֶה הַפִּגּוּם נִמְשָׁךְ מֵחֲמַת שֶׁפִּגְּמוּ בְּכִבּוּד הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁעַל יָדוֹ כָּל בְּרוּר הַמְּדַמֶּה, עַל־יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹם הַשִּׁשִּׁי שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי בַּשִּׁשִּׁי בְּסִיוָן שֶׁבּוֹ קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ (שַׁבָּת פח.), שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר.

כִּי גַּם הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ הוּא בְּבְחִינַת יוֹם הַשִּׁשִּׁי, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, כַּיָּדוּעַ (תִּקּוּנֵי זֹהַר, תִּקּוּן כב, סז:). וְעַל יָדוֹ עִקַּר בְּרוּר הַמְּדַמֶּה. כִּי בִּלְבּוּל הַמְּדַמֶּה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת קְלִפַּת נֹגַהּ שֶׁמִּעֲרָב טוֹב וָרָע, שֶׁהוּא בְּחִינַת כָּשֵׁר וּפָסוּל, טָמֵא וְטָהוֹר, אָסוּר וּמֻתָּר, שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׁשָּׁה יְמֵי הַחֹל שֶׁמִּתְבָּרְרִים עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, כַּמּוּבָא (סִימָנִים יא, עט). וְעִקַּר בְּרוּרָם עַל־יְדֵי בְּחִינַת יוֹם הַשִּׁשִּׁי שֶׁבּוֹ נִבְרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְתַקֵּן וּלְבָרֵר הַכֹּל אִם לֹא הָיָה אוֹכֵל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, שֶׁהוּא בְּבְחִינַת נֹגַהּ, כַּיָּדוּעַ.

כִּי בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי מַתְחִיל לְהִמָּשֵׁךְ תּוֹסֶפֶת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בְּחִינַת ׳שַׁבָּת דְּכֻלְּהֵי יוֹמֵי׳, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה הַבְּרוּר וְהַתִּתְקוּן שֶׁל כָּל שִׁשָּׁת יְמֵי הַחֹל לְבָרְרָם מִבְּלִבּוּל הַמְּדַמֶּה, כִּי הַצַּדִּיק הוּא בְּחִינַת שִׁשִּׁי וּשְׁבִיעִי וְכַמּוּבָא מִזֶּה (עֵץ חַיִּים תִּקּוּנֵי זֹהַר, תִּקּוּן כב, סז:), וְעַל־כֵּן שִׁעוּר הָאוֹנָאָה שְׁתוּת, כִּי עִקַּר פִּגּוּם הָאוֹנָאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּלִבּוּל הַמְּדַמֶּה כַּנַּ״ל, עִקָּרוֹ עַל־יְדֵי שֶׁפִּגְּמוּ בִּכְבוֹד הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹם הַשִּׁשִּׁי הַנַּ״ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁשִּׁי בְּסִיוָן שֶׁבּוֹ תְּלוּי כָּל הָעוֹלָם, כִּי כָּל בְּרוּר הַמְּדַמֶּה שֶׁהוּא בְּרוּר הָאֱמוּנָה הוּא עַל יָדוֹ, כַּמְבאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל:

לט. **וְזֶהוּ** בְּחִינַת פָּחוֹת מִשְׁתוּת מְחִילָה, שְׁתוּת קוֹנָה וּמַחֲזִיר אוֹנָאָה, יָתֵר מִשְׁתוּת בָּטֵל מֹקַח (בָּבָא מְצִיעָא נ:), כִּי יֵשׁ שָׁלֹשׁ בְּחִינוֹת בְּעִנְיַן זֶה הַפִּגּוּם שֶׁאֵין מִשְׁתַּדְּלִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק כָּרָאוּי, וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִין שִׁלְשֶׁת הַדִּינִים הַנַּ״ל הַנֶּאֱמָרִים לְעִנְיַן אוֹנָאָה, שֶׁהֵם שְׁתוּת וּפָחוֹת מִשְׁתוּת וְיֶתֶר מִשְׁתוּת. כִּי יֵשׁ שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִין קְצָת לְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק עַד שֶׁמּוֹצְאִין אוֹתוֹ, אֲבָל עֲדַיִן אֵין מְבַקְּשִׁין אוֹתוֹ כָּרָאוּי, עַד שֶׁיְּבָרֵר אֶת בִּלְבּוּל הַמְּדַמֶּה שֶׁלָּהֶם בִּשְׁלֵמוּת, וְכַמְבאָר לְעֵיל מִזֶּה, שֶׁאֲפִלּוּ הַמַּתְחִיל לְהִתְקָרֵב - צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ עוֹד יוֹתֵר עַד שֶׁיִּמְצְאוּ הֵיטֵב אֶת בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק, כְּדֵי שֶׁיְּבָרֵר לָהֶם הַמְּדַמֶּה בִּשְׁלֵמוּת.

וְאֵלּוּ הַמִּתְרַשְּׁלִין בָּזֶה, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן הֵם מְקָרְבִים קְצָת לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲבָל לֹא בִּשְׁלֵמוּת, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת הָאוֹנָאָה פָּחוֹת מִשְׁתוּת שֶׁנִּתָּן לִמְחֹל, כִּי מֵחֲמַת שֶׁאֵין הַמְּדַמֶּה שֶׁלָּהֶם מְבֹרָר בִּשְׁלֵמוּת - בָּאִין לִידֵי אִיזֶה אוֹנָאָה וְטָעוּת, אֲבָל הוּא פָּחוֹת מִשְׁתוּת, כִּי עֲדַיִן לֹא נָפְלוּ לִבְחִינַת קְלִפַּת נֹגַהּ לְגַמְרֵי, כִּי הֵם מַמְשִׁיכִין עַצְמָן בְּכָל פַּעַם לְהַצַּדִּיק־הָאֱמֶת, וְעַל־כֵּן אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּמְצָא בָּהֶם טָעֻיּוֹת קְצָת, מֵחֲמַת שֶׁאֵינָם מְחַפְּשִׂים אוֹתוֹ כָּרָאוּי,

אֲבָל הָאוֹנָאָה וְהַטָּעָיוֹת הֵם בִּבְחִינַת פְּחוֹת מִשְׁתּוּת, כִּי הַצַּדִּיק אֵינוֹ מַנִּיחַ אוֹתָם לִפֹּל לִבְחִינַת נֹגַהּ.

וְעַל־כֵּן זֹאת הָאוֹנָאָה נִתָּן לְמְחִילָה, כִּי ׳אֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּא בְּטְרוּנְיָא עִם בְּרִיּוֹתָיו׳ (עֲבוֹדָה־זָרָה ג.), וְהוּא יוֹדֵעַ יִצְרֵנוּ שֶׁקָּשֶׁה מְאֹד לְבָרֵר הַמְּדֻמָּה בִּשְׁלֵמוּת - לְהַנְצֵל מִכָּל הַטָּעָיוֹת עַל־כֵּן נִתָּן לְמְחִילָה, אֲבָל כְּשֶׁהָאוֹנָאָה שְׁתוּת - זֶה בְּחִינַת אוֹתָם שֶׁעוֹמְדִים עַל הַמִּשְׁקָל, שֶׁמְּלֵאִים סְפֵקוֹת בְּהַצַּדִּיק. וּמַחֲמַת הִתְרַשְּׁלוּתָם לְבַקֵּשׁ וְלַחֲקֹר הֵיטֵב אַחַר הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ - אֵינָם מִתְקָרְבִים אֵלָיו, אֲבָל אֵינָם חוֹלְקִים עָלָיו וְאֵינָם פּוֹגְמִים בִּכְבוֹדוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וְאֵלּוּ הֵם בִּבְחִינַת נֹגַהּ, שֶׁהוּא מַעֲרָב טוֹב וָרָע, כָּשֵׁר וּפָסוּל וְכוּ׳, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אוֹנָאָה שְׁתוּת וְשָׁם קָנֶה וּמַחֲזִיר אוֹנָאָה, כִּי הַקּוֹנֶה מִתְקַיֵּם, כִּי עֲדַיִן יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ הָאֲרַת הַצַּדִּיק שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַקְּנָיָנִים, כַּנַּ״ל, מֵאַחַר שֶׁעַל־כָּל־פָּנִים אֵינוֹ חוֹלֵק עָלָיו רַק שֶׁצָּרִיךְ לְהַחֲזִיר אוֹנָאָה, כִּי טָעוּת כָּזֶה לֹא נִתָּן לִמְחֹל עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ, אֲבָל יוֹתֵר מִשְּׁתוּת הוּא בְּטוּל מִקָּח, שֶׁהֵם אוֹתָם שֶׁעָוְתוּ אוֹתָם עַד שֶׁנִּפְלוּ לְמַטָּה מִנֹּגַהּ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּפְלוּ לְרַע גָּמוּר בַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם עַד שֶׁמְּבַזִּין אֶת הַצַּדִּיק וְשָׁם הוּא בְּחִינַת בְּטוּל מִקָּח, כִּי אֵין יְכוֹלִים לְהַמְשִׁיךְ הָאֲרַת קְדֻשַּׁת הַצַּדִּיק כְּלָל - עַל־כֵּן הַמֹּקָח בָּטֵל לְגַמְרֵי, כִּי אֵין קַיּוּם לְהַמֹּקָח כִּי אִם עַל־יְדֵי שֶׁמַּמְשִׁיכִין הָאֲרַת הַצַּדִּיק, שֶׁזֶּה בְּחִינַת כָּל הַקְּנָיָנִים שֶׁעַל יָדָם מִתְקַיֵּם הַמֹּקָח, כַּנַּ״ל:

מ. **וְזֶה** רֶמֶז, שֶׁגַּם כָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁל הָאָדָם, שֶׁהֵם עִקַּר הַקְּנָיָן שֶׁל הָאָדָם לָנֶצַח, בִּבְחִינַת (עֲבוֹדָה־זָרָה ג.) אֱמֶת קְנֵה - יֵשׁ בָּהֶם שֵׁשׁ בְּחִינוֹת אֵלּוּ, שֵׁשׁ שֶׁמְּאַנְּיִן וּמַטְעִין אֶת עַצְמָן, אֲבָל הָאוֹנָאָה הוּא פְּחוֹת מִשְּׁתוּת, וְיֵשׁ שֶׁאוֹנָאָה וְטָעוּת שֶׁלָּהֶם בִּבְחִינַת שְׁתוּת, וְיֵשׁ שֶׁמְּאַנְּיִן וּמַטְעִין אֶת עַצְמָם לְגַמְרֵי שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יָתֵר מִשְּׁתוּת בְּטוּל מִקָּח. וְהַכֹּל עַל־פִּי הַנַּ״ל, כִּי זֶה כְּלַל וְיסוֹד כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, שֶׁצְּרִיכִין לְזָהֵר מְאֹד לִבְלִי לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, וּכְמוֹ שֶׁצָּעַק הוּא זַ״ל **קֹדֶם הִסְתַּלְּקוּתוֹ וְאָמַר, אֶת זֶה תְּקַבְּלוּ מֵאִתִּי, שֶׁלֹּא תַּנִּיחוּ עַצְמְכֶם לְהַטְעוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם. כִּי הָעוֹלָם מַטְעֶה אוֹתָנוּ לְגַמְרֵי** וְכוּ׳, כַּנִּדְפָּס בְּשִׂיחוֹת הָר״ן (סִימָן נא).

אֲבָל לְהִנָּצֵל מִטָּעָיוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם שֶׁהֵם הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, כְּמַעַט בְּלִי שִׁעוּר אִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מֵהֶם, כִּי אִם עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְהַצַּדִּיק אֲמִתִּי שֶׁלֹּא הִטְעָה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁהוּא [וְכַמְבֹאָר מִשִּׂיחָה זֹאת מְעַט בַּסֵּפֶר חַיֵּי־מוֹהַר״ן (סִימָן ר)]. עַל־כֵּן צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ מְאֹד מְאֹד אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְלִשְׁפֹּךְ לִבּוֹ ״כַּמַּיִם נֹכַח פְּנֵי ה׳״ (אֵיכָה ב, יט) - שֶׁיִּזְכֶּה לְמָצְאוֹ כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק לְבָרֵר הַמְּדֻמָּה שֶׁלּוֹ, כְּדֵי שֶׁיִּנָּצֵל מִכָּל הַטָּעָיוֹת וְהָאוֹנָאוֹת הַבָּאִים עַל־יְדֵי הַמְּדֻמָּה, כַּנַּ״ל. וְזֶה שֶׁמַּאֲמִין בְּהַצַּדִּיק הָאֱמֶת וּמַתְחִיל לְהִתְקָרֵב, אֲבָל אֵין הִתְקָרְבוּתוֹ בִּשְׁלֵמוּת - זֶה בְּחִינַת אוֹנָאָה פְּחוֹת מִשְּׁתוּת, כִּי אוֹנָאָה שְׁתוּת זֶה בְּחִינַת נֹגַהּ, שֶׁכְּלוּל מִשִּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה מִבְּחִינַת כָּשֵׁר וּפָסוּל, אָסוּר וּמֻתָּר, טָמֵא וְטָהוֹר, שֶׁשָּׁם כָּל הַבִּלְבּוּלִים וְהַטָּעָיוֹת, שֶׁכָּל הַתִּקּוּן וְהַבֵּרוּר עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹם הַשִּׁשִּׁי הַנַּ״ל, בְּחִינַת שִׁשִּׁי בְּסִיוָן וְכוּ׳, וְכַנַּ״ל.

אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ מִתְקָרֵב אֵלָיו רַק עוֹמֵד עַל הַמִּשְׁקָל - שֶׁאֵינוֹ חוֹלֵק וְאֵינוֹ מִתְקָרֵב, זֶהוּ בְּחִינַת אוֹנָאָה שְׁתוּת, וְהוּא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה, אִם לֹא יִשְׁתַּדֵּל לְהִתְקָרֵב בֶּאֱמֶת שֶׁלֹּא יִפֹּל, חַס וְשָׁלוֹם, לְרַע גָּמוּר. כִּי יְדוּעַ שֶׁנֹּגַהּ פְּעָמִים נִכְלָל בְּקֶדֶשׁ וּפְעָמִים לְהֶפֶךְ, אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁהוּא בִּבְחִינָה זֹאת בִּבְחִינַת אוֹנָאָה שְׁתוּת - שֶׁאֵינוֹ מַכְרִיעַ לְכַאן וּלְכָאן - הוּא בִּבְחִינַת קָנֶה וּמַחֲזִיר אוֹנָאָה, שֶׁכָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁלּוֹ, שֶׁהֵם עִקַּר קִנְיַן הָאָדָם בֶּאֱמֶת בִּבְחִינַת (מִשְׁלֵי כג, כג): ״אֱמֶת קְנֵה״ וְכוּ׳, וּכְתִיב (שָׁם ד, ה): ״קְנֵה חָכְמָה קְנֵה בִינָה״. וְכָל אֵלּוּ הַקְּנָיָנִים יִתְקַיְּמוּ, רַק שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְהַחֲזִיר הָאוֹנָאָה, כִּי יִצְטָרֵךְ תִּקּוּן וּבֵרוּר גָּדוֹל לְבָרֵר הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁלּוֹ מֵהָאוֹנָאָה וְהַטָּעָיוֹת שֶׁלּוֹ.

אֲבָל מִי שֶׁאוֹנָאָה שֶׁלּוֹ בִּבְחִינַת פְּחוֹת מִשְּׁתוּת, שֶׁזֶּהוּ מִי שֶׁיָּצָא קְצָת מִבְּחִינַת נֹגַהּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁתוּת עַל־יְדֵי שֶׁהִתְחִיל לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק־הָאֱמֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַצַּדִּיק מַכְרִיעַ אוֹתוֹ בְּכָל פַּעַם אֶל הַטּוֹב וְאֶל הַקְּדֻשָּׁה, וְעַל־כֵּן הָאוֹנָאָה שֶׁלּוֹ בִּבְחִינַת פְּחוֹת מִשְּׁתוּת, עַל־כֵּן נִתָּן לְמְחִילָה, כִּי זֶה הַצַּדִּיק שֶׁנִּתְקָרֵב אֵלָיו הוּא בִּבְחִינַת (מִשְׁלֵי טז, יד): ״אִישׁ חָכָם יְכַפְּרֶנָּה״ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָנִים ד, ח).

אֲבָל זֶה שֶׁטָּעוּתוֹ בִּבְחִינַת יָתֵר מִשְּׁתוּת שֶׁנִּפַּל כָּל־כָּךְ עַד שֶׁחוֹלֵק עַל הַצַּדִּיק, שֶׁזֶּה בְּחִינַת יָתֵר מִשְּׁתוּת, בְּחִינַת נֹגַהּ שֶׁנִּכְלָל בַּקְּלִפָּה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שָׁם הוּא בְּחִינַת בְּטוּל מִקָּח, שֶׁכָּל הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁלּוֹ כֻּלָּם

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

רכו

בְּטֵלִים וְאֵין בַּקְּנָיָן שָׁלוֹ כְּלוּם. וּצְרִיכִין לַחֲזֹר וּלְתַקְּנָם מֵחָדָשׁ לְגַמְרֵי וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר עַל פָּסוּק (מִשְׁלֵי יט, ג): "אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ וְעַל ה' יִזְעַף לִבּוֹ", שֶׁזֶּה שֶׁחוֹלֵק עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת כָּל הַמִּצְווֹת שֶׁלּוֹ הֵם רַק כְּקוֹף בִּפְנֵי אָדָם וְכוּ'.

כִּי אֵין מַמָּשׁ בְּהַטּוֹב שֶׁלּוֹ כִּי אִם עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק, כִּי יָדוּעַ לְכָל אֶחָד בְּעַצְמוֹ כַּמָּה וְכַמָּה פְּגָמִים וּפְגִיוֹת יֵשׁ בְּהַמִּצְווֹת וְהַתּוֹרָה בְּעַצְמוֹ שֶׁל רֹב הָעוֹלָם, כִּי מֵחֲמַת מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים גַּם הַטּוֹב שֶׁלָּהֶם מְקֻלְקָל הַרְבֵּה, אַךְ כְּשֶׁאֵינוֹ חוֹלֵק עַל כָּל פָּנִים עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, יִשָּׁאֵר לוֹ מֵהֶם אֵיזֶה בְּחִינַת קִנְיָן לְעוֹלָם הַבָּא בִּבְחִינַת 'קָנָה וּמַחֲזִיר אוֹנָאָה' הַנ"ל, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו שֶׁאָז הַטָּעוּת נִתָּן לְמְחִילָה כַּנַּ"ל. אֲבָל כְּשֶׁחוֹלֵק עָלָיו, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת טָעוּת יוֹתֵר מִשְׁתּוּת, שֶׁנִּפָּל לְרַע גָּמוּר, בְּחִינַת נֹגַהּ שֶׁנִּכְלָל בְּקֶלְפָּה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֲזַי קִנְיָנוֹ בָּטֵל לְגַמְרֵי וְעָלָיו נֶאֱמַר (קֹהֶלֶת ה, יד): "כַּאֲשֶׁר בָּא כֵּן יֵלֵךְ וּמְאוּמָה לֹא יִשָּׂא בַעֲמָלוֹ", וְיִצְטָרֵךְ לִסְבֹּל מַה שֶּׁיִּסְבֹּל בְּכַמָּה גִּלְגּוּלִים עַד שֶׁהַצַּדִּיק יַחֲזֹר וְיִתְקָנוֹ מֵחָדָשׁ לְגַמְרֵי, אֲבָל קִנְיָנוֹ בְּעַצְמוֹ שֶׁקָּנָה בָּעוֹלָם הַזֶּה בָּטֵל לְגַמְרֵי, מֵאַחַר שֶׁנִּכְשַׁל עַל־יְדֵי מַעֲשָׂיו הָרָעִים וְגַסּוּתוֹ עַד שֶׁחָלַק עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁכָּל בְּרוּר הַמְּדָמֶּה, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַטָּעֲיוֹת הֵם עַל יָדוֹ, וְכַנַּ"ל:

מא. **וְזֶה** שֶׁאָמַר מֹשֶׁה לִבְנֵי גָּד וּבְנֵי רְאוּבֵן (בְּמִדְבַּר לב, ז): וְלָמָּה תְנִיאוּן - לְשׁוֹן אוֹנָאָה. וּכְמוֹ שֶׁתִּרְגֵּם אוֹנְקְלוֹס, "וְלָמָּה תוֹנוּן". כִּי עֵבֶר הַיַּרְדֵּן בִּבְחִינַת נֹגַהּ, כִּי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת הַקְּדֻשָּׁה וְחוּץ לָאָרֶץ בְּהֶפֶךְ, וְעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הוּא בִּבְחִינַת מְמֻצָּע בֵּינֵיהֶם, בְּחִינַת נֹגַהּ שֶׁמְּעֹרָב טוֹב וָרָע שֶׁמִּשָּׁם כָּל הָאוֹנָאוֹת וְהַטָּעֲיוֹת. וְעַל־כֵּן אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה: וְלָמָּה תְנִיאוּן אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - שֶׁתִּטְעוּ וְתוֹנוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, חַס וְשָׁלוֹם, מֵעֲבֹר אֶל הָאָרֶץ, כִּי כָּל הַטָּעוּיוֹת נִמְשָׁכִים מִבְּחִינַת נֹגַהּ כַּנַּ"ל. עַל־כֵּן הֵשִׁיבוּ לוֹ שֶׁיַּעַבְרוּ חֲלוּצִים לִכְבֹּשׁ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, הֵינוּ שֶׁיִּמְסְרוּ נַפְשָׁם בִּשְׁבִיל קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְעַל־יְדֵי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּוַדַּאי יִהְיוּ נִצּוֹלִים מִטָּעֲיוֹת וְאוֹנָאוֹת הַנַּ"ל, כִּי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וּקְדֻשַּׁת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הֵם בִּבְחִינָה אַחַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָנִים מ, קט תִּנְיָנָא). וְאָז נִתְרַצָּה מֹשֶׁה לָהֶם וְהִתְנָה עִמָּהֶם תְּנַאי זֶה - שֶׁאִם יַעַבְרוּ חֲלוּצִים לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל - יִתֵּן לָהֶם עֵבֶר הַיַּרְדֵּן, כִּי אָז אֵין פַּחַד, כִּי עַל־יְדֵי מְסִירַת נַפְשָׁם לִכְבֹּשׁ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי־זֶה גַּם עֵבֶר הַיַּרְדֵּן בִּחְינַת נֹגַהּ נִכְלָל בַּקְּדֻשָּׁה בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי הַצַּדִּיק, בְּחִינַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל מַכְרִיעַ הַכֹּל לְטוֹב כְּשֶׁזּוֹכִין לִמְסֹר נַפְשׁוֹ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, אַשְׁרֵי לוֹ, וְכַנַּ"ל:

רָאשֵׁי פְּרָקִים

מֵהִלְכוֹת שְׁלוּחִין וְהִלְכוֹת מְכִירָה

קְנִיַּן־סוּדָר. הַלְבּוּשִׁים בִּחְינַת הַדִּמְיוֹנוֹת שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ בָּהֶם הַשֵּׂכֶל כְּדֵי לְהַסְבִּיר אֲמִתַּת הַשֵּׂכֶל, בִּחְינַת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַנְּבִיאִים שֶׁהִלְבִּישׁוּ בְּדִמְיוֹנוֹת, בִּחְינַת "בְּיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה" (הוֹשֵׁעַ יב, יא), עַל־כֵּן עַל יָדָם כָּל הַקְּנָיָנִים שֶׁלֹּא יִשְׁנוּ עוֹד, כִּי עֵסֶק הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן נוֹגֵעַ בִּבְגָדִים וְכוּ'. וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשְׁמַל שֶׁמִּשָּׁם הַלְּבוּשִׁים:

קִדּוּשִׁין פֶּרֶק א (דף ל.): אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, כָּל הַמְלַמֵּד בֶּן בְּנוֹ תּוֹרָה כְּאִלּוּ קִבְּלָהּ מֵהַר סִינַי, שֶׁנֶּאֱמַר "וְהוֹדַעְתָּם" וְכוּ'. וְסָמִיךְ לֵהּ "יוֹם" וְכוּ'. רַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא אַשְׁכְּחֵיהּ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי דְּשָׁדֵי רִיסְנָא אַרֵישָׁא וְקָא מַמְטֵי לֵהּ לְיָנוּקָא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא וְכוּ', מִכָּאן וְאֵילָךְ רַבָּה בַּר הוּנָא לָא טָעִים אוּמְצָא עַד וְכוּ'. רַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא לָא טָעִים וְכוּ', עַד דְּמִקָּרֵי לְיַנּוּקָא וּמוֹסְפֵיהּ. 'רִיסְנָא' דַּיְקָא (לְפִי גִּירְסַת הַעִין־יַעֲקֹב), בְּחִינַת "בְּמֻתָּג וָרֶסֶן עֶדְיוֹ לְבָלוֹם" (תְּהִלִּים לב, ט), וְזֶה הָיָה בִּמְקוֹם הַסּוֹדָר שֶׁעַל רֹאשׁוֹ, לְהוֹרוֹת, שֶׁעִקַּר לְבוּשׁ הַכָּבוֹד עַל־יְדֵי בְּחִינַת רֶסֶן, כְּשֶׁקּוֹשְׁרִין הַמַּחֲשָׁבָה בְּרֶסֶן כְּמוֹ סוּס וְכוּ', לְהַטּוֹתוֹ לְדַרְכּוֹ - שֶׁרוֹצֶה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת תִּקּוּן הַמֹּחִין שֶׁיִּהְיֶה מְחֻצּוֹת פְּרוּסוֹת וְכוּ', שֶׁזֶּהוּ כָּל תִּקּוּן שֶׁל בְּרוּר הַמְּדָמֶּה, כִּי בִּלְבּוּל הַמְּדָמֶּה, מֵחֲמַת שֶׁנִּתְקַלְקְלוּ מְחִצּוֹת הַמֹּחִין וְהִתְגַּבֵּר הַמְּדָמֶּה עַל הַשֵּׂכֶל, כְּמוֹ הַסּוּס עַל הָרוֹכֵב, חַס וְשָׁלוֹם. וְנִמְשָׁל הָעִנְיָן בְּסוּסִים מֵחֲמַת שֶׁשָּׁם עִקַּר הַהִתְגַּבְּרוּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, "כְּסוּסִים מְזֻיָּנִים" (יִרְמְיָה ה, ח), וְעַל־כֵּן רָאָה זְכַרְיָה "ה' רוֹכֵב עַל סוּסִים" (זְכַרְיָה א, ח), שֶׁהָאַרְבַּע מַלְכֻיּוֹת כְּלָלִיּוּת צָרוֹת הַנֶּפֶשׁ. וְרָמַז לוֹ שֶׁהַשֵּׂם־יִתְבָּרַךְ רוֹכֵב עֲלֵיהֶם וְיִכָּנְעִים. וּלְחַבֵּר לָזֶה "עַל מִצְלוֹת הַסּוּס קֹדֶשׁ לַה'" וְכוּ'.

הַלְּבוּשִׁים נַעֲשׂוּ אַחַר חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן לְהָגֵן בְּפְנֵי הַתַּאֲוָה, אֲבָל יֵשׁ בָּהֶם אֲחִיזָתָם לִפְעָמִים, בִּחְינַת (בְּרָכוֹת ו.): 'הֵנִי מָאנֵי דְּרַבָּנָן דְּבָלוּ' וְכוּ', וְהֵם אוֹרְבִים לְהִתְאַחֵז בָּהֶם דַּיְקָא, חַס וְשָׁלוֹם, בְּכַמָּה בְּחִינוֹת. וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית לט, יב): "וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדוֹ, וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ" וְכוּ', כִּי לְבוּשׁ כָּזֶה אֵין צְרִיכִין, וּצְרִיכִין לִבְרֹחַ

מִמֶּנּוּ, וְכֵן הַמְּנִיעוֹת רַבָּם מֵחֲמַת הַבְּגָדִים, כִּי עִקַּר מְנִיעוֹת הַמּוֹחַ, הֵינוּ חֶסְרוֹן אֱמוּנָה, שֶׁבָּא מִבִּלְבּוּל הַמְּדַמָּה, שֶׁהוּא פְּגַם הָאֱמוּנָה:

וְכִבְּסוּ שִׂמְלוֹתָם (שְׁמוֹת יט, י), קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה, **וְהִשַּׁהֲרוּ וְהַחֲלִיפוּ שִׂמְלוֹתֵיכֶם** (בְּרֵאשִׁית לה, ב) - **בִּגְדֵי כְהֻנָּה**, בִּגְדֵי כֹהֵן גָּדוֹל, בִּפְרָט הַחֲלִיפוֹת בְּגָדִים בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים. **צִיצִית** - "וּפָרַשְׁתָּ כְּנָפֶיךָ" וְכוּ' (רוּת ג, ט). "וְהֶחֱזִיקוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים בִּכְנַף אִישׁ יְהוּדִי וְכוּ', נֵלְכָה עִמָּכֶם כִּי שָׁמַעְנוּ אֱלֹקִים עִמָּכֶם" (זְכַרְיָה ח, כג). כִּי הַצַּדִּיק, **בְּחִינַת** (מִשְׁלֵי יא, יז): "גּוֹמֵל נַפְשׁוֹ אִישׁ חָסִיד", **בְּחִינַת** (שָׁם לא, כו): "תּוֹרַת חֶסֶד" - לְלַמֵּד לַאֲחֵרִים שֶׁמַּמְשִׁיךְ בְּכָל עֵת, שֶׁזֶּה עִקַּר תִּקּוּנֵנוּ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ הַחוּט שֶׁל חֶסֶד הַנִּ"ל, **בְּחִינַת** "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה" וְכוּ', "אַחִים בְּהֶסְפֵּדָאי, דְּהָתָם קָאִימְנָא", (תְּחִלִּים בַּהֶסְפֵּד שֶׁלִּי, שֶׁאֲנִי אֶהְיֶה עוֹמֵד שָׁם), (שַׁבָּת קנג.), "רַבִּי אָתֵי לְבֵיתֵיהּ אַחַר מִיתָתוֹ" וְכוּ' (כְּתֻבּוֹת קג:), "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מִבְּאֵרוֹת בְּנֵי יַעֲקָן מוֹסֵרָה שָׁם מֵת אַהֲרֹן", וַהֲלֹא בְּהֹר הָהָר מֵת? אֶלָּא שָׁם חָזְרוּ וְהִסְפִּידוּהוּ וְכוּ' (דְּבָרִים י, ו), מֵחֲמַת שֶׁנִּכְשְׁלוּ בְּהַנִּ"ל, שֶׁחָזְרוּ לַאֲחוֹרֵיהֶם עַל־יְדֵי מִיתָתוֹ וְגַם הִרְהֲרוּ עַל מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר. וְאָמְרוּ: אֶפְשָׁר אָדָם שֶׁעָצַר הַמַּגֵּפָה וְעָמַד נֶגֶד מַלְאָךְ הַמָּוֶת וְכוּ', עַד שֶׁהֶרְאָה אוֹתוֹ לָהֶם מֵטָל בְּמִטָּתוֹ (רַשִׁ"י בְּמִדְבַּר כ, כט), שֶׁעֲדַיִן הוּא חַי וְקַיָּם, אַף אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מֵת מִצִּדְּכֶם, וְאַתֶּם צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו כָּרָאוּי, וְהֵם פָּגְמוּ בָּזֶה. וְאָז: "וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי" (בְּמִדְבַּר כא, א) - זֶה עָמָלֵק שֶׁאוֹרֵב עַל זֶה לְהַכְנִיס בִּפְירוֹת הַנִּ"ל, כִּי הוּא עִקַּר זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, וְאָז חָזְרוּ וְהִסְפִּידוּהוּ, וְשָׁם נִדְמֶה לָהֶם שֶׁמֵּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה בְּעִצְמוֹ תִּקְנוּ קְצָת עִנְיַן הַנִּ"ל. "וֶאֱלִישָׁע חָלָה אֶת חָלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ" (מְלָכִים־א יג, יד), וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בָּבָא מְצִיעָא פז.): "שְׁלֹשָׁה חֳלָאִים חָלָה אֱלִישָׁע, אֶחָד שֶׁדָּחָה אֶת גֵּחֲזִי, וְאֶחָד שֶׁגֵּרָה הַדֻּבִּים בְּתִינוֹקוֹת, שֶׁלֹּא הוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ כָּל־כָּךְ לִקְרַב גַּם אֶת גֵּחֲזִי וּלְהַחֲזִיר בִּתְשׁוּבָה הַנְּעָרִים הַנִּ"ל, אֲבָל לֹא מֵת כִּי אִם מִצַּד גֵּחֲזִי וְכוּ', אֲבָל הוּא בְּעַצְמוֹ חַי וְקַיָּם עַד שֶׁאָפְלוּ הָאִישׁ הַמֵּת שֶׁנִּקְבַּר אֶצְלוֹ נָחָיָה (שָׁם פְּסוּק כא), מִכָּל שֶׁכֵּן הָאָדָם הַחַי כְּשֶׁיָּבוֹא עַל קִבְרוֹ וְכוּ'.

וְזֶהוּ (דְּבָרִים לב, לט): "אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה". מִכָּאן לִתְחִיַּת הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה (סַנְהֶדְרִין צא:). "וַיַּכֵּהוּ אֶת הַמַּיִם וַיֵּחָצוּ וַיֹּאמֶר אֵיֵּה אֱלֹקֵי אֵלִיָּהוּ אַף הוּא וַיַּכֵּהוּ אֶת הַמַּיִם וַיֵּחָצוּ וְכוּ', נָחָה רוּחַ אֵלִיָּהוּ עַל אֱלִישָׁע וְכוּ', יֵלְכוּ נָא וִיבַקְשׁוּ אֶת אֲדֹנֶיךָ" וְכוּ' (מְלָכִים־ב, ב, יד־טז). מִכָּאן שֶׁהַתְחִיל הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ לְהִסְתַּלֵּק מֵהֶם, כִּי לֹא כָּךְ מְחַפְּשִׂים אֶת הַצַּדִּיק, רַק כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה אֱלִישָׁע שֶׁלֹּא רָצָה לִפְטֹר מִלְּפָנָיו, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵלָיְהוּ דָּחָה אוֹתוֹ קָצַת וְאָמַר לוֹ: "שֵׁב נָא פֹּה" וְכוּ'. וֶאֱלִישָׁע אָמַר: "חַי ה' וְחֵי נַפְשְׁךָ אִם אֶעֱזָבֶךָּ", עַל־כֵּן בֶּאֱמֶת זָכָה שֶׁנִּחָה עָלָיו רוּחַ אֵלִיָּהוּ וְכוּ', וְכַנַּ"ל.

"אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו" (שָׁם, יב) - "רֶכֶב יִשְׂרָאֵל' דַּיְקָא, בְּחִינַת "רֹכֵב שָׁמַיִם בְּעֶזְרֶךָ" (דְּבָרִים לג, כו), כִּי הָעִקָּר הוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַמֶּרְכָּבָה - שֶׁיִּהְיֶה בְּחִינַת 'אָרוֹן נוֹשֵׂא אֶת נוֹשְׂאָיו' עַד שֶׁהַמֶּרְכָּבוֹת דִּסְטָרָא אָחֳרָא כֻּלָּם, עַד הַסּוּס, שֶׁהוּא תֹּקֶף זֶהֱמָתָם, יִהְיֶה נִכְנָע לָרוֹכֵב וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת צִיצִית תִּקּוּן הַמַּלְבּוּשִׁים, וּתְפִלִּין תִּקּוּן הַמֶּרְכָּבָה, בְּחִינַת "רֹכֵב שָׁמַיִם" וְכוּ', וּמְרֻמָּזִים בְּפָסוּק (שְׁמוֹת טו, יד) "מַרְכְּבוֹת פַּרְעֹה" וְכוּ', תְּפִלִּין דְּרֹשׁ"י וּדְרַבֵּנוּ תָּם, כִּי אֵין יוֹדְעִין מֵהֵיכָן הַהַתְחָלָה, כִּי פָּרָשַׁת 'קַדֵּשׁ' וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ' לְהַכְנִיעַ זֶהֱמַת מִצְרַיִם, בְּחִינַת פְּגַם הַמְּדַמָּה, 'שְׁמַע' אֱמוּנָה, 'וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ' - קַבָּלַת הַמִּצְווֹת, הֵינוּ הַתּוֹרָה:

וְעִנְיַן מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (תְּמוּרָה טז.) עַל הֲלָכוֹת שֶׁנִּשְׁתַּכְּחוּ בִּימֵי אֵבֶלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וְהֶחֱזִירָן עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז בִּפְלִפּוּלוֹ, בְּחִינַת 'חֲדֵי קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּפְלִפּוּלָא', בְּחִינַת הַשִּׂמְחָה שֶׁבָּא אַחַר הַהֶסְפֵּד שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְאַבֵּל וּלְהַסְפִּיד עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּכָל עֵת, וְעִנְיַן הַצַּדִּיק אָבָד וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב וְאַנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין מֵבִין, כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה - הָעֲצוּמָה הַזֹּאת, שֶׁאֵין מְחַפְּשִׂין אַחֲרָיו, שֶׁהוּא עִקַּר הָרָעָה, בְּחִינַת פְּגַם הָעֻגָל, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (שְׁמוֹת לב, יב): "לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם בְּרָעָה הוֹצִיאָם". וּכְתִיב: "וַיִּנָּחֶם ה' עַל הָרָעָה", בְּחִינַת (שָׁם, י, י): "רְאוּ כִּי רָעָה נֶגֶד פְּנֵיכֶם" שֶׁנֶּאֱמַר עַל זֶה וְכוּ', מִפְּנֵי זֶה בְּעִצְמוֹ - נֶאֱסָף הַצַּדִּיק, כִּי רַק אָז הוּא נֶאֱסָף, אֲבָל בְּכָל עֵת שֶׁמְּחַפְּשִׂין אַחֲרָיו - הוּא חַי וְקַיָּם תָּמִיד. "נִשְׁכַּחְתִּי כְּמֵת מִלֵּב הָיִיתִי כִּכְלִי אוֹבֵד תָּעִיתִי כְּשֶׂה אוֹבֵד וְכוּ', בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ" (תְּהִלִּים לג, יא). הָאֲבֵדָה נִקְרֵאת עַל שֵׁם הָאוֹבְדָהּ, כִּי לְהַצַּדִּיק אֵין הֶפְסֵד, כִּי הוּא נִסְתָּלֵק לְעֵלָּא וּלְעֵלָּא וְכוּ', אַף הוּא נִקְרָא מִיתָה לְגַבֵּנוּ כְּשֶׁאֵין מְחַפְּשִׂין אַחֲרָיו, וּכְמוֹ שֶׁאִיתָא בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (עַיֵּן יַלְקוּט דְּבָרִים לג, רֶמֶז תתקסב) עַל מֹשֶׁה עוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׁ בַּמָּרוֹם.

וְזֶהוּ כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרִי מוֹתִי - בְּכָל עֵת שֶׁיִּהְיֶה נִקְרָא "אַחֲרִי מוֹתִי", שֶׁהוּא כְּשֶׁלֹּא תְּחַפְּשׂוּ אַחֲרַי, אָז כִּי הַשִּׂחַת תַּשְׁחִיתוּן וְכוּ', אֲבָל תֵּכֶף כְּשֶׁתְּחַפְּשׂוּ אַחֲרַי - אֲנִי חַי וְקַיָּם תָּמִיד, כִּי הַצַּדִּיקִים חַיִּים לְעוֹלָם כַּנַּ"ל, "וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה עַמּוֹ אַיֵּה הַמַּעֲלֵם מִיָּם" וְכוּ' (יְשַׁעְיָה סג, יא).

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת שְׁלוּחִין הֲלָכָה ה

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

רכז

וְזֶה בְּחִינַת שִׁירַת הָאֲזִינוּ - וְאֶעִידָה בָּם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וכו׳, הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וכו׳, כִּי אֶזֹּלַת יָד וכו׳, וְאָמַר אֵי אֱלֹהֵימוֹ וכו׳, רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה וכו׳, וּלְחַבֵּר לָזֶה ״וְהֵן לֹא יַאֲמִינוּ לִי״ וכו׳ (שמות ד, א), וּמוֹפֵת הַמַּטֶּה וְצָרַעַת הַיָּד וְהַדָּם, שֶׁכֻּלָּם מְרַמְּזִים שְׁצָרִיכִין לְבָרֵר הַמְּדַמָּה. וְעִנְיָן (שם פסוק ג): ״שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח״ מֵחֲמַת שֶׁיָּדַע שֶׁעֲתִידִין לַחֲטֹא, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן זָרְזוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ לֵילֵךְ מֵחֲמַת זֶה, מֵחֲמַת שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ הַכֹּל, אֲבָל אֲנִי יוֹדֵעַ כָּל זֹאת יוֹתֵר, וְאַתָּה מְכָרָח לֵילֵךְ בִּשְׁלִיחוּתִךְ וְתַצְלִיחַ עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ, שֶׁגַּם אַתָּה תְּבַקֵּשׁ תָּמִיד אֶת עַצְמְךָ וְאֶת תַּקָּנוֹת יִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף תִּגְמֹר גְּאֻלָּתָם בִּשְׁלֵמוּת, כִּי ״מַה שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה״, כַּיָּדוּעַ (קהלת א, ט).

עִנְיָן הַהֶסְפֵּד עַל הַצַּדִּיק וְגַם עַל אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים שֶׁהָיוּ מַאֲמִינִים בְּהַצַּדִּיק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות יד, לא): ״וַיַּאֲמִינוּ בַּה׳ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ״. שֶׁהֵם נִקְרָאִים ״אַנְשֵׁי חֶסֶד״. ״שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח״ (שמות יד, ג) - הָעִקָּר לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ מְאֹד מְאֹד אַחֲרֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ וכו׳, וְכָל אָדָם בְּכָל זְמַן צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ מְאֹד אַחֲרָיו כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם בִּשְׁלֵמוּת וּלְהַכְנִיס הָאֱמוּנָה בְּכָל בָּאֵי עוֹלָם.

וְזֶה בְּחִינַת מַשְׁא־וּמַתָּן שֶׁהַכֹּל לְבָרֵר נִיצוֹצֵי הָאֱמוּנָה וּבְכָל הָעֲסָקִים שֶׁעוֹסְקִין וְנוֹסְעִים לִדְרָכִים רַבִּים - הַכֹּל בִּשְׁבִיל זֶה לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ לִמְצֹא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת. וְעַל־כֵּן תִּקּוּן הַמַּשְׁא־וּמַתָּן הוּא הָאֱמוּנָה, בְּחִינַת (שבת לא.): ׳נְשָׂאתָ וְנָתַתָּ בָּאֱמוּנָה׳, כָּל הַמְקֻיָּם דְּבָרָיו רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ (שביעית י, ט), וְאִם לָאו - הוּא מְמַחְסְרֵי אֱמֶת.

הַנְּסִיעוֹת לְבָרֵר הַמְּדַמָּה בְּחִינַת בְּהֵמִיּוּת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁנּוֹסְעִין עִם בְּהֵמוֹת, וְעִקַּר תִּקּוּן הַדֶּרֶךְ וְהַנְּסִיעָה שֶׁיִּזְכֹּר בְּלֶכְתּוֹ בַּדֶּרֶךְ בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ וְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה עַד שֶׁיַּעֲלֶה הַמְּדַמָּה אֶל הַשֵּׂכֶל, כִּי אֵין הָרוֹכֵב טָפֵל לְהַסּוּס רַק הַסּוּס טָפֵל לָרוֹכֵב, כַּמּוּבָא בַּתִּקּוּנִים (תקון מז, מד.), עַיֵּן שָׁם. וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁהוֹלֵךְ בְּרַגְלָיו צָרִיךְ לְהָרִים הָרַגְלַיִן, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשִׂיָּה, בְּחִינַת מְדַמָּה, אֶל הַשֵּׂכֶל, בְּבְחִינַת (בראשית כט, א): ״וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב אֶת רַגְלָיו״ - ׳לִבּוֹ נָשָׂא אֶת רַגְלָיו׳, בְּחִינַת (תהלים כו, יב): ״רַגְלִי עָמְדָה בְּמִישׁוֹר״. וְזֶהוּ ״בְּמַקְהֲלִים אֲבָרֵךְ ה׳״ (שם), כִּי עַל־יְדֵי בְּרוּר הַמְּדַמָּה יְכוֹלִין לְבָרֵךְ וּלְהוֹדוֹת לַה׳.

אֲבָל הַסִּטְרָא־אָחֳרָא בְּחִינַת ׳פְּרִיעָה וּמְצָרִים׳, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָרַע שֶׁבַּמְּדַמָּה, אֲצִלָּם הָרוֹכֵב טָפֵל לַסּוּס, כִּי רָצוּ לְהַגְבִּיר, חַס וְשָׁלוֹם, הַמְּדַמָּה עַל הַשֵּׂכֶל, וְהַשֵּׂכֶל יִתְבָּרֵךְ בְּעַצְמוֹ לָחֵם עִמָּהֶם וְהִפִּילָם, וְאָז ״סוּס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם״ (שמות טו, א), וְהִקְדִּים הַסּוּס לָרוֹכֵב, כִּי אֲצָלָם הָרוֹכֵב טָפֵל לַסּוּס, וְהַשֵּׂכֶל־יִתְבָּרֵךְ הִפִּילָם וְרָמָה סוּס וְרוֹכְבוֹ דַּיְקָא בַּיָּם וכו׳, כִּי ״בָּא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ״ וכו׳ (שם פסוק יט). וְזֶה ״לְסֵסְתִּי בִּרְכְבֵי פַרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רַעְיָתִי״ (שיר־השירים א, ט), ׳דִּמִּיתִיךְ׳ - בְּחִינַת ׳כֹּחַ הַמְּדַמָּה׳ שֶׁלְּךָ הוּא ׳רַעְיָתִי׳, בְּחִינַת אֱמוּנָה, בְּחִינַת (תהלים לו, ג): ״וּרְעֵה אֱמוּנָה״. וְעַיֵּן בְּמִדְרָשׁ רַבָּה שִׁיר־הַשִּׁירִים (א, מט) עַל פָּסוּק זֶה ״לְסֵסְתִּי״, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רָכַב עַל סוּס כְּנֶגֶד פַּרְעֹה, הֵינוּ כְּנֶ״ל, שֶׁעִקַּר הַמִּלְחָמָה הָיָה שֶׁהַשֵּׂכֶל־יִתְבָּרֵךְ הִגְבִּיר הָרוֹכֵב עַל הַסּוּס, הֶפֶךְ פַּרְעֹה וכו׳, וְכַנַּ״ל, ״בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה עַל מְצִלּוֹת הַסּוּס קֹדֶשׁ לַה׳ וכו׳, וְלֹא יִהְיֶה עוֹד כְּנַעֲנִי״ וכו׳ (זכריה יד, כ־כא), שֶׁיִּתְבַּטֵּל טִרְדַּת הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן ״וְהָיוּ הַסִּירוֹת״ קֹדֶשׁ וכו׳, כִּי יִתְגַּבֵּר מְזוֹנָא דְּנַפְשָׁא עַל מְזוֹנָא דְּגוּפָא, ״שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה״ (תהלים לג, יז) לֹא בִּגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ״ וכו׳ ((שם קמז, י), ״אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה בַּסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם ה׳״ וכו׳ (שם כ, ח), ״דָּרַכְתָּ בַיָּם סוּסֶיךָ״ (דברים ג, טו). ״הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִּרְעֶה וכו׳, צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת גְּדִיּוֹתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרוֹעִים״ (שיר־השירים א, ח), ״וּרְעֵה אֱמוּנָה״ (תהלים לו, ג), וְנִסְמַךְ לָזֶה ״לְסֵסְתִּי״ וכו׳, כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּחִינַת סְפִירַת הָעֹמֶר - עֹמֶר שְׂעוֹרִים מַאֲכַל בְּהֵמָה (סוטה ט.), בְּחִינַת מְדַמֶּה, שֶׁמְּנִיפִין אוֹתוֹ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ - זֶה בְּחִינַת בֵּרוּר הַמְּדַמָּה, כִּי זֶה בְּחִינַת כָּל הַקָּרְבָּנוֹת לְבָרֵר הַמְּדַמָּה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה ׳אַחֲרֵי לֶן מָנָא׳ סִימָן כה, עַיֵּן שָׁם, וְעַל־כֵּן סוֹפְרִין הַיָּמִים לָעֹמֶר, כִּי כָּל הָעוֹלָם תָּלוּי עַד שִׁשִּׁי בְּסִיוָן וכו׳ (שבת פח.), וְזֹאת הַבְּחִינָה הוּא בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, עַל־כֵּן סוֹפְרִין שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת בְּחִינַת שִׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. כָּל הִתְחַוּוּת הַשִּׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הַכֹּל תָּלוּי בְּבֵרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָעֹמֶר שְׂעוֹרִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבָּרֵר הָאֱמוּנָה לְהַאֲמִין בְּשִׁלֵּמוּת בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם וכו׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְקַבְּלִין הַתּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁזּוֹכֶה כָּל אֶחָד בְּחִינַת (דברים ה, ד): ״פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה׳״ וכו׳.

כִּי יֵשׁ בָּזֶה נִפְלָאוֹת תְּמִים דֵּעִים, כִּי מֵהֵיכָן הַהַתְחָלָה, כִּי גַּם לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק - צְרִיכִין לָזֶה אֱמוּנָה גְּדוֹלָה וכו׳, וְעַיֵּן בְּמָקוֹם אַחֵר מִזֶּה (הלכות פּרוּד רַבּוֹ, הֲלָכָה ג׳, אוֹת י), וְתִקּוּן הָעֹמֶר מִפָּחֳרַת הַשַּׁבָּת, שֶׁהוּא פֶּסַח, שֶׁאָז נִמְשָׁךְ בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, בְּחִינַת עֶצֶם הַהֶאָרָה שֶׁל לֵיל רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח וכו׳,

וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ כֹּחַ לְהָנִיחַ הָעֹמֶר וְלִסְפֹּר סְפִירָה וְכוּ׳, שֶׁהוּא בַּקָּשָׁה וְחִפּוּשׂ אַחַר הַצַּדִּיק, בְּחִינַת (תְּהִלִּים סז, ב): ״יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה״, כִּי הַצַּדִּיקִים הֵם אֲנָפִּי שְׁכִינְתָּא וְכוּ׳ (זֹהַר תְּרוּמָה קסג:), וְאָז זוֹכִין לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּחִינַת רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ וְכוּ׳, שֶׁכָּל הָעוֹלָם תָּלוּי עַד יוֹם זֶה שֶׁהוּא שִׁשִּׁי בְּסִיוָן וְכוּ׳, אֲבָל גַּם אַחַר־כָּךְ צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק, וְהַכֹּל צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ בְּכָל עֵת וּזְמַן מִקָּטָן שֶׁמְּקַטְּנִים עַד גָּדוֹל שֶׁמְּגַדְּלִים, וַאֲפִלּוּ הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד.

כִּי צָרִיךְ גַּם־כֵּן בְּרוּר הֶאֱמוּנָה לְהַאֲמִין בִּשְׁלֵמוּת בְּקְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מַאֲמִינִים בְּנֵי מַאֲמִינִים, וּלְהַאֲמִין בְּכֹחוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לְתַקֵּנָם וּלְהַכְנִיס בָּהֶם הֶאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּכָל פַּעַם, עַל־יְדֵי שֶׁמְּבָרֵר הַמַּדְמֶה שֶׁלָּהֶם בְּכָל פַּעַם עַל־יְדֵי הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ וְכוּ׳.

וְזֶה בְּחִינַת מַרְאֵה הַסְּנֶה שֶׁמֵּאֵן לִלְכֹּת וְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הִקְפִּיד עַל זֶה וְאָמַר: ״מַה זֶּה בְיָדֶךָ״ וְכוּ׳ וְנָהֲפַךְ הַמַּטֶּה לְנָחָשׁ, לְהוֹרוֹת שֶׁדִּבֵּר לְשׁוֹן הָרָע עַל יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁאָמַר ״וְהֵן לֹא יַאֲמִינוּ לִי״ וְכוּ׳, וְכֵן מַה שֶּׁנִּצְטָרְעָה יָדוֹ כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י שָׁם, כִּי עַל־יְדֵי לָשׁוֹן הָרָע הוּא הִתְגַּבְּרוּת הַמַּדְמֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה ׳וְיִהְי מִקֵּץ׳ (סִימָן נד):

וְזֶהוּ גַּם־כֵּן בְּחִינַת מַה שֶּׁנֶּהְפַּךְ הַמַּיִם לְדָם בְּמִצְרַיִם, כִּי מִצְרַיִם בְּחִינַת הִתְגַּבְּרוּת הָרַע שֶׁבַּמַּדְמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּגְבֹּרֶת הַדָּמִים, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כָּל גְּלוּת מִצְרַיִם וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּכְתֻבּוֹת פֶּסַח (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, חַג הַמַּצּוֹת, פֶּרֶק א), כִּי עַל שֵׁם זֶה נִקְרָא ׳מִדְמֶה׳, לְשׁוֹן דָּמִים. כַּמּוּבָא.

וְזֶה בְּחִינַת פְּגַם הָעֶגֶל עַל־יְדֵי שֶׁנִּתְּנָה הַתּוֹרָה בְּתִחְלָה בִּתְשׁוּאוֹת וְהוֹמְיוֹת וְכוּ׳ (רַשִׁ״י שְׁמוֹת לד, ג), כִּי עֲדַיִן צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וְהֵם פָּגְמוּ בָּזֶה עַל־יְדֵי הָעֵרֶב רַב. עַל־כֵּן כְּשֶׁאָמְרוּ (שְׁמוֹת לב, ד): ״כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ לֹא יָדַעְנוּ מֶה הָיָה לוֹ״ וְכוּ׳, נִתְעוּ אַחַר עֲבוֹדָה־זָרָה שֶׁל הָעֶגֶל לֹא לָמֶד (יִרְמְיָה לא, יז), הִתְגַּבְּרוּת כְּסִילוּת הַמַּדְמֶה מַה שֶּׁהָיָה רָאוּי בְּהֶכֵּף - שֶׁיְּחַפְּשׂוּ וִיבַקְּשׁוּ מְאֹד מְאֹד אֶת מֹשֶׁה אִם אֵינָם יוֹדְעִים מֶה הָיָה לוֹ וְכוּ׳. וְזֶה כְּשֶׁאָמַר מֹשֶׁה (שְׁמוֹת ד, יג): ״שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח״, כִּי יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁאֵינִי גּוֹאֲלָם לָעֲתִיד, אֲז דִּיְּקָא אָמַר הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ (דְּבָרִים ד, יב): ״לֵךְ וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִמְּךָ״, כִּי, אִדְּרַבָּא, מֵאַחַר שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ הָאֱמֶת, שֶׁאֵין תַּכְלִית הַגְּמָר עַל יָדְךָ, עַל־כֵּן עֲדַיִן גַּם אַתָּה צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ עַל־כֵּן לֵךְ בִּשְׁלִיחוּתִי וְתַצְלִיחַ עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא, כִּי אַתָּה מְכָרָח לַעֲשׂוֹת אֶת שֶׁלְּךָ, וְסוֹף כָּל סוֹף הַגְּמָר יִהְיֶה גַּם־כֵּן עַל יָדְךָ, כִּי מַה שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה, אַךְ עֲדַיִן אֵין אַתָּה בְּעַצְמְךָ יוֹדֵעַ אֵיךְ תִּגְמֹר עֵסֶק נוֹרָא כָּזֶה שֶׁמִּתְפַּשְּׁטִים בְּנֶגְדּוֹ כָּל־כָּךְ, עַל־כֵּן עֲדַיִן גַּם אַתָּה צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ כַּנַּ״ל, עַד שֶׁתִּגְמֹר וְכוּ׳.

וְזֶה בְּחִינַת הִלְכוֹת מְכִירָה - כָּל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן לְבָרֵר נִיצוֹצוֹת הָאֱמוּנָה, בְּחִינַת ׳נָשָׂאתָ וְנָתַתָּ בֶּאֱמוּנָה׳, הַיְנוּ בְּחִינַת בְּרוּר הַמַּדְמֶה כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן רֹב הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן עַל־יְדֵי נְסִיעוֹת שֶׁיִּהְיֶה הַסּוּס טָפֵל לָרוֹכֵב וְכוּ׳, כַּנַּ״ל, כִּי נְסִיעוֹת בְּחִינַת תִּקּוּן עַל פְּגַם אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּסִימָן מ), וְעַל־כֵּן רֹב הַקְּנָיָנִים עַל־יְדֵי הַבְּגָדִים, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת הַחַשְׁמַ״ל שֶׁשּׁוֹמֵר אֶת הָאָדָם מִבִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ סְעָרָה וְעָנָן גָּדוֹל וְכוּ׳, שֶׁהֵם הַקְּלִפָּה הַקּוֹדֶמֶת לַפְּרִי וְשָׁם מִלְבָּשׁ נִגַּהּ שֶׁהוּא מְעֹרָב טוֹב וָרָע וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַ״ל, שֶׁמִּשָּׁם רָאָה כָּל הַמֶּרְכָּבָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁהִמְשִׁיךְ גַּם בְּחֶקֶר הַגְּלוּת - לְבָרֵר הַמַּדְמֶה שֶׁעַל כֵּן נִקְרָא בְּשֵׁם מֶרְכָּבָה, כִּי עִקָּר הוּא תִּקּוּן הַמֶּרְכָּבָה שֶׁיִּהְיֶה הַסּוּס טָפֵל לָרוֹכֵב וְכוּ׳, כַּנַּ״ל, וְעַל־כֵּן מַפְטִירִין זֹאת בְּשָׁבוּעוֹת, כִּי כָּל הַשְּׁנוּיִים שֶׁבְּמַשָּׂא וּמַתָּן הֵם עַל־יְדֵי בִּלְבּוּל הַמַּדְמֶה, וְזֶה בְּחִינַת ״וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, שָׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ״ וְכוּ׳ (רוּת ד, ז):

״וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פָּרֶץ״ (רוּת ד, יח) - שֶׁפּוֹרֵץ גָּדֵר לַעֲשׂוֹת לוֹ דֶּרֶךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל עַל פָּסוּק (שְׁמוּאֵל־א׳ נז, יא): ״בֶּן מִי זֶה הֶעֱלֵם״, כִּי הוּא סָתוּם וְנֶעְלָם מְאֹד מְאֹד, וְהוּא עִקַּר תִּקּוּן הַנִּפְלָא הַנַּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי תּוֹלְדוֹת פָּרֶץ, כִּי הוּא פּוֹרֵץ גְּדָרִים לַעֲשׂוֹת לוֹ דְּרָכִים נִפְלָאִים חֲדָשִׁים שֶׁלֹּא נִתְגַּלּוּ מֵעוֹלָם, כְּדֵי לְתַקֵּן הַכֹּל כַּמּוּבָן בְּהַשִּׂיחָה וְכוּ׳ (חֵיי מוֹהַר״ן, סִימָנִים רסד, שצב).

פָּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּפְנֵי לְבָנָה (בְּבָא בְּתְרָא עה.), שֶׁהֵיא מִתְמַעֶטֶת וּמִתְמַלֵּאת, שֶׁעִקַּר עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל לְמַלֹּאת פְּגִימַת הַלְּבָנָה וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוּם מְעוּט, וְזֶה עַל־יְדֵי גֹּדֶל הַחִפּוּשׂ וְהַבַּקָּשָׁה - שֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ הַצַּדִּיק הַשָּׁלֵם בְּחִינַת מֹשֶׁה אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ בְּיוֹתֵר, כִּי גַּם בְּחַיָּיו אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב אֵלָיו וּלְקַבֵּל מִמֶּנּוּ בְּכָל פַּעַם מַה שֶּׁצָּרִיךְ לְתִקּוּנוֹ הַנִּצְחִי בְּכָל עֵת, כִּי אִם עַל־יְדֵי בַּקָּשָׁה וְחִפּוּשׂ הַרְבֵּה, כִּי לִפְעָמִים עַל־יְדֵי מַעֲשָׂיו - נֶחֱשָׁךְ, חַס וְשָׁלוֹם, אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ עַל־יְדֵי עֲנָנִים וְכוּ׳, מִכָּל שֶׁכֵּן אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ, שֶׁאָז הוּא בְּחִינַת פְּנֵי לְבָנָה, שֶׁשָּׁם שְׁכִינַת הַמְּעוּט וְכוּ׳, וְאָז אִתְכְּסְיָא סַהֲרָא וְכוּ׳.

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת הלכות מקח וממכר הלכה א חֹשֶׁן מִשְׁפָּט רכח

וְזֶה מַעֲלַת רֹאשׁ־הַשָּׁנָה "תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶא" וְכוּ' - חֹדֶשׁ שֶׁהַלְּבָנָה מִתְכַּסָּה בּוֹ וְעַל־יְדֵי תְּקִיעַת שׁוֹפָר בְּחִינַת קִבּוּץ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רֹאשׁ־הַשָּׁנָה נִתְמַלֵּאת וְנִתְתַּקֶּנֶת וְכוּ':

הִלְכוֹת מֶקַח וּמִמְכָּר

הֲלָכָה א

הַגְּבָהָה קוֹנָה בְּכָל מָקוֹם וְהוּא הַקִּנְיָן הֶחָשׁוּב יוֹתֵר מִכָּל הַקִּנְיוֹת (רישב"א קידושין כה:).

א. עַל־פִּי הַמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ, נֵרוֹ יָאִיר, עַל פָּסוּק "כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה" וְכוּ' (סימן רפ), שֶׁבְּחִינַת מַשָּׂא־וּמַתָּן הוּא שֶׁנּוֹשְׂאִין וּמְרִימִין הַדָּבָר וּמְשִׁיבִין וְנוֹתְנִין אוֹתוֹ לִמְקוֹמוֹ, הֵינוּ שֶׁמְּרִימִין וּמַעֲלִין הַנִּיצוֹצוֹת הַמְלֻבָּשִׁין שָׁם, שֶׁזֶּה עִקַּר הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן לְהַעֲלוֹת נִיצוֹצוֹת עַיִן שָׁם. וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה שֶׁבְּמַשָּׂא־וּמַתָּן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (שבת לא.): 'נָשָׂאתָ וְנָתַתָּ בֶּאֱמוּנָה', דְּהֵינוּ שֶׁיִּהְיֶה נֶאֱמָן בְּדִבּוּרוֹ לִבְלִי לְשַׁנּוֹת דִּבּוּרוֹ וְכוּ', ☜ עַיִן שָׁם:

ב. וְהַגְּבָהָה כָּל הַקִּנְיוֹת הוּא כְּדֵי לְקַיֵּם הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן - שֶׁלֹּא יִשָּׁנֶה עוֹד, וְזֶה הוּא בְּחִינַת הַגְּבָהָה, שֶׁהוּא קִנְיָן חָשׁוּב בְּיוֹתֵר, כִּי הַהַגְבָּהָה הוּא שֶׁמַּגְבִּיהַּ מִמַּשׂ הַדָּבָר וְנוֹשְׂאוֹ וּמְרִימוֹ לְהַשִּׁיבוֹ לִמְקוֹמוֹ, בִּבְחִינַת מַשָּׂא־וּמַתָּן כַּנַּ"ל, כִּי הַהַגְבָּהָה הִיא מִן הָאָרֶץ שֶׁשָּׁם נִפְילַת הַנִּיצוֹצוֹת, כִּי נָפְלוּ מִמַּשׂ מִשָּׁמַיִם לָאָרֶץ, וְעִקַּר הַהַגְבָּהָה הִיא בַּיָּדַיִם שֶׁהֵם בְּחִינַת אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ נֵרוֹ יָאִיר שָׁם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות יז, יב): "וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה". וְעַל־יְדֵי הַהַגְבָּהָה שֶׁמַּגְבִּיהוֹ בְּיָדָיו מִן הָאָרֶץ הוּא מַגְבִּיהַּ וּמֵרִים הַנִּיצוֹצוֹת מִנְּפִילָתָם כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה שֶׁבְּיָדַיִם כַּנַּ"ל, וְאָז נִתְקַיֵּם הַמִּקְח, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר נִתְתַּקְּנָה וְעָלְתָה הָאֱמוּנָה בִּבְחִינַת (דברים לב, מ): "כִּי אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי", בִּבְחִינַת (תהלים קלד, ב): "שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ", דְּהֵינוּ שֶׁמַּגְבִּיהִין הָאֱמוּנָה עִם הַנִּיצוֹצוֹת אֶל הַקְּדֻשָּׁה, וְאָז אִי אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹת הַמִּקָּח עוֹד, דְּהֵינוּ לְקַלְקֵל אֱמוּנַת דִּבּוּרוֹ וּלְשַׁנּוֹתוֹ, כִּי כְּבָר עָלְתָה הָאֱמוּנָה עִם הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁבְּהַמַּשָּׂא־וּמַתָּן וְנִתְתַּקְּנָה וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַיֵּם הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן, כִּי זֶה עִקַּר הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן, כַּנַּ"ל:

ג. וְזֶהוּ בְּחִינַת קִנְיַן־סוּדָר, שֶׁהוּא קִנְיָן חָשׁוּב מְאֹד וּמוֹעִיל בְּכָל מָקוֹם, כִּי כָּל הַמַּשָּׂא־וּמַתָּן הוּא חֲלִיפִין, דְּהֵינוּ שֶׁזֶּה נוֹתֵן לָזֶה דָּבָר זֶה וּמְקַבֵּל בַּעֲדוֹ דָּבָר אַחֵר אוֹ מָעוֹת, הֵינוּ שֶׁמַּחֲלִיפִין הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים הַנְּפוּלִין שָׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר וּצְרִיכִין לְהַעֲלוֹתָם, וּכְשֶׁמַּגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁכְּבָר כֻּלּוֹ וְנִפְסְקוּ הַנִּיצוֹצוֹת הַשַּׁיָּכִים לְחֶלְקֵי נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה שֶׁלּוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַעֲלוֹת עוֹד הַנִּיצוֹצוֹת הַנִּשְׁאָרִים, אָזַי צָרִיךְ לְמָכְרוֹ לְאַחֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֶלְקֵי נֶפֶשׁ־רוּחַ־נְשָׁמָה אֵלּוּ הַשַּׁיָּכִים לְאֵלּוּ הַנִּיצוֹצוֹת הַנִּשְׁאָרִים, וְהוּא מְקַבֵּל מֵחֲבֵרוֹ דָּבָר אַחֵר הַשַּׁיָּךְ לְחֶלְקֵי נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה שֶׁלּוֹ, וְכִמּוּבָא מִזֶּה בְּמַאֲמָר 'וַיְהִי מִקֵּץ' (סימן נד). וְכָל הַנִּיצוֹצוֹת הֵם נִיצוֹצֵי הַמַּלְכוּת, כַּיָּדוּעַ, וְהַבְּגָדִים הֵם בְּחִינַת 'מַלְכוּת', כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ, נֵרוֹ יָאִיר, (סימן כט). נִמְצָא, שֶׁשָּׁם שָׁרְשֵׁי כָּל הַנִּיצוֹצוֹת, וְעַל־כֵּן שָׁם בַּבְּגָדִים נֶאֱחָזִים הַקְּלִפּוֹת בִּשְׁפוּלֵי, כַּיָּדוּעַ (פרי־עץ־חיים, שער ראש חדש, פרק ג), שֶׁזֶּה בְּחִינַת צִיצִית עַל כַּנְפֵי הַבְּגָדִים כְּדֵי לְגָרְשָׁם. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (בּרכוֹת ו.): 'הֲנֵי מָאנֵי דְּרַבָּנָן דְּבָלוּ מִחוּפְיָא דִּידְהוּ' [בִּגְדֵי חֲכָמִים שֶׁבָּלוּ זֶהוּ מֵהִתְחַכְּכוּת שֶׁלָּהֶם], כִּי שָׁם הֵם נֶאֱחָזִים, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (איוב לח, יג): "לֶאֱחֹז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וְיִנָּעֲרוּ רְשָׁעִים מִמֶּנָּה", וְהַכְּנָפוֹת הֵם בְּחִינַת הָאַרְבַּע כְּנָפוֹת שֶׁל הַטַּלִּית, שֶׁמִּשָּׁם נִנְעָרִים וְנִסְתַּלְּקִים הָרְשָׁעִים שֶׁהֵם הַקְּלִפּוֹת, כִּי שָׁם הֵיוּ נֶאֱחָזִים מִתְּחִלָּה כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת

הֲלָכָה ד

הַגָּנָב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כָּפֶל

א. יֵשׁ לְרַמֵּז עַל־פִּי הַתּוֹרָה 'תִּקְעוּ תּוֹכָחָה' בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא ח, עַיֵּן שָׁם כָּל הַתּוֹרָה;

וְהַכָּלָל לְעִנְיָנֵנוּ, שֶׁיֵּשׁ שָׁלֹשׁ מִחִין שֶׁהֵם מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוַת נְאוּף, שֶׁהֵם בְּחִינַת שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת הַיּוֹם וְכוּ', וּכְשֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא יוֹנֵק מֵהָרַחֲמָנוּת, וַאֲזַי נִפְגָּם הָרַחֲמָנוּת וְנַעֲשֶׂה אַכְזָרִיּוּת וְדִין, אָזַי נִפְגָּמִין הַמִּחִין בִּבְחִינַת מִחִין דְּקַטְנוּת, וּמִשָּׁם מִתְגַּבֵּר תַּאֲוַת נְאוּף, וַאֲזַי הַתְּפִלָּה - בִּבְחִינַת־דִּין, וְאָז הַסִּטְרָא־אָחֳרָא רוֹצֶה לִבְלֹעַ אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּינִים, כִּי יְנִיקַת הַסִּטְרָא־אָחֳרָא מֵהַדִּינִים. וַאֲזַי צְרִיכִין בַּעַל־כֹּרְחַ גָּדוֹל שֶׁיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין וְכוּ' וְכוּ', וַאֲזַי הַסִּטְרָא־אָחֳרָא מֻכְרַחַת לְהוֹצִיא וּלְהַחֲזִיר

כָּל הַקְּדֻשׁוֹת שֶׁבָּלְעָה. וְלֹא דַּי בָּזֶה אַף גַּם הִיא מַכְרַחַת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא גַּם עֲצָמוּת חִיּוּתָהּ מִקִּרְבָּהּ וּבִטְנָהּ, בְּבְחִינַת (איוב כ, טו): "חַיִל בָּלַע וַיְקִאֲנוּ מִבִּטְנוֹ יוֹרִישֶׁנּוּ אֵל" וכו', שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת גְּרִים וכו', ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל הַתּוֹרָה הֵיטֵב כִּי נוֹרָא הוּא:

ב. **וְזֶה** בְּחִינַת מַה שֶּׁהַגַּנָּב צָרִיךְ לְשַׁלֵּם כֶּפֶל. כִּי הַיֵּצֶר־הָרָע וְהַסִּטְרָא־אָחֳרָא נִקְרָא גַּנָּב, כִּי הוּא אוֹרֵב עַל הָאָדָם בְּכָל עֵת כְּמוֹ גַּנָּב מַמָּשׁ, וְהוֹלֵךְ עִם הָאָדָם בְּכַמָּה מִינֵי הַטָּעָיוֹת וְרַמָּאוּת וּנְכָלִים וַעֲרִמִימִיּוּת כְּמוֹ גַּנָּב מַמָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים י, ח): "יֵשֵׁב בְּמַאְרַב חֲצֵרִים בַּמִּסְתָּרִים" וכו'. וּכְתִיב (שם פסוק ט): "יֶאֱרֹב בַּמִּסְתָּר וכו' יֶאֱרֹב לַחֲטוֹף עָנִי" וכו'. וּכְתִיב (שם נו, ז): "הֲמָּה עֲקֵבַי יִשְׁמֹרוּ" וכו'. וְעִקַּר הַגְּנֵבָה שֶׁלּוֹ הוּא בְּעִנְיַן הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁבָּאָדָם, שֶׁשָּׁם עִקַּר הַתְחָלַת שְׁלִיטַת הַיֵּצֶר־הָרָע, חַס וְשָׁלוֹם, אִם אֵין נִזְהָרִין וְנִשְׁמָרִין מִמֶּנּוּ הֵיטֵב, כִּי עִקַּר הַיְצָרִין הֵם הַמַּחֲשָׁבוֹת שֶׁבָּאָדָם, כִּי מַחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת הֵם יֵצֶר טוֹב וּמַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת הֵם יֵצֶר הָרָע, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה 'לַשֵּׁמֶשׁ' וכו' (בְּסִימָן מט), עַיֵּן שָׁם. וְהַיֵּצֶר־הָרָע, שֶׁהֵם הַמַּחֲשָׁבוֹת רָעוֹת, הֵם אוֹרְבִים עַל הָאָדָם בְּכָל עֵת וְרָגַע, כְּמוֹ גַּנָּב מַמָּשׁ, כְּדֵי שֶׁיִּתְאַחֲזוּ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל אָדָם, כְּדֵי לַהֲבִיאוֹ לִידֵי הִרְהוּרִים וְתַאֲוֹת, כַּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ.

כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר הַיֵּצֶר־הָרָע הוּא עַל תַּאֲוַת נְאוּף, כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר וּמוּבָא בִּדְבָרָיו זַ"ל: 'עִקָּרָא דְּיִצְרָא בִּישָׁא' וכו' (עִקַּר הַיֵּצֶר הָרַע). וְזֹאת הַתַּאֲוָה עִקָּרָהּ תְּלוּיָה בְּמַחֲשָׁבָה, וּמִי שֶׁשּׁוֹמֵר אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ הֵיטֵב שֶׁלֹּא יַתְחִיל לַחֲשֹׁב בְּעִנְיָן זֶה כְּלָל, וְלֹא יָבֹא לִידֵי הִרְהוּר, בְּוַדַּאי הוּא נִצּוֹל מִתַּאֲוָה זֹאת. אַף עִקַּר כָּל הַהִרְהוּרִים וְהִתְגַּבְּרוּת זֹאת הַתַּאֲוָה, נִמְשָׁךְ מֵחֶמֶת שֶׁאֵין שׁוֹמְרִים מַחֲשַׁבְתָּם כָּרָאוּי, וְזֶה מֵחֶמֶת שֶׁהַיֵּצֶר־הָרָע אוֹרֵב בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ תָּמִיד כְּמוֹ גַּנָּב מַמָּשׁ, וְחוֹתֵר אֶת עַצְמוֹ תַּחַת מְחִצּוֹת הַמֹּחִין שֶׁהֵם מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה, וְהוּא בְּנָכְלָיו אוֹרֵב וְחוֹתֵר אֶת עַצְמוֹ תַּחְתָּם, וּמַטָּה מַחֲשֶׁבֶת הָאָדָם מְעַט מְעַט בְּגִנְבָה וְעָרְמָה גְּדוֹלָה, עַד שֶׁפִּתְאֹם בָּא לִידֵי הִרְהוּרִים וְתַאֲוֹת. כִּי בְּוַדַּאי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא חָפֵץ מְאֹד לְהִנָּצֵל מֵהִרְהוּרִים אֵלּוּ, אֲבָל הַיֵּצֶר־הָרָע חוֹתֵר עָלָיו בִּגְנֵבָה גְּדוֹלָה, וְגוֹנֵב אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁתֵּצֵא לַחוּץ וְלַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, וְעִקַּר הִתְגַּבְּרוּתוֹ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ הוּא בְּדֶרֶךְ גְּנֵבָה מַמָּשׁ, כַּיָּדוּעַ לְכָל מִי שֶׁמְּשִׂים לֵב עַל עִנְיָנָיו, עַל־כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד בִּשְׁמִירָה יְתֵרָה בְּכָל עֵת, בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יַתְחִיל לְהוֹצִיא מַחֲשַׁבְתּוֹ אֶל הַחוּץ חַס וְשָׁלוֹם, כִּי בֶּאֱמֶת הַמַּחֲשָׁבָה בְּיַד הָאָדָם, כַּמְּבֹאָר בִּדְבָרֵינוּ כַּמָּה פְּעָמִים.

ג. **נִמְצָא**, שֶׁעִקַּר פְּגַם הַבְּרִית, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁהוּא פְּגַם הַתְּפִלָּה, נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּחִינַת גְּנֵבָה שֶׁל הַבַּעַל־דָּבָר. וְהַתִּקּוּן לָזֶה הוּא עַל־יְדֵי כֹּחַ הַצַּדִּיק שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הַסִּטְרָא־אָחֳרָא מְכֻרַחַת לְתֵת הֶקָּאוֹת וּלְהַחֲזִיר כָּל הַקְּדֻשׁוֹת אַף גַּם לְהוֹצִיא עַצְמוּת חִיּוּתָהּ מַמָּשׁ וכו' שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת גֵּרִים וכו', כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁהַגַּנָּב צָרִיךְ לְשַׁלֵּם כֶּפֶל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות כב, ג): "חַיִּים שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם", הַיְנוּ כְּשֶׁמִּתְגַּבְּרִין עָלָיו וּמוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ הַגְּנֵבָה שֶׁגָּנַב מֵהַקְּדֻשָּׁה, דְּהַיְנוּ כָּל הַדַּעַת וְכָל הַתְּפִלּוֹת וכו' שֶׁבָּלַע, אֲזַי לֹא דַּי שֶׁמַּכְרַח לְהַחֲזִיר כָּל מַה שֶּׁבָּלַע מֵהַקְּדֻשָּׁה עַל־יְדֵי גְּנֵבָתוֹ, אַף גַּם הוּא מֻכְרָח לְהַחֲזִיר פִּי שְׁנַיִם, דְּהַיְנוּ כֶּפֶל, כִּי מֻכְרָח לְהוֹצִיא וּלְהָקִיא גַּם עַצְמוּת חִיּוּתוֹ מַמָּשׁ, בִּבְחִינַת (איוב כ, טו) "מִבִּטְנוֹ יֹרִשֶׁנּוּ" וכו', כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כֶּפֶל, כִּי מֻכְרָח לְהוֹסִיף וּלְשַׁלֵּם גַּם מְשֻׁלּוֹ כְּפִי סִכּוּם הַגְּנֵבָה, כִּי צָרִיךְ לְהוֹצִיא וּלְהָקִיא גַּם עַצְמוּת חִיּוּתוֹ מַמָּשׁ, כַּנַּ"ל:

וְזֶהוּ (שמות כב, ג): אִם הִמָּצֵא תִּמָּצֵא בְיָדוֹ הַגְּנֵבָה" וכו', 'בְּיָדוֹ' דַּיְקָא. כִּי עִקַּר מַה שֶּׁמּוֹצִאִין הַגְּנֵבָה אֲצָלוֹ הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת יָדוֹ, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה, כו): "וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו" הַנֶּאֱמָר בְּיַעֲקֹב, שֶׁזָּכָה לְ"הֵקֵל קוֹל יַעֲקֹב" (שם כז, כב) - שֶׁהוּא הֵקֵל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן וכו', שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְגַּבְּרִין עַל הַסִּטְרָא־אָחֳרָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת גַּנָּב,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת גְּנֵבָה הֲלָכָה ד

חֹשֶׁן מִשְׁפָּט

רד

וּמוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ הַגְּנֵבָה שֶׁהִיא הַקְּדֵשָׁה שֶׁבָּלַע, וְגַם עַצְמוּת חִיּוּתוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת כֶּפֶל בְּחִינַת (שְׁמוֹת כב, ג): "שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם" וְכוּ':

ד. **וְזֶה** בְּחִינַת מְכִירַת יוֹסֵף לַמִּצְרִים עַל־יְדֵי גְּנֵבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית מ, טו): כִּי גֹנֹב גֻּנַּבְתִּי וְכוּ'. וְעַל־יְדֵי־זֶה פָּגְמוּ בַּבְּרִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף, כַּמּוּבָא בַּסְּפָרִים (סֵפֶר הַלִּקּוּטִים וַיֵּשֶׁב), וְעַל־כֵּן הָיָה עֵקֶר הַפְּגָם עַל־יְדֵי גְּנֵבָה, וְעִקַּר הַתִּקּוּן הָיָה בְּעֵת יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁזָּכוּ לְקְרִיעַת־יַם־סוּף עַל־יְדֵי כֹּחַ יוֹסֵף הַצַּדִּיק דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיד, ג): "הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס" (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה פז, ח), וְעִקַּר קְרִיעַת־יַם־סוּף הָיָה עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בְּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, בְּחִינַת (תְּהִלִּים עד, יג): "אַתָּה פוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם", כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, כִּי יוֹסֵף עַל־יְדֵי שֶׁעָמַד בְּנִסָּיוֹן זָכָה לִהְיוֹת בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל, עַד שֶׁזָּכָה לַבְּחִינָה הַנַּ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְרִיעַת־יַם־סוּף שֶׁהָיָה בִּזְכוּתוֹ.

וְעַל־כֵּן זָכָה יוֹסֵף שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ שְׁנֵי שְׁבָטִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם מח, ה): "אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כִּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן" וְכוּ', כִּי הַיֵּצֶר־הָרָע רָצָה לְהִתְגַּבֵּר עַל יוֹסֵף בְּזֹאת הַתַּאֲוָה, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִמְנֶה בְּמִנְיַן הַשְּׁבָטִים, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סוֹטָה לו:) שֶׁנִּזְדַּמֵּן לוֹ דְּמוּת דְּיוֹקְנוֹ שֶׁל אָבִיו וְאָמַר לוֹ, עֲתִידִין הַשְּׁבָטִים וְכוּ'. וְיוֹסֵף בְּגֹדֶל כֹּחוֹ הִתְגַּבֵּר עַל הַיֵּצֶר־הָרָע, וְאָז לֹא דַּי שֶׁלֹּא נֶחְסַר מִמִּנְיַן הַשְּׁבָטִים, אַף גַּם זָכָה לְהוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא קְדֻשׁוֹת הַרְבֵּה, עַד שֶׁזָּכָה לִקְדֻשָּׁה כְּפוּלָה, שֶׁהִיא הַבְּכוֹרָה, שֶׁהִיא פִּי שְׁנַיִם - שֶׁנִּתְחַלֵּק שִׁבְטוֹ לִשְׁנֵי שְׁבָטִים, שֶׁזֶּה זָכָה עַל־יְדֵי שֶׁהֶכְנִיעַ הַסִּטְרָא־אָחֳרָא עַד שֶׁהוֹצִיא מִמֶּנָּה בְּחִינַת כֶּפֶל, כִּי בִּזְכוּתוֹ יָצְאוּ מִמִּצְרַיִם בִּרְכוּשׁ גָּדוֹל וּבְתוֹסֶפֶת גֵּרִים הַרְבֵּה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת שֶׁהוֹצִיאוּ מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא עַצְמוּת חִיּוּתָהּ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כֶּפֶל, וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה שֶׁגַּם שִׁבְטוֹ נִכְפַּל לִשְׁנַיִם וְכוּ':

ה. **וְזֶה** בְּחִינַת תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה כְּשֶׁטָּבַח אוֹ מָכַר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כא, לז): "חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה". וְאִיתָא בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה ל, ז), שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל מְכִירַת יוֹסֵף, עַיֵּן שָׁם. הֵינוּ כְּשֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא מִתְגַּבֶּרֶת בְּיוֹתֵר עַל הַגְּנֵבָה שֶׁגָּנְבָה מֵהַקְּדֻשָּׁה, וְרוֹצֶה לִבְלֹעַ אוֹתָהּ לְגַמְרֵי עַל־יְדֵי טְבִיחָה וּמְכִירָה, כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתַּקַּע שָׁם לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, אָזַי כְּפִי מַה שֶּׁמִּתְגַּבֶּרֶת בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ כֵן הִיא צְרִיכָה אַחַר־כָּךְ לַחֲזֹר וּלְהוֹסִיף מֵעַצְמוּת חִיּוּתָהּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר כְּשֶׁמּוֹצִיאִין מִמֶּנָּה הַגְּנֵבָה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת תַּשְׁלוּמֵי ד' וְה' כְּשֶׁטָּבַח וּמָכַר, כִּי אָז אֵין דַּי לוֹ בְּתַשְׁלוּמֵי כֶּפֶל, כִּי צָרִיךְ לְהוֹסִיף יוֹתֵר וְיוֹתֵר מֵעַצְמוּת חִיּוּתוֹ עַד ד' וְה', מַחֲמַת שֶׁרָצָה לִבְלֹעַ הַקְּדֻשָּׁה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַל־כֵּן צָרִיךְ לְהוֹסִיף וּלְהוֹצִיא עַצְמוּת חִיּוּתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי זֶהוּ בְּחִינַת (קֹהֶלֶת ח, ט): "עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בָּאָדָם לְרַע לוֹ", כַּמּוּבָן. כִּי כָּל מַה שֶּׁרוֹצֶה הָאָדָם הַבְּלִיַּעַל לִשְׁלֹט בָּאָדָם דְּקֻדֻּשָּׁה יוֹתֵר וְיוֹתֵר - נִתְהַפֵּךְ עָלָיו לְרַע לוֹ, כִּי מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ עַצְמוּת חִיּוּתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כַּנַּ"ל.

וְעֵקֶר תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה אֵינוֹ כִּי אִם בְּשׁוֹר וְשֶׂה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כא, לז): "חֲמִשָּׁה בָקָר וְכוּ' וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה". שׁוֹר וְשֶׂה הֵם בְּחִינַת טַלִּית וּתְפִלִּין, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אַדְמוֹ"ר זַ"ל בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל שׁוֹר וְשֶׂה בְּעִנְיַן הַמֶּלֶךְ שֶׁגָּזַר שֶׁמָּד (סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ז), עַיֵּן שָׁם, מְבֹאָר, שֶׁשּׁוֹר הוּא בְּחִינַת תְּפִלִּין, כִּי עוֹשִׂין מֵעוֹרוֹ תְּפִלִּין. וְשֶׂה הֵם בְּחִינַת צִיצִית שֶׁעוֹשִׂין מִצֶּמֶר, כִּי עֵקֶר שְׁמִירַת הַמִּחִין מִתַּאֲוַת נְאוּף הוּא עַל־יְדֵי מִצְוַת צִיצִית וּתְפִלִּין שֶׁאָנוּ מַנִּיחִין בְּכָל יוֹם, כִּי בְּכָל יוֹם מִתְחַדְּשִׁין הַמֹּחִין, כַּיָּדוּעַ, בִּבְחִינַת (אֵיכָה ג, כג): "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים" וְכוּ', וְעַל־יְדֵי הִתְחַדְּשׁוּת הַמֹּחִין שֶׁבְּכָל יוֹם יוֹצְאִין הָאוֹרוֹת שֶׁל צִיצִית וּתְפִלִּין, כַּמְּבֹאָר בַּפְּנִימִיּוֹת (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, תְּפִלִּין דְּרוֹשׁ ה). וְעַל־יְדֵי שֶׁאָנוּ מִתְעַטְּפִין בְּצִיצִית וּתְפִלִּין בְּכָל יוֹם, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁכִין עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת הַמְּחִצּוֹת פְּרוּסוֹת שֶׁל הַמֹּחִין שֶׁהֵם שׁוֹמְרִין בְּפָנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה. כִּי צִיצִית שְׁמִירָה מִנִּאוּף, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבַּר טו, לט): "וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם". וְכֵן תְּפִלִּין הֵם בְּחִינַת חוֹתָם דְּקֻדֻּשָּׁה, הֵפֶךְ חוֹתָם דְּסִטְרָא־אָחֳרָא שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן ה' תִּנְיָנָא).

אַבָל לִפְעָמִים יֵשׁ שֶׁהַיֵּצֶר־הָרָע וְהַסִּטְרָא־אָחֳרָא מִתְגַּבְּרִים כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁרוֹצִים לִפְגֹּם גַּם בִּבְחִינַת שׁוֹר וְשֶׂה, דְּהֵינוּ בְּצִיצִית וּתְפִלִּין, שֶׁרוֹצִים חַס וְשָׁלוֹם, לַחְתֹּר וְלִסְתֹּר מֹחְצוֹת הַמֹּחִין הַנִּמְשָׁכִין עַל אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי בְּכָל יוֹם עַל־יְדֵי צִיצִית וּתְפִלִּין. וְאָז צָרִיךְ לְשַׁלֵּם ד' וְה', "חֲמִשָּׁה בָקָר תַּחַת הַשּׁוֹר", שֶׁהוּא

בְּחִינַת פְּגַם הַתְּפִלִּין, "וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה", שֶׁהִיא פְּגַם הַצִּיצִית, כִּי צִיצִית הֵם בִּבְחִינַת ד' וּתְפִלִּין הֵם בִּבְחִינַת ה', כִּי כְּלַל הַמּוֹחִין הֵם בִּבְחִינַת ד' ה', בִּבְחִינַת (זֹהַר חֻקַּת קפ:): 'ה' דְּלִ"ת הֲוֹת וְאִתְחַזְרַת וְנַעֲשֵׂית ה", כִּי בְּתְחִלָּה נִמְשָׁכִין הַמּוֹחִין בִּבְחִינַת צִיצִית שֶׁהוּא בְּחִינַת ד' בְּחִינַת אַרְבַּע צִיצִית, כִּי בְּצִיצִית עֲדַיִן אֵין הַמּוֹחִין בְּאִתְגַּלְיָא כָּל־כָּךְ, כִּי הִיא מְצֻוָּה שֶׁאֵין בְּגוּפָהּ קְדֻשָּׁה. אֲבָל אַחַר־כָּךְ מִתְגַּלִּין הַמּוֹחִין יוֹתֵר, וְנִמְשָׁךְ יו"ד לְתוֹךְ הַד', וְנַעֲשֵׂית ה', שֶׁעִקַּר בְּחִינָה זֹאת נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי הַתְּפִלִּין, שֶׁשָּׁם עִקַּר הִתְגַּלּוּת הַמּוֹחִין שֶׁהֵם בְּחִינַת יו"ד, כִּי בַּתְּפִלִּין כְּתוּבִים פָּרָשִׁיּוֹת וְשָׁמוֹת וְעַל־כֵּן הַתְּפִלִּין הֵם בִּבְחִינַת ה' שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאַרְבַּע בָּתִּים שֶׁל רֹאשׁ וּבֵית אֶחָד בְּשֶׁל יָד שֶׁהֵם בְּיַחַד ה' כִּי תְּפִלִּין בְּחִינַת ה'. וְעַל־כֵּן "חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר", שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלִּין, שֶׁהֵם בְּחִינַת ה', "וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה", שֶׁהוּא בְּחִינַת צִיצִית שֶׁהִיא בְּחִינַת ד', כַּנַּ"ל:

ו. **וְכָל** זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מֻכְרַחַת הַסִּטְרָא־אָחֳרָא לְהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשׁוֹת עִם עַצְמוּת חִיּוּתָהּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ'. וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂין כָּל הַבְּחִינוֹת הַמְבֹאָרִין שָׁם בַּתּוֹרָה הַנַּ"ל, עַד שֶׁזּוֹכִין לְהַקּוֹל הַמַּשָּׁקֶה אֶת הַגָּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, שֶׁהֵם עֶשְׂרָה מִינֵי נְגִינָה וְכוּ', שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת ד' וְהֵ', בְּחִינַת צִיצִית וּתְפִלִּין, בְּחִינַת ה' דְּלִ"ת הֲוֹת וְכוּ' שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, בְּחִינַת עֶשְׂרָה מִינֵי נְגִינָה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה 'לַשָּׁמֶשׁ' וְכוּ' (סימן מט), עַיֵּן שָׁם:

וְאַף־עַל־פִּי שֶׁשָּׁם מְבֹאָר, שֶׁצִּיצִית בְּעַצְמָן הֵם בִּבְחִינַת ד' ה', עַיֵּן שָׁם, אַף כְּבָר כְּתַבְנוּ כַּמָּה פְּעָמִים, שֶׁכָּל בְּחִינָה כְּלוּלָה מִכָּל הַבְּחִינוֹת, כִּי זֶהוּ יְסוֹד וְהַקְדָּמָה כְּלָלִית בְּכָל סִפְרֵי הַקַּבָּלָה, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים שֶׁזֶּה בְּחִינַת חֶסֶד וְזֶה גְּבוּרָה וְכוּ', אֲבָל גַּם חֶסֶד כָּלוּל מִכָּל הַסְּפִירוֹת, וְכֵן גְּבוּרָה, וְכֵן בְּכָל הַבְּחִינוֹת וְהַשֵּׁמוֹת וְהָעִנְיָנִים הַמְּזֻכָּרִים בְּסִפְרֵי קַבָּלָה, כַּיָּדוּעַ. וְעַל־כֵּן אַף־עַל־פִּי שֶׁבְּוַדַּאי צִיצִית הֵם מֹחִין גְּמוּרִים, בִּבְחִינַת ד' שֶׁאִתְחַזְרַת וְנַעֲשֵׂית ה', אַף־עַל־פִּי־כֵן בִּכְלָלִיּוּת הַמֹּחִין נֶחְשָׁבִין בִּבְחִינַת הַצִּיצִית כְּנֶגֶד הַתְּפִלִּין, בִּבְחִינַת ד' לְגַבֵּי ה' וְכוּ', ☜ **וּזְכֹר כְּלָל זֶה כִּי יִצְטָרֵךְ לְךָ מְאֹד בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת]:**

ז. **וְזֶה** בִּבְחִינַת מַה שֶּׁלֹּא רָצָה יוֹסֵף לְגַלּוֹת אֶת עַצְמוֹ לְאֶחָיו, עַד שֶׁבָּאוּ כָּל הָאַחַד־עָשָׂר שְׁבָטִים אֵלָיו, וְנִתְקַיֵּם (בְּרֵאשִׁית לה, ט): "וְאַחַד־עָשָׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי". כִּי מֵחֲמַת שֶׁאָז רָצְתָה הַסִּטְרָא־אָחֳרָא לְהִתְגַּבֵּר עַל בְּחִינַת יוֹסֵף, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרִית לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו מְאֹד, כִּי רָצוּ לִבְלֹעַ אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי בְּחִינַת גְּנֵבָה וּטְבִיחָה וּמְכִירָה, כִּי גָּנְבוּ אוֹתוֹ, וְשָׁחֲטוּ שְׂעִיר עִזִּים - שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת פְּגַם הַטְּבִיחָה, וּמָכְרוּ אוֹתוֹ לְמִצְרַיִם. עַל־כֵּן הֻכְרְחוּ לְהוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא כָּל בְּחִינַת הַתַּשְׁלוּמִין שֶׁל הַגֵּנֶב, שֶׁהֵם כֶּפֶל וְד' וְהֵ', שֶׁסְּכוּם כֻּלָּם עוֹלֶה אַחַד־עָשָׂר, כִּי כֶּפֶל הוּא שְׁנַיִם, וְד' וְהֵ' תִּשְׁעָה, וְכֻלָּם יַחַד עוֹלֶה אַחַד־עָשָׂר, וּכְנֶגֶד זֶה הֻכְרְחוּ כָּל הָאַחַד־עָשָׂר שְׁבָטִים לָבוֹא אֵלָיו, כְּדֵי לְתַקֵּן מַה שֶּׁפָּגְמוּ בּוֹ, כְּדֵי לַחֲזֹר וּלְהוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא־אָחֳרָא כָּל הַקְּדֻשׁוֹת מִקִּרְבָּהּ וּבִטְנָהּ, בִּבְחִינַת תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְד' וְהֵ' שֶׁעוֹלִים כֻּלָּם אַחַד־עָשָׂר, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת אַחַד־עָשָׂר יְרִיעוֹת עִזִּים, בְּחִינַת אַחַד־עָשָׂר סַמְמָנֵי הַקְּטֹרֶת, שֶׁעַל יָדָם עִקַּר הַכְנָעַת הַסִּטְרָא־אָחֳרָא, שְׁמוֹצִיאִין מִמֶּנָּה גַּם עַצְמוּת חִיּוּתָהּ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת חֶלְבְּנָה שֶׁבַּקְּטֹרֶת, שֶׁגַּם הוּא נִתְהַפֵּךְ לְרֵיחַ טוֹב. וְכֵן כָּל בְּחִינַת אַחַד־עָשָׂר הַמּוּבָא בַּסְּפָרִים (עֵץ־חַיִּים, שַׁעַר יא, פֶּרֶק י), שֶׁהֵם בְּחִינַת הַכְנָעַת הַסִּטְרָא־אָחֳרָא וּבֵרוּר הַקְּדֻשָּׁה מֵעִמְקֵי עִמְקֵי הַקְּלִפּוֹת, כִּי כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְד' וְהֵ' שֶׁעוֹלֶה יַחַד אַחַד־עָשָׂר, שֶׁהוּא בְּחִינַת שֶׁהַסִּטְרָא־אָחֳרָא וְהַיֵּצֶר־הָרָע שֶׁהוּא בְּחִינַת גַּנָּב - מֻכְרָח אַחַר־כָּךְ לַחֲזֹר הַכֹּל אֶל הַקְּדֻשָּׁה עִם עַצְמוּת חִיּוּתוֹ, בִּבְחִינַת אַחַד־עָשָׂר סַמְמָנֵי הַקְּטֹרֶת וְכוּ', כַּנַּ"ל:

ח. **וְעַל־כֵּן** הִשְׁתַּדֵּל יַעֲקֹב לְהוֹצִיא הַבְּכוֹרָה מֵעֵשָׂו, שֶׁהוּא הס"מ (הַסָּמֶ"ךְ־מֵ"ם), שֶׁהוּא הַיֵּצֶר־הָרָע, שֶׁהָיָה צַיָּד בְּפִיו, שֶׁהָלַךְ תָּמִיד בְּרַמָּאוּת וּגְנֵבָה,

לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת

הִלְכוֹת גְּנֵבָה הֲלָכָה ד חֹשֶׁן מִשְׁפָּט רה

וְרָצָה לְהִתְגַּבֵּר וְלִינֹק מִיַּעֲקֹב בְּעֵת שֶׁרָאָה שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּינִים, מֵחֲמַת שֶׁכָּל אֲחִיזָתוֹ וִינִיקָתוֹ הוּא מִבְּחִינַת דִּינִים כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה, כט): **וַיָּזֵד** יַעֲקֹב נָזִיד - שֶׁהָיָה בִּימֵי אֲבֶלוֹ שֶׁל אָבִיו, שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּינִים וְאָז אָמַר לוֹ (שָׁם כה, ל): **הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה**, שֶׁהוּא בְּחִינַת תֹּקֶף הַדִּין, שֶׁהוּא חֶשֶׁב שֶׁיִּלְעֹט וְיִבְלַע מִקְּדֻשַּׁת יַעֲקֹב, עַל־יְדֵי שֶׁרָאָה בּוֹ אֲחִיזַת הַדִּין שֶׁהוּא בְּחִינַת אָדֹם. אֲבָל יַעֲקֹב הָיָה בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל אָמַר לוֹ (פְּסוּק לא) **מִכְרָה כַיּוֹם אֶת בְּכֹרָתְךָ לִי**, הֵינוּ שֶׁאֲנִי אֶתֵּן לְךָ וְאַלְעִיט אוֹתְךָ מֵהָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה, הֵינוּ מִתֹּקֶף דִּדְינָא, אֲבָל אַתָּה סְבוּר שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תִּבְלַע וְתִינַק מִן הַקְּדֻשָּׁה, אַדְרַבָּא ! נֶהֱפַךְ הוּא, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא שֶׁאַלְעִיט אוֹתְךָ מֵהָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא תִּמְכֹּר אֶת **בְּכֹרָתְךָ לִי**, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה אוֹצִיא מִמְּךָ הַבְּכוֹרָה, שֶׁהוּא פִּי שְׁנַיִם, כִּי אוֹצִיא מִמְּךָ עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא אֶת כָּל הַקְּדֻשׁוֹת שֶׁבָּלַעְתָּ, אַף גַּם עַצְמוּת חִיּוּתְךָ אוֹצִיא מִמְּךָ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת פִּי שְׁנַיִם, בְּחִינַת כָּפֶל שֶׁמְּשַׁלֵּם הַגַּנָּב, כַּנַּ"ל.

וְעַל־כֵּן לֹא הִסְתַּפֵּק יַעֲקֹב שֶׁעָשָׂו יִמְכֹּר וְיִמְחֹל אֶת חֵלֶק הַבְּכוֹרָה שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם שָׁוִין, רַק שֶׁיִּתְהַפֵּךְ הַדָּבָר שֶׁיִּמְכֹּר הַבְּכוֹרָה אֵלָיו - שֶׁיַּעֲקֹב יִהְיֶה בְּכוֹר וְיִטֹּל פִּי שְׁנַיִם, הֵינוּ כַּנַּ"ל, שֶׁאֵין מַסְפִּיק מַה שֶּׁהִסְטְרָא־אָחֳרָא מַחֲזִיר מַה שֶּׁבָּלַע מִן הַקְּדֻשָּׁה, אַף גַּם הוּא מֻכְרָח לְהַחֲזִיר וּלְהוֹצִיא גַּם עַצְמוּת חִיּוּתוֹ כַּנַּ"ל, שֶׁיַּעֲלֶה חִיּוּת הַסִּטְרָא־אָחֳרָא וְיִתְהַפֵּךְ אֶל הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁעָשָׂו הֻכְרַח לְהוֹצִיא חֵלֶק בְּכוֹרָתוֹ שֶׁרָצָה לִינֹק מֵהַקְּדֻשָּׁה, אַף גַּם לִתֵּן לְיַעֲקֹב הַבְּכוֹרָה שֶׁהוּא יִטֹּל פִּי שְׁנַיִם, עַל־יְדֵי שֶׁמּוֹצִיא מִמֶּנּוּ גַּם עַצְמוּת חִיּוּתוֹ וְכַנַּ"ל, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה זָכָה יַעֲקֹב לַבְּרָכָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית כז, לו): **אֶת בְּכֹרָתִי לָקָח וְהִנֵּה עַתָּה לָקַח בִּרְכָתִי**. כִּי הוֹצִיא מִמֶּנּוּ כָּל הַדַּעַת וְכָל הַקְּדֻשׁוֹת וְכָל הַהַשְׁפָּעוֹת וְהַבְּרָכוֹת וְהִכֹּל עַל־יְדֵי שֶׁהִלְעִיט אוֹתוֹ מֵהָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה, כִּי יַעֲקֹב הָיָה בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, שֶׁהָיָה לוֹ כֹּחַ עַל־יְדֵי שֶׁהִלְעִיט אוֹתוֹ מִבְּחִינַת דִּין שֶׁיַּעֲמֹד בְּצַוָּארוֹ בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלּוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מֻכְרָח לִתֵּן הֶקָאוֹת וּלְהוֹצִיא הַכֹּל גַּם עַצְמוּת חִיּוּתוֹ, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם.

וְזֶהוּ גַּם כֵּן בְּחִינַת מַה שֶּׁהִלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ יַעֲקֹב בִּבְגְדֵי עֵשָׂו בְּעֵת שֶׁהָלַךְ לְקַבֵּל הַבְּרָכוֹת מֵאָבִיו בְּגִנְבָה, כִּי (תְּהִלִּים יח, כז): "עִם עִקֵּשׁ תִּתְפַּתָּל", כִּי עֵשָׂו רָצָה לְרַמּוֹת אֶת אָבִיו יִצְחָק, שֶׁהוּא תֹּקֶף הַדִּין דְּקְדֻשָּׁה - לְרַמּוֹת אוֹתוֹ לְעוֹרֵר דִּין עַל יַעֲקֹב, וּלְהַמְשִׁיךְ לְעַצְמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם הַבְּרָכוֹת, עַל־כֵּן הִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ יַעֲקֹב בִּבְגְדֵי עֵשָׂו, שֶׁהוּא בְּחִינַת תֹּקֶף דִּדְינָא, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה הוֹצִיא וְקִבֵּל הַבְּרָכוֹת מִיִּצְחָק, כִּי הָיָה בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל, שֶׁדַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁהִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בְּדִינִים, עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא הִכְנִיעַ הַסִּטְרָא־אָחֳרָא, עַד שֶׁהוֹצִיא כָּל הַקְּדֻשׁוֹת מִמֶּנָּה עִם עַצְמוּת חִיּוּתָהּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה קִבֵּל כָּל הַבְּרָכוֹת וְכָל הַהַשְׁפָּעוֹת מִיִּצְחָק שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין, כִּי לֹא הָיָה יָכֹל שׁוּם דִּין לְקַטְרֵג עָלָיו מֵחֲמַת שֶׁהָיָה בַּעַל־כֹּחַ גָּדוֹל.

וְעַל־כֵּן נִזְכָּר שָׁם (בְּרֵאשִׁית כז, כב): הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב וְכוּ', רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרִיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ ה', וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹקִים וְכוּ', כִּי כָּל זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִבְחִינַת הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב - שֶׁהוּא "הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגָּן" שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת, בְּחִינַת רְאֵה רֵיחַ בְּנִי וְכוּ', כַּמְבֹאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, שֶׁמְּבִיא שָׁם פְּסוּקִים אֵלּוּ לְעִנְיָן זֶה, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב.

וְזֶה וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ שְׁכֶם אַחַד עַל אַחֶיךָ - הִיא הַבְּכוֹרָה פִּי שְׁנַיִם, אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בְּחַרְבִּי וּבְקַשְׁתִּי - בִּתְפִלָּתִי וְכוּ' שֶׁנִּקְרֵאת חֶרֶב, וְקֶשֶׁת בְּחִינַת תְּפִלָּה־בִּבְחִינַת־דִּין שֶׁל הַבַּעַל־כֹּחַ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה לַבְּכוֹרָה, וַעֲתָה נוֹתֵן זֹאת לְיוֹסֵף, כִּי גַּם הוּא זָכָה לָזֶה, עַל־יְדֵי שֶׁיָּרַד לְמִצְרַיִם וְעָמַד בַּנִּסָּיוֹן וְכַנַּ"ל:

שַׁיָּךְ לְעֵיל

ט. **עִקֵּר** תֵּאוֹת נאוף נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַגְּנֵבָה שֶׁל הַבַּעַל־דָּבָר - שֶׁגּוֹנֵב וְחוֹתֵר בְּמַחְשֵׁבוֹת הָאָדָם בְּכַמָּה תַּחְבּוּלוֹת וְעַרְמוּמִיּוּת וּגְנֵבוֹת עַד שֶׁמְּבִיאוֹ לִידֵי הִרְהוּר, חַס וְשָׁלוֹם, כַּנַּ"ל. וְעַל־כֵּן נִסְמָךְ (שְׁמוֹת כ, יב): "לֹא תִנְאָף", אֵצֶל "לֹא תִגְנֹב", כִּי עִקַּר נאוף בָּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת גְּנֵבָה שֶׁל הַבַּעַל־דָּבָר כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים נ, יח): **אִם רָאִיתָ גַּנָּב וַתְּרֶץ עִמּוֹ וְעִם מְנָאֲפִים חֶלְקֶךָ - הֵינוּ שֶׁהַפָּסוּק מוֹכִיחַ: אִם רָאִיתָ גַּנָּב - שֶׁהוּא הַיֵּצֶר־הָרָע, וַתְּרֶץ עִמּוֹ - וְעַל־יְדֵי־זֶה וְעִם מְנָאֲפִים חֶלְקֶךָ - כִּי בֶּאֱמֶת הָיָה רָאוּי לְךָ לְזַהֵר מְאֹד מֵהַגַּנָּב הַזֶּה, כִּי צְרִיכִין לִשְׁמֹר מַחֲשַׁבְתּוֹ מְאֹד מְאֹד מֵהַגַּנָּב הַזֶּה, וְאַתָּה לֹא דַּי שֶׁלֹּא שָׁמַרְתָּ עַצְמְךָ מִמֶּנּוּ, אַף גַּם אִם רָאִיתָ גַּנָּב וַתְּרֶץ עִמּוֹ - שֶׁנִּתְרַצֵּיתָ אֲחֵרָיו, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־יְדֵי־זֶה וְעִם מְנָאֲפִים חֶלְקֶךָ וְכַנַּ"ל. עַל־כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִזָּהֵר וּלְהִשָּׁמֵר מְאֹד שֶׁלֹּא יִהְיֶה כָּרוּךְ אַחַר הַמַּחֲשָׁבוֹת רָעוֹת שֶׁמַּכְנִיס בְּדַעְתּוֹ עַל־יְדֵי גְּנֵבוֹתָיו, רַק יִשְׁתַּדֵּל בְּכָל כֹּחוֹ לְגָרֵשׁ וּלְבַעֵר הַגַּנָּב מִקִּרְבּוֹ, כִּי בֶּאֱמֶת הַבְּחִירָה בְּיַד הָאָדָם לְגָרְשׁוֹ, כִּי הַמַּחֲשָׁבָה בְּיַד הָאָדָם לְהַטּוֹתָהּ כִּרְצוֹנוֹ, וְשָׁם עִקַּר הַבְּחִירָה, אַשְׁרֵי הַשּׁוֹמֵר מַחֲשַׁבְתּוֹ הֵיטֵב, קָדוֹשׁ יֵאָמֵר לוֹ:**

הֲלָכָה ה

הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם כֶּפֶל

א. עַל־פִּי הַתּוֹרָה 'תְּהֹמת יְכַסְּיֻמוּ' וְכוּ' בְּסִימָן ט, עַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁמְּבֹאָר עַל פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית ו, טז): "צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה" וְכוּ';

וְהַכְּלָל, שֶׁעַל־יְדֵי הַדִּבּוּר הָאֱמֶת יִרְאֶה הַפָּתְחִים לָצֵאת מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ הַגָּדוֹל הַמַּסְבֵּב אוֹתוֹ, כִּי כְּשֶׁאָדָם עוֹמֵד לְהִתְפַּלֵּל, אֲזַי הַחֹשֶׁךְ, שֶׁהֵם הַקְּלִפּוֹת, מַסְבִּבִין אוֹתוֹ בְּמַחֲשָׁבוֹת וְרַעְיוֹנִים חִיצוֹנִים הַרְבֵּה מְאֹד וְכוּ', וְהַתִּקּוּן לָזֶה אֱמֶת וְכוּ'. וַאֲזַי כְּשֶׁיּוֹצֵא מִן הַחֹשֶׁךְ - עַל־יְדֵי הַדִּבּוּר אֱמֶת הוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת פְּתָחִים גַּם לְאַחֵר שֶׁהוּא מִן הַצַּד חוּץ לְקִדְשָׁה, דְּהֵינוּ לְקָרֵב גַּם אוֹתוֹ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ו, טז): "וּפֶתַח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תָּשִׂים" וְכוּ', ☜ עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

ב. **וְזֶה** בְּחִינַת תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל שֶׁהַגַּנָּב מְחַיֵּב לְשַׁלֵּם, כִּי הַגְּנֵבָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַחֹשֶׁךְ הַנַּ"ל, שֶׁהֵם הַקְּלִפּוֹת הָרוֹצִים לְהַחְשִׁיךְ וּמְסַבְּבִים אֶת הַקְּדֻשָּׁה, כִּי עִקַּר הַגְּנֵבָה הוּא בַּחֹשֶׁךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אִיּוֹב כד, טז־יז): חָתַר בַּחֹשֶׁךְ בָּתִּים וְכוּ' וּבַלַּיְלָה יְהִי כַּגַּנָּב". וְעַל־כֵּן תִּקּוּן הַגְּנֵבָה הוּא עַל־יְדֵי אוֹר, דְּהֵינוּ אוֹר הָאֱמֶת שֶׁהוּא עִקַּר הָאוֹר שֶׁל כָּל הָאוֹרוֹת, כִּי עַל־יְדֵי אוֹר הָאֱמֶת נִתְבַּטֵּל תֹּקֶף הַחֹשֶׁךְ, וְאָז בְּוַדַּאי מִתְבַּטֵּל כָּל מִינֵי גְּנֵבוֹת, וְעַל־כֵּן צִוָּתָה הַתּוֹרָה שֶׁהַגַּנָּב יְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל כְּדֵי שֶׁיִּתְתַּקֵּן מַה שֶּׁקִּלְקֵל, כִּי קִלְקוּלוֹ הוּא שֶׁהִגְבִּיר הַחֹשֶׁךְ מְאֹד עַל־יְדֵי הַגְּנֵבָה שֶׁהוּא בַּחֹשֶׁךְ, עַל־כֵּן אַחַר־כָּךְ כְּשֶׁנִּמְצָא הַגַּנָּב, שֶׁזֶּה בְּחִינַת שֶׁהֵאִיר אוֹר הָאֱמֶת וּבָטֵל הַחֹשֶׁךְ וְנִתְגַּלָּה הַגְּנֵבָה, עַל־כֵּן מֻכְרָח לְשַׁלֵּם כֶּפֶל. כִּי כְּשֶׁהָאֱמֶת מֵאִיר וּמְבַטֵּל הַחֹשֶׁךְ - אֲזַי נִמְשָׁךְ אֶל הַקְּדֻשָּׁה בְּחִינַת כֶּפֶל, כִּי לֹא דַּי שֶׁהָאָדָם בְּעַצְמוֹ יוֹצֵא מִתּוֹךְ חֶשְׁכַת אֲפֵלָתוֹ עַל־יְדֵי אוֹר הָאֱמֶת, אַף גַּם הוּא עוֹשֶׂה פֶּתַח גַּם לְאַחֵר לְהוֹצִיאוֹ מֵהַחֹשֶׁךְ לְאוֹר הָאֱמֶת לְהַחְזִירוֹ בִּתְשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר עַל פָּסוּק "וּפֶתַח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תָּשִׂים"; נִמְצָא, שֶׁאוֹר הָאֱמֶת מוֹצִיא מִתּוֹךְ הַסִּטְרָא־אָחֳרָא שֶׁהוּא הַחֹשֶׁךְ בְּחִינַת כֶּפֶל, כַּנַּ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה סא, ז): "לָכֵן בְּאַרְצָם מִשְׁנֶה יִירָשׁוּ", כִּי אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּה וֶאֱמוּנָה וְנְסִים הֵם בְּחִינָה אַחַת וּתְלוּיִים זֶה בָּזֶה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בַּתּוֹרָה הַנַּ"ל. וְאִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לַכֻּלָּם כִּי אִם עַל־יְדֵי אוֹר הָאֱמֶת שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יוֹצְאִין מֵהַחֹשֶׁךְ לְאוֹר וְכַנַּ"ל, עַל־כֵּן כְּשֶׁזּוֹכִין לָבֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה וְכוּ' הוּא בְּחִינַת מִשְׁנֶה יִירָשׁוּ בְּחִינַת כֶּפֶל כַּנַּ"ל, כִּי זוֹכֶה לְהָאִיר לְעַצְמוֹ וְגַם לְאֲחֵרִים לְהָאִיר לָהֶם דֶּרֶךְ הָאֱמֶת לִתְשׁוּבָה כַּנַּ"ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת 'לֶחֶם מִשְׁנֶה' בְּשַׁבָּת, כִּי עִקַּר אוֹר הָאֱמֶת מֵאִיר בְּשַׁבָּת, כִּי שַׁבָּת בְּחִינַת אֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (דְּמַאי ד, א): 'אֲפִלּוּ עַם הָאָרֶץ יָרֵא לְשַׁקֵּר בְּשַׁבָּת', וְכַמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ"ל (סִימָן פח). וְעַל־כֵּן אָז בְּשַׁבָּת עִקַּר בְּטוּל הַקְּלִפּוֹת וְהַחֹשֶׁךְ, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים צב, י): "וַיִּתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן", כַּיָּדוּעַ. וְעַל־כֵּן אָז בְּעִיּוּלֵי שַׁבָּתָא (בְּכְנִיסַת הַשַּׁבָּת) עוֹלִין כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וְהַנִּיצוֹצוֹת שֶׁבֵּרְרוּ כָּל יְמֵי הַחֹל, כִּי בְּכָל יְמֵי הַחֹל עִקַּר הַבֵּרוּר עַל־יְדֵי אוֹר הָאֱמֶת שֶׁמַּמְשִׁיכִין מִקְּדֻשַּׁת שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל.

תורה ח'

תקעו תוכחה

ליקוטי מפרשים
על התורה

תורה ח תִּקְעוּ תוֹכָחָה

תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּנוּ, כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹקֵי יַעֲקֹב (תְּהִלִּים פא)

עַל יְדֵי תּוֹכָחָה שֶׁל מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ:
א. מַבְאִישׁ רֵיחַ שֶׁל אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת הַשּׁוֹמְעִים תּוֹכַחְתּוֹ, וּמַחֲלִישׁ אֶת נִשְׁמָתָם **ב.** מַפְסִיק הַשֶּׁפַע מִכָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בָּהֶם:

א. אַף עַל פִּי שֶׁתּוֹכָחָה הוּא דָּבָר גָּדוֹל, וּמֻטָּל עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ כְּשֶׁרוֹאֶה בּוֹ שֶׁאֵינוֹ מִתְנַהֵג כַּשּׁוּרָה, אַף עַל פִּי כֵן לָאו כָּל אָדָם רָאוּי לְהוֹכִיחַ, כִּי עַל יְדֵי תּוֹכָחָה שֶׁל מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ, לֹא דַּי שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל בְּתוֹכַחְתּוֹ, אַף גַּם הוּא מַבְאִישׁ רֵיחַ שֶׁל אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת הַשּׁוֹמְעִים תּוֹכַחְתּוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מַחֲלִישׁ אֶת נִשְׁמָתָם, וּמַפְסִיק הַשֶּׁפַע מִכָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בָּהֶם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, כִּי אִם מִי שֶׁיָּכוֹל לְהוֹסִיף וְלִתֵּן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת עַל יְדֵי שֶׁהוּא מוֹכִיחָם, שֶׁזֶּה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם כְּשֶׁזּוֹכֶה לִבְחִינַת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגַּן עֵדֶן, שֶׁמִּשָּׁם גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְכָל הַיְרָאוֹת, שֶׁהוּא קוֹל הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעָר לָעָתִיד וְכוּ' (עֵין פְּנִים):

תּוֹכָחָה שֶׁהִזְהִיר כָּאן הוּא עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי כְּשֶׁמּוֹכִיחַ אֶת הָאָדָם וּמַזְכִּיר לוֹ עֲוֹנוֹתָיו:

[אַתָּה הַמְעַיֵּן, אַל יְבַהֲלוּךָ רַעְיוֹנֶיךָ, כִּי לְמַעְלָה הִזְהִיר הַרְבֵּה, שֶׁיְּדַבֵּר כָּל אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאַת שָׁמַיִם, וּבֵאֵר בְּפֵרוּשׁ שֶׁכָּל אָדָם צָרִיךְ לַעֲסֹק בָּזֶה, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן ז, וְכָאן אָמַר שֶׁאֵין כָּל אָדָם רָאוּי לְהוֹכִיחַ. אַךְ הָעִנְיָן מְבֹאָר הֵיטֵב לְמִי שֶׁמֵּבִין הֵיטֵב פֵּרוּשׁ הַדְּבָרִים בְּפְּשִׁיטוּת, כִּי לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאַת שָׁמַיִם, לְדַבֵּר אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ בְּכָל יוֹם מֵהַתַּכְלִית, וּמַה יִּהְיֶה הַסּוֹף מֵאִתָּנוּ וְכוּ' זֶה צָרִיךְ בְּוַדַּאי כָּל אָדָם לְקַיֵּם, אֲפִלּוּ אָדָם פָּשׁוּט לְגַמְרֵי כַּנַּ"ל.

אֲבָל תּוֹכָחָה שֶׁהִזְהִיר כָּאן הוּא עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי, כִּי הוּא כְּשֶׁמּוֹכִיחַ אֶת הָאָדָם וּמַזְכִּיר לוֹ עֲוֹנוֹתָיו, שֶׁאוֹמֵר לוֹ: "לָמָּה עָשִׂיתָ עֲבֵרָה פְּלוֹנִית אוֹ מַעֲשֶׂה הָרָעָה הַזֹּאת חַס וְשָׁלוֹם", וְזֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְזָהֵר שֶׁלֹּא לְהַזְכִּיר מַעֲשִׂים רָעִים שֶׁלָּהֶם, כִּי יָכוֹל לְהַחֲלִישׁ נִשְׁמָתָם עַל יְדֵי זֶה, עַל יְדֵי שֶׁמְּעוֹרֵר הָרֵיחַ רַע עַל יְדֵי שֶׁמַּזְכִּיר עֲוֹנוֹתֵיהֶם.

וְזֶה עִקַּר הַפֵּרוּשׁ שֶׁל תּוֹכָחָה, כְּמוֹ שֶׁמָּצִינוּ בְּרַשִׁ"י עַל פָּסוּק "דִּבְרֵי קֹהֶלֶת" שֶׁכָּתַב: "כָּל מָקוֹם שֶׁמָּצִינוּ דְּבָרִים אֵינוֹ אֶלָּא דִּבְרֵי תּוֹכָחָה" וְכוּ', גַּם כָּתַב בְּפָרָשַׁת דְּבָרִים שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּכַמָּה צַדִּיקִים שֶׁלֹּא הוֹכִיחוּ אֶלָּא סָמוּךְ לַמִּיתָה וְכוּ', וְכֵן מֹשֶׁה וְכוּ', וְהִנֵּה

לְכְאוֹרָה הַדָּבָר תָּמוּהַּ, כִּי הֲלֹא מֹשֶׁה בְּוַדַּאי הוֹכִיחַ וְאָמַר מוּסָר לְיִשְׂרָאֵל הַרְבֵּה מִקֹּדֶם, שֶׁהַזְהִיר אוֹתָם מְאֹד לִשְׁמֹר אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה, אַךְ עִקַּר פֵּרוּשׁ תּוֹכָחָה הִיא, מַה שֶּׁהַכְּיר עֲוֹנוֹתֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם "בַּמִּדְבָּר בָּעֲרָבָה" וְכוּ', וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י שֶׁהֵם הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהִכְעִיסוּ וְכוּ'. וְזֶהוּ עִקַּר שֵׁם תּוֹכָחָה, וְתוֹכָחָה כָּזֹאת לֹא הוֹכִיחָם כִּי אִם סָמוּךְ לַמִּיתָה, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא הָיָה מוֹכִיחָם בִּבְחִינַת הַקּוֹל הַנַּ"ל, שֶׁעַל יְדֵי זֶה הָיָה מְעוֹרֵר רֵיחַ טוֹב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּפְנִים, אַף עַל פִּי כֵן לֹא הוֹכִיחָם לְהָסִיר עֲוֹנוֹתֵיהֶם כִּי אִם אָז:

(ליקוטי עצות, תוכחה אות כ')]

עַל יְדֵי תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה: **א.** נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא **ב.** נִפְגָּם הַיִּרְאָה:

ב. עַל יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא דְּהַיְנוּ תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, נֶחֱלָשׁ מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, וְנִפְגָּם הַיִּרְאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵיחַ טוֹב, שֶׁהִיא עִקַּר מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא. [עַל יְדֵי שֶׁמְּקַבְּלִין תּוֹכָחָה מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁיָּכוֹל לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל כָּרָאוּי (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּפְנִים), עַל יְדֵי זֶה מַגְבִּירִין מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא עַל מְזוֹנָא דְּגוּפָא (ליקוטי עצות, אכילה אות י"ח)]:

הַמֹּחַ וְדַעַת שֶׁל הָאָדָם הוּא מֵגֵן בִּפְנֵי תַּאֲוַת נאוּף:

ג. הַמֹּחַ וְדַעַת שֶׁל הָאָדָם הוּא מֵגֵן בִּפְנֵי תַּאֲוַת נאוּף, כִּי יֵשׁ שְׁלֹשָׁה מֹחִין בָּאָדָם, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד הוּא מְחֻצָּה פְּרוּסָה בִּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה, כִּי עִקַּר הִתְגַּבְּרוּת הַתַּאֲוָה הַזֹּאת הוּא עַל יְדֵי רוּחַ שְׁטוּת, עַל כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם לֵידַע וְלִזְכֹּר זֹאת, שֶׁבְּכָל פַּעַם שֶׁרוֹצִים לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו הַהַרְהוּרִים אֵלּוּ חַס וְשָׁלוֹם, יִבְרַח מִיָּד מֵהָרוּחַ שְׁטוּת אֶל הַדַּעַת, וְיִפְרֹשׁ מְחִצּוֹת הַמֹּחִין בִּפְנֵי הַתַּאֲוָה הַזֹּאת, כִּי הַדַּעַת הָאֲמִתִּי מֵגֵן בִּפְנֵי זֹאת הַתַּאֲוָה כְּמוֹ מְחִצָּה מַמָּשׁ. וְהָבֵן זֹאת כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר זֹאת, רַק כָּל אֶחָד יָבִין מֵעַצְמוֹ אֵיךְ לִבְרֹחַ וּלְהַפִּיחַ דַּעְתּוֹ מֵהָרוּחַ שְׁטוּת הַנַּ"ל, וּלְהַמְשִׁיךְ עַצְמוֹ אֶל הַדַּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת מְחִצָּה פְּרוּסָה בִּפְנֵיהֶם כַּנַּ"ל:

עִקַּר הַתְּפִלָּה הוּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְעִקַּר הָרַחֲמִים תָּלוּי בַּדַּעַת, וּכְשֶׁהַסְּטָרָא אַחֲרָא יוֹנֶקֶת מֵהָרַחֲמָנוּת חַס וְשָׁלוֹם, אָז: **א.** נִפְגָּם הָרַחֲמָנוּת **ב.** נַעֲשֶׂה כַּעַס וְאַכְזָרִיּוּת **ג.** נִקְטָן הַדַּעַת **ד.** מִתְגַּבֵּר תַּאֲוַת נאוּף חַס וְשָׁלוֹם **ה.** הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין **ו.** הַסְּטָרָא אַחֲרָא יוֹנֶקֶת מֵהַתְּפִלָּה **ז.** צְרִיכִים בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין:

ד. עִקַּר הַתְּפִלָּה הוּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְעִקַּר הָרַחֲמִים תָּלוּי בַּדַּעַת, וּכְשֶׁהַסְּטָרָא אַחֲרָא יוֹנֶקֶת מֵהָרַחֲמָנוּת חַס וְשָׁלוֹם (שֶׁהִיא מְרַחֶמֶת עַל הָאָדָם בָּרַחֲמָנוּת שֶׁלֹּא לִפְרֹק עַל הַתּוֹרָה וְלַעֲסֹק רַק בְּלִמּוּדֵי לְשׁוֹנוֹת הָעַמִּים, כִּי עַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה בְּרֶוַח, אוֹ שֶׁעַל יְדֵי רַחֲמָנוּת שֶׁלֹּא מְסִיתָה אֶת הָאָדָם לַעֲשׂוֹת תּוֹרָתוֹ אַרְעַי וּמְלַאכְתּוֹ קֶבַע) אָז נִפְגָּם הָרַחֲמָנוּת וְנַעֲשֶׂה כַּעַס וְאַכְזָרִיּוּת, וְעַל יְדֵי זֶה נִקְטָן הַדַּעַת, וְאָז מִתְגַּבֵּר תַּאֲוַת נאוּף חַס וְשָׁלוֹם, וְאָז הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין (הַיְנוּ שֶׁהוּא מְכֻרָּח לְהִתְפַּלֵּל מִצַּד הַדִּין וְאֵינָהּ

קיצור ליקוטי מוהר"ן תנינא - ח תמה

רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וּכְשֶׁעוֹמֵד לְהִתְפַּלֵּל חָפֵץ לִפְטֹר הַתְּפִלָּה מֵעָלָיו.) וְאָז **הַמְּטָרָא אַחֲרָא** יוֹנֶקֶת מֵהַתְּפִלָּה וּבוֹלַעַת אוֹתָהּ, וְאָז **צְרִיכִים בַּעַל כֹּחַ** גָּדוֹל שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל **תְּפִלָּה בִּבְחִינַת** דִּין, לַעֲשׂוֹת פְּלִילוּת עִם קוֹנוֹ, וְהַמְּטָרָא אָחֲרָא רוֹצָה לִבְלֹעַ גַּם **הַתְּפִלָּה הַזֹּאת.**

הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ, וּמֻכְרַחַת: **א.** לְהָקִיא כָּל מַה שֶּׁבָּלְעָה **ב.** מוֹצִיא עַצְמוּת חִיּוּתָהּ **ג.** נַעֲשִׂין גְּרִים **ד.** זוֹכִין לְהִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה **ה.** נִתְבָּרֵר הַמְּדַמֶּה **ו.** זוֹכִין לֶאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת **ז.** זוֹכִין לְהַשִּׁיר שֶׁיִּתְעָר לָעָתִיד **ח.** נוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת:

אַךְ הַתְּפִלָּה הַזֹּאת שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ, וּמֻכְרַחַת **עַל יְדֵי זֶה לְהָקִיא כָּל מַה שֶּׁבָּלְעָה**, וְגַם **מוֹצִיא עַל יְדֵי זֶה גַּם עַצְמוּת חִיּוּתָהּ** מַמָּשׁ, וּמְתַקֵּן הַכֹּל. וְעַל יְדֵי זֶה **נַעֲשִׂין גֵּרִים** וְנִתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל יְדֵי זֶה **זוֹכִין לְהִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה**, וְעַל יְדֵי זֶה **נִתְבָּרֵר הַמְּדַמֶּה**, **וְזוֹכִין לֶאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת**, וְעַל יְדֵי זֶה **זוֹכִין לְהַשִּׁיר שֶׁיִּתְעָר לָעָתִיד**. שֶׁזֶּה הוּא בְּחִינַת קוֹלוֹ שֶׁל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי, וְאָז הוּא **מוֹסִיף וְנוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת עַל יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ:**

עַל יְדֵי הַשָּׂכֵן שֶׁנִּתּוֹסֵף לְהַקְּבוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל: **א.** נִתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל מְאֹד בָּתֵּי הַתְּפִלָּה **ב.** נִבְנִים בָּתִּים הַרְבֵּה מְאֹד בַּקְּדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה **ג.** נַעֲשֶׂה מִזֶּה שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים **ד.** נִמְחָלִין הֶעָוֹונוֹת **ה.** נִמְשָׁךְ רְפוּאָה:

ה. עַל יְדֵי הַשָּׂכֵן שֶׁנִּתּוֹסֵף לְהַקְּבוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּגוֹן כְּשֶׁיֵּשׁ קִבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁעוֹסְקִין בִּתְפִלָּה, כְּשֶׁנִּתּוֹסֵף עֲלֵיהֶם עוֹד נֶפֶשׁ אַחַת, אָז נִתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל מְאֹד בָּתֵּי הַתְּפִלָּה, כִּי נִתְרַבִּין הַצַּדִּיקִים קְדוֹשִׁים מְאֹד מְאֹד וְנִבְנִים בָּתִּים הַרְבֵּה מְאֹד בַּקְּדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה, מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחֲשֹׁב, וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים וְנִפְלָאִים לְמַעְלָה, וְעַל יְדֵי זֶה נִמְחָלִין וְנִסְלָחִין הֶעָוֹונוֹת, וְנִמְשָׁךְ רְפוּאָה וְנִתְבַּטֵּל כָּל מִינֵי חוֹלַאַת:

כָּל מַנְהִיג אֱמִתִּי שֶׁבְּכָל דּוֹר יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, וְעַל יְדֵי זֶה: **א.** עִקַּר בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה **ב.** עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה:

ו. כָּל מַנְהִיג אֱמִתִּי שֶׁבְּכָל דּוֹר יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, וְגַם עַכְשָׁו שֶׁבְּטֵל הַנְּבוּאָה וְאֵין לוֹ נְבוּאָה מַמָּשׁ, אַף עַל פִּי כֵן בְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ רוּחַ אַחֶרֶת דִּקְדֻשָּׁה מַה שֶּׁאֵין לְשִׁאָר אֲנָשִׁים, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ רוּחַ נְבוּאָה. וְעַל יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה שֶׁל הַצַּדִּיק הַמַּנְהִיג הָאֱמֶת, עַל יְדֵי זֶה עִקַּר בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה, שֶׁעַל יְדֵי זֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הוּא כְּפִי בֵּרוּר הַמְּדַמֶּה.

עַל כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְחַפֵּשׂ מְאֹד אַחֲרֵי מַנְהִיג אֱמִתִּי לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, כְּדֵי לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, דְּהַיְנוּ לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת עוֹלָמוֹ יֵשׁ מֵאַיִן הַמֻּחְלָט, כִּי חִדּוּשׁ הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בְּשׁוּם שֵׂכֶל, רַק בֶּאֱמוּנָה, שֶׁזּוֹכִין עַל יְדֵי צַדִּיק הָאֱמֶת בַּנַּ"ל.

צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מְאֹד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא מַנְהִיג אֱמִתִּי, שֶׁיִּזְכֶּה: **א.** לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה **ב.** לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד **ג.** לְהַנְּגוּן וְהַשִּׁיר שֶׁיִּתְעָר לֶעָתִיד:

וְאַל תִּדַּמֶּה בְּנַפְשְׁךָ שֶׁבְּנָקֵל יָכוֹל אַתָּה לִזְכּוֹת לָזֶה לְהִתְקָרֵב לְמַנְהִיג אֱמִתִּי, כִּי בֶּאֱמֶת צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אַחֲרָיו, וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא מַנְהִיג אֱמִתִּי שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה עַל יָדוֹ, כִּי יֵשׁ מַנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר, וּכְשֶׁמִּתְקָרְבִים אֲלֵיהֶם אֲזַי אַדְרַבָּא בָּאִים לֶאֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת.

עַל כֵּן צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ מְאֹד אַחַר מַנְהִיג אֱמִתִּי כַּנַּ"ל, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה עַל יָדוֹ, שֶׁהוּא עִקַּר הַכֹּל וְכָל הָעוֹלָם תָּלוּי בָּזֶה. וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהַנְּגוּן וְהַשִּׁיר שֶׁיִּתְעָר לֶעָתִיד כְּשֶׁיִּתְחַדֵּשׁ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת עוֹלָמוֹ, שֶׁהוּא הַנְּגוּן שֶׁיִּתְנַגֵּן עַל ע"ב (שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם) נִימִין, שֶׁמִּשָּׁם גָּדְלִים כָּל הָרֵיחוֹת טוֹבוֹת וְכָל הַיְרָאוֹת, שֶׁזֶּה הַנְּגוּן הוּא עִקַּר קִבּוּל שָׂכָר שֶׁל הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבוֹא, אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לָזֶה:

עַל יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיק הָאֱמֶת נִפְסָק זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ:

ז. עַל יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיק הָאֱמֶת נִפְסָק זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, וּלְהִפּוּךְ, עַל יְדֵי מַנְהִיג שֶׁל שֶׁקֶר מִתְגַּבֵּר הַזֶּהֱמָא חַס וְשָׁלוֹם:

עַל יְדֵי אֱמוּנָה: **א.** זוֹכִין לַחֲסָדִים **ב.** עַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד **ג.** יִתְבַּטֵּל הַטֶּבַע **ד.** יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה **ה.** יִתְעָר שִׁיר חָדָשׁ:

ח. עַל יְדֵי אֱמוּנָה זוֹכִין לַחֲסָדִים, וְעַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד, וְיִתְבַּטֵּל הַטֶּבַע, וְיִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּךְ הַטֶּבַע, וְאָז יִתְעָר שִׁיר חָדָשׁ הַנַּ"ל:

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִין לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּכֹחַ גָּדוֹל בְּיוֹתֵר, וּלְקַשֵּׁר תְּפִלָּתוֹ לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְהוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא כָּל הַחִיּוֹת שֶׁבָּלְעָה מִקְּדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל. כִּי עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, מֻכְרַחַת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא מִקִּרְבָּהּ כָּל הַתְּפִלּוֹת וְהָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁבָּלְעָה. וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין שֶׁיִּתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי גְּרִים שֶׁמִּתְגַּיְּרִין. וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְהִתְפַּשְׁטוּת הַנִּבְואָה, וּלְהֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְשֶׁיִּתְבַּטְּלוּ אֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת. וְזוֹכִין עַל יְדֵי זֶה לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּטוּל הַטֶּבַע, שֶׁיִּתְנַהֵג הָעוֹלָם בִּבְחִינַת קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת לְבַד, וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְקוֹל הַשִּׁיר וְהַנְּגוּן שֶׁיִּתְעָר לֶעָתִיד, שֶׁהוּא עִקַּר תַּעֲנוּג עוֹלָם הַבָּא:

ט. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִין לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּכֹחַ גָּדוֹל בְּיוֹתֵר, וּלְקַשֵּׁר תְּפִלָּתוֹ לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְהוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא כָּל הַחִיּוֹת שֶׁבָּלְעָה מִקְּדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל. כִּי עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנַּ"ל, מֻכְרַחַת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא מִקִּרְבָּהּ כָּל הַתְּפִלּוֹת וְהָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁבָּלְעָה. וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין שֶׁיִּתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי גְּרִים שֶׁמִּתְגַּיְּרִין. וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְהִתְפַּשְׁטוּת הַנִּבְואָה, וּלְהֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְשֶׁיִּתְבַּטְּלוּ אֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת. וְזוֹכִין עַל יְדֵי זֶה לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּטוּל הַטֶּבַע, שֶׁיִּתְנַהֵג הָעוֹלָם בִּבְחִינַת קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת לְבַד, וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְקוֹל הַשִּׁיר וְהַנְּגוּן שֶׁיִּתְעָר לֶעָתִיד, שֶׁהוּא עִקַּר תַּעֲנוּג עוֹלָם הַבָּא:

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִין לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּכֹחַ גָּדוֹל בְּיוֹתֵר, וּלְקַשֵּׁר תְּפִלָּתוֹ לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְעַל יְדֵי זֶה: **א.** זוֹכִין לְהוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא כָּל הַחִיּוֹת שֶׁבָּלְעָה **ב.** שֶׁיִּתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה **ג.** לְהֶאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה **ה.** שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ אֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת **ו.** לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד **ז.** לְקוֹל הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעָר לֶעָתִיד:

קיצור ליקוטי מוהר"ן תנינא - ח

תמז

עַל יְדֵי הַקּוֹלוֹת שֶׁל הַשּׁוֹפָר תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה, נִתְתַּקְּנִין גַּם כֵּן תִּקּוּנִים הַנַּ"ל, גַּם זוֹכִין עַל יְדֵי שְׁבָרִים לְבִטָּחוֹן דִּקְדֻשָּׁה:

י. עַל יְדֵי הַקּוֹלוֹת שֶׁל הַשּׁוֹפָר 'תְּקִיעָה' 'שְׁבָרִים' 'תְּרוּעָה' נִתְתַּקְּנִין גַּם כֵּן תִּקּוּנִים הַנַּ"ל. עַל יְדֵי תְּקִיעָה זוֹכִין לְהִתְגַּלּוּת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל יְדֵי תְּרוּעָה זוֹכִין לְהִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה שֶׁבָּא עַל יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד, וְעַל יְדֵי שְׁבָרִים זוֹכִין לְבַטֵּל אֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת וּלְתַקֵּן הָאֱמוּנָה דִּקְדֻשָּׁה, גַּם זוֹכִין עַל יְדֵי שְׁבָרִים לְבִטָּחוֹן דִּקְדֻשָּׁה בִּבְחִינַת "עֵינַי כל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ" (תהילים קמה, טו). וּשְׁאָר כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל שֶׁזּוֹכִין עַל יְדֵי זֶה, כֻּלָּם מְרֻמָּזִים בְּעִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְתִשְׁרֵי (עֵין פְּנִים):

צְרִיכִין לָצֵאת מֵהַבְלֵי עוֹלָם וְלִזְכּוֹת לַהֲבָלִים דִּקְדֻשָּׁה שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה:

יא. יֵשׁ הַבְלֵי עוֹלָם שֶׁל שְׁטוּת שֶׁהֵם בְּחִינַת: "הֶבֶל הֲמָה מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים" (ירמיהו נא, נח), בְּחִינַת עֲבוֹדָה זָרָה. וּצְרִיכִין לָצֵאת מֵאֵלּוּ הַהֲבָלִים וְלִזְכּוֹת לַהֲבָלִים דִּקְדֻשָּׁה שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְזֶה הוּא בְּחִינַת גֵּרִים הַנַּ"ל, שֶׁעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין שֶׁיִּתְגַּלֶּה כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּלְכָל הַתִּקּוּנִים הַנַּ"ל:

כָּל הַתְּאָרִים וְהַשְׁבָּחִים שֶׁאָנוּ מְדַמִּין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הֵם בְּבְחִינַת הַמְדַמֶּה:

יב. כָּל הַתְּאָרִים וְהַשְׁבָּחִים שֶׁאָנוּ מְדַמִּין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הֵם בְּבְחִינַת הַמְדַמֶּה, כִּי בִּפְנִימִיּוּת הַשֵּׂכֶל הוּא יִתְבָּרַךְ מֻפְשָׁט לְגַמְרֵי מִכָּל הַשְׁבָּחִים וְהַתְּאָרִים. וְעַל כֵּן כְּשֶׁהַמְדַמֶּה מְבָרֵר וּמְתַקֵּן, אָז יְכוֹלִים לְסַדֵּר שְׁבָחִים וּתְאָרִים לוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁאֵין הַמְדַמֶּה מְתַקֵּן, אָז אֵין יוֹדְעִים כְּלָל לְהָאֵר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְיָכוֹל:

תמצית תורה ח

עַל יְדֵי תּוֹכָחָה שֶׁל מִי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ: א. מַבְאִישׁ רֵיחַ שֶׁל אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת הַשּׁוֹמְעִים תּוֹכַחְתּוֹ, וּמַחֲלִישׁ אֶת נִשְׁמָתָם ב. מַפְסִיק הַשֶּׁפַע מִכָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בָּהֶם ❖ תּוֹכָחָה שֶׁהִזְהִיר כָּאן הוּא עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי כְּשֶׁמּוֹכִיחַ אֶת הָאָדָם וּמַזְכִּיר לוֹ עֲוֹונוֹתָיו ❖ עַל יְדֵי תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה: א. נֶחֱלָשׁ מִזּוֹנָא דִּנְשָׁמָתָא ב. נִפְגָּם הַיִּרְאָה ❖ הַמּחַ וְדַעַת שֶׁל הָאָדָם הוּא מֵגֵן בִּפְנֵי תַּאֲוַת נאוף ❖ עִקַּר הַתְּפִלָּה הוּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְעִקַּר הָרַחֲמִים תְּלוּי בַּדַּעַת, וּכְשֶׁהַסִּטְרָא אַחֲרָא יוֹנֶקֶת מֵהָרַחֲמָנוּת חַס וְשָׁלוֹם, אָז: א. נִפְגָּם הָרַחֲמָנוּת ב. נַעֲשֶׂה כַּעַס וְאַכְזָרִיּוּת ג. נִקְטָן הַדַּעַת ד. מִתְגַּבֵּר תַּאֲוַת נאוף חַס וְשָׁלוֹם ה. הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין ו. הַסִּטְרָא אַחֲרָא יוֹנֶקֶת מֵהַתְּפִלָּה ז. צְרִיכִים בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין.

הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּהּ וּמֵכְרַחַת: א. לְהָקִיא כָּל מַה שֶּׁבָּלְעָה ב. מוֹצִיא עַצְמוּת חִיּוּתָהּ ג. נַעֲשִׂין גֵּרִים ד. זוֹכִין לְהִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה

ה. נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה ו. זוֹכִין לֶאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת ז. זוֹכִין לְהַשִּׂיר שֶׁיִּתְעָר לֶעָתִיד ח. נוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת ❖ עַל יְדֵי הַשָּׂכֵן שֶׁנִּתּוֹסֵף לְהַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל: א. נִתְרַבֶּה וְנִתְגַּדֵּל מְאֹד בָּתֵּי הַתְּפִלָּה ב. נִבְנִים בָּתִּים הַרְבֵּה מְאֹד בַּקְּדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה ג. נַעֲשֶׂה מְזֶה שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים ד. נִמְחָלִין הָעֲוונוֹת ה. נִמְשָׁךְ רְפוּאָה ❖ כָּל מַנְהִיג אֱמִתִּי שֶׁבְּכָל דּוֹר יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, וְעַל יְדֵי זֶה: א. עִקַּר בֵּרוּר הַמַּדָּמָה ב. עִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה ❖ צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מְאֹד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁיְּזַכֶּה לִמְצֹא מַנְהִיג אֱמִתִּי, שֶׁיְּזַכֶּה: א. לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה ב. לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד ג. לְהַנְּגוּן וְהַשִּׁיר שֶׁיִּתְעָר לֶעָתִיד ❖ עַל יְדֵי הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיק הָאֱמֶת נִפְסָק זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ.

עַל יְדֵי אֱמוּנָה: א. זוֹכִין לַחֲסָדִים ב. עַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד ג. יִתְבַּטֵּל הַטֶּבַע ד. יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַשְׂגָּחָה ה. יִתְעָר שִׁיר חָדָשׁ ❖ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִין לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּכֹחַ גָּדוֹל בְּיוֹתֵר וּלְקַשֵּׁר תְּפִלָּתוֹ לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְעַל יְדֵי זֶה: א. זוֹכִין לְהוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא כָּל הַחִיּוּת שֶׁבָּלְעָה ב. שֶׁיִּתְרַבֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי גֵּרִים ג. לְהִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה ד. לֶהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה ה. שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ אֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת ו. לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלֶּעָתִיד ז. לְקוֹל הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעָר לֶעָתִיד ❖ עַל יְדֵי הַקּוֹלוֹת שֶׁל הַשּׁוֹפָר תִּקְיְעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה, נִתְתַּקְּנִין גַּם כֵּן תִּקּוּנִים הַנַּ"ל, גַּם זוֹכִין עַל יְדֵי שְׁבָרִים לְבִטָּחוֹן דִּקְדֻשָּׁה ❖ צְרִיכִין לָצֵאת מֵהַבְלֵי עוֹלָם וְלִזְכּוֹת לַהֲבָלִים דִּקְדֻשָּׁה שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה ❖ כָּל הַתְּאָרִים וְהַשְׁבָּחִים שֶׁאָנוּ מְדַמִּין אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הֵם בִּבְחִינַת הַמַּדָּמָה.

צירופי אותיות תורה ח

גֵּרִים רָאשֵׁי תֵּבוֹת **רַ**ב **עַ**ם **גְּ**בוּרֹתָיו **מִ**י יְתִבוֹנָן. ❖ **וַיִּפָּלֵל** רָאשֵׁי תֵּבוֹת **וְ**הַשְׁלֵךְ **לִ**פְנֵי פַּרְעֹה **יְ**הִי **לְ**תַנִּין. ❖ **פַּשְׁפָּר** רָאשֵׁי תֵּבוֹת **פְּ**שׁוּט **כָּ**פוּל **שָׁ**לוּשׁ **רָ**בוּעַ. ❖ **נְבִיא** רָאשֵׁי תֵּבוֹת **בְּ**שִׁבְעִים **נֶ**פֶשׁ **יָ**רְדוּ **אֲ**בוֹתֶיךָ. ❖ **רֵיאָה** סוֹפֵי תֵּבוֹת **ה'** רֹעִי **לֹא** אֶחְסָר. ❖ **תִּשְׁרֵי** רָאשֵׁי תֵּבוֹת **יָ**ם **שִׁ**בַּרְתָּ **רָ**אשֵׁי **תַּ**נִּינִים. ❖ **תִּשְׁרֵי** סוֹפֵי תֵּבוֹת וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶ**ת נֶ**פֶשׁ **הַ**גֵּר **כִּ**י.

פרפראות לחכמה על הש״ס

אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּעִירוֹ וְאֵינוֹ נִכְנָס שָׁם לְהִתְפַּלֵּל נִקְרָא שָׁכֵן רַע, שֶׁנֶּאֱמַר כֹּה אָמַר ה׳ עַל כָּל שְׁכֵנַי הָרָעִים הַנֹּגְעִים בַּנַּחֲלָה אֲשֶׁר הִנְחַלְתִּי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁגּוֹרֵם גָּלוּת לוֹ וּלְבָנָיו, שֶׁנֶּאֱמַר הִנְנִי נֹתְשָׁם מֵעַל אַדְמָתָם וְאֶת בֵּית יְהוּדָה אֶתּוֹשׁ מִתּוֹכָם. אָמְרוּ לֵהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן אִבָּא סָבִי בְּבָבֶל, תָּמֵהּ וְאָמַר לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְּנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה כְּתִיב, אֲבָל בְּחוּצָה לָאָרֶץ לֹא. כֵּינָן דַּאֲמָרִי לֵהּ מִקַּדְמֵי וּמְחַשְּׁכִי לְבֵי בְּנִישְׁתָּא, אָמַר הֵינוּ דַּאֲהַנֵי לְהוּ כִּדְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי לְכִבְנֵהּ קַדֵּימוּ וְחַשְּׁכוּ וַעֲיֵילוּ לְבֵי כְּנִישְׁתָּא כִּי הֵיכִי דְּתוֹרְכוּ חַיֵּי. (בְּרָכוֹת ח.)

כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת בָּעִיר וְאֵינוֹ נִכְנָס לְשָׁם לְהִתְפַּלֵּל נִקְרָא שָׁכֵן רַע. כִּי עַל יְדֵי שֶׁנִּתּוֹסֵף שָׁכֵן טוֹב לְהַקִּיבּוּץ עַל יְדֵי זֶה נִתְרַבִּין בָּתֵּי הַתְּפִלָּה וְנִשְׁלֶמֶת הַתְּפִלָּה בְּיוֹתֵר, כַּמַּאֲמָר בַּמַּאֲמָר תִּקְעוּ תּוֹכָחָה בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח׳, וְעַל כֵּן אִם אֵינוֹ נִכְנָס לְשָׁם לְהִתְפַּלֵּל עִם הַקִּבּוּץ נִקְרָא שָׁכֵן רַע. וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָה יב, יד) כֹּה אָמַר ה׳ עַל כָּל שְׁכֵנַי הָרָעִים הַנֹּגְעִים בַּנַּחֲלָה וְכוּ׳, הֵינוּ שְׁכֵנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵיוּ מְצַיְּרִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגוֹרְמִין לָהּ הֶזֵּק וֹת, כִּי עַל יְדֵי תִּקּוּן הַתְּפִלָּה בִּשְׁלֵמוּת זוֹכִין לִבְחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּמְבֹאָר שָׁם, אֲבָל הַשָּׁכֵן רַע הַנַּ״ל פּוֹגֵם בִּקְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מְגִלָּה כט.) עֲתִידִין בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת שֶׁבְּבָבֶל שֶׁיִּקָּבְעוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מֵאַחַר שֶׁעַל יְדֵיהֶם נִמְשָׁךְ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְזֶה שֶׁאָמַר שָׁם עַל הַשָּׁכֵן רַע הַנַּ״ל: וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁגּוֹרֵם גָּלוּת לוֹ וּלְבָנָיו. כִּי בְּכָל יִשּׁוּבֵי יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁךְ שָׁם קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּמְבֹאָר בְּסִימָן ם״א, וְעַל כֵּן זֶה שֶׁפָּגַם בָּזֶה גּוֹרֵם גָּלוּת.

אַמְרוּ לֵהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן אִבָּא סָבִי בְּבָבֶל, תָּמֵהּ וְאָמַר (דְּבָרִים יד, כא) לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וְכוּ׳ עַל הָאֲדָמָה כְּתִיב, כֵּינָן דַּאֲמַר לֵהּ מְקַדְּמִי וּמְחַשְּׁכִי לְבֵי בְּנִישְׁתָּא, אָמַר הֵינוּ דַּאֲהַנֵי לְהוּ. הֵינוּ עַל יְדֵי שֶׁמִּתְכַּנְּסִין לְבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת בְּכָל יוֹם מַשְׁלִימִין הַתְּפִלָּה וּמַמְשִׁיכִין קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנַּ״ל:

***

אָמַר לֵהּ רַבִּי זֵירָא לְרַבִּי סִימוֹן לוֹכְחִינְהוּ מַר לְהַנֵּי דְּבֵי רֵישׁ גָּלוּתָא אָמַר לֵהּ לָא מְקַבְּלִי מִנַּאי אָמַר לֵהּ אַף עַל גַּב דְּלָא מְקַבְּלִי לוֹכְחִינְהוּ מַר דַּאֲמַר רַבִּי אַחָא בְּרַבִּי חֲנִינָא מֵעוֹלָם לֹא יָצְתָה מִדָּה טוֹבָה מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְחָזַר בָּהּ לְרָעָה חוּץ מִדָּבָר זֶה דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר ה׳ אֵלָיו עֲבֹר בְּתוֹךְ הָעִיר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלִַם וְהִתְוִיתָ תָּו עַל מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים הַנֶּאֱנָחִים וְהַנֶּאֱנָקִים עַל כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הַנַּעֲשׂוֹת בְּתוֹכָהּ וְגוֹ׳. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְנִבְרִיאֵל לֵךְ וּרְשֹׁם עַל מִצְחָן שֶׁל צַדִּיקִים תָּו שֶׁל דְּיוֹ שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ בָּהֶם מַלְאֲכֵי חַבָּלָה וְעַל מִצְחָם שֶׁל רְשָׁעִים תָּו שֶׁל דָּם כְּדֵי שֶׁיִּשְׁלְטוּ בָּהֶן מַלְאֲכֵי חַבָּלָה אָמְרָה מִדַּת הַדִּין לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מַה נִּשְׁתַּנּוּ אֵלּוּ מֵאֵלּוּ אָמַר לָהּ הַלָּלוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים וְהַלָּלוּ רְשָׁעִים גְּמוּרִים אָמְרָה לְפָנָיו רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם הָיָה בְּיָדָם לְמָחוֹת וְלֹא מִחוּ אָמַר לָהּ גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנַי שֶׁאִם מִחוּ בָּהֶם לֹא יְקַבְּלוּ מֵהֶם אָמַר לְפָנָיו רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אִם לְפָנֶיךָ גָּלוּי לָהֶם מִי גָּלוּי. וְהֵינוּ דִּכְתִיב וְזָקֵן בָּחוּר וּבְתוּלָה טַף וְנָשִׁים תַּהַרְגוּ לְמַשְׁחִית וְעַל כָּל אִישׁ אֲשֶׁר עָלָיו הַתָּו אַל תִּגָּשׁוּ וּמִמִּקְדָּשִׁי תָּחֵלּוּ. וּכְתִיב וַיָּחֵלּוּ בָּאֲנָשִׁים הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר לִפְנֵי הַבָּיִת. תָּנֵי רַב יוֹסֵף אַל תִּקְרֵי מִקְדָּשִׁי אֶלָּא מְקֻדָּשַׁי אֵלּוּ בְּנֵי אָדָם שֶׁקִּיְּמוּ אֶת הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ מֵאָלֶף וְעַד תָּו. וּמִיָּד וְהִנֵּה שִׁשָּׁה אֲנָשִׁים בָּאִים מִדֶּרֶךְ שַׁעַר הָעֶלְיוֹן אֲשֶׁר מְפִנָּה צָפוֹנָה וְאִישׁ כְּלִי מַפָּצוֹ בְּיָדוֹ וְאִישׁ אֶחָד בְּתוֹכָם לָבֻשׁ הַבַּדִּים וְקֶסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ אֵצֶל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת. מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת מִי הֲוָה, אָמַר לְהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַתְחִילוּ מִמָּקוֹם שֶׁאוֹמְרִים שִׁירָה לְפָנַי. (שַׁבָּת נה.)

עַיֵּן מַאֲמָר תִּקְעוּ תּוֹכָחָה בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח׳ שֶׁקּוֹל הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי רוֹצֶה לוֹמַר בִּבְחִינַת הַקּוֹל שֶׁל

הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעָר לֶעָתִיד (שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשָׁכִין כָּל הַשִּׁירוֹת הַקְּדוּשׁוֹת בְּמָקוֹם אַחֵר) וְעַל כֵּן כְּשֶׁפָּגְמוּ אָז בְּמַה שֶׁלֹּא הוֹכִיחוּ אֶת אַנְשֵׁי דּוֹרָם אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַתְחִיל לְהַפְרַע מִמָּקוֹם שֶׁאוֹמְרִים שִׁירָה וְכוּ':

***

אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן מַאי דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה סג, טז) **כִּי אַתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם לֹא יֵדָעֵנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּירֵנוּ אַתָּה ה' אָבִינוּ גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ. לְעָתִיד לָבֹא יֹאמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם, בָּנֶיךָ חָטְאוּ לִי. אֹמֶר לְפָנָיו, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם יִמָּחוּ עַל קִדֻּשַׁת שְׁמֶךָ. אָמַר אֵמַר לֵהּ לְיַעֲקֹב דַּהֲוָה לֵהּ צַעַר גִּדּוּל בָּנִים אֶפְשָׁר דְּבָעֵי רַחֲמֵי עֲלַיְיהוּ, אָמַר לֵהּ, בָּנֶיךָ חָטְאוּ. אֹמֶר לְפָנָיו, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם יִמָּחוּ עַל קִדֻּשַׁת שְׁמֶךָ. אָמַר, לָא בְּסָבֵי סַעֲמָא וְלָא בְּדַרְדַּקֵי עֲצָה. אָמַר לוֹ לְיִצְחָק, בָּנֶיךָ חָטְאוּ לִי. אֹמֶר לְפָנָיו, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בָּנַי וְלֹא בָּנֶיךָ, בְּשָׁעָה שֶׁהִקְרִימוּ לְפָנֶיךָ נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע קָרָאתָ לָהֶם בְּנִי בְכוֹרִי עַכְשָׁו בָּנַי וְלֹא בָּנֶיךָ, וְעוֹד כַּמָּה חָטְאוּ, כַּמָּה שְׁנוֹתָיו שֶׁל אָדָם, שִׁבְעִים שָׁנָה, דֵּל עֶשְׂרִין דְּלָא עָנְשַׁתְּ עֲלַיְיהוּ, פְּשׁוּ לְהוּ חַמְשִׁין, דַּל עֶשְׂרִין וְחַמְשָׁה דְּלֵילְוָתָא, פְּשׁוּ לְהוּ עֶשְׂרִין וְחַמְשָׁה, דֵּל תַּרְתֵּי כְּרֵי וּפַלְגָא דְצַלּוֹיֵי וּמֵיכַל וּדְבִית הַכִּסֵּא, פְּשׁוּ לְהוּ תַּרְתֵּי כְּרֵי וּפַלְגָא, אִם אַתָּה סוֹבֵל אֶת כֻּלָּם מוּטָב, וְאִם לָאו פַּלְגָא עֲלַי וּפַלְגָא עָלָךְ, וְאִם תִּמְצָא לוֹמַר כֻּלָּם עָלַי, הָא קְרֵבִית נַפְשִׁי קָמָךְ. פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, כִּי אַתָּה אָבִינוּ. אָמַר לָהֶם יִצְחָק, עַד שֶׁאַתֶּם מְקַלְּסִין לִי, קַלְּסוּ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמַחֲוִי לְהוּ יִצְחָק, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעֵינֵיהֶם, מִיָּד נָשְׂאוּ עֵינֵיהֶם לַמָּרוֹם וְאוֹמְרִים, אַתָּה ה' אָבִינוּ גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ. (שבת פט:)**

עַיֵּן מַאֲמָר "תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה" שֶׁלְּפָעָמִים אִי אֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְאָז צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין וְהַסְּטָרָא אַחֲרָא בּוֹלַעַת אוֹתָהּ, אַךְ כְּשֶׁהַתְּפִלָּה יוֹצֵאת מִבַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל אֲזַי עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסְּטָרָא אַחֲרָא, עַד שֶׁמַּכְרָה לְתֵת הֶקְאוֹת וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים וְכוּ'. וְזֶה שֶׁאָמַר רַבִּי אֶלִיעֶזֶר שֶׁצְּרִיכִין לָדַעַת שֶׁאֲפִלּוּ בְּשָׁעַת כַּעַס חַם וְשָׁלוֹם, אַף עַל פִּי כֵן רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ לֹא כָּלוּ מֵאִתָּנוּ חַס וְשָׁלוֹם לְגַמְרֵי, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים מ, יב) אַתָּה ה' לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי, וְעַל כֵּן גַּם אָז זוֹכֵר אֶת הָרַחֲמִים. וְעַל כֵּן סָמוּךְ לֵהּ וְאָמַר רַבִּי אֶלִיעֶזֶר לֹא גָּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּתּוֹסְפוּ עֲלֵיהֶם גֵּרִים, הַיְנוּ כַּנַ"ל כִּי גָּלוּת יִשְׂרָאֵל הוּא בִּבְחִינַת הַתְפִּלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁהַסְּטָרָא אַחֲרָא בּוֹלַעַת אוֹתָהּ, וְעַל יְדֵי זֶה הַיְקָא נַעֲשִׂין גֵּרִים, וְזֶה וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר מֵהָכָא וְרַחֲמֶיךָ מְכַסִּין אֶת לֹא רַחֲמָה וְאָמַרְתִּי לְלֹא עַמִּי עַמִּי אַתָּה, הַיְנוּ כַּנַ"ל כִּי הִתְעַלְּמוּת בְּחִינַת הָרַחֲמִים שֶׁאָז הוּא בְּחִינַת לֹא רַחֲמָה, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ נֶעֱלָם רַחֲמִים גְּדוֹלִים, כִּי אָז הֶכְרֵחַ לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת דִּין, וְזוֹ הַתְפִּלָּה הוּא גַּם כֵּן רַק לְעוֹרֵר רַחֲמִים כִּי מִי יִזְכֶּה לְפָנֶיךָ בַּדִּין, רַק שֶׁדָּן אֶת עַצְמוֹ עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְטוֹעֵן עִמּוֹ כִּי בְּדִין הוּא שֶׁיְּרַחֵם, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (תַּעֲנִית טז.) עָלוֹב וְשֶׁאֵינוֹ עָלוֹב אַחֵר. וְזֶה בְּחִינַת הַבֶּטַח מִשָּׁמַיִם וְכוּ' אַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרוֹתֶיךָ הֲמוֹן מֵעֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ אֵלַי הִתְאַפָּקוּ (יְשַׁעְיָה סג, טו) וְעַל כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים רַק בִּבְחִינַת דִּין, עַל כֵּן אַבְרָהָם וְיַעֲקֹב לֹא יוּכְלוּ לְהַמְלִיץ עָלֵינוּ רַק דַּיְקָא יִצְחָק שֶׁזֶּה בְּחִינַת כִּי אַתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם לֹא יֵדָעֵנוּ וְכוּ' וְעַיֵּן שָׁם עוֹד בַּקִּפִּיטֵל הַנַ"ל וְתָבִין בְּיוֹתֵר:

***

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֲפִלּוּ בְּשָׁעַת כַּעֲסוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זוֹכֵר אֶת הָרַחֲמִים שֶׁנֶּאֱמַר כִּי לֹא אוֹסִיף עוֹד אֲרַחֵם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי חֲנִינָא אָמַר מֵהָכָא, כִּי נָשֹׂא אֶשָּׂא לָהֶם. וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לֹא הִנְהִיל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל לְבֵין הָאֻמּוֹת אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּתּוֹסְפוּ עֲלֵיהֶם גֵּרִים שֶׁנֶּאֱמַר וְזָרַעְתִּיהָ לִי בָּאָרֶץ. כְּלוּם אָדָם זוֹרֵעַ סְאָה אֶלָּא לְהַכְנִיס כַּמָּה כֹּרִין. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר מֵהָכָא וְרִחַמְתִּי אֶת לֹא רֻחָמָה. (פְּסָחִים פז:)

עַיֵּן מַאֲמָר "תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה" שֶׁלְּפָעָמִים אִי אֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְאָז צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין וְהַסְּטָרָא אַחֲרָא בּוֹלַעַת אוֹתָהּ, אַךְ כְּשֶׁהַתְּפִלָּה יוֹצֵאת מִבַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל אֲזַי עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסְּטָרָא אַחֲרָא, עַד שֶׁמַּכְרָה לְתֵת הֶקְאוֹת וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים וְכוּ'. וְזֶה שֶׁאָמַר רַבִּי אֶלִיעֶזֶר שֶׁצְּרִיכִין לָדַעַת שֶׁאֲפִלּוּ בְּשָׁעַת כַּעַס חַם וְשָׁלוֹם, אַף עַל פִּי כֵן רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ לֹא כָּלוּ מֵאִתָּנוּ חַס וְשָׁלוֹם לְגַמְרֵי, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים מ, יב) אַתָּה ה' לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי, וְעַל כֵּן גַּם אָז זוֹכֵר אֶת הָרַחֲמִים. וְעַל כֵּן סָמוּךְ לֵהּ וְאָמַר רַבִּי אֶלִיעֶזֶר לֹא גָּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּתּוֹסְפוּ עֲלֵיהֶם גֵּרִים, הַיְנוּ כַּנַ"ל כִּי גָּלוּת יִשְׂרָאֵל הוּא בִּבְחִינַת הַתְפִּלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁהַסְּטָרָא אַחֲרָא בּוֹלַעַת אוֹתָהּ, וְעַל יְדֵי זֶה הַיְקָא נַעֲשִׂין גֵּרִים, וְזֶה וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר מֵהָכָא וְרַחֲמֶיךָ מְכַסִּין אֶת לֹא רֻחָמָה וְאָמַרְתִּי לְלֹא עַמִּי עַמִּי אַתָּה, הַיְנוּ כַּנַ"ל כִּי הִתְעַלְּמוּת בְּחִינַת הָרַחֲמִים שֶׁאָז הוּא בְּחִינַת לֹא רַחֲמָה, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ נֶעֱלָם רַחֲמִים גְּדוֹלִים, כִּי אָז הֶכְרֵחַ לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת דִּין, וְזוֹ הַתְפִּלָּה הוּא גַּם כֵּן רַק לְעוֹרֵר רַחֲמִים כִּי מִי יִזְכֶּה לְפָנֶיךָ בַּדִּין, רַק שֶׁדָּן אֶת עַצְמוֹ עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְטוֹעֵן עִמּוֹ כִּי בְּדִין הוּא שֶׁיְּרַחֵם, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (תַּעֲנִית טז.) עָלוֹב וְשֶׁאֵינוֹ עָלוֹב

וְכוּ׳, וּכְמוֹ שֶׁטָּעַן אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם אַתָּה רוֹצֶה לֶאֱחֹז אֶת הַחֶבֶל בִּשְׁנֵי רָאשָׁיו, וְעוֹד כֵּיוֹצֵא בָּזֶה שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל. וְזֶה בְּחִינַת לְפוֹעֵל רַחֲמָיו בַּדִּין, הֵינוּ שֶׁהַדִּין הוּא שֶׁיְּרַחֵם, וְעַל יְדֵי תְּפִלָּה כָּזוֹ נִתּוֹסְפִין גֵּרִים כַּנַּ״ל:

***

וְאִלּוּ לִגְנַאי, שֶׁל בֵּית גַּרְמוּ לֹא רָצוּ לִלְמֹד עַל מַעֲשֶׂה לֶחֶם הַפָּנִים, שֶׁל בֵּית אַבְטִינָס לֹא רָצוּ לִלְמֹד עַל מַעֲשֵׂה הַקְּטֹרֶת, הַגֶּרֶם בֶּן לֵוִי הָיָה יוֹדֵעַ פֶּרֶק בַּשִּׁיר וְלֹא רָצָה לִלְמֹד, בֶּן קָמְצָר לֹא רָצָה לִלְמֹד עַל מַעֲשֶׂה הַכְּתָב, עַל הָרִאשׁוֹנִים נֶאֱמַר וְכֹר צַדִּיק לִבְרָכָה וְעַל אִלּוּ נֶאֱמַר וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב. (יוֹמָא לח.)

עַיֵּן מַאֲמָר תִּקְעוּ תּוֹכָחָה בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ח׳, וְעַל כֵּן שֶׁל בֵּית גַּרְמוּ שֶׁלֹּא רָצוּ לִלְמֹד עַל מַעֲשֶׂה לֶחֶם הַפָּנִים פָּגְמוּ בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּגוּפָא, כִּי צְרִיכִין לְקַדֵּשׁ הָאֲכִילָה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּגוּפָא גַּם כֵּן, עַד שֶׁתִּהְיֶה בִּבְחִינַת קָדֶשׁ לֶחֶם הַפָּנִים. שֶׁל בֵּית אַבְטִינָס לֹא רָצוּ לִלְמֹד עַל מַעֲשֵׂה הַקְּטֹרֶת, פָּגְמוּ בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא שֶׁהִיא בְּחִינַת רֵיחַ בְּחִינַת קְטֹרֶת. הַגֶּרֶם בֶּן לֵוִי לֹא רָצָה לִלְמֹד עַל מַעֲשֵׂה הַשִּׁיר, פָּגַם בִּבְחִינַת הַשִּׁיר וְהַקּוֹל הַמַּשָּׁקֶה אֶת הַגַּן שֶׁשָּׁם גִּדְלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְכוּ׳. בֶּן קָמְצָר לֹא רָצָה לִלְמֹד עַל מַעֲשֵׂה הַכְּתָב, בָּזֶה פָּגַם בִּבְחִינַת אוֹר הַנִּשְׁמָה בְּעַצְמָהּ שֶׁהִיא בִּבְחִינַת הַכְּתָב כַּמּוּבָן בְּסִימָן קע״ג, וְעַיֵּן בְּמָאוֹרֵי אוֹר שֶׁהַכְּתָב הוּא בְּחִינַת בִּינָה שֶׁהוּא בְּחִינַת נְשָׁמָה כַּיָּדוּעַ. (אֲמַר הַמְּחַבֵּר נִרְאֶה לְפִי עֲנִיּוּת דַּעְתִּי כִּי בָּזֶה שֶׁלֹּא רָצָה לִלְמֹד עַל מַעֲשֵׂה הַכְּתָב, פָּגַם בִּבְחִינַת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין בְּחִינַת מַטֶּה עֹז הַמְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנַּ״ל, שֶׁזֶּה גַּם כֵּן בְּחִינַת אַתָּה פּוֹרֵרְתָּ בְּעֻזֶּךָ יָם (תְּהִלִּים עד, יג) שֶׁעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים, וְאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ שֶׁקְּרִיאַת יַם סוּף מְרַמֵּז עַל כְּתִיבַת הַסְּפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה: וּבְגָלוּתָא בְּתַרְאָה בְּקִלְמוֹס דְּאִיהוּ קָנֶה מַטֶּה דִּלְךָ בְּזַע יַמָּא דְּאוֹרַיְתָא. וּמִבֹּאר שָׁם שֶׁרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא יוֹם הַמִּשְׁפָּט הוּא בִּבְחִינַת תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, וְעַל כֵּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יִכָּתֵבוּן, כִּי הַכְּתָב הוּא בִּבְחִינַת דִּין וּמִשְׁפָּט, בְּחִינַת לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב, וְעַל כֵּן כָּלַם מָצְאוּ תְּשׁוּבָה לְדִבְרֵיהֶם שֶׁמָּא יִלְמֹד אָדָם שֶׁאֵינוֹ הָגוּן וְיַעֲשֶׂה כֵּן לַעֲבוֹדָה זָרָה, אֲבָל בֶּן קָמְצָר לֹא הָיָה יָכוֹל לוֹמַר תְּשׁוּבָה זֹאת, כִּי אַדְרַבָּא צְרִיכִין לְהַשְׁלִיךְ הַמַּטֶּה עֹז לְהַתַּנִּין כְּדֵי שֶׁיִּבְלַע אוֹתָהּ, בִּבְחִינַת הַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַרְעֹה יְהִי לְתַנִּין, וְעַל הַמַּטֶּה שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה כָּתוּב שָׁם הַמְפָרֵשׁ כַּמּוּבָא, וְעַל יְדֵי זֶה יִהְיוּ נַעֲשִׂין גֵּרִים עַל כֵּן לֹא הָיָה יָכוֹל לוֹמַר תְּשׁוּבָה זוֹ):

***

מְנַשֶּׁה הָרַג אֶת יְשַׁעְיָה. אָמַר רָבָא מֻדָּן דַּיְינֵהּ וְקַטְלֵהּ אָמַר לֵהּ מֹשֶׁה רַבִּךְ אָמַר {דְּבָרִים ד-ז} מִי כָּהּ׳ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו וְאַתְּ אָמַרְתְּ {יְשַׁעְיָה נח-ו} דָּרְשׁוּ ה׳ בְּהִמָּצְאוֹ וְכוּ׳. הָא בְּיָחִיד הָא בְּצִבּוּר. (יבמות מט:)

מוּבָן עַל פִּי מַאֲמָר ״תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה״, כִּי תְּפִלָּה בְּצִבּוּר עַל יְדֵי זֶה נִתְרַבִּין בָּתֵּי הַתְּפִלָּה בְּרִבּוּי גָּדוֹל וְנִמְשָׁךְ סִלְיחַת הָעֲוונוֹת וְהַתְּפִלָּה מְקֻבֶּלֶת.

***

תָּנוּ רַבָּנָן כָּל אִלּוּ שֶׁאָמְרוּ, דְּמֵי בָּשְׁתּוֹ, אֲבָל צָעֲרוֹ אֲפִלּוּ הֵבִיא כָּל אֵילֵי נְבָיוֹת שֶׁבָּעוֹלָם אֵין נִמְחָל לוֹ עַד שֶׁיְּבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ, שֶׁנֶּאֱמַר הָשֵׁב אֵשֶׁת רֵאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא וְיִתְפַּלֵּל בַּעַדֶךָ, דְּאֵשֶׁת נָבִיא בְּעֵי אַהְדּוֹרֵי, אֵשֶׁת אַחַר לָא בְּעֵי אַהְדּוֹרֵי. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָנִי אָמַר ר׳ יוֹנָתָן הָשֵׁב אֵשֶׁת רֵאִישׁ מִכָּל מָקוֹם, וּרְקָא אָמְרַתְּ חֲגוֹי גַּם צַדִּיק תַּחֲרֹג חֲלֹא הוּא אָמַר לִי אֲחוֹתִי הִיא וְהִיא גַּם הִיא אָמְרָה אָחִי הוּא נָבִיא הוּא, וּכְבָר לִמֵּד (נ״א וּמִמֵּהּ לָמַד) אַכְסְנַאי שֶׁבָּא לָעִיר עַל עִסְקֵי אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה שׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ אוֹ עַל עִסְקֵי אִשְׁתּוֹ שׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ אִשְׁתְּךָ הִיא אֲחוֹתְךָ הִיא מִכָּאן לְבֶן נֹחַ שֶׁנֶּחֱרַג שֶׁהָיָה לוֹ לִלְמוֹד וְלֹא לָמַד. (בָּבָא קַמָּא צָב.)

מְבֹאָר עַל פִּי מַאֲמָר ״תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה״, מֵעִנְיַן הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁהַסְּטָרָא אַחֲרָא בּוֹלַעַת אוֹתָהּ, כִּי עִקַּר יְנִיקַת הַסְּטָרָא אַחֲרָא הוּא מִבְּחִינַת דִּינִים וְכוּ׳, וְעַל כֵּן הֵם נֶאֱחָזִים חַס וְשָׁלוֹם בִּתְפִלָּה זוֹ שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין וּבוֹלְעִין אוֹתָהּ, וְאָז צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין וְהַתְּפִלָּה הַזֹּאת עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסְּטָרָא אַחֲרָא, עַד שֶׁעַל יְדֵי זֶה מָכְרַחַת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא מִקִּרְבָּהּ כָּל הַתְּפִלּוֹת וְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעָה וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּמַאֲמַר ״מִשְׁפָּטִים - רְקוּדִין״ סִימָן יו״ד, מֵעִנְיַן הַשֵּׂכֶל אֵשֶׁת הָאִישׁ אש״ת רָאשֵׁי תֵּבוֹת אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וְכוּ׳, כִּי נָבִיא הוּא וּתְפִלָּתוֹ שְׁגוּרָה

בְּפִיו וְכוּ', וְכֵן בְּמַאֲמָר "תִּקְעוּ - מָמְשָׁלָה", מְבֹאָר שֶׁשְּׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה הוּא עַל יְדֵי נְבוּאָה וְכוּ'. וְזֶה שֶׁשָּׁאֲלוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (שָׁם) אֵשֶׁת נָבִיא בְּעֵי אַהֲדוּרֵי אֵשֶׁת אַחַר לָא בְּעֵי אַהֲדוּרֵי, כִּי הֲלֹא עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה שְׁלֵמָה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַנ"ל שֶׁבָּלְעָה אוֹתָהּ הַסִּטְרָא אַחֲרָא, שֶׁזֶּה בְּחִינַת לְקִיחַת שָׂרָה לְבֵית פַּרְעֹה וּלְבֵית אֲבִימֶלֶךְ, עַל יְדֵי זֶה מֻכְרָח הַסִּטְרָא אַחֲרָא לְהַחֲזִיר כָּל הַתְּפִלּוֹת שֶׁבָּלְעָה, אֲפִלּוּ אוֹתָן תְּפִלּוֹת שֶׁאֵין בָּהֶם שְׁלֵמוּת כָּל כָּךְ. וּמְשַׁנֵּי, הָשֵׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ מִכָּל מָקוֹם, הַיְנוּ כָּל הַתְּפִלּוֹת שֶׁל שְׁאָר אֲנָשִׁים גַּם כֵּן כַּנַּ"ל, וּדְקָאָמְרִתְּ הָגוֹ גַּם צַדִּיק הֲלֹא הוּא אָמַר לִי אֲחֹתִי הִיא וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית כ, ה), הַיְנוּ שֶׁטָּעַן אֲבִימֶלֶךְ שֶׁהוּא צַדִּיק בְּדִין זֶה שֶׁלָּקַח אֶת שָׂרָה כִּי אַבְרָהָם בְּעַצְמוֹ גָּרַם זֶה בְּמָה שֶׁאָמַר אֲחוֹתִי הִיא, זֶה בְּחִינַת טַעֲנַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא עֶגֶל הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין שְׁמְּחַמַּת שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין וְעִקַּר יְנִיקַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא הִיא מִבְּחִינַת דִּינִים עַל כֵּן הִיא בּוֹלַעַת אוֹתָהּ. עַל זֶה הֵשִׁיב לוֹ, נָבִיא הוּא וּמִמְּךָ לָמֵד וְכוּ', הַיְנוּ כִּי עַל יְדֵי שֶׁהוּא נָבִיא וְיָכֹל לְשַׁלְּמוּת הַתְּפִלָּה וּכְשֶׁבָּא לְכָאן וְרָאָה שֶׁשּׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ עַל עִסְקֵי אִשְׁתּוֹ הֵבִין שֶׁזֶּה מֵחֲמַת הִתְגַּבְּרוּת תַּאֲוַת נאוף, שֶׁאָז אֵין יְכוֹלִין לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וּמְכֻרָּח לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, אַף עַל פִּי שֶׁבָּזֶה נָתַן מָקוֹם לְסִטְרָא אַחֲרָא בְּיוֹתֵר לִבְלֹעַ אוֹתָהּ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמַר אֲחוֹתִי הִיא נָתַן לָהֶם מָקוֹם לִטְעוֹת וְלָקַחַת אוֹתָהּ לְבֵית אֲבִימֶלֶךְ, אַף עַל פִּי כֵן הָיָה זֶה בְּהֶכְרֵחַ כַּנַּ"ל, וּבְטַח בְּחַסְדֵי ה' יִתְבָּרֵךְ שֶׁבְּוַדַּאי יִהְיֶה מֻכְרָח לְהַחֲזִיר אוֹתָהּ עִם שְׁאָר הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלַע, עַד שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִמָּשֵׁךְ בְּחִינַת הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה בְּיוֹתֵר שֶׁזֶּה גַּם כֵּן בְּחִינַת כִּי נָבִיא הוּא, וְכֵן עַל יְדֵי כָּל זֶה נִמְשָׁךְ רְפוּאָה כַּמְּבֹאָר בְּמַאֲמַר תּוֹכָחָה הַנַּ"ל, וְזֶה וְיִתְפַּלֵּל בַּעֲדְךָ וְחָיֵה (בְּרֵאשִׁית כ, ז) וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב אַחַר כָּךְ וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם וְכוּ' וַיִּרְפָּא אֱלֹהִים אֶת אֲבִימֶלֶךְ (שָׁם שָׁם, יז), כִּי אַף עַל פִּי שֶׁמְּבֹאָר שָׁם שֶׁעַל יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת כָּלִין וְהוֹלְכִין וְכוּ', אַף עַל פִּי כֵן לְעֵת עַתָּה צְרִיכִין עֲדַיִן לִתֵּן לָהֶם אֵיזֶה חִיּוּת בְּצִמְצוּם גָּדוֹל כַּמְּבֹאָר בְּמַאֲמָר "מְרִיקִים שַׁקֵּיהֶם" וּבְמַאֲמָר "מַרְכִּבוֹת פַּרְעֹה" וְזֶה בְּעַצְמוֹ עִקַּר הַכְנָעָתָם כַּמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר:

***

אָבֹא בִּגְבוּרוֹת ה' אֱלֹקִים, כְּתִיב (זְכַרְיָה ד, יד) **אֵלֶּה בְּנֵי הַיִּצְהָר הָעֹמְדִים עַל אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר אִיתְפַּלְגִּין רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ חַד אָמַר אֵלּוּ שֶׁחָזַן בְּאִין בְּטִרוּנְיָא לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא** (רָצָה לוֹמַר כִּבְיָכוֹל בָּעֲלִילָה וְקַנְטוּר) **וַחֲרָנָא אָמַר אֵלּוּ שֶׁחָזַן בְּאִין מִכֹּחַ הַמִּצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא** וְכוּ' **עַיֵּן שָׁם עוֹד.** (יְרוּשַׁלְמִי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי פֶּרֶק ה')

מוּבָן עַל פִּי מַאֲמָר "תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה" שֶׁלִּפְעָמִים יֵשׁ שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, שֶׁזֶּה בְּחִינַת בָּאִין בְּטִרוּנְיָא וְכוּ'. וְלָזֶה צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, שֶׁזֶּה בְּחִינַת שֶׁבָּאִין מִכֹּחַ הַמִּצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוּ':

***

רַבִּי פִּנְחָס וְרַבִּי לֵוִי וְרַבִּי יוֹחָנָן זֶה שֶׁהוּא עוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּבָה אֵין אוֹמְרִים לוֹ בּוֹא וַעֲשֵׂה בּוֹא קְרַב בּוֹא וַעֲשֵׂה קְרָבָן שֶׁל צִבּוּר אֶלָּא בּוֹא וּקְרַב לְהִתְפַּלֵּל. (מִדְרָשׁ רַבָּה וַיֵּרָא פָּרָשָׁה מט פִּסְקָה ח)

בֹּא וּקְרַב עֲשֵׂה קָרְבָּנֵינוּ וּמִלְחֲמוֹתֵינוּ. הַיְנוּ לְפִי הַמְּבֹאָר בְּלִקּוּטֵי תְּנִינָא בַּמַּאֲמָר תִּקְעוּ תּוֹכָחָה סִימָן ח', שֶׁלִּפְעָמִים צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין וְכוּ' כַּמְּבֹאָר שָׁם וּתְפִלָּה זוֹ הִיא בְּחִינַת מִלְחָמָה כַּמּוּבָן:

***

דָּבָר אַחֵר **וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ הֲדָא הוּא דִכְתִיב** (מִשְׁלֵי ג, לה) כָּבוֹד חֲכָמִים יְנַחֲלוּ. זֶה יִתְרוֹ בְּשָׁעָה שֶׁבָּא אֵצֶל מֹשֶׁה. מָה כָּבוֹד נָחַל, וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה אֲנִי חֹתֶנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלֶיךָ, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר שָׁלַח לוֹ בְּיַד שְׁלִיחַ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר שָׁלַח לוֹ אִגֶּרֶת וְאָמַר עֲשֵׂה בְּנִיתִי וְאִם אֵין אַתָּה עוֹשֶׂה בְּנִיתִי עֲשֵׂה בְּנִין אִשְׁתְּךָ וְאִם אֵין אַתָּה עוֹשֶׂה בְּנִינָהּ עֲשֵׂה בְּנִין בִּנְךָ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ צֵא, וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה, אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֲנִי הוּא שֶׁאָמַרְתִּי וְהָיָה הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים נ) אֵל אֱלֹקִים ה' דִּבֶּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ, אֲנִי הוּא שֶׁאֲנִי מְקָרֵב אֲנִי הוּא שֶׁאֲנִי מְרַחֵק שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָה כג, כג) הַאֵל מִקָּרֹב אֲנִי נְאֻם ה'. אֲנִי הוּא שֶׁקֵּרַבְתִּי לְיִתְרוֹ וְלֹא רְחַקְתִּיו, אָדָם זֶה שֶׁבָּא אֶצְלִי לֹא בָּא אֶלָּא לְשֵׁם שָׁמַיִם וְלֹא בָּא אֶלָּא לְהִתְגַּיֵּר אַף אַתָּה קָרְבֵהוּ אַל תְּרַחִיקֵהוּ. מִיָּד וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לִקְרַאת חֹתְנוֹ אָמְרוּ יָצָא מֹשֶׁה יָצָא אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזְּקֵנֵי יִשְׂרָאֵל וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַף אַרְוֹן יָצָא עִמָּהֶם לָכֵךְ נֶאֱמַר

כְּבוֹד חֲכָמִים יִנָּחֵלוּ. (מִדְרָשׁ רַבָּה יִתְרוֹ פָּרָשָׁה כט פִּסְקָה ב)

הֵינוּ עַל פִּי הַמְּאֹרָ בִּדְבָרָיו זַ״ל בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שֶׁלִּפְעָמִים הַהִתְרַחֲקוּת הוּא תַּכְלִית הַהִתְקָרְבוּת וְכוּ׳. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר אֲנִי הוּא שֶׁאֲנִי מְקָרֵב אֲנִי הוּא שֶׁאֲנִי מְרַחֵק, הֵינוּ שֶׁגַּם הַהִרְחָקָה הִיא גַּם כֵּן מִמֶּנִּי וּבָהּ עַצְמָהּ מְלֻבָּשׁ גַּם כֵּן אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי גַּם הַהִרְחָקָה הִיא רַק בִּשְׁבִיל הַהִתְקָרְבוּת. וְזֶה שֶׁלָּמַד דָּבָר זֶה מִמַּה שֶׁנֶּאֱמַר הַאֵלְקֵי מִקָּרֹב אֲנִי וְלֹא אֱלֹקֵי מֵרָחֹק, הֵינוּ כַּנַ״ל, וְזֶה שְׁפִּיֵּם אֲנִי הוּא שֶׁקֵּרַבְתִּי לְיִתְרוֹ וְלֹא רִחַקְתִּיו וְכוּ׳, אַף אַתָּה קָרֵבהוּ וְאַל תַּרְחִיקֵהוּ. כִּי בְּוַדַּאי יֵשׁ בְּעִנְיָן זֶה לְמוּד גָּדוֹל כִּי גַּם הַצַּדִּיק מַרְאֶה לְפָעָמִים אֵיזֶה הִתְרַחֲקוּת לְמְקָרְבָיו, וְהָאֱמֶת הוּא רַק בִּשְׁבִיל הִתְקָרְבוּת וְכִמְאֹרַ בְּדִבְרָיו זַ״ל. אַךְ אַף עַל פִּי כֵן צְרִיכִין לְזָהֵר בְּמִי שֶׁבָּא לְהִתְקָרֵב לְשֵׁם שָׁמַיִם שֶׁלֹּא לְהֶרְאוֹת לוֹ מֵיָּד אֵיזֶה הִתְרַחֲקוּת, כִּי יוּכַל לְהִתְרַחֵק לְנִמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם עַל יְדֵי זֶה מֵאַחַר שֶׁהוּא עֲדַיִן בְּהַתְחָלַת הַהִתְקָרְבוּת וּמֵחֲמַת שֶׁעַל יְדֵי הִתְקָרְבוּת הַגֵּרִים וְהָרְחוֹקִים נִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ כַּמְּבֹאָר בַּמַּאֲמָר לְהַמְשִׁיךְ שָׁלוֹם סִימָן י״ד וּבַמַּאֲמָר תִּקְעוּ תּוֹכָחָה סִימָן ח׳ בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא, עַל כֵּן זָכָה יִתְרוֹ לְקַבֵּל גְּדוֹל בְּחִינַת כְּבוֹד חֲכָמִים יִנָּחֵלוּ. וּמֵחֲמַת שֶׁעַל יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד בָּא הִתְפַּשְׁטוּת הַגְּבוּאָה וְעַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלֶּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּמְּבֹאָר בַּמַּאֲמָר תִּקְעוּ תּוֹכָחָה הַנַּ״ל, עַל כֵּן יָצְאוּ לְקָרְאתוֹ אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה וְנָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים וְקֵנִים שֶׁכָּל אֵלּוּ זָכוּ לִנְבוּאָה וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַף הָאָרוֹן יָצָא עִמָּהֶם שֶׁמִּמֶּנּוּ שׁוֹרֶשׁ הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה כַּמְּבֹאָר שָׁם, כִּי שָׁם הָיוּ מֻנָּחִים הַלּוּחוֹת שֶׁבָּהֶם עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת שֶׁל נְבוּאָה, וְעַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלֶּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם עַל יְדֵי עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת כַּנַ״ל, וְעַל כֵּן אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֲנִי הוּא שֶׁאָמַרְתִּי וְהָיָה הָעוֹלָם אֲנִי הוּא שֶׁאֲנִי מְקָרֵב וְכוּ׳ כִּי עַל יְדֵי הִתְקָרְבוּת הַגֵּרִים וְהָרְחוֹקִים נִתְגַּלֶּה אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁעַל יְדֵי הָעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת כַּנַ״ל. וּכְפִי פְּשׁוּטוֹ אָתֵי נָמֵי שַׁפִּיר כִּי יָדוּעַ שֶׁהַבְּרִיאָה הָיְתָה עַל יְדֵי הַצִּמְצוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּין וְהִתְרַחֲקוּת וְכָל זֶה הָיָה בִּשְׁבִיל הִתְהַוּוּת הַבְּרִיאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הִתְקָרְבוּת. וְעוֹד יֵשׁ לְהַעֲמִיק בָּזֶה יוֹתֵר כַּמּוּבָן וְיָדוּעַ. וּלְפִי גְּרִסַת אֲנִי הוּא הַמְּקָרֵב וְלֹא מְרַחֵק, בְּוַדַּאי אָתֵי שַׁפִּיר כְּפִשׁוּטוֹ, אֲנִי הוּא שֶׁאָמַרְתִּי וְהָיָה הָעוֹלָם, וּמִזֶּה מוּבָן שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חָפֵץ לְהֵטִיב וּלְקָרֵב אֶת הַשְּׁפָלִים הָרְחוֹקִים, כִּי הֲלֹא כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ כְּאַיִן נֶגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ:

***

אָמַר רַבִּי אֶלְעָשָׁא גּוֹי אֶחָד שָׁאַל אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה כְּתִיב כְּתוֹרָתְכֶם (שְׁמוֹת כג, ב) **אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת, אָנוּ מְרֻבִּים מִכֶּם מִפְּנֵי מַה אֵין אַתֶּם מַשְׁוִין עַמָּנוּ בַּעֲבוֹדָה זָרָה. אָמַר לוֹ. יֵשׁ לְךָ בָּנִים. אָמַר לוֹ, הוֹכַחְתַּנִי צָרַתִי. אָמַר לוֹ, לָמָּה? אָמַר לוֹ, הָרַבֵּה בָּנִים יֵשׁ לִי בְּשָׁעָה שֶׁהֵן יוֹשְׁבִין עַל שֻׁלְחָנִי זֶה מְבָרֵךְ לֵאלֹהֵי פְּלוֹנִי וְזֶה מְבָרֵךְ לֵאלֹהֵי פְּלוֹנִי וְאֵינָם עוֹמְדִים מִשָּׁם עַד שֶׁמְּפַצְּעִין אֶת מְזֹן אֱלוּ אֶת אֱלוּ. אָמַר לוֹ, וּמַשְׁוֶה אַתָּה עִמָּהֶן. אָמַר לוֹ, לֹא. אָמַר לוֹ, עַד שֶׁאַתָּה מַשְׁוֶה אוֹתָנוּ, לְךָ הַשָּׁוֶה אֶת בָּנֶיךָ. נִדְחַף וְהָלַךְ לוֹ. כֵּינָן שֶׁיָּצָא אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו, רַבִּי לָזֶה דָּחִיתָ בְּקָנֶה רָצוּץ, לָנוּ מָה אַתָּה מֵשִׁיב. אָמַר לָהֶם, בְּעֵשָׂו כְּתִיב בֵּהּ שֵׁשׁ נְפָשׁוֹת, וּכְתִיב בּוֹ נְפָשׁוֹת הַרְבֵּה דִּכְתִיב** (בְּרֵאשִׁית לו, ו) **וַיִּקַּח עֵשָׂו אֶת נָשָׁיו וְאֶת בָּנָיו וְאֶת בְּנֹתָיו וְאֶת כָּל נַפְשׁוֹת בֵּיתוֹ. וּבְיַעֲקֹב שִׁבְעִים נֶפֶשׁ, וּכְתִיב בֵּהּ נֶפֶשׁ אַחַת דִּכְתִיב** (שְׁמוֹת א, ה) **וַיְהִי כָּל נֶפֶשׁ יֹצְאֵי יֶרֶךְ יַעֲקֹב וְגוֹ׳. אֶלָּא עֵשָׂו שֶׁהוּא עוֹבֵד לָאֱלָהוּת הַרְבֵּה כְּתִיב בֵּהּ נְפָשׁוֹת הַרְבֵּה אֲבָל יַעֲקֹב שֶׁהוּא עוֹבֵד לָאֱלוֹהַּ אֶחָד כְּתִיב בּוֹ נֶפֶשׁ אַחַת וַיְהִי כָּל נֶפֶשׁ וְגוֹ׳.** (וַיִּקְרָא רַבָּה פָּרָשָׁה ד פִּסְקָה ו)

יִבְאַר עַל פִּי מַה שֶּׁמְּבֹאָר בְּמַאֲמָר ״תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה״ סִימָן ח׳ בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא מֵעִנְיַן רִבּוּי הַבְּחִינוֹת שֶׁנַּעֲשִׂין עַל יְדֵי שֶׁנִּתּוֹסֵף שֶׂכֶל לְהַקִּיבּוּץ וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם, וְעַל כֵּן יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּאַחְדוּת אֶחָד עַל כֵּן נִתְרַבִּין עַל יָדָם הַבְּחִינוֹת וְהַצְּרוּפִין לְאֵין מִסְפָּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָעַכּוּ״ם שֶׁהֵם מְחֻלָּקִים בְּדֵעוֹתֵיהֶם וְאֵינָם מִצְטָרְפִין בְּאַחְדוּת אֶחָד, וְעַל כֵּן נִקְרָאִים נְפָשׁוֹת הַרְבֵּה כִּי כָּל אֶחָד עִנְיָן אַחֵר בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְאֵינוֹ מִצְטָרֵף לַחֲבֵרוֹ עַל כֵּן הֵם בְּטֵלִים בְּמַעוּטָן נֶגֶד רִבּוּי הַבְּחִינוֹת וְהַצְּרוּפִים שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל יְדֵי כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל אַף עַל פִּי שֶׁהֵם הַמַּעַט מִכָּל הָעַמִּים. וְדָבָר זֶה מוּבָן מֵעַצְמוֹ לְמָשָׁל תֵּבָה בַּת שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת מִמֶּנָּה שְׁתֵּי צְרוּפִים, וּכְשֶׁנִּתּוֹסֵף עוֹד שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת מִמֶּנָּה כ״ד צְרוּפִין וְכֵן לְהַלָּן עַד שֶׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר, וְזֶה רַק עַל יְדֵי שֶׁאֵלּוּ הַשְּׁתֵּי אוֹתִיּוֹת שֶׁנִּתּוֹסְפוּ, נִצְטָרְפוּ וְנִתְחַבְּרוּ וְנִתְאַחֲדוּ עִם

הַשְּׁתֵּי אוֹתִיּוֹת רִאשׁוֹנוֹת וְנַעֲשׂוּ תֵּבָה אַחַת בַּת ד' אוֹתִיּוֹת. מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם הָיוּ עוֹמְדִין בִּפְנֵי עַצְמָן וְהָיוּ נֶחֱלָקִין לִשְׁתֵּי תֵּבוֹת לֹא הָיָה נַעֲשֶׂה מֵהֶם כִּי אִם אַרְבָּעָה צְרוּפִים, שְׁתֵּי צְרוּפִים מִכָּל תֵּבָה וְכָל צֵרוּף רַק מִשְּׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, וְעַכְשָׁו שֶׁכָּל הָאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת נִכְלְלוּ בְּצֵרוּף אֶחָד וְנַעֲשׂוּ תֵּבָה אַחַת אֲזַי יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת מֵהֶן כ"ד צְרוּפִים וְכָל צֵרוּף מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, וְכִמְבֹאָר כְּבָר בְּמָקוֹם אַחֵר בַּאֲרִיכוּת, וְעַל כֵּן מַעֲלַת קְדֻשַּׁת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁעוֹבְדִין לְאֱלוֹק אֶחָד וְנִקְרָאִין נֶפֶשׁ אַחַת, מַכְרַעַת לְגַמְרֵי נֶגֶד רִבּוּי הָעַמִּים אֻמּוֹת הָעוֹלָם שֶׁנִּקְרָאִין נְפָשׁוֹת הַרְבֵּה. כַּמּוּבָן מֵהַנַּ"ל שֶׁמְּחֻבָּה אַחַת בַּת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת נַעֲשִׂין מִמֶּנָּה צְרוּפִים יְתֵרִים, וּמֵעֲלִים בְּיוֹתֵר מֵעֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת שֶׁנֶּחֱלָקִים לַעֲשָׂרָה תֵּבוֹת וְכָל תֵּבָה בַּת שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, כִּי אָז לֹא נַעֲשֶׂה מִכָּל הָעֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת רַק עֶשְׂרִים צְרוּפִים וְכָל צֵרוּף הוּא רַק מִשְּׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, וּמֵאַרְבָּעָה אוֹתִיּוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ תֵּבָה אַחַת נַעֲשִׂין כ"ד צְרוּפִין וְכָל צֵרוּף שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת כַּנַּ"ל:

***

וּבִרְכָתוֹ שֶׁל יִצְחָק שֶׁנִּתְבָּרֵךְ כַּחוֹל בְּאַתָּה בֵּימִי הוֹשֵׁעַ שֶׁנֶּאֱמַר (הושע ב, א) וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסָּפֵר וְהָיָה בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יֵאָמֵר לָהֶם לֹא עַמִּי אַתֶּם יֵאָמֵר לָהֶם בְּנֵי אֵל חָי. וְהוֹאִיל דְּבִיצְחָק כְּתִיב בֵּהּ בִּרְכַת הַחוֹל, הָיָה נִצְרָךְ לוֹמַר וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִצְחָק, וְאִינוֹ אוֹמֵר כֵּן אֶלָּא וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלָמָּה, אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁיָּצָא יַעֲקֹב אָבִינוּ לְיֵלֵךְ לְפַדָּן אֲרָם מָסַר לוֹ יִצְחָק אֶת בִּרְכַת הַחֹל כַּמָּה שֶׁאָמַר לוֹ (בראשית כח, ד) וְיִתֶּן לְךָ אֶת בִּרְכַת אַבְרָהָם. מַהוּ אֶת, אָמַר רַבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָא כָּךְ אָמַר לוֹ בְּרָכָה שֶׁנִּתְבָּרַכְנוּ אֲנִי וְאַבְרָהָם כְּאֶחָד, כִּי בָרוּךְ אַבְרָהָם, בְּרָכָה לְאַב בְּרָכָה לְבֵן. וְהַרְבָּה אַרְבֶּה, רְכִיָּה לְאַב רְכִיָּה לְבֵן, וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם, אֶת הַבְּרָכָה הַזּוֹ מָסַר יִצְחָק לְיַעֲקֹב, לְפִיכָךְ הוּא אוֹמֵר וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם, חֲיֵי לְעוֹלָם ה' דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמַיִם. דָּבָר אַחֵר וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָמַר רַבִּי בֶּרֶכְיָה הַכֹּהֵן בְּרַבִּי וְהָיָה מִסְפַּר הַסּוֹפֵר כְּמִסְפַּר הַתּוֹרָה נִתְבַּקֵּשׁ לָהֶם, שֶׁכָּתַב אָמַר לָהֶם עַל יְדֵי מֹשֶׁה בְּרוּחַ תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים (דְּבָרִים ז, יד). חֲיֵי וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם.

(בְּמִדְבַּר רַבָּה פָּרָשָׁה ב פִּסְקָה יב יג)

עַל פִּי הַמְּבֹאָר בַּמַּאֲמָר "תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה", שֶׁכְּשֶׁנִּתּוֹסֵף הַתְּפִלָּה הַקְּדוֹשִׁים בְּיוֹתֵר, עַל יֶדֶךְ הַמְּבֹאָר בְּמַסֶּכֶת יְצִירָה, שֶׁלּוֹשָׁה אֲבָנִים בּוֹנוֹת שִׁשָּׁה בָּתִּים וְכוּ' וְכוּ', עַד שֶׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחֲשֹׁב וְכוּ'. וּמְבֹאָר אֲצָלֵנוּ בְּמָקוֹם אַחֵר שֶׁזֶּה דַּיְקָא עַל יְדֵי שֶׁנִּכְלָלִין בְּנֵי הַקִּבּוּץ בְּאַחְדוּת אֶחָד, וְכִמְשַׁל הָאֲבָנִים שֶׁהֵם אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה אֲזַי כָּל זְמַן שֶׁהָאוֹתִיּוֹת מְפֻזָּרִין וְכָל אוֹת הוּא בִּפְנֵי עַצְמוֹ אֲזַי יֵשׁ לְהָאוֹתִיּוֹת מִסְפָּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם נִכְלָלִין אוֹתִיּוֹת הַרְבֵּה בְּיַחַד וְנַעֲשֶׂה מֵהֶן צֵרוּף אֶחָד וְתֵבָה אַחַת אֲזַי יְכוֹלִין לְצָרֵף מִתֵּבָה זוֹ צְרוּפִים וּבָתִּים הַרְבֵּה עַד אֵין מִסְפָּר. וְזֶה מַעֲלַת יִשְׂרָאֵל עַל שְׁאָר הָעַמִּים וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל וְעָשָׂו שֵׁשׁ נְפָשׁוֹת הָיָה לוֹ וְקוֹרְאָן נְפָשׁוֹת, וְיַעֲקֹב שִׁבְעִים נֶפֶשׁ הָיוּ לוֹ קוֹרְאָן נֶפֶשׁ וְכִמְבֹאָר מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר. וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּמִדְרָשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם מָנְיָן וְיֵשׁ לָהֶם סְכוּם וְכוּ', מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב (בְּמִדְבַּר כג, י) זֶה הַמָּנְיָן, וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע יִשְׂרָאֵל (שם) זֶה הַסְּכוּם. וּפֵרֵשׁ הַמְּתֻנּוֹת כְּהֻנָּה מָנְיָן זֶה הַיְחִידוֹת, וּמִסְפָּר הוּא סְכוּם הַמֵּאוֹת וְהָאֲלָפִים וְכוּ' עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמַסֶּכֶת תְּשׁוּאוֹת חֵן בְּשֵׁם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב ז"ל אֵיךְ שֶׁמָּשִׁיחַ יִדְרֹשׁ כָּל הַצְּרוּפִים שֶׁיֵּשׁ בְּכָל תֵּבָה מֵאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, וְאַחַר כָּךְ יְצָרֵף כָּל אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה לְתֵבָה אַחַת וְיִדְרֹשׁ כָּל הַצְּרוּפִין שֶׁיֵּשׁ בְּתֵבָה גְּדוֹלָה כָּזֹאת, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ כָּאן גַּם כֵּן וְהָיָה מִסְפַּר הַסּוֹפֵר כְּמִסְפַּר הַתּוֹרָה, נִתְבַּקֵּשׁ שֶׁכָּךְ אָמַר לָהֶם וְכוּ' בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים הָיְנוּ כַּנַּ"ל:

***

כְּבָר הָיָה רַבִּי טַרְפוֹן וּזְקֵנִים יוֹשְׁבִין בְּצִלּוֹ שֶׁל שׁוֹבָךְ שֶׁל יַבְנֶה וְנִשְׁאֲלָה שְׁאֵלָה זוֹ לִפְנֵיהֶם: (בראשית לז) וּגְמַלֵּיהֶם נֹשְׂאִים נְכֹאת וּצְרִי וָלֹט, לְהוֹרִיעַ זְכוּתָן שֶׁל צַדִּיקִים כַּמָּה מַסִּיעָתָן. שָׁאֲלוּ יָרַד יְדִיד הָאָהוּב הַזֶּה עִם הָעֲרָבִים לֹא הָיוּ מְמִיתִים אוֹתוֹ מֵרֵיחַ גְּמַלִּים וְעִטְרָן, אֶלָּא זְמַן לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שִׁקִּים מְלֵאִים בְּשָׂמִים וְכָל רֵיחָנִין טוֹבִים שֶׁלֹּא יָמוּת מֵרֵיחַ הַגְּמַלִּים וּמֵרֵיחַ הָעִטְרָן. אָמַר לוֹ לְמַדְתָּנוּ רַבֵּינוּ שָׁעָל זְכוּת יוֹסֵף הָיָה. אָמְרוּ לוֹ, רַבֵּנוּ הַשּׁוֹתֶה מַיִם לְצָמְאוֹ כֵּיצַד הוּא מְבָרֵךְ? אָמַר לָהֶם, בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת וְחֶסְרוֹנָן עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ חֵי הָעוֹלָמִים. (מְכִילְתָּא בְּשַׁלַּח פָּרָשָׁה ה)

יֵ״ש לְרַמֵּז בְּמַאֲמָר זֶה עִנְיַן הַמְּבֹאָר בַּמַּאֲמָר ״תִּקְעוּ - תּוֹכָחָה״, וְהִנֵּה עִנְיַן יְרִידַת יוֹסֵף לְמִצְרַיִם מוּבָן שֶׁהִיא בִּבְחִינַת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הַגָּדוֹל, וּבָזֶה מוּבָן מַה שֶּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז״ל שֶׁקְּרִיעַת יַם סוּף הָיָה בְּזְכוּת אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף, וְעַל יְדֵי תְּפִלָּה זוֹ זוֹכִין לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא שֶׁל יוֹסֵף, וּלְהַמְשִׁיךְ בִּחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמָתָא בִּחִינַת רֵיחַ. וְעַל כֵּן הָיָה חֶסֶד וּזְכוּת גָּדוֹל מַה שֶּׁהִצִּיל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָז אֶת יוֹסֵף מֵרֵיחַ רַע שֶׁמַּחֲלִישׁ כֹּחַ הַנְּשָׁמָה וְנִמְּנוּ לוֹ רֵיחוֹת טוֹבוֹת, וְעַל יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל נִתְרַבִּין מֵימֵי הַדַּעַת וְהַתְּפִלּוֹת, וְאָז בָּאִין הַכֹּל לִשְׂתּוֹת בַּצָּמָא מִבְּחִינַת מַיִם הַנַּ״ל, וְנִתְרַבִּין גֵּרִים וּבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׂבְנִים הַמְּבֹאָר בִּפְנִים. וְעַל כֵּן שָׁאֲלוּ הַשּׁוֹתֶה מַיִם לְצִמָּאוֹ כֵּיצַד מְבָרֵךְ וְהֵשִׁיב בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת בְּחִינַת הַנְּשָׁמוֹת וְהַנְּפָשׁוֹת הַנַּ״ל שֶׁשְּׁלֵמוּתָן עַל יְדֵי הַדַּעַת, וּכְשֶׁהַסִּטְרָא אַחֲרָא יוֹנֵק מֵהַדַּעַת אָז הֵם בְּוַדַּאי חֲסֵרִים שֶׁזֶּה בְּחִינַת וְחָסְרוֹנָם, אַךְ מֵחֲמַת שֶׁהַסִּטְרָא אַחֲרָא בּוֹלַעַת לִפְעָמִים נֶפֶשׁ גְּדוֹלָה גַּם כֵּן שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ בְּחִינַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, עַל יְדֵי זֶה מְסַבֵּב ה׳ יִתְבָּרֵךְ שֶׁמַּכְרַחַת לְהָקִיא וּלְהַחֲזִיר הַכֹּל עַד שֶׁעַל יְדֵי זֶה מְחַיִּין נֶפֶשׁ כָּל חַי. גַּם כִּי עַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלֶּה הַכָּבוֹד שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ כָּל הַנְּפָשׁוֹת וְזוֹכִין לִבְחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה בְּעִצְמוֹ גַּם כֵּן בְּחִינַת בְּרֵכַת בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת וְכוּ׳ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ וְכוּ׳, חֵי הָעוֹלָמִים דַּיְקָא בְּחִינַת עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם שֶׁלְּעָתִיד. וְעַל כֵּן שָׁאֲלוּ אַחַר כָּךְ מִפְּנֵי מָה זָכָה יְהוּדָא לְמַלְכוּת? הֵינוּ שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ מָשִׁיחַ שֶׁאָז יִהְיֶה גְּמַר הַתִּקּוּן שֶׁל בְּחִינַת הַמְּשָׁכַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמָתָא בְּחִינַת רֵיחַ הַנַּ״ל, וְעַל כֵּן מָשִׁיחַ הוּא בְּחִינַת רֵיחַ וְכַמְּבֹאָר בִּפְנִים. וְהֵשִׁיבוּ תְּחִלָּה שֶׁזֶּה מַחֲמַת שֶׁהִצִּיל אֶת יוֹסֵף מִמִּיתָה, וְאִלּוּ הָיָה מֵת חַס וְשָׁלוֹם עַל יָדָם, הָיוּ בְּטֵלִין כָּל הַתִּקּוּנִים הַנַּ״ל וְהָיָה הָעוֹלָם חָרֵב לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם. וְהֵשִׁיב לָהֶם דַּיָּה לְהַצָּלָה שֶׁתְּכַפֵּר עַל הַמְּכִירָה, כִּי הַלֹּא לְבַתְּחִלָּה הָיָה הַמְּכִירָה גַּם כֵּן פֶּגֶם גָּדוֹל, וּכְמַאֲמַר הַכָּתוּב (עָמוֹס ב, ו) עַל מִכְרָם בַּכֶּסֶף צַדִּיק. וְהֵשִׁיבוּ עוֹד שֶׁזָּכָה לָזֶה מֵחֲמַת הַהוֹדָיוֹת, וְהַהוֹדָיוֹת הוּא גַּם כֵּן בִּבְחִינַת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין וְכִמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר, בְּפָרָט שֶׁהַהוֹדָיוֹת זֶה הָיָה עִם מְסִירוּת נֶפֶשׁ לִשְׁרֹף אוֹתוֹ כְּמַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז״ל, וּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הִיא גַּם כֵּן בְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל כַּמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר. וְהֵשִׁיב לָהֶם דַּיָּהּ לְהַהוֹדָיוֹת שֶׁתְּכַפֵּר עַל הַבִּיאָה כִּי עַל כָּל פָּנִים הָיָה בָּזֶה אִיזֶה בְּחִינַת פֶּגֶם מִתַּאֲוָה זוֹ, וְהֵשִׁיבוּ עוֹד מֵחֲמַת שֶׁאָמַר יֵ״שֵׁב נָא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנַּעַר (בְּרֵאשִׁית מד, לג) שֶׁזֶּה גַּם כֵּן בְּחִינַת מְסִירוּת נֶפֶשׁ שֶׁל בְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל בִּכְדֵי לְהַצִּיל אֶת בִּנְיָמִין שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדַּעַת כַּיָּדוּעַ, וְהֵשִׁיב לָהֶם הַלֹּא הָיָה עָרֵב, נִמְצָא שֶׁהָיָה מְחֻיָּב בַּדָּבָר מִתְּחִלָּתוֹ. וְעַל כֵּן הֵשִׁיב הוּא שֶׁזֶּה עַל שֶׁיָּרַד נַחְשׁוֹן לַיָּם תְּחִלָּה, שֶׁזֶּה בֶּאֱמֶת הָיָה בְּחִינַת מְסִירוּת נֶפֶשׁ שֶׁל בְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל, וּבָטַח בַּה׳ כִּי לֹא יִהְיֶה נִטְבָּע חַס וְשָׁלוֹם, רַק אִדְּרַבָּא אָז הָיָה קְרִיעַת יַם סוּף שֶׁזֶּה בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִגְמָרִין כָּל הַתִּקּוּנִים עַד שֶׁזּוֹכִין לִבְחִינַת מָשִׁיחַ:

יקרא דשבתא

שַׁבָּת הוּא עוֹלַם הַנְּשָׁמוֹת כַּיָּדוּעַ בְּשֵׁם הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ שֶׁשַּׁבָּת הוּא יוֹמָא דְּנִשְׁמָתָא וְלֹא יוֹמָא דְּגוּפָא. וְעִקַּר יְנִיקַת הַנְּשָׁמָה הוּא מֵהָרִיחַ. וְזֶה בְּחִינַת תַּבְלִין אֶחָד יֵשׁ לָנוּ וְשַׁבָּת שְׁמוֹ וְרֵיחוֹ נוֹדֵף. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (שַׁבָּת לג:) גַּבֵּי רַשְׁבִּ"י וּבְנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁיָּצְאוּ מִן הַמְּעָרָה וְרָאוּ שְׁחוֹרְשִׁין וְזוֹרְעִין אָמַר מַנִּיחִין חַיֵּי עוֹלָם וְעוֹסְקִין בְּחַיֵּי שָׁעָה כָּל מָקוֹם שֶׁנָּתְנוּ עֵינֵיהֶם מִיָּד נִשְׂרָף וְאָמְרָה לָהֶם הַבַּת קוֹל לְהַחֲרִיב עוֹלָמִי יְצָאתֶם חִזְרוּ לְמְעָרְתְכֶם וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁיְּצאוּ מֵהַמְּעָרָה פַּעַם שְׁנִית וְכוּ' חָזוּ לְהַאי סַבָּא דְּנָקִיט תְּרֵי מַדְאנֵי אָמְא וְרָהֵט בְּעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אֲמַרוּ לֵהּ הָנֵי לְמָה לָךְ אֲמַר לְהוּ לְכְבּוֹד שַׁבָּת. וְתִסְגִּי לָךְ בְּחַד. חַד כְּנֶגֶד זָכוֹר וְחַד כְּנֶגֶד שָׁמוֹר. אָמַר לֵהּ לְבְרֵהּ חֲזִי כַּמָּה חֲבִיבִין מִצּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, יְתִיב דְּעַתֵּיהוּ. הַיְנוּ כַּנַ"ל כִּי שַׁבָּת שֶׁהוּא יוֹמָא דְּנִשְׁמָתָא וְיִנְיקַת הַנְּשָׁמָה הוּא מֵהָרִיחַ עַל כֵּן הָיָה רָץ עִם הַהַדַּסִּים לִכְבּוֹד שַׁבָּת לְהָרִיחַ בָּהֶם. וְאָז נִתְעוֹרְרוּ עַל יְדֵי זֶה גַּם הֵם לְעוֹרֵר הָרֵיחַ טוֹב שֶׁבִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בִּבְחִינַת חֲזִי כַּמָּה חֲבִיבִין מִצּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁנִּזְהַר שֶׁלֹּא לְהַבְאִישׁ רֵיחָם חַס וְשָׁלוֹם עַל יְדֵי הַתּוֹכָחָה. רַק אַדַּרְבָּא עַל יְדֵי תּוֹכָחָתוֹ נָתַן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב כַּמְּבֹאָר בִּפְנִים וְאָז כְּשֶׁנִּתְעוֹרְרוּ לָזֶה נִתְיַשְּׁבָה דַּעְתָּם.

וְזֶה בְּחִינַת הַיִּרְאָה שֶׁל שַׁבָּת בְּחִינַת יֵרֵא שַׁבָּת כִּי הַיִּרְאָה הוּא בְּחִינַת רֵיחַ בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא בְּחִינַת עָקֵב דְּקְדֻשָּׁה כַּמְּבֹאָר בִּפְנִים. וְאָז נִכְנַע בְּחִינַת הָעָקֵב דְּסִטְרָא אַחֲרָא שֶׁנִּתְגַּדֵּל עַל יְדֵי מְזוֹנָא דְּגוּפָא שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲכִילָה שֶׁל חֹל שֶׁאֵינָהּ בִּקְדֻשָּׁה כָּרָאוּי, כִּי בְּשַׁבָּת מֻחְמֶּצֶת שֶׁהוּא יוֹמָא דְּנִשְׁמָתָא וּמֵאִיר בּוֹ הַיִּרְאָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת עָקֵב דִּקְדֻשָּׁה כַּנַ"ל, עַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן גַּם מְזוֹנָא דְּגוּפָא וְנִמְשָׁךְ עָלָיו קְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הָאֲכִילָה וְהַסְּעוּדוֹת שֶׁל שַׁבָּת שֶׁהוּא כֻּלּוֹ קֹדֶשׁ וְהוּא גַּם כֵּן בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא. וְזֶה בְּחִינַת אִם תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ, כִּי אָז נִתְתַּקֵּן הָעָקֵב וְנִתְעַלִּין הָרַגְלִין, מֵאֲחִיזַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא שֶׁהוּא בְּחִינַת עָקֵב דְּסִטְרָא אַחֲרָא בְּחִינַת עָקֵב עֹשֶׂה שֶׁזֶּה בְּחִינַת וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בָּעָקֵב עֹשֶׂה כַּמְּבֹאָר בִּפְנִים.

וְעַיֵּן מִדְרַשׁ רַבָּה פָּרָשַׁת תּוֹלְדוֹת, שֶׁבְּפָסוּק זֶה מֶרְמָה שֶׁפּוֹתֵחַ כָּל סוֹף תִּתְבַּטֵּל שִׁעְבּוּד מַלְכִיּוֹת וְתַחֲזֹר הַמְּלוּכָה לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל כֵּן דָּרְשׁוּ רַז"ל עַל הַמַּעֲנֵג אֶת הַשַּׁבָּת שֶׁנִּצּוֹל מִשִּׁעְבּוּד מַלְכִיּוֹת שֶׁנֶּאֱמַר וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ, וְנֶאֱמַר וְאַתָּה עַל בָּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ. תִּדְרֹךְ דַּיְקָא שֶׁעַל יְדֵי הֶעָקֵב וְהָרַגְלִין דִּקְדֻשָּׁה יַכְנִיעוּ אֶת הַמַּלְכִיּוֹת שֶׁל עַכּוּ"ם שֶׁהֵם מִבְּחִינַת עָקֵב עֹשֶׂה, עָקֵב דְּסִטְרָא אַחֲרָא.

וְזֶה שְׁמוּבָא בַּכְּתָבִים, עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּ'יוֹם קָ'דְשִׁי וְ'קָרָאתָ לַ'שַּׁבָּת רְאשֵׁי תִּבוֹת בְּקוֹ"ל, וְשֶׁזֶּה בְּחִינַת קוֹל הַתְּקִיעוֹת שֶׁהָיוּ תּוֹקְעִין בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְכוּ', כִּי בְּחִינַת הַקּוֹל הוּא מַשִּׁקֶה אֶת הַגַּן שֶׁשָּׁם גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיְיֵרְאוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא כַּמְּבֹאָר בִּפְנִים. וְזֶה בְּחִינַת הַקּוֹלוֹת שֶׁבְּמִזְמוֹר לְדָוִד שֶׁאוֹמְרִים בִּכְנִיסַת שַׁבָּת. וְזֶה בְּחִינַת הַזִּין קוֹלוֹת וְזִין הֲוָיוֹת גִּמַטְרִיָּא יַעֲקֹב כַּמּוּבָא, הַיְנוּ בְּחִינַת הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב כַּמְּבֹאָר בִּפְנִים. וְהַקּוֹל הַזֶּה הוּא בְּחִינַת וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגַּן כַּמְּבֹאָר בִּפְנִים. שֶׁזֶּה בְּעַצְמוֹ סוֹד הַג' סְעוּדוֹת שֶׁל שַׁבָּת. שֶׁהֵם כְּנֶגֶד עֵדֶן נָהָר גַּן רָאשֵׁי תֵּבוֹת עֹנֶג בְּחִינַת וְקָרָאתָ לְשַׁבָּת עֹנֶג כַּמְּבֹאָר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וּבְתִקּוּנִים.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁמּוּבָא בַּכַּוָּנוֹת לְהָרִיחַ בַּהֲדַסִּים קֹדֶם כֹּל סְעוּדָה שֶׁל שַׁבָּת. הַיְנוּ בִּכְדֵי לְהוֹרוֹת שֶׁהַסְּעוּדוֹת הֵם בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא בְּחִינַת רֵיחַ כַּנַ"ל, וְעַל כֵּן הַסְּעוּדָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל שַׁבָּת הוּא סְעוּדְתָא דְּחַקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין שֶׁזֶּה בְּחִינַת רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ ה' שֶׁהוּא בְּחִינַת הַחַקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין הַנַּ"ל כַּמְּבֹאָר בְּמַסֶּכֶת תַּעֲנִית דַּף כט ע"ב, וְכֵן הוּא בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ פָּרָשַׁת תּוֹלְדוֹת. וְזֶה הַקּוֹל הַנַּ"ל הוּא בְּחִינַת קוֹל הַנִּגּוּן שֶׁל הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פִּשּׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מֻרְבָּע שֶׁעוֹלֶה כֻּלּוֹ ע"ב גִּמַטְרִיָּא חֶסֶד שֶׁזֶּה בְּחִינַת מוֹשְׁכִין עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד כַּמְּבֹאָר בִּפְנִים. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁבִּכְנִיסַת שַׁבָּת מַתְחִילִין תֵּכֶף מֵעֲנְיַן זֶה הַשִּׁיר שֶׁזֶּה בְּחִינַת מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וְכוּ' כְּשֶׁדָּרְשׁוּ רַז"ל. וְזֶה מ'זְמוֹר שִׁ'יר לְ'יוֹם הַ'שַּׁבָּת רְאשֵׁי תֵּבוֹת לְמִשֶּׁה כַּמּוּבָא.

כִּי מֹשֶׁה זָכָה בִּשְׁלֵמוּת לְבְחִינַת זֶה הַשִּׁיר כַּמְבֹאָר בְּפָנִים. וְהוּא וּשְׁאָר צַדִּיקִים עִמּוֹ עוֹסְקִין בְּבִנְיַסַּת שַׁבָּת לְהַעֲלוֹת נִשְׁמוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים שֶׁנִּפְלוּ לְעֻמְקֵי הַקְּלִפּוֹת. כִּי עַל יְדֵי הַהֶאָרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁמַּמְשִׁיךְ מִבְּחִינַת הַקּוֹל שֶׁל הַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַמַּשָּׁקֶה אֶת הַגַּן שֶׁשָּׁם גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהֵרָאוֹת שֶׁהֵן בְּחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא עַל כֵּן עַל יְדֵי זֶה מוֹסִיף וְנוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּנִשְׁמוֹתֵיהֶם עַד שֶׁזּוֹכִין גַּם הֵם לַעֲלוֹת מַעְמָק נְפִילָתָם וְלִכָּנֵס לְקֹדֶשׁ הַגַּן הַנַּ״ל שֶׁהוּא הַגַּן עֵדֶן.

וְזֶה טוֹב לְהוֹדוֹת לַה׳ וְכוּ׳ כִּי אָז עִקַּר תִּקּוּן הַתְּפִלָּה וְהַהוֹדָאָה. וְזֶה לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ הַיְנוּ בְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁל עָתִיד שֶׁיִּהְיֶה בִּבְחִינַת עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה בְּחִינַת חוּט שֶׁל חֶסֶד הַנַּ״ל, וְהַכֹּל יִהְיֶה עַל יְדֵי וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת הַיְנוּ בְּחִינַת תִּקּוּן הָאֱמוּנָה כַּמְבֹאָר בְּפָנִים. וְזֶה עֲלֵי עָשׂוֹר וְכוּ׳ וְדָרְשׁוּ רַז״ל (עַרְכִין יג:) שֶׁזֶּה קָאֵי עַל הַשִּׁיר שֶׁלָּעָתִיד בָּעוֹלָם הַבָּא שֶׁיִּהְיֶה עַל כְּנוֹר שֶׁל עֶשֶׂר נֵימִין, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב הוֹדוּ לַה׳ בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ וְכוּ׳, הַיְנוּ כִּי זֶה הַשִּׁיר הוּא בְּחִינַת שִׁירוּ לַה׳ שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה כַּמְבֹאָר בְּפָנִים.

גַּם עַל יְדֵי קְדֻשַּׁת שַׁבָּת נִשְׁלֶמֶת הַתְּפִלָּה שֶׁתְּהֵא בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים כִּי עִקַּר הָרַחֲמִים תָּלוּי בְּדַעַת. וְשַׁבָּת הוּא בְּחִינַת דַּעַת גָּדוֹל וּבְטוּל הַכַּעַס וְהָאַכְזָרִיּוּת, וְנִמְשָׁךְ בְּחִינַת רַחֲמִים גְּדוֹלִים כַּמְבֹאָר בְּפָנִים סִימָן קי״ט שֶׁזֶּה בְּחִינַת יְכוֹלָה הִיא שֶׁתְּרַחֵם וְכַמְבֹאָר כְּבָר לְעֵיל גַּם כֵּן כַּמָּה פְּעָמִים. וְגַם כִּי שַׁבָּת הוּא בְּחִינַת שַׁדַּי כַּיָּדוּעַ. וְשַׁדַּי הוּא בְּחִינַת רַחֲמָנוּת דִּקְדוּשָׁה כַּמְבֹאָר בְּפָנִים, גַּם עַל יְדֵי קְדֻשַּׁת שַׁבָּת נִתְבַּטֵּל בְּחִינַת הָרוּחַ שְׁטוּת שֶׁל תַּאֲוַת נְאוּף שֶׁזֶּה בְּחִינַת וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּה מִן הָאָרֶץ. וְעַל כֵּן אָז עִקַּר זְמַן קְדֻשַּׁת הַזִּוּוּג כַּנַּ״ל כַּמָּה פְּעָמִים.

וּמֵחֲמַת שֶׁלִּפְעָמִים יֵשׁ שֶׁהַסִּטְרָא אַחֲרָא מִתְגַּבֶּרֶת לִינֹק מִן הָרַחֲמָנוּת עַד שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִפְגָּם הַדַּעַת וְעַל יְדֵי זֶה בָּא חַס וְשָׁלוֹם תַּאֲוַת נְאוּף וְאָז אִי אֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים רַק צְרִיכִין בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל שֶׁיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין וְאָז הַסִּטְרָא אַחֲרָא שֶׁעִקַּר יְנִיקָתָהּ הוּא מִבְּחִינַת דִּינִים וּמוֹחִין דִּקְטָנוּת רוֹצָה לְבַלֵּעַ הַתְּפִלָּה הַזֹּאת שֶׁהוּא מִבְּחִינַת דִּין, אַף מֵחֲמַת שֶׁהַתְּפִלָּה הַזֹּאת יָצְאָה מִבַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל עַל כֵּן הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסִּטְרָא אַחֲרָא עַד שֶׁמְּבַרַחַת לְתֵּן הֲקָאוֹת וּלְהַחֲזִיר כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעָה אַף גַּם מְכַרַחַת לְהוֹצִיא וּלְהָקִיא עֲצָמוֹת חִיּוּתָהּ מַמָּשׁ. וְזֶהוּ בְּחִינַת גְּרִים שֶׁמִּתְגַּיְּרִין וְכוּ׳ וּמִזֶּה הָיָה בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם וּקְרִיעַת יַם סוּף כַּמּוּבָן בְּפָנִים. וּכְבָר מְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר שֶׁעִנְיַן מְסִירַת נֶפֶשׁ עַל קְדֻשַּׁת הַשֵּׁם הוּא גַּם כֵּן בִּבְחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁבִּבְחִינַת דִּין הַנַּ״ל וְשֶׁזֶּה הָיָה גַּם כֵּן עִנְיַן מְכִירַת יוֹסֵף לְמִצְרַיִם וְעָמַד שָׁם דִּיקְא בִּנְסִיּוֹן גָּדוֹל. וְאַחַר כָּךְ כְּתִיב וַיְיַשֵּׁם בָּאָרוֹן בְּמִצְרַיִם וְאַחַר כָּךְ הָיָה קְרִיעַת יַם סוּף בִּזְכוּת אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף וְכוּ׳. וְעַל כֵּן קְדֻשַּׁת שַׁבָּת הוּא גַּם כֵּן מֵהַדְּבָרִים שֶׁמְּסָרוּ יִשְׂרָאֵל נַפְשָׁם עֲלֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז״ל וּמִבֹּאָר בַּמְּגִלּוֹת וְעַל מְנוּחָתָם יַקְדִּישׁוּ אֶת שִׁמְךָ שֶׁצָּרִיךְ לְכַוֵּן לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ מְסִירוּת נֶפֶשׁ. כִּי עַל יְדֵי זֶה מַכְנִיעִין הַסִּטְרָא אַחֲרָא בְּיוֹתֵר עַד שֶׁזּוֹכִין עַל יְדֵי זֶה לְהַשְׁלִים אֶת הַתְּפִלָּה בִּשְׁלֵמוּת גָּדוֹל עַל יְדֵי קְדֻשַּׁת שַׁבָּת כַּנַּ״ל.

וְזֶה בְּעַצְמוֹ גַּם כֵּן עִנְיַן זָכוֹר וְשָׁמוֹר הַנֶּאֱמָר בְּשַׁבָּת, כִּי זָכוֹר בְּחִינַת דְּכוּרָא שֶׁהוּא בְּחִינַת מִדַּת הָרַחֲמִים כַּיָּדוּעַ, הַיְנוּ בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁהוּא בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְעַל כֵּן כְּתִיב בּוֹ כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה׳ וְכוּ׳, וְהַבְּרִיאָה הָיְתָה עַל יְדֵי בְּחִינַת חֶסֶד וְרַחֲמִים בְּחִינַת עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז״ל שִׁתֵּף מִדַּת הָרַחֲמִים וְכוּ׳. וְשָׁמוֹר הוּא כְּנֶגֶד בְּחִינַת נָקְבָא בְּחִינַת דִּין כַּיָּדוּעַ, הַיְנוּ שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁבִּבְחִינַת דִּין הַנַּ״ל, וְעַל כֵּן כְּתִיב שָׁם וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְכוּ׳, כִּי יְצִיאַת מִצְרַיִם הָיָה גַּם כֵּן עַל יְדֵי בְּחִינַת זֹאת הַנַּ״ל.

וְזֶהוּ שֶׁמְּבֹאָר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ שֶׁעִנְיַן שַׁבָּת הוּא תִּקּוּן עַל מְכִירַת יוֹסֵף לְמִצְרַיִם שֶׁהָיָה גַּם כֵּן בִּבְחִינַת זוֹ כַּנַּ״ל, וְעַל כֵּן כְּשֶׁחִלְּלוּ שַׁבָּת וְיָצְאוּ לְלִקֵּט בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִיָּד וַיָּבֹא עֲמָלֵק כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז״ל. כִּי עִקַּר הַכְנָעַת עֲמָלֵק הוּא עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין הַנַּ״ל שֶׁמְּקֻבֶּלֶת כֹּחַ מִקְּדֻשַּׁת שַׁבָּת לַעֲמֹד בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסִּטְרָא אַחֲרָא וּלְהַכְנִיעַ אוֹתָהּ. כִּי עִקַּר הַכְנָעַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא הוּא עַל יְדֵי קְדֻשַּׁת שַׁבָּת כִּי בְּדִין יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן וְכַמְבֹאָר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ.

וְעַל יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנַּ״ל נַעֲשִׂין גֵּרִים וְנִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ

יִתְבָּרַךְ. וְזֶה בְּחִינַת כְּבוֹד שַׁבָּת, וְהַכָּבוֹד הוּא שֹׂרֶשׁ הַנְּפָשׁוֹת שֶׁזֶּה בְּעַצְמוֹ גַּם כֵּן בְּחִינַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת שֶׁהוּא שֹׂרֶשׁ נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל. וְעַל יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד עַל יְדֵי זֶה בָּא הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה שֶׁזֶּה בְּחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁזּוֹכֶה כָּל אֶחָד לְקַבֵּל בְּשַׁבָּת כַּמְּבאָר בְּזֹהַר הַקָּדוֹשׁ. וְזֶה בְּחִינַת אֵין הַנְּבוּאָה שׁוֹרָה אֶלָּא עַל חָכָם גִּבּוֹר וְעָשִׁיר כִּי כָּל אֵלּוּ הֵם בְּבְחִינַת כָּבוֹד כַּמְּבאָר בְּפָנִים.

וּלְעִנְיֵנֵנוּ אֶפְשָׁר לוֹמַר שֶׁזֶּה בְּחִינַת עֲלִיַּת הַמַּלְכוּת בְּבְחִינַת נֶצַח הוֹד יְסוֹד, חֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת, חָכְמָה בִּינָה דַּעַת כַּמְּבאָר בְּכָתוֹב שַׁבָּת, כִּי הַמַּלְכוּת הוּא בְּחִינַת כָּבוֹד בְּחִינַת מָלֵךְ הַכָּבוֹד וּבְחִינַת הַכָּבוֹד שֶׁל עֲשִׂירוּת הוּא בְּחִינַת נֶצַח הוֹד יְסוֹד, כִּי הָעֲשִׂירוּת הוּא בְּחִינַת רַגְלַיִן בְּחִינַת וְאֶת הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרִגְלֵיהֶם, וְהַגְּבוּרָה הוּא בְּחִינַת חֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת בְּחִינַת יָדִין בְּחִינַת וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּכְתִיב לְךָ זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה תָּעֹז יָדְךָ וְכוּ', וְהַחָכְמָה הוּא חָכְמָה בִּינָה דַּעַת. וְזֶה בְּחִינַת וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם וְדָרְשׁוּ רַז"ל שָׁלֵם בְּגוּפוֹ וּבְמָמוֹנוֹ וּבְתוֹרָתוֹ, הַיְנוּ בְּחִינַת חָכָם גִּבּוֹר וְעָשִׁיר הַנַּ"ל, וַיְחַן אֶת פְּנֵי הָעִיר וְדָרְשׁוּ רַז"ל שֶׁשָּׁמַר אֶת הַשַּׁבָּת.

וְהִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד הַנַּ"ל הוּא בְּחִינַת זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ וְעַל יְדֵי זֶה בָּא רְפוּאָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא כַּמְּבאָר בְּפָנִים. וְעַל כֵּן דָּרְשׁוּ רַז"ל פָּסוּק זֶה לְעָנְיַן שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת. וְזֶה גַּם כֵּן בְּחִינַת שַׁבָּת הוּא מִלְּזַעֵק וּרְפוּאָה קְרוֹבָה לָבֹא. וּזְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ הַנַּ"ל בָּא עַל יְדֵי סִלּוּחַת הֶעָוֹן שֶׁבָּא עַל יְדֵי רְבוּי הַתְּפִלּוֹת וְכוּ', וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַז"ל עַל הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת שֶׁמּוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו.

וְעִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה הוּא עַל יְדֵי שֶׁנִּתּוֹסֵף שָׂכֵן מִיִּשְׂרָאֵל וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת קְדֻשַּׁת הַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל כִּי ג' אֲבָנִים בּוֹנוֹת שִׁשָּׁה בָּתִּים, ד' אֲבָנִים בּוֹנוֹת כ"ד בָּתִּים וְכוּ' כַּמְּבאָר בְּפָנִים. וְזֶה בְּחִינַת וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵו הַזְּהִירִם עַל מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא בְּחִינַת כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה. וְנִבְנֶה דַּיְקָא מִמַּה שֶּׁנִּתְקַבֵּץ מִנְּדָבַת לֵב שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאֵו הַזְּהִירִם גַּם כֵּן עַל עִנְיַן שַׁבָּת. כִּי כְּלַל עִנְיַן הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל כְּלַל יִשְׂרָאֵל וְהַשְּׁכֵנִים שֶׁנִּתּוֹסְפִין עֲלֵיהֶם שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַגֵּרִים שֶׁנִּתְעַשְּׁיוּ עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין הַנַּ"ל הַכֹּל נִמְשָׁךְ רַק מִכֹּחַ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, וְזֶה וְאֵל יֹאמַר בֶּן הַנֵּכָר הַנִּלְוֶה עַל ה' (הַיְנוּ בִּבְחִינַת תּוֹסְפוֹת הַשָּׁבָנִים הַנַּ"ל) הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי ה' מֵעַל עַמּוֹ, הַיְנוּ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִכָּלֵל בִּכְלַל הַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל בִּכְדֵי שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִתְוַסְּפוּ רִבּוּי שֶׁל בָּתֵּי הַתְּפִלָּה בְּיוֹתֵר. וְאַל יֹאמַר הַסָּרִים הֵן אֲנִי עֵץ יָבֵשׁ, כִּי זֶה עִקַּר מִצְוֹוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה בִּכְדֵי שֶׁיִּתְרַבּוּ בְּיוֹתֵר נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְרַבִּין בָּתֵּי הַתְּפִלָּה בְּיוֹתֵר וְכַמְּבאָר בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת. אֲבָל הַסָּרִים שֶׁאֵין לוֹ בָּנִים יוֹכַל לוֹמַר שֶׁהוּא עֵץ יָבֵשׁ חָס וְשָׁלוֹם, כִּי כֹּה אָמַר ה' לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי וְכוּ' וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי (הַיְנוּ בְּחִינַת הַבָּתִּים הַקְּדוֹשִׁים הַנַּ"ל) יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּבָנוֹת כוּ', כִּי מֵאַחַר שֶׁכָּל הַתִּקּוּן נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי קְדֻשַּׁת שַׁבָּת נִמְצָא מֵאַחַר שֶׁהֵם זְהִירִים בָּזֶה בְּיוֹתֵר מְמַיְלָא יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק גָּדוֹל בְּיוֹתֵר בָּעִנְיַן הַבָּתִּים הַנַּ"ל. וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים עַל ה' וְכוּ' כָּל שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ וְכוּ' וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן וְכוּ', הַיְנוּ בְּחִינַת שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל עַד שֶׁהוּא בְּמָקוֹם קָרְבָּן וּמְכֻפֶּרֶת עֲוֹנוֹת כַּמּוּבָא בְּפָנִים עַל פָּסוּק זֶה בְּעַצְמוֹ. וְזֶה כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים נְאוּם ה' מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו, כִּי עַל יְדֵי רִבּוּי בָּתֵּי הַתְּפִלָּה נִתְכַּנְּסִין וְנִתְקַבְּצִין כָּל נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל (שֶׁהֵם בִּבְחִינַת תִּשְׁתַּפְּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת) גַּם כֵּן אֶל הַבָּתִּים הַנַּ"ל, וְכֵן גַּם כֵּן הַגֵּרִים כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאָמְרוּ רַז"ל וַיְקַהֵל מֹשֶׁה וְכוּ' שֶׁמִּצָּוָה לְהַקְהִיל קְהִלּוֹת בְּכָל שַׁבָּת וְלִדְרֹשׁ בִּדְבְרֵי תּוֹרָה, קְהִלּוֹת דַּיְקָא כִּי אָז מֵאִיר קְדֻשַּׁת הַקְּהִלָּה וְהַקִּבּוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּיוֹתֵר כַּנַּ"ל.

וְעַל יְדֵי הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה הַנַּ"ל עַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרֵר הַמְּדַמֶּה וְנִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה אֲמִתִּית דִּקְדֻשָּׁה וְנִתְבַּטֵּל אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיוֹת, וְיֵשׁ עֲשָׂרָה מַדְרֵגוֹת בַּנְּבוּאָה וְהֵם כְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת וְכוּ' וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהַכֹּל בָּרָא ה' בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת שֶׁכָּל עִקַּר יְסוֹדוֹ עַל אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁבָּרָא ה' אֶת הַכֹּל בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת וְשָׁבַת בְּשַׁבָּת. וּשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַזֹּאת זָכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמַד הַר סִינַי שֶׁאָז זָכוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לִנְבוּאַת פָּנִים בְּפָנִים שֶׁזֶּה בְּחִינַת הָא דְּהַשִּׁשִּׁי שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה תָּלוּי עַד שִׁשָּׁה בְּסִיוָן שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה כַּמְּבאָר בְּפָנִים. וְזֶה הָיָה בְּשַׁבָּת קֹדֶשׁ כִּי הַכֹּל מוֹדִים שֶׁבְּשַׁבָּת נִתְּנָה תּוֹרָה, וְעַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהַקְבִּיל פְּנֵי רַבּוֹ בְּשַׁבָּת

כִּי אַף עַל פִּי שֶׁבְּשַׁבָּת נִמְשָׁךְ עַל כָּל אֶחָד רוּחַ נְבוּאָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֲבָל אַף עַל פִּי כֵן בְּוַדַּאי יֵשׁ בָּזֶה מַדְרֵגוֹת רַבּוֹת וְעִקַּר הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ רוּחַ נְבוּאָה מֹשֶׁה הוּא אֲצֶל הָרַב הַמַּנְהִיג הָאֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ, וְהוּא בְּוַדַּאי זוֹכֶה בְּשַׁבָּת לְקַבֵּל רוּחַ חֲדָשָׁה רוּחַ נְבוּאָה מֹשֶׁה, וְעַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרֵר הַמַּדְמֶה בְּיוֹתֵר אֵצֶל הַמְקֻרָבִין אֵלָיו וְזוֹכִין לְקַבֵּל פָּנָיו בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְקַבֵּל הָאֶרֶת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת בְּיוֹתֵר עַד שֶׁנִּשְׁלַם גַּם אֶצְלָם הָאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת וְנִתְבַּטְּלִין כָּל מִינֵי אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ, כִּי בְּשַׁבָּת נִדְחָה וְנִתְבַּטֵּל בְּחִינַת זֶהֱמַת הַנָּחָשׁ כַּיָּדוּעַ וְכַמּוּבָא בְּמַאֲמַר מֶרְכָּבוֹת פַּרְעֹה וְכוּ'. וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַז"ל אֲפִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה כְּדוֹר אֱנוֹשׁ מוּתָּרִין לוֹ.

וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַז"ל הַמִּתְפַּלֵּל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְאוֹמֵר וַיְכֻלּוּ כְּאִלּוּ נַעֲשָׂה שֻׁתָּף לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כִּי עִקַּר חִדּוּשׁ הָעוֹלָם הָיָה עַל יְדֵי אֱמוּנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה וְכַמְּבֹאָר בְּפִנִּים, וְעִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הַנַּ"ל נִמְשֶׁכֶת עַל יְדֵי שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה הַנַּ"ל שֶׁנִּשְׁלֶמֶת עַל יְדֵי קְדֻשַּׁת שַׁבָּת. וְעַל כֵּן הַמִּתְפַּלֵּל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְאוֹמֵר וַיְכֻלּוּ שֶׁבָּזֶה מְגַלֶּה וּמֵעִיד עַל אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁעַל יְדֵי זֶה עַצְמוֹ הָיָה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם כַּנַּ"ל, עַל כֵּן כְּאִלּוּ נַעֲשָׂה שֻׁתָּף לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. וְעַל כֵּן הַמַּלְאָכִים מַנִּיחִים יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁוֹ וְאוֹמְרִים וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתְךָ תְּכֻפָּר כִּי עַל יְדֵי כָּל הַנַּ"ל בָּא גַּם כֵּן סְלִיחַת עֲוֹנוֹת כַּנַּ"ל.

וְעַל יְדֵי אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם נִמְשָׁךְ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁם מְאִיר הַשְּׁגָחָתוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד וְכוּ' כַּמּוּבָא בְּפִנִּים. וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַז"ל אִם מְשַׁמְּרִין אַתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת תִּכָּנְסוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. וּקְדֻשַּׁת שַׁבָּת בְּעַצְמָהּ הוּא בְּחִינַת קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל כַּמָּה פְּעָמִים. וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַז"ל מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם קָצוּבִין לוֹ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְבַד מֵהוֹצָאוֹת שַׁבָּתוֹת וְכוּ' שֶׁאִם מוֹסִיף מוֹסִיפִין לוֹ וְכוּ'. כִּי הַהוֹצָאָה שֶׁל שַׁבָּת הוּא בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִיּוּת תָּמִיד בִּבְחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל. וְעַל יְדֵי שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה יִהְיֶה גַּם חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְּעָתִיד וְאָז יִהְיֶה כָּל הָעוֹלָם בִּבְחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי אָז יִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה בְּלִבַּד שֶׁהוּא בְּחִינַת נְפָלְאוֹת שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּךְ הַטֶּבַע. וְאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר וְנִגּוּן שֶׁל הַשְׁגָּחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת נְפָלְאוֹת. וְשִׁיר הַזֶּה הוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ וּמְרֻבָּע וְכוּ' וְהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַנַּ"ל הַמַּשָּׁקָה אֶת הַגַּן וְכוּ' שֶׁעַל יְדֵי זֶה יְכוֹלִין לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְהוֹסִיף עַל יְדֵי הַתּוֹכָחָה רֵיחַ טוֹב בְּנִשְׁמָתָם כַּנַּ"ל. וְעַל כֵּן שַׁבַּת קֹדֶשׁ הוּא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא כִּי הוּא מִבְּחִינַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְּעָתִיד. וְעַל כֵּן מֵאִיר בּוֹ הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת. כִּי שַׁבָּת הוּא בְּחִינַת תִּלַּת גַּוְנִין דְּעֵינָא וּבַת עַיִן שֶׁהוּא בְּחִינַת רְאִיָּה וְהַשְׁגָּחָה בְּחִינַת עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ תָּמִיד. וְהוּא בְּחִינַת בְּטוּל הַהַנְהָגָה שֶׁל דֶּרֶךְ הַטֶּבַע שֶׁל מַעֲרֶכֶת הַשָּׁמַיִם שֶׁזֶּה בְּחִינַת וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם וַיְכַל וְכוּ'.

וְאָז נִתְעוֹרֵר שִׁיר חָדָשׁ שֶׁהוּא מִבְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁלְּעָתִיד שֶׁהוּא שִׁיר שֶׁל הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת וְהוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע שֶׁהוּא יוּד אוֹתִיּוֹת שֶׁל שֵׁם הַוָּיָה וְכוּ' כַּמְּבֹאָר בְּפִנִּים. וְזֶה בְּחִינַת מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וְכוּ' בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד. וְזֶה טוֹב לְהַדּוֹת לַה' וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן. כִּי הַשִּׁיר הַזֶּה הוּא עֶלְיוֹן עַל כָּל הַשִּׁירִים כִּי הוּא שִׁיר שֶׁל הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת שֶׁזֶּה בְּחִינַת אֲסַפְּרָה כָּל נִפְלְאוֹתֶךָ אֶשְׂמְחָה וְאֶעְלְצָה בָךְ אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ עֶלְיוֹן. כִּי הַהַנְהָגָה שֶׁל הַשְׁגָּחָה הוּא בִּבְחִינַת עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ וְכוּ', כִּי הוּא לְמַעְלָה מִבְּחִינַת הַהַנְהָגָה הַמַּלְבֶּשֶׁת בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע.

וְזֶה לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת, כִּי הִתְקַבְּצוּת הַחֲסָדִים שֶׁעַל יָדָם יִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלְּעָתִיד הַכֹּל הוּא עַל יְדֵי שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה שֶׁבָּא עַל יְדֵי בְּרוּר הַמַּדְמֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת לַיְלָה כַּמְּבֹאָר כָּל זֶה בְּפִנִּים. וְזֶה עֲלֵי עָשׂוֹר, כִּי הַשִּׁיר הַזֶּה הוּא כָּלוּל מֵעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל וְכוּ' שֶׁהֵם עֲשָׂרָה אוֹתִיּוֹת כַּנַּ"ל, וְרַז"ל דָּרְשׁוּ עֲלֵי עָשׂוֹר, עֲלֵי לְקִנִּים עֶשְׂרֵת הַדִּבְּרוֹת. וַעֲלֵי נֵבֶל, עֲלֵי לְנַבֵּל עַצְמֵי עֲלֵיהֶם בְּשִׁשָּׁה הַשְּׁמָד רַחֲמָנָא לְצִלָּן. הֵינוּ כִּי שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה וּבְרוּר הַמַּדְמֶה הַנַּ"ל בָּא עַל יְדֵי נְבוּאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשָׂרֶת הַדִּבְּרוֹת כַּנַּ"ל, וְהִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה בָּא עַל יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד שֶׁבָּא עַל יְדֵי גֶּרֶם שֶׁנַּעֲשִׂין עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ לְיִשְׂרָאֵל עַל דִּבְרֵי תוֹרָה וְכַנַּ"ל. וְזֶהוּ כִּי שִׂמְחָתַנִי ה' בְּפָעֳלֶךָ וְכוּ' כִּי הַשִּׁיר הַזֶּה הוּא שֹׂרֶשׁ כָּל הַשְּׂמָחוֹת דִּקְדוּשָּׁה וְכַמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר וּבִלְקוּטֵי הֲלָכוֹת.

וְזֶה מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ ה' מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ וְכוּ'
בְּפִרְחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֲשָׂב וְכוּ', הַיְנוּ שֶׁהַסְּטָרָא אַחֲרָא מַגְבַּהַּ עַצְמָהּ לִבְלֹעַ הַתְּפִלּוֹת שֶׁהֵן בִּבְחִינַת דִּין, אֲבָל בֶּאֱמֶת הוּא לְהַשְׁמְדָם עֲדֵי עַד, כִּי עַל יְדֵי הַכֹּחַ שֶׁל קְדֻשַּׁת שַׁבָּת אָז הַתְּפִלּוֹת הַנ"ל עוֹמְדִין בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסְּטָרָא אַחֲרָא עַד שֶׁמַּכְרִיחִין דַּיְקָא עַל יְדֵי הַתְּפִלּוֹת הַנ"ל שֶׁהֵן בִּבְחִינַת דִּין לִתֵּן הֶקָּאוֹת וּלְהַחֲזִיר כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּלְעוּ אַף גַּם עַצְמוּת חִיּוּתָם מַמָּשׁ. וְאָז מִמֵּילָא הֵם כֵּלִים וְנֶאֱבָדִים לְגַמְרֵי. וְזֶה כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ, וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי וְכוּ' (וְאִפְשָׁר שֶׁזֶּה גַּם כֵּן סוֹד הַשַּׁלְהוּבָא דְּאֶשָּׁא שַׁיְיזֵד בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת עַל רָאשֵׁי הַקְּלִפּוֹת שָׁרוּצִים לַעֲלוֹת וְלִינְק מֵהַקְּדֻשָּׁה, וְהַשַּׁלְהוּבָא הַנ"ל הוּא מִבְּחִינַת גְּבוּרוֹת כַּיָּדוּעַ שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁהוּא בִּבְחִינַת דִּין וּמִשְׁפָּט שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב כִּי בָאֵשׁ ה' נִשְׁפָּט וְכַמְּבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר). בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי צַדִּיק כָּתָמֶר יִפְרָח וְכוּ'. כִּי אַדְרַבָּא עַל יְדֵי שֶׁהַסְּטָרָא אַחֲרָא מִתְגַּבֶּרֶת לִבְלֹעַ אֶת הַכֹּל עַל יְדֵי זֶה דַּיְקָא נִתְרוֹמֵם קֶרֶן הַקְּדֻשָּׁה בְּיֶתֶר שְׂאֵת וְיֶתֶר עָז, כִּי עַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים וְנִתּוֹסְפִין שְׁכֵנִים עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ וְעַל יְדֵי זֶה נִתְרַבִּין הַבָּתִּים הַקְּדוֹשִׁים בְּיוֹתֵר שֶׁזֶּה בְּחִינַת שְׁתוּלִים בְּבֵית ה' וְכוּ', וְזֶה גַּם כֵּן בְּחִינַת מִקְלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשִּׁבְרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם ה' וְכוּ' לְבֵיתְךָ נָאוָה קֹדֶשׁ וְכוּ'.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַז"ל וַיְכַל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, מָה הָיָה הָעוֹלָם חָסֵר מְנוּחָה בָּא שַׁבָּת בָּא מְנוּחָה כָּלְתָה וְנִגְמְרָה הַמְּלָאכָה, כִּי עִקַּר חִדּוּשׁ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית הוּא עַל יְדֵי אֱמוּנָה וּשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה הוּא עַל יְדֵי נְבוּאָה וּנְבוּאָה נִקְרֵאת מְנוּחָה כַּמְּבֹאָר בְּפָנִים, וְעַל כֵּן כְּשֶׁבָּא שַׁבָּת בָּא מְנוּחָה שֶׁהוּא בְּחִינַת נְבוּאָה וְאָז נִשְׁלְמָה הָאֱמוּנָה עַל כֵּן אָז כָּלְתָה וְנִגְמְרָה הַמְּלָאכָה. וּמֵחֲמַת שֶׁעַל יְדֵי נְבוּאָה נִתְבָּרֵר הַמַּדָּמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שָׁנָה עַל כֵּן גַּם הַשָּׁנָה שֶׁל שַׁבָּת יִקָּרֵא וְקָדוֹשָׁה מְאֹד כַּמּוּבָא.

וּמֵחֲמַת שֶׁכָּל הַנ"ל בָּלוּל בִּקְדֻשַּׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה כַּמְּבֹאָר בְּפָנִים עַל כֵּן אָמְרוּ רַז"ל יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת וְכַנ"ל כַּמָּה פְּעָמִים, כִּי כְּשֶׁחָל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּשַׁבָּת אָז טוֹב מְאֹד, כִּי אָז נִגְמְרִין כָּל הַתִּקּוּנִים בְּיֶתֶר שְׂאֵת עַל יְדֵי קְדֻשַּׁת שַׁבָּת. וְזֶה בְּחִינַת הַתְּקִיעוֹת שֶׁהָיוּ תּוֹקְעִין בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת, תְּקִיעָה הוּא בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד כַּמְּבֹאָר בְּפָנִים, וְזֶה בְּחִינַת כְּבוֹד שַׁבָּת כַּנ"ל. תְּרוּעָה הוּא בְּחִינַת נְבוּאָה בְּחִינַת הַשְּׁאֵרִית הַשְּׁכִינָה כַּמְּבֹאָר בְּפָנִים שֶׁזֶּה בְּחִינַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת כַּנ"ל, וְכַמְּבֹאָר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וּבְתִקּוּנִים וְעַיֵּן זֹהַר וַיִּקְרָא דַּף קעט. דִּבְגִין כָּךְ לֹא יָזֵז מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל שַׁבָּתוֹת וְכוּ'. שְׁבָרִים זֶה בְּחִינַת תִּקּוּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּבְטוּל אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ בְּשִׁלְמוּת עַל יְדֵי קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַז"ל אֲפִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה וְכוּ' מוֹחֲלִין לוֹ כַּנ"ל.

וּמֵחֲמַת שֶׁעַל יְדֵי קְדֻשַּׁת שַׁבָּת זוֹכִין לְמוֹחִין וְדַעַת וְהַדַּעַת כָּלוּל מִתְּלַת מוֹחִין שֶׁהֵם בְּחִינַת מְחִצּוֹת פְּרוֹסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוַת נְאוּף, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל כַּמָּה הֲוָה תְּלַת פָּרְסֵי כִּי זֶה עִקַּר קְדֻשַּׁת מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ כַּמְּבֹאָר בְּפָנִים, וְעַל כֵּן נֶאֱמַר אֵצֶל שַׁבָּת לָדַעַת כִּי אֲנִי ה' מְקַדִּשְׁכֶם. וְעַל כֵּן תְּחוּם שַׁבָּת דְּאוֹרָיְתָא הוּא תְּלַת פָּרְסֵי כְּיָדוּעַ הַיְנוּ בְּעֶגֶד בְּחִינַת תְּלַת פָּרְסֵי הַנ"ל.

וְזֶה אִם תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ וְכוּ' אָז תִּתְעַנֵּג עַל ה', הַיְנוּ שֶׁתִּזְכֶּה לִשְׁלֵמוּת הַדַּעַת וְהַמּוֹחִין שֶׁשָּׁם עִקַּר הָעֹנֶג כַּנ"ל כַּמָּה פְּעָמִים. וְזֶה שֶׁדָּרְשׁוּ רַז"ל הוּא גּוֹזֵר וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקַיֵּם שֶׁזֶּה בְּחִינַת שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁהוּא כְּמוֹ בִּגְזֵרָה שֶׁגּוֹזֵר כָּךְ עַל פִּי הַדִּין. וְזֶה וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ זֶה בְּחִינַת בְּטוּל וְהַכְנָעַת הַסְּטָרָא אַחֲרָא. וְזֶה שֶׁדָּרְשׁוּ רַז"ל שֶׁנִּצּוֹל מִשִּׁעְבּוּד מַלְכֻיּוֹת וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים שֶׁכָּל זֶה בִּכְלַל וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ. וְעַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת שֹׂרֶשׁ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּשָּׁם בָּאָה הִתְפַּשְּׁטוּת הַנְּבוּאָה. וְזֶה וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ. כִּי יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא שֹׂרֶשׁ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת הַכְּבוֹד הַנ"ל כַּמְּבֹאָר בְּלִקּוּטֵי א' סִימָן קפא. גַּם הַנְּבוּאָה הוּא בְּחִינַת נַחֲלַת יַעֲקֹב שֶׁזֶּה בְּחִינַת וְסָלַחְתָּ וְכוּ' וּנְחַלְתָּנוּ כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם. וְזֶה כִּי פִּי ה' דִּבֶּר, דִּבֶּר ה' זוֹ נְבוּאָה כַּמְּבֹאָר בְּפָנִים.

וְעַל יְדֵי הִתְפַּשְּׁטוּת הַנְּבוּאָה עַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה וְנַעֲשֶׂה שְׁתָף לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. וְזֶה גַּם כֵּן בְּחִינַת אָז תִּתְעַנַּג עַל ה', הוּא גּוֹזֵר וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקַיֵּם מֵאַחַר שֶׁהוּא שֻׁתָּף עִמּוֹ כְּבֵיכוֹל. וְזֶה בְּחִינַת שָׁכַן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה וְהִתְעַנַּג עַל ה' וְיִתֶּן לְךָ מִשְׁאֲלֹת לִבֶּךָ וּכְמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַז"ל נוֹתְנִין לוֹ כָּל

מִשְׁאֲלוֹת לִבּוֹ. וְזֶה וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ, זֶה בְּחִינַת בִּטּוּל אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת זְהֻמַת הַנָּחָשׁ. וְעַל כֵּן כְּשֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי וּפָסְקָה זְהֻמָתָן אָז נַעֲשׂוּ חֲרוּת מִשִּׁעְבּוּד מַלְכִיּוֹת כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַז"ל. וְהָאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּפְשׁוּטוֹ מַמָּשׁ, הַיְנוּ שֶׁיִּזְכֶּה לְנַחֲלַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי עִקַּר יְרֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא עַל יְדֵי כֹּחַ מַעֲשָׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ וְכוּ' הַיְנוּ עַל יְדֵי אֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם. וְזֶה כִּי פִּי ה' דִּבֶּר בְּחִינַת נְבוּאָה כִּי עַל יְדֵי הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה שֶׁהוּא דִּבֶּר ה' זוֹ נְבוּאָה זוֹכִין לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּדְבַר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וְכוּ'. וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לִירֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם. וְכֵן לְךָ נְחֵה אֶת הָעָם אֶל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ.

וְעַל יְדֵי אֱמוּנָה יְהֵיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לָעָתִיד וְאָז יִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם בִּבְחִינַת הַשְׂנָאָה וְנִפְלָאוֹת. וְזֶה גַּם כֵּן בְּחִינַת אָז תִּתְעַנַּג עַל ה' שֶׁהוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא עַיִן לֹא רָאֲתָה. וְזֶה גַּם כֵּן בְּחִינַת הוּא גּוֹזֵר וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקַיֵּם מַאֲחַר שֶׁיִּתְנַהֵג הַכֹּל רַק בְּהַשְׂגָּחָה וְנִפְלָאוֹת. וְזֶה שֶׁדָּרְשׁוּ רַז"ל בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ אָז תִּתְעַנַּג עַל ה' דָּא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא שֶׁהוּא בְּחִינַת פֶּלֶא עֶלְיוֹן שֶׁשָּׁם שֹׁרֶשׁ כָּל הַנִּפְלָאוֹת בְּחִינַת בְּעַתִּיקָא תַּלְיָא מִלְּתָא. וְזֶה וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ דָּא חֶקֶל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין, הַיְנוּ בְּחִינַת עֲלִיַּת הַמַּלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁהוּא בְּבְחִינַת עֵקֶב עָנָוָה יִרְאַת ה' כַּיָּדוּעַ, וְהַכָּנָעַת הַמַּלְכוּת דְּסִטְרָא אַחְרָא שֶׁהֵם מִבְּחִינַת עָקֵב דְּסִטְרָא אַחְרָא עֵקֶב עָשׂוּ כַּנַּ"ל.

וְזֶה וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ, הַיְנוּ בְּחִינַת הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגַּן שֶׁשָּׁם גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיְרָאוֹת. וְזֶה וְהַאֲכַלְתִּיךָ דַּיְקָא, כִּי עַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֲכִילָה שֶׁתְּהֵא בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא בְּחִינַת רֵיחַ שֶׁזֶּה בְּחִינַת יַעֲקֹב בְּחִינַת רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה וְכוּ' וְדָרְשׁוּ רַז"ל שֶׁנִּכְנָם עִמּוֹ הַגַּן עֵדֶן, הַיְנוּ בְּחִינַת רֵיחַ שֶׁל הַגַּן הַנִּשְׁקָה עַל יְדֵי בְּחִינַת הַקּוֹל כַּנַּ"ל. וְזֶה כִּי פִּי ה' דִּבֶּר, הַיְנוּ כִּי עַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן בְּחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁתְּהֵא בִּבְחִינַת הַתּוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה בְּחִינַת אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י דִּבְרֵי קְהֶלֶת כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר דִּבְרֵי אֵינוֹ אֶלָּא דִּבְרֵי תוֹכָחוֹת וְכוּ', וְעַל יְדֵי תּוֹכָחָה כָּזוֹ מוֹסִיפִין רֵיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת שֶׁזֶּה בְּחִינַת כִּי פִּי ה' דִּבֶּר כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל שֶׁכָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁיָּצָא מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִתְמַלֵּא כָּל הָעוֹלָם בִּשְׁמֵם וְכוּ' (שַׁבָּת דַּף פח).

זמרת הארץ

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שָׁם עִקַּר הַיִּרְאָה שֶׁהִיא בְּחִינַת רֵיחַ שֶׁזֶּה בְּחִינַת אֶרֶץ הַמּוֹרִיָּה עַל שֵׁם הַיִּרְאָה וְעַל שֵׁם הָרֵיחַ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ ז"ל, וְעִקַּר יְנִיקַת הַנְּשָׁמָה הִיא מֵהָרֵיחַ וְזֶה בְּחִינַת נֹתֵן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ וְגוֹ'. וְשָׁם בְּחִינַת הַקּוֹל שֶׁהוּא בְּחִינַת נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן שֶׁשָּׁם גְּדֹלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיְרָאוֹת כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא מִבְּחִינַת הַגָּן עֵדֶן כַּמּוּבָא. וְזֶה וְנָתַתִּי לְזַרְעֲךָ אֶת כָּל הָאָרֶצֹת הָאֵל וְגוֹ' עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וְגוֹ', כִּי עַל יְדֵי זֶה הַקּוֹל נִתְתַּקֵּן הָעֵקֶב דִּקְדֻשָּׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת ה', שֶׁזֶּה בְּחִינַת קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַכְּלוּלָה מֵעֲנָוָה וּמִיִּרְאָה כַּנַ"ל כַּמָּה פְּעָמִים. וְעַל כֵּן כְּלֵב שְׁנִצּוֹל מֵעֵצַת מְרַגְּלִים וְלֹא פָּגַם בִּקְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר בּוֹ עֵקֶב הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת עִמּוֹ וְגוֹ'. וְעַל כֵּן בִּשְׁעַת חָרְבַּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר (יִרְמְיָה יג כב) נֶחְמְסוּ עֲקֵבָיִךְ. וְעַל כֵּן נִקְרֵאת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נַחֲלַת יַעֲקֹב שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וַיְדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו, וּבְכִבּוּשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקֵב.

וְשָׁם עִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְלָכִים א ח לח) כָּל תְּפִלָּה כָּל תְּחִנָּה וְגוֹ' אֶת תְּפִלָּתָם וְאֶת תְּחִנָּתָם וְגוֹ' וּכְתִיב (יְשַׁעְיָה ל) כִּי עַם בְּצִיּוֹן יֵשֵׁב וְגוֹ' חָנוֹן יָחְנְךָ לְקוֹל זַעֲקֶךָ כְּשָׁמְעָתוֹ עָנָךְ, כִּי שָׁם עִקַּר הָרַחֲמִים וְהַדֵּעָת כַּנַ"ל כַּמָּה פְּעָמִים. וְזֶה וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי וּפֵרֻשׁ רַשִׁ"י שֶׁכָּל הַהַבְטָחוֹת שֶׁהִבְטִיחַ לָהֶם עַל יְרֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּשֵׁם זֶה, כִּי זֶה שָׁם הָרַחֲמִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים. וְשָׁם בְּטוּל הַכַּעַס וְהָאַכְזְרִיּוּת וְתִקּוּן הַמּוֹחַ וּבְטוּל תַּאֲוַת נְאוּף כַּנַ"ל כַּמָּה פְּעָמִים.

וְכֵן שָׁם עִקַּר תִּקּוּן הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁהִיא בְּחִינַת מַטֵּה עֹז כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב מַטֵּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח ה' מִצִּיּוֹן וְגוֹ' וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה גֶּרֶם שֶׁזֶּה בְּחִינַת עַמִּים הַר יִקְרָאוּ, וַחֲבִיבָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁמַּכְשֶׁרֶת הַגֶּרֶם. וְשָׁם נִתְרַבָּה וְנִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ בִּבְחִינַת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְנֶאֱמַר וּכְבוֹד ה' מָלֵא אֶת הַבַּיִת וְנֶאֱמַר שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, וְנֶאֱמַר אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וְנֶאֱמַר וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד, וְנֶאֱמַר וְיִרְאוּ גּוֹיִם אֶת שֵׁם ה' וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ כִּי בָנָה ד' צִיּוֹן נִרְאָה בִּכְבוֹדוֹ. וְעַל יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד בָּא הִתְפַּשְׁטוּת הַגְּבוּאָה וְעִקַּר הַנְּבוּאָה הִיא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּמְּבֹאָר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ. וְשָׁם עִקַּר הָרְפוּאָה הַבָּאָה עַל יְדֵי סְלִיחַת עוֹנוֹת בִּבְחִינַת וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּהֶם נְשׂוּא עָוֹן כַּמְּבֹאָר בִּפְנִים. וְעַל יְדֵי הִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה עַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרֵר שָׁם הַמַּדָּמָה שֶׁזֶּה בְּחִינַת דִּמְיוֹנוּ אֱלֹקִים חַסְדְּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ (עַיֵּן תַּרְגּוּם שִׁפְרִישׁ מִלְּשׁוֹן דִּמְיוֹן). וּכְשֶׁנִּתְתַּקֵּן הַמַּדָּמָה עַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הָאֱמוּנָה אֲמִתִּית דִּקְדֻשָּׁה וְנִתְבַּטְּלוּ אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת שֶׁכָּל זֶה זוֹכִין בָּאֱמֶת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנַ"ל כַּמָּה פְּעָמִים. וְשָׁם עִקַּר שְׁלֵמוּת בָּאֱמוּנָה בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁזֶּה בְּחִינַת כֹּחַ מַעֲשָׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל וְכַמְּבֹאָר בִּפְנִים. וּלְעָתִיד כְּשֶׁיִּתְחַדֵּשׁ עוֹלָמוֹ וְיִתְנַהֵג הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה וְנִפְלָאוֹת כְּמוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאָז יִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ בָּעוֹלָם. וְהַשִּׁיר הַזֶּה הוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַמְּשֻׁקָּה אֶת הַגָּן שֶׁשָּׁם גְּדֹלִים כָּל הָרֵיחוֹת וְהַיְרָאוֹת שֶׁזֶּה בְּחִינַת מְשִׁיחַ כַּמְּבֹאָר בִּפְנִים. וְשָׁם זוֹכִים לִבְחִינַת מְזוֹנָא דִּנְשָׁמְתָא שֶׁהִיא בְּחִינַת יִרְאָה בְּחִינַת כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו כַּמְּבֹאָר בִּפְנִים, וְעַל כֵּן כְּתִיב בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ:

ביאור הליקוטים

אות א׳. בַּהֲבָאָתוֹ רְאָיָה שֶׁהַקּוֹל שַׁיָּךְ לְהַגָּן [שֶׁשָּׁם הַיְרֵאָה], מֵהַכָּתוּב אֶת קֹלְךָ וְכוּ׳. מְבָאֵר יוֹתֵר גַּם בַּמֶּה שֶׁכָּתַב תְּחִלָּה עַל אוֹדוֹת נָהָר הַקּוֹל הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, שֶׁנֶּאֱמַר בָּעִנְיָן הַזֶּה:

אות ב׳. בַּמֶּה שֶׁכָּתַב עַל אוֹדוֹת זְהֻמַת הַנָּחָשׁ, [שֶׁהִיא בְּתַעֲרֹבֶת וְקִלְקוּל הַמְדַמֶּה וְהָאֱמוּנָה], שֶׁנִּפְסְקָה בְּהַמְשָׁכַת הַנְּבוּאָה, מִתִּקּוּן הַכָּבוֹד, וְהַתְּפִלָּה, וְהַדַּעַת, שֶׁהַזְכִּיר תְּחִלָּה. מְבָאֵר יוֹתֵר בַּהֲבָאָתוֹ תְּחִלָּה עַל אוֹדוֹת הַקִּלְקוּל, זֶה לְעֻמַּת זֶה, מֵהַקִּלְקָפָה הַמְעַכֵּב וּבוֹלֵעַ הַדַּעַת וְכוּ׳, אֶת הַכָּתוּב וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם. גַּם מְבָאֵר יוֹתֵר, בְּעִנְיַן הַכָּתוּב מִמְּזוֹנָא דְּגוּפָא, שֶׁהִכְשִׁילָה אֶת הָאָדָם. וּבְתִקּוּנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהָיָה זוֹכֶה בְּהֶעְדֵּר הַמַּכְשׁוֹל וְהַזְּהָמָא הַנַּ״ל. וּבְעִנְיַן הַכָּתוּב הַנַּ״ל, וְנָהָר וְכוּ׳. וּבַהֲבָאַת הַכָּתוּב הַנַּ״ל, אֶת קֹלְךָ וְכוּ׳. כִּי מִמֵּילָא מְבֹאָר, שֶׁזֶּה הָיְתָה בְּסִבַּת הַתִּקּוּן הֶחָדָשׁ שֶׁהִתְחִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְהַמְשִׁיךְ לְקִלְקוּלוֹ הַנַּ״ל:

אות ג׳. שֶׁגַּם בְּהַכְפָּלַאת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא שֶׁזּוֹכִים בְּקוֹל הַהַשְׁגָּחָה שֶׁלָּעָתִיד, מִתַּכְלִית הָאֱמוּנָה וְהַנְּבוּאָה שֶׁזָּכָה מֹשֶׁה. מְבָאֵר וּמְרֻמָּז יוֹתֵר בְּתַכְלִית הַכְפָלָתוֹ וּפְרִישָׁתוֹ מִמְּזוֹנָא דְּגוּפָא שֶׁזָּכָה בָּזֶה, [לֶחֶם לֹא אָכַל וְכוּ׳]:

אות ד׳. [הוֹצֵאתִי מִדִּבְרֵי מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל (עַיֵּן לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת מַאֲכָלֵי עַכּוּ״ם ב׳ אות א׳)] שֶׁבְּכָנָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה מֵעִנְיַן מְזוֹנָא דְּנִשְׁמְתָא הַנַּ״ל, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִזְכָּה לָזֶה עַד לֶעָתִיד, בְּהַנְהָגַת הָעוֹלָם שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע כַּמּוּבָא בְּפָנִים, [וְגַם בְּמַתַּן תּוֹרָה, אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹקִים אַתֶּם וְכוּ׳, לוּלֵא מַה שֶׁחָטְאוּ בְּמַעֲשֵׂה הָעֵגֶל הַמּוּבָא בְּפָנִים], אֲבָל גַּם הַיּוֹם, מָכְרָח עַל כָּל פָּנִים לְטַהֵר וּלְקַדֵּשׁ אֶת אֲכִילָתוֹ [בְּקוֹל יַעֲקֹב] הַמּוּבָא בְּפָנִים, וְלֹא כְּעֵשָׂו, [הַלְעִיטֵנִי נָא], כַּמְבֹאָר מִשָּׁאָר דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהִזְהִיר מְאֹד עַל זֶה (עַיֵּן חַיֵּי מוֹהַרַ״ן תקט״ו):

אות ה׳. שֶׁגַּם בְּכָל הַנַּ״ל תָּבִין מֵרָחוֹק [מַה שֶּׁשָּׁמַעְתִּי מֵאָבִי זַ״ל בְּשֵׁם מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל], עַל אוֹדוֹת הַדִּינָא קַשְׁיָא שֶׁנִּתְגַּלָּה אָז מֵאִתּוֹ, בְּרְאוֹתוֹ בְּמִכְשׁוֹל אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו בַּהַלְעָטָה הַנַּ״ל (עַיֵּן שִׂיחַ שָׂרְפֵי קֹדֶשׁ חֵלֶק ב, קי״א):

אות ו׳. בְּדִבֵּר הַכָּתוּב גַּם תַּנִּים וְכוּ׳, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁמְּבֹאָר בּוֹ עִנְיַן הָרַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא אַחֲרָא מֵהַכָּתוּב כְּשׁד מְשַׁדֵּי וְכוּ׳. אֲבָל גַּם בָּזֶה תַּבִּיט וְתָבִין בְּדַרְכּוֹ הַקְּדוֹשָׁה, לְהָבִין מָשָׁל וּמְלִיצָה. כִּי גַּם בִּפְשִׁיטוּת, נִתְפָּרֵשׁ הַכָּתוּב עַל רַחֲמֵי הַתַּנִּין [לַחֲלֹץ אֶת הַשַּׁד לְמִזּוֹן בָּנָיו]:

אות ז׳. בְּהַמְבֹאָר מִדְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים עַל אוֹדוֹת הַכָּתוּב חֹק לְיִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, שֶׁעִשָּׁק הַתְּפִלָּה בְּהַסִּטְרָא אַחֲרָא, נָחְשָׁב לָהּ לְמָזוֹן וְחַיּוּת. תָּבִין מֵרָחוֹק, שֶׁזֶּה עִקַּר מְזוֹנָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא שֶׁבְּגוּפָא כַּנַּ״ל. וְכֵן מִבֹּאָר בְּפֵרוּשׁוֹ לְמַאֲמַר חֲזַ״ל בְּעִנְיַן קִלְפַּת עוֹג, שֶׁהוּא אֲשֶׁר בְּקַרְסוּלֵיהּ עֵקֶב עֲשָׂו שֶׁבְּמְזוֹנָא דְּגוּפָא הַנַּ״ל, וּבְהַבְלָעָתוֹ לְמְזוֹן הַתְּפִלָּה וְהַדַּעַת הַנַּ״ל, אִיתֵי קוּמְצָא וּנְקָבוּהָ לְהוֹצִיא מֵאִתּוֹ וְכוּ׳, וּמַחְיֵהּ בְּקַרְסוּלֵיהּ וַעֵקֶב עֵשָׂו הַנַּ״ל:

אות ח׳. שֶׁגַּם בְּהַמְבֹאָר מִדְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים בְּעִנְיַן עוֹג הַנַּ״ל, שֶׁבְּהַבְלָעָתוֹ לְהַתְּפִלּוֹת יַבְלִיעַ וְיכַלֶּה עַל יְדֵי זֶה גַּם לְעֻמַּת מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַתְּפִלּוֹת וְהַמֹּחִין נִמְצָאוֹת בָּהֶם. מְבֹאָר יוֹתֵר, בַּמֶּה שֶׁזּוֹכִים בַּהֲקָאַת הַקִּלְקָפָה, שֶׁיּוֹצֵא וְנִתְגַּלֶּה מֵאִתּוֹ כְּבוֹד הַשִּׁבְעִים נֶפֶשׁ, וְשֶׁכָּל זֶה הוּא בְּאֶמְצָעוּת עַצְמוּת חַיּוּתוֹ מִנְּפָשׁוֹת הַגֵּרִים שֶׁיּוֹצְאִים מֵאִתּוֹ בַּהֲקָאָתוֹ הַנַּ״ל:

אות ט׳. שֶׁבַּהֲבָאָתוֹ לְעִנְיַן גָּלוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְטוּל בְּחִינַת נָבִיא שֶׁבְּרָאשֵׁי תֵּבוֹת בְּ׳שִׁבְעִים נֶ׳פֶשׁ יָ׳רְדוּ וְכוּ׳, מְבֹאָר יוֹתֵר בִּדְבַר הַתִּקּוּן, שֶׁהוּא זֶה לְעֻמַּת זֶה, [בְּצֵרוּף וַיַּפֵּל] שֶׁבְּרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְהַשִּׁלּוּךְ לִפְנֵי פַּרְעֹה וְכוּ׳, וּבְהִתְגַּיְרוּת יִתְרוֹ, וְהַכְנָעַת עֲמָלֵק, וּקְרִיעַת יַם סוּף, וּכְבוֹד ה׳ בֶּעָנָן, וּבְוֹאַת פָּנִים בְּפָנִים, וְירֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁזָּכוּ בִּיצִיאָתָם מִשָּׁם:

אות י׳. שֶׁלְּכְאוֹרָה יֵשׁ לְהִתְפַּלֵּא עַל אוֹדוֹת תִּקּוּן הַתְּפִלָּה שֶׁהִזְכִּיר מֵאִתָּהּ גַּם בִּשְׁאָר מַאֲמָרָיו וְהַשָּׂגוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, וְלָמָּה כְּוִן בַּהַשָּׂגָה הַזֹּאת לְדַבֵּר מֵעִנְיַן רִבּוּי הַשִּׁבְחִים, שֶׁמְּכְרָח לְתִקּוּן הַתְּפִלָּה. וְאֵין זֶה

דַּרְכּוֹ בַּקֹּדֶשׁ, לְהַרְכִּיב בְּאֶמְצָעוּת הַשָּׁגָתוֹ דָּבָר מְיֻחָד רַק בְּחִבּוּר אֶחָד לְהַתּוֹרָה שֶׁדִּבֵּר תְּחִלָּה וְלֹא לְשָׁאר דִּבְרֵי הַשָּׁגָתוֹ. כִּי אִם תִּמְצָא לִפְעָמִים שֶׁהוּא מַרְכִּיב דָּבָר מְיֻחָד כָּזֶה, כְּמוֹ בְּסִימָן נ"ה שֶׁבְּלִקּוּטֵי א', נִמְצָא לוֹ בָּזֶה גַּם שָׁם חִבּוּר נִפְלָא [כַּמְבֹאָר שָׁם בְּבֵאוּרֵי עַיִן שָׁם (בְּאוֹת ח)]. אֲבָל מֵרָחוֹק תָּבִין [בְּדִבְרֵי מוֹהַרַנ"תְּ זַ"ל שֶׁעַל זֶה (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה וְהִלְכוֹת אֵישׁוּת ה' אוֹת ו)], שֶׁזֶּה מַה שֶּׁנִּמְצָא תְּחִלָּה תַּחַת לְשׁוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ, בְּדִבֵּר הַנְּפָשׁוֹת הַיּוֹצְאוֹת מִקֶּרֶב הַסִּטְרָא אַחֲרָא. כִּי לְפִי זֶה מִמֵּילָא מְבֹאָר, שֶׁהֵן הֵן הַשְּׁכֵנִים הַנִּתּוֹסָפִים אַחַר כָּךְ לְבֵית הַתְּפִלָּה, [שֶׁבְּתַכְלִית הַהֶפְךְ, זֶה לְעֻמַּת זֶה, כְּנֶגֶד הַסִּטְרָא אַחֲרָא]:

אות י"א. שֶׁגַּם בְּהַכְּתוּב גַּם תַּנִּים הַנַּ"ל, תָּבִין מֵרָחוֹק בְּעִמְקֵי שִׂפָתָיו לַהֲבָאַת הָרְאָיָה שֶׁהַנְּפָשׁוֹת הֵם בְּחִינַת אֲבָנִים מֵהַכָּתוּב תִּשְׁתַּפְּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ וְכוּ', כִּי הוּא הוּא שֶׁנֶּאֱמַר בְּעִנְיַן הַכָּתוּב [הַנַּ"ל], וּמִמֵּילָא מְבֹאָר, שֶׁהִיא הַבְּלָעָתָם בְּהַתַּנִּין, שֶׁהָיְתָה אָז בְּגָלוּתָם כַּנַּ"ל:

אות י"ב. הוּא הַמְבֹאָר [מִדִּבְרֵי מוֹהַרַנ"תְּ זַ"ל בְּחֵיֵּי מוֹהַר"ן (אוֹת מ"ג)], שֶׁבֹּרֹב הַפְּלָאתוֹ, הֶמְשִׁיךְ גַּם בְּעֶצֶם הַשָּׁגָתוֹ הַזֹּאת אֶת הַתּוֹכָחָה לִנְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל קֹדֶם הִסְתַּלְּקוּתוֹ, וְהוּא הֲבָאָתוֹ לְעִנְיַן תּוֹכַחַת מֹשֶׁה עַל מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל הַנַּ"ל [בְּאֵלֶּה הַדְּבָרִים וְכוּ', אֲחֵרֵי הַכּוֹתוֹ וְכוּ', וְאֶת עֹוג וְכוּ']. וְהוּא כְּעִנְיַן הַכְּלָל הַנַּ"ל בַּהַקְדָּמָה, שֶׁכָּל תּוֹרָה וְהַשָּׁגָה נִמְשָׁכָה יוֹתֵר כְּפִי הַתִּקּוּנִים הַמְבֹאָרִים בָּהּ:

אות י"ג. הוּא בַּמֶּה שֶׁנּוֹדַע מִדְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים בְּעֵת הַכְתָּבָה שֶׁל הַתּוֹרָה הַזֹּאת (עַיֵּן לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת בִּרְכַּת הֲרֵיחַ ד' אוֹת ל"ב), שֶׁעִקַּר הַפְלָגָתוֹ וְאַזְהָרָתוֹ, הָיְתָה בִּדְבַר הַחִפּוּשׂ וּבַקָּשַׁת הַמְנַהֵיג שֶׁהַזְכִּיר בָּהּ [וּבְסוֹף סִפְרֵי אֲבֹאר מִזֶּה בַּאֲרִיכוּת (עַיֵּן בַּהַשְׁמָטוֹת בְּעִנְיַן הִתְקַשְּׁרוּת לְנִשְׁמַת מֹשֶׁה)]:

אות י"ד. שֶׁבְּהַמְבֹאָר מִדְּבָרָיו עַל אוֹדוֹת הַבְלָעַת הַנְּפָשׁוֹת בְּעַצְמָם, עַל יְדֵי הַבְלָעַת הַתְּפִלּוֹת וְהַמּוֹחִין שֶׁבָּהֶם. תָּבִין מֵרָחוֹק גַּם בַּהֲבָאָתוֹ אֶת הַכָּתוּב (אֵיכָה ד, כ) "רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ ה'", כִּי הִיא שֶׁנֶּאֱמַר בְּקִינַת הַכְּתוּבִים הַנַּ"ל, "תִּשְׁתַּפֵּכְנָה וְכוּ', גַּם תַּנִּים" וְכוּ'. כִּי בְּצֵרוּפֵי דְּבָרָיו הַנַּ"ל מִמֵּילָא מְבֹאָר, שֶׁמֵּחֲמַת כָּל זֶה מָכְרָח הַבַּעַל כֹּחַ [(אֵיכָה ד, כ) "רוּחַ אַפֵּינוּ" מֹשֶׁה "מָשִׁיחַ" בְּעַצְמוֹ] וּתְפִלָּתוֹ הַמּוּבָא בְּפִנִּים, לִהְיוֹת נִלְכָּד בִּשְׁחִיתוֹתָם, כִּי יָדוֹ וּתְפִלָּתוֹ לְבַד אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו, [שֶׁהוּא תַּכְלִית הִתְגַּבְּרוּתוֹ לִבְלֹעַ כַּנַּ"ל הַמּוּבָא בְּפִנִּים], עַד שֶׁלֹּא יַסְפִּיק זֹאת בְּשׁוּם אֹפֶן בָּעוֹלָם, כִּי אַדְרַבָּה, דַּיְקָא מֵחֲמַת זֶה, יִטֹּל וְיוֹצִיא מֵאִתּוֹ כָּל הַנְּפָשׁוֹת שֶׁבָּלַע:

אות ט"ו. שֶׁבְּבֵאוּרוֹ בְּדִבַּר הַמּוֹחִין הַנִּבְלָעִים, וְיוֹצְאִים אַחַר כָּךְ בִּרְפוּאוֹת הָרָאָה, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת הַנְּשָׁמָה, מְבֹאָר יוֹתֵר בַּחֲלִישׁוּת הַנְּשָׁמָה שֶׁבַּעֲקֵב עֵשָׂו הַנַּ"ל:

אות ט"ז. שֶׁגַּם בְּצֵרוּפֵי דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים בִּבְחִינַת נְבִיא שֶׁבִּכְלִיּוּת הַנְּפָשׁוֹת כַּנַּ"ל, שֶׁהוּא "בַּכֶּסֶה" וְכוּ' (תְּהִלִּים פ"א, ד). נִרְאֶה מְבֹאָר, שֶׁכָּל הַהוֹצָאָה וְהַהִתְגַּלּוּת הַנַּ"ל, שֶׁזּוֹכִים דַּיְקָא בְּהַבְלָעָתָם וְהִתְכַּסּוּתָם, הוּא כְּעִנְיַן מוֹלַד הַלְּבָנָה וְהִתְגַּלּוּתָהּ, דַּיְקָא בְּהַגִּיעָהּ לְתַכְלִית הַמַּעוּט וְהַהִתְכַּסּוּת:

אות י"ז. בִּדְבַר הַדְּרִישָׁה וְהַחִפּוּשׂ וְהַבַּקָּשָׁה לְ"רוּחַ אַפֵּינוּ" (אֵיכָה ד, כ) וּמַנְהִיגֵנוּ הַנַּ"ל, כִּי "בְּהֶמְצְאוֹ" (יְשַׁעְיָה נ"ה, ו. רֹאשׁ הַשָּׁנָה י"ח.) יִמָּצֵא מִמֵּילָא גַּם לְנִשְׁמַת עַצְמוֹ שֶׁבְּחֵלֶק אֱלוֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי בְּכָל הַנַּ"ל, מְבֹאָר יוֹתֵר גַּם בַּהֲבָאָתוֹ עַל זֶה מֵעִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

אות י"ח. מַה שֶּׁמֵּבִיא רְאָיָה מֵהַכָּתוּב מֵעֵיו עָשֹׂת שֵׁן מִשֶּׁנֵּי עוֹג, הוּא בְּהַכְלָל זֶה לְעֻמַּת זֶה הַנַּ"ל בַּהַקְדָּמָה. גַּם מְבֹאָר לְפִי זֶה בְּעִנְיַן הֲקָאוֹתָיו הַמּוּבָא בְּחֵיֵּי מוֹהַר"ן (אוֹת ריט), וְשֶׁבְּכָל זֹאת, יֶהְפַּךְ לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם לֶעָתִיד, וּלְמִלֹּאוֹת כָּל הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה' כַּמַּיִם לַיָּם הַמּוּבָא בְּפִנִּים:

אות י"ט. שֶׁהַמּוּבָן מִכָּתְבֵי דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁגַּם בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת הַמְשִׁיךְ תִּקּוּן הַסְּמִיכָה לְתַלְמִידוֹ מוֹרֵנוּ רַבִּי נָתָן זַ"ל, וְשֶׁעַל יָדוֹ הִמְשִׁיךְ קְצָת מֵהָאָרַת קוֹל הַתּוֹכָחָה וְהַמּוּסָר לִנְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יַחְלִישׁ אֶת דַּעְתָּם וְנִשְׁמָתָם, כִּי עוֹד יוֹסִיף לְחַזְּקָם וּלְאַמְּצָם, וְלִתֵּן בָּהֶם רֵיחַ טוֹב, שֶׁעַל זֶה יְסוֹבֵב בְּהַכָּתוּב [וּמַאֲמַר חַזַ"ל (שַׁבָּת פ"ח:)], "נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ", עָזַב לֹא נֶאֱמַר - אֶלָּא 'נָתַן':

אות כ'. בַּהֲבָאָתוֹ מַאֲמַר חַזַ"ל (עֲרָכִין י"א.) [עַל] עִנְיַן הַשִּׁירָה [שֶׁבִּלְשׁוֹן יִשָּׂא"וֹ], לְנִגּוּן הַתּוֹכָחָה. מְבֹאָר יוֹתֵר בְּשִׁירַת תּוֹכַחַת מֹשֶׁה קֹדֶם הִסְתַּלְּקוּתוֹ הַנַּ"ל:

אות כ"א. שֶׁיֵּשׁ לְבָאֵר בְּבֵרוּר כֹּחַ הַמְדַמֶּה, שֶׁהוּא הַשִּׂלְמַת תִּקּוּן הַמּוֹחִין בִּיצִיאָתָם מֵהַנֶּחְשׁ וְזֻהֲמָתוֹ:

אות כ"ב. בְּפֵרוּשׁ הַבַּקָּשָׁה וְהַחִפּוּשׂ הַנַּ"ל יֵשׁ לְבָאֵר, שֶׁזֶּה זֶה דְּבַר הַבַּקָּשָׁה וְהַתְּפִלָּה שֶׁהַזְכִּיר תְּחִלָּה, כִּי בְּסִבָּתָהּ לְבַד, זוֹכִים לְהִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד וְהַנְּבִיאָה הָאֲמִתִּי הַנַּ"ל כַּמּוּבָא בַּפְּנִים:

אות כ"ג. שֶׁבְּהַבְלָעַת פַּרְנָסַת הַמָּזוֹן, וֶעֱזוּז הַגְּבוּרָה וְהַכֹּחַ, וְדַעַת הַחָכְמָה. מְבָאֵר יוֹתֵר אֲשֶׁר יִהְיֶה הוֹצָאַת הִתְגַּלּוּת כְּבוֹדָם, בְּחָכְמָה, וּגְבוּרָה, וְעֹשֶׁר, הַמְכֻרָּח לְהִתְפַּשְּׁטוּת הַנְּבוּאָה:

אות כ"ד. בְּכָל הַנַּ"ל יֵשׁ לְבָאֵר עוֹד בְּחִידָתוֹ וְהַשָּׂגָתוֹ אוֹדוֹת הַבְּלִיעָה וַהֲקָאָתָהּ הַנַּ"ל, [וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין בְּמַחְשַׁבְתֵּנוּ וְרַעְיוֹנֵנוּ לְהָבִין בָּזֶה, אֲבָל מִמַּה שֶּׁהִרְשָׂה וְהִצִּיעַ אוֹתָהּ גַּם לְפָנֵינוּ לְדַבֵּר בָּזֶה, יֵשׁ לְבָאֵר], שֶׁנִּמְצָא מֵעֵנְיָן זֶה בְּכָל מַדְרֵגָה, וְכַמְבֹאָר מִדְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁנִּמְצָא מֵעֵנְיָן זֶה בְּכָל שָׁנָה, [וְגַם בְּכָל חֹדֶשׁ כַּנַּ"ל]. שֶׁקֹּדֶם הֲעָלָיָה לְכָל מַדְרֵגָה, מִתְגַּבֵּר תְּחִלָּה זֶה לְעֻמַּת זֶה הַיְרִידָה וְהַמְּעוּט וְהַהַבְלָעָה הַנַּ"ל, וְשָׁאַף עַל פִּי כֵן, בְּכֹחַ וְעֹז הַצִּיר נֶאֱמָן לְהוֹצִיאָם, חוֹזְרִים הַתְּקוּנִים חָלִילָה. כִּי כָּל מַה שֶּׁמּוֹסִיף וּמַרְבֶּה מִמַּדְרֵגָה לְמַדְרֵגָה לְהוֹצִיאָם וּלְהַעֲלוֹתָם, שֶׁזּוֹכֶה בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר לְקוֹל הַנִּגּוּן וְשִׁיר הֶחָדָשׁ, שֶׁמּוֹסִיף עַל יְדֵי זֶה לְחַזֵּק לְכֹחַ הַנִּשְׁמוֹת, נִצְטָרְפִים עַל יְדֵי זֶה לְכֹחַ הַתְּפִלָּה שֶׁיּוֹרֵד בְּפָנֵיהֶם, לְהוֹצִיא יוֹתֵר מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא עַצְמוּת חֲיוּתָהּ:

אות כ"ה. שֶׁעוֹד בְּכָל הַנַּ"ל יֵשׁ לְבָאֵר, שֶׁגַּם מֵחֲמַת זֶה מִתְגַּבֵּר וְהוֹלֵךְ בְּתִקּוּנָיו הַנַּ"ל. כִּי מִמֵּילָא מְבֹאָר, שֶׁהַתְּהִלָּה וְשִׁיר הֶחָדָשׁ הַנַּ"ל, הוּא עִקַּר הַהַשְׁלָמָה לְתִפְלַּת הַצִּיר נֶאֱמָן הַנַּ"ל, וּמִתְגַּבֵּר יוֹתֵר גַּם מֵחֲמַת זֶה לְהַעֲלוֹתָם וּלְהוֹצִיאָם בְּעַצְמוּת חֲיוּתָהּ:

אות כ"ו. שֶׁמַּה שֶּׁנֶּהְפָּכִים הַחֲטָאִים לִזְכֻיּוֹת וְהוֹסָפַת רֵיחַ הַטּוֹב, הוּא מִמַּה שֶּׁנֶּהְפָּכִים יְרִידוֹתֵיהֶם וְהַבְלָעוֹתֵיהֶם בַּגָּלוּת הַנַּ"ל לְהוֹצִיא יוֹתֵר עַל יְדֵי זֶה לְבַד עַצְמוּת הַחֲיוּת וְהַגְּרִים וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא:

אות כ"ז. בְּעִנְיַן הַחֲלִישׁוּת שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת בַּחֲטָאֵיהֶם, נִרְאֶה מְבֹאָר, שֶׁזֶּה מֵחֲמַת שֶׁהֵם יוֹרְדִים וְנִבְלָעִים עַל יָדָם בְּזֶהֲמַת הַנָּחָשׁ הַנַּ"ל. וְשֶׁגַּם בָּזֶה מְבֹאָר יוֹתֵר, בְּרֹב וְעֹצֶם הַכֹּחַ שֶׁמְּכֻרָּח.....:

אות כ"ח. שֶׁגַּם בְּדִבַּר הָאֱמוּנָה שֶׁזּוֹכִים עַל יְדֵי זֶה בְּכָל עֵת, מְבֹאָר בְּבֵאוּרוֹ לְשׁוֹן הַכָּתוּב צִיר נֶאֱמָן וְכוּ', עַל אוֹדוֹת הַבַּעַל תְּפִלָּה הַנַּ"ל:

אות כ"ט. עַל אוֹדוֹת הַיּוֹצֵא מִכָּל הַנַּ"ל, שֶׁנִּמְצָא מֵעֵנְיָן זֶה בְּכָל מַדְרֵגָה, אֲשֶׁר קֹדֶם כָּל עֲלִיָּה חוֹזֵר וּמִתְגַּבֵּר הַסִּטְרָא אַחֲרָא לְבָלְעַ [כַּמּוּבָא מֵעֵין זֶה בְּדִבְרֵי מוֹהַרַנַּ"ת זַ"ל בְּהִלְכוֹת....], וְעַל אֲשֶׁר נִרְאֶה בְּכָל הַנַּ"ל, שֶׁנִּמְצָא מֵעֵנְיָן זֶה בְּכָל שָׁנָה וּבְכָל חֹדֶשׁ, יֵשׁ לְבָאֵר מִכָּתְבֵי דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים עַל אוֹדוֹת הַשָּׁנָה, שֶׁנִּמְצָא מֵעֵנְיָן זֶה בְּכָל יוֹם, שֶׁבְּתְחִלָּה מִתְגַּבֶּרֶת הַסִּטְרָא אַחֲרָא לְהַבְלִיעַ וּלְהַעֲלִים אֶת הַדַּעַת, וְאַחַר כָּךְ מְשַׁבְּרִים וּמַכְנִיעִים רָאשֵׁי הַתַּנִּינִים עַל יְדֵי מֵימֵי הַנְּטִילָה וְכוּ', וּמּוּבָא גַּם מִזֶּה בִּלְקוּטֵי הֲלָכוֹת הִלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם עַיֵּן שָׁם (בְּהִלְכוֹת הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר ה' אות ו):

אות ל'. שֶׁיֵּשׁ לְבָאֵר בְּקוֹל הַנִּגּוּן הַנַּ"ל, שֶׁהוּא שֶׁנִּתְבָּרֵר מִתַּעֲרֹבֶת וּבִלְבּוּל הַמְדַמֶּה הַנַּ"ל, וְשֶׁגַּם מֵחֲמַת זֶה יוֹסִיף וּמְהַפֵּךְ לִזְכֻיּוֹת אֶת הַחֲטָאִים, מֵאַחַר שֶׁבְּסִבַּת תַּעֲרֻבָתָם לְבַד, יוֹצֵא וְנִתְהַוֶּה נְעִימוֹת וְנִימוֹת מִשְׁקַל הַנִּגּוּן הַנַּ"ל, שֶׁמְּכֻרָּח לַעֲלוֹת וְלֵירֵד עֲבוּר זֶה כַּמּוּבָא בַּפְּנִים:

***

שָׂיחַ לְהַמַּעֲשֶׂה הַזְּבוּב וְעַכָּבִישׁ (סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת ז) גַּם בְּהַמּוּבָא בְּסִימָן ח' לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא נִרְאֶה מְבֹאָר שֶׁבְּיַד וְכֹחַ הַמֶּלֶךְ מֵהֶעֱלֵה הַמּגִּין עָלָיו לְבִלְתִּי לְבָלְעוֹ בְּשׁוּם אֹפֶן חַס וְשָׁלוֹם, חוֹזֵר קִלְפַּת הָעֵשָׂו [אֲשֶׁר צַיִד בְּפִיו] לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא גַּם מֵעַצְמוּת חִיּוּתוֹ שֶׁהֵן הֵן הַשְּׁבוּיִים וְהַגֵּרִים הַנִּזְקָרִים בְּהַמַּעֲשֶׂה וְהַתּוֹרָה שֶׁבְּסִימָן ח' לִקּוּטֵי תִּנְיָנָא הַנַּ"ל. וּמֵחֲמַת שֶׁלִּפְעָמִים חוֹזֵר הַקְּלִפָּה לִבְלֹעַ אוֹתָם [כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי מוֹהַרַנַּ"ת שָׁעַל הַתּוֹרָה הַזֹּאת], מִמֵּילָא מוּבָן שֶׁבָּזֶה נֶהְפָּכִים חַס וְשָׁלוֹם לְמַהוּת הַמַּבְלִיעִים וּלְאָכְלָם, וְלִרְדֹּף גַּם כֵּן לִזְבוּב הַמַּלְכוּת, וְתָבִין מֵרָחוֹק גַּם בִּדְבַר אַבְשָׁלוֹם [שֶׁבַּמִּזְמוֹר שֶׁמִּרְמָז שָׁם הַמַּעֲשֶׂה הַזֹּאת] שֶׁהוּא מֵהֲיַפַּת תֹּאַר מֵהַשְׁבוּיִם שֶׁל הַמֶּלֶךְ דָּוִד כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי חֲכָמֵינוּ זַ"ל (זֹהַר וַיִּקְרָא כג: וְעַיֵּן סַנְהֶדְרִין קז.), [אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לִרְדֹּף אֶת אָבִיו הַמֶּלֶךְ דָּוִד]: (חכמה ותבונה סימן י אות יג)

***

הוּא אֲשֶׁר נֶאֱמַר עָלָיו: מַה שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה, וּמָשִׁיחַ דָּא מֹשֶׁה, אֲשֶׁר זָכָה לֶאֱחֹז וּלְהִתְאַחֵד בְּהַכְּפָא הַנּוֹרָאָה אֲשֶׁר תָּשִׁיר אֶת שִׁיר נְעִימוּת הַשָּׁגַת אֱלֹקוּתוֹ עַל שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם נִימִין, פָּשׁוּט, כָּפוּל, שָׁלוּשׁ, רָבוּעַ, שֶׁהוּא "הויה" בָּאֲחוֹרַיִם (כְּזֶה י, יק, יקו, יקוק) שֶׁעוֹלֶה שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם, לְעַנֵּג לָנֶצַח אֶת כָּל אֲשֶׁר יִזְכּוּ לָזֶה. (עֵץ הַיטֵב בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ מֻמְשָׁלָה בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן תְּנִינָא סִימָן א' (וּבְהַתּוֹרָה תִּקְעוּ תּוֹכָחָה בְּסִימָן ח') וּבְסוֹף הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל בֶּן מֶלֶךְ וּבֶן שִׁפְחָה שֶׁנֶּחֶלְפוּ, וּבַהַשְׁמָטוֹת בְּחֵיי מוֹהֲרַ"ן מַעֲנְיַן הַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁזֶּה יִהְיֶה הָעוֹלָם הַבָּא וְכוּ', כִּי לְפִי עֲנִיּוּת דַּעְתִּי שַׁיָּכִים כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה זֶה לָזֶה. וְכַמּוּבָן לְבָקִי קְצָת בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, וְגַם בִּשְׁאָר סִפְרֵי אֱמֶת שֶׁמּוּבָא בָּהֶם מַעֲנְיַן הַשִּׁיר הַזֶּה) וְלָכֵן מִסְפַּר שְׁמוֹ הַקָּדוֹשׁ "נַחְמָן" כְּמִסְפַּר מִלּוּי "הויה" בָּאֲחוֹרַיִם כָּזֶה: "יוד, יוד, הא, יוד הה וו, יוד הה וו הא" עִם הָאַרְבָּעָה כּוֹלְלִים (148). (כוכבי אור חכמה ובינה ל)

עצות המבוארות

עַל יְדֵי "מְזוֹנָא דְגוּפָא", הַיְנוּ, תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָה, נֶחֱלָשׁ "מְזוֹנָא דְנִשְׁמָתָא", הַיְנוּ, הָרָצוֹן וְהַהֵשֵׂק לַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים טוֹבִים, שֶׁהֵם: תּוֹרָה, תְּפִלָּה, מִצְווֹת, צְדָקוֹת, הַמְכָנִים "מְזוֹנָא דְנִשְׁמָתָא", וּמִתְקַלְקֶלֶת הַיִּרְאָה הָאֲמִתִּית הַמְצוּיָה בָּאָדָם, שֶׁהִיא עִקַּר מְזוֹנָא דְנִשְׁמָתָא. (אכילה יז)

עַל יְדֵי קַבָּלַת תּוֹכָחָה וּמוּסָר מִצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁבִּיכְלָתוֹ לְהוֹכִיחַ יְהוּדִים כָּרָאוּי, הַיְנוּ שֶׁמְּחַיֶּה אוֹתָם אֲנָשִׁים בְּדִבְרֵי תּוֹכָחָה וּמוּסָר, כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲיוֹת אֲנָשִׁים בְּדִבְרֵי מוּסָרוֹ, אָסוּר לוֹ לְהוֹכִיחַ אֲחֵרִים, כִּי מוּסָר וְתוֹכָחָה שֶׁאֵינָם מְחַיִּים עֲלוּלִים לְהַזִּיק, חַס וְשָׁלוֹם, כַּמְּבֹאָר בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק שֵׁנִי, סִימָן ח', בַּתּוֹרָה "תִּקְעוּ תּוֹכָחָה". אֲבָל כַּאֲשֶׁר שׁוֹמְעִים מוּסָר, מִפִּי צַדִּיק אֱמִתִּי, עַל יְדֵי זֶה מְגַבְּירִים מְזוֹנָא דְנִשְׁמָתָא עַל מְזוֹנָא דְגוּפָא. הַיְנוּ מִתְעוֹרְרִים לְיִרְאַת הַשֵּׁם וְעִסּוּק בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים, שֶׁאֵלּוּ הֵם מְזוֹנָא דְנִשְׁמָתָא, בְּיֶתֶר שְׂאֵת וָעֹז מֵהַגְּרוּיִ וְהַהֵשֵׂק לְתַעֲנוּגֵי הַגּוּף, שֶׁהֵם מְזוֹנָא דְגוּפָא. (שם יח)

עִקַּר הַתְּפִלָּה הֵם רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים. הַיְנוּ כַּאֲשֶׁר מִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הֵן כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל אֶת הַתְּפִלּוֹת הַקְּבוּעוֹת, "שַׁחֲרִית", "מִנְחָה" וְ"מַעֲרִיב", הֵן כְּשֶׁעוֹסֵק בִּתְפִלּוֹת אֲחֵרוֹת, כְּגוֹן "תְּהִלִּים" וְכֵיוֹצֵא, צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּמִתְינוּת, בְּהַכְנָעָה וּבְתַחֲנוּנִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וּכְדֶרֶךְ שֶׁמְּדַבֵּר לִפְנֵי מֶלֶךְ אוֹ שַׂר גָּדוֹל כְּשֶׁמְּבַקֵּשׁ מֵהֶם טוֹבָה, שֶׁבְּוַדַּאי יְדַבֵּר אָז בְּמִתְינוּת, הַכְנָעָה וְתַחֲנוּנִים, כָּךְ צָרִיךְ לְדַבֵּר אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הֵן כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל אֶת הַתְּפִלּוֹת הַקְּבוּעוֹת, הֵן כְּשֶׁעוֹסֵק בִּתְפִלּוֹת אֲחֵרוֹת, כַּמְּבֹאָר לְמַעְלָה. וְלֹא כְּאוֹתָם אֲנָשִׁים הַחוֹטְפִים אֶת הַתְּפִלָּה בְּמְהִירוּת אוֹ בְּעֵת שֶׁעוֹסְקִים בִּתְפִלּוֹת אֲחֵרוֹת, אוֹמְרִים אֶת הַתֵּבוֹת מַהֵר מְאֹד, אֵינָם מַקְשִׁיבִים לְאִמְרֵי פִּיהֶם, וְאֵינָם יוֹדְעִים מַה שֶּׁפִּיהֶם מְדַבֵּר. רַק צָרִיךְ לָדַעַת וְלִזְכֹּר בְּשָׁעַת הַתְּפִלָּה, אוֹ כְּשֶׁעוֹסֵק בִּתְפִלּוֹת אֲחֵרוֹת, כִּי מְדַבֵּר אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. עַל כֵּן צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּמִתְינוּת, בְּהַכְנָעָה וּבְתַחֲנוּנִים, כְּמוֹ שֶׁמְּדַבְּרִים אֶל מֶלֶךְ אוֹ לְשַׂר גָּדוֹל, וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּמַסֶּכֶת אָבוֹת (פ"ב מי"ח): "אַל תַּעַשׂ תְּפִלָּתְךָ קֶבַע, אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְכוּ'". גַּם צָרִיךְ לָדַעַת שֶׁעִקַּר רַחֲמִים תְּלוּי בְּדַעַת. הַיְנוּ כְּשֶׁזּוֹכֶה לְדַעַת אֲמִתִּית, אֲזַי מֵבִין הוּא מַה הִיא רַחֲמָנוּת אֲמִתִּית. כִּי הָאָדָם שֶׁאֵין בּוֹ דַּעַת אֲמִתִּית, יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עַוְלָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, אוֹ לַעֲבֹר עֲבֵרָה גְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, וְנִדְמֶה לוֹ כִּי מֵחֲמַת רַחֲמָנוּת חַיָּב לַעֲשׂוֹת כֵּן. לְמָשָׁל, כְּשֶׁאָדָם מְחַסֵּר פַּרְנָסָה חַס וְשָׁלוֹם, וְכֵיוֹצֵא, וְעוֹשֶׂה עַוְלָה, וּבִפְרָט אִם עוֹבֵר עֲבֵרָה גְּמוּרָה חַס וְשָׁלוֹם, בְּעִנְיַן פַּרְנָסָתוֹ בִּכְדֵי לְמַלֵּא חֶסְרוֹנוֹ, וְנִדְמֶה לוֹ שֶׁחַיָּב לַעֲשׂוֹת כֵּן מֵחֲמַת רַחֲמָנוּת עָלָיו אוֹ עַל בְּנֵי בֵּיתוֹ. אוֹ כְּשֶׁיְּהוּדִי מְגַדֵּל בָּנָיו כְּנֶגֶד דַּעַת תּוֹרָה, חָלִילָה, וְנִדְמֶה לוֹ שֶׁחַיָּב לַעֲשׂוֹת כֵּן מֵחֲמַת רַחֲמָנוּת עַל יְלָדָיו, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה לָהֶם פַּרְנָסָה בָּעֲתִיד, וְכֵיוֹצֵא, צָרִיךְ הוּא לָדַעַת כִּי זוֹ רַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא אָחֳרָא. כִּי מֵרַחֲמָנוּת כָּזוֹ שֶׁהִיא כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה, יוֹצֵאת אַכְזָרִיוּת וּרְצִיחָה, חַס וְשָׁלוֹם. וּמֵרַחֲמָנוּת כָּזוֹ נוֹתְנִים יְנִיקָה, הַיְנוּ כֹּחַ לַסִּטְרָא אָחֳרָא, כַּמְּבֹאָר בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק שֵׁנִי, (סימן ח') בַּתּוֹרָה "תִּקְעוּ תּוֹכָחָה". וְעַל יְדֵי שֶׁנִּדְמֶה לְאָדָם בַּעֲשִׂיַּת טוֹבוֹת שֶׁהֵן כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה, שֶׁזֶּה רַחֲמָנוּת, שֶׁבֶּאֱמֶת זֶה אַכְזָרִיוּת וּרְצִיחָה, כַּמְּבֹאָר לְמַעְלָה, עַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂית אֶצְלוֹ הַדַּעַת קְטַנָּה וּמְעָטָת, וּמִתְגַּבֶּרֶת עָלָיו תַּאֲוַת נְאוּף, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל בְּאוֹתוֹ זְמַן הֵן בִּבְחִינַת דִּין. הַיְנוּ שֶׁתְּפִלּוֹתָיו אֵינָן לְרָצוֹן לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֵין לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוּם נַחַת מִתְּפִלּוֹתָיו. וְצָרִיךְ בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, הַיְנוּ צַדִּיק גָּדוֹל וַאֲמִתִּי, שֶׁיּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין בְּשִׁלְמוּת כָּזוֹ, שֶׁיּוּכַל לְהוֹצִיא מִן מֵהַסִּטְרָא אָחֳרָא אֶת כָּל חֲיוּתָהּ שֶׁנִּנְקָה מִקְּדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל, כַּמְּבֹאָר בַּתּוֹרָה "תִּקְעוּ תּוֹכָחָה" הַנַּ"ל. וּבָזֶה מְתַקֵּן צַדִּיק הָאֱמֶת כָּל מַה שֶּׁהִתְקַלְקֵל עַל יְדֵי רַחֲמָנוּת דְּסִטְרָא אָחֳרָא. וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂים גֵּרִים וּמִתְגַּדֵּל כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִים לְהִתְפַּשְׁטוּת הַנְּבוּאָה, וְעַל יְדֵי זֶה מִטָּהֵר הַמַּדָּמָה. כִּי כַּאֲשֶׁר הַמַּדָּמָה מְבַלְבֵּל, נוֹפֵל הָאָדָם לְתַאֲווֹת, לִכְפִירוֹת וּלְכָל מִינֵי פְּגָמִים, אֲבָל כְּשֶׁהַמַּדָּמָה הוּא זָךְ וְנָקִי, נִצּוֹל מִתַּאֲווֹת, מִכְּפִירוֹת וּמִכָּל מִינֵי טָעֲיוֹת, וְזוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בִּשְׁלֵמוּת, הַיְנוּ אֱמוּנַת הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית,

שֶׁמַּאֲמִין בֶּאֱמֶת שֶׁכָּל הָעִנְיָנִים הַנִּשְׁמִיִּים הֵם רַק בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְלֹא מְשׁוּם דֶּרֶךְ הַטֶּבַע, וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכֶה לַשִּׁיר שִׁיר חָדָשׁ לָעָתִיד. הַיְנוּ שֶׁזּוֹכֶה לָשִׁיר רַק נִגּוּנִים שֶׁעַל יָדָם מִתְעוֹרְרִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁיִּהְיֶה לֶעָתִיד, שֶׁאָז יַעַסְקוּ כָּל יִשְׂרָאֵל רַק בְּנִגּוּנִים שֶׁמִּתְעוֹרְרִים עַל יָדָם לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. כְּדִ מְבֹאָר הַכֹּל בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, הַפְּרוּשׁ שֶׁל הַמִּלִּים "שִׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד", בָּרוּר הַמְּדֻמֶּה וּשְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה. (תפילה פג)

עַל יְדֵי הַשֵּׁבֶט שֶׁמִּתּוֹסֵף לְקִבּוּץ יְהוּדִי, הַיְנוּ כְּשֶׁמְּצוּי קִבּוּץ שֶׁל אֲנָשִׁים הָעוֹסְקִים בִּתְפִלָּה וּבְלִמּוּד הַתּוֹרָה בֶּאֱמֶת בְּלִי שׁוּם שֶׁקֶר, כְּפִי שֶׁמְּלַמְּדִים צַדִּיקֵי הָאֱמֶת לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה בֶּאֱמֶת בָּרָאוּי, אָז כַּאֲשֶׁר לְקִבּוּץ זֶה נוֹסֵף אָדָם לַעֲסֹק עִמָּם בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה בֶּאֱמֶת, עַל יְדֵי זֶה מִתְגַּדֵּל בֵּית הַתְּפִלָּה, הַיְנוּ כֹּחַ הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל כְּלָלִיּוּת יִשְׂרָאֵל, וְיֵשׁ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תַּעֲנוּג רַב מִזֶּה, וְעַל יְדֵי זֶה מִתְעוֹרְרִים רַחֲמָיו לְסַלֵּחַ לְיִשְׂרָאֵל עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, וְנִמְשָׁכֶת לָהֶם רְפוּאָה. (שם פד)

כְּפִי הַמְּבֹאָר בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֶלֶק שֵׁנִי (סימן ח') בַּתּוֹרָה "תִּקְעוּ תּוֹכָחָה", שֶׁשּׁוֹפָר מְרַמֵּז עַל לִמּוּד הַדַּעַת מִצַּדִּיק הָאֱמֶת, נִלְמַד שֶׁכָּאֲשֶׁר שׁוֹמֵעַ אֶת לִמּוּד הַדַּעַת מִצַּדִּיק וּמִירָא שָׁמַיִם אֲמִתִּי, וּמִתְנַבֵּר לְקַיֵּם כְּפִי הַבֵּאוּר בַּלִּמּוּד, צָרִיךְ לְבָטֵחַ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁמְרֵהוּ מִכָּל מִינֵי נֶזֶק וּמִכָּל מִינֵי יִסּוּרִים. (ראש השנה א)

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל בְּכֹחַ רַב וּבְהִתְעוֹרְרוּת רַבָּה. וְכָל אָדָם צָרִיךְ לְקַשֵּׁר תְּפִלָּתוֹ לְצַדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא בַּעַל כֹּחַ שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, כְּפִי שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְעַל יְדֵי הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, זוֹכֶה צַדִּיק הָאֱמֶת לְהוֹצִיא מִן הַסִּטְרָא אָחֳרָא אֶת כָּל הַחַיּוּת שֶׁבָּלְעָה מִקְּדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל. כִּי עֵקֶב תְּפִלַּת צַדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא בַּעַל כֹּחַ גָּדוֹל, מָכְרַחַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא לְהָשִׁיב אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת, הָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת שֶׁבָּלְעָה מִיִּשְׂרָאֵל. כַּמְּבֹאָר בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֶלֶק שֵׁנִי סִימָן ח' בַּתּוֹרָה "תִּקְעוּ תּוֹכָחָה". וְעַל יְדֵי זֶה מִתְגַּיְּרִים גֵּרִים וְאָזֵי מִתְגַּדֵּל כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִים לִנְבוּאָה וְלֶאֱמוּנָה אֲמִתִּית, מִתְבַּטְּלוֹת הָאֱמוּנוֹת הַבּוֹזְבוֹת, וְזוֹכִים לְהַאֲמִין בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם. הֵן בָּעָבָר, הַיְנוּ שֶׁזּוֹכִים לְהַאֲמִין בֶּאֱמֶת בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא בָּרָא אֶת הָעוֹלָם מַאַיִן לְיֵשׁ וּמַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם בִּכְלָל, וְהֵן בִּפְרָט לְהַאֲמִין בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, הַמְכֻסָּה בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע מֻחֲמֶת הַגָּפְיוֹן וְהַבְּחִירָה, כַּמְּבֹאָר בְּכָל סִפְרֵי אֱמֶת וּבִפְרָט בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, שֶׁעִקַּר גְּפִיוֹן אֱמוּנַת הַשְׁגָּחָה הוּא בְּגַלַּל שֶׁהַהַשְׁגָּחָה מְכֻסָּה בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע. הֵן בִּפְרָנְסָה, הֵן בִּרְפוּאָה וְכֵן בִּשְׁאָר הָעִנְיָנִים הַמְכֻרָּחִים לִקְיוֹם הָאָדָם. גַּם עַל יְדֵי הַתְּקוּנִים הַנִּפְעָלִים לְמַעְלָה, זוֹכִים לְהַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְחַדֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם לְנַמְרֵי, וְיַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם בְּנָלוּי, בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, בְּלִי שׁוּם דֶּרֶךְ הַטֶּבַע. וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִים לְקוֹל הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן שֶׁיּוּשַׁר לֶעָתִיד, שֶׁזֶּה עִקַּר תַּעֲנוּג עוֹלָם הַבָּא. כְּדִ מְבֹאָר הַכֹּל בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֶלֶק שֵׁנִי בַּתּוֹרָה "תִּקְעוּ תּוֹכָחָה". (שם י)

לְעִקַּר שְׁלֵמוּת הָאֱמוּנָה זוֹכִים עַל יְדֵי הַהִתְקָרְבוּת לְצַדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁיֵּשׁ לוֹ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ בֶּאֱמֶת. הִתְקָרְבוּת אֶל צַדִּיק הָאֱמֶת פֵּרוּשָׁהּ: לִמּוּד בְּסִפְרָיו וְקִיּוּם עֲצוֹתָיו וְדֵעוֹתָיו הַמְבֹאָרִים בָּהֶם, כִּי אִלּוּ הַסְּפָרִים מְעוֹרְרִים מְאֹד אֶת לֵב הָאָדָם לְיִרְאַת שָׁמַיִם וְקִיּוּם הַתּוֹרָה. כְּדִ מְבֹאָר בְּלִקּוּטֵי הֲלָכוֹת. וְעַל יְדֵי הַהִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק, כַּמְּבֹאָר בְּסָעִיף זֶה, וּבְעוֹד מְקוֹמוֹת בְּדִבְרֵי הָאֲדְמוּ"ר ז"ל, מִתְבָּרֵר הַמְּדֻמֶּה. הַיְנוּ הַשֵּׂכֶל הָאֱמִתִּי מְזֻדָּכָּךְ מִדֵּעוֹת כּוֹזְבוֹת וְזוֹכִים לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, בִּכְלָלִיּוּת, לְהַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, כַּמְּבֹאָר בְּפִתְיחַת הַתּוֹרָה: "בְּרֵאשִׁית בָּרָא" וכו', וְכָל הַנִּפְעָל בָּעוֹלָם הוּא בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, וְשֶׁכָּל מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה עִם הָאָדָם בִּפְרָט אֵינוֹ בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, רַק בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית. (אמת ואמונה מד)

מי הנחל

'וְנִקְבּוּהָ' זֶה בְּחִינַת נָקְבָה בְּמַטָּיו רֹאשׁ פְּרָזָיו וְכוּ'. וּמְבָאֵר שָׁם שֶׁזֶּה בְּחִינַת תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין. וְעַל כֵּן מְסַיֵּם הַפָּסוּק: עֲלִיצָתָם כְּמוֹ לֶאֱכֹל עָנִי בַּמִּסְתָּר דָּרַכְתָּ בְּיָם סוּסֶיךָ, שֶׁזֶּה קָאֵי עַל קְרִיעַת יַם סוּף, כִּי כְּבָר מְבֹאָר לְעֵיל שֶׁגַּם קְרִיעַת יַם סוּף הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין.

לְעִנְיַן מַה שֶּׁמְּבֹאָר בַּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ תּוֹכָחָה, תִּשְׁרֵי הוּא הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, יָם שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַּנִּינִים רָאשֵׁי תֵּבוֹת תִּשְׁרֵי, וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים הוּא גַּם כֵּן בְּחִינַת תִּשְׁרֵי וְעַל כֵּן וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת נֶפֶשׁ הַגֵּר כִּי גֵרִים סוֹפֵי תֵּבוֹת תִּשְׁרֵי וְהִנֵּה מְבֹאָר שָׁם שֶׁעַל יְדֵי הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין גֵּרִים נִתְתַּקֵּן הַדַּעַת וְעַל כֵּן מָדַיִק הַפָּסוּק וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת נֶפֶשׁ הַגֵּר.

ליקוטי תפילות

א

כַּשׁוֹפָר אָרִים קוֹלִי וְאֶקְרָא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אָדוֹן יָחִיד, מוֹשֵׁל בַּכֹּל, חוּס וְחָנֵּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, וּשְׁלַח לָנוּ מוֹכִיחַ טוֹב וְרָאוּי וְהָגוּן, מוֹכִיחַ אֲמִתִּי שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לְהוֹכִיחַ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בֶּאֱמֶת. וְשָׁמְרֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, מִמּוֹכִיחִים שֶׁאֵינָם הֲגוּנִים וּרְאוּיִים לְהוֹכִיחַ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ כִּי לַאו כָּל אָדָם רָאוּי לְהוֹכִיחַ, כִּי הַמּוֹכִיחִים שֶׁאֵינָם רְאוּיִים וַהֲגוּנִים, יְכוֹלִים חַס וְשָׁלוֹם לְהַחֲלִישׁ אֶת נִשְׁמוֹתֵינוּ עַל יְדֵי תּוֹכַחְתָּם שֶׁאֵינָהּ כַּהֲגֶן. עַל כֵּן בָּאנוּ לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן שִׁמְךָ, וּשְׁלַח לָנוּ מוֹשִׁיעַ וְרַב וּמוֹכִיחַ הָגוּן שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לְהוֹכִיחֵנוּ בְּתוֹכַחַת מְגֻלָּה מֵאַהֲבָה מְסֻתָּרֶת. יֶהֱלְמֵנִי צַדִּיק חֶסֶד וְיוֹכִיחֵנִי בְּתוֹכַחְתּוֹ הַטּוֹבָה בְּתוֹכָחָה שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, אֲשֶׁר עַל יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ הַטּוֹבָה. יוֹסִיף וְיִתֵּן רֵיחַ טוֹב בְּנִשְׁמוֹתֵינוּ, וְיַחֲזֵק וְיַאֲמֵץ אֶת נִשְׁמוֹתֵינוּ עַל יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ הַטּוֹבָה. וְיִתְחַזְּקוּ וְיִתְאַמְּצוּ וְיִתְגַּבְּרוּ נִשְׁמוֹתֵינוּ עַל יָדוֹ בְּכֹחַ גָּדוֹל דִּקְדֻשָּׁה, עַד שֶׁיִּמְשֹׁךְ וְיַשְׁפִּיעַ שֶׁפַע טוֹבָה וּבְרָכָה לְכָל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בְּנִשְׁמוֹתֵינוּ, בְּאֹפֶן שֶׁנִּזְכֶּה עַל יְדֵי הַמּוֹכִיחַ הָרָאוּי לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת מֵאַהֲבָה, עַד שֶׁיִּתְהַפְּכוּ כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ לִזְכֻיּוֹת. וְתַשְׁפִּיעַ עַל הַמּוֹכִיחַ הָאֲמִתִּי קוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהוּא קוֹל הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, שֶׁהוּא שִׁיר פָּשׁוּט, כָּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, מְרֻבָּע, הַכָּלוּל בְּשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא שִׁיר שֶׁל חֶסֶד שֶׁיִּתְנַגֵּן לֶעָתִיד עַל שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם נִימִין בָּעֵת שֶׁיַּגִּיעַ קִבּוּל שִׂכָּרָן שֶׁל הַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד. אַשְׁרֵי אֹזֶן שֶׁיִּזְכֶּה לִשְׁמֹעַ קוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה.

רַחֵם עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, וְתֵן לָנוּ מוֹכִיחַ כָּזֶה שֶׁיּוּכַל לְהוֹכִיחֵנוּ בְּקוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה. וְיִקָּעֵם בְּהַמּוֹכִיחַ הָאֲמִתִּי מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, קְרָא בִגָרוֹן אַל תַּחְשֹׂךְ כַּשּׁוֹפָר הָרֵם קוֹלֶךָ. וְנִזְכֶּה שֶׁיְּעוֹרֵר וְיַגְלֶה וְיַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגַּן עֵדֶן שֶׁהוּא הַנָּהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, שֶׁהוּא קוֹל הַשִּׁיר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד בָּעֵת שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמְךָ בְּחַסְדְּךָ הַטּוֹב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. אֲשֶׁר עַל יְדֵי הַקּוֹל הַזֶּה גְּדֵלִים כָּל הָרֵיחוֹת טוֹבוֹת וְכָל הַיִּרְאוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת. וְתַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ יִרְאָה שְׁלֵמָה, יִרְאָה עִלָּאָה, יִרְאַת הָרוֹמְמוּת, וְאִירָא וְאֶפְחַד וְאַזְחִיל (וְאוֹחִיל) וְאֶרְעַד מִמְּךָ תָּמִיד. וְאֶזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ יִרְאָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה עָלַי תָּמִיד,

בְּכָל רַמַ"ח אֵבָרַי וּשְׁסָ"ה גִּידַי, וְתִהְיֶה יְרָאָתְךָ עַל פָּנַי לְבִלְתִּי אֶחֱטָא, וּתְזַכֵּנִי לַעֲנָוָה אֲמִתִּיִּת, עַד שֶׁאֶזְכֶּה לְהִכָּלֵל בְּךָ בֶּאֱמֶת:

וּבְכֵן תְּרַחֵם עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וּבַחֲסָדֶיךָ הַגְּדוֹלִים, וּתְזַכֵּנוּ לְבַטֵּל וּלְשַׁבֵּר תַּאֲוַת אֲכִילָה לְגַמְרֵי בֶּאֱמֶת, וְאֶזְכֶּה לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְגוּפָא, וּלְגַבֵּר וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ בְּכָל עֹז וְתַעֲצוּמוֹת מְזוֹנָא דְנִשְׁמָתָא. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יוֹדֵעַ גֹּדֶל חֲלִישׁוּת נִשְׁמוֹתֵינוּ, אֲשֶׁר נֶחְלְשׁוּ מְאֹד מְאֹד בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים וְהָעֲצוּמִים מְאֹד, עַד אֲשֶׁר כָּל מִשְׁכָּבֵנוּ נֶהְפַּךְ בְּחָלְיֵינוּ, אֲשֶׁר אִי אֶפְשַׁר לְהַעֲרִיךְ וּלְסַפֵּר כְּלָל, עַד אֲשֶׁר כְּשֵׁל כֹּחַ הַסֵּבֶל. מָלֵא רַחֲמִים בְּכָל עֵת, חוּסָה עַל נַפְשֵׁנוּ וְרוּחֵנוּ וְנִשְׁמוֹתֵינוּ, וְחַזְּקֵם וְאַמְּצֵם בְּיִרְאָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, וְתַשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם וְתַשְׁקֵם מִשַּׁקְיָא דְגִנְתָּא דְעֵדֶן. וְתַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם רֵיחַ טוֹבָה, רֵיחַ גַּן עֵדֶן, עַד אֲשֶׁר כָּל מַעֲשֵׂינוּ הָרָעִים כֻּלָּם יִתְהַפְּכוּ לִזְכֻיּוֹת בְּחַסְדְּךָ הַגָּדוֹל וְיַעֲלוּ רֵיחַ טוֹב לְפָנֶיךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ. וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, עָזֵב לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא נָתַן. וְיִקַּיֵּם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, יְרוּיֵן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַּשְׁקֵם. וְתַעֲזְרֵנוּ לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל עָקֵב דְּסִטְרָא אַחֲרָא, עָקֵב שֶׁל עֵשָׂו הָרָשָׁע, שֶׁהוּא תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה מְזוֹנָא דְגוּפָא, וּלְהַגְבִּיר עָלָיו עָקֵב דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהוּא קְדֻשַּׁת יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁהוּא "עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת יְהוָה ". שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְנִשְׁמָתָא, וְיִתְגַּבֵּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְחַזֵּק וְיִתְאַמֵּץ הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב עַל הַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, טוֹב לַכֹּל, עָזְרֵנוּ לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל בֶּאֱמֶת תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה. רַחֵם עָלַי לְמַעַן שִׁמְךָ, שָׁמְרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אַל אֵבוֹשׁ כִּי חָסִיתִי בָךְ. זַכֵּנִי מְהֵרָה לְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְגוּפָא וּלְהַגְבִּיר מְזוֹנָא דְנִשְׁמָתָא, וְתִהְיֶה כָּל אֲכִילָתִי וּשְׁתִיָּתִי בִּשְׁבִיל קִיּוּם הַנֶּפֶשׁ לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, צַדִּיק אוֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ:

וּתְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וַחֲסָדֶיךָ הָעֲצוּמִים עָלֵינוּ, וְתַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ רַחֲמִים וְחֶמְלָה וַחֲנִינָה. וּתְזַכֵּנוּ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתֵנוּ לְפָנֶיךָ בְּכָל לֵב וָנֶפֶשׁ, בְּחֵן וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, כְּבֵן הַמִּתְחַטֵּא לִפְנֵי אָבִיו, וְיֵעָרֵב לְפָנֶיךָ שִׂיחוֹתֵינוּ וּתְפִלּוֹתֵינוּ וְתַחֲנוּנֵינוּ. וְנִזְכֶּה לְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ הָאֲמִתִּיִּים עָלֵינוּ, וְנֶחְשֹׁב לְפָנֶיךָ כְּבֵן יָחִיד, כְּבֵן יָקִיר, כְּבֵן חָבִיב, כְּבֵן הַמִּתְחַטֵּא לִפְנֵי אָבִיו וְעוֹשֶׂה לוֹ רְצוֹנוֹ בְּאַהֲבָה, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים בְּחֶמְלָה וַחֲנִינָה, וְנִשְׁפֹּךְ לִבֵּנוּ כַּמַּיִם נֹכַח פָּנֶיךָ יְהוָה. כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת לְבָבִי הַמַּר וְהַנִּמְהָר, לִבִּי סְחַרְחַר, נַפְשִׁי מָרָה לִי מְאֹד מְאֹד. רַחֵם עָלַי אָבִי אָבִי, חֲמֹל עָלַי אֲדוֹנִי יוֹצְרִי וּבוֹרְאִי, מַלְכִּי וֵאלֹהָי, אַל תַּעַזְבֵנִי וְאַל תִּטְּשֵׁנִי, אַל יִמְעֲטוּ לְפָנֶיךָ אַנְחוֹתַי וְאֶנְקוֹתַי. כִּי בֶּאֱמֶת אִי אֶפְשַׁר לִי לְהִתְאַנַּח וְלִצְעֹק בְּשׁוּם אֹפֶן כְּמוֹ שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לִצְעֹק. אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם, כִּי נִלְכַּדְתִּי מְאֹד בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה

בַּעֲוֹנוֹתַי הָרַבִּים, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהַצִּיל אֶת נַפְשִׁי, כִּי אִם עָלֶיךָ לְבַד אֲנִי נִשְׁעָן וְנִתְלֶה וְנִסְמָךְ, כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי, כְּחַסְדְּךָ עֲשֵׂה עִמִּי. כִּי בֶּאֱמֶת אֲנִי בְעַצְמִי הַחַיָּב מִכָּל הַצְּדָדִים, וְגַם זֶה אֵינִי זוֹכֶה לוֹמַר בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ, כִּי אִם בַּפֶּה לְבַד, אֲבָל אַתָּה טוֹב לַכֹּל וּמָלֵא רַחֲמִים בְּכָל עֵת, וּכְבָר עָשִׂיתָ עִמִּי טוֹבוֹת רַבּוֹת וַחֲסָדִים גְּדוֹלִים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין חֵקֶר. הוֹשִׁיעֵנִי מֵעַתָּה אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וְזַכֵּנִי מְהֵרָה לְתִפְלָה בִּשְׁלֵמוּת, בְּכַוָּנַת הַלֵּב בֶּאֱמֶת, שֶׁאֶזְכֶּה לְהִתְפַּלֵּל תָּמִיד לְפָנֶיךָ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְלַאֲפוּשֵׁי בְּרַחֲמֵי טוּבֵי, בְּכָל עֵת. עַד שֶׁאֶזְכֶּה לְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ הָאֲמִתִּיִּים עָלַי, בְּאֹפֶן שֶׁאֶזְכֶּה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת. וְתַצִּילֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, שֶׁלֹּא יִהְיֶה כֹּחַ לְהַסִּטְרָא אַחֲרָא לִינֹק מִן הָרַחֲמָנוּת הִקְדָּשָׁה וְלֹא יִהְיֶה נִפְגָּם הָרַחֲמָנוּת הִקְדָּשָׁה עַל יָדֵם חַס וְשָׁלוֹם:

ב

וְתִשְׁמְרֵנִי וְתַצִּילֵנִי מִן הָאַכְזָרִיּוּת וּמִן הַכַּעַס וּמִן הַקְּפִדוּת, וְאֶזְכֶּה לִהְיוֹת טוֹב וּמֵטִיב לַכֹּל בֶּאֱמֶת כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב, וְלֹא יִהְיֶה בְּלִבִּי שׁוּם כַּעַס וּקְפִדוּת, וְלֹא שׁוּם אַכְזָרִיּוּת כְּלָל, וְתַשְׁפִּיעַ עָלַי רַחֲמִים, שֶׁאֶזְכֶּה לְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת תָּמִיד כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב וְאַתָּה תְּרַחֵם עָלַי מִן הַשָּׁמַיִם וְתִשְׁמֹר אֶת דַּעְתִּי וּמֹחִי וְשִׂכְלִי בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה, וְתַצִּילֵנִי מִבִּלְבּוּל הַדַּעַת וּמִכְסִילוּת וּמִמַּחֲשָׁבוֹת רָעוֹת. וְאֶזְכ�ֶּה לְקַדֵּשׁ אֶת דַּעְתִּי וּמַחֲשַׁבְתִּי בְּכָל עֵת בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה, וְלֹא אַנִּיחַ לִבְנֹס בְּדַעְתִּי וּמַחֲשַׁבְתִּי שׁוּם מַחֲשָׁבָה חִיצוֹנָה וְזָרָה כְּלָל. וְתִשְׁמְרֵנִי וְתַצִּילֵנִי תָּמִיד מִמֹּחִין דְּקַטְנוּת, וְתַשְׁפִּיעַ וְתַמְשִׁיךְ עָלַי תָּמִיד מוֹחִין דְּגַדְלוּת, וְיִהְיֶה שִׂכְלִי הוֹלֵךְ וְגָדוֹל בְּכָל עֵת בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה גְּדוֹלָה. וְאֶזְכֶּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, לָזֹכֶךְ וּלְטַהֵר וּלְקַדֵּשׁ אֶת כָּל הַשְּׁלֹשָׁה מוֹחִין שֶׁלִּי שֶׁבִּשְׁלֹשָׁה חֶלְקֵי הַגֻּלְגֹּלֶת שֶׁהֵם, חָכְמָה בִּינָה וָדַעַת, עַד אֲשֶׁר הַשְּׁלֹשָׁה מוֹחִין שֶׁלִּי יִהְיוּ לִי מְחִצּוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי הַתַּאֲוָה הָרָעָה הַכְּלָלִיּוּת שֶׁהוּא תַּאֲוַת נְאוּף:

וּתְרַחֵם עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, וְתִשְׁלַח לָנוּ צַדִּיק אֱמִתִּי גִּבּוֹר וּבַעַל כֹּחַ גָּדוֹל, אֲשֶׁר יְקַנֵּא קִנְאַת יְהוָה צְבָאוֹת, וְיִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ תְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין, בְּכֹחַ וּגְבוּרָה גְּדוֹלָה דִּקְדֻשָּׁה, וְיַעֲשֶׂה פְּלִילוּת עַמְּךָ כְּמוֹ פִּנְחָס בָּעֵת שֶׁקִּנֵּא עַל מַעֲשֶׂה זִמְרִי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וַיַּעֲמֹד פִּנְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה. וְתַעְזְרֵנוּ בִּזְכוּת וְכֹחַ תְּפִלַּת הַצַּדִּיק הַבַּעַל כֹּחַ לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל תַּאֲוַת נְאוּף מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְתַחְמֹל עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּחֶמְלָתְךָ הַחֲזָקָה וּבְאַהֲבָתְךָ הַגְּדוֹלָה, וְתִתֵּן כֹּחַ וּגְבוּרָה לְתִפְלַת הַצַּדִּיק הַבַּעַל כֹּחַ הַזֶּה, שֶׁתְּפִלָּתוֹ בִּבְחִינַת דִּין תַּעֲמֹד לְהַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְלָפָּה בְּבִית הַבְּלִיעָה שֶׁלָּה, עַד שֶׁתִּהְיֶה מֻכְרַחַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְלָפָּה לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא מִקִּרְבָּהּ וּבִטְנָהּ כָּל הַקְּדֻשׁוֹת

שֶׁבָּלְעָה, וְכָל הַדַּעַת וְהָרַחֲמָנוּת וְהַתְּפִלּוֹת וְכָל מִינֵי נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּלְעָה עַל יְדֵי חֲטָאֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ הָרַבִּים, וּבִפְרָט עַל יְדֵי פְּגָם הַבְּרִית, הַכֹּל תִּהְיֶה מֻכְרַחַת לְהָקִיא וּלְהוֹצִיא מִקִּרְבָּהּ וּבִטְנָהּ חִישׁ קַל מְהֵרָה, וְיַקִּים מְהֵרָה מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, חַיִל בָּלַע וַיְקִאֵנּוּ מִבִּטְנוֹ יֹרִשֶׁנּוּ אֵל. וְתִהְיֶה מֻכְרַחַת הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִפָּה לִתֵּן הֲקָאוֹת הַרְבֵּה בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, עַד אֲשֶׁר תָּקִיא וְתוֹצִיא גַּם עַצְמוּת חֲיוּתָהּ מַמָּשׁ מִקִּרְבָּהּ וּבִטְנָהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, מַטֵּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח יְהוָה מִצִּיּוֹן רְדֵה בְּקֶרֶב אֹיְבֶיךָ. וְיִתְגַּיְרוּ גֵּרִים רַבִּים אֲמִתִּיִּים וְיִתּוֹסְפוּ עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וַיִּכִּירוּ כָּל אֻמּוֹת הָעוֹלָם כִּי מַלְכוּתְךָ, וְיֵדְעוּ כֻּלָּם כִּי אַתָּה הוּא יְהוָה לְבַדֶּךָ עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ. וְיִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְעַלֶּה כְּבוֹדְךָ עַל כָּל בָּאֵי עוֹלָם, וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ, וְכֹל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו, כֻּלָּם כְּאֶחָד יִתְּנוּ כָבוֹד וְהָדָר לִשְׁמֶךָ, וּכְבוֹד יְהוָה יִמָּלֵא כָּל הָאָרֶץ. וְיִתְפָּרְסֵם וְיִתְגַּלֶּה אֱלָהוּתְךָ וְאַדְנוּתְךָ לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, וְיִהְיֶה רַעַשׁ גָּדוֹל וּפִרְסוּם שֵׁם כְּבוֹדְךָ בֵּין כָּל בְּנֵי אָדָם, וְיִשְׁמְעוּ רְחוֹקִים וְיָבוֹאוּ וְיַכִּירוּ כִּי מַלְכוּתְךָ:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּמִים דֵּעִים, עֲשֵׂה נִפְלָאוֹת עִמָּנוּ בְּעוֹלָמְךָ אֲשֶׁר בָּרָאתָ לִכְבוֹדֶךָ, וְגַלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי, וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וְקוֹל פִּרְסוּם אֱלָהוּתְךָ יִשָּׁמַע מְהֵרָה בְּכָל הָעוֹלָם בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל, כְּמוֹ קוֹל רְעָמִים. "יַרְעֵם אֵל בְּקוֹלוֹ נִפְלָאוֹת, עֹשֶׂה גְדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר", כִּי מִי יִתְבּוֹנֵן רַעַם גְּבוּרוֹתֶיךָ, וְיַקִּים מְהֵרָה מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז. וְנֶאֱמַר, קוֹל יְהוָה עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְהוָה עַל מַיִם רַבִּים. וְתִמָּלֵא הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְהוָה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים:

ג

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְּעָזְּךָ יָם שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַּנִּינִים עַל הַמָּיִם. אַל תִּתֵּן לְחַיַּת נֶפֶשׁ תּוֹרֶךָ חַיַּת עֲנִיֶּיךָ אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח. עָזְרֵנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וּתְעוֹרֵר רַחֲמֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו, שֶׁיִּלְחוֹם בַּעֲדֵנוּ מִלְחֲמוֹת יְהוָה, וְיוֹצִיא אוֹתָנוּ מִבֵּין שִׁנֵּיהֶם שֶׁל הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת. וּבְכֹחוֹ וּגְבוּרָתוֹ הַגְּדוֹלָה יוֹצִיא מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא כָּל הַקְּדֻשׁוֹת וְכָל הַתְּפִלּוֹת וְכָל הָרַחֲמָנוּת וְהַדַּעַת וְכָל הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבָּלְעוּ מִן הַקְּדֻשָּׁה, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וּבִפְרָט עַל יְדֵי פְּגָם הַבְּרִית.

אָנָּא יְהוָה, רַחֵם עָלֵינוּ, חוּס וַחֲמֹל עַל מַעֲט יָמֵינוּ הַחֲרוּצִים בָּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר, כְּצֵל עוֹבֵר, וּכְעָנָן כָּלָה, וּכְרוּחַ נוֹשָׁבֶת. וְעָזְרֵנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, בִּזְכוּת וְכֹחַ הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים בַּעֲלֵי כֹּחַ וּגְבוּרָה גְּדוֹלָה, שֶׁנִּזְכֶּה עַל יָדָם לָצֵאת מִטֻּמְאָה לְטָהֳרָה, מֵאֲפֵלָה

לְאוֹרָה, מִשִּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה, מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה, מֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב. חוּס וַחֲמֹל עַל נַפְשֵׁנוּ וְרוּחֵנוּ וְנִשְׁמוֹתֵינוּ, חוּס וַחֲמֹל עָלֵינוּ וְעַל עוֹלָלֵנוּ וְטַפֵּנוּ, כִּי אֵין צָרָה בָּעוֹלָם כְּצָרַת הַנֶּפֶשׁ הַנָּזוּפָה, הָרְחוֹקָה מֵאֲבִיהָ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר עִצֶּם הַצָּרָה הַזֹּאת אִי אֶפְשָׁר לְהַעֲרִיךְ וּלְבָאֵר וּלְסַפֵּר לֹא בְּפֶה וְלֹא בִּכְתָב וְלֹא בְּמַחֲשָׁבָה וְלֹא בִּרְמִיָּזָה, כִּי צָרַת הַנֶּפֶשׁ עוֹלָה עַל כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִין שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי יְכוֹלִין לְהַפְסִיד וּלְאַבֵּד חַס וְשָׁלוֹם, חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיֵּי עוֹלָם וְנִצְחִיִּים, בְּחִנָּם, עַל יְדֵי הֶבֶל מַעֲשֶׂה תַּעֲתּוּעִים שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה הַכָּלָה וְהַנִּפְסָד, הַפּוֹרֵחַ וְשָׁט מְאֹד כְּצֵל עוֹף הַפּוֹרֵחַ, וּכְבָר הִפְסַדְנוּ וְאִבַּדְנוּ מַה שֶּׁאִבַּדְנוּ. הַצִּילֵנוּ נָא מֵעַתָּה, אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, גְּאָלֵנוּ נָא גּוֹאֵל חָזָק, פְּדֵנוּ נָא, הַצִּילֵנוּ נָא, פּוֹדֶה וּמַצִּיל, כִּי אֵין לָנוּ שׁוּם סְמִיכָה וְתִקְוָה כִּי עִם עָלֶיךָ וְעַל בָּנֶיךָ הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַנִּכְלָלִים בְּךָ. וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמְפַרְנֵס וְעוֹנֶה וּמְרַחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה, אֵין לָנוּ מֶלֶךְ עוֹזֵר וְסוֹמֵךְ אֶלָּא אָתָּה. דַּלּוּ עֵינַי לַמָּרוֹם יְהוָה עָשְׂקָה לִי עָרְבֵנִי. עָרֹב עַבְדְּךָ לְטוֹב אַל יַעַשְׁקוּנִי זֵדִים. עֵינַי כָּלוּ לִישׁוּעָתֶךָ וּלְאִמְרַת צִדְקֶךָ. עֲשֵׂה עִם עַבְדְּךָ כְּחַסְדֶּךָ וְחָקֶיךָ לַמְּדֵנִי. כְּחַסְדְּךָ עֲשֵׂה עִמִּי, כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי וְאֶשְׁמְרָה עֵדוּת פִּיךָ. כִּיוֹנָה אֵלֶמֶת אֲנִי מְצַפָּה לְרַחֲמֶיךָ וְלִישׁוּעָתְךָ הָאֲמִתִּיִּית, כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, כְּיוֹנָה בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה, כֵּן לָחֲצוּנִי אוֹיְבֵי וְצָרַי וְרוֹדְפַי מִכָּל הַצְּדָדִים וּמִצְּדֵי צְדָדִים. וּמִכָּל הַשּׂוֹנְאִים וְהָרוֹצְחִים הָעוֹמְדִים עָלַי בְּכָל עֵת, אֵין לִי שׁוּם שׂוֹנֵא וְרוֹצֵחַ כָּמוֹנִי בְּעַצְמִי, כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא הָאַכְזָר הַגָּדוֹל שֶׁבְּכָל הָאַכְזָרִים, אֲשֶׁר לֹא חַסְתִּי עַל יָמַי וּשְׁנוֹתַי, וְלֹא חַסְתִּי עַל גּוּפִי וְנַפְשִׁי וְרוּחִי וְנִשְׁמָתִי, וְלֹא חַסְתִּי עַל עוֹלָלַי וְטַפַּי וְעַל כָּל הַדּוֹרוֹת הָעֲתִידִים לָצֵאת מִמֶּנִּי עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת, וְחָטָאתִי עָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ וְהֵרֵעוֹתִי אֶת מַעֲשַׂי מְאֹד מֵעוֹדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה. אוֹי לִי, אוֹי לְנַפְשִׁי, כִּי גָּמַלְתִּי לִי מַה שֶּׁגָּמַלְתִּי, לוּלֵא רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ אָז אָבַדְתִּי בְּעָנְיִי חַס וְשָׁלוֹם. מָה אוֹמַר מָה אֲדַבֵּר מָה אֶצְטַדָּק, הָאֱלֹהִים מָצָא אֶת עֲוֹנִי, הִנְנִי לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמָה רַבָּה, לְךָ יְהוָה הַצְּדָקָה וְלִי בּשֶׁת הַפָּנִים כַּיּוֹם הַזֶּה. לְךָ יְהוָה הַצְּדָקָה עַל כָּל הַטּוֹבוֹת וְהַחֲסָדִים וְהַנִּסִּים וְהַנִּפְלָאוֹת פְּלִאֵי פְּלָאוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמִּי בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵעוֹדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וְלִי בּשֶׁת הַפָּנִים עַל כָּל הַחֲטָאִים וְהָעֲוֹנוֹת וְהַפְּשָׁעִים וְהַפְּגָמִים וּמַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים וּמַעֲשִׂים עֲכוּרִים שֶׁעָשִׂיתִי וּפָגַמְתִּי בְּכָל יוֹם וָיוֹם מִיּוֹם הֱיוֹתִי עַל הָאֲדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה. אֲבָל עַל זֶה בָּאתִי לְבַקֵּשׁ מִמְּךָ יְהוָה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, "גְּדוֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילְיָה, עוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר, נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר". עוֹשֶׂה נִפְלָאוֹת חֲדָשׁוֹת בְּכָל עֵת וּבְכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע וָרֶגַע, שֶׁתַּצִּילֵנִי מִמֶּנִּי בְּעַצְמִי, וּתְזַכֵּנִי שֶׁאַתְחִיל מֵעַתָּה לְרַחֵם עַל עַצְמִי בְּרַחֲמָנוּת אֲמִתִּי, לְרַחֵם עַל מְעַט יָמַי הַמְּנוּיִים וְהַסְּפוּרִים וְהַקְּצוּבִים בְּמִסְפָּר תַּחַת יָדֶיךָ, לְבַל אֶעֱשֶׂה עוֹד שׁוּם דָּבָר נֶגֶד רְצוֹנְךָ

כְּלָל, וְלֹא אֶפְנֹם עוֹד שׁוּם פְּגָם נֶגְדְּךָ כְּלָל, אִם אָוֶן פָּעַלְתִּי לֹא אוֹסִיף וְלֹא אָשׁוּב עוֹד לְכִסְלָה. וּתְצַוֶּה לְהָשִׁיב לִי כָּל הַמֹּחִין וְהַדַּעַת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁנִּסְתַּלְקוּ מִמֶּנִּי בַּעֲוֹנוֹתַי הָרַבִּים, וּתְקַדֵּשׁ אֶת מֹחִי וְדַעְתִּי בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה בְּכָל הַקְּדֻשׁוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, עַד שֶׁאֶזְכֶּה שֶׁיִּהְיוּ הַמֹּחִין שֶׁלִּי פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוַת נַאוּף, וְלֹא יִהְיֶה שׁוּם שְׁלִיטָה וַאֲחִיזָה לַתַּאֲוָה הַזֹּאת לַעֲלוֹת עַל דַּעְתִּי וּמַחֲשַׁבְתִּי כְּלָל, רַק אֶזְכֶּה לִפְרֹס מְחִיצוֹת הַמֹּחִין וְהַשֵּׂכֶל לְהָגֵן בִּפְנֵי הַתַּאֲוָה הַזֹּאת וְאַל יִשְׁלְטוּ בִי זָרִים כְּלָל. וְאֶזְכֶּה לִהְיוֹת קָדוֹשׁ וְטָהוֹר בֶּאֱמֶת בְּתַכְלִית הַקְּדֻשָּׁה וְהַפְּרִישׁוּת כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב בֶּאֱמֶת:

ד

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְהוָה לְעַמֶּךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ.

וּתְזַכֵּנוּ שֶׁיִּתְגַּדֵּל כְּבוֹדְךָ הַגָּדוֹל עַל יָדֵינוּ תָּמִיד, וְיָמֶשׁךָ וְיִתְגַּדֵּל וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְעַלֶּה כָּבוֹד דִּקְדֻשָּׁה בָּעוֹלָם, עַד שֶׁנִּזְכֶּה עַל יְדֵי הִתְגַּלּוּת הַכָּבוֹד דִּקְדֻשָּׁה שֶׁיִּשְׁפַּע שֶׁפַע הַנְּבוּאָה בָּעוֹלָם, וְתַחֲזוֹר לָנוּ הַשְׁפָּעַת הַנְּבוּאָה שֶׁנִּסְתַּלְּקָה מֵאִתָּנוּ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ, וְיִקָּיֵם מְהֵרָה מִקְרָא שֶׁכָּתוּב וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם. וְתַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל חָכְמָה וּגְבוּרָה וַעֲשִׁירוּת דִּקְדֻשָּׁה, עַד שֶׁנִּזְכֶּה כֻּלָּנוּ לִהְיוֹת רְאוּיִם לְקַבֵּל הַשְׁפָּעַת הַנְּבוּאָה וְהַשְׁרָאַת הַשְּׁכִינָה:

וּתְרַחֵם עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, וְתִרְפָּאֵנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מַכּוֹתֵינוּ וּלְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ וּלְכָל מַכְאוֹבֵינוּ, וְתִשְׁלַח מְהֵרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם לְכָל חוֹלֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל (וּבִפְרָט לפלוני בן פלונית) אֵל נָא רְפָא נָא לוֹ בְּתוֹךְ שְׁאָר חוֹלֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף, כִּי אֵין לָנוּ שׁוּם תִּקְוָה וּסְמִיכָה עַל שׁוּם רְפוּאָה בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע כְּלָל כִּי אִם עָלֶיךָ לְבַד, כִּי אַתָּה רוֹפֵא חִנָּם, רוֹפֵא אֱמֶת, רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה. רְפָאֵנוּ יְהוָה וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה:

וְרַחֵם עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְתֵי אָרֶץ, וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. וְיִתְגַּדֵּל וְיִתְרַבֶּה וְיִתּוֹסֵף קִבּוּץ עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּתוֹסְפוֹת מְרֻבֶּה בְּכָל עֵת וָעֵת, וְיִתּוֹסְפוּ שְׁכֵנִים רַבִּים עַל קִבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת. וְנִזְכֶּה תָּמִיד לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלּוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, בְּקִבּוּץ גָּדוֹל וָרָב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, בְּרָב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ. וְיִתְרַבֶּה וְיִתְגַּדֵּל בֵּית הַתְּפִלָּה בְּרִבּוּי גָּדוֹל וְעָצוּם וָרָב, וְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים יִבְנוּ בָּתִּים רַבִּים וַעֲצוּמִים בְּלִי שִׁעוּר וָעֵרֶךְ וּמִסְפָּר עַד אֵין קֵץ וְתַכְלִית מִצְרוּפֵי תְּפִלּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר יִתְרַבּוּ וְיִתְגַּדְּלוּ בְּקִבּוּץ גָּדוֹל מְאֹד. וּתְקַבֵּץ כָּל הָאֲבָנִים וְהַנְּפָשׁוֹת יַחַד וּתְצָרֵף מֵהֶם צְרוּפִים קְדוֹשִׁים לְאֵין קֵץ, מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר

וְהַלֵּב לַחְשֹׁב, וְיִהְיוּ נִבְנִים מֵהֶם בִּנְיָנִים נָאִים גְּדוֹלִים וְרַבִּים עַד אֵין קֵץ וְתִתְפָּאֵר וְתִשְׁתַּעֲשַׁע בָּהֶם בְּשַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים חֲדָשִׁים אֲשֶׁר לֹא עָלוּ לְפָנֶיךָ מִימוֹת עוֹלָם, עַד אֲשֶׁר מֵרֹבוּ הַבָּתִּים וְהַבִּנְיָנִים דִּקְדֻשָּׁה שֶׁיִּתְרַבּוּ לְאֵין קֵץ, תַּכְנִים וּתְקַבֵּץ וְתֶאֱסוֹף לְתוֹךְ הַבָּתִּים דִּקְדֻשָּׁה אֶת כָּל הַנְּפָשׁוֹת הָעֲשׂוּקוֹת וְהַנִּשְׁמוֹת דְּאָזְלִין עַרְטִלָּאִין הַמְפֻזָּרִים בֵּין הַגּוֹיִם, אֶת כָּל הָאֲבָנִים הַקְּדוֹשׁוֹת הַנִּשְׁפָּכִים בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, וּמֵעַתָּה תְּרַחֵם עֲלֵיהֶם, עַל כָּל הַנְּפָשׁוֹת הָאֵלֶּה הָעֲשׂוּקִים בַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵיהֶם אִתָּם. וְתִמָּלֵא רַחֲמִים עֲלֵיהֶם, כִּי אַתָּה לְבַד יוֹדֵעַ עֹצֶם הָרַחֲמָנוּת שֶׁעֲלֵיהֶם עַד אֵין שִׁעוּר וָעֵרֶךְ, רַחֵם עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ לְמַעַנְךָ וְתַחֲזֹר וּתְקַבְּצֵם בְּקִדֻּשָּׁה שֵׁנִית, וְתַכְנִיסֵם וְתַאֲסְפֵם אִתְּךָ הַבַּיְתָה, וְתַאֲסְפֵם מִחוּץ לִפְנִים, לְתוֹךְ בָּתֵּי הַקְּדֻשָּׁה וְהַתְּפִלָּה שֶׁיִּתְרַבּוּ וְיִתְגַּדְּלוּ וְיִתּוֹסְפוּ עַד אֵין קֵץ וְתַכְלִית, עַל יְדֵי קִבּוּץ עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל יַחַד בְּתוֹסְפוֹת שְׁכֵנִים הַרְבֵּה בְּכָל עֵת:

וְעַל יְדֵי זֶה, תִּמָּלֵא רַחֲמִים עָלֵינוּ, וְתִמְחֹל וְתִסְלַח וּתְכַפֵּר לְכָל חַטֹּאתֵינוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ וּפִשְׁעֵינוּ שֶׁחָטָאנוּ וְשֶׁעָוִינוּ וְשֶׁפָּשַׁעְנוּ לְפָנֶיךָ מִנְּעוּרֵנוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וַיַּעֲלוּ וְיֵרָאוּ וְיֵרָצוּ לְפָנֶיךָ תְּפִלּוֹתֵינוּ וּתְחִנּוֹתֵינוּ כְּעוֹלוֹת וְכִזְבָחִים לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתַהֲפֹךְ כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ לִזְכִיּוֹת. וְיִקָּיֵם מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלוֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים. וְתַמְשִׁיךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם לָנוּ וּלְכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. וְתִמְחֶה פְּשָׁעֵינוּ כָּעָב וְכֶעָנָן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ. וְתַעֲבִיר וּתְסַלֵּק כָּל הָעֲנָנִים הַמַּחֲשִׁיכִים אֶת אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ הַקְּדוֹשָׁה, וְתוֹצִיאֵנוּ מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה, מֵחֹשֶׁךְ לְאוֹר גָּדוֹל, וּכְאוֹר בֹּקֶר יִזְרַח שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ. וְיִקָּיֵם מִהֵרָה מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, וּבַל יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נְשֹׂא עָוֹן:

וּתְזַכֵּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ בֶּאֱמֶת, בְּאֹפֶן שֶׁנִּזְכֶּה עַל יָדָם לְבָרֵר וּלְתַקֵּן הַכֹּחַ הַמְדַמֶּה וְלֹא יְבַלְבֵּל אוֹתָנוּ הַמְדַמֶּה חַס וְשָׁלוֹם, בְּדִמְיוֹנוֹת כּוֹזְבִים וּבִבְלְבּוּלִים רָעִים חַס וְשָׁלוֹם, רַק נִזְכֶּה שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּחַ הַמְדַמֶּה בָּרוּר וְזַךְ וְצַח אֲצִלֵנוּ בְּתַכְלִית הַתִּקּוּן, בְּאֹפֶן שֶׁנִּזְכֶּה עַל יְדֵי זֶה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וְיִשָּׁרָה וּבְרוּרָה זַכָּה וְצַחָה וּנְכוֹנָה בֶּאֱמֶת כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב בְּלִי שׁוּם בִּלְבּוּלִים כְּלָל. וְנִזְכֶּה לְהַאֲמִין בְּךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, כִּי אַתָּה בָּרָאתָ עוֹלָמְךָ בִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב יֵשׁ מֵאַיִן הַמַּחְלָט בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת. וְתַצִּילֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, מִמַּנְהִיגִים שֶׁל שֶׁקֶר שֶׁהֵם נִקְרָאִים

נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, וְלֹא יְבַלְבְּלוּ אֶת דַּעְתֵּנוּ כְּלָל בְּדִמְיוֹנוֹת כּוֹזְבִים חֲלִילָה. וּתְזַכֵּךְ וּתְטַהֵר אוֹתָנוּ מִטֻּמְאַת וְזֹהַמַת הַנָּחָשׁ, וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתַצִּילֵנוּ שֶׁלֹּא יַעֲלֶה עַל דַּעְתֵּנוּ שׁוּם נִחוּשׁ וְקֶסֶם כְּלָל, וְנִתְרַחֵק מִדַּרְכֵי הַמְנַחֲשִׁים וְהַקּוֹסְמִים בְּכָל מִינֵי הַרְחָקוֹת, וְלֹא יִהְיֶה לָנוּ שׁוּם אֱמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת כְּלָל. רַק נִזְכֶּה תָּמִיד לִהְיוֹת תְּמִים עִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, וּלְהִתְנַהֵג רַק בִּתְמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת בֶּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה הָאֲמִתִּיּוֹת כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב. וְתַעֲבִיר וְתַעֲקֹר וּתְשַׁבֵּר וּתְכַלֶּה כָּל דֵּעוֹת הַמִּינִים וְהַכּוֹפְרִים וְהָאֲפִיקוֹרְסִים מִן הָעוֹלָם, וּתְרַחֵם עַל עוֹלָמְךָ שֶׁתִּתְפַּשֵּׁט הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם, וְיַאֲמִינוּ כָּל בָּאֵי עוֹלָם בְּחִדּוּשׁ הָעוֹלָם, וְלֹא יֵלְכוּ אַחַר חֻקִּירַת הַתֹּהוּ כְּלָל, רַק יַאֲמִינוּ כֻּלָּם בְּהָאֱמֶת, שֶׁהָעוֹלָם הוּא מְחֻדָּשׁ בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁר בָּרָאוֹ בְּשִׁשָּׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית יֵשׁ מֵאַיִן הַמַּחְלְטָ, אֲשֶׁר עַל יְסוֹד אֱמוּנָה זוֹ קַיָּם וְעוֹמֵד כָּל הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה. וְנִזְכֶּה כֻּלָּנוּ לְעָבְדְךָ בֶּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה כָּל יְמֵי עוֹלָם, עַד אֲשֶׁר נִזְכֶּה לִרְאוֹת בַּטּוֹב אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לָנוּ בָּעֵת שֶׁתְּחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמְךָ לֶעָתִיד בִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב. וְתַעֲשֶׂה עִמָּנוּ חֲסָדִים רַבִּים. וְיֵקַיִם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת. וְנֶאֱמַר, חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ:

ה

וּתְבִיאֵנוּ מְהֵרָה חוּשָׁה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֶרֶץ הַטּוֹבָה וְהַקְּדוֹשָׁה. וְתַמְשִׁיךְ הַשְׁגָּחָתְךָ הַשְּׁלֵמָה עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּתְחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמְךָ בְּקָדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּתְנַהֶגֶת עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, אֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דּוֹרֵשׁ אוֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. וְתַמְשִׁיךְ הַשְׁגָּחָתְךָ הַשְּׁלֵמָה עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְיִתְחַדֵּשׁ הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ וְיִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה לְבַד בְּלִי שׁוּם הַנְהָגָה עַל פִּי דֶּרֶךְ הַטֶּבַע כְּלָל, וְתַעֲשֶׂה נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת מֻחְדָּשׁ בָּעוֹלָמְךָ אֲשֶׁר לֹא נִבְרְאוּ בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הַגּוֹיִם. וְיִתְעוֹרֵר שִׁיר חָדָשׁ בָּעוֹלָם, שִׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ. וְנוֹדֶה לְךָ שִׁיר חָדָשׁ עַל גְּאֻלָּתֵנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ. וְנִזְכֶּה לָשִׁיר וּלְזַמֵּר וּלְרַנֵּן וּלְנַגֵּן לְפָנֶיךָ נִגּוּנִים וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת חֲדָשׁוֹת, שִׁירִים שֶׁל נִפְלָאוֹת שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְעַנֵּג עַל יְהוָה וְלִשְׁמֹעַ קוֹל הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד, שֶׁהוּא, שִׁיר פָּשׁוּט, כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ, מְרֻבָּע, הַכָּלוּל בְּשִׁמְךָ הַמְיֻחָד שֶׁיִּתְנַגֵּן עַל שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם נִימִין כְּמִנְיַן "חֶסֶד", וְיֵקַיִם מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי חַיִּים וְאֶחְיֶה וְלֹא אָמוּת, תֵּן לִי חֵלֶק טוֹב לָעוֹלָם הַבָּא. זַכֵּנִי זַכֵּנִי,

חָנֵּנִי חָנֵּנִי, עָזְרֵנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי שֶׁאֶזְכֶּה לִשְׁמֹעַ קוֹל הַשִּׁיר וְהַנִּגּוּן הַזֶּה שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד בָּעֵת שֶׁתְּחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמֶךָ. מָלֵא רַחֲמִים, טוֹב וּמֵטִיב, עָזְרֵנִי מֵעַתָּה שֶׁאֶזְכֶּה לְהִתְנַבֵּר וְלִסְתֹּם עֵינַי וְאָזְנַי מֵחֵיזוּ דְּהַאי עָלְמָא, לְבָלִי לְהִסְתַּכֵּל עַל הַבְּלֵי עוֹלָם הַזֶּה כְּלָל, וְלִבְלִי לִשְׁמֹעַ קוֹל זֶה הָעוֹלָם כְּלָל, וְלִבְלִי לְדַבֵּר שׂוּם דִּבּוּר שֶׁאֵינוֹ נוֹגֵעַ לִשְׁמְךָ וְלַעֲבוֹדָתֶךָ, שֶׁיִּגִּיעַ מֵהֶם שִׁיר וְשֶׁבַח וּתְהִלָּה לִשְׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ. וְאֶזְכֶּה לַעֲקֹם (את) צַוָּארֵי מִזֶּה הָעוֹלָם לִבְלִי לְהָנִיחַ שׂוּם הֶבֶל וְרוּחַ הַפֶּה כְּלָל בָּזֶה הָעוֹלָם, וְלֹא יִתְאַחֲזוּ בִּי שׂוּם הֶבֶל מֵהַבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה כְּלָל, וְאֶזְכֶּה לְשַׁעְבֵּד כָּל קוֹמַת גּוּפִי וְיָדַי וְרַגְלַי אֵלֶיךָ, לִבְלִי לַעֲשׂוֹת בָּהֶם שׂוּם דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נוֹגֵעַ לַעֲבוֹדָתֶךָ, רַק עֵינַי וְאָזְנַי וּפִי וְלִבִּי וְדַעְתִּי וּמַחֲשַׁבְתִּי וְיָדַי וְרַגְלַי וּרְמַ"ח אֵבָרַי וּשְׁסָ"ה גִּידַי וְכָל חוּשַׁי וְכֹחִי, כֻּלָּם יִהְיוּ מְדֻבָּקִים וּמְקֻשָּׁרִים אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת בְּקֶשֶׁר אֲמִיץ וְחָזָק, וּמְשֻׁעְבָּדִים לַעֲבוֹדָתֶךָ בֶּאֱמֶת לְעוֹלְמֵי עַד וּלְנֶצַח נְצָחִים, עַד שֶׁאֶזְכֶּה לִשְׁמֹעַ לֶעָתִיד קוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד אֲשֶׁר יִתְנַגֵּן עַל שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם נִימִין. אַשְׁרֵי אָזְנַיִם שֶׁיִּשְׁמְעוּ זֹאת, אַשְׁרֵי הַמְחַכִּים וְהַמְצַפִּים וְהַמְקֻוִּים לָזֶה, אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב וּתְקָרֵב שֶׁיִּזְכֶּה לְהָצִיץ מִן הַחֲרַכִּים לִרְאוֹת וְלִשְׁמֹעַ מְחוֹל הַצַּדִּיקִים בָּעֵת שֶׁיִּתְנַגֵּן לִפְנֵיהֶם הַשִּׁיר הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ לְעוֹלְמֵי עַד. אֲדוֹן כֹּל, מַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים, מֵקִים מֵעָפָר וּמֵאַשְׁפָּה דַּל וְאֶבְיוֹן, טוֹב וּמֵטִיב לָרָעִים וְלַטּוֹבִים, עֲשֵׂה עִמִּי פְּלָאוֹת בְּחַיַּי, בְּאֹפֶן שֶׁאֶזְכֶּה לַטּוֹב הַזֶּה בֶּאֱמֶת, כִּי אַתָּה לְבַד יָדַעְתָּ אֶת עֲרֻבוּת, נְעִימוּת מְתִיקוּת, יְדִידוּת, תְּשׁוּקַת הַתִּקְוָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג וְלִתְפֹּס בַּמֹּחַ כְּלָל נְעִימוּת הַשִּׁיר הַזֶּה, כִּי אִם אַתָּה לְבַד יָדַעְתָּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ. רַחֵם עַל פְּגוּם וְרָחוֹק כָּמֹנִי, וַעֲשֵׂה עִמִּי פֶּלֶא לְחַיִּים, וְעָזְרֵנִי וְזַכֵּנִי מְהֵרָה לָסוּר מֵרָע וְלַעֲשׂוֹת הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ תָּמִיד, עַד שֶׁאֶזְכֶּה לִהְיוֹת כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב בֶּאֱמֶת וְלִרְאוֹת בְּטוּב יְהוָה בְּאֶרֶץ הַחַיִּים, לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ, תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שִׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח:

וּתְזַכֵּנוּ לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק אֲמִתִּי, אֲשֶׁר כְּבָר זָכָה לְקוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה, בְּאֹפֶן שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לְהוֹכִיחַ אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְעוֹרֵר רֵיחַ הַטּוֹב שֶׁל גַּן עֵדֶן עַל יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ הַטּוֹבָה, שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כֹּחַ לַהֲפֹךְ כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ לִזְכֻיּוֹת וּלְהַעֲלוֹתֵנוּ מִטֻּמְאָה לְטָהֳרָה מֵחֹל לְקֹדֶשׁ, וַיָּמֶשׁךְ עָלֵינוּ רֵיחַ גַּן עֵדֶן וְיַחֲזֵק אֶת נַפְשֵׁנוּ וְרוּחֵנוּ וְנִשְׁמוֹתֵינוּ בְּקִדֻּשָּׁה חֲזָקָה וּנְכוֹנָה, וַיַּכְנִיעַ לְפָנֵינוּ אֶת כָּל צָרֵינוּ וְרוֹדְפֵנוּ, וְיִשַּׁבֵּר וְיִכָּלֶה וְיַכְנִיעַ וְיַעֲקֹר וְיַבְטֵל אֶת עֵקֶב דְּסִטְרָא אַחֲרָא, שֶׁהוּא עֵקֶב שֶׁל עֵשָׂו הָרָשָׁע, שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּגוּפָא, עַד שֶׁנִּזְכֶּה כֻּלָּנוּ לְשַׁבֵּר לְגַמְרֵי תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה שֶׁהוּא מְזוֹנָא דְּגוּפָא, וּלְהַגְבִּיר וּלְחַזֵּק מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא שֶׁהוּא רֵיחַ טוֹב שֶׁל יִרְאַת יְהוָה הָאֲמִתִּית. וְיִקַּיֵּם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, יְהוָה רוֹעִי לֹא אֶחְסָר. וְתִהְיֶה כָּל אֲכִילָתֵנוּ

וּשְׁתֵּיתֵנוּ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה גְּדוֹלָה בִּבְחִינַת מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, צַדִּיק אוֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ. וְיִלְחוֹם בַּעֲדֵנוּ מִלְחֶמֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר וְלַעֲקֹר וּלְכַלּוֹת וּלְבַטֵּל קְלִפַּת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן מִן הָעוֹלָם, עִם כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרִין אוֹחֲרָנִין שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁהֵם זוֹהֲמַת הַנָּחָשׁ, הָרוֹדְפִים אַחַר חֲלוּשֵׁי כֹּחַ שֶׁבְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, אָנָּא יְהוָה, אַתָּה יָדַעְתָּ כִּי אֵין בָּנוּ כֹּחַ לַעֲמֹד בִּפְנֵיהֶם, חוּסָה עַל עַם עָנִי וְאֶבְיוֹן, עַל חֲלוּשֵׁי כֹּחַ כְּמוֹנוּ הַיּוֹם. וּתְעוֹרֵר אֶת לֵב הַצַּדִּיקִים הָאֱמִתִּיִּים שֶׁיִּלָּחֲמוּ בַּעֲדֵנוּ עִם כָּל צָרֵינוּ וְרוֹדְפֵינוּ בְּנַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת. וּתְטַהֲרֵנוּ מִכָּל הַטֻּמְאוֹת וּבִפְרָט מִפֶּגֶם הַבְּרִית, בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא אֶתְרַחֵק וְלֹא אֶשְׁתַּלַּח חַם וְשָׁלוֹם, חוּץ לְמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר כָּל הַטְּמֵאִים וּבִפְרָט הַפּוֹגְמִים בַּבְּרִית מְשֻׁתַּלְּחִים מִשָּׁם. אָנָּא יְהוָה, מָלֵא רַחֲמִים, רַחֵם עָלַי וְהַעֲלֵנִי מְהֵרָה מִטֻּמְאָה לְטָהֳרָה. וְזַכֵּנִי שֶׁאָגֵן בַּעֲדִי עַל יְדֵי הַמֹּחִין וְהַשֵּׂכֶל בִּפְנֵי כָּל הָרְהוּרִים וְתַאֲוֹת נְאוּף, שֶׁיִּהְיוּ הַמֹּחִין שְׁלֹשָׁה מְחִיצוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי הָרְהוּרִים וְתַאֲוָה הַזֹּאת, עַד שֶׁאָזְכֶּה לְקִדֻּשַׁת הַבְּרִית בֶּאֱמֶת, וְתֶאֱסֹף אוֹתִי לְתוֹךְ מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל מַחֲנֵה הַקְּדֻשָּׁה. וְנִזְכֶּה לְקַיֵּם מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ. עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְמִזּוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא וּלְהַכְנִיעַ מְזוֹנָא דְּגוּפָא לְבַטֵּל הַגּוּף לְגַבֵּי הַנֶּפֶשׁ, וּלְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת בְּאֵימָה בְּפַחַד בִּירְאָה וְאַהֲבָה אֲמִתִּיּוּת כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

וּתְחַזֵּק וַתְבָרֵיא אֶת הָרֵאָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁתִּהְיֶה הָרֵאָה בִּשְׁלֵמוּת תָּמִיד אֲצִלֵינוּ וְאֵצֶל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּנַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וְתִתְנַהֵג תָּמִיד בְּמֶזֶג הַשָּׁוֶה כָּרָאוּי, וְתַצִּילֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ מִכָּל מִינֵי חָלְיֵי הָרֵאָה וּמִכָּל הֶחָלָאִים שֶׁבָּעוֹלָם. וְנִזְכֶּה שֶׁיִּתְתַּקֵּן וְיִמְשַׁךְ עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת כָּל הַדְּבָרִים שֶׁהִזְכַּרְתִּי לְפָנֶיךָ עַל יְדֵי הָרֵאָה הַקְּדוֹשָׁה. וְתַצִּילֵנִי מֵהַבְלֵי עוֹלָם הַזֶּה, מֵהֶבֶל מַעֲשֵׂה תַּעְתּוּעִים, וְנִזְכֶּה לְתַקֵּן כָּל הַהֲבָלִים שֶׁבָּעוֹלָם, לְבָרְרָם וּלְהַעֲלוֹתָם וּלְהָפְכָם לַהֲבָלִים שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, לְדַבֵּר דִּבּוּרֵי תוֹרָה וּתְפִלָּה בֶּאֱמֶת בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה גְּדוֹלָה כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב:

ו

וּתְזַכֵּנוּ לְקַבֵּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה גְּדוֹלָה וּבִשְׁלֵמוּת גָּדוֹל. וְנִזְכֶּה בִּימֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוֹשִׁים לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת הַתְּפִלָּה בִּבְחִינַת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כֹּחַ הָאֱמִתִּי עִם כָּל הַקְּדֻשׁוֹת וְהַתִּקּוּנִים הַנַּעֲשִׂין עַל יְדֵי זֶה, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לְתִקּוּן הַבְּרִית בִּשְׁלֵמוּת וּלְתִקּוּן הַדַּעַת, לְתַקֵּן כָּל הַשְּׁלֹשָׁה מֹחִין שֶׁבְּרֹאשֵׁנוּ שֶׁיִּהְיוּ שְׁלֹשָׁה מְחִיצוֹת פְּרוּסוֹת בִּפְנֵי תַּאֲוַת נְאוּף, לְהָגֵן בְּפָנֵינוּ עַל יְדֵי הַדַּעַת וְהַשֵּׂכֶל הָאֱמֶת שֶׁלֹּא תִּהְיֶה לַתַּאֲוָה הַזֹּאת שׁוּם שְׁלִיטָה וַאֲחִיזָה בָּנוּ כְּלָל מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, רַק נִזְכֶּה כֻּלָּנוּ אֲנִי וְכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִהְיוֹת קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים בֶּאֱמֶת

וְלִפְרֹשׂ מִתַּאֲוָה הַזֹּאת לְגַמְרֵי. וְנִזְכֶּה לִתְפִלָּה בִּשְׁלֵמוּת, וְתִהְיֶה תְּפִלָּתֵנוּ תָּמִיד רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים לִפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, וְתַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ רַחֲמִים, שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ רַחֲמָנוּת אֱמִתִּי, עַל עֲנִיִּים הֲגוּנִים וְעַל כָּל מִי שֶׁצְּרִיכִין לְרַחֵם עָלָיו, כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב. וְתַעֲזְרֵנוּ שֶׁנְּזַכֶּה לַעֲשׂוֹת בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה וְגֵרִים הַרְבֵּה בָּעוֹלָם, כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב, וּלְגַדֵּל כְּבוֹדְךָ וּלְפָרְסֵם אֱלָהוּתְךָ בָּעוֹלָם, עַד שֶׁנְּזַכֶּה לִרְוֹחַ נְבוּאָה אֲמִתִּיִּת בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה, לְבָרֵר הַכֹּחַ הַמְדַמֶּה שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּחַ הַמְדַמֶּה בָּרוּר וְזַךְ וָצַח אֲצִלֵינוּ בְּזַכוּת וּבְטָהֳרוּת גָּדוֹל, בְּאֹפֶן שֶׁנְּזַכֶּה לְסַדֵּר תָּאֳרִים וּשְׁבָחִים לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ כָּרָאוּי בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה, וּנְבָרֵךְ שֵׁם כְּבוֹדְךָ הַמְרֻמָּם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה. וְתִתְגַּבֵּר וְתִתְחַזֵּק אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם, עַד שֶׁנְּזַכֶּה לְחִדּוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁלָּעָתִיד, וְיִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עַל יְדֵי הַשְׂגָּחָה וְנִפְלָאוֹת לְבַד שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע כְּלָל. וְיִתְעַר שִׁיר חָדָשׁ בָּעוֹלָם, שִׁיר שֶׁל נִפְלָאוֹת, וְיִפְצְחוּ הָרִים רִנָּה. וְתַכְנִיעַ אֶת עָקֵב דְּסִטְרָא אַחֲרָא שֶׁהוּא עֲקֵבוֹ שֶׁל עֵשָׂו הָרָשָׁע, וְיִתְגַּבֵּר וְיִתְחַזֵּק הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב עַל הַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו, וְיִקַּיֵּם מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, וְיָדוֹ אוֹחֶזֶת בַּעֲקֵב עֵשָׂו. וְיָמְשַׁךְ עָלֵינוּ הַנָּהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, וְעַל יְדֵי זֶה נִזְכֶּה לְהַעֲלוֹת רֵיחַ טוֹב לְפָנֶיךָ:

וּתְזַכֵּנוּ לְיִרְאָה שְׁלֵמָה בֶּאֱמֶת תָּמִיד. וּבְפָרְטּ בִּימֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהֵם יְמֵי יִרְאָה, תְּרַחֵם עָלֵינוּ וְתַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ יִרְאָה וָפַחַד וְאֵימָה דִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה וַעֲצוּמָה, וּבְפָרְטּ בְּעֵת שְׁמִיעַת קוֹל שׁוֹפָר תְּזַכֵּנוּ שֶׁיָּבֹא בְּלִבֵּנוּ יִרְאָה גְּדוֹלָה, וְתַשְׁפִּיעַ פַּחְדְּךָ וְאֵימָתְךָ וְיִרְאָתְךָ עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְעַל כָּל בָּאֵי עוֹלָם, וְיֵרָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻּלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ, זַכֵּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ לְקַבֵּל וּלְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת בְּשִׂמְחָה וּבְחֶדְוָה וּבְבִכְיָה גְּדוֹלָה מִתּוֹךְ שִׂמְחָה וּבִקְדֻשַּׁת הַמַּחֲשָׁבָה בְּיוֹתֵר בְּיִרְאָה גְּדוֹלָה. וְנִזְכֶּה לָקַיֵּם מִצְוַת שְׁמִיעַת קוֹל שׁוֹפָר בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה בִּשְׁלֵמוּת כָּרָאוּי עִם כָּל פְּרָטֶיהָ וְדִקְדּוּקֶיהָ וְכַוָּנוֹתֶיהָ וְתַרי"ג מִצְוֹת הַתְּלוּיוֹם בָּהּ, וּבְאֵימָה וּבְיִרְאָה גְּדוֹלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, אִם יִתָּקַע שׁוֹפָר בְּעִיר וְעָם לֹא יֶחֱרָדוּ. וְנֶאֱמַר, אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְהוָה בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן. בְּשִׁמְךָ יְגִילוּן כָּל הַיּוֹם וּבְצִדְקָתְךָ יָרוּמוּ. כִּי תִפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה וּבִרְצוֹנְךָ תָּרוּם קַרְנֵנוּ. כִּי לַיהוָה מָגִנֵּנוּ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מַלְכֵּנוּ. וְנֶאֱמַר, בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה. וְנֶאֱמַר, תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּנוּ. כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפַּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. וְנִזְכֶּה לְסַדֵּר לְפָנֶיךָ מַלְכֻיּוֹת וְזִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה וּבִשְׁלֵמוּת גָּדוֹל, עַד שֶׁנְּזַכֶּה לְרָצוֹת אוֹתְךָ שֶׁתְּבִיא לָנוּ אֶת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ חִישׁ קַל מְהֵרָה, וְיִקַּיֵּם מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת יְהוָה. וּתְמַהֵר וְתָחִישׁ לְגָאֳלֵנוּ

וְתִבְנֶה לָנוּ אֶת בֵּית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ, וְנָשׁוּב בְּגִילָה וְרִנָּה לְאַרְצֵנוּ, וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה "כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת. הַשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם. יִהְיוּ לָרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי". אָמֵן וְאָמֵן:

תְּפִלּוֹת מִסֵּפֶר בֵּאוּר הַלִּקּוּטִים
עַל הַתּוֹרָה תִּקְעוּ תּוֹכָחָה

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֱיֵה בְּעֶזְרִי מֵעַתָּה לְחַדֵּשׁ וּלְהִתְחַדֵּשׁ לְפָנֶיךָ בְּדִבְרֵי תְהִלּוֹת וּתְפִלּוֹת חֲדָשׁוֹת בְּכָל עֵת וָעֵת, כַּאֲשֶׁר הוֹדַעְתָּנוּ עַל יְדֵי עַבְדֶּיךָ הַנֶּאֱמָנִים, וְשֶׁזֶּה מַה שֶּׁבִּקֵּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם: לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי. וְאִם הוּא בְּעַצְמוֹ זָכָה בְּרוֹמְמוּתוֹ לְיַסֵּד מִזֶּה סֵפֶר מֵיָחֵד וְנִפְלָא הָעוֹמֵד בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּע קְשׁוּטֵי תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, אֲבָל גַּם כָּל אָדָם לְפִי בְּחִינָתוֹ, יֹאמַר לוֹ לִבּוֹ בִּשְׁבִילְךָ וּבִשְׁלִיחוּתְךָ, דְּבָרֶיךָ וְקוֹל רוּחַ קָדְשֶׁךָ בִּתְפִלָּתוֹ וּתְהִלָּתוֹ. [עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן סִימָן קנ"ו] כִּי קָרוֹב אַתָּה לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּךָ בֶּאֱמֶת, וְרוּחַ קָדְשְׁךָ מִתְקָרֵב וּמִתְאַחֵד כִּבְיָכוֹל בִּתְהִלָּתֵנוּ וּתְפִלָּתֵנוּ, גַּם בְּתַחְתִּית מַדְרֵגָתֵנוּ, וּכְאֵם הַבָּנִים אֲשֶׁר תִּשְׁכֹּן אִתָּם גַּם בְּתוֹךְ טֻמְאוֹתֵיהֶם וְטֻמְאַת טֻמְאוֹתֵיהֶם, כֵּן גַּם אַתָּה בְּמַלְכוּת פִּיךָ וְדִבּוּרְךָ תִּשְׁכֹּן עִמָּנוּ לְהִתְאַחֵד בְּדִבְרֵי תְהִלָּתֵנוּ וּתְפִלָּתֵנוּ אֵלֶיךָ. כִּי מִדֵּי דַּבְּרִי בּוֹ זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ (תּוֹרָה ע"ח), וְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר יָקָר מִפְּנִינִים וּמִפַּז רָב. עָזְרֵנוּ לְהַאֲמִין וּלְהַרְגִּישׁ כִּי הוּא חַיֵּינוּ וְחֶלְקֵי נִשְׁמָתֵינוּ, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָנוּ פְּנַאי כְּלָל לְדִבְרֵי הַהֶבֶל שֶׁבָּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי כָּל נְשָׁמָה [וּבְכָל נְשִׁימָה] תְּהַלֵּל אֵלֶיךָ בְּדִבְרֵי תוֹרָתֶךָ.

חֲמֹל וְרַחֵם עַל נַפְשִׁי רוּחִי וְנִשְׁמָתִי לִהְיוֹת גַּם בֵּן בִּכְלַל תּוֹפְשֵׁי הַתּוֹרָה [וְאִלֵּין דְּתָפְשִׁין (זֹהַר חֵלֶק ג לב.)] בְּכִנּוֹר וּבְנֵבֶל לָשִׁיר וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ בְּטַעֲמֶיהָ וּפְנִימִיּוּתֶיהָ, עַד שֶׁיִּזְכֶּה כָּל אָדָם לְהַשְׁפִּיעָם וּלְהַשְׁמִיעָם גַּם בְּלֵב חֲבֵרוֹ וּלְקַבֵּל דִּין מִן דִּין.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שֶׁרְצוֹנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ, וְלַעֲסֹק יוֹמָם וָלַיְלָה בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, וּבִתְפִלּוֹת וּתְהִלּוֹת שֶׁבִּיחוּד וְאַחְדוּת תּוֹרָתְךָ וְדִבְרֵי צַדִּיקֶיךָ הָאֲמִתִּים, וְאֵין שׁוּם תַּכְלִית אֲמִתִּי וְנִצְחִי חוּץ מִזֶּה, וְאַף עַל פִּי כֵן מְאֹד מְאֹד תָּעִיתִי וְנִתְעֵיתִי וְנִתְרַחַקְתִּי כָּל כָּךְ עַד שֶׁכִּמְעַט אֶפֶס תִּקְוָה, כִּי יְמֵי נְעוּרוֹתַי וַיִּנְקוּתִי [כְּלִילָא דִּזְרָדָא (שַׁבָּת קנב:)] חָלְפוּ וְעָבְרוּ אֲצִלִי, [וְגַם הַלְוַאי הָיוּ חוֹלְפִים וְעוֹבְרִים בְּהֶעְדֵּר וְאֶפֶס מֵחֲטָאִים וּפְשָׁעִים וּמִתַּכְלִית

הַפֶּה חַם וְשָׁלוֹם מִתְּהִלָּה וְכָבוֹד לְשִׁמְךָ], וְאִם לֹא עַכְשָׁו אֵימָתַי, כִּי יְמֵי הַזִּקְנָה אִלּוּ יְמֵי הָרָעָה, אֲהָהּ אֲהָהּ כִּי הַמָּוֶת בְּכָל יוֹם יִשְׁלַח חִצִּים וּבְרָקִים, וְהַמְּצוּדָה פְּרוּסָה עַל כָּל הַחַיִּים, וְאֵין שׁוּם אֹפֶן כְּלָל לְהִנָּצֵל וּלְהִמָּלֵט מֵאִתָּהּ.

עָזְרֵנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר עַל כָּל פָּנִים צָרְכֵי גּוּפִי וְעִסְקֵי פַּרְנָסָתִי שֶׁאֵין בִּיכָלְתִּי לְהִפָּרֵד מֵהֶם, בְּאֹפֶן שֶׁיִּתְהַפְּכוּ גַּם הֵם לְמֶרְכָּבָה וְכֵלִים נִפְלָאִים, הַמַּכְרִחִים לְקַדֵּשׁ תּוֹרָתְךָ וּתְפִלָּתְךָ, כִּי שֶׁלְּךָ כָּל אוֹצְרוֹת הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף, וְאֵין עוֹד מִלְבַדֶּךָ, עַד שֶׁגַּם הָעֹסֶק וְהַהִתְמַנּוּת עַל כָּל פְּרוּטָה וּפְרוּטָה מֵהֶם, יִהְיוּ לְמִדָּה וְאֵבֶר וְחֵלֶק מְיֻחָד, הַמַּכְרָח גַּם כֵּן כְּבֵיכוֹל לְצִמְצוּמֵי אֱלֹהוּתְךָ, אֲשֶׁר עָלָה בִּרְצוֹנְךָ לְהִתְצַמְצֵם וּלְהִתְלַבֵּשׁ בָּהּ בִּבְרִיאַת עוֹלָמֶךָ. עָזְרֵנִי לְמַלֹּאת רְצוֹנְךָ הַטּוֹב בַּעֲבוֹדַת הַהִתְמַנּוּת וְהָעֹסֶק וְהַשְׁמִירָה לְחֶלְקִי כַּסְפֶּךָ, וְלֵידַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל פְּרוּטָה וּפְרוּטָה, כִּמְצוֹתֶיךָ וּפְקֻדּוֹתֶיךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָ וּפָקַדְתָּ עָלֵינוּ עַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנֶּאֱמָנִים, אֲשֶׁר הוֹדִיעוּ לָנוּ מֵרוֹמְמוּת הָרָמַת וְהַפְרָשַׁת הַמַּעֲשֵׂר לְהַנְּלִוִּים וּבָאִים לְכַהֵן בְּבֵית תְּפִלָּתְךָ וּתְהִלָּתְךָ וְתוֹרָתְךָ שֶׁבְּאַחְדוּתֶךָ, הָעוֹלֶה לְמַעְלָה מִכָּל הָעֲבְדוֹת וְצִדְקוֹת הַהִתְמַנּוּת הַנַּ"ל (עַיֵּן בְּאוּר הַלִּקּוּטִים סִימָן ל' בְּסוֹפוֹ), וּמִשָּׁם כָּל הַהַמְשָׁכָה וְהַהַשְׁפָּעָה לְכָל צְרָכֵינוּ וְחֶלְקֵי כַּסְפֵּנוּ, וְעָזְרֵנוּ לְהִנָּצֵל עַל יְדֵי זֶה מִכָּל הַשּׁוֹנְאִים וְהָאוֹיְבִים בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, הַמִּתְגַּבְּרִים בְּרוּחַ סַעֲרָתָם שֶׁבְּשִׁעִיר אַדְמוֹנִי וְהַמַּלְכִין וְהָאַלּוּפִין שֶׁבּוֹ, לְשַׁבֵּר כְּלֵי מִדּוֹתֵינוּ (עַיֵּן חָכְמָה וּבִינָה כ"א), וּלְהַפֵּךְ וּלְבַלְבֵּל אֶת דַּעְתֵּנוּ בִּמְבוּכוֹת שׁוֹנוֹת וַעֲצוּמוֹת לְאֵין עֵרֶךְ וּגְבוּל [מַה שֶּׁאֵין הַפֶּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לַחְשֹׁב]. אֵין בִּיכָלְתֵּנוּ לֵידַע כְּלָל הֵיכָן אֲנַחְנוּ בָּעוֹלָם, עַד שֶׁגַּם צִדְקוֹתֵינוּ וַחֲסָדֵינוּ, כְּצִיץ וְחָצִיר הַנִּזְרָע בְּאֶרֶץ מְלֵחָה וְיבֵשָׁה, לְבַל יִצְמְחוּ כְּלָל וּכְלָל, וְחֶלְקֵי הַשְׁפָּעוֹתֵינוּ רְחוֹקִים מִטּוּב הָאֲמִתִּי כְּטֶבֶל מַמָּשׁ. וּבְתַכְלִית הַהֵפֶךְ לְהִתְהַפֵּךְ וְלִהְיוֹת כַּעֲבוֹדוֹת זָרוֹת שֶׁל הָאֻמּוֹת (תּוֹרָה כ"ג), שֶׁרֹאשִׁית הַגּוֹיִם עֲמָלֵק כָּלוּל מֵהֶם, אֲשֶׁר כָּל שַׁלְחָנָם וְעָשְׁרָם שֶׁאָנוּ נֶאֱחָזִים בָּהֶם, מְלֵאִי קִיא צוֹאָה וְטִנֹּפֶת מַמָּשׁ.

וְגַם כַּאֲשֶׁר אֶתְבּוֹנֵן וְאֶפְחַד וְאֶבְהַל מִמִּדַּת גְּבוּרוֹתֶיךָ אֲשֶׁר הוֹדַעְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, כִּי נוֹקֵם ה' וּבַעַל חֵמָה, בְּתוֹכָחוֹת וּמַכּוֹת מַפְלָאוֹת חַם וְשָׁלוֹם לְהַבְלִיתִי נִכְנָע וּמַכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ לְפָנָיו מֵעֻמְקֵי עָמְקֵי לִבִּנוֹ הֶעָרֵל, וְאֵין מוֹעִיל לָהֶם לֹא רְפוּאוֹת וְלֹא תְּפִלּוֹת חַם וְשָׁלוֹם (תּוֹרָה ה', חֵלֶק ב). וְאַף עַל פִּי כֵן אַף עַל פִּי כֵן גָּדְלוּ וְעָצְמוּ וְרַבּוּ וְשָׁגְבוּ מִבּוּכוֹתֵינוּ וּמַתְעוֹתֵינוּ, בְּדוֹר אַחַר דּוֹר עַד שֶׁכִּמְעַט אֶפֶס תִּקְוָה חַם וְשָׁלוֹם, כִּי כְּבָר אָנוּ מֻשְׁרָשִׁים וּמְטוּבָּעִים בְּתַאֲוֹתֵינוּ וּכְסָפֵינוּ [וּבִפְרָט בְּעִקַּר הַתַּאֲוָה וְהַכֶּסֶף הַנַּ"ל], עַד שֶׁאֵין לָנוּ שׁוּם אֹפֶן וְיכֹלֶת כְּלָל, לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל תַּאֲוֹתֵינוּ וּרְצוֹנֵינוּ, הֵיהָפֵךְ כּוּשִׁי עוֹרוֹ וְנָמֵר חַבַּרְבֻּרְתָּיו, אֲבָל נָא וְנָא אָבִי אָב הָרַחֲמָן,

אֲשֶׁר עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ וַעֲצוֹתֶיךָ, וּכְבָר חָפַרְתָּ וְהוֹצֵאתָ לָנוּ מַיִם עֲמוּקִים וְעֵצוֹת נִפְלָאוֹת עַל יְדֵי הָאִישׁ תְּבוּנוֹת שֶׁלֹּא הָיָה עוֹד כָּמוֹהוּ, וְהוֹדַעְתָּנוּ כִּי בְּאוֹר וְתַנּוּר צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם יֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵינוּ, עַד שֶׁנִּטַּהֵר וְנִזְדַּכֵּךְ מֵרֹב הָרַע שֶׁבַּחֶלְבָּנָה וְצוֹאַת כַּסְפֵּנוּ וְתַאֲוֹתֵינוּ, לְהִתְהַפֵּךְ בְּתַכְלִית הַהֶפֶךְ לְקָדֻשַּׁת הַקָּרְבָּנוֹת וְהַתְּפִלּוֹת (עַיֵּן בְּסוֹף מַעֲשֶׂה מִבַּעַל תְּפִלָּה, וּבְרָמָזִים שָׁם, וּבְהִלְכוֹת תְּפִלָּה ד', ט"ו-י"ז) הָעוֹלִים לְפָנֶיךָ דֶּרֶךְ אַרְצֵנוּ גַּם הַיּוֹם, כִּי שָׁם אַרְיֵה נָחֵית וְאָכִיל קָרְבָּנֵי הַתְּפִלָּה שֶׁבְּתַשְׁלוּמֵי הַפָּרִים וְהַכְּבָשִׂים אֲשֶׁר נְשַׁלֵּם בִּשְׂפָתֵינוּ, וְהָעִקָּר בְּתִקְרוֹבֵי הַקְּטֹרֶת שֶׁבָּהֶם [וּבִפְרָט בַּיּוֹם הָעֲשִׂירִי (יוֹם כִּפּוּר) שֶׁבְּאֶמְצָעוּת מֶלֶךְ הַכָּבוֹד בְּעַצְמוֹ יִתְבָּרַךְ], וּלְהִתְעַשֵּׁר עַל יְדֵי זֶה בַּעֲשִׁירוּת אֲמִתִּי וְנִצְחִי בְּגוּף וָנֶפֶשׁ יַחְדָּו.

כִּי זֹאת מְנוּחָתְךָ עֲדֵי עַד, וְגַם בִּזְמַן שֶׁהִיא שְׁמָמָה קְדֻשָּׁתָהּ קַיֶּמֶת, וְאַדְרַבָּא מְצִיאוּת אֱלָהוּתְךָ שֶׁבְּשִׁמּוּתָהּ וְהִסְתָּרָתָהּ יָקָר וְנִפְלָא בְּהַפְלָאַת עֲדֵי עַד שֶׁנִּזְכֶּה לֶעָתִיד בְּמַדְרֵגָה יְתֵרָה לְאֵין עֵרֶךְ מֵהַבְּנָיִנִים הָרִאשׁוֹנִים, עַד שֶׁגַּם עַתָּה יֵשׁ לָנוּ לְהִתְגַּבֵּר וְלָבֹא לְפָנֶיךָ דֶּרֶךְ אַרְצֵנוּ בְּחֶרֶב פִּיפִיּוֹת שֶׁבִּתְפִלָּתְךָ וּתְהִלָּתְךָ וְרוֹמְמוּתְךָ, כִּי הִיא אַרְצְךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, שֶׁהוּא כְּבוֹד תּוֹרָתְךָ וּתְהִלָּתְךָ וֶאֱמוּנָתְךָ, וְתַכְלִית הַהֶפֶךְ מֵאַרְצוֹת הָעַמָּמִים שֶׁחִלַּקְתָּ וְהֶכְנַעְתָּ גַּם אַרְצוֹתֵיהֶם וּמְדִינוֹתֵיהֶם לִהְיוֹתָם נְכוֹנִים וּמְסֻגָּלִים בְּתַאֲוֹתֵיהֶם וּמְבוּכוֹתֵיהֶם שֶׁבְּזָרוּת עֲבוֹדוֹתֵיהֶם לְגוֹיֵיהֶם. (עַיֵּן בְּאוֹר הַלִּקּוּטִים סִימָן קנ"ה) כֵּן זֶה לְעֻמַּת זֶה (מִכָּאן נֶעְתַּק מִנְיָר קָרוּעַ וּבְמָקוֹם שֶׁחָסֵר צוּיָן... וְהַהוֹסָפוֹת שֶׁהוֹסִיף הַמַּעְתִּיק ר' שְׁמוּאֵל הוֹרְבִיץ, הֵם בְּסוֹגְרַיִם גְּדוֹלוֹת כָּאֵלּוּ [ ] ...[חֶלְקָתָהּ וְהֶכְנַעְתָּ] לְעֻמַּת הַנִּבְחָר מֵהֶם, הַמְּדִינָה וְאֶרֶץ ה' הַחֲמוּדָה וּמְסֻגֶּלֶת לֶאֱמוּנָתֵינוּ וּתְפִלּוֹתֵינוּ.

כִּי אַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם [ה', וְזֶה כְּבָר עֵרֶךְ] מֵאָה (כְּהַיּוֹם עֵרֶךְ [מָאתַיִם] מֵעֵרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה תקנ"ט) שָׁנִים, אֲשֶׁר כְּבָר הִגִּיעַ וְנִכְנַס לְתוֹכָהּ (שִׁבְחֵי הָר"ן חֵלֶק ב אוֹת ה-ט"ו) הַנִּשְׁגָּב וְהַנֶּעְלָם מֵעֵין כֹּל, אֲשֶׁר [יָנַק וְהִשִּׂיג חֶלְבָּהּ] וּדְבַשׁ תּוֹרָתָהּ לְאֵין גְּבוּל וְתַכְלִית כְּלָל (שָׁם כ"ח, וּבְהַקְדָּמַת הַלִּקּוּטֵי מוֹהַר"ן). וְאַשְׁרֵי הַמַּחֲכֶּה וְיַגִּיעַ (דָּנִיֵּאל י', י"ב) לִימֵי זְרִיחַת הַר [קָדְשׁוֹ וְדַעְתּוֹ] וּדְבַשׁ תּוֹרָתוֹ וּמַעֲשִׂיּוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁזָּכָה לְקַבֵּל בִּכְלֵי מִדּוֹת וְעָשֵׂר קְדֻשּׁוֹתֶיהָ.

וּמָה [יַפְלִיא הָאָדָם] בְּעוֹלַם הַמַּעֲשֶׂה, לַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת דְּבָרָיו, אֲשֶׁר הִגְדִּיל תּוּשִׁיָּה וְהִפְלִיא עֵצָה עַל זֶה... [אֲשֶׁר] יִזְרְעוּ בָּאָרֶץ הַזֹּאת, כִּי אֵין חֵקֶר לִגְדֻלָּתְךָ, וְאֵין קִצְבָּה לְכַסְפֶּךָ וּזְהָבֶךָ. וּבְרֹב [וְעֹצֶם כֹּחַךְ] בִּיכָלְתְּךָ לְהַצְלִיחֵנוּ וּלְהַעֲלוֹתֵינוּ עַד שֶׁנִּזְכֶּה לִקְבֹּעַ שָׁם יְשִׁיבוֹת וּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת לִלְמוֹד [תּוֹרָתוֹ וְדַעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁיִּהְיֶה] בִּיכָלְתָּם לֵילֵךְ גַּם מֵחַיִל אֶל חַיִל, שֶׁבְּרֹב הַשָּׁגְתוֹ וְעֵינֵי דַּעְתּוֹ בְּאַסְפַּקְלַרְיָה הַמְּאִירָה... [בְּבִנְיַן] בֵּיתוֹ לָעַד וְלָנֶצַח.

נִתְכַּוֵּן בְּאַזְהָרָתוֹ לַצְּדָקָה הַזֹּאת עַל הַבִּלְתִּי נוֹסְעִים וּבָאִים לְהִתְוַעֵד... [שֶׁעַל יְדֵי זֶה] לְבַד יַשִּׂגִיחַ וְיָבֹא בְּעֵינֵי ה', לְהַשְׁפִּעַת כָּל הַקְּדֻשָּׁה וְהַחָכְמָה שֶׁבְּאַחֲרִית הֲדֹם הָאָרֶץ הַזֹּאת, [[כִּי סוֹף מַעֲשֶׂה בַּמַּחֲשָׁבָה] תְּחִלָּה], וְהוּא הַיִּתְרוֹן שֶׁנִּזְכֶּה בַּגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה יוֹתֵר, וְשֶׁבָּזֶה לְבַד יִחְיֶה וְיָקוּם כָּל אֶחָד מִמִּיתָתוֹ [לְחַיָּיו הָאֲמִתִּיִּים] וְהַנִּצְחִיִּים, כְּפִי שֶׁזָּכָה לְחַבֵּר וּלְיַחֵד אֶת רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ שֶׁמִּרֹאשׁ הַדּוֹרוֹת [בְּנֶפֶשׁ וּבִזְמַן וּבְמָקוֹם] [עִם כְּלֵי קְדֻשַּׁת הָאָרֶץ] יַחְדָּיו.

כִּי כָּל חֵלֶק וְחֵלֶק וְכָל אֵיבָר וְאֵיבָר מֵעֶשֶׂר קְדֻשׁוֹתֶיהָ וּמִדּוֹתֶיהָ, הֵן הֵן הַכֵּלִים הַמְכֻרָּחִים לְקַבֵּל אוֹר [הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ] הַכְרַח עָבוּר זֶה לְהִתְיַחֵד וְלָבֹא בָּהּ תְּחִלָּה (עֵין בֵּאוּר הַלִּקּוּטִים סִימָן קנ"ה בַּמִּכְתָּב).

וְאִם בְּכָל זֶה חָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ [נָדַח, עַד שֶׁבִּרֵאשִׁית רֵאשִׁיתוֹ] הַנַּ"ל הוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ בִּקְבוּרָתוֹ מוּל בֵּית הָעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁבְּאֶרֶץ הָעֲמָמִין [לְהִתְיַחֵד עִם הַמַּנְחִים] וְהַשּׁוֹכְנִים בַּעֲפַר תַּאֲוֹתֵיהֶם לְהִתְעַלֶּה [עַל יָדוֹ] ...בְּחָמְדָּה שֶׁגַּם הֵם יִחְיוּ וְיָקוּמוּ שָׁם... וּלְתַ... וְהִשְׁבִּיעוֹ גַּם יַעֲקוֹב [וְיוֹסֵף]... הֵם, כִּי הוּא [שֹׁרֶשׁ כָּל] נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל... כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד... נִתְגַּלָּה רְחוֹק וְקָרוֹב הֶעָצוּם בְּתַכְלִית כָּל נְקוּדָה וּנְקֻדָּה מִמֹּחַךְ וְדַעְתְּךָ, הִתְעָרֵתִינוּ דִּלְתָּא הַזֹּאת לְעוֹרְרֶךָ... וָרֵנַע, כִּי זֶה לְבַד עִקַּר הַחִיּוּת וְהַמָּזוֹן [וְהַלֶּחֶם] שֶׁאַתָּה נוֹתֵן לְכָל בָּשָׂר בְּתַעֲלוּמוֹת דְּרָכֶיךָ, כִּי לָנֶצַח וּלְעוֹלְמֵי עַד חַסְדֶּךָ וְרַחֲמֶיךָ עַל כָּל נִיצוֹץ וְנִיצוֹץ מִקְּדֻשַּׁת מִדּוֹתֶיךָ שֶׁיָּרְדוּ וְנִשְׁתַּלְשְׁלוּ לְכָל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה שֶׁבָּעוֹלָם הַזֶּה, וְעִקַּר שֶׁבְּכָל הָעִקָּרִיִּים הוּא הַמַּנְהִיג וְהָרַב הָאֱמֶת שֶׁנִּמְצָא לָהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, אֲשֶׁר עַל יָדוֹ נִתְבָּרֵר גַּם כֹּחַ הַמְּדַמֶּה, שֶׁבְּעֵרוּב תַּעֲלוּמַת הַמּוֹחִין וְהַמָּזוֹן, בְּסִבַּת הַפְּגָמִים וְקִלְקוּלֵי הַכֵּלִים הַמְכֻרָּחִים לָהֶם, עַד שֶׁיּוּרַד הַמָּזוֹן וְהַנְּקַת הַשֶּׁפַע לְהַנָּחָשׁ [וּכְלָלְיוּת וְרֵאשִׁית הַגּוֹיִם שֶׁמִּצִּדָּהּ], אֲשֶׁר בָּהּ לֹא יִהְיוּ כָּל זֹאת רַק לִמְזוֹנָא דְּגוּפָא לְבַד, עַד שֶׁזּוֹרֵק תַּבְעֵרַת הָאֵרֶם שֶׁבְּגוּפוֹ גַּם לְמָזוֹן וּמֵימֵי הַשְׁפָּעוֹתֵינוּ וּמֹחֲנוּ, לְהִתְקַלְקֵל וּלְהִתְהַפֵּךְ בְּתַכְלִית הַהֶפֶךְ, חַס וְשָׁלוֹם (תּוֹרָה ח חֵלֶק ב).

חוּם וְרַחֵם וּשְׁלַח לָנוּ אֶת הַמַּנְהִיג הַנִּפְלָא שֶׁאָנוּ מְחַכִּים אֵלָיו, וְאָנוּ מְבַקְּשִׁים עָלָיו ג' פְּעָמִים בְּכָל יוֹם וָיוֹם, שֶׁתַּצְמִיחַ אֶת צִמְחָיו וּפְרוֹתָיו הָאֵלֶּה מֵעֲנָפָיו הַקְּדוֹשִׁים, וְכַאֲשֶׁר רָמַז עַל זֶה לְמוֹהַרַנ"תְ זַ"ל, שֶׁעָלָיו מוּטָל חִיּוּב הַתְּפִלָּה עַל דּוֹרוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים, [וְעֵין בִּתְפִלָּה א' שֶׁבְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא (וּבְחַיֵּי מוֹהַר"ן קעז)], וְכֵן רָמַז מִזֶּה לִשְׁאֹר אֲנָשָׁיו, שֶׁיְּבַקְּשׁוּ וְיִתְפַּלְּלוּ בְּתִפְלָתָם לִשְׁלֹמֹה וְכוּ'.... כִּי אֵין לֵידַע וּלְהָבִין כְּלָל בְּתַעֲלוּמֵי פְּקוּדֶיךָ וּמִצְוֹת תְּפִלָּתֶךָ [גַּם בְּמַה שֶׁמִּתְפַּלֵּל הָאָדָם עַל עַצְמוֹ, מֵאַחַר שֶׁגַּם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ יוֹדֵעַ בְּלֹא זֶה מַה שֶׁאָדָם

דּוֹרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ מֵאִתּוֹ] וְהָעִקָּר שֶׁיִּהְיוּ כָּלָם רַק לִשְׁכִינָתְךָ שֶׁבְּנִשְׁמַת צַדִּיקֶיךָ וְזַרְעָם הַקְּדוֹשִׁים, וּבָזֶה לְבַד הָיִינוּ נַעֲנִים תְּחִלָּה, וּבְכִפְלֵי כִפְלַיִם בְּהֶעְדֵּר הַכַּוָּנָה הַזֹּאת חַס וְשָׁלוֹם, [וְכֵן מִדְּבָרָיו בְּעַל פֶּה (שָׁם קנט) שֶׁאָמַר פַּעַם אַחַת עַל אֲנָשָׁיו שֶׁפָּעֲלוּ בִּתְפִלָּתָם שֶׁנִּתְרַפֵּא, אַף עַל פִּי שֶׁבְּלִי סָפֵק אֵין עֵרֶךְ כְּלָל לְקַטְנוּת הַתַּלְמִיד הַפּוֹעֵל זֹאת] כְּנֶגְדּוֹ בְּעַצְמוֹ, וְהַקַּטְנוּת בָּטֵל לְפְנֵי הַגְּדֻלּוּת (תּוֹרָה קלה), אַךְ אַף עַל פִּי כֵן יִשְׁכּוֹן אֶת הֶעָנִי וְהַדָּךְ בִּתְפִלָּתוֹ [כַּמְּבֹאָר כָּל זֶה גַּם בְּמָקוֹם אַחֵר (הִלְכוֹת תְּפִלִּין ה׳, מג)], עַל יְדֵי הַמַּנְהִיג הַזֶּה לְקַדֵּשׁ הָאָרֶץ, בְּשִׁיר הַמַּשְׁגִּיחַ הַמְּכֻרָּח לְתוֹכַחְתֵּנוּ וְתַקּוֹנֵנוּ (תּוֹרָה ח חֵלֶק ב), עוֹד מִבְּטְנוֹ יוֹרִישֵׁנוּ אֵל, לְטַהֵר וּלְקַדֵּשׁ בְּקְדֻשָּׁתָהּ גַּם שְׁאָר הָאֲרָצוֹת (עַיֵּן בְּאוּר הַלִּקּוּטִים סִימָן נה אוֹת לט), וּבְאֹפֶן שֶׁנִּזְכֶּה עַל כָּל פָּנִים לָצֵאת מֵהַבְּלָעָתָהּ אוֹתָנוּ, וּלְהִתְעַלּוֹת ג׳ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה בְּאוֹר פָּנֶיךָ:

עַד כָּאן מֵהַתּוֹרָה תִּקְעוּ תּוֹכָחָה

אֱלֹקֵינוּ וֵאלֹקֵי אֲבוֹתֵינוּ, אַתָּה הוֹדַעְתָּנוּ עַל יְדֵי רֹאשׁ מַשְׁגִּיחֵךְ בְּרֹב וְעֹצֶם נִפְלָאוֹת וְרוֹמְמוּת הַתִּקּוּנִים הַמְּכֻרָּחִים לְחֶלְקֵי אֱלֹקוּת אֲשֶׁר בְּקִרְבֵּנוּ, בְּאֹפֶן שֶׁיָּשׁוּבוּ וְיִתְעַלּוּ בַּעֲדָנֶיךָ לְעוֹלְמֵי עַד, עַד שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִים כְּלָל בְּאֵיזֶה דֶּרֶךְ וְאֹפֶן לְזֻכּוֹת לְהַתִּקּוּנִים הָאֵלֶּה בְּעַצְמָם, וְכָל תִּקְוָותֵינוּ הוּא הָרֹאשׁ הַזֶּה בְּעַצְמוֹ כִּי מִלֵּבַד מַה שֶּׁזָּכָה וּמָצָא בְּעַצְמוֹ לְלִמּוּדֵי וְקִיּוּמֵי הַתִּקּוּנִים הָאֵלֶּה, נִמְצָא עוֹד בִּיכָלְתּוֹ לֵירֵד [לִפְנֵי הַתֵּבָה], בְּעֹמֶק שֶׁטֶף מַיִם הַזֵּדוֹנִים אֲשֶׁר יָרְדוּנוּ, (לְהוֹצִיא) לְכָלָּנוּ מִיְּדֵי חוֹבוֹתֵינוּ וַאֲשָׁמוֹתֵינוּ אֲשֶׁר גָּדְלוּ וְעָצְמוּ מְאֹד (תּוֹרָה רפב), עַל כֵּן אֲבַקֵּשׁ וַאֲחַלֶּה מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתַּעְזֵרְנִי מֵעַתָּה בְּכָל חֶלְקֵי הַגּוּף וְהַזְּמַן מִשְּׁנוֹתֵינוּ, לְקַיֵּם מַה שֶּׁצִּוָּה עָלֵינוּ בְּצַוָּאָה וְאַזְהָרָה מְכֻפֶּלֶת (הִלְכוֹת בִּרְכַּת הָרֵיחַ ד׳, לב. שְׁלוּחִין ה׳ ד), לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי. (תפילה ד)

סדר זמני כתיבת ההלכות

נכתב ע"י אחד מאנ"ש

בדרך כלל הלימוד ליקוטי הלכות הוא בסדר רגיל - ללמוד את הספרים לפי הסדר דף אחר דף, וגם כשלומדים הלכות על פי תורה מסוימת, לומדים אותם לפי הסדר של ספרי ליקוטי הלכות אורח חיים יורה דיעה וכו'.

והגם שכל לימוד בליקוטי הלכות הוא בוודאי יקר מאד, אך כשמתבוננים במבנה הספר מגלים שיש לו בעצם סדר אחר מכפי שזה סודר בדפוס, כלומר: כשמוהרנ"ת חידש את חידושיו הוא לא חידש אותם כפי הסדר שבהם הם הודפסו, הלכה א' על השכמת הבוקר ואח"כ הלכה ב' על השכמת הבוקר וכו', אלא הוא חידש את חידושיו על סדר השולחן ערוך בכמה מחזורים, בתחילה הלכה א' על כל שולחן ערוך, ואחרי שסיים הלכה א' הוא התחיל שוב מחזור חדש ולכתוב הלכה ב' על כל הלכות שולחן ערוך, וכמו שרואים שבכל ענין יש הלכה א ואחר כך הלכה ב וכו', ובדרך כלל הלכה א היא ממחזור א, והלכה ב היא ממחזור ב וכו'. ומכיוון שהספר מיוסד על השולחן ערוך, לכן סידר מוהרנ"ת שבכל ענין ילמדו קודם את חידושיו ממחזור א ואחר כך ממחזור ב (חוץ מהלכה הפותחת את הספר שהיא ממחזור ג שמוהרנ"ת הקדימה כדי לפתוח בתורה רפ"ב).

והנה מוהרנ"ת כותב בהקדמתו שחידושיו הם ביאורים על התורות של רבינו, ולפי זה יוצא שלולי שרבינו ציווה עליו שחידושיו יהיו על סדר השולחן ערוך, היו חידושיו מסודרים על התורות, דהיינו כמו שכעת יש בכל ענין, הלכה א ואחר כך הלכה ב וכו', כך היה יכול להיות כגון על תורה א, דרוש א ואחר כך דרוש ב וכו'.

לכן אף שמהסדר שסידר מוהרנ"ת בדפוס הוא קודם את הלכה א ואחר כך את הלכה ב וכו', אבל כשלומדים את כל הלכות על פי תורה מסוימת, רצוי מאוד ללמוד קודם את חידושיו המוקדמים

ואחר כך את חידושיו המאוחרים, ויש בזה הרבה תועלת ונציין זאת בקצרה (ואי"ה יורחב במקום אחר).

בחידושים שעל התורות מכיון שהם מיוסדים על אותה תורה יש קשר בין הלכות, ואם לומדים אותם כפי הסדר שמוהרנ"ת חידשם, מרגישים יותר את נועם התרחבות חידושיו, היינו שמתחילים מההלכה הראשונה שחידש מוהרנ"ת על אותה התורה והיא בדרך כלל קצרה, ואחר כך להלכה הבאה אחריה שהיא מתחילה להתארך ולהאיר ולחזק יותר.

גם מצוי שמוהרנ"ת מציין לדברים שחידש בהלכות הקודמים, ובעיקר כשלומדים בצורה זו יכולים יותר לעיין מהיכן מוהרנ"ת ראה את חידושיו בתוך התורה, כי מה שמבאר באריכות בהלכה מוקדמת יכול להיכלל בקיצור בהלכה מאוחרת.

וגם וכשיודעים גם את זמנם כתיבתם, יכולים להתחבר ולהתקשר יותר למוהרנ"ת האיך ובאיזה מצבים כתבם וחידשם, וזאת ניתן לראות גם בעיון בשאר כתביו שבאותה העת כגון ימי מוהרנ"ת ועלים לתרופה.

וכמה עלינו להודות לה' שאנ"ש היקרים החיים עמנו היום מצאו בעמלם הרבה מסדר ההלכות שכתב מוהרנ"ת, זה התחיל בבעל הספר 'באש ובמים', הרה"ח ר' חיים מנחם קרמר שליט"א, שבסוף ספרו הביא סדר של הלכות משוער להלכות של שנותיו המאוחרות של מוהרנ"ת, ואחריו עלה בקודש הרה"ח ר' אליעזר חשין שליט"א בגליונות שיבולים לסקר גם את זמני כתיבת ההלכות הראשונות, והוא נוהג עמנו בטובת עין לתת לנו את סדר ההלכות שעל התורה לפי סדר כתיבתם.

לכן מכיון שהצענו זאת לכמה מאנשי שלומינו שלמדו בתורה הזמנית בצורה זו, ומצאו טעם חדש בלימוד הליקוטי הלכות לכן אנו מציעים את סדר זמן כתיבתם על תורה ח' תנינא, שכל הרוצה ללמוד בצורה זו יוכלו בנקל לדעת את זמן כתיבתם.

- מאכלי עכו"ם ב - חורף תקעא
- עבודת אלילים א - חורף תקעא
- מעונן ומנחש ב - חורף תקעא
- כתובת קעקע וקרחה ב - חורף תקעא
- חדש ב - חורף תקעב
- אישות ב - חורף תקעד
- יום טוב ג - סיון תמוז תקעה
- סוכה ו - אלול תקעה
- מתנות כהונה ב - סוף חורף תקעו
- דברים היוצאים מהחי ב - סיון תקעו
- ערלה ג - שבט תקעח
- שותפים ג - חורף תקעט
- ציצית ה - תשרי חשון תקפ, אות כד-כח הוסיף בתקופת פורים ואות כט הוסיף בפרשת שלח
- נטילת ידים ד - תמוז אב תקפ
- ברכת הריח ד - שבט-סיון תקפב
- כבוד רבו ות"ח ג - חנוכה תקפו
- נזקי שכנים ד - קיץ תקפח
- שותפים בקרקע ד - קיץ תקפח
- גניבה ד - חורף תקצ
- חול המועד ד - תשרי כסלו תקצד
- ספר תורה ד - תשרי תקצז
- שלוחין ה - אייר סיון תקצט
- פריה ורביה ה - טבת תרב
- השכמת הבוקר ה - טבת שבט תרב
- ציצית ז - טבת שבט תרב
- קריאת התורה ו - טבת שבט תרג
- בית הכנסת ו - שבט אדר תרג

ארבעה יסודות בהליכה עם התורה

א. לימוד התורה והלכות והמפרשים כל אחד כפי דרגתו ודרגת עיונו "כי הוא מילתא דשוויהו לכולהו" (הקדמת ליקו"מ).

"אָמַר שֶׁטּוֹב לְקַבֵּעַ שְׁנֵי שִׁעוּרִים לִלְמֹד סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, שִׁעוּר אֶחָד פָּשׁוּט לִלְמֹד בִּמְהִירוּת הַרְבֵּה מְאֹד כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר בְּפִיו בְּעַל-פֶּה, **וְשִׁעוּר אֶחָד לִלְמֹד בְּעִיּוּן גָּדוֹל** כִּי יֵשׁ עֲמֻקוּת גָּדוֹל וְנִפְלָא בִּסְפָרָיו" (חיי מוהר"ן שמו).

ב. תפילה - לעשות מהתורה תפילות הן באמירת התפילה שייסד מוהרנ"ת, והן בהתבודדות ושפיכת ליבו וענינו על פי התורה.

"רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה הִזְהִיר אוֹתָנוּ **כַּמָּה פְּעָמִים, בְּכַמָּה מִינֵי לְשׁוֹנוֹת, לַעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלּוֹת.** וְאָמַר, שֶׁנַּעֲשֶׂה מִזֶּה שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה. וְאָמַר, שֶׁעַדַיִן לֹא עָלוּ שַׁעֲשׁוּעִים כָּאֵלֶּה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ אֵלּוּ הַשַּׁעֲשׁוּעִים שֶׁנַּעֲשִׂים מִתְּפִלּוֹת אֵלּוּ שֶׁעוֹשִׂים מִן הַתּוֹרוֹת" (הקדמת ליקוטי תפילות).

"מִכְּלַל דְּבָרָיו הַבַּנְנוּ, שֶׁעִקַּר כַּוָּנָתוֹ הָיְתָה בִּפְשִׁיטוּת, שֶׁנִּשְׁתַּדֵּל לְעַיֵּן בַּתּוֹרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת שֶׁגִּלָּה לָנוּ לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל כַּוָּנַת אוֹתָהּ הַתּוֹרָה לְמַעֲשֶׂה. וְנַחְשֹׁב דַּרְכֵּנוּ כַּמָּה אָנוּ רְחוֹקִים מֵאֵלּוּ הַדְּבָרִים הַמְּזַכְּרִים בְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה, **וְנִתְפַּלֵּל וְנַעְתִּיר לַשֵּׁם בִּרְבוּי הַפְצָרוֹת וּבַקָּשׁוֹת וְתַחֲנוּנִים שֶׁיְּרַחֵם עָלֵינוּ וְיִזַּכֵּנוּ, וְיִקָּרְבֵנוּ בְּרַחֲמָיו הַמְּרֻבִּים, שֶׁנִּזְכֶּה לְקַיֵּם כָּל מַה שֶּׁנֶּאֱמַר שָׁם בְּאוֹתָהּ הַתּוֹרָה,** וְנִשְׁפֹּךְ שִׂיחֵנוּ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַדְּבָרִים הַנֶּאֱמָרִים שָׁם, שֶׁנִּזְכֶּה לְקַיְּמָם וּלְהַגִּיעַ אֲלֵיהֶם בִּשְׁלֵמוּת" (שם).

ג. קיום - עיקר מטרת הלימוד צריך להיות מה יכול להוציא לעצמו עצות ועובדות שיוכל לקיים את מה שגילה רבינו ז"ל בתורה זו הן מה שגילה בפנים התורה והן עצות חדשות המסתתרות בעמקי קשרי התורה.

"עִקַּר כַּוָּנָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה הוּא פֵּרוּשׁ הַפָּשׁוּט שֶׁבְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה, כִּי לֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא הָעִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה כַּמְבֹאָר כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים. **שֶׁכָּל עִקַּר כַּוָּנָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה**

בְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה שֶׁגִּלָּה. וּבְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁיָּצָא מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ הָכֹל הָיָה רַק בִּשְׁבִיל לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לַהֲבִיאָם לִידֵי מַעֲשֶׂה יְשָׁרָה. לִרְמֹז לָהֶם מְרָחוֹק וּמִקָּרוֹב לְהוֹרוֹת לָהֶם עֵצוֹת וְתַחְבּוּלוֹת. עֲמֻקּוֹת וְנִפְלָאוֹת. לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל מָקוֹם שֶׁהוּא" (הקדמת מוהרנ"ת ללילקו"מ).

ד. הליכה - לילך ולחיות עם התורה במשך כל היום עד שכל עבודת ה' ברוחניות ובגשמיות יאיר על פי מה שנאמר בתורה

"דִּבֵּר עִמָּנוּ כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁרְצוֹנוֹ חָזָק מְאֹד שֶׁנֵּלֵךְ עִם הַתּוֹרוֹת שֶׁגִּלָּה. דְּהַיְנוּ לֵילֵךְ תְּחִלָּה אֵיזֶה זְמַן עִם תּוֹרָה פְּלוֹנִית בְּעֵרֶךְ ב' אוֹ ג' חֲדָשִׁים, דְּהַיְנוּ שֶׁיִּהְיוּ כָּל עֲבוֹדָתוֹ וְהִלּוּכוֹ בְּיִרְאַת ה' עַל פִּי הַנֶּאֱמַר בְּאוֹתָהּ הַתּוֹרָה, וְכָל תְּפִלָּתוֹ וְשִׂיחָתוֹ יִהְיֶה לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ לְמַה שֶׁנֶּאֱמַר בְּאוֹתָהּ הַתּוֹרָה" (שיחות הר"ן רצז).

"כִּי כָּל יִשְׁעוֹ וְכָל חֶפְצוֹ וְכָל מְגַמָּתוֹ **שֶׁתִּזְכּוּ לֵילֵךְ עִם דְּבָרָיו, הַיְנוּ לְקַיְּמָם כִּפְשׁוּטָם, וּלְהָבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, וְלִמְצֹא לְעַצְמוֹ עֵצוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם בְּכָל עֵת וּזְמַן בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, בְּשָׁכְבּוֹ וּבְקוּמוֹ, וּבְלֶכְתּוֹ בַּדֶּרֶךְ, בִּימֵי נְעוּרָיו, וּבִימֵי בַּחֲרוּתוֹ וּבִימֵי זִקְנוּתוֹ מִתְּחִלָּתוֹ וְעַד סוֹפוֹ. הֵן בֵּינוֹ לִבֵּין עַצְמוֹ, הֵן בְּהַנְהָגָתוֹ עִם בֵּיתוֹ וְאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו, וּבְהַנְהָגָתוֹ עִם בְּנֵי אָדָם הַקְּרוֹבִים וְהָרְחוֹקִים הָאוֹהֲבִים וְהַשּׂוֹנְאִים** חַס וְשָׁלוֹם וְכוּ' וְכוּ', אֵין דָּבָר וְאֵין עִנְיָן שֶׁלֹּא נוּכַל לְהוֹצִיא וְלִמְצֹא לְעַצְמֵנוּ עֵצוֹת נְכוֹנוֹת וּדְרָכִים יְשָׁרִים בְּכָל דָּבָר אֵיךְ שֶׁהוּא, בִּבְחִינַת יְרִידָה חַס וְשָׁלוֹם וּבְחִינַת עֲלִיָּה, בְּכָל מִינֵי דְּרָגוֹת וְעִנְיָנִים שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד בָּהֶם". (עלים לתרופה קס"א).

הלימוד התפילה הקיום והליכה בתורתיו הקדושיו הוא לקבל את אור רבינו הקדוש השורה על אנפי תורתו

"צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת תָּמִיד אֲפִלּוּ הַמְקָרְבִין אֵלָיו, מִכָּל שֶׁכֵּן אַחַר הִסְתַּלְקוּת לְעֵלָּא וּלְעֵלָּא, צְרִיכִין לְחַפְּשׂוֹ וּלְבַקְּשׂוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְסַלְסֵל וּלְחַפֵּשׂ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה וְלֵילֵךְ בִּדְרָכָיו וְאוֹרְחוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן הַרְבֵּה לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ עַד שֶׁיּוֹרִיד דְּמָעוֹת הַרְבֵּה עַד שֶׁיִּשְׁפֹּךְ לִבּוֹ כַּמַּיִם לִפְנֵי ה' עַד שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא וּלְהַשִּׂיג פְּנִימִיּוּת כַּוָּנַת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ" (שלוחין ה')

לוח לימודים מומלץ
ללומדי התורה הזמנית - תורה ח' תנינא,
מחולק לימים לתועלת הלומדים

חודש אייר

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד תורה ח' חלק שני		ציון בדף הספר
ב	א	ליקו"מ (פ"א)	טור 1	עמוד טו: -טז.
ג	ב	ליקו"מ (פ"א)	טור 2	עמוד טז.
ד	ג	ליקו"מ (פ"א)	טור 3	עמוד טז:
ה	ד	ליקו"מ (פ"א)	טור 4	עמוד טז:
ו	ה	ליקו"מ (פ"א)	טור 5	עמוד יז.
ז	ו	ליקו"מ (פ"א)	טור 6	עמוד יז.
ח	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
ט	א	ליקו"מ (פ"א)	טור 7	עמוד יז:
י	ב	ליקו"מ (פ"א)	טור 8	עמוד יז:
יא	ג	ליקו"מ (פ"א)	טור 9	עמוד יח.
יב	ד	ליקו"מ (פ"א)	טור 10	עמוד יח.
יג	ה	ליקו"מ (פ"א)	טור 11	עמוד יח:
יד	ו	ליקו"מ (פ"א)	טור 12	עמוד יח:
טו	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
טז	א	ליקו"מ (פ"א)	טור 13	עמוד יט.
יז	ב	ליקו"מ (פ"א)	טור 14	עמוד יט.
יח	ג	ליקו"מ (פ"ב)	טור 1-2	עמוד טו. - טז.
יט	ד	ליקו"מ (פ"ב)	טור 3-4	עמוד טז:
כ	ה	ליקו"מ (פ"ב)	טור 5-6	עמוד יז.
כא	ו	ליקו"מ (פ"ב)	טור 7-8	עמוד יז:
כב	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
כג	א	ליקו"מ (פ"ב)	טור 9-10	עמוד יח.
כד	ב	ליקו"מ (פ"ב)	טור 11-12	עמוד יח:
כה	ג	ליקו"מ (פ"ב)	טור 13-14	עמוד יט.
כו	ד	ליקו"מ (פ"ג)	טור 1-2	עמוד טו: -טז.
כז	ה	ליקו"מ (פ"ג)	טור 3-4	עמוד טז:
כח	ו	ליקו"מ (פ"ג)	טור 5-6	עמוד יז.
כט	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		

חודש סיון

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד תורה ח' חלק שני		ציון בדף הספר
א	א	ליקו"מ (פ"ג)	טור 7-8	עמוד יז:
ב	ב	ליקו"מ (פ"ג)	טור 9-10	עמוד יח.
ג	ג	ליקו"מ (פ"ג)	טור 11-12	עמוד יח:
ד	ד	ליקו"מ (פ"ג)	טור 13-14	עמוד יט.
ה	ה	ליקו"מ (פ"ד), דף ליום	טור 1-2-3-4	עמוד טו. - דף טז
ו	ו	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
ז	ז			
ח	א	ליקו"מ (פ"ד)	טור 5-6-7-8	דף יז
ט	ב	ליקו"מ (פ"ד)	טור 9-10-11-12	דף יח
י	ג	ליקו"מ (פ"ד)	טור 13-14	דף יט
יא	ד	קיצור ליקו"מ המשולש		
יב	ה	קיצור ליקו"מ המשולש		
יג	ו	קיצור ליקו"מ המשולש		
יד	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
טו	א	פרפראות לחכמה		
טז	ב	פרפראות לחכמה		
יז	ג	פרפראות לחכמה		
יח	ד	ליקוטי הלכות	השכמת הבוקר ה'	עמוד יד. - עמוד טו.
יט	ה	ליקוטי הלכות	השכמת הבוקר ה'	עמוד טו: - יז.
כ	ו	ליקוטי הלכות	השכמת הבוקר ה'	עמוד יז: - דף יח
כא	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
כב	א	ליקוטי הלכות	ציצית ה'	דף מג
כג	ב	ליקוטי הלכות	ציצית ה'	דף מד
כד	ג	ליקוטי הלכות	ציצית ה'	דף מה
כה	ד	ליקוטי הלכות	ציצית ה'	דף מו
כו	ה	ליקוטי הלכות	ציצית ה'	דף מז
כז	ו	ליקוטי הלכות	ציצית ה'	דף מח
כח	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
כט	א	ליקוטי הלכות	ציצית ה'	דף מט
ל	ב	ליקוטי הלכות	ציצית ז'	דף נ

חודש תמוז

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד תורה ח' חלק שני		ציון בדף הספר
א	ג	ליקוטי הלכות	ציצית ז'	דף נא
ב	ד	ליקוטי הלכות	ציצית ז'	דף נב
ג	ה	ליקוטי הלכות	ציצית ז'	עמוד נג
ד	ו	ליקוטי הלכות	קריאת התורה ו'	דף ריט
ה	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
ו	א	ליקוטי הלכות	קריאת התורה ו'	דף רכ
ז	ב	ליקוטי הלכות	קריאת התורה ו'	דף רכא
ח	ג	ליקוטי הלכות	קריאת התורה ו'	דף רכב
ט	ד	ליקוטי הלכות	קריאת התורה ו'	דף רכג
י	ה	ליקוטי הלכות	קריאת התורה ו'	דף רכד
יא	ו	ליקוטי הלכות	קריאת התורה ו'	דף רכה
יב	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
יג	א	ליקוטי הלכות	קריאת התורה ו'	דף רכו
יד	ב	ליקוטי הלכות	קריאת התורה ו'	דף רכז
טו	ג	ליקוטי הלכות	קריאת התורה ו'	דף רכח
טז	ד	ליקוטי הלכות	קריאת התורה ו'	דף רכט
יז	ה	ליקוטי הלכות	קריאת התורה ו'	דף רל
יח	ו	ליקוטי הלכות	קריאת התורה ו'	דף רלא
יט	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
כ	א	ליקוטי הלכות	בית הכנסת ו'	דף רמו
כא	ב	ליקוטי הלכות	בית הכנסת ו'	דף רמז
כב	ג	ליקוטי הלכות	בית הכנסת ו'	דף רמח
כג	ד	ליקוטי הלכות	בית הכנסת ו'	דף רמט
כד	ה	ליקוטי הלכות	בית הכנסת ו'	דף רנ
כה	ו	ליקוטי הלכות	בית הכנסת ו'	דף רנא - עמ' רנב
כו	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
כז	א	ליקוטי הלכות	נטילת ידים ד'	כרך ב: עמ' י: - יא.
כח	ב	ליקוטי הלכות	נטילת ידים ד'	עמ' יא: - עמ' יב.
כט	ג	ליקוטי הלכות	נטילת ידים ד'	עמוד יב: - דף יג

חודש אב

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד תורה ח' חלק שני		ציון בדף הספר
א	ד	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	כרך ב' - דף קיב
ב	ה	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קיג
ג	ו	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קיד
ד	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
ה	א	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קטו
ו	ב	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קטז
ז	ג	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קיז
ח	ד	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קיח
ט	ה	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קיט
י	ו	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף ק
יא	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
יב	א	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קכא
יג	ב	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קכב
יד	ג	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קכג
טו	ד	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קכד
טז	ה	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קכה
יז	ו	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קכו
יח	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
יט	א	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קכז
כ	ב	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קכח
כא	ג	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קכט - עמוד קל
כב	ד	ליקוטי הלכות	יום טוב ג'	כרך ג - דף קעה
כג	ה	ליקוטי הלכות	יום טוב ג'	דף קעו
כד	ו	ליקוטי הלכות	חול המועד ד'	עמוד קפד: - עמוד קפה.
כה	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
כו	א	ליקוטי הלכות	חול המועד ד'	עמוד קפה: - קפו.
כז	ב	ליקוטי הלכות	חול המועד ד'	עמוד קפו: - קפז.
כח	ג	ליקוטי הלכות	חול המועד ד'	עמוד קפז: - קפח.
כט	ד	ליקוטי הלכות	חול המועד ד'	עמוד קפח: - קפט.
ל	ה	ליקוטי הלכות	חול המועד ד'	עמוד קפט: - קצ.

חודש אלול

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד תורה ח' חלק שני		ציון בדף הספר
א	ו	ליקוטי הלכות	ברכת הריח ד'	דף קצ: - דף קצא
ב	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
ג	א	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'[1]	כרך ז: דף ריב
ד	ב	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף ריג
ה	ג	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף ריד
ו	ד	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף רטו
ז	ה	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף רטז
ח	ו	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף ריז
ט	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
י	א	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף ריח
יא	ב	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף ריט
יב	ג	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף רכ
יג	ד	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף רכא
יד	ה	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף רכב
טו	ו	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף רכג
טז	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
יז	א	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף רכד
יח	ב	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף רכה
יט	ג	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף רכו
כ	ד	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	דף רכז
כא	ה	ליקוטי הלכות	שלוחין ה'	כרך ה: דף מו
כב	ו	ליקוטי הלכות	כבוד רבו ות"ח ג'	דף מז
כג	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
כד	א	ליקוטי הלכות	כבוד רבו ות"ח ג'	דף מח
כה	ב	ליקוטי הלכות	כבוד רבו ות"ח ג'	דף מט
כו	ג	ליקוטי הלכות	כבוד רבו ות"ח ג'	דף נ
כז	ד	ליקוטי הלכות	ספר תורה ד'	דף קטו
כח	ה	ליקוטי הלכות	ספר תורה ד'	עמוד קטז
כט	ו	ליקוטי הלכות	ספר תורה ד'	עמוד קיז

[1] לתועלת הלומדים וההולכים. סדר הלוח עובר ללימוד הלכה היסודית **'הלכות שלוחין ה'**.

חודש תשרי

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד תורה ח' חלק שני		ציון בדף הספר
א דר"ה	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
ב דר"ה	א			
ג	ב	ליקוטי הלכות	ספר תורה ד'	עמוד קיח
ד	ג	ליקוטי הלכות	ספר תורה ד'	דף קיט
ה	ד	ליקוטי הלכות	ספר תורה ד'	דף קכ
ו	ה	ליקוטי הלכות	ספר תורה ד'	דף קכא
ז	ו	ליקוטי הלכות	ספר תורה ד'	דף קכב
ח	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
ט	א	ליקוטי הלכות	חדש ב'	דף קמה
י	ב			
יא	ג	ליקוטי הלכות	חדש ב'	דף קמו
יב	ד	ליקוטי הלכות	סוכה ו'[2]	כרך ג': דף רכח
יג	ה	ליקוטי הלכות	סוכה ו'	דף רכט
יד	ו	ליקוטי הלכות	סוכה ו'	דף רל
טו	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
טז	א	ליקוטי הלכות	סוכה ו'	עמוד רלא
יז	ב	ליקוטי הלכות	פריה ורביה ה'	כרך ו: דף כז
יח	ג	ליקוטי הלכות	פריה ורביה ה'	דף כח
יט	ד	ליקוטי הלכות	פריה ורביה ה'	דף כט
כ	ה	ליקוטי הלכות	פריה ורביה ה'	דף ל
כא	ו	ליקוטי הלכות	פריה ורביה ה'	דף לא
כב	ז	**חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא**		
כג	א	ליקוטי הלכות	פריה ורביה ה'	דף לב
כד	ב	ליקוטי הלכות	פריה ורביה ה'	דף לג
כה	ג	ליקוטי הלכות	פריה ורביה ה'	דף לד
כו	ד	ליקוטי הלכות	אישות ב'	דף לה
כז	ה			
כח	ו			
כט	ז			

[2] לתועלת הלומדים וההולכים. סדר הלוח עובר ללימוד **הלכות סוכה ו'**

ציון עצמי

לימוד
לימוד התורה או הלכות

תפילה
אמירת תפילת מוהרנ"ת או התבודדות ע"פ התורה

קיום
לקיים את העצות למעשה (לפחות אחד מהעצות)

הליכה
לחשוב, להעמיק ולהפנים את דברי התורה ללב, וכן לקשר את כל החיי יום יום לתורה

חודש אייר

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד	תפילה	קיום	הליכה
ב	א				
ג	ב				
ד	ג				
ה	ד				
ו	ה				
ז	ו				
ח	ז				
ט	א				
י	ב				
יא	ג				
יב	ד				
יג	ה				
יד	ו				
טו	ז				
טז	א				
יז	ב				
יח	ג				
יט	ד				
כ	ה				
כא	ו				
כב	ז				
כג	א				
כד	ב				
כה	ג				
כו	ד				
כז	ה				
כח	ו				
כט	ז				

חודש סיון

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד	תפילה	קיום	הליכה
א	א				
ב	ב				
ג	ג				
ד	ד				
ה	ה				
ו	ו				
ז	ז				
ח	א				
ט	ב				
י	ג				
יא	ד				
יב	ה				
יג	ו				
יד	ז				
טו	א				
טז	ב				
יז	ג				
יח	ד				
יט	ה				
כ	ו				
כא	ז				
כב	א				
כג	ב				
כד	ג				
כה	ד				
כו	ה				
כז	ו				
כח	ז				
כט	א				
ל	ב				

חודש תמוז

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד	תפילה	קיום	הליכה
א	ג				
ב	ד				
ג	ה				
ד	ו				
ה	ז				
ו	א				
ז	ב				
ח	ג				
ט	ד				
י	ה				
יא	ו				
יב	ז				
יג	א				
יד	ב				
טו	ג				
טז	ד				
יז	ה				
יח	ו				
יט	ז				
כ	א				
כא	ב				
כב	ג				
כג	ד				
כד	ה				
כה	ו				
כו	ז				
כז	א				
כח	ב				
כט	ג				

חודש אב

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד	תפילה	קיום	הליכה
א	ד				
ב	ה				
ג	ו				
ד	ז				
ה	א				
ו	ב				
ז	ג				
ח	ד				
ט	ה				
י	ו				
יא	ז				
יב	א				
יג	ב				
יד	ג				
טו	ד				
טז	ה				
יז	ו				
יח	ז				
יט	א				
כ	ב				
כא	ג				
כב	ד				
כג	ה				
כד	ו				
כה	ז				
כו	א				
כז	ב				
כח	ג				
כט	ד				
ל	ה				

חודש אלול

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד	תפילה	קיום	הליכה
א	ו				
ב	ז				
ג	א				
ד	ב				
ה	ג				
ו	ד				
ז	ה				
ח	ו				
ט	ז				
י	א				
יא	ב				
יב	ג				
יג	ד				
יד	ה				
טו	ו				
טז	ז				
יז	א				
יח	ב				
יט	ג				
כ	ד				
כא	ה				
כב	ו				
כג	ז				
כד	א				
כה	ב				
כו	ג				
כז	ד				
כח	ה				
כט	ו				

חודש תשרי

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד	תפילה	קיום	הליכה
א	ז				
ב	א				
ג	ב				
ד	ג				
ה	ד				
ו	ה				
ז	ו				
ח	ז				
ט	א				
י	ב				
יא	ג				
יב	ד				
יג	ה				
יד	ו				
טו	ז				
טז	א				
יז	ב				
יח	ג				
יט	ד				
כ	ה				
כא	ו				
כב	ז				
כג	א				
כד	ב				
כה	ג				
כו	ד				
כז	ה				
כח	ו				
כט	ז				
ל	א				